

SucCES

Revistă online
- nr. 6/26.05.2022-
ISSN 2559-7505
ISSN-L 2559-7505

Auxiliar curricular pentru învățământul special

SIMPOZION NAȚIONAL

"Exemple de bune practici în recuperarea elevului cu CES"

Noi abordări în incluziunea, asistența și terapia psihopedagogică.
Integrarea socială a tânărului cu dizabilități

Coordonatorii ediției:

Profesor Călinescu Petru Marian-
director
Profesor Strugariu Cezar Vasile-
director adjunct
Profesor Istrate Isabella Maria - CPPE
Profesor Leșinschi Ortenzia
Profesor Țebrean Livia Teodora
Profesor Chichifoi Mariana
Profesor Cojoleancă Raluca Elena
Profesor Cojoleancă Bogdan
Profesor Culidiuc Militina Cleopatra
Profesor Dascălu Neonila
Profesor Dabija Dumitrița Doinița
Profesor Mihăilă Daniela
Profesor Moroșan Mihaela Elena
Profesor Poclitaru Narcisa Cătălina
Profesor Sabin Rybanna Elena
Profesor Tofan Olga Simona
Profesor Țilică Liliana Ștefania

Colaboratori:

Profesor Bocanci Grigore - Inspector
școlar general, ISJ Suceava
Profesor Manolache Ciprian Ionuț -
Inspector școlar de specialitate
pentru învățământul special,
ISJ Suceava
Profesor David Elena- Emanuela
director CCD "George Tofan"
Suceava

*Autorii își asumă responsabilitatea
pentru originalitatea și conținutul
materialelor publicate (din punct de
vedere al plagierii și auto-plagierii)!*

CUPRINS

SECȚIUNEA I: Incluziunea școlară –un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES. Exemple de bune practici; modele de adaptări curriculare, evaluări, planuri de servicii personalizate, planuri de intervenții personalizate, modele de fișe de evaluare, programe de abilitare/sprijin pentru elevii cu CES, studii de caz însoțite de fișe de examinare complexă, fișe de caracterizare a nivelului de dezvoltare psihomotorie și de evoluție logopedică, etc.		
Nr. crt	Numele și prenumele autorului /Titlul lucrării	Pag.
1.	Achim Ionica Monica, Dimulescu Laura Adriana - Educația incluzivă	12
2.	Aioanei Denisse, Croitoru Alina - Incluziunea școlară - un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES -Fișă proiect de intervenție	14
3.	Alecse Alina Mihaela - Educația integrată (incluzivă) în condițiile sistemului românesc actual de învățământ	20
4.	Alecușan Elena Gabriela - Strategie individualizată de predare a unei activități integrate (disciplinele istorie și geografie)	25
5.	Alexandru Mihaela - Dezvoltarea motivației învățării la copiii cu CES	29
6.	Amariei Mihaela - Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități	31
7.	Apostol Andreea-Iuliana - Activități pentru integrarea elevilor cu CES	35
8.	Apostu Maria, Matache Florentina - Program de intervenție personalizat	38
9.	Aron Nicoleta, Popa Elena - Integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă – Studiu de caz	45
10.	Badea Viorel - Plan de intervenție personalizat - autism	51
11.	Balazs Adina - Integrarea unui copil cu ces în mediul clasei	54
12.	Barbă Mariana Silvia - Fișe de lucru–Identificarea obiectelor care au diferite forme geometrice	59
13.	Bârsan-Son Gabriela- Mădălina - Studiu privind ”integrarea preșcolarilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale, de la școala gimnazială ” Vasile Mitru” Tașca, în învățământul de masă”	72
14.	Bealcovschi Mariana-Viorica - Test de evaluare inițială este întocmit pentru disciplina: Terapie educațională complexă și integrată, modulul Stimulare cognitivă	77
15.	Bejenaru Constantin - Plan de adaptare curriculară	82
16.	Bejenaru Manuela Simona - Program de Intervenție Personalizat (PIP)	88
17.	Bistreanu Eliana Vasilica – Adaptări curriculare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale	95
18.	Bița Teodora - Program de intervenție personalizat	98
19.	Bițan Angela, Pavel Simona - Integrare versus incluziune	103
20.	Bîncă Liliana Emilia - „O poveste de succes” Plan educațional individualizat-școlarizare la domiciliu -	107
21.	Blavenstein Mariana - Plan de intervenție personalizat	128
22.	Bogdan Ștefania, Safta Eliza - Plan de intervenție personalizat	131
23.	Bondari Irina-Mihaela - „Grădinița, un mediu incluziv”	136
24.	Borugă Maria, Bîrsan Ayda-Roxana - Incluziunea școlară - un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES	139
25.	Botaș Georgiana - Incluziunea școlară a elevilor cu CES în clasele primare din școlile de stat românești	142
26.	Briceag Elena Diana, Marin Anca Georgiana - Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.	145
27.	Broicea Norica, Otescu Ioana - Clasa incluzivă și munca individuală cu elevul care are	150

	cerințe educative speciale	
28.	Bulgăre Mihaela - Plan de intervenție personalizat	155
29.	Buna Livia- Eleonora - Plan de intervenție personalizat	160
30.	Bunescu Mihaela - Plan de intervenție personalizat	174
31.	Bunescu Elena-Alexandra - Plan de intervenție personalizat	176
32.	Buzatu Simona - Program de intervenție personalizat în terapia tulburărilor de limbaj oral și scris	178
33.	Candel Anca - De la emoție la agresivitate Proiect didactic	184
34.	Catalan Florentina - Plan de servicii individualizat	187
35.	Chenciu Loredana, Chenciu Diana Alexandra - Crearea unui mediu incluziv în școala obișnuită	190
36.	Cheregi Crina Maria - Fișă psihopedagogică	193
37.	Chichifoi Mariana, Chichifoi Ilie Aurel - Dezvoltarea competențelor socio-emoționale la elevii cu CES	197
38.	Chitoșcă Miruna, Stroe Monica - Curriculum adaptat pentru copil cu Cerințe Educaționale Speciale	201
39.	Chițu FlorentinaAdina - Plan de intervenție personalizat în cazul copilului cu CES pentru integrarea în învățământul de masă	211
40.	Cicsa Cristina, Morar Mihaela - Adaptare curriculară	215
41.	Ciobanu Elena Monica, Stănciulică Steluța - Planul de intervenție personalizat	230
42.	Ciotău Andreea - Curriculum adaptat religie ortodoxă	234
43.	Ciubotaru Adriana - Fișe de lucru	239
44.	Ciucu Gabriela - Plan educațional individualizat	244
45.	Ciutacu Simona Maria - Curriculum adaptat	252
46.	Cobzaru Irina - Adaptarea curriculară și realizarea programului de intervenție personalizat la copilul cu autism/ TSA	255
47.	Constantinidis Corina Mihaela, Țoțan Camelia Ionela - Planul de intervenție personalizat	260
48.	Costache Adriana - Studiu de caz privind capacitatea de efort a elevilor cu cerințe educative speciale, în cadrul lecției de educație fizică și sport	265
49.	Costache Marcela Maria - Plan de intervenție personalizat	272
50.	Coța Camelia-Elena - Incluziunea școlară, o prioritate!	276
51.	Dabija Dumitrița Doinița - Metode și strategii didactice de predare în vederea integrării elevilor cu CES în școala de masă	283
52.	Dică-Hristu Georgiana - Exemple de bune practici pentru integrarea cu succes a copiilor cu C.E.S	288
53.	Dincă Mădălina- Claudia - Plan de servicii individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale	293
54.	Dogaru Nicuța Aura - Integrarea copiilor cu CES	299
55.	Dolofan Emilia - Plan de intervenție personalizat în recuperarea preșcolarului cu CES	301
56.	Drăgănescu Crina – Adriana - Studiu de caz: elev cu ADHD	304
57.	Duca Ștefana - Educația incluzivă în grădiniță	310
58.	Daniela Dumitrescu - Copiii cu hipoacuzie – particularități de școlarizare	313
59.	Dumitrescu Maria - Program de intervenție personalizat – politici de marketing	316
60.	Dutcovici Marinela Anca - Studiu de caz Plan de intervenție personalizat	320
61.	Enache Ionica, Gabriela Anghelina - Adaptare curriculară	324
62.	Ene Larisa Mariana - Plan de intervenție peronalizat	334
63.	Funduianu Mihaela - Incluziunea școlară –demers integrator în sprijinul educabililor cu CES	339
64.	Gheldi Filis - Învățarea incluzivă	344
65.	Ghibu Angela, Vaculea Irina - Adaptare curriculară la limba româna – clasa a VII a	346
66.	Ghigeanu Maria- Valentina - Plan de intervenție peronalizat	353

67.	Ghineț Avisarion - Plan de intervenție peronalizat	358
68.	Ghiță Alina Daniela- Educație incluzivă-educație pentru diversitate	361
69.	Grigore Constantina - Plan educațional individualizat	364
70.	Grigore Gabriela Beatrice - Plan de intervenție personalizat	370
71.	Grigoriu Elena Ramona - Plan de intervenție personalizat	374
72.	Gugiu Viorica - Plan de intervenție personalizat	382
73.	Haiăș Florica Maria - Plan de intervenție personalizat	386
74.	Hădărău Dorina, Buia Elisabeta - Educația incluzivă	396
75.	Hârcă Elena - Importanța curriculum-ului adaptat în integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale - Studiu de caz	398
76.	Hrebenaci Dochia, Clempușac Maria - Copiii cu cerințe educaționale speciale-necesitatea întocmirii unor planuri de intervenție personalizate	406
77.	Iftimia Cristina, Bîrgăoanu Claudia - De la integrare la incluziune. Un nou pas în deschiderea școlii către diferențe	411
78.	Iftodi Marian Liviu - Plan de intervenție personalizat An școlar 2021-2022	415
79.	Ilie Florentina Camelia - Program de intervenție personalizat (Disciplina: Religie)	419
80.	Ilișoi Elena-Iulia - Strategii diferențiate și incluzive în cadrul orelor de predare în limba franceză pentru elevii cu ces	423
81.	Iordache Marcela - Studiu de caz	426
82.	Iordache Mihaela - Proiect „Diferiți, dar egali”	431
83.	Iosep Nadia Marcela, Preutescu Gabriela - Plan de intervenție personalizat	435
84.	Irimescu Mihaela - Integrarea copiilor cu deficiențe în învățământul preșcolar - Exemple de bună practică	441
85.	Ispas Amalia – Problematika integrării copiilor cu CES în învățământul de masă aduce în discuție conceptul de egalitate a șanselor.	444
86.	Istrate Feri-Andreea - Incluziune sau integrare în grădinițele de masă	447
87.	Lazăr Liliana - Program de intervenție personalizat	449
88.	Lența Elena Olga - Planul de intervenție personalizat	453
89.	Leonte Violeta, Lupu Adelina - Plan de intervenție specializat	455
90.	Low Delia Simona - Integrarea școlară a copiilor cu dizabilități	458
91.	Lupu Maria - Program de Intervenție Personalizat	461
92.	Macoviciuc Oana – Beatrice – Proiectul educațional „Șanse egale”	468
93.	Manea Cristina - Program de intervenție personalizat	472
94.	Manole Melania - Curriculum adaptat disciplina biologie	482
95.	Marusac Livia – Parteneriatul școală–familie pentru asigurarea educației incluzive	487
96.	Maxim Ruxandra Gina - Educația incluzivă o necesitate	492
97.	Mazilu Simona - Program de intervenție personalizat	494
98.	Micu Mihaela - Program de intervenție personalizat	496
99.	Mihăilă Ionela Lizett - Echipa multidisciplinară a elevului cu cerințe educaționale speciale	500
100.	Militaru Nicoleta Marilena - Planuri de intervenție personalizată pentru limba engleză	502
101.	Miron Camelia - Fișa de caracterizare	507
102.	Mîndru Mariana - Studiu de caz	509
103.	Mînzicu Simona Valentina - Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități	517
104.	Moldoveanu Emilia, Popa Gabriela - Plan de intervenție personalizat	521
105.	Moldovan Liliana, Leafu Mariana - Adaparea curriculară la nevoile preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale	527
106.	Monu Mihaela - Plan de intervenție personalizat pentru copiii care prezintă tulburări de limbaj (dislalie polimorfă).	530
107.	Moraru Iuliana - Fișa de evaluare inițială	534
108.	Moț Ana - Program de intervenție personalizat	537
109.	Neagoe Ancuța-Daniela, Neagoe Daniel-Nicolae - Fișă de observație a progresului /	543

	regresului școlar al elevului în cadrul terapiilor: stimulare cognitivă și terapia psihomotrică	
110.	Nedelcu Ovidiu Eugen - Planul educațional individualizat	545
111.	Neicu Elena - Joc și învățare	549
112.	Nicola Felicia - Metode activ-participative utilizate pentru obținerea progresului în educarea elevilor cu CES	551
113.	Oancea Adriana - Integrarea școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale	556
114.	Ogleja Roxana - Studiu de caz	563
115.	Olteanu Dorina Mariana - Ce rol are educația incluzivă în integrarea socio-profesională a copiilor cu CES ?	565
116.	Oplean Ramona Viorela - Program de intervenție personalizat	570
117.	Palaghia Cătălina Giovana - Studiu de caz	580
118.	Pamparău Simona Cristina - Studiu de caz	588
119.	Panait Anamaria, Pușcaș Monica Camelia - Adaptare curriculară pe domenii de dezvoltare -nivel preșcolar	590
120.	Parvana Silvia, Parvana Gabriel - Program de intervenție personalizat	593
121.	Pascale Evdochia - Școală incluzivă - comunitate incluzivă	596
122.	Pătrășcoiu Vochița Adriana - Program de intervenție educațional –terapeutică personalizat	601
123.	Picuș Eugenia – Adaptarea curriculară - Cultura plantelor legumicole și floricole, clasa a XI-a agricultură	604
124.	Pîrvulescu Valentina-Livia, Pîrvulescu Eugenia - Metode și mijloace de investigație psihopedagogică a persoanelor cu cerințe speciale	608
125.	Pojoga Simona Marinela - Plan de intervenție personalizat	611
126.	Popa Delia, Mureșan Adriana Carmen - „Jocul de rol- sprijinul socio-emoțional al copiilor cu CES”	615
127.	Popa Ramona - Educația incluzivă în context internațional	620
128.	Popa Tatiana - Proiect de plan de intervenție – dislexie- disgrafie	623
129.	Popescu Ioana Georgiana - Plan de intervenție personalizat	625
130.	Răduț Elena-Mihaela - Curriculum adaptat	629
131.	Reuț Mirela - Fișă de lucru-substanță pură. Amestecuri de substanțe	631
132.	Rusu Maria Constanța - Plan de servicii individualizat	632
133.	Rusu Simona Liliana - <u>Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități</u>	639
134.	Rățoi Larisa-Ioana - Plan remedial	643
135.	Sandu Oana-Monica - Plan de intervenție personalizat	645
136.	Sava Elena Emanuela - Creativitatea în dezvoltarea elevilor cu CES	652
137.	Săileanu Adelina - Educația fizică adaptată și incluzivă - Program de intervenție personalizat	654
138.	Săndulescu Cornelia, Dănuț Leontina Ionela - Plan de intervenție personalizat	661
139.	Scarlat Nicoleta - Mofturică, poveste terapeutică	665
140.	Slamna Melania - Plan de intervenție personalizat	667
141.	Stafie Gabriela – Adaptare curriculară	669
142.	Stan Ala - Plan de intervenție individualizat la vârstă timpurie	673
143.	Stan Ana-Maria - Plan de servicii individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale	679
144.	Stănică Ion - Strategii didactice de integrare a elevilor cu CES în procesul instructiv-educativ	684
145.	Stăvărache Gina - Plan de intervenție personalizată	688
146.	Surdu Lidia Laura - Incluziunea școlară – un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES Exemple de bune practici	691
147.	Șerban Maria Mădălina - Copii cu CES (cerințe educaționale speciale): principalele tulburări de învățare sau de comportament, provocări și abordări ale relațiilor cu părinții	695

148.	Șerban Mihaela, Zelinschi Emilia- Fișa de progres școlar pentru elevii cu deficiențe severe și asociate	698
149.	Șomotzuk Anda Bianca - Plan de intervenție personalizat	704
150.	Tănase Valentina - Program de intervenție personalizat	706
151.	Tănăsioiu Monica-Vasila - 1. Program de Intervenție Personalizat, 2. Abordarea complexă a fenomenului integrării sociale a copiilor cu CES	710 715
152.	Tinca Ionela, Filip Gabriela - Împreună pentru copiii noștri	717
153.	Tranulea Vasile - Programa adaptată educație fizică și sport	721
154.	Trifoi Dalia - Rolul și importanța intervenției pedagogice în situații de criză educațională	728
155.	Țiț Florina-Lavinia - Plan de intervenție personalizat	731
156.	Ungureanu Luminița - Educația incluzivă- o necesitate actuală	736
157.	Vele Claudia, Berbec Nicoleta - Șansa la educația incluzivă de calitate	739
158.	Voineag Mariana - Plan de intervenție personalizat	741
159.	Zinveliu Maria - Plan de servicii individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale	746
SECȚIUNEA II. Tendințe privind reabilitarea, educația și asistența elevilor cu CES- instrumente și moduri de activitate, intervenții specifice, proiecte de activități didactice inovative, colecții de fișe de lucru, proiecte de CDS, etc.		
160.	Alecu Elena-CDȘ-Folclor pe înțelesul nostru Clasa a VI-a	748
161.	Anghel Oana Maria - Proiect de lecție	752
162.	Ariciu Felicia-Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	756
163.	Arotăriței Monica-Petruța - Tendințe și inovații în predarea limbii engleze pentru elevii cu nevoie speciale sau pentru cei supradotați	759
164.	Badea Alina - Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	761
165.	Bealcovschi Mariana-Viorica - Proiect didactic	764
166.	Borcan Anițescu Ana Maria - Proiect de lecție	776
167.	Burci Georgiana – Silvia - Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	783
168.	Buruian Laura Mariana - Îmbunătățirea capacității de citire la copiii cu CES prin vizualizarea imediată a cuvântului.	785
169.	Buzatu Dana Mihaela - Proiect de lecție	789
170.	Căpruciu Marinela Mioara - Metode inovative în predarea TIC la elevii cu CES-Studiu științific	794
171.	Chiriac Albomița – Adaptarea curriculară în vederea instruirii diferențiate a copiilor cu cerințe educative	799
172.	Cioban Simona-Maria - Obținerea cooperării și reducerea acceselor de furie la copiii cu tulburări din spectrul autist (Exemple de exerciții precum: „ Stai pe scaun!”, „ Vino aici!”, „Stai frumos!”)	803
173.	Ciobanu Cristina Violeta - Școlarizarea copiilor cu autism	805
174.	Ciontescu Daniela - Tendințe privind educația și asistența elevilor cu CES	808
175.	Ciubotaru Adriana - Atitudini și comportamente în învățământul de masă față de copii cu C.E.S.	810
176.	Cîmpan Lucica - Proiect didactic (inovator pentru progres în învățare a elevilor cu CES)	813
177.	Cîșleanu Veronica, Călugăru Mirela - Metode activ-participative utilizate la orele de limba și literatura română în învățământul liceal special	818
178.	Cioploiu Felicia, Cioploiu Ștefania-Cristiana - Stimularea motivației învățării la elevul cu CES	824
179.	Ciurea Viorica - Adaptarea predării istoriei la stilurile de învățare ale elevilor cu dificultăți de învățare	826
180.	Comănescu Otilia - Dezvoltarea abilităților de comunicare la copiii cu CES	829
181.	Copotoiu Cristina-Elena - Metoda Brainstorming	832

182.	Costache Clara Nicoleta - Metodă inovatoare în stimularea comunicării orale la elevul deficient mintal	834
183.	Costea Daniela, Axinia Vasilica - Utilizarea literaturii pentru copii în scopul integrării și educării copiilor cu CES în învățământul de masă	837
184.	Cucu Liliana - Parteneriatul educațional școală-familie – calea spre reușită	840
185.	Culidiuc Militina Cleopatra - Plan de Intervenție Personalizat	843
186.	Dangă Geanina - Modalități de abordare a elevului cu CES	846
187.	Darie Camelia, Cîrligeanu Margareta - Universul emoțiilor	848
188.	Dascălu Neonila - Programă Opțional ”Tainele naturii” - Clasa a VIII-a	854
189.	David Anamaria Corina, Chiuda Maria - Influența pozitivă a educației în mediul școlar	858
190.	Gilena Dobrică - Modalități de integrare a copiilor cu C.E.S.	860
191.	Enea Nicoleta Laura - Metode de evaluare a elevilor cu dificultăți de învățare	862
192.	Erofei Claudia-Aurelia - Educația incluzivă în grădiniță	864
193.	Fianu Gabriela - Tipuri de activități desfășurate cu elevii primăvara	867
194.	Ganea Georgiana, Ganea Mihai Claudiu - Modalități de integrare a copiilor cu CES	870
195.	Gavrilă Codruța-Oana - Fișă de lucru inițială la limba română în vederea recuperării elevilor cu CES, clasa a IV-a	872
196.	Gavrilă Cornel - Fișa de lucru	874
197.	Gavrilean Mihaela - Intervenții psihopedagogice în contextul dificultăților de învățare	876
198.	Gheorghe Pavelescu Camelia - Metode activ-participative utilizate pentru obținerea progresului în educarea elevilor cu CES	878
199.	Irina Gheorghe, Gheorghe Daniel - “Dezvoltarea emoțională, învățare și integrare prin joc”- proiect de CDS	882
200.	Gherghescu Andreia Georgiana - Scrierea cifrelor și a numerelor	884
201.	Giurcea Daniela - Strategii didactice specifice utilizate în terapia limbajului la elevii cu tulburări de spectru autist (TSA)	886
202.	Glavaschi Romica - Sunt unic și sunt important	889
203.	Haiăș Florica Maria - Programă Școlară- pentru Disciplină Opțională- Educație pentru Sănătate, clasa I, an școlar 2022-2023	891
204.	Hoffmann-Bronț Viorica-Cornelia - Matematica și Lumea Proiectelor eTwinning	898
205.	Hogea Georgiana-Iuliana - Metode activ-participative în activitatea educativă a elevilor cu CES	905
206.	Horeic Alexandra Iulia, Cristea Mirela Daniela - Strategii de predare pentru o stare de bine	908
207.	Iacob Meda Elena, Ionică Claudia - Procedee de obținere a progresului în educarea elevilor cu CES	910
208.	Ilie Irina Anne Marie - Proiect de activitate didactică inovativ	912
209.	Ioana Ionica - Copiii cu C.E.S. și integrarea lor în învățământul de masă	918
210.	Ion Gabriela Sanda - Modalități de integrare a copiilor cu CES în grădinița de copii	922
211.	Ionescu Mariana - Cadrul ERR (Evocare-Realizarea sensului-Reflecția) în realizarea lecțiilor de biologie la elevii cu CES	923
212.	Istrate Isabella-Maria - Metode didactice inovative în realizarea lecțiilor la elevi cu CES	926
213.	Istrate Mariana - Modalități interdisciplinare de prezentare a anotimpului primăvara în activitățile didactice la elevul cu CES	928
214.	Lazăr Ionela - Metode activ-participative utilizate pentru obținerea progresului în educarea elevilor cu CES	930
215.	Lungu Diana Codruța - Particularități ale jocului în contextul dizabilității	932
216.	Lupu Adriana Iuliana - Utilizarea metodelor active-participative în activitatea educativă a elevilor cu C.E.S- Emoțiile prezentate prin metoda cubului	934
217.	Lupu Tania Grațîela - Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	940
218.	Martin Mariana - Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.	943

219.	Maxim Tatiana - Proiect de intervenție asupra dezvoltării	945
220.	Mihăescu Anca - Poveștile bunicii (opțional)	951
221.	Moraru Mirela Elena - Practici în recuperarearea elevului cu CES	960
222.	Moroșanu Florina - Colecție de fișe de lucru	962
223.	Mutaffof Melania - Rolul planului terapeutic pentru îmbunătățirea abilităților motrice și psihomotrice a elevilor cu TSA prin intermediul art-terapiei abilități manuale-desen-pictură-modelaj	973
224.	Nagy Mirela - Metode active-participative în educația elevilor cu CES	978
225.	Nedea Iuliana - Tendințe și inovații privind reabilitarea, educația și asistența elevilor cu CES - noi modalități de abordare a educației elevului cu CES în contextul învățământului online	981
226.	Nicolăescu Mădălina - Importanța utilizării metodelor activ participative la copiii cu CES	984
227.	Niculae Antonica – Constana - Metode activ-participative utilizate în educarea elevilor cu cerințe educaționale speciale	986
228.	Nițu Andra - Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	990
229.	Oltianu Lucia - Rolul și eficiența metodelor didactice moderne în recuperarea elevilor cu dizabilități intelectuale	993
230.	Oncea Maria - Rolul metodelor activ - participative în activitatea educativă a copiilor cu CES	997
231.	Pavel Elena - Matematica în mediul online – o nouă provocare pentru elevii cu CES	999
232.	Pavelescu Luminița - Metode didactice active utilizate pentru integrarea copiilor cu C.E.S	1002
233.	Picuș Eugenia – Metode activ –participative în activitatea educativă a copiilor cu CES, modalități de instruire/învățare diferențiată în funcție de tipul de inteligență în activitățile practice de agricultură	1004
234.	Popescu Ana-Maria Mădălina, Nistor Corina Maria - Exemple de bune practici în recuperarea copiilor cu CES	1006
235.	Popescu Gabriela Elisabeta - Caracteristici ale instruirii diferențiate la elevii cu CES	1009
236.	Popescu Nina Iuliana - Importanța culorilor ca mijloc de cunoaștere	1012
237.	Postolache Dumitrita - Suportul educațional prin TIC în educația copiilor cu CES	1016
238.	Prisneac Simona - Integrarea instrumentelor digitale în educația elevilor cu CES. Exemplu de bune practici	1019
239.	Racu Semenica - Metode de stimulare a creativității elevilor	1026
240.	Sabin Rybanna Elena - Metode inovative în proiectarea didactică la elevii cu CES	1029
241.	Sălăjan Raluca Anamaria - Fișă de lucru inițială la matematică în vederea recuperării elevilor cu CES din clasa a V-a	1030
242.	Săulescu Nicoleta - Kinetoterapia Metodă Activă de Recuperare și Adaptare	1032
243.	Sima Mirela - Strategii educaționale utilizate în integrarea copilului cu ADHD	1036
244.	Simeria Maria, Flutur Elena - Model de activitate de învățare	1039
245.	Soare Natalia Nicoleta - Metode didactice active utilizate pentru integrarea copiilor cu CES	1045
246.	Solomon Ileana - Fișă de lucru – Anotimpurile, clasa a V-a	1047
247.	Spiridon Laura Adela Georgiana - Proiect de lecție	1049
248.	Stere Cristina - Dezvoltarea inteligenței emoționale la vârstă școlară mică, la copiii cu CES	1056
249.	Stoica Ionica - Proiect de mobilitate Erasmus+ în domeniul educație școlară”Start pentru educație responsabilă (S.P.E.R.)”2020-1-RO01-KA101-079120	1059
250.	Sufideanu Iuliana - Importanța metodelor activ-participative în activitatea didactică cu copiii cu cerințe educative speciale	1062
251.	Ștefănoiu Daniela - Importanța dezvoltării psihomotricității la copiii cu autism în procesul de calcul matematic	1064
252.	Tofan Olga Simona - Proiect de programă pentru elevii cu deficiențe severe curriculum la decizia școlii „ Alfabetul sănătății”	1069
253.	Țilică Liliana Ștefania - Programă școlară pentru disciplina opțională „Calculatorul – Fereastra Viitorului”	1075

254.	Ucrainet-Crețu Maria-Natalia - Managementul clasei, între monitorizare și creșterea stimei de sine a elevilor	1078
255.	Udrea Livia Iuliana - Procesul didactic privind educarea copilului în grădinița și școala integratoare	1080
256.	Ungureanu Carmen – Ionela - Tulburarea de spectru autist - Studiu de specialitate	1084
257.	Vasiluță Ancuța Luciana - Fișe de evaluare	1089
258.	Vasiu Liliana - Metode didactice active utilizate pentru integrarea elevilor cu CES	1102
259.	Voinic Florica - Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă	1104
260.	Vrânceanu Lenuța -Proiect didactic	1106
261.	Zehan-Platon Ana - Relația dintre părinți, cadre didactice și copiii cu CES	1110
SECȚIUNEA III: Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES - <i>exemple de bune practici, prezentare de proiecte și programe educative, parteneriate, studii, referate, etc.</i>		
262.	Aliman Adelina, Suliman Iulia, Impactul activităților extracurriculare asupra evoluției psihocomportamentale a copilor cu cerințe educaționale speciale	1113
263.	Andronic Casandra, Proiect de intervenție personalizat- Violența fizică în clasă –factor de inadaptare socială	1116
264.	Apostu Mihaela, Perspectiva psihopedagogică a copiilor cu sindrom de hiperactivitate și deficit de atenție	1121
265.	Bican Valentin Teodor, Preda Nicolae Adrian- Activități sportive pentru elevii cu ces	1124
266.	Budulan Maria, Aspecte pozitive ale activităților extrașcolare pentru copiii cu CES	1130
267.	Buhai Simona, REFERAT-Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției comportamentale a elevilor cu CES	1133
268.	Buliga Cîrstean Elena, Flutur Elena- Rolul activităților extracurriculare în educația copiilor cu CES	1135
269.	Câmpean Liana, Petrean Diana-Alina, „Copilul hiperactiv– o continuă provocare ”	1141
270.	Cîrstea Ileana- Mihaela, PARTENERIAT EDUCAȚIONAL ”Ziua Internațională a Toleranței”	1145
271.	Cîtu Rodica, Referat- Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psiho comportamentale a elevilor cu CES	1147
272.	Ciubotariu Ancuța-Simona, Ciobaniuc Maria- Magdalena, Proiect educațional pentru integrarea elevilor cu CES „Elev ca tine sunt și eu”	1152
273.	Ciutacu Simona Maria, Proiect Educațional Județean -„Let me introduce myself”	1155
274.	Desculțu Adriana, Importanța activităților educaționale nonformale în integrarea copiilor cu CES	1157
275.	Dia Ștefania Roxana, Impactul activităților extrașcolare la copiii cu cerințe speciale	1159
276.	Dima Valentina, Dima Adina, "Prietenii se bucură împreună"	1161
277.	Dobre Nicoleta, Rolul terapeutic al activităților extracurriculare la copilul cu CES	1163
278.	Ene Carmen-Monica, Importanța activităților extrașcolare pentru copilul cu CES	1165
279.	Filigeanu Aurora, Ciuciuc Carmen, Formarea și dezvoltarea personalității copiilor cu CES prin activități extracurriculare	1167
280.	Fuștei Diana, Impactul activităților extrașcolare la copiii cu cerințe speciale	1169
281.	Ghenea Alina-Georgiana, Impactul diagnosticării copilului cu tulburări din spectrul autist asupra familiei- Studiu de caz	1172
282.	Grigoraș Florentina Manuela, Alternative educaționale viabile în recuperarea copiilor cu C.E.S.	1176
283.	Hrițcu Gabriela Loredana, Experiențe și bune practici în cadrul proiectelor extrașcolare în care au fost implicați și elevi cu CES	1178
284.	Iacob Ionela Gina, Modalități și soluții de integrare școlară a diferitelor categorii de copii cu C.E.S.	1180

285.	Iancu Claudia, Aproape de prieteni	1182
286.	Iancu Teodora, Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES	1184
287.	Ionescu (Oprîșan) Cristina Ioana, Și ei sunt ca noi	1186
288.	Ioniță Titiana-Carmen, Impactul activităților extracurriculare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES - exemple de bune practici -	1189
289.	Istrate Isabella-Maria, Proiect educativ inovator și interdisciplinar - 22 martie- Ziua mondială a apei	1192
290.	Istrate Marius, Negoita Gabriela, Colaborarea dintre școală și familie factor esențial în integrarea elevilor cu cerințe educative speciale	1195
291.	Kiss Izabela Edith, Implicarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în proiectele Erasmus+ de mobilitate pentru formare profesională (VET)	1197
292.	Luca Elena, Impactul activităților extrașcolare la copiii cu cerințe speciale	1199
293.	Lungu Gabriela, Epure Maria Diana - Proiect educațional de incluziune socială "Oglinda sufletului meu"	1201
294.	Marinescu Gabriela Mariana, "Școli surori, copii ca frații"- Proiect Educațional, Ediția I, 2019-2020	1205
295.	Mîndrilă Elena Gabriela, Importanța activităților extracurriculare în dezvoltarea copilului cu CES	1213
296.	Moșoi Mihaela, Alina Mendelovici, Incluziunea socială a elevilor cu CES din ciclul primar prin activități de dezvoltare personală	1218
297.	Muntean Viorica- Simona, Petrul Daniel, Proiect educațional „Îmi Cunosce Comunitatea”	1225
298.	Napău Andreea Oana, “Dragă Cărticică...”(Bucuria Lecturii)	1232
299.	Neda Corina Marcela, Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES	1235
300.	Niculescu Andreia Roxana, Influența activităților fizice adaptate asupra copilului cu sindrom down	1239
301.	Nistor Ileana, Copiii cu deficiențe de învățare	1242
302.	Nistor Iuliana, Aldea Marusia, Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES	1244
303.	Niță Onuța, Proiect educațional „Lângă tine, prieten drag”	1247
304.	Opariuc Diana Valentina, Metode active utilizate în predarea-învățarea și evaluarea copiilor cu CES	1249
305.	Pavel Georgeta, Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.	1253
306.	Păduraru Georgeta, Dezvoltarea capacităților de lucru în echipă la elevii cu C.E.S în cadrul proiectelor educaționale	1256
307.	Petrică Liliana, Importanța activităților extracurriculare în dezvoltarea copilului cu CES-referat	1260
308.	Popa Georgiana, Lăcătuș Cristina, Formarea și dezvoltarea personalității copiilor cu ces prin activități extracurriculare	1261
309.	Răducioiu Emilia, Importanța activităților extracurriculare în integrarea și valorizarea copiilor cu CES	1263
310.	Relea Adina Elena, Proiect educațional social „Bucuria de a dăruir”	1266
311.	Sabin Rybanna Elena, Proiect De Educație Financiară	1269
312.	Sârbu Viorica Alina, Proiect de parteneriat educațional: „Pământul - casa noastră”	1273
313.	Savu Mariana, Fulop Carmen, „Integrarea socio-emoțională a copiilor cu nevoi speciale”	1276
314.	Stampar Maria, Terapia prin artă la copiii cu cerințe educative speciale	1279
315.	Stoian Alina Loredana, Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES	1283
316.	Tabără Iustina, Impactul activităților extrașcolare în educația copiilor cu cerințe speciale	1285
317.	Ungureanu Elena, Rolul activităților extracurriculare în dezvoltarea multilaterală a copiilor cu CES	1287

318.	Vintilă Gina, Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES	1289
SECȚIUNEA IV: Intervenții terapeutice și activități de consiliere educațională și psihopedagogică pentru elevii cu CES - modele de planuri de consiliere, teste și chestionare, programe terapeutice (agresivitate, stima de sine, anxietate, ed. emoțională, etc), activități de orientare școlară și profesională, studii de caz, fișe de observare, programe de consiliere și dezvoltare personală, proiecte didactice cu metode inovative, etc.		
319.	Abrudan Simona Rodica- Modalități de gestionare a furiei la copiii cu CES	1290
320.	Axentioi Anca Cecilia- Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în școlile de masă	1296
321.	Banea Laureta- Speranța-Medierea conflictelor- Repere teoretice și soluții practice	1299
322.	Barbu Anca- Proiect didactic	1304
323.	Bițan Angela- Studiu de caz - tulburări de comportament	1309
324.	Bratu Simona Daniela, Șerban Gabriela- Studiu de caz	1314
325.	Brezeanu Gabriela- Soluționarea unei situații conflictuale- Exemplu de bună practică	1318
326.	Bucur Maria Ioana- Studiu de caz. Meloterapia în cazul elevilor cu CES	1322
327.	Budihălă Ramona- Principii de terapie cognitiv comportamentală (TCC)	1326
328.	Bulzan Violeta- Activități pentru stima de sine	1327
329.	Burulean Luminița- Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (studiu de caz - elaborare plan de intervenție personalizat)	1329
330.	Cazan Elena- Leliana- Studiu de caz	1331
331.	Chesa Roxana- Planificarea unei activități de educație inclusivă în parteneriat cu consilierul școlar	1333
332.	Constantin Andreea-Cristina- Intervenții terapeutice și activități de consiliere educațională și psihopedagogică pentru elevii cu CES	1336
333.	Cranta Ionela- Tulburările de comportament și de adaptare- Studiu de caz	1338
334.	Despa Elena Anca – Metode și tehnici de cunoaștere a persoanelor cu CES- metoda observației	1340
335.	Diaconu Adela – Studiu asupra acțiunilor de integrare a elevilor cu CES în cadrul orelor de engleză	1346
336.	Dioșteanu Mariana- Proiect didactic	1348
337.	Doncu Elena Cristina- Integrarea unui copil cu CES în grupa mijlocie	1354
338.	Dosoftei Raluca Gabriela- Studiu de caz TSA	1357
339.	Gheldi Filis- Forma, element de limbaj plastic-un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES	1361
340.	Hoancia Liliana- Program de intervenție pentru medierea conflictelor elevilor cu CES din mediul școlar	1362
341.	Hoffmann- BrontȚviorica- Cornelia- Proiectarea didactică online, prin intermediul aplicației LIVRESQ	1365
342.	Hojda Ioana Mihaela- Diminuarea anxietății la preadolescenți prin exerciții de conștientizare corporală	1368
343.	Mihail Vasilica-Lenuța - Studiu de caz	1371
344.	Milea Rodica Melania- Clasa mea, o clasă fără bullying!	1374
345.	Moroșan Elena Mihaela- Model de interpretare a Testului familiei în cazul unui elev cu CES	1378
346.	Neagu Gina Monica, Mihai Delia- Studiu de caz	1382
347.	Oprea Elena, Curculescu Marioara - ART-TERAPIA –în perioada pandemiei	1386
348.	Pocă Aureliana, Pârâială Carmen- Terapie prin tehnici creative la copiii cu Adhd- Program de consiliere de grup	1387
349.	Poclitaru Narcisa Cătălina, Mihăilă Daniela - Activitate de consiliere psihopedagogică	1390
350.	Popa Dana Alina – Proiect didactic ”Focul și vântul”	1395
351.	Prună Nicoleta Daniela, Panait Carmen- Consilierea psihopedagogică a elevului cu CES integrat în învățământul de masă	1397
352.	Tironeac Cătălina Giannina, Fluture Florica- Proiect de educație emoțională. Tema: stima de	1400

	sine	
353.	Trandafir Casandra - Plan de intervenție personalizat	1406
354.	Udrea Ana-Maria- Studiu de caz la grădiniță- Compasiunea față de animale	1411
355.	Vieru Maria- Studiu de caz	1416

SECȚIUNEA I: Incluziunea școlară –un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES.

Exemple de bune practici; modele de adaptări curriculare, evaluări, planuri de servicii personalizate, planuri de intervenții personalizate, modele de fișe de evaluare, programe de abilitare/sprijin pentru elevii cu CES, studii de caz însoțite de fișe de examinare complexă, fișe de caracterizare a nivelului de dezvoltare psihomotorie, și de evoluție logopedică, etc.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

*Prof învățământ preșcolar ACHIM IONICA MONICA
Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca/GPN nr 2 Orbeasca de Jos
Teleorman*

*Prof învățământ primar Dimulescu Laura Adriana
Școala Gimnazială Vârtoape
Teleorman*

"O școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev, îl valorizează și îl face să se simtă acasă. Este, aș spune, școala ideală, unde toată lumea seduce cu plăcere și toți copiii sunt ajutați să-și atingă maximul potențialului nativ. Este școala care oferă sprijin accentuat pentru acei copii care au nevoie în mod deosebit de el".

Educația incluzivă este un sistem educațional în care unitățile de învățământ preprimar doresc sa ofere "educație pentru toți copiii". Este un sistem care recunoaște dreptul copiilor de a fi educați împreună și consideră educația acestora la fel de importantă. Un sistem care separă copiii unii de alții și care consideră ca sunt mai importanți și demni de apreciere cei capabili, nu va fi niciodată un sistem incluziv.

Educația incluzivă are în vedere diminuarea barierelor de orice tip din calea învățării și participarea în egală măsură a tuturor copiilor, acordandu-se o atenție specială celor din familii cu un grad de vulnerabilitate sau cu risc de marginalizare. Școala incluzivă presupune, în primul rând, recunoasterea dreptului fiecarui copil la educație, și apoi înțelegerea diferentelor de adaptare și învățare, specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale. Desigur, procesul de transformare a școlii tradiționale într-una incluzivă, cere timp și tehnici noi de abordare din partea fiecarui profesor. Obiectivele educației incluzive vizează combaterea neparticipării școlare, ca și a abandonului și eșecului școlar, prin demersuri care depășesc barierele impuse de dificultățile de ordin material, personal, familial sau social cu care se confruntă copiii. În același timp, educația incluzivă vizează asigurarea unor condiții optime de învățare care să ofere tuturor șansa unui start egal în viața din punct de vedere educațional.

Principiul egalității de șanse reprezintă conceptul de bază al școlii incluzive, prin aplicarea căruia aceasta contribuie la anularea diferentelor de valorizare bazate pe criterii subiective, de ordin etnic sau social. Incluziunea la nivel școlar se realizează prin respectarea și valorizarea diferențelor socio-culturale existente în rândul copiilor și prin promovarea bogăției și a diversității experienței educative care rezultă din aceste diferențe, școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă flexibilă, o școală care abordează procesul de predare - învățare - evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența

la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Educația incluzivă promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere, punând accentul pe cooperare și pe valorizarea fiecărui individ. Un rol important îl are formarea competențelor de comunicare, negociere, acceptând ideea ca orice copil poate învăța. Un alt obiectiv important este dezvoltarea relațiilor în comunitatea locală, implicarea în activități educative a părinților. Promovează strategii eficiente pentru diminuarea încercărilor de intimidare și abuz asupra copiilor. Uneori această educație incluzivă devine o simplă plasare a copiilor împreună, existând o slabă preocupare a unor educatori pentru informare și perfecționare, adesea diferențele sesizându-se într-o manieră negativă, devenind sursa de conflict. În aceste cazuri atât copiii, cât și părinții nu cunosc și nu sunt informați despre drepturile lor. Educația incluzivă presupune o acțiune permanentă de îmbunătățire a procesului de învățământ, avant ca scop exploatarea resurselor existente pentru a susține integrarea tuturor copiilor din cadrul comunității.

În condițiile școlii incluzive, părinții participă direct la viața școlii și pot influența anumite decizii care privesc procesul educațional. Absența sau indiferența părinților în ceea ce privește problemele educaționale ale copilului vine în opoziție cu ideea de integrare sau incluziune. În acest sens apar o serie de dificultăți cauzate de atitudinea de reținere sau neîncredere a părinților care rezultă din reprezentări/mentalități eronate cu privire la viața și evoluția școlară a unui copil cu cerințe educative speciale. Având în vedere perspectiva învățământului de tip incluziv, părinții au dreptul să-și exprime propria viziune asupra modului de funcționare a școlii și să participe concret la influențarea actului managerial din școală. De asemenea, familiile copiilor cu cerințe educative speciale au obligația să se implice în activitățile extrașcolare ale copiilor și să dea dovadă de răbdare și înțelegere față de schimbările mai lente sau mai rapide din viața copiilor lor. Copiii au rezultate bune la școală, se integrează dacă familiile se interesează îndeaproape de educația lor. Părinții sunt cei care cunosc cel mai bine copilul și reprezintă o importantă sursă de sfaturi pentru profesori. Școala incluzivă și toate cadrele didactice trebuie să creeze un mediu primitor pentru implicarea familiei în recuperarea , adaptarea și integrarea propriului copil cu cerințe speciale, prin:

- solicitarea tuturor familiilor cu copii care prezintă cerințe educaționale speciale să participe la aplicarea programului educațional și terapeutic propus;
- recunoașterea cerințelor și drepturilor familiilor de a alege dacă, în ce măsură, cum și când pot participa la cât mai multe activități terapeutice , pentru continuarea lor acasă;
- includerea familiilor , în mod obișnuit și consecvent, în schimbul de informații despre copil;
- identificarea resurselor din cadrul programului educațional și recuperator-terapeutic al elevilor cu cerințe speciale prin care se pot sprijini activitățile părinților;
- anunțarea familiei în legătură cu activitățile propuse în programul recuperator-terapeutic și completarea lui la solicitările părinților;
- informarea familiilor despre schimbările survenite în cadrul programului;
- acceptarea feed-backului primit de la familie ca informații utile în ameliorarea programelor destinate educării și recuperării elevilor cu CES.

Bibliografie:

- Gherguț, A. (2006), "Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale". Editura Polirom
Maria Andruszkiewicz , Keith Prenton – „Educația incluzivă. Concepte , politici și practici în activitatea școlară”
Popescu, M. (2000). "Implicarea comunității în procesul de educație". Editura Corint

Incluziunea școlară –un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES. Fișă proiect de intervenție

Profesor învățământ preșcolar Aioanei Denisse
Profesor învățământ preșcolar Croitoru Alina
Grădinița cu Program Prelungit “Prichindel”, Suceava

1. Definirea problemei Agresivitate fizică și verbală Sfidare Frustrare				
2. Descrierea problemei Prescolarul V. din grupa mare manifestă comportamente opozante caracterizate prin refuzul de a respecta regulile, sfidare la adresa celorlalți, incapacitatea de gestionare a furiei, reacții agresive (trânțește scaunul, jucariile, rupe fișele de lucru, impinge colegii).				
3. Factori de formare și dezvoltare a problemei Preșcolarul face parte dintr-o familie disfuncțională, părinții sunt divorțați. Copilul locuiește cu mama, iar două weekenduri pe lună le petrece alături de tată. Părinții au o comunicare defectuoasă, ceea ce generează comportamentul agresiv a prescolarului. Atunci când preșcolarul stă cu tatăl, este lăsat să facă ce vrea, nu are reguli, limite.				
4. Factori de menținere și de activare a problemei Factorii care mențin tulburările de comportament sunt: schimbarea mediului, schimbarea rutinei zilnice , lipsa înțelegerii nevoilor sau dorințelor de către părinți, obținerea atenției și dragostei, ca urmare a manifestărilor isterice sau a comportamentului de negare sau opoziție, atragerea atenției adultului prin aceste comportamente.				
5. Planul de intervenție Obiectiv de lungă durată Dezvoltarea competențelor social-emoționale prin formarea unor abilități de gestionare a emoțiilor.				
Obiective specifice	Conținuturi	Metode de intervenție	Criterii de evaluare a progresului	Metode și mijloace de evaluare
1. Să identifice situațiile care generează reacțiile de furie	a. Identificarea situațiilor problemă și generarea de soluții pentru o rezolvare adecvată. Ce s-a întâmplat ?(se identifică problema cu care se confruntă copilul?) Ai făcut tu ceva ca să-l	Discuții libere	Monitorizarea interacțiunilor de la grupa de prescolari	Grila de observare comportamentală (Observatorul grupei)
		Teatru de păpuși		

	superi pe...? Poți să îmi spui ce s-a întâmplat imediat după ce tu te-ai înfuriat? Credeți că....s-a comportat bine? Cum credeți că s-a simțit...? (se identifică reacțiile emoționale ale copilului) Ce ați fi putut face în locul lui...?	Lucrul in echipe		
		Joc de rol		
	b. Conștientizarea și gestionarea emoțiilor de furie (prezentare PPT „Totul despre emoțiile noastre”; „Furia”) Joc: Fă o încercare! (Fără să spui vreun cuvânt, arată-i colegilor tăi o emoție. Au reușit să ghicească ce emoție le-ai arătat?) Povestea broscutei țestoase Tobias https://www.youtube.com/watch?v=LIZEDcKA7vg Când ne simțim furioși? Cum se manifestă furia ? Cum se simt ceilalți ? Ce putem face pentru a ne gestiona furia?(Tehnica “Broscutei țestoase”) Putem să dam o denumire furie (furtuna, gorila, dragon etc.) Comunicăm în cuvinte de ce suntem furioși. Să numărăm până la 10. Oprim furia: inspiră pe nas, ține-ți respirația timp de două secunde, apoi dă aerul afară pe gură cât de încet poți . Fă asta de trei ori la rând pentru ca îngrozitoarea furie să dispară. Mergi într-un loc liniștit. (Time - out) Cerem ajutor.	1. Brainstorming		
		2. Joc de rol		
		3. Lucrul in echipe		
		4. Fisă de lucru Tehnica “Broscutei țestoase” (Anexa 1)	Pentru fiecare comportament adecvat in care prescolarul își gestiona furia am folosit întărirea pozitivă, acesta primește un emoticon cu o față veselă.	La sfârșitul zilei/săptămânii, se numără emoticoanele primite,iar la 10 emoticoane preșcolarul va primi o medalie pe care o va purta în următoarele zile.
		5.Exercițiu		
2. Să se conformeze	a. Stabilirea regulilor in functie de:	Discuții libere		
		Problematizarea	Când	

e regulilor din grupă	comportamentele observabile formularea în termeni pozitivi consecințele respectării (recompensarea cu buline, diferite stikere, desfășurarea unor jocuri la masa luminoasă, jocuri în aer liber etc.) și nerespectării (Time -out în fața regulilor, privarea de jocurile liber alese) reamintirea reguli consecvența. Regulile stabilite împreună cu preșcolarii sunt redactate în imagini și așezate la nivelul acestora. Regulile grupei sunt aduse la cunoștință și părinților pentru ca preșcolarii să respecte aceleași reguli și acasă. Atunci când o regulă este încălcată întrerup activitatea și solicit preșcolarii să-și reamintească regula. Pentru a încuraja și motiva preșcolarii să respecte regulile grupei le atribui anumite responsabilități: responsabil cu completarea calendarului naturii, responsabil cu materialele, responsabil cu ordinea la mese, responsabil cu ordinea la jucării etc. La sfârșitul zilei consemnez în jurnalul “călător” diferite activități/situații în care preșcolarii au/nu au respectat regulile grupei. La sfârșitul săptămânii jurnalul “călător” va merge în vizită la preșcolarul care a avut cele mai multe comportamente adecvate	Extincția comportamentului	preșcolarul V. răspundea neîntrebat, îl ignoram și repetam întrebarea. În cazul în care răspundea când era întrebat, întăream acest comportament. Creșterea frecvenței de apariție a comportamentului adecvat (respectarea regulilor) prin alegerea unei activități preferate	Completarea Jurnalului “călător” și luarea acestuia acasă în week-end.

	prin respectarea regulilor. In weekend, acest jurnal va fi completat de către părinții preșcolarului respectiv. Aceștia vor relata istorioare interesante sau vor descrie evenimentele și comportamentele de care au avut parte in week-end-ul respectiv. La reintoarcere, jurnalul este prezentat colegilor de grupă.			
	b. Diminuarea comportamentului de sfidare prin: Formularea instrucțiunilor în mod adecvat: - adresez o singură instrucțiune într-o fraza (ex.”Te rog să vorbești mai încet”;”Locul tău este pe scaunul acesta” etc.) - rostesc numele preșcolarului și stabilesc contact vizual cu acesta, merg lângă el și îl ating pe umăr. Ofer preșcolarilor timp pentru a se conforma (ex.”Mai aveți 5 minute în care vă puteți juca cu...”; ”În 10 minute finalizăm activitatea de...”) Încurajez complianța prin: jocuri (ex.”Voi număra până la 3 pentru ...”) întăriri individuale (lauda, recompensa) Stabilesc consecințe logice pentru sfidare (ex.” Dacă alegi să rupi fișa de lucru, atunci nu vei participa la activitățile desfășurate la spațiul de joacă”); Monitorizez comportamentul și sunt consecventă în aplicarea consecințelor	1.Lucrul individual		
		2. Explicația		
		3.Exercițiul	Atunci când preșcolarul nu rupea fișa de lucru primea un creion „magic” care il ajuta să se concentreze la rezolvarea fișei. După rezolvarea fișei avea posibilitatea ca pe spatele acestuia să realizeze un desen la alegere.	Grila de observație

3. Să exerseze comportamente prosoziale care facilitează formarea relațiilor de prietenie	a. Să distingă comportamentele prietenoase de comportamentele neprietenoase Pe baza prezentării poveștii terapeutice “Girafa și prietenia”(Anexa2) copiii identifică comportamentele neprietenoase și comportamentele prietenoase. Preșcolarii identifică diferite contexte în care colegii s-au comportat neprietenos și consecințele negative ale acelor comportamente: Ce se întâmplă dacă ne comportăm așa?; Cum crezi că se va simți celălalt copil?; Ne ajută să ne împrietenim? Pentru a fi eficienți în rezolvarea conflictelor trebuie să respectăm următorii pași: 1.descrierea faptelor, fără a învinovăți (ex.” Patrick m-a lovit cu piciorul.”); 2. exprimarea sentimentelor față de ceea ce s-a întâmplat (ex. „Iulian, cum te-ai simțit atunci când Patrick te-a lovit cu piciorul?”); identificarea alternativelor: cum credeți că ar putea proceda pentru a rezolva situația (ex. „Iulian și Patrick, ce credeți că puteți face pentru a rezolva cearta dintre voi?”). Pentru a-i ajuta pe copii să înțeleagă impactul comportamentelor neprietenoase le propun un joc imaginativ (Anexa 3)	1. Teatru de păpuși 2. Problematizarea 3. Exercițiu 4. Joc de rol	Preșcolarul V. identifică alternative de comportamente prietenoase	Observare a comportamentului în timpul jocului Lăudarea și încurajare a comportamentelor prosoziale
	b. Inițierea și menținerea	1. Lucrul în echipă		

	interacțiunii cu ceilalți copii (să se ofere să ajute, să propună sa facă schimb de jucării, să împrumute jucării) Cooperarea în cadrul jocurilor pentru realizarea unui proiect comun (diferite construcții, postere etc). Preșcolarii vor fi împărțiți în grupe pentru a desfășura diferite activități, modul în care copiii vor fi împărțiți se va face astfel încât în grup să nu se nimerească doar copii care sunt prieteni pentru a facilita integrarea preșcolarului V.. Asumarea anumitor roluri și responsabilități în cadrul jocurilor.	2. Conversația 3. Exercițiu	Preșcolarul V. identifică reacții verbale adecvate și comportamente adecvate pentru menținerea și dezvoltarea prieteniiilor cu ceilalți colegi.	Aprecieri a de către colegi și educatoarea a comportamentelor prosociale

Evaluarea intervenției

În urma aplicării planului de intervenție am observat:

- ☐ diminuarea comportamentului neadecvat a preșcolarului V.;
- ☐ respectarea regulilor grupei;
- ☐ o comunicare și o interacțiune mai bună cu colegii;
- ☐ gestionarea crizelor de furie;
- ☐ laudele și recompensele duc la creșterea încrederii în sine „Pot să fac asta!”

Bibliografie:

Botiș, A., Axente, A.. *Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești (Ediția a treia)*. Editura ASCR. Cluj-Napoca (2009, 2011)

Schipor, D. M.. *Dificultăți de învățare, diagnoză și intervenție*. Suport de curs. Universitatea Ștefan cel Mare. (2020)

Schipor, D. M. *Psihologia elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament*. Suport de curs. (2020). Universitatea Ștefan cel Mare.

EDUCAȚIA INTEGRATĂ (INCLUZIVĂ) ÎN CONDIȚIILE SISTEMULUI ROMÂNESC ACTUAL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. Alecse Alina Mihaela, G.P.P. Nr. 8 Buzău

În sens foarte larg, „integrarea” presupune unificarea și fuziunea a două sau mai multe realități ori producții spirituale într-un mod echitabil pentru toate părțile. În urma integrării va lua naștere o sinteză nouă sau un complex spiritual nou, prezervându-se totuși specificitățile și nu va avea loc o asimilare forțată a unei realități de către cealaltă.

Integrarea educativă, ca principiu, este sugerată de mult timp în pedagogie și s-a dezvoltat în contrast cu ideea segregării în educație, purtată explicit sau implicit de mai multe platforme educative. Acest concept dobândește o nouă semnificație în raport cu realitatea educației speciale.

Educația integrată (sau incluzivă) vizează reabilitarea și formarea persoanelor/copiilor cu nevoi speciale, aflate/aflați în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală etc. printr-o serie de măsuri conjugate de ordin juridic, politic, social, pedagogic. Sub aspect strategic, principiul educației integrate atrage incluziunea persoanelor cu handicap în medii de formare normale, generale, dar cu dispozitive de instrucție și educație diferențiate, circumstanțiale la diversitatea situațiilor de handicap (tipuri și grade diferite). Scopul acestei educații îl constituie maximizarea abilităților și performanțelor pornind de la registrele și nivelurile deja existente, normalizarea existenței acestor persoane, dobândirea unei competențe sociale optime, care să le asigure o inserție benefică și persoanelor aflate în dificultate și celorlalte categorii. Dacă prin educația integrată se vizează mai ales obiective legate de școlarizarea normalizată a copiilor cu cerințe educative speciale, incluzivitatea educației are ca obiectiv principal adaptarea școlii/grădiniței la cerințele speciale de învățare ale copiilor, iar, prin extensie, adaptarea școlii/grădiniței în general la diversitatea copiilor dintr-o comunitate – ceea ce presupune reforma și regândirea statusului și rolului școlii.

Conform principiilor promovate în materie de educație de către organismele internaționale, precum și prevederilor incluse în „*Declarația drepturilor persoanelor cu dizabilități*”, se menționează că persoanele/copiii cu diferite tipuri de deficiențe au aceleași drepturi fundamentale ca și ceilalți cetățeni de aceeași vârstă, fără discriminare pe motive de sex, limbă vorbită, religie, origine națională sau socială, stare financiară sau orice altă caracteristică a persoanei în cauză sau a familiei sale. De asemenea, aceste persoane au dreptul la tratament medical, psihologic și funcțional, la

recuperare medicală și socială, la școlarizare, pregătire și educare/reeducare profesională, la servicii de consiliere, la asistență pentru încadrare în muncă, precum și la alte servicii care să le permită dezvoltarea și manifestarea aptitudinilor și capacităților de care aceștia dispun și să le faciliteze procesul de integrare/reintegrare socială.

În „*Declarația de la Salamanca*” se spune că „școala obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare, construiește o societate incluzivă și oferă educație pentru toți; mai mult, ele asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența și chiar rentabilitatea întregului sistem de învățământ”. Această declarație include și următoarele puncte:

- „fiecare copil are dreptul fundamental la educație și fiecărui copil trebuie să i se ofere șansa de a ajunge și de a se putea menține la un nivel acceptabil de învățare;

- fiecare copil posedă caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii;

- proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor educaționale trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor copiilor incluși în procesul educațional;

- copiii cu cerințe speciale trebuie să aibă acces în școlile/grădinițele obișnuite (școlile/grădinițele publice) iar aceste școli/grădinițe trebuie să-și adapteze procesul didactic conform unei *pedagogii centrate asupra copilului*, capabilă să vină în întâmpinarea nevoilor de cunoaștere ale fiecărui elev/copil în parte;

- școlile/grădinițele obișnuite, care au adoptat această orientare, sunt cele mai importante instanțe de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de acceptare și respect, oferind șanse egale de acces la educație pentru toți elevii/copiii; mai mult, ele asigură o educație utilă pentru majoritatea copiilor, îmbunătățind eficiența și gradul de utilitate socială al întregului sistem educațional”.

Având în vedere aceste aspecte, putem afirma că procesul educației în lume a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare – trecerea de la atitudinea și abordarea segregționistă a procesului didactic la deschiderea și atitudinea integratoare, profund umanistă a școlii/grădiniței.

Sistemul actual de învățământ românesc încearcă în prezent să se încadreze pe această linie evolutivă a sistemului de educație mondial. Din analiza a ceea ce înseamnă și a ceea ce nu înseamnă integrarea/incluziunea voi desprinde aspectele pozitive și aspectele negative ale educației integrate/incluzive în sistemul nostru de învățământ.

Integrarea înseamnă a educa acei copii cu cerințe speciale în școli/grădinițe obișnuite alături de ceilalți copii normali dar nu înseamnă a cuprinde copii cu cerințe educative speciale în programul școlilor/grădinițelor obișnuite fără pregătirea și suportul necesar. Luând în calcul aceste aspecte știm

că în școlile/grădinițele românești de masă sunt incluși în prezent astfel de copii dar nu putem spune că în toate aceste școli/grădinițe putem vorbi de educație integrată propriu-zisă deoarece nu există suficient personal calificat, pregătit în acest sens precum nici suport material și tehnic necesar suficient, din lipsa de fonduri acordate învățământului românesc. Integrarea presupune și a acorda sprijin personalului didactic și managerilor școlii/grădiniței în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare. Nu există de asemenea în foarte multe școli/grădinițe mobilier adecvat și dotări sanitare, tehnice, didactice și de agrement care să asigure confortul atât al copiilor obișnuiți cât și al celor cu diferite tipuri de deficiențe și să le ușureze în acest fel procesul de învățare. De asemenea integrarea înseamnă a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala/grădinița respectivă. Se asigură numai parțial în școlile/grădinițele românești aceste servicii deoarece personalul calificat în acest sens trebuie să acopere o arie foarte largă de școli/grădinițe, un număr foarte mare de copii și acest lucru conduce uneori la imposibilitatea de a beneficia de servicii calitative. Integrarea se referă și la a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii/grădiniței obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, biblioteci, terenuri de sport etc.) și nu a izola copiii cu cerințe speciale în școlile/grădinițele obișnuite sau a plasa clasele speciale în extremitatea clădirii ori în spații separate de clădirea principală. Cum am spus și mai sus dotările materiale din majoritatea școlilor/grădinițelor românești lasă de dorit și pentru copiii obișnuiți, fără deficiențe ceea ce ne poate sugera ce probleme întâmpină copiii cu cerințe speciale cărora le-ar fi necesar un plus de confort material și tehnic. Așadar din această perspectivă învățământul românesc mai are de așteptat până la atingerea unor cote calitative înalte dar este de apreciat faptul că dăruirea cadrelor didactice suplinește de multe ori acest deficit realizând o activitate instructiv educativă cu rezultate foarte bune, promițătoare în ceea ce privește integrarea. Un prim pas în realizarea scopului acestei integrări îl reprezintă încurajarea relațiilor de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală, educarea și ajutorarea tuturor copiilor pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei ceea ce cadrele didactice fac cu siguranță în România prin diferitele activități școlare și extrașcolare care au obiective bine precizate în acest sens. De asemenea un alt aspect atins de reforma în învățământul românesc actual în strânsă legătură cu integrarea îl reprezintă implicarea activă a părinților în viața școlii, ținându-se cont de problemele și opiniile lor. La momentul actual rare ori nu se atinge acest aspect. Integrarea presupune și asigurarea unor programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale, fapt care uneori se realizează, alte ori nu și aceasta se întâmplă de foarte multe ori din lipsa de personal special pregătit. Doar cadrul didactic de la clasă nu poate realiza foarte multe progrese fără un profesor de sprijin. O condiție a integrării este și deschiderea pe care trebuie să o manifeste

cadrele didactice față de aceste programe care presupun acceptarea unor schimbări radicale în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală. Integrarea nu înseamnă a grupa copiii cu cerințe speciale foarte diferite în același program, a ignora cerințele strict individuale ale copilului. Ea presupune proiectarea și realizarea unor situații de învățare adaptate cerințelor individuale ale fiecărui copil în parte care să îi dezvolte tot potențialul de care dispune. De asemenea nu reprezintă o soluție viabilă plasarea copiilor cu cerințe speciale în instituții școlare obișnuite alături de copii mai mici ca vârstă deoarece diferențele de dezvoltare fizică care sunt ușor observabile pot crea anumite complexe ce pot agrava deficiența, nemairealizându-se normalizarea și accesul la conținuturile ce se pretează la vârsta respectivă respectiv. Legat tot de acest fapt, integrarea nu presupune a structura un orar separat pentru copiii cu cerințe speciale aflați în școli obișnuite.

Transpunerea în practică a integrării necesită desfășurarea unui sistem încheiat de acțiuni, din domenii diverse: psihologie, pedagogie, sociologie, asistență socială, asistență medicală, organizatoric, juridic, politic etc. Acțiunile respective trebuie desfășurate începând de la nivelul individual până la cel social, urmărindu-se, în final, transformarea societății într-un sistem capabil să asigure integrarea persoanelor cu cerințe speciale în structurile din interiorul său. Percepând școala ca principală instanță de socializare a copilului (familia fiind socotită prima instanță de socializare), integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces. Pentru o societate viitoare mai bună, accesibilă tuturor oamenilor fără nici o diferență este imperativ ca școala românească să realizeze o educație integrată de calitate, începând cu cea realizată în mediul instituționalizat și extinzându-se și în celelalte tipuri de educație neinstituționalizate și extrașcolare.

Sistemul de învățământ românesc trebuie să apeleze la un ***curriculum adaptat*** în contextul unei educații integrate. Această adaptare se poate realiza prin:

- extensiune (în cazul în care potențialul intelectual nu este afectat – de exemplu, copiii cu deficiențe vizuale sau fizice), adică prin introducerea unor activități suplimentare care vizează cu precădere aspecte legate de însușirea unor limbaje specifice (dactileme, alfabetul Braille, limbajul semnelor etc.) și comunicare, orientare spațială, activități de socializare și de integrare în comunitate, activități practice focalizate pe o pregătire profesională adecvată tipului de deficiență;
- selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi înțelese și însușite de copiii cu cerințe speciale; renunțarea la alte conținuturi cu un grad înalt de complexitate;
- accesibilizarea și diversificarea componentelor curriculumului general prin introducerea elevilor/preșcolarilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, compensatorii,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

terapeutice, destinate recuperării acestora și asigurarea participării lor în mod eficient la activitățile desfășurate în învățământul obișnuit;

-folosirea unor metode și procedee didactice și a unor mijloace de învățământ preponderent intuitive care să ajute elevul/preșcolarul cu cerințe speciale să înțeleagă și să interiorizeze conținuturile predate la clasă;

-folosirea unor metode și procedee de evaluare prin care să se evidențieze evoluția și performanțele elevilor/ preșcolarilor, nu numai în plan intelectual, ci mai ales în plan aplicativ (gradul de valorificare a potențialului aptitudinal și modalitățile de rezolvare a unor probleme tipice de viață sau a unor situații-problemă, posibilitățile de relaționare și comunicare cu cei din jur, performanțele în plan profesional etc.).

Pentru a avea succes și pentru a-și atinge scopul și obiectivele în raport cu cerințele vieții sociale, școala/grădinița trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să devină atractive și să satisfacă cerințele elevilor/ preșcolarilor; în această ofertă se înscrie și educația integrată sub toate formele și modalitățile sale de realizare.

BIBLIOGRAFIE:

1. **GHERGUȚ ALOIS, „Sinteze de psihopedagogie specială” – Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Editura Polirom, Iași, 2005**
2. **CUCOȘ CONSTANTIN, „Pedagogie”, Editura Polirom, Iași, 2002**

Strategie individualizată de predare a unei activități integrate (disciplinele istorie și geografie)

Prof. înv. primar Alecușan Elena Gabriela
Școala Gimnazială “Simion Bărnuțiu” Tiur - Blaj

CLASA: a IV-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Cultură și patrimoniu/Orizontul local și apropiat

Competențe specifice:

2.2. Aplicarea unor procedee simple de analiză a surselor pentru a identifica informații variate despre trecut (disciplina istorie);

4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane (disciplina geografie).

CONȚINUTURILE UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE:

Locuri istorice în comunitate;

Construcții religioase și ctitorii lor;

Denumirea construcțiilor religioase din localitatea Mănărade;

Vizitarea acestor edificii și purtarea unor discuții cu preoții parohi din localitate;

Culegerea unor informații din diferite surse: oamenii în vârstă din sat, internet, preoți etc;

Notarea informațiilor și prezentarea acestora colegilor de clasă;

Realizarea unor fotografii cu edificiile religioase din localitate. (disciplina istorie)

Orizontul. Linia orizontului. Puncte cardinale;

Orizontul apropiat (clasa, școala, cartierul, localitatea);

De la orizontul local la țară (disciplina geografie).

Metode și tehnici alese:

- Metoda mozaicului;
- Știu/Vreau să știu/Am învățat;
- Metoda ciorchinelui;
- Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează”;
- Jocul didactic.

Materiale didactice:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Manualul de istorie, respectiv de geografie, imagini cu cele două biserici din Mănărade (Evangelică și ortodoxă), fișe de lucru, caiete, monografia profesorului Silviu Agoșton etc.

Elevii vor fi anunțați că, pentru ora următoare, fiecare va culege informații despre localitățile Mănărade și Blaj, construcții religioase și ctitorii lor, caracteristici geografice ale zonei Târnavelor.

Informațiile culese despre cele două biserici din localitatea Mănărade vor fi prezentate colegilor. Va fi necesar ca aceștia să viziteze bisericile, să poarte discuții cu preoții parohi din localitate, să apeleze la persoanele vârstnice din sat sau la alte surse: internet, monografii istorice.

BISERICA FORTIFICATĂ DIN MĂNĂRADE

- A fost construită între anii 1863-1069;
- Interiorul fortificației măsoară 63 de m lungime și 50 m lățime;
- La zidurile fortificate au fost lipide mai multe încăperi, în acestea păstrând sașii carnea și slănina porcilor tăiați în Ajunul Sărbătorilor de iarnă;
- Clopotul mijlociu al bisericii a fost confiscat în timpul Primului Război Mondial și transformat în țeavă de tun;
- Trasul clopotelor se desfășura după un anumit cod, cunoscut de către toți sătenii, diferențiat ca durată sau interval orar în funcție de eveniment: înmormântare, vreme rea venirea sau plecarea preotului de la slujbă;
- În interiorul bisericii se pot vedea statuile celor doi apostoli: Petru, ținând în mână cheia (cerului), și Pavel, având o spadă (simbol al puterii spiritului);
- Imediat după [1989](#) comunitatea [săsească](#) din [Mănărade](#), de confesiune evanghelică, a emigrat în Germania, în prezent oficiindu-se aici slujbele credincioșilor greco-catolici, preot paroh fiind Moldovan Marius.

Construirea Bisericii Ortodoxe *Schimbarea la față* s-a finalizat în anul 1937, în prezent preot paroh fiind Mihai Ștefan.

Elevii vor putea prezenta cunoștințele sub forma ciorchinelui, după ce și-au completat o fișă concepută sub formă de tabel, pe baza metodei *Știu/Vreau să știu/Am învățat*.

Pe lângă informațiile aflate, se va urmări formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți, prin împărtășirea experiențelor trăite, realizându-se totodată și o adevărată legătură și colaborare școală – biserică.

Totodată, elevii se vor documenta, din diferite surse, pentru a descrie caracteristicile geografice ale zonei Târnavelor.

Ca forme de evaluare, se vor utiliza:

- Evaluarea orală prin formularea răspunsurilor la întrebările adresate;
- Lucrul cu harta, indicându-se harta României, harta județului Alba;
- Evaluare scrisă, având ca sarcină compltarea enunțurilor lacunare cu termeni dați;
- Evaluarea materialelor colecționate referitoare la localitatea natală și a diversității fotografiilor realizate;
- Elevii vor fi notați cu ajutorul calificativelor.

În acordarea calificativelor, se va ține cont și de următoarele aspecte:

- Interesul cu care a fost abordată sarcina de lucru;
- Dorința de a participa activ la activități;
- Corectitudinea răspunsurilor oferite;
- Ușurința cu care se orientează pe hartă și în mediul natural înconjurător.

Metode de evaluare:

- Observarea sistematică a comportamentului elevilor;
- Chestionare orală;
- Portofoliul.

Exemple de itemi cuprinși în procesul evaluării.

Itemul 1 (oral): Denumeste județul din care face parte localitatea ta.

Itemul 2 (oral): Indică orașul Blaj pe harta județului Alba.

Itemul 3 (scris): Completează propozițiile cu termenii(cuvintele) existenți la finalul textului:

De la orizontul local la țară

Am avut bucuria de a vedea lumina zilei în căsuța mea din localitatea .....

În prezent sunt elev în clasa ..... la Școala .....

Din acest an studiez și geografia. Așa am aflat că cerul nu se întâlnește cu pământul, căci acolo e .....

Localitatea mea e udată de râul ..... Îl cheamă pe fratele său, ... pentru a se uni în orașul ..... pe care poetul Mihai Eminescu l-a numit .....

Dealurile, încărcate cu ..... râd în soare căci vinul de pe Târnave e cunoscut în întreaga lume.

Județul meu, județul ..... se mândrește că pe teritoriul său a avut loc Marea Unire din 1 Decembrie 1918 de la .....

Dacă harta țării mele, ..., are culorile: verde, gălbui, maro, albastru înseamnă că are și ..... și ..... și ..... precum și ape limpezi, cristaline sau litoral la Marea cea Neagră.

Sunt mândru că sunt român!

Semnează

elev, ...

(România, a IV-a, Alba, Blaj, Gimnazială SIMION BĂRNUȚIU, câmpii, dealuri, munți, Alba Iulia, Târnava Mică, Târnava Mare, *Mica Romă*, linia orizontului, struguri).

Itemul 4: Colectionează diferite imagini cu orașul Blaj și realizează fotografiile cu obiectivele turistice din această localitate.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, 2016, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom;
2. Alios, Gherguț, 2001, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom;
3. Agoșton, Silviu, 2015, *Mănărade – 810 ani de atestare documentară*, Editura Sf. Ierarh Nicolae;
4. Programa școlară pentru disciplina ISTORIE, respectiv GEOGRAFIE clasa a IV-a, aprobate prin O.M. nr. 5003, din 02.12.2014.

DEZVOLTAREA MOTIVAȚIEI ÎNVĂȚĂRII LA COPIII CU CES

ALEXANDRU MIHAELA
GRĂDINIȚA PN PINOCCHIO – LIC. TEH. „M. EMINESCU”

Munca cu un copil cu cerințe speciale cere talent de a înțelege situația , de a te pune în locul copilului, compasiune umană. Dascălii trebuie să posede competențe în educarea copiilor cu cerințe speciale.

Un scop primordial este cel de integrare a copilului cu CES alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune împreună cu aceștia.

Dascălul trebuie să acorde o atenție sporită acestor copii cu cerințe speciale, nu numai în procesul instruirii cât mai ales în cel al educației, stăruindu-se asupra fixării deprinderilor bune prin cuvânt și exemplu personal.

Față de acești copii trebuie să se exercite o acțiune permanentă de influențare a dezvoltării întregii personalități,educarea lor multilaterală și pregătirea lor pentru viața în colectiv.Programele trebuie astfel concepute încât să abordeze personalitatea lor din toate punctele de vedere, în unitatea și complexitatea ei.

Putem defini *motivația* ca fiind un motor intern al personalității sau un ansamblu de forțe ce incită elevul a se angaja într-un comportament Ea reprezintă mijlocul prin care sunt mobilizate energiile interne ale elevului în vederea obținerii unor performanțe înalte în activitatea școlară. Motivația este de fapt cauza pentru care elevul învață sau nu învață. Activitatea de învățare este necesar să fie motivată tot timpul. Motivația face ca învățarea să se transforme dintr-o activitate de rutină, plictisitoare ,într-o activitate interesantă, atractivă, creativă.

Din experiența predării în școală, știm că a fi motivat înseamnă a acționa , a tinde spre ceva, a face ceva. Un elev care nu simte nici un impuls sau nevoia de a acționa este caracterizat ca un elev nemotivat , în timp ce un elev care este activat sau îndrumat de a acționa spre un obiectiv, este considerat un elev motivat.

Copiii cer de la noi să intrăm în sfera lor de interes, să-i înțelegem, să-i vedem ca persoane obișnuite, să le vorbim ca și cum n-ar avea *probleme*, să-i facem să se simtă în siguranță, să-i observăm când sunt nefericiți fără a-i umili.

În stimularea motivației pentru învățare este necesar să se ia în considerare capacitățile și abilitățile fiecărui elev.Fiecare copil este unic, de aceea trebuie create pentru el experiențe de învățare specifice. Foarte important pentru orice dascăl, este ca elevul să manifeste interes pentru școală și să-și realizeze cât se poate de bine sarcinile școlare.

Se știe că apelul la motivația intrinsecă este cea mai eficientă formă de mobilizare a elevilor. Aproape în toate școlile există copii cu probleme, care au dificultăți în demersul de învățare în special a scrisului și cititului.Acești copii provin dintr-un mediu sărac din punct de vedere educațional.Ei lipsesc foarte mult de la școală. Pentru realizarea calității, elevii, indiferent de mediul social din care provin, de etnie, de cerințele educaționale specifice,trebuie să învețe “să știe” să fie productivi, să-și satisfacă nevoile de bază, să lucreze împreună, să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți, să respecte pluralismul, diversitatea și diferențele legate de etnie, de religie,cultură,etc.

Jocul și, în special, jocul didactic îmbină elementele instructive și formative cu elemente distractive, stimulând învățarea și motivația pentru învățare a copiilor. Una din formele de manifestare a copilului cu CES este jocul. În mod obișnuit o asemenea activitate este izvorâtă din nevoia de acțiune, de mișcare a copilului - o modalitate de a-și consuma energia- sau de a se distra, un mod plăcut de a utiliza timpul. Psihologia jocului evidențiază importanța activării acestei metode

mai ales în învățământul preșcolar și primar. Această activitate dinamizează acțiunea didactică prin intermediul motivațiilor ludice care sunt subordonate scopului activității de predare-învățare, dar și de evaluare.

Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care profesorul consolidează, precizează și chiar verifică cunoștințele copiilor, îmbogățește sfera cunoașterii, antrenează capacitățile creatoare ale acestora, sporind interesul pentru conținuturile activităților la diferite domenii.

Aplicând anumite metode (ex. Studiul de caz) pentru a identifica trebuințele copiilor, le putem asigura succesul în activitatea pe care o desfășoară. În ceea ce privește învățarea la copiii cu CES, trebuie să le explicăm acestora ce importantă este școala, să le dăm sarcini ușoare, interesante care să-i atragă.

Pentru ca acești elevi să aibă o satisfacție la realizarea sarcinilor școlare este bine să le dăm teme la alegere, să-i recompensăm imediat după identificarea reușitei nu numai prin calificative ci și prin alte metode. Trebuie să ne exprimăm încrederea în capacitatea și resursele unui elev, chiar și atunci când rezultatele sunt slabe, insistând pe sublinierea aspectelor pozitive, evitând critica moralizatoare și sarcasmul.

De talentul nostru de dascăli, depinde găsirea unui cuvânt bun pentru fiecare elev, chiar și atunci când acesta ne creează dificultăți în clasă. Deși nu este ușor, de noi depinde găsirea strategiei optime de motivare pentru o anumită situație, în funcție de treapta motivațională pe care se găsește elevul, de stilul motivațional la care este acesta sensibil, de experiența acestuia în asumarea și atingerea de obiective.

Toți elevii pot învăța, dacă profesorii, părinții, cei care le oferă suport, sunt pregătiți cum să-i învețe, să le propună programe pentru dezvoltarea stilului de învățare și a practicării abilităților transferabile de comunicare, de a lucra în echipă, de organizare a timpului, de creativitate, etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Carroll J., "Limba și gândire", Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;
2. Gherguț A., "Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație", Ed. Polirom, Iași, 2005;
3. Hesselman M., „Probleme de pedagogie contemporană”, Biblioteca Centrală Pedagogică, București, 1979.

Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități

Profesor: Amariei Mihaela
Liceul Tehnologic „Arhimandrit Chiriac Nicolau” Vânători-Neamț

„Școlile trebuie să primească toți copiii indiferent de starea lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică sau oricare alta. Aici trebuie cuprinși și copii cu dizabilități, și copiii talentați, și copii din zonele rurale izolate și cei din populațiile nomade, și copiii minorităților lingvistice, etnice sau culturale, precum și copiii din alte grupuri sau zone marginale” (Cadrul de acțiune privind cerințele educative speciale, UNESCO/ Conferința de la Salamanca, 1994, p.6).

Cerințele educative speciale (CES) sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural.

- *Școala incluzivă* – unitate de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale conform principiului „resursa urmează copilul”.
- *Educația școlară a copiilor cu CES* – trebuie să corespundă nevoilor de dezvoltare a copiilor, presupune evaluarea adecvată a potențialului lor de învățare/ dezvoltare și implică asigurarea reabilitării – recuperării – compensării deficiențelor / tulburărilor, dificultăților de învățare.

Conceptul de CES corespunde unei abordări care:

- postulează ideea că *fiecare copil este unic*;
- admite / demonstrează faptul că *orice copil poate învăța*;
- valorizează *unicitatea tipului de învățare determinată de particularitățile individuale*;
- cultivă *diversitatea copiilor ca un mijloc de învățare* care sprijină și întărește învățarea dacă este folosită adecvat;
- consideră *curriculum-ul școlar ca un instrument necesar de a fi flexibil, adaptabil* la nevoile / cerințele elevilor;

Numai plecând de la acest tip de abordare putem vorbi despre egalitatea de șanse/de acces; participarea și integrarea școlară și socială.

Condițiile de care are nevoie copilul cu CES:

- condiții de stimulare și sprijin al dezvoltării din cele mai timpurii perioade;
- flexibilitate didactică;
- adaptarea curriculum-ului la posibilitățile individuale;
- individualizarea educației;
- protecție socială;
- programe individualizate de intervenție;
- integrare școlară și socială.

Forme de integrare a copiilor cu CES:

- a. *integrare totală* - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită, cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;
- b. *integrare parțială* - elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișnuită, sau la anumite discipline școlare unde pot face față;

- c. *integrare ocazională* – participare ocazională în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.

Fiecare cadru didactic pus în ipostaza de a avea în colectivitatea sa un copil cu CES, va iniția acțiuni care presupun: colaborarea cu părinții și consilierea acestora; implicarea directă (participant activ) în lucrul efectiv cu copiii, și nu în calitate de observator.

Relația dintre părinți, cadre didactice și copiii cu CES trebuie privită pozitiv, iar pentru acest lucru este nevoie de respectarea următoarelor reguli:

- părinții și copiii să fie realiști în așteptări;
- copilul trebuie implicat în luarea deciziilor și trebuie alese situațiile la care poate să participe;
- trebuie oferite copilului o alegere de două opțiuni, pe care cei mai mari le acceptă;
- problemele trebuie discutate până când se ajunge la o concluzie acceptabilă, chiar dacă nu se ia o decizie;
- să existe un parteneriat cât mai strans între părinții copiilor cu CES și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu modul în care pot interveni pentru consilierea acestora;
- trebuie redusă izolarea părinților, punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații similare, promovând o abordare pozitivă a creșterii și disciplinării copiilor;
- trebuie susținut faptul că nu există un model unic de părinte, și numai prin unirea forțelor părinților, a cadrelor didactice și a școlii se poate ajunge la o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Adaptarea și integrarea școlară efectivă a copiilor cu dizabilități și/sau cu cerințe educaționale speciale presupune : schimbări la nivel de școală; o atitudine pedagogică pozitivă a cadrelor didactice; un management al clasei care să faciliteze forme mai flexibile de instruire și de organizare a colectivului, cu accent pe activități în comun, pe grupe bazate pe interacțiune și comunicare între elevi; adaptare materialelor și mijloacelor didactice.

Pentru a realiza un mediu de învățare incluziv profesorul trebuie să țină cont de:

1. Interacțiunea pozitivă a copilului cu persoana cheie (la sosire copilul să fie salutat, primit, însoțit pe parcursul activităților de una și aceeași persoană, învățătorul, altă persoană);
2. Asigurarea stării emoționale echilibrate (aprecieri pozitive, stimulare și sprijin în procesul de educație, oferirea de bonusuri, etc.);
3. Respectarea consecutivității, ritmului activităților zilnice de rutină, regimul individual al copilului etc.;
4. Acceptarea comportamentelor specifice ale copilului (permiteți-i copilului, la etapa inițială de școlarizare, reintegrare, să facă ceea ce îi place foarte mult, oferiți-i sarcini care le poate realiza, încurajați independența copilului etc.);
5. Amenajarea spațiului de activitate – stimulativ, sigur, protector, prietenos, adecvat necesităților copilului;
6. Utilizarea materialelor didactice care ar facilita/ușura activitatea de cunoaștere/învățare/ evaluare a copilului;
7. Evitarea evaluărilor cunoștințelor, investigațiilor, etc., în perioada de adaptare;
8. Planificarea individuală pentru fiecare copil sau pentru grupuri mici (2-3 copii) a transferului de la o activitate la alta;
9. Amintirea repetată a regulilor de activitate copiilor, înainte de activitate, pe parcursul activității și la sfârșitul acesteia;
10. Oferirea posibilității de a-și schimba locul în clasă, de a alege cu cine să stea în bancă, să treacă de la o activitate la alta etc.;
11. Ghidarea copilului în procesul de învățare, pregătire a sarcinilor/temelor, oferirea de recompense morale și materiale (bonusuri, fișe, dulciuri etc.);
12. Îndeplinirea unei fișe de adaptare a copilului la școală (evidența sferei emoționale, vorbirii, activității de învățare/joc, motricii, relațiilor cu copii și adulți, stării de sănătate a copilului etc.);

13. Oferirea șanselor de învățare – ajutați Copilul să se cunoască pe sine însuși, sprijiniți-l în valorificarea la maximum a potențialului său de dezvoltare.

14. Colaborarea profesorului cu părinții copilului, cu specialiști, profesor de sprijin care asistă copilul.

PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES

Probleme	Obiective	Măsur	Responsabil	Termen	Rezultat	Mijloace de verificare	Evaluare
Prejudecățile părinților neromi privind copiii cu CES și copiii proveniți din familii de romi și dezorganizate	Orientarea climatului organizațional către o comunicare deschisă pentru schimbarea atitudinilor conservatoare, discriminatorii, cu puternice accente de promovare a interculturalității, a calității educației pentru toți	Organizarea campaniilor de informare a părinților despre beneficiile educației incluzive în scopul	Director mediator școlar învățători îndriginți	P E R M A N E N T	Asigurarea accesului egal și neîngărdit la educație. Respectarea drepturilor tuturor copiilor	Chestionare de opinie, pentru părinți, privind dreptul la educație	Inspecții tematice Sondaje
Evitarea copiilor cu CES de către ceilalți elevi, marginalizarea lor	Promovarea egalității între toți copiii, indiferent de etnie și de problemele pe care le au	Dezvoltarea unei programe de școlare de bază concentrată pe nevoile educaționale ale copiilor cu CES. Introducerea în programa școlară a subiectelor legate de prevenirea discriminării, inclusiv în cadrul orelor de dirigenție.	Director învățători îndriginți	Conform calendarului de realizare a ofertei educaționale	Integrarea în grup a copiilor cu CES, stabilirea de legături între toți copiii, colaborare	Documentele școlare,	Inspecții periodice
Comunitate	Dezvoltarea relației școală-comunitate	Realizarea de întâlniri cu	ONG-uri director	Conform calendarului	Creșterea participării elevilor cu	Documentele școlare, statistici	Constatări ale profesorului

	vederea cuprinderii 100% a copiilor cu CES în școala și evitarea abandonului școlar	părinții Implicarea profesorului de sprijin Implicarea copiilor cu CES în activități culturale			CES la educație, comunicare eficientă școală- comunitate, reducerea ratei analfabetism ului		de sprijin, rezultatele obținute, gradul de participare al elevilor la activități

Aceste măsuri pe termen sunt susținute de:

- Formarea cadrelor didactice în vederea asigurării unei integrări eficiente.
- Colaborarea permanentă cu profesorul de sprijin.
- Implicarea cadrelor didactice.
- Campanii de sensibilizare a elevilor și părinților.
- Elaborarea de curriculum la nivelul școlii.

Măsurile de sprijin se vor realiza cu implicarea tuturor factorilor implicați.

Incluziunea încurajează școala să-și schimbe rolul său de școală „obișnuită”. În context educațional, incluziunea presupune dezvoltarea de relații interpersonale deschise, pozitive între elevi, flexibilizarea programelor școlare, diversitatea strategiilor educaționale și asigurarea serviciilor de intervenție și suport pentru elevii cu cerințe speciale, promovarea egalității în drepturi și responsabilități pentru toți elevii, asigurarea accesului în mod egal la oportunități de învățare, parteneriat funcțional între școală și familie, implicarea activă a comunității în programele și activitățile dezvoltate de școli.

Bibliografie:

Curs CRED

ACTIVITĂȚI PENTRU INTEGRAREA ELEVILOR CU CES

Prof. Apostol Andreea-Iuliana

Școala Gimnazială Specială „Sf. Mina” Craiova

Incluziunea este un proces nestandardizat, nu există o strategie de aplicare a legislației în vigoare, profesorii nu au fost suficient instruiți să lucreze cu elevi cu CES, iar adaptarea materiei și a mijloacelor de predare-învățare se face neprofesionist de cele mai multe ori.

Activitățile, jocurile care au ajutat cel mai mult la integrarea copiilor cu autism, la dezvoltarea stimei de sine, au fost în special cele axate pe mișcare, cele muzicale, logico-matematice și, mai târziu, concursurile.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de socializare

„Poștașul”- este un joc iubit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:

-Cine este?

-Poștașul!

-Și ce ne aduce?

-O scrisoare?

-Pentru copiii care...(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina.

Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

„Deschide urechea bine!”- cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat. Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, este o modalitate facilă de a învăța numele colegilor.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de stimulare senzorială

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Orele de muzică și mișcare; arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întregul colectiv:

Cursa broscuțelor. Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animaluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.

Modelaj din aluat – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animaluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.

Împerechează obiectele după sunet- în cutiute mici de plastic (gen de surpriză de ou Kinder) se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgel, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de autonomie personală

Numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei personale se poate face și la școală, nu numai la ședintele de terapie individuală, doar că un pic altfel, împreună cu elevii tipici!

Astăzi ne ordonăm lucrurile! Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. Odată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Elevii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.

Jocurile de rol– sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.

Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală: „Mergi în ritmul dat de mine!”, „Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de dezvoltare cognitivă

Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Elevul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate sale intelectuale. Profesorul poate folosi însă câteva trucuri, care-l vor ajuta pe cel mic să învețe cu ușurință:

* folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale (în cazul elevilor cu ADHD și autism au un randament destul de bun)

* evaluarea prin metoda proiectelor (și nu prin teste de evaluare clasice care de obicei au și limită de timp în rezolvarea lor)

* jocuri de sinteză perceptuală în cadrul software-ului educativ (manuale digitale) înlocuirea scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului la majoritatea materiilor (da, legea permite asta!)

* alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor (excluderea elementelor nepotrivite dintr-un ansamblu/ sesizarea elementelor lipsă dintr-un ansamblu); jocuri asociative („Jocul categoriilor”, „Familia de animale”; „Salata de legume”; „Care este casa lui?”, „La ce folosește ...?”); – jocul ghicitorilor.

Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare.

Bibliografie

- Alois Gherguț, 2006, Psihologia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași;
- Carmen Crețu, 1999, Curriculum diferențiat și personalizat, Editura Polirom, Iași;
- Ecaterina Vărăjmaș, 2001, Strategiile educației inclusive, Editura Polirom;
- Ghid de predare – învățare pentru copii cu C.E.S., UNICEF și Asociația Reninco, București, 2000;
- <http://www.tribunainvatamantului.ro/rolul-jocului-didactic-in-procesul-de-socializare-aprescolarilor/>;
- Ghioc-Lupu Denisa Izabela, 2015 Terapia prin joc. Cum lucrăm cu copiii prescolari?;
- Hanganu, I., Raclarul, C., Jocuri pentru prescolari, Editura Aramis, București, 2005.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Maria Apostu Școala Gimnazială Specială Nr.5, București
Profesor Florentina Matache Școala Gimnazială Specială Nr.5, București

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI : A. L.

DATA NAȘTERII:

CLASA: a V-a

ANUL ȘCOLAR: 2021-2022

DIAGNOSTICUL : CES

ECHIPA DE INTERVENȚIE diriginta, profesorii din școala de masă, profesor itinerant, consilier școlar, familia

SCOPUL (COMPORTAMENTUL ȚINTĂ/REZULTATUL AȘTEPTAT)

❖ OBIECTIVE:

➤ **PE TERMEN SCURT:** dezvoltarea capacitații de autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine, dezvoltarea abilităților de utilizare a informațiilor în procesul de învățare, dezvoltarea abilităților de interrelaționare în contexte variate, exersarea abilităților de management al unui stil de viață de calitate

➤ **PE TERMEN MEDIU** creșterea motivației și interesul elevului pentru învățare

➤ **DURATA PROGRAMULUI:** un an școlar 2021-2022

❖ **DOMENIUL / DOMENII DE INTERVENȚIE:** dezvoltare personală

❖ **DATA ELABORARII PIP:** noiembrie 2021

❖ **DATA REVIZUIRII PIP:** septembrie 2022

❖ CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR:

Autocunoaștere și stil de viață sănătos și echilibrat

- Atitudinea pozitivă față de propria persoană. Starea de bine. Speranță și optimism
- Situații de stres/dificile de viață: plecarea părinților la muncă în străinătate, ruperea unor relații de prietenie, dificultăți materiale, anxietate în situații de detestare/examene

Resurse pentru sănătatea persoanei și a mediului. Stereotipuri, discriminare. Echilibrul dintre activitate și odihnă. Mediul ambiant care susține învățarea și starea de bine.

Dezvoltare socio-emoțională

- Comunicarea în mediul real. Comunicarea în mediul virtual.

Relația dintre evenimente, gânduri, emoții și comportamente.

Managementul învățării

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Învățarea în contexte formale, non-formale și informale.
- Instrumente de planificare și evaluare a învățării.
- Atitudini și comportamente care conduc la învățare eficientă.

Condiții interne și externe ale învățării

Managementul carierei

- Trasee educaționale, ocupații și cariere.
- Caracteristicile unor ocupații: conținut, responsabilități, condiții de lucru, instrumente/echipamente de lucru, calități personale necesare și contraindicații în anumite ocupații
- Criterii de alegere a unei cariere: satisfacția profesională, prestigiul social, cererea pe piața muncii, educație necesară,

Nr. crt.	Obiectiv operațional	Strategii de terapie și recuperare	Intervalul de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
				Indicatori	Instrumente
1	Evaluarea inițială				
2	- efectuarea unor exerciții de relaxare, pentru concentrarea atenției și dezvoltarea memoriei	convorbirea - povestirea - problematizarea - exercițiul de relaxare	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare orale; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup;	
3	- educarea auzului fonematic, a atenției vizuale, a analizei auditive și îmbogățirea vocabularului;	- exerciții de gimnastică respiratorie, linguală; - exerciții pentru formarea priceperilor și deprinderilor de pronunție corectă a silabelor și cuvintelor; - exerciții de formulare a unor propoziții simple cu sunetul corectat în diferite poziții; - povestiri după imagini, planșe; - demonstrația	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare orale; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup;	
4	- stăpanirea și motivarea personală prin gestionarea	exerciții de autocunoaștere; - exerciții pentru	Periodic pe tot parcursul	chestionare ; observații curente; aplicații practice;	

	adecvată a trăirilor afective negative;	creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii; - exerciții pentru managementul emoțiilor negative; - convorbirea; - problematizarea; - lauda, încurajarea;	anului școlar	fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
5	- organizarea locului de învățare cu eliminarea elementelor distractive	convorbirea; - exercițiul; - încurajarea	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
6	- construirea unui orar și respectarea lui astfel încât elevul să își facă temele, oferirea de recompense de către familie;	convorbirea; - exercițiul	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
7	- măsuri unitare de susținere a copilului de către familie; - motivarea familiei în continuarea tratamentului medicamentos	- consultarea; - informarea - empatia	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
8	Manifestarea interesului pentru învățare, ca proces personal, autonom și continuu, în contexte formale, nonformale și informale	Realizare de proiecte personale	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
9	Autoevaluarea progreselor în învățare, utilizând din instrumente simple de planificare și	<i>analiza produselor diferitelor activități de învățare la alte discipline și autoevaluarea</i>	Periodic pe tot parcursul anului	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la

	monitorizare	<i>progresului în învățare în perioade delimitate de timp, utilizând fișe de lucru, grafice, planificatoare identificarea unor noi obiective de învățare pe baza autoevaluării progreselor înregistrate utilizând organizatoare grafice, instrumente simple de planificare planificarea pașilor pentru continuarea constituirii și revizuirii permanente a portofoliului personal de învățare</i>	școlar	diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
10	Exprimarea emoțiilor în acord cu nevoile personale și cu specificul situațiilor	<i>jocuri de rol/scenete cuper sonaje aflate în situații care flexează emoții diverse: “Pri mazi de școală”, „În vizită la prietena mea”, „Sunt răcit, nu mă simt prea bine”, „Nu știu să rezolv o problemă” dezbatere despre relația dintre evenimente, gânduri, emoții și comportamente</i>	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
11	Explorarea direcțiilor de dezvoltare a caracteristicilor personale	<i>autoanaliza calităților personale și a direcțiilor de dezvoltare a acestora prin fișe de lucru sau prin exerciții creative cu tema „Viața mea ca o carte - coperti, capitole, titluri, conținuturi, idei principale”, „Calendar cu mesaje și imagini stabilirea unor repere importante, a evenimentelor din viața personală din trecut, prezent sau viitor</i>	Periodic pe tot parcursul anului școlar	chestionare ; observații curente; aplicații practice; fișe de lucru utilizate la diferite activități; proba de evaluare; convorbire individuală și în grup; autoevaluarea
12	Sa colaboreze cu colegii în rezolvarea unor sarcini de grup	Exercițiul Jocul didactic	Periodic pe tot parcursul anului	Activitate practică Evaluare orală

			școlar	
13	Să efectueze operații adunare/scădere	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
14	Sa efectueze operații înmulțire/împărțire	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu continut redus și cu timp de lucru mărit
15	Să identifice părțile de vorbire, părțile de propoziție	Metode : Conversatia, explicatia, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
16	Să rezolve probleme cu formele geometrice	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu continut redus și cu timp de lucru mărit
17	Să citească în ritm propriu	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
18	Să scrie corect litere/silabe/cuvânt	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus si cu timp de lucru mărit
19	Sa formuleze propoziții	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
20	Să ordoneze cuvinte pentru a forma propoziții	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
21	Să identifice forma de plural a cuvintelor date	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit

22	Să alcatuiască enunțuri logice, folosind cuvinte date	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
23	Să identifice semnele de punctuație, aplicand regulile învățate	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus si cu timp de lucru mărit
24	Să formeze perechi de cuvinte cu sens asemanator	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus si cu timp de lucru mărit
25	Să recunoască perechi de cuvinte cu sens asemanator/opus în propozitiile date	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
26	Sa identifice în vocabularul propriu, cuvinte cu sens asemanator/opus potrivite cuvintelor indicate	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orala Evaluare scrisa cu continut redus si cu timp de lucru marit
27	Să alcatuiască enunțuri cu sensuri diferite ale unor cuvinte date	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
28	Să identifice hobby-uri, jocuri și activități preferate	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
29	Să utilizeze corect ortograme în alcatuirea unor enunțuri	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
30	Să identifice titlul, autorul ale unui text dat	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus si cu timp de lucru mărit
31	Să alcatuiască un text, respectand indicațiile date	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația	Periodic pe tot parcursul	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru

		Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	anului școlar	mărit
32	Să identifice caracteristicile anotimpurilor și lunile corespunzătoare acestora	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
33	Să integreze cunoștințe/idei în context noi, funcționale, respectând reguli de scriere învățate	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
34	Să aleaga imagini care reprezintă evenimente și sărbători specifice	Metode : Conversația, explicația, joc didactic, povestirea , observația Mijloace: laptop, cărți, fișe de lucru, jetoane	Periodic pe tot parcursul anului școlar	Evaluare orală Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit
35	EVALUARE FINALĂ			Evaluare scrisă cu conținut redus și cu timp de lucru mărit

Întocmit,
Profesor itinerant și de sprijin,

Integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă

Studiu de caz

Instructor educație, Aron Nicoleta
Profesor psihopedagog, Popa Elena
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg. Neamț

Numărul copiilor cu dizabilități, cu precădere intelectuale, cognitive sau fizice, a ajuns pe plan mondial la cote ridicate. Cu acest lucru se confruntă și societatea românească. Legislația în sprijinul acestor copii este precară încă. Pentru integrarea lor reală în societate sunt necesare ore de terapie pe termen lung, este nevoie de instituții cu personal calificat, care să ofere toate serviciile necesare finanțate de la bugetul statului. Până când vor fi posibile aceste facilități (normale într-o societate care are grijă de cetățenii ei) familiile acestor copii se descurcă după posibilitățile materiale pe care le au. Din momentul în care acești copii ating vârsta școlară, majoritatea sunt integrați în învățământul de masă ca elevi cu cerințe educaționale speciale: CES. Integrarea lor implică schimbări de sistem și de mentalitate la nivelul cadrelor didactice, fiind nevoie în egală măsură de resurse materiale și umane. Multe dintre resursele materiale de primă necesitate sunt asigurate de cadrele didactice și familii: materiale educaționale și săli de clasă adaptate nevoilor copiilor cu dificultăți/ deficiențe de învățare. Resursele umane presupun cadre didactice formate în această direcție, profesori de sprijin suficienți, logoped, psiholog școlar. La ambele capitole suntem deficitari la nivel național.

„Școala trebuie adaptată la copii și nu copiii adaptați școlilor.” – Alexander Sutherland

În categoria persoanelor cu dizabilități poate intra oricine, în orice moment, ca urmare a unor împrejurări nefericite (boli, accidente). Sarcina evaluării persoanelor cu dizabilități nu este una ușoară. Rolul cadrului didactic este să știe exact ce este dizabilitatea, dar și să o recunoască fie ca pe o experiență unică, fie ca pe o dimensiune a diversității umane. Numai astfel se poate aprecia corect dacă programele de intervenție educațional - recuperatorii răspund necesităților celor cărora le sunt adresate.

Integrarea școlară reprezintă procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activitățile educative formale și non formale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale.

Integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces.

În plus, integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicii și a potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității.

Pentru a avea rezultate pozitive în acest sens este nevoie de elaborarea unui plan educațional individualizat.

Voi prezenta un studiu de caz al unei eleve cu Sindrom Down – planul de acțiune pentru integrarea ei în colectiv, realizat în colaborare cu instructorul de educație.

Studiu de caz: Eleva F., clasa a VII-a, prezintă următorul tip de dizabilitate:

- dificultăți de învățare, de dezvoltare a limbajului
- dizabilități asociate – psihice; retard de intelect; Sindrom Down
- dezvoltare senzorial-perceptivă: senzoriale, de vedere-miopie forte
- dezvoltare psihomotrică: modificată de afecțiunile congenitale
- nivel de dezvoltare cognitivă: IQ- 46% (DMU- def. mintală ușoară)

Nivelul achizițiilor școlare

Limbajul și comunicarea

- nivelul de dezvoltare a vocabularului – comunicare greoaie, slab inteligibilă, cuvinte deformate în exprimarea orală;
- exprimare dislalică, grav alterată, rezistență la terapia psiho-logopedică;
- limbaj receptiv: nivel de comprehensiune slab, redă cu dificultate conținuturi, în cuvinte, propoziții;
- limbaj expresiv: prezent limbajul mimico-gestual- imitativ;
- particularități fiziologice de limbaj: deformări ale aparatului fono articulator;
- pronunție: dislalică, dizartrică, slab inteligibilă;
- ritm și fluență a vorbirii: modificat, asociat cu tulburări ale vocii;
- dislexie centrală - citește prin repetare automată, după model, fără conștientizarea tuturor grafemelor;
- disgrafie centrală: își scrie cu litere de tipar numele și transcrie cu litere de mână și de tipar, după model, cuvinte, propoziții cu sens, fiind necesară orientare în spațiul grafic;
- afectivitatea: labilitate emoțional afectivă, nevoie de suport afectiv permanent, cu tulburări de reactivitate emoțională, rezistență scăzută la frustrare;
- motivația: extrinsecă, având permanent nevoie de suportul familiei/ adultului;
- gândirea: retard de intelect care afectează actului învățării, al achiziției de cunoștințe și formării de deprinderi;
- memoria: nivel slab al memoriei de lucru, lacunară, deficitară;
- atenția: difuză, fluctuantă, alterată pe fond ADHD - slabă concentrare, volum redus;
- imaginația: reproductivă - îi place să deseneze, să coloreze - respectă spațiile, are simt cromatic dezvoltat;
- voința: pasivă în procesul de învățare, încăpățânată, canalizare negativă a voinței, nu cooperează constant;
- temperamentul: pasivă, relativ izolată în relațiile cu anturajul, agitată, în anumite conjuncturi, reacții disproporționate;
- atitudinile: în general disciplinată, dar cu manifestări de încăpățânare, infantilism, instabilitate comportamentală- însă vine cu plăcere la școală, însoțită de mamă;
- aptitudinile: să deseneze după contur;
- nivelul maturizării psihosociale: imatură, labilă, vulnerabilă afectiv- emoțional;
- comportamentul în timpul activităților școlare anterioare și prezente – implicare limitată în activitățile școlare, nivel achiziționat extrem de redus, se implică doar dacă este solicitată și supravegheată constant, încurajată;
- comportamentul în afara școlii: sociabilă, orientată spre joc. Joc infantil stereotip. Dependentă social și emoțional de prezența unui adult(un membru al familiei).

Calcul – elemente de matematica aplicată

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- discalculie gravă - incapacitate de rezolvare exerciții /probleme
- necesită evaluare diferențiată - teste orale/ scrise adaptate/ simplificate
- diferențiază oral și în scris semnele convenționale - adunare, scădere
- a deprins adunări și scăderi fără TPO, în centrul 0-1000, utilizând mijloace personale de calcul - pe degete, bețișoare, bile, calculator etc
- recunoaște figuri geometrice plane – cerc - pătrat, triunghi, dreptunghi și le asociază cu elemente din mediul înconjurător;

Relațiile sociale (cu colegii și profesorii)

- bine integrată la nivelul clasei, fiind ajutată/protejată de colegi, încurajată de facilitator (mama/sora majoră) și cadre didactice.
- relații în general adecvate cu cadrele didactice. Nu deranjează procesul didactic.

Capacitatea de adaptare la cerințele școlare

- din punctul de vedere al achizițiilor școlare, inadaptare la cerințe școlare;
- din punctul de vedere al adaptării la regulile școlare, eleva este disciplinată, relativ cooperantă, receptivă dacă este abordată cu calm și dacă sarcina îi este accesibilă.

Idei de activități: jocuri didactice, activități non formale, stimularea încrederii/ stimei de sine, consiliere educațională, după caz (Cine sunt eu..., Cel mai mult îmi place să..., Mă simt bine când ...Nu îmi place să...Spune ce calități/ defecte crezi că ai....Persoanele importante din viața mea sunt...

Activități remediale: consolidare activitate grafo-lexică – Să ne jucăm cu literele – jetoane, litere magnetice, utilizare calculator, planșe – activitate remedială de tip recunoașterea și consolidarea alfabetului, utilizare soft educațional- Alfabetul Vesel

- activități de grup- dezvoltarea vocabularului oral activ;
- jocul FAZAN - aplicație pe calculator;
- Metoda Montessori – cartonașe – *Asocieri* (obiectele și întrebuintarea lor, Arbori- frunze, flori, fructe, Animale –hrană și adăpost), Noțiuni opuse, Vocabular (Ustensile și unelte, Familii de animale), Clasificări (pământ, aer, apă, cele 5 simțuri) Ghicitori - cărți de joc educative;
- să denumească membri ai familiei, animale, alimente, obiecte îmbrăcăminte, mijloace de transport, să imite o acțiune la cerere, să o identifice în imagini, să o denumească, să identifice obiecte după utilitate, să plaseze în categorii animale, ființe, obiecte utile, să facă comparații după diferite criterii (mare-mic, greu-ușor, tare-moale, mai multe-mai puține etc), să folosească cuvinte din sfera socială, adecvate la situație, formule de salut- bună dimineața, la revedere, poftim, mulțumesc, bună seara etc

Exerciții lexico-grafice - citire, scriere sub control - de la simplu la complex- silabe, cuvinte mono, bi, polisilabice, cuvinte, propoziții cu accent pe scrierea conștientă, în ritm propriu, corectă și conștientă a fiecărui cuvânt, cu sens și semnificație pentru elev.

Exerciții matematice - consolidarea capacității de a realiza calcule cu nr naturale utilizând mijloace intuitive sau calculator(adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri), distingerea nr pare/ impare într-un șir ordonat dat, recunoașterea vecinilor unui nr în șirul nr. naturale;

- să asocieze simbolurile geometrice cu obiecte, elemente din viața cotidiană și cu experiența personală(cub, piramida etc.)

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Metodele de predare - se pot utiliza diverse materiale didactice ilustrate, introduce mai multe exemple practice, planifica activități practice, utiliza grupuri de învățare prin cooperare. Proiectarea de materiale trebuie să respecte:

- Includerea unei informații mai reduse pe aceeași pagină;
- Alocarea unui timp suplimentar pentru notarea datelor, conținuturilor, ideilor importante
- Folosirea culorilor contrastante;
- Sublinierea informației cu creioane colorate;
- Utilizarea în pondere mai mare a exercițiilor de completare cu răspunsurile potrivite;
- Reducerea sau, după caz, mărirea caracterului cu care este scris textul;
- Realizarea unor suporturi audio cu conținutul textului și versiuni electronice ale cărții;
- Reflectarea și exemplificarea cu extrase din experiențe practice.

Strategii de învățare centrate pe:

- dezvoltarea capacității de a comunica cât mai inteligibil și coerent posibil,
- deprinderea capacității de a se exprima cât poate inteligibil, în dialogul cu cei din jur,
- consolidarea capacității de recunoaștere și utilizarea alfabetului limbii române prin asociere cu jetoane, imagini, serii grafice scrise cu caractere mărite
- transcrierea corectă și conștientă, după model, a unor silabe, cuvinte, scurte propoziții pe diferite suporturi grafice, caiete cu format adaptat, tabla magnetică etc

Resurse: jocuri educative, jetoane, cartonașe Montessori, resurse digitale interactive (table magnetice, interactive, softuri educaționale etc.), fișe de lucru adaptate cu cerințe simplificate semnificativ.

Evaluare: observarea sistematică, evaluare orală, evaluări adaptate scrise, stimularea capacității de autoevaluare

- Teste psihologice - proiective, nonverbale - Omul, copacul, familia, Matrici Progressive Raven color
- Fișe de evaluare
- Observația directă
- Discuții cu cadrele didactice și părinții
- Metoda de apreciere obiectivă a personalității

Ideii de activități:

- Activități de învățare non formale (drumeții, excursii)
- Informarea avizată - identificarea obiectivelor din programa adaptată (semestrială/ anuală):

Care sunt nevoile/ dificultățile copilului meu? Cum îl pot ajuta? Care sunt calitățile/ punctele tari ale copilului meu? Cum îl pot încuraja, stimula? Stilul de învățare al copilului meu. Cum îl pot ajuta și încuraja să progreseze? Cum îmi motivez copilul să depășească dificultățile, să se simtă iubit și confortabil la școală? Suntem pe drumul cel bun - fiecare pas înainte contează!) (analiza rezultatelor școlare/ extrașcolare)

Strategii de învățare:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- crearea unui cadru și climat pozitiv, non conflictual acasă; elevul/ copilul trebuie să se simtă iubit, înțeles, sprijinit;
- reglarea programului de lucru acasă, în care să se țină cont de particularitățile copilului/ elevului
- rezistență scăzută la efort intelectual/ fatigabilitate, frustrare, reacții de emotivitate, nesiguranță de sine, neîncredere;
- desfășurare de activități remediale zilnice, pe durate mici de timp- activități pe arii problematice - scris-citit, (10-15 minute), terapie logopedică- pentru ameliorarea/ deficienței de limbaj;
- primirea unor sarcini casnice accesibile, rutiniere, de responsabilizare, care să nu depășească capacitatea de efort și să nu îi altereze starea de spirit;
- descoperirea intereselor elevului (ce îi place să facă - să deseneze, să aibă grijă de un animal etc;
- stimularea stării de bine, a confortului emoțional în mediul familial, prin desfășurarea de activități recreative, acasă/ aer liber;
- întărirea pozitivă a comportamentelor funcționale, sociale, acționale, practice, creșterea semnificativă a autonomiei personale;
- colaborarea cu echipa de intervenție - profesorii și specialist- psiholog, logoped, consilier.

Resurse:

- de timp - alocarea de timp pentru întâlniri cu părinții, profesorii, cu specialiștii (consilieri, psihologi, logopezi);
- alocarea de timp pentru activități de învățare și recreative desfășurate cu copilul; (teatru, muzee, excursii, activități extrașcolare)
- cărți de specialitate, broșuri;

Evaluare:

- analiza progresului elevului;
- observații privind implicarea părinților în activități (exemplu-ateliere muzeu de artă- modelaj tematic, Ziua Copilului etc.).

Cadrele didactice

Cadrele didactice cunosc situația elevei; faptul că mama este mereu prezentă și că o ajută absolut dezinteresat, dar și comportamentul elevei au dus la crearea unui mediu stabil, un mediu în care eleva se simte în siguranță și din care dorește să facă parte.

Idei de activități:

- activități de suport psihoeducațional - exerciții de întărirea autonomiei, a stării de bine, a stabilității emoționale și evitarea reacțiilor disfuncționale;
- antrenarea colaborării/ munca în echipă - realizarea de colaje, desene, felicitări, modelaj, proiecte individuale/grup, excursii, lecții tematice , activități proiectate în Școala Altfel etc
- interasistențe
- informări/ dezbateri în cadrul comisiei metodice
- colaborarea permanentă cu profesorul itinerant și echipa de intervenție- consultarea PEI/ PIP- la care să participe toți profesorii clasei,

Strategii de învățare (comune cu alți colegi):

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- stabilirea unor reguli comune, care să fie respectate în cadrul tuturor orelor de curs care să faciliteze învățarea adaptată pentru elevi în dificultate și prevenirea rămânerii în urmă la învățătură;
- preluarea unor modele de bune practici de la alte școli incluzive cu experiențe de succes în cazul elevilor CES
- elaborarea unor materiale didactice individualizate- fișe lucru adaptate cu itemi accesibili dar care să asigure progresul;

Evaluare: analiza, împreună cu familia a progresului elevului și a impactului planului individualizat; revizuirea planului individualizat la nevoie, în colaborare cu echipa de intervenție
Evaluarea diferențiată orală/ scrisă - probe orale, practice, teste flexibilizate, simplificate, modele teze adaptate. Se va evalua progresul, se va evita competiția între elevi, compararea, admonestarea verbală depreciativă.

Bibliografia:

- Programa de stimulare cognitivă, București, 2008
- Ecaterina Vrăsmaș- Dificultățile de învățare în școală, București, 2007
- Să învățăm cu plăcere- fișe de exerciții logopedice în comunicarea orală și scrisă, 2011
- Adrian Roșan - Psihopedagogie specială, Polirom, 2015
- Sylvia Rotter - Sus cortina... pentru viață- teatrul educațional-jocuri și exerciții, UNATC, 2015

Plan de intervenție personalizat

Prof. înv. primar. Badea Viorel

Nume și prenume : M.C.A

Unitatea scolara: S.G.N.3.S

Clasa: Pregătitoare

Vârsta: 8 ani

Diagnostic medical: Autism sever

Diagnostic psihologic: Autism, retard psihic grav

Diagnostic logopedic: Întârziere în dezvoltarea limbajului

Problemele cu care se confruntă copilul:

Copilul are minime reprezentări despre mediul înconjurător și nu are capacitatea de a observa sistematic având un interes redus pentru mediu și pentru cei care au grija de el. Capacitate scăzută de menținerea atenției în timp. Uneori prezintă manifestări comportamentale opozante. Limbajul receptiv este sub nivelul vârstei cronologice, înțelege informația verbală în ritm lent după multe repetări. Limbajul expresiv este sărac limitat la câteva cuvinte și silabe pe care le pronunță doar când vrea. Mentine contactul vizual mai mult de 5 secunde. Comportamentul ludic este stereotip, repetitiv, solitar

OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

Pe termen lung:

- Dezvoltarea limbajului receptiv și expresiv

Pe termen scurt:

- Dezvoltarea abilității de imitare a unor activități/ modele acționale oferite de terapeut
- Formarea abilităților de ascultare și înțelegere a mesajelor orale scurte exprimate de terapeut
- Organizarea schemei corporale și formarea imaginii de sine
- Dezvoltarea psihomotrică

PERIOADA DE APLICARE: octombrie 2021 – decembrie 2021

DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	ACTIVITĂȚI/CONȚINUTURI	METODE MIJLOACE	EVALUARE		
				N	P	R
1.Stimulare polisenzorială	-să grupeze, sorteze după un criteriu dat -să recunoască obiectele doar cu ajutorul simțului tactil -să localizeze sunetele	Exerciții de identificare a stimulilor vizuali: -exerciții joc de clasificare, seriare, grupare, sortare după un criteriu (culoare, formă, mărime). Exerciții de discriminare tactilă: -joc didactic: recunoașterea obiectelor prin pipăit în absența văzului Exerciții de antrenare asociată a analizatorilor: -exerciții de localizare a sunetelor	Explicatia Jocul didactic Demonstratia Exercitiul Jucării muzicale Jetoane colorate Mărgel colorate Bețișoare colorate Alte obiecte din cabinetul logopedic			
2.Pregătire psihomotorie	- să mototoleasca hârtia; - să deșurubeze jucarii; - să așeze pioni pe tabla cu găurele - să înșire mărgel pe ață - să realizeze cusături pe pe planșa cu găurele; - să realizeze incastrare,puzzle - să rostogolească forme din plastilina - să mâzgălească cu instrumente de scris/colorare groase (markere, carioci, culori cerate); - să realizeze în manieră proprie, dactilopicturi; -să realizeze imagini prin lipirea părților componente (casa, brăduț, omul)	Exerciții-joc pentru motricitatea fină la nivelul mâinilor și a degetelor: - exerciții - joc în plan acțional: mototolirea hârtiei, deșurubarea jucăriilor, așezarea pionilor pe tabla cu găurele, a mărgelilor pe ață; simulare cusături pe planșa cu găurele; incastrare,puzzle etc.; Exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/ degetelor (finețe, precizie, coordonare oculo-motorie și control motric): - exerciții de apucare, frământare, modelare a plastilinei; - exerciții de mâzgălire pe foia de hârtie; - exerciții de dactilopictură - exerciții de lipire	Explicatia Jocul didactic Demonstratia Exercitiul Mărgel, Pioni Tabla cu găurele Plastilină Acuarele Creioane colorate Incastre Puzzle			
3. Antrenarea abilității de	- să imite acțiuni simple	Exerciții de imitare a unor gesturi simple sau acțiuni „Fa ca mine!” Acțiuni - Arunca cubul în găleata - Suna din clopoțel - Împinge mașina de jucărie, etc	Explicatia Jocul didactic Demonstratia			

receptare a mesajului verbal. Dezvolarea limbajului receptiv	- sa imite gesturi simple să localizeze prin imitare diferite părți ale propriului corp - să identifice și să denumească diferite părți ale propriului corp - să identifice diferite părți ale corpului la o păpușă - să identifice părțile corpului uman în fotografii și imagini - să assembleze corpul uman din bucați de carton - să modeleze corpul uman din plastilină -să identifice corect cel puțin trei culori -să identifice corect cel puțin două figuri geometrice - să identifice obiectele mari/mici - să identifice diverse pozitii ale unor obiecte in raport cu propria persoana (pe-sub, sus-jos);	Gesturi - Ținut telefonul la ureche - Șters gura - Fluturat steagul Exerciții de cunoaștere a schemei corporale proprii/ a partenerului Exerciții-joc de identificare și numire a elementelor principale ale schemei corporale proprii și ale partenerului: în oglindă / pe un coleg sau pe o păpușă / în imagini Exerciții pentru redarea/ reprezentarea schemei corporale în plan obiectual acțional și imagistic - modelare „omulețul” din plastilină; - construcție „omulețul” din forme geometrice (3-5 piese), după model/ în absența modelului; Exerciții pentru formarea noțiunilor de culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde); mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire-gros etc); formă (punct, linie, cerc, pătrat etc) Exercitii de recunoastere a pozitiilor unor obiecte raportate la propria persoana;	Exercitiul Jucarii Obiecte Plansa “Corpul uman”; Jetoane; Puzzle; Incastru; Forme geometrice Plastilină		

INTEGRAREA UNUI COPIL CU CES ÎN MEDIUL CLASEI

Profesor Balazs Adina
Colegiu Tehnic "Alesandru Papiu Ilarian" Zalău, Sălaj

„Școlile trebuie să primească toți copiii indiferent de starea lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică sau oricare alta. Aici trebuie cuprinși și copii cu dizabilități, și copiii talentați, și copii din zonele rurale izolate și cei din populațiile nomade, și copiii minorităților lingvistice, etnice sau culturale, precum și copiii din alte grupuri sau zone marginale” (*Cadrul de acțiune privind cerințele educative speciale, UNESCO / Conferința de la Salamanca, 1994, p.6*)

Educația incluzivă este legată de o societate incluzivă, o societate care promovează valorile democratice, pluralistă, multiculturală și democratică. Există trei mari *tipuri de abordări ale educației copiilor cu CES*:

- a) *segregarea* - gruparea copiilor în funcție de dizabilități și repartizarea lor în școli special create pentru a răspunde acelor categorii de dizabilități ;
- b) *integrarea* - copiii cu dizabilități sunt plasați în școlile obișnuite, adesea în clase speciale, în măsura în care ei pot face față cerințelor școlii de masă;
- c) *incluziunea* - se recunoaște necesitatea transformării culturilor, politicilor și practicilor școlilor generale pentru a se adapta la diferite nevoi ale anumitor elevi, precum și obligația de a îndepărta barierele care ar împiedica acea posibilitate (UNICEF, 2012).

Astfel un rol important îl au programele și acțiunile bazate pe *incluziune și integrare*, pe dezvoltarea independentă pentru fiecare elev în parte. Diferența majoră dintre integrare și incluziune stă în obiectul adaptării. Dacă în primul caz, copilul trebuie să facă față la cerințele școlare și sunt căutate mijloace de creștere a gradului de adaptare al acestuia la școlarizare, în cazul incluziunii școala este cea care trebuie să găsească mijloace de a răspunde nevoilor particulare ale fiecărui elev, indiferent de potențialul lui.

Începând cu acest an școlar am primit în clasă un copil cu CES. Pentru a identifica și conștientiza felului cum propriile *percepții și atitudini ale elevilor* pot afecta viața celorlalți am aplicat la clasă *Chestionarul de conștientizare* de mai jos, iar pentru elev am întocmit un Plan de intervenție personalizat, după modelul de mai jos. Scopul acestui chestionar este să stimuleze discuțiile și să provoace o nouă analiză a percepțiilor comune.

CHESTIONAR DE CONȘTIENTIZARE *

La fiecare afirmație dați un răspuns de tipul: „Sunt de acord” sau „Nu sunt de acord”.

1. *Orice persoană posedă aptitudini și talente unice.*
2. *Atitudinea pe care o aveți referitoare la persoanele cu CES vă influențează modul în care percepeți comunitatea și lumea în general.*
3. *Este important să iei în discuție întâi persoana și abia după aceea incapacitatea pe care o are.*
4. *Persoanele cu CES au întotdeauna nevoie de un tratament special și de aceea ele sunt mai bine îngrijite în instituții speciale.*
5. *Pentru persoanele cu CES participarea la activitățile sportive este limitată.*
6. *Oamenii au o reținere de obicei față de persoanele cu CES.*
7. *Dacă remarcați că o persoană poartă aparat auditiv, trebuie să ridicați tonul pentru a vă înțelege.*
8. *Educația nu este de nici un ajutor pentru persoanele cu dizabilități intelectuale.*
9. *O persoană cu deficiențe de auz poate trăi în mod autonom.*
10. *De la o persoană care are dificultăți de învățare nu te poți aștepta să termine studiile.*
11. *Este clar că o persoană cu CES nu poate participa la viața socială.*
12. *O persoană poate avea o deficiență fără a avea însă o dizabilitate/handicap.*

Feedbackul primit de la elevi în urma Chestionarului de conștientizare aplicat mi-a întărit convingerea că, a sporit gradul de conștientizare în rândul eleviilor privind modul în care văd relația cu un coleg cu probleme. Stimularea gândirii critice a elevilor, desfășurarea mai multor activități extrașcolare, dezvoltarea încrederii elevilor cu nevoi speciale prin participarea activă în cadrul tuturor activităților nonformale, crearea unui mediu plăcut care ajută la învățarea activă a elevilor sunt aspectele pozitive ale aplicării metodelor și strategiilor de educație incluzivă. Astfel sunt importante de a stabili cu elevii și respecta mai multe principii:

- principilul egalității de șanse,
- principiul respectului reciproc;
- egalitate în a-si manifesta emoțiile chiar dacă sunt nepotrivite momentului;
- egalitate de a participa la toate activitățile, chiar dacă este diferit,

- principiul ca orice critică să fie constructivă și să nu sune a critică și reproș;
- principiul respectului de la om la om;
- principiul ascultării mai înainte de a lua o decizie, ori de a-l pune la zid;
- principiul de a-l privi egal cu el și a accepta activități împreună.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

- **Nume și prenume:** P. C-I
- **Varsta:** 18 ani
- **Scoala/clasa:** Colegiul Tehnic „Alesandru Papiu Ilarian” Zalău, clasa a XII-a
- **Problemele cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe):** Tulburare anxios-fobică, anxietate de performanță, sindrom cefalalgic, inteligență de nivel mediu IQ-92, dificultăți școlare
- **Dificultati de învățare:** - dificultati de concentrare a atenției
- - ritm de lucru inegal, receptivitate redusă din cauza oboselii
- **Prioritati pentru perioada:** ianuarie 2022- iunie 2022

Obiective	Activități	Metode și mijloace de realizare	Criterii minime de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
Documentarea în vederea realizării temei de proiect este corespunzătoare	Să prezinte conceptul și elementele definitorii ale marketingului Să prezinte conceptul și elementele definitorii ale mediului de marketing ale agentului economic Să aleagă strategiile de piață în funcție de poziția agentului economic față de dinamica și trasăturile pieței, utilizând raționamente logice	Conversația (existența unei bibliografii adecvate, colecții de standarde, linkuri etc.)	Se implică în realizarea sarcinilor școlare și extrașcolare	Observarea comportamentului și a situației școlare

Monitorizarea/ automonitorizarea comportamentului în timpul programului școlar și în afara lui.	Întalniri regulate cu consilierul școlar Realizarea unor contracte comportamentale	Contractul comportame ntal Conversația Observația	Reducerea/eliminarea absenteismului Respectarea contractelor comportamentale	Observarea comportamentului

Evaluarea periodică: semestrial / anual

Obiective realizate:

- Respectarea structurii proiectului
- Documentarea în vederea realizării temei de proiect este corespunzătoare (existența unei bibliografii adecvate, colecții de standarde, linkuri etc.)
- Modul de dezvoltare a conținuturilor se raportează adecvat și echilibrat la tema proiectului.
- Dezvoltarea conținuturilor este realizată astfel încât să fie abordate toate aspectele esențiale necesare unei corecte argumentări
- Proiectul poate avea aplicabilitate practică.
- Prezentarea normelor de sănătate și securitate în muncă, PSI și protecția mediului aplicabile la tema data
- Utilizarea terminologiei de specialitate în redactarea proiectului

Dificultăți întâmpinate: stima de sine scăzută, încăpățanarea, stare de oboseală

Metode cu impact pozitiv: întărirea pozitivă, modelarea comportamentală, explicația, demonstrația

Revizuirea PIP (în funcție de rezultatele evaluărilor)-/ semestrial și la sfârșitul anului școlar

Recomandări particulare: continuarea lucrului diferentiat

Rolul și modul de implicare al bunicilor în program (părinții sunt divorțați, mama fiind plecată la muncă în străinătate)

- Țin legătura cu cadrele didactice;
- Comunică periodic cu cadrele didactice de sprijin și cu diriginta;
- Ajută copilul în realizarea sarcinilor.

Școala trebuie să includă toți copiii, și pe cei provenind din cadrul minorităților lingvistice, etnice sau culturale, copiii din grupuri îndepărtate sau nomade, copiii ai străzii sau care lucrează, copiii cu deficiențe sau talentați” (Forumul Mondial pentru Educație, Dakar, 2000). Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesară o atmosferă primitoare și de acceptare care are la bază principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de mediul social sau cultural din care provin, religie, etnie, sau condițiile economice în care trăiesc.

BIBLIOGRAFIE

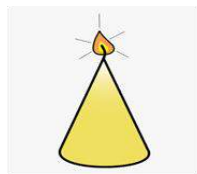
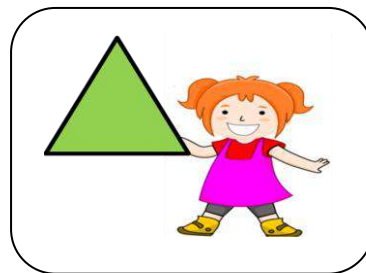
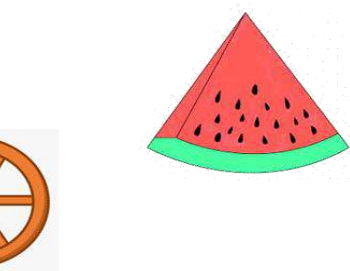
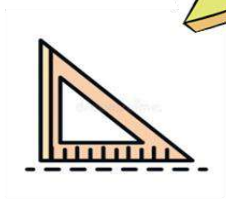
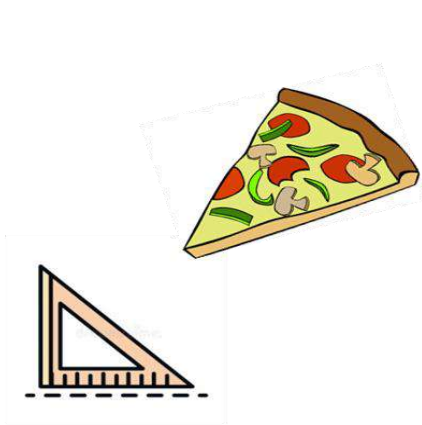
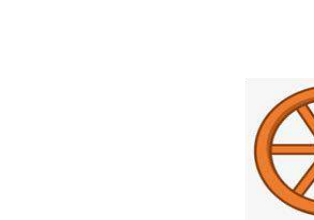
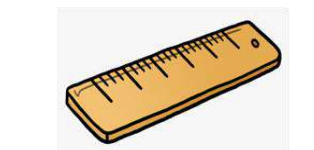
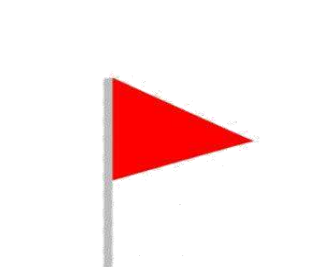
1. Traian Vărășmaș, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București 2001;
2. Vrasmaș Ecaterina Adina, *Introducere în Educația cerințelor speciale*, Universitatea din București, Editura Credis, 2004 ;
3. Vărășmaș Ecaterina (1998), Strategiile educației inclusive, în volumul “Educația integrată a copiilor cu handicap”, coord. Verza, E. și Păun, E., UNICEF, RENINCO, Editura Multiprint, Iași.
4. UNICEF, *Cerințe speciale în clasă: Pachet de resurse pentru instruirea profesorilor*, Reprezentanța specială UNICEF pentru România, București, 1995
5. ORDIN Nr. 5574 din 7 octombrie 2011 pentru aprobarea *Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu CES*;
6. www.creatorideeducatie.ro/concurs/bune-practici-in-educatia-incluziva-colaborarea-copil-profesor-scoal

Fișe de lucru –Identificarea obiectelor care au diferite forme geometrice

Profesor logoped Barba Mariana Silvia
Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Fișă de lucru nr.1

Încercuiește obiectele care au forma unui triunghi

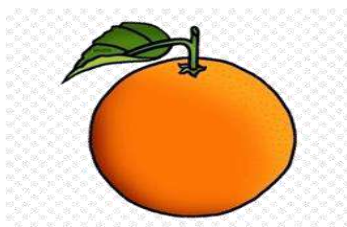
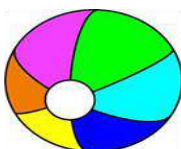
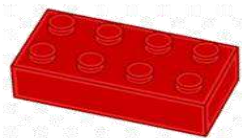
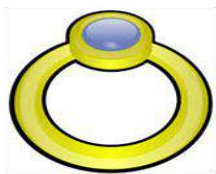
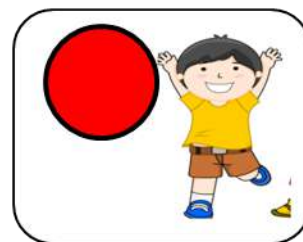

Fișă de lucru nr.2

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Încercuiește obiectele care au forma unui cerc

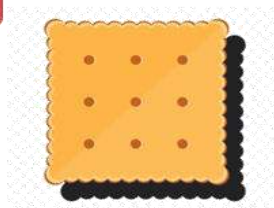
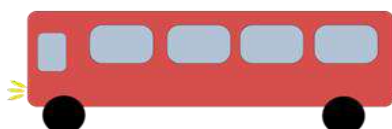
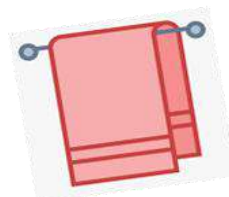
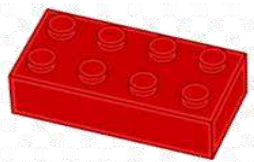
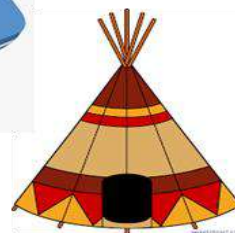
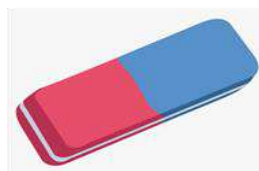

Fișă de lucru nr.3

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Încercuiește obiectele care au forma unui dreptunghi

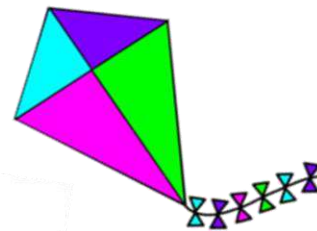
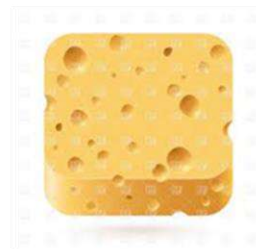
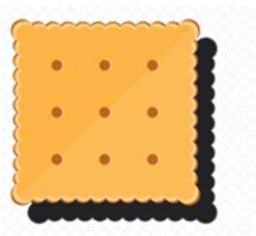
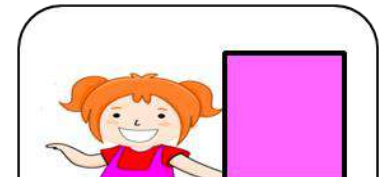

Fișă de lucru nr.4

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Încercuiește obiectele care au forma unui pătrat

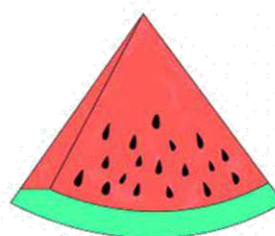
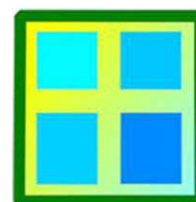
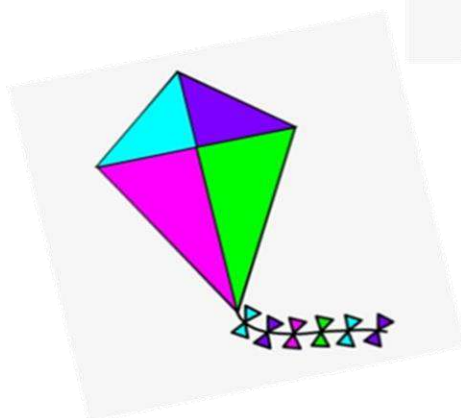
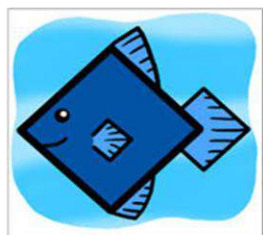
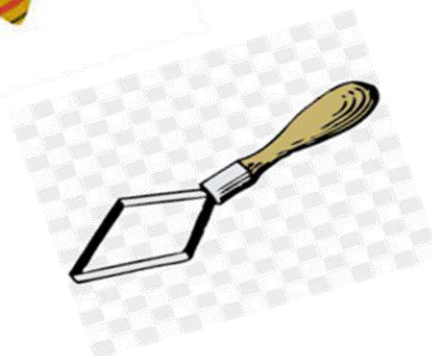
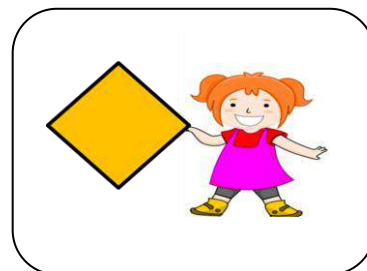

Fișă de lucru nr.5

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Încercuiește obiectele care au forma unui romb

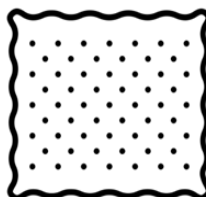
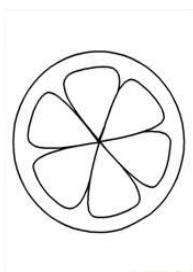
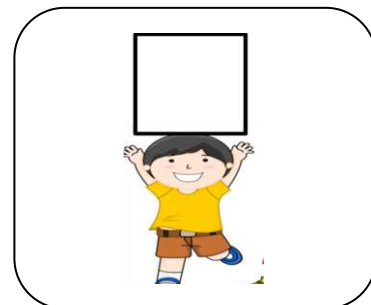
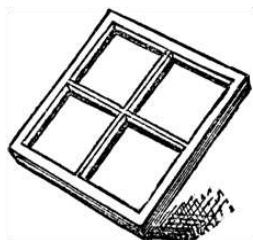

Fișă de lucru nr.6

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Identifică și colorează obiectele care au forma unui pătrat

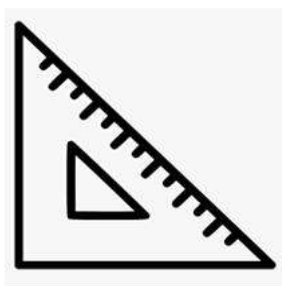
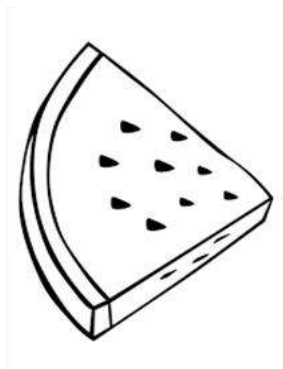
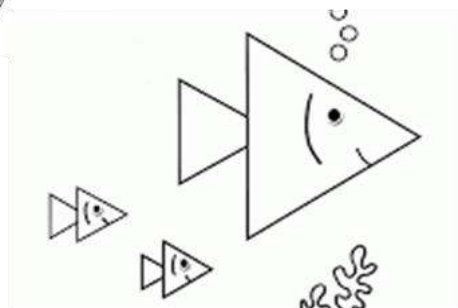
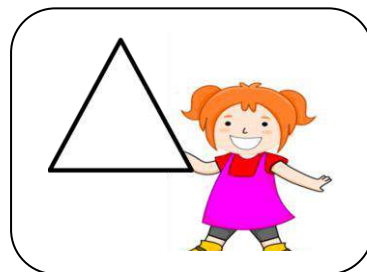

Fișă de lucru nr.7

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Identifică și colorează obiectele care au forma unui triunghi

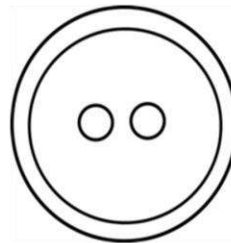
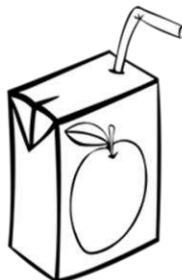
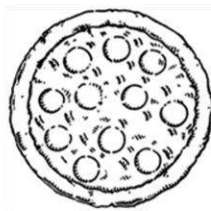
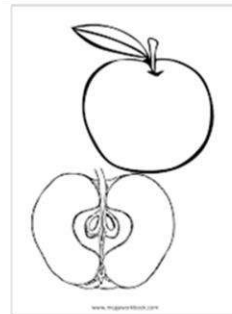
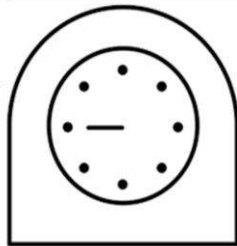
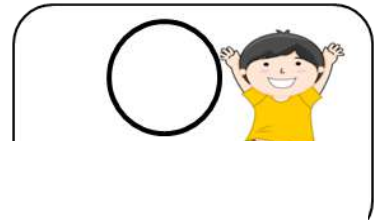

Fișă de lucru nr.8

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Identifică și colorează obiectele care au forma unui cerc

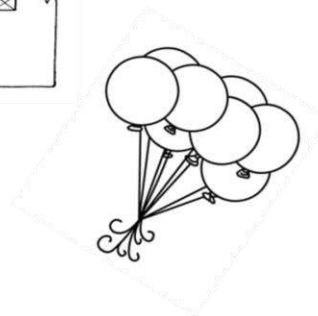
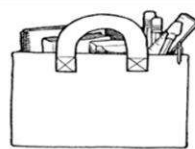
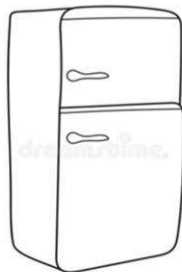
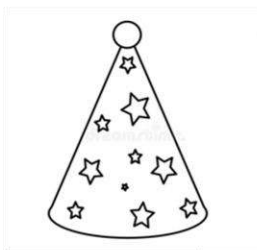
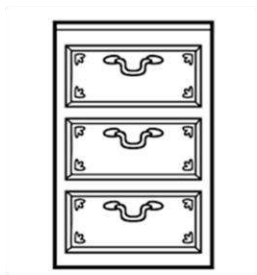
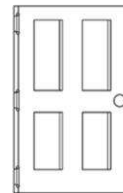
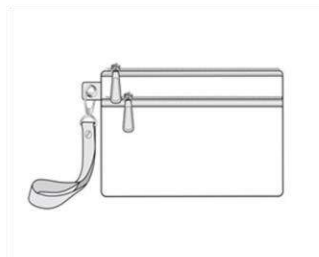
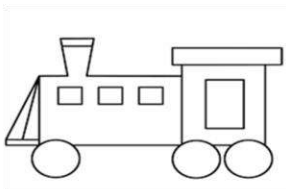
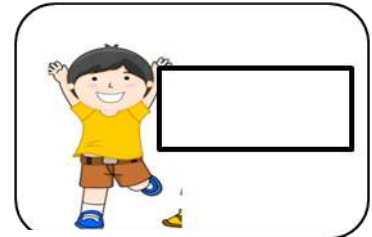

Fișă de lucru nr.9

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Identifică și colorează obiectele care au forma unui dreptunghi

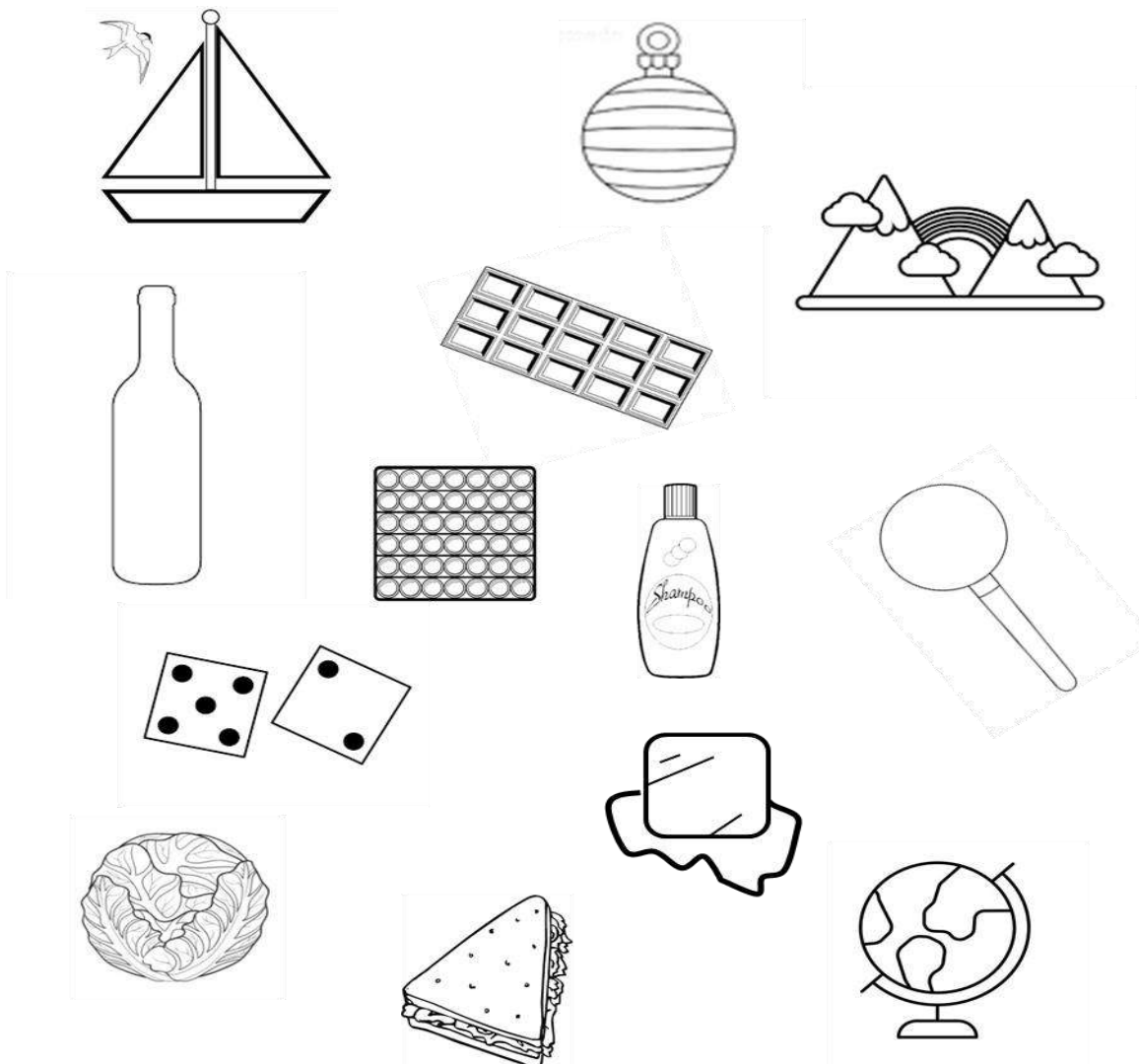

Fișă de lucru nr.10

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Colorează obiectele după forma geometrică și după culoare

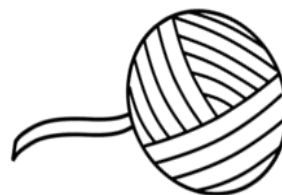
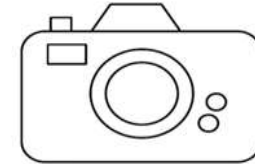
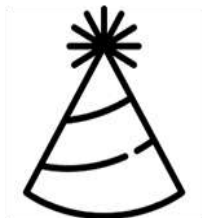
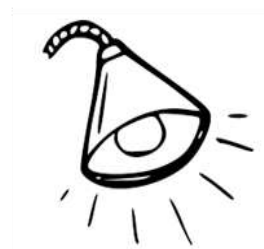
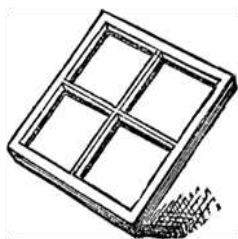

Fișă de lucru nr.11

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Potrivește obiectele care au aceeași formă geometrică

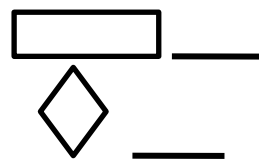
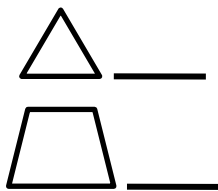
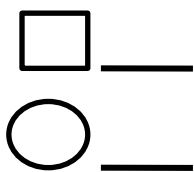

Fișă de lucru nr.12

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse si Asistență Educațională Arad

Spionăm și numărăm

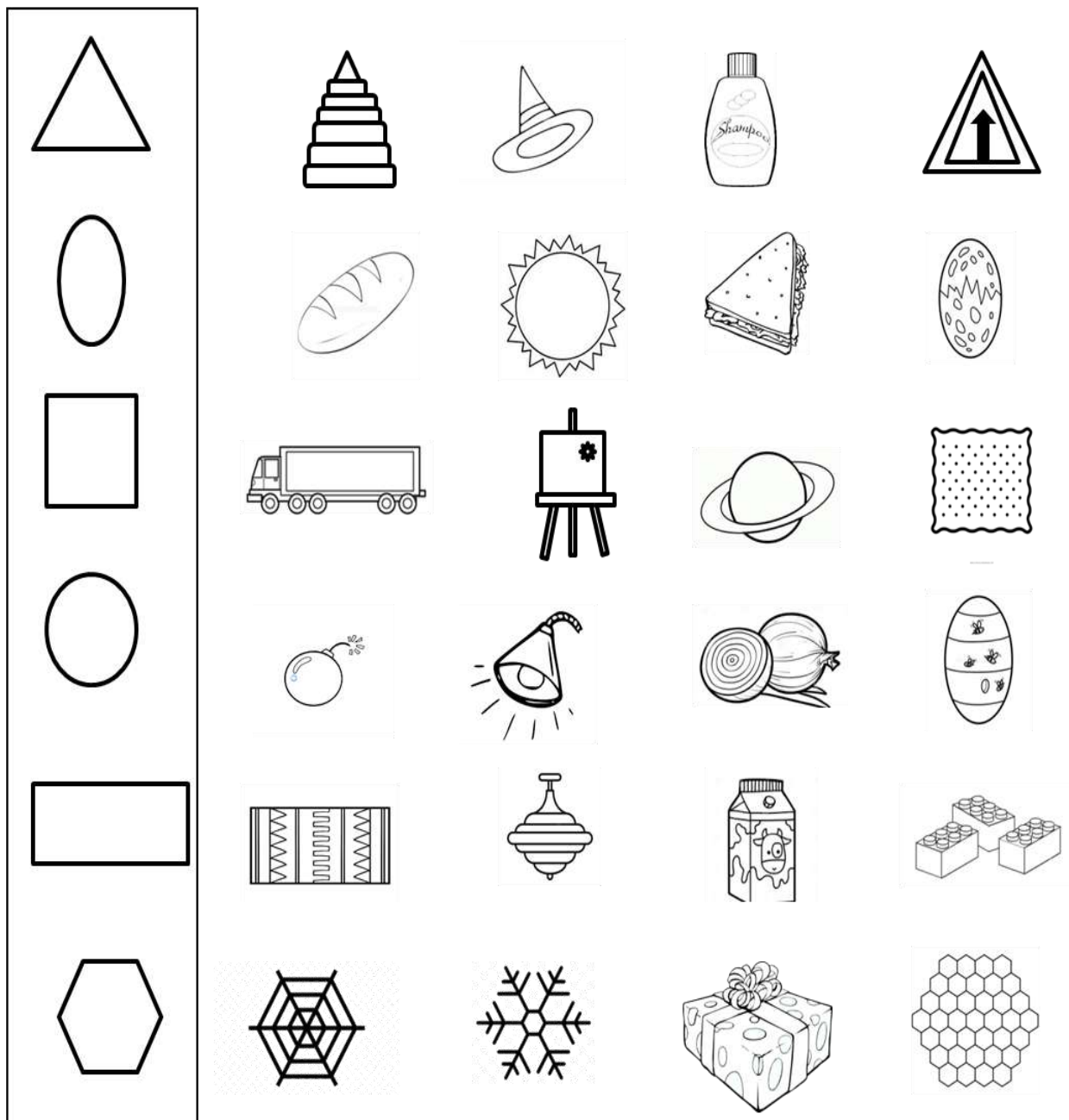

Fișă de lucru nr.13

Profesor logoped Barba Mariana Silvia

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Arad

Încercuiește obiectele corecte:

**STUDIU PRIVIND ”INTEGRAREA PREȘCOLARILOR ȘI ELEVILOR CU
CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE, DE LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”
VASILE MITRU” TAȘCA,
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ”**

**prof. Bârsan-Son Gabriela- Mădălina,
Școala Gimnazială ”Vasile Mitru”
Comuna Tașca, județul Neamț**

Prezentul studiu și-a propus să facă un sondaj de opinie pe tema ”Integrarea preșcolarilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale, de la Școala Gimnazială <Vasile Mitru> Tașca, în învățământul de masă”.

Scopul este realizarea unei analize a părerilor și atitudinilor cadrelor didactice de la Școala Gimnazială ”Vasile Mitru” Tașca, privind educația incluzivă și identificarea soluțiilor pentru realizarea acesteia.

În școala noastră, în anul școlar 2021-2022 sunt 2 preșcolari, 5 elevi de ciclul primar și 3 elevi de ciclul gimnazial, cu Certificate de orientare școlară și profesională.

Am utilizat chestionarul pentru colectarea datelor, răspunzând 18 cadre didactice din școală, respectiv 3 educatoare, 4 învățătoare, 11 profesori.

CADRE DIDACTICE	RESPONDENȚI LA CHESTIONAR			
	18			
	Educatoare	Învățătoare	Profesori	
18	3	4	Diriginți	Fărădirigenție
			4	7

Respondenții se încadrează în următoarele segmente de vârstă: 20 – 25 ani: 0; 26 – 30 ani: 1; 31 – 40 ani: 4; 41 – 50 ani: 6; 51 – 60 ani: 7; 16 de gen feminin și 2 de gen masculin.

Întrebarea 1”Cum apreciați atitudinea societății în general, față de copiii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă?”

Variante de răspuns	Număr
1) Tendință de izolare	4
2) Ignoranță	2
3) Respingere socială	0
4) Toleranță	5
5) Acceptare	4
6) Sprijin	3

Întrebarea 2”Care este atitudinea dumneavoastră, față de copiii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă?”

Variante de răspuns	Număr
1) Acceptare	7
2) Sprijin	10

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

3) Toleranță	1
4) Indiferență	0

Întrebarea 3”În clasele la care predată există elevi cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă?”

	Răspunsuri
Da	15
Nu	3
Total	18

Întrebarea 4”Precizați din ce categorie de cerințe educaționale fac parte elevii din clasele la care predați?”

Categorie de cerințe	Da
1) Deficiențe senzoriale	0
2) Deficiențe fizice, motorii (auz, vâz)	1
3) Deficiențe mentale, intelectuale	2
4) Tulburări socio- afective/ tulburări de comportament	4
5) Tulburări de învățare	2
6) Tulburări accentuate de limbaj	3
7) Altele	0

Respondenții au ales fie o variantă, fie mai multe, fie niciuna, după cum urmează:

Întrebarea 5 ”Care considerați că ar fi motivele pentru care o familie care are un copil cu cerințe educaționale speciale, alege o școală de masă și nu una specială?

Variante de răspuns	Răspunsuri
1. Posibilitatea de integrare în societate	12
2. Stabilire de relații interpersonale adecvate	1
3. Asimilarea modului de viață cotidian	2
4. Dreptul la o șansă egală cu a celorlalți	3

Întrebarea 6 ”Cât de importantă considerați că este colaborarea școlii cu familiile copiilor cu cerințe educaționale speciale?”

Variante de răspuns	Răspunsuri
Foarte importantă	18
Importantă	0
Medie	0
Puțin importantă	0
Neimportantă	0

Întrebarea 7 ”Realizați un clasament al următorilor factori ce stau la baza dificultăților de învățare a copiilor cu cerințe educaționale speciale, acordând punctaj de la 1 la 5 (1- cel mai puțin important, 5- cel mai important).”

Factor	Maximă importanță	Minimă importanță
a) Potențialul intelectual limitat	8	2
b) Sărăcia	3	7
c) Dezinteresul părinților față de copii	2	0
d) Lipsa unei învățări individualizate	3	3
e) Neutilizarea modalităților de evaluare diferențiată	2	4
f) Niciun răspuns	0	2

Întrebarea 8 ” Realizați un clasament al următorilor factori ai integrării unui copil cu cerințe educaționale speciale într-o școală de masă, acordând punctaj de la 1 la 5 (1- cel mai puțin important, 5- cel mai important).”

Factor	Maximă importanță	Minimă importanță
a) Adaptarea curriculară până la personalizare	7	2
b) Activități și evaluare diferențiată	1	7
c) Relațiile socio- afective stabilite între elev-elev și elev-cadru didactic	6	4
d) Grupul de specialiști din școală	4	2
e) Niciun răspuns sau mai multe răspunsuri	0	3

Întrebarea 9 ”Un copil care are o deficiență, considerați că are dreptul să învețe într-o școală de masă beneficiind de sprijinul colegilor?”

Variante de răspuns	Răspunsuri
Da	16
Nu	1
Nu știu	1

Întrebarea 10 ”Care considerați că este gradul de reușită a unui copil cu cerințe educaționale speciale, într-o școală de masă, față de o școală specială?”

Variante de răspuns	Răspunsuri
Foarte mare	3
Mare	6
Mediu	4
Slab	5
Foarte slab	0

Întrebarea 11”Care considerați că este principala cauză pentru care unii copii cu cerințe educaționale speciale sunt marginalizați sau excluși din școlile de masă?”

Variante de răspuns	Răspunsuri

1) Incapacitatea de a face față cerințelor școlare	3
2) Diverse forme și niveluri de eșec școlar	0
3) Înțelegerea redusă a nevoilor acestor copii	14
4) Lipsa de experiență a cadrelor didactice	1

Întrebarea 12 ”Care dintre următoarele soluții considerați că sunt cele mai indicate pentru școlarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale?”

Variante de răspuns	Răspunsuri
1) Școli speciale	2
2) Integrarea în școli de masă	10
3) Clase speciale în școli de masă	5
4) Școli speciale sau școli de masă, în funcție de caz	1

Întrebarea 13 ”Dacă d-voastră ați avea un copil cu cerințe educaționale speciale, unde v-ați dori să învețe?”

Variante de răspuns	Răspunsuri
1) într-o școală specială	2
2) într-o școală de masă	11
3) într-o clasă specială dintr-o școală de masă	5

Concluzii

Răspunsul majorității respondenților din școala noastră (5 persoane), consideră că tendința generală a societății față de copiii cu cerințe educaționale speciale este de toleranță, iar (4 persoane) consideră că atitudinea proprie față de acești copii este de acceptare iar (3 persoane) de sprijin.

Doar 3 respondenți au ales varianta Nu sunt copii cu CES în clasele unde lucrez, restul alegând de la una la cinci variate cuprinzând tipuri de cerințe speciale.

Cele trei clase fără copii cu nevoi educaționale speciale, o clasă de la ciclul primar și două clase de la ciclul gimnazial. În celelalte clase, sunt elevi cu CES și cel mai des întâlnite sunt deficiențele de învățare, urmate de deficiențele intelectuale, tulburările de comportament și tulburările accentuate de limbaj.

Cadrele didactice din școala noastră consideră că principalul motiv pentru care familia alege pentru copilul cu CES o școală de masă este posibilitatea de integrare în societate, urmat de dreptul la o șansă egală cu a celorlalți copii. Toți respondenții consideră de foarte mare importanță colaborarea școlii cu familiile copiilor cu CES și apreciază că factorul cel mai important care stă la baza dificultăților de învățare a copiilor cu CES este potențialul intelectual limitat, iar cel mai puțin important, sărăcia.

Studiul scoate în evidență că în școală se simte lipsa de personal specializat pe probleme de învățare și faptul că aceasta își pune amprenta asupra activității tuturor actorilor implicați în activitățile educaționale și formative. Deși avem un profesor de sprijin, acesta vine de două ori pe săptămână, fapt care este insuficient pentru cei 6 copii din școală. Majoritatea respondenților apreciază că adaptarea curriculară până la personalizare are cea mai mare importanță în integrarea unui copil cu cerințe educaționale speciale, iar grupul de specialiști din școală se situează pe locul secund chiar dacă împreună cu profesorul de sprijin elaborează pentru elevii cu CES programe personalizate. De asemenea, ei consideră că principala cauză pentru care unii copii cu cerințe educaționale speciale sunt marginalizați sau excluși din școala de masă este înțelegerea redusă a nevoilor acestora. Soluția

preferată pentru procesul de integrare este clasa specială în școala de masă, însă la noi în școală este imposibil fiind un număr redus de copii cu CES la aceeași clasă, în cazul în care are avea în familie un copil cu dizabilități.

Această analiză subliniază faptul că în școala noastră este tendința de incluziune a elevilor cu dizabilități, dorința de a-i ajuta să participe la activități formative și educaționale, alături de ceilalți elevi. Unele aprecieri ale cadrelor didactice în legătură cu necesitatea îndeplinirii unor condiții în vederea realizării unei incluziuni de calitate sunt:

” Ar trebui ca părinții copiilor cu CES să se implice mai mult.”

” Ar trebui să existe un psiholog școlar și un logoped în școala noastră.”

” Ar trebui condiții speciale, colegi specializați pentru cazurile speciale.”

” Necesitatea acceptării tuturor copiilor cu orice deficiențe în toate școlile de masă și tratarea acestor copii la fel ca pe toți ceilalți.”

”Să existe bază materială pentru elevii cu cerințele speciale (programe educaționale, softuri speciale, cărți și fișe de lucru adaptate, o sală specială pentru activități speciale cu acești elevi, Plan educațional individualizat).”

” Cadre didactice specializate în domeniu.”

”Dacă școlile de masă nu au resursă umană și material care să sprijine, să includă, să măsoare progresele copiilor cu CES, cred că școlile speciale sunt cele mai potrivite pentru acești copii.”

Pentru integrarea și evoluția elevilor cu CES integrați în învățământul de masă, trebuie să crească gradul de implicare a părinților în activitatea de incluziune alături de cadrele didactice și personalul specializat, creșterea gradului de înțelegere a nevoilor acestor copii de către cei din jur. Lectoratele cu părinții, de întâlniri cu personal specializat, pe teme de incluziune, în cadrul cărora să crească gradul de conștientizare a rolului părinților și a importanței colaborării cu școala, ar putea fi o soluție eficientă. De asemenea, organizarea de întâlniri între cadre specializate în probleme de învățare și cadrele didactice din școala noastră ar putea lămurii întrebări, probleme, situații existente, ar putea oferi exemple de bune practici. O altă necesitate ar fi amenajarea în școală a unui spațiu primitor, dotat cu materiale specifice, unde să se poată desfășura activități care să atragă elevii în procesul formativ – educativ, unde să învețe, dar să se și joace, unde să se poată întâlni cu alți elevi, cu cadre didactice și cu personal specializat în probleme de învățare, realizând un proces de predare-învățare- evaluare atractiv.

MODEL TEST DE EVALUARE ÎNȚĂLĂ

Anul școlar _____

Învățător educator
Mariana-Viorica Bealcovschi
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Orizont”
Oradea

Disciplina: **Stimulare cognitivă**

Clasa pregătitoare

Data : _____

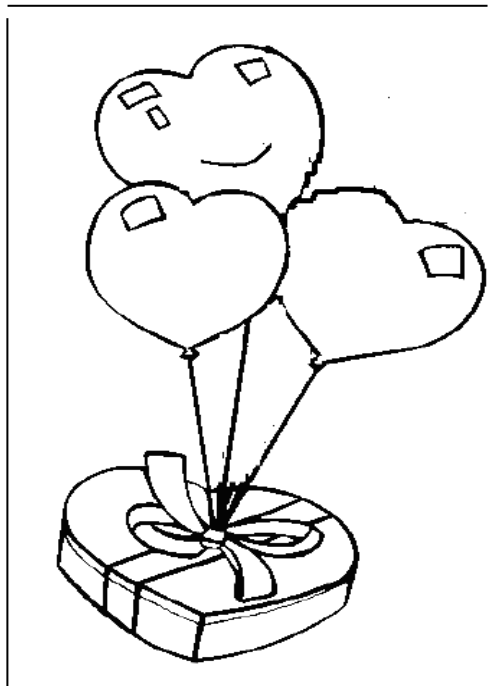
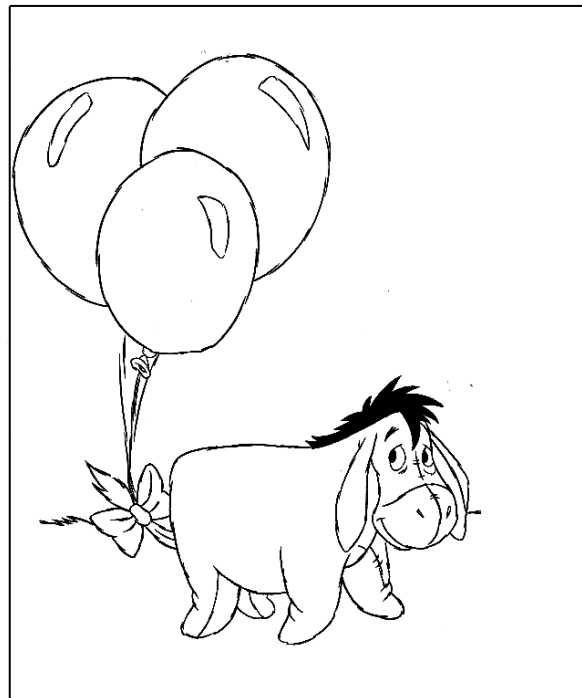
Nume prenume cadru didactic evaluator: _____

Timpul efectiv de lucru : **minute.**

Nume prenume elev/ă: _____

PARTEA I

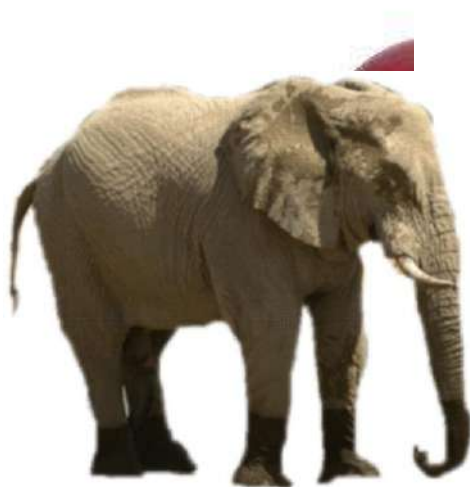
1. Colorează baloanele din primul chenar cu roșu, iar pe cele din al doilea cu albastru.

2. Andrei vrea să confecționeze un șirag de mărgel. Să-l ajutăm, respectând modelul:

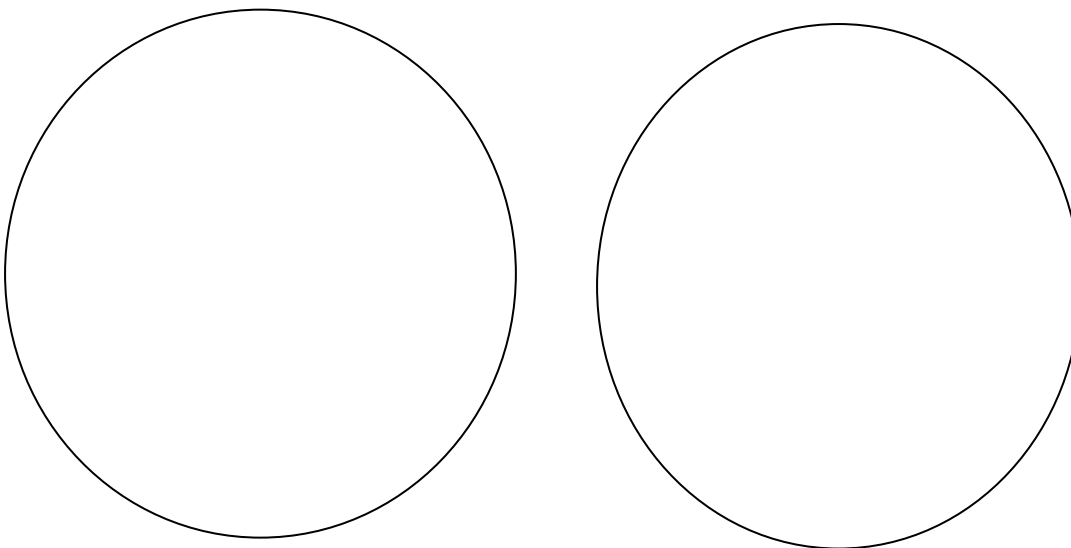

3. Incercuiește obiectul mai mare.

PARTEA II

4. Desenează într-o mulțime cercuri mici, iar cealaltă pătrate mari.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Disciplina :Stimulare cognitivă

Se acordă **10 puncte** din oficiu. Nota finală se calculează prin transformarea punctelor în calificative.

Partea I

1. Câte 10 puncte pentru folosirea culorii cerute.	2x 10p = 20 puncte
Folosirea corectă a culorii cerute: 5 puncte.	2x 5p = 10 puncte
Colorarea baloanelor în interiorul conturului: 5 puncte.	2x 5p = 10 puncte
2. Câte 15 puncte pentru realizarea modelului.	1x 15p = 15 puncte
Plasarea mărgelui pe șnur: 5 puncte.	1x 5p = 5 puncte
Folosirea corectă a culorii: 5 puncte.	1x 5p = 5 puncte
Realizarea corectă a modelului: 5 puncte.	1x 5p = 5 puncte
3. Câte 5 puncte pentru recunoșterea mărimii.	3x 5p = 15 puncte
Încercuirea obiectului cel mai mare: 5 puncte.	3x 5p = 15 puncte

Insuficient : 0 - 15

Suficient : 15 - 25

Bine : 26 - 45

Foarte bine : 46 - 60

Subtotal partea I:

60 puncte

4. Câte 20 puncte pentru desenarea figurii geometrice cerute.	2x 20p = 40 puncte
Formarea mulțimii de cercuri: 10 pct.	1x 10p = 10 puncte
Desenarea cercurilor mici în mulțime cercurilor: 10 pct.	1x 10p = 10 puncte

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Formarea mulțimii pătratelor: 10 puncte.

1x 10p = 10 puncte

Desenarea pătratelor mari în mulțimea pătratelor: 10 pct.

1x 10p = 10 puncte

Insuficient: 0 - 10

Suficient: 11 - 20

Bine: 21 - 30

Foarte bine: 30 – 40

Subtotal partea II:

40 puncte

TOTAL partea I +partea II:

100 puncte

Ins

uficient: 0 – 25 puncte

Suficient: 26 – 45 puncte

Bine: 46 – 75 puncte

Foarte bine: 76 – 100 puncte

Evaluarea – aprecierea rezultatelor școlare
Clasa pregătitoare

An școlar _____

Machetă pentru evaluarea rezultatelor la testul inițial

1. Unitatea de învățământ: _____

2. Clasa pregătitoare

3. Tipul de deficiență: DMM/DMU

4. Învățător educator:

5. Disciplina: Terapie educațională complexă și integrată

Modulul: **Stimulare cognitivă**

6. Competențe vizate prin evaluare:

C1: Formarea capacității mintale de a unor elemente după criteriul dat (culoare).

C2: Formarea capacității mintale de rearanjare a unor elemente după criterii

date (formă, mărime, culoare).

C3: Cunoașterea și discriminarea mărimilor diferitelor obiecte.

C4: Formarea capacității mintale de rearanjare a unor elemente după criteriul dat (formă).

7. Analiza testului de evaluare:

Competențe specifice / Nivel de realizare	COMPETENTE SPECIFICE			
	C 1	C 2	C 3	C 4
Nr. de elevi care au demonstrat dobândirea integrală a competenței (% competență)				
Nr. de elevi care au demonstrat dobândirea parțială a competenței (% competență)				

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Nr. de elevi care nu au demonstrat dobândirea competenței (% competență)				

8. Interpretarea rezultatelor

Competența specifică realizată X %	100%	75%	67%	50%	33%	25%	0- nereali- zată
CS1 realizată ? % / nr.elevi							
CS2 realizată							
CS3 realizată							
CS4 realizată							

De exemplu:

- posibilități intelectuale limitate de înțelegerea limbajului;
- dificultate atât în comunicarea verbală, cât și în comunicarea scrisă;
- limbaj limitat;
- neînțelegerea suficientă a limbajului verbal ș.a.

9. Greșeli frecvente:

De exemplu:

- confundarea culorilor;

10. Măsuri ameliorative/Termene/Responsabilități.

PLAN DE ADAPTARE CURRICULARĂ

Bejenaru Constantin – profesor istorie
Colegiul „Vasile Lovinescu” Fălticeni

Numele și prenumele cadrului didactic de la clasă: Bejenaru Constantin

Școala: Colegiul „Vasile Lovinescu Fălticeni”

Numele și prenumele elevului: Ignat Georgiana

Clasa: X-a Agr

DISCIPLINA: Istoria

PERIOADA DE IMPLEMENTARE: 2021-2022

1. COMPETENȚE GENERALE:

2. Utilizarea vocabularului și a informației în comunicarea orală sau scrisă
3. Dezvoltarea comportamentului civic prin exersarea deprinderilor sociale
4. Formarea imaginii pozitive despre sine și despre ceilalți
5. Sensibilizarea față de valorile estetice ale culturii
6. Utilizarea surselor istorice a metodelor și tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme

Unitatea de învățare: Vremea schimbării

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
1.1 Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei;	Formularea de păreri despre revoluțiile secolului al XIX-lea	Identificarea etapelor pe baza lecției	Observarea sistematică	
1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;	Analiza efectelor revoluției industriale	Analiza unor imagini specifice acestei perioade	Evaluare formativă	
2.2 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse;	Descrierea situației coloniilor britanice	Descrierea povestirea	Verificare orală	
2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția	Identificarea principalelor etape ale revoluției engleze	Analiza unor texte	Evaluare continuă	

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
socială;				
2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane;	Precizarea trăsăturilor iluminismului	Identificarea din surse istorice	Evaluare scrisă	
3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității;	Compararea civilizațiilor asiatice și africane în Epoca Modernă	Realizarea unor tabele comparative	Evaluare practică	
4.1 Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri;	Analiza unor autori ilumiști	Citirea unor texte specifice și formularea de opinii	Evaluare continuă	
4.2 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate;	Prezentarea unor descoperiri din domeniul științific	Analiza unor fotografii	Verificare orală	
4.3 Formarea unor reprezentări culturale despre spații și epoci istorice diferite;	Realizarea de axe cronologice	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	
5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice;	Explicarea succesiunii faptelor/eventimentelor/proceselor istorice folosind relația de cauzalitate, prin valorificarea informațiilor din diverse tipuri de surse	Compararea evenimentelor date	Evaluare practică	
5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic;	Alcătuirea unui portofoliu în care să prezinte urmările unor evenimente/procese istorice în evoluția culturală, politică, economică a comunităților umane, pornind de la diverse tipuri de resurse, inclusiv multimedia	Fișe portofoliu	Evaluare portofoliu	
5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc,	Descrierea campaniilor napoleoniene	Povestirea pe baza unor secvențe de film	Observarea sistematică	

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
european sau universal;				

Unitatea de învățare: Vremea secolul extremelor

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei;	Exprimarea unei opinii referitoare la un fapt/proces/personaj istoric pornind de la diverse tipuri de surse istorice;	Analiza unor surse istorice	Evaluare formativă	
1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;	Alcătuirea unei liste de argumente care susțin o anumită opinie referitoare la un fapt/proces/personaj istoric, prin folosirea informațiilor din diverse surse istorice	Crearea de tabele cu păreri proprii	Evaluare practică	
2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice;	Identificarea factorilor care au dus la cele două războaie mondiale	Povestirea pe baza unor secvențe de film	Verificare orală	
2.2 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse;	Realizarea de texte din perspectiva personalităților istorice pentru cărți poștale, ziare, reviste, pliante, postere etc.	Fișe de lucru	Evaluare portofoliu	
2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți;	Formularea de păreri privind unele acțiuni diplomatice interbelice	Joc de rol cu tema Diplomația	Evaluare practică	
2.4 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială;	Completarea unor organizatori grafici în care să evidențieze cauzele și consecințele acțiunilor umane din spații și perioade istorice,	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	analizând surse variate			
2.5 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane;	Descrierea urmărilor celor două războaie mondiale	Folosirea hărții de istorie	Evaluare practică	
3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității;	Analiza Declarației Universale a Drepturilor Omului	Lucru sursă istorică	Evaluare scrisă	
4.1 Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri;	Descrierea faptelor istorice, operelor artistice;	Povestirea	Evaluare continuă	
4.2 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate;	Caracterizarea mișcării feministe	Caracterizare prin raportare la prezent	Evaluare formativă	
4.3 Formarea unor reprezentări culturale despre spații și epoci istorice diferite;	Identificarea trăsăturilor culturale specifice secolelor XIX-XX	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	
5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice;	Formularea de păreri referitoare la surse istorice	Analiză surse istorice	Verificare orală	
5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic;	Realizarea de organizator cronologic	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	
5.3 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg românesc, european sau universal;	Realizarea unor scurte eseuri în care să se regăsească informațiile din surse istorice ce oferă mai multe puncte de vedere	Realizarea eseu	Evaluare continuă	

Unitatea de învățare: La porțile mileniului III

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei;	Exprimarea unei opinii referitoare la religia contemporană, pornind de la diverse tipuri de surse istorice	Conversația	Evaluare continuă	
1.2 Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric;	Exprimarea argumentată a unor opinii referitoare la un fapt/proces/personaj istoric în cadrul unei dezbateri sau în elaborarea unor eseuri tematice argumentative	Conversația pe baza unor surse istorice	Evaluare formativă	
2.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice;	Identificarea diversității europene în secolul XX	Analiza text manual	Observarea sistematică	
2.3 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți;	Prezentarea unor aspecte ale vieții cotidiene la începutul mileniului III	Descrierea unor elemente de actualitate	Evaluare scrisă	
3.1 Recunoașterea și acceptarea interculturalității;	Identificarea elementelor dialogului inter religios	Joc de rol	Evaluare practică	
3.2 Adecvarea comportamentului la contexte și situații istorice;	Încadrarea unor evenimente pe o axă cronologică	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	
4.1 Exprimarea unei opinii față de o operă culturală în cadrul unei dezbateri;	Explicarea fenomenului de globalizare	Descrierea unor elemente specifice globalizării	Verificare orală	
4.2 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate;	Analiza unor religii: creștinism, islamism, budism	Descrierea pe baza imaginilor	Evaluare continuă	
4.3 Formarea unor reprezentări culturale despre spații și epoci istorice diferite;	Identificarea unor personalități specifice acestei perioade	Fotografii surse istorice	Evaluare practică	

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
5.1 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice;	Analiza unor surse istorice	Texte - descrierea	Evaluare formativă	
5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context cronologic;	Realizarea de axe cronologice	Desenarea axelor specifice	Evaluarea pe baza realizării axei cronologice	

Bibliografie:

Adrian Roșcan, Carmen, David, *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare*, Editura Polirom, 2019;
 Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2002.

Program de Intervenție Personalizat (PIP)

Bejenaru Manuela Simona – prof. învă. primar
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Fălticeni

- ☐ Numele și prenumele beneficiarului: **FILIPOAIA GIANNI MARIAN**
- ☐ Data și locul nașterii : _____, Fălticeni
- ☐ Domiciliul: str. 2 Grăniceri, bl 9, sc.B, ap. 19, Fălticeni, jud. Suceava – asistent maternal
- ☐ Anul școlar _____
- ☐ Clasa pregătitoare B
- ☐ Prof. învă. primar: Bejenaru Manuela Simona

☐ **Problemele cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării)**

Evaluare medicală: Deficiență funcțională accentuată, cod handicap 5, deficiență psihică moderată.

Evaluarea procesului de învățare: Nu deține achiziții caracteristice vârstei sau clasei din care face parte.

Prezintă întârziere în dezvoltarea limbajului, întârziere mintală și sindrom hiperkinetic, diagnosticate parțial și atestate medical parțial, deoarece este abandonat de părinți, în prezent aflându-se în grija asistentei maternale, Suman Georgeta.

Informații despre mediul social: Locuiește în prezent în locuința asistentei maternale, Suman Georgeta.

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Numele cadrului didactic: Bejenaru Manuela - Simona

Psiholog școlar: Anechiforesei Lăcrămioara

Data elaborării P.I.P.: _____

Durata programului: octombrie – iunie 2017

Domenii de intervenție: CLR; MEM; AVAP; DP; MM.

1. INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:

- chestionare orale;
- observații curente;
- aplicații practice;
- fișe de lucru utilizate la diferite activități;
- proba de evaluare;
- convorbire individuală și în grup;
- observația spontană și dirijată.

2. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

Pe termen mediu:

- Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- Dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
- Dezvoltarea expresivității și creativității;

- Dezvoltarea motricității mâinilor, dar și a altor părți ale corpului;
- Dezvoltarea capacităților de calcul matematic;

Pe termen scurt:

- Formarea abilităților de comunicare;
- Formarea abilităților de participare la lecții;
- Dezvoltarea capacităților de scriere;
- Participarea la activități de grup;
- Participarea la activități specifice matematicii;
- Dezvoltarea capacităților de numărare și efectuare a calculului matematic, oral și în scris;

3. SCOPURILE PROGRAMULUI:

- Reducerea și eliminarea lacunelor din cunoștințele elevului;
- Educarea exprimării verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic;
- Formarea capacităților de cunoaștere a literelor și citire a cuvintelor și propozițiilor;
- Formarea deprinderilor de scriere corectă a elementelor grafice și a literelor, precum și scrierea lizibilă a cuvintelor;
- Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii;
- Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și rezolvare de probleme;
- Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic;

4. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

Psihologul școlar:

- Stimulează elevul în vederea reducerii dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea proceselor psihice (memorie, atenție, motivație), a unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv și motivational, a deprinderilor de muncă individuală;
- Implică asistentul maternal pentru a-l ajuta să lucreze cu copilul în asimilarea unor cunoștințe esențiale: cunoașterea mediului, coordonare spațio-temporală, dezvoltarea limbajului și a vocabularului, abilități de relaționare socială.

OBIECTIVE	METODE SI TEHNICI	MATERIALE UTILIZATE
- efectuarea unor exercitii de relaxare, pentru concentrarea atentiei si dezvoltarea memoriei;	- convorbirea - povestirea - problematizarea - exercitiul de relaxare	- planse - fise de lucru - jocuri de constructie - plastilina - carti - puzzle
- educarea auzului fonematic, a atentiei vizuale, a analizei auditive si imbogatirea vocabularului;	- exercitii de gimnastica respiratorie, linguala; - exercitii pentru formarea priceperilor si deprinderilor de pronuntie corecta a silabelor si cuvintelor; - exercitii de formulare a unor propozitii simple cu sunetul corectat in diferite pozitii; - povestiri dupa imagini, planse; - demonstratia;	- planse - fise de lucru - jocuri - carti

- stapanirea si motivarea personala prin gestionarea adecvata a traierilor afective negative;	- exercitii de autocunoastere; - exercitii pentru cresterea stimei de sine si a increderei in fortele proprii; - exercitii pentru managementul emotiilor negative; - convorbirea; - problematizarea; - lauda, incurajarea;	-fise de lucru -desene -minge antistres -joc de rol
- explicarea si formarea unor deprinderi eficiente de studiu; - efectuarea temelor la cabinet cand este posibil;	- efectuarea temelor si invatarea pentru oferirea unui model de lucru; - explicatia; - exercitiul	-carti, caiete; -fise de lucru si cartonase
- organizarea locului de invatare cu eliminarea elementelor distractoare;	- convorbirea; - exercitiul; - incurajarea	
- sprijinirea copilului in parcurgerea materiei in ritm propriu si ajutor la cererea doamnei invatatoare;	- tratarea diferentiata; - relatie empatica invatator-elev, consilier-elev; - activitati ajutatoare	-planse -jocuri -casete -carti
- construirea unui orar si respectarea lui astfel incat elevul sa isi faca temele, oferirea de recompense de catre familie;	- convorbirea; - exercitiul	-cartonase cu sarcini expuse in camera
- masuri unitare de sustinere a copilului de catre familie; - motivarea familiei in continuarea tratamentului medicamentos;	- consultarea; - informarea - empatia	-monitorizarea succesului prin acordarea de fete vesele

- Frecvența activitatilor programului terapeutic este de o sedinta pe saptamana (45-50 de minute)

Prof. inv. primar:

- Antrenează elevul în activitățile specifice pe arii de stimulare sau recuperatorii și recreative, cu respectarea particularităților de vârstă și individuale;
- În cadrul lecțiilor se lucrează diferențiat, cu respectarea planificării materiei (cu revizui și adaptări);
MIJLOACE: probe de evaluare, fișe de lucru, planșe, jetoane, jocuri didactice, rechizitele și manualele școlare, obiecte de uz general;

Domeniul de intervenție: COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Elevul pronunță corect cuvintele dar are un vocabular foarte sărac. Răspunsurile sale sunt monosilabice sau în propoziții incomplete. Nu reușește să povestească texte auzite în clasă ori întâmplări din viața personală, pierde firul logic al acestora. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mângălește foaia.

Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Criterii minime pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute	- Identificarea semnificației unui mesaj oral, pe teme accesibile, rostit cu claritate - Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate - Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate - Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	-exercitii de delimitare a cuvintelor în enunturi; -exercitii de stabilire a pozitiei unui cuvânt într-o propozitie; -jocuri de identificare a pozitiei silabelor în cuvânt; -exercitii de distingere a sunetului initial, final sau din interiorul unei silabe sau al unui cuvânt; -identificarea cuvintelor ce contin sunetul învățat și despartirea lor în silabe; -jocuri de punere în corespondența a unui cuvânt auzit cu imaginea corespunzătoare; -exercitii de despartire a cuvintelor în silabe;	- înțelege semnificația globală a unui text scurt, după ascultarea repetată a acestuia, sau după lămuriri suplimentare; - formulează răspunsuri la întrebările puse, uneori cu imprecizii, corectate la solicitarea învățătorului; - distinge și delimitează cuvintele în propoziții de două cuvinte, rostite clar de învățător; - distinge, după auz, silabele și sunetele, dintr-un cuvânt dat, de 1-2 silabe; - pronunță, corect, cuvântul integral și pe silabe, cu imprecizii corectate cu sprijinul învățătorului; - asociază sunetul cu litera de tipar, sau de mână; citește în ritm propriu silabe, cuvinte și propoziții alcătuite din 2-3 cuvinte, uneori cu inversiuni sau repetări, corectate la intervenția învățătorului; - citește cuvinte scrise, formate din silabe cunoscute;	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulative Evaluare cu mai multe reveniri Evaluări curente formative Probe scrise, fișe de lucru
2.Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare	- Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare - Transmiterea unor informații prin intermediul mesajelor simple - Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare - Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în sine	- exerciții de trasare a elementelor grafice; - exerciții de adoptare a poziției corecte și comode pentru scris; - exerciții de scriere a unor elemente grafice pregătitoare, care să faciliteze scrierea literelor și scriere în duct continuu; - exerciții de scriere a literelor, silabelor, cuvintelor și propozițiilor; - exerciții de scriere a literelor și a cuvintelor, respectând forma, mărimea lor; - exerciții de încadrare corectă în pagina a textului (data, alineat); - exerciții de apreciere corectă a spațiului dintre cuvinte;		
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare	- Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână			

cunoscute	- Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare - Identificarea semnificației unor simboluri din universul familiar, care transmit mesaje simple - Exprimarea interesului pentru lectura unor texte simple, susținute de suport imagistic - Scrierea literelor de mână - Redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse - Exprimarea unor idei și sentimente prin intermediul limbajelor convenționale și neconvenționale	- dictări de cuvinte și propoziții;	- citește fluent și corect enunțuri cunoscute, cu ezitări sau pauze mai lungi, atunci când întâlnește cuvinte care conțin aglomerări de consoane, grupuri de litere etc.; - copiază, transcrie și scrie după dictare litere, silabe și cuvinte cu abateri de la regulile grafice; - construiește în scris propoziții formate din 2-3 cuvinte, cu mici abateri de la regulile grafice, ortografice și de punctuație, corectate la intervenția învățătorului; -copiază/ transcrie/ scrie după dictare, cu unele omisiuni, inversiuni de litere, uneori cu abateri de la normele de așezare în pagină, sau de la folosirea corectă a semnelor de punctuație;	
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare				

Domeniul de intervenție: MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

Elevul formează mulțimi, recunoaște culorile, numără crescător până la 5, dar are probleme în ceea ce privește numărul până la 10 sau numărul descrescător, chiar și cu ajutorul obiectelor. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mângălește foaia.

Competențe generale	Obiective operaționale	Activități de învățare	Criterii minime pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
Utilizarea numerelor în calcule	- să scrie, să citească numerele naturale de la 0 la	- exerciții de numărare cu obiecte de la 0 la 10; - exerciții de citire și de	- asociază mulțimi (alcătuite din obiecte identice,	Evaluarea orală și scrisă

elementare	10;	scriere a numerelor naturale de la 0 la 10;	ușor de numărat), cu numărul lor (cardinalul mulțimii);	Aprecieri stimulative
Evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în spațiul înconjurător	- să compare două numere cu diferență de o unitate;	- compararea și ordonarea numerelor de la 0 la 10;	- identifică cifra zecilor și cifra unităților în scrierea unui număr de două cifre;	Evaluare cu mai multe reveniri
Identificarea unor fenomene/relații/regularități/structuri din mediul apropiat	- să completeze un șir de numere;	- exerciții compunere și descompunere cu numere naturale de la 0 la 10;	-numără corect, crescător și descrescător, din 1 în 1, în centrul 0-30;	Evaluări curente formative
	- să scrie vecinii numerelor;	- exerciții de alegere a unei descompuneri potrivite pentru efectuarea unui calcul;	-copiază, transcrie și scrie după dictare cifrele, cu greșeli privind corectitudinea elementelor grafice, încadrarea în spațiul de scriere, înclinarea;	Probe scrise, fișe de lucru
	- să exploreze modalități variate de compunere și descompunere a numerelor, în centrul 0 – 10 cu obiecte de sprijin;	- rezolvarea de probleme cu obiecte sau cu desene simple: puncte, cerușe, linii etc.;	- efectuează adunări și scăderi în centrul 0-30, fără trecere peste ordin, utilizând simbolurile +, -, = în scrierea unui exercițiu;	
		- rezolvarea de probleme cu obiecte sau cu desene simple: puncte, cerușe, linii etc..	- efectuează corect 50-60% din exercițiile cu o singură operație cuprinsă într-o listă dată;	
Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică	- să efectueze operații de adunare și de scădere cu numere naturale de la 0 la 10 fără trecere peste ordin cu obiecte de sprijin;	-ex. de descompunere a numerelor în sume și diferențe ;	- descompune numere naturale mai mici decât 10 în sume sau diferențe, utilizând obiecte;	
		-ex. de adunare și scădere cu numere de la 0 la 20 ;	-rezolvă probleme cu date numerice și enunț sintetic, care presupun o singură operație, cu numere mai mici decât 10,	
		-ex. de aflare a numărului necunoscut ;		
		-ex. de verificare a rezultatului prin probă ;		
		-ex. – joc pentru verbalizarea etapelor de calcul		
		-ex. de analiză a părților componente ale unei probleme ;		
		-ex de transformare a unei probleme păstrând numerele date		
		-ex. de numărare cu pas dat „înainte” și „înapoi” cu și fără sprijin de obiecte sau desene ;		
		-ex. de comparare a numerelor folosind diferite reprezentări ale acestora ;		
Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și	- să rezolve	-compunerea și descompunerea numerelor în z și u .		

reprezentarea unor date Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări	probleme care presupun o singură operație dintre cele învățate.		recurgând la modelarea figurală a datelor problemei; - execută, parțial corect, în ritm propriu, comanda dată, după lămuriri suplimentare;	

Prin acest program voi urmări:

- recuperarea laturilor disfuncționale;
- structurarea unor comportamente dezirabile (elaborarea unor modele de comportament cu un grad mare de adaptare școlară și socială);
- antrenarea elevului în activități plăcute pentru a-l stimula;
- dezvoltarea motricității generale și a finei motricități;
- dezvoltarea abilităților de numerație și calcul matematic;
- dezvoltarea abilităților de cunoaștere a literelor și citire a cuvintelor și propozițiilor;
- formarea deprinderilor de scriere corectă și respectare a spațiului de scris;
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului;
- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;
- dezvoltarea atitudinilor pozitive de relaționare în grup.

Bibliografie:

Adrian, Roșcan, *Psihopedagogie specială – modele de evaluare și intervenție*, Editura Polirom, 2015;
 Adrian Roșcan, Carmen, David, *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare*, Editura Polirom, 2019;
 Baran - Pescaru, Adina, *Parteneriat în educație: școală - familie - comunitate*, Editura Aramis, București, 2004;
 Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2002.

Adaptări curriculare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale

Profesor Bisteanu Eliana Vasilica
Liceul Tehnologic Nr. 2, Târgu Jiu

Procesul de învățare, în ceea ce privește integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă, constituie o provocare permanentă, în special la liceele tehnologice unde numărul elevilor în dificultate este în continuă creștere în ultimii ani.

În cele ce urmează, vă propun un plan de remediere școlară conceput în anul școlar 2015-2016 pentru doar trei dintre copii cu CES din cadrul instituției de învățământ (nivel liceal) unde predau.

Plan de remediere școlară
la disciplina Limba franceză
ANUL ȘCOLAR .....
Semestrul al II-lea

Data de întocmire a planului: ...

Clasa: anul I Școala Profesională

Specializarea: Turism și Alimentație

Disciplina: Limba franceză

Profesor: ....

Grup țintă: 3 elevi din aceeași clasă cu certificat de orientare școlară și profesională emis de Centrul județean de Resurse și Asistență Educațională, înregistrat în secretariat și depus în copie și la cabinetul de consiliere școlară din cadrul liceului, certificate care atestă diferite deficiențe.

Diagnostic:

1. B.R. A. (gradul de deficiență - accentuat)
2. P. M. . (întârziere medie în dezvoltarea psihică, dislalie polimorfă)
3. C. E.D. (tulburare hiperkinetică cu deficit de atenție, tulburare pervazivă de dezvoltare, sindrom Asperger)

Loc de desfășurare: sala de clasă

Descriere

Planul de remediere este elaborat în colaborare cu profesorul diriginte al clasei, cu consilierul școlar și responsabilul comisiei metodice. În urma analizei testului initial, a rezultatelor slabe obținute în notarea ritmică, a discuțiilor cu elevii în cauză, a observării fișelor psihopedagogice ale elevilor realizate de profesorul diriginte al clasei, s-a hotărât întocmirea pentru semestrul a II-lea a unui plan de remediere școlară pentru elevii cu CES.

I. Scopul acestui plan de remediere școlară este de a preîntâmpina rămânerea în urmă la învățătură și prevenirea eșecului școlar.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

II. Obiective principale:

- Însușirea unor cunoștințe de limba franceză de către elevii cu dificultăți de învățare, la nivelul clasei respective, pentru a putea parcurge la nivel minimal spre mediu programa școlară a anului școlar în curs;
- Implicarea elevilor în diferite activități școlare dar și încurajare și pregătire în vederea participării la concursuri extrașcolare;
- Optimizarea relației familie - școală;

II. Grup țintă:

- Elevii cu CES conform certificatului depus la secretariatul școlii;

III. Modalități de realizare:

- monitorizarea prezenței elevilor la ore;
- consilierea părinților de către diriginți și profesorul de franceză, dacă este cazul, intervenția profesorului de franceză în vederea gestionării situației școlare a elevilor cu dificultăți de învățare împreună cu dirigințele clasei și părinții elevilor respectivi;
- stabilirea unui program de recuperare a noțiunilor de bază cerute de programa școlară;
- monitorizarea prezenței elevilor;
- încurajarea participării active a elevilor la orele de curs;
- redactarea fișelor de lucru în conformitate cu nevoile elevilor din grupul țintă, antrenarea în proiecte, teme care să permită ajungerea acestor elevi la standardele minime de performanță.

IV. Proiectare/ organizare/ implementare

Activități	Responsabili	Colaboratori	Termen
▪ Elaborarea programului activităților de recuperare	Profesorul de limba franceză	Diriginte Consilier	Sfârșitul semestrului 1- începutul semestrului 2
▪ Stabilirea temelor care se vor aprofunda/ recupera	Profesorul de limba franceză	-	începutul semestrului 2 permanent
▪ Elaborarea fișelor de lucru și a altor materiale didactice necesare recuperării	Profesorul de limba franceză	-	permanent
▪ Monitorizarea prezenței elevilor	Profesorul de limba franceză Diriginte	Diriginte Consilier	permanent

V. Evaluare:

Activități	Responsabili	Colaboratori	Termen

▪ Întocmirea programei de recuperare și a planificării temelor	Profesorul de limba franceză	Diriginte Consilier	Inceput de semestru
▪ Respectarea programului de pregătire	Profesorul de limba franceză	Resp. Comisiei metodice	permanent
▪ Întocmirea fișei de progres	Profesorul de limba franceză	Diriginte Consilier	anual
▪ Analiza rezultatelor finale ale pregătirii suplimentare și proiectarea următoarei etape remediale dacă e cazul	Profesorul de limba franceză	Resp. Comisiei metodice	semestrial

VI. Curriculum plan remedial

Competențe specifice

- 1. Receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare.*
- 2. Producerea de mesaje orale sau scrise adecvate unor contexte variate de comunicare*
- 3. Realizarea de interacțiuni în comunicarea orală sau scrisă*
- 4. Transferul și medierea mesajelor orale sau scrise în situații variate de comunicare*

Nr. crt.	Competențe	Metode și instrumente
1.	Dezvoltarea capacității de comunicare orală : - să repete după modelul oferit de profesor - să identifice propoziții adevărate au false despre un text citit de dimensiuni și dificultate sub-mediu - să citească în ritm propriu un text după modelul oferit - să desprindă informațiile esențiale din textul citit; - să utilizeze, în context nou, a informațiilor primite din diferite surse (text din manual, imagini, alte surse) - exerciții de transferare a achizițiilor în contexte noi	Text audio-video Fișe individuale de lucru
2.	Dezvoltarea capacității de comunicare scrisă : - să asocieze imagini, desene, simboluri cu diferite cuvinte - să completeze propoziții lacunare - să utilizeze adecvat o varietate de termeni de specialitate comuni / familiari și de structuri lingvistice astfel încât să se asigure înțelegerea și comunicarea deplină a sensului - să redacteze propoziții simple plecând de la teme date - să redacteze mici texte coerente pe teme de interes personal / profesional	Fise de lucru individuale - exerciții de asociere - exerciții de tip adevărat/fals - exerciții de identificare a unor termeni lexicali sau gramaticali într-un text. - exerciții de îmbogățire a vocabularului prin conexiuni interdisciplinare. - exercițiul, activitate independentă - portofoliu (care să contină și prezentarea unor noțiuni teoretice, personalizat, folosind imagini, culori, desene) Caietele elevilor

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. Înv. preșcolar Bița Teodora
G.P.P. Nr. 8 Buzău

1. INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele preșcolarului: T. M.

Data nașterii:

Grupa: mică

Psihodiagnostic: Tulburare de neurodezvoltare. Comportament hiperkinetic.

Informații despre starea de sănătate a copilului: Stare bună de sănătate.

Informații despre mediul social: Locuiește împreună cu familia , având în componența sa mama și tata. Familia prezintă condiții bune de locuit. Părinții se implică în activitatea copilului, dar nu au pregătirea necesară pentru a desfășura activități recuperative și de dezvoltare a reprezentărilor, deprinderilor, astfel încât să nu fie nevoie de intervenția specialiștilor.

5. ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Consilier școlar: T. I.

Profesor logoped: G. A.

Prof. pt învă. preșcolar: B. T.

6. INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:

- chestionare orale;
- observații curente;
- aplicații practice;
- fișe de lucru utilizate la diferite activități;
- proba de evaluare;
- convorbire individuală și în grup;
- observația spontană și dirijată.

7. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

Pe termen lung:

- Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- Dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
- Dezvoltarea expresivității și creativității;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Dezvoltarea motricității mâinilor, dar și a altor părți ale corpului;
- Dezvoltarea unor comportamente adaptative;

Pe termen scurt:

- Formarea abilităților de comunicare;
- Formarea abilităților de participare la activități;
- Dezvoltarea capacității de socializare;
- Participarea la activități de grup;
- Participarea la activități specifice pe domenii experiențiale;

8. SCOPURILE PROGRAMULUI:

- Reducerea și eliminarea lacunelor din reprezentările copilului;
- Educarea exprimării verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic;
- Formarea capacității de a comunica folosind propozițiile;
- Formarea deprinderilor de mânăuirea diferitelor instrumente folosite în activități;
- Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și adaptare la contextul social;

9. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

- Stimularea preșcolarului în vederea reducerii dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea proceselor psihice (memorie, atenție, motivație), a unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv și motivațional, a deprinderilor de muncă individuală;
- Implicarea mamei pentru a o ajuta să lucreze cu copilul în asimilarea unor cunoștințe esențiale: deprinderi necesare în cadrul activităților, coordonare psiho-motrică, dezvoltarea limbajului, abilități de relaționare socială;

OBIECTIVE	METODE SI TEHNICI	MATERIALE UTILIZATE
- efectuarea unor exercitii de relaxare, pentru concentrarea atenției și dezvoltarea memoriei;	- convorbirea - povestirea - problematizarea - exercițiul de relaxare - jocul didactic	- planșe, jetoane - fișe de lucru - jocuri de construcție - jocul umbrelor - cărți - puzzle
- educarea auzului fonematic, a atenției vizuale, a analizei auditive și stimularea exprimării	- exerciții de gimnastică respiratorie, linguală; - exerciții pentru formarea	- planșe - fișe de lucru - jocuri

orale;	priceperilor și deprinderilor de pronunție corectă a sunetelor și cuvintelor; - exerciții de formulare a unor propoziții simple ca răspuns la întrebări; - povestiri după imagini; - demonstrația;	- cărți
- stăpânirea și motivarea personală prin gestionarea adecvată a trăirilor afective negative;	- exerciții de autocunoaștere; - exerciții pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii; - exerciții pentru managementul emoțiilor negative; - convorbirea; - lauda, încurajarea;	-fise de lucru -desene -minge antistres -joc de rol
- explicarea și formarea unor deprinderi eficiente de lucru;	- explicația; - exercițiul	-cărți, caiete; -fișe de lucru și cartonașe
- organizarea locului de învățare prin eliminarea elementelor ce distrag atenția;	- convorbirea; - exercițiul; - încurajarea	
- sprijinirea copilului în parcurgerea materiei în ritm propriu;	- tratarea diferențiată; - relație empatică educatoare-preșcolar, psiholog-preșcolar; - activități complementare;	-planșe -jocuri -casete -cărți
- construirea unui orar și respectarea lui, oferirea de recompense;	- convorbirea; - exercițiul	-cartonase cu sarcini -recompense
- măsuri unitare de susținere a copilului de către familie; - motivarea familiei în continuarea tratamentului terapeutic;	- consultarea; - informarea - empatia	-monitorizarea succesului prin acordarea de stimulente/recompense

- Frecvența activităților programului terapeutic este de o ședință pe săptămână (30 de minute) la grădiniță, cu precizarea că urmează și tratament terapeutic în privat.

EDUCATOAREA:

- Antrenează preșcolarul în activitățile specifice pe arii de stimulare sau recuperatorii și recreative, cu respectarea particularităților de vârstă și individuale;

- În cadrul activităților se lucrează diferențiat, cu respectarea planificării materiei/temelor de studiu (cu revizuri și adaptări);

MIJLOACE: probe de evaluare, fișe de lucru, planșe, jetoane, jocuri didactice, rechizite și auxiliare școlare, obiecte de uz general;

Domeniul de intervenție: *Educarea limbajului și comportament psiho-motric*

Prescolarul nu pronunță corect cuvintele și are un vocabular foarte sărac. Răspunsurile sale sunt monosilabice sau în propoziții incomplete. Nu reușește să povestească textele auzite în cadrul activităților ori întâmplări din viața personală. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Nu mănuieste corespunzător instrumente de uz general. Nu își adaptează comportamentul la contextul de învățare sau în care se află.

Obiective pe termen scurt	Obiective operaționale	Activități de învățare	Criterii minimale pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral	- să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral;	-formularea de răspunsuri despre textul/ mesajul ascultat;	- înțelege semnificația globală a unui text scurt, după ascultarea repetată a acestuia, sau după lămuriri suplimentare;	Evaluarea orală și scrisă
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală	- să formuleze clar și corect enunțuri verbale potrivite unor situații date;	-exercitii de formulare de propoziții simple pe baza unor exemple date;	- formulează răspunsuri la întrebările puse, uneori cu imprecizii, corectate la solicitarea educatoarei;	Aprecieri stimulative
	- să integreze cuvintele noi în enunțuri;	-exercitii de pronunție corectă după model;	-asociază imagini cu cuvinte auzite;	Evaluare cu mai multe reveniri
		-jocuri de punere in corespondenta a unui cuvânt auzit cu imaginea corespunzătoare;	- pronunță corect, cuvântul integral și pe silabe, cu imprecizii corectate cu sprijinul educatoarei;	Evaluări curente formative
3. Dezvoltarea unor deprinderi de mănuiere a obiectelor de uz general	- să utilizeze corespunzător obiecte de uz general	- exerciții de mănuiere a obiectelor de uz general;	- construiește propoziții formate din 2-3 cuvinte, cu mici abateri corectate la intervenția educatoarei ;	Probe orale
	-să manifeste un comportament potrivit cu contextul în care se situează	-studii de caz dirijate, însoțite de explicații,	-utilizează în mod corespunzător obiectelor de uz general;	-probe practice
			-își adaptează comportamentul la contextul în care se află.	-Evaluări curente formative

4. Dezvoltarea unor comportamente adaptative la contextul de învățare/social		povești terapeutice, observări dirijate		

Prin acest program am urmărit:

- recuperarea laturilor disfuncționale;
- consilierea comportamentală;
- antrenarea preșcolarului în activități plăcute pentru a-l stimula;
- antrenarea preșcolarului în activități extracurriculare;
- dezvoltarea psiho-motrică;
- formarea deprinderilor de mănuiere a unor obiecte de uz general;
- îmbogățirea, corectarea și activizarea vocabularului;
- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;
- dezvoltarea atitudinilor pozitive de relaționare în grup;

INTEGRARE VERSUS INCLUZIUNE

Prof. Bițan Angela, prof. Pavel Simona
Școala Gimnazială „Oprea Iorgulescu”
Câmpulung, Argeș

Integrarea educațională

Ca reacție la segregarea de până în deceniul al șaptelea al secolului trecut, a început a se folosi termenul de „integrare” pentru a sublinia dreptul copiilor cu CES sau cu dizabilități la activități educative și nu numai alături de alți copii tipici. În plan teoretic, integrarea ar trebui să plaseze copiii cu CES printre cei de aceeași vârstă, aceștia netrebuind să renunțe la unicitatea lor, iar ceilalți să îi accepte cu toate diferențele. Ei primeau șansa de a frecventa școli de masă, în clase obișnuite și, astfel, să fie exclusă discriminarea și segregarea educativă și socială. Conform lui Alois Gherguț (Polirom, 2016), *„integrarea școlară se referea la procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activități educative formale și nonformale, a copiilor cu dizabilități sau având cerințe educative speciale.”*

Acest pas făcut a crescut, pe de o parte, nivelul acceptării dar, pe de altă parte, a scos la iveală mari lacune educative și sociale. Cadrele didactice au fost nevoite să primească în clasele școlilor de masă copii cu CES spre a demonstra susținerea integrării, însă a provocat nemulțumiri în rândul părinților, a îngreunat procesul didactic, ducând în final la afectarea emoțională și educațională a tuturor elevilor și la sentimente de frustrare în rândul cadrelor didactice. Toate acestea au avut loc prin trecerea bruscă de la segregare la o integrare nefirească, fără o pregătire prealabilă a mentalității, fără crearea unor condiții de adaptare prin resurse informaționale și materiile educaționale. Venind pe un teren nepregătit, integrarea poate fi considerată în acest punct o acțiune teoretică dezirabilă însă un eșec practic.

Fără o schimbare a valorilor, mentalității, a cerințelor mediului și o creștere a resurselor implicate, copilul cu CES rămâne în continuare izolat dar, de data aceasta, printre semenii. Din nefericire, integrarea reprezintă o formă fără conținut limitându-se la acceptare, uneori nici aceasta întru totul, și nu o adaptare a procesului educativ astfel încât fiecărui copil să i se respecte dreptul la o educație potrivită, indiferent de condiția sa. Copiii cu CES rămân doar acceptați ca și prezență într-un mediu nepregătit să îi primească. O integrare reală poate exista doar în condițiile existenței unui cadru legislativ clar, a unor servicii de sprijin adaptate, a unui curriculum adaptat și a unor resurse materiale și umane specializate. Doar atunci actul educativ poate fi considerat unul integrat care, la rândul său, își aduce aportul la integrare socială și la tratarea egală a tuturor membrilor societății.

Integrarea școlară reprezintă procesul de educare a copiilor cu sau fără dizabilități în același spațiu și în aceleași condiții, având ca scop participarea deplină a tuturor copiilor la activitățile școlare și extrașcolare. (Gherguț, 2016)

Incluziunea educațională

Ca răspuns la caracterul limitat al integrării educaționale, care a redat faptul că școala nu facilita accesul și nu răspundea nevoilor tuturor tipurilor de copii cu cerințe educative speciale (dizabilități, probleme emoționale, tulburări de învățare, etc), apare spre sfârșitul anilor 1990 conceptul de *incluziune educațională*. Acesta este prezentat prima oară de UNESCO și pune accent pe adaptarea și creșterea rolului școlii de masă pentru a putea corespunde diversității copiilor, nevoilor specifice ale fiecăruia dintre ei, folosind metode adaptate acestora.

Incluziunea educațională presupune dezvoltarea de relații interpersonale deschise, pozitive între elevi, flexibilizarea programelor școlare, diversificarea strategiilor educaționale și asigurarea serviciilor de intervenție și suport pentru elevii cu cerințe speciale, promovarea egalității în drepturi și responsabilități pentru toți elevii, asigurarea accesului în mod egal la oportunități de învățare,

parteneriatul funcțional între școală și familia/părinții copiilor, implicarea activă a comunității în programele și activitățile dezvoltate de școli. (Gherguț, 2016)

Dacă prin integrare are loc plasarea fizică a copiilor cu cerințe educative speciale în clasele școlilor de masă fără a garanta o interacțiune între aceștia și un parcurs educațional firesc, incluziunea, reprezintă adaptarea resurselor existente la noile cerințe educaționale aduse de prezența copiilor cu CES.

Diferența majoră dintre integrare și incluziune stă în obiectul adaptării. Dacă în primul caz, copilul trebuie să facă față la cerințele școlare și sunt căutate mijloace de creștere a gradului de adaptare al acestuia la școlarizare, în cazul incluziunii școala este cea care trebuie să găsească mijloace de a răspunde nevoilor particulare ale fiecărui elev, indiferent de propriul potențial. Dacă integrarea poate fi considerată drept prim pas al incluziunii prin plasarea copilului cu CES printre copiii tipici din școlile de masă, prin eventuala adaptare a curriculumului conturarea întregului proces drept un beneficiu adus copiilor cu nevoi specifice, incluziunea reflectă un sistem educațional deschis tuturor copiilor, cu drepturi egale, acceptare și intervenție corespunzătoare acordată fiecărui copil, indiferent de nevoile lui.

În cazul în care nu este realizată o diferențiere clară a conceptelor de incluziune și integrare, pot apărea erori de aplicare ce pot duce la un rezultat în defavoarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum:

- includerea copiilor cu CES într-un mediu școlar nepregătit, fără metode de intervenție specifice și suport
- plasarea unor clase speciale (clase integrate) în extremitatea clădirilor școlare sau chiar în clădiri separate
- gruparea elevilor cu CES dar cu nevoi diferite în cadrul acelorași clase
- ignorarea nevoilor individuale ale copiilor și astfel aducerea unui deserviciu evoluției lor
- realizarea izolării copiilor cu CES în cadrul școlilor de masă
- alăturarea copiilor cu CES în școli de masă însă alături de copii de vârstă mai mică
- ignorarea problemelor existente la nivelul mediului familial

Pentru a face posibilă implementarea măsurii de incluziune este necesar să fie realizați următorul cadru general:

- să existe deschiderea societății pentru incluziunea copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă susținută prin existența unui cadru legislative favorizant
- percepția opiniei publice să fie educată în vederea acceptării și susținerii incluziunii educaționale
- să existe disponibilitate, interes și motivare a cadrelor didactice pentru ca activitățile educaționale să decurgă natural și nu prin impunere
- familiile elevilor ce își au copiii în clasele în care se implementează incluziunea educațională să fie consiliate și informate în vederea eliminării posibilelor stări de tensiune

În plan practic, pentru ca activitățile educative de tip incluziv să poată fi realizate cu succes este necesar să aibă loc:

- diferențierea și adaptarea curriculumului școlar în mod individualizat pentru a corespunde nevoilor oricărui copil
- realizarea unui parteneriat în predare desfășurat de mai multe cadre didactice în cadrele în care se implementează învățământul incluziv
- încadrarea strategiilor incluzive și a metodelor de învățământ interactive în procesul de predare
- existența unor forme de evaluare continuă a elevilor pentru a stabili progresul individual și a putea ajusta activitatea educațională raportat la acesta
- cultivarea unei atitudini pozitive/ de acceptare a elevilor cu cerințe speciale și de evitare a etichetărilor

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- formarea cadrelor didactice (inițială și continuă) pentru a răspunde implicațiilor educației incluzive
- derularea unui management al clasei modern și flexibil care să favorizeze implicarea fiecărui elev și lucrul cu el la potențialul maxim
- cooperarea cu familiile elevilor, atât ale copiilor cu cerințe educaționale speciale cât și ale copiilor tipici
- asigurarea suportului logistic, material și financiar necesar școlilor pentru implementarea și derularea educației incluzive la standarde optime
- studiul și popularizarea teoriilor psihopedagogice moderne în vederea îmbunătățirii actului didactic

Forme ale integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale în școlile incluzive

Formele în care copiii cu cerințe educaționale speciale pot fi integrați în învățământul de masă pot fi clasificate în funcție de durata/forma prezenței, numărul copiilor incluși într-o clasă obișnuită sau tipul de clasă.

Așadar, după Gherguț (2016) formele de includere a elevului cu cerințe speciale pot fi

- forme de includere totală – când elevul își petrece în totalitate timpul în școala obișnuită
- forme de includere parțială – când elevul petrece un timp limitat în școala obișnuită, restul activităților derulându-se în centre specializate sau școli speciale.

Același autor clasifică includerea în învățământul de masă în funcție de participarea copilului la activitățile educative derulate

- includere totală – copilul cu cerințe educative speciale participă activ la întregul proces educativ
- includere parțială – copilul cu cerințe educative speciale participă doar la anumite activități selectate în funcție de potențialul propriu, resursele clasei, accesibilitate, disponibilitatea cadrelor didactice, etc.
- includere ocazională - copilul cu cerințe educative speciale participă doar la activități cu caracter special precum activități extrașcolare, evenimente

Raportat la numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați într-o clasă, se poate întâlni

- integrare individuală – un singur copil cu cerințe educaționale speciale este integrat într-o clasă obișnuită
- integrare în grupuri mici – doi-trei copii cu cerințe speciale sunt integrați într-o clasă obișnuită
- clase omogene integrate – o clasă alcătuită din copii cu cerințe speciale este inclusă într-o școală de masă

Conform lui T. Vrăsmaș (2001), se pot întâlni următoarele situații de integrare școlară

- în clase obișnuite dar cu metode adaptate de predare și activități didactice de sprijin
- în clase obișnuite dar cu suport din partea unui profesor de sprijin/itinerant
- în clase obișnuite dar cu preluarea copiilor pentru a beneficia de terapii specifice adaptate nevoilor
- în clasă obișnuită dar cu frecvență parțială alternativ cu frecventarea unei unități specializate
- într-o unitate specială completată cu activități într-o clasă obișnuită
- exclusiv într-o clasă/școala specială
- într-o școală specială alternativ cu o clasă obișnuită
- într-o școală specială frecventată alternativ cu o clasă sau unitate specială dintr-o școală obișnuită

Len Barton (apud. Turza, Duminică, 2015) definește educația incluzivă: “nu este doar despre a oferi acces în școala de masă a copiilor care au fost excluși anterior. Nu este despre închiderea unui sistem inacceptabil cu prevederi de segregare și a-i abandona pe acești copii într-un sistem de masă neschimbat. Sistemele de învățământ existente, în termeni de factori fizici, aspect ale curriculei,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

expectații și stiluri de predare, roluri de conducere, etc. vor trebui să se schimbe. Asta datorită faptului că educația incluzivă este despre participarea tuturor copiilor și a tinerilor și despre îndepărtarea tuturor formelor de practică exclusivă. ”

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois (2016) *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Iași: Editura Polirom.
2. Turza, Mădălina (coord.), Duminică, Gelu (coord.) (2015) *Izolați printre noi : dimensiuni ale participării copiilor cu cerințe educaționale speciale în sistemul de educație românesc*, București: Rentrop & Straton.
3. Unicef România, Asociația Reninco România (1999) *Cartea albă Reninco Integrarea/Includerea copiilor cu dizabilități*, București: Editura Pro Humanitate.

**„O POVESTE DE SUCCES”
PLAN EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT
– ȘCOLARIZARE LA DOMICILIU –
INFORMAȚII GENERALE**

**Autor: profesor învățământ primar, Liliana Emilia Bîncă,
Școala Gimnazială Coșereni, județul Ialomița**

DATE DESPRE ELEV:

Numele și prenumele elevului:	Burtea Ioana Mihaela
Unitatea de învățământ rezidențială	Școala Gimnazială Coșereni
Clasa:	a II -a
Data și locul nașterii:	11.11.2008, Slobozia
Domiciliul:	Strada Școlii, nr. 12, com .Coșereni, jud Ialomița
Numărul și valabilitatea certificatului de orientare școlară și profesională:	387/07.09.2017 Valabilitate:31.08.2022

**ALOCAREA ORELOR PE DISCIPLINE DE STUDIU
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

CLASA a II a – 4 ore/săptămână			
ARIA CURRUCULARĂ/ DISCIPLINA	Nr. de ore cf. Planului cadru Ordin Nr.. 3371 din 12 martie	Nr. ore/ săptămână/ disciplină	Numele și prenumele cadrului didactic care predă disciplina
I. LIMBĂ ȘI COMUNICARE	8	1, 75	Bîncă Liliana Emilia
1. Comunicare în limba română	7	1, 50	
2.Limba ENGLEZĂ	1	0, 25	
III. MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII	5	1, 25	Bîncă Liliana Emilia
1.Matematica și explorarea mediului	5	1, 25	
III.OM și SOCIETATE	1	0, 25	
1. Religie	1	0, 25	
V. EDUCAȚIE FIZICĂ și SPORT	2	0, 25	Bîncă Liliana Emilia
1.Muzică și mișcare	1	0, 25	
VI. TEHNOLOGII	2	0, 25	Bîncă Liliana Emilia
1.Arte vizuale și abilități practice	1	0, 25	
VII.Consiliere și orientare	2	0, 25	Bîncă Liliana Emilia
1.Dezvoltare personală	1	0, 25	
TOTAL ORE	20	4	

ORAR

Săptămâna	ZIUA	
	MIERCURI	Joi
SĂPT .I	1. CLR 2. MM	1. MEM 2. RELIGIE
SĂPT.II	1. CLR 2. CLR	1. MEM 2.AVAP
SĂPT .III	1.CLR 2. LIMBA ENGLEZĂ	1. MEM 2.MEM
SĂPT. IV	1.CLR 2CLR	1.MEM 2.DP
SĂPT.V	CLR MM	1.MEM 2.RELIGIE
SĂPT .VI	1.CLR 2.CLR	1.MEM 2.AVAP
SĂPT .VII	1. CLR 2. LIMBA ENGLEZĂ	1. MEM 2. MEM
SĂPT. VIII	1.CLR 2.CLR	MEM DP
SĂPT .IX	1.CLR 2. MM	MEM RELIGIE
SĂPT .X SĂPTĂMÂNA ”Școala altfel”	1.CLR 2.CLR	1. MEM 2. AVAP
SĂPT.XI	1.CLR 2.LIMBA ENGLEZĂ	1. MEM 2.MEM
SĂPT.XII	1.CLR 2.CLR	1. MEM 2.DP
SĂPT .XIII	1 .CLR 2.MM	1.MEM 2RELIGIE
SĂPT.XIV	1.CLR 2. MEM	1.MEM 2.AVAP
SĂPT.XIV	CLR LIMBA ENGLEZĂ	MEM MEM
SĂPT XV	1.CLR 2.MM	1.MEM 2.RELIGIE
SĂPT XVI	1.CLR 2.MM	1.MEM 2.AVAP
SĂPT. XVII	1.CLR 2. CLR	1MEM 2DP
SĂPT. XVIII	1.CLR. 2.LIMBA ENGLEZĂ	1MEM 2MEM
SĂPT. XIX	1.CLR 2.MM	1MEM 2RELIGIE
SĂPT. XX 12.06.2020) (14.06.2020)	1.CLR 2.AVAP	1MEM 2DP

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: LIMBĂ și COMUNICARE

DISCIPLINA: Comunicare în limba română

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 1, 50

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 22

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 13.02.-12.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII INIȚIALE:

Nu pronunță corect unele sunete, cuvinte

Nu desparte corect cuvinte în silabe

Nu formulează o propoziție simplă

Nu citește corect silabe date

Nu știe să localizeze poziția sunetelor în cuvinte date

Nu știe să formeze cuvinte noi, plecând de la o silaba dată

Nu recunoaște, nu scrie corect literele B și R de tipar

Nu știe să compună cu alfabetarul silabe sau cuvinte simple, cu litere de tipar

Nu recunoaște personaje din povești învățate

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA :13.02. - 12.06.2020

Pronunțarea corectă a sunetelor, cuvintelor

Despartirea corectă a cuvintelor în silabe, cu sprijin

Identificarea poziției unui sunet într-un cuvânt dat

Formularea unor propoziții simple, cu sprijin

Să realizeze corespondența litera de tipar-litera de mână

Citirea corectă a literelor, cuvintelor și a propozițiilor simple

Scrierea caligrafică a literelor, cuvintelor și a propozițiilor

Formarea unor cuvinte noi, plecând de la o silabă dată

Recunoașterea literelor de tipar în diverse surse și scrierea corectă a acestora.

Compunerea, cu ajutorul alfabetarului, a unor silabe și cuvinte

Identificarea personajelor dintr-o poveste ascultată și descrierea acestora, cu sprijin.

Nr. Crt.	TEME	OBIECTIVE	Nr. ore	OBS.
1	Evaluare inițială	-să pronunțe corect sunete, cuvinte -să despartă corect cuvinte în silabe -să alcătuiască propoziții simple -să citească corect litere, cuvinte, propoziții simple -să scrie corect litere, cuvinte -să identifice poziția unui sunet într-un cuvânt dat -să compună cuvinte din silabe date -să formeze cu alfabetarul silabe și cuvinte	1	
2	Sunetul și litera b, B de tipar	-să identifice elementele componente ale literei B de tipar -să recunoască literele b, B de tipar pe diferite suporturi - să încercuiască litera B dintr –un șir de litere - să citească corect cuvinte formate din una sau două silabe -să modeleze din plastilină litera B -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul B -să scrie corect litera B	1	
3	Sunetul și literele r,	-să identifice elementele component ale literei R de tipar -să recunoască literele r, R de tipar în diverse surse	1	

	R de tipar	-să coloreze litera R dintr-o serie de litere de tipar -să alcătuiască oral cuvinte care încep cu sunetul R -să modeleze litera R cu plastilină -să citească silabe, cuvinte care încep cu litera R -să scrie corect literele r, R		
4	Sunetul și literele a, A de mână	-să identifice elementele componente ale literei a de mână -să scrie corect, estetic pe liniatura caietului literele a, A de mână -să localizeze poziția sunetelor , , a” , , A” în cuvinte date -să pronunte corect sunetul , , a”, ”A” -să citească silabe care contin litera ”a”, ”A” -să traseze în duct continuu litera A, prin unirea punctelor care o compun -să compună la alfabetarul mobil silabe care încep cu A	2	
5	Sunetul și literele m, M de mână	-să scrie corect pe liniatura caietului tip I literele m, M de mână -să localizeze poziția sunetului ”m”, ”M”, în cuvinte date -să pronunte corect sunetul , , m”; ”M, , -să citească silabe care contin literele m, M -să realizeze corespondența literelor de tipar cu cele de mână -să încercuiască literele m, M dintr-o serie de litere	2	
6	Sunetul și litera e, E de mână	-să recunoască literele e, E în diverse texte și să le încercuiască -să pronunte corect literele e, E -să citească silabe care conțin literele e, E -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul E -să desparta în silabe cuvinte care încep cu sunetul ”e” -să scrie pe liniatura caietului litera e, E de mână	2	
7	Sunetul și litera i, I de mână	-să scrie corect pe liniatura caietului tip I literele i, I de mână -să localizeze poziția sunetului i, I în cuvinte date -să pronunțe corect sunetul i, I -să citească silabe care contin literele i, I -să încercuiască literele i, I dintr-o serie de litere -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul I -să compuna cu alfabetarul silabe și cuvinte	2	
8	Sunetul și litera n, N de mână	-să recunoască literele n, N în diverse texte și să le încercuiască -să pronunțe corect literele n, N -să citească silabe care conțin literele n, N -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul N -să scrie pe liniatura caietului litera n, N de mână	2	
9	Sunetul și litera o, O de mână	-să scrie pe liniatura literele o, O de mână -să citească silabe care contin literele o, O -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul O -să formeze cuvinte noi, începând cu litera O -să modeleze cu Plastilină litera O	2	
10	Sunetul și litera u, U de mână	-să scrie pe liniatura literele u, U de mână -să citească silabe care contin literele u, U -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul U -să formeze cuvinte noi, începând cu litera U -să scrie după dictare litera u, U, cuvinte care încep cu U	2	

11	Sunetul și literele r, R de mână	-să identifice literele r, R într-un șir de litere -să coloreze literele r, R într-un text dat -să stabilească poziția literei r în cuvinte -să scrie corect literele r, R pe liniatura caietului -să realizeze corespondența literelor/cuvintelor scrise cu litere de tipar cu cele scrise de mână.	2	
12	Personaje din povești	-să identifice un personaj dintr-o poveste ascultată -să descrie, cu sprijin, personajul preferat -să asocieze personaje cu povestile din care fac parte -să coloreze un personaj care face parte dintr-o poveste învățată	2	
13	Evaluare semestrială	-să pronunțe corect sunete, silabe, cuvinte -să despartă corect în silabe cuvinte -să identifice, cu sprijin, poziția unui sunet într-un cuvânt dat -să compuna cuvinte, plecând de la o silabă dată -să formuleze clar și corect enunțuri simple -să recunoască literele de tipar/de mână -să scrie corect litere, silabe, cuvinte -să formeze, cu ajutorul alfabetarului, silabe și cuvinte -să recunoască și să denumească personajele dintr-o poveste	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să pronunțe corect sunete, cuvinte -să despartă corect cuvinte în silabe -să alcatuiască propoziții simple -să citească corect litere, cuvinte, propoziții simple -să scrie corect litere, cuvinte -să identifice poziția unui sunet într-un cuvânt dat -să compună cuvinte din silabe date -să formeze cu alfabetarul silabe și cuvinte -să recunoască personajele unei povești	Evaluare inițială	Conversația Observația Demonstrația Explicația Planșe didactice Caiet tip I Creion Jetoane cu litere Flipchart Marker Alfabetar	SĂPT I	-pronunță corect sunetele și cuvintele -desparte corect în silabe -citește corect litere, silabe și cuvinte -identifică poziția sunetului într-un cuvânt -formează silabe și cuvinte simple cu ajutorul alfabetarului.	-seturi de întrebări pentru evaluare orală -stimulente Aprecieri verbale

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască literele	Sunetul și literele b,	Conversația -Explicația		- asociază	Proba scrisă Aprecieri

b, B de tipar pe diferite suporturi - să scrie corect litere, silabe, cuvinte - să citească corect cuvinte formate din una sau două silabe -să modeleze din plastilină litera B -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul B	B de tipar	Demonstrația Jetoane Fișe de lucru Exercițiul Plastilină	SĂPT II	sunetul cu litera de tipar, -citește în ritm propriu silabe, cuvinte. -scrie corect litera B de tipar -enumeră cuvinte care încep cu sunetul B.	verbale

TEMA 3

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimele de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
- să scrie corect litere, silabe, cuvinte -să citească cuvinte scrise cu literele învășate, formate din una sau două silabe -să sublinieze literele r, R dintr-un șir de litere	Sunetul și literele r, R de tipar	Convorbirea Planșe ilustrative Explicația Joc didactic	SĂPT III	- asociază sunetul cu litera de tipar, citește în ritm propriu silabe, cuvinte. -scrie litera mare de tipar. -alcătuiește enunțuri corecte din punct de vedere gramatical.	Probă orală Aprecieri verbale

TEMA 4

Obiective	Conținut	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimele de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie corect, estetic pe liniatura caietului literele a, A de mână -să citească silabe care contin litera "a", "A" să compună la alfabetarul mobil silabe ce încep cu A	Sunetul și literele a, A de tipar	Conversația Explicația Observația Planșe didactice Alfabetar	SĂPT IV-V	-Identifică un obiect și îl denumește -Identifică un personaj și îl descrie	Aprecieri verbale Probă orală

TEMA 5

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimele de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie corect pe liniatura	Sunetul și	Conversația	SĂPT	Oferă	Evaluare

caietului tip I literele m, M de mână -să localizeze poziția sunetului ”m”, , , M” în cuvinte date -să pronunte corect sunetul „m”, „M” -să citească silabe care conțin literele m, M -să încercuiască literele m, M dintr-o serie de litere	literele m, M de mână	Explicația Observația Joc didactic Planșe ilustrative Alabetar	VI-VII	informații despre propria persoană și despre familia sa.	orală Aprecieri stimulative

TEMA 6

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască literele e, E în texte și să le încercuiască -să pronunte literele e, E -să citească silabe care conțin literele e, E -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul E -să scrie pe liniatura caietului	Sunetul și literele e, E de mână	Explicația Demonstrația Observația Caiet cu liniatura tip I Creion Plastilină Alfabetar	SĂPT VIII-IX	Scrie corect semnul grafic pe liniatura, respectând forma și mărimea acestuia	Evaluare orală și scrisă Evaluare cu mai multe reveniri

TEMA 7

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie corect pe liniatura caietului tip I literele i, I de mână -să localizeze poziția sunetului i, I în cuvinte date -să pronunte corect sunetul i, -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul I - să denumească cele patru anotimpuri - să învețe un cântecel scurt despre un anotimp	Sunetul și literele i, I de mână ,, ȘCOALA ALTFEL” Anotimpul preferat	Conversația Explicația Demonstrația Observația Caiet cu liniatura tip I Plastilină Alfabetar	SĂPT X	Scrie corect semnul grafic pe liniatură, respectând forma și mărimea acestuia.	Evaluare orală și scrisă Evaluare cu mai multe reveniri Probe scrise

TEMA 8

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască literele n, N în diverse texte și să le încercuiască -să pronunte corect literele n, N	Sunetul și literele n, N de mână	-Conversația -Explicația -Observația - Demonstrația	SĂPT XI	Scrie corect semnul grafic pe liniatura,	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulative Evaluare cu mai

-să citească silabe care contin literele n, N -să scrie pe liniatura caietului litera n, N -să localizeze poziția sunetului N în cuvinte		-jetoane cu literele de tipar -alfabetar		respectând forma și mărimea acestuia	multe reveniri Evaluări curente formative Probe scrise, Fișe de lucru

TEMA 9

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie pe liniatura literele o, O de mână -să citească silabe care contin literele o, O -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul O -să formeze cuvinte noi, începând cu litera O	Sunetul și litera o, O de mână	-Conversația -Explicația -Observația -Demonstrația -Jetoane cu literele de tipar -caiet, creioane -Instrument de scris, -alfabetar	SĂPT XII-XIII	Scrie corect semnul grafic pe liniatura, respectând forma și mărimea acestuia	Evaluarea orală și scrisă Evaluări curente formative Fișe de lucru

TEMA 10

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie pe liniatura literele u, U de mână -să citească silabe care conțin literele u, U -să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul U -să formeze cuvinte noi, începând cu litera U -să scrie după dictare litera u, U, cuvinte care încep cu U	Sunetul și litera u, U de mână	-Conversația -Explicația -Observația - Demonstrația -jetoane cu literele de tipar -creioane -caiet	SĂPT XIV-XV	Scrie corect semnul grafic pe liniatura, respectând forma și mărimea acestuia	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulative Evaluări curente formative Probe scrise

TEMA 11

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să scrie pe liniatura literele r, R de mână -să citească silabe care conțin literele r, R -să dea exemple de	Sunetul și litera r, R de mână	-Conversația -Explicația -Observația - Demonstrația		Scrie corect semnul grafic pe liniatura, respectând	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulative

cuvinte care încep cu sunetul R -să formeze cuvinte noi, începând cu litera R -să scrie după dictare litera r, R, cuvinte care încep cu R		-jetoane cu literele de tipar -creioane -caiet	Săptămâna Altfel XVI-XVII	forma și mărimea acestuia	Evaluări curente formative Probe scrise

TEMA 12

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
- să rezolve un puzzle despre un anotimp descoperindu-l singura -să adune plante medicinale specifice acestui anotimp.	Personaje din povești	-Conversația -Explicația -Observația Demonstrația -jetoane cu literele de tipar -creioane	SĂPT XVII-XIX	Scrie corect semnul grafic pe liniatura, respectând forma și mărimea acestuia	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulativ Evaluări curente formative

TEMA 13. – EVALUARE SEMESTRIALĂ: SĂPT XX

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Pronunțarea corectă a sunetelor, silabelor, cuvintelor			
Recunoașterea și scrierea corectă a literelor de tipar			
Compunerea, cu alfabetarul, de silabe și cuvinte simple, cu litere de tipar			
Despartirea corectă a cuvintelor în silabe			
Formularea corectă a unor enunțuri simple			
Citirea corectă a literelor, silabelor, cuvintelor			
Scrierea caligrafică a literelor de mână, a cuvintelor			
Localizarea poziției sunetului în cadrul unui cuvânt			
Recunoașterea și denumirea personajelor dintr-o poveste audiată			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: *MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII*

DISCIPLINA: *Matematică și explorarea mediului*

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 1, 25

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 19

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02.2020 - 14.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNȚIALE

- știe să numere corect de la 10 la 31, dar se încurcă de la 20 la 31

-nu știe să descompună/descompună nr. în limitele 10 -31

-știe să scrie numerele până la 20. Nu știe să scrie nr. în limitele 21- 31

-nu știe să efectueze adunări în limitele 10 -20

-nu știe să efectueze scăderi în limitele 20 - 30

- nu știe să facă operații de înmulțire prin adunare repetată în concentrul 0-5
- știe să identifice părțile componente ale unui animal
- nu știe să rezolve o problemă simplă, care se rezolvă printr-o singură operație
- recunoaște triunghiul, pătratul și cercul, însă nu identifică dreptunghiul
- nu știe să localizeze organele majore ale corpului omenesc
- nu recunoaște bancnotele (100 lei, 50 lei)

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA: 15 .02. -14.06.2020

Însușirea numerației în limitele 10-31

Scrierea corectă a numerelor 10 - 31

Exerciții de adunare în concentrul 0-31, cu obiecte concret intuitive (bețișoare)

Exerciții de scădere până la 20, cu sprijin

Identificarea părților componente ale unui animal

Rezolvare unor exerciții simple de înmulțire prin adunare repetată (înmulțirea cu 1, 2 și 3)

Rezolvarea unor probleme simple, care se rezolvă printr-o singură operație

Recunoașterea și denumirea figurilor plane (pătrat, cerc, triunghi, dreptunghi)

Recunoașterea organelor principale ale corpului omenesc

Recunoașterea bancnotelor de 100 lei și de 50 lei

Nr. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr. ore	OBS.
1.	Evaluare inițială	- să numere corect de la 0 la 31, cu sprijin -să scrie corect numerele de la 0 la 31, -să compuna /descompuna numerele în limitele 0-20 -să efectueze exerciții de adunare până la 20 -să efectueze exerciții de scădere până la 20 -să identifice părțile componente ale unui animal -să rezolve probleme simple, cu o operație- adunare /scădere -să recunoască și să denumească figuri plane -să recunoască organele principale ale corpului omenesc -să recunoască bancnotele de 1, 10, 100, lei , 50 lei	1	
2.	Numere naturale în concentrul 0 - 10	-să numere crescător și descrescător, din 1 în 1, în limitele 0-31 -să recunoască, citească și să scrie corect nr. nat. de la 0 la 31 -să încercuiască dintr-un șir de numere o cifră dată - să scrie corect cifra pe rețeaua de pătrățele a caiet -să scrie corect vecinii unui nr.. dat	1	
3.	Numere naturale în concentrul 0-20	-să identifice nr.. dintr-un șir de numere -să recunoască și să citească corect nr. -să scrie pe rețeaua de pătrățele și în aer, pe bancă, la tablă nr.. dat -să modeleze din Plastilină nr. dat -să scrie vecinii nr.. dat	1	
4	Numere naturale în concentrul 0 -20	--să identifice nr., dintr-un șir de numere -să recunoască și să citească corect nr. -să scrie pe rețeaua de pătrățele și în aer, pe bancă, la tablă nr. dat -să modeleze din plastilină nr. dat -să scrie vecinii nr. dat	1	
5	Numere naturale în concentrul 20 -31	-să numere crescător și descrescător , din 1 în 1, în conc. 0-31 -să recunoască, să citească și să scrie corect nr. date -să încercuiască dintr-un șir de numere cifra dată - să scrie corect nr. pe rețeaua de pătrățele a caietului	2	
6	Compunere/	- să exploreze modalități variate de compunere și descompunere a	3	

	descompun nr. 1-31	numerelor în limitele 1-10, 10- 20, 20-31 cu obiecte de sprijin;		
7	Înmulțirea - unul dintre factori 1 / 0	-să rezolve exerciții de înmulțire cu numere naturale când unul dintre factori este 1 sau 0	2	
8	Înmulțirea - unul dintre factori -2	-să rezolve exerciții de înmulțire cu numere naturale când unul dintre factori este 2	2	
9	Înmulțirea - unul dintre factori -3	-să rezolve exerciții de înmulțire cu numere naturale când unul dintre factori este 3	1	
10	Recapitulare Înmulțirea -unul dintre factori este 1, 0, 2, 3	-să rezolve exerciții de înmulțire cu numere naturale când unul dintre factori este 1, 0, 2, 3	1	
11	Recapitulare Înmulțirea -unul dintre factori este 1, 0, 2, 3	-să rezolve exerciții de înmulțire cu numere naturale când unul dintre factori este 1, 0, 2, 3	1	
12	Figuri plane	-să rezolve exerciții cu figuri plane	1	
13	Corpul omenesc. Organe interne principale	-să recunoască și să denumească principalele organe interne(ficat, rinichi, stomac, creier, inima și plămâni)	1	
14	Evaluare semestrială	-să numere corect, crescător și descrescător, din 1 în 1-de la 0 - 10 -să recunoască și să scrie corect numerele de la 0 la 10 -să compuna /descompuna numerele în limitele 0-31 -să efectueze exerciții de adunare cu obiecte concret intuitive -să identifice părțile componente ale unui animal, plantă, om -să rezolve probleme simple, care se rezolvă printr-o operație -să recunoască și să denumească figuri plane -să recunoască organele principale ale corpului omenesc -să recunoască bancnotele de 10, 100, 50 lei.	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
- să numere corect de la 0 la 10, cu sprijin -să scrie corect numerele de la 0 la 10 -să compuna /descompuna numerele în limitele 0-10 -să efectueze exerciții de adunare -să efectueze exerciții de scădere -să identifice părțile	Evaluare inițială	Conversația Explicația Demonstrația Problematizarea Exercițiul Fișe de lucru Jetoane cu ciferele 0-10 Mulaje de animale Planșe didactice Figuri plane	SĂPT I	-numără corect în limitele 0-10 -scrie corect nr. cuprinse între 0-10 -compune și descompune nr. naturale în limitele 0-10 -efectuează operații de	-probe orale -probe practice probe orale -probe practice

componente ale unui animal -să rezolve probleme simple, care se rezolvă printr-o operație de adunare /scădere și sau înmulțire -să recunoască și să denumească figuri plane -să recunoască organele principale ale corpului omenesc -să identifice bancnotele de 10, 100 și 50 lei		(cerc, patrat, triunghi, dreptunghi) Imagini ilustrative-corpul omenesc Instrument de scris, caiet de matematică cu pătratele Jetoane cu bancnote Activitate frontală și indiv.		adunare/scădere până la 3 -identifică părțile componente ale unui animal -rezolvă probleme simple, cu sprijin -recunoaște figurile plane -recunoaște și denumește bancnotele de 10, 100 și de 50	Aprecieri verbale

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să numere crescător și descrescător, din 1 în 1, în limitele 0-10 -să recunoască, citească și să scrie corect nr. nat de la 0 la 10 -să încercuiască dintr-un șir de numere, unul dat -să scrie corect vecinii nr. dat	nr. în centrul 0-10	-jucării -obiecte familiare -Explicația -jocul didactic	SĂPT 1 SĂPT II	-identifică/recunoaște 3-4 obiecte din mediul familiar -sortează/grupează (cu sprijin) 2-3 obiecte după un criteriu dat	aprecieri verbale -recompense -observarea capacității de identificare și discriminare -aplauze

TEMA 3

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să identifice dintr-un șir de numere un nr. dat -să recunoască și să citească corect nr. date	Nr. în centrul 0-20	-puzzle corpul omenesc -oglină	SĂPT III	-recunoaște elementele principale ale propriului corp	-observarea sistematică -stimulente autocolante

TEMA 4

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
- să numere crescător și descrescător, din 1 în 1, în conc. 20-31 - să scrie corect cifrele 20- 31 pe rețeaua de pătrățele a caietului	Nr. naturale în centrul 20-31	-Explicația -exercițiul -figuri geometrice -imagini	SĂPT IV		-observarea sistematică -încurajări

TEMA 5

		Metode și		Criterii	Metode și

Obiective	Conținut	mijloace de realizare	Perioada	minimale de apreciere a progreselor	instrumente de evaluare
- să numere crescător și descrescător, din 1 în 1, în conc. 0-31 -să recunoască, să citească și să scrie corect în concentrul 0-31 -să incercuiască dintr-un șir de numere un nr. dat - să scrie corect cifrele 10- 31 pe rețeaua de pătrățele a caietului de matematică	Nr. naturale în concentrul 0-31	-Conversația -Demonstrația -exercițiul -jocul didactic -Planșe cu cifre -obiecte, jucării, jetoane, creioane, betisoare	SĂPT V SĂPT VI		- observarea sistematică -aprecieri verbale

TEMA 6

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să numere crescător și descrescător, din 2 în 2, în conc. 0-31 -să recunoască, să citească și să scrie corect în concentrul 0-31 -să incercuiască dintr-un șir de numere un nr. dat - să scrie corect cifrele 10- 31 pe rețeaua de pătrățele a caietului de matematică	Nr. naturale în concentrul 0-31	-Conversația -explicația -demonstrația -exercițiul -betisoare -caiet cu pătrățele -creion	SĂPT VII- VIII-IX		-observarea sistematică Evaluare orală și scrisă Evaluări curente formative

TEMA 7

Obiective	Conținut	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să rezolve operații de înmulțire prin adunare repetată cu nr. în limitele 1 -10, cu sprijin, cu obiecte concret intuitive (bețișoare) -să iubească animalele și plantele. -să identifice și să denumească părțile care alcătuiesc corpul unui animal -să coloreze corpul unui animal - să specifice cu ce se hrănește un animal domestic și un animal sălbatic - să vizioneze un film de desene animate despre animale	Înmulțirea când unul din factori este 1 și 0 ”Școala altfel”	-exercițiul Conversația -jocul didactic -diverse obiecte: Cuburi, jucării	SĂPT. X-XI		Aprecieri stimulative Probă scrisă /orală observarea sistematică -încurajări

TEMA 8

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să efectueze operații	Înmulțirea când unul	-Conversația	SĂPT.		

de adunare repetată asociind aceasta operație cu înmulțirea cu numere până la 5- 10	dintre factori este 2	Explicația -Fișe de lucru Jetoane Creion Planșe didactice	XI		Probă scrisă/orală -observarea sistematică Fișe de lucru

TEMA 9

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de progres	Metode și instrumente de evaluare
-să rezolve exerciții înmulțire prin adunare repetată cu sprijin și material ajutator,	Înmulțirea când unul dintre factori este 3	-Conversația Explicația -Observația -jetoane Planșe didactice	SĂPT.XII		Fișe de lucru Probă scrisă

TEMA 10

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de progres	Metode și instrumente de evaluare
-să rezolve exerciții de înmulțire prin adunare repetată	Recapitulare Înmulțirea factori 0, 1, 2, 3	Conversația Observația Explicația	SĂPT.X III		Fișe de lucru Aprecieri verbale

TEMA 11

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de progres	Metode și instrumente de evaluare
- exerciții de înmulțire prin adunare repetată cu jetoane sau bețișoare,	Recapitulare Exerciții de înmulțire când unul dintre factori este 0, 1, 2 sau 3.	Conversația Observația Explicația Planșe cu tabla înmulțirii	SĂPT.XIII		Fișe de lucru Aprecieri verbale

TEMA 12

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de progres	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască și să denumească figurile plane (cerc, patrat, triunghi, dreptunghi) -să deseneze plante	Figuri plane	Conversația Planșe cu partile unei plante -manualul	SĂPT.XIII		Fișe de lucru Aprecieri verbale

TEMA 13

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de progres	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască părțile componente ale corpului omenesc - să denumească simțurile	Corpul omenesc. Organe principale	Conversația Planșe cu partile componente	SĂPT.XIII		Fișe de lucru Aprecieri verbale

TEMA 14

Evaluare semestrială - SĂPT XX

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Însușirea numerației 0-31			
Citirea, recunoașterea, scrierea corectă a numerelor de la 0 la 31			
Compunerea /descompunerea nr. naturale de la 0 la 31			
Operații de adunari până la 31 fără trecere peste ordin			
Operații de scăderi până 31, fără împrumut			
Identificarea și denumirea părților componente ale plantelor și animalelor			
Rezolvarea problemelor care se rezolvă printr-o singură operație aritmetică			
Recunoașterea și denumirea figurilor plane			
Recunoașterea și denumirea organelor majore ale corpului omenesc			
Recunoașterea bancnotelor de o, 100 și 50 lei			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: OM ȘI SOCIETATE

DISCIPLINA: RELIGIE

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 0, 25 ore

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 4

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02. 2020 - 14.06. 2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNȚIALE:

Neînțelegerea semnificației semnului Sfintei Cruci

Nu știe să se închine

Nu este familiarizată cu noțiuni de bază ale religiei

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA: 15.02. 2020 - 14.06.2020

Înțelegerea semnificației semnului Sfintei Cruci

Familiarizarea cu unele concepte de bază ale credinței religioase (creator, Dumnezeu, Sf Treime, Maica Domnului)

Nr.. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr.. ore	OBS
1.	Evaluare inițială	-să înțeleagă semnificația globală a unui mesaj oral după mai multe repetări	1	
2.	Concepte de bază ale credinței religioase (Iisus Hristos și gestul închinării)	-să se familiarizeze cu elemente de bază ale credinței religioase -să execute (cu sprijin) actul închinării	2	
3.	Evaluare semestrială	-să asculte și să perceapă mesaje răspunzând adecvat la acestea	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să înțeleagă semnificația globală a unui mesaj oral după mai multe repetări	Evaluare inițială Capacitatea de a asculta și a înțelege un mesaj verbal	-obiecte din mediul familiar -jucării -exercițiul	S 1	-înțelege semnificația globală a unui mesaj oral	-aprecierea verbală

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să se familiarizeze cu elemente de bază ale credinței religioase (Iisus Hristos și gestul închinării)	Iisus Hristos iubește copiii ”Cine este?, Arată-l pe ...” Identificarea lui Iisus Hristos Exerciții -gestul închinării)	-fotografii -icoane, imagini cu Iisus -Explicația -Demonstrația -exercițiul -jocul didactic	S V S IX	-recunoaște persoane apropiate (din centru) -îl identifică pe Iisus (cu ajutor)	-simularea -observarea sistematică -aprecierea verbală

EVALUARE: SĂPT.XIII

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Formarea capacității de a asculta, a percepe și a înțelege mesaje cu conținut religios			
Însușirea unor concepte de bază ale credinței religioase			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: CONSILIERE ȘI ORIENTARE

DISCIPLINA: Dezvoltare personală

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 0, 25 ore

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 4

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02..2020 - 14.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNȚIALE:

-nu cunoaște regulile de igienă

-nu știe să enumere părțile componente ale corpului

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA : 15.02.2020 - 14.06.2020

Însușirea măsurilor de igienă

Recunoașterea părților componente ale corpului și igiena lor

Nr. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr. ore	OBS
1.	Evaluare inițială	-să își însușească măsuri de igienă corectă -să identifice trăsături fizice	1	
2.	Trăsături personale și igiena	-să identifice trăsături fizice -să denumească elementele corporale (membre	1	

	lor	superioare, membre inferioare, trunchi) -să realizeze desene tip portret		
3.	Evaluare semestrială	-să enumere reguli importante de igienă -să denumească părțile corporale (membre, trunchi, gât)	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să identifice trăsături fizice -să realizeze desene tip portret	Cine sunt eu?	Conversația Explicația Observația Descrierea Planșe didactice	S IV	-identifica trasa-turile fizice -realizeza desene tip portret	probă orală -probă practică -recompense, aprecieri

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să identifice regulile de igiena personala -să identifice obiectele de igiena personala	Igiena corpului Curatel și Murdarel	Conversația Descrierea Fisa de lucru Laptop Planșe Periuțe Săpun Sampon	S VIII	Identifica regulile și obiectele de igiena personala	-probă orală -probă practică -recompense, aprecieri

EVALUARE SEMESTRIALĂ: S XIII

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Înșușirea regulilor de igiena personală			
Recunoaștere părților componente ale corpului și igiena lor			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: *Educație fizică și sport*

DISCIPLINA: Muzică și mișcare

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 0, 25 ore

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 4 ore

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02.2020 - 14.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNIIIALE

Identifică, cu sprijin, sursa producerii sunetelor.

Distinge zgomote, sunete, voci din mediul familiar fără să le diferențieze;

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA :

Dezvoltarea auzului fonematic și muzical;

Familiarizarea cu instrumentele muzicale;
Educarea simțului ritmic
Testarea auzului muzical și a ritmului melodic

Nr.. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr.. ore	OBS.
1.	Evaluare inițială	-să observe/identifice obiecte din natură -să distingă zgomote, strigăte, sunete produse de diferite obiecte, jucării	1	
2.	Activități de expresie muzicală	-să recunoască unele instrumente muzicale -să discrimineze timbrul specific instrumentelor -să execute ritmul unui cântec prin mișcări specifice, , Dăca vesel se trăiește, ,	2	
3.	Evaluare semestrială	-să distingă zgomotele, sunetele produse de diferite obiecte, jucării -să recunoască instrumente muzicale	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode și instrumente de evaluare
-să distingă zgomote, strigăte, sunete produse de diferite obiecte,	Sunete din mediul înconjurător	Conversația Diverse jucării, obiecte	S1	-identifică zgomote produse de obiecte	

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască unele instrumente muzicale -să discrimineze timbrul specific instrumentelor	Exerciții de familiarizare cu instrumente muzicale Exerciții de discriminare a timbrului instrumentelor ”Să recunoaștem instrumentul”	exercițiul-joc -flaut, fluier -CD-ul didactic cu muzică instrumentală	S V	-recunoaște 1-2 instrumente muzicale -discriminează timbrul a două instrumente	-observarea sistematică -aplauze -aprecierea verbală
-să execute ritmul unui cântec prin mișcări specifice	Exerciții de executare a ritmului prin bătăi din palme sau cu vârful picioarelor Exerciții de mișcare în ritmul muzicii: ”Dacă vesel se trăiește”	-exercițiul-joc -Demonstrația -CD-ul didactic cu muzică pentru copii	S IX	-execută mișcări ale corpului pe ritmul muzicii	-aprecieri stimulatoare -observarea sistematică

EVALUARE: SĂPT XIII

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de	Nerealizat

		realizare	
Discriminarea timbrului specific instrumentelor			
Recunoașterea/identificarea unor instrumente muzicale			
Executarea unor mișcări pe ritmuri muzicale			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: *TEHNOLOGII*

DISCIPLINA: ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 0, 25 ore

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 3

PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02.2020 - 14.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNȚĂLĂ:

-nu știe să denumească materialele de lucru

-nu are formata tehnica de lucru cu hârtia

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA: 15.02.2020 - 14.06.2020

-Intuirea materialelor de lucru

-Însușirea tehnicii de lucru cu hârtia

-Însușirea deprinderilor de decupare

Nr. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr. ore	OBS
1.	Evaluare inițială	-să recunoască materialele de lucru -să decupeze după contur	1	
2.	Realizarea lucrărilor având ca suport hârtia	să –și însușească tehnici simple de prelucrare a hârtiei: decupare după contur, rupere, mototolire -să realizeze lucrări având ca material suport hârtia	2	
3.	Evaluare semestrială	-să denumească materialele și instrumentele de lucru -să –și însușească deprinderea de a decupa după contur -să realizeze lucrări având ca material suport hârtia	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode mijloace realizare	și de	Perioada	Criterii minimale de apreciere	Metode instrumente evaluare	și de
-să recunoască materialele de lucru -să decupeze după contur	Evaluare inițială	-explicația -conversta -carioci -culori -foarfece -hartie		S II	Recunoaste și denumeste materialele de lucru Decupeaza după contur	-aprecierea verbală -recompense	

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode mijloace realizare	și de	Perioada	Criterii minimale de apreciere progreselor	Metode instrumente de evaluare	și
-să realizeze lucrări având ca material suport hârtia -să mototolească	Caracteristici observabile ale materialelor și instrumentelor de lucru Tehnici simple: tăiere, lipire	Conversația Explicația Demonstrația -exercitiul Hârtia		SĂPT VI SĂPT	-recunoaste materialele de lucru -taie hârtia și lipeste	-observarea sistematică -evaluare practică și orală	

hârtia și să o lipsească realizând o lucrare	Decupare după contur, rupere, mototolire ” Copacul toamnei”	Foarfece Culori Creion grafic	X	-decupeaza după contur -mototoleste	-aplauze

EVALUARE: SĂPT XIV

Obiective	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Recunoasterea materialelor și instrumentelor de lucru			
Recunoasterea culorilor			
Realizarea unor lucrări având ca material suport -hârtia			

PLANIFICARE SEMESTRIALĂ

ARIA CURRICULARĂ: *LIMBĂ ȘI COMUNICARE*

DISCIPLINA: *Limba engleză*

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 0, 25 ore

TOTAL ORE PE SEMESTRU: 4 ore

PERIOADA IMPLEMENTĂRII PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT: 15.02.2020 - 14.06.2020

REZULTATELE EVALUĂRII ÎNȚIALE

-nu și –a însușit formulele de salut în limba engleză

PRORITĂȚI PENTRU PERIOADA : 15.02.2020 - 14.06.2020

-să pronunțe corect cuvinte în limba engleză

-să salute și să răspundă la salut în limba engleză

Nr.. crt	TEME	OBIECTIVE	Nr.. ore	OBS
1.	Evaluare inițială	-să salute și să răspundă în limba engleză la salut	1	
2.		-să salute și să răspundă corect la salut	1	
4.	Evaluare semestrială	-să pronunțe corect unele cuvinte în engleză - să salute și să răspundă în limba engleză la salut	1	

TEMA 1

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
- să pronunțe corect unele cuvinte în engleză -să denumească diverse culori în limba engleză	Evaluare inițială	Explicația Conversația Demonstrația Planșe ilustrative joc de rol	SĂPT III	Saluta și răspunde la salut în lb engleză	-aprecierea verbală -evaluarea orală -recompense

TEMA 2

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să denumească diverse culori în limba engleză	What colour is it?	Conversația Explicația exercițiul Demonstrația culori	SĂPT VII	- să recunoască și să denumească unele culori în limba engleză	-observarea sistematică -evaluare orală -aplauze -aprecieri verbale

EVALUARE: SĂPT. XI

Competențe evaluate	Gradul de realizare		
	Realizat	În curs de realizare	Nerealizat
Pronunțarea corectă a unor cuvinte în limba engleză			
Denumirea culorilor în limba engleză			

Bibliografie:

- 1.Vrașmaș, T., (2004), "Școala și educația pentru toți", Ed. Miniped, București.
- 2.LECTOR DR. DIANA CSORBA – Fundamentele psihopedagogiei speciale – Suport de curs
- 3.CONF.UNIV.DR. ECATERINA VRASMAS – „Școala pentru toți”
- 4.Dictionar de pedagogie contemporana , Ed. Enciclopedica Romana,Bucuresti,1969

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ

Profesor învățământ primar Blavenstein Mariana
Școala Gimnazială Vasile Alecsandri Baia Mare

Numele și prenumele : G.L.

Clasa : a IVa A

Anul școlar :

Diagnostic : sindrom dislexico – disgrafic

Comportament cognitiv:

- limbaj și comunicare: vocabular sărac, posibilități de exprimare reduse, tulburări semantice accentuate, dificultăți de analiză și sinteză fonematică ;
- matematică: dificultăți de efectuare a operațiilor de adunare cu trecere peste ordin.

Autonomie personală și socială :

- aria de autoservire: schema corporală este realizată, deprinderi de igienă personală și de păstrare a sănătății sunt dezvoltate ;
- aria de socializare: conduite și atitudini dominate de infantilism afectiv și stări de afectivitate contradictorii, posibilități bune pentru dezvoltarea atitudinilor de relaționare;

Psihomotricitatea : dificultăți de orientare, organizare și structurare spațială și temporală.

Instrumente folosite în evaluare: testul de motricitate generală Ozeretski, Matricile Progresive RavenColor, probe pentru cunoașterea vârstei psihologice a limbajului, probe curriculare, chestionare pentru familie, convorbire individuală și în grup, observația spontană și dirijată.

Diagnostic psihologic: - întârziere în apariția și dezvoltarea limbajului, stări de discordanță afectiv- relațională
- psihopedagogic: prezintă nevoia de afecțiune, de întregire, de modele socio-umane și de sprijin permanent din partea celorlalți.

-pedagogic: adaptare inferioară la cerințele programelor școlare.

Capacități-competențe-abilități-lacune-nevoi: capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație,

---- posibilități de comunicare orală, gestuală, expresivă;

- identifică cu ușurință situațiile sociale care pot să-i aducă beneficii;
- toleranță scăzută la frustrare;
- nevoie de identificare;
- nonconformism;
- relaționare încordată, carențe afective și lipsa unor repere morale;
- nevoie de valorizare și recunoaștere socială;
- slabă coordonare psihomotrică.

Domeniul de intervenție : comunicare / limbaj

Scopul : efectuarea unor exerciții accesibile și în ritm propriu în cadrul orelor de terapie a tulburărilor de limbaj pentru îmbogățirea limbajului, dezvoltarea abilităților lexico-grafice.

Declanșarea activității : oct. 2021

Durata programului : anul școlar 2021- 2022

ARIA DE INTERVENȚIE Activități propuse	OBIECTIVE OPERAȚIONALE Elevul va fi capabil :	INTERVAL DE TIMP	RESURSE ȘI MIJLOACE DE REALIZ.

AFFECTIV MOTIVAȚIONAL	- să își stăpânească pornirile de a trece repede la acțiune, fără a asculta ce i se spune; - să respecte cerințele activității din cabinet; - să interacționeze pozitiv cu colegii și profesorii.	Oct. 2021 iunie 2022	- întărirea pozitivă (lauda, încurajarea permanentă); - convingerea în a accepta sarcina;
LIMBAJ ȘI COMUNICARE	Etapă literei (sunt vizate planurile fonetico-auditiv și grafo-fonetic) -să recunoască și să identifice grafemele fie individual, fie în grupuri; Etapă silabei -să recunoască fonemul în grafemul din fișă; -să înțeleagă semnificația structurii silabice; Etapă cuvântului -să descompună cuvântul în silabe; - să compună silabele în cuvânt; - să recunoască și să reproducă cuvântul; - să citească cuvântul; - să înțeleagă sensul cuvintelor; Etapă propoziției - să recunoască cuvintele care alcătuiesc propoziția; - să compună și să descompună propoziții în cuvinte; - înțelegerea sensului cuvintelor;	oct. 2021 nov. 2021 dec.2021 ian 2022	- exerciții specifice de analiză grafică, de asociere a literei, de citire și scriere a literei precedată de o vocală; exerciții de numire a literei într-un cuvânt; exerciții de găsim a literei în cuvinte date; indicarea poziției literei în cuvânt; - găsește litera cerută în cuvinte date; - fișe de lucru, exerciții de compunere și descompunere a silabelor și de recunoaștere a fiecărei componente; - exerciții cu silabe directe și inverse (consoană + vocală); - exerciții de citire; - exerciții de recunoaștere și reproducere a cuvântului, exerciții de analiză și sinteză fonematică a cuvintelor, exerciții de copiere și dictare de cuvinte, exerciții de despărțire în silabe; - exerciții structurate cu partea inițială sau finală a cuvântului constantă; - găsește și citește cuvintele în text; - explicația; - exerciții de recunoașterea a numărului de cuvinte din propoziții; - exerciții de formulare a

	Etapa textelor mici - să recunoască propozițiile dintr-un text; - să identifice semnificația unui text; - să citească în ritm propriu un text nou de mică întindere; - să desprindă informații din textul citit; - să utilizeze sensul cuvintelor noi în enunțuri proprii.	martie 2022 mai 2022	unor propoziții pornind de la un cuvânt dat; - exerciții de citire; - explicația

În cadrul terapiei dislexiei-disgrafiei se au în vedere obiectivele comune, precum:

- recunoașterea direcției în grafie și lexie;
- identificarea ordinii cronologice și spațiale;
- identificarea fonemelor și grafemelor în ordine alfabetică și aleatorie;
- identificarea fonemelor și grafemelor în cadrul unui ansamblu structurat;
- abilitatea de a identifica fonemele și grafemele;
- abilitatea de ordonare a grafemelor și fonemelor;
- abilitatea de memorare lexică și grafică.

Plan de intervenție personalizat

Profesor învățământ preșcolar: Bogdan Ștefania/Safta Eliza

Grădinița cu Program Prelungit Rază de Soare, Pitești

Nume și prenume preșcolar: D.M

Grădinița cu Program Prelungit Rază de Soare, Pitești

Grupa: mică

An școlar: 2021-2022

Istoric familial:

M. face parte dintr-o familie normal constituită, fiind cel mai mic dintre cei doi copii ai familiei. Condițiile de locuit sunt foarte bune, cu spațiu de joacă și învățatură. Părinții sunt amândoi responsabili, atenți la creșterea și educarea copiilor, se ajută în tot de fac pentru ca aceștia să se dezvolte armonios. Relația dintre părinți este una armonioasă. Diferența de vârstă dintre cei doi copii este mare, de peste 8 ani însă aceasta nu împiedică ca relația dintre cei doi copii să fie una foarte bună.

Istoric al problemelor copilului:

- Recunoaște și denumește obiecte (jucării, fructe, animale, evenimente și personaje care-i sunt familiare.
- Răspunde la întrebările educatoarei și ale copiilor printr-un cuvânt (doar la insistențe reproduce propozițiile - răspuns foarte simple).
- Reproduce onomatopeele împreună cu grupa, individual.
- Nu reproduce versuri individual, ci după educatoare sau împreună cu copiii.
- Nu are inițiativa comunicării orale, decât dacă este provocat de adulți.
- Vorbire neinteligibilă, redusă la încercări de modulație a sunetelor, dar fără o reușită articulatorie
- Vorbește incorect și folsește mereu un ton răstit.
- Este încăpățanat, relaționează puțin cu copiii, îi împinge, lovește, uneori mușcă.
- Îi place să se joace mai mult singur dar are și momente în care se joacă cu câte un copil sau mai mulți.
- Se concentrează greu (3- 5 minute), rămâne foarte puțin implicat în sarcini, nu duce la bun sfârșit activitățile decât cu supervizare.
- Capacitate de înțelegere relativ bună, în acord cu vocabularul pasiv.
- Imaginație săracă, neproductivă.
- Memorie de scurtă durată, mecanică.

- Instabilitate psihomotrică, agitație.

Probleme identificate în cadrul evaluărilor:

Diagnostic medical:

- Retard al limbajului expresiv
- Retard psihic ușor
- Dispraxie a mersului
- Sindrom Down

Planul a fost conceput pentru un semestru

I. Domeniul motricității generale

Data	Manifestări comporta - mentale	Obiective de referință	Activitate	Metode și mijl. didactice	Obs.
	Mers și alergări	- Să meargă înainte; - Să meargă în diferite ritmuri (normal, lent sau repede) după model; - să alerge; - să meargă pe vârfuri; - să meargă pe calcâie - să meargă înapoi; - să meargă pe un traseu simplu, dat	Exerciții de motricitate	Demonstrația; Explicația; Conversația; Planșe; Papușă.	
	Sărituri	- să se miște dezordonat, aruncând ambele picioare (țopăie); - să sară pe loc pe ambele picioare; - să sară pe loc într-un picior.	Exerciții de motricitate	Exemplu; Explicația; Conversația; Planșe; Papușă.	
	Echilibru	- să lovească cu piciorul o minge mare, mică, grea;	Exerciții de	Exemplu;	

		- să stea într-un picior (3-5 sec.).	motricitate	Conversația; Mingea.	

II. Domeniul comunicare și limbaj

Data	Obiective de referință	Activitate	Metode și mijl. didactice	Obs.
	- să reacționeze la vocea umană, prin diverse manifestări; - să semnalizeze anumite nevoi, prin diferite reacții verbale și/sau comportamentale; - să semnalizeze înțelegerea unui mesaj simplu, prin răspunsuri adecvate (verbale și non-verbale); - să indice recunoașterea unor animale prin emiterea de onomatopee; - să reacționeze la solicitările simple ale adultului; - să execute comenzi simple (ia, stai jos, închide/deschide ușa, bate la ușă); - să formuleze propoziții simple (pe bază de imagini); - să răspundă la întrebarea „ce face?” pentru activități familiare;	Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic; Exerciții de verbalizare, după model; Exerciții de tipul „întrebare – răspuns”	Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Planșe; Jetoane; Jucării;	

III. Domeniul cognitiv

Data	Tipuri de abilități	Obiective de referință	Activitate	Metode și mijl. Didactice	Obs.

	Abilități de receptare a mesajului oral	- să asculte comenzi simple legate de acțiuni/activități cotidiene; - să asculte o poveste scurtă cu suport ilustrat; - să execute, în manieră personală, sarcini simple; - să indice verbal/nonverbal înțelegerea unui mesaj simplu; - să răspundă verbal/nonverbal la întrebări simple, privind acțiuni la care participă;	Exerciții de dezvoltarea auzului fonematic	Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Planșe; Jetoane; Jucării;	
	Abilități de exprimare orală și comunicare independentă	- să exprime/semnalizeze nevoi personale (foame, sete); - să recunoască persoane cunoscute, verbal și nonverbal; - să utilizeze formule uzuale de salut, verbal și nonverbal; - să asocieze anumite cuvinte cu obiecte familiare; - să grupeze obiecte familiare, după anumite criterii; - să denumească, în manieră proprie, obiecte familiare; - să răspundă cu “da” sau “nu” la întrebări simple, verbal și nonverbal; - să răspundă în manieră proprie, la întrebări simple, cu referire la persoane și acțiuni desfășurate în prezența sa; - să formuleze propoziții simple ca răspuns la întrebări;	Exercitii de verbalizare, după model;	Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Planșe; Jetoane; Jucării; Explicația;	

		- să formuleze propoziții simple ca răspuns la întrebări; - să descrie o imagine simplă, în manieră personală; - să repete după model, cuvinte, propoziții scurte; - să imite zgomotele din natură și onomatopeele;		Demonstrația; Munca independentă	

Grădinița, un mediu incluziv

Profesor învățământ preșcolar Irina-Mihaela Bondari
Grădinița cu Program Prelungit NR.24 Iași

Principiul fundamental al educației incluzive - învățământ pentru toți, împreună cu toți-constituie un deziderat, dar și o realitate care câștigă adepți și se materializează în experiențe și bune practici de integrare/incluziune.

Incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, precum și de nivelul de relații care se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare, bazat pe empatie, toleranță și respect față de copilul cu cerințe educative speciale.

Grădinița ca mediu incluziv, aderă la principiul centrării pe identitatea unică a fiecărui copil. Toți copiii au dreptul la educație. O educație incluzivă:

- răspunde nevoilor, drepturilor și responsabilităților copiilor și angajaților;
- este prietenoasă, deschisă;
- presupune înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre copii;
- este bazată pe democrație și solidaritate umană, pe lucrul în echipă;
- este echitabilă;
- oferă răspunsuri adecvate situațiilor educaționale variate;
- manifestă flexibilitate și adaptare la schimbare;
- învață acceptarea și integrarea tuturor copiilor;
- respectă aptitudinile, interesele, abilitățile, dizabilitățile, caracteristicile fiecăruia.

Obiectivele incluziunii în educația preșcolară presupun dezvoltarea și aplicarea unor strategii educaționale care să promoveze conștientizarea și formarea la copii a unor comportamente în direcția toleranței și nondiscriminării, acceptării copiilor cu CES: copii cu dizabilități, copii supradotați, copii de diferite etnii, copii cu boli cronice, copii cu situație socio-economică precară etc. Educația incluzivă este corelată cu nevoile speciale ale copiilor cu dizabilități variate sau cerințe educaționale speciale și obținerea progreselor specifice. Incluziunea se discută în termeni de politici educaționale, dar, în același timp, este o provocare pentru dezvoltarea copiilor ca „cetățeni activi”. Dacă nu sunt respectate, exprimate și încurajate să se dezvolte, diferențele dintre copii într-un grup generează probleme (de exemplu: agresivitate, violență, neglijare etc.). În consecință, incluziunea solicită atenție asupra diferențelor dintre copii, dar și adaptarea grădiniței la aceste diferențe. În procesul de incluziune se pune accent pe necesitatea grădiniței de a-și schimba principiile de acțiune și modalitățile de abordare în funcție de nevoile copiilor.

Valorizarea unui mediu incluziv este utilă pentru toți copiii, dacă educatorii îmbunătățesc practicile de organizare a activităților și folosesc diversitatea în clasă ca o resursă și ca o oportunitate echitabilă de învățare. Educatorii pot acționa astfel:

- folosesc resurse educaționale atractive;

- pregătesc pachete de învățare adaptate fiecărui copil;
- individualizează învățarea și jocul;
- respectă stilurile de învățare;
- delegă responsabilitățile;
- utilizează experiențele copiilor;
- propun lucrul în echipă;
- încurajează copiii să-și exprime opiniile, cu argumente, să fie empatici, să aibă flexibilitate.

Grădinița incluzivă este benefică pentru toți actorii responsabili de educație, dar în special pentru copii. De exemplu, copiii învață „socializarea” prin comunicarea și interacțiunea cu ceilalți colegi de grupă. Copiii leagă prietenii prin aceste contacte, află despre interesele și preferințele pentru anumite activități, se cunosc, iar bunele relații, starea de bine dintre ei, reprezintă o condiție facilitatoare pentru învățare și dezvoltare.

Grădinița, ca instituție cu o organizare fermă, care prin specificul activității organizate cu copiii, nu seamănă cu stilul familiei, reprezintă pentru cea mai mare parte a copiilor, la primul contact, un mediu profund diferit de ceea ce cunoște și acceptă copilul. La majoritatea copiilor rezerva față de noul mediu dispare și lucrurile intră în normal. Nu același lucru se întâmplă și în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale. Mulți dintre aceștia se caracterizează printr-o instabilitate psihomotorie evidentă. Programul grădiniței impune forme de activități care, pentru perioade determinate de timp (de la 15 până la 30 de minute), presupun un ritm dirijat și rezolvarea unor cerințe și sarcini formulate de educatoare în conformitate cu prevederile programei. Un astfel de efort este, dacă nu imposibil, cel puțin foarte dificil pentru copilul cu CES, care are tendința de a ieși din ritmul celorlalți, este incapabil să se supună normelor acceptate, de ordine și disciplină în colectivitate. Încă din prima zi de grădiniță, copilul constată că totul este potrivit ritmului său de activitate.

Ca o primă măsură pe care educatoarea ar trebui să o ia este cea legată de înlăturarea sentimentului de insecuritate afectivă a copilului. Afecțiunea pe care educatoarea o îndreaptă spre copil se exprimă într-o abordare delicată, gesturi blânde, tonuri joase în exprimarea orală, explicații pe înțelesul copilului. Rezultatele nu vor fi imediate, dar țin de tactul educatorial, de atitudinea fermă și perseverentă, ca aceste manifestări să se diminueze în intensitate și frecvență.

Pe de altă parte, copilul însuși este supus unui proces de educare a capacității de a-și înfrâna pornirile primare și de a se supune regulilor specifice colectivității. Fiecare achiziție, oricât de mărunta ar părea, va fi evidențiată și încurajată. Treptat, copilul va accepta protecția afectuoasă, dar și autoritatea educatoarei – chiar dacă uneori i se opune. El se va adapta, pe cât posibil, exigențelor vieții în colectivitate.

Concomitent cu acest prim pas în remodelarea comportamentului copilului, se impune o colaborare strânsă cu familia acestuia, în sensul remodelării atitudinii acesteia față de copil. Nici acest demers nu este ușor. Este nevoie de tact și diplomatie din partea educatoarei în abordarea părinților.

În cadrul consultațiilor individuale cu părinții, educatoarea le induce, treptat, ideea că ar putea deveni parteneri educaționali în procesul de integrare socio-efectivă a copilului. Astfel, părinții pot să se implice în viața grădiniței, să aibă încredere în politicile promovate de grădiniță, să încurajeze talentele și succesele copiilor lor, să nu se descurajeze dacă au copii cu CES, să accepte diversitatea, să accepte propriul copil ca pe o ființă distinctă, unică, specială, să-i accepte pe ceilalți, să apeleze la serviciile de suport oferite de grădiniță și de comunitate, să aibă inițiativă și să participe la activitățile propuse de grădiniță.

Incluziunea școlară - un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES

Prof. înv. primar BORUGĂ MARIA
Prof. înv. primar BÎRSAN AYDA-ROXANA
Școala Gimnazială Nr. 3 Rovinari, Gorj

Incluziunea școlară se definește prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau infirmitate și este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității – condiție normală a conviețuirii umane. Învățământul incluziv presupune ca tinerii și copiii cu dizabilități și ceilalți fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii școlare obișnuite este cea mai bună pregătire pentru o viață integrată.

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Și copiii diferiți au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la marginalizare și discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-am simțit încă acest lucru. Separarea ne limitează înțelegerea reciprocă. Familiaritatea și toleranța reduc frica și respingerea favorizând relații de comunicare și colaborare în beneficiul tuturor. Câți suntem pregătiți (părinți, cadrele didactice, copii) pentru diversitatea existentă în fiecare grupă și cât de bine sunem pregătiți să o acceptăm ?

Educația incluzivă vine să sprijine acest aspect deoarece ea se centrează mai ales pe învățarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viața cotidiană, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de învățare este realizat în spiritul respectului și acceptării celor din jur.

Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Ea contribuie la transmiterea moștenirii culturale și facilitează învățarea individuală și colectivă. Totodată școala face posibilă participarea grupurilor și colectivităților la viața publică, elaborarea și luarea deciziilor. Schimbul de informații favorizează interacțiunea socială și permite unui număr mare de oameni să ia parte activă la soluționarea problemelor care îi privesc. Actul educativ în școala incluzivă are șanse de reușită dacă cei trei factori implicați, adică elevul cu deficiențe, familia, echipa de specialiști, cooperează, sunt parteneri care conlucrează în aceeași direcție: dezvoltarea copilului cu cerințe educative speciale

Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obișnuită presupune următoarele implicații:

- se oferă sprijin educațional după nevoile copiilor, aceștia nu sunt excluși;
- se asigură dezvoltarea personală a fiecăruia;
- adaptarea programelor și a resurselor organizatorice și procedurale la nevoile sale;
- învață în clase omogene;
- crește motivația pentru învățare, fiindcă este stimulat de mediul competițional și de performanțele școlare ale colegilor valizi;
- scade nivelul de izolare al copilului cu deficiență și crește nivelul de contact cu copiii obișnuiți, sporind nivelul de socializare;
- copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înțelege, îi vor accepta și își vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obișnuite.

Pornim de la constatarea că părinții sunt cei mai importanți factori de sprijin în viața copilului cu deficiențe sau a copilului sănătos, viața familiei (sau cel puțin a unuia dintre părinți) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficiențe profunde sau medii. Pentru a-și

putea sprijini copiii aflați în dificultate, părinții trebuie să participe la următoarele acțiuni, asigurate de echipa de intervenție:

- informare asupra potențialului real al copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;
- informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale;
- convingerea părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;
- învățarea familiei să traiască în echilibru cu copilul cu nevoi speciale;
- însușirea unor abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu deficiențe, conlucrând adecvat cu profesioniștii;
- elaborarea programelor educaționale în conlucrare cu membrii echipei transdisciplinare.

În activitatea la clasă, cu elevi cu deficiențe, acceptăm diversitatea ca valoare. Pentru a valoriza cu adevărat potențialul fiecărui copil cu cerințe educative speciale., trebuie să reformulăm toate componentele educației: obiective/scopuri; curriculum; resurse procedurale, materiale, organizatorice; evaluare; relațiile între partenerii educației; resursele mane. Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu cerințe educative speciale. în viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cât mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur. Fiecare persoană – copil, tânăr sau adult – trebuie să beneficieze de oportunități educaționale proiectate pentru a le satisface necesitățile educaționale de bază.

Astfel se poate observa că există argumente pro și contra în ceea ce privește instituționalizarea copiilor cu CES precum și rolul societății în cadrul acestui proces. Analizând aceste probleme, sunt stabilite următoarele avantaje și dezavantaje privind segregarea/instituționalizarea copiilor cu dizabilități/handicapuri:

Avantajele segregării/instituționalizării separate:

- Un număr mai mare de persoane care se pot ocupa de copilul cu dizabilități cu mai multă atenție;
- Eficiența metodelor instructiv-educative din învățământul special;
- Accesul la servicii medicale și terapeutice;
- Reducerea presiunii psihologice exercitate asupra copilului prin acordarea posibilității și timpului necesar rezolvării problemelor legate de autoîngrijire și prin oferirea ocaziei de a elabora niveluri pozitive ale imaginii de sine;
- Includerea într-o comunitate avizată, care recunoaște și se îngrijește de nevoile sale.

Dintre dezavantajele principale se pot enumera:

- Plasamentul copilului într-un sistem social compus în mare măsură din indivizi având același handicap, ceea ce conduce la considerarea celorlalți drept grup de referință;
- În mod deosebit, atunci când plasamentul este rezidențial, presupune lipsa contactului cu grupurile de vârstă normale, cu toate consecințele ce rezultă de aici pentru dezvoltarea psiho-socială;
- Copiii segregați din cauza dizabilităților lor nu au șansa de a lega prietenii în cartierul în care locuiesc;
- Este intuit stigmatul social;
- Un mediu exagerat de protector devine periculos datorită vulnerabilității pe care o produce atunci când tinerii cu handicap sunt nevoiți să-l părăsească;
- Apar consecințe negative asupra mediului școlar generate de conflictele privind asumarea competențelor din partea serviciilor sociale, a celor medicale sau a instituției de învățământ special.

Școala este un mediu important de socializare. Integrarea școlară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține

efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondență totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. Asistentul social joacă din nou, un rol important, prin alegerea instituției de învățământ, putând astfel modela evoluția ulterioară a copilului .

Bibliografie:

Blândul, V., *Introducere în problematica psihopedagogiei speciale*, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
Gheruț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom. Iași, 2001;
Ungureanu, D., *„Educația integrată și școala incluzivă”*, Editura de Vest, Timișoara
Vrașmaș, T., (2004), *„Școala și educația pentru toți”*, Ed. Miniped, București.

Incluziunea școlară a elevilor cu CES în clasele primare din școlile de stat românești

**Prof. înv. primar Georgiana Botaș
Școala Gimnazială George Tutoveanu, Bârlad**

Psihopedagogii au definit incluziunea nu ca un simplu concept, aplicat doar la mediul școlar. Din contră, problematica incluziunii, a diversității, este o sursă complexă de politici, dezbateri și acțiuni sociale. Unul dintre dezideratele acestor politici este acela de a asigura o schimbare durabilă de mentalitate la nivel de societate față de persoanele cu dizabilități, schimbare care să se integreze în mai largă cerință a acceptării și promovării diversității.

Este jocul pe care un cadru didactic trebuie să-l practice zi de zi, 5 ani, cât durează ciclul primar. De la modul în care este prezentat în prima clipă elevul cu CES, la obiectivitatea cu care predă și evaluează membrii colectivului de elevi, la includerea în activități a tuturor, depinde și atitudinea copiilor față de colegul lor special. Doamna este pentru copii modelul de conduită pe care îl urmează în primii ani de școală, ea este cheia pentru incluziune. Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, alături de misiunea de a transmite elevilor informații și un bagaj solid de cunoștințe reprezintă un mediu prioritar pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Să ne gândim doar la perioada pe care un copil o petrece în școală. Aceste ore și ani pot fi marcați de segregare, de excluziune sau pot fi marcați de efortul de a adapta metodele, tehnicile și instrumentele de care dispune profesorul pentru a facilita integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în mijlocul copiilor fără CES. Trecând de la discuția asupra beneficiilor educației incluzive și a locului ei în cadrul politicilor generale privind incluziunea, este bine să accentuăm faptul că vorbim de un proces, și nu de un fapt. Această trecere a societății în general și a școlii în special către acceptarea diversității și educația incluzivă este un demers de lungă durată. Din acest motiv este important să privim și la mecanismele prin care acest proces este facilitat sau din contră, întâmpină rezistențe din partea actorilor câmpului social, politic, educațional. Educația sub toate formele ei formală, nonformală și informală transformă individul dependent de familie, de societate, într-unul independent, care se bucură de autonomie. Valorile învățate în școală și în familie ar trebui să îndrume omul pe tot parcursul vieții. Un climat de armonie și bună înțelegere în școală este definitoriu. Un dezechilibru al școlii devine o problemă la nivelul societății.

În documentele Conferinței Mondiale asupra educației pentru persoane cu cerințe educative speciale de la Salamanca (iunie 1994) și respectiv ale Congresului Internațional al Educației Speciale (Cardiff, 1990), aceste formule terminologice relevă recunoașterea universală a necesității reformei sistemului școlar general. Ea implică cu necesitate pregătirea de ansamblu a școlii și a societății pentru a primi și satisface participarea persoanelor cu dizabilități în medii școlare și sociale obișnuite, ca elemente componente naturale ale diversității umane, cu diferențele ei specifice. Educația sau școala incluzivă implică cu certitudine ideea de schimbare – reformă a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului “o societate pentru toți” care să răspundă mai bine prin co-educație nevoilor, potențialului și aspirațiilor tuturor copiilor, inclusiv al celor deosebit de dotați și/ sau talentați, al celor ce fac față în prezent în școala obișnuită, al celor cuprinși în școli speciale separate.

Acceptarea în plan teoretic și realizarea treptată a școlii incluzive devine atât o problemă de concepție și decizie politică cât și o chestiune de strategie și acțiune coerentă în plan pedagogic, de organizare și dezvoltare a sistemelor și structurilor de sprijin a educației speciale integrate. Școlile din România sunt dispuse să acorde atenția cuvenită acestei chestiuni. Avem resurse și profesori care să adapteze mediul școlar la noile provocări ridicate de incluziunea

copiilor cu CES în școlile de masă. Educația incluzivă încercă așadar să-i determine pe copiii cu dizabilități (fie ele ușoare sau grave, ascunse sau evidente) să participe la activitățile școlare zilnice, alături de ceilalți elevi.

Școlile incluzive nu mai oferă educație tipică și educație specială, ci o educație incluzivă și ca rezultat, elevii vor fi capabili să învețe împreună. Acest tip de școală e deschisă tuturor copiilor, oferindu-le șansa de a participa activ la procesul de învățare. Pentru ca acest lucru să fie posibil, profesorii, școlile și sistemele vor trebui să se schimbe pentru a se adapta la diversitatea de nevoi a copiilor. De asemenea trebuie identificate orice bariere apar în interiorul și în afara școlii care împiedică procesul de învățare, iar apoi ele trebuie reduse sau îndepărtate.

La clasă, învățătorul poate desfășura activități pentru integrarea elevilor cu CES ca jocuri de socializare. De exemplu:

- ✓ **„Vine poștașul”**- este un joc iubit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:

-Cine este?

-Poștașul!

-Și ce ne aduce?

-O scrisoare?

-Pentru copiii care...(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina. Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

- ✓ **„Deschide urechea bine!”** Cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul cu același nume.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES folosind și jocuri de stimulare senzorială la orele de muzică și mișcare; arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întreaga clasă:

- ✓ **Cursa broscuțelor săltărețe.** Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animăluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.
- ✓ **Modelaj din aluat sau plastilină** – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.
- ✓ **Împerechează obiectele după...**- în cutiuțe mici de plastic (gen de surpriză de ou Kinder) se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgel, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES se poate face și prin jocuri de autonomie personală numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei personale se poate face și la școală, nu numai la ședințele de terapie individuală, doar că un pic altfel.

- ✓ **Astăzi ne ordonăm obiectele personale!** în care fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. Odată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Elevii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.

- ✓ **Jocurile de rol** sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.
- ✓ **Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală** cum ar fi: „,Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

Activități pentru integrarea elevilor cu CES prin jocuri de dezvoltare cognitivă. Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Elevul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării sale intelectuale.

Profesorul poate folosi însă câteva trucuri, care-l vor ajuta pe cel mic să învețe cu ușurință:

folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale; evaluarea prin metoda proiectelor (și nu prin teste de evaluare clasice care de obicei au și limită de timp în rezolvarea lor); jocuri de sinteză perceptuală în cadrul software-ului educativ (manuale digitale); înlocuirea scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului la majoritatea materiilor (da, legea permite asta!); alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor (excluderea elementelor nepotrivite dintr-un ansamblu/ sesizarea elementelor lipsă dintr-un ansamblu); jocuri asociative („Jocul categoriilor”, „Salata de legume”; „Care este casa lui?”, „La ce folosește ...?”);

BIBLIOGRAFIE:

Declarația de la Salamanca asupra educației cerințelor speciale adoptată la conferința mondială „Acces și calitate” organizată de UNESCO și Ministerul Educației din Spania, 7-10 iunie 1994

T. M. Pădurean, **Problema solidarității**, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca 2013

A. Roșan, (coord.), **Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție**, Ed. Polirom, Iași 2015

OECD, **Politici în educație pentru elevii în situație de risc și pentru cei cu dizabilități din Europa de Sud-Est**, Paris 2007

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată în 16 Dec. 1948 prin rezoluția 217A în cadrul celei de-a treia sesiuni a Adunării Generale a ONU, Paris.

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

PROF.BRICEAG ELENA DIANA
PROF.MARIN ANCA GEORGIANA

Omul este o ființă dependentă în activitatea pe care o desfășoară de ceilalți. Are nevoia permanentă de a comunica și coopera.

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor: unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate.

Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la

învățătura și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social.

De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Strategii și intervenții utile din partea cadrului didactic:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- Încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- Încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
- Încurajarea eforturilor;
- Sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență;
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- Crearea unui climat afectiv, confortabil;
- Centrarea învățării pe activitatea practică;
- Sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
- Folosirea învățării afective;
- Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, etc.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație. Putem stabili de asemenea relații de colaborare cu

autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității.

Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care copiii să poată discuta cu lejeritate despre

dificultățile pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor.

Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun. Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale.

Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor.

Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Prin educația incluzivă este oferit suport - în cadrul școlilor de masă și al claselor normale - copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptați alături de colegii lor "normali".

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

Datorită unui nivel mai redus al cerințelor, de cinci ori mai mulți copii cu nivel socio-economic redus față de cei cu nivel socio-economic crescut sunt înscriși în școlile ajutătoare speciale, în loc de școlile generale. Astfel se creează un cerc vicios : performanțe școlare slabe - loc de muncă cu salarizare scăzută - perspective sociale slabe - nivel de viață scăzut - tensiuni în viața personală. Si totul se repetă în generația următoare. Tuturor acestor copii le-ar asigura posibilități mai bune școala generală unde un sistem educațional mai atent, le-ar putea schimba soarta în bine. Dar pentru ca acești copii dezavantajați să aibă loc în școlile generale, trebuie să se producă schimbări majore atât la nivelul atitudinii corpului profesoral, cât și al sistemului educațional, respectiv a metodelor de stimulare a dezvoltării și al psihodiagnozei.

Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca acești copii să fie menținuți în sistemul educațional tradițional pentru că există pericolul dificultăților de adaptare la standardele ridicate și deci pericolul de eșec sau abandon școlar. Pe lângă acceptarea copilului în școala de masă, trebuie asigurat un mediu educațional corespunzător, suport și experiențe pozitive copilului cu dificultăți de învățare.

O caracteristica specială a acestor copii "în pericol de excludere" o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor ineficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi

compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic. Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Este important să se determine participarea, în măsura posibilului, a persoanelor cu cerințe educative speciale și a organizațiilor care-i reprezintă la toate nivelele de elaborare a acestor politici. Legislația trebuie să țină cont de drepturile persoanelor cu deficiențe și să favorizeze, pe cât posibil, participarea lor la viața civilă. În cazul în care persoanele cu cerințe educative speciale nu sunt în măsură să-și exercite în mod deplin drepturile lor de cetățeni, trebuie să fie ajutate să participe cât mai mult posibil la viața civilă, asigurându-le ajutorul adecvat și luând măsurile necesare. Profesioniștii trebuie să informeze asupra tuturor aspectelor vieții, iar persoanele cu deficiențe trebuie să aibă posibilitatea de a-și procura informația ele însele. Dacă natura, gravitatea deficienței sau vârsta persoanei nu permit reconversia sa personală, chiar în atelier protejat, la domiciliu sau în centre de ajutor pentru muncă, ocupațiile cu caracter social sau cultural trebuie să fie prevăzute. Măsuri potrivite trebuie avute în vedere pentru a asigura persoanelor cu cerințe educative speciale și în special persoanelor cu deficiențe mentale condiții de viață care să le asigure dezvoltarea normală a vieții lor psihice.

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv reacțiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înțeleagă și să accepte toate aspectele legate de propria deficiență. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare sau respingere.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, si-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social. Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.). În perioada de preșcolar se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficiențe trebuie să fie înscriși la grădiniță, alături de copiii sănătoși. Copiii sunt curioși, dar practici, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență fizică, care se deplasează în scaun cu roțile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli și deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preșcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficiențe. La această vârstă, socializarea se realizează ușor prin intermediul jucăriilor și al echipamentelor de joc. Totuși, trebuie să fim atenți la unele probleme deosebite. Unii copii cu deficiențe au avut experiența neplăcută a spitalizării și a separării de părinți. De aceea, pot apărea reacții intense, mai ales în primele zile de grădiniță. În alte

cazuri, copilul are probleme legate de utilizarea toaletei și de deplasare. În aceste situații, este de preferat să se solicite prezența mamei până la acomodarea copilului în colectivitate și acomodarea personalului cu problemele copilului. Jocurile trebuie să fie adaptate în funcție de deficiența

copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație.

Copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați în mediul școlar/preșcolar în mai multe feluri: prin integrarea individuală a acestora în clasele obișnuite, grupuri de doi-trei copii cu deficiențe incluși în clasele obișnuite, clase diferențiate, incluse în structura școlii/grădiniței obișnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în activitatea de învățare, duce la realizarea unor progrese la învățatură și în plan comportamental.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că școala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că doar ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale tuturor copiilor.

Școala va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

Weihs T J “Copilul cu nevoi speciale”, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998

6. Arcan P, Ciumageanu D “Copilul deficient mintal”, Ed Facla

7. Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002

CLASA INCLUZIVĂ ȘI MUNCA INDIVIDUALĂ CU ELEVUL CARE ARE CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Profesor învățământ primar Norica Broicea
Școala Gimnazială Dumbrava, localitatea Răchita
Profesor învățământ primar Ioana Otescu
Școala Gimnazială Dumbrava, localitatea Răchita

Fiecare dintre noi a comparat, măcar odată sau în trecut, inteligența, lucrurile, oamenii (copiii). Facem acest lucru deși suntem conștienți de faptul unicității care, prin esența lui, nu se supune comparației.

Evidența deosebirilor ne-au impulsionat la reflecții, înțelegere, toleranță. În mâinile noastre se află balanța deciziilor care ne fac să fim toleranți și să acceptăm diversitatea. Să nu ometem faptul că progresul societății actuale nu are nici un sens atâta timp cât există copii nefericiți.

Omul este un sistem bio - psiho - social aflat într-o continuă devenire. Fiecare tânăr are un ideal în viață și dorește ca din ceva să devină cineva. De cele mai multe ori nu se ține seama de această caracteristică importantă în perceperea unui tânăr cu dizabilități. Acești tineri nu au o caracteristică imuabilă. Trăsăturile lor de personalitate suportă evoluții sau involuții ce dau notă dominantă personalității lor.

Dar aceste procese nu sunt înțelese corespunzător întotdeauna și datorită acestui lucru apar situații inadecvate cum ar fi: marginalizarea, dependența, excluderea din comunitate. Atitudinile sociale exprimate în opinii au un rol important în toate aceste procese. În analiza elementelor cuprinse în conceptul de opinie, includem caracteristicile determinate de raportarea la tinerii cu dizabilități. Opinia privitoare la tinerii cu dizabilități se bazează pe experiența contactului direct cu persoana respectivă, dar și din aflarea părerilor altor persoane, a atitudinilor, a mesajelor media. De asemenea, aceasta se bazează și pe păreri generale, superficiale. Acestea denotă o insuficiență cunoaștere, chiar o falsă apreciere. Datorită acestui lucru apar reacții de respingere, stăruința pe aspecte negative, opinii nefondate, păreri adverse. Pentru tinerii cu dizabilități opinia publică este importantă deoarece, prin cercetarea ei, ajungem la sesizarea și explicarea unor mecanisme sociale atitudinale.

De-a lungul istoriei, copiii cu CES au fost suprimați, excluși, ignorați, neglijăți, abandonați pentru faptul că sunt diferiți de ceilalți.

Familiiile acestor copii au trăit mereu la fel ca și copiii, în jenă, rușine, teamă, nevalorizare și nesiguranță, determinate de diferențele lor de dezvoltare și comportament.

Cele mai multe reacții se datorează percepției sociale asupra a ceea ce înseamnă diferențele dintre copii și oameni, în general.

O serie de concepții filosofice au explicat deficiențele unor persoane ca fiind datorate pedepselor divine meritate de părinți și, de aici, rușinea și respingerea cea mai mare în planul social. Frica a fost determinată din necunoaștere și din nevoia de a ocroti, de a sprijini suplimentar un copil handicapat. Au existat chiar concepții care legau copilul cu deficiențe de comportament total antisociale și, de aici, devenea prioritar de înlăturat primejdia pe care o reprezenta el.

Ridicularizarea acestei categorii s-a datorat neîncrederii în identitatea lor psihologică. Societatea și, de multe ori părinții, au considerat că acești copii sunt în afara vieții lor active, neproductivi, nefolositori, total dependenți.

Primele încercări ale societății de a „trata” cumva copiii și persoanele cu handicap sunt de natură medicală și s-au manifestat prin internarea acestora în spitale sau azile. Modelul dominant al perioadei care urmează în istorie a fost ca atare cel medical. Dacă până acum copiii și persoane handicapate erau segregate mai mult sau mai puțin de societate, din această perioadă persoanelor cu

handicap au început să li se recunoască o „cetățenie redusă”. Perioada modelului medical a lansat o gama extrem de diversă de termeni corespunzători concepției vremii: copii arierăți, copii deficienți, copii irecuperabili sau parțial recuperabili.

În plan științific, perioada contemporană înregistrează deplasarea accentului de la „diagnosticul” predominant medical la o evaluare multidisciplinară și la intervenția în echipă multiprofesională. Handicapul nu mai este considerat o boală – deși aceasta poate fi o consecință – ci mai degrabă o „diferență” între oameni.

Perioada anilor 1990 aduce nuanțe noi în atitudinea socială față de persoanele cu handicap, pe un fond de acceptare cvasigeneralizată viziunii de integrare și normalizare.

După o lungă perioadă de nepăsare și nerecunoaștere, grupul persoanelor și copiilor cu handicap a intrat în atenția opiniei publice, cu forța.

De la o atitudine de discriminare negativă puternică s-a trecut în România la un adevărat val de simpatie pentru copiii cu handicap, cu deosebire din partea ONG-urilor. Discriminarea negativă a fost înlocuită foarte rapid cu una exagerat de pozitivă cu o atenție subită și disproporționată, care nu putea să scape ochiului critic al publicului, inclusiv al copiilor. Ca un efect previzibil al acestei situații, termenul de „handicapat” a devenit la începutul anilor 1990 foarte des utilizat, din păcate mai ales în sens peiorativ: în sensul de a porecli și de a ofensa pe cineva, mai ales în rândul copiilor.

Perioada ultimilor 2-3 ani pare să îndrepte atitudinile publice spre un fâgaș de normalizare, dar reminiscentele gândirii de până în 1990 sunt încă foarte puternice. Schimbarea de esență a percepției sociale cu privire la această categorie socială este un proces de durată.

Experiența din alte societăți, ca și cea românească de după 1989, au demonstrat că pentru edificarea unei atitudini favorabile promovării intereselor copiilor cu dizabilități este mai eficientă o strategie de abordare globală a tuturor copiilor în dificultate / dezavantajați. Atenția specială pentru copiii cu dizabilități trebuie inserată printre alte grupuri problemă țintă și nu separate de acestea.

UNICEF, UNESCO și alte organizații ONU abordează copiii cu dizabilități printre alte grupuri de copii dezavantajați: copii foarte săraci, copii instituționalizați, copiii străzii, copii cu HIV / SIDA denumiți generic copii cu nevoi / cerințe speciale.

Famiiliile copiilor cu dizabilități se confruntă cu probleme speciale care nu se întâlnesc în cazul celor normale.

Problemele cu care se confruntă famiiliile cu copii cu dizabilități sunt atât de ordin social cât și emoțional.

Izolarea este una din reacțiile care apar la părinții cu astfel de copii, intensitatea ei fiind mai mare în cazul în care familia are un singur adult sau relația maritală este tensionată. Motivele pentru care aceste famiili se izolează din punct de vedere social sunt legate de nevoia de a se apăra, izolarea fiind modul în care ei se apără de atitudinea reticentă a celorlalți, de modul societății de a judeca situația lor. Cu toate acestea sentimentul de izolare și singurătate poate fi prezent sau nu în cazul anumitor famiili. Cercetările arată că unele famiili nu se simt izolate deși nu interacționează foarte des social iar altele încearcă sentimentul de singurătate deși relațiile lor sociale sunt destul de intense dar sunt percepute ca nesatisfăcătoare. Cu toate acestea s-a constatat că în unele cazuri dizabilitatea copilului chiar a crescut contactele sociale.

O alta problemă cu care se confruntă părinții copiilor cu dizabilități este *stigmatul* pe care ceilalți îl pun asupra lor. Acest stigmat cu care se confruntă ei este consecința impactului dominant al atitudinilor culturale față de ideea de dizabilitate și devianță în general. Aceste probleme au fost pe larg dezbătute de sociologi. S-a constatat că și cei care au relații cu astfel de persoane sunt stigmatizați de cei „normali”.

Problemele în cuplus sunt de întâlnite în cazul famiiliilor cu copii cu deficiențe. Cercetările în acest sens nu sunt foarte concludente pentru că există o variație considerabilă între studii.

Familia cu un singur părinte este o familie în care nevoile copilului cu deficiențe nu sunt satisfăcute la fel de bine ca în cele cu doi părinți. În cele mai multe cazuri, handicapul copilului crescut de un singur părinte va fi exacerbât în aceste condiții. În aceste cazuri, izolarea socială este

mai des întâlnită iar părintele cu copii cu deficiențe are un venit mai mic în comparație cu familiile obișnuite, în plus, dificultățile întâmpinate în organizarea gospodăriei sunt de asemenea mai mari.

Stresul reprezintă o agresiune din partea mediului, din partea unor situații sau stimuli ce creează o stare de tensiune la nivelul organismului. Termenul de stres provine din limba engleză « stress » ceea ce înseamnă constrângere, forță, solicitare, și are în general două accepții :

1. situația-stimul ce pune organismul în stare de tensiune
2. însăși starea de tensiune deosebită a organismului prin care acesta își mobilizează toate resursele sale de apărare pentru a face față unei agresiuni fizice sau psihice (emoție puternică) .

Stresul este considerat o reacție a organismului și este văzut ca un „sindrom general de adaptare,, care are trei faze :

1. faza de alarmă în care organismul începe să se apere de acțiunea nocivă prin acționarea puternică a sistemului endocrin
2. faza de revenire (rezistență specifică) în care organismul pare să se adapteze la situație, comportându-se relativ normal
3. faza de epuizare ce apare după o perioadă mai lungă în care factorul nociv a acționat.

El se caracterizează prin modificări hormonale interne și secreție masivă de adrenalină.

Stresul este în mod evident întâlnit în familiile cu copii cu dizabilități pentru că nevoile și cerințele acestor copii sunt diferite față de ale copiilor normali iar satisfacerea lor de către părinți duce inevitabil la situații stresante.

Modul în care apare stresul la nivelul familiilor cu copii deficienți este de tipul :

1. Prezența copilului cu dizabilități în familie
2. Apariția problemelor speciale (evenimentul stresant)
3. Nevoile resimțite
4. Efectele stresului

Luând în considerare toate studiile efectuate de cercetători, este clar că părinții copiilor cu deficiențe sunt mai predispuși la stres, anxietate, depresie, decât cei cu copii normali factorii care duc la aceste stări fiind complecși.

O altă problemă cu care se confruntă familiile cu copii cu deficiențe este modul în care sunt capabili să facă față situației în care se află. Unii părinți acceptă mai ușor ideea ca au un copil cu handicap, alții o acceptă mai greu sau deloc. În toate cazurile este clar că familia trebuie să reacționeze în maniere proprii, astfel încât atât nevoile copilului să fie satisfăcute cât și problemele lor.

S-au făcut cercetări pentru a afla modul în care acești părinți se adaptează situației. În aceste cazuri, părinții au tendința de a iniția o serie de „comportamente de apărare” ca să se adapteze și să accepte copilul. Părinții neadecvat adaptați, tind să aibă comportamente de protecție, respingere față de copil, supraprotejare, sau negare.

Comportamentele de *supraprotecție* sunt considerate ca fiind o consecință a refuzului de a accepta furia, a resentimentelor și a sentimentelor de vină ale părinților. În multe situații însă, comportamentele normale sunt confundate cu cele patologice. „*Pentru a afirma că o mamă își supraprotejează copilul, comportamentele sale specifice trebuie înregistrate o perioadă mai lungă de timp, trebuie observată intensitatea la care ele se manifestă, comportamentele de dependență mamă-copil*”.

O altă sursă a comportamentului de supraprotecție este reprezentat de faptul că unii părinți împart dormitorul cu copilul cu dizabilități. În cercetările realizate până în prezent s-a descoperit că

numai o mică parte a părinților care își împărțeau dormitorul cu copilul avea motive într-adevăr întemeiate, în cele mai multe cazuri fiind vorba de supraprotecție .

În situațiile în care într-o familie apare un copil cu deficiențe, familia este automat bulversată și șocată. Nu există suferință mai mare pentru părinți decât aceea de a avea copilul

bolnav irecuperabil, fără capacitatea de a se descurca independent. Aproape fără excepție a face față unei boli psihice este prea mult pentru părinți. Ca un comportament de adaptare ei încearcă să ignore situația, să o gândească rațional, devin nervoși, stresați, plini de teamă și de vină pentru copiii lor.

Tendința crescândă de integrare școlară în unitățile obișnuite de învățământ a copiilor cu CES este bine cunoscută atât în lume, cât și în România .

Complexitatea manifestărilor determinate de realitate4a dintre normalitate și integrare adus la interpretări, amânări, experimente, tatonări, reușite și eșecuri în acțiunea de integrare a copiilor cu CES în școala de masă .

Educația integrată se referă în esență la integrarea copiilor cu CES în structurile învățământului de masă care poate oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase a acestor copii și o echilibrare a personalității acestora .

Verbul " a învăța " este cel mai des asociat cu școala . Procesul de învățare începe însă mult mai devreme, chiar din primele clipe ale nașterii. A simți, a se mișca, a se uita, a auzi toate sunt rezultatul învățării. Și acesta este doar începutul .

Învățarea este cea mai semnificativă în această perioadă (de la naștere până la momentul școlarizării), reprezentând fundamentul oricărui proces de învățare ulterioară .

După toate acestea ne putem închipui că, prin compromiterea procesului de dezvoltare și maturizare intelectuală, are de suferit, dezvoltarea intelectuală, aceasta fiind deviată pe un alt traiect, iar prin acesta implicit scade eficacitatea performanțelor intelectuale . Așa se explică faptul că tulburările precoce ale dezvoltării copilului radiază în profunzime, deoarece afectează acele structuri de bază (modalitățile fundamentale ale percepției, organizarea, orientarea și focalizarea atenției etc) care reprezintă condiții esențiale în formarea funcțiilor intelectuale mai complexe . La fel, nu putem pretinde copilului să citească și să scrie fluent, să efectueze diferite calcule până când aceste aptitudini, respectiv aptitudini parțiale, care reprezintă pilonii performanțelor intelectuale, funcționează la un nivel scăzut .

Cum putem ajuta elevul cu dificultăți de învățare ?

În primul rând, învățătorul trebuie să posede cunoștințe care îl fac capabil să recunoască tulburarea de învățare a copilului . Care sunt acele simptome, modele de comportament, care sugerează prezența tulburării de învățare ?

- În fazele ameliorate și acute ale tulburărilor de învățare apare o divergență între performanțele școlare și nivelul intelectual al copilului ;
- Performanță scăzută, care apare în clasele primare, iar în cazul afecțiunilor mai puțin grave apare mai târziu . Astfel de disfuncții sunt : dislexia, disgrafia, discalculia ;
- Un model comportamental tipic îl reprezintă tulburări ale atenției, hiperactivitate și neurotizare secundară . În contextul colectivului., copilul nu acordă atenție nici profesorului, nici colegilor, dispune de o necesitate motrică crescută, nu poate sta locului, eșecul sistematic datorat deficienței în telectuale, respectiv faptului că elevul nu este capabil de performanțele colectivului, implică dezvoltarea unor simptome comportamentale neurotice secundare : ticuri, comportament inhibat, sau chiar opusul acestuia, comportament extravagant menit să compenseze deficiențele intelectuale .

Activități în mediul școlar cu elevi având dificultăți de învățare .

Prin recunoașterea tulburării de învățare la elevi, învățătorul a făcut primul pas în remedierea elevului . Din moment ce învățătorul devine competent în stabilirea cauzelor

dificultăților de învățare, el va fi capabil să abordeze în mod diferențiat învățarea/educarea acestui elev .

Aceasta necesită eforturi și energii suplimentare din partea învățătorului, deoarece elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de activități recuperatoare și de o atitudine specifică, conform nevoilor individuale . Această abordare diferențiată necesită o colaborare strânsă între pedagog și

psihologul școlar . Pe de o parte, învățătorului îi revin responsabilitățile abordării diferențiate, pe de altă parte colaborarea lui cu psihologul școlar mărește eficacitatea intervenției educaționale .

Activitatea psihopedagogică cu copiii cu dificultăți de învățare trebuie să prezinte un efect dublu :

- având un caracter corectiv - formativ, ea are ca scop central reducerea și corecția deficiențelor intervenite în dezvoltare ;

- prin întreținerea și stimularea factorilor non - intelectuali ai personalității cum ar fi : motivația de învățare, interes, senzația competenței, aptitudini de comunicare verbală, etc .

Strategii pedagogice privind recuperarea, corecția și dezvoltarea funcțiilor cognitive și ale aptitudinilor parțiale deficitare.

Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului . Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente : psiholog, psihopedagog, profesor consilier . Din acest motiv, în prezentarea de față nu abordez această latură a problemei . Ceea ce revine învățătorului va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activități suplimentare (aditive la programa școlară) în sălile de clasă .

BIBLIOGRAFIE:

1. Asociația RENINCO – „*Educația integrată a copiilor cu handicap*”, UNICEF
2. Băran – Pescaru, Adina – „*Familia azi – o perspectivă sociopedagogică*”, Editura Aramis, București, 2004
3. Chelcea, Septimiu – „*Chestionarul în investigația sociologică*”, Editura Științifică și Pedagogică, București, 1975
4. Traian, Vrăsmaș – „*Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale*”, UNICEF, București, 1996

UNITATEA ȘCOLARĂ: ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CORESI” TÂRGOVIȘTE

Nr. de înregistrare în unitatea școlară: **xxx/ 18.02.2022**

RESPONSABIL DE CAZ SERVICII EDUCAȚIONALE:

Numele și prenumele xxx

Date de contact: xxxxxxxx

e-mail xxxxxxxxxxxx

AVIZAT,

Director CJRAE DÂMBOVIȚA,

Prof. psih. xxxxxx

.....

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT (PIP)

Prof. BULGĂRE MIHAELA, Școala Gimnazială CORESI, Târgoviște

- ❖ NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI (EI): **C. D. I.**
- ❖ DATA NAȘTERII: xxx
- ❖ DOMICILIUL: xxx
- ❖ CLASA / GRUPA: **VII B**
- ❖ **ANUL ȘCOLAR 2021-2022**
- ❖ Nr. de înregistrare în unitatea școlară a planului de servicii individualizat : NR. PSI xxx/ 22.09.2020
- ❖ DIAGNOSTICUL/ PROBLEMELE cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe - *deficiențele / afectările din certificatul de orientare școlară și profesională eliberat de CJRAE/CMBRAE, numărul și data eliberării acestui document*):
  - deficiență mentală
  - grad de handicap: accentuat, CH nr. xxx/22.09.2020
  - tulburări / dificultăți de învățare: discalculie
- ❖ ECHIPA DE INTERVENȚIE (se vor preciza cadrele didactice implicate, alți specialiști, membrii familiei): **Prof. BULGĂRE MIHAELA**, prof. diriginte, Bulgăre Mihaela, prof. itinerant, xxx, părinte xxx
- ❖ DISCIPLINA/DOMENIUL /DOMENIILE DE INTERVENȚIE: **EDUCAȚIE MUZICALĂ**
- ❖ SCOPUL (comportamentul țintă/rezultatul așteptat)
- ❖ - **dezvoltarea** competențelor artistice/ muzicale;

- ❖ - dezvoltarea competențelor minime la educație muzicală, care să-i permită elevei cu CES, să promoveze clasa a VII-a
- ❖ - creșterea gradului de interes pentru educație muzicală;
- ❖ - dezvoltarea competențelor de cânt vocal exprimare orală/scrisă;
- ❖ - utilizare mijloacelor TIC la ora de educație muzicală, în scop educațional (sesiuni de comunicare pe Platforma Teams, postare teme pe platforma 24edu, comunicare prin mesaje cu profesorul de educație muzicală, etc.)

❖ **OBIECTIVE/ COMPETENȚE SPECIFICE DIN ADAPTAREA CURRICULARĂ:**

1.1. Interpretarea unui repertoriu diversificat de lucrări muzicale, cu elemente omofone și polifone

1.2. Interpretarea individuală a unor lucrări în genuri diverse (cu acompaniament preînregistrat, cu acompaniament instrumental etc)

3.1. Argumentarea unor diferențieri calitative între două sau mai multe lucrări muzicale receptate

3.2. Explorarea relațiilor muzicii cu științele și natura

❖ DURATA planului de intervenție personalizat: 8 săptămâni

❖ Data elaborării PIP: 18 FEBRUARIE 2022

❖ Data revizuirii PIP: 08 APRILIE 2022

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT: *Folclorul muzical românesc*

Nr. crt.	OBIECTIVE OPERAȚIONALE (COMPETENȚE SPECIFICE)	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR	STRATEGII DE TERAPIE ȘI RECUPERARE	PERIOADA DE INTERVENȚIE	EVALUARE ȘI APRECIEREA EVOLUȚIEI	
					INDICATORI	METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE
1	1.1. Interpretarea unui repertoriu diversificat de lucrări muzicale, cu elemente omofone și polifone	Folclorul muzical românesc ocazional: 1. Folclorul obiceiurilor	S1 Resurse materiale: - fișe pentru activitatea din clasă; - filme documentare, prezentări power-point; - manualul digital; - platforma educațională MEMIS;	Săpt. 1-7	- identifică corect cel puțin 3 obiceiuri de iarnă; - recunoaște corect obiceiuri de primăvară-vară -	- fișe de evaluare; - observarea sistematică; - autoevaluare; - evaluarea prin temele de acasă și cele

1.2. Interpretarea individuală a unor lucrări în genuri diverse (cu acompaniament preînregistrat, cu acompaniament instrumental etc) 3.1. Argumentarea unor diferențieri calitative între două sau mai multe lucrări muzicale receptate 3.2. Explorarea relațiilor muzicii cu științele și natura	de iarnă; -recunoașterea obiceiurilor de iarnă (colindul, cântecul de stea, jocul cu măști, plugușorul, sorcova). 2. Folclorul obiceiurilor de primăvară-vară; -recunoașterea obiceiurilor de primăvară-vară (paparuda, călușul, drăgaica, cununa). 3. Folclorul legat de momentele importante din viața omului. -recunoașterea obiceiurilor din viața omului (repertoriul nupțial și funebru). Folclorul muzical românesc neocazional: 4. Folclorul copiilor; Cântecul de leagăn; - recunoașterea și intonarea cântecelor din perioada copilăriei mici, recunoașterea cântecului de leagăn. 5. Cântecul propriu-zis;		- exemple muzicale și documentare de pe Youtube; - calculator, videoproiector ; - fișe de evaluare. Resurse procedurale: - conversația; - explicația; - lucrul cu manualul; - conversația euristică; - observația; - observația sistematică -cântul vocal, cu sprijin CD/CDS; - învățarea prin explorare și investigare; -jocuri didactice.		sprijin CD/CDS; - realizează corelații simple și observă anumite legături în natură; - scrie corect un text pe baza unor termeni ofertați; - Cunoaște/identifică repertoriul nupțial și funebru - cu sprijin CD/CDS; - realizează corelații simple și observă anumite legături în natură; -intonează cel puțin o strofă din repertoriul, a două cântece ale copilăriei – cu sprijin CD/CDS; -intonează cel	rezolvate cu CD/C.D.S. - evaluarea orală va fi preponderentă, dar va alterna cu evaluarea scrisă (elevul se poate exprima mai bine oral decât scris, intonează nivel minimal fragmente muzicale-vocale); -portofoliul; -fișe de progres - observația sistematică;

		- recunoașterea cântecului propriu-zis și intonarea unui fragment la alegere din repertoriul propriu-zis. 6. Doina; - recunoașterea doinei vocale și cea instrumentale. 7. Balada; - recunoașterea baladei 8. Cântecul de joc. - recunoașterea cântecului de joc (hora, sârba, brâul)			puțin o strofă dintr-un cântec propriu-zis – cu sprijin CD/CDS; -identifică/ diferențiază doina instrumentală și cea vocală– cu sprijin CD/CDS;; -identifică balada Miorița– cu sprijin CD/CDS;; -identifică dansurile populare românești – cu sprijin CD/CDS; - realizează corelații simple și observă anumite legături în natură;	
		Recapitulare finală		Săpt. 8	Criteriile minimale de apreciere a progreselor elevului cu CES.	Evaluare sumativă

Notă:

* Pentru fiecare obiectiv operațional se precizează modul de lucru pentru scenariul 1 (S1 - *față în față*) și scenariul 3 (S3 - *online*). Scenariul hibrid reiese din îmbinarea scenariilor enumerate anterior

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

*Precizarea STRATEGIILOR DE TERAPIE ȘI RECUPERARE pentru copiii/ elevii din învățământul de masă presupune enumerarea **metodelor și mijloacelor utilizate în vederea realizării obiectivelor operaționale**

** Precizarea INDICATORILOR presupune identificarea și enumerarea **criteriilor minimale de apreciere a progreselor** copiilor/ elevilor

Director, Prof.xxx Semnătură: _____ Data: 18.02.2022	Întocmit, Numele și prenumele: <u>prof. BULGĂRE MIHAELA</u> Specialitatea: <u>EDUCAȚIE MUZICALĂ</u> Semnătură: _____ _____

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. învă. preșcolar: Buna Livia- Eleonora

Școala Gimnazială „Iosif Vulcan” Holod

1. INFORMAȚII DE BAZĂ

Numele și prenumele: Ș D G

Data nașterii : 06.03.2017

Școala/ Grădinița: Școala Gimnazială „Iosif Vulcan” Holod/ G.P.N. nr. 2 Vintere

Grupa: mijlocie

2. STAREA ACTUALĂ A COPILULUI

Mențiuni medicale importante: Vorbire rară, ezitantă;

Stăpânește instrumentele muncii intelectuale (citit, scris, socotit);

Dezvoltă relații interpersonale;

Are aptitudini sportive.

Diagnostic: ID=85p, hipoacuzie neurosenzorială bilateralăcongenitală profundă, cu deficit auditive binaural total peste 100DB.

Prezentarea sintetică a evaluării:

În abordarea copilului deficient de auz am plecat de la premisa că el poate face tot ceea ce face orice copil normal și, că , în condițiile unei activități de reabilitare timpurie și corectă, evoluția lui poate fi similară cu a unui auzitor.

1.Abordări (atitudini, gesturi, acțiuni comportamente etc.) care să vină în sprijinul copilului :

stimularea și susținerea oricăror acțiuni ale copilului

☐ o atitudine pozitivă, optimistă față de copil

☐ evitarea mimicii exagerate

☐ evitarea intensității mărite a vocii

2.Punerea accentului pe verbalizare (acțiunea de a exprima în cuvinte, coerent, o experiență), verbalismul este total inefficient !

3.Perceperea, de către elev, a sunetelor atât în mediul artificial cât și în natură.

CARENȚE:

- lipsa abilităților de comunicare;
- o scăzută tendință a copilului cu deficiență de auz de a intra în relație și de a comunica cu adulții și cu ceilalți copii;
- tendința de a asocia gestica naturală cu verbalizări orale simple;

Copilul participă la activitățile care-i plac, se joacă cu copiii, încearcă să se impună celorlalți copii. Își acoperă uneori urechile, gesticulând că e gălăgie. Singurele cuvinte pe care le articulează sunt: apa, mama, albastru, papa. Se comporta ca toți copiii când vine vorba de alimentație, jocuri, igienă personală, etc.

Cunoaște toate culorile, numerele, literele, dar nu reușește să reproducă cuvintele care le însușesc. Începe sarcinile de lucru, dar nu întotdeauna are răbdare să le finalizeze, gesticulând plictiseală sau chiar plâns. Este foarte încăpățânat, rare ori cedând în favoarea altui copil.

Exerciții de realizare a auzului fonematic:

ex. – Turnăm apa într-un pahar (în încăpere, de la robinet)

- Exerciții de imitare a sunetului produs de diferite obiecte
- Imitarea zgomotului apei în natură (ploaie, râu, etc.)
- Perceperea vibrațiilor din mediu, etc.

4. Jocuri de educare a auzului :

ex. Capcana- identificarea sursei sonore

Ce auzi ? –asocierea sunetelor cu imagini

Zgomote- trântitul ușii, spargerea balonului, etc.

De câte ori auzi ? –corelarea sunetului cu numărul

5. Antrament auditiv verbal :

ex. Ex-joc și variante de teme (la cumpărături, în vizită, la doctor, etc.) favorizând vizualizarea și comunicarea

Jurnalul- portofoliu realizat de copil care permite comunicarea pe baza lui

NOTĂ : Se alege o temă pe săptămână care să permită dramatizare sau joc de rol.

Se pune accent pe dialogul dascăl- copil dar și pe cel copil- copil.

Disciplina/ Aria curriculară vizată de program:

Toate ariile curriculare predate la grădiniță.

Intervenții anterioare: A fost înscris în anul precedent la grădiniță, dar doar din acest an școlar s-a dorit intervenția personalizată și suplimentară asupra lui.

Obiective generale:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Dezvoltarea auzului fonematic
- Dezvoltarea mobilității articulatorii
- Îmbunătățirea discriminării sunetelor deficitare

PLANIFICAREA INTERVENȚIEI:

- Elevul reușește să identifice / discrimineze sunete cunoscute din mediul înconjurător, cu localizarea sursei acestora
- Evitarea manifestărilor emoționale extreme;
- Răspunderea non-verbală la stimuli verbali oferiți de cadrul didactic;
- Elevul pronunță corect prin imitație, sunetele, silabele și cuvintele formate din silabe duble;
- Elevul reușește să identifice corect obiectele și imaginile obiectelor din mediul apropiat;

Planul de intervenție

Competențe/ Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenții e	Criterii minimale de apreciere a progresului	Metode și instrumente de evaluare
Elevul reușește să identifice / discrimineze sunete cunoscute din mediul înconjurător, cu localizarea sursei acestora	Exerciții-joc de ascultare și identificare a unor zgomote, sunete și onomatopee Exerciții de localizare a sunetelor din mediul ambiant (identificarea sursei zgomotelor, identificarea	- obiecte/jucării care produc sunete; - înregistrări audio; - structuri euritmice; Jucării;	Pe parcursul anului școlar	Se apreciază atingerea obiectivului la 5 răspunsuri adecvate, fără ajutor, pentru stimulii auditivi proveniți din diferite surse	Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale Anexa nr. 1

	vocii persoanelor din mediul familiar copilului) Exerciții de diferențiere a sunetelor emise de diferite instrumente muzicale Audiții muzicale ale unor cântece care conțin onomatopee				
Evitarea manifestărilor emoționale extreme;	Exerciții de imitare a expresiilor mimicofaciale Exerciții de recunoaștere sau de exprimare a diferitelor emoții și sentimente prin mimică și gestică și prin realizarea unor desene, modelaje din lut și	- joc de rol; - soft educațional; - activități de expresie plastică și grafică; - marionete;	Pe parcursul anului școlar	Se apreciază consolidarea deprinderii la observarea a 5 din 5 răspunsuri emoționale adecvate la situații concrete apărute în context școlar	Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale Anexa nr. 2

	plastilină, colaje etc. Jocuri de rol pentru exprimarea unor răspunsuri emoționale la diferite situații concrete apărute în context școlar				
Răspunderea non-verbală la stimuli verbali oferiți de cadrul didactic;	Exerciții aplicative de executare a unor comenzi verbale simple: „Bate din palme!”, „Scutură mâinile!”, „Bate din semastrul I Se apreciază consolidarea deprinderii la Fișa de înregistrare a manifestărilor 6 verbal la stimulii verbali oferiți de cadrul didactic	- demonstrația comportamentulu i pe care elevul trebuie să îl imite;	Pe parcursul anului școlar	Se apreciază consolidarea deprinderii la 5 din 10 comportament e corect realizate, fără sprijin	Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamental e Anexa nr. 3

	picioare!” „Încrucișează brațele!” „Bate palma cu mine!” etc. Exerciții de receptivitate raportate la expresii faciale și motrice de precizie: „Pumnul strâns!” „Arătătorul sus!” „Arată-mi limba!” „Zâmbește!” „Atinge nasul!” etc.				
Elevul pronunța corect prin imitație, sunetele, silabele și cuvintele formate din silabe duble;	Exerciții-joc de antrenare a motricității aparatului fono-articulator Jocuri pentru mărirea capacității respiratorii, formarea unei respirații diafragmale, obținerea	- demonstrația; - exercițiul; - diverse instrumente de suflat, baloane, lumânări etc. - material ilustrat; - demonstrația articulatorie; - comparația sonoră;		Se apreciază atingerea obiectivului la pronunția reflectată corectă a 4 din 5 structuri sonore din categoriile menționate	Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale Anexa nr. 4

	unui ritm respirator uniform Exerciții-joc de mișcare și de imitare a unor onomatopee Exerciții-joc de pronunție reflectată a vocalelor, consoanelor, silabelor directe și inverse Exerciții-joc de unire a silabelor în cuvinte simple				
Elevul reușește să identifice corect obiectele și imaginile obiectelor din mediul apropiat;	Exerciții de răspuns, prin atingere sau înmânare, a 20 de obiecte din următoarele 5 categorii: alimente, jucării, obiecte de igienă, obiecte de îmbrăcăminte	- obiecte din cabinetul de terapii sau din sala de clasă; - imagini ale obiectelor din categoriile precizate; - fișe de lucru; - jocuri interactive;		Se apreciază atingerea obiectivului la indicarea corectă, fără ajutor, a 4 din 4 obiecte / imagini ale obiectelor din mediul apropiat, pentru fiecare categorie precizată;	Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamental e Anexa nr. 5

	, rechizite școlare. Exerciții de răspuns, prin atingere sau înmânare, a 20 de imagini ale obiectelor din mediul apropiat al elevului, din următoarele 5 categorii: alimente, jucării, obiecte de igienă, obiecte de îmbrăcăminte , rechizite școlare.				

Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale (Anexa nr. 3)

Numele elevului: Ș D G

Domeniul de intervenție: Comunicare și limbaj

Perioada de intervenție: semestrul I

Obiectiv: Răspunderea non-verbală la stimulii verbali oferți de cadrul didactic;

Conținut: Exerciții de receptivitate

Criterii minimale de apreciere a progreselor: Se apreciază consolidarea deprinderii la obținerea a 5 din 10 răspunsuri non-verbale corecte ale elevului, fără ajutor;

Nr. crt	Item	Realizează independent	Realizează cu sprijin	Nu realizează
1.	Răspunde non-verbal la comanda: „Bate din palme!”			

2.	Răspunde non-verbal la comanda: „Scutură mâinile!”			
3.	Răspunde non-verbal la comanda: „Bate din picioare!”			
4.	Răspunde non-verbal la comanda: „Încrucișează brațele!”			
5.	Răspunde non-verbal la comanda: „Bate palma cu mine!”			
6.	Răspunde non-verbal la comanda: „Pumnul strâns!”			
7.	Răspunde non-verbal la comanda: „Arătătorul sus!”			
8.	Răspunde non-verbal la comanda: „Arată-mi limba!”			
9.	Răspunde non-verbal la comanda: „Zâmbește!”			
10.	Răspunde non-verbal la comanda: „Atinge nasul!”			

Observații:

Deprindere: Executarea de comenzi verbale simple consolidată în curs de consolidare neconsolidată

Recomadări:

Echipa de intervenție/Disciplin în cadrul cărora s-a realizat intervenția:

Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale (Anexa nr. 1)

Numele elevului: Ș D G

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Domeniul de intervenție: Comunicare și limbaj

Perioada de intervenție: semestrul I

Obiectiv: Elevul reușește să identifice/discrimineze sunetelor cunoscute din mediul înconjurător, cu localizarea sursei acestora;

Conținut: Exerciții de percepere, identificare și discriminare de sunete din mediul înconjurător

Criterii minimale de apreciere a progreselor: Se apreciază atingerea obiectivului la 5 răspunsuri adecvate, fără ajutor, pentru stimulii auditivi proveniți din diferite surse

Nr. crt	Item	Realizează independent	Realizează cu sprijin	Nu realizează
1.	Indică obiectele din mediul ambiant care au produs diferitele semnale sonore			
2.	Indică imagini ale obiectelor din mediul ambiant care au produs diferitele semnale sonore			
3.	Indică instrumentele muzicale care au produs diferitele sunete			
4.	Indică persoanele din mediul familiar a căror voce au auzit-o			
5.	Manevrează o jucărie sau o imagine pentru a indica sursa producerii sunetelor din natură, identificate auditiv în cântece sau secvențe video („Cine face așa?”, „Când se sude așa?”)			

Observații:

Deprindere: Receptarea și localizarea surselor sonore

Recomadări:

Echipa de intervenție/Disciplină în cadrul căreia s-a realizat intervenția:

Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale (Anexa nr. 5)

Numele elevului: Ș D G

Domeniul de intervenție: Comunicare și limbaj

Perioada de intervenție: semestrul I

Obiectiv: Elevul reușește să identifice corect obiectele și imaginile obiectelor din mediul apropiat;

Conținut: : Exerciții recunoaștere după denumire a obiectelor/imaginilor obiectelor din mediul familiar

Criterii minimale de apreciere a progreselor: Se apreciază atingerea obiectivului la indicarea corectă, fără ajutor, a 4 din 4 obiecte / imagini ale obiectelor din mediul apropiat, pentru fiecare categorie precizată;

Nr. crt	Item	Realizează independent	Realizează cu sprijin	Nu realizează
1.	Identifică, după denumire, 4 alimente* / imagini ale acestora (atinge sau înmânează)			
2.	Identifică, după denumire, 4 jucării* / imagini ale acestora (atinge sau înmânează)			
3.	Identifică, după denumire, 4 obiecte de igienă* / imagini ale acestora (atinge sau înmânează) indică instrumentele muzicale care au produs diferitele sunete			
4.	Identifică, după denumire, 4			

	obiecte de îmbrăcăminte* / imagini ale acestora (atinge sau înmânează)			
5.	Identifică, după denumire, 4 obiecte de îmbrăcăminte* / imagini ale acestora (atinge sau înmânează)			

Observații: *se precizează care sunt itemii selectați pentru fiecare categorie de obiecte

Deprindere: Recunoaște, după denumire, obiecte/imagini ale obiectelor din mediul
familiarRecomadări:

Echipa de intervenție/Disciplin în cadrul cărora s-a realizat intervenția:

Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale (Anexa nr. 4)

Numele elevului: Ș D G

Domeniul de intervenție: Comunicare și limbaj

Perioada de intervenție: semestrul I

Obiectiv: Elevul pronunță corect prin imitație, sunetele, silabele și cuvintele formate din
silabe duble;

Conținut: Exerciții de pronunție reflectată a sunetelor, silabelor și a cuvintelor formate din
silabe duble

Criterii minimale de apreciere a progreselor: Se apreciază atingerea obiectivului la pronunția
reflectată corectă a 4 din 5 structuri sonore din categoriile menționate;

Nr. crt	Item	Realizează independent	Realizează cu sprijin	Nu realizează
1.	Imită onomatopee (exemple: vântul, ploaia, trenul, șarpele, pisica etc.)			
2.	Pronunță reflectat vocale, cu înălțime și durată diferite (exemple: ooo – intonație care exprimă mirare; ăăă – intonație care exprimă			

	dezamăgire etc.)			
3.	Pronunță reflectat consoane (se notează consoanele pe care reușește să le pronunțe)			
4.	Pronunță reflectat silabe (consoană+vocală) (se notează combinațiile pe care reușește să le pronunțe); exemple: ma, ba, la, ta, ti etc.			
5.	Pronunță reflectat cuvinte formate din silabe duble (exemple: mama, Mimi, baba, Lala, Titi etc.)			

Observații:

Deprindere: Pronunția reflectată a sunetelor, silabelor și a cuvintelor formate din silabe duble

Recomandări:

Echipa de intervenție/Disciplină în cadrul căreia s-a realizat intervenția:

Fișa de înregistrare a manifestărilor comportamentale (Anexa nr. 2)

Numele elevului: Ș D G

Domeniul de intervenție: Socio- emoțional

Perioada de intervenție: semestrul I

Obiectiv: Evitarea manifestărilor emoționale extreme;

Conținut: Jocuri și exerciții de stimulare a autocontrolului emoțional

Criterii minimale de apreciere a progreselor: Se apreciază consolidarea deprinderii la observarea a 5 din 5 răspunsuri emoționale adecvate la situații concrete apărute în context școlar;

Nr. crt	Item	Realizează independent	Realizează cu sprijin	Nu realizează

1.	Identifică expresiile mimico-faciale ale persoanelor din jur			
2.	Reproduce un model mimico-gestual care exprimă comportamente de ajutorare/întrajutorare			
3.	Reproduce un model mimico-gestual care exprimă salutul			
4.	Acceptă reacțiile de liniștire ale adultului în situații declanșatoare de emoții negative			
5.	Exprimă diferite stări emoționale prin activități de desen, modelaj, dans etc			

Observații:

Deprindere: Oferă răspunsuri emoționale adecvate situațiilor apărute în context școlar

Recomadări:

Echipa de intervenție/Disciplină în cadrul căreia s-a realizat intervenția:

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Învățământ Preșcolar Bunesu Mihaela
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”/ Grădinița cu
Program Normal Rotărăști, Nicolae Bălcescu, Vâlcea

I. INFORMAȚII DE BAZĂ

NUMELE ȘI PRENUMELE: N. D. A.
GRĂDINIȚA/ȘCOALA: G.P.N. ROTĂRĂȘTI/ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE BĂLCESCU”, SAT ROTĂRĂȘTI, VÂLCEA
DATA NAȘTERII: 08.01.2016
GRUPA/CLASA: MARE

II. STAREA ACTUALĂ A COPILULUI

STAREA ACTUALĂ DE SĂNĂTATE: BUNĂ
EVALUAREA ÎNȚĂLĂ. PREZENTARE SINTETICĂ:

- Nu imită mișcări
- Nu efectuează îmbrăcarea/dezbrăcarea, încălțarea/descălțarea
- Nu exprimă verbal pașii pe care îi face pentru anumite activități
- Nu se concentrează la o activitate 20 de minute, fără supervizare.

- ✓ **DISCIPLINA/ ARIA CURRICULARĂ VIZATĂ DE PROGRAM:**
- ✓ **DLC- *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii.***
- ✓ **DS - *Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii.***

INTERVENȚII ANTERIOARE:

- ✓ *Dezvoltarea socio-emoțională.*
- ✓ *Capacități și atitudini de învățare.*
- ✓ *Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale.*

III. PLANIFICAREA INTERVENȚIEI

OBIECTIVE GENERALE ALE PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

DATA ÎNCEPERII ADMINISTRĂRII PROGRAMULUI: 13.09.2021

INTERVAL DE TIMP: 1 SEMESTRU

ECHIPA DE INTERVENȚIE: Prof. Înv. Preșc. BUNESCU MIHAELA

IV. PUNEREA ÎN PRACTICĂ

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE:

Nr. crt.	Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare	Rezultate obținute
1	2	3	4	5	6	7
	Formarea capacității de exprimare orală, a stăpânirii de sine, autocontrolului și relaționarea cu cei din jur.	Prin jocuri de rol la grădiniță și prin exerciții de autocunoaștere, explicația, convorbirea, problematizarea	1 Semestru.	Utilizarea comportamentului intervenit este necesară atât la grădiniță cât și acasă pentru buna funcționare a copilului cu persoanele venite în contact, dar și întru ocuparea timpului în scop instructiv.	Zilnic educatoarea va efectua prezența copilului, logopedul și psihologul monitorizează prezența copilului în cadrul sesiunilor programate, iar fiecare participant implicabil va testa schimbările/modificările copilului prin diferite metode: orală și scrisă.	Din două în două săptămâni se vor aplica anumite etape de măsurare a progresului/regresului copilului. Datele de întâlnire sunt stabilite de fiecare participant (educatoare, logoped, psiholog, părinți). Locul pentru fiecare acțiune și întâlnire: grădiniță, cabinet psihologic, cabinet logopedic și domiciliul copilului.

Data evaluării sumative: 22.12.2021

Rezultatele obținute în urma aplicării programului:

Pe viitor D.A. împreună cu părinții vor respecta programul impus de grădiniță, logoped și psiholog. Un mare rol îl au părinții pentru munca de acasă a copilului, aceasta constând în implicarea permanentă a lui D.A. în diferite activități, care pot deveni rutine (salutul, dezbrăcatul, îmbrăcatul etc.), dar, și în alte activități care să-i dezvolte autonomia, stăpânirea de sine și limbajul.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Învățământ Preșcolar Bunesu Elena-Alexandra
Școala Gimnazială Numărul 4/ Grădinița cu Program Normal
Numărul 11 Copăcelu, Râmnicu Vâlcea

I. INFORMAȚII DE BAZĂ

NUMELE ȘI PRENUMELE: P.A.

GRĂDINIȚA/ȘCOALA: G.P.N. NR. 11 COPĂCELU/ ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 4, RM. VÂLCEA

DATA NAȘTERII: 23.02.2018

GRUPA/CLASA: MICĂ

II. STAREA ACTUALĂ A COPILULUI

STAREA ACTUALĂ DE SĂNĂTATE: BUNĂ

EVALUAREA ÎNȚĂLĂ. PREZENTARE SINTETICĂ:

- Imită mișcări;
- Nu efectuează îmbrăcarea/dezbrăcarea, încălțarea/descălțarea;
- Nu exprimă verbal pașii pe care îi face pentru anumite activități;
- Nu se concentrează la o activitate 20 de minute, fără supervizare.

✓ **DISCIPLINA/ ARIA CURRICULARĂ VIZATĂ DE PROGRAM:**

✓ **DLC- Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii.**

✓ **DS- Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii.**

INTERVENȚII ANTERIOARE:

- ✓ *Dezvoltarea socio-emoțională.*
- ✓ *Capacități și atitudini de învățare.*
- ✓ *Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale.*

III. PLANIFICAREA INTERVENȚIEI

OBIECTIVE GENERALE ALE PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

DATA ÎNCEPERII ADMINISTRĂRII PROGRAMULUI: 13.12.2021

INTERVAL DE TIMP: 1 LUNĂ

ECHIPA DE INTERVENȚIE: Prof. Înv. Preșc. BUNESCU ELENA-ALEXANDRA

IV. PUNEREA ÎN PRACTICĂ

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE:

Nr. crt.	Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare	Rezultate obținute
1	2	3	4	5	6	7
	Formarea capacității de exprimare orală, a stăpânirii de sine, autocontrolului și relaționarea cu cei din jur.	Prin jocuri de rol la grădiniță și prin exerciții de autocunoaștere, explicația, convorbirea, problematizarea	1 LUNĂ	Utilizarea importanței intervenției este necesar atât la grădiniță cât și acasă pentru buna socializare a copilului cu persoanele venite în contact, dar și pentru ocuparea timpului în scop constructiv.	Zilnic educatoarea va efectua prezența copilului, logopedul și psihologul monitorizează prezența copilului în cadrul sesiunilor programate, iar fiecare participant implicabil va testa schimbările/modificările copilului prin diferite metode: orală și scrisă.	Din două în două săptămâni se vor aplica anumite etape de măsurare a progresului/regresului copilului. Datele de întâlnire sunt stabilite de fiecare participant (educatoare, logoped, psiholog, părinți). Locul pentru fiecare acțiune și întâlnire: grădiniță, cabinet psihologic, cabinet logopedic și domiciliul copilului.

Data evaluării sumative: 13.01.2022

Rezultatele obținute în urma aplicării programului:

Pe viitor P. A. împreună cu părinții vor respecta programul impus de grădiniță, logoped și psiholog. Un mare rol îl au părinții pentru munca de acasă a copilului, aceasta constând în implicarea permanentă a lui P. A. în diferite activități, care pot deveni rutine (salutul, dezbrăcatul, îmbrăcatul etc.), dar, și în alte activități care să-i dezvolte autonomia, stăpânirea de sine și limbajul.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT ÎN TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ ORAL ȘI SCRIS

Buzatu Simona

Școala Gimnazială "Liviu Rebreanu" Comănești, jud. Bacău

1.INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele elevului:

Data nașterii:

Grupa: mare „Piticii”

Domiciliul:

Psihodiagnostic:*Deficiență de limbaj și comportament.*

Informații despre starea de sănătate a elevului: Stare bună de sănătate.

Informații despre mediul social: Locuiește împreună cu familia lui, având în componența sa mama, tata și o soră de 12 ani. Familia prezintă condiții bune de locuit. Mama se implică în activitatea copilului atât acasă cât și la grădiniță, dar nu are pregătirea necesară pentru a-si educa copilul, cât să nu fie nevoie de intervenția specialiștilor.

10. ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Profesor psihopedagog :

Profesor logoped:

Prof. pt învă. preșcolar:

Data elaborării P.I.P.: 1 octombrie – 15 iunie

INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:

- chestionare orale;
- observații curente;
- aplicații practice;
- fișe de lucru utilizate la diferite activități;
- proba de evaluare;
- convorbire individuală și în grup;
- observația spontană și dirijată.

11. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

Pe termen lung:

- Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- Dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
- Dezvoltarea expresivității și creativității;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Dezvoltarea motricității mâinilor, dar și a altor părți ale corpului;

Pe termen scurt:

- Formarea abilităților de comunicare;
- Formarea abilităților de participare la activități;
- Dezvoltarea capacității de scriere;
- Participarea la activități de grup;
- Participarea la activități specifice matematicii;

12. SCOPURILE PROGRAMULUI:

- Reducerea și eliminarea lacunelor din cunoștințele elevului;
- Educarea exprimării verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic;
- Formarea capacității de a comunica folosind propozițiile;
- Formarea deprinderilor de scriere corectă a elementelor grafice;
- Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii;
- Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și rezolvare de probleme;
- Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic;

13. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

- Stimularea preșcolarului în vederea reducerii dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea proceselor psihice (memorie, atenție, motivație), a unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv și motivational, a deprinderilor de muncă individuală;
- Implicarea mamei pentru a o ajuta să lucreze cu copilul în asimilarea unor cunoștințe esențiale: cunoașterea mediului, coordonare spațio-temporală, dezvoltarea limbajului și a vocabularului, abilități de relaționare socială;

OBIECTIVE	METODE SI TEHNICI	MATERIALE UTILIZATE
- efectuarea unor exercitii de relaxare, pentru concentrarea atenției și dezvoltarea memoriei;	- convorbirea - povestirea - problematizarea - exercitiul de relaxare	- planșe - fișe de lucru - jocuri de construcție - plastilină - cărți - puzzle
- educarea auzului fonematic, a atenției vizuale, a analizei auditive și îmbogățirea	- exercitii de gimnastică respiratorie, linguală; - exercitii pentru formarea priceperilor și	- planșe - fișe de lucru - jocuri

vocabularului;	deprinderilor de pronunție corectă a silabelor și cuvintelor; - exerciții de formulare a unor propoziții simple cu sunetul corectat în diferite poziții; - povestiri după imagini, planșe; - demonstrația;	- cărți
- stăpânirea și motivarea personală prin gestionarea adecvată a trăirilor afective negative;	- exerciții de autocunoaștere; - exerciții pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii; - exerciții pentru managementul emoțiilor negative; - convorbirea; - problematizarea; - lauda, încurajarea;	- fișe de lucru - desene - minge antistres - joc de rol
- explicarea și formarea unor deprinderi eficiente de lucru;	- explicația; - exercițiul	- cărți, caiete; - fișe de lucru și cartonase
- organizarea locului de învățare prin eliminarea elementelor distractive;	- convorbirea; - exercițiul; - încurajarea	
- sprijinirea copilului în parcurgerea materiei în ritm propriu;	- tratarea diferențiată; - relație empatică educatoare-preșcolar, psiholog-preșcolar; - activități complementare;	- planșe - jocuri - casete - cărți
- construirea unui orar și respectarea lui, oferirea de recompense de către familie;	- convorbirea; - exercițiul	- cartonase cu sarcini expuse în camera
- măsuri unitare de susținere a copilului de către familie; - motivarea familiei în continuarea tratamentului medicamentos;	- consultarea; - informarea - empatia	- monitorizarea succesului prin acordarea de fete vesele

- Frecvența activităților programului terapeutic este de o sedință pe săptămână (45-50 de minute)

EDUCATOAREA:

- Antrenează preșcolarul în activitățile specifice pe arii de stimulare sau recuperatorii și recreative, cu respectarea particularităților de vârstă și individuale;
- În cadrul lecțiilor se lucrează diferențiat, cu respectarea planificării materiei (cu revizuri și adaptări);

MIJLOACE: probe de evaluare, fișe de lucru, planșe, jetoane, jocuri didactice, rechizitele și auxiliare școlare, obiecte de uz general;

Domeniul de intervenție: *Educarea limbajului*

Prescolarul nu pronunță corect cuvintele și are un vocabular foarte sărac. Răspunsurile sale sunt monosilabice sau în propoziții incomplete. Nu reușește să povestească textele auzite în cadrul

activităților ori întâmplări din viața personală, pierde firul logic al acestora. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris.

Obiective pe termen scurt	Obiective operaționale	Activități de învățare	Criterii minimele pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
5. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral	- să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral; - să sesizeze intuitiv corectitudinea unei propoziții ascultate; - să distingă cuvintele dintr-o propoziție dată, silabele dintr-un cuvânt ; - să formuleze clar și corect enunțuri verbale potrivite unor situații date; - să integreze cuvintele noi în enunțuri;	-exercitii de delimitare a cuvintelor in enunturi; -exercitii de stabilire a pozitiei unui cuvânt într-o propoziție; -jocuri de identificare a pozitiei silabelor in cuvânt; -exercitii de distingere a sunetului initial, final sau din interiorul unei silabe sau al unui cuvânt; -identificarea cuvintelor ce contin sunetul învățat si despartirea lor in silabe; -jocuri de punere in corespondenta a unui cuvânt auzit cu imaginea corespunzătoare; -exercitii de despartire a cuvintelor in silabe; - exerciții de trasare a elementelor grafice; - exerciții de adoptare a poziției corecte si comode pentru scris; - exerciții de scriere a unor elemente grafice pregătitoare, care sa faciliteze scrierea literelor si scriere în duct continuu;	- înțelege semnificația globală a unui text scurt, după ascultarea repetată a acestuia, sau după lămuriri suplimentare; - formulează răspunsuri la întrebările puse, uneori cu imprecizii, corectate la solicitarea educatoarei; - distinge și delimitează cuvintele în propoziții de două cuvinte, rostite clar de educatoare; - distinge, după auz, silabele și sunetele, dintr-un cuvânt dat, de 1-2 silabe; - pronunță corect, cuvântul integral și pe silabe, cu imprecizii corectate cu sprijinul educatoarei; - citește imagini fluent și corect, folosind enunțuri clare; - construiește propoziții formate din 2-3 cuvinte, cu mici abateri corectate la	- Evaluarea orală și scrisă - Aprecieri stimulative - Evaluare cu mai multe reveniri - Evaluări curente formative - Probe scrise, fișe de lucru
6. Dezvoltarea capacității de exprimare orală				
7. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea / lectura)	-să identifice semne grafice și desene care transmit mesaje; - să sesizeze legătura dintre enunțuri și imaginile care le însoțesc; - să desprindă semnificația globală a unui text ;			

	- să citească după imagini		intervenția educatoarei ;	

Domeniul de intervenție: Matematică

Preșcolarul formează mulțimi, recunoaște culorile, numără crescător până la 5, dar are probleme în ceea ce privește numărul până la 10 sau numărul descrescător, chiar și cu ajutorul obiectelor. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mazăgălește foaia.

Obiective pe termen lung	Obiective de referință	Activități de învățare	Criterii minimele pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
1. Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii	- să recunoască numerele naturale de la 0 la 10; - să compare două mulțimi de elemente; - să completeze un șir de numere crescator; - să scrie vecinii numerelor;	- exerciții de numărare cu obiecte de la 0 la 10; - exerciții de citire și de recunoaștere a numerelor naturale de la 0 la 10; - compararea mulțimilor; - exerciții compunere și descompunere cu numere naturale de la 0 la 10; - rezolvarea de probleme cu obiecte sau cu desene simple: puncte, cerulețe, linii etc.. -ex. de descompunere a numerelor naturale;	- asociază mulțimi (alcătuite din obiecte identice, ușor de numărat), cu numărul lor (cardinalul mulțimii); -numără corect, crescător și descrescător, din 1 în 1, în concentrul 0-10; - copiază, transcrie și scrie după dictare cifrele; -efectuează adunări și scăderi în concentrul 0-10, utilizând simbolurile +, -, = ; - descompune numerele naturale (1-10)utilizând obiecte; -rezolvă probleme cu date numerice și enunț sintetic, care presupun o singură operație, cu numere mai mici decât 10;	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri verbale Evaluări curente
2. Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și rezolvare de probleme	- să exploreze modalități variate de compunere și descompunere a numerelor, în concentrul 0 – 10 cu suport intuitiv;	-ex. de adunare și scădere cu 1-2 elemente ; -ex. – joc pentru verbalizarea etapelor de calcul		Probe scrise, fișe de lucru
3. Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic	- să efectueze operații de adunare și de scădere cu numere naturale	-ex. de comparare a numerelor folosind diferite reprezentări ale acestora		

Prin acest program am urmărit:

- recuperarea laturilor disfuncționale;
- consilierea comportamentală;
- antrenarea preșcolarului în activități plăcute pentru a-l stimula;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- antrenarea preșcolarului în activități extracurriculare;
- dezvoltarea motricității generale și a finei motricități;
- dezvoltarea abilităților de numerație și calcul matematic;
- formarea deprinderilor de scriere corectă și respectare a spațiului de scris;
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului;
- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;
- dezvoltarea atitudinilor pozitive de relaționare în grup;

Logoped,
Director,
Prof.

Psihopedagog,
Educatore,

De la emoție la agresivitate

Proiect didactic

Profesor Învățăământ Preșcolar: Candel Anca
Școala Gimnazială „Sf.Andrei ” Slobozia –Ialomița

Tema: De la emoție la agresivitate

Aria curriculară: Consiliere și orientare

Profesor : Candel Anca

Grupa: Mare

Competențe generale:

1. Dezvoltarea respectului față de sine și a atitudinilor pozitive față de propria persoană
2. Dezvoltarea abilităților interpersonale necesare în școală, în familie, în grupul de prieteni
5. Dezvoltarea abilităților de management al stilului de viață

Competențe specifice:

- identificarea unor modalități de îmbunătățire a managementului resurselor personale;
- demonstrarea unor abilități , atitudini și comportamente care promovează atitudinea pozitivă față de sine;
- analizarea abilităților necesare comunicării inter-personale de-a lungul vieții;
- analizarea strategiilor pentru dezvoltarea emoțională și socială;
- identificarea emoțiilor în anumite situații ;
- conștientizarea propriilor emoții și exersarea tehnicilor de comunicare.

Metode și procedee:

- comunicare asertivă, explicația, problematizarea, jocul de roluri, chestionare.

Forma de organizare și desfășurare a activității: individual, pe perechi.

Resurse- de timp-30 de minute

-materiale : fișe de lucru, foi flipchart, postituri.

Desfășurarea activității:

1.Moment organizatoric

Pregătirea materialului didactic si a climatului optim pentru buna desfasurare a activitatii.

2.Captarea atentiei

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Motivarea prescolarilor printr-un joc cu jucării de plus care imită emoțiile . Aceștia trebuie să își aleagă o jucărie de culoarea preferată și apoi să identifice emoția .

3. Anunțarea temei și a obiectivelor activității

Se anunță tema lecției – “Fericiți sau tristi ” și obiectivele acesteia .

4. Dirijarea învățării.

Prescolarii vor rezolva activitățile propuse în următoarea fișă de lucru.

Fișă de lucru

1. Completați frazele printr-un stiker :

- a) Când prietena mea este tristă eu mă simt ☹
- b) Când nu am cu cine să mă joc, eu mă simt ☹
- c) Când merg la doctor mă simt ☺
- d) Când plouă și nu putem să ne jucăm în curtea școlii, eu mă simt..... :(
- e) Când primesc un cadou , mă simt ☺
- f) Când merg la bunici , mă simt ☺
- g) Când pierzi la fotbal sau tenis , te simți ☹

2. Facem un joc de rol:

Bucurie:

Ne îmbrățișăm unii cu ceilalți .

Cântăm și dansăm .

Tristețe:

Stăm cu mâinile încrucișate

Stăm supărați.

3. Reprezentați printr-un desen emoții , sentimente și stări:

- a) FURIE (ex. Sprâncene încruntate, culoarea roșie)
- b) BUCURIE
FERICIRE
- c) TRISTEȚE
NEFERICIRE
- d) SURPRIZĂ
UIMIRE

4. Asigurarea feedback –ului .

Prescolarii vor avea de ghicit stările imitate de cadrul didactic .

5. Evaluarea și încheierea activității .

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Se face o apreciere a lucrărilor de fiecare copil asupra celorlalte lucrări ale colegilor și lipesc stikere prin Metoda TURUL GALERIE. Cadrul didactic apreciază toate lucrările desenate cu stikere fericite. Se fac de către profesor aprecieri individuale și colective, în funcție de modul de implicare al elevilor.

Bibliografie:

1.<http://www.citatepedia.ro/>

2. “Proceduri de intervenție și gestionare a situațiilor de violență în mediul școlar”, 2010, Inspectoratul școlar județean Cluj, Centrul Județean de Resurse și de Asistență educațională Cluj, coordonator grup de lucru : Prof. Marin Plosca CJRAE.

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT

Profesor consilier școlar, Catalan Florentina
Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”
Roșiorii de Vede, Teleorman

Numele și prenumele copilului/elevului:.....

Mama: .....

Tata:.....

Data nașterii: .....

Domiciliul: .....

Unitatea de învățământ la care este înscris: .....

Certificat de orientare școlară și profesională nr. .... emis de C.J.R.A.E., Teleorman

Data realizării/revizuirii planului de servicii individualizat: .....

Responsabilul de caz servicii educaționale: .....

Drepturi/Beneficii de asistență socială pentru copii cu CES (prevăzute de Legea nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare): conform planului de abilitare-reabilitare a copilului cu dizabilități, anexat la hotărârea nr.13 ședința din 05 ianuarie 2017

Servicii psihopedagogice pentru copilul cu C.E.S.

Asistent personal: .....

Tipul de serviciu/ intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii educaționale - educație formală: elev în clasa .....; - educație nonformală: asigurarea unui mediu afectiv, suportiv și stimulativ, formarea deprinderilor elementare de autoservire. - educație pentru sănătate: relaționare, socializare – motivație intrinsecă în executarea sarcinilor; - dezvoltarea deprinderilor de viață independentă: capacitate de adaptare ridicată, comportament civilizat, cooperant, comunicativ. Formarea deprinderilor psiho.socio-educative: conform vârstei cronologice a copilului	Liceul Tehnologic ”Anghel Saligny”, Roșiorii de Vede, Teleorman	- Înlăturarea și diminuarea dificultăților determinate de deficiențele pe care le are elevul, urmărind realizarea unei pregătiri școlare și unei socializări la nivelul maxim al potențialului său. - Dezvoltarea operațiilor gândirii și a calității	.....	15.01.2022- sfârșitul anului școlar 2021-2022	072.....

		acesteia. - Recuperarea lacunelor datorate handicapului de care suferă. - Asigurarea condițiilor necesare dezvoltării fizice, psihice și intelectuale.			
Servicii de asistență psihopedagogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin	-	-	-	-	-
Servicii de consiliere și orientare școlară	Liceul Tehnologic "Anghel Saligny", Roșiorii de Vede, Teleorman	- Îmbunătățirea activității de învățare, instruire, compensare și recuperare a elevului. - Suport în integrarea școlară și socială în vederea creșterii calității vieții elevului și a familiei.			
Servicii de terapie logopedică/ terapia tulburărilor de limbaj	-	-	-	-	-
Servicii de terapie educațională*	-	-	-	-	-
Servicii de kinetoterapie*	-	-	-	-	-
Asigurare transport la unitatea de învățământ	-	-	-	-	
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă**	-	-	-	-	-

*Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ special.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

**Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ de masă.

Responsabil de caz: Numele și prenumele: Profesor.....

Semnătură:.....

Aprobat Comisia de orientare școlară și profesională:

Președinte,	
Director CJRAE Teleorman:	.....
Vicepreședinte:	.....
Membri:	.....
Jr.	.....
Jr.	.....
Prof.	.....
Observator:	.....
Secretar:	.....

Crearea unui mediu incluziv în școala obișnuită

Prof.înv. primar Chenciu Loredana

Școala Gimnazială Nr. 1 Negoiești, jud. Bacău

Prof.înv.preșcolar Chenciu Diana Alexandra

Școala Gimnazială Alexandru cel Bun, Bacău

Prin această lucrare ne-am propus să găsim cele mai bune metode, strategii de acțiune cu scopul de a ușura trecerea la educația incluzivă, de a valorifica la maxim potențele biologice și psihice ale copiilor cu cerințe educative speciale.

Foarte frecvent întâlnim în școală copii care au probleme de învățare. Desigur, pentru fiecare copil în parte trebuie să găsim un răspuns la problemele lui pentru a sprijini învățarea pentru că la fiecare dintre aceștia identificăm nevoia de afecțiune, de securitate, de apreciere permanentă și nu în ultimul rând de o apreciere pozitivă. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acționăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor, de aceea considerăm necesar să ne punem întrebări înainte să răspundem, deoarece atunci când îți pui întrebări, cauți soluții și asta înseamnă că te interesează.

Prima întrebare pe care o considerăm că ar trebui să și-o pună fiecare cadru didactic, ar fi legată de modalitățile de identificare a copiilor cu cerințe educative speciale. Depistarea acestora este posibilă printr-o evaluare inițială, urmărindu-se cunoștințele, comportamentele acumulate de copil până la data evaluării, convorbirea cu părintele, cu elevul sau cu alți membri ai comunității cu care elevul intră în contact, observări sistematice sau ocazionale asupra comportamentului elevului și nu în ultimul rând, interpretarea rezultatelor obținute de elev la teste, fișe de lucru, produse ale activității acestuia.

Nevoia identificării tipului de dificultate cu care se confruntă fiecare copil este foarte important deoarece în funcție de acesta se va proiecta strategia educațională care i se potrivește elevului cu CES. Se va diferenția actul educațional în funcție de posibilitățile și nevoile elevului. Astfel se va valorifica potențialul fiecărui elev, depistat în urma evaluării și se va întocmi un plan de intervenție personalizat. Acesta necesită eforturi și energii suplimentare din partea învățătorului, deoarece elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de activități de recuperare și de o atitudine specifică, conform nevoilor individuale. Această abordare diferențiată necesită o colaborare strânsă între pedagog, psihologul școlar și părinții elevilor în cauză. Pe de o parte, învățătorului îi revin responsabilitățile abordării diferențiate, pe de altă parte colaborarea lui cu psihologul școlar și părintele, mărind eficacitatea intervenției educaționale. Învățarea are nevoie de susținere prin sprijin în interiorul clasei, în timpul procesului de predare-învățare, dar și în afara clasei prin dezvoltarea

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate parteneriatului educativ cu familiile elevilor, cu alți specialiști și cu comunitatea în general. Aceste strategii potențează adaptarea pentru viața socială, prin cultivarea competențelor psihosociale și a relațiilor de cooperare între membrii grupului școlar, indiferent de capacitățile și performanțele lor, valorizând părțile pozitive ale personalității fiecăruia.

Odată depistați acești elevi, un alt aspect trebuie avut în vedere și anume acela de a-i trata în mod egal cu ceilalți copii, atât cât este posibil. Indiferent de activitate, nu vom spune unui copil cu CES: „Tu nu poți participa la...” (vizită, excursie, serbare, etc). Dimpotrivă, îl vom încuraja să acționeze, fiindcă nevoile lui speciale, oricum îi vor limita activitatea. Aici vom interveni noi cu sprijin. Acești elevi au nevoie de a se implica în procesul de predare-învățare ca toți ceilalți elevi. Modul în care îi implicăm trebuie să fie un demers multisenzorial explicit care îi ajută să avanseze. Învățătorul trebuie să ofere elevului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele lecției, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți elevi ai clasei. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale. Este important ca acești elevi să își formeze o imagine de sine pozitivă deoarece nu putem să le determinăm aptitudinile și să le înțelegem comportamentele decât dacă ne apropiem de sentimentele fiecăruia. Numai când își împărtășesc preocupările și sentimentele ei pot să achiziționeze siguranță și echilibru.

Școala incluzivă reprezintă o extindere a scopului și a organizării școlii obișnuite pentru a putea răspunde unei mari diversități de copii, în speță copii marginalizați, defavorizați sau excluși de la educație.

După o atentă observare a tuturor elevilor și după stabilirea „afinităților” fiecăruia, cadrul didactic va putea să împartă diverse responsabilități elevilor, având în vedere și responsabilizarea elevilor cu CES în funcție de capacitățile și înclinațiile fiecăruia. Când într-un colectiv există elevi cu CES, cadrul didactic trebuie să dea dovadă de abilitate și imaginație pentru a reuși socializarea acestora.

Ca o concluzie, transformarea clasei sau a școlii într-un mediu incluziv facilitează succesul învățării pentru toți copiii și presupune adaptarea sa continuă, flexibilă și dinamică la cerințele dezvoltării și învățării acestora. Fiecare persoană, copil, tânăr sau adult, trebuie să beneficieze de oportunități educaționale proiectate pentru a le satisface necesitățile educaționale de bază.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ungureanu Dorel, Copii cu dificultăți de învățare, E.D.P., S.A. București, 1998
2. Vrăsmaș Traian, Învățământul integrat și/sau incluziv, Ed. Aramis, București, 2001
3. Vrăsmaș Ecaterina, Introducere în educația cerințelor speciale, Ed. Credis, Universitatea din București, București, 2004

FIȘĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Profesor învățământ preșcolar Cheregi Crina Maria
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 56 Oradea

I. Date personale:	
Numele și prenumele:	P. M.
Data nașterii:	28.03.2018
Domiciliul:	-
Unitatea de învățământ:	G.P.P. NR.56 ORADEA
Grupa:	Mică
II. Date familiale:	
a. Structura și componența familiei:	
Tipul familiei:	☐ monoparentală prin: statut inițial, deces, divorț, separație ☐ legal constituită ☐ alte situații:
Frați/ surori (număr frați/ surori, vârstă, statut/ ocupație):	Nu are.
b. Alte situații relevante pentru evoluția copilului:	☐ părinți plecați în străinătate: ☐ crescut de rude de gradul II, III ☐ în protecție specială ☐ alte situații
c. Atmosfera și climatul familial:	☐ raporturi armonioase, de înțelegere între părinți/între părinți și copii ☐ raporturi punctate de conflicte mici și trecătoare ☐ dezacorduri puternice în familie, conflicte frecvente ☐ familie destrămată sau pe cale de destrămare ☐ alte situații
d. Atitudinea părinților/reprezentantului legal față de școală și față de problemele de educație ale copilului:	Părinții sunt foarte deschiși, comunicativi și interesați de acomodarea copilului la mediul grădiniței, de evoluția lui și de găsirea celor mai bune soluții în gestionarea problemelor întâmpinate de copil în cadrul mediului educațional.
III. Starea de sănătate:	
a. Starea generală de sănătate:	Bună
b. Mențiuni medicale importante pentru procesul de învățământ:	Nu sunt
IV. Evaluare psihopedagogică:	
a. Dezvoltare psihomotorie (coordonare motorie, schema corporală, lateralitate, structuri perceptiv-motrice, orientare spațio-temporală/Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani): Alte particularități (deficiențe și conduite specifice):	Coordonare motorie conformă vârstei. Prezintă ticuri palpebrale. Schema corporală parțial însușită. Structuri perceptiv motrice limitate. Lateralitate dreapta, orientare spatio-temporală în formare. Din pozițiile spațiale recunoaște sus-jos. Interacționează optim cu jucăriile, interes limitat.
b. Procesele cognitive și stilul de muncă:	
Gândirea:	-Înțelegenoțiuni: ☐ simple ☐ complexe -Defineștenoțiuni: ☐ simple ☐ complexe -Operează cu noțiuni: ☐ simple ☐ complexe

	-Înțelege relațiile cauză-efect: ☐ da ☐ nu Înțelege noțiuni simple. Gândire în stadiu preoperațional. Indică imaginile solicitate atunci când este promptat. Realizează asocieri simple (animal - sunet în cartea cu imagini sonore). Înțelege și execută comenzi simple (ex. „Dă-mi creionul,,)
Memoria:	Formele memoriei: ☐ de scurtă durată ☐ delungă durată ☐ vizuală ☐ auditivă ☐ mixtă Memorie de scurtă durată, preponderent cu caracter vizual, în formare, dificil de evaluat pe fondul comportamentelor opozante de tip anxios.
Limba și comunicare:	Vocabular: ☐ redus ☐ ☐ mediu dezvoltat ☐ ☐ bogat Exprimare orală: ☐ ☐ nu comunică oral ☐ ☐ greoaie ☐ ☐ incorectă gramatical ☐ ☐ clară, corectă Prezintă un vocabular de cuvinte la limita inferioară în conformitate cu vârsta cronologică. Comunică oral la solicitări multiple și strict în zona lui de interes, în comunicarea cu cadrele didactice răspunde în general monosilabic. Inițiază comunicare, cu elemente stereotipe („Vine mami repede, repede., Vine mami la ușă, etc...). Prezintă dislalie polimorfă și elemente de ecolalie, contextual. Repetă propoziții simple pe care le aude în jurul lui. Nu inițiază conversații nici cu adulții din mediul grădiniței, nici cu copiii.
Atenția:	☐ tulburări de atenție ☐ nu prezintă tulburări de atenție Se observă ușoare tulburări de atenție. Este distras de stimuli nesemnificativi din mediu. În activitățile frontale de la grupă poate sta concentrat doar 2-3 minute.
Motivația de învățare și voința:	☐ extrinsecă ☐ intrinsecă Alte particularități:

	Motivație extrinsecă. Mobilizare a efortului voluntar la recompense imediate.
Receptivitatea, participarea și implicarea:	Dificil de antrenat. În activitatea directă de 1:1, prin solicitare multiplă, promptare imediată și sprijin realizează sarcini simple. În mediul grădiniței, în lipsa figurii de atașament (mama), prezintă comportamente puternic anxioase, cu afectare a receptivității. Pe același fond anxios, manifestă comportamente opozante (refuzul de a participa la activitățile de grup, de a se implica în activități ludice, de a mânca, etc) Totuși, se observă elemente de progres, (stă pe scăunel, interacționează foarte rar cu câteva jucării din grupă, etc)
c. Aspecte socio-emoționale	☐ sociabil, comunicativ ☐ retras, izolat, puțin comunicativ ☐ turbulent ☐ agresivitate verbală ☐ agresivitate fizică Nu interacționează cu ceilalți copii, tendință de retragere. Prezintă dificultăți de adaptare la mediu nou, pe același fond anxios amintit, precum și toleranță scăzută la frustrare, elemente de labilitate emoțională, schimbare rapidă a stării. Refuză apropierea cadrelor didactice (ținutul în brațe, îmbrățișatul, mângâiatul) sau al copiilor. Nu se joacă, aleargă dintr-un capăt în altul al grupei dând din mâini și repetând propoziția: „Vine mami repede, repede, etc Adaptarea la mediul grădiniței a fost extrem de dificilă, plângea și țipa tot timpul petrecut în grădiniță. Refuza orice, inclusiv mersul la toaletă sau la masă.
d. Nivelul achizițiilor școlare (deprinderi, interese):	Nu manifestă preferință pentru nici o activitate, nu are capacitatea de a sta concentrat să deseneze, picteze, etc. Modelajul îl atrage puțin de câteva minute, dacă este ajutat de educatoare. Îi place să privească și să asculte cântece de copii de pe youtube, fredonând secvențe din acestea. În cadrul activităților frontale educatoarea îl ține lângă ea, pentru a putea desfășura activitatea. Refuză să se joace cu ceilalți copii sau să finalizeze o lucrare specifică vârstei lui (lipire, desen, pictură, trasări simple, etc.)
Deprinderi de citit: Nu e cazul (cunoaște literele)	☐ total absente ☐ slabe ☐ bune ☐ foarte bune
Deprinderi de scris: Nu e cazul (scrie literele de tipar)	☐ total absente ☐ slabe

	☐ bune ☐ foarte bune
Deprinderi de calcul: Nu e cazul (Calculează în centrul 0-10)	☐ total absente ☐ slabe ☐ bune ☐ foarte bune
Abilități sau interese speciale:	-
Alte particularități:	-
V. Rezultate școlare și extrașcolare ale elevului:	
a. Discipline la care a obținut rezultate deosebite:	-
b. Rezultate deosebite obținute în activități extrașcolare:	-
c. Factori explicativi ai reușitei școlare/dificultăților întâmpinate pe parcursul programului școlar:	-
VI. Traseul educațional:	
Programe educaționale la vârstă antepreșcolară (creșă, grădiniță, centre de zi cu componenta educațională): Denumirea instituției: Perioada: Observații:	-
Programe educaționale la vârstă preșcolară (creșă, centre de zi cu componenta educațională): Denumirea instituției: Perioada: Observații:	Frecvență G.P.P. nr 56 din anul școlar 2021-2022.
Pregătirea școlară (unități de învățământ de masă, unități de învățământ special/special integrat): Denumirea instituției: Perioada: Observații:	-
Activități de sprijin anterioare și prezente, inclusiv extrașcolare (terapii în centre/clinici, în grădiniță sau școală):	În prezent participă la nivelul grădiniței la Consiliere psihopedagogică individuală o dată pe săptămână.
Observații și recomandări, inclusiv privind forma de școlarizare:	Se recomandă învățământ de masă, evaluare de specialitate, consiliere psihopedagogică (dezvoltare socio-emoțională, stimulare cognitivă), iar în familie, limitarea accesului la ecran. (Tv, telefon, tabletă, etc)

Data întocmirii:

Întocmit:

Bibliografie:

***ORDIN Nr. 1985/1305/5805/2016 din 4 octombrie 2016

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale la elevii cu CES

Prof. Chichifoi Mariana CSEI „Sf.Andrei”Gura Humorului
Prof. Chichifoi Ilie Aurel Colegiul „Al.cel Bun”Gura Humorului

Dezvoltarea emoțională a copilului are un rol central în fiecare aspect al dezvoltării sale generale. În integrarea sa socială, abilitățile socio-emoționale dobândite de copil reprezintă abilități de viață fără de care copilul nu ar avea o dezvoltare armonioasă, necesară pentru o bună adaptare la viața de adult.

„Inteligența emoțională reprezintă aptitudinea de a identifica, evalua și controla propriile emoții dar și pe cele ale persoanelor din jur. Acest tip de inteligență rezidă din capacitatea de a te cunoaște și înțelege pe tine și de a-i cunoaște și înțelege pe ceilalți. Inteligența emoțională este legată de concepte precum iubire, empatie, spiritualitate, și nu are legătură cu coeficientul de inteligență pe care îl știm cu toții - IQ” [4, p. 5]. Într-o singură frază, inteligența emoțională este abilitatea de a identifica, înțelege și gestiona stări și sentimente - atât pe ale noastre, cât și pe ale altora.

D. Goleman (2018) vorbește despre competențe emoționale și sociale, pe care le descrie ca fiind capacități învățate, bazate pe inteligența emoțională [2]:

Inteligența emoțională, numită și EQ sau competențe emoționale, nu reprezintă altceva decât capacitatea noastră înăscută de a recunoaște, exprima, înțelege și regla emoțiile.

Dacă ne referim la educația emoțională, aceasta, începe foarte de timpuriu, mai ales dacă există contexte stimulative, părinții trebuie să fie receptivi față de emoțiile copiilor, să dea dovadă de empatie și sincronizare, să stimuleze discuțiile care să ducă la înțelegerea semnificației emoțiilor.

Conform cercetărilor statistice, competența emoțională este de două ori mai importantă decât abilitățile tehnice sau intelectuale. Dezvoltarea inteligenței emoționale reprezintă înțelegerea și gestionarea emoțiilor pentru a crea relații armonioase cu cei din jur, de aceea este foarte important să dezvoltăm de la etape timpurii și această latură a copilului.

Inteligența emoțională din viața adultă își are originea în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale în perioada școlară, aceasta fiind o perioadă de achiziții fundamentale în plan emoțional, social și cognitiv.

Studiile de specialitate afirmă în mod hotărât că inteligența emoțională reprezintă principalul factor de predicție privind reușita în viață

Cum arată un copil inteligent emoțional?

Copilul inteligent din punct de vedere emoțional:

- este conștient de emoțiile sale,
- recunoaște emoțiile celor din jur,
- comunică ușor despre ceea ce îl interesează sau îl preocupă,
- știe să spună NU fără să-i rănească pe ceilalți,
- are un bun management al emoțiilor negative,
- are comportamente rezonabile chiar și atunci când lucrurile nu merg așa cum și-ar dori și nu abandonează o activitate, nici atunci când devine dificilă,

- are bine dezvoltat sistemul motivațional - de pildă, nu face unele activități doar pentru că i-ai cerut tu să le facă sau doar când stai lângă el și îl supraveghezi, ci le face pentru că a înțeles că sunt utile pentru propria dezvoltare și îi oferă beneficii,
- este sigur pe el în majoritatea situațiilor, iar atunci când simte că nu se descurcă, cere ajutorul,
- se adaptează rapid la situații/ persoane noi,
- nu îi este teamă să pună întrebări sau să își afirme preferințele,
- are prieteni cu care se relaxează dar de la care deopotrivă învață modele noi de comportament,
- inteligența emoțională este capacitatea: de a simți sentimentele (frica, bucurie, furie, tristețe) și senzațiile sale corporale (tensiune, destindere, prospețime, căldură, zgomote), de a fi conștient de toate aceste senzații și sentimente, de a le exprima, de a le identifica, de a le comunica cuiva,
- de a controla și a amâna impulsurile pentru un beneficiu mai mare sau mai important
- de a recunoaște ce depinde de sine și ce aparține celui alt.

Emoțiile și sentimentele elevului cu CES însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un rol important în viața lui și exercită în același timp o puternică influență asupra conduitei sale.

Competența emoțională pe care o dobândesc copiii desemnează abilitatea acestora de a-și gestiona emoțiile, precum și de a recunoaște și de a se adapta la emoțiile celorlalți. Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mintale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi de emoția pe care o au. Sunt autori care vorbesc de faptul că mulți copii își blochează emoțiile pozitive firești care i-ar putea ajuta să reușească sau care le-ar putea reduce din eforturile cognitive irosite. Emoții care pot fi pozitive (bucurie, simpatie, entuziasm, siguranță etc), ele apar atunci când ceea ce îți dorești corespunde cu ceea ce se întâmplă. Emoții negative (frica, vinovăție, gelozie, dezamăgire, supărare etc) ele apar atunci când ceea ce îți dorești nu corespunde cu ceea ce se întâmplă.

Modul în care un copil învață cum să recunoască emoțiile, să le exprime, să le înțeleagă și să le regleze, îi ajută ulterior să creeze și să mențină relații de lungă durată, să se adapteze, să prevină diferite probleme de comportament, să își dezvolte încrederea de sine și capacitatea de a fi empatic (învață să identifice emoția unei persoane pentru a putea în felul acesta să răspundă corespunzător).

Copiii au nevoie să experimenteze aceste emoții în mediul în care se simt în siguranță. Astfel vor începe să înțeleagă cine sunt, ce simt și ce se ascunde în spatele reacțiilor lor.

„Recunoaștem că mulți dintre elevii cu CES întâmpină dificultăți în reglarea emoțiilor negative, distructive. S-a constatat o corelație între emoțiile negative și indisciplina școlară, chiar delinvență. De aici rolul pe care îl pot juca profesorii în reducerea influenței provocatoare a emoțiilor negative, în asigurarea unei socializări normale a copiilor în școală sau în mediul proxim. Tot acești autori vorbesc despre influențe vizibile în relația dintre emoțiile negative și fenomenele de agresivitate, violență - de tip bullying, conflict între elevi, abandon școlar și alte evenimente

neplăcute. Invocăm, în special, calitatea scăzută a valorilor comportamentale, în tot ce numim reactivitate socioemoțională de noncalitate,, [3, p. 18].

Neglijarea identificării calității spectrului emoțional de către profesori, dar foarte adesea și de către părinți are efecte negative, pe termen scurt, mediu sau lung asupra rezultatelor învățării cognitive, chiar motrice. Se lărgeste astfel sfera impactului negativ, între care amintim; slaba proiectare a evenimentelor instruirii, slabul potențial de mobilizare a atenției, neprioritizarea obiectivelor educaționale, slaba stimulare a consilierii în strategia atingerii unor performanțe așteptate, neasigurarea calității feedbackului cu privire la amplitudinea greșelilor, a calității retenției, transferului sau a progreselor în alte domenii ale cunoașterii.

Sigur, emoțiile nu pot fi întotdeauna evaluate explicit și interpretate corect ca factori cu consecințe pozitive și/sau negative, ceea ce semnifică, simplificat, că modelul motivațional emoțional al instruirii nu este operant în acțiunea de control.

Cunoscând că o parte din tinerii cu dizabilități au probleme de comportament și că acestea sunt din cauza emoționalității negative și lipsei capacității de reglare emoțională, putem afirma că reglarea emoțională este asociată cu o competență socială sporită, operaționalizată; comportament adecvat din punct de vedere social, popularitate, comportament prosocial sau comportament agresiv. Printre elevii dificili sau cu probleme de conduită cauzate de stări emoțional-afective înțelegem interlocutori prezenți în actul instruirii/educației cu manifestări frecvent negative în comunicare, relaționare, interacțiune sau acțiuni evaluate ca vulnerabile.

Cu privire la analiza cauzelor reale/motivelor mai mult sau mai puțin conștientizate, la nevoia de cunoaștere și de dezvoltare a unor relații pozitive, precum și a unor intervenții dialogate adaptate situației elevului/elevilor respectiv/i, se impune respectarea unor criterii valide, normale, diplomatice.

O condiție de bază a dezvoltării armonioase a personalității elevului, a succesului la școală o constituie și climatul psihic în care acesta lucrează. Dar climatul psihic nu se realizează întotdeauna cu succes. Conflictele, umilința, teama, jignirea, lipsa de respect față de acesta etc., nu pot constitui un climat favorabil. De aceea e necesar să se pună accent pe crearea unei atmosfere calde, echilibrate, prielnice activității instructive-educative. Aceasta fiind o condiție indispensabilă pentru reușită.

Inteligența emoțională, este aceea care facilitează, climatul psihic, optim, de dezvoltare, motivând comportamentul și activitatea elevilor, dar și activitatea pedagogică a profesorului. Prin aspectele sale adiacente, inteligența emoțională, influențează procesul instructiv-educativ al profesorului asupra elevilor cu cerințe educaționale speciale, în rezultate bune, motivându-le pozitiv necesitatea de a învăța, felul de a se comporta, ajutându-i să-si atingă scopurile propuse, să-și dezvolte personalitatea.

Dezvoltarea relațiilor emoționale interpersonale pozitive între cadre didactice și elevi cu cerințe educaționale speciale, reprezintă elemente esențiale ale activității în clasă. Următoarele cerințe sunt necesare pentru competența relațională a cadrului didactic în mediul colectivelor de elevi dintr-o clasă unde se găsesc și copii cu diferite dizabilități [3, p. 93-94]:

a. Cultivarea unei relații de prietenie cu manifestări emoționale firești reprezintă o normă discretă la nivelul conduitelor umane care va avea efecte pozitive mai târziu, în adolescență, în tinerețe și la maturitate;

b. A accepta emoțional compania altor copii de vârstă școlară mică, mijlocie și mare, în preadolescență, adolescență, tinerețe și chiar ca adult reprezintă și cerința unui apel educațional firesc, important, pornind de la propria familie, precum și de la legarea de prietenii bazată pe trăiri

emoționale integrative, modelatoare, în spectru tot mai larg, dar cu selecție atentă și a altor stări emoționale pozitive.

c. Conștientizarea criteriilor de evaluare a calității stării emoționale manifestate de elevi în clase.

„Educația este un proces extrem de complex și de profund. Educația bazată pe inteligența emoțională pornește de la faptul că totalitatea acțiunilor - atât cele importante cât și cele mărunte permit crearea unui echilibru sănătos în relațiile cu copiii. Acțiunile trebuie să pună accent pe importanța sentimentelor și să ne ajute pe noi și pe copiii noștri, să ne ținem sub control emoțiile, în loc să acționăm impulsiv sau să ne lăsăm copleșiți de sentimente”[1, p. 39].

Se conturează astfel în planul instruirii și educării copiilor cu CES orientări didactice cu potențial afectiv. Sunt de reținut cele cu valoare relevantă, precum:

- înțelegerea mai bună a relațiilor între cogniție și afectivitate;
- înțelegerea corectă a modului în care afectivitatea însoțitoare a procesului instruirii poate influența comportamentul în procesul învățării, cu reflectări în self - conștiință și self-concept;
- descrierea clară a relațiilor între domeniul afectiv și obiectivele cognitive de bază ale instruirii și învățării, între abilitățile și atitudinile față de calitatea curriculumului școlar.

T.B. Brazelton arată că felul cum învață un copil este în directă relație cu inteligența emoțională. Pentru a fi orientat spre succesul personal trebuie îndeplinite următoarele condiții: încredere în sine, curiozitate, intenționalitate, autocontrol, capacitate de a iniția și întreține relații, capacitate de a comunica și cooperare/ conlucrare [5, p 181].

Așadar, copiii învață despre emoții și modul în care acestea pot fi gestionate corect în contextul interacțiunilor sociale. Experiențele lor în relațiile cu ceilalți îi ajută să învețe despre regulile de exprimare a emoțiilor, despre recunoașterea lor, despre reglarea emoțională.

Bibliografie:

1. ELIAS, M., TOBIAS, S., FRIEDLANDER, B. *Inteligența emoțională în educația copiilor*. București: Editura Curtea veche, 2011, 272 p
2. GOLEMAN, D. *Inteligența emoțională*. București, Ed. Curtea Veche, 2018, 536 p.
3. NEACȘU, I., SUDITU, M. *Educația emoțional-afectivă*. București, Ed.Polirom, 2020
4. PĂTRAȘCU, D. A., TOCAN, M., (COORD.) *Copii fericiți – adulți de succes. Inteligența emoțională se învață*. Ghid metodologic de bune practice, Ed. Sfântul Ioan, 2017, 218 p
5. ROCO, M. *Creativitate și inteligență emoțională*. Ed Polirom, 2001, 246 p

CURRICULUM ADAPTAT

pentru copil cu Cerințe Educaționale Speciale

Prof. învă. preșcolar: Chitoșcă Miruna
Prof. învă. preșcolar: Stroe Monica
Grădinița P.P. ‘Lumea Poveștilor’ Constanța

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Profesor de sprijin: Prof. S.I.

Numele cadrelor didactice: *Prof. învă. preșcolar: Chitoșcă Miruna*

Prof. învă. preșcolar: Stroe Monica

I. Date personale:

Numele și prenumele copilului: **D. A.**

Copilul este născut la data 13.10.2017, în loc. Constanța, jud. Constanța. Prezintă întârziere în dezvoltarea limbajului, tulburări de învățare, deficiență mintală ușoară/asociată.

II. Anamneza:

Antecedente patologice: Singurul copil al familiei.

Istoricul dezvoltării: Prezintă întârziere în dezvoltarea limbajului, în socializare, primul cuvânt este rostit în jurul vârstei de 3 ani.

Istoricul adaptării pedagogice: S-a adaptat greu la activitatea și disciplina din grădiniță din cauza tulburărilor de limbaj și a complexelor de inferioritate provocate de deficiențele de vorbire. La acestea se adaugă tendința de izolare, frica de a vorbi în public și puseuri de violență fizică asupra persoanelor din jurul său.

III. Diagnosticare:

Gradul de handicap: Grav cu asistent personal.

Examen somatic: Prezintă o dezvoltare staturală, ponderală și toracică normală.

Examen psihopedagogic: Bine dezvoltat fizic, ordonat în ținuta vestimentară. Are capacitate de concentrare și de efort foarte slabă. Obosește repede și nu mai participă la activități. Trece foarte

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

usor de la activitate la joc și foarte greu invers. Prezintă dislalie observată prin cuvinte pronunțate greșit, întârziere în apariția și dezvoltarea limbajului.

IV. Recomandări:

- Terapie logopedică;
- Ludoterapie;
- Terapie cognitivă;
- Consilierea părinților.

V. Intervenție în cadrul grădiniței:

Domenii: Domeniul Limbă și Comunicare, Domeniul Științe, Domeniul Om și Societate, Domeniul Estetic și Creativ, Domeniul Psiho-Motric.

Tipul de intervenție:

- dezvoltarea abilităților cognitive specifice vârstei copilului;
- dezvoltare abilităților de comunicare;
- însușirea unor deprinderi elementare.

Cine intrevine în aplicarea programului:

- educatoarele,
- consilierul școlar,
- profesorul de sprijin,
- părinții.

Scopul intervenției:

- dezvoltarea potențialului cognitiv al copilului, în vederea integrării lui în activitățile de tip școlar, cât și în grupul de copii.

Obiective:

- pe termen lung:

- creșterea nivelului de dezvoltare cognitive, prin stimularea corespunzătoare a senzațiilor și percepțiilor;
- dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a structurilor verbale;
- creșterea nivelului de dezvoltare motrică.

- pe termen scurt:

- să întrebe și să răspundă la întrebări;
- să ia parte la discuții în grupuri mici;
- să ia parte la activitățile de învățare în grup.

Structura programului de intervenție personalizată

1. Domeniul Limbă și Comunicare

Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
-Să exerseze abilitatea de receptare a mesajului verbal și nonverbal; -Să pronunțe corect sunetele limbii române (vocale și consoane); -Să pronunțe numele și prenumele său. -Să formeze propoziții simple. -Să cunoască numele tuturor copiilor, al doamnei educatoare, grupa din care face parte.	<u>Joc-exercițiu:</u> „Pe mine mă cheamă...” Joc didactic: „<i>Spune ce vezi?</i>” <u>Convorbire:</u> „Cum ne jucăm la grădiniță?”	sept. 2021 nov. 2021 periodic	Identifică și numește copiii. Pronunță numele și prenumele cu ajutorul educatoarei. Denumeste obiecte cu ajutorul educatoarei.	Orale Încurajarea și stimularea; Întărire pozitivă
-Să recunoască vecinătățile sălii de clasă; -Să numească grupele vecine. (mică, mare, pregătitoare).	Vizită în grădiniță și la celelalte grupe vecine. Dialogul.	2-3 zile Sept. 2021	Identifică și numește locurile cerute.	Deplasare prin grădiniță
- Să pronunțe corect și clar sunete, cuvinte și enunțuri simple. - Să asocieze cuvântul potrivit imaginii date.	Exerciții de exprimare corectă a obiectelor și lucrurilor din imaginea dată, identificarea culorilor și a obiectelor. Formulare de enunțuri simple. Joc didactic – „Denumeste imaginea printr-un cuvânt!”	3-30 oct.2021 (4 săptăm)	Exprimă corect denumirea obiectelor și lucrurilor cerute, singur sau cu ajutor.	Aprecieri verbale
-Să recunoască părți componente ale corpului omenesc; -Să denumească părțile componente ale corpului omenesc, simțurile.	Exerciții de identificare a părților corpului omenesc și de exprimare corectă. Memorizare: „Chipul meu?”, „Ce am?”	1-20 nov. 2021 (3 săptăm)	Se exprimă singur sau cu ajutor; Arată singur sau cu ajutor.	Aprecieri stimulatoare.

-Să numeasca membrii familiei sale. -Să cunoască puține informații despre fiecare membru.	ALA - Joc de rol „De-a mama și de-a tata”, „De-a frații”, „De-a bunicii” etc. Exercitii de dezvoltare a vocabularului.	21-30 nov.2021 periodic	Identifică membrii familiei, îi numește singur din fotografii.	Aprecieri verbale, acordarea de stimulente
-Să denumească anotimpul, să numească cel puțin două caracteristici. -Să denumească culorile caracteristice.	Exerciții de exprimare corectă a denumirii plantelor din imaginea dată și de identificare a culorilor regăsite la plantele prezentate; Jocuri senzoriale; „Ce culoare are floarea?”, „Arată culoarea...”	Mai 2022	Exprimă corect denumirea anotimpului și caracteristicile cu ajutor sau singur. Denumeste culorile galben,verde.	Aprecieri verbale și stimulente
-Să asculte cu atenție un text literar și să rețină câteva idei principale în succesiunea lor logică. -Să știe care sunt personaje pozitive și care sunt personaje negative.	DLC- „Capra cu trei iezi”, „Povestea celor doi arici: Ghimpici și Ghimpișor” Așază silueta unui animal la locul potrivit. Exerciții de exprimare corectă. „Îl așteptăm pe Moș Crăciun!” Exerciții de memorare.	Ianuarie, februarie 2021 periodic	Numește personajele din poveste, povestește cu ajutorul educatoarei un fragment preferat.	Încurajări, stimulente; Încurajări verbale, primește stimulente, în piept, reprezentând personajul preferat din poveste.

2. Domeniul Științe

-Să numere corect, crescător, ordinal și cardinal, în limitele 1-5. -Să clasifice obiecte după criteriul culorii. -Să sorteze obiecte după criteriul mărime. -Să identifice cifrele 1, 2, 3.	DȘ – Jocul didactic: „Coșul cu jucării” Exerciții de numărare. Joc-exercițiu „Formează mulțimi după...” „Separă cercurile roșii de cele galbene!” „Colorează ciuperca mică și morcovul mare!”	Septembrie, octombrie, noiembrie, 2021	Numără, cu ajutor, jucăriile din coș. Separă cu dificultate cercurile roșii de celelalte cercuri. Colorează ori obiectele mici ori obiectele	Aprecieri verbale, acordarea de stimulente

	Joc didactic: „Grupează cum îți spun!” Jocuri muzicale: „Numărătoarea”, Unu-i soarele pe cer!” Fișe de lucru		mari. Colorează parțial grupa cu trei și nu încercuiește cifra corespunzătoare.	
-Să denumească anotimpul, să numească cel puțin două caracteristici. -Să enumere părțile componente ale propriului corp. -Să identifice fructe și legume. -Să identifice animalele domestice și sălbatice.	DȘ - „După mine cine vine?” „Care sunt culorile toamnei?” Observare: „Eu, la gradiniță” Lectură după imagini, „Vitamine, de la cine?” Cântec „Graiul animalelor” Joc de masa: „Alege animale salbatice” Fișe de lucru Jocul didactic: „Cine a venit la noi?”	Oct. nov. 2021	Exprimă corect denumirea anotimpului și caracteristicile cu ajutor sau singur. Identifică ori unele, ori altele. Recunoaște legume și fructe. Identifică animalele domestice, dar nu pe cele sălbatice sau invers.	Aprecieri verbale
-Să observe plantele din imagini; -Să recunoască plantele cerute. -Să formuleze enunțuri simple pe baza unor imagini sau situații expuse. -Să recunoască culorile regăsite la plantele propuse. -Să cunoască părțile componente ale unei plante. -Să recunoască culorile regăsite la plantele propuse	„Grădina cu zarzavaturi”. Exerciții de identificare și recunoaștere . Exerciții și jocuri senzoriale: „Ce culoare are?”, „Arată culoarea..”, Ce culoare se potrivește?” Observare directă, exerciții de analiză, exerciții de completare, jocuri: „Cine sunt eu?”, „Cum mă cheamă?”, „Unde se potrivește?” Exerciții și jocuri senzoriale: „Ce culoare are?”, „Arată culoarea..”, Ce culoare se	Nov. 2021 Aprilie 2022 Oct. Nov. 2021 Aprilie- Mai 2022	Observă, recunoaște și numește, cu ajutor, câteva dintre plante. Găsește și numește culoarea cerută, singur sau cu ajutor. Repetă după educatoare, potrivește, denumește singur sau cu ajutor	Încurajări verbale, primește stimulente în piept, reprezentând florile observate. Aprecieri pozitive; fișă individuală de lucru

	<i>potrivește?”</i>			
-Să aranjeze figurile geometrice. -Să recunoască forma geometrică cerută sau culoarea acestora.	<i>DȘ - „Găsește triunghiul colorat!”</i> Exerciții de corecție a pronunției.	Dec. Ian. 2021 Periodic	Găsește și numește figura cerută, singur sau cu ajutor.	Aprecieri verbale
- Să se orienteze corect în spațiul de colorare. - Să denumească și să folosească corect instrumentele de lucru.	<i>ALA – „Ghetuța lui Moș Nicolae”</i> <i>„Felicitare pentru mama”</i>	Periodic	Scrie pe spațiile date, semnele grafice, cu ajutorul punctelor de sprijin.	Aprecieri verbale; Încurajări; Stimulente.
-Să învețe o poezie despre Moș Crăciun.	<i>DLC – „Uite, vine Moș Crăciun!”</i>	1-15 dec. 2021	Repetă după educatoare, după bunică, spune singur sau cu ajutor	Participarea activă la serbare
-Să observe și să cunoască mijloacele de transport.	<i>DȘ - „Cu ce călătorim?”</i> Dialogul Explicația	Mai 2022	Observă, atinge și denumește jucăriile singur sau cu ajutor	Încurajări verbale
-Să participe la o activitate în clasă, în mod direct.	<i>ALA - „Și eu vreau să fiu lăudat !”-joc</i>	Iun. 2022		Aprecieri verbale

3. Domeniul Om și Societate

Educație pentru societate - probe orale, practic-acționale

- Să utilizeze formule de salut. - Salută frumos la sosire „Bună dimineată!”, salută frumos la plecare „Bună ziua!”. -Să aplice norme de conviețuire în grup.	Rutine: <i>„Bună dimineată!, Bună ziua!”</i> Convorbire <i>„Cum ne comportăm la grădiniță?”</i> Joc-exercițiu <i>„Mama mea și tatăl meu”</i>	Periodic	Utilizează formule de salut, la venire și la plecarea din grădiniță, cu ajutorul părintelui sau a educatoarei.	Încurajări verbale

- Să redea numele părinților. - Să utilizeze formule de politețe „te rog!”, „mulțumesc”, iartă-mă!”.				
	„Roagă păpușa să-ți dea o jucărie!”		Acceptă, dar nu respectă regulile de conviețuire în grup.	Aprecieri verbale
	„Spune cum o/îl cheamă pe mama/tata!”	.	Redă parțial numele părinților.	Aprecieri verbale
-Să rupă hârtia în bucăți. -Să mototolească hârtia. -Să redea o temă, prin lipire, utilizând corespunzător instrumentele de lucru.	Lucru pe centre de interes – Artă: „Bucățele, bucățele” - Lucru pe centre de interes – Artă: „Bulgărași din hârtie” - Activitate practică „Mărul fermecat”		Rupe hârtia în bucăți, cu ajutorul educatoarei. Mototolește hârtia dată, cu ajutorul educatoarei. Completează spațiul din interiorul mărului.	Aprecieri verbale

4. Domeniul Estetic și Creativ

Activitate artistico-plastică - probe practic-acționale.

- Să reproducă din imaginație o temă la alegere. -Să redea, cu ajutorul plastilinei, diferite forme/elemente. -Să reproducă individual un cântecel sau un fragment dintr-un cântecel la alegere. -Să execute mișcări	Activitate artistico-plastică Desen cu temă la alegerea copiilor „Desenează tot ce dorești tu!” - Lucru pe centre- ArtaPictură cu temă la alegerea copiilor „Pictează ce dorești tu!”	Tot anul școlar	Mâzgălește foaia cu o culoare sau mai multe culori. Pictează foia cu o culoare sau mai multe culori, fără elemente. Modelează doar cu ajutorul educatoarei. Execută mișcări	Încurajări verbale Încurajarea și stimularea; Întărire pozitivă

asociindu-le după melodia și ritmul unui cântec.	-Lucru pe centre- Arta-modelaj „Modelează ce îți place ție!” „Să cântăm un cântecel!” -Joc muzical „La pădure” „Ascultăm și cântăm colinde!”	Decembrie 2021	la întâmplare. Execută parțial mișcări după melodia și ritmul cântecului. Învăță să cânte împreună cu ceilalți copii din grupă.	Aprecieri verbale, acordarea de stimulente

5. Domeniul Psihomotric

-Să recunoască componentele spațiale și să se orienteze adecvat.	Exerciții și locuri de mișcare ce vizează: a) direcția: înainte/înapoi sus/jos; stânga/dreapta b) distanța: aproape/depart c) pozițiile față de obiecte: lângă, pe, sub. Exerciții de mișcare: sus-jos, pe, sub, lângă, pe etc. Jocuri: „ Unde sunt? ”, Arată sus-jos... ”, „ Luați seama bine! ” Jocuri de căutare a unor obiecte așezate în diferite poziții spațiale; Rezolvarea unor fișe cu sarcini de orientare spațială. ALA - „Unde s-a ascuns iepurașul?”	Tot anul școlar	Corectitudinea și rapiditatea reacțiilor la comenzi; - Identificarea și precizarea corectă a pozițiilor spațiale ale obiectelor folosite în joc; - Recunoașterea și denumirea unor poziții spațiale ale obiectelor din imagini.	Observarea comportamentului; Chestionarea orală pentru conștientizare a pozițiilor spațiale; Aprecieri stimulative; Întreceri Analiza produselor activității (modul de rezolvare a fișelor)
Mers și alergări	- să se ridice în poziție șezândă din culcat; - să-și mențină poziția șezândă 5-10 min.		- să se aplece cu flexia genunchilor după un obiect și să se ridice.	
Sărituri	-să sară pe loc pe ambele picioare;		- să sară pe loc într-un picior.	
Apucare, aruncare, prindere	-să prindă cu ambele mâini un obiect (minge); - să apuce un obiect cu două degete;	Tot anul școlar	-să arunce obiecte de anumite mărimi cu o mână (stanga/dreapta); - să prindă cu ambele	

			mâini un obiect.	
<i>Echilibru</i>	-să lovească cu piciorul o minge mare, mică, grea; să stea într-un picior(3-5 sec).		- să coboare scările, ținându-se de balustradă;	

-Să perceapă componentele temporale care vizează ritmul mișcărilor. -Să execute diferite deprinderi motrice însușite la grupa mică. -Să execute la comandă mișcări ale diferitelor segmente ale corpului. - Să-și coordoneze gesturile și mișcările, pentru a reda grafic sarcina cerută. - să pună și să scoată obiecte mici în/din cutii; - să bată din palme; - să construiască un turn din mai multe cuburi; - să imite anumite acțiuni simple (deschide/închide ușa, învârtă cheia etc); - să realizeze după model, mișcări repetitive; - să bobineze un fir gros pe o bobină mare; - să mototolească hârtia; - să deșurubeze jucării;	- Exerciții efectuate pe loc și în deplasare, cu respectarea duratei, tempoului, intensității. - Exerciții și jocuri de mișcare cu utilizarea onomatopeelor și a versurilor ritmate: „Cioc-boc, treci la loc!”, „Unu-doi, unu-doi/Faceți toți la fel ca noi!” Joc motric „ Fă ca mine!” „Copii, copii veniți la jucării!” „Alergă la ursuleț!” ALA-DPM „Mergi cât durează melodia!”, „Aleargă mai repede!”, „Pășește mai rar!”, „Mergi ușor pe vârfuri!”, „Bate pasul!” ALA – liniuțe oblice spre stânga/dreapta, orizontale, verticale etc. „Încercuiește floarea de sus!”, „Subliniază rădăcina!” etc. - să realizeze în maniera proprie, dactilopicturi; - să atingă degetul mare de fiecare deget; - să apuce creionul între degetul mare și arătător; - să înșire pe sfoară mărgel mari;	Tot anul școlar	Răspunde corect motric la comenzile educatoarei. -Execută mișcări la ritmul indicat. Execută deprinderea motrică de a alerga, doar cu ajutorul educatoarei. Execută la întâmplare mișcări ale diferitelor segmente ale corpului. Nu execută corect semnele grafice. „Încercuiește floarea de sus!”, „Subliniază rădăcina!” etc . - să realizeze diverse imagini prin lipirea părților componente (casă, brăduț, omul) de dimensiuni mari; - să rostogolească forme din plastilină; - să coloreze respectând conturul; -să asambleze un puzzle din mai multe piese mari; - să despacheteze diverse obiecte, prin ruperea hârtiei;	Analiza modului cum respectă durata, tempoul, intensitatea în timpul executării mișcărilor; -Aprecieri verbale; -Încurajări; -Stimulente. Aprecieri stimulative; Aprecieri verbale, acordarea de stimulente Aprecieri verbale, acordarea de stimulente

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT în cazul copilului cu CES pentru integrarea în învățământul de masă

Educator: Chițu Florentina-Adina

Școla Gimnazială Nr.1 Frățești/ Grădinița cu PP "Prichindeii" Giurgiu

ANAMNEZA

NUME : F.M.M.

VARSTA : 4 ani

GRUPA : Mixtă (mijlocie –mare) "Fluturașii" , an școlar 2021-2022

DOMICILIU : Sat Remuș , comuna Frățești , județul Giurgiu

EVALUARE PEDAGOGICĂ: Deficiență de limbaj , retard în achiziția limbajului , intelect mediu datorat nestimulării verbale.

DATE FAMILIALE : familie (posibilități foarte bune de creștere și educare)

NUMELE ȘI PRENUMELE PĂRINȚILOR : F.F. și F.

PROFESIE : tatăl – muncitor la vulcanizare , mama –casnică

FRAȚI /SURORI : o soră mai mica (1 an)

BUGETUL FAMILIEI : nivel mediu, tatăl este singurul susținător financiar al familiei

EVOLUȚIA COPILULUI :

Fetița are o familie normală , părinții își arată interesul ca fetei lor să nu-i lipsească nimic.

Fetița este primul copil al familiei , s-a născut normal , este bine dezvoltată fizic .

Din punct de vedere al vorbirii se descurcă foarte greu . Înțelege ce i se spune dar răspunde greu în limita posibilităților folosind cateva sunete.

Din punct de vedere relațional s-a integrat ușor în colectiv(exercită preferințe pentru persoanele care-I acordă mai multă atenție) nu se manifestă violent . Cunoaște animalele și le denumește în limbajul ei , cunoaște culorile . Îi place să se joace cu copiii și vine din proprie inițiativă la grădiniță (îi repetă dimineața mamei urmatorul cuvânt –pii ce reprezintă copiii de la grădiniță) și este foarte tristă cand nu vine la grădiniță . De educația ei se ocupă atât mama cat și tatăl.

COGNITIV

CAPACITATEA DE ORIENTARE SPAȚIALĂ :

Fetița nu se poate orienta : stânga/dreapta, dar știe sus/jos, în față/în spate ,.

CAPACITATEA DE ORIENTARE ÎN TIMP:

Nu știe să enumere zilele săptămânii , nu știe anotimpurile , nu știe când se întâmplă: azi , mâine ,ieri..

GRADUL DE ÎNȚELEGERE ȘI EXECUTARE A UNEI COMENZI

Copilul repetă în manieră proprie comanda și uneori o execută cum poate.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

STABILIRE DE CATEGORII :

Știe care sunt jucării , animale , flori , haine dar nu știe (nu poate) să le spună caracteristicile și să le numească .Nu știe sexul ei și să deosebească fetele de băieți . Cunoaște membrii familiei , știe ca are o surioară mai mică decât ea si ii spune bebe.

LIMBAJUL DE VORBIT :

Copilul prezintă întârzieri în dezvoltarea limbajului , greutate în pronunțarea sunetelor , vocabularul sărac , posibilități de exprimare redusă. Prezintă repetarea obsesivă a frazei : Mami bebe a Giugu.

ACTIVITĂȚILE MATEMATICE :

Nu cunoaște bine culorile , forme , mărimi și de aici și imposibilitatea de a forma grupe după anumite criterii .

AUTONOMIE PERSONALĂ :

Deprinderile de igienă personal nu sunt îndeajuns formate . Mănâncă singură dar nu știe să facă ordine apoi. Își face prieteni dar comunică cu ei în manieră proprie , este foarte zâmbitoare.

DEZVOLTAREA SOCIO-AFECTIVĂ :

Copilul petrece foarte mult timp cu mama și sora . S-a acomodat ușor în grupul de copii. Este solicitată pentru realizarea unor sarcini ușoare în familie.

DEZVOLTAREA PSIHOMOTRICĂ :

Recunoaște părțile corpului . Îi lipsește dexteritatea în mănuierea obiectelor , Nu duce la bun sfârșit o sarcină.

DIAGNOZA ȘI PROGNOZA :

Colectarea informațiilor s-a realizat prin :

- discuții cu părinții
- analiza produselor activității (desen , fișe)
- observarea comportamentului

DURATA PLANULUI DE INTERVENȚIE : 1 an școlar 2021-2022

SCOP : Dezvoltarea potențialului cognitiv al copilului în vederea integrării în grupul de copii și în activitățile specifice grădiniței .

OBIECTIVE GENERALE :

- dezvoltarea abilităților cognitive , de comunicare specific vârstei preșcolare;
- verbalizarea copilului prin cuvinte si propoziții;
- socializarea , relaționarea prin însușirea unor deprinderi elementare;
- creșterea nivelului de dezvoltare și coordonare motrică.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Resurse umane implicate în aplicarea planului de intervenție personalizat :

Educatoare Chițu Florentina , părinți , copil F.M.M. , Prof. Psihopedagog Neacsu Carmen din cadrul școlii Speciale Nr.1 Giurgiu

Resurse materiale folosite în aplicarea planului de intervenție personalizat :

Jetoane, planșe, figuri geometrice, jucării, creioane ,coli ,legume, fructe , lipici, recompense.

Metode :Conversația, explicația ,demonstrația . exercițiul , munca independentă.

Resurse temporale : 1 an școlar , minim o activitate pe săptămâna.

DOMENIUL DE INTERVENȚIE	OBIECTIVE SPECIFICE	TIPURI DE ACTIVITĂȚI	RESPONSABIL
I . COGNITIV	-să sorteze obiecte după formă , mărime , culoare, -să formeze grupe de obiecte după anumite criteria (formă , mărime , culoare) -să compare mulțimi de obiecte (mai multe , mai puține , tot atâtea) -să numere până la 3, -să exprime nevoi personale(foame, sete) -să asocieze cuvinte cu obiecte familiare, -să răspundă verbal , nonverbal în manieră proprie la întrebări simple privind acțiuni la care participă	-exerciții de sortare: ”Spune-mi cum sunt?”- joc logic - activități de formare de mulțimi :”Spune-mi unde pot locui?” - activități de comparare: ”Unde sunt mai multe ?” activități cu material individual -exerciții de numărare -exerciții de exprimare a necesităților –jocuri senzorialr -activități din mediul înconjurător “Toamna (observare) sau “Spune eu ce sunt?(joc didactic cu jetoane)	
II. SOCIO-AFECTIV	-să mănânce singur’ -să-și manifeste dorința de a se îmbrăca , încălța, -să folosească corect obiectele de toaletă (prosop , săpun , hârtie) - să-și exprime sentimente de dragoste , respect față de colegi(părinți , frați) -să capete încredere în forțele proprii, -să primească încurajări , recompense , laude,	-activități de servire a gustării în cadrul programului grădiniței, -exerciții de îmbrăcare , dezbrăcare , încălțare :”Cine se îmbracă primul ?(joc) -Chiar dacă sunt mic , mă descurc un pic. - convorbirePe cine iubești mai mult ? - Fiecare pui are familia lui – convorbire /lectură după imagini - Eu știu ce este bineconvorbire/j oc didactic	
III. PSIHO-MOTRIC	-să arate părțile corpului, -să redea prin desen , pictură , modelaj , diverse teme	-exerciții privind dezvoltarea schemei corporale, - exerciții de desen , pictură ,	

	-să imite gesture , acțiuni simple, Să meargă , aleargă, sară într-o direcție indicată.	modelaj, Cine este acolo? - exerciții imitative Cine face așa? - exerciții de motricitate : Mergi cum îți spun! Cine ajunge primul?	

Toate metodele de recuperare folosite vor duce la progresul copilului , la integrarea lui într-o școală incluzivă alături de copii.

Bibliografie

- Curriculum pentru educația timpurie -2019;
- Interventii psihopedagogice in tulburarile specifice de invatare, autor: Carmen David, Adrian Rosan, editura: polirom, an 2019;
- Culegere de jocuri logopedice, autor: Laura Hărdălău;
- <https://helpautism.ro/tipuri-de-terapie/logopedie/logopedia>
- <https://www.didactic.ro/>
- <https://jucarii-vorbarete.ro/>

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

AVIZAT

ÎNTOCMIT/PROPUS DE

DIRECTOR

PROF

RESPONSABIL COMISIA DE CURRICULUM

Resp.

ANTETUL școlii:

Nr. .... din .....

CURRICULUM ADAPTAT

Educatoare Cicsa Cristin/Gradinita cu Program Prelungit nr 54 Oradea

Invatatoare Morar Mihaela/Scoala Gimnaziala Georgiu Popa Campani

NUMELE ȘI PRENUMELE CADRULUI/CADRELOR DIDACTICE

PROPUNĂTOR/PROPUNĂTOARE: prof

NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI:

CERTIFICAT DE ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ NR.

DIAGNOSTIC:

CLASA/GRUPA:

DISCIPLINA:

PERIOADA DE IMPLEMENTARE:

ARIA CURRICULARA: COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

1. COMPETENȚE GENERALE:

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi/Activități de învățare	Metode mijloace	și de	Metode instrumente	și de	Observații

		realizare	evaluare	
1.1. Identificarea semnificației unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar și rar	- selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj	-observația -conversația -demonstratia -activități ludice	-teste -evaluări verbale -proiectul -întocmire desene/lucrări/colaje	- Dificultăți întâmpinate în domeniul exprimării verbale
1.3. Identificarea sunetului inițial și/ sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar	-punerea în corespondență a unui cuvânt rostit cu imaginea potrivită - vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni pentru copii -audierea unor povești citite/ înregistrate/ povestite de adulți/ copii	-povestirea -auditia -descrierea		
1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute -	-participarea la activități de tipul „Știrile zilei”, în care copiii ascultă întâmplări/ evenimente povestite de colegi sau adulți invitați -vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni pentru copii			
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare	-jocuri de mișcare pentru exersarea corectă a actului respirator, cu accent pe pronunția corectă – exerciții			
2.1.				

Pronunțarea clară a sunetelor și a cuvintelor în enunțuri simple	–joc de dicție, cântece, numărători ritmate -asocierea unor imagini sau obiecte, cu onomatopeele corespunzătoare; - jocuri de pronunțare a onomatopeelor, însoțite de mișcare			
2.2. Transmiterea unor informații referitoare la sine și la universul apropiat, prin mesaje scurte	-formularea de mesaje despre sine (nume, vârstă, adresă), despre familie, colegi, animalul preferat, culoarea preferată, mâncarea preferată etc. - formularea unor răspunsuri la întrebări adresate de colegi, pe teme de interes pentru copii - prezentarea unor evenimente semnificative din viața proprie			
2.3. Participarea cu interes la dialoguri scurte, în situații de comunicare uzuală	-exersarea unor formule de salut, de adresare, prezentare și solicitare, adecvate contextului			

2.4. Exprimarea propriilor idei în contexte cunoscute, manifestând interes pentru comunicare	-recunoașterea unui obiect, prin formularea de întrebări despre caracteristicile acestuia - joc de tipul „Cutiuța fermecată”			
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute	-observarea etichetelor din clasă, plasate pe dulapuri, sertare, deasupra cuierelor, pe coșulețe de plastic, nuiele sau carton (în care se depozitează diferite lucruri) etc.;			
3.1. Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar	etichetarea se realizează împreună cu copiii -răsfoirea unor cărți care conțin doar imagini și „citirea” acestora în grup/ cu ajutorul cadrului didactic			
3.2. Identificarea semnificației unei/ unor	-audierea unui fragment dintr-o poveste și selectarea imaginilor corespunzătoare acesteia;			

imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare 3.3. Identificarea semnificației unor simboluri care transmit mesaje de necesitate imediată, din universul familiar –	-prezentarea unor albume personale cu fotografii sau imagini - sortarea unor semne, simboluri grafice identice -,„citirea” simbolurilor pentru vreme și a calendarului naturii, a orarului și/ sau a jurnalului ilustrat - punerea în corespondență a imaginilor cu mesajele orale indicate - codarea sau decodarea unor mesaje scrise – Exemplu: expunerea în clasă a unor panouri care prezintă reguli de comportament, aniversări ale copiilor, mesaje ale copiilor sau ale cadrului didactic etc			
3.4. Exprimarea în cuvinte proprii a mesajelor rediate pe suport vizual	- observarea (intuitivă) a cărților de diverse forme, dimensiuni, grosimi, cu sau fără imagini etc - răsfoirea unor cărți în			

sau auditiv, manifestând interes pentru lucrul cu cartea	colțul amenajat cu o minibibliotecă, în biblioteca școlii etc. -- observarea amplasării imaginilor în raport cu textul - audierea unei povești, însoțită/ urmată de răsfoirea cărții ce conține textul și observarea imaginilor - jocuri de rol: „La librărie”; „Toneta cu reviste” etc			
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare				
4.1. Trasarea elementelor grafice și a contururilor literelor, folosind resurse variate	- exersarea musculaturii fine a mâinii și a coordonării mișcărilor prin colorare, hașurare în interiorul unui contur, înșirare de mărgel - modelarea plastilinei, ruperea hârtiei după un contur etc. - poziționarea corectă a suportului de scriere, în raport cu propriul corp - orientarea în spațiul scrierii, prin joc: sus, jos, dreapta, stânga etc.			

	- exersarea poziției corecte la scris - utilizarea corectă a instrumentelor de trasare/ de scris - orientarea în spațiul scrierii, prin joc: sus, jos, dreapta, stânga etc. - exersarea poziției corecte la scris - utilizarea corectă a instrumentelor de trasare/ de scris			

ARIA CURRICULARA:MATEMATICA SI STIINTELE NATURII
COMPETENȚE GENERALE:

1. Utilizarea numerelor în calcule elementare
2. Evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în spațiul înconjurător
3. Identificarea unor fenomene/relații/ regularități/structuri din mediul apropiat
4. Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică
5. Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date
6. Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări

Competențe specifice	Conținuturi/Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode instrumente și de evaluare	Observații
1.Utilizarea numerelor în calcule elementare 1.1. Recunoașterea și scrierea numerelor în centrul 0-5 1.2. Compararea numerelor în centrul 0-5	- numărarea elementelor unei mulțimi, pentru evidențierea faptului că numărul de elemente ale acesteia este dat de ultimul număr din succesiunea 1, 2,...5 - gruparea unor jetoane reprezentând animale, mijloace de transport etc. după numărul unor elemente specifice;	observatia -conversatia - demonstratia -activitati ludice -povestirea -auditia -descrierea	-teste -evaluări verbale -proiectul -intocmire desene/lucrari/colaje	

2.Evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în spațiul înconjurător 2.1. Orientarea și mișcarea în spațiu în raport cu repere/direcții precizate, folosind sintagme de tipul: în, pe, deasupra, dedesubt, lângă, în fața, în spatele, sus, jos, stânga, dreapta, orizontal, vertical, oblic 2.2 Identificarea unor forme geometrice plane (pătrat, triunghi, dreptunghi, cerc) și a unor corpuri geometrice (cub, cuboid, sferă) în obiecte manipulate de copii și în mediul înconjurător 3.Identificarea unor fenomene/relații/regularități/structuri din mediul apropiat 3.1. Descrierea unor	- compararea grupurilor de obiecte (bile, bețișoare, puncte etc.) - jocuri de poziționare a obiectelor în spațiu, în raport cu alte obiecte precizate; - scrierea de elemente grafice: linii verticale, orizontale, oblice, separat și în combinații; - reprezentarea prin desene a unor modele decorative simple, folosind linii orizontale, verticale, oblice - colorarea unor elemente în funcție de poziția pe care o ocupă față de un anumit reper într-un desen - colorarea unor elemente în funcție de poziția pe care o ocupă față de un anumit reper într-un desen; - recunoașterea Soarelui, a Lunii și a Pământului folosind imagini sau model - jocuri de construcții folosind piese din lemn sau plastic; - continuarea unor modele repetitive reprezentate prin obiecte, desene sau numere; - descoperirea „intrusului” în cadrul unui			

fenomene/procese/ structuri repetitive simple din mediul apropiat, în scopul identificării unor regularități 3.2. Manifestarea grijii pentru comportarea corectă în relație cu mediul familiar 4. Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică 4.1. Formularea unor observații asupra mediului apropiat folosind limbajul comun, reprezentări prin desene și operatorii logici „și”, „nu” 4.2. Identificarea relațiilor de tipul „dacă... atunci...” între două evenimente succesive	model repetitiv; - găsirea elementelor unei mulțimi, fiind date elementele celeilalte mulțimi și regula de corespondență dintre acestea; - urmărirea creșterii unei plantule ținând sub observație unul dintre factorii care întrețin viața; - identificarea simțurilor și utilizarea acestora în explorarea mediului înconjurător; - observarea directă în mediul natural a unor plante, insecte etc.; - utilizarea jucăriilor muzicale pentru producerea sunetelor (identificarea relației vibrație – sunet); - participarea la acțiuni care implică un mediu curat și prietenos în cadrul clasei; - jocuri logico-matematice referitoare la intersecția a două mulțimi - jocuri de mișcare pentru evidențierea forțelor și a efectelor acestora: deformarea/ ruperea/ spargerea; - vizionarea unor filme/prezentări pentru			

5. Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date 5.1. Sortarea/clasificarea unor obiecte/ materiale etc., pe baza unui criteriu dat 6. Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări 6.1. Utilizarea unor măsuri neconvenționale pentru determinarea și compararea lungimilor	identificarea efectelor pozitive/negative ale unor alimente, a necesității hranei pentru creștere și dezvoltare etc.; - gruparea obiectelor/corpurilor după un anumit criteriu (formă, culoare, mărime, grosime, gust, utilitate, naturale/prelucrate etc.); - gruparea materialelor după caracteristici observate: transparență, duritate, flexibilitate, utilizare etc.; - sortarea pe diverse categorii: legume/fructe; cu gust dulce/acru etc.; - identificarea unor elemente/prototipuri din diverse categorii (plante, animale, figuri geometrice, mulțimi etc.); - identificarea categoriei căreia îi aparține un anumit element - ordonarea unor obiecte după lungime, comparări succesive și exprimarea rezultatelor („mai lung”, „mai înalt”, „cel mai lung” etc.);			

ARIA CURRICULARA: MUZICĂ ȘI MIȘCARE

COMPETENȚE GENERALE:

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical
2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei
3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Competențe specifice	Conținuturi/Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
1.Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical 1.1. Receptarea unor sunete din mediul înconjurător, cu durate și intensități contrastante 1.2. Receptarea sunetelor emise de jucăriile muzicale și percuția corporală 2 Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup 2.1. Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare 2.2. Executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu, din folclorul copiilor	- jocuri de ascultare și comparare intuitivă a unor sunete emise de obiecte cunoscute, cu sonorități distincte - jocuri de ascultare a unor sunete lungi sau scurte, emise tare sau încet de obiecte cunoscute - observarea/familiarizarea cu aspectul jucăriilor muzicale - exersarea mișcării spontane pe cântec - Exemplu: „Fluturaș, fluturaș” (din folclorul copiilor), însoțit de imitarea zborului; „Huța, huța” (din folclorul copiilor), cu balansul brațelor, „Căldărușă plină”, „Umblă ursul”, „Ariciul” (din folclorul copiilor) - jocuri pe cântece cu caracter de dans, prin asocierea cu o mișcare simplă (pași, ridicări pe vârfuri etc)	observația -conversația -demonstratia -activități ludice -povestirea -auditia -descrierea	-teste -evaluări verbale -proiectul -intocmire desene/lucrări/colaje	

ARIA CURRICULARĂ: ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE
COMPETENȚE GENERALE:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

1. Explorarea de mesaje artistice exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici elementare diverse

Competențe specifice	Conținuturi/Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode instrumente și de evaluare	Observații
1.Explorarea de mesaje artistice exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare 1.1. Sesizarea semnificației unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen/ pictură/ modelaj/ colaj/ film/ desen animat, care reflectă un context familiar 1.2. Identificarea liniei, a punctului, a culorii și a formei în ipostaze familiare, în spațiul înconjurător 1.3. Manifestarea curiozității față de explorarea de mesaje artistice simple, exprimate vizual	- punerea în corespondență a desenelor, picturilor, modelajului, colajului cu mesaje orale indicate - jocuri de recunoaștere, descoperire, sortare, diferențiere etc.- Exemple: joc de tipul „Săculețul fermecat” (copiii introduc mâna într-un săculeț cu obiecte, le pipăie și recunosc obiectul doar după formă); joc de tipul „Obiectul surpriză” - gruparea produselor în funcție de materialele din care au fost confecționate - Exemplu: jocuri de tip puzzle, Loto - vizionarea unor fragmente din filme de desene animate, cu caracter educativ și formularea de răspunsuri simple la întrebări legate de mesaj - vizionarea de spectacole de teatru și teatru de păpuși,	observația -conversația -demonstratia -activități ludice -povestirea -auditia -descrierea	-teste -evaluări verbale -proiectul -intocmire desene/lucrări/colaje	

2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici elementare diverse 2.1. Observarea unor caracteristici simple ale materialelor întâlnite în mediul familiar	adecvate vârstei - participarea la ateliere de lucru comune părinților, în care se demonstrează îndeletniciri casnice actuale: amenajarea unei mesei festive, ornarea platourilor, aranjamente florale, ornamente de iarnă, împodobirea bradului etc. -sortarea materialelor de lucru și a instrumentelor în funcție de proprietăți/utilizări etc.; depozitarea în spații special amenajate și etichetarea lor – Exemplu: „Borcanul cu pietricele”, „Găleușă cu scoici”, „Coșulețul cu fire”, „Cutia cu ghinde” etc.			

ARIA CURRICULARA:DEZVOLTARE PERSONALĂ

1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți
2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți
3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar

Competențe specifice	Conținuturi/Activități de învățare	Metode mijloace realizare și de	Metode instrumente evaluare și de	Observații
1.Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți 1.1. Identificarea	-vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora - jocuri de identificare a	observatia -conversatia -demonstratia -activitati ludice -povestirea	-teste -evaluari verbale -proiectul -intocmire desene/lucrari/colaje	

unor trăsături personale elementare 2.Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți 2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază în situații simple, familiare 3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar	obiectelor de igienă personală și explicarea modului de folosire a acestora - vizionarea unor secvențe din desene animate, filme pentru copii, audierea unor povești consacrate, pentru identificarea și denumirea emoțiilor de bază ale personajelor (Exemplu: cocoșul supărat, iedul fricos, împăratul fericit, albina curajoasă etc.)	-auditia -descrierea		

ANTETUL școlii: .....

Nr. .... din .....

Tabel centralizator al documentelor de proiectare școlară/curriculum adaptat pentru copiii / elevii / tinerii cu CES integrați în învățământul de masă, an școlar

Nr. crt.	Nume și prenume elev	Diagnostic	Certificat de orientare școlară și profesională (nr./data)	Nume și prenume cadru didactic	Disciplina de învățământ la care se întocmește curriculum adaptat
1					Arte vizuale și abilități practice Dezvoltare

					personală Muzică și mișcare Matematica si stiintele naturii Comunicare în limba română
2					
3	...				

Director:

1. Abrudan, C. (2003), *Elemente de psihopedagogie specială*, Oradea, Ed. Europrint
2. Arcan, P., Ciumăngeanu, D. (1980), *Copilul deficient mintal*, Timișoara, Ed. Facla
3. Chelemen, I. (2006), *Impactul psiho-social al copilului cu dizabilități asupra familiei*, Oradea, Ed. Universității din Oradea
4. Chelemen, I. (2007), *Persoanele cu dizabilități – abordări teoretice*, Oradea, Ed. Universității din Oradea
5. Druță, F. (1998), *Psihologia familiei*, București, E.D.P.
6. Druțu, I. (1995), *Psihopedagogia Deficienților Mintali*, Cluj-Napoca, Ed. Babeș-Bolyai
7. Gherguț, A. (2005), *Sinteze de psihopedagogie specială*, Iași, Ed. Polirom.
de deficiență în evaluare (traducere Reninco)
8. Peter, K. (2013), *Psihopedagogia specială aplicată*, Oradea, Editura Universității din Oradea
9. Rusu, C. (1997), *Deficiență. Incapacitate. Handicap*, București, Ed. Pro Humanitate
10. Verza, F.E. (2002), *Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială*, București, Ed. Fundației Humanitas.

PLAN DE INTERVENTIE PERSONALIZAT

AUTORI:
CIOBANU ELENA MONICA,
GRĂDINIȚA CU PP NR 1 TÂRGOVIȘTE
STĂNCIULICĂ STELUȚA,
GRĂDINIȚA CU PP NR 1 TÂRGOVIȘTE

I. Informatii de baza-confidentiale

Numele si prenumele copilului : Tinca D.
Data nasterii :27.06.2013
Tata : Ion varsta : 34 profesia : electrician
Mama : Amalia varsta : 30 ; profesia :casnica
Echipa de interventie : Educator
Psiholog
Medic
Alte persoane implicate in program: familia,mama
Data de elaborare a programului 02.10.2017
Data de desfasurare a programului: 6 luni

II.Starea actuala a școlarului

Sector de referinta : instabilitate emotionala

Comportament cognitiv:

-limbaj si comunicare: vocabular bogat,exprimare corecta

-imaginatie:reproductiv-creatoare

Autonomie personala si sociala :

-aria de autoservire : schema corporala este realizata bine si armonios dezvoltata,deprinderi de igiena personala si de pastrare a sanatatii sunt dezvoltate corespunzator

-aria de socializare : conduite si atitudini dominate de instabilitate emotionala si stari de afectivitate contradictorii,

Psihomotricitatea : orientare buna,organizare si structurare spatiala si temporală buna

III. Evaluare initiala

Instrumente folosite in evaluare :Testul Arborelui si Desenul Familiei,probe curriculare,chestionare pentru familie,convorbire individuala si in grup,observatia spontana si dirijata.

Diagnostic :

-medical : -

-psihologic :instabilitate emotionala, stari de discordanta afectiv- relationala

-psihopedagogic : prezinta nevoia de afectiune,de integrare,de modele socio- umane

-pedagogic : adaptarea scolara foarte buna,probleme disciplinare si de conduita la clasa

Capacitati-competente-abilitati-lacune-nevoi :capacitati bune de invatare comportamentala prin imitatie,posibilitati foarte bune de comunicare orala,gestuala,expresiva ;identifica cu usurinta situatiile sociale care pot sa-i aduca beneficii ;toleranta scazuta la frustrare,nevoie de identificare,nonconformism,relationare incordata,carente afective si lipsa unor repere morale,nevoie de valorizare si recunoastere sociala

Interventii anterioare : nu a beneficiat

IV. Delurarea programului de interventie

Domeniul de interventie :terapia problemelor emotionale si de conduita

Motiv de referință :dezvoltarea abilităților emotionale și sociale,precum și a unor modalități de gestionare a frustrărilor și a furiei

Scopul programului de intervenție :dezvoltarea inteligenței emotionale și a atitudinilor pozitive de relaționare în grup,precum și înlocuirea gândurilor iraționale,descoperirea instrumentelor emotionale și comportamentale pentru a face față problemelor prezente și viitoare

Obiective pe termen scurt

1.Să-și identifice punctele tari și punctele slabe și să-și constientizeze valoarea indiferent de punctele slabe

2.Să dezvolte o atitudine de auto-acceptare

3.Identificarea modalităților în care fiecare copil este special și recunoașterea caracterului unic al fiecăruia

4.Dezvoltarea unui vocabular emotional și identificarea corectă a emoțiilor pozitive și a celor mai puțin constructive

5.Dezvoltarea unei strategii de coping pt.a face față fricilor normale

6..Identificarea unor modalități de dezvoltare a unor relații bune cu cei din jur

7.Să identifice modalități eficiente de a stabili relații cu copiii de vârstă similară care manifestă comportamente negative de prietenie

8.Să facă distincția între comportamente de prietenie pozitive și cele negative

9.Să învețe că toată lumea face alegeri care au la bază motive diverse și să facă diferența între alegeri bune, rele și “asa și așa”

10.Să învețe să identifice consecințele comportamentelor negative

11.Să își dezvolte abilități în identificarea soluțiilor multiple la problemele tipice

12.Să își dezvolte abilități de rezolvare de probleme

V. Evaluare finală

Criterii de evaluare :

Minimale :Constientizarea alterării stării emotionale și a cauzelor care produce dezechilibrul afectiv

Maximale :dezvoltarea abilităților emotionale și sociale,cunoașterea unor strategii eficiente de gestionare a furiei,creșterea toleranței la frustrare

Instrumente de evaluare :teste proiective, teste situaționale,convorbirea individuală și de grup,observația spontană și dirijată,povesti raționale,joc de rol

VI.Concluzii : evaluarea rezultatelor obținute după aplicarea acestui program au evidențiat o reducere parțială a disonanței afectiv relaționare,atingerea unor obiective și o îmbunătățire considerabilă a relațiilor deteriorate.

VII.Recomandări : folosirea testului situațional,subiectul să fie pus în situații de viață cotidiană reală,în cadrul tuturor activităților subiectul să fie stimulat pozitiv pentru dezvoltarea motivației intrinseci privind activitatea de învățare-terapie,se i se dea subiectului sarcini gospodărești în grupă și familie,continuarea programului de terapie.

Obiecte pe termen scurt	Obiecte operationale	Sarcina de învățare pt.acasă	Metode
1.Identificarea punctelor tari și a celor slabe și valorizarea personală.	1.să învețe care sunt punctele tari 2.să învețe care sunt punctele slabe 3.să învețe că oricine este valoros indiferent de punctele slabe pe care le are	1.Să vb cu mama pt a o întreba dacă ea poate să facă totul perfect 2.Să împartă o foaie în 2 și să deseneze în prima parte imaginea unui lucru pe care știe să îl facă și în cealaltă imaginea unui lucru pe care nu știe să îl facă	Explicatia Imagini Desen

2.Sa dezvolte o atitudine de auto-acceptare	1.Sa identifice ceea ce copiilor le place referitor la propria persoana 2.Sa invete sa vb.frumos despre propria persoana	1.Sa compuna un cantec care sa aiba ca titlu «Ceea ce imi place la mine » 2.Sa il cante mamei acasa si sa aiba accesul la oale,tigai si alte obiecte care fac zgomot pt a-i spori creativitatea	Povesti rationale Joc de rol
3. Identificarea modalitatilor in care fiecare copil este special si recunoasterea caracterului unic al fiecaruia	1.Sa invete ce il face pe fiecare copil sa fie unic 2.Sa recunoasca faptul ca fiecare copil este special	1.Realizarea unei insigne »doar unul e ca mine »(din carton) 2.Desenarea pe insigna a lucrului pe care ea il considera special la propria persoana 3.Sa-si invete si colegii sa faca acelasi lucru la activitatea de « Abilitati Practice » la clasa	Fisa de lucru Creioane colorate
4.Dezvoltarea unui vocabular emotional si identificarea corecta a emotiilor pozitive si a celor mai putin constructive	1.Identificarea emotiilor pozitive 2.Identificarea emotiilor mai putin constructive	1.Desenarea pe foi a unei fete care sa exprime o emotie mai putin constructiva pe care a simtit-o de-a lungul zilei,exprimarea ei verbala si apoi mototolirea colii desenate si aruncarea ei la cosul de gunoi 2.Desenarea unei fete care sa exprime o emotie pozitiva si pastrarea ei in Plicul cu Bucurii	Fisa de lucru Scenarii Imagini povesti pt.copii
5.Dezvoltarea unei strategii de coping pt.a face fata fricilor normale	1.Sa invete ca temerile lor sunt normale 2.Sa invete unele startegii care ii fac “puternici”	1.Construirea unei masti pt.a speria monstriei sau pe omul negru 2.Sa isi invete colegii sa confectioneze masca la activitatea de “Abilitati Practice”	Povesti terapeutice Desen Imagini
6.Identificarea unor modalitati de dezvoltare a unor relatii bune cu cei din jur	1.Sa invete sa imparta sau sa imprumute 2.Sa invete cum sa se adreseze unui copil care ar vrea sa ii devina prieten	1.Sa dezeneze mai multe imagini cu comportamente pozitive de prietenie 2.Sa construiasca un zid cu ele “Zidul Prieteniei”	Discutii libere Imagini

7. Sa identifice modalitati eficiente de a stabili relatii cu copiii de varsta similara care manifesta comportamente negative de prietenie	1.Sa faca distinctia intre comportamente care contribuie si care nu contribuie la crearea si pastrarea prietenilor 2.Sa invete sa se inteleaga cu copiii care au comportamente negative	1.Sa deseneze imagini care sa ilustre lucrurile pe care ei le fac pt.a-si mentine prietenii 2.Sa le arate si colegilor	Discutie libera Imagini Scenarii
8. Sa faca distinctia intre comportamente de prietenie pozitive si cele negative	1.Sa dea exemple de comportamente pozitive 2.Sa dea exemple de comportamente negative	1.Sa observe comportamentele pozitive si pe cele negative ale membrilor familiei	Povesti rationale Imagini Scenarii
9. Sa invete ca toata lumea face alegeri care au la baza motive diverse si sa faca diferenta intre alegeri bune, rele si "asa si asa"	1.Sa invete care sunt alegerile bune 2.Sa invete care sunt alegerile rele 3.Sa invete care sunt alegerile "asa si asa"	1.Sa imparta o foaie de hartie in doua si sa deseneze pe o parte o imagine reprezentand o alegere buna si pe cealalta o imagine reprezentand o alegere rea	Scenarii cu alegeri Imagini Discutie libera
10. Sa invete sa identifice consecintele comportamentelor negative	1.Sa invete ce este o consecinta 2.Sa faca distinctia intre o consecinta pozitiva si una negativa	.Sa ceara exemple mamei de comportamente pozitive si negative si de consecintele lor	Povesti rationale Fisa de lucru
11. Sa isi dezvolte abilitati in identificarea solutiilor multiple la problemele tipice	1.Sa invete ce este o solutie 2..Sa inteleaga faptul ca multe dintre probleme au solutii multiple	Sa expuna o problema pt care ar vrea sa gaseasca solutii de rezolvare	Probleme de matematica pt.comparatie Povesti rationale Discutie libera
12. Sa isi dezvolte abilitati de rezolvare de probleme	1.Sa invete sa identifice situatiile care cer solutii 2.Sa invete sa ceara ajutor in rezolvarea problemelor	Sa invete procedura optiuni-consecinte-solutii	Discutia libera Scenarii

CURRICULUM ADAPTAT RELIGIE ORTODOXĂ

Prof. Ciotău Andreea

Școala Gimnazială „Vasile Mitru” Tașca

Nume și prenume elev: A. T.

Clasa: a VI-a

Profesor: Ciotău Andreea

Prof. de sprijin: ADINA MANOLACHE

Disciplina: Religie Ortodoxă

Aria curriculară: Om și societate

Nr. de ore/ săptămână: 1

An școlar: 2021-2022

Competențe generale:

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței
2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase
3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Conținuturile învățării:

Domenii de conținut	Conținuturi*
Dumnezeu se face cunoscut omului	• Țara Sfântă în vremea Mântuitorului Hristos (aspecte geografice și istorice; aspecte generale privind viața religioasă, socială și familială a evreilor) • Nașterea și copilăria lui Iisus Hristos (Bunavestire; Nașterea și copilăria lui Iisus Hristos; Sfânta Fecioară Maria – Născătoarea de Dumnezeu) • Botezul Domnului (viața și predica Sfântului Ioan Botezătorul; Botezul Domnului) • Iisus Hristos, Învățătorul lumii (alegerea Apostolilor; învățarea directă, prin pilde și prin minuni; marea poruncă a iubirii; iubirea față de toți semenii) • Iisus Hristos, Mântuitorul lumii (Pătimirile, jertfa pe Cruce, moartea și Învierea Domnului; deschiderea raiului pentru toți oamenii) • Înălțarea Domnului Iisus Hristos (Înălțarea Domnului la cer și trimiterea Duhului Sfânt; misiunea apostolilor și a urmașilor acestora; prezența Mântuitorului Hristos în Sfânta Liturghie)

Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului	• Mărturii despre ajutorul primit de la Dumnezeu (ajutorul primit în diferite situații ale vieții; importanța mărturisirii ajutorului primit; exemple biblice – vindecarea celor doi orbi/vindecarea slăbănogului de la Vitezda) • Recunoștința pentru binele primit (exprimarea recunoștinței față de părinți, față de colegi și semeni; exemple biblice – mulțumirea adusă de leprosul vindecat) • Efortul pentru schimbarea vieții (importanța autocunoașterii și nevoia de îndrumare duhovnicească; rolul rugăciunii și al spovedaniei; exemple biblice – Sfântul Apostol Matei/Zaheu) • Mărturisirea credinței în Iisus Hristos (apostolii, modele de mărturisire a credinței; exemple biblice: potolirea furtunii pe mare/pescuirea minunată/mărturisirea lui Petru și cea a lui Toma, înainte și după Înviere; exprimarea credinței, în viața de zi cu zi)
Viața creștinului împreună cu semenii	• Rugăciunea, temei și putere a vieții creștine (rolul rugăciunii; rugăciunea în familie; exemple de rugăciuni pentru sine, pentru membrii familiei și pentru semeni; pilde despre puterea rugăciunii – Pilda vameșului și a fariseului/ Iair/femeia canaaneană) • Rugăciunea „Tatăl nostru” (semnificație, explicare, contexte de rostire) • Iertarea, semn al bunătății sufletești (rolul împăcării și al iertării în relațiile cu Dumnezeu, cu sine și cu semenii; cuvintele Mântuitorului despre iertare; Pilda celor doi datornici; dragostea, respectul și iertarea în familie) • Milostenia, manifestare a iubirii față de semeni (semnificație, rol, modalități de împlinire; înmulțirea pâinilor și a peștilor, darul oferit de un copil/ transformarea apei în vin la nunta din Cana, prin mijlocirea Maicii Domnului)
Viața comunității și sărbătorile creștine	• Tradiții de Crăciun; tradiții de Paști (tradiții religioase și populare în România și în străinătate) • Pelerinaje și procesiuni creștine (rolul pelerinajelor și al procesiunilor; locuri importante de pelerinaj; sfinți români și cinstirea lor)

Competențe generale	Competențe specifice		Activitatea de învățare pentru elevii cu CES
	Majoritatea elevilor	Elevii cu CES/ curriculum adaptat	
1 Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței	1.1. Prezentarea cronologică a principalelor evenimente din viața și activitatea Mântuitorului Iisus Hristos, pe baza textelor biblice; 1.2. Integrarea unor	1 înțelege semnificația unui text scurt cu conținut moral-religios doar cu ajutorul prof; 2 citește corect enunțuri; 3 copiază, transcrie și scrie de la tablă scurte texte religioase;	- copiază cuvinte și expresii religioase; - cunoaște sensul unor

	concepte specifice în prezentarea de evenimente religioase, istorice și culturale; 1.3. Selectarea de informații adecvate din surse și cu mijloace variate, pe teme cu relevanță moral-religioasă .		termeni religioși; - activități de citire și înțelegere a materialelor - integrează concepte specifice în prezentarea unor evenimente religioase;
2 Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase	2.1. Prezentarea unor modele spirituale, pe baza textelor biblice, religioase, literare studiate; 2.2. Relaționarea pozitivă cu colegii, în activități, sarcini de învățare, situații-problemă, utilizând reguli de comportament moral-religios.	1 înțelege exemplul modelelor spirituale oferite de sfinți în formarea, caracterului moral-religios; 2 formulează opinii personale în rezolvarea unor cazuri de încălcare a normelor morale;	- Fișe de lucru cu aspecte morale pozitive/ negative din situații imaginare (în imagini) - recunoaște și numește sfinții învățați, pe baza suportului iconic; - exprimă sentimente religioase prin participarea la slujbele bisericești;
3 Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase	3.1. Analizarea unor moduri de manifestare a diversității religioase în viața personală, a grupurilor de apartenență, a comunității; 3.2. Asumarea unor responsabilități față de sine și față de ceilalți, prin raportarea la valorile moral-religioase; 3.3. Analizarea rolului diferitelor sărbători și tradiții	1 manifestă înțelegere și sensibilitate față de problemele celor din jur; 2 formulează opinii personale în rezolvarea unor cazuri de încălcare a normelor morale; 3 descrie modalități de celebrare a diferitelor sărbători	- Identificare a faptelor bune pe baza imaginilor foto; - Exerciții de asociere dintre imagine și comportamentul moral-

	religioase în viața personală și a comunității, cu identificarea de elemente de specificitate pentru diferite comunități.		religios; - Identifică imagini care exprimă evenimente din viața unui bun creștin în prag de sărbătoare; - face distincție dintre o faptă bună și o faptă rea; - enumeră principalele calități ale unui bun creștin; - descrie modalități de celebrarea a diferitelor sărbători și tradiții religioase

Modalități de evaluare:

- Fișe de lucru;
- Portofoliul;
- Grile de evaluare;

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

Competențe generale	Standardele de performanță
1 Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței	▪ utilizarea corectă a termenilor religioși pentru crearea unor propoziții simple, accesibile, coerente.
2 Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase	▪ manifestarea unui comportament moral-religios
3 Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității	▪ implicarea în acțiunile de voluntariat din cadrul proiectelor SNAC

și diversității religioase	

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ PENTRU ELEVII CU CES

Nr. crt.	Unitatea de învățare	Nr de ore		
		SEM I	SEM.II	TOTAL
1	Dumnezeu se face cunoscut omului	-	11	11
2	Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului	7	-	7
3	Viața creștinului împreună cu semenii	5	4	9
4	Viața comunității și sărbătorile creștine	2	5	7
Total		14	20	34

SCOALA GIMNAZIALA "MIRON COSTIN" GALATI
STR. ALBA-IULIA, NR. 1-2, COD POSTAL 800281
TEL. / FAX: +40236 311932
E-MAIL: scoalanr12mironcostin@yahoo.com
ADRESA SITE: <http://scoala12galati.ro>

Propus de: Ciubotaru Adriana

Nume.....

Prenume.....

Test de evaluare curenta, cls a VII-a, CES

Decembrie 2021

1. Te rog să te prezinți. Spune-mi, pe scurt, câteva lucruri importante despre tine: numele și prenumele, vârsta, clasa din care faci parte.

-
-
-

2. Scrie cateva activitati pe care le faci inainte de a veni la scoala.

-
-
-

3. Povestea preferată

a) Care este povestea ta preferată?

b) De ce o preferi?

c) Când ai citit-o ultima dată?

d) Enumera doua personaje din povestea preferata.

4. Privește imaginea de mai jos și scrie răspunsurile:

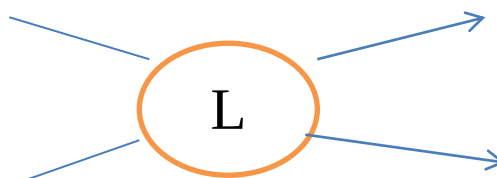

- a) Animalul din imagine este .....
- b) Anotimpul prezentat este.....
- c) Langa copac este o.....
- d) Ursul este.....pentru că și-a prins coada în gheață.

5. Formulează 2-3 enunțuri în care să arăți cum vorbești la telefon cu mama ta.

-
-
-

6. Scrie în jurul săgeților cuvinte care încep cu litera L :

7. Este scris una, tu scrii mai multe:

Cămpie=

lucrare=

coleg=

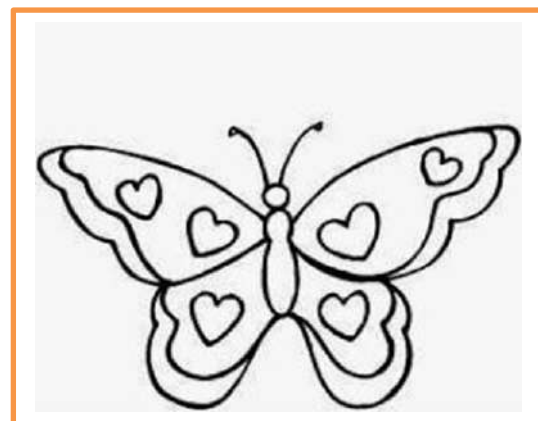
8.Scrie cate litere sunt in urmatoarele cuvinte:\

Grijulie=

Aproape=

Minunat=

Zambitoare=

9.Restabileste ordinea cuvintelor in propozitie:

a) indelungata,ploaie,se ivi, dintre nori,soarele,dupa

b) o minge,copilul , a primit, rosie,ieri

10.Deseneaza o jucarie preferata.

Nume.....

Prenume.....

Lucrare scrisa semestrială,cls a VII-a ,CES

Semestrul I,decembrie 2021

1.Copiaza textul de mai jos,apoi continua cu cateva cuvinte:

Mara si Matei se duc la o expozitie de pictura. Lor le place foarte mult sa picteze tablouri in culori vesele. Deodata ei au observat.....

2.Incercuiește elementele de mai jos care se regasesc într-un muzeu:

-tablouri

-mese

-statui

-acuarele

-oameni

3. Completeaza cu pronumele personal potrivit:

.....am mers la scoala.

.....scria in fiecare zi.

.....se uita la tablouri.

.....aveai doua penare.

4. Scrie cate un verb care se potriveste cu imaginea data:

arata

Ghiocel

masina

albine

iarba

becuri

Ochelari

fluture

copaci

ploaie

6. Transforma verbele dupa model:

Maria are carti.-----Maria nu are carti.

Ionut are o pisica alba.-----

Mama face cozonac.-----

Zapada cade peste copaci.-----

7. Foloseste adjective (minim 5) pentru a descrie lacul din imaginea de mai jos:

-

-

-

-

-

8.Raspunde folosind cuvinte cu sens opus pentru enunturile de mai jos;

Daca un catel nu este bland, el este.....

Daca o fata nu este urata,ea este.....

Daca o prajitura nu este mare,ea este.....

Daca o zi nu este racoroasa,ea este.....

9.Ce pot face cativa copii daca primesc o minge? Formuleaza 3 propozitii pentru a arata aceste lucruri.

a)

b)

c)

10.Deseneaza un obiect pe care il folosesti la scoala.

PLAN EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT

Perioada de realizare 2021-2022

Prof.înv.preșc.Ciucu Gabriela
G.P.P.Lumea Copiilor,Topoloveni

1. Date generale despre elev

Numele, prenumele elevului: T.V.G.

Data nașterii 23.12.2013

Clasa : grupa mijlocie

Recomandarea Serviciului de asistență psihopedagogică (județean/municipal/de sector) privind formele de implicare a elevului în activitățile educaționale la nivel de clasă și instituție:

☒ *totală*

☐ *parțială*

☐ *ocazională (în cazul instruirii la domiciliu)*

2. Date privind evaluarea elevului

Sursa de informare	Domeniul	Data	Rezumatul concluziilor
SAP	invățământ	2021-2022	Informația confirmă dificultatea orientării spațiale și a schemei corporale
SAP	logopedie	2021-2022	Raportul confirmă tulburări de limbaj
SAP	motricitate	2021-2022	Raportul confirmă prezența retardului motric
SAP	psihologie	2021-2022	Raportul confirmă dificultăți în activitățile de socializare,relaționare

3. Punctele forte și necesitățile elevului

Puncte forte	Necesități
capacități optime de învățare comportamentală prin imitație	limbaj și comunicare: vocabular sărac, posibilități de exprimare reduse
posibilități optime de comunicare orală, gestuală, expresivă ;	tulburări semantice accentuate

identifica cu ușurință situațiile sociale care pot să-i aducă beneficii;	dificultăți de analiză și sinteză fonematică
Atitudine pozitivă față de activitățile din grădiniță	dificultăți de însușire a operațiilor prematematice nu se orientează corect spațial nu are reprezentarea corectă a schemei corporale
	nu face diferențele <i>stanga/dreapta, jos/sus</i>

4. Necesită servicii de sprijin

☒ (a indica în spațiile de mai jos) ☐ Nu

5. Servicii ce urmează a fi prestate de către personal didactic și non-didactic

(în afara lecțiilor)

(Se vor planifica în conformitate cu recomandările SAP)

Denumirea serviciului	Specialistul care va presta, locul	Data încadrării elevului în serviciu	Periodicitatea/frecvența
Asistență logopedică	logoped		3 zile săptămânal
Consiliere psihologică	psiholog		2 zile pe săptămână
Activități de recuperare	educatoare		3 zile pe săptămână

6. Caracteristici specifice ale elevului, asistență/intervenție

(Pot fi indicate, în funcție de caz, și caracteristici privind limbajul, gândirea, imaginația, memoria, atenția, tipul de inteligență, afectivitatea/emotivitatea, temperamentul, stilul de învățare)

Domeniu de dezvoltare	Descriere succintă a caracteristicii	Acțiuni planificate	Rezultate/competențe scontate
Emoțional	este bine integrat în grupă are o prietenă petrece foarte mult timp cu sora și mama	-“Pe cine iubesti mai mult?”-“Fiecare pui are familia lui”-convorbire ,lectura după imagini	Să-și exprime sentimente de iubire ,respect față de colegi -să capete încredere în forțele proprii -să primească încurajări

			,recompense
Motor	Ii lipseste dexteritatea in manuirea obiectelor,nu duce la bun sfarsit o sarcina	Exercitii privind schema corporala, -exercitii de desen,modelaj -exercitii de motricitate”Fa ca mine!”	-sa arate partile corpului -sa redea prin desen ,pictura ,modelaj,diverse teme Sa imite actiuni simple
Cognitiv	Nu se orienteaza stanga/dreapta,sus/jos,spate/fata.nu cunoaste culori,forme marimi	Exercitii de sortare dupa forma ,culoare,marime -activitati de comparare -exercitii de orientare spatia	-sa sorteze obiecte dupa forma,marime,culoare -sa formeze grupe de obiecte dupa anumite criterii -sa se orienteze stanga/dreapta ,sus/jos
Verbal	Intarzieri in dezvoltarea limbajului,greutate in pronuntarea sunetelor ,vocabular sarac	--jocuri senzoriale -jocuri didactice	-sa-si exprime sentimentele -sa redea verbal ceea ce a gustat/pipait/mirosit -sa reproduca onomatopee
Social	Petrece foarte mult timp cu mama,s- a adaptat relativ usor grupului de copii	-activitati practic-gospodaresti -exercitii de imbracare/dezbracare -„Cine se imbraca primul?”	--sa folosesca corect hainele --sa folosesca corect obiectele de toaleta -sa-si manifeste dorinta de a se imbraca/dezbraca singur

7. Discipline de studiu

(Se va indica dacă finalitățile educaționale vor corespunde curriculum-ului general (CG), vor fi necesare adaptări curriculare - curriculum adaptat (CA) sau vor fi stabilite finalități educaționale diferite – curriculum modificat(CM))

Nr. crt	Disciplina de studiu, domeniul de asistență	CG	C A	C M	Nr. crt	Disciplina de studiu, domeniul de asistență	CG	CA	CM
1.	Dezvoltarea fizica ,sanatate si igiena		X		11.				

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

	personală								
2.	Dezvoltarea socio-emotională		X		12.				
3.	Capacități și atitudini de învățare		X		13.				
4.	Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii		X		14.				
5.	Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii		X		15.				
6.					16.				
7.					17.				
8.					18.				
9.					19.				
10.					20.				

Este scutit de studierea unor discipline școlare (la nivelul învățământului primar) sau unele discipline sunt substituite cu alte cursuri/materii (la nivelul învățământului secundar)

☐

Da (a indica disciplina/disciplinele în spațiile de mai jos)

☐

Nu

8. Adaptări

Adaptările sunt aceleași pentru toate disciplinele (în caz contrar se va specifica)

<i>Adaptări de mediu (ambientale)</i>	<i>Adaptări psihopedagogice</i>	<i>Adaptări în materie de evaluare</i>
<i>Asezarea fetitei lângă educatoare Organizarea activităților pe grupuri mici de lucru</i>		<i>Fise de lucru diferențiate Aplicarea unor fise de lucru cu timp mai mare de rezolvare Aprecieri verbale Aprecieri stimulative</i>

Necesită echipament specializat

☐

Da (a se indica în spațiile de mai jos)

☐

Nu

9. Curriculum individualizat la disciplină

(Se va elabora curriculumul individualizat pentru fiecare disciplină de studiu, care necesită CA sau CM)

Disciplina de studiu _____

Finalități de învățare (Se vor indica subcompetențele care urmează să le formeze elevul pe parcursul anului/semestrului)	Strategii/tehnologii didactice (Activități de învățare conforme cerințelor educaționale speciale ale elevului)	Strategii de evaluare (se vor indica strategiile specifice de evaluare pentru fiecare finalitate proiectată)
Sa participe la activitati fizice variate Sa utilizeze simțurile in interaciunea cu mediul apropiat Sa manifeste creativitate in activitati diverse Sa demonstreze creativitate prin activitati artistico-plastice Sa-si imbogateasca vocabularul de baza SA diferentieze fonetic cuvinte ,silabe, sunete Sa asocieze sunetul cu litera Sa identifice elementele schemei corporale Sa cunoasca pozitiile spatiale	Metode : Conversatia ,jocul didactic,explicatia ,exercitiul,demonstratia Mijloace: Imagini,jetoane, culori ,fise adaptate, Forme de organizare :grupuri mici	Timp suplimentar Materiale didactice sugestive Reactualizare frecventa a sarcinilor

10. Evaluări

(Se vor planifica evaluări medicale, psihologice, docimologice, alte)

Tipul evaluării	Perioada	Note privind data realizării evaluării (data realizării activității de evaluare, specialistul care a evaluat etc.)

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

<i>Evaluări docimologice</i>	<i>20.12.2021-23.12.2021</i>	<i>educatoarea</i>
<i>Evaluări psihologice</i>	<i>20.12.2021-23.12.2021</i>	<i>psiholog</i>
<i>Evaluări medicale</i>	<i>20.12.2021-23.12.2021</i>	<i>Medic specialist</i>

11. Activități de pregătire a tranziției elevului

(la alt nivel de învățământ liceu/ școală profesională sau pentru facilitarea inserției sociale și angajării în câmpul muncii)

-

.....

.....

<i>Activitatea planificată</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Periodicitatea / data</i>
-	-	-

12. Surse de informare în procesul de elaborare a PEI

☐ **SAP** (județean/municipal/de sector)

☐ **PEI** precedent ☐ **Părinții/tutorele** ☐ **Elevul**

☐ Alte (de indicat)

_____

_____

13. Membrii echipei de elaborare a PEI:

<i>Nume, prenume</i>	<i>Funcția</i>	<i>Semnătura</i>
<i>Prof.înv. preșc.Ciucu Gabriela</i>	<i>educatoare</i>	

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

14. Consultarea PEI cu părinții/reprezentanții legali și elevul

PEI a fost consultat cu părinții/reprezentanții legali:

Numele, prenumele părintelui/reprezentantului legal **T.L.**

Semnătura _____ data _____

PEI a fost consultat cu elevul (dacă acesta are vârsta de 16 ani și mai mult):

Semnătura _____ data _____

15. Plan de consultare a părinților/reprezentanților legali în procesul

de elaborare/realizare/evaluare a PEI

Activități	Data	Responsabil	Rezultate scontate
Consultații cu psihologul		psiholog	Consultatii cu scopul familiarizării părinților cu planul educational
Participarea la activități		educatoare	Observatii pentru implementarea planului educational

Directorul instituției de învățământ _____
(semnătura)

16. Monitorizarea progresului în dezvoltarea copilului

(Se va completa pe domenii de către specialiștii care asistă copilul)

Domeniul/disciplina de studiu	Progrese înregistrate			
	Pe parcursul semestrului I al anului de studii	La finele semestrului I al anului de studii	Pe parcursul semestrului II al anului de studii	La finele anului de studii
D.L.C	N.S	N.S		
D.Ș.	N.S	N.S		
D.E.C.	N.S	D		
DO.S	N.S	D		

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

D.P.M	N.S	N.S		

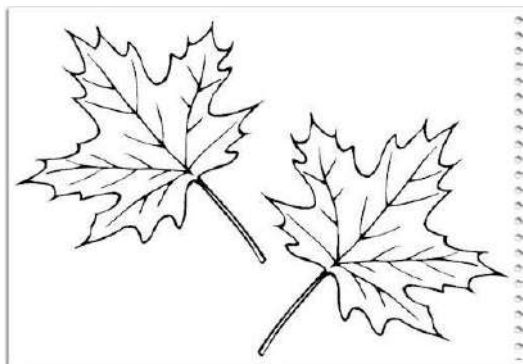
EVALUARE ÎNȚĂLĂ
Limba și literatura română - clasa aIVa
Curriculum adaptat

Învățător itinerant/de sprijin CIUTACU SIMONA MARIA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila

Citește cu atenție textul de mai jos pentru a răspunde cerințelor:

Azi cad frunzele duium
Și-mi stau vesele în drum,
Că-s găsite în culori
Aduse-n calești cu flori
De cocorii ce-au plecat
Și n-au vrut să stea la sfat.

Măine vor fi supărate,
Zgribulite și plouate.
Mi s-or aduna la poarta
Și-or umple ograda toata.
Mătura mi-o da dreptate
Când le-oalunga pe toate!

(„Povestea frunzelor ” de Violeta Mihăeș)

1. Autorul textului este.....(5 puncte)

Titlul textului este.....(5 puncte)

2. Scrie câte un cuvânt *cu înțeles asemănător* pentru cuvintele subliniate din text.

.....

(10 puncte)

3. Alcătuieste o propoziție dezvoltată în care să folosești cuvântul toamna:

..... (5 puncte)

4. Scrie câte un cuvânt *cu sens opus* pentru :

a veni-..... vesele -..... mâine -.....

(15 puncte)

5. Selectează, din text, un substantiv și un verb .

substantiv	verb

(10 puncte)

6. Completează spațiile cu cuvintele potrivite : **sa, s-a, sau, s-au, iau, i-au.**

Viorel .....distrat în vacanță.

Cartea .....este la mine.

Lui.....dat premiul I.

Ei .....un cadou mamei.

Nu știe ce să aleagă un măr .....o pară.

Ei .....jucat mult în vacanță.

(15 puncte)

7. Scrie un text cu titlul „ O întâmplare din vacanță”. Respectă următoarele cerințe:

-relatează o întâmplare trăită de tine sau nu ; scrie cel puțin 5 enunțuri;

-textul să aibă introducere, cuprins, încheiere;

Organizează ideile răspunzând la următoarele întrebări:

- Când s-a întâmplat?
- Unde s-a întâmplat?
- Cine a participat?
- Ce întâmplare s-a petrecut?
- Cum te-ai simțit?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(25 puncte)

Se acordă 10 puncte din oficiu

Scop / obiective:

1. Măsurarea capacității de a recunoaște titlul și autorul textului.
2. Măsurarea capacității de a găsi în text cuvinte cu același înțeles.
3. Măsurarea abilității de a forma o propoziție dezvoltată cu un cuvânt dat.
4. Măsurarea capacității de a găsi în text cuvinte cu sens opus.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

5. Măsurarea abilității de a selecta din text un substantiv, un verb .
6. Măsurarea abilității de a completa spațiile lacunare cu ortogramele potrivite.
7. Măsurarea capacității de a scrie un text scurt imaginativ sau real , după un plan dat.

Itemii testului:

1. 5 puncte (titlul textului)
5 puncte (autorul textului)
2. 2 x 5 puncte (2 cuvinte cu sens asemănător)
3. 5 puncte (propoziția)
4. 3 x 5 puncte (3 cuvinte cu sens opus)
5. 2 x 5 puncte (3 cuvinte: un substantiv, un verb)
6. 6 x 2,5 puncte (6 ortograme)
7. 25 puncte (textul imaginativ / real)

Se acordă 10 puncte din oficiu

Total 100 puncte

Adaptarea curriculară și realizarea programului de intervenție personalizat la copilul cu autism/ TSA

Profesor psihopedagog Irina Cobzaru
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1
Bacău

Argument:

Autismul infantil a fost descris prima dată în 1938 de Hans Asperger la Spitalul Universitar din Viena, prin prezentarea caracteristicilor "psihopatiei autiste", cunoscută astăzi drept *sindromul Asperger*, și bazându-se pe cazuistica sa.

În anul 1943 doctorul Leo Kanner a descris 11 copii care s-au prezentat la clinica sa cu o combinație de grave deficite de vorbire marcate de anormalități în interacțiunea socială și o înclinație spre comportamente stereotipe, repetitive și ritualistice. Acești 11 copii au fost primii copii diagnosticați cu autism infantil. Deși denumirea inițială a evidențiat că autismul infantil e observat în copilărie și documentele descriu comportamentul autist la copii, acum este clar că autismul e văzut ca o boală pe tot parcursul vieții al cărei tip și severitate se modifică în timp o dată cu dezvoltarea individului.

Pe parcursul timpului, mai mulți autori au încercat să găsească o definiție cât mai complexă a autismului infantil. Voi enumera câteva din definițiile pe care le-am găsit în literatură:

Kaplan (2000) definește tulburarea autistă ca fiind "o afectare permanentă a capacității de relaționare socială, printr-o deviere a comunicării și patternuri comportamentale restrictive, stereotipe".

Autismul infantil se caracterizează prin debutul precoce (înainte de 3 ani) al unor tulburări sau devieri care interesează cel puțin trei arii de dezvoltare :

- inabilitatea inițierii și dezvoltării relațiilor sociale;
- incapacitatea folosirii limbajului și a comunicării (verbale sau nonverbale);
- prezența unui comportament stereotip, incluzând un repertoriu comportamental restrictiv și repetitiv".

Autismul este o boală caracterizată prin afectarea dezvoltării creierului, a abilităților mentale, emoționale și comunicaționale ale unei persoane. Cauzele autismului nu sunt cunoscute. Ele pot fi de natură genetică, iar unele cazuri de autism au fost asociate traumelor, bolilor sau anomaliilor structurale dinainte sau din timpul nașterii, incluzând mama bolnavă: (în timpul sarcinii de rubeolă sau rujeolă (pojar), fenilcetonuria netratată (o incapacitate a corpului de a controla anumite substanțe chimice numite fenilcetone), lipsa oxigenului în timpul nașterii, encefalita sau alte infecții grave care afectează creierul la sugar).

Semnele autismului se dezvoltă aproape îndotdeauna înaintea împlinirii vârstei de 3 ani, deși această deficiență este uneori diagnosticată abia mai târziu. În mod tipic, părinții devin îngrijorați atunci când observă că fiul/fiica lor nu începe să vorbească, nu răspunde sau nu interacționează ca și ceilalți copii de aceeași vârstă.

De regulă, **copiii cu elemente de autism** nu au o dezvoltare normală a vorbirii și pot să "pară" surzi, deși **testele de audiometrie sunt normale**.

Autismul afectează modul în care copilul percepe și procesează informația senzorială.

Am putea spune că doar copiii nu știu, nu cunosc manifestările și nu pot respinge un copil cu elemente de autism, dar ne înșelăm: ei văd ușor diferențele, comportamentele acestora, tipetele necorespunzătoare sau refuzurile repetate și...râd. Și nu o fac pentru că vor, ci pentru că nu-și dau seama, dar....doare chiar și venind de la niște copii.

Tratamentul copiilor cu elemente de autism se bazează în primul rând *pe educație*. Acesta trebuie adaptat fiecărui copil cu elemente de autism în parte, în funcție de simptome și nevoi, deoarece fiecare copil autist prezintă particularități proprii.

E drept că astăzi există anumite asociații care asigură suport **copiilor cu elemente de autism** și familiilor acestora. Părinții trebuie să întrebe medicul psihiatru sau să contacteze asociațiile care se ocupă de copiii cu autism pentru a învăța tratamentul autismului și pentru a învăța cum să se descurce cu manifestările copilului.

S-a arătat că acest tip de antrenament reduce stresul membrilor familiei și îmbunătățește funcționarea copilului.

Înțelegerea afecțiunii și cunoașterea ei, a expectațiilor posibile, este o parte importantă în ajutarea copilului să devină independent. Învățând despre autism, părinții pot fi, de asemenea, pregătiți pentru momentul în care copilul lor ajunge la maturitate.

Comunicarea strânsă cu alte persoane implicate în educarea și în îngrijirea copilului preșcolar este de un mare ajutor pentru membrii familiei. ***Cel mai bun tratament pentru copiii cu elemente de autism este o abordare în echipă și aplicarea unui program bine structurat, în mod constant.***

Curriculumul pentru învățământul preșcolar promovează conceptul de dezvoltare globală a copilului, considerat a fi central în perioada copilăriei timpurii. **Curriculum-ul** poate fi definit ca fiind programul de activități școlare în integralitatea sa care se concretizează în planul de învățământ, programa școlară manualele școlare, îndrumătoarele metodice, obiectivele și modurile comportamentale ce conduc la realizarea obiectivelor, metodele și mijloacele de predare obiectivelor, metodele și mijloacele de predare-învățare, ce dezvoltă modurile de evaluare a rezultatelor.

Utilizarea unor modalități de adaptare a procesului de predare-învățare- evaluare la diversitatea individuală și la apartenența de gen (jocuri adaptate, utilizarea computerului, programe specifice de dezvoltare) facilitează dezvoltarea capacităților intelectuale la copiii cu autism într-un ritm de intensitate diferit astfel încât validează raportul dintre strategiile utilizate în învățare și caracteristicile psihoindividuale ale subiecților.

Utilizarea unui curriculum flexibil, individualizat și integrat influențează în mod diferențiat ariile de dezvoltare ale subiecților implicate în formarea competențelor școlare și sociale.

În planul dezvoltării curriculare pentru elevii cu deficiență, are loc o mișcare în sensuri diferite față de curriculum-ul general. Pe de o parte curriculum-ul acestora se restrânge, iar pe de altă parte se amplifică prin introducerea unor activități suplimentare individualizate, destinate compensării și recuperării stării de deficiență.

Spre exemplu, în cazul elevilor cu deficiență mintală, planul de învățământ se reduce, atât din punct de vedere al numărului de discipline de studiu, cât și din punct de vedere al conținutului informațional, ce urmează a fi însușit în fiecare capitol în parte.

În schimb, crește numărul de activități individuale suplimentare, în care urmează să fie inclus elevul cu deficiență mintală, în scopul recuperării acestuia.

Trebuie să existe un parteneriat cât mai strâns între părinții copiilor cu dizabilități și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu felul în care pot interveni pentru consilierea acestora. Acest lucru ajută la reducerea stresului pe care-l resimt familiile și micșorează riscul ca părinții să-și manifeste frustrările asupra copiilor lor. Trebuie redusă izolarea părinților punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații similare, promovând o abordare pozitivă a creșterii și disciplinării copiilor. Măsurile întreprinse trebuie să se adreseze în mod specific factorilor care contribuie la abuzare și neglijare, inclusiv lipsa informațiilor și abilităților ca părinte, sau caracterul nepotrivit al acestora, respectul scăzut față de sine însuși, sentimentul de izolare, așteptările nerealiste și înțelegerea greșită a dezvoltării copilului și al rolului de părinte. (Cojocar, Venera Mihaela, 2004)

Perspectiva dezvoltării globale a copilului accentuează importanța domeniilor de dezvoltare a copilului conturate în reperele fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului între naștere și 7 ani.

În Planul cadru pentru grupele/grădinițele din învățământul special care școlarizează copii cu deficiențe grave, profunde sau asociate, se precizează faptul că profesorul de psihopedagogie specială (absolvent al Facultății de psihopedagogie specială, pedagogie sau psihologie) va realiza următoarele activități: Limbaj și comunicare, educație senzorială și educație psihomotrică. Din totalul de ore afectate activităților de limbaj și comunicare, 6-7 ore sunt afectate pentru formarea comunicării și 3 ore pentru activități individuale sau de grup pentru teraia tulburărilor de limbaj.

Toate activitățile de educație și compensare se realizează sub formă de joc. Durata unei activități la grupa de nivel 1 este de 15 minute, iar la grupa de nivel 2 este de 20 de minute. Grupele se formează după gravitatea handicapului și vârsta cronologică.

Ca urmare a metodologiei privind aplicarea Planului-cadru de învățământ pentru grupele/grădinițele din învățământul special care școlarizează copii cu deficiente grave, profunde sau asociate, rezultă că fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte potențialul fizic și psihic pe care îl are.

1. Forma dominantă de activitate la vârsta preșcolară este jocul.
2. Ținând cont că centrele de pedagogie curativă școlarizează copii cu deficiențe grave, profunde sau asociate, stimularea și dezvoltarea comunicării, cunoașterea mediului, educația fizică, activitățile matematice, se realizează prin jocul liber, jocul de degete, jocul ritmic, activitățile gospodărești, grădinarit și plimbări.
3. Durata unei activități în cadrul acestor grupe de grădiniță este de 15 – 20 minute.
4. Activitatea didactică instructiv-educativă, cu grupa de copii, se realizează de către educatoare, timp de 5 ore pe zi pentru fiecare tură, respectiv 25 ore pe săptămână pentru fiecare educatoare.
5. Profesorul psihopedagog va organiza următoarele activități, desfășurate individual sau în grupe mici : educație psihomotrică, activități pentru stimularea, formarea și dezvoltarea comunicării, activități specifice de compensare. Norma didactică a acestuia este de 16 ore pe săptămână.
6. Repartizarea numărului de activități pe subdiviziunile ariilor curriculare rămâne la latitudinea grădinițelor.
7. Activitățile de compensare se concretizează prin programe de intervenție specifice fiecărui tip de deficiență.

Optimizarea curriculumului în vederea asigurării instruirii diferențiate. Modalități de realizare a Programelor de Intervenție Personalizată

Curriculum diferențiat și personalizat

- construcția progresivă – elevii progresează permanent în procesul de educație, iar fiecare stadiu de dezvoltare se construiește pe achizițiile din stadiile anterioare;
- flexibilitatea și parcursul diferențiat – curriculum-ul răspunde nevoilor, capacităților și ritmurilor diferite ale elevilor (posibilitatea de a alege anumite activități, discipline opționale, manuale etc.), particularizarea / adecvarea ofertei de educație la nivelul fiecărei instituții de învățământ;
- coerența – curriculum-ul oferă un set coerent de finalități pe niveluri de studiu, de discipline sau domenii de studiu, de activități de învățare ; se pot stabili legături între domeniile curriculare pentru un nivel de învățământ și între achizițiile specifice diferitelor niveluri;

Diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că, mai ales în cazul copiilor cu autism, au un potențial individual de învățare, diferite comportamente afective și caracteristici specifice de dezvoltare.

Diferențierea ar trebui să fie o practică incluzivă normală în fiecare sală de clasă pentru că :

- ☐ elevii învață în ritmuri diferite;
- ☐ elevii au stiluri de învățare diferite;
- ☐ cadrele didactice trebuie să asigure valorizarea potențialului fiecărui elev;
- ☐ prezintă dificultăți emoționale, sociale sau de comportament;
- ☐ prezintă tulburări senzoriale de auz sau de văz;
- ☐ dificultăți de învățare a scris-cititului (dislexia-disgrafia);
- ☐ au dificultăți perceptiv-motrice (orientare în spațiu și timp, schemă corporală);
- ☐ au dizabilități mintale; au dificultăți de vorbire sau de limbaj și comunicare;
- ☐ procesul de predare – învățare - evaluare este neadecvat nevoilor educaționale și diferențelor individuale dintre elevi (sarcini prea grele sau prea ușoare, metode neparticipative, timp insuficient dozat, material didactic inadecvat sau insuficient).

Adaptarea curriculumului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin :

- ☐ adaptarea conținuturilor având în vedere atât aspectul cantitativ cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară suplimentare etc.
- ☐ adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode activ participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);
- ☐ adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- ☐ adaptarea procesului de evaluare, având în vedere ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Aceste rezultate conduc la selectarea obiectivelor pe care le propunem, la selectarea conținuturilor și a activităților de învățare. (Cojocaru, Venera Mihaela, 2004)

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu CES, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premize:

- sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite;
- aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate;
- realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale;
- diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate. (Gherguț, Alois, 2006)

Programul de intervenție personalizat (PIP)

- Fixează obiective pe termen mediu și scurt, precizând modalitățile concrete de intervenție prin care se operaționalizează obiectivele generale propuse în PSP;
- Câmpul de aplicare al PIP de limitează la un singur domeniu de dezvoltare și învățare;
- Se poate derula fie până la finalizarea sarcinilor specifice domeniului urmărit;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Necesită o echipă restrânsă, poate chiar un singur specialist pe domeniul vizat.

Componentele programului de intervenție

- *obiectivele învățării*- specifică modificările sau achizițiile ce trebuie atinse de individ la sfârșitul programului de intervenție.
- *strategiile de intervenție* și de învățare pentru fiecare obiectiv urmărit- vizează ce trebuie să facă specialistul și sarcina pe care trebuie să o execute elevul pentru a atinge obiectivul vizat.
- *strategiile de evaluare a deprinderilor* achiziționate și a intervențiilor- privite ca modalități de determinare a valorii unei acțiuni sau fenomen.
- *un mecanism continuu de revizuire* a programului de intervenție și de luare a deciziilor ce privesc continuarea programului;

Bibliografie:

1. Cojocaru, V.M., *Terapia și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București 2004;
2. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași 2006,
3. Kanner, L., “*Follow-up study of eleven autistic children originally reported in 1943*”, Psychiatr Infant, 1995;
4. *Manual de Diagnostic și Statistică a tulburărilor mentale – DSM IV*, American Psychiatric Association, București, 2000;
5. *Manual de diagnostic și statistica a tulburărilor mentale*, Asociația psihiatrilor liberi din România, București, 2003;
6. Mara, D. (coord.), *Educația incluzivă: abordări psihopedagogice*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 201;
7. Păunescu C., Mușu I., *Psihopedagogia specială integrată. Handicapul mintal. Handicapul intelectual*, Pro Humanitate, București, 1997.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. logoped, Constantinidis Corina Mihaela,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg-Jiu
Prof. logoped, Țoțan Camelia Ionela,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg-Jiu

I. INFORMAȚII DE BAZĂ

Numele și prenumele elevului: V. C. D.

Data nașterii: 27. I. 2008

Certificat de orientare școlară: 275 din 13.11. 2020

Școala: L.P.S. Tg – Jiu

Clasa: a V-a B

Domiciliul: Str. Minerilor, bl. 14, Sc. 3, Ap.45

Date despre familie: elevul face parte dintr-o familie monoparentală, formată din mama și doi copii. Condițiile de viață sunt bune, decente. Mama este cooperantă și deschisă colaborării.

Echipa de intervenție: - prof. logoped C. C. M., mama și profesorul de română

Data de elaborare a programului: 01 – XII - 2020

Durata de desfășurare a programului: 6 luni

II. STAREA ACTUALĂ A ELEVULUI - SECTOR DE REFERINȚĂ

Limba și comunicare: citește greu fără a respecta semnele de punctuație; nu dă răspunsuri clare, la obiect; analiza și sinteza datelor/informațiilor se realizează cu dificultate; nu sesizează esențialul dintr-un text; formulează propoziții simple; vocabular sărac; nu are noțiuni de fonetică; nu identifică părțile de vorbire și de propoziție; scrie urât, cu greșeli de ortografie; nu respectă liniatura caietului; nu folosește corect semnele de punctuație; omite litere, nu desparte corect în silabe; nu identifică sinonimele și antonimele unor cuvinte simple, uzuale; nu realizează descrieri sau povestiri; nu folosește corect ortogramele; nu și-a însușit părțile de vorbire și de propoziție; nu poate scrie după dictare.

Dezvoltarea senzorială

Percepția: diferențiază greu formele, mărimile și culorile

Atenția: instabilă, capacitate de concentrare de scurtă durată-10 minute;

Memoria: mecanică, domină cea involuntară, prezintă dificultăți de memorare;

Gândirea: concret-intuitivă, lacunară, manifestă stereotipie și rigiditate.

Autonomie personală și socială

- **aria de autoservire:** deprinderi formate;

- **aria de socializare:** atitudine de relaționare pozitivă în grup.

Psihomotricitate: slabă coordonare psihomotrică; dificultăți de orientare, organizare și structurare spațială și temporală (nu cunoaște lunile anului, lunile specifice anotimpurilor, etc.).

III. EVALUARE ÎNȚĂLĂ

Instrumente folosite în evaluare: teste curriculare (la limba română) pentru clasa a V a; grilă de evaluare a dificultăților de învățare; teste de evaluare a dislexo – disgrafiei, test de evaluare a retardului de limbaj, chestionare; conversația individuală și în grup; fișă de cunoaștere psihopedagogică și socială.

Diagnostic: Medical: clinic sănătos;

Psihopedagogic: dificultăți de învățare (dislexo-disgrafie ușoară);

Pedagogic: adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru clasa a V - a.

Capacități – competențe – abilități – lacune - nevoi: capacitate bună de comunicare orală; nu se poate concentra prea mult asupra unui exercițiu; foarte ușor i se distrage atenția; integrare dificilă în sarcină; îi place să fie în centrul atenției; feed-back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare.

Intervenții anterioare: Nu a beneficiat de structuri de sprijin sau de terapie logopedică.

IV. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Domeniul de intervenție: *TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ*

Scopul programului de intervenție: Aducerea subiectului la un nivel mai bun de funcționalitate psihică generală pentru a putea dobândi o experiență cognitivă superioară celei dobândite anterior. Abilitarea copilului pentru o mai bună inserție socială în școală și societate.

COMPETENȚE GENERALE:

- Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.
- Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată.
- Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse.
- Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse.

A) ÎNSUȘIRE/CONSOLIDARE

Competențe specifice	Tipuri de activități de învățare și intervenție		Metode și mijloace didactice	Termen de realizare/ Instrumente de evaluare
Înlănțuirea clară a ideilor într-un mesaj oral/scriș.	- exerciții de scriere imaginativă (continuarea unor texte, schimbarea finalului, a perspectivei din care se povestește); - exerciții de scriere reflexivă (relatarea unor fapte și întâmplări, scrierea pe marginea textelor citite); - exerciții de identificare și ordonare a secvențelor narative dintr-un text dat, în vederea rezumării/povestirii acestuia; - exerciții de transformare a textului dialogat în text narativ; - exerciții de caracterizare a unui personaj, de descriere a unei imagini , de povestire după imagini; - exerciții de rezumare/povestire scrisă și orală a textelor narative a unui film, a unei piese de teatru; - exerciții de relatarea unor fapte/ întâmplări; prezentarea unor informații privitoare la realitatea înconjurătoare; - exerciții de motivare a unei opinii, pornind de la diverse teme discutate în clasă, de la texte studiate sau fapte/ persoane din realitate;		Explicația; Conversația; Exercițiul; Culegere de texte; Imagini Manual	Permanent Teste, fișe
Rezultate obținute la evaluarea finală				
Competență				
Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu
Valorificarea categoriilor semantice învățate, în contexte diferite	- exerciții de identificare și folosire a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului; - exerciții de identificare a procedeelelor de îmbogățire a vocabularului; - exerciții de alcătuire a familiei lexicale a unor cuvinte; - exerciții de identificare și utilizare a antonimelor, sinonimelor, omonimelor, paronimelor, neologismelor și a cuvintelor polisemantice în contexte diferite; - exerciții de introducere a acestora în propoziții; -exerciții de determinare a sensurilor unor cuvinte și de explicare a semnificației acestora în contexte diferite; - exerciții de corectare a exprimării pleonastice.		Explicația; Exercițiul; Manual; Auxiliare; Planșe;	Permanent Teste de evaluare; Fișe
Rezultate obținute la evaluarea finală				
Competență				
Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu
- mijloace;	- mijloace;	- mijloace;	- mijloace;	- mijloace;
- sinonime;	- sinonime;	- sinonime;	- sinonime;	- sinonime;
- antonime;	- antonime;	- antonime;	- antonime;	- antonime;
- omonime;	- omonime;	- omonime;	- omonime;	- omonime;
- paronime;	- paronime;	- paronime;	- paronime;	- paronime;
- pleonasm;	- pleonasm;	- pleonasm;	- pleonasm;	- pleonasm;
- fam. lexicală;	- fam lexicală;	- fam lexicală;	- fam lexicală;	- fam lexicală;
- câmp lexical.	- câmp lexical.	- câmp lexical.	- câmp lexical.	- câmp lexical.
Utilizarea corectă a părților de vorbire, în diverse tipuri de propoziții.	- exerciții de definire și identificare a părților de vorbire din texte; - exerciții de identificare a persoanei, numărului și timpului verbelor; - exerciții de trecere a substantivelor de la numărul pl. la numărul sing. și invers; - exerciții de definire a adjectivului, de transformare a substantivelor în adjective și invers; - exerciții de trecere a unor adjective de la nr. singular la nr. plural; - exerciții de identificare a articolului unui substantiv; - exerciții de conjugare a verbelor.		Explicația; Exercițiul; Manual; Auxiliare; Planșe;	Permanent Teste de evaluare; Fișe
Rezultate obținute la evaluare				
Competență				
Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu
- verb	- verb	- verb	- verb	
- subst.	- subst.	- subst.	- subst.	
- pron.	- pron.	- pron.	- pron.	
- numeral	- numeral	- numeral	- numeral	

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- adj.	- adj.	- adj.	- adj.	
Utilizarea corectă a părților princip. de prop., în diverse tipuri de propoziții.	- exerciții de definire și clasificare a predicatelor și subiectelor; - exerciții de identificare a predicatelor cu ajutorul întrebărilor din propoziții; - exerciții de formulare a unor propoziții și fraze cu predicate și subiecte date; - exerciții de memorare a întrebărilor la care răspunde subiectul, predicatul verbal și predicatul nominal;		Explicația; Exercițiul; Manual; Auxiliare; Planșe;	16.04/17.05 Teste de evaluare
Rezultate obținute la evaluare				
Competență				
Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu
- P	- P	- P	- P	
- S	- S	- S	- S	
Utilizarea corectă a părților secundare de propoziție, în diverse tipuri de propoziții	- exerciții de definire a atributului și complementului; - exerciții de identificare a atributului și complementului cu ajutorul întrebărilor din contexte diferite; - exerciții de formulare a unor propoziții și fraze cu atribute și complemente date; - exerciții de memorare a întrebărilor la care răspunde atributul și complementul;			21.05./04.06 Teste, fișe de evaluare
Rezultate obținute la evaluare				
Competență				
Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu
- A	- A	- A	- A	
- C	- C	- C	- C	

V. EVALUARE FINALĂ

Criterii de evaluare minimale:

- să identifice secvențele de dialog, narațiune sau de descriere dintr-un text;
- să descrie un obiect sau un ansamblu de obiecte;
- să construiască corect și expresiv un text;
- să prezinte o acțiune sau o înlanțuire de acțiuni;
- să utilizeze corect, în context, părțile de propoziție și părțile de vorbire;
- să utilizeze un cuvânt nou în contexte diferite;
- să alcătuiască propoziții simple și dezvoltate;
- să identifice rolul personajului în acțiune – principal, secundar;
- să caracterizeze sumar un personaj cu evidentă tendință de povestire;
- să recunoască părțile principale / secundare de propoziție și părțile de vorbire.

Criterii de evaluare maxime:

- să alcătuiască propoziții (simple și dezvoltate) și fraze corecte din punct de vedere gramatical;
- scrierea unor compuneri narative, descriptive, informative, argumentative;
- să utilizeze și explice oral și în scris semnificația unor cuvinte noi sau categorii semantice în diferite contexte și să le introducă în prop.;
- să povestească un text respectând: succesiunea faptelor, prezentarea contextului spațio - temporal;
- să ilustreze unele trăsături fizice și morale prin raportare la operă;
- să facă aprecieri sumare referitoare la textele lirice și epice;
- să facă rezumatul unui text scurt sau fragment;
- să recunoască dintr-un text părțile de vorbire flexibile, neflexibile, părțile principale de propoziție și părțile secundare de propoziție;
- să facă descrieri (un peisaj, un obiect, un personaj) folosind un vocabular adecvat parțial situației de comunicare;

B) CORECTARE/RECUPERARE

Scopul programului de intervenție: Dezvoltarea capacității de exprimare corectă orală și scrisă.

COMPETENȚE GENERALE:

- Construirea unor propoziții și fraze corecte din punct de vedere gramatical;
- Identificarea informațiilor esențiale dintr-un mesaj oral;
- Stabilirea unor relații directe de dialog cu diverse categorii de persoane;
- Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse.

Competențe specifice	Tipuri de activități de învățare și intervenție	Metode și mijloace didactice	Termen de realizare/ Instrumente de evaluare

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Implicarea în diferite situații de comunicare.	- jocuri de rol/exerciții de realizare a unor dialoguri pe diverse teme de interes pentru elevi; - exerciții de formulare scrisă sau orală a unor propuneri; expunerea unor opinii despre ceva sau cineva; dezbateri; prezentarea unor impresii; exprimarea acordului sau a dezacordului în fața unui auditoriu cunoscut; descrierea unui obiect, a unei persoane, a unei imagini sau a unui loc; - exerciții de identificare a unei informații esențiale dintr-un mesaj oral. Se pot folosi mesaje orale diverse (casete audio sau video cu basme, schițe, reclame transmise la radio, televiziune sau calculator; monologuri, dialoguri, texte citite etc.). - exerciții de trecere din vorbire directă în vorbire indirectă; - exerciții de susținere a unei conversații impuse sau propuse;	Problematizarea Explicația; Conversația; Exercițiul; Jocuri de rol; Culegere de texte; Planșe cu prezentarea unor situații de comunicare. Manual.	Permanent Teste de evaluare; Fișe.

Rezultate obținute la evaluarea finală

Competență

Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu

Citirea cursivă a unei varietăți de texte (text cunoscut sau a unui text la prima vedere) literare sau nonliterare, demonstrând înțelegerea sensului acestora.	- exerciții de citire și recitare expresivă a unor texte cunoscute sau necunoscute; - exerciții de recunoaștere a unei forme lexicale incorecte într-un enunț oral; - exerciții de identificare și delimitare a părților componente ale unui text (introducere, cuprins și încheiere); - exerciții de identificare a modurilor de expunere, a personajelor dintr-un text, plasarea acțiunii în timp și spațiu, raportarea la parametrii: „cine”, „când”, „unde”, „cum”; - exerciții de identificare a unor expresii și a unor cuvinte noi într-un text citit; - exerciții de rostire corectă a unor cuvinte care pun probleme de accentuare; - exerciții de pronunțare fluentă a unor secvențe semnificative ale mesajului oral, de reglare a tonului, a intonației, în funcție de starea de spirit (bucurie, surpriză, supărare); - exerciții de punere a întrebărilor specifice abordării textelor narative: „ce” se povestește (ce se întâmplă, care este acțiunea relatată), „cine” ia parte la acțiune (personajele, trăsături fizice și morale ale personajelor), „cine” povestește (naratorul);	Demonstrația; Explicația Culegere de texte; Manual.	Permanent Teste, fișe

Rezultate obținute la evaluarea finală

Competență

Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu

Alcătuirea unor propoziții și fraze corecte din punct de vedere gramatical, folosind corect semnele ortografice și de punctuație.	- exerciții de ortografiere a diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat și de aplicare a regulilor fonetice și morfologice de despărțire în silabe a cuvintelor; - exerciții de ortografiere a grupurilor de litere; - exerciții de așezare corectă a textelor în pagină, copierea unor cuvinte în coloane, scrierea unor texte pe coli A4, etc. - exerciții de scriere a cuvintelor neologice/compuse; - exerciții de copiere, transcriere selectivă, dictări de enunțuri sau de texte ce conțin ortograme, numerale compuse, cuvinte compuse, adjective terminate în “-iu”, verbele “a fi” și “a lua”; - copieri de texte, dictări, autodictări, exerciții de utilizare corectă, în propoziție și în frază, a semnelor de punctuație (punctul, virgula, punctul și virgula, linia de dialog, linia de pauză), a semnelor ortografice (cratima, punctul), a ortogramei; - exerciții de transpunere a propozițiilor (Ionel mănâncă în El mănâncă și invers); - exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers, construire a unor fraze; - exerciții de formulare a unor propoziții cu cuvinte date; de formulare a propozițiilor enunțative, interogative, exclamative, afirmative și negative, simple și dezvoltate; - exerciții de ordonare logică a cuvintelor într-o propoziție;	Explicația; Exercițiul; Fișe de lucru	Permanent Dictări; Teste de evaluare; Fișe; Autodictare.

Rezultate obținute la evaluarea finală

Competență

Formată	Formată parțial	Neformată	Se recomandă reluarea formării acestei competențe	
			Da	Nu

V. EVALUARE FINALĂ

Criterii de evaluare minime:

- să descrie un obiect sau un ansamblu de obiecte;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- să construiască corect și expresiv un text;
- să prezinte o acțiune sau o înălțuire de acțiuni;
- să identifice vocalele și consoanele dintr-un cuvânt;
- să despartă corect în silabe cuvintele;
- să completeze propoziții lacunare;
- să transforme o propoziție simplă în propoziție dezvoltată și invers;
- să citească corect și fluent un text narativ sau o poezie;
- să recite cursiv o poezie;
- să realizeze un dialog (scris/oral) pe diverse teme;
- să identifice personajele unui text și să plaseze acțiunea în timp și spațiu (raportarea la parametrii „cine?”, „când?” „unde?”, „cum?”);
- să povestească un text folosind un vocabular minimal;
- să așeze corect textul în pagina de caiet;

Criterii de evaluare maximale:

- să folosească corect semnele de punctuație și ortografie, ortogramele;
- să alcătuiască propoziții (simple și dezvoltate) și fraze corecte din punct de vedere gramatical;
- să transforme textul dialogat în text narativ;
- să folosească corect în propoziție ortogramele sau cuvintele compuse;
- să formuleze propoziții: afirmative și negative, enunțative și interogative, fraze.
- să facă rezumatul unui text scurt sau fragment;
- să identifice ideile principale din textul dat;
- să delimiteze corect părțile componente ale unui text (introducere, cuprins, încheiere);

Metode și instrumente de evaluare

- Fișe, teste de evaluare, teste standardizate;
- Observarea, aprecierea și încurajarea comportamentelor pozitive.

VI. Instrumente folosite în evaluarea finală: teste curriculare, teste de evaluare a grafiei și lexiei, fișe de evaluare.

VII. CONCLUZII: Elevul a reușit până la sfârșitul programului să atingă toate criteriile de evaluare minimale.

VIII. RECOMANDĂRI: Se recomandă includerea elevului în programul de sprijin educațional cu profesor de sprijin, continuarea terapiei logopedice, realizarea adaptării curriculare la limba română și tratare diferențiată.

Bibliografie:

1. Programa Școlară pentru disciplina Limba și literatura română, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017;
2. Manual de Limba și literatura română, Clasa a V-a, Editura Art;
3. Programa Școlară pentru disciplina Terapii și programe de intervenție, Învățământ special, clasele a V-a – a X-a, Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate;

Studiu de caz privind capacitatea de efort a elevilor cu cerințe educative speciale, în cadrul lecției de educație fizică și sport

Profesor, Adriana Costache, Liceul Tehnologic Nicolae Bălcescu Balș-Olt

Școala profesională Specială Balș, județul Olt este o instituție de învățământ public cu tradiție, care școlarizează elevi cu cerințe educative speciale care nu sunt integrați în învățământul de masă și pot să învețe o meserie în vederea integrării în societate și câștigării experienței profesionale. Domeniile de pregătire profesională ale elevilor sunt:

1. Tâmplar universal;
2. Confectioner tâmplărie din aluminiu și mase plastice;
3. Confectioner produse textile
4. Agricultor culturi de câmp.

Școala are în dotare:

- ☐ Teren de sport, dimensiuni 30/15 m adaptat pentru desfășurarea jocurilor sportive minifotbal, minibaschet, volei, badminton și tenis de câmp;
- ☐ Sală de sport, dimensiuni 15/10 m adaptată pentru elevii cu nevoi speciale;
- ☐ Cabinet de recuperare fizică și kinetoterapie, dotat cu bănci de gimnastică, biciclete ergonomice, bandă de alergare pentru elevii cu deficiențe locomotorii.

Scopul lucrării de față este cunoașterea capacității de efort și performanță a elevilor cu nevoi speciale prin integrarea cunoștințelor, mijloacelor, metodelor și formelor specifice educației fizice și sportului în acțiuni de optimizare a stării de sănătate, a creșterii și dezvoltării fizice.

Obiectivele lucrării vizează:

- Evaluarea dezvoltării armonioase a corpului;
- Verificarea motricității generale;
- Evaluarea calităților motrice de bază la elevii cu nevoi speciale.

Analizele și cunoștințele din activitatea practică au condus la ipoteza că elevii cu nevoi speciale au o dezvoltare fizică și o motricitate corespunzătoare pentru a-și desfășura activitatea în Școala Profesională Specială Balș.

Subiecții cercetării de față sunt elevii clasei a IXa A având meseria de tâmplar universal după cum urmează:

- 1.D.M.-17 ani-deficiență mintală medie-hiperkinezie

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

2.E.S.-16 ani-deficienta mintală medie

3. E.S.-16 ani-deficiență mintală medie

4.G.F.-21 ani-deficiență mintală medie

5.M.F.-22 ani-deficiență mintală ușoară-tulburări de comportament

6.R.E.-19 ani-deficiență mintală ușoară, tulburări de limbaj,dislexie, disgrafie;

7.P.G.C-17 ani-deficiență mintală ușoară, hiperkinezie

8.S.M.-16 ani-deficiență mintală medie

9.S.A.-17 ani,deficiență mintală medie,atonie muscular,tulburări de limbaj

10.Z.C.-17 ani-deficiență mintală ușoară, tulburări de comportament.

Locul desfășurării cercetării este terenul și sala de sport a Școlii Profesionale Speciale Balș

Descrierea testului de pregătire fizică generală a elevilor cu nevoi speciale

Itemi:

1. Alergarea de viteză-25 m

- Start din picioare, cronometrat la prima mișcare
- Nu se folosesc pantofi cu cuie
- Rezultatul se înregistrează în secunde și zecimi de secundă și se transformă în puncte.

2. .Săritură în lungime de pe loc:

- Se permit mai multe pendulări ale brațelor pentru elan
- Se acordă două încercări și se înregistrează cea mai bună săritură
- Se măsoară distanță de la vârfurile picioarelor(poziția de start) până la călcâie(poziția de aterizare)
- Rezultatele se înregistrează în centimetri și se transformă în puncte

3. Alergarea de rezistență

- Se aleargă pe distanță de 600m
- Se aleargă o singură dată, transformarea alergării în mers se consideră abandon
- Rezultatele se exprimă în minute și secunde și se punctează conform tabelelor

4. Aruncarea mingii medicinale(3kg.)de deasupra capului cu două mâini, la distanță

- Se execută aruncarea de pe loc

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Se acordă două încercări și se înregistrează cea mai bună aruncare
- Rezultatul se exprimă în metri și centimetri și se punctează conform tabelelor

5. Tracțiuni în brațe la bară fixă

- Priza barei se face cu palmele orientate spre interior, cu bratele perfect întinse, fără ca picioarele să atingă solul în timpul execuției
- Tracțiunile în brațe se consideră corecte numai dacă bărbia depășește de fiecare dată nivelul barei
- Balansarea picioarelor nu este permisă
- Rezultatul se exprimă în numărul de repetări corect executate și se punctează conform tabelelor

6. Ridicări de trunchi din culcat dorsal în șezând

- Executantul se află inițial culcat pe spate, cu mâinile la ceafă, coatele pe saltea, vârfurile picioarelor fiind sprijinite subscara fixă (sau sprijinite de un coleg)
- Se reține ca execuții corecte numai cele în care subiecții s-au ridicat cu trunchiul la verticală
- Rezultatele se exprimă în număr de execuții și se punctează conform tabelelor

Probele testului de pregătire fizică generală a elevilor cu nevoi speciale se vor desfășura în două etape:

-Evaluarea inițială ianuarie-2019

-Evaluare finală aprilie-2019

Plecând de la ipoteza de lucru conform căreia elevii cu nevoi speciale prezintă o dezvoltare fizică și o motricitate corespunzătoare pentru desfășurarea activității profesionale, recuperării și integrării sociale a acestora, rezultatele testului de pregătire fizică generală vor înregistra un progres, o stagnare sau involuție a pregătirii fizice generale.

Prezentarea condițiilor de cercetare

Cercetarea a fost organizată în concordanță cu ipotezele cercetării și scopul urmărit în vederea obținerii unor informații, date, care să mă conducă la tragerea unor concluzii cu caracter teoretic și aplicabilitate practică.

Cercetarea făcută este o cercetare de constatare, urmărind infirmarea sau confirmarea ipotezelor de cercetare.

Pentru măsurarea opiniilor exprimate în chestionare, s-a folosit o scala ordinală de notare.

În cadrul observației, care s-a desfășurat pe o perioadă de 4 luni am avut ca scop de cercetare determinarea nivelului de pregătire fizică generală a elevilor din clasa a IXa A, din cadrul Școlii Speciale Profesionale Balș.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

S-au masurat și înregistrat valorile inițiale și finale ale probelor de pregătire fizică generală după cum urmează:

- Alergarea de viteză-25m
- Săritură în lungime de pe loc
- Alergarea de rezistență-600m
- Aruncarea mingii medicinale(3kg.) de deasupra capului cu două mâini la distanță
- Tracțiuni în brațe la bară fixă
- Ridicarea de trunchi din culcat dorsal în șezând

Observațiile , măsurătorile și înregistrările au vizat lecțiile de educație fizică desfășurate afară și în sala de sport, în funcție de condițiile meteorologice și orarul elevilor.

Subiecții s-au aflat în condiții naturale, normale de instruire teoretică și practică.

Prima parte a observațiilor a avut rolul de a realiza o mai bună cunoaștere a colectivului de elevi și de a facilita acomodarea subiecților cu nouă ambianța de pregătire. Clasa de elevi (în număr de 10) a fost aleasă datorită unei bune pregătiri desfășurate de profesorul titular la clasa, pe parcursul sem I.

Pentru o apreciere unitară a rezultatelor probelor de pregătire fizică generală, s-a stabilit un sistem de scalare a performanțelor fiecărui elev, fiecare performanță căpătând un echivalent în puncte. Acest sistem permite profesorului de educație fizică și sport compararea nivelului fiecărui elev cu nivelul general al clasei; de asemenea permite aprecierea în timp a fiecărui elev.

1. Astfel, am stabilit pentru alergarea de viteză 25 m pentru un timp de 5 secunde, elevul cu CES să primească maximum de 100 puncte.

2. Pentru proba de control săritură în lungime de pe loc , am stabilit că elevii cu CES care depășesc 160m să primească 100 puncte

3. Pentru alergarea de rezistență 600m, pentru un timp de 2 minute, elevul să primească max.100 puncte

4. Pentru aruncarea mingii medicinale de deasupra capului cu două mâini la distanță, elevul cu CES să primească max 100 puncte pentru performanță de 5 m.

5. Pentru proba de control tracțiuni în brațe, maximum de puncte(100), să primească elevul care a executat corect 10 repetări.

6. Pentru proba de control: ridicări de trunchi din culcat dorsal în șezând, maximul de puncte(100) să fie primit pentru 20 de repetări.

Am folosit în cercetare un chestionar direct urmărind culegerea unor date de ordin subiectiv cu privire la principalele calități psihomotrice, intelectuale, afective, volitive și de personalitate, necesare în pregătirea fizică generală, recuperarea și integrarea socială a elevilor cu nevoi speciale.

Pentru obținerea datelor am inclus în chestionar un inventar al calităților mai sus menționate. Inventarul este urmat de o sarcină care le cerea subiecților să ierarhizeze calitățile după următoarea scală:

- Calitate foarte importantă-5p
- Calitate importantă-4p
- Calitate relativ-importantă-3p
- Calitate mai puțin importantă-2p
- Calitate foarte puțin importantă-1p

Prelucrarea și interpretarea datelor:

Cercetarea efectuată a fost o cercetare de constatare, care a avut ca scop stabilirea nivelului de pregătire fizică generală a elevilor cu nevoi speciale, plecând de la ipoteza că acest nivel este satisfăcător, corespunzător școlii profesionale speciale.

În urma testării inițiale, elevii cu nevoi speciale din grupul de cercetare au obținut un punctaj total după cum urmează:

1. D.T.-505 p reprezentând 84,1% din valoarea absolută-600p
- 2.D.A.-550p reprezentând 91,6% din valoarea absolută de 600p
- 3.E.S.-490p reprezentând 76,6% di valoarea absolută de 600p
- 4.G.F.-540p reprezentând 90% din valoarea absolută de 600p
- 5.M.F.-406p reprezentând 67,6% din valoarea absolută de 600p
- 6.R.E. 415 p reprezentând 69,1% din valoarea absolută de 600p
- 7.P.G.-600p reprezentând 100% din valoarea absolută de 600p
- 8.S.M.-520p reprezentând 86,6% din valoarea absolută de 600p
- 9.S.A.-125p reprezentând 20,8% din valoarea absolută de 600p
- 10.Z.C.-295p reprezentând 49,1% din valoarea absolută de 600p

După testarea finală elevii cu nevoi speciale au obținut următoarele punctaje:

1. D.T.-560 p reprezentând 93,3% din valoarea absolută-600p
- 2.D.A.-560p reprezentând 93,3% din valoarea absolută de 600p
- 3.E.S.-520p reprezentând 86,6% di valoarea absolută de 600p
- 4.G.F.-555p reprezentând 72,6% din valoarea absolută de 600p

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

5.M.F.-436p reprezentând 67,6% din valoarea absolută de 600p

6.R.E. 460 p reprezentând 76,6,% din valoarea absolută de 600p

7.P.G.-600p reprezentând 100% din valoarea absolută de 600p

8.S.M.-550p reprezentând 91,6% din valoarea absolută de 600p

9.S.A.-136p reprezentând 22,6% din valoarea absolută de 600p

10.Z.C.-349p reprezentând 58,1% din valoarea absolută de 600p

După analiza datelor reprezentând performanțele elevilor la testarea inițială de la începutul cercetării, se observă următoarele:

1.Elevul P.G.(7) a avut la testarea inițială o pregătire fizică generală foarte bună, adică 100% din valoarea absolută de 600p

2.Elevii D.T.(1) ,D.A.(2),G.F(4).și S.M.(8) au avut la testarea inițială o pregătire fizică generală bună, peste80% din valoarea absolută de 600p

3.Elevii E.S.(3),M.F.(5),R.E.(6), au avut la testarea inițială o pregătire fizică satisfăcătoare, între 65%și 80% din valoarea absolută de 600p.

4. Elevii S.A.(9) și Z.C.(10) au avut la testarea inițială o pregătire fizică generală nesatisfăcătoare-sub50% din valoarea absolută de 600p.

Precizăm că elevul S.A. (9) prezintă o disponibilitate redusă pentru efort, fiind încadrat de comisia medicală cu sindrom hipokinetic.Acest elev participă la lecțiile de educație fizică și desfășoară numai activitățile descrise în planul educațional individualizat.

De asemenea, acest elev, împreună cu alți elevi din școală care prezintă deficiențe motorii, atitudini greșite de postură, participă la 1-2 ore săptămânal la activități de gimnastică terapeutică recuperatorie.

În perioada ianuarie-aprilie 2019, subiecții supuși cercetării, au desfășurat activități de educație fizică și sport, orientate spre îmbunătățirea parametrilor de dezvoltare și pregătire fizică generală.

În acest sens,lecțiile de educație fizică și sport la clasa a IXa, au avut un conținut și o densitate care să le dezvolte calitățile motrice de bază.

Date fiind condițiile meteorologice(vreme instabilă), s-a lucrat cu elevii preponderent în spațiu închis-sala de sport.

Conținuturile lecțiilor de educație fizică au avut ca obiective:

➤ Dezvoltarea forței brațelor exerciții cu gantere,flotări din culcat ventral, exerciții cu extensoare

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Dezvoltarea musculaturii trunchiului ridicări de trunchi din culcat dorsal, extensii de trunchi pe lada de gimnastică
-
-

➤ Dezvoltarea forței membrelor inferioare genuflexiuni cu îngreuieri(gantere), fandări cu gantere în mâini, sărituri succesive din ghemuit în ghemuit, exerciții de alergare pe distanțe scurte.

După analiza datelor reprezentând performanțele elevilor cu nevoi speciale la testarea finală (aprilie-2019) se observă următoarele:

- a. Elevul P.G.(7) a avut o pregătire fizică generală foarte bună la testarea finală-100% din valoarea absolută
- b. Elevii D.T.(1),D.A.(2),E.S.(3),G.F(4) și S.M.(8) au înregistrat un progres în pregătirea fizică generală
- c. Elevii S.A.(9) și Z.C.(10) au înregistrat de asemenea un progres în pregătirea fizică generală.

Date fiind disponibilitățile reduse pentru efort și deficiențele morfo-funcționale menționatee anterior, se recomandă ca acești doi elevi să urmeze pregătirea în conformitate cu planul educațional individual, în care conținutul activităților de educație fizică și sport să cuprindă:

- Elemente ale creșterii și dezvoltării fizice armonioase;
- Exerciții de prelucrare selectivă a aparatului locomotor;
- Gimnastică recuperatorie sub îndrumarea profesorului de educație fizică sau kinetoterapie.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT (PIP)

Profesor pentru învățământ primar
Marcela Maria Costache
Școala Gimnazială "Prof. Ilie Popescu"
Comuna Șotânga, județul Dâmbovița

- ❖ NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI: **M. D. I.**
- ❖ DATA NAȘTERII: [...] **2009**
- ❖ DOMICILIUL: **Comuna Șotânga**
- ❖ CLASA: **a IV-a**
- ❖ ANUL ȘCOLAR **2020 - 2021**
- ❖ Nr. de înregistrare în unitatea școlară a planului de servicii individualizat [...]
- ❖ DIAGNOSTICUL/ PROBLEMELE cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe - *deficiențele / afectările din certificatul de orientare școlară și profesională eliberat de CJRAE/CMBRAE, numărul și data eliberării acestui document*): **Certificat de orientare școlară și profesională nr. [...] emis de C.J.R.A.E. Dâmbovița /Deficiență emoțională, dislexie, disgrafie.**
- ❖ ECHIPA DE INTERVENȚIE (se vor preciza cadrele didactice implicate, alți specialiști, membrii familiei):
  - COSTACHE MARCELA MARIA --- profesor pentru învățământ primar
  - O. A. --- consilier școlar
  - B. M. --- profesor de sprijin/itinerant
  - M. F. --- mama elevului
  - M. I. --- tatăl elevului
- ❖ DISCIPLINA/DOMENIUL /DOMENIILE DE INTERVENȚIE: **Matematică**
- ❖ SCOPUL (comportamentul țintă / rezultatul așteptat):
  - diminuarea dificultăților de rezolvare a exercițiilor și problemelor matematice;
  - adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 - 100 .
- ❖ OBIECTIVE/ COMPETENȚE SPECIFICE DIN ADAPTAREA CURRICULARĂ
  - 1.3. Ordonarea numerelor în centrul 0 -100, folosind poziționarea pe axa numerelor, estimări, aproximări
  - 1.4. Efectuarea de adunări și scăderi, mental și în scris, recurgând frecvent la numărare
  - 5.2. Rezolvarea de probleme simple în care intervin operații de adunare sau scădere în centrul 0-100, cu sprijin în obiecte, imagini sau reprezentări schematice
- ❖ DURATA planului de intervenție personalizat: **18 februarie – 18 iunie (an școlar 2020 – 2021)**
- ❖ Data elaborării PIP: **18 februarie 2021**
- ❖ Data revizuirii PIP: **18 iunie 2021**

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT:

Nr. crt.	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR	STRATEGII DE TERAPIE ȘI RECUPERARE	PERIOADA DE INTERVENȚIE	EVALUARE ȘI APRECIEREA EVOLUȚIEI	
					INDICATORI	METODE ȘI INSTRUMENTE
						-

							MENTE DE EVALU -ARE
1	- să identifice „vecinii” unui număr de la 0 la 100 -să ordoneze crescător/descrescător numere naturale prin compararea acestora două câte două	• Compararea și ordonarea numerelor naturale de la 0 la 31	S1	Resurse materiale: manual; planșe diverse, figurine, culori, coli albe, coli colorate, Resurse procedurale: conversația, exercițiul, explicația, munca independentă, învățarea prin descoperire, problematizarea, demonstrația, jocul didactic	18.02.2021 - 18.06.2021	- identifica-rea „veci-nilor” unui număr de la 0 la 100 - ordonarea crescătoare /descrescă-toare a unor numere natu-rale prin compararea acestora două câte două	- obser-varea sistema-tică - probe orale
			S3				
2	- să efectueze adunări și scăderi verificând cu obiecte sau prin operația inversă - rezolvarea de adunări și scăderi, mental și în scris, cu și fără	• Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 100, cu și fără trecere peste ordin	S1	Resurse material e: manual ; planșe diverse, figurine, culori, coli albe, coli colorate, Resurse proce-	18.02.2021 - 18.06.2021	- efectuarea de adunări și scăderi și verificarea cu obiecte sau prin operația inversă - rezolvarea de adunări și scăderi, mental și în	-obser-varea sistema-tică - probe orale

	trecere peste ordin, respectând algoritmul și așezarea corectă a unităților și zecilor			durale: conversația, exercițiul explicația, munca independentă învățarea prin descoperire, problematizarea, demonstrația, jocul didactic		scris, cu și fără trecere peste ordin, respectând algoritmul și așezarea corectă a unităților și zecilor	
			S3				-
3	- să transforme probleme rezolvate prin schimbarea numerelor/întrebării, prin înlocuirea cuvintelor care sugerează operația - să creeze probleme simple după imagini/desene/scheme date	• Probleme care se rezolvă prin una sau două operații	S1	Resurse materiale: manual; planșe diverse, figurine, culori, coli albe, coli colorate, Resurse procedurale: conversația, exercițiul, explicația, munca independentă, învățarea prin descoperire, problematizarea, demonstrația	18.02.2021 - 18.06.2021	- transformarea unei probleme rezolvate prin schimbarea numerelor/întrebării, prin înlocuirea cuvintelor care sugerează operația - crearea unor probleme simple după imagini/desene/scheme date	- observarea sistematică - probe orale
			S3				

Notă:

* Pentru fiecare obiectiv operațional se precizează modul de lucru pentru scenariul 1 (S1 - *față în față*) și scenariul 3 (S3 - *online*). Scenariul hibrid reiese din îmbinarea scenariilor enumerate anterior

*Precizarea STRATEGIILOR DE TERAPIE ȘI RECUPERARE pentru copiii/ elevii din învățământul de masă presupune enumerarea ***metodelor și mijloacelor utilizate în vederea realizării obiectivelor operaționale***

** Precizarea INDICATORILOR presupune identificarea și enumerarea ***criteriilor minime de apreciere a progreselor*** copiilor/ elevilor

Director, Prof. Semnătură: _____ Data: _____	Întocmit, Numele și prenumele COSTACHE MARCELA MARIA Specialitatea: profesor pentru învățământ primar Semnătură: _____

BOBLIOGRAFIE:

1. Programa școlară pentru disciplina MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013

Colegiul Național Pedagogic
GHEORGHE LAZĂR CLUJ-NAPOCA

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca

Grădinița de Aplicație „Dumbrăvioara”

Str. Alexandru Vaida-Voievod Nr. 55

Cod 400592 Cluj-Napoca, Tel/fax: 0264 414494

www.pedacj.ro, E-mail: pedagogiccluj@yahoo.ro

Nr...../.....

INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ, O PRIORITATE!
PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT
PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Profesor pentru învățământul preșcolar,
Coța Camelia-Elena,
Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”,
Cluj-Napoca

Numele și prenumele copilului: Ș.G.

Mama: Ș. I.

Tata: Ș. V.

Reprezentantul legal al copilului: ambii părinți

Data nașterii: 17.05.2021

Domiciliul:

Unitatea de învățământ în care este înscris: Grădinița de aplicație „Dumbrăvioara”, a Colegiului Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca

Certificat de orientare școlară și profesională nr. 1721 din 23.03.2021 emis de SEOSP din cadrul CJRAE, Cluj-Napoca

Data realizării/ revizuirii planului de servicii individualizat: 21.04.2021

Responsabilul de caz servicii educaționale: prof. învă. preșc. Coța Camelia-Elena

Drepturi/ Beneficii de asistență socială pentru copiii cu CES (prevăzute de Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare)

Servicii psihoeducaționale pentru copilul cu CES

Tipul	de	Instituția	Obiective	Data	Perioada	de	Persoana

serviciu/ intervenție	responsabilă		de încep ere	acordare serviciului	responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii educaționale <i>Curriculum pentru educație timpurie</i>	Grădinița de aplicație "Dumbrăvioara", Cluj-Napoca	⇒ Atingerea nivelului minim al programelor școlare adaptate ✓ realizarea și implemetarea unei adaptări curriculare care vizează competențe minimale; ✓ simplificarea sau adaptarea sarcinilor de lucru; ✓ evaluare diferențiată a copilului; ✓ activități diferențiate la grupă. ⇒ Dobândirea competențelor de bază specifice nivelului de dezvoltare ⇒ ➤ Dezvoltare fizică, a sănătății și igienei personale: A. Dezvoltarea motricității grosiere în contexte de viață familiare: <i>Exemple de activități:</i> <i>(comportamente)</i> ✓ Să poziționeze corpul și membrele pentru a executa o mișcare(mers, alergare, sărituri): Sari ca mine; Uriașii; Mergi ca mine; Aleargă la iepurași; B. Dezvoltarea motricității fine în contexte de viață		Până la expirarea valabilității certificatului de orientare școlară (2021-2022).	Profesor pentru învățământ preșcolar: Coța Camelia-Elena

		familare: <i>Exemple de activități:</i> (comportamente) ✓ Să utilizeze mâinile și degetele în manipularea corespunzătoare a unor obiecte/instrumente (creion, pensulă, puzzle, tacâmuri); ✓ Să rupă plastilina în bucățele mici (Dăm de mâncare la păsărele); ✓ Să utilizeze corect pensula, pentru a realiza diferite creații artistice (Ne jucăm cu acuarele). ➤ Dezvoltarea socio-emoțională: A. Dezvoltare socială: • Dezvoltarea abilităților de interacțiune cu adulții; • Dezvoltarea abilităților de interacțiune cu copiii de vârstă apropiată. <i>Exemple de activități:</i> (comportamente) ✓ Să ceară ajutorul adultului când este în dificultate (Te rog, ajută-mă!); ✓ Să ceară politicos, să fie oprită o activitate/să fie îndepărtat un stimul aversiv (Nu îmi place, Te rog, încetează), în loc de a împinge sau țipa atunci când nu îi place o situație); ✓ Să respecte regulile jocului (Regulile respectăm dacă			

		vrem să ne jucăm!). B. Dezvoltare emoțională: • Dezvoltarea conceptului de sine • Dezvoltarea autocontrolului și expresivității emoționale <i>Exemple de activități :</i> <i>(comportamente)</i> ✓ Să cunoască emoțiile de bază(fericire, tristețe, furie, teamă, surprindere, dezgust); ✓ Să identifice emoțiile pe baza imaginilor, pe alte persoane, și la el; ✓ Să realizeze desene/ picturi,cu ajutorul adultului, în care oamenii să aibă diverse emoții (Desenează o guriță zâmbitoare); ✓ Să modeleze personaje/fețe de plastilină (Omuleți din plastilină); ✓ Să numească împreună cu adultul, emoțiile pe care le trăiește/experimentează în diverse situații (Cum te simți?). ➤ Capacități și atitudini în învățare: A. Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități); B. Activare și manifestare a potențialului creativ. <i>Exemple de activități:</i> <i>(comportamente)</i>			

		✓ Să finalizeze proiecte simple(puzzle din 6-9 piese, un joc început); ✓ Să interpreteze cântece pentru copii (Să cântăm; Suflăm o păpădie). ➤ Dezvoltarea limbajului și a comunicării: A. Dezvoltarea capacității de ascultare și înțelegere (comunicare receptivă); B. Dezvoltarea capacității de vorbire și comunicare (comunicare expresivă); C. Dezvoltarea capacității de a înțelege și transmite intenții, gânduri. <i>Exemple de activități:</i> (comportamente) ✓ Să asculte povești și povestiri scurte; ✓ Să participe la jocuri/cântece/poezii însoțite, inițial, de gesturi(comunicare receptivă); ✓ Să folosească intonații diferite, gesturi, limbajul corpului, structuri lingvistice/gramaticale simple pentru a transmite un mesaj (comunicare expresivă); ✓ Să numească 3-5 itemi din diverse categorii(animale sălbatice, mijloace de transport, fructe, flori etc.). ➤ Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii:			

		A.Dezvoltarea reprezentărilor matematice elementare; B. Dezvoltarea capacității pentru rezolvarea de probleme și cunoașterea mediului apropiat. <i>Exemple de activități:</i> <i>(comportamente)</i> Să grupeze obiectele după un anumit criteriu(mărime, culoare, etc.); Să serieze obiecte de același fel într-un șir (un șir de cuburi); Să identifice, cu sprijin, categorii de obiecte, ființe(ex.: pisica, vulpea și câinele sunt animale) și le grupează după un criteriu.			
Servicii de asistență psihopedagogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin	-	-	-	-	-
Servicii de consiliere și orientare școlară <i>Consiliere psihopedagogică:</i> Consilierea părinților; Consiliere școlară și orientare profesională; Consiliere individuală/ de grup.	CJRAE Cluj, Grădinița de Aplicație „Dumbrăvioara” , Cluj-Napoca	⇒ Dezvoltarea abilităților social-emoționale; ⇒ Susținerea integrării în colectivitate și dezvoltarea unor relații armonioase; ⇒ Educarea atenției; ⇒ Pregătire psihomotorie.	05.05. 2021	Până la expirarea valabilității certificatului de orientare școlară (2021-2022).	Prof. consilier școlar:
Servicii de	CJRAE Cluj,	⇒ Pregătirea	05.05.	Până la	Logoped

terapie logopedică/terapie tulburărilor de limbaj	Grădinița de aplicație Dumbrăvioara, Cluj-Napoca	aparaturii fonoarticulator pentru vorbire; ⇒ Formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare verbală – vocale, consoane, onomatopee.	2021	expirarea valabilității certificatului de orientare școlară (2021-2022).	
Servicii de terapie educațională*	-	-	-	-	-
Servicii de kinetoterapie *	-	-	-	-	-
Asigurare transport la unitatea de învățământ	-	-	-	-	-
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă**	-	-	-	-	-

*Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ special.

**Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ de masă.

Director:

Prof.dr. Mircea Berteu

Responsabil de caz servicii educaționale:

Prof.înv.preșc. Coța Camelia-Elena

METODE ȘI STRATEGII DIDACTICE DE PREDARE ÎN VEDEREA INTEGRĂRII ELEVILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ

Prof.Dabija Dumitrița Doinița

Centrul Școlar De Educație Incluzivă „Sf. Andrei”Gura Humorului Jud.Suceava

„Pentru fiecare om, viața sa – notează Comenius-este o școală, de la leagăn până la mormânt.”

Maniera în care o serie de particularități de dezvoltare și învățare determină împărțirea copiilor în categorii determinate și considerate ca speciale tinde să fie înlocuită cu o manieră care consideră că orice copil este o persoană care învață într-un anumit ritm și stil unic și deci poate avea nevoie de un sprijin diferit. Pentru a reuși integrarea elevilor cu CES în școala publică tocmai de această particularitate trebuie să ținem cont. Acest lucru implică o abordare curriculară flexibilă și deschisă. Strategiile de intervenție sunt foarte diverse și pun în centrul lor copilul cu nevoile sale de educație ,mai mult sau mai puțin speciale. Aceste aspecte sunt cuprinse în această lucrare.

O nouă tendință europeană a educației este : „educația incluzivă”. Educația incluzivă ,este o educație care se adresează tuturor copiilor. Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare și are drept scop exploatarea resurselor existente ,mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Educația pentru toți copiii, educația incluzivă pornește de la a determina faptul că dezvoltarea se realizează prin învățare iar educația este chemată să sprijine și să stimuleze dezvoltarea prin antrenarea mecanismelor învățării.

Educația incluzivă mai înseamnă și eliminarea barierelor din școală și din afara școlii care împiedică învățarea.

Pentru a răspunde oricărei probleme de dezvoltare trebuie să înțelegem faptul că toți copiii pot învăța. Dar, modul lor de învățare ,nivelul și stilul sunt diferite. Deci conform educației incluzive , școala este pentru toți copiii doar intervenția educativă trebuie să fie diferențiată și personalizată. Astfel profesorii trebuie să-și adapteze propriul stil de predare pentru a se potrivi cu marea diversitate a copiilor din clasă, și aceasta este un câștig pentru copii. Aceste adaptări implică foarte multă creativitate din partea profesorilor.

Fiecare elev este unic și are valoarea sa indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Ținând cont de acest lucru, profesorul trebuie să-și adapteze strategiile didactice în funcție de : stilul, ritmul, aptitudinile , așteptările fiecărui elev.

Dacă metodele tradiționale pun accentul pe transmiterea de cunoștințe , formarea de priceperi și obișnuințe și cultivarea unor atitudini și capacități intelectuale , metodele moderne inversează această ordine. Astfel pe primul loc trebuie să se plaseze formarea de atitudini și capacități spirituale.

După care urmează formarea de priceperi și deprinderi și la urmă se plasează transmiterea de cunoștințe. Metodologia didactică trebuie să potențeze activizarea elevilor și implicarea directă a acestora în învățare și evaluare.

Într-o școală incluzivă , activitatea profesorului cu întreaga clasă trebuie să aibă o pondere mai redusă. Profesorul trebuie să aplice strategii adecvate, de tip incluziv. Strategiile incluzive se referă la folosirea incluzivă a metodelor participative și active ale pedagogiei : problematizarea, rezolvare de probleme, descoperire, echipa de profesori, învățarea în pereche, lucrul/învățarea în grup, asaltul de idei, folosirea întrebărilor divergente, învățarea prin cercetare și investigare individuală și în grup , conversația euristică, luarea de decizii și negocierea soluțiilor, rezolvare creativă a conflictelor, jocul de rol etc.

Strategiile educației școlare de tip incluziv concep învățarea ca un fenomen dinamic și complex , acordă prioritate acesteia față de predare și consideră relația profesor elev interactivă – nu numai elevul învață de la profesor,dar și acesta învață și se perfecționează continuu.Strategiile de tip incluziv pot fi denumite strategiile învățării interactive,acestea punând accentul pe relațiile dintre copii și relația profesorului cu copiii în actul învățării.Ele propun tehnica grupului de discuție,în care fiecare participant este antrenat,ascultat și valorizat.Pe primul loc trebuie să fie activitățile de colaborare și cooperare , activități care solicită gândirea elevilor. Un alt rol important îl are responsabilizarea elevilor pentru învățarea proprie prin trasarea diferențiată a sarcinilor de lucru.

Activitățile desfășurate în timpul unei ore trebuie să fie eficiente atât pentru elevi cât și pentru profesor.

Astfel cred ca fiecare profesor trebuie sa-și schimbe modul de gândire și să-și revizuiască metodele de predare.În contextul educației incluzive activitatea profesorului nu se mai poate baza numai pe metodele tradiționale , metode în care se lucreaza la fel cu toată clasa indiferent de nevoile fiecărui elev.Cred că în viziunea educației incluzive ,metodele tradiționale trebuie îmbinate cu metodele moderne – metodele activ participative.De asemenea putem aborda metodologia predării diferențiate,permițând astfel elevilor să învețe în ritmuri diferite și să nu se descurajeze.

În cadrul metodelor active,elevul nu este pasiv ci îndeplinește anumite sarcini de lucru care îl conduc spre înțelegerea noțiunilor predate.

Ținând cont de acest lucru,un loc important în cadrul strategiilor didactice incluzive la matematică îl ocupă învățarea interactivă în grup.

Pentru ca metodele folosite să aibă un randament cât mai bun ,un rol important îl ocupă stabilirea unui climat afectiv cu clasa.Având stabilit acest climat,observând elevii în comportamentul lor față de învățare,va fi foarte ușor să grupăm elevii în așa fel încât rezultatele în urma folosirii metodelor propuse să fie optime.Există diverse modalități de grupare a elevilor pentru activitatea pe grupe,dar cred ca cel mai indicat este să ținem seama de stilul de învățare și pasiunile comune .

Dintre metodele de învățare interactivă de grup ce pot fi folosite la matematică fac parte : metoda predării /învățării reciproce ;metoda mozaicului;metoda piramidei;cubul .Ca metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor putem folosi metoda ciorchinelui iar ca metodă de rezolvare de probleme putem folosi brainstormingul.

Folosind metoda predării/învățării reciproce,elevii sunt puși în situația de a fi ei înșiși profesori și de a explica colegilor rezolvarea unor probleme.Pentru aplicarea acestei metode clasa este împărțită în grupe de câte patru elevi și fiecare elev are un rol bine definit :rezumatorul,întrebătorul,clarificatorul,prezicătorul.Elevii pot lucra pe fișe diferite dar să colaboreze pentru completarea lor sau pot lucra pe o singură fișă dar fiecare să aibă o sarcină precisă.

În cadrul metodei mozaicului lecția ce urmează a fi predată trebuie studiată de fiecare elev ,dar ea va fi predată de colegii de grup pe fragmente.

Etape

1.Împărțirea clasei în grupuri de câte 4 elevi,fiecare dintre aceștia primind câte o fișă de învățare numerotată de la 1 la 4.

Fișele cuprind părți ale unei lecții ce urmează a fi înțeleasă și discutată de către elevi.

2.Se prezintă lecția ce se va discuta.Se prezintă sarcinile de lucru și modul în care se va desfășura activitatea.

3.Se regroupează elevii în funcție de numărul fișei primite în grupuri de experți :elevii cu numărul 1 vor forma un grup,cei cu numărul doi vor forma alt grup etc.

Exemplu

1.Propunem lecția:Tipuri de medii.Cele patru fișe de lucru au titlul :”Media aritmetică”, ”Media ponderată”,”Media armonică”,”Media geometrică”.

Deci unul din grupurile de experți va fi format din toți elevii care au primit în cadrul grupului din care fac parte porțiunea din lecție cu titlul „Media aritmetică”.Elevii din fiecare grup decid cum vor preda.Vor folosi ca exemplu concret calcularea mediei din oral la matematică.

4. Se învață prin cooperare noțiunea ce a revenit fiecărui grup de experți. Elevii citesc noțiunea ce le-a revenit, o discută și încearcă să o înțeleagă. Hotărâsc apoi modul în care o vor explica celorlalți colegi din grupul lor de la început.

5. Elevii revin în grupul inițial și predau noțiunea celorlalți membrii. Dacă ceilalți membrii ai grupului nu au înțeles ceva adresează întrebări expertului.

6. Se prezintă apoi oral cu toată clasa lecția dată spre dezbateri.

Prin folosirea Metodei Mozaicului sunt implicați toți elevii în activitate și astfel se realizează responsabilizarea fiecăruia pentru actul învățării, se dezvoltă interdependența dintre membrii grupului, se ameliorează comunicarea.

Folosirea metodei cubului la matematică conduce la diferențierea sarcinilor de învățare, stimularea gândirii logice, sporirea eficienței învățării deoarece elevii învață unii de la alții.

Etape

1. Se anunță tema pusă în discuție.
2. Se împarte clasa în 6 grupuri.
3. Se prezintă un cub din carton cu fețele divers colorate.
4. Pe fețele cubului se notează cuvintele :
  - descrie
  - compară
  - asociază
  - analizează
  - aplică
  - argumentează.
5. Se atribuie rolurile membrilor fiecărui grup.
  - „cîntitorul”-rostogolește cubul și anunța grupului cerința înscrisă pe fața de deasupra;
  - ”ascultatorul activ”/”cercetătorul” repeta sarcina, o reformulează pentru a fi înțeleasă de fiecare membru, adresează întrebări profesorului;
  - ”interogatorul” solicită idei legate de modul de rezolvare a sarcinii de la membrii grupului;
  - ”rezumatorul” va fi ”raportorul” grupului, va trage concluziile, le va nota și le va comunica întregii clase;
6. Elevii vor lucra pe grupe : unii la tablă, alții pe caiete, alții pe foi.
7. ”Raportorul ” grupului va prezenta întregii clase modul în care grupul său a rezolvat cerința ;

În fiecare grup va fi predată una din cele patru medii. Astfel fiecare elev devine responsabil atât de propria învățare cât și de transmiterea corectă a noțiunilor celorlalți colegi.

Profesorul trebuie să monitorizeze această activitate pentru ca noțiunile să fie transmise corect.

Pentru a evidenția nivelul de înțelegere al lecției, profesorul trebuie să adreseze câteva întrebări clasei.

Exemplu

1. Se anunță tema : Corpuri rotunde.
2. Elevii vor fi împărțiți în 6 grupe nu neapărat egale.
3. Fiecare grupă primește o coală colorată în nuanțele fețelor cubului prezentat.
4. Echipele aleg un lider de grup care va extrage un bilet pe care este scris verbul definitoriu pentru acea grupă (descrie, compară, asociază, analizează , aplică și argumentează).
5. Se vor descrie apoi activitățile pe care trebuie să le desfășoare elevii:
Elevii care primesc fișa cu verbul descrie vor avea de enumerat corpurile rotunde studiate, de realizat reprezentarea plană a corpurilor care au fost studiate și desfășurările lor plane, de identificat elementele acestora, de descris corpurile de rotație cese obțin prin rotirea unui triunghi dreptunghic în jurul ipotenuzei și a unui dreptunghi în jurul unei drepte situată la o anumită distanță dată față de lungimea dreptunghiului.
Elevii care primesc fișa cu verbul compară vor avea de stabilit asemănări și deosebiri între corpurile rotunde și poliedrele regulate învățate.

Elevii care primesc fișa asociază vor identifica obiecte cunoscute care au forma corpurilor respective și vor asocia fiecărui corp studiat formulele de calcul pentru volum și arie.

Grupa care va avea de analizat va avea de analizat diferite secțiuni în corpurile studiate.

Elevii care vor primi fișa cu verbul argumentează vor avea de justificat valoarea de adevăr a unor propoziții. Iar elevii din grupa cu verbul aplică vor avea de aplicat formulele de calcul pentru arie și volum în contexte variate.

După ce expiră timpul de lucru, materialele realizate se vor în locuri vizibile din clasă și elevii din fiecare grup își vor prezenta sarcina de lucru și modul de realizare. La sfârșit se vor face aprecieri și se vor corecta eventualele erori.

Se știe că într-o clasă pot exista elevi care au alt profil de învățare decât cel logico-matematic. Pentru a fructifica și potențialul acestor elevi, putem folosi la matematică și metode specifice altor discipline de învățământ. Pe lângă metodele exemplificate mai sus, în contextul de astăzi, putem introduce și lecțiile digitale, lecții care îi vor face și mai atenți pe elevi. Utilizarea unor astfel de metode presupune imaginație și inițiativă din partea profesorilor dar și din partea elevilor. Putem cere elevilor să rezolve anumite situații problemă reducând astfel monotonia unei ore de matematică.

Prin folosirea metodelor și strategiilor incluzive de predare, elevii își pot răspunde la întrebarea pe care de altfel o pun de multe ori profesorului și anume: ”Ce pot face cu noțiunile învățate la școală?”.

Strategiile de intervenție în vederea integrării elevilor cu CES în școala de masă sunt foarte diverse și pun în centrul lor copilul cu nevoile sale de educație. Înțelegând rolul social al învățării în clasă, aceste strategii potențează adaptarea pentru viața socială, prin cultivarea competențelor psihosociale de bază și a relațiilor de cooperare între membrii grupului școlar, indiferent de capacitatea și performanțele lor, valorizând părțile pozitive ale personalității fiecăruia.

Pentru a realiza dezideratul unei școli pentru toți se impune reforma sistemului școlar care să vadă copilul în contextul social și familial larg.

Dimensiunile educației trebuie completate cu identificarea persoanei și unicității universului acesteia, prin respectul experiențelor individuale trăite pe planul personal.

În același timp este nevoie de strategii care să facă învățământul eficient în toate clasele și în toate școlile. Acest lucru se poate realiza printr-o instruire continuă a profesorilor.

Prin oferta de curriculum, școlile sunt chemate să fie mai mult pro-active decât re-active, să prevadă cerințele de viitor în loc să se focalizeze asupra rezolvării situațiilor curente.

Orizontul fără limite al învățării revendică re-ajustări continue. Educația de menținere are importanța sa, dar educația pentru viitor devine prioritate.

Bibliografie :

I.C.Petrescu – O școală pentru democrație – All Educațional , 1998

Ecaterina Adina Vrăsmaș – Introducere în educația cerințelor speciale – Credis , 2004

Suport de curs – Metode active de predare – învățare – CCD- Galați ,2006

Vasile Chiș – Activitatea profesorului între curriculum și evaluare – Presa universitară clujeană,2001

Site-ul www.didactic.ro

Exemple de bune practici pentru integrarea cu succes a copiilor cu C.E.S

**Educatoare Dică-Hristu Georgiana,
Grădinița „Floarea-Soarelui”, București. Sector 5**

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect...”

Comenius

Integrarea elevilor cu cerințe educative speciale presupune o călătorie ce nu ar trebui întreruptă niciodată, deoarece ocupă un loc esențial în devenirea umană, unește toate compartimentele educației, are un rol important în munca educativă și o puternică influență asupra personalității aflate în formare. Asigurarea succesului în viață depinde în mare măsură de achizițiile fundamentale dobândite în timpul anilor de studiu, deschizând elevilor o nouă cale către cunoaștere.

Nu este suficient să dezvoltăm numai abilitățile intelectuale ale copiilor. Capacitatea de a conștientiza trăirile emoționale, de a le gestiona în mod adecvat sau de a-și face prieteni sunt la fel de importante. În referat o să prezentăm câteva exemple de bune practici pentru dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor cu CES (retard psihic, dificultăți de învățare, tulburări comportamentale, deficit de atenție ect.), pentru că una dintre componentele esențiale ale adaptării este dezvoltarea emoțională optimă. Ea este necesară pentru menținerea stării de sănătate mentală și influențează dezvoltarea și menținerea relațiilor sociale.

Cercetările din domeniul psihologiei au arătat că un nivel ridicat de abilități intelectuale poate contribui semnificativ la rezultate bune în diferite domenii cum ar fi cel școlar, dar nu este suficient pentru o bună adaptare. S-a accentuat foarte mult investigarea rolului jucat de trăirile afective în vederea identificării factorilor care contribuie la procesul adaptării și atingerea succesului în viață. Șansele persoanelor cu abilități emoționale bine dezvoltate sunt mult mai mari să fie mulțumite în viață, să fie eficiente în mai multe domenii, să își gestioneze stilul de gândire care stă la baza propriei productivități, să reușească să comunice eficient cu ceilalți, să stabilească și să mențină relații adecvate.

Daniel Goleman(1995) propune o definiție mai apropiată de preocupările noastre. Conform acestuia, inteligența emoțională desemnează o capacitate de control și autocontrol al stresului și emoțiilor negative; o meta-abilitate, care determină și influențează modul și

eficiența cu care ne putem folosi celelalte capacități și abilități pe care le posedăm , inclusiv inteligența educațională. Realitatea ne demonstrează ca cei care își stăpânesc emoțiile bine și care abordează eficient emoțiile celorlalți sunt în avantaj în orice domeniu al vieții și au șanse mai mari de a fi eficienți și mulțumiți în viață.

Tema referatului reprezintă influența dezvoltării emoționale asupra integrării școlare. Vom prezenta câteva tehnici pentru dezvoltarea inteligenței emoționale. Putem vorbi de educabilitate, dezvoltare, în cadrul inteligenței emoționale atât la copii cu cerințe educative speciale, cât și la restul clasei. Dezvoltarea acestora pe perioada școlarizării le va acorda elevilor, la maturitate, o șansă mai mare de a se adapta la cerințele mereu schimbătoare ale societății. Un copil care nu reușește la școală, se va considera înfrânt și reacționează ca atare. Prin exerciții și jocuri de dezvoltare a inteligenței emoționale elevii au șansa mai mare de a se integra mai ușor în școală.

Este necesar să acordăm o mai mare atenție dezvoltării emoționale. Rolul nostru ca profesor este nu doar să oferim cunoștințe elevilor, ci și să-i învățăm abilitățile de supraviețuire necesare pentru a face față cu succes vieții în lumea contemporană, și pentru a integra cu succes în școală de masă.

Educația specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe, și copiii cu cerințe educative speciale care se desprinde tot mai mult de conținutul învățământului special.

Activitatea de incluziune și de integrare a copiilor cu cerințe educative speciale în școala de masă, trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiștii care acționează la diferite nivele structurale. Activitatea de integrare, activitatea desfășurată de profesor itinerant și sprijin se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă copilul cu cerințe educative specială reușește să o frecventeze și să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

Prin activitatea din școală copiii învață nu numai despre regulile sociale și modul de interacțiune cu ceilalți, ci și despre manifestarea adecvată a emoțiilor. Își dezvoltă competențe emoționale referitoare la trăirea, exprimarea, înțelegerea și recunoașterea emoțiilor, și ceea ce este foarte important, faptul că dobândesc unele strategii de reglare emoțională adecvate vârstei necesare pentru gestionarea corectă a emoțiilor negative, în consecință, o adaptare mai bună la cerințe. Conștiința copilului de sine, înțelegerea propriei persoane și a celorlalți, modul în care își exprimă sentimentele și emoțiile, dar și dezvoltarea relațiilor personale îl definesc mai departe ca adult. Dezvoltarea emoțională a copiilor cu C.E.S. influențează evoluția lor cognitivă, motorie și îmbogățirea limbajului. Vârsta școlară (începând cu clasa pregătitoare)

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

cunoaște o dezvoltare accelerată atât din punct de vedere fizic, cognitiv, cât și social și emoțional.

Vă propunem câteva exemple de bune practici și tehnici pentru dezvoltarea inteligenței emoționale.

1. ROATA EMOȚIILOR

Obiectiv: Să își dezvolte vocabular referitor la emoții.

Materiale: “Roata emoțiilor”

Procedura: Se prezintă roata emoțiilor. În timpul jocului un elev va învârti brațul roții și, când acesta se oprește la o emoție, va încerca să explice ce înseamnă și să exemplifice cu un moment din viața lui în care s-au simțit în acel fel.

Sarcina învățătorului: Să se insiste pe emoții pozitive și negative pentru a explica cu claritate ce înseamnă o emoție.

2. VÂNĂTOAREA DE OAMENI

Obiectiv: Să înțeleagă că fiecare dintre noi are ceva unic

Materiale: Planșa „Vânătoare de oameni”, markere

Procedura: Copiii vor pleca într-o expediție de „Vânătoare de oameni” pentru a afla câte ceva despre colegii lor. Se vor plimba prin clasă, observându-și colegii și descoperindu-i pe aceia care au caracteristicile scrise pe planșă. Vor reveni la loc, în urma unor discuții vor nota câte un nume în dreptul fiecărei caracteristici.

Sarcina învățătorului: Ajutați copiii să înțeleagă că a fi diferit nu ne face mai buni sau mai răi, ci doar unici.

3. BUTONUL MAGIC AL EMOȚIILOR

Obiectiv: Să își exprime emoțiile, să își amâne reacțiile de moment

Materiale: Un buton confecționat din plastic.

Procedura: Spunem copilului că am găsit într-un loc special un buton magic. Acesta are puterea de a-l ajuta când este furios sau supărat pe cineva. Tot ce trebuie să facă în acele situații este să spună cum se simte (de exemplu: mă simt furios!), să apese pe el, și apoi să aștepte un minut, timp în care butonul își face efectul magic și emoția care îl supără scade. Când furia (sau supărarea, tristețea) scade, butonul magic va face astfel încât să îi apară în minte o idee despre ce se poate face pe viitor când va mai apărea acea emoție negativă. Pentru început i se amintește copilului să apese butonul ori de câte ori vede că este trist sau furios. De câte ori apasă butonul, îl încurajăm să spună cum se simte și stăm alături de el până se liniștește. După un timp se poate renunța la buton, spunându-i că butonul magic este atât de puternic, încât trebuie doar să se gândească la el, că el își va face efectul cu aceeași putere. Cu

ajutorul acestui buton, copilul învață să își exprime emoțiile, să își amâne reacțiile de moment și să poată experimenta noi feluri de a reacționa la furie, supărare și stres.

Cadrele didactice sunt cei care contribuie la dezvoltarea socio-emoțională a copiilor prin socializarea emoțiilor. Această socializare se realizează prin reacțiile avute la emoțiile exprimate de copil, prin discuțiile despre emoții sau prin exprimarea propriilor emoții. Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

Pentru a obține aceste rezultate organizăm cu copiii atelierele de dezvoltare a inteligenței emoționale, unde își antrenează mintea, își descoperă și conștientizează emoțiile, și învață să le și gestioneze. Totul se desfășoară într-un cadru prietenos și cald, prin joc, dans, mișcare și activități practice, prin care urmărim să dezvoltăm trăsături esențiale ce definesc inteligența emoțională. Tehnicile și metodele folosite în cadrul atelierelor sunt din domeniul drama terapiei, au la bază învățarea prin joc, prin care copilul își câștigă încrederea în sine pentru integrarea în societate, se dezvoltă și învață amuzându-se. Sunt preponderant creative: desenul, pictura, colajul, modelajul, meloritmul (exprimarea prin intermediul instrumentelor muzicale), dans și mișcare, povestirile terapeutice, experimente practice, jocuri de rol etc. Fiind profesor pentru învățământ primar am 3 copii cu cerințe educative special în clasă și am aplicat activitățile menționate mai sus. Prin aceste tehnici am obținut rezultate favorabile în integrarea copiilor cu C.E.S..

Noi cei care avem astfel de elevi în clasă, considerăm că nu există " un șablon " pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Dacă manifestăm deschidere pentru integrarea acestora găsim și strategiile potrivite. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

În concluzie, educația integrată are un scop nobil, ce vizează o egalizare a șanselor pentru toți copiii și cultivarea demnității personale, prin asigurarea posibilității de desfășurare a activității în mediile și colectivele cele mai favorabile dezvoltării individului. Prin programe speciale de recuperare realizăm o dezvoltare afectivă a copilului care contribuie la crearea unor stări emoționale corespunzătoare. Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului.

Strategiile de formare a unei atitudini pozitive a cadrelor didactice față de integrare trebuie să țină cont atât de rezervele, temerile și prejudecățile individuale, dar și de situația concretă a fiecărui copil integrat în școala obișnuită, precum și de contextul complex în care se desfășoară.

Bibliografie:

1. *Psihopedagogie specială – sinteze pentru pregătirea examenelor didactice titularizare*

2. Babanski I.K. (1974). *Optimizarea procesului de învățământ*, EDP, București

3. Boici Gherghina (1998). *Evaluareacopiilor cu CES în perspectiva integrării*, Timpul, Reșița

4. Crețu C. (1996). *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași

5. Ann Vernon (2004). *Dezvoltarea inteligenței emoționale*, Editura ASCR

6. Popovici, D. (1998). *Învățământul integrat sau incluziv* – Editura Corint, București

7. Daniel Goleman (2008). *Inteligența emoțională*, Curtea Veche

8. Verza F (2002). *Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială*, Editura Fundatiei Humanitas.

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT PENTRU COPII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

**Profesor Dincă Mădălina- Claudia
Școala Gimnazială Nr 2 Caracal**

Numele și prenumele copilului/elevului

Mama

Tata

Reprezentantul legal al copilului

Data nașterii

Domiciliul

Unitatea de învățământ la care este înscris: ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 2, CARACAL

Clasa: a V- a

Certificat de Orientare Școlară și Profesională nr..... din ..... emis de COSP/ CJRAE Olt

Valabilitate Certificat de Orientare Școlară și Profesională: 12.01.2022- 13.06.2025

Data realizării/revizuirii planului de servicii individualizat: 14 . 02. 2022

Responsabilul de caz servicii educaționale: DINCĂ MĂDĂLINA CLAUDIA

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

-Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori.

-Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse.

-Redactarea unui text scurt pe teme familiar.

-Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală.

-Monitorizarea propriei pronunții și scrieri și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază.

-Dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții.

-Participarea activă la dezbateri simple.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: MATEMATICĂ

-Identificarea numerelor naturale în contexte variate.

-Efectuarea de calcule cu numere naturale folosind operațiile aritmetice.

-Utilizarea regulilor de calcul pentru efectuarea operațiilor cu numere naturale.

-Reprezentarea matematică, folosind fracțiile, a unei situații date.

-Recunoașterea unor figuri geometrice plane (drepte, unghiuri, cercuri, arce de cerc).

-Aplicarea regulilor de calcul și folosirea parantezelor în efectuarea operațiilor cu numere întregi.

- Exprimarea în limbaj geometric simbolic și figurativ a caracteristicilor triunghiurilor și ale liniilor importante în triunghi.
- Stabilirea relației de asemănare între triunghiuri.
- Identificarea unor figuri plane.
- Identificarea corpurilor geometrice.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: LIMBA ENGLEZĂ

- Stabilirea de contacte sociale pe baza unor formule conversaționale simple (salut, bun rămas, prezentare, mulțumire).
- Redactarea de mesaje simple și scurte.
- Realizarea unei expuneri scurte, exersate, asupra unui subiect familiar.
- Elaborarea unui mesaj simplu de prezentare pentru un profil personal.
- Participarea la scurte conversații în contexte obișnuite, asupra unor subiecte generale.
- Redactarea de texte simple și coerente pe teme de interes.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: LIMBA FRANCEZĂ

- Reproducerea unor formule/ unor mesaje simple și scurte, respectând pronunția și intonația specifice.
- Redactarea unui mesaj simplu către un coleg/ prieten.
- Formularea unui mesaj simplu în situații uzuale, cu sprijin din partea interlocutorului.
- Descrierea simplă a unei persoane/ unui personaj.
- Redactarea de mesaje simple despre sine/ despre alții.
- Identificarea informațiilor din mesaje scrise simple.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: BIOLOGIE

- Realizarea dirijată a unor activități simple de investigare pe baza unor fișe de lucru date.
- Identificarea caracteristicilor sistemelor biologice pe baza modelelor.
- Recunoașterea consecințelor activităților umane și ale propriului comportament asupra mediului înconjurător.
- Identificarea relațiilor dintre propriul comportament și starea de sănătate.
- Realizarea unor activități de investigare proiectate independent.
- Participarea activă la acțiuni de conservare și ocrotire a mediului înconjurător, de adoptare a unui stil de viață sănătos.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective ISTORIE

- Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice.
- Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice.
- Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării.
- Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu în prezentarea faptelor și proceselor istorice.
- Prezentarea unei teme istorice prin valorificarea informațiilor oferite de diverse surse.
- Argumentarea unei opinii referitoare la un fapt istoric prin utilizarea informațiilor provenite din diferite surse.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: GEOGRAFIE

- Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren.
- Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple.
- Utilizarea metodelor simple de investigare.
- Precizarea prin cuvinte proprii a sensului termenilor geografici simpli.
- Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse.
- Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic înconjurător.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: RELIGIE

- Descrierea unor aspecte caracteristice religiei proprii, utilizând concepte specifice.
- Identificarea mesajului moral-religios din texte sau suporturi expresive date (biblice, religioase).
- Selectarea unor reguli de comportament moral-religios din diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date.
- Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate.
- Relaționarea pozitivă cu colegii, în activități, sarcini de învățare, situații-problemă, utilizând reguli de comportament moral-religios.
- Formularea de argumente pentru susținerea importanței unor idei, fapte, evenimente cu relevanță moral-religioasă, în plan individual și social.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: EDUCATIE MUZICALA

- Interpretarea vocală a unor piese monodice.
- Descrierea stărilor și ideilor generate de audierea unor lucrări muzicale.
- Utilizarea unor tonalități și a unor moduri.
- Explorarea relațiilor muzicii cu științele și natura.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: EDUCATIE FIZICA

- Operarea cu indicatorii fiziologici de bază ai stării de sănătate specifici vârstei și genului.
- Identificarea, în cadrul activităților de educație fizică, a elementelor care definesc dezvoltarea fizică armonioasă.
- Recunoașterea exercițiilor simple pentru dezvoltarea calităților motrice de bază.
- Efectuarea exercițiilor simple pentru dezvoltarea calităților motrice de bază.
- Manifestarea pe parcursul activităților a atitudinii de respect față de regulile stabilite.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: EDUCATIE TEHNOLOGICA

- Argumentarea utilizării normelor de igienă, a măsurilor de sănătate și securitate în muncă, de prevenire și stingere a incendiilor.
- Identificarea de modalități pentru economisirea resurselor și pentru reutilizarea deșeurilor.
- Argumentarea preferințelor personale pentru activități/ meserii/ profesii.
- Analiza critică a consecințelor dezvoltării tehnologice asupra sănătății și bunăstării indivizilor, comunităților și a mediului.
- Analizarea impactului dezvoltării tehnologice asupra meseriilor/profesiilor/ocupațiilor de pe piața muncii din prezent și viitor.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: T.I.C.

- Utilizarea eficientă și în siguranță a Internetului ca sursă de documentare.
- Manifestarea creativă prin utilizarea unor aplicații simple de construire a unor jocuri digitale.
- Utilizarea eficientă a instrumentelor specializate în scopul realizării unei animații grafice.
- Editarea/tehoredactarea de documente utilizând aplicații specializate.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii educaționale

Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr.2, Caracal

Obiective: CONSILIERE SI DEZVOLTARE PERSONALA

- Dezvoltarea capacității de autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine.
- Exersarea abilităților de management al unui stil de viață de calitate.
- Dezvoltarea abilităților de interrelaționare în contexte variate.
- Dezvoltarea abilităților de utilizare a informațiilor în procesul de învățare.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului: cadrul didactic- diriginte.

Tipul de serviciu/ intervenție: Servicii de consiliere și orientare școlară
Instituția responsabilă: CJRAE Olt\ Școala Gimnazială Nr. 2, Caracal
Data de începere: 14.02.2022
Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Tipul de serviciu/ intervenție: Asigurare transport la unitatea de învățământ
Instituția responsabilă: Familia
Obiective: Transport asigurat de către familie.
Data de începere: 14.02.2022
Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025
Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact): tata, mama.

Tipul de serviciu/ intervenție: Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă**
Instituția responsabilă: Școala Gimnazială Nr. 2, Caracal
Obiective: Măsurile de sprijin pentru prevenirea și combaterea barierelor de atitudine:
a) informarea părinților ai căror copii frecventează unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES;
b) informarea elevilor din unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES, într-un limbaj adaptat vârstei și, de preferință, utilizând educația de la egal la egal;
c) informarea conducerii unității de învățământ și a cadrelor didactice cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES;
d) informările și campaniile de conștientizare cu privire la acceptarea diversității, incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES desfășurate la nivelul comunității
e) prezența facilitatorului alături de copil în unitatea de învățământ (se bifează numai dacă la clasă există facilitator)
Măsurile de sprijin pentru prevenirea și combaterea barierelor de mediu (se bifează după caz):
serviciile de sprijin educațional (se bifează dacă beneficiază de itinerant)
accesibilizarea mediului fizic, informațional și de comunicare din unitatea de învățământ, adaptată la tipurile de dizabilitate (ex. mutarea claselor și laboratoarelor la parter sau asigurarea deplasării copilului cu fotoliu rulant la etaj prin utilizarea unui lift, accesibilizarea balustradei sau folosirea tehnologiilor de acces, precum și a tehnologiilor și dispozitivelor assistive, fise de lucru cu itemi mai puțin, timp de lucru mai mare pt efectuarea sarcinii/fișei de lucru etc):
- fișe de lucru cu itemi mai accesibili și mai puțini
- sarcini cu un grad de dificultate mai scăzut

Măsurile de sprijin pentru pregătirea și adaptarea copilului în diferitele etape de tranziție, între diferite medii și etape ale dezvoltării individuale (se bifează după caz)

1. Măsurile de sprijin pentru intrarea copilului într-o unitate de educație timpurie antepreșcolară sau preșcolară, tranziția dintr-o unitate antepreșcolară într-o unitate preșcolară, tranziția de la grădiniță la școală sau intrarea copilului direct în învățământul obligatoriu pot fi:

- pregătirea copilului prin informare adecvată vârstei și tipului dizabilității de către familie și cadrele didactice;
- vizitarea unității de învățământ înainte de înscriere de către copil și părinte;
- program de adaptare în primele două săptămâni de la înscriere/admitere;
- prezența facilitatorului.

2. Măsurile de sprijin pentru tranziția de la pubertate la adolescență:

pregătirea copilului prin informare adecvată vârstei, gradului de maturitate și tipului dizabilității (părinte sau cadru didactic);

- activități de educație pentru sănătate
- activitate de consiliere educațională, de sănătate sau sociale;
- dezvoltarea abilităților de viață independentă în cadrul unor servicii sau cursuri.

3. Măsurile de sprijin pentru tranziția de la gimnaziu la liceu sau școală profesională:

- activitate de informare a copilului, specifică vârstei, gradului de maturitate și tipului dizabilității (părinte sau cadru didactic)
- activități de educație pentru sănătate
- activitate de consiliere educațională, de sănătate sau sociale;
- dezvoltarea abilităților de viață independentă în cadrul unor servicii sau cursuri.
- activități de orientarea școlară și profesională.

4. Măsurile de sprijin pentru integrarea socioprofesională:

- activitate de informare a copilului, specifică vârstei, gradului de maturitate și tipului dizabilității (părinte sau cadru didactic);
- activități de educație pentru sănătate;
- activitate de consiliere educațională, de sănătate sau sociale;
- dezvoltarea abilităților de viață independentă în cadrul unor servicii sau cursuri;
- activități de orientarea școlară și profesională.
- evaluare și consiliere vocațională;
- orientare profesională/în carieră;
- sprijin și consiliere pentru găsirea unui loc de muncă, angajare și adaptare la cerințele postului, inclusiv mediere pe piața muncii.

Data de începere: 14.02.2022

Perioada de acordare a serviciului: 14.02.2022-13.06.2025

Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact): Dinca Madalina si cadrele didactice prezentate la secțiunea Servicii educaționale.

Data:14.02.2022

Responsabil caz servicii psihoeducaționale, professor- diriginte Dincă Mădălina Claudia

Bibliografie

- Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2006
- Popescu, G., & Pleșa, O. (coord), *Handicap, readaptare, integrare*, Pro Humanitate, București 1998
- Verza, E., & Paun, E., *Educatia integrată a copiilor cu handicap*, Unicef, 1998
- Vrăjmaș, T., *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Aramis, București, 2001

Integrarea copiilor cu CES

Prof. Înv. Primar Dogaru Nicuța Aura
CNI "Matei Basarab", Rm. Vâlcea

„Fiecare copil pe care îl instruiam este un OM dăruit societății” (N. Iorga)

Educația integrată se referă la integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă, pentru a le oferi acestora un climat favorabil unei dezvoltări armonioase și echilibrate. De asemenea, educația integrată a copiilor cu CES, urmărește o cât mai mare apropiere a acestor copii de cei normali prin dezvoltarea capacităților fizice și psihice, prin implementarea unor programe cu caracter recuperator, dar și stimularea potențialului restant care să permită dezvoltarea compensatorie a unor funcții care să suplinească pe cele absente sau insuficient dezvoltate. De aceea, este necesar a se crea climatul afectiv propice în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special.

Orice copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat propriilor nevoi. Integrarea acestor copii trebuie să urmărească valorificarea potențialului subiectului deficient și să se creeze oportunități care să permită însușirea de abilități propice integrării eficiente în comunitatea normală.

În cadrul școlarizării copiilor cu CES, există o serie de etape ce trebuie parcurse: trebuie acceptată ideea că există astfel de copii, să li se recunoască dreptul la educație, să se asigure integrarea lor în cadrul învățământului de masă. Copiii educați în cadrul școlii incluzive se vor integra mai repede în diverse situații din lumea înconjurătoare, interacționând și relaționând mai ușor cu diverși indivizi.

Pentru copiii cu CES trebuie întocmit un program educațional personalizat (PEI), care constă în stabilirea obiectivelor, conținuturilor învățării, strategiilor didactice și a modalităților de evaluare, care trebuie să se plezească pe necesitățile și dificultățile fiecărui caz. Acestea sunt diferite de cele folosite pentru restul clasei. Obiectivele propuse și conținuturile învățării care urmează să fie parcurse sunt stabilite, de comun acord, de către profesorul de sprijin și profesorul specialist. De fapt, este o muncă de echipă: profesor de sprijin, profesor specialist, logoped, profesor consilier, părinti.

Învățătorul clasei deține rolul principal de acțiune și de coordonare a realizării programului educațional individual pentru elevii cu CES. De aceea, acesta trebuie să fie preocupat de propria pregătire și dezvoltare în acest sens, pentru a-și însuși elemente care să-i faciliteze includerea optimă a copiilor cu CES și asigurarea acestora de șanse egale la instrucție și educație. Colaborarea cu părinții reprezintă un factor „cheie”, deoarece aceștia se

pot implica activ, sprijinind foarte mult activitatea cadrului didactic, neavând doar calitatea de observatori.

În planul dezvoltării curriculare, pentru elevii cu deficiență are loc o mișcare în sensuri diferite față de curriculum-ul general, în sensul că unele activități se reduc, iar pe de altă parte se introduc activități suplimentare individualizate, menite să compenseze și să recupereze starea de deficiență. De exemplu, în cazul elevilor cu deficiență mintală, este redus numărul de ore din planul de învățământ, numărul disciplinelor de studiu, conținutului informațional ce urmează a fi însușit, însă cresc numărul activităților suplimentare în care urmează să fie inclus elevul cu deficiență mintală, în scopul recuperării acestuia. Fiecare elev trebuie să se simtă apreciat și participarea la procesul de învățare va fi după posibilitățile fiecăruia. Cadrul didactic trebuie să găsească soluțiile optime pentru a-și atinge obiectivele stabilite în PEI, adaptându-se după fiecare

Parteneriatul cu părinții copiilor cu dizabilitati si consilierea acestora ajută la reducerea stresului pe care-l resimt familiile si micșoreaza riscul ca părinții să-și manifeste frustrările asupra copiilor lor. Părinții trebuie încurajați în ceea ce privește evoluția copilului și nici un specialist sau cadru didactic nu-și poate permite să spună părinților că „nu mai este nimic de făcut ” pentru copilul lor. Programele de intervenție ar trebui să implice foarte mult familiile. Ele trebuie sa fie construite astfel încât să satisfacă nevoile copilului în contextul larg al nevoilor familiei. Părintii trebuie să aibă acces total la toate informațiile educaționale și la „diagnosticele” copilului. Părinții pot juca rolul de profesori acasă si pot supraveghea studiul suplimentar al copilului .

Școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Bibliografie:

1. **Alois Ghergut**, 2006, *Psihologia persoanelor cu cerinte speciale*, Editura Polirom, Iasi;
2. **Cretu Carmen**, 1999, *Curriculum diferentiat si personalizat*, Editura Polirom, Iasi;
3. **Vrajmas Ecaterina**, 2001, *Strategiile educatiei inclusive*, Editura Polirom, Iasi;

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT ÎN RECUPERAREA PREȘCOLARULUI CU CES

Profesor învățământ preșcolar .Dolofan Emilia

Grădinița Albinuța

Sector 2, București

Date de identificare

Nume și prenume : -

Data nasterii: -

Sexul: masculin

Diagnostic: copil cu probleme comportamentale, care intră mereu în conflict cu ceilalți copii, hiperactiv – impulsiv

Simptome de hiperactivitate :

- agitație/ neliniște
- motricitate excesivă
- dificultăți în a se angaja în activități distractive
- logoree permanentă/ discută despre altceva

Simptome de impulsivitate

- îi întrerupe/ deranjează pe colegi
- “ trănțește” răspunsurile/ comentează;
- nerăbdător, are dificultăți în a – și aștepta rândul
- agasează și agresează copiii, intră în conflict cu ceilalți
- sarcinile le îndeplinește în pripă

Obiectivul intervenției

Diminuarea comportamentului indezirabil: agasarea celorlalți copii

1. Cauzele comportamentului

- copie exemplele negative (modele) din filmele cu desene animate;
- vrea să iasă în evidență;

- nu a avut în familie un sistem de recompense- pedepse (i s- a oferit totul necondiționat) ;

- vrea să se impună pentru a - si învinge timiditatea

2. Reacții emoționale (ale anturajului față de comportamentul copilului)

- a fost tratat de grup pe măsura comportamentului său

- a fost ignorat de ceilalți copii

3. Strategii de intervenție și metodele de modificare comportamentală

- Am redactat un regulament al grupei , împreună cu toți copiii și , selectiv copiii, inclusiv subiectul, au repetat punctele regulamentului

- Am formulat reguli și așteptări de la copii,

- Am stabilit un program de discuții individuale cu copiii din grupa, având ca subiecte următoarele: probleme, nevoi, comportamente dezirabile/ indezirabile

- Am discutat cu toată grupa de elevi despre faptul că oamenii, în mod normal, nu se îmbrâncesc ci, trec frumos unul pe lângă altul și le- am propus să rezolve o situație problematizantă : C e ar face dacă ar vedea adulții – profesorii, părinții, oamenii pe stradă că se îmbrâncesc?

Metode folosite: conversația, povestirea, jocul de rol, problematizarea, brainstorming- ul etc.

4. Ce a învățat copilul

- că și ceilalți copii trebuie respectați

- că sistemul recompensă – pedeapsă funcționează

- ignorarea din partea colegilor doare foarte mult

- să evite copiii cu comportamente indezirabile

- să execute anumite mișcări care să- i consume energia (săritul într- un picior), antrenarea în jocurile de rol

5. Cum a reacționat copilul

- a fost afectat, la început, apoi s- a obișnuit cu modul de lucru,colaborare cu ceilalți colegi

- când a fost ignorat de copii, a mai încercat în câteva rânduri să se remarcă prin violență, dar treptat, comportamentul indezirabil s-a manifestat mai rar

6. Concluzii

Comportamentele se manifestă, se observă și se măsoară. Cu tehnici de management al comportamentului, bine selectate, se poate modifica un comportament indezirabil, reducându-se frecvența manifestărilor, mergând, de multe ori, până la eliminarea lui. Sistemul de reguli trebuie să funcționeze; comportamentul indezirabil trebuie ținut în permanență sub observație.

Contractul comportament se încheie pe baza negocierii între părți; acesta trebuie respectat, ducând la diminuarea stărilor conflictuale și a comportamentelor indezirabile.

Subiectul asupra căruia am intervenit se va încadra în rândul copiilor cu comportamente dezirabile prin colaborarea celor abilitați.

STUDIU DE CAZ: elev cu ADHD din școala mea (P.C)

*PROF.DRD.ING. DRĂGĂNESCU CRINA – ADRIANA

**Liceul Tehnologic Roșia Jiu, Com. Fărcășești, jud. Gorj.

I. DATE BIOGRAFICE SEMNIFICATIVE:

Nume și prenume : P.C

Vârsta : 16 ani

Sex: masculin

Clasa: a X a la Liceul Tehnologic Roșia Jiu, Com. Fărcășești, jud. Gorj.

Mediul de proveniență: rural

Domiciliul stabil: sat Rogojelu, com Fărcășești, jud. Gorj

II. MEDIUL FAMILIAL

Numele și prenumele părinților:

Tata: Emil

Mama: Ionela

Vârsta și profesie:

Tata – 43 ani, muncitor

Mama – 38 ani, casnică

Date semnificative despre componența familiei: o soră și un frate de 14, respectiv 16 ani, elevi la o altă școală.

Condiții socio-economice și culturale în familie: provine dintr-o familie nucleară, de condiție socio-economică și culturală modestă. Relațiile interfamiliale sunt armonioase, punctate de conflicte mici, datorate, în special neajunsurilor materiale, mai ales că vorbim de o familie cu trei copii foarte apropiați ca vârstă. De asemenea, bunicii materni se implică în creșterea și întreținerea celor trei copii, locuind în apropiere și având o gospodărie care asigură produse alimentare (teren agricol, animale domestice, stupi).

Atitudinea familiei față de copil: mama-protectoare; tata-relativ indiferent.

Colaborarea cu școala: mama se implică activ în demersul educativ al copilului, stabilind bune relații cu profesorii și asigurând un mediu propice dezvoltării elevului.

III. DATE MEDICALE SEMNIFICATIVE:

P. C. este încadrat ca fiind un copil cu cerințe educative speciale, prezentând o deficiență mintală ușoară. Se află în evidența centrului de sănătate mintală, tratament medicamentos periodic pentru ADHD, cu Stratera sporadic. Este nevoie de o tratare diferențiată a acestuia în raport cu ceilalți colegi.

Antecedente personale

Naștere: la termen, a decurs dificil: forceps

Greutate la naștere: 1.800 gr: 0,48 cm

Alimentație: naturală

Boli ale copilăriei: nesemnificative

Starea de sănătate actuală: în afara de problemele medicale specificate mai sus, elevul nu este în evidență cu afecțiuni clinice și/sau cronice. Dezvoltarea fizică este una normală vârstei, iar starea sănătății este bună.

IV. DATE PSIHOLOGICE SEMNIFICATIVE:

Este un copil sensibil, care își iubește familia foarte mult. Suferă atunci când mama este bolnavă, și o compătimește când are multă treabă, fiind cel mai atașat de aceasta. Nu dorește să o supere sau să o dezamăgească, de aceea încearcă să respecte regulile impuse în casă, iar când nu reușește se întristează. Depune efort să se ridice la așteptările mamei, deși nu reușește întotdeauna, el insistă. Este foarte curios, își întreabă mama permanent de tot ce se întâmplă în familie (vizite, atunci când vorbește la telefon, când vorbește cu cineva necunoscut pe stradă, nu suportă să nu știe tot ce se întâmplă. Prezintă întârziere accentuată în dezvoltarea limbajului, agitație psihomotorie (cu repercursiuni asupra scrisului), achiziții școlare minime. Are o stabilitate comportamentală cu ușoare variații.

Limbaj și comunicare:

- *înțelegerea mesajului:* acceptabilă, reacționează adecvat la mesaje verbale, dar descifrarea scrisului rămâne limitată;

- *volumul vocabularului:* vocabular sărac lipsit de coloratură stilistică, cu puține adjective și verbe, frecvența predominantă a substantivelor față de alte părți de vorbire, (specific copilului cu deficiență mintală ușoară);

- *exprimare:* structuri gramaticale deficitare, enunțuri incomplete, lipsa acordului dintre subiect și predicat, dintre număr și persoană, construcții de tip SPC (subiect + predicat + complement), lungimea medie a enunțului în limbajul scris este de 6.2, debit verbal normal;

- *tulburări de limbaj:* dislalie polimorfă, dislexo-disgrafie ușoară;

- *vârsta de apariție a limbajului oral* – 3 ani;

- *controlul și coordonarea mișcărilor:* coordonare generală a mișcărilor ușor deficitară (caracteristică deficientului mintal);

- *lateralitate:* dreaptă;

- *schema corporală:* formată în mare parte;

- *orientare spațială:* se orientează în spațiul apropiat;

- *orientare temporală:* cu lacune (cunoaște momentele zilei, zilele săptămânii).

Cognitiv :

- *percepție*: ușor distorsionată, imagini perceptive lipsite de detalii;
- *atenție* : fluctuantă, dificultăți de concentrare a atenției;
- *memorie*: memorare mecanică, păstrare de scurtă durată, reactualizare lacunară;
- *gândire*: concret-situațională;
- *imaginație*: lipsită de imagini noi, originale.

Trăsături de personalitate:

- *temperament*: predominant sangvinic, cu tendință moderată spre extraversie;
- *emotivitate*: emotiv, dar fără reacții dezadaptative;
- *dispoziție afectivă predominantă*: vesel, optimist;
- *însușiri aptitudinale*: lucrează greoi, cu erori, nu se încadrează în timp;
- *trăsături de caracter*: - atitudinea față de sine: ușor egocentrism,
- atitudinea față de ceilalți: pozitivă.

Nivel socio-afectiv și adaptarea în mediul școlar:

- *stabilitatea conduitei*: ușoară instabilitate, cu abateri comportamentale relativ frecvente, dar nu grave;
- *conduita în grup*: participă la activitatea de grup numai dacă este solicitat;
- *rezistența la solicitări*: scăzută;
- *capacitate de adaptare*: scăzută.

DIN PUNCT DE VEDERE RELAȚIONAL se poate integra într-un colectiv.

Exercită preferințe pentru persoanele care îi acordă mai multă atenție.

Este supus și nu se manifestă violent față de colegi, înțelege și dă răspunsuri la solicitările psihopedagogului, dar uneori pe fondul dezvoltat al curiozității poate fi deranjant.

V. DATE PEDAGOGICE SEMNIFICATIVE:

- *stilul de muncă intelectuală*: neglijent, cu rămăneri în urmă la învățătură și la alte activități;
- *conduita la lecții*: de obicei pasiv, așteaptă să fie solicitat;
- *discipline la care întâmpină dificultăți*: Limba română și matematică;
- *rezultate școlare*: eșec școlar.

Starea inițială: - nu avea deprinderea de citit – scris foarte bună; recunoștea literele, dar nu știa să scrie după dictare decât într-un ritm foarte încet; - vocabularul activ era sărac, manifesta mutism electiv, nu se putea exprima în propoziții.

Starea actuală: - și-a mai îmbunătățit deprinderea de citit și scris: deprinderea de a forma propoziții simple și de a diferenția numărul de cuvinte din propoziție și deprinderea de

a copia un text scurt, prin citire conștientă, urmată de autodictare cu accent pe încadrarea în spațiul paginii.

Din punct de vedere psihopedagogic:

- instabilitate psihomotorie;
- timp de reacție lung;
- dificultăți în coordonarea acțiunilor conform unei comenzi verbale precise;
- disfuncționalități în ceea ce privește fluxul ideatic;
- lentoare în gândire;
- capacitate scăzută de a folosi cunoștințe vechi în situații noi;
- nivel redus de analiză și sinteză, hiperkinetic (agitație motrică);
- lipsă de activism;
- câmp perceptiv îngust;
- lipsă de flexibilitate;
- capacitate redusă de concentrare a atenției, de a se fixa asupra unei sarcini;
- memorie de scurtă durată, lipsită de fidelitate, fără un caracter suficient de

voluntar;

- întârziere în dezvoltarea limbajului;
- dificultăți de pronunție;
- nesiguranța afectivă a influențat negativ posibilitățile de învățare.

DIN PUNCT DE VEDERE SOCIAL: este parțial integrat în colectivul clasei.

Deși părinții au făcut eforturi uriașe pentru recuperarea și evoluția lui P.C., începând cu etapa gimnazială a școlii, copilul a devenit ținta stigmatizării, a marginalizării și discriminării, datorită faptului că este curios și pune o groază de întrebări, colegii îl consideră obositor și enervant.

Regula nescrisă a mediului în care P.C își petrece cele câteva ore la școală este aceea că orice incident apărut în școală sau în clasă îl are drept vinovat din principiu pe P.C.

Copilul a fost rând pe rând acuzat, stigmatizat și pedepsit, amenințat și umilit pentru că deranjează pauzele, trănțește ușa, se ridică din bancă, deranjează colegii.

În prezent este timorat și trăiește cu sentimentul pervaziv al vinovăției față de orice se întâmplă în jurul său.

VI. SERVICII TERAPEUTICE DE CARE BENEFICIAZĂ ELEVUL:

- Activități suplimentare de terapie a tulburărilor de limbaj în cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu, cu specialistul T.T.L.

- Activități de consiliere psihopedagogică în cadrul instituției de învățământ.

- Tratament medicamentos periodic pt ADHD, cu Stratera sporadic.

VII. IDENTIFICAREA ȘI SUBLINIAREA NEVOILOR CAZULUI PREZENTAT

Nevoi psihopedagogice:

- Nevoia de a găsi înțelegere, răbdare și indulgență;
- Nevoia de a-și conștientiza resursele personale;
- Nevoia de a-și forma o atitudine pozitivă legată de viitorul său;
- Nevoia de a-și exprima sentimentele și trăirile.

Nevoi sociale:

- Nevoia de a se integra în colectivul clasei;
- Nevoia de a stabili relații de prietenie adevărate;
- Nevoia de comunicare și afecțiune;
- Nevoia de a căpăta încredere în cei din jur;
- Nevoia implicării în activități extrașcolare și de grup.

Nevoi educaționale:

- Nevoia tratării diferențiate a acestuia în raport cu ceilalți colegi.

VIII. PROPUNERI ȘI STRATEGII DE AMELIOARARE A EȘECULUI ȘCOLAR.

P.C. trebuie să beneficieze de dreptul sau la educație alături de toți ceilalți copii. Conform normelor legale în vigoare P.C are dreptul să învețe în Liceul Tehnologic Roșia-Jiu, Com. Fărcășești, jud. Gorj și să beneficieze de măsuri de suport, care cad în sarcina școlii și a cadrelor didactice.

Comportamentul abuziv și discriminator al unora dintre cadrele didactice și a colegilor, atitudinea pasivă a managementului școlii și instigarea și coalizarea părinților și a cadrelor didactice împotriva lui P.C. reprezintă fapte grave de discriminare, victimizare și chiar instigare la ură și discriminare, fapt prevăzut și pedepsit de Codul Penal. Din păcate, acesta este un scenariu devenit clasic în școlile din România, care trebuie sancționat.

Discuțiile cu părinții elevului în care se clarifică importanța implicării și a sprijinului afectiv oferit elevului în familie, precum și importanța interesului manifestat de familie față de conduita școlară generală a fiului lor sunt prioritare.

Strategia mai cuprinde:

- Includerea familiei într-un *Program de educare a părinților*.
- Continuarea activităților de terapie a tulburărilor de limbaj pe baza unui program de intervenție personalizat care să aibă în vedere toate structurile afectate, de la pronunție până la structura gramaticală.

- Pentru a asigura o dezvoltare armonioasă, este necesar ca elevul să beneficieze de consiliere psihopedagogică pentru o îmbunătățire a imaginii de sine și pentru o mai bună comunicare cu cei din jur.

- De asemenea, se recomandă identificarea calităților pentru a putea determina domeniul de activitate în care ar putea să activeze după terminarea liceului.

- Menținerea orientării școlare a elevului către învățământul de masă cu tratare diferențiată;

- Tratarea diferențiată a elevului la disciplinele de studiu problematice pentru acesta.

- Atitudine suportivă din partea profesorilor, încurajarea acestuia și întărirea comportamentelor așteptate prin recompense de tip școlar, determinând astfel ca motivația extrinsecă a elevului să devină una intrinsecă.

- Includerea elevului în diverse activități extrașcolare în cadrul cărora acesta are inițiative, își manifestă creativitatea și își pune în valoare aptitudinile sale speciale.

- Gratificarea fiecărui progres obținut pe parcursul schimbării conduitei sale, prin încurajări și recompense.

- Monitorizarea permanentă a evoluției școlare și personale a acestuia.

- Menținerea unei colaborări permanente între familie, colectivul profesoral, și profesorul de terapie a tulburărilor de limbaj, în vederea aflării celei mai bune modalități de progres școlar.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.înv.preșcolar Duca Ștefana
Școala Gimnazială nr. 2 Caracal, Olt

Declarația Mondială privind Educația pentru Toți (Dakar, 2000) stipulează că educația incluzivă constituie una dintre strategiile-cheie în abordarea problematicii marginalizării și excluderii din procesul educației a oricărui individ, indiferent de rasă, etnie, însușiri bio-psiho-sociale, etc. Educația incluzivă este un proces prin care se urmărește să se răspundă unor nevoi diverse ale elevilor prin sporirea participării acestora la procesul învățării și comunicării, reducând formele de excludere din educație. Abordările recente în educația incluzivă la nivel european și mondial evidențiază faptul că aceasta trebuie să producă în primul rând o reformă în educație și nu doar să se rezume la rezolvarea problematicii care vizează plasarea elevului și tipul instituției în care este școlarizat acesta.

La originile acestei viziuni asupra educației, care nu mai este considerată un privilegiu pe care îl au doar unele persoane, ci un drept al tuturor, se află principiul potrivit căruia educația constituie un aspect fundamental pentru dezvoltarea indivizilor și a societăților, idee care a stat la baza preocupărilor comunității internaționale în ultimele cinci-șase decenii.

În țara noastră, despre educația incluzivă se vorbește mai intens doar de câțiva ani. În 1997 s-a decis generalizarea integrării copiilor cu CES în școlile de masă la nivel național, după desfășurarea, în prealabil, a unui program pilot de integrare a copiilor cu deficiențe ușoare și medii. *Integrarea* vizează problematica școlarizării copiilor cu dizabilități în instituții prescolare și școlare obișnuite sau în structuri școlare cât mai apropiate de școlile obișnuite, în contextul aplicării principiilor normalizării. Termenul de *incluziune* îl înglobează pe cel de includere, dar are o accepțiune extinsă, respectiv un set de idei, reprezentări și comportamente care determină acceptarea, respectul și sprijinul direct și necondiționat asupra unicității și diversității umane.

Atunci când vorbim despre educația incluzivă în grădiniță, ne referim în primul rând la copiii cu CES. Nu este însă suficient să ne preocupăm numai de această categorie de copii, cu atât mai mult cu cât educația incluzivă evită orice formă de ierarhizare și de etichetare a copiilor. Unii copii au nevoie să fie sprijiniți pentru că au caracteristici, particularități, stiluri de învățare și ritmuri de dezvoltare diferite de ale celorlalți. Dar, fiecare copil poate avea la un moment dat anumite cerințe speciale față de educație. Este esențial ca societatea, în ansamblu, factorii de decizie în politicile educationale, dar și, mai ales, cadrele didactice, care implementează nemijlocit aceste politici, să aibă permanent în vedere faptul că intervențiile timpurii sunt cele mai eficiente măsuri de prevenire a excluziunii.

Trebuie să recunoaștem, însă, că, în România, noi, cadrele didactice, suntem abia la începutul procesului de adaptare la cerințele incluziunii, ca nu avem suficiente:

- competente științifice (poate, cel mult, putinele cunoștințe care le-am primit prin studiul psihopedagogiei speciale în timpul formării profesionale);
- metodice (metodologii de lucru, care să asigure șanse egale la educație copiilor pe care dorim să-i integram, fără ca aceasta să afecteze calitatea și cantitatea serviciilor educative oferite grupului de copii, în ansamblul lui);
- manageriale (de diagnoză – nu mă refer, aici, la cea medicală – , de prognoza corectă și de proiectare/ implementare optimă a măsurilor care să crească șansele și, pe cât posibil, să asigure integrarea, de gestionare a resurselor de timp, material și, nu în ultimul rând, umane, în vederea integrării);

- de relationare (tehnici de comunicare în condiții special, capacitate de organizare, rezistența la stres), de formare (cursuri de formare necesare în vederea realizării schimbărilor în procesul de predare-învățare-evaluare);
- decizionale (privind, de exemplu, aspect legislative, număr de copii la clasă, drepturile pe care ar trebui să le aibă cadrul didactic în cazul în care lucrează cu un anumit număr de copii cu CES, etc.).

Dacă, în ceea ce privește aspectul individualizării învățământului preșcolar în condiții de normalitate, educatoarele își valorifică, pe lângă cunoștințele dobândite în liceele și colegiile cu profil pedagogic, și propriile experiențe didactice acumulate în practica zilnică de la grupă, în cazul copiilor cu CES, cadrele didactice nu au nici pregătire de specialitate și, de multe ori, cazurile cu care se confruntă sunt foarte diferite între ele, încât simt nevoia ele însele să fie consiliate de persoane instruite în acest domeniu (psihopedagogi, psihologi, logopezi, persoane care au absolvit cursuri de educație incluzivă). De aceea, nu trebuie să manifestăm rezerve în a recunoaște faptul că prezența chiar și a unui singur copil cu cerințe educative speciale ne creează mari dificultăți în gestionarea noilor situații cu care ne confruntăm, mai ales că grupele de copii cu care lucrăm depășesc adesea numărul de copii de vârstă preșcolară care ar trebui să se afle sub supravegherea unui adult.

În privința incluziunii, în sensul psiho-pedagogic al termenului și nu doar în sensul acceptării prezenței fizice în grădinițele și școlile de masă a copiilor cu CES, rolul educatoarei se manifestă în două direcții. Prima direcție este identificarea unor strategii prin care să-l ajute pe copil să dobândească abilități compensatoare și să-și dezvolte la maximum funcțiile aparatelor biologice, ale proceselor psihice, ale activităților și ale însușirilor psihice care nu au avut și nu au de suferit din punct de vedere calitativ și cantitativ, în vederea adaptării optime la mediu. La fel de importantă este misiunea educatoarei de a media interrelațiile copilului cu CES cu ceilalți membri ai grupului preșcolar; educația incluzivă este o educație care se face împreună cu ceilalți, cu sprijinul lor, pentru că ființa umană nu se poate dezvolta decât prin socializare.

De regulă, atunci când se prezintă cu micuții pentru înscrierea în grădiniță, părinții informează cadrele didactice în legătură cu nevoile speciale pe care le au copiii lor și adesea depun și o copie a certificatului care atestă prezența acestora. În lipsa acestui certificat și a unor semne vizibile, fizice, motrice și psihomotrice sau senzoriale, educatoarea este cea care, pe baza observațiilor directe asupra copiilor, din primele săptămâni, poate să observe prezența unor deficiențe, dizabilități, greutăți pe care unii copii ar putea să le întâmpine în activitățile de orice fel din grădiniță. Sensul acestei preocupări a educatoarelor nu este punerea unui diagnostic de tip medical – așa cum am mai subliniat, nici nu au cadrele didactice astfel de competențe; – nu este în niciun caz punerea unor etichete, crearea unei ierarhizări a copiilor în funcție de performanțele pe care aceștia le ating la un moment dat, ci reprezintă condiția necesară pentru a putea respecta unul dintre principiile fundamentale ale învățământului, conform căruia învățarea se poate produce dacă are loc accesibilizarea conținuturilor acestora la posibilitățile reale ale grupei de preșcolari ca exponent al unei vârste biologice, dar și, mai ales, la deosebirile individuale, bio-psiho-sociale ale fiecărui subiect în parte. Cu atât mai mult, așa spune, atunci când este vorba despre copii aflați la vârsta la care se realizează achizițiile cele mai numeroase, mai spectaculoase și, totodată, fundamentale pentru individ.

Față de toți copiii și față de fiecare în parte, ca entitate bio-psiho-socială unică, ce se bucură în mod egal de dreptul la educație, la fel ca toți semenii săi, educatoarea, alături de ceilalți parteneri din grădiniță și din afara ei, trebuie să se preocupe de respectarea valorii proprii și a demnității individului. Niciun efort nu este prea mare pentru a da fiecarui copil șansa să-și valorizeze optim posibilitățile și premisele de dezvoltare.

Iată câteva cerințe ce trebuiesc respectate de orice cadru didactic ce are în clasă copii cu cerințe educationale:

- planificarea activităților instructiv-educative pe etape succinte, clare, succesive;

- alegerea temelor, jocurilor didactice, manipulativelor care generează un interes ridicat;
- pregătirea din timp a materialelor didactice necesare;
- încurajarea copilului în ceea ce face, accentuând încrederea în forțele proprii;
- acordarea timpului pentru odihnă și joacă;
- propunerea jocurilor senzoriale, cu efect relaxant;
- implicarea copilului, motivându-l prin solicitarea deprinderilor formate;
- comunicarea cu voce caldă, blândă, dar și manifestarea insistenței în obținerea rezultatelor scontate;
- acceptarea oricărei poziții pe care o ia subiectul, dacă aceasta nu îi este contraindicată din punct de vedere medical;
- aprecierea chiar și a celor mai neînsemnate succese ale copilului, încurajarea răspunsurilor;
- organizarea comunicării în cerc și oferirea posibilităților de exprimare, în primul rând, pentru copiii cu dificultăți în vorbire;
- ignorarea comportamentului nedorit al copilului cu autism atunci când acesta încearcă intenționat să atragă atenția, astfel se va evita repetarea acestor comportamente;
- acordarea atenției și încurajarea copilului atunci când manifestă comportament acceptabil;
- includerea copilului în alte activități în cazul sarcinilor cu grad de complexitate sporit;
- observarea primelor semne de oboseală: căscatul, frecarea la ochi, clipirea frecventă și respectarea ritmului propriu de activitate și a nevoii de odihnă;
- încurajarea copilului să efectueze activități de rutină care i-ar stimula independența;
- prevenirea copilului înainte de a-l atinge sau mișca;
- încurajarea colegilor în acordarea ajutorului când acesta întâmpină greutăți;
- încurajarea lucrului în perechi;
- asigurarea că fiecare copil în cauză poate avea acces la toate materialele necesare;
- organizarea activităților ce au ca scop stabilirea relațiilor de reciprocitate (cântece însoțite de mișcări, jocuri cu mingea etc.);
- facilitarea dezvoltării sociale și a limbajului prin diferite tehnici, metode, procedee de lucru interactive, etc.

BIBLIOGRAFIE

- Prof. Univ. Dr. Ecaterina Vărășmaș, Conf. Univ. Dr. Traian Vărășmaș, *Educația incluzivă în grădiniță dimensiuni, provocări și soluții*, Editura ALPHA MDN, București, 2012;
- Incluziunea în educație, Ghid de politici* (2009), UNESCO, traducere RENINCO, București, 2011;
- Ecaterina Vărășmaș, *Introducere în educația cerințelor speciale*, Editura Credis, București, 2004;
- A. Gherguț, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2005.

Copiii cu hipoacuzie – particularități de școlarizare

Profesor Daniela Dumitrescu

Liceul Tehnologic “Petre S. Aurelian”, Slatina

Educația școlarilor cu hipoacuzie se realizează având în perspectivă scopul incluziunii socio-profesionale, astfel încât copiii să devină adulți autonomi, independenți și capabili de autodeterminare în viața socială. Astfel, în contextul în care copilul cu hipoacuzie beneficiază de acces la educație, importanța programelor de intervenție timpurie este esențială. O bună incluziune presupune: o școală incluzivă dedicată satisfacerii cerințelor educative speciale; un mediu de comunicare eficient; acces deplin pentru elevii cu deficiențe de auz la curriculum național, cadre didactice care să dețină cunoștințe, abilități și atitudini adecvate; părinți ai copiilor cu deficiențe de auz implicați deplin în luarea deciziilor privind traseul educațional și social al copiilor lor etc.

Copilul cu deficiențe de auz are nevoi specifice; el nu este doar un copil care nu aude. Intervenția echipei multidisciplinare cât mai devreme în asemenea cazuri este fundamentală, fiindcă achizițiile în planul limbajului, în plan cognitiv sau în plan instructiv-educativ nu sunt posibile la capacitate maximă fără aceasta.

Educarea și instruirea copiilor cu hipoacuzie pot fi îmbunătățite numai în situația în care părinții și specialiștii implicați le oferă posibilitatea de acces timpuriu la o formă de limbaj, de a beneficia de un mediu social bogat în stimulări și interacțiuni, de o largă varietate de experiențe de învățare. Fără o încurajare activă, conștientă și dirijată a interacțiunii socio-educative între copii și, de asemenea, între preșcolari și specialiștii implicați nu se pot obține succes academic și competențe socio-emoționale. Pe de altă parte, incluziunea copiilor cu deficiențe de auz în școala de masă trebuie să respecte reguli și principii specifice, altfel simpla lor plasare în învățământul de masă nu își atinge scopul de a forma persoane capabile de autodeterminare.

Cercetările au evidențiat faptul că expunerea la limbajul semnelor și participarea în programele de intervenție timpurie sunt doi dintre cei mai importanți predictorii ai succesului școlar al copiilor cu hipoacuzie.

Interacțiunea socială permite copiilor să formeze prietenii importante pentru creșterea eului social și a stimei de sine. Prin interacțiune, copiii învață să privească o situație socială din diferite perspective, învață să negocieze, să rezolve probleme etc. În cazul copiilor cu hipoacuzie, interacțiunea este importantă atât cantitativ, cât mai ales calitativ. Dacă, din punctul de vedere al frecvenței, copiii cu hipoacuzie trebuie să aibă oportunități de interacțiune cu ceilalți copii, în momentul în care ne întrebăm care sunt variabilele ce modelează o interacțiune de succes, dincolo de simpla repetiție, ne gândim în special la variabilele calitative, adică la inițierea interacțiunii sociale, la familiaritatea cu partenerii de interacțiune.

Deprinderile sociale dobândite sunt, de asemenea, esențiale. Copiii cu hipoacuzie care nu au dezvoltat încă o fluentă într-o formă de limbaj utilizează mecanisme mediatore în comunicarea lor cu alți copii, cum ar fi: mimica, gesturile, modelarea. În schimb, copiii cu hipoacuzie care au abilități și deprinderi de comunicare dezvoltate suficient sunt mult mai adaptați social și beneficiază mult mai bine de stimulările mediului social. Șansele lor de a avea mai mulți parteneri de joacă și de a comunica mai mult cu aceștia sunt mai mari. Nu în ultimul rând, interacțiunea cu profesorii este mai frecventă, copiii putând beneficia de un input educațional accentuat.

Viața copiilor cu hipoacuzie este mult mai dură decât a celorlalți copii, deoarece acestea se luptă zi de zi cu prejudecățile, cu ignoranța sau cu indiferența. Cu toate acestea,

multe dintre aceștia au învățat să depășească obstacolele, ideile preconcepute și să nu își plângă de milă. Aceștia nu au nevoie de compasiune (care uneori este chiar dăunătoare), ci de sprijin concret, de empatie.

Acești copii sunt foarte vulnerabili. Uneori, ei nu se simt ocrotiți, acceptați, ci marginalizați. Aceștia se compară adesea cu colegii lor „normali”, ceea ce poate conduce la o scădere a încrederii în sine. Dacă sunt școlarizați într-o unitate de învățământ special, sunt nevoiți să parcurgă o distanță foarte mare față de domiciliu sau să apeleze la un program de internat, ceea ce determină o ruptură de familie. Dacă părinții reușesc, cu multe eforturi, să îi integreze în învățământul de masă, acești nu sunt întotdeauna acceptați de colegii lor de clasă sau chiar de către unele cadre didactice. Uneori, ei sunt ținta ironiilor și a nedreptăților celor din jur, fiind ridiculizați, stigmatizați. Ei sunt primiți cu reticență, deoarece se consideră că pot să diminueze progresul celorlalți copii.

Efortul unui cadru didactic în ceea ce privește formarea personalității acestor copii implică atât provocări, cât și recompense. Nicio zi nu seamănă cu alta, deoarece nicio problemă nu seamănă cu alta. De multe ori, soluția la o problemă poate fi folosită în alte contexte, iar câteodată soluțiile deschid o nouă sferă pentru instruire sau pentru programe de remediere.

Copiii cu dificultăți de învățare ușoare spre moderate tind să se descurce cel mai bine când li se oferă susținerea și instruirea suplimentare de care au nevoie. Acest lucru se poate realiza de obicei dacă sunt susținuți total de către un învățător/educator/profesor de educație specială. Mulți educatori apelează la învățarea prin colaborare și activitățile de învățare de la colegi pentru a promova acceptarea lor. Aceste experiențe sunt asociale cu un grad mai mare de acceptare de către colegi și rezultate mai bune ale tuturor copiilor implicați. Simplul contact cu copii care au aptitudini diferite sau care provin din medii diferite nu este suficient pentru a le schimba atitudinile și prejudecățile. Este necesară implicarea în interacțiuni semnificative de colaborare.

Planul de intervenție personalizat se întocmește reprezintă, uneori, un demers dificil. Pe parcurs, se revizuiesc obiectivele inițiale. Ca atare, un plan de intervenție educațională individualizată descrie obiectivele pe care o echipă le-a fixat, îmbinând metodele intuitive cu cele abstracte, cu orientarea corectiv-compensatorie a procesului didactic. De asemenea, se urmărește realizarea completă a pașilor de învățare, astfel încât să se poată preveni regresul și eșecul școlar. Se vor crea contexte cât mai variate și plăcute, care să atragă copilul în joc și în activitate.

Realizarea unui curriculum diferențiat presupune: studierea programelor, cunoașterea copilului prin observarea comportărilor particulare, analiza produselor activității, convorbirea cu părinții, evaluarea copilului având în vedere obiectivele de recuperare, obiectivele de continuare și obiectivelor de dezvoltare. Curriculum diferențiat va fi centrat pe stimularea senzorială și motorie și apoi gândit în jurul unor axe importante precum: comunicarea, abilitățile cognitive etc.

Opinia mea este că, în cazul acestor copii, ca în cazul tuturor copiilor de altfel, jocul este unul dintre cele mai importante instrumente de învățare. Ca atare, jocul simbolic este una dintre cele mai bune oportunități de asimilare de noi cunoștințe și de interacționare. În timpul jocului, copiii pot să repete modele comportamentale variate, pot să negocieze, să argumenteze. Cu cât un copil poate să joace în contexte ludice cât mai variate jocuri cu semnificații inspirate din realitatea socială înconjurătoare, cu atât îi cresc șansele să își dezvolte timpuriu și abilitățile, talentele, înclinațiile.

În general, copiii cu hipoacuzie înscriși în programele de intervenție timpurie își dezvoltă abilități de comunicare și sociale mai bune comparativ cu cei care nu sunt integrați în programe adaptate problemelor de auz. Pentru a asigura succesul copiilor, specialiștii trebuie să dezvolte parteneriate cu părinții copiilor și să adopte intervenții individualizate. Fiecare caz în parte trebuie să reflecte particularitățile și valorile familiei, să împuternicească

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

părinții ca factori responsabili și informați de luare a deciziei și să îi implice pe aceștia în interacțiuni calitative, mediate, cu copiii lor.

Bibliografie

Avramescu, Monica Delicia - *Defectologie și logopedie*, Editura Fundației *România de Măine*, București, 2008

Harwood, Robin; Miller, Scott; Vasta Ross - *Psihologia copilului*, Editura Polirom, Iași, 2010

Păunescu, C. – *Copilul deficient. Cunoașterea și educarea lui*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983

Stan, Liliana – *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*, Editura Polirom, Iași, 2016

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT – POLITICI DE MARKETING

AUTOR: PROFESOR DUMITRESCU MARIA
COLEGIUL TEHNIC „ALEXANDRU IOAN CUZA” SUCEAVA

CLASA: a XII-a

ANUL ȘCOLAR: 2021/2022

❖ PROBLEMELE CU CARE SE CONFRUNTĂ ELEVUL:

- Exprimare greoaie în imbj, vocabular sarac în cuvinte;
- Înțelegere medie privind sensul cuvintelor;
- Capacitate de exprimare slabă;
- Dificultăți de citire;
- Dificultăți de calcul;
- Dificultăți de scriere;
- Tulburări instrumentale;
- Capacitate medie de concentrare a atenției;
- Deprinderi slabe de scris – citit;
- Dificultăți de identificare a unor metode adecvate de învățare eficientă;

❖ DIAGNOSTIC: TULBURĂRI SPECIFICE DE ÎNVĂȚARE

❖ SCOPUL (COMPORTAMENTUL ȚINTĂ/REZULTATUL AȘTEPTAT):

- Dezvoltarea potențialului cognitiv, afectiv al copilului în vederea integrării lui în grupul de colegi și în activitățile specifice disciplinei **M1 POLITICI DE MARKETING**

❖ OBIECTIVE:

→ PE TERMEN SCURT:

- Dezvoltarea abilităților cognitive specifice vârstei adolescenței;
- Dezvoltarea abilităților de comunicare cu cei din jur;
- Socializare, relaționare cu personalul didactic și colectivul de elevi al clasei față în față și de la distanță, în sistem on-line.

→ PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG:

- *Să prezinte mixul de marketing, componentele acestuia și factorii de influență*

Mixul de marketing :

- ✓ Scurt istoric;
- ✓ Componentele mixului de marketing - cei patru P (produs, preț, distribuție (plasare), promovare);
- ✓ Factori de influență ai mixului de marketing

- *Să caracterizeze politica de produs, ciclul de viață al produsului și gama de produse și servicii*

Politica de produs:

- Obiective și elemente componente ale politicii de produs;
- ✓ Produsul în optica de marketing;
- ✓ componente corporale, componente acorporale, comunicații cu privire la produs, imaginea produsului;
- ✓ Ciclul de viață al produsului;
- ✓ definiție, etape, factori de influență;

- ✓ Lansarea unui produs nou pe piață;
- ✓ etape ale lansării, pătrunderea produsului în consum, urmărirea produsului în consum;
- ✓ Gama de produse și servicii:
- ✓ definiție, dimensiuni, dinamică;
- ✓ Strategii de produs.
- *Să descrie politica de distribuție, circuitele și strategiile acesteia*
Politica de distribuție:
Obiective ale politicii de distribuție;
- ✓ Procesul distribuției mărfurilor;
- ✓ Circuite de distribuție:
- ✓ dimensiuni, tipologie;
- ✓ Distribuție fizică (logistica mărfurilor):
- ✓ elemente componente;
- ✓ Intermediarii și rolul lor;
- ✓ Strategii de distribuție.

- *Să identifice obiectivele politicii de preț și factorii de influență a prețurilor*
Politica de preț:
Obiective ale politicii de preț;
- ✓ Categoriile de prețuri;
- ✓ Factori de influență ai prețurilor;
- ✓ Strategii de preț.
- *Să relateze obiectivele politicii promoționale și să recunoască tehnicile de promovare*
Politica promoțională:
Obiective ale politicii promoționale;
- ✓ Tehnici de promovare- publicitate, promovarea vânzărilor, relații publice, vânzări personale, târguri și expoziții;
- ✓ Utilizarea Internetului în promovarea produselor;
- ✓ Strategii promoționale.
- ❖ DURATA PROGRAMULUI: **anul școlar 2021/2022**
- ❖ DOMENIUL DE INTERVENȚIE: **M1 POLITICI DE MARKETING**
- ❖ DATA ELABORĂRII PIP: **14.10.2021**
- ❖ DATA REVIZUIRII PIP:

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR: **URÎ 9. APLICAREA POLITICILOR DE MARKETING**

Nr. crt.	Obiectiv operațional	Strategii de terapie și recuperare	Intervale timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
				Indicatori	Instrumente
1.	<i>Să prezinte mixul de marketing, componentele acestuia și factorii de influență</i>	Învățarea prin descoperire cu ajutorul fișelor de documentare Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentarilor Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru Fișe de documentare Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot	An școlar 2021-2022	Test in Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Referatul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului. Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare.	
2.	<i>Să caracterizeze politica de produs, ciclul de viață al produsului și gama de produse și servicii</i>	Învățarea prin descoperire cu ajutorul fișelor de documentare Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentarilor Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru Fișe de documentare Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot	An școlar 2021-2022	Test in Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Referatul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului. Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare.	
3.	<i>Să descrie politica de distribuție, circuitele și strategiile acesteia</i>	Învățarea prin descoperire cu ajutorul fișelor de documentare Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentarilor Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru	An școlar 2021-2022	Test in Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Referatul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului.	

		Fișe de documentare Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot		Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare.
4.	<i>Să identifice obiectivele politicii de preț și factorii de influență a prețurilor</i>	Învățarea prin descoperire cu ajutorul fișelor de documentare Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentărilor Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru Fișe de documentare Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot	An școlar 2021-2022	Test în Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Referatul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului. Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare.
5.	<i>Să relateze obiectivele politicii promoționale și să recunoască tehnicile de promovare</i>	Învățarea prin descoperire cu ajutorul fișelor de documentare Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentărilor Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru Fișe de documentare Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot	An școlar 2021-2022	Test în Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Referatul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului. Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare.

STUDIU DE CAZ PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

**Prof. înv preș. Marinela Anca Dutcovici
G.P.P. „Prichindel” - Suceava**

1. DATE PERSONALE

Perioada de desfășurare a programului: anul școlar 2019-2020

Numele și prenumele preșcolarului:

Domiciliu: Suceava

Unitatea școlară: G.P.P. „PRICHINDEL” SUCEAVA

Grupa : MIJLOCIE

2. DATE PRIVIND STAREA DE SĂNĂTATE

Caracteristici ale dezvoltării fizice-

- dezvoltat corespunzător vârstei din punct de vedere fizic

Îmbolnăviri:

a. anterioare intrării în gradiniță

- -pneumonii repetate

b. pe parcursul școlarizării

- otite repetate

c. deficiențe, nevoi speciale (senzoriale, motorii)

- întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv (până la 3 ani nu a rostit nici un cuvânt, doar unele silabe)
- dislalie polimorfă provenită din întârziere de limbaj și comunicare

Informații educaționale:

În urma evaluării inițiale realizată la grupa mică de către educatoarea de la grupă, s-a observat că preșcolarul M. Ș. prezintă -întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv (până la 3 ani nu a rostit nici un cuvânt, doar unele silabe) și se poate comunica cu el foarte greu, de cele mai multe ori non-verbal, limbajul receptiv fiind foarte bine dezvoltat. Educatoarea a solicitat părinților să facă o verificare complexă a auzului copilului de către un specialist ORL, verificare ce a dovedit faptul că auzul preșcolarului este foarte bine dezvoltat.

Educatoarea a solicitat ajutorul profesorului logoped, M.A. încă de la grupa mică, iar acesta a diagnosticat copilul cu întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv, realizat activități logopedice cu acesta în colaborarea cu educatoarea de la grupă. Până la finalul grupei mici, preșcolarul a reușit să pronunțe câteva cuvinte și să articuleze tot mai multe sunete.

La grupa mijlocie, anul școlar 2019-2020, profesorul logoped, M.A., prin activitatea de intervenție logopedică, în urma testării logopedice, a depistat și identificat tulburări de limbaj și comunicare la preșcolarul amintit și a propus părinților terapie logopedică, precum și consiliere logopedică în cadrul cabinetului din grădiniță, spre corectare, recuperare, adaptare și integrare școlară și socială.

STABILIREA NEVOILOR SPECIFICE

- ❖ Nevoia de pronunțare corectă a sunetelor pentru a fi la fel ca și ceilalți copii;
- ❖ Nevoia de exprimare corectă (în propoziții) pentru a putea să-și exprime ideile, să povestească, pentru a putea să se înțeleagă cu cei din jurul său;
- ❖ Nevoia de socializare, de integrare într-un grup pentru a stabili relații de prietenie cu ceilalți copii (pentru că nu are prieteni foarte mulți), poate a nu se considera „altfel”;
- ❖ Nevoia de comunicare – legată de celelalte nevoi, pentru că trebuie să-și învingă timiditatea și să comunice prin cuvânt, pentru a fi înțeles mai bine;

- ❖ Nevoia de a învăța – o bună exprimare și comunicare este legată de capacitățile intelectuale ale copilului, care și le poate dovedi în mare parte și printr-un limbaj corespunzător;
- ❖ Nevoia de afecțiune - copilul are nevoie să fie iubit, în ciuda tulburării pe care o are;
- ❖ Nevoia de o imagine de sine mai bună pentru a-și învinge rețineră de orice activitate, timiditatea, de a căpăta încredere în forțele proprii și a participa, astfel, activ la orice activitate realizată în grădiniță, dar și în familie

PLAN DE INTERVENȚIE

(obiective de realizat de către copil și acțiuni ce trebuie urmate pentru realizarea obiectivelor)

În realizarea acestui plan educatoarea trebuie să pună accent pe continuitatea activităților de la grădiniță în familie și pe o implicare mai mare a familiei în realizarea obiectivelor.

Obiectiv I – să pronunțe corect sunetele;

Activități specifice

- ❖ Exerciții pentru gimnastica buzelor
  - ridicarea buzei superioare, buza de jos rămânând pe loc;
  - lăsarea pronunțată în jos a buzei inferioare;
  - sugerea buzelor pe rând, apoi una sub alta;
  - se fac buzele trompă, se mișcă la dreapta, la stânga și se rotesc; etc.
- ❖ Exerciții pentru gimnastica obrazilor
  - suptul obrazilor printre măsele;
  - rânjetul: buzele se întind puternic în părți, în sus, odată cu comprimarea obrazilor și dezvelirea dinților;
  - umflarea obrazilor, pe rând;
  - în timpul acestor exerciții se pot pronunța sunetele: **s, z, b, m, etc.**
- ❖ Gimnastica limbii:
  - scoaterea limbii din gură, în foră de lopată în poziție orizontală și strângerea ei între dinți;
  - scoaterea mult din gură a limbii și apoi introducerea ei în fundul gurii cât ai mult și cu vârful ridicat și făcut ghem;
  - cu limba scoasă și gura puțin deschisă copilul va duce vârful limbii în sus, spre nas, în jos spre barbă, la dreapta, la stânga;
  - lipirea limbii de cerul gurii și desprinderea ei cu zgomot.
- ❖ Gimnastica maxilarelor:
  - închiderea și deschiderea gurii cu putere, ajutându-se de mâini;
  - după ce se va deschide suficient, se va pronunța sunetul „c”
  - cu limba bine sprijinită în spatele dinților incisivi inferiori, se va apăsa puternic maxilarul, apoi se va împinge înainte în sus, se va trage înapoi.
- ❖ Jocuri exercițiu:

„Sforăitul calului ”,	„Oprim calul”
„Bate gongul”	„Cățelul mârâie”
„Fă ca mine”	„Copilul tremură”
„Păsărica zboară”	„Creanga se rupe”
„Cântă ca mine”.	
- ❖ Exerciții de pronunțare a sunetelor „r”, „l”, „s”, „z”, „ș”, „j”, „c”, „b”, „m” .
- ❖ Exerciții – frământări de limbă
Ex. „Rică nu știa să zică rămurică”, „Un pitic”
- ❖ Exerciții pentru corectarea auzului fonematic
„Chemăm pisica”, „Zi ca mine”, „Să nu speriem păsările”, „Ce ai auzit?”
- ❖ Imitarea onomatopeelor
- ❖ Jocuri, exerciții de emiteră

„Șuieră ca mine”,

„Cine șuieră mai tare”, etc.

- ❖ Exerciții cu logopedul săptămânal
- ❖ Aceste exerciții se pot face în orice moment liber al educatoarei (în special dimineața) și la începutul activităților de dezvoltare și educare a limbajului.

Obiectiv II – să se exprime corect în propoziții;

Obiectiv III – să povestească în propoziții scurte;

Activități specifice acestor obiective

- ❖ Jocuri didactice (denumire de obiecte, pronunțarea cuvintelor)
„Ce este”, „Cine trimite cadoul”
„Cine a venit” „Cine face așa”
„Ce ne-a adus Moș Crăciun?”, etc.
- ❖ Jocuri didactice (formulare de propoziții)
„Spune ce face?” „Repetă după mine”
„Completează ce lipsește”
- ❖ Jocuri didactice (despărțire în silabe)
„Jocul silabelor”
„Câte silabe are?”, etc.
- ❖ Jocuri – exercițiu – citire de imagini
„Hai să spunem o poveste”
„Ce vezi în imagine?”
„Ce obiect este acesta?”
„Să citim imaginile din această carte”
- ❖ Activități de lectură după imagini cu teme diferite
Ex. „Familia mea”, „La magazin”, „O plimbare cu trenul”, etc.
- ❖ Activități de convorbire cu teme diferite
Ex. „Cine e prietenul tău”, „Cu ți-ai petrecut vacanța”, „Ce știi despre ...”
- ❖ Activități de memorizare cu teme diferite
„Florile îi sunt surori” „Prietenii curățeniei”, etc.
- ❖ Corectarea pronunției într-un mod obișnuit, în orice moment al zilei, pentru a nu-l stresa în legătură cu tulburarea sa.

Obiectiv IV – să relaționeze cu ceilalți copii; integrându-se mai bine în grupă

Activități specifice

- ❖ Participarea la jocuri de rol („De-a familia”, „De-a grădinița”, „De-a doctorul”, „De-a trenul”, etc.) în care să aibă un rol principal
- ❖ Participarea la activitatea „Și noi muncim”
- lucru în echipă (de serviciu pe săptămână)
- ❖ Participarea ca ajutor al educatoarei la toate activitățile grupei, transmiterea de sarcini copiilor;
- ❖ Participarea la Jocuri de construcții;
- ❖ Realizarea de activități pe subgrupe, punându-se accent pe munca în echipă și responsabilizarea membrilor;
- ❖ Discuții ale educatoarei cu ceilalți copii din grupă pentru a-i face să-l înțeleagă pe Ștefan și să nu-l evite în cadrul jocurilor;
- ❖ Activități cu toată grupa pentru a responsabiliza copiii în respectarea regulilor;
- ❖ Folosirea salutului și a formulelor de politețe cu orice prilej.

Obiectiv V – să comunice cu toți cei din jurul său;

Activități specifice

- ❖ Discuții libere cu orice subiect care îl interesează;
- ❖ Jocuri exercițiu
„Jocul întrebărilor” „Dacă aș fi”, etc.
– desfășurate în cadrul „Întâlniri de dimineață”
- ❖ Activități alese care să-i pună pe copii în situația de a-și exprima în public o părere, de a cânta în public;
- ❖ Discuții cu Ștefan și cu familia sa, povestind ceea ce a făcut la cămin;

- ❖ Activități în care educatoarea să-l încurajeze să povestească, să comunice cu cei din jur.

Obiectiv VI – să precizeze sensul cuvintelor;

Obiectiv VII – să caracterizeze fenomene, obiecte, ființe, plante, animale, folosind cuvintele corespunzătoare;

- ❖ Activitățile din grădinița, care cer copilului o bună cunoaștere a limbii române, o folosire corespunzătoare a cuvintelor; (observări, știință, alfabetizare, artă);
- ❖ Folosirea corespunzătoare a cuvintelor care definesc noțiuni, categorii de obiecte
Ex. – jocuri didactice
„Spune cum este?”, „Ce face copilul”,
„Roata legumelor, a fructelor”, etc. – acest lucru făcându-se în orice moment al zilei și nu neapărat planificat
- ❖ Verbalizarea oricărei acțiuni făcute.

Obiectiv VIII – să manifeste încredere în forțele proprii, în cei din jur (familie, cadre didactice), realizând că este iubit și nu este vina lui pentru această tulburare de vorbire;

- ❖ Discuții ale educatoarei cu copilul pentru a-l convinge, să se exprime liber, să se manifeste firesc și să persevereze în a exersa pronunția sunetelor și a cuvintelor;
- ❖ Convorbiri cu Ștefan pentru a-l convinge să nu-i fie frică să vorbească și să comunice ce dorește, să întrebe dacă vrea să știe ceva;
- ❖ Discuții cu copiii din grupă pentru a avea un comportament apropiat față de Ștefan, să vorbească cu el, să-l corecteze fără a-i crea disconfort afectiv;
- ❖ Discuții cu familia pentru a continua activitățile din cămin, repetând cu el orice cuvânt, vorbind clar tot timpul;
- ❖ Activități în care Ștefan să aibă rolul principal, să conducă un joc, să coordoneze activitatea de la un centru.

Reguli ale comportamentului educatoarelor pentru reușita planului de intervenție

- ❖ Să promoveze permanent spiritul de echipă;
- ❖ Să-l încurajeze pe Ștefan în tot ceea ce face;
- ❖ Să ofere o definiție realistă a succesului și eșecului;
- ❖ Să-l recompenseze pe Ștefan pentru fiecare succes și să fie alături de el la un eșec;
- ❖ Să insiste că exercițiile de logopedie să fie făcute în continuare și de specialist;
- ❖ Să evite pedepsele;
- ❖ Să-l corecteze permanent, fără a insista foarte mult, ajutându-l pe Ștefan să treacă mai repede peste această corectare;
- ❖ Să vorbească clar și rar tot timpul;
- ❖ Să-i arate și să-i dovedească lui Ștefan că este iubit și apreciat în fiecare moment petrecut la cămin;
- ❖ Să țină cont de abilitățile copilului : cognitive, afective, interactive.

Bibliografie:

- Doina Andrei, Camelia -Luminița anghel, Elena Andrei, Paraschiva Căpriță-„Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale, editura Casei Corpului Didactic Buzău, 2014
- Aliois Gherguț ,Luciana Frumos, Gabriela Raus-„Educația specială.Ghid metodologic”, editura Polirom ,2016

ADAPTARE CURRICULARĂ

Profesor Ionica Enache Școala Gimnazială Specială Nr.5, București
Profesor Gabriela Anghelina Școala Gimnazială Specială Nr.5, București

Nr. _____/_____

Nr. _____/_____

Aprobat, Director Școala Specială Nr. 5	Aprobat, Director Școala Gimnazială Nr.
Avizat, Responsabil Comisie Metodică a profesorilor itineranți și de sprijin,	

ADAPTARE CURRICULARĂ

Numele și prenumele profesorului itinerant și de sprijin:

Numele și prenumele cadrului didactic de la clasă:

Școala:

Numele și prenumele elevului:

B. L.

Clasa:

III

DISCIPLINA:
mediului

Matematică și explorarea

PERIOADA DE IMPLEMENTARE:

Anul școlar 2021-2022

COMPETENȚE GENERALE:

7. Identificarea unor relații / regularități din mediul apropiat

8. Utilizarea numerelor în calcule

9. Explorarea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în mediul apropiat

10. Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări

11. Rezolvarea de probleme în situații familiare

1. Identificarea unor relații / regularități din mediul apropiat

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
1.1. Observarea unor modele/regulări din cotidian, pentru crearea de raționamente	-identificarea în cotidian/desene/imagini/mache te/filme documentare a elementelor repetitive -identificarea regulii de construcție a unui șir de	Filme documentare Imagini sugestive Observarea naturii	Observația sistematică Observația directă Verificări orale	Se vor acorda itemi cu grad minim de di Se va avea în vedere

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
proprii	simboluri sau numere	Fișe de lucru	Conversația	potentialul psihoindividual al elevului
1.2.Aplicarea unor reguli pentru continuarea unor modele repetitive	-realizarea unor modele repetitive (cu desene sau cu obiecte), respectând o regulă dată -realizarea unor modele repetitive utilizând figuri/corpur geometrice de diferite mărimi și culori -generarea/completarea unor șiruri de simboluri sau de numere folosind o regulă dată -utilizarea unei formule de calcul (de exemple: pentru calculul perimetrului, pentru determinarea unui număr necunoscut dintr-o relație numerică)	Reprezentări model din manual Fișa de lucru	Fișe de evaluare Explicația Demonstrația Observația directă Verificarea scrisă	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului

2.Utilizarea numerelor în calcule

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
2.1.Recunoașterea numerelor naturale din concentrul 0-100 și a fracțiilor subunitare sau echivalente cu numitori mai mici sau egali cu 10	-citirea unui număr și scrierea numerelor de la 0 la 100 cu cifre/litere -identificarea, într-un număr, a cifrelor unităților/zecilor/sutelor - numărare crescătoare și descrescătoare din 1 în 1, din 2 în 2, din 3 în 3, cu precizarea limitelor intervalului (de la ... până la, mai mic decât ... dar mai mare decât...) -generarea unor numere mai mici decât 100, ale căror cifre îndeplinesc condiții date (de exemplu, cifra unităților este 1, cifra zecilor este cu 2 mai mare decât cifra unităților etc.) -aproximarea (rotunjirea) numerelor naturale la diferite ordine	Material didactic Fisa de lucru Caiet de clasă Manual Explicația Demonstrația Colorarea unitatilor, zecilor, sutelor cu o culoare pentru a le identifica mai ușor	Fise de evaluare Verificare orală Verificare scrisă Observația sistematică Caiet de teme	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	-formarea scrierea și citirea numerelor folosind cifrele romane (I, V, X) -identificarea, în situații familiare, a scrierii fracționare -identificarea numărătorilor și numitorilor fracțiilor -citirea și scrierea fracțiilor subunitare și a celor echiunitare -determinarea unei fracții când numărătorul și/sau numitorul îndeplinesc anumite condiții -reprezentarea intuitivă a unor fracții subunitare date pornind de la situații familiare -scrierea unor fracții subunitare pornind de la mulțimi de obiecte, de la un desen/reprezentare grafică sau de la un text			
2.2.Compararea numerelor naturale în concentrul 0–100, respectiv a fracțiilor subunitare sau echiunitare care au același numitor, mai mic sau egal cu 10.	-compararea a două numere mai mici decât 100 folosind numărătoarea pozițională sau reprezentări -compararea unor numere mai mici sau egale cu 100 utilizând algoritmul de comparare -utilizarea semnelor $<$, $>$, $=$ în compararea numerelor sau a fracțiilor cu ajutorul unor exemple concrete și a unor reprezentări grafice -compararea unor fracții cu același numitor cu ajutorul unor obiecte familiare sau a unor reprezentări grafice	Exercițiul Explicația Demonstrația Fise de lucru Caiet Manual Fișe de lucru	Verificarea scrisa Fisa de evaluare Observația sistematică Observația directă	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului
2.3.Ordonarea numerelor naturale în centru 10–100, respectiv a fracțiilor subunitare sau echiunitare care au același numitor, mai mic sau egal cu 10	-precizarea succesorului și/sau a predecesorului unui număr -ordonarea crescătoare/descrescătoare a unor numere mai mici sau egale cu 100 -rotunjirea/aproximarea numerelor în context similar unor situații din viața cotidiană -determinarea unor numere care să respecte condiții date (mai mic decât..., mai mare	Fise de lucru Material didactic din viața cotidiană Explicația Demonstrația Exercițiul	Fișe de evaluare Teste adaptate Observarea directă Observarea sistematică Verificarea scrisa și orală	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	sau egal cu ... etc.) -ordonarea fracțiilor subunitare, folosind exemple practice din viața cotidiană sau reprezentări grafice -determinarea intuitivă a unei fracții mai mici sau mai mari decât o fracție data			
2.4.Efectuarea de adunări și scăderi de numere naturale în concentrul 0-100, sau cu fracții cu același numitor	-efectuarea de adunări/scăderi de numere naturale, fără trecere și cu trecere peste ordin, în concentrul 0 -100 -descompunerea numerelor în concentrul 0 - 100, utilizând adunarea și scăderea, fără trecere și cu trecere peste ordin -descompunerea numerelor în concentrul 0 -100, utilizând adunarea și scăderea, fără trecere și cu trecere peste ordin -efectuarea de adunări/ scăderi cu trecere și fără trecere peste ordin, cu numere în concentrul 0- 100 utilizând algoritmi de calcul, descompuneri numerice și proprietățile operațiilor -efectuarea probei operației de adunare (comutativitate, asociativitate, element neutru) -utilizarea calculatorului pentru verificarea rezultatelor adunărilor și/sau scăderilor -folosirea unor tehnici de calcul rapid (proprietățile operațiilor, descompuneri de numere etc.) -intuirea echivalenței unei fracții subunitare cu o sumă sau cu o diferență de fracții cu același numitor, cu ajutorul unor reprezentări grafice sau exemple familiare	Suport concret Fișe de lucru Caiet Manual Material didactic Explicația Demonstrația Exercițiul	Verificarea scrisă Verificarea orală Observația sistematică Observația directă Test adaptat Fișe de evaluare	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului
2.5.Efectuarea de înmulțiri de numere în concentrul 0-10 și de împărțiri folosind tabla înmulțirii,	-rezolvarea de exerciții folosind tabla înmulțirii -efectuarea de înmulțiri -utilizarea unor proprietăți ale înmulțirii în calcule -scrierea unui număr ca produs	Suport concret Fișe de lucru Caiet Manual	Verificarea scrisă Verificarea orală Observația	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
respective tabla împărțirii	-utilizarea calculatorului pentru verificarea rezultatelor unor operații de înmulțire și împărțire -efectuarea probei unei operații de înmulțire/împărțire -rezolvarea de exerciții, cu operațiile cunoscute, respectând ordinea efectuării operațiilor și semnificația parantezelor rotunde	Material didactic Explicația Demonstrația Exercițiul	sistematică Observația directă Test adaptat Fișe de evaluare	potentialul psihoindividual al elevului

3.Explorarea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în mediul apropiat

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
3.1.Localizarea unor obiecte în spațiu și în reprezentări, în situații familiare	-descrierea poziției obiectelor din spațiu, în raport cu alte obiecte -descrierea structurii unui ansamblu de obiecte -utilizarea reprezentărilor schematice/realizarea planului clasei, marcarea sau citirea indicilor etc -realizarea unor desene, respectând condițiile date -inițierea și participarea la diverse jocuri de strategie în care este necesară localizarea pieselor (șah, go,domino, țintar etc.) -realizarea și completarea unor tabele respectând instrucțiuni în care se folosesc cuvintele “rând”și “coloană” -stabilirea coordonatelor unui obiect într-o reprezentare grafică sub formă de rețea -jocuri de orientare în spațiu -găsirea unor obiecte folosind indicii	Meniul înconjurător Planul clasei, camerei, casei proprii copiilor Jocuri de strategie Tabele Reprezentări grafice pe hârtie gradate/cu pătrățele Jocuri de orientare/de găsim de indicii Exercițiul Explicația Demonstrația	Jocuri Observarea directă Observarea sistematică Realizarea unui plan (al clasei)-Muncă independentă Verificare practică Verificare orală	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului
3.2.Explorarea caracteristicilor simple ale figurilor și corpurilor geometrice în contexte familiare	-identificarea și denumirea figurilor geometrice plane -recunoașterea și descrierea unor obiecte care au forma unor corpuri geometrice cunoscute, din mediul apropiat (cub, paralelipiped, cilindru, sferă, con) -conturarea figurilor	Forme geometrice Obiecte din mediu Trusa geometrică	Verificarea orală Verificarea scrisă Verificarea practică	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	geometrice plane cu ajutorul instrumentelor de geometrie/șabloanelor (pătrat, triunghi, dreptunghi etc.) -realizarea unor desene/colaje folosind figurile geometrice învățate -identificarea numărului de figuri geometrice plane dintr-un desen dat/dintr-o figură geometrică “fragmentată” -gruparea unor figuri sau corpuri geometrice după criterii date (numărul de laturi, numărul de unghiuri, numărul de fețe, numărul de vârfuri, numărul de muchii) -decuparea după contur a desfășurării unui corp geometric dat: cub, paralelipiped, cilindru, con -construirea unor corpuri geometrice folosind diverse materiale (bețișoare, scobitori, plastilină etc.) -jocuri de construcții cu corpuri geometrice -realizarea unei expoziții de fotografie având ca temă obiecte cu formă geometrică -reconstituirea corpurilor geometrice prin plierea unor tipare (sau origami) -identificarea, prin pliere, a axei/axelor de simetrie ale figurilor geometrice -compararea unor unghiuri prin suprapunere	Realizarea de desene/colaje cu ajutor și fără Construirea de forme /figure geometrice Explicația Demonstrația Exercițiul	Teste adaptate Observarea sistematică	Realizarea de desene/colaje cu ajutor și fără Construirea de forme /figure geometrice Explicația Demonstrația Exercițiul

4.Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsurări și estimări

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
4.1.Utilizarea unor instrumente și unități de măsură standardizate, în situații concrete	-utilizarea instrumentelor și a unităților de măsură standard, adecvate în realizarea unor măsurări -măsurarea unor dimensiuni, capacități/volume, mase, folosind instrumente adecvate -înregistrarea și interpretarea	Unități de măsură neconvenționale/Materiale didactice (Cana, Sticla de 500 ml, lungimea de la	Verificarea practică Verificarea scrisă Verificarea orală	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	rezultatelor unor măsurători, folosind exemple din viața cotidiană -identificarea și compararea valorilor monedelor și a bancnotelor -compararea rezultatelor unor măsurători efectuate cu unități standard, cu rezultatele unor măsurători efectuate cu unități de măsură non-standard -alegerea unităților de măsură adecvate pentru a măsura durate de timp	cot la pumn, lungimea/lăți mea palmei, greutatea unei pietre, ceas de bucătărie, cronometru etc.) Exercițiul Demonstrația Explicația Conversația	Observarea sistematică Proba practică Test adaptat	psihoindividual al elevului
4.2. Operarea cu unități de măsură standardizate, fără transformări	-înregistrarea activităților desfășurate în școală într-un interval de timp stabilit (de exemplu, într-o săptămână) -ordonarea unor date în funcție de succesiunea desfășurării lor în timp (de exemplu, activități într-o zi/săptămână) -efectuarea unor calcule folosind unități de măsură pentru lungime, masa, capacitate (volum), unități monetare -rezolvarea de probleme practice în care intervin unități de măsură standard - operarea cu unități de măsură în efectuarea de activități practice/experimentale	Realizarea unui program ordonând imaginile cu activitățile din săptămână și încadrându-le în zile și în interval de timp. Rezolvarea de probleme practice simple Fișe de lucru Calendar Demonstrația Explicația Exercițiul	Verificare scrisă Verificare practică Observația sistematică Teste adaptate	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului

5. Rezolvarea de probleme în situații familiare

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
5.1. Utilizarea terminologiei specifice și a unor simboluri matematice în rezolvarea și/sau compunerea de probleme cu raționamente simple	-rezolvarea de exerciții de tipul: “Află produsul/câtul/ju mătatea/sfertul/dublul etc.” -identificarea unor fracții, utilizând suport concret sau desene (pizza, tort, măr, pâine, cutie de bomboane, tablete de ciocolată etc) -identificarea rolului parantezelor rotunde asupra rezultatului final al unui exercițiu -utilizarea unor simboluri	Materiale didactice Fișe de lucru Caiet Manual Exercițiul Demonstrația	Teste adaptate Verificarea scrisă Observația sistematică Observația directă	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	pentru numere sau cifre necunoscute, în diverse calcule sau pentru rezolvarea unor probleme -transformarea unei probleme rezolvate prin schimbarea datelor numerice sau a întrebării, prin înlocuirea cuvintelor care sugerează operația, prin adăugarea unei întrebări etc. -formularea de probleme pornind de la situații concrete, reprezentări și/sau relații matematice, imagini, desene, scheme, exerciții, grafice, tabele - formularea și rezolvarea unor probleme pornind de la tematică dată/de la numere date/expresii care sugerează operații	Explicația		
5.2.Inregistrare a în tabele a unor date observate din cotidian	-selectarea și gruparea unor simboluri/numere/figuri/corpur i geometrice după mai multe criterii date și înregistrarea datelor într-un tabel -ordonarea unor evenimente/obiecte din cotidian după anumite criterii (după dimensiuni, preferințe) -Inregistrarea în tabele a observațiilor din investigații -extragerea și sortarea de numere dintr-un tabel, pe baza unor criterii date - identificarea datelor din grafice cu bare și din tabele -realizarea unor grafice cu bare pe baza unor informații date/culese	Ordonarea activităților reprezentate prin imagini în ordinea preferințelor Lucru cu table (extragere sa informații sau completare) Citirea graficelor Explicația Realizarea de grafice pe hârtie milimetrică/ caiet de matematică Demonstrația Caiet de clasa	Caiet de teme Verificare practică Verificare orală Verificare scrisă Teste adaptate Observația	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual al elevului
5.3.Rezolvarea de probleme cu operații aritmetice studiate, în centrul 0-100	-identificarea și analiza datelor din ipoteza unei probleme -identificarea cuvintelor/sintagmelor în enunțurile problemelor care sugerează operațiile aritmetice studiate (a dat, a primit, a distribuit în mod egal, de două ori mai mult etc.)	Material didactic Explicația Exercițiul Demonstrația	Verificare scrisă Test adaptat Fișe de evaluare Observația	Se vor acorda itemi cu grad minim de dificultate Se va avea în vedere potentialul psihoindividual

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
	-rezolvarea și compunerea de probleme folosind simboluri, numere sau reprezentări grafice -asocierea rezolvării unei probleme cu o reprezentare grafică/desen sau cu o expresie numerică dată -organizarea datelor unei investigații în tabele	Realizarea de reprezentări grafice pe foaie cu pătrățele Fișe de lucru Manual	Caiet de teme	Observații ale elevului

Domenii	Activități
Numere și operații cu numere	Numerele naturale cuprinse între 0 - 100 - formare, citire, scriere comparare, ordonare, rotunjire - formarea, citirea, scrierea numerelor cu cifrele romane I, V, X Adunarea și scăderea numerelor naturale în concentrul 0 – 100, fără trecere și cu trecere peste ordin - adunarea și scăderea; proprietăți ale adunării - număr necunoscut: aflare prin diverse metode (metoda mersului invers, metoda balanței) Înmulțirea numerelor naturale în concentrul 0 – 10 Împărțirea numerelor naturale în concentrul 0 - 10 Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor rotunde Probleme care se rezolvă prin operațiile aritmetice cunoscute; metoda reprezentării grafice Fracții subunitare și echiunitare cu numitorul mai mic sau egal cu 10 - diviziuni ale unui întreg: doime, treime, ..., zecime; reprezentări prin desene - terminologie specifică: fracție, numitor, numărător - compararea, ordonarea fracțiilor subunitare cu același numitor
Elemente intuitive de geometrie	Localizarea unor obiecte - coordonate într-o reprezentare grafică sub formă de rețea Figuri geometrice - punct, linie dreaptă, linie frântă, linie curbă, semidreaptă segment - unghi - poligoane: pătrat, dreptunghi, triunghi - cerc Axa de simetrie Perimetrul Corpuri geometrice - cub, paralelipiped, cilindru, sferă, con (recunoaștere, identificarea unor elemente specifice)
Unități și instrumente de măsură	Unități de măsură pentru lungime - unități de măsură: metrul, cu submultiplii, multiplii - instrumente de măsură: riglă, metrul de tâmplărie, metrul de croitorie, ruleta - operații cu unitățile de măsură pentru lungime (fără transformări) Unități de măsură pentru volumul lichidelor - unități de măsură: litrul cu multiplii și submultiplii - operații cu unitățile de măsură pentru volumul lichidelor (fără transformări) Unități de măsură pentru masă - unități de măsură: kilogramul cu multiplii și submultiplii - instrumente de măsură: cântarul, balanța - operații cu unitățile de măsură pentru masă (fără transformări)

	Unități de măsură pentru timp - unități de măsură: ora (citirea ceasului), ziua, săptămâna, anul - instrument de măsură: ceasul Unități de măsură monetare - unități de măsură: leul și banul, euro și eurocentul - schimburi monetare echivalente în aceeași unitate monetară
Organizarea și reprezentarea datelor	Organizarea și reprezentarea datelor - tabel: rând, coloană, celulă a tabelului, date din tabel: sortare, extragere, ordonare - grafice cu bare: construire, extragerea unor informații

Cadru didactic (funcția), învățătoare

Întocmit la data de
Profesor itinerant și de sprijin,
Semnătură: _____

Semnătură: _____

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

**ÎNVĂȚĂTOR – EDUCATOR ENE LARISA MARIANA, CENTRUL ȘCOLAR DE
EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, ORAȘUL VĂLENII DE MUNTE**

NUME ȘI PRENUME: N.D

CLASA a VI-a

PERIOADA EVALUĂRII ȘI CONCEPERII PLANULUI: NOIEMBRIE 2019

PERIOADA REEVALUĂRII: APRILIE 2020

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

PROF.PSIHOPEDAGOG : GOMOESCU RUXANDRA

PROF.DIRIGINTE: IORDACHE LARISA

ÎNV.-EDUCATOR: ENE LARISA-MARIANA

DIAGNOSTIC:**DEFICIENȚĂ MINTALĂ SEVERĂ; AUTISM**

OBIECTIVELE PROGRAMULUI

FORMAREA , EXERSAREA ABILITĂȚII DE RECEPTARE A MESAJULUI ORAL;

FORMAREA SI EXERSAREA ABILITĂȚII DE EXPRIMARE ȘI COMUNICARE
INDEPENDENTĂ

Concluzii

Rezultatele evaluării inițiale (septembrie-octombrie 2019), observații directe, sistematice ale copilului singur sau în interacțiune cu alte persoane-cadre didactice, instructor de educație fizică, colegi.

Psihomotricitate :motricitate generală slab dezvoltată, motricitate fină slab dezvoltată, nu execută mișcări la comandă și nici prin imitație, schema corporală neînsușită, lateralitate dreapta, nu identifică culorile,formele geometrice principale, se orientează în spațiul școlii, orientarea spațio-temporală nu este dezvoltată.

Limbaj și comunicare: parțial înțelege mesaje orale și diferențiază nuanțele de intonație, nu prezintă dorința de comunicare, nu se exprimă verbal, nu recunoaște litere, nu realizează semen pregrafice.

Comportament cognitiv; atenție instabilă cu capacitate foarte redusă de concentrare, concentrarea pare intense numai asupra activităților care îi produc plăcere,; acuitatea vizuală și auditivă este bună; gândirea este diminuată , mecanică.

Integrare socio-afectivă: esteretrasă, aparent liniștită, uneori manifestă comportamente deranjante și chiar agresive față de colegi, profesori și personal didactic auxiliar.

Atitudine față de activitate: nu prezintă interes pentru activități desfășurate individual sau în grup.

Scopul activității complexe desfășurate constă în diminuarea dificultăților determinate de dizabilitățile subiectului în vederea realizării unei autonomii personale și ale unei socializări la nivel maxim al posibilităților sale.

Obiectivele programului

Formarea, exersarea abilității de receptare a mesajului oral;

Formarea și exersarea abilității de exprimare și comunicare independentă

BUGET DE TIMP	ACTIVITATEA PROIECTATA (OBIECTIVE DE REFERINȚĂ)	ACTIVITATEA PROIECTATA (OBIECTIVE DE REFERINȚĂ)	STRATEGII DIDACTICE	METODE SI INDICATORI DE EVALUARE	OBSE RVAȚII

19.01- 27.02.2020	Receptarea semnalelor / stimulilor din mediul apropiat, cu acordarea de semnificații corespunzătoare	* Exerciții de ascultare și identificare a unor semnale sonore (zgomote, sunete, onomatopee) -exerciții de localizare și de reproducere de zgomote; -exerciții de identificare și reproducere a sunetelor emise de animale (onomatopee) -exerciții de diferențiere a sunetelor emise de diverse instrumente muzicale; -exerciții de recunoaștere a vocii persoanelor familiare * Exerciții de stimulare polisenzorială prin acțiunea directă cu obiectele din mediul înconjurător -exerciții de identificare a diferitelor fructe și alimente după gust: „Ce gust are...?”, „Salata de fructe” - exerciții de identificare a alimentelor după miros: „Cum miroase...?”, „Spune a ce miroase”, „Ce miroase la fel ca...” - exerciții de discriminare tactila: recunoașterea obiectelor (mulaje, fructe, forme geometrice) prin pipăit, în prezența / absența vazului; „Recunoaște obiectul cu ochii închiși”, „Spune ce ai nimerit!”, „Traistuța fermecată” * Exerciții de stimulare perceptivă, prin asociere de mai mulți analizatori: - exerciții de selectare a unei anume categorii de obiecte dintr-o diversitate de categorii de obiecte; - exerciții de clasificare a obiectelor „identice” „Alege obiectele care sunt la fel” sau „neidentice”, „Ce nu seamana cu...” - exerciții de clasificare, după caracteristici simple (aspru-neted, tare moale, gros-subțire, cald-rece); după material (lemn, hârtie, plastic): „Spune cum este!” „Din ce este făcut?” „Unde îi este locul?” - exerciții olfactiv-gustative ; - exerciții vizual-auditive (vizionări de filme dublate de explicații verbalizate/ sonor /fond muzical)	Demonstrații a Exercițiul-joc Jucări Soft educațional Evalogos Tara Jucării Exerciții-joc și jocuri cu jetoane- ”Să învățăm formele jucându-ne” Puzzle	Indicarea unor stimuli auditivi (zgomote, sunete, onomatopee) sau vizuali (obiecte și/sau imagini), olfactivi și/sau gustativi; Recunoașterea obiectelor în prezența/ absența analizatorilor auditiv, vizual, tactil, olfactiv și gustativ	

2.03-30.04.2020	Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de terapeut	* Exerciții de coordonare oculo-motorie(așezarea pionilor pe tăbliță; parcurgerea unui traseu conturat cu degetul) - exerciții de coordonare dinamică a mâinilor (gesture fundamentale; control segmentar mână dominantă/lateralitate; coordonare ochi – mână); *Exerciții perceptiv-motrice de organizare a schemei corporale și a lateralității(“Arată ce-ți spun eu!”; puzzle „Schema corporală”; “Așază obiectul unde spun eu!”; - exercițiu-joc de identificare a poziției corpului în imagini; - exercițiu-joc de completare a unor suporturi lacunare (“Completează ce lipsește”) * Exerciții de ascultare și înțelegere a unor mesaje accesibile, însoțite de suport concret-intuitiv(obiectual, imagistic); Exerciții aplicative de executare de comenzi verbale simple: “Ridică mâna!”, “Așazăpăpușa pe scaun!”,”Dă-mi creionul!”; Exersareaunorcomenziverbalepo trivite cu mediul ambient: “Aratăușa!”, “Ordoneazăobiectele!”, “Mănâncăgustarea!”, “Aprindelumina!” Exercițiiaplicative de reacții carăspuns la întrebări; Executarea de comenzi cu succesiuni de acțiuni; Exersarea comunicării elev-profesor, elev-elev; * Exerciții de formare a comportamentului de ascultator (exercitii – tip postauditie privind punerea în corespondență cuvânt-obiect/ imagine și enunț scurt – imagine/ acțiune);	Exerciții-joc; Soft edu. Cd-uri cu povești însoțite de imagini și planșe sugestive Demonstrații Exerciții-joc jucării	Executarea unor comenzi simple	

2405-19.06.2020	Formarea abilității de comunicare nonverbal prin intermediul simbolurilor (pictograme).	* Exerciții de exprimare la nivelul cuvântului -formarea, prin personal prin însușirea ecizarea repertoriului semnificației cuvintelor care semnalează: - noțiuni integratoare/ vocabular tematic – schema corporală, legume, fructe, animale; Exerciții-joc cu vocabular imagistic : “Arată-mi ce este!” “Recunoaște obiectul!” Exercitii-joc de asociere obiect-imagine (cu gradarea succesiva de la fotografie la desen fidel si desen schematic), “Unde este la fel?”; Ex.-joc de identificarea obiectelor dupa imaginea prezentata “da-mi ce este in desen!”; Ex.-joc de folosire a pictogramelor pentru a cere un obiect; Ex.-joc de mimare a unor actiuni reprezentate intr-un desen; Ex.-joc de identificarea imginii corespunzatoare .	Demonstrații a Exerciții-joc Jetoane loto	Asociere cu vânt-imagine	

INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ –DEMERS INTEGRATOR ÎN SPRIJINUL EDUCABILILOR CU CES

Prof. înv. preșc. Funduianu Mihaela
Liceul „Ștefan D. Luchian” Ștefănești/Botoșani

Educația copiilor reclamă o preocupare deosebită din partea tuturor factorilor implicați în această misiune fundamentală. Alături de copiii din școlile de masă, cresc și se dezvoltă și o altă categorie de copii și anume, cei cu cerințe sau nevoi speciale (CES). Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe de bază în creștere și dezvoltare ca toți copiii: nevoia de afectivitate și securitate, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate și independență.

Incluziunea lor, integrarea socială și educarea acestora necesită solidaritate între instituții și oameni, compasiune, respectul acordat necondiționat persoanei umane și nediscriminare.

Incluziunea nu este un simplu concept, aplicat doar la mediul școlar. Din contră, problematica incluziunii, a diversității, este o sursă complexă de politici, dezbateri și acțiuni sociale. Unul dintre dezideratele acestor politici este acela de a asigura o schimbare durabilă de mentalitate la nivel de societate față de persoanele cu dizabilități, schimbare care să se integreze în mai largă cerință a acceptării și promovării diversității. Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, alături de misiunea de a transmite elevilor informații și un bagaj solid de cunoștințe reprezintă un mediu prioritar pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Să ne gândim doar la perioada pe care un copil o petrece în școală. Aceste ore și ani pot fi marcați de segregare, de excluziune sau pot fi marcați de efortul de a adapta metodele, tehnicile și instrumentele de care dispune profesorul pentru a facilita integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în mijlocul copiilor fără CES. Trecând de la discuția asupra beneficiilor educației incluzive și a locului ei în cadrul politicilor generale privind incluziunea, este bine să accentuăm faptul că vorbim de un proces, și nu de un fapt. Această trecere a societății în general și a școlii în special către acceptarea diversității și educația incluzivă este un demers de lungă durată.

Educația sau școala incluzivă implică cu certitudine ideea de schimbare – reformă a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului „o societate pentru toți” care să răspundă mai bine prin co-educație nevoilor, potențialului și aspirațiilor tuturor copiilor, inclusiv al celor deosebit de dotați și/ sau talentați, al celor ce fac față în prezent în școala obișnuită, al celor cuprinși în școli speciale separate. Educația incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare. O grădiniță incluzivă se adaptează nevoilor și particularităților copiilor. Centrul preocupărilor este în a oferi ocazii de învățare și dezvoltare fiecăruia în parte, pentru că fiecare este important. Curriculum-ul este flexibil, deschis și permite adaptări succesive. Nu copilul se conformează curriculum-ului, ci acesta este un instrument pentru a sprijini dezvoltarea copilului. Devine mai important să stabilim procesul prin care se dezvoltă competențele, capacitățile, cunoștințele, comportamentele și atitudinile, decât conținutul prin care o facem. Desigur, când se prezintă educația incluzivă în grădiniță ne gândim în primul rând la copiii cu CES. Nu este însă suficient să ne referim numai la această categorie de copii, cu atât mai mult cu cât educația incluzivă evită orice formă de ierarhizare și de etichetare a copiilor. Unii copii au nevoie să fie sprijiniți pentru că au caracteristici, particularități, stiluri de învățare și ritmuri de dezvoltare diferite de ale celorlalți. Dar, fiecare copil poate avea la un moment dat anumite cerințe speciale față de educație. Există de asemenea și anumite situații de risc în care educatorul trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului pentru a-l sprijini. O educație de calitate la vârstele preșcolare este o educație timpurie care se materializează în intervenții adecvate care previn și ameliorează condițiile care pun copiii în situații de

risc și care pot duce la întârzierea sau chiar la decalarea dezvoltării. Pentru a crește generații educate trebuie să ai grijă de fiecare individ. Să nu lăsăm nici unul în afara efortului de proiectare și de acțiune. Aceasta este cerința educației pentru toți. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată, învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți”, alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară, pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește. Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor ce au dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficiențe.

Primirea în grupă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din grupă. Conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă șanse egale preșcolarului cu dizabilități. De aceea trebuie să exprime aceleași așteptări și să stabilească limite similare în învățare ca și pentru ceilalți copii din grupă. Ea trebuie să își asume rolul de moderator, să promoveze contactul direct între copiii din grupă și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copilul cu cerințe educative speciale.

De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțelele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicați proprii lor copii. Această relație a grădiniței cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică, ea furnizând, informațional, specificul dizabilității preșcolarului, precum și date despre contextul de dezvoltare a acestuia. Părinții informează grădinița și despre factorii de influență negativă care ar trebui evitați (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea / izolarea copiilor).

Educația pentru toți se sprijină pe un curriculum flexibil și deschis, care pornește de la cerințe educative ale copiilor reali, nu imaginari, de la particularitățile și caracteristicile personale ale copiilor pentru a sprijini dezvoltarea adecvată. Altfel spus, cerințele educative ale fiecărui copil, mai mult sau mai puțin speciale sunt la baza deciziilor educative și a proiectelor individualizate în grădiniță. Desigur, această recunoaștere cere ca orice acțiune să fie precedată de buna cunoaștere a fiecărui copil. Pe lângă documentele cu evaluări de la specialiști, profesorul trebuie să proiecteze și să implementeze diverse activități de evaluare a elevului cu CES, să întocmească programe de recuperare, planuri de intervenție personalizate. Până la joc, pașii metodici ar fi: observarea directă a copilului și interviul cu părinții și terapeuții, studierea documentelor de diagnostic și a recomandărilor primite de la specialiști; totul pentru cunoașterea competențelor reale ale celui mic, pentru a depista tipul de inteligență care primează, modul de învățare, aspecte care îl motivează în viața de zi cu zi. Adaptarea programei școlare este un document de maximă importanță, ce trebuie elaborat de profesorul de sprijin desemnat de CJRAE, în colaborare cu cadrul didactic. Ea poate suferi modificări constatăte, în funcție de evoluția copilului pe parcursul unei unități de învățare sau al unui semestru. O planificare nu poate porni, așa

cum era tradițional, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile lor ca persoane și ca grup. Modelul etalon, perfect, devine un simplu reper și nu un criteriu de acțiune sau de excludere. Pe de altă parte, grădinița, ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță-familie- comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

În concluzie, pentru abordarea unei educații incluzive în grădiniță, educatoarea trebuie să respecte următorii pași: să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniței în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia și comunitatea; să fie pregătit întregul personal al grădiniței pentru a primi toți copiii, fără discriminări; să asigure un climat primitiv și deschis prin organizarea mediului educațional cât mai eficient și stimulator; să aibă discuții, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alții, pentru a negocia, a colabora și a lucra împreună; să asigure un curriculum flexibil și deschis la care să aibă acces și părinții; să evalueze fiecare copil prin observație directă și indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare; să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniței, dar și la modificările și adaptările acestuia; să asigure participarea tuturor familiilor la decizii și acțiuni în favoarea tuturor copiilor; să evalueze permanent și periodic progresele pe care le fac toți copiii, nu numai din punctul de vedere al achizițiilor intelectuale, dar și al relațiilor sociale, al cooperării și colaborării, al dezvoltării imaginii de sine și încrederii în forțele proprii; să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării și la anumite momente; să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor; să realizeze un permanent schimb de idei, experiențe și soluții cu celelalte colege, din grădiniță sau din alte instituții, precum și cu familiile copiilor. Pentru a putea răspunde diversității și unicității copiilor și a asigura educația tuturor, este nevoie să se orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metoda pedagogică. Un adevăr fundamental la acest nivel este acordarea șanseii la stimulare și formare a fiecăruia. Copilul preșcolar este actorul unui proces de formare în care fiecare gest, privire, cuvânt din partea adulților cu care vine în contact poate să îi influențeze imaginea de sine. Este firesc ca programul din grădiniță să îi ofere șansa de a se forma într-un sens pozitiv, cu încredere în forțele sale. În cadrul mediului, comunicarea copilului cu educatoarea este extrem de importantă; comunicarea verbală și cea nonverbală. Contează foarte mult aprecierile educatoarei, apelativele, modul pozitiv sau negativ în care ea reacționează la acțiunile copilului. Un alt element important este participarea tuturor copiilor la programul educativ. Fiecare după forțele și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, dar în grupul de la grădiniță fiecare poate avea un loc, un rol și o valoare. Ne punem întrebarea: participă fiecare copil la activitățile din grădiniță? Chiar și cei cu CES? La acest moment al dezbaterii, gândurile noastre se pot îndrepta în mod special la copiii cu cerințe educative speciale (CES). Definirea acestora cuprinde în sine o altă abordare a problemelor de dezvoltare ale copiilor. Cerințe Educative Speciale pot însemna și momente dificile, probleme legate de anumite situații sau caracteristici personale ale copiilor cu care aceștia se confruntă și care pot fi depășite prin programul educativ. CES este un concept care abordează educația pornind de la ceea ce poate copilul, și nu de la ceea ce nu poate. Orice copil poate avea la un moment dat al existenței sale CES. Pentru educatori/educatoare, CES sunt provocări la găsirea unor soluții, nu piedici în realizarea curriculumului general. Dacă educatoarea realizează faptul că fiecare copil poate învăța – în ritmul, stilul și cu caracteristicile sale – îi va fi ușor să sprijine copiii cu CES. Pentru educatoare însă, în grădiniță, se pune problema să găsească locul și rolul adecvat prin care fiecare copil poate participa, și

nu să găsească eticheta potrivită. Evaluarea pe care o face educatoarea se referă la competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil. Aceasta trebuie să identifice: cum este fiecare; ce știe fiecare; ce face fiecare; cum cooperează cu ceilalți. Educația preșcolară care se desfășoară în grădinițe este o parte importantă a educației timpurii. Aceasta constituie un concept mai larg care se referă la toate programele realizate pentru a sprijini creșterea, educarea și dezvoltarea copiilor de la naștere și până la intrarea în școală. Educația pentru toți la nivelul grădinițelor înseamnă nu numai integrarea copiilor cu CES în grădiniță, ci presupune o altă abordare a pedagogiei preșcolare, abordarea incluzivă sau curriculară, care surprinde și valorizează în esența ei două concepte de bază: unicitatea și diversitatea. Astfel, se pornește de la faptul că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța. Educația incluzivă dezvoltă politici, practici și o cultură a incluziunii. Acestea se referă la a identifica și a da un răspuns adecvat la cerințele educative speciale ale copiilor, la fel ca și la situațiile de risc pentru dezvoltarea lor. În grădiniță, educația incluzivă înseamnă, în esență, accesul tuturor copiilor, participarea lor la toate programele educative, dar și pregătirea grădiniței pentru aceste coordonate. Educația incluzivă în grădiniță presupune o folosire adecvată a resurselor umane, materiale și metodologice, în favoarea tuturor copiilor, în așa fel încât fiecare „actor” din procesul educațional să învețe și să se dezvolte. Educația incluzivă presupune parteneriatul educațional în care educatoarea, copiii, părinții și alte persoane din comunitate participă împreună la proiectarea, derularea și evaluarea programelor educative. Este insuficient ca într-o grupă să fie integrat un copil cu CES pentru a spune că acolo se dezvoltă o educație incluzivă. Este nevoie de o proiectare care să implice toate activitățile, de parteneriat educațional și de practici educative adecvate care să se adreseze tuturor copiilor. Este necesar ca toată grădinița să se schimbe. Nimeni nu trebuie să se teamă de această abordare, pentru că este vorba, în fapt, de educație de calitate, care respectă drepturile tuturor copiilor și demnitatea dezvoltării fiecăruia, fără a neglija implicarea, dezvoltarea profesională și valorizarea cadrelor didactice. Pentru a cunoaște mai bine copilul cu CES am început să-l tratez cu respect, mi-am propus memorarea numelui, a preferințelor sale, a relațiilor cu colegii, acestea sunt doar câteva aspecte importante pentru a-l face pe educabil să se simtă în siguranță. ; am urmărit dezvoltarea relațiilor de colegialitate, am explicat celorlalți colegi faptul că el trebuie ajutat, încurajat în permanent, trebui găsit un mod de a ne apropia de el; aprecierea și laudarea fiecărui succes școlar și al fiecărui pas înainte l-au făcut să se bucure, să se adapteze grupului de preșcolari; antrenarea în activități interesante au dus la transformarea sa într-un membru indispensabil clasei; am organizat ore de remediere pentru acoperirea „golurilor” pe care le are; includerea educabilului în activități care îi stimulează interesul și motivația pentru a întârzia comportamentul de care a dat dovadă; motivația pozitivă /feedback aplauze. Comunicarea trebuie să fie asertivă: dacă intenția este de a disciplina cu respect și siguranță, această intenție trebuie să transpară din limbajul nostru. A fi asertiv presupune stăpânirea unor abilități de comunicare, de a ne exprima nevoile, drepturile protejând în același timp nevoile, sentimentele și drepturile altora. Ca profesioniști avem responsabilitatea de a reflecta asupra modului în care comunicăm în mod tipic în contextul școlar, în special în chestiuni legate de disciplină, vom evita confruntările, vom menține un ton al vocii respectuos, pozitiv, evităm excesul de „nu trebuie”, „nu se poate”, „nu vrei”, folosim un limbaj ferm, îi vom da comenzi scurte, precise, simple. Am observat că muzica îi liniștește pe copiii cu CES, de aceea am folosit și voi folosi terapia prin muzică, zilnic voi pune muzică ambientală, muzica gălăgioasă îi agită/îi neliniștește și voi încerca să efectuez/ să realizez diferite exerciții de relaxare.

Abilitățile socio-emoționale capătă pe zi ce trece o importanță din ce în ce mai mare în adaptare, acestea se exersează în cadrul relațiilor pe care copilul le stabilește cu persoanele semnificative din viața lui. Activitățile, jocurile care m-au ajutat cel mai mult la integrarea copiilor mei cu autism, la dezvoltarea stimei de sine, au fost în special cele axate pe mișcare, cele muzicale, logico-matematice, de stimulare senzorială, jocurile de socializare, de autonomie personală, de dezvoltare cognitivă și, mai târziu, concursurile. Numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei

personale se poate face și la grădiniță/școală, nu numai la ședințele de terapie individuală, doar că un pic altfel, împreună cu elevii tipici! Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Elevul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării sale intelectuale. Profesorul poate folosi însă câteva trucuri, care-l vor ajuta pe cel mic să învețe cu ușurință: folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale (în cazul elevilor cu ADHD și autism au un randament destul de bun); evaluarea prin metoda proiectelor; jocuri de sinteză perceptuală în cadrul software-ului educativ; înlocuirea scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului la majoritatea materiilor ; alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor; jocuri asociative– jocul ghicitorilor. Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar. Comportamentele sociale ale copilului se pot dobândi, în cea mai mare măsură prin modelare și învățare explicită a acestora cu sprijinul părinților și educatorilor. Copilul observă comportamentul adulților și îl imită. Reacțiile noastre cognitive, emoționale și comportamentale modelează atitudinile și comportamentele copiilor!!!

BIBLIOGRAFIE:

Declarația de la Salamanca asupra educației cerințelor speciale adoptată la conferința mondială „Acces și calitate” organizată de UNESCO și Ministerul Educației din Spania, 7-10 iunie 1994
Ecaterina Vrășmaș-„Educația copilului preșcolar”, Editura ProHumanitas, București, 1999;
Ecaterina Vrășmaș-„Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2004;
T. M. Pădurean, ***Problema solidarității***, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca 2013
A. Roșan, (coord.), ***Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție***, Ed. Polirom, Iași 2015
OECD, ***Politici în educație pentru elevii în situație de risc și pentru cei cu dizabilități din Europa de Sud-Est***, Paris 2007

ÎNVĂȚAREA INCLUZIVĂ

Prof. Gheldi Filis

Scoala Gimnaziala Nr.12 “B.P.Hasdeu” Constanta

În opinia mea, incluziunea reprezintă esența unui sistem educațional ce se caracterizează prin promovarea egalității în drepturi și responsabilității, flexibilitatea programelor școlare, implicarea activă a comunității în programele școlii, parteneriat cu familia.

Scopul mediului incluziv este de a crea pentru toți copiii un cadru prielnic învățării, pornind de la premiza că diferențele dintre oameni sunt normale și ele trebuie acceptate. Un rol important în cadrul școlii incluzive îl are pedagogia și învățarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului și metodelor de predare la capacitatea și nevoia fiecărui elev în parte.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli.

Un rol important al educației îl constituie întărirea coeziunii sociale și facilitarea accesului persoanelor la o viață profesională activă. Instructorii, profesorii, consilierii școlari și personalul didactic pot juca rolul facilitator al accesului la acest mediu incluziv.

Consider că abilitățile și atitudinile care vor fi necesare ființei umane pentru a se racorda la schimbările lumii moderne sunt:

- Valorizarea egală a tuturor oamenilor;
- Conștientizarea diferențelor dintre oameni ca resursă pentru procesul de învățare, nu ca o problemă ce trebuie depășită;
- Cultivarea unor relații de susținere reciprocă ;
- În cadrul parteneriatelor se clădesc relații între indivizi, acestea fiind caracterizate de responsabilități și cooperări reciproce;
- Întărirea capacității copiilor și a tinerilor de a lua decizii etice fundamentate, bazându-se pe valori ce promovează respectul;

- Încurajarea copiilor și tinerilor să se implice în dialog – să asculte și să discute – în sensul dezvoltării unei mai mari sensibilități la diferențe și a unei mai bune înțelegeri a celorlalți;
- Dezvoltarea abilității copiilor și a tinerilor de a răspunde la nevoile societății din care fac parte cu o atitudine de reconciliere și respect pentru diversitate;
- Dezvoltarea și promovarea unor practici de succes pentru a putea conviețui cu oameni din diferite culturi, etnii, convingeri și religii.

Procesul integrării este unul continuu, în primul rând, pentru că fiecărui copil trebuie să i se asigure forme și condiții de integrare adecvate, astfel încât să-și valorifice maximal potențialul de dezvoltare.

Profesorul care pune elevul în centrul procesului didactic este interesat de valori, atitudini și competențe și nu de cunoștințe factuale și teoretice; învață elevul să realizeze schimb de experiență profesională și culturală cu ceilalți, să gândească în interacțiune cu ceilalți și cu viața însăși.

Activitățile dintre cele mai utilizate pentru realizarea educației inclusive sunt cele practice, cele în care se dezvoltă competențele de spirit de inițiativă și antreprenoriat, dar și competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii, elevul reușind să realizeze un transfer de cunoștințe, participând în mod activ la realizarea unor produse finale. Exemple de activități: pentru însușirea noțiunilor de fracții, corpuri geometrice, câmp gravitațional magnetic, dar și artistico-plastice.

Punctul de plecare în alcătuirea strategiilor de lucru este identificarea problemelor pe care le întâmpină copiii în învățare, nu pentru a-i clasifica și eticheta, ci pentru a construi și proiecta activitățile în întâmpinarea nevoilor lor.

Bibliografie: 1. ANDRUSZKIEWICS, MARIA, PRENTON, KEITH, (2006) ,Educația incluzivă – Concepte, politici și practici în activitatea școlară. Ghidul cadrului didactic., Centrul Step by Step, București.

ADAPTARE CURRICULARĂ

la limba română – clasa a VII a

Prof. Ghibu Angela, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu, Gorj

Prof. Vaculea Irina, Școala Gimnazială „Ecaterina Teodorescu”, Tg-Jiu, Gorj

Nr. _____ / _____

Nr. _____ / _____

Aprobat, Director CSEI Tg-Jiu,	Aprobat, Director Școala Gimnazială ...
Avizat, Responsabil Comisie Metodică a profesorilor itineranți și de sprijin,	

ADAPTARE CURRICULARĂ

Numele și prenumele profesorului itinerant și de sprijin: Ghibu Angela, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu

Numele și prenumele cadrului didactic de la clasă: Prof. limba română Vaculea Irina, Școala Gimnazială „Ecaterina Teodorescu”, Tg-Jiu, Gorj

Școala Gimnazială „Ecaterina Teodorescu”, Tg-Jiu, Gorj

Numele și prenumele elevului: S. A. F.

Clasa: VII

DISCIPLINA: Limba română

PERIOADA DE IMPLEMENTARE: anul școlar 2021-2022

COMPETENȚE GENERALE

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptare și producere a textului oral.
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri.
3. Redactarea textului scris de diverse tipuri.
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.
5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural.

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
1.1 să sesizeze legătura logică dintre secvențele unui mesaj oral (raport cauză-efect).	- formulare de întrebări pentru sesizarea raporturilor logice de genul : din ce cauză?, cu ce condiție? ; - exerciții de discriminare a elementelor esențiale de cele de detaliu din mesajul comunicat / receptat ;	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Demonstrația; Munca cu manualul.	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulativ; - observarea curentă a	

		- dialog, conversație dirijată sau liberă, simulare, interviu, joc de rol, dezbateri	comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
1.2.să sesizeze corectitudinea gramaticală a unei propoziții.	- exerciții de sesizarea corectitudinii/ incorectitudinii gramaticale a unei propoziții ascultate; - corectarea sau autocorectarea enunțurilor care conțin greșeli gramaticale; - exerciții pentru distingerea cuvintelor și sensul acestora în propoziții;	- discuții, descrieri după imagini, asocieri, comparații, povestire, comentariu - participarea la discuții de confruntare a opiniilor	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
2.1 să distingă sunetele și silabele dintr-un cuvânt dat	- distingerea, după auz, a sunetelor și silabelor dintr-un cuvânt, precizând nr lor și a poziției pe care o ocupa în cuvânt, inițială, mediană, finală	- exerciții simple, adaptate nivelului de competențe al elevului integrat - discuții, descrieri, asocieri, comparații, povestire, comentariu - ex și jocuri de rol - participarea la discuții de confruntare a opiniilor	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
2.2 să povestească un text audiat sau citit	- obținerea unor cuvinte noi prin adăugarea omitea sau. inversarea unor sunete din cuvântul ascultat ; * - ex de povestire a unor momente din activitatea zilnică - ex de povestire cu ajutor			
2.3 .să manifeste atenție și toleranță față de partenerul de dialog, curiozitate pentru mesajul ascultat	- ex de utilizare corectă a formulelor de inițiere, de menținere și încheiere a unui dialog , în diferite simulări de convorbiri .			
3.1 să desprindă informații esențiale dintr-un text citit	- identificarea unui element component al paginii de carte. - ex de citire conștientă a unor texte date, prin formulări de răspunsuri la întrebările puse	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Demonstrația; Munca cu manualul.	- evaluare orală - evaluare scrisă - participarea la discuții de confruntare a opiniilor	
3.2 Sa citească cursiv un text cunoscut ; și un text scurt la prima vedere	- ex de recunoaștere a personajelor din anumite texte narative - ex de relatare logică a întâmplărilor prezentate într-un text - citirea corectă a unui text cunoscut și citirea cu ezitări a unui text scurt necunoscut în fața unui auditoriu divers - ex de recitare de poezii. - copieri, transcrieri selective, dictări	- discuții, exerciții cu itemi variați adaptați nivelului de competență a elevului , conversația, explicația		
4.1 să așeze corect în pagină textele scrise respectând	- exerciții de asociere corespunzătoare text-imagine/desen, scheme; - formulări de răspunsuri și de întrebări	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă;	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri	

scrierea cu aliniată pentru a marca trecerea de la o idee la alta	- ex de redactare a unor texte de mică întindere pe baza unui suport vizual și a unor întrebări ajutătoare	Conversația; Explicația; Demonstrația; Munca cu manualul.	stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
4.2 să respecte ortografia și punctuația în scrierea enunțurilor	- ex de despărțire a cuvintelor la capăt de rând - ex de scriere, dictare, copiere, - povestirea unei întâmplări reale/imaginare;	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Demonstrația; Munca cu manualul.	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
4.3 să manifeste interes pt redactarea corectă și îngrijită a unui text	- ex de încadrare în spațiu și în pag - conștientizarea necesității scrierii îngrijite și corecte - exerciții de scriere, de transcriere și de rescriere corectă a unor texte; - recitarea unor poezii cu/fără fundal sonor;	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Demonstrația; Munca cu manualul.	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă	- identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri; - aplicarea cunoștințelor dobândite prin jocuri/rebusuri; - exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date; - identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context.	Jocul didactic; Exercițiul; Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Scrierea liberă;	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	
5.1 Investigarea unor obiceiuri și tradiții ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață); - prezentarea specificului local în spațiul tradițiilor românești; - proiect de prezentare a sărbătorilor esențiale (de iarnă și de primăvară).	- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață); - prezentarea specificului local în spațiul tradițiilor românești; - proiect de prezentare a sărbătorilor esențiale (de iarnă și de primăvară).	Scrierea liberă; Conversația; Explicația; Jocul didactic; Exercițiul;	- evaluare orală și scrisă; - aprecieri stimulative; - observarea curentă a comportamentului școlar al elevului; - fișe de lucru.	

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. Formarea capacității de lectură/citire

- Cartea (actualizare). Rolul ilustrațiilor.
- Textul literar

2. Formarea capacității de comunicare
  - Comunicare orală .
  - Comunicare scrisă
3. Elemente de construcție a comunicării
  - Lexicul.
  - Morfologia.
  - Sintaxa propoziției.

SUGESTII METODOLOGICE

Întrucât în gimnaziu accentul se pune pe dezvoltarea competenței de comunicare, în domeniile de **conținut** *Practica rațională și funcțională a limbii* și *Elemente de construcție a comunicării*, activitățile de învățare asociate receptării mesajului oral pot viza:

- **participarea la interacțiuni** în care elevii să dovedească înțelegerea replicilor partenerilor de comunicare și capacitatea de continuare a dialogului;
- **ascultarea unor mesaje orale** transmise pe diferite canale (telefon, radio, televizor, aer, voice-chat, voice-mail etc.) și în contexte diverse;
- **înțelegerea semnificației globale** a unui text;
- **identificarea cuvintelor noi** în texte ascultate și clarificarea sensului acestora prin: apelare la contextul lingvistic, la dicționar, activitate dirijată de profesor, introducerea acestora în propoziții;
- **exerciții de sesizare a abaterilor** de la normele gramaticale etc. Diverse tipuri de mesaje orale (casete audio sau video cu basme, schițe etc.; texte literare citite/ interpretate de profesor, colegi, actori; reclame transmise la radio și televiziune, monologuri, dialoguri formale și informale etc.) vor fi folosite ca suport pentru receptare, pentru formarea unui comportament de ascultător activ, ce manifestă interes pentru mesajul interlocutorului, toleranță față de opiniile, argumentele și contraargumentele partenerilor de comunicare, dar și spirit critic.

În ceea ce privește **producerea de mesaje scrise și orale**, sunt vizate competențe procedurale care să poată fi transferate în contexte diverse (descriere, povestire, rezumare, caracterizare, comentare, argumentare etc.). Activitățile de învățare asociate producerii mesajului oral pot privi:

- **utilizarea și explicarea orală a semnificației unor cuvinte noi** sau categorii semantice în diferite contexte și introducerea acestora în propoziții;
- **jocuri asociativ-verbale** vizând formarea unor cuvinte derivate/serii derivative, câmpuri lexico-semantice, familii lexicale;
- exerciții de construire corectă a propozițiilor simple și dezvoltate, de construire a unor fraze;
- exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers;
- **folosire corectă**, într-un context dat, **a categoriilor gramaticale** specifice părților de vorbire;
- **utilizarea corectă, în context, a părților de propoziție; exerciții de punere în scenă** a unor schițe, basme etc., **de recitare** a unor poezii; **jocuri de rol** vizând exersarea dialogului formal și informal;

- **exprimarea de opinii și justificarea acestora** în funcție de context; **activități de rezolvare a unor sarcini în grup**;

- **participarea la discuții** de confruntare a opiniilor etc.

Din necesitatea de **orientare a studiului către elev** profesorii își vor adapta demersurile didactice în funcție de nevoile reale ale acestuia, atât în selectarea textelor pentru studiu (texte literare- populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii, dar și texte nonliterare), cât și a metodelor activ-participative, a activităților didactice de tip formativ și performativ, care presupun implicare și interacțiune pentru rezolvarea unor sarcini de învățare concrete, în funcție de posibilitățile elevilor cu cerințe educative speciale.

Activitățile de învățare cu privire la **receptarea mesajului scris** pot viza:

- **lectura** unor texte diverse, cu scopul de a înțelege semnificațiile acestora și de a putea comenta sensul lor global sau de a exprima opinii, reacții pe marginea ideilor textului;

- Activitățile de învățare cu privire la **producerea mesajului scris** pot viza diverse exerciții

- **exerciții de redactare și de structurare a unui text** în secvențe distincte în funcție de tipul acestuia și de scopul comunicării (de exemplu: rezumat, caracterizare de personaj, comentarea unor secvențe din textele studiate sau a titlului unor texte, descriere, povestire; cerere, proces – verbal, curriculum-ul vitae etc.);

- **organizarea planului** unei lucrări pe o temă dată;

- **scrierea unor compuneri** narrative, descriptive, informative, argumentative, în care să valorifice categoriile semantice învățate;

- **exerciții de exprimare în scris** a propriilor sentimente cu un anumit prilej;

- **exerciții de utilizare corectă** a părților de vorbire flexibile și neflexibile;

- **exerciții morfo-sintactice** de exprimare scrisă corectă;

- **exerciții de construire** corectă și expresivă a unui text din punct de vedere sintactic;

- **exerciții de aplicare** corectă a normelor ortografice și a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei etc;

- **exerciții de copiere** a unor texte.

Pentru asigurarea unei eficiențe sporite a învățării, se recomandă ca profesorii să folosească în mod adecvat scopurilor educaționale toate **tipurile de evaluare**: evaluare inițială, evaluare continuă, evaluare sumativă, dar și o diversitate de **metode și instrumente de evaluare** (tradiționale și complementare). Pentru a face învățarea mai atractivă pentru elevi, se pot folosi metode și instrumente complementare de evaluare, precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, referatul, portofoliul, studiul de caz, autoevaluarea etc.

CRITERII DE EVALUARE

Criterii de evaluare minimele:

- să identifice secvențele de dialog, narațiune sau de descriere dintr-un text;
- să descrie un obiect sau un ansamblu de obiecte;
- să construiască corect și expresiv un text;
- să prezinte o acțiune sau o înlănțuire de acțiuni;
- să utilizeze corect, în context, părțile de propoziție;
- să utilizeze un cuvânt nou în contexte diferite;
- să găsească sinonimele și antonimele unor cuvinte;
- să identifice vocalele și consoanele dintr-un cuvânt;
- să despartă corect în silabe cuvinte;
- să completeze propoziții lacunare;
- să formeze familia lexicală a unor cuvinte;
- să identifice sufixele și prefixele unor cuvinte;
- să alcătuiască propoziții simple și dezvoltate;
- să transforme o propoziție simplă în propoziție dezvoltată și invers;
- să citească corect și fluent un text narativ sau o poezie;
- să recite cursiv o poezie;
- să realizeze un dialog (scris/oral) pe diverse teme;
- să delimiteze corect părțile componente ale unui text (introducere, cuprins, încheiere);
- să identifice personajele unui text și să plaseze acțiunea în timp și spațiu (raportarea la parametrii „cine?”, „când?”, „unde?”, „cum?”);
- să identifice ideile principale din textul dat;
- să povestească un text folosind un vocabular minimal;
- să identifice rolul personajului în acțiune – principal, secundar;
- să caracterizeze sumar un personaj cu evidentă tendință de povestire;
- să așeze corect textul în pagina de caiet;
- să recunoască părțile principale de propoziție.

Criterii de evaluare maxime:

- scrierea unor compuneri narative, descriptive, informative, argumentative;

- să utilizeze și explice oral și în scris semnificația unor cuvinte noi sau categorii semantice în diferite contexte și să le introducă în propoziții;
- să povestească un text respectând: succesiunea faptelor, prezentarea contextului spațio - temporal;
- să ilustreze unele trăsături fizice și morale prin raportare la operă;
- să transforme textul dialogat în text narativ;
- să facă aprecieri sumare referitoare la textele lirice și epice;
- să folosească corect semnele de punctuație și ortografie, ortogramele;
- să alcătuiască propoziții (simple și dezvoltate) și fraze corecte din punct de vedere gramatical;
- să facă rezumatul unui text scurt sau fragment;
- să recunoască dintr-un text părțile de vorbire flexibile, neflexibile, părțile principale de propoziție și părțile secundare de propoziție;

Profesor itinerant și de sprijin,

Profesor de Limba română,

Bibliografie:

Cătălin Popa, Onica Tofan, Manual limba română clasa a VII a , Intuitext, 2019

Programa școlară pentru Limba Română, Clasa a VII-a

E. Butnaru, Ileana Cojocaru, Laura Buhaciuc, Limba și literatura română - culegere pentru clasa a VII-a, Editura Taida

ORDIN Nr. 1985/1305/5805/2016 din 4 octombrie 2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor învățământul primar: Maria- Valentina Ghigeanu

Școala Gimnazială Aninoasa/ Aninoasa/ Dâmbovița

Numele și prenumele: S. Alexandru

Data și locul nașterii: 27. 05. 2011

Școala: Gimnazială Aninoasa

Problemele cu care se confruntă copilul (tipul de deficiență) : ADHD, TULBURARE DE LIMBAJ EXPRESIV

Gradul de handicap: ACCENTUAT

PERIOADA DE INTERVENȚIE: FEBRUAIE- IUNIE 2022

OBIECTIVE PE TREMEN LUNG

Dezvoltarea deprinderilor de analiză/sinteză a cuvintelor /enunțurilor auzite;
Scrierea corectă a literelor prin copiere, transcriere.

OBIECTIVE TERAPEUTICE

Dezvoltarea capacității de menținere a atenției ;

Diminuarea dificultăților de învățare la limba și literatura română/pronunțarea corectă a cuvintelor, propozițiilor/scrierea corectă ;

Stimularea capacității de analiză și abstractizare ;

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
-să recunoască și să numească literele mari și mici de tipar și de mână; -să completeze, după model, cu litere de mână, enunțuri;	Elemente grafice care intră în componența literelor de mână: linii, puncte, bastonașe, zale, bucle, semiovale, ovale, nodulețe. Desenarea literelor de tipar	- activitate individuală; - activitate frontală; - conversația; -explicația; -exercițiul; - instrumente pentru desen.	Săptămâna I-III	Citește și scrie litere.	-observare sistematică -chestionare orală - evaluare individuală

-să decoreze litere mari și mici de tipar prin desene sau prin colare, folosind semințe, hârtie, fire etc; -să scrie elemente grafice de dimensiuni și culori variate (mari/ mici, groase/ subțiri), pe foaie velină sau pe spații de 1-2 cm.	Litere de mână și de tipar	- activitate individuală; - activitate frontală; - conversația; -explicația; -exercițiul; - demonstrația; -imagini.	Săptămâna IV-V	Citește și scrie litere.	-observare sistematică -chestionare orală
-să scrie litere de mână, folosind diverse instrumente de scris (creion, carioca, stilou, pensulă, cretă) pe variate suporturi (foaie velină, foaie liniată, tablă etc.) ; - să copieze, să transcrie litere, silabe, cuvinte, enunțuri din 3-5 cuvinte menținând distanța dintre elementele grafice, dintre litere și dintre cuvinte.	Litere de mână și de tipar	- activitate individuală; - activitate frontală; - conversația; -explicația; -exercițiul; - demonstrația; -jocul didactic.	Săptămâna VI-VII	Citește și scrie litere.	-observare sistematică -chestionare orală
- să asocieze unele litere și sunete; -scrierea după dictare a literelor.	-exerciții de asociere a literelor cu sunetele; -exerciții de dictare	- activitate individuală; - conversația; -explicația; -exercițiul.	Săptămâna VIII	Asociază literele cu sunetele. Scrie litere după dictare.	-observare sistematică -chestionare orală - ev. formativă orală
-să citească pe silabe/ integral cuvintele scrise cu litere de tipar sau de mână;	Sunet. Litera. Silaba. Cuvânt - exerciții de citire și scriere integrală a literelor;	-exercițiul joc; -explicația; -metoda fonetică, analitico-sintetică.	Săptămâna IX	Citește și scrie litere și cuvinte.	-test de evaluare la sfârșitul orei -proba scrisă

	- exerciții de citire și scriere a cuvintelor ;				
-să identifice elemente dintr-un text audiat care se regăsesc într-o ilustrație corespunzătoare textului; -să pună în corespondență un cuvânt rostit cu imaginea potrivită.	Forme ale discursului oral Povestirea după imagini; Exerciții pentru exersarea comportamentului de ascultător activ	- activitate individuală; - conversația; -explicația; -exercițiul; -laptop.	Săptămâna X-XI	Identifică cel puțin un element dintr-un text audiat, care se regăsește într-o ilustrație corespunzătoare textului. Pune în corespondență cel puțin un cuvânt rostit cu imaginea potrivită	-observare sistematică -chestionare orală
-să desprindă informații dintr-un mesaj ascultat.	Mesajul audiat -exerciții pentru exersarea comportamentului de ascultător activ; -exerciții de redare a mesajului ascultat în diferite forme;	- activitate individuală; - activitate frontală; - conversația; -explicația; -exercițiul; -laptop.	Săptămâna XII - XIII	-Formulează răspunsuri simple, la cerere, la întrebări în legătura cu textul audiat. Sesizează cel puțin un cuvânt necunoscut. Receptează și formulează 5 enunțuri cu ajutorul cuvintelor noi.	-observare sistematică -chestionare orală
-să exerseze formule de salut, de adresare, prezentare și solicitare, adecvate contextului.	Acte de vorbire: a saluta persoane cunoscute, a se prezenta, a identifica un obiect, o persoană, a formula o rugămintă	- conversația; -explicația; -exercițiul; -laptop; -imagini;	Săptămâna XIV - XVI	Utilizează formule de salut, de adresare, de prezentare.	-observare sistematică

-să audieze un fragment dintr-o poveste și să selecteze imaginile corespunzătoare acesteia; -să pună în corespondență imagini cu mesaje orale/ scrise indicate.	Forme ale discursului oral Povestirea după imagini	- conversația; -explicația; -exercițiul; -laptop;	Săptămâna XVII- XIX	Selectează cel puțin o imagine corespunzătoare unui fragment audiat. Pune în corespondență 2-3 imagini cu mesaje orale.	-observare sistematică -chestionare orală

EVALUAREA PERIODICĂ

- Realizează o listă cu cuvinte noi, cuvinte cu același înțeles, înțeles opus;
- Scrie cuvinte, propoziții;
- Identifică titlul, autorul, rolul ilustrațiilor;
- Familiarizarea cu textul și răspunsul la întrebări;

DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE

- nu poate să selecteze cuvinte fără ajutor;
- nu poate să pronunțe toate cuvintele;
- nu reușește să rezolve cerințele fără sprijin;
- nu scrie corect cuvintele, propozițiile;
- nu respectă liniatura caietului;

METODE CU IMPACT RIDICAT

- acordarea de sprijin din partea cadrului didactic;
- explicația demonstrativă;
- lauda;
- explicația pe baza materialului intuitiv-concret;
- ludoterapia-activitățile de joc;
- încurajarea autoaprecierii;
- acordarea de simboluri stimulative;

REVIZUIREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE EDUCAȚIONAL-TERAPEUTICĂ (în funcție de rezultatele evaluărilor periodice): Obiectivele nerealizate vor fi reluate în PIP-ul următor.

- se vor face exerciții de pronunție corectă;
- elevul va fi atras în activități stimulative;

RECOMADĂRI PARTICULARE

- stimularea pozitivă pentru captarea și menținerea atenției și diminuarea situațiilor de indiferență pentru elevul cu CES ;
- acordarea sprijinului cognitiv și afectiv în momentele dificile ale elevului cu CES ;
- valorificarea elevilor cu CES prin implicarea în activități extracurriculare ;
- monitorizarea permanentă a progresului școlar ;

ROLUL ȘI MODUL DE IMPLICARE A PĂRINȚILOR ÎN PROGRAM

- părinții se implică în activitatea școlară;
- părinții vin permanent la școală pentru a se interesa de elev.

BIBLIOGRAFIE:

- ✓ Mirela Mihăescu, Ștefan Pacearcă, Anița Dulman, Crenguța Alexe, Otilia Brebenel, *Limba și literatura română* -manual pentru clasa a III-a , Editura Intuitext, 2016
- ✓ Molan, V., (2014), “Didactica disciplinelor Comunicare în limba română și limba și literatura română din învățământul primar”, Editura Procion, București;
- ✓ Programa școlară clasa a III - a, aprobată prin ordinul ministrului Nr. 5003/02.12.2014
- ✓ Zlate, Stefania, (2004), “Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar”, Editura Bren, București.
- ✓ „Activități în completarea programului din ciclul primar”, (2003), Editura Euristica, Iași;

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ

Prof. Avisarion Ghineț
Școala Profesională Specială,
Ștefan cel Mare, Județul Neamț

Numele și prenumele beneficiarului: **ID**

Instituția școlară: **ȘCOALA PROFESIONALĂ SPECIALĂ**
COMUNA ȘTEFAN CEL MARE-NEAMȚ

Clasa a XII-a Lucrător în agroturism

Echipa de sprijin în caz: psiholog IONESCU OANA

prof pip GHINETȚ AVISARION

Data elaborării planului: 12 septembrie 2020

Data următoarei revizuirii a planului educațional: sfârșitul semestrului I

Modulul: CULTIVAREA PLANTELOR ÎN FERMA AGROTURISTICĂ

Problemele cu care se confruntă copilul (principalele categorii de cerinte):

A. Domeniul de intervenție: cognitiv.

Informații de bază:

Diagnostic: deficiență mintală

Părinți: tata: Costel mama: Georgiana

Domiciliul: Piatra Neamț

- Vocabular sărac
- Comunicare slabă și situațională
- Citire și scriere: întâmpină dificultăți
- Incapacitate de scriere după dictare. (numai copiere)

B. OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:

- a. din punct de vedere psihopedagogic
  - Creșterea motivației de învățare.
  - Dezvoltarea competențelor de autocunoaștere.
  - Creșterea încrederii în sine.
  - Încurajarea exprimării emoțiilor.
  - Îmbunătățirea abilităților de cooperare și lucru în echipă.
  - Dezvoltarea abilităților de comunicare asertivă.

- Oferirea feed-back-ului în timp util și eficient.

b. din punct de vedere al competențelor școlare:

- Cunoașterea unor noțiuni de bază din disciplinele tehnice și de cultură generală.
- Structurarea unor conținuturi referitoare la noțiunile tehnice din domeniul agricultură
- Utilizarea unor abilități pe care trebuie să le stăpânească (a măsura, a schița, a desena, a reproduce, a recunoaște , a cântări, a valorifica).
- Înțelegerea corectă a sarcinii de lucru din fișa de lucru sau fișa de laborator tehnologic și a algoritmului de rezolvare.
- Dezvoltarea creativității.

Loc de desfășurare: sala de clasă;

Obiective pe termen scurt	Metode și mijloace didactice	Peri-oda de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
- să se familiarizeze cu termeni de specialitate uzuali referitori la pregătirea proceselor tehnologice în domeniul agricultură; - să prezinte organizarea locului de muncă; - să formuleze aprecieri referitoare la ergonomia locului de muncă. - să cunoască etapele procesului tehnologic în agricultură	- planșe, fișe de lucru, poze, dicționar. - utilizarea dicționarului tehnic de specialitate - exerciții de identificare a produselor agricole: semințe, legume, fructe, plante, părți componente ale plantelor - procese tehnologice de realizare a pregătirii terenului; -exerciții de identificare a uneltelor și ustensilelor agricole: sapă, hârleț, greblă, stropitoare, foarfece pom, cosor, fierăstrău, vermorel(pompă de stropit). -exerciții de identificare a operațiilor de prgătire a terenului pentru înființarea culturilor; -descrierea principalelor responsabilități ale muncitorului din domeniul agricultură -fișe de documentare pentru recoltarea legumelor de pe lotul școlar	Anul școlar 2020-2021 Anul școlar 2020-2021	- identifică și recunoaște elementele prezentate. - citește din dicționar definițiile unor operații tehnologice. - execută în caiet scheme după modelele primite și identifică elementele uzuale: semințe, legume, fructe, plante, părți componente ale plantelor - scrie corect norme de protecția muncii specifice domeniului agricultură - recunoaște uneltele și ustensilele de lucru specifice domeniului agricultură - identifică și descrie principalele responsabilități ale muncitorului din domeniul agricultură - prezintă modul de lucru pentru operațiile prezentate; - selectează ustensilele necesare realizării operațiilor enumerate; - identifică norme de protecția muncii pentru operațiile prezentate. - pe baza unor exemple	- evaluarea orală va fi preponderentă, dar va alterna cu evaluarea scrisă (elevul se poate exprima mai bine oral decât scris) - probe orale; - probe scrise; - fișe de evaluare; - observarea sistematică; - autoevaluare; - se va realiza evaluarea continuă prin utilizarea aprecierilor verbale și sublinierea progresului realizat în rezolvarea fiecărei sarcini; - apreciere verbală; - apreciere și încurajarea colaborării cu membrii grupului;

- să înțeleagă procesul de pregătire a terenului pentru înființarea culturilor agricole.	- exerciții de asociere a ustensilelor de lucru cu lucrările care se realizează; - lucrul pe grupe: realizarea unor sarcini de lucru în cadrul grupului;	Anul școlar 2020-2021	practice, modele, etc. elevul identifică operațiile necesare însămânțării terenului; - identifică norme de protecția muncii pentru operațiile prezentate; - comunicare, colaborare pentru realizarea sarcinii primite. - enumera părțile componente a motosapei.	- evaluarea finală va viza atingerea criteriilor minime de progres.

Instrumente de evaluare:

- fișe de lucru individuale;
- teste criteriale pentru fiecare obiectiv;
- observația directă și indirectă;
- grila de evaluare a conduitei sociale;
- rezultatele școlare la Modulul Tehnologii generale textile-pielărie

Concluzii:

- În urma evaluării rezultatelor obținute după derularea programului de intervenție pe o perioadă de trei luni, s-a ajuns la concluzia că datorită exercițiilor și activităților simple, accesibile, desfășurate în ritm propriu, elevul a depășit în mare parte dificultățile sale, dobândind o experiență cognitivă superioară celei anterioare, înlăturând anumite bariere din cale dezvoltării sale

Recomandări:

- se recomandă colaborare cu profesorii clasei, profesorul diriginte, părinți;
- se constată că reluarea unor sarcini de învățare sunt de un real folos în dezvoltarea deprinderilor de muncă independente;
- se recomandă stimularea pozitivă, întărirea motivației și a încrederii în propriile forțe, precum și reluarea unor anumite activități în vederea consolidării achizițiilor dobândite.

Revizuirea programului de intervenție personalizat:

La sfârșitul semestrului I, după evaluarea intermediară, vor fi redefinite obiectivele și proiectate noi conținuturi

Echipa de intervenție în caz:

- psiholog IONESCU OANA
- prof. pip GHINETĂ AVISARION

EDUCAȚIE INCLUZIVĂ-EDUCAȚIE PENTRU DIVERSITATE

Prof. Ghiță Alina Daniela
Liceul Teoretic Bechet

În activitatea pe care o desfășoară, omul este o ființă dependentă de ceilalți. Are nevoie permanentă de a comunica și coopera. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate.

Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Deseori ne întrebăm noi, cadrele didactice, cum vom efectua integrarea copiilor cu CES?....Oare nu ar trebui să ne gândim că este prioritară realizarea procesului de înțelegere a colegilor cu privire la deficiențele lor? Copiii pot fi foarte cruzi sau foarte drăguți cu alți copii care sunt diferiți de ei. Atunci când sunt în preajma lor, îi pot imita, pot râde de ei, se pot juca lângă ei fără să-i includă și pe ei, prefăcându-se că nu există. De obicei, copiii reacționează așa atunci când nu înțeleg. Pentru a-i putea înțelege mai bine, se pot organiza jocuri cu ajutorul cărora pot înțelege, pe rând, diverse handicapuri. De exemplu, pentru a-i înțelege pe copiii cu deficiențe de vedere, se poate propune un joc în care, pe rând, copiii, sunt legați la ochi și lăsați să se descurce într-un perimetru definit. În felul acesta, copiii vor înțelege mai bine situația în care se poate afla un copil cu deficiențe de vedere. Asemănător se pot inventa diverse jocuri adaptate la vârsta și la puterea lor de înțelegere.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel, copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. În astfel de cazuri, cadrul didactic trebuie să se apropie mai mult de sufletul copilului pentru ca acesta să nu se mai simtă respins.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare- evaluare diverse strategii și intervenții utile: în primul rând trebuie să țină cont de crearea unui climat afectiv-pozitiv. Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare, încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor, încurajarea independenței și creșterea autonomiei personale sunt aspecte semnificative de care cadrul didactic trebuie să țină cont în vederea facilitării integrării școlare a acestor copii. Este foarte important ca noi, cadrele didactice, să le încurajăm eforturile, să îi sprijinim, să îi apreciem pozitiv în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență. De asemenea folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres, centrarea învățării pe activitatea practică nu sunt de neglijat când vorbim despre copii cu CES.

De cele mai multe ori, când lucrăm cu elevi cu cerințe educative speciale, ne gândim la sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile, la folosirea învățării afective, la adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, dar și la sprijinirea elevului să devină membru al unui grup. Este bine să organizăm activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală (jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități sportive, de echipă), să îi sprijinim emoțional, să folosim un limbaj simplu, accesibil elevului și nivelului lui de înțelegere.

Așezarea în prima bancă a elevilor cu deficiențe de vedere, îmbunătățirea calității iluminării, adecvarea materialelor didactice sunt aspecte pe care profesorul nu le omite când lucrează cu astfel de copii. Poziția profesorului trebuie să fie astfel încât fiecare elev să-l poată vedea, iar în dialogul profesor-elev, profesorul să vorbească stând numai cu fața spre elevi.

O altă perspectivă ce nu poate fi omisă de către cadrul didactic este așezarea copiilor cu hiperactivitate și deficit de atenție în primele banci, astfel încât să nu le distragă atenția restul colectivului și să fie așezați în apropierea elevilor care sunt acceptați de colectiv ca modele pozitive. Încurajarea oricărei tentative de comunicare, indiferent de natura ei este importantă. Profesorul trebuie să fie ferm, consecvent, să folosească înțelegerea și calmul ca modalitate de stingere a manifestării agresive a elevului, să fie comentată acțiunea elevului și nu personalitatea lui. Este indicat ca profesorul să aprecieze limita de suportabilitate a elevului (să nu-l jignească sau umilească), să folosească o mimică binevoitoare și o atitudine deschisă (să nu încrucișeze brațele și să nu încrunte privirea).

Într-o abordare incluzivă, toți elevii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Consider că nu există "rețete" pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

1. Albu, A., Albu, C., „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Iași, Polirom, 2000;
2. Ionescu, S., „Adaptarea socioprofesională a deficienților mintali”, București, Editura Academiei P.S.R., 1975;
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor defavorizate”, Botoșani, Eidos, 1995;

Bibliografie:

1. Albu, A., Albu, C., „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Iași, Polirom, 2000;
2. Ionescu, S., „Adaptarea socioprofesională a deficienților mintali”, București, Editura Academiei P.S.R., 1975;
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor defavorizate”, Botoșani, Eidos, 1995;

Unitatea Școlară: G.P.P LUMEA COPIILOR, TOPOLOVENI
Grigore Constantina prof. învă. preșcolar

PLAN EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT
Perioada de realizare 2021-2022

Date generale despre prescolar

Numele, prenumele elevului: B. M. A.

Data nașterii: 17.06.2017

grupa MIJLOCIE Anul de studii 2021—2022

Conform certificatului de orientare școlară și profesională pentru copiii cu C.E.S, prescolarul B.M.A prezintă handicap de gradul GRAV, diagnostic- Hipoacuzie profundă neurosenzorială bilaterală, postlinguală

○ *totală*

17. *Date privind evaluarea elevului*

Prescolarul, provine dintr-o familie bună, cu potențial intelectual

Conform examenului clinic general, prescolarul B.M.A a fost declarat clinic sănătos, dezvoltare normală și armonioasă, exceptându-se problema dedectată încă de timpuriu de către familie- HIPOACUZIA

La intrarea în colectivitate prescolarul prezintă proteze auditive (aparatură auditivă).

<i>Sursa de informare</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Data</i>	<i>Rezumatul concluziilor</i>
SAP	cjrae		Raportul confirmă prezența HIPOACUZIEI
SAP	învățământ		Informația confirmă dificultatea de învățare la disciplinele: limba română, matematică, etc
SAP	psihologie		Raportul evidențiază dificultăți în comunicare
SAP	motricitate		Raportul confirmă prezența retardului motric și lipsa orientării spațiale
SAP	logopedie		Raportul confirmă LIPSA FLUENȚEI ÎN VORBIRE ȘI A ACHIZIȚIILOR ÎN RANDUL LIMBAJULUI

18. *Punctele forte și necesitățile elevului*

<i>Puncte forte</i>	<i>Necesități</i>
Capacități optime de învățare a comportamentelor prin imitație.	-Dificultăți ale memoriei auditive;
Feed-back pozitiv în situații de individualizare a sarcinilor de învățare.	-Dificultăți în concentrarea voluntară a atenției;
Lipsa auzului muzical și a ritmului muzicii	-Dificultăți în exprimare și în înțelegerea textului;

19. *Necesită servicii de sprijin*

DA

Îi sunt asigurate condițiile optime pentru parcurgerea în ritm propriu a activităților desfășurate la grupă (poziționarea prescolarului în locuri cat mai apropiate de educatoare, dispunerea mobilierului, lucru în echipe mixte de prescolari, etc).

Folosirea în permanenta a protezelor auditive

20. Servicii ce urmează a fi prestate de către personal didactic și non-didactic

(în afara lecțiilor)

(Se vor planifica în conformitate cu recomandările SAP)

Denumirea serviciului	Specialistul care va presta, locul	Data încadrării elevului în serviciu	Periodicitatea/frecvența
Asistență logopedică	logoped	2021-2022	3 zile saptamana
Consiliere psihologica	psiholog	2021-2022	2 zile pe saptamana
Activități de recuperare	educatoare	2021-2022	3 zile pe săptămână

21. Caracteristici specifice ale elevului, asistență/intervenție

(Pot fi indicate, în funcție de caz, și caracteristici privind limbajul, gândirea, imaginația, memoria, atenția, tipul de inteligență, afectivitatea/emotivitatea, temperamentul, stilul de învățare)

Domeniu de dezvoltare	Descriere succintă a caracteristicii	Acțiuni planificate	Rezultate/competențe scontate
Emoțional	Tolerantă, echilibrată, perseverentă în realizarea sarcinilor; receptivă la observații, lipsa aprecierii obiective;	Consultații în scopul dezvoltării aprecierii obiective a propriei persoane.	Să reacționeze adecvat în caz de eșec.
Motor	Incapacitatea de orientare în spațiu	Exerciții elementare orientare spațială Exerciții distractive pentru stimularea motricității”Fa ca mine!”	Să efectueze exerciții simple mers, rotire la semnal, , oprire , etc
Cognitiv	Slab dezvoltate deprinderile de citit, viteza lentă a scrisului, sunt slab stăpânite deprinderile de calcul	Desfășurarea lecțiilor suplimentare.	Să citească în ritm propriu propoziții și texte simple; să efectueze calcule simple cu numere de

	în limitele 0-100.		la 0 la 100; să scrie corect după dictare cuvinte simple.
Verbal	Vocabular mediu Intarzieri in dezvoltarea limbajului, greutate in pronuntarea sunetelor .	jocuri senzoriale -jocuri didactice	sa-si exprime sentimentele -sa redea verbal ceea ce a gustat/pipait/mirosit -sa reproduca onomatopee
Social	Se integrează în jocurile organizate de colegi . Manifesta disponibilitate in construirea de relatii cu cei din jur,de la prima vedere	Integrarea activă în activitățile interactive din cadrul lecțiilor, oferindu-i un rol aparte. Se antreneaza in jocurile de rol si cele de constructii	Să comunice cu colegii pentru realizarea scopului propus.

22. Discipline de studiu

(Se va indica dacă finalitățile educaționale vor corespunde curriculum-ului general (CG), vor fi necesare adaptări curriculare - curriculum adaptat (CA) sau vor fi stabilite finalități educaționale diferite – curriculum modificat(CM))

Nr. crt	Disciplina de studiu, domeniul de asistență	CG	C A	C M	Disciplina de studiu, domeniul de asistență	CG	CA	CM
11	Dezvoltarea fizica ,sanatate si igiena personala	X						
12	Dezvoltarea socio-emotionala	X						
13	Capacitati si atitudini de invatare	X						
14	Dezvoltarea limbajului ,a comunicarii si premisele citirii si scrierii	X						
15	Dezvoltarea cognitiva si cunoasterea lumii	X						

Este scutit de studierea unor discipline școlare (la nivelul învățământului primar) sau unele discipline sunt substituite cu alte cursuri/materii (la nivelul învățământului secundar)

23. Adaptări

<i>Adaptări de mediu (ambientale)</i>	<i>Adaptări psihopedagogice</i>	<i>Adaptări în materie de evaluare</i>
-Amplificarea stimulenților auditivi; -Poziționarea locului copilului în proximitatea educatoarei Antrenarea prescolarului în echipe mici de lucru	-Algoritm de urmat; -Tutolare din partea colegilor de clasă; Materiale didactice diverse și orientate către sunete muzicale și nu numai	- Fise de lucru diferite Aplicarea unor fise de lucru cu timp mai mare de rezolvare Aprecieri verbale Aprecieri stimulante Folosirea de metode activ participative

Necesită echipament specializat

Da (a se indica în spațiile de mai jos)

Prescolarul B.M.A folosește proteze auditive

In urma interventiei chirurgicale efectuate in data de 09.12.2021 prescolarul B,M,A a beneficiat de implant cohlear

24. Curriculum individualizat la disciplină

(Se va elabora curriculumul individualizat pentru fiecare disciplină de studiu, care necesită CA sau CM)

Disciplina de studiu: DLC

<i>Finalități de învățare</i>	<i>Strategii/tehnologii didactice</i>	<i>Strategii de evaluare</i>
-Să povestească un text scurt, utilizând planșe suport; -Sa memoreze o poezie	-Exerciții de identificare a cuvintelor ce denumesc acțiuni, însușiri,obiecte, -Exerciții de memorizare; -Metode atractive de lucru asupra textului, cu sprijin din partea colegilor;	--Povestirea unor texte de mică întindere; -Recitarea unor poezi scurte

25. *Evaluări*

<i>Tipul evaluării</i>	<i>Perioada</i>	<i>Note privind data realizării evaluării (data realizării activității de evaluare, specialistul care a evaluat etc.)</i>
<i>Docimologică</i>	<i>10.02.2022-28.02.2022</i>	<i>Educatoare</i>
<i>Psihologică</i>	<i>28.02.2022-15.03.2022</i>	<i>psiholog</i>
<i>Medicală</i>	<i>22.04.2021-1.05.2022</i>	<i>Medic specializat</i>

26. *Activități de pregătire a tranziției elevului*

Tranziția se va realiza la nivel gimnazial.

<i>Activitatea planificată</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Periodicitatea / data</i>
-----	-----	-----

27. *Surse de informare în procesul de elaborare a PEI*

☐ *SAP (raional/municipal/de sector)*

☐ *PEI precedent* ☐ *Părinții/tutorele* ☐ *Elevul* ☐

☐ *Alte(de indicat)*

28. *Membrii echipei de elaborare a PEI:*

<i>Nume, prenume</i>	<i>Funcția</i>	<i>Semnătura</i>
<i>GRIGORE CONSTANTINA</i>	<i>EDUCATOARE</i>	

29. *Consultarea PEI cu părinții/reprezentanții legali și elevul*

PEI a fost consultat cu părinții/reprezentanții legali:

Numele, prenumele părintelui/reprezentantului legal _____

Semnătura _____

data _____

PEI a fost consultat cu elevul (dacă acesta are vârsta de 16 ani și mai mult):

Semnătura _____

data _____

30. Plan de consultare a părinților/reprezentanților legali în procesul

de elaborare/realizare/evaluare a PEI

Activități	Data	Responsabil	Rezultate scontate
Consultații cu psihologul		psiholog	Consultatii cu scopul familiarizariiparinților cu planueducational
Participarea la activitati		educatoare	Observatii pentru implementarea planului educational
Activitate logopedică		logoped	Participare la programul de logopedie

31. Monitorizarea progresului în dezvoltarea copilului

(Se va completa pe domenii de către specialiștii care asistă copilul)

Domeniul/disciplina de studiu	Progrese înregistrate			
	Pe parcursul semestrului I al anului de studii _____	La finele semestrului I al anului de studii _____	Pe parcursul semestrului II al anului de studii _____	La finele anului de studii _____
D.L.C	N.S	N.S	D	D
D.Ș.	N.S	N.S	D	D
D.E.C.	N.S	D	D	A
DO.S	N.S	D	A	A
D.P.M	N.S	NS	D	D

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

**profesor, Grigore Gabriela Beatrice,
Școala Gimnazială Aninoasa**

- ❖ NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI: D G
- ❖ DATA NAȘTERII: 15.07.2009
- ❖ DOMICILIUL:
- ❖ CLASA: a IV-a
- ❖ ANUL ȘCOLAR: 2020-2021
- ❖ Nr. de înregistrare în unitatea școlară a planului de servicii individualizat 03/08.01.2021
- ❖ DIAGNOSTICUL/ PROBLEMELE cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe - *deficiențele / afectările din certificatul de orientare școlară și profesională eliberat de CJRAE/CMBRAE, numărul și data eliberării acestui document*): tulburare emoțională, dificultăți de învățare – dislexie, disgrafie, discalculie
Certificat de orientare școlară și profesională nr. 81 din 28.02. 2020. emis de CJRAE Dâmbovița
- ❖ ECHIPA DE INTERVENȚIE (se vor preciza cadrele didactice implicate, alți specialiști, membrii familiei):
prof.
prof.
- ❖ DISCIPLINA/DOMENIUL /DOMENIILE DE INTERVENȚIE: Limba engleză
- ❖ SCOPUL (comportamentul țintă/rezultatul așteptat)

- formarea și dezvoltarea deprinderilor de ascultare, vorbire, citire și scriere în limba engleză, la nivelul clasei I

-integrarea elevului în toate activitățile educative, curriculare și extracurriculare, în scopul dezvoltării capacității de comunicare, precum și pentru creșterea stimei de sine și îmbunătățirea relațiilor emoționale cu colegii și persoanele din jur.

OBIECTIVE/ COMPETENȚE SPECIFICE DIN ADAPTAREA CURRICULARĂ

1.1 Oferirea unei reacții adecvate la o întrebare/ instrucțiune scurtă și simplă rostită clar și foarte rar, adresată cu atenție de către interlocutor

1.2 Recunoașterea localizării elementare (stânga, dreapta, aici, acolo) a unor obiecte din universul imediat, în mesaje articulate clar și rar

2.1 Reproducerea unor informații simple/ cântece/poezii scurte și simple cu sprijinul profesorului

3.1 Manifestarea curiozității pentru decodarea unor mesaje scrise simple și scurte din universul imediat

4.1 Participarea la proiecte de grup/ la nivelul clasei în care elaborează cu sprijin scurte mesaje scrise

- ❖ DURATA planului de intervenție personalizat: 6 săptămâni - 8.02.2021 – 19.03.2021
- ❖ Data elaborării PIP: 2.02.2021
- ❖ Data revizuirii PIP: 24.03.2021

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT:

Nr. crt.	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR	STRATEGII DE TERAPIE ȘI RECUPERARE	PERIOADA DE INTERVENȚIE	EVALUARE ȘI APRECIEREA EVOLUȚIEI	
					INDICATORI	METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE
1	- să reproducă elementele de vocabular reprezentând părți ale feței	Parts of the face	S1 - exerciții de memorare a vocabularului vizat în cadrul unității de învățare cu material didactic ajutător; -fișă de lucru;	S1	- memorează și poate utiliza cu sprijin vocabularul vizat — denumește cele mai importante părți ale feței;	- fișă de lucru -conversația individuală sau în grup
			S3			
2	- să utilizeze elementele de vocabular reprezentând părți ale feței	Keep clean!	S1 - exerciții de reproducere a vocabularului vizat în cadrul unității de învățare cu material didactic ajutător; - cântec;	S2	- mimează acțiunile conform instrucțiunilor;	- observația curentă -conversația individuală sau în grup
			S3			

3	- să ofere reacții adecvate la comenzile primite	Commands: touch your nose/eye/s/mouth/teeth/ears	S1	- exerciții de reproducere a vocabularului vizat în cadrul unității de învățare cu material didactic ajutător; -joc didactic;	S3	- mimează acțiunile conform instrucțiunilor;	- observația curentă - participarea activă în cadrul orelor de curs;
			S3				
4	- să reproducă elementele de vocabular reprezentând mâncare - să diferențeze alimentele sănătoase de cele nesănătoase	Food and food preferences	S1	- exerciții de memorare pe baza materialului didactic ajutător: PPT, manual - cântece;	S4	- memorează și poate utiliza cu sprijin vocabularul vizat - diferențiază alimentele sănătoase de cele nesănătoase;	- observația curentă -conversația individuală sau în grup
			S3				
5	- să utilizeze cu sprijin elementele de vocabular reprezentând mâncare	Make a lunchbox	S1	- exerciții de reproducere a vocabularului vizat în cadrul unității de învățare cu material didactic ajutător; -fișă de lucru;	S5	- poate utiliza cu sprijin minimum 4 cuvinte din vocabularul vizat;	- fișă de lucru -conversația individuală sau în grup

			S3				
6	- să exprime preferințe	My favourite food - project	S1	- exerciții de reproducere a vocabularului vizat în cadrul unității de învățare cu material didactic ajutător; -fișă de lucru;	S6	- poate utiliza individual minimum 4 cuvinte din vocabularul vizat	- fișă de lucru -conversația individuală sau în grup
			S3				

Bibliografie:

- Programă *Limba engleză – limba modernă 1*, București, 2017
- Jenny Dooley – Virginia Evans – *Limba modernă engleză*, clasa aIV-a, Uniscan Grup Educațional
- Organizația Mondială a Sănătății Geneva – *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății*, Editura MarLink

Webografie:

<https://cjraedb.ro>

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Itinerant : Grigoriu Elena Ramona

Acest document este întocmit conform legislației în vigoare:

- Ordinul Nr.5574 din 07.10.2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă;
- Ordinul Nr.6552 din 13.12.2011 pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale, anexa 6;
- ORDIN integrat Nr.1985/4.10.2016, Nr.1305/17.11.2016, Nr.5805/23.11.2016 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale

1.Date generale despre elev

Numele, prenumele elevului T. S.- A.

Data nașterii : 18.05.2007

Clasa V A

Recomandarea Serviciului de Asistență Psihopedagogică privind formele de implicare a elevului în activitățile educaționale la nivel de clasă și de instituție:

- totală
- parțială
- ocazională (în cazul instruirii la domiciliu)

Programe terapeutice urmate: -ocazional logopedie si terapie psihologica

Persoane de referință pentru elev :

Mama, tatal, bunicul, bunica, profesorul itinerant.

Tipul și gradul de deficiență(din certificatul OSP și de încadrare în grad de handicap): Este încadrat cu grad de handicap grav-cu asistent personal, cod grad handicap 11cod tip de handicap 6, in Certificatul de încadrare a copilului în grad de handicap (deficiența a sistemului nervos și a funcțiilor mintale globale).

2. Date privind evaluarea elevului (Se vor înregistra informații generalizate privind evaluările docimologice, medicale, psihologice, ale competențelor de comunicare/limbaj, ale comportamentelor etc.)

Sursa de informare	Domeniul	Data	Rezumatul
Fișa psihopedagogică	Învățământ	Septembrie 2021	Dificultăți de învățare pe fondul tulburărilor de natură neurologică, dificultăți de vorbire și scriere pe baza deficienței de auz.

Punctele forte și necesitățile elevului

Puncte forte	Necesități
Sociabil și afectuos	Socializare și activități în echipă. Stimularea și încurajarea relaționării cu toți colegii de clasă.
Îi place foarte mult să folosească dispozitivele digitale.	Să fie implicat în realizarea proiectelor în format digital. Să fie încurajat să descopere propria aplicație preferată sau platforma de lucru pentru activitățile educaționale. Încurajarea studiului individual cu ajutorul internetului.
Capacitate bună de învățare a comportamentelor prin imitație	Comportamentul persoanelor de referință trebuie să fie un model de urmat. Fără agresivitate, cu contact vizual și cu atenție la nevoile celuilalt. Necesită mentorat din partea unui coleg de clasă înalt funcțional, astfel încât să înțeleagă mai ușor sarcinile de lucru în timpul orelor de curs.
Îi place să se simtă valorizat	În metoda didactică trebuie să se regăsească recompensa, încurajarea și aprecierea. Dificultatea severă de auz îl face să fie ezitant uneori la cursuri și validarea cadrului didactic îl ajută să aibă încredere în rezultatul muncii sale.
Îi place franceza	Încurajarea din partea profesorului de franceză a pentru exercitiul limbii franceze și valorificarea, utilizarea la clasă ca model, a proiectelor finalizate de acesta.
Îi place să deseneze	Timp suplimentar pe care să îl petreacă desfășurând aceste activități. Încurajarea din partea profesorilor de diferite discipline ca geografia, biologia, chiar și limbi străine să realizeze planșe pentru tema zilnică folosind grafica în creion. (reprezentarea ochiului uman, reprezentarea hârtii fizice a României, reprezentarea unui dialog între doi colegi, tip bandă desenată).

4. Necesită servicii de sprijin

- **Da** (a indica în spațiile de mai jos)
- Nu

Servicii ce urmează a fi prestate de către personalul didactic și nondidactic (în afara lecțiilor)

Denumirea Serviciului de sprijin	Specialistul care va presta, locul prestării	Data încadrării elevului în serviciul de sprijin	Periodicitatea/ frecvența
Activități de sprijin cognitiv-recuperatorii	Profesor Itinerant	Septembrie 2021	2 sedințe/ săptămână în anul școlar 2021-2022
Consilierea familiei	Cabinet psihopedagogic	Septembrie 2021	1 sedință la 3luni
Kinetoterapie	Activitate extrascolară		
<i>(terapii ,alte ,în funcție de caz)</i>			

5.Caracteristici specifice ale elevului, asistență/intervenție

(Pot fi indicate, în funcție de caz, și caracteristici privind limbajul, gândirea, imaginația, memoria, atenția, tipul de inteligență, afectivitatea/emotivitatea, temperamentul, stilul de învățare.)

Domeniu de dezvoltare	Descriere succintă a caracteristicii	Modalități de realizare (categorii/tipuri de activități sau terapii recuperatorii)	Rezultate/competențe scontate
Emoțional	Are un grad de toleranță scazut la frustrare. Anxios în spații noi și la contactul cu persoane necunoscute.	Participarea la activități de socializare cât mai diverse împreună cu colegii și familia. Cresterea progresiva a dificultatilor unei sarcini.	Creșterea gradului de coeziune în cadrul grupului familie și clasă. Creșterea gradului de toleranță la stres. Deprinderea unor comportamente adecvate de manifestarea a emoțiilor.
Motor	Motricitate fină dezvoltată conform vârstei	Jocuri de imitare- în oglină.	Realizarea unei activități după modelul dat.

	Ușoare dificultăți de coordonare oculo-motorie, orientarea spațială.	Activități de mototolire, taiere cu foarfeca, scriere și desen.	Îmbunătățirea orientării spațiale în interiorul școlii.
Cognitiv	Operează cu noțiuni simple și concrete. Înțelege relații cauză- efect pentru situații familiare. Are dificultăți de concentrare și de menținere a atenției asupra sarcinii. Scrierea literelor sau a cifrelor se realizează conform vârstei.	Jocuri pentru dezvoltarea memoriei și atenției. Memorarea și recitarea unor poezii scurte cu intonație.	Creșterea duratei de concentrare și menținere a atenției în sarcină. Creșterea nivelului de înțelegere a noțiunilor abstracte.
Limba și comunicare	Formează propoziții simple cu suport concret intuitiv. Vocabularul este sărac. Povestirile textelor se realizează cu dificultate.	Citire unor texte cursiv cu înțelegerea mesajului. Povestirea pe baza unor imagini prin stimularea vocabularului și a imaginației. Jocuri de cuvinte	Îmbogățirea vocabularului cu noi cuvinte și înțelegerea sensurilor acestora.
Social	Este sociabil și are colegi cu care se înțelege bine. În pauze este interesat de atenția colegilor. Acceptă activitatea școlară.	Jocuri de echipă. Activități extrașcolare cu petrecerea timpului liber alături de familie și derularea unor jocuri de echipă. Jocuri de rol. Posibilitatea de a avea sarcini și roluri cât mai diverse la clasă.	Implicare în sarcinile clasei, șters tabla, strâns fișele colegilor. Colaborarea voluntară cu colegii și sprijinirea lor atunci când are posibilitatea. Implicarea în activități cât mai diverse.

Obiective pe termen lung (achiziții minime ale elevului la sfârșitul anului școlar)

Dezvoltarea vocabularului

Va putea citi cu intonație un text la prima vedere.

Va utiliza ortogramele corespunzător.

Va putea face acordul subiectului cu predicatul.

Identificarea semnificației unui mesaj scurt.

Va răspunde la cerințele complexe ale unui exercițiu.

Va formula răspunsuri simple la întrebările despre conținutul cerinței.

Va putea reda secvențe preferate din texte citite.

Dezvoltarea imaginației.

Va scrie compuneri scurte pe tema dată.

Va identifica sinonime și antonime pentru cuvinte date.

Va putea continua o povestire cu început dat.

Obiective pentru perioada septembrie 2021- iunie 2022

Să scrie corect ortogramele în cadrul unei dictări, sau compunere proprie pe tema dată.

Va identifica ideile principale într-un text dat.

Va realiza acordul între subiect și predicat, (număr și persoană).

Se consideră realizat obiectivul dacă reușeste zilnic în 5 situații , timp de două săptămâni consecutiv.

Se va observa comportamentul și se va comunica la fiecare 2 săptămâni.

6. Discipline de studiu

(Se va indica dacă finalitățile educaționale vor corespunde curriculumului general (CG), vor fi necesare adaptări curriculare – curriculum adaptat (CA) sau vor fi stabilite finalități educaționale diferite – curriculum modificat(CM).)

Nr.crt.	Disciplina de studiu, domeniul de asistență	CG	CA	CM
1	Limba și comunicare		*	
2	Matematica		*	

Este scutit de studierea unor discipline școlare (la nivelul învățământului primar) sau unele discipline sunt substituite cu alte cursuri/materii (la nivelul învățământului secundar).

- Da (a indica disciplina/disciplinele în spațiile de mai jos)
- **Nu**

7. Adaptări

Adaptările sunt aceleași pentru toate disciplinele (în caz contrar se va specifica).

Adaptări de mediu (ambientale)	Adaptări psihopedagogice	Adaptări în materie de evaluare
Poziționarea elevului cât mai aproape de tablă. Utilizarea contactului vizual și a materialelor scrise.	Sarcini formulate cât mai concret și însoțite de suport grafic sau exemple. Alternarea sarcinilor individuale cu unele de grup. Materiale concrete Atenție și concentrarea mai mare pe sarcinile educaționale. Predarea se face vorbind față în față cu elevul, să poată citi labial.	Materiale și fișe suport. Timp de lucru suplimentar. Ajutor din parte profesorului de sprijin. Citirea sarcinilor de către cadrul didactic - cu fața la elev să poată citi labial mesajul. Timp suplimentar de lucru. Evaluarea pe baza de portofoliu.

Necesită echipament specializat

- **Da** (a se indica în spațiile de mai jos)
- **Nu**

8. Curriculum individualizat la disciplină

(Se va elabora curriculumul individualizat pentru fiecare disciplină de studiu, care necesită CA sau CM.)

9. Evaluări

(se planifică evaluări medicale, psihologice, docimologice, altele)

Tipul evaluării	Perioada	Note (data realizării activității de evaluare, specialistul care a evaluat etc.)
Docimologică	Evaluarea inițială Oct-2021	Limba și comunicare
	Evaluare continuă - ian 2022	Matematică
	Evaluare finală iunie 2022	

10. Consultarea PEI cu părinții/reprezentanții legali

a) PEI a fost consultat cu părinții/reprezentanții legali:

Numele de familie, prenumele părintelui/reprezentantului legal _____

Semnătura _____ data _____

11. Plan de consultare a părinților/reprezentanților legali în procesul de elaborare/ realizare/ evaluare a PEI

Activități	Data	Responsabil	Rezultate scontate
Consultații cu profesorul itinerant	14.10.2021 22.10.2021 22.04.2022 04.06.2022	Profesor itinerant	Întalniri cu scopul familiarizării părinților cu prevederile PIP, evoluția și asimilările elevului.
Parteneriat la clasă	Permanent	Profesorul de la clasă	Observații asupra implementării PIP.

Sarcini ale membrilor echipei de caz:

a) *Profesor de educație specială*- Intocmirea PEI

-Implementarea PEI.

-Monitorizarea nivelului de adaptare

b) *Prof. inv. gimnazial: Adaptare curriculară*

Membrii echipei de caz:

Profesor Itinerant Grigoriu Elena Ramona

Profesor diriginte-

Profesor Consilier scolar

Profesor logoped

12. Monitorizarea progresului în dezvoltarea copilului (se completează pe domenii de către specialiștii care asistă copilul)

Obiective atinse (din cele propuse):

.....

Dificultăți întâmpinate.....

.....

Metode cu impact ridicat (pozitiv/negativ):

Datorita deficientei severe de auzi predarea materialului didactic exclusiv in forma verbala il incurcă foarte mult. Are nevoie de informatii scrise pe care sa le poata citi.

Obiective pentru perioada an școlar 2021 /2022.

-Incurajarea elevului in directia folosirii unor metode de invatare care sa il ajute in structurarea informatiilor.

Modalități de realizare (categorii/tipuri de activități sau terapii recuperatorii).

Stimularea vocabularului, a interacțiunii cu colegii prin rezolvarea unor exercitii in grup.

Învatare diversificată: copiii cu autism din centru beneficiază gratuit saptamanal de ateliere de socializare, activități distractive și de relaxare.

Recuperarea în autism și dezvoltarea limbajului se realizează mult mai repede atunci când integrăm tehnici de logopedie cu tehnici de stimulare cognitivă, comportamentală și inteligență emoțională.

13. Revizuirea programului de intervenție educațional-terapeutic (în funcție de rezultatele evaluărilor periodice):

.....

BIBLIOGRAFIE:

- A. Roșan, (coord.), *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Ed. Polirom, Iași 2015
- *Declarația de la Salamanca asupra educației cerințelor speciale* adoptată la conferința mondială „Acces și calitate“ organizată de UNESCO și Ministerul Educației din Spania, 7-10 iunie 1994
- *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, adoptată în 16 Dec. 1948 prin rezoluția 217A în cadrul celei de-a treia sesiuni a Adunării Generale a ONU, Paris.
- *OECD, Politici în educație pentru elevii în situație de risc și pentru cei cu dizabilități din Europa de Sud-Est*, Paris 2007
- T. M. Pădurean, *Problema solidarității*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca 2013
- Văjmaș, E. și alții (2005), *Ghid pentru cadre didactice de sprijin*, Editura Vanemonde, 2005.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Gugiu Viorica, Grădinița nr.35

I. INFORMAȚII DESPRE BENEFICIAR:

Numele și prenumele antepreșcolarului: B.E.I.A.

Vârsta: 2 ani și 10 luni

Domiciliul: București

Grădinița: Nr 35

Tata:B.I.E, 36 ani – cadru militar;

Mama:B.A.I, 33 ani – referent II

Alte date despre familie: are o soră abia născută, cu dezvoltare normală. Mama receptivă la sugestiile educatoarei, tatăl mai mult plecat cu serviciul.

Alte persoane implicate: nu

Echipa de intervenție: educatoarea, uneori consilierul școlar

Data elaborării planului: 14 februarie 2021

Durata de desfășurare: semestrul II, martie-mai 2021

II. IDENTIFICAREA SITUAȚIEI ANTEPREȘCOLARULUI:

Antepreșcolarul este diagnosticat (conform Certificatului de încadrare în grad de handicap), cu tulburare de conduită hiperkinetică și deficiență mentală.

III. ETIOLOGIA SITUAȚIEI DE CRIZĂ EDUCAȚIONALĂ:

S-a adaptat greu la activitatea din grupă. Disciplina a lasat mult de dorit, copilul deranjând permanent activitatea, datorită tulburărilor de comportament, deficitului de atenție și întârzierii limbajului.

IV. LUAREA DECIZIEI:

În ideea optimizării activității la grupă, în urma observațiilor spontane și dirijate zilnice, a convorbirilor individuale și a unor probe curriculare aplicate, am hotărât, pentru o perioadă de trei luni, să mă preocup: dezvoltarea potențialului cognitiv și social al copilului, în vederea integrării lui în grupul de copii și în activitățile specifice grădiniței.

DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

● Scopul programului de intervenție:

- la sfârșitul programului antepreșcolarul trebuie să fie capabil să demonstreze dezvoltarea unui comportament adaptativ, ascultând cerințele și participând la activitățile grupei.

● Obiective:

- să se integreze grupului din care face parte, demonstrând un comportament civilizat;
- să recunoască părțile componente ale corpului omenesc;
- să-și dezvolte operațiile gândirii și calitatea acesteia;
- să recupereze lacunele datorate dizabilităților de care suferă;
- să exerseze capacități de orientare spațială și temporală;
- să trăiască în relațiile cu cei din jur stări afective pozitive.

STRUCTURA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare

Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social). Exersarea conduitei independente pentru integrarea socială.	“Vreau să fim prieteni!” “Joacă-te cu mine!” “Spune ce face papusa!” “De-a mecanicul!” “De-a medicul veterinar!”	Conversația Explicatia Jocul de rol	Martie	Sa respecte normele de comportare in cadrul grupei. Sa stea pe scaun la masute in cadrul activitatii. -Sa se joace fara sa-i deranjeze pe ceilalti. -Sa imparta materiale/jucarii cu alti colegi.	Observarea directa
Să cunoască părțile componente ale corpului omenesc.	“Arată ce spun eu!”	Jocuri senzoriale Jocuri exercițiu	Martie	Exprimă singur sau cu ajutor. -Arată singur sau cu ajutor.	Aprecieri stimulatoare
Să trăiască în relații cu cei din jur/stări afective pozitive.	“Cursa mașinulelor!” “În pădure!”	Îndrumarea comportamentului Jocuri de mișcare	Aprilie	Participă în cadrul jocurilor de grup, cu ajutorul consilierului.	Observație directă Aprecieria comportamentului
Sa participe la activitățile de joc.	“Ursul doarme!” “Ne jucăm cu cuburi colorate!” “Castelul Primăverii!”	Joc de mișcare Demonstrații a Exercițiul Jocuri de construcție Dans euristic	Mai	Să execute mișcări în concordanță cu indicațiile primite. Să alăture/suprapună piese de construcție. Să-și coordoneze mișcările cu ritmul muzicii.	Observație directă Aprecieria comportamentului
Să asculte și să execute comenzi verbale simple	“Dă-mi...!” “Ia...!” “Așaza...!” “Ridica-te...!”	Exerciții	Mai	Execută comenzile date uneori cu insistență	Orală Încurajarea și stimularea
Să execute prin imitație mișcări pentru exersarea mobilității aparatului fonoarticular/d e respirație non verbală.	“Pisicuța bea lăptic!” “Mieluțu...!” “Mirosim florile!” “Suflăm lumânarea!”	Exerciții ludice pentru exersarea mișcărilor expresive faciale, labiale, linguale. Exerciții de respirație.	Mai	Execută cu greutate exercițiile.	Încurajarea și stimularea

V. EVALUAREA PERIODICĂ:

Obiective realizate:

- manipulează obiecte dacă produc zgomote;
- răsfoiește cărți cu coperti groase pentru perioade scurte de timp;
- recunoaște animale și mijloace de transport;
- s-a înregistrat un progres în ceea ce privește socializarea (să manifeste prietenie, toleranță, armonie, concomitent cu învățarea autocontrolului);
- interacționează cu adulții cunoscuți.

Dificultăți întâmpinate: copilul prezintă întârzieri în dezvoltarea limbajului, greutate în pronunțarea sunetelor, vocabular sărac, posibilități de exprimare redusă, emotivitate instabilă, tulburări de comportament.

- Dificultăți accentuate privind motricitatea fină și grosieră;
- Dificultăți de cooperare/colaborare cu colegii de grupă;
- Slabe progrese datorate condiției medicale.

A început să participe la activitățile de grup cam 5-10 minute, rezolvă împreună cu educatoarea unele fișe de lucru. Acceptă 2-3 copii în preajmă (copii mai liniștiți, mai atenți cu el, mai puțin gălăgioși).

Metode cu impact ridicat:

- pozitiv: jocul distractiv, jocurile de socializare, jocurile didactice, jocurile de construcție.
- Antepreșcolarul manifestă interes față de activitățile de la centrul construcției și mașinuțe.
- negativ: jocurile cu text și cânt, dansul.

Revizuirea programului de intervenție personalizat: programul de intervenție nu și-a atins obiectivele în totalitate datorită condiției medicale care implică o evoluție lentă și necesită mai mult timp de lucru, dar a realizat un salt semnificativ.

Prezentând o sferă redusă de activitate, în momentele în care acceptă să colaboreze cu cadrele didactice se vor realiza activități de învățare sub formă de exerciții -joc, exerciții de manipulare (jetoane, jucării), de colorare, de rupere și mototolire, de lipire, de indicare de imagini, de organizare a unor jocuri simple de autoservire, de asamblare a jocurilor de construcții. Se vor detalia conținuturile de învățare care se parcurg cu întregul colectiv al grupeii, individualizând activitățile de învățare, cu specificația că, în momentele în care refuză să execute activitățile propuse, va fi orientat spre activitățile preferate: cuburi și mașinuțe.

Recomandări particulare:

- Consilierea copilului în situații mai delicate;
- Implicarea părinților în lucrul cu copilul, în asimilarea de cunoștințe esențiale;
- Educarea unui comportament civilizat.

Rolul echipei de lucru:

- Să asigure și să faciliteze accesul copilului și familiei la procesul didactic și la activitățile prevăzute în planul de intervenție personalizat.;
- Să reevalueze periodic și să ajusteze planul de intervenție în raport cu situația actuală a copilului.

Rolul familiei:

- Să asigure participarea copilului la activitățile instructiv-educative și cele prevăzute în PIP;
- Să colaboreze cu echipa de intervenție în scopul atingerii obiectivelor propuse.

Bibliografie:

✓ Balan V., Bortă L., Botnari V., Educație incluzivă – Unitate de curs, Editura Lumos, Chișinău, 2017;

- ✓ Booth T., Ainscow M., Indexul incluziunii – dezvoltarea procesului de învățare și participare în școli, CFF Moldova, Chișinău 2015;
- ✓ Vrasmaș E., Vrasmaș T.(Coord.): Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții, UNICEF România, Buzău, 2012.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT
Conform prevederilor cuprinse în OME 3702/2021

Autor: Haiăș Florica Maria

Profesor De Psihopedagogie Specială Pentru o Catedră de Educație Specială

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Orizont, Oradea

Adresa De e-mail: florr22@yahoo.com

Nume și prenume elev: C.F.

Data nașterii: 07.07.2014

Grupa/clasa: pregătitoare

Echipa de implementare PIP:

- Profesor de psihopedagogie specială pentru o catedră de educație specială:
- Profesor educator:
- Profesor psihopedagog:
- Profesor de evaluare și consiliere psihopedagogică, psihodiagnoză:
- Profesor kinetoterapeut:

Diagnostic: D.M.P.; IQ-30. Retard neuromotor grav, EIS, Parapareză Flască. Epilepsie.

Deficiențe asociate: Tulburări de comportament

Anamneza:F. este fiul lui C. M. și C. C . Locuiesc în comuna Rieni, sat Valea de Jos, nr 20 I. Familia este de etnie Română, religie Ortodoxă. Relațiile familiale sunt bazate pe înțelegere, comunicare, suport afectiv, asigurând condiții optime de creștere și educare a copilului. Locuința familiei este bine mobilată, utilată, curat întreținută. Familia relaționează bine cu vecinii și în general cu persoanele cu care au stabilit relații interpersonale.

Rezumat al evaluării inițiale prin analiză SWOT:

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
-activități de comunicare/relaționare, jocul, jucăriile	-retard grav de limbaj, inteligibilitate redusă.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

-jocul, relaționarea pozitivă în mediul școlar	-atenție deficitară, tulburări de comportament cu agresivitate fizică, comprehensiune redusă.

Perioada de implementare: 06.10.2021-23.12.2021

Data elaborării PIP: 06.10. 2021

Competențe/obiective vizate:

Competențe generale:	Competențe specifice
c1-Formarea și dezvoltarea motricității fine și grosiere	o1- să își antreneze motricitatea grosieră și fine.
c2-Formarea și dezvoltarea autonomiei personale	o2-să își formeze deprinderea de a utiliza și manipula vesela (farfurie, lingură, cană).
c3-Formarea și dezvoltarea structurilor perceptiv-motrice	o3-să își formeze deprinderea de prehensie a unor obiecte mici;
c4-Stimulare cognitivă	o4- să cunoască diferite comportamente și emoții de tipul Așa da! Așa nu!
c5-Dezvoltarea limbajului receptiv și expresiv	o5- să identifice diferite obiecte familiare, concret sau în imagini;
c6-Dezvoltarea capacității de autocontrol emoțional.	o6-Să-și antreneze mecanismele de autocontrol asupra reacțiilor motrice, emoționale și comportamentale;

Fișă de monitorizare:

Aria curriculară/ Disciplina de intervenție	Competențe specifice	Activități de învățare	Strategii	Clasă/Cabinet		
				P*	R*	S*
<u>Limbă și comunicare</u> Formarea	-să imite după/cu ajutor exerciții simple pentru dezvoltarea aparatului fono-articulator;	-Exerciții pentru dezvoltarea aparatului fono -articulator;	-activități de cooperare, mișcare, ascultare,			

<i>abilităților de comunicare</i>	-să identifice diferitele obiecte familiare, concrete sau în imagini; -să conștientizeze propriul nume prin reacționarea la auzul numelui (cu privirea, zâmbet).	-Exerciții pentru dezvoltarea auzului fonematic;	identificare, imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul. -diferite obiecte concrete, pictograme, jucării, instrumente muzicale			
<u>Matematică și științe ale naturii</u> - <i>Matematică și explorarea mediului</i> - <i>Cunoașterea și igiena corpului uman</i>	-să cunoască unele poziții spațiale simple; -să își conștientizeze schema corporala în raport cu propria persoană; -să își formeze deprinderea de a manipula unele obiecte (introducerea/scoaterea unui obiect într-o cutie, imitativ;	-Exerciții de apreciere a pozițiilor spațiale simple a unor obiecte reale și/ sau reprezentate imagistic (pe, sub, în față, în spate). -Executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu. □ - Exerciții de identificare a părților propriului corp, a păpușii sau din imagini	Jocul didactic, explicația. Jocul didactic, conversația, demonstrația.			

<u>Om și societate</u> • Religie • Educație civică	-să identifice în imagini elemente de bază ale credinței religioase (Mântuitorul Isus Hristos, Maica Domnului, Crucea, Biserica etc.) -să se orienteze în spații cunoscute (sala de clasă, sala de mese, toaletă) -să își formeze unele comportamente dezirabile în utilizarea veselei	Exerciții de recunoaștere a mediului școlar și a obiectelor ce țin de acest mediu Exerciții aplicative de învățare corectă a utilizării veselei și tacâmurilor.	-activități de mișcare, ascultare, identificare, imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.			
<u>Arte</u> • Educație plastică	-să își formeze deprinderi de a manipula corect unele instrumente și materiale utilizate în activitățile artistice; -să își dezvolte gesturile plastice în scopul însușirii unor tehnici de lucru și a unor elemente de limbaj plastic.	Realizarea unor lucrări artistice libere sau pe o temă dată, utilizând diverse materiale.	-observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul. -tehnica punctului - dactilopictura			
<u>Joc și mișcare</u>	-să execute cu ajutor diferite mișcări ale membrelor superioare și inferioare.	Exerciții de identificare a părților propriului corp, a păpușii sau din imagini	-activități de cooperare, mișcare, ascultare, identificare, imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.			
<u>Tehnologii</u>	-să identifice diferitele obiecte	- Exerciții de	-diferite			

• <u>Abilități practice</u>	familiale, concret sau în imagini.	recunoaștere a unor obiecte familiare.	obiecte -jocul didactic -conversația -explicația -demonstrația			
<u>Formarea autonomiei personale</u>	-să își formarea deprinderi de prehensie a unor obiecte mici; -să își formarea deprinderi de utilizare și manipulare a veselei (farfurie, lingură, cană).	-Exerciții pentru utilizarea și manipularea corectă a veselei și tacâmurilor	- demonstrația, -jocul didactic, -explicația -exercițiul.			
<u>Terapie ocupațională</u>	-să identifice diferitele obiecte familiare, concret sau în imagini.	-Exerciții de explorare și manipulare a obiectelor din mediul familiar, prin antrenarea mai multor analizatori (auditiv /vizual, tactil etc).	-diferite obiecte -jocul didactic -conversația -explicația -demonstrația			
<u>Stimulare cognitivă</u>	-să cunoască diferitele comportamente și emoții de tipul Așa da! Așa nu!	Exersarea unor comenzi verbale potrivite la mediu ambiant („Închide ușa!”, „Adună jucăriile în coș!”)	-activități de cooperare, mișcare, ascultare, identificare, imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul,			

			jocul.			
<u>Ludoterapie</u>	-să își formarea deprinderea de prehensiune a unui obiect suspendat în fața sa la 7-8 cm; -să își dezvoltarea capacitatea de relaționare prin joc;	Exerciții de încălzire a musculaturii întregului corp Exerciții de încălzire a musculaturii brațelor, mâinilor, degetelor;	-activități de cooperare, mișcare, ascultare,imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.			
<u>Socializare</u>	-să își formarea deprinderea de orientare spațială în mediul familial și școlar;	-Exerciții de localizare a zgomotelor specifice mediului ambiant sau provocate -Exerciții de orientare în mediul înconjurător	-activități de mișcare, ascultare, identificare, imitare; -observația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul.			
<u>TTL</u>	-să își dezvolte atenția oculo-motorie prin căutarea unui obiect care a fost îndepărtat din linia directă a privirii; -Dezvoltarea mușchilor mici prin scuturarea sau strângerea unor obiecte care i se pun în	Exerciții de imitare a unor sunete, gesturi, expresii mimicofaciale, acțiuni, cuvinte din repertoriul profesorului Exerciții de încălzire a	-diferite obiecte concrete, pictograme, jucării,			

	mână; -să identifice diferitele obiecte familiare, concret sau în imagini; - să identifice obiectele uzuale (cană, lingură, pâine, biscuiți etc.); -să imite după/cu ajutor a unele exerciții simple pentru dezvoltarea aparatului fono-articulator; -să reacționeze la propriului nume prin reacționarea la auzul numelui (cu privirea, zâmbet); - să își dezvolte capacitatea de relaționare prin jocuri simple (ex.: ”cu-cu bau”);	musculaturii brațelor, mâinilor, degetelor; -Exerciții de recunoaștere a unor obiecte familiare, uzuale Exerciții pentru dezvoltarea aparatului fono-articulator; Exerciții pentru dezvoltarea auzului fonematic; Exercitii de recunoastere a vocii persoanelor familiare	instrumente muzicale, oglinda logopedică			
<i>Psihodiagnoză</i>	-Să identifice prin gesturi părțile corpului propriu, părțile pe o păpușă, în imagini, planșe, mulaje; -Să răspundă motric corect la o comandă prin folosirea	-Implementarea unor strategii de terapie și recuperare: Jocuri didactice imagistice	-diferite obiecte concrete, pictograme, jucării, instrumente			

	diferitelor părți ale corpului; -Să identifice funcțiile de bază ale diferitelor părți ale corpului; -Să denumească senzațiile de: durere, foame, sete, frig, cald; -Să cunoască numele propriu, numele membrilor familiei, colegilor și profesorilor, persoanelor din jur; -Să-și antreneze mecanismele de autocontrol asupra reacțiilor motrice, emoționale și comportamentale; -Să identifice diferite tipuri de emoții și sentimente; -Să exerseze formele de salut și formulele de politețe.	referitoare la noțiuni corporale și senzații. Jocuri de autocunoaștere și intercunoaștere Exerciții-joc de identificare a sentimentelor și emoțiilor de bază Realizarea unor desene, colaje. Jocuri didactice pentru trezirea interesului față de activitățile școlare; Jocuri de rol pentru exersarea diferitelor roluri sociale; Desfășurarea unor activități practice în clasă și în cabinet Jocuri didactice ce presupun cooperarea între elevi Jocuri de rol pe tema situațiilor de risc: accidente	muzicale.			

		casnice sau în timpul jocurilor libere Jocuri de rol pe tema: Am grijă de mine”				

Indici de evaluare: P=progres; R*=regres; S*=stagnare

Reevaluare obiective pe termen mediu:

Dificultăți întâmpinate:

Observații:

Recomandări:

Notă:

În contextul actual, cel pandemic, activitățile online se desfășoară prin stabilirea unor canale/mijloace de comunicare accesibile, în acord cu elevii și părinții/tutorii acestora putându-se utiliza diferite aplicații: (Microsoft teams, Google classroom, Adservio, WhatsApp, Messeenger, Skype, Zoom, e-mail etc.)

Durata terapiei în mediul on-line nu va depăși un interval de 15-20 min/activitate

Materialele psiho-educăționale transmise online vor cuprinde: conținuturi, explicații, aplicații și exerciții adaptate.

Se recomandă implicarea părinților ca parteneri educaționali în derularea activităților didactice și

oferirea unui feedback constructiv permanent elevilor și, după caz, părinților/tutorilor acestora, în urma participării la activitățile desfășurate și a rezolvării sarcinilor de lucru

Am luat la cunoștință: părinte/apartinător legal.....

Bibliografie:

- Bocoș, M. Și Popuș, I. (2020) *Psihopedagogie*, Editura Cartea Românească Educational, București;
- Bonchiș, E. (coord) (2021) *Generația Z*, Sas, C., cap. 5 *Generația Z și inteligența emoțională*, Editura Polirom, Iași;
- David, C. (2019) *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare*, Editura Polirom, Iași;

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Profesor învățământ primar Hădărău Dorina
Profesor învățământ primar Buia Elisabeta
Liceul Tehnologic ~Liviu Rebreanu~, Maieru

Adaptarea la permanentele cerințe schimbătoare ale unei lumi care evoluează rapid, care necesită abordări multiple ale fenomenelor naturale și/ sau sociale și care impune adoptarea de strategii eficiente în vederea atingerii tuturor obiectivelor sale, presupune implicarea activă a întregii societăți pentru a pune în centrul preocupărilor sale *OMUL*.

Printre atributele acestei societăți se pot enumera: schimbarea, transformarea, egalitatea șanselor, continua formare, cooperarea, evoluția tehnologiei, preocuparea pentru oameni și pentru nevoile lor în ceea ce privește dezvoltarea, integrarea și inovarea.

Elementul central al societății, element care poate contribui în mod valoros și radical la evoluția tuturor elementelor componente ale societății este *EDUCAȚIA*.

Educația incluzivă este un proces complex, de durată care necesită analize, schimbări și construcții continue pentru a realiza politici și practici incluzive și a asigura bazele unei culturi incluzive.

Educația incluzivă a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. Bogăția spirituală a lumii contemporane rezidă tocmai din respectul și valorizarea tuturor indivizilor, pentru că lumea modernă acceptă faptul că fiecare individ este o dimensiune care îmbogățește și potentează, împreună cu celelalte experiențe, lumea de azi.

Educația incluzivă, respectiv integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă a apărut ca o provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă are ca scop rezolvarea câtorva dintre problemele pe care le întâmpină copiii în procesul educației și dezvoltării lor.

Educația de bună calitate reprezintă un DREPT fundamental al omului și copiii au dreptul la educație generală, iar modelul incluziunii socio-educaționale are la bază acest drept, înglobat în dreptul internațional. Fiecare copil, indiferent de apartenență sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.

Fiecare copil este înțeles ca un participant activ la învățare și predare și pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Conceptul de „educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Pentru ca educația copiilor cu cerințe speciale să fie eficientă, pe de o parte trebuie să aibă un caracter integrat, iar pe de altă parte trebuie să aibă un caracter diferențiat, să fie adaptată particularităților elevilor.

Caracterul integrat al învățământului ne pune în fața problematică a situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat. Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Raporturile ce se stabilesc cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevul trebuie să simtă că este apreciat ca individ. Astfel, elevii vor participa la procesul de învățământ după posibilitățile fiecăruia, cadrele didactice trebuind să-și adapteze metodele pedagogice în consecință.

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

Bibliografie:

1. A. Ghergut, Sinteze de psihopedagogie speciala, Editura Polirom, 2005
2. Informații culese de pe internet

Importanța curriculum-ului adaptat în integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale-studiu de caz

profesor de sprijin Elena Hârcă, Școala Gimnazială Specială”Constantin Păunescu”Iași

Învățarea este unică la fiecare elev în funcție de stil, ritm, nivel de învățare, aptitudini, expectanțele sale, ale școlii și ale familiei. Modul de a aborda învățarea este una dintre „diferențele” existente în clasa de elevi.

Orice elev poate învăța în școală dacă e abordat adecvat de cadrele didactice, acestea înțeleg modul lor de a învăța, se adaptează ritmului elevilor și îi ajută să își depășească dificultățile fără a-i desconsidera. Apreciind abilitățile manifestate în performanțele actuale se accentuează și sentimentul de competență al elevului. Cu cât acesta crește va avea curajul abordării problemelor, scăzând anxietatea legată de sarcinile școlare.

„Curriculum-ul trebuie adaptat la nevoile copiilor și nu invers. Școlile trebuie să ofere oportunități curriculare care să răspundă diferitelor abilități și interese ale copiilor.” (Declarația de la Salamanca, UNESCO, 1994)

Copiii cu cerințe educative speciale trebuie să primească sprijin în învățare în contextul curriculumului obișnuit și nu printr-un curriculum separat. Parcurgerea acestuia și atingerea obiectivelor propuse reprezintă o sarcină a școlii, a cadrelor didactice implicate și a părinților. Elevul este mai important decât curriculum-ul iar acesta se adaptează la nevoile elevului.

În școala incluzivă principiul de bază este cel care stabilește că tuturor copiilor să li se asigure aceeași educație iar celor cu cerințe educative speciale să li se ofere sprijin suplimentar.

A parcurge curriculum-ul școlar este o sarcină dificilă pentru elevii cu CES. Orice problemă de învățare este o problemă a sistemului școlar și nu un defect al copilului. Curriculum-ul pentru această categorie de copii nu trebuie înlocuit ci adaptat care presupune diferențierea, individualizarea și personalizarea curriculară.

Curriculum-ul adaptat trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor educative ale elevului. Această sarcină nu e deloc ușoară și se realizează printr-o colaborare sistematică între învățător, profesorul de sprijin și ceilalți specialiști.

Curriculum-ul este un instrument de lucru flexibil, deschis nevoilor elevului, individualizat. El trebuie să valorifice toate ocaziile sociale ale învățării. El presupune un conținut și un proces în același timp. Pentru a adapta curriculum-ul la cerințele elevului cu dificultăți de învățare se are în vedere: conținutul propus, obiectivele propuse, capacitatea de realizare a obiectivelor propuse, asigurarea unei participări active la activitățile de învățare.

Importantă este activitatea care se desfășoară în cadrul grupului de elevi. Cooperarea în cadrul clasei valorifică părțile pozitive ale personalității. Copiii se vor accepta unii pe alții, indiferent de etichetările societății. Relațiile din cadrul grupului facilitează învățarea și relaționarea între elevi.

Argumentele care stau la baza unui curriculum adaptat sunt:

- respectarea dreptului fiecărui copil la educație pe măsura potențialului și a capacităților sale
- formarea unui comportament adecvat al copilului cu c.e.s. care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună alături de copii tipici.
- asigurarea legăturii cu fapte reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile din timpul liber.
- depistarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă a problemelor în limitele permise de gradul deficienței, capacitatea de autocontrol în situații dificile.

Un curriculum adaptat trebuie să aibă în vedere dezvoltarea domeniului afectiv, motivațional, caracterial și al socializării în egală măsură.

Etapele adaptării curriculum-ului

a) Documentarea- presupune studiul programei școlare

- cunoașterea copilului prin convorbiri cu părinții, cu copilul, observări sistematice sau ocazionale asupra comportamentului elevului, interpretarea rezultatelor obținute de copil la teste, fise de lucru

b) Evaluarea inițială - pe baza rezultatelor obținute în urma evaluării și a interpretării rezultatelor elevilor, se poate realiza:

- proiectarea strategiilor educaționale care i se potrivesc elevului cu dificultăți de învățare;
- diferențierea predării-învățării de către învățător în funcție de posibilitățile și nevoile elevului ;
- întocmirea planului de intervenție personalizat ;

c) Adaptarea propriu-zisă

- activitățile de învățare utilizate sunt cele din programa școlară sau create de cadrul didactic ;
- obiectivele de referință - unele sunt reluate pentru activitatea de recuperare, altele transformate pentru perioada viitoare iar o altă grupă de obiective sunt adaptate, respectându-se principiul accesibilizării ;
- resursele materiale, de timp, umane ;
- strategiile de predare-învățare -evaluare ;

d) Monitorizarea elevului cu dificultăți de învățare

- implementarea curriculum-ului adaptat ;
- folosirea strategiilor de învățare activă centrate pe elev ;
- strategii de predare diferențiată ;
- folosirea laudei, a încurajărilor pentru cel mai mic progres înregistrat în procesul de învățare;
- stabilirea concretă a măsurilor și acțiunilor de întreprins ;
- propuneri de intervenții educațional-terapeutice ;

- stabilirea temelor pentru acasă ;

-implicarea elevilor în stabilirea șintelor individuale de învățare ;

e) Evaluarea finală

- se vor evalua cunoștințele acumulate, comportamentele dobândite, cu ajutorul testelor finale, grilelor de evaluare, analiza produselor activității .

După această evaluare se vor lua decizii privind:

- continuarea strategiei în cazul în care s-au înregistrat rezultatele anticipate;

- modificarea strategiei, dacă performanțele elevilor nu sunt la nivelul standardelor proiectate;

- ieșirea din programul de integrare ca urmare a progresului înregistrat;

Rolul învățătorului este de a diferenția curriculum-ul școlar astfel încât toți să învețe. Diferențierea la nivelul acțiunii didactice se face prin individualizare și chiar personalizare a curriculum-ului.

Diferențierea reprezintă procesul prin care învățătorul stabilește ceea ce este mai potrivit să învețe elevul și care duce la îmbunătățirea performanțelor școlare. Curriculum-ul nu reprezintă doar conținuturile stabilite de profesor și cuprinde experiențele elevului, sistemul său de cunoștințe, deprinderi și atitudini.

Pentru multe cadre didactice a avea elevi integrați în clasă înseamnă o permanentă provocare în găsirea și structurarea unor elemente de sprijin adecvat în predare-învățare. E nevoie de o mare flexibilitate în organizarea procesului de predare-învățare și evaluare astfel încât elevii să fie sprijiniți în dezvoltarea competențelor și a capacităților de învățare, atitudini și valori.

Anul 2021 a marcat începutul programului de integrare școlară a elevei C.E. din clasa a II-a.

Numele : C.E.

Vârsta : 9 ani

Școala : « - »

Clasa : a II-a

Date biografice și sociale

- Nu a frecventat grădinița
- Este transferată la această școală începând cu clasa a II-a
- Componenta familiei : Provine dintr-o familie formată din 4 membri : părinții și 2 copii. Locuiesc într-o garsonieră. C.E. este primul copil, și e oprită des de părinți pentru a sta cu fratele mai mic. Părinții nu au un loc de muncă stabil, beneficiind de ajutor social. Între ei au loc certuri pe fondul consumului de alcool, manifestă dezinteres în educarea copiilor.

Date medicale

- C.E. a fost un copil bolnăvicios în primul an de viață ;
- La vârsta de 2 ani pronunță primele cuvinte iar la 3 ani primele propoziții ;
- Boli : rahitism, anemie

Date psihologice

Testarea psihologică la nivelul școlii a reliefat:

- IQ = 79, intelect de limită
- întârziere în dezvoltarea psihică
- incapacitatea de generalizare
- eficiență scăzută a memoriei și atenției
- vocabular sărac, imprecis
- probleme de relaționare
- instabilitate afectivă, complex de inferioritate, lipsa încrederii în forțele proprii.

Aptitudini : îi place să cânte și să deseneze

Date pedagogice

Ruta școlară :

- în anul școlar 2020-2021 a promovat clasa I obținând calificativul Suficient la comunicare în limba română și matematică;
- în urma evaluărilor inițiale, eleva C.E. nu a demonstrat atingerea obiectivelor minime a programei clasei I, obținând calificativul Insuficient atât la comunicare în limba română cât și matematică;
- nu reușește să finalizeze sarcina didactică din cauza ritmului lent de lucru;
- are nevoie permanent de sprijin;
- s-a constatat lipsa interesului și a motivației școlare;
- verbalizare redusă a reprezentărilor și acțiunilor;
- imprecizie în acțiunile practice și mentale ;
- dislexo-disgrafie

Am propus evaluarea elevei de către Comisia Internă de Evaluare Continuă din școală.

Rezultatele evaluării complexe :

Domeniul cognitiv:

- nu cunoaște tot alfabetul (d, b, j, g, h, x, k, w, y), nu recunoaște grupurile de litere, nu face întotdeauna corespondența sunet-literă, unește cu greutate literele în silabe;
- nu aplică reguli de ortografie și punctuație, nu citește decât cu sprijin, nu scrie decât câteva cuvinte, nu precizează numărul cuvintelor din propoziție și nici numărul silabelor dintr-un cuvânt, nu ordonează cuvinte pentru a obține o propoziție, nu scrie cu majusculă, nu respectă ortografia și punctuația;
- gândire concretă, are nevoie de obiecte pentru efectuarea unor calcule cu numere mici, cunoaște numerele numai până la 100 dar nu în mod constant;
- nu compune și descompune numere în centrul 0-100, nu stabilește poziția unui obiect în raport cu un sistem de referință, nu identifică interiorul/exteriorul unei figuri geometrice, nu ordonează cronologic imagini după un reper, nu știe unitățile de măsură nestandard, nu ordonează obiecte date în funcție de lungime, grosime, greutatea lor, nu efectuează corect operații de adunare și scădere, nu rezolvă probleme cu o operație;
- nu efectuează operații de adunare și scădere în centrul 0-100, fără trecere peste ordin.

Domeniul psihomotor

- orientare spațio-temporală deficitară (probleme în recunoașterea orelor pe ceas, nu cunoaște zilele săptămânii, lunile anului, anotimpurile), schemă corporală insuficient dezvoltată.

Domeniul socio-afectiv

- imaturitate afectivă, infantilism comportamental, stimă de sine scăzută.

În urma evaluării eleva a beneficiat în anul școlar 2021-2022 de programe de intervenție : terapie logopedică, curriculum adaptat după care s-au elaborat programele școlare adaptate la comunicare în limba română și matematică, consiliere.

Constituirea echipei de intervenție și a sarcinilor fiecăruia

Pentru o acțiune eficientă în plan școlar s-a constituit echipa de caz :

- învățător
- profesor de sprijin
- logoped
- profesor consilier școlar
- părinții

Elaborarea programului de intervenție de către echipa de caz

Conținut :

- programa adaptată la comunicare în limba română și matematică
- modul de aplicare al intervenției
- sarcinile membrilor echipei
- tipurile de evaluare propuse

Portofoliul de intervenție și evaluare al elevei integrate conține următoarele documente:

- certificatul de orientare școlară, elaborat de Comisia internă de evaluare continuă
- planul de servicii individualizat
- programul de intervenție personalizat cu adaptările curriculare specifice
- rapoartele de evaluare periodică și finală
- fișe de evaluare continuă
- fișe de muncă individuală
- certificate sau alte documente medicale

Programul de intervenție s-a realizat prin activitatea în parteneriat învățător-profesor de sprijin și a vizat activități comune de predare :

- conducerea alternativă a activității frontale cu întregul colectiv al clasei;
- asistența la anumite activități în calitate de observator a profesorului de sprijin;
- activitatea individuală cu eleva integrată;

În toate situațiile de învățare eleva integrată a fost solicitată, adaptând cerințele la nivelul ei de înțelegere.

Modalități de lucru:

- identificarea a ceea ce știe și ce poate face eleva;
- promovarea unei atmosfere de încurajare în care succesul e rezultatul efortului propriu;
- crearea de situații de cooperare, de relaționare în cadrul grupului;
- încurajarea în permanență a progreselor elevei;
- respectarea ritmului propriu de lucru prin atribuirea de sarcini ce pot fi finalizate în timpul acordat;
- organizarea, secvențierea și accesibilizarea conținuturilor: de la simplu la complex, de la ușor la greu, de la concret la abstract;

- structurarea învățării în pași mici;
- întărirea pozitivă bazată pe încurajare, laudă și recompense;
- sprijin în explicarea sarcinilor de lucru, a temelor pentru acasă.

Criteriile de evaluare au avut în vedere:

- urmărirea progresului individual și nu a clasamentului în cadrul colectivului de elevi;
- modul de asimilare a conținuturilor învățării și formarea capacităților de bază;
- compararea rezultatelor fiecărei evaluări cu cea anterioară în vederea identificării progresului;
- evaluarea efectelor aplicării programului de intervenție: măsurarea performanțelor, stabilindu-se progresul, regresul sau stagnarea.

Rezultate obținute :

- eleva C.E. s-a adaptat cu dificultate în primele luni în noul colectiv. Ca urmare a antrenării în activități de echipă și a responsabilizării permanente la nivelul clasei a căpătat încredere, a dispărut timiditatea, fiind mult mai echilibrată psihic;
- colegii de clasă au devenit mai toleranți oferindu-i sprijin în cadrul activităților de echipă ;
- eleva a înregistrat progres în special la limba română atingându-se parțial obiectivele programei adaptate, obținând calificativul „Suficient” la sfârșitul anului școlar
- și-a îmbunătățit exprimarea orală și scrisă datorită prezenței sale la ședințele de terapie logopedică, a crescut motivația în activitățile de învățare;
- a reușit să citească texte scurte dar are ritm lent de scriere a cuvintelor și propozițiilor;
- la matematică s-au obținut progrese în ceea ce privește numerele naturale de la 1 la 100 (formare, scriere, citire, comparare), adunare și scădere în centrul 0-100 fără trecere peste ordin, probleme care se rezolvă cu o singură operație dar cu sprijinul învățătorului;
- în cadrul orelor de pregătire suplimentară am sprijinit-o în explicarea sarcinilor de lucru, în rezolvarea temelor pentru acasă;
- familia a conștientizat necesitatea îngrijirii și supravegherii mai atente, manifestând o atitudine pozitivă, bazată pe încurajare și apreciere.

Pentru anul școlar următor se va propune de către echipa de caz continuarea programului de integrare, în care se va urmări : asimilarea conținuturilor programei clasei aII-a rămase nepatinse, terapie logopedică pentru tulburările dislexo-disgrafice, consiliere individuală.

Bibliografie

1. Gherguț, A., – „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii de educație integrată”, Editura Polirom, Iași, 2001
2. Vărășmaș, T., – „Învățământul integrat și/ sau incluziv”, Editura Aramis, București, 2001
3. *** „Ghid de predare – învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale”, UNICEF Și Asociația RENINCO România, București, 2000
4. *** „Regulile standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap”, ONU, Rezoluția 1994
5. *** „Declarația de la Salamanca și direcțiile de acțiune în domeniul educației speciale”, *Conferința mondială asupra educației speciale: acces și calitate*, Salamanca, Spania, 1994
6. ORDIN nr. 5573 din 7 octombrie 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat, 2011
7. ORDIN nr. 5574 din 7 octombrie 2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, 2011

Copiii cu cerințe educaționale speciale-necesitatea întocmirii unor planuri de intervenție personalizate

Profesor învățământ primar, Hrebenaci Dochia
Școala Gimnazială nr. 2 Timișoara
Profesor învățământ primar, Clempușac Maria
Școala Gimnazială Știuca

Copiii cu cerințe educaționale speciale pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea.

Formele de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Planificarea individualizată a procesului educațional se realizează în conformitate cu constatările și recomandările formulate în rezultatul evaluării complexe și multidisciplinare a dezvoltării copilului și are drept scop asigurarea progresului pe domeniile de dezvoltare a acestuia.

Un exemplu de bună practică în educația incluzivă îl reprezintă *Planurile de intervenție personalizate (PIP)* care au un rol major în precizarea tipurilor de adaptări care sunt necesare în mediul de învățare și în evaluarea progresului elevilor cu dizabilități.

Peters (2003) trece în revistă datele din raportul OECD (1994), *The Integration of Disabled Children into Mainstream Education: Ambitions, Theories and Practices*, în care au fost analizate succesele și dificultățile întâmpinate în integrarea copiilor cu dizabilități din 23 de țări membre ale OECD.

Conform datelor prezentate în acest raport, există mai multe forme de plasare a copiilor cu dizabilități, de la plasarea în școli speciale (segregare), până la includerea în clase din școlile de masă, cu oferirea de sprijin individualizat. O dată identificată forma de sprijin, în majoritatea țărilor se elaborează *Planuri de intervenție personalizate*. Aceste planuri au ca punct de pornire evaluarea nevoilor și identificarea abilităților/capacităților copiilor pentru a le oferi ulterior acestora forme adecvate de sprijin. Dintre practicile pedagogice cu eficiență crescută în includerea copiilor sunt menționate învățarea prin cooperare, peer tutoring, și învățarea în grupuri heterogene.

Abordarea individualizată a necesităților copilului pornește de la potențialul actual de dezvoltare psihică, fizică, socială și nivelul de dezvoltare a abilităților motorii, intelectuale, școlare etc. Elaborarea PIP se bazează pe o evaluare complexă a punctelor forte, a intereselor și necesităților elevului.

Potrivit UNESCO, categoria copiilor cu cerințe educaționale special **vizează următoarele stări de dezvoltare:**

- tulburări emoționale (afective) și de comportament;
- tulburări de limbaj;
- dificultăți de învățare;
- întârziere/dizabilitate mintală/intelectuală/ dificultăți severe de învățare; o dizabilități fizice/neuromotorii;
- dizabilități de văz;
- deficiențe de auz.

Această listă se completează cu alte eventuale categorii de copii în situații de risc:

- copii care cresc în medii defavorizate;
- copii ce aparțin unor grupări etnice minoritare;
- copii ai străzii;
- copii bolnavi de SIDA;
- copii cu comportament deviant.

Planul de intervenție personalizat este parte componentă a pachetului de documente curriculare care asigură dezvoltarea educației incluzive în instituțiile de învățământ general. PIP facilitează incluziunea copilului în procesul educațional general, asigură dezvoltarea psihofizică a copilului în funcție de potențialul acestuia.

Potrivit lui Bailey (1994), un Plan Individualizat de Educație este „un document care descrie abilitățile copilului și menționează obiectivele pentru servicii, precum și strategiile pentru atingerea acestor obiective” (pag. 29). Acest document formal scris este necesar pentru primirea serviciilor de educație specială și servicii conexe.

Wolery (1994) descrie informațiile care se cer pentru un plan educațional individualizat, astfel:

- declarație a nivelului de învățare actual al copilului, inclusiv al achizițiilor școlare, abilități de adaptarea socială, prevocaționale și profesionale, cât și competențe psihomotorii și de auto-ajutorare.
  - declarație a obiectivelor anuale care să descrie performanța educațională ce urmează a fi realizate până la sfârșitul anului școlar în cadrul programului de educație individualizat.
  - declarație a obiectivelor de instruire pe termen scurt, care trebuie să fie pași intermediari masurabili între nivelul actual de performanță educațională și obiectivele anuale.
  - declarație privind serviciile educaționale specifice necesare copilului (determinate de disponibilitatea serviciilor), incluzând și o descriere a tuturor serviciilor de educație specială și de servicii conexe care sunt necesare pentru a satisface nevoile unice ale copilului, inclusiv tipul de program de educație fizică la care copilul va participa, și materialele care sunt necesare.
- Data la care aceste servicii vor începe și durata acestora.

- descriere a frecvenței copilului în participarea la programele de educație din clasele de masă.
  - justificare a tipului de plasare educațională pe care o va avea copilul.
  - listă a persoanelor care sunt responsabile pentru punerea în aplicare a programului de educație individualizat.
- Criterii obiective, procedurile de evaluare, precum și monitorizări, cel puțin anuale, pentru a determina dacă obiectivele instructive pe termen scurt sunt atinse.

Planul de intervenție personalizat se elaborează în cadrul unei ședințe la care participă echipa interdisciplinară și părinții. În cadrul întâlnirii, echipa poate discuta despre nevoile de educație a copilului, serviciile și terapiile suplimentare de intervenție, frecvența în mediul școlar de masă, testele standardizate folosite pentru absolvire etc

Planul de intervenție personalizat este revizuit anual, însă uneori poate fi revizuit dacă copilul a atins obiectivele pe termen scurt propuse la începutul anului școlar.

Planul de intervenție personalizat este:

- un produs curricular, care include rezumatul punctelor forte, intereselor și necesităților elevului, astfel încât finalitățile în materie de studiu, stabilite pentru elev în perioada planificată, pot să difere de finalitățile și conținuturile educaționale stabilite în Curriculumul general, aprobat în modul stabilit de Ministerul Educației;
  - un plan de acțiuni care vin să răspundă necesităților specifice ale elevului în organizarea procesului educațional prin modificări sau adaptări curriculare;
  - un suport pentru personalul didactic, în vederea organizării demersului educațional în funcție de potențialul și progresele elevului;
  - un plan elaborat, realizat, revizuit/actualizat de către personalul instituției de învățământ;
  - un document de lucru flexibil, care poate fi modificat la necesitate;
  - un instrument de responsabilizare a elevului, părinților acestuia, altor persoane care, conform planului, sunt chemate să ajute elevul în atingerea obiectivelor și finalităților care i-au fost stabilite;
- un dosar care se completează continuu și care reflectă traseul de dezvoltare a elevului.

Funcțiile de intervenție ale planului personalizat:

- identificarea și prioritizarea necesităților de învățare și dezvoltare a copilului;
- reglementarea procesului educațional pentru copilul cu cerințe educaționale speciale,
- asigurându-i acces echitabil la educație în instituția de învățământ general;
- definirea scopului și obiectivelor educaționale și de abilitare/reabilitare a dezvoltării pe termen scurt, mediu și lung;
- stabilirea domeniilor de intervenție individualizată cu copilul, familia, specialiștii;
- stabilirea conexiunilor între toți specialiștii/persoanele care asistă copilul în procesul educațional;

- delegarea responsabilităților conform resurselor disponibile (umane, materiale și de timp), inclusiv copilului, părinților;
- monitorizarea, evaluarea și reevaluarea procesului de asistență psihopedagogică oferită copilului.

Părinții/reprezentanții legali ai elevului:

- furnizează informații la zi asupra copilului lor privind pregătirea temelor, stilul și modul de învățare acasă etc.);
- furnizează informații importante care ajută la elaborarea adaptărilor și modificărilor curriculare pentru copil (de exemplu, despre talentul și abilitățile pe care le manifestă copilul acasă și în comunitate, despre preocupările, preferințele/non-preferințele copilului, despre modul propriu de învățare, despre interesele acestuia și modul de reacționare în diverse situații);
- consolidează și asigură continuitate demersului educațional și non-educațional demarat de personalul didactic din instituția de învățământ, oferind copilului acasă posibilități pentru dezvoltare și aplicare în practică a competențelor;
- furnizează informații privind modul în care copilul transferă/ poate transfera competențele achiziționate în cadrul școlii în situații cotidiene acasă și în comunitate;
- se implică în luarea deciziilor vizând copilul și în programele de abilitare/reabilitare continuă a dezvoltării acestuia;
- asigură frecvența școlară a copilului;
- colaborează cu instituția de învățământ în scopul realizării obiectivelor de dezvoltare instituțională, din perspectiva educației incluzive.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor

echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Bibliografie:

Eftodi A., Planul educațional individualizat, Chișinău, 2012.

Balan Vera, Bortă Liliana, Botnari Valentina, Educație incluzivă: Unitate de curs, Ed. rev. și completată, Chișinău, 2017 (Tipogr. «Bons Offices»)

Peters, S. J., *Inclusive education: achieving education for all by including those with disabilities and special education needs*, Prepared for the disability group, The World Bank, 2003

Verza F. „Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed. Fundatiei Humanitas, București, 2002

DE LA INTEGRARE LA INCLUZIUNE. UN NOU PAS ÎN DESCHIDERE ȘCOLII CĂTRE DIFERENȚE

Profesor învățământ primar CRISTINA IFTIMIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „I. GERVESCU” SĂVINEȘTI, NEAMȚ
Profesor învățământ primar CLAUDIA BÎRGĂOANU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „I. CANTACUZINO” PAȘCANI, IAȘI

A avea un handicap poate fi unul dintre factorii cei mai marginalizatori din viața unui copil. În educație, găsirea unor modalități de a satisface nevoile de învățare ale elevilor cu dizabilități poate fi o provocare, în special în școli, districte, regiuni și țări cu resurse extrem de limitate. Educația incluzivă, care implică pe deplin toți elevii, inclusiv studenții cu dizabilități sau alte provocări de învățare, în educație de calitate, s-a dovedit deosebit de eficientă în a ajuta toți elevii să învețe, chiar dacă provocările pentru implementarea sistemelor educaționale incluzive rămân în continuare.

Incluziunea este un concept în educație cel mai adesea asociat cu grupurile minoritare și cu persoanele care se confruntă cu dizabilități, dar, de fapt, incluziunea se referă la toată lumea.

Suntem familiarizați cu diferența dintre integrare și incluziune când vine vorba de mediul de clasă? Prioritatea incluziunii pentru toți copiii este, de asemenea, explicită pentru profesori într-un număr de domenii de interes, în special predarea diferențiată pentru a satisface nevoile specifice de învățare ale elevilor în întreaga gamă de abilități, strategii pentru a sprijini participarea deplină a elevilor cu dizabilități și sprijinirea participării elevilor.

Tendința în educație de astăzi se îndepărtează de la integrare și se îndreaptă către incluziune. În timp ce ambele abordări urmăresc să aducă elevii cu dizabilități în clasa de masă, un sistem se așteaptă ca studenții să se adapteze la structura preexistentă, în timp ce celălalt asigură că sistemul de învățământ existent se va adapta fiecărui elev. O sală de clasă integrată este un cadru în care elevii cu dizabilități învață alături de colegii fără dizabilități. Pot fi implementate suporturi suplimentare pentru a-i ajuta să se adapteze la curriculum-ul obișnuit și, uneori, există programe separate de educație specială în sala de clasă sau prin intermediul serviciilor extrase. În teorie, integrarea este o abordare pozitivă care urmărește să ajute elevii cu dizabilități să facă parte din grupul mai mare. În mod practic, diferențele în modul în care toți oamenii învață pot face ca acest sistem de educație să fie mai puțin eficient în general.

De câteva decenii, educația elevilor desemnați astăzi ca având nevoi educaționale speciale nu s-a abătut niciodată de la obiectivul său: acela de a oferi cea mai bună educație posibilă pentru a facilita integrarea lor în societate. O sursă decisivă de schimbare a modului de gândire despre școlarizarea elevilor cu nevoi educaționale speciale vine din percepția noastră asupra dizabilității. O școală cu adevărat incluzivă depinde de capacitatea școlii – și, prin urmare, a profesorilor săi – de a implementa diferențierea educațională – și de a fi inovatoare.

Incluziunea este îmbinarea efectivă a educației speciale și a educației obișnuite cu convingerea că toți copiii sunt diferiți, vor învăța diferit și ar trebui să aibă acces deplin la aceeași curriculum. Elevii cu dizabilități nu trebuie să se adapteze la o structură de învățământ fixă. Mai degrabă, structura este ajustată astfel încât stilurile de învățare ale tuturor să poată fi îndeplinite. Barierele din calea învățării sunt înlăturate pentru a permite fiecărui elev să participe pe deplin la curriculum și să se simtă la fel de apreciat. Rezultatul final este că toți elevii cu și fără dizabilități beneficiază.

Școlarizarea incluzivă este un proces care conduce școala să găsească soluții pentru a educa copiii în cel mai obișnuit mod posibil. Educația incluzivă se referă la toți copiii, cu un interes deosebit

pentru cei care se îngrijesc în mod tradițional, nu au o oportunitate educațională, cum ar fi copiii cu nevoi speciale, cu dizabilități sau aparținând minorităților etnice sau lingvistice. Școala incluzivă face din școala locală locul de educație pentru toți copiii sau adolescenții.

Școala are o politică de acceptare care asigură că niciunul nu este respins pentru natura sau amploarea nevoilor sale speciale. Aceștia nu sunt „integrați” în școala incluzivă, în locul lor acolo, din drept, ca toți ceilalți elevi. Înscrierea la școală se bazează în primul rând pe vârstă. Prin urmare, fiecare copil sau adolescent frecventează școala din cartierul sau satul său. Astfel, în fiecare unitate, elevii cu cerințele educaționale speciale sunt prezenți într-o proporție care nu o depășește pe cea întâlnită de obicei în populația raionului.

Nevoile particulare ale elevilor trebuie luate în considerare în mod eficient, chiar și în integrare. Fiecare profesor obișnuit de clasă trebuie să poată primi ajutor de la persoane-resurse experți, în funcție de nevoile particulare ale elevilor săi. Cei cu nevoi semnificative care au solicitat, atunci când se află într-o unitate de specialitate, prezența unor profesioniști din domeniul sănătății precum logopezi, psihologi, kinezioterapeuți etc., trebuie să poată beneficia de ajutorul lor în școală.

Învățământul obligatoriu pentru elevii cu dizabilități (2005) susține că fiecare copil cu dizabilități este elev de drept, că acesta este educat obligatoriu între șase și optsprezece ani. În aceasta, „putem spune că elevul cu dizabilități este un înainte de a fi invalid și că, prin urmare, este un elev ca și ceilalți.”

În prezent și din ce în ce mai des în domeniu, profesorii se confruntă cu diferite situații, pentru a avea grijă să se adopte o pedagogie incluzivă, adică centrată pe CES. În consecință, obligația de a lua în considerare diferențele elevilor într-o dinamică de incluziune școlară impune sistemului școlar și actorilor săi modificări semnificative.

În plus, noile conținuturi de predare, evaluări și sisteme noi (asistență personalizată, echipe educaționale) fac cererea și propunerea de răspunsuri la nevoile specifice ale elevilor. Școala ar defini astfel o nouă paradigmă în care copilul, luat într-un proces incluziv, ar fi considerat în integralitatea sa, adică primit și însoțit pe parcursul actului educativ.

Acest lucru este evidențiat de cadrul de competențe pentru cadrele didactice și personale din învățământ, pedagogi și educatori, în slujba succesului tuturor elevilor care prevede, în special, „cunoașterea elevilor”, să „țină cont de diversitatea elevilor”. Mai precis, pentru profesorii considerați „practicieni experți în învățare”, pentru care este vorba de „diferențierea predării în funcție de ritmul de învățare și de nevoile specifice (...) să adapteze predarea la elevii cu nevoi speciale.”. Dar și obligația profesorilor de a lua în considerare premisele și reprezentările sociale (gen, etnie, origine socio-economică și culturală) pentru a face față oricăror dificultăților în accesarea cunoștințelor.”

Scopul principal al educației incluzive este de a crea o școală la care să se alăture elevii cu dezvoltare tipică și atipică, în care fiecare elev are propriile sale particularități și prin acest proces să înflorească prin contextul școlar. În acest fel toți elevii sunt acceptați de societate, să trăiască prin diversitatea ei și să se remarcă pentru ea. Astfel, școala și societatea trebuie să integreze respectuos acești copii.

Prin educația incluzivă, copiii simt că au dreptul la societate și la un sentiment de apartenență. Copilul prin ea ar trebui să simtă că evoluează personal și să creeze un viitor mai bun. Copilul are dreptul la integrare socială, spirituală și personală în toate domeniile vieții. Prin elementele pozitive ale educației incluzive, elevul își creează un fundal în care îl va ajuta semnificativ în integrarea socială și școlară. Astfel, formele de integrare sunt distribuite pe baza posibilităților de contact social. Formele de integrare se clasifică în clasa obișnuită fără sprijinul educatorului special, în această formă integrarea elevului cu nevoi educaționale speciale în clasa generală se face fără sprijinul și ajutorul educatorului special, în clasa obișnuită, în cazul în care elevii au dizabilități preponderent acustice, vizuale și motorii, li se oferă ajutor și sprijin, în sala de clasă generală cu o lecție auxiliară temporară, în sala obișnuită cu un profesor „tutor”.

Fără îndoială, există câțiva factori cheie care afectează integrarea fără probleme. Inițial, unul dintre factorii cheie este tipul de nevoi speciale ale fiecărui elev, precum și eventualele puncte slabe suplimentare. Toate acestea trebuie examinate și evaluate cu mare precizie, astfel încât elevul să aibă posibilitatea de a participa la toate activitățile de la clasă. În acest fel copilul se va simți mai în siguranță și acceptat de comunitatea școlară.

Apoi, un alt factor cheie este școala. În timpul aranjamentelor care trebuie făcute de către o școală de masă în care sunt incluși copiii cu nevoi educaționale speciale, este foarte probabil să apară probleme generale și specifice. Aceste probleme au de-a face cu organizarea școlii, cu funcționarea acesteia, cu arhitectura fiecărei școli, cu configurația sălilor de clasă, cu personalul și bineînțeles cu programa.

O dificultate majoră care apare este disponibilitatea timpului profesorului pentru elevii cu nevoi educaționale speciale și pentru elevii standard. Numărul de elevi din clasele în care sunt incluși copiii cu dezvoltare atipică nu trebuie să depășească 25. Programa și orarul, metodele de predare și organizarea generală a școlii ar trebui adaptate nevoilor copiilor cu nevoi educaționale speciale. Medical, serviciile psihologice și sociale trebuie să fie amplasate în școala de masă pentru a sprijini elevul cu nevoi educaționale speciale și pentru a lucra cu personalul didactic. Desigur, o parte integrantă este prezența educatorului special în școala de masă, în scopul monitorizării copilului cu nevoi educaționale speciale și al sprijinirii și asistării profesorului de învățământ general.

În cele din urmă, unul dintre factorii cheie care influențează integrarea sunt părinții. Atitudinile părinților diferă în funcție de percepțiile sociale și de gradul de dificultăți al copiilor. Părinții nu doresc ca copiii lor să fie în mediul protector al școlii speciale, dar, pe de altă parte, nu se simt în siguranță atunci când copilul lor intră în școala obișnuită, deoarece le este teamă că copilul lor va rămâne în urmă față de restul colegilor săi în unele cazuri. În aceste situații, părinții au nevoie de servicii de consiliere pentru a putea înțelege problemele care pot apărea în timpul integrării. Desigur, este important ca părinții să participe la procesul educațional pentru a se simți în siguranță și adecvați.

În ceea ce privește contextul școlar, profesorii atât din învățământul special, cât și din cel general trebuie să fie pe deplin informați despre starea și disfuncția copilului pentru a putea aplica practici adecvate pentru acesta. Evaluarea de către SE este o condiție necesară pentru ca profesorul să demareze și să creeze programul individualizat al copilului dar și cooperarea cu profesorul special și cu părinții. Profesorii trebuie să învețe să lucreze împreună pentru ca o integrare lină să aibă loc fără multe obstacole pentru copilul cu dizabilități. Desigur, educatorul special care are pregătirea pe care o are poate realiza integrarea educațională în cel mai bun mod posibil ar trebui să aibă motive specifice, precum asistentul didactic, supervizorul, antrenorul, mentorul și multe altele.

Incluziunea socială este considerată foarte importantă deoarece acești copii trebuie să învețe să participe la diverse activități, să cucerească relațiile personale reciproce și sentimentul de apartenență. Aspectul de acceptare al unei persoane cu dizabilități include recunoașterea personalității sale mai degrabă decât a tulburării, precum și reacțiile pozitive ale celorlalți. Incluziunea copiilor cu CES în școala de masă aduce cu sine principiile respectului și egalității pentru acești copii și definește astfel un sentiment de apartenență la toți elevii, securitate, prietenie și interacțiune socială.

Incluziunea socială a copiilor cu CES este foarte importantă. Incluziunea copiilor cu nevoi speciale în sala de clasă este promovată atunci când copiii au posibilitatea de a participa la activitățile de clasă, de a interacționa cu colegii lor și de a contribui la rezultatul învățării clasei.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bulat G., Rusu N. Suportul educațional ”Asistența copiilor cu cerințe educaționale speciale”. Chișinău: Bons Offices, 2015.
2. Gardner H. Multiple Intelligences: The Theory in Practice. A Reader. NY: BasicBooks, 1993.
3. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Aramis, 2002.
4. Gheorghiu, F. (2005), Modalități de intervenție personalizată în cadrul învățământului integrat, Presa Universitară Clujeană.
5. Gherguț, A. (2001), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR BOTOȘANI
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIHAIL SADOVEANU, DUMBRĂVIȚA JUD. BOTOȘANI

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT AN ȘCOLAR 2021-2022

**Pr. Prof Iftodi Marian Liviu,
Școala Gimnazială Mihail Sadoveanu, Dumbrăvița, Județul Botoșani,**

1. INFORMAȚII GENERALE:

Numele: Șerbuleț Leonard

Certificat orientare școlară și profesională: nr. 1091/2.04.2014

Data nașterii: 03.08.2003

Domiciliul: sat Dumbrăvița, com. Ibănești

Școala: Gimn. Mihail Sadoveanu Dumbrăvița, Jud. Botoșani

Clasa: a VII-a

Echipa de lucru:

profesorul de religie – Iftodi Marian

psiholog – Domonco Ioan

Data de elaborare a programului: septembrie 2015

Durata de desfășurarea a programului: anul școlar 2015-2016

Domeniul de intervenție: Religie Ortodoxă

2. EVALUARE ÎNȚIALĂ

Instrumente folosite în evaluare: fișa psihopedagogică, observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, sarcini de lucru pentru automatizarea și comprehensiunea citirii (pretest).

Diagnostic:

- *Medical:* clinic sănătos;
- *psihologic:* intelect liminar, deficit de atenție, percepție slabă, labilitate emoțională;
- *psihopedagogic:* dificultăți de învățare-dislexo-disgrafie, discalculie;
- *pedagogic:* nu face față cerințelor educaționale; adaptare inferioară la cerințele programei școlare.

Capacități-competențe-abilități-lacune-nevoi:

- competențe sporite în desfășurarea activităților ludice (respectă cu strictețe regulile jocului și duce la capăt sarcina didactică la nivelul propriu);
- capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație;
- posibilități bune de comunicare orală, gestuală, expresivă;
- nevoia de afecțiune, de integrare, de modele socio-umane și de sprijin gradat;
- toleranță scăzută la frustrări, sociabilitate relativ bună;
- feed-back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare;

Probleme cu care se confruntă copilul la disciplina religie

- termenii religioși specifici;
- posibilități de exprimare reduse;
- tendința de a formula eronat adevărul de credință;

3. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Obiective	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Criterii minimele pentru evaluarea progresului
- să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral; - să cunoască faptul că Sfânta Liturghie este cea mai înaltă slujbă a Bisericii; - să deosebească părțile componente ale Sfintei Liturghii; - să sesizeze intuitiv corectitudinea unei propoziții ascultate prin care se expune un adevăr de credință - să sesizeze sensul cuvintelor într-un enunț dat - să extragă și să formuleze pe baza conținutului biblic al Cinei celei de Taină principalele învățături de morale; - să identifice anumite obiecte de cult, să recunoască un locaș de închinare - să sesizeze legătura dintre enunțuri și imaginile care le însoțesc, interiorul unei Biserici - și anumite momente ale Sfintei Liturghii; - să desprindă semnificația globală a mesajului Sfintei Scripturi - să citească în ritm propriu, corect un text	- observarea unor imagini relaționate cu textul; - participarea activă la viața bisericii-la Sfânta Liturghie în cadrul căreia se împărtășesc cu Cinstitul Trup și Sânge al Mântuitorului Iisus Hristos; - să participe la Sfânta Liturghie în Duminici și sărbători; - citirea unor propoziții cu grad de dificultate crescând; - explicarea cuvintelor necunoscute; - punerea acestor cuvinte în contextul unor propoziții; - citirea repetată a unor paragrafe din lecturile propuse; - povestirea paragrafului în cuvinte proprii - răspunsul la întrebări literale legate de acest paragraf - ajutorarea aproapelui prin implicarea în proiecte umanitare (Crăciun și de Paști) - citirea repetată a unui	Metode: - observația - conversația - explicația noțiunii de Sfântă Taină a Împărtășaniei - citirea cu voce tare - povestirea - explicația - problematizarea Mijloace: - planșe cu imagini despre Predica de pe munte; - lecturarea textului biblic în care se regăsește Rugăciunea Domnească ; - lecturi și poezii religioase clasa a VII-a: - Cina cea de Taină, Matei 27; - Revelația divină naturală și supranaturală ,desprinsă din paginile Sfintei Scripturi; - Minunea Învierii lui Lazăr, Ioan 14;	- înțelege semnificația globală a unui text scurt, după ascultarea repetată a acestuia, sau după lămuriri suplimentare; - formulează răspunsuri la întrebările puse, uneori cu imprecizii, corectate la solicitarea profesorului; - citește în ritm propriu silabe, cuvinte și propoziții alcătuite din 2-3 cuvinte, uneori cu inversiuni sau repetări, corectate la intervenția învățătorului; - citește cuvinte scrise, formate din silabe cunoscute; - citește fluent și corect enunțuri cunoscute, cu ezitări sau pauze mai lungi, atunci când întâlnește cuvinte ;

	text de o pagină - repetarea sarcinilor de comprehensiune după citirea întregului text	- Pilda fiului risipitor, Luca cap.12; - Pilda talanților, Matei 21; - fișe de lucru - calculator	

Prin acest program am urmărit:

- recuperarea laturilor disfuncționale în ceea ce privește citirea conștientă;
- antrenarea elevului în activități plăcute pentru a-l stimula, jocul didactic;
- dezvoltarea abilităților de memorare a unei rugăciuni și semnificația ei;
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului religios;
- dezvoltarea autonomiei personale, morale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;

Întocmit, **Prof. Iftodi Marian Liviu**

Plan de intervenție personalizat
(Disciplina: Religie)

Profesor Ilie Florentina Camelia
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu”
oraș Mihăilești, județ Giurgiu

14. INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele elevului: . B. D. F.

Data nașterii: 21.11.2012

Unitatea de învățământ: Liceul Tehnologic ”Tiu Dumitrescu”

Clasa: I

Domiciliul: Novaci, Oraș Mihăilești, județ Giurgiu

Date familiale: Tata – B. I.

Mama – B. M G.

Inițiator program –ILIE FLORENTINA CAMELIA, profesor de religie

Data elaborării P.I.P.: 20.10.2021

Durata de desfășurare a programului: pe parcursul anului școlar 2021-2022

PROBLEMELE CU CARE SE CONFRUNTĂ COPILUL/ ELEVUL/TÂNĂRUL

(rezultatele evaluării complexe) (din fisa psihopedagogică, din Certificatul de Orientare Școlară și din recomandările COSP):

- Tulburare de spectru autist
- retard psihic ușor
- tulburare specifică de articulare a vorbirii
- handicap grav cu asistent personal
- dificultăți de lexie, calcul și scriere

RELAȚII SOCIALE:

- este sociabil doar cu unele persoane
- este un copil atașat și de mama, și de tata
- are uneori crize de nesiguranță și devine agitat

-mama colaborează cu școala și îi oferă sprijin permanent.

-familia manifestă o atitudine pozitivă față de activitatea școlară, cere periodic informații despre evoluția copilului și este receptivă la sugestiile date de factorii educativi din școală, se ocupă în moddeosebit de copil. Ajută copilul în realizarea sarcinilor, contribuie la dezvoltarea autonomiei personale .

5. OBIECTIVE:

- ameliorarea pronunției și dezvoltarea exprimării orale;
- dezvoltarea operațiilor gândirii și a calității acesteia;
- recuperarea lacunelor datorate handicapului sever de care suferă;
- educarea comportamentului civilizat specifice unui bun creștin

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
1.1.Explicarea rolului personalităților din Vechiul Testament în devenirea umanității/ istoria mântuirii	-lecturarea unor texte biblice referitoare la credința în Dumnezeu, manifestată din Vechiul Testament	demonstrația explicația exercițiul manualul	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	identificarea unor fragmente din texte biblice lecturate	observarea sistematică a comportamentului
1.1.	-exerciții de recunoaștere a unor persoane sau motive ale Vechiului Testament, în diferite picturi	demonstrația explicația exercițiul picturi cu persoane din Vechiul Testament	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	recunoașterea unui personaj din Vechiul Testament	observarea sistematică a comportamentului
1.2.Descrierea unor aspecte caracteristice religiei proprii, utilizând concepte specifice	-participarea la discuții pe diferite teme: -Omul se bucură de creația lui Dumnezeu -Ce înseamnă să fii un om credincios -Biserica ste casa	demonstrația explicația exercițiul	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	înțelegerea conceptului de credință	centrarea pe progresul personal aprecierea verbală

	lui Dumnezeu -Omul vorbește cu Dumnezeu prin rugăciune				
1.3.Identificarea mesajului moral-religios din texte sau suporturi expresive date (biblice, religioase, literare, plastice, istorice)	-exerciții de definire a unor termeni abordați în cadrul diferitelor teme (de exemplu, rugăciune, biserică,preot, templu, proroc) pe baza unor imagini suport	demon-strația explicația exercițiul	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	înțelegerea unui mesaj moral- religios	centrarea pe progresul personal
2.1.Exprimarea unor aprecieri personale privind semnificația morală a comportamentului persoanelor din textele studiate	-povestirea unor fapte săvârșite de persoane biblice, cu relevanță pentru valori precum: iubirea față de Dumnezeu și față de semenii	demon-strația explicația exercițiul	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	înțelegerea semnificației unei fapte săvârșite de o persoană biblică	centrarea pe progresul personal
2.2.Selectarea unor reguli de comportament moral- religios din diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date	-exerciții de identificare a unor reguli de comportament în viața cotidiană,	demon-strația explicația exercițiul	Permanent - pe parcursul anului școlar 2021-2022	înțelegerea unei reguli de comportament	centrarea pe progresul personal
Recapitulare	exerciții de recunoaștere a unor persoane biblice, în diferite picturi;	exercițiul fișa de lucru imagini cu persoane biblice	La sfarsitul sem.I si la sfârșitul sem. II	recunoașterea unui personaj din Vechiul Testament	centrarea pe progresul personal
Evaluare	Caracterizarea unei persoane biblice pe baza unor imagini sup	fișa de evaluare		identificarea unor trăsături fizice și morale	aprecierea

Metode si instrumente de evaluare

- evaluare orală;
- observație directă;
- evaluarea rezultatelor concrete: desene, lucrări practice,portofoliul copilului, etc;
- se face prin exerciții susținute, prin discuții cu copiii, povestiri, conversații, convorbiri cu părinții.

Evaluarea periodica

- discuții despre comportamentul copilului;
- exemplificări despre activitatea desfășurată, despre progresele obținute pas cu pas;
- explicații despre metodele aplicate,

Acest „Plan de intervenție personalizat” va fi revizuit periodic, în funcție de progresele obținute în dezvoltarea copilului, în funcție de comportamentele atinse, a integrării în colectivul de copii.

La această structură generală se adaugă conținutul propriu-zis al activității, în pași mici, întocmind o planificare săptămânală.

Concluzii:

- În urma evaluării rezultatelor obținute, s-a ajuns la concluzia că datorită exercițiilor și activităților simple, accesibile, desfășurate în ritm propriu, elevul a depășit în mare parte dificultățile sale, dobândind o experiență cognitivă superioară celei anterioare, înlăturând anumite bariere din calea dezvoltării sale.

Recomandări: se recomandă colaborare cu profesorii clasei (învățătorul clasei, profesorul de lb franceză,) și părinți.

- se recomandă stimularea pozitivă, întărirea motivației și a încrederii în propriile forțe, precum și reluarea unor anumite activități în vederea consolidării achizițiilor dobândite.

STRATEGII DIFERENȚIATE ȘI INCLUZIVE ÎN CADRUL ORELOR DE PREDARE ÎN LIMBA FRANCEZĂ PENTRU ELEVII CU CES

Ilișoi Elena-Iulia, profesor de Limba franceză la Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași

Componentele principale ale educației incluzive sunt accesul la educație și șanse egale pentru toți elevii. Acestea creează un mediu prietenos unde se poate manifesta starea de bine a elevului și unde acesta își poate atinge întreg potențialul. Tranziția de la educația incluzivă depinde de disponibilitatea și deschiderea față de elevi ca resursă umană din școlile incluzive.

Având în vedere că în România nu există încă școli incluzive, ci doar școli integratoare, trebuie să evidențiem posibile elemente/direcții spre educația incluzivă, care să vină în întâmpinarea bunăstării școlare a elevilor cu CES integrați în școlile de masă. Școala incluzivă se centrează, mai ales, pe cunoașterea modului de învățare a strategiilor necesare rezolvării problemelor de viață cotidiană, unde procesul de predare și învățare este simultan, unde fiecare elev poate „să învețe cum se învață”, unde experiența celui alt înseamnă resursă pentru învățare, unde spiritul respectului și acceptării celor din jur este prezent.

Educația incluzivă presupune existența sprijinului care să egalizeze șansele tuturor și să se adreseze fiecăruia. Putem sintetiza că educația pentru toți devine coerentă dacă se bazează pe educația incluzivă și dacă se definește ca: „educație de calitate, eficiență, responsabilitate, pluridisciplinaritate, proces complex, strategie de respectare a drepturilor, evidențiere a valorii individuale umane”.

Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, alături de misiunea de a transmite bagajul de cunoștințe ale societății, este un mediu prioritar pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Educația incluzivă înseamnă educația tuturor copiilor, care ia în considerare caracteristicile, interesele, abilitățile și nevoile de învățare ale acestora. Aceste valori sunt incluse în sentimentul de apartenență la comunitate al tuturor elevilor, profesorilor, personalului de sprijin. Incluziunea este practica de a plasa copiii cu cerințe educative speciale în clase obișnuite, împreună cu elevii fără dizabilități și de a pune la dispoziția acestora anumite servicii specializate și/sau un program special de studiu.

Toți copiii au dreptul la o educație de calitate în școli comunitare, într-un mediu pozitiv, prietenos unde să învețe împreună, indiferent de dificultățile pe care aceștia le pot avea sau de diferențele care pot exista între ei. Școlile incluzive trebuie să recunoască și să răspundă necesităților diferite ale elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare, cât și a unor ritmuri diferite; astfel, asigurând o educație de calitate pentru toți, prin intermediul unor curriculumuri adecvate, a unor măsuri organizaționale, strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte.

Procesul instructiv-educativ către incluziunea școlară a elevilor cu dizabilități și/sau CES vizează proiectarea activităților didactice ținând cont de cele cinci experiențe de valorizare pe care le prețuiesc toți elevii, indiferent dacă sunt sau nu cu dizabilitate: accesul, participarea, dezvoltarea relațiilor, respectarea demnității, posibilitatea de a face alegeri. Profesorul poate oferi oportunități și șanse egale la educație tuturor copiilor prin adaptarea activităților de predare-învățare-evaluare care să se plieze pe nevoile reale ale elevilor. Lecțiile dezvoltă înțelegerea și sentimentul de respect pentru diferențe, astfel elevii organizați în grupuri eterogene comunică, relaționează, lucrează, participă în cadrul orelor de limbă franceză, comunicând unii cu ceilalți și rezolvând, în echipă, sarcini de lucru.

Elevii sunt încurajați să lucreze colaborativ pentru a învăța cât mai mult unii de la alții, să-și asume răspunderea pentru propria lor învățare.

Explicațiile venite din partea profesorului trebuie să fie structurate, clare, individualizate și adaptate necesităților diferite de dezvoltare ale elevilor. La școală nu este suficient ca elevii să învețe bine, ei trebuie să mai învețe și ce este binele. Dificultățile în învățare sunt considerate oportunități de dezvoltare a unor practici mai bune. Este imperios necesară evaluarea punctelor tari ale elevilor, precum și a nevoilor lor, cunoașterea modului de lor de învățare și utilizarea aprecierii rezultatelor obținute de aceștia, colaborarea permanentă cu ceilalți factori educaționali.

Diferențierea învățării constă în adaptarea activității de învățare (conținut, forma de organizare și al metodologiei didactice) la particularitățile copiilor, la tipurile de individualități.

Este esențial ca profesorul să cunoască foarte bine punctele forte și necesitățile elevului, recomandările pe care le-au formulat specialiștii, vizând domenii variate de dezvoltare a copilului, pentru a i se preda elevului ceea ce este potrivit cu capacitățile sale și cu cunoștințele pe care deja le deține. Pornind de la respectarea particularităților de vârstă și individuale, activitatea diferențiată solicită toți copiii, atât pe cei care întâmpină greutăți în acumularea cunoștințelor, în formarea priceperilor și deprinderilor, cât și pe cei cu posibilități deosebite, asigurând stimularea dezvoltării lor până la nivelul maxim al disponibilităților de care dispun, ținând seama de interesele și aptitudinile fiecăruia în parte.

Ca profesor de limbă franceză, am constatat că în predarea noțiunilor este oportun să utilizez exemple din experiențele zilnice ale elevilor pentru a înțelege noțiunile. De exemplu, în predarea elementelor de comunicare, pot solicita elevilor să-și amintească situații concrete din viața cotidiană. Învățarea poate deveni eficientă dacă i se cere elevului să aplice ceea ce învață în situații din viața de zi cu zi. Este importantă prezentarea unor imagini, planșe, filmulețe sugestive pentru aspectul studiat pentru a-i capta interesul. Elevul exprimă ipoteze, formulează propoziții simple referitoare la aspectele predate, adresează întrebări și răspunde la acestea, își dezvoltă competențe, etc.

De asemenea, în cadrul orelor de limbă franceză ca limbă străină, profesorul trebuie să aibă în vedere aspectele următoare:

- ✓ Evaluarea efectelor unei strategii de predare-învățare-evaluare specifice (de exemplu, învățare cooperativă, învățare explicită, mentorat, învățarea strategiilor cognitive și metacognitive, pedagogie, etc.) pentru achiziția elementelor de vocabular și a aspectelor gramaticale;
- ✓ Identificarea și calcularea efectelor de amplasare pentru strategia de învățare analizată;
- ✓ Evaluarea efectelor strategiei de învățare în rândul elevilor aflați în dificultate sau cu risc de abandon sau insucces școlar;
- ✓ Redactarea și aplicarea unui plan remedial de lucru diferențiat.

Pentru elevul cu CES, cooperarea în echipe sau pe grupe, cu alți elevi, în cadrul orelor de franceză ca limbă străină reprezintă dezvoltarea conceptelor de toleranță față de opiniile celorlalți, de empatie.

În concluzie, educația incluzivă înseamnă abordare participativă a procesului de învățare și predare, muncă în echipă atât pentru elevi, cât și pentru profesori, răspuns pozitiv la diversitate și individualitate, șanse egale pentru toți copiii și pentru fiecare în parte.

Bibliografie:

1. Gherguț Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, Polirom, București, 2006.
2. Gherguț Alois, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2005.
3. Ungureanu D., *Educația integrată și școala incluzivă*. Timișoara, 2000.

STUDIU DE CAZ

Profesor Învățăământ Preșcolar: **Iordache Marcela**
Grădinița cu PP „Sfântul Mucenic Mina”, Ploiești

A. PREZENTAREA CAZULUI

Copilul H. V. I., în vârstă de 4 ani, de sex masculin, este înscris la Grădiniță cu program prelungit „Sfântul Mucenic Mina”, din Ploiești din septembrie 2021, la grupa mijlocie „Fluturași” și prezintă un retard de natură socio-afectivă, tulburări comportamentale, dificultăți de învățare și integrare socială.

OBIECTIVE :

- determinarea cauzelor;
- eliminarea cauzei;
- propunerea unui program educativ de intervenție.

1. Probleme medicale:

Anamneză personală Copilul corespunde normelor de vârstă în dezvoltarea fizică (greutate, înălțime), dar are și efecte care necesită o atenție specială;

- născut la termen, iar din relatările mamei reiese că nu a avut probleme deosebite de sănătate până la 3 ani;

Copilul prezintă probleme de dezvoltare care necesită a fi evaluate de către specialiști.

Anamneză familială Este al doilea copil al familie, primul copil, aparent fără probleme. Spun aparent, deoarece, familia nu este prea cooperantă și nu pot afla foarte multe informații. Mama este asistent medical, tata lucrează în construcții. Copilul locuiește împreună cu părinții și sora lui într-un apartament cu două camere.

Este o familie organizată, iar relația dintre părinți pare una bună.

Relațiile cu părinții: sunt în general bune. Se simte mai apropiat din punct de vedere afectiv cu mama decât cu tata, deși în primele zile de grădiniță a plecat cu o persoană străină și nu cu bunica. El nu făcea diferența între proprii bunici și alte persoane. Cultivă un raport pozitiv și cu sora sa.

La grădiniță: este un copil interiorizat, nu comunică cu colegii, manifestă un comportament dezechilibrat și răuvoitor, singurul mod de interacțiune cu colegii este atunci când nu-i convine ceva și lovește. În ceea ce privește elementele care țin de afectivitate se poate observa emotivitate, o doză de anxietate și chiar neîncredere în sine.

Nu participă la toate activitățile desfășurate la grupă, își găsește alte preocupări; incapacitate de coordonare a mișcărilor mâinii, nu reușește să redea semene grafice, să realizeze un desen, să picteze în contur.

Copilul nu reacționează la stimuli externi (stigătul pe nume, zgomot, sunete), decât dacă aceștia au o anumită intensitate, se produc la o distanță mică față de subiect și după câteva repetări ale acestora. Am constatat de multe ori că nu înțelege mesajul, nu știe ce are de făcut și atunci recurge la imitație. De exemplu, după activitatea artistico-plastică folosesc șervețelele umede. El nu știe ce trebuie să facă,

se uită în jur și după câteva minute, și la insistențele mele, îi arăt ce are de făcut. Doar așa ajunge să execute acțiunea propusă.

Din punct de vedere al limbajului, acesta lipsește cu desăvârșire, nu este dezvoltat, se exprimă emițând doar onomatopee și arătând cu mâna spre ceea ce dorește. Nu înțelege ceea ce i se transmite, dă impresia că nu aude, nici măcar mesajele simple, uzuale de genul: „Bea apă!”, „Stai jos!”, „Aruncă hârta la coș!”.

Se remarcă caracterul reproductiv-imitativ (ecolalie) și nu cel de comunicare al limbajului, ecolaliile sunt imediate sau întârziate.

Nu-și fixează privirea asupra persoanelor din jur și nu stabilește contact vizual cu acestea.

În urma *evaluării inițiale* poate fi formulată următoarea concluzie: Copilul atestă deficiențe în dezvoltare și dificultăți de adaptare, socializare, învățare, care, cu un anumit suport educațional adițional (**metode și strategii didactice individualizate**), precum și prin desfășurarea terapierilor cu specialiștii, pot fi remediate într-o oarecare măsură.

Metoda de bază pentru examinarea preșcolarului H.V.I. a fost **observația** înregistrându-se dezvoltarea motrică, cunoașterea părților corpului, recunoașterea formelor, culorilor, orientarea spațială, noțiuni, răspunsuri la comenzi, numărul, folosirea creionului (înregistrarea comportamentului s-a făcut, pe cât posibil, în timp și medii diferite).

2. Situația actuală:

- întârziere în dezvoltarea psihică și de limbaj (în terapie logopedică);
- prezintă dificultăți de adaptare și socializare (în terapie psihologică și neurologică);
- relații conflictuale cu colegii de grupă.

B. PROCURAREA ȘI SISTEMATIZAREA INFORMAȚIILOR:

1. Analiza activității școlare:

- rezultate scăzute la majoritatea activităților desfășurate în grădiniță;
- nu are însușită schema perceptiv-motrică de formă, mărime, culoare
- nu arată la cerere părțile corpului
- nu rostește niciun cuvânt cu sens
- agitație psiho-motorie la frustrare
- se adaptează greu cerințelor educaționale, are probleme disciplinare și este dificil de implicat într-o sarcină
- nu participă activ la activitățile desfășurate la grupă;
- nu are deprinderi formale de igienă personală;
- nu se îmbracă/dezbracă decât cu sprijin.

2. Examinarea proceselor psihice

Gândirea - analiza și sinteza sunt deficitare.

Limbajul – retard în dezvoltarea generală a vorbirii

Memoria -testele specifice aplicate reliefează un nivel slab al memoriei.

Imaginația –foarte săracă.

Atenția - capacitate redusă de concentrare, instabilă.

Voința – lipsește, nu are răbdare, dificultăți în desfășurarea de acțiuni.

Motivația - de tip extrinsec.

Deprinderi de gândire și perceptive - mult sub posibilități.

Afectivitatea – prezintă dezechilibre afective majore, comunică greu cu educatoarea și colegii, jucându-se de cele mai multe ori singur.

Stilul de învățare:

Greoi, datorită faptului că nu se poate concentra mult timp și se plictisește repede. Preferă jocurile recreative dinamice și educația fizică. Este dezinteresat de celelalte activități din grădiniță, are un stil de muncă încet, se plictisește ușor și nu rezistă la efort fizic.

3. Relații sociale :

Mai are o soră mai mari decât el, cu o diferență de patru ani între ei.

Mama nu-i acordă atenția necesară deoarece este preocupată permanent de asigurarea condițiilor de trai;

Tatăl este mai mult plecat de acasă prin prisma meseriei.

Colegi de grupă - se joacă în general cu copiii mai năzdrăvani, cu care se și ceartă pe jucării.

C. METODE FOLOSITE PENTRU DEPISTARE

- observarea sistematică, analiza produselor activității, teste, chestionare.

D. CONFIGURAREA SITUAȚIEI

În urma observării directe a preșcolarului, a discuțiilor purtate cu părinții, a analizei chestionarului aplicat părinților în momentul înscrierii copilului în grădinița noastră, precum și a analizării produselor activităților efectuate de preșcolar și a comportamentului acestuia, s-au stabilit următoarele:

- copilul să nu lipsească de la grădiniță fără motive întemeiate;
- să urmeze indicațiile și recomandările d-nei educatoare;
- să participe la ședințele de terapie recomandate de educatoare și de către specialiști;
- să fie mai cooperant cu colegii săi, să împartă jucăriile cu aceștia.

E. ELABORAREA METODELOR ȘI STRATEGIILOR DE ACȚIUNE

1. Se acționează la nivel personal prin:

- creșterea încrederii în forțele proprii;
- stimularea motivației pentru învățare;
- modificarea atitudinii copilului față de învățare;
- modificarea atitudinii părinților față de copilul;
- modificarea atitudinii copilului față de colegi și relațiile cu aceștia.

2. Se acționează la nivelul grupei de copii prin:

- înlesnirea integrării în grupul de copii;
- solicitarea copilului în realizarea unor activități care îi fac plăcere, desfășurate în cadrul grupului de copii.

3. Se acționează la nivelul tuturor factorilor:
-părinți, educatoare, colegi de grupă, anturaj.

F. LUAREA ȘI SUSȚINEREA HOTĂRÂRII

1. Elaborarea unui proiect educativ de intervenție
- formularea de prognoze privind evoluția ulterioară a copilului.

a) Scop :

- intensificarea colaborării grădiniță – familie;
- copilului să-i fie stimulată motivația pentru grădiniță și pentru activitățile desfășurate în cadrul acesteia;
- copilul să devină sociabil cu colegii.

b) Obiective :

- favorizarea integrării în grup prin realizarea de acțiuni comune cu colegii și prin folosirea de strategii personalizate.
- implicarea și stimularea motivațională a părinților în educarea și creșterea copilului prin parteneriatele încheiate la începutul anului școlar între grădiniță și familie;
- modificarea atitudinii copilului față de colegi;
- stimularea motivațională adecvată a copilului față de activitățile desfășurate în grădiniță;
- realizarea unui program de activități fără suprasolicitare sau efort în salt, cu sarcini repartizate în funcție de particularitățile copilului, cu întărirea succesului și diminuarea insuccesului;
- dezvoltarea încrederii în forțele proprii, dezvoltarea și îmbunătățirea imaginii de sine a copilului;
- conștientizarea de către părinți a responsabilităților care le revin în educarea copilului lor, a necesității tratării diferențiate a fiecărui copil în funcție de particularitățile de vârstă – consiliere săptămânală.

PROGNOZA EVOLUȚIEI ULTERIOARE

1. Starea pedagogică:
  - intensificarea interesului pentru activitățile din grădiniță;
  - obținerea calificativelor bune la activități.
2. Starea intelectuală:
  - va crește rezistența la efort fizic și intelectual;
  - se va optimiza capacitatea de concentrare a atenției.
3. Starea de sănătate:
  - se va dezvolta normal.
4. Prognoza dezvoltării personalității:
  - dezvoltarea încrederii în sine;
  - recâștigarea respectului de sine.
5. Relații sociale:
  - va relaționa pozitiv cu colegii, se va integra în colectiv;
  - va fi acceptat în colectivitate pentru realizarea sarcinilor în echipă.
6. Relații familiale:
  - părinții vor fi mai preocupați de dezvoltarea copilului din toate punctele de vedere, de reușita succesului preșcolar.

Rezultate așteptate:

❖ **Evaluarea finală (criterii minimale)**

- Să accepte prezența colegilor și colaborarea cu aceștia
- Să recunoască și să traseze semne grafice simple
- Să folosească cât mai multe cuvinte mono și bisilabice
- Să participe la jocurile inițiate/ desfășurate la grupă

Bibliografie

1. Anca, M. (1999), Modalități de evaluare a copiilor cu dizabilități în comunicarea verbală, Editura Gloria, Cluj Napoca
2. Verza, E. (2009), Tratat de logopedie, Editura Semne, București
3. Drugaș, I., Hărdălău, L., (2011), Psihologia și logopedia în practica școlară, Editura Primus, Oradea

Diferiți,dar egali!

Profesor pentru învățământul preșcolar :Iordache Mihaela

Liceul Teoretic Mihai Viteazul Vișina , Grădinița Izvoru-Vișina,Dambovița

Titlul proiectului: Diferiți,dar egali!

Tipul de activitate: Work-shop cadre didactice

Resursele implicate:

1. Resurse umane: cadrele didactice din Comisia educatoarelor
2. Resurse materiale: foi A4, creioane,foarfece , videoproiector, boxe, calculator, flipchart, prezentări

Scopul activității:

Informarea corectă a cadrelor didactice cu privire la integrarea și înțelegerea copiilor cu CES

Obiective:

- Să cunoască problemele copiilor cu CES;
- Să înțeleaga copiii cu CES în școală;
- Să găseasca metode eficiente de integrare a acestora.

Descrierea activității:

Activitatea 1- „Buburuza”

Propun jocul ”Buburuza”,care are ca scop descoperirea asemanarilor și deosebirilor dintre noi.Pe o foaie de flipchart voi desena o buburuză, iar participanții la activitate au ca sarcină să deseneze în interiorul buburuzei ceva ce au în comun ,iar pe piciorușele buburuzei ceva ce cred ca i fac unici.Jocul ne va ajuta sa ne cunoaștem mai bine pentru a ne putea accepta așa cum suntem fiecare.

Activitatea 2- "E loc și pentru mine!"

Scopul activității:

Promovarea unei atitudini tolerante, deschise, de înțelegere a copiilor cu CES, care să contribuie la incluziunea socială a acestora;

Înainte de a începe activitatea, precizez categoriile de copii cu CES

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii.

Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
  - copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
  - copiii cu handicap asociat;
  - copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
  - copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

În cadrul activității ,colegele au avut de realizat cu ajutorul unei coli A4 jocul "E loc și pentru mine!".Acestea au primit o coala A4 pe care au avut ca sarcina s-o taie în așa fel încât la final sa încapă toate în interiorul colii.

Activitatea 3-„Acceptă-mă așa cum sunt!!!”-proiect educativ(schimb de bune practici)

Proiectul educativ „*Acceptă-mă așa cum sunt!!!*” are în vedere desfășurarea unor activități de incluziune socială și rezolvarea unor probleme ce necesită tratare individualizată timpurie prin activități de corecție și de recuperare speciale pentru facilitarea includerii copilului în sistemul educațional obișnuit. Prin acest proiect se dorește informarea preșcolarilor, părinților și cadrelor didactice despre problemele copiilor cu cerințe speciale, în scopul influențării în bine a atitudinii societății civile față de această categorie de persoane. Copiii ne vor fi ghizi printr-o lume a jocurilor și

ne vor îmbogăți sufletește prin melodii și ritmuri vesele, pline de dragoste, dăruindu-ne declarația lor de iubire!

Activitățile au avut ca punct de pornire povestea „Broscuța Tuțu”.

”Răuștele și broscuța”

Activitatea debutează cu un joculeț realizat între educatoare și preșcolari, „Răuștele și broscuța”, joc ce are ca scop introducerea copiilor în activitate.

În sala de grupă preșcolarii descoperă două jucării din pluș, o rață și o broască țestoasă. Se inițiază o scurtă discuție despre aceste vietăți (mediul de viață, hrană) și se vor face referințe la asemănările și diferențele dintre cele două.

Copiii vor sta pe scaunele în formă de semicerc și printr-o scurtă conversație le voi spune că am să le citesc o poveste despre o răușcă și o broscuță țestoasă. Ei sunt de acord și îi rog să fie foarte atenți la mine pentru că, împreună vom povesti, pe baza imaginilor, conținutul povestirii. Voi citi povestea ”Broscuța țestoasă, Tuțu” cât mai expresiv, folosind mimica și gestică corespunzătoare. Conținutul poveștii va fi expus urmărindu-se succesiunea evenimentelor.

La finalul lecturării le voi cere copiilor să precizeze care este titlul și care sunt personajele întâlnite în poveste. Prezint imagini ce reprezintă aspecte din poveste și împreună le vom așeza pe panou în ordinea desfășurării acțiunii. Preșcolarii vor povesti pe scurt conținutul având ilustrațiile în față, iar cu ajutorul întrebărilor îi conduc să descopăr împreună aspectele educative ale povestirii.

La sfârșitul sesiunii preșcolarii au sesizat că, deși cele două vietăți sunt diferite, s-au ajutat între ele, au empatizat, au simțit respect și dragoste între cele două personaje ale povestirii.

„Steaua și steluțele”

În cea de-a doua zi activitatea debutează cu jocul de mișcare „Steaua și steluțele”, un joc recreativ unde educatoarea este steaua (poartă un ecuson cu o stea de culoare aurie), iar copiii sunt steluțele (au ecusoane cu steluțe colorate diferite, cu întrebări :CE?, CINE?, CAND?, DE CE?, UNDE?).

Copiii vor fi așezați pe scaunele în formă de semicerc și printr-o scurtă conversație ne vom aminti de povestea cu răușca și broscuța țestoasă citită cu o zi înainte. Cu ajutorul unei crenguțe fermecate vom descoperi pe covor steluțele de la metoada activ-participativă “Explozia stelară”. Voi explica regulile de desfășurare a activității pe grupe și rezolvarea sarcinilor fiecareia în parte. Toți copiii privesc imaginile și formulează în grup cât mai multe întrebări legate de imaginile prezentate și de conținutul povestirii. Pentru a obține cât mai multe conexiuni între întrebările descoperite, se stabilește ordinea adresării întrebărilor: (CE?, CINE?, CAND?, DE CE?, UNDE?). Pe rând fiecare grup vine lângă imagini și adresează celorlalte grupuri întrebări din conținutul poveștii, aceștia răspund, și astfel se stimulează activitatea grupurilor. Pentru fiecare întrebare și răspuns bun se acordă echipei o steluță, care se așază lângă steaua în jurul căreia stă grupul. Se stabilește grupul câștigător pe baza numărării steluțelor.

Preșcolarii au fost împărțiți în grupe, iar cu ajutorul întrebărilor vor sesiza diferențele și asemănările dintre cele două personaje, dar mai ales comportamentul celor două vietăți. Ei au sesizat că, deși cele două vietăți sunt diferite, s-au ajutat între ele.

” Căsuța viețuitoarelor”

Se lucrează pe echipe. Grupa de preșcolari este împărțită în două: echipa broscuțelor și echipa răuștelor. Fiecare echipă are de realizat, la activitatea practică, un cuib pentru rață (echipa broscuțelor) și un adăpost pentru broasca țestoasă (echipa răuștelor). Pentru început fiecare va desena pe o coală de

hârtie cuiburile pentru a putea să construiască din materiale naturale adăposturile viețuitoarelor. Construind casuțele fiecărei vietăți copiii învață cât de important este să se cunoască între ei, să lucreze în echipă, ajutându-se reciproc. Astfel, pot să-și construiască ideile, să-și exprime și să-și explice liber gândurile, să aibă încredere între membrii echipei, să poată să construiască împreună o lucrare, chiar dacă au idei diferite. Preșcolarii au la dispoziție o diversitate de materiale, sunt încurajați să se exprime liber în spațiul plastic, să-și pună în aplicare gândurile în mod creativ, neavând voie să critice ideile celorlalți. La finalul activității fiecare grup va prezenta lucrarea realizată și va scoate în evidență, cu ajutorul întrebărilor, ce și-au propus să facă și ce au reușit să realizeze. Ambele echipe au asamblat lucrările lor în una singură și au realizat o machetă, căsuța viețuitoarelor.

Preșcolarii la final își dau seama că lucrul în echipă este eficient, că ideile, deși diferite, sunt constructive, că nu trebuie să existe competitivitate între ei, ci ajutor reciproc.

”Schimbă echipa!”

Preșcolarii vor lucra tot pe echipe. În ziua a IV-a grupa de preșcolari schimbă între ele echipele. Cei care au fost echipa broscuțelor devin echipa rășustelor, și invers. Copiii trebuie să creeze un plan de acțiune, în grupă, pentru a putea să pună în aplicare ideile lor de schimbare. Vor privi cu atenție machetele pe care le-au confecționat cu o zi înainte și vor găsi soluții de îmbunătățire a locuințelor fiecărei vietăți, dar și reponsabilitățile fiecărui membru al echipei în realizarea sarcinii. Amintim copiilor că trebuie să fie realiști, creativi, ambițioși, dar și un lucru important să respecte munca echipei celeilalte, adică să nu strice nimic din ce au construit cu o zi înainte.

La finalul activităților preșcolarii descoperă că pot îmbunătăți lucrările realizate de fiecare echipă, că se pot respecta între ei și lucrările lor, că sunt creativi, că echipele sunt bine intenționate și nu se critică între ei.

”Schimbă finalul poveștii!”

Copiii se gândesc la un al treilea personaj, fie el unul negativ sau pozitiv, care poate schimba finalul poveștii. Vor vorbi liber despre ce au simțit pe parcursul celor 4 zile, cum s-au schimbat copiii, care au fost învățămintele. Finalul poveștii este desenat de fiecare copil pe o coală de desen. Educatoarea notează toate ideile copiilor ca împreună să construiască un alt final al acestei povești. Povestea este reluată și se prezintă în forma finală.

Preșcolarii își vor dezvolta imaginați, creativitatea, gândirea critică, comunicarea, astfel, fiecare copil se pregătește să devină SuperErou.

În loc de concluzii:

„.....în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu[...]toate aceste roade sunt bune,nici unul nu este de aruncat.De ce să nu acceptăm în școli,minți mai agere sau mai încete?De ce nu i-am ajuta?Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect....”

Comenius

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

**PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR IOSEP NADIA MARCELA, ȘCOALA
GIMNAZIALĂ „IORGU G. TOMA” VAMA**

**PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR PREUTESCU GABRIELA, ȘCOALA
GIMNAZIALĂ „IORGU G. TOMA” VAMA**

INFORMAȚII GENERALE:

COPIL: VICOVAN REMUS GEORGE

DATA NAȘTERII: 2013

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ IORGU G TOMA,, VAMA

CLASA a II- a

PROFESOR : IOSEP NADIA MARCELA

PREUTESCU GABRIELA

DOMICILIU STR. VICTORIEI nr. 103 - VAMA

ECHIPA DE CAZ: consilier, psihopedagog, învățător, părinți

DURATA DE DESFĂȘURARE:

20. 09. 2021 - 20. 12. 2022

DIAGNOSTICUL MEDICAL: Clinic sănătos

DIAGNOSTICUL PSIHOLOGIC: intelect limitat, deficit de atenție, percepție slabă, labilitate emoțională;

DIAGNOSTICUL EDUCAȚIONAL: Retard sever în asimilarea cunoștințelor și formarea capacităților de învățare în limita programei , deficiențe mintale ușoare, prezintă dizabilități cognitive și cerințe educative speciale care necesită adaptarea programei pentru învățământ special.

DATE ANAMNEZICE SEMNIFICATIVE:

Elevul provine dintr-o familie organizată, care se ocupă de creșterea și educarea sa, fiind singurul copil . La venirea în școală, în clasa pregătitoare, elevul prezenta grave tulburări comportamentale, își agresa colegii, plângea fără motiv; în prezent comportamentul lui s-a îmbunătățit și este chiar grijuliu cu ceilalți.

STAREA ACTUALĂ A SUBIECTULUI

(capacități, competențe, lacune, puncte slabe, nevoi)

- a) **Comportament motor și psihomotor:** motricitate slab dezvoltată, bimanualitate, lateralitatea este relativ bine definită, dreapta dominantă.
- b) **Comunicare și limbaj:** prezintă dislalie polimorfă, are un limbaj relativ bine dezvoltat, utilizează corect noțiunile de bază, nu realizează corespondența noțiunii speciale – noțiuni gen; nu alcătuiește cuvinte cu litere date și nici propoziții cu cuvinte date; face dezacorduri gramaticale.
- c) **Comportament cognitiv:** cunoaște toate literele, nu face sinteza literelor în silabe, scrie după dictare literalizată, copiază doar cu litere mari de tipar, citește doar pe litere; și-a însușit conceptul de număr, recunoaște cifrele în centrul 0-20 efectuează adunări și scăderi în centrul 0-20, doar în plan obiectual-concret și cu sprijin psihopedagogic.
- d) **Comportament social-afectiv:** eleva relaționează relativ bine cu colegii și personalul didactic și administrativ, are momente când devine negativistă sau agresivă, nu sesizează pericolul, necesită supraveghere și sprijin psihopedagogic permanent. Vine și pleacă însoțită la/de la școală.

e)

OBIECTIVE GENERALE ALE INTERVENȚIEI EDUCATIVE

- stimulare cognitivă
- integrarea școlară și socială
- terapia tulburărilor de limbaj
- terapii afectiv comportamentale

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ PE ARII CURRICULARE :

Obiective de referință	Arii curriculare
- formarea și exersarea priceperilor de exprimare orală; - citirea pe silabe (mono și bi) - înțelegerea și precizarea semnificației cuvintelor în textul studiat; - perfecționarea abilităților de scriere corectă și lizibilă de silabe, cuvinte, propoziții și a unor texte scurte.	Limbă și comunicare
- formarea numerelor naturale 0-20; - descompunerea numerelor naturale 0-20 în zeci și unități;	Matematică și științe ale naturii

- compararea numerelor 0-20; - formarea deprinderilor de calcul orar și în scris în cadrul operației de adunare și scădere cu, și fără trecere peste ordin 0-20	
- sortarea după diferite criterii: formă, mărime, culoare; - mănuierea corectă a instrumentelor de decupat, lipit, pictat; - perceperea trecerii timpului cu formarea reprezentărilor de acum, ieri, mâine;	Arte

MATEMATI	simplă, în manieră personală; - să repete după model, cuvinte, propoziții scurte; - să despartă în silabe cuvinte date, cu bătaie din palme sau cu mâna sub bărbie; - să formuleze cuvinte pe baza literei sau silabei inițiale; - să formuleze propoziții cu cuvinte cunoscute - să identifice sunetele în silabe și cuvinte, în poziție inițială; - să pronunțe prin imitație silabe directe (consoană+vocală); - să pronunțe prin imitație, cuvinte simple, familiare, cu suport concret; - să pronunțe prin imitație, combinații de două cuvinte simple, cu suport concret; - să identifice grafeme de tipar mari (jucării, litere tridimensionale): A, O, U, I, P, T, C, M, F, S, E, L, A, N, S, B, V, Z, A, I, D, R, J, T, G, H, X, K, CE, CI, GE, GI, CHE, CHI, GHE, GHI; - să formeze silabe prin asocierea grafemelor mari de tipar; - să identifice grafeme mari de tipar, în diferite contexte (ziar, reviste, tablă); - să citească în manieră proprie, silabe și cuvinte simple; - să alcătuiască propoziții simple cu cuvinte date, folosind suport concret; - să memoreze poezii	verbalizare, după model; Exerciții de asociere literă – sunet; Exerciții de alcătuire de propoziții simple cu cuvinte date; Exerciții de citire; Memorare de poezii, ghicitori Exerciții de scriere după model Exerciții de scriere după dictare	Carte de ghicitori		„Toamna”, „Roadele toamnei”, „Iarna pe uliță”, „Moș Crăciun”, Fișe de muncă independentă Copierea unor litere și cuvinte mono și bisilabice Scrierea după dictare a unor litere și cuvinte simple;	

CĂ	scurte, ghicitori, proverbe. - să realizeze semne pregrafice în spații de diferite dimensiuni; - să realizeze semne grafice în spații de diferite dimensiuni; - să scrie litere de tipar mari, după model; - să copieze silabe și cuvinte simple scrise cu litere de tipar - să sorteze obiecte/jucării după criteriul formă; - să sorteze obiecte/jucării după criteriul culoare; - să sorteze obiecte/jucării după criteriul mărime - să compare mulțimi de obiecte, cu cel mult 20 elemente; - să realizeze corespondența între numărul de elemente a unei mulțimi și cifră în concentrul 0-20; - să alcătuiască mulțimi cu număr dat de elemente, cu cel mult 20 elemente; - să numere crescător, pe baza suportului concret-intuitiv, în concentrul 0-20; - să numere descrescător, pe baza suportului concret intuitiv, în concentrul 0-20; - să copieze șirul numerelor crescător și descrescător, în concentrul 0-20; - să recunoască pe baza suportului concret, semnificația noțiunilor: • mai mult;mai puțin, la fel; • punem/vine; luăm/pleacă.	Exerciții de grupare de obiecte după diferite criterii Exerciții de alcătuire de mulțimi; De comparare a două mulțimi; Exerciții de asociere număr – mulțime de obiecte Exerciții de adunare și scădere în concentrul 0-20; Exerciții de asociere	Explicația, munca independentă, joc „Lego”, jucării de forme și mărimi diferite Explicația, Jucării de forme și mărimi diferite, numărătoare, bețișoare, Explicația, conversația, ceas din carton, bancnote, monede,		Proba scrisă – fisă de muncă independentă cu exerciții de adunare și scădere, Joc didactic „La magazin”	

	- să identifice vecinii unui număr dat în centrul 0-20, cu suport. - să rezolve oral cu suport adunări de doi termeni în centrul 0-20; - să rezolve probleme acționale și imagistice, cu o singură operație, în centrul 0-20; - să asocieze anumite repere orare cu activități/momente din viața lui; - să diferențieze unități monetare (monede/bacnote);					

Bibliografie: http://www.ecopii.ro/Articole despre copii /Agresivitatea la copii copii_agresivi.html;
<http://www.gradinite.com/site/Articole/Modalitati de a stapani furia copilului tau-educatie.html>;
[http://www.superbebe.ro/Micul bataus - Transforma agresivitatea in echilibru.html](http://www.superbebe.ro/Micul_bataus - Transforma agresivitatea in echilibru.html);
<http://www.itsybitsy.ro/Articole/Lumea-parintilor/Psihologie/Copil-3-7-ani/De ce este agresiv copilul meu? - articol-.html>.

Integrarea copiilor cu deficiențe în învățământul preșcolar- Exemple de bună practică

Educatoare Mihaela Irimescu, Grădinița PP.Nr.19, Brașov

Suntem cu toții diferiți! Ce bine!

Idealul educațional european al „societății pentru toți” este pentru România un....ideal. La noi în România incluziunea este un proces nestandardizat, nu există o strategie de aplicare a legislației în vigoare, cadrele didactice nu au fost suficient instruite să lucreze cu preșcolarii cu CES, iar adaptarea materiei și a mijloacelor de predare-învățare se face neprofesionist de cele mai multe ori. Activitățile, jocurile care ajută cel mai mult la integrarea copiilor cu CES, la dezvoltarea stimei de sine, au fost în special cele axate pe mișcare, cele muzicale, logico-matematice și, mai târziu, concursurile. Dar haideti să vedem și exemple concrete de jocuri pe care să le aplicăm la clasă:

Jocuri de socializare:„Poștașul”- este un joc îndrăgit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:

-Cine este?

-Poștașul!

-Și ce ne aduce?

-O scrisoare?

-Pentru copiii care...(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina. Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, copilul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală/grădiniță un copil este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

„Deschide urechea bine!”- cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un copil stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat.Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, este o modalitate facilă de a învăța numele colegilor.Jocuri de stimulare senzorială: Orele de muzică și mișcare; arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru copiii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întregul colectiv:

Cursa broscuțelor- Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animăluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Modelaj din aluat – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.

Împerechează obiectele după sunet- în cutiuțe mici de plastic (gen de surpriză de ou Kinder) se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgele, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

Jocuri de autonomie personală:

Numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei personale se poate face și la școală, nu numai la ședințele de terapie individuală, doar că un pic altfel, împreună cu copiii tipici!

Astăzi ne ordonăm lucrurile! Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. Odată pe săptămână, educatoarea îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările. Copiii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.

Jocurile de rol– sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.

Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală: „Mergi în ritmul dat de mine!”, „Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

Jocuri de dezvoltare cognitivă: Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Copilul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării sale intelectuale.

Bibliografie:

<https://www.autismspeaks.org/sites/default/files/school-community-tool-kit-romanian.pdf>

<https://helpedu.ro/doc/Ghid-parinti-instrumente-scoala-online-copii-CES.pdf>

CURRICULUM ADAPTAT

PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ISPAS AMALIA

G.P.P. PUI DE LEI PITEȘTI, ARGEȘ

Nume preșcolar O. G.

TULBURARE DE SPECTRU AUTISM. ÎNTÂRZIERE MINTALĂ

Gradul de handicap: GRAV

Responsabil de caz: Prof. Înv.Preșcolar Ispas Amalia

DISCIPLINA : DOMENIUL ȘTIINȚE

COMPETENȚE GENERALE

1. Identifică categorii de obiecte, ființe, figuri geometrice;
2. Evidențiază caracteristicile unor obiecte localizate în spațiul înconjurător;
3. Demonstrează familiarizarea cu conceptul de număr și cu numerația;
4. Identifică mărimea sau cantitatea.

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Să-și îmbogățească experiența senzorială, ca bază a cunoștințelor matematice referitoare la recunoașterea, denumirea obiectelor, cantitatea lor, clasificarea, constituirea de grupe, mulțimi, pe baza unor însușiri comune(formă, mărime, culoare) luate în considerare separat sau mai multe simultan	Diferențiază obiectele în funcție de culoare	Activități de selectare/ sortare/ potrivire de obiecte după criteriul culoare Obiecte și/ sau imagini cu diferite obiecte uzuale de diferite culori Jocuri de mișcare	Diferențiază culorile Selectează/ potrivește corect obiectele în funcție de criteriul culoare	Sarcinile vor fi adaptate la nivelul de înțelegere al copilului Toate sarcinile de lucru trebuie însoțite de suport concret-intuitiv Se recomandă ca instrucțiunile verbale ale cadrului didactic să fie simple și scurte, bine structurate logic, să fie rostite într-un limbaj clar și rar și însoțite de gesticulația corespunzătoare și/ sau dublate de mijloace de comunicare augmentativă și/ sau alternativă

Să recunoască, să denumească, să construiască și să utilizeze forma geometrică cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi în jocuri	Recunoaște figuri geometrice cu ajutorul materialelor puse la dispoziție: cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi	Activități de selectare/ sortare/ potrivire de forme geometrice Activități de colorat a formelor geometrice cunoscute Activități de trasare de forme geometrice, trecând cu creionul peste o linie deja trasată.	Trasează figuri geometrice cunoscute trecând cu creionul peste o linie deja trasată (cu sprijin) Selectează și potrivește forme geometrice Colorează formele geometrice cunoscute	
Să înțeleagă și să numească relațiile spațiale relative, să plaseze obiecte într-un spațiu dat ori să se plaseze corect el însuși în raport cu un reper dat	Înțelege noțiuni elementare de orientare spațială „sus-jos” , „în față- în spate” , „pe-sub”.	Jocuri de mișcare Demonstrația Explicația	Răspunde motric la comenzile „sus-jos” , „în față- în spate” , „pe-sub”. Poziționează corect obiectele în spațiu în funcție de un reper sau se poziționează corect pe sine în spațiu în funcție de un reper dat	
Să aplice norme de comportare specifice asigurării sănătății și protecției omului și naturii	Respectarea regulilor elementare de igienă individuală și colectivă	Jocuri interactive Planșe cu imagini privind regulile de bază Demonstrația Explicația	Respectă principalele reguli de igienă colectivă și individuală: își așteaptă rândul, se comportă civilizată față de ceilalți colegi	
Să-și adapteze comportamentul propriu la cerințele grupului în care trăiește (familie, grădiniță, grupul de joacă)	Învăță să aștepte într-o situație dată Își cunoaște responsabilitățile în microgrupul din care face parte Acceptă și oferă sprijin Dobândește,	Jocuri interactive Planșe cu imagini privind regulile Demonstrația Explicația	Respectă regulile și îndrumările în cadrul procesului instructiv-educativ	

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

	treptat, autonomie în activitatea zilnică Respectă normele de conviețuire socială			
Să cunoască unele elemente componente ale lumii înconjurătoare	Cunoaște anumite elemente ale obiectelor, aerului, apei, solului, vegetației, faunei, ființa umană ca parte integrantă a mediului, fenomene ale naturii și interdependența dintre ele	Jocuri interactive Planșe cu imagini Demonstrația Explicația Calculatorul	Fișe de evaluare Observația individuală Observația sistematică	
Să demonstreze familiarizarea cu conceptul de număr și numerația	Recunoaște cifrele în concentrul 0-5 Alcătuiește grupe de obiecte în limitele 1-5 Numără corect aceste obiecte	Jocuri interactive Planșe cu imagini Demonstrația Explicația Calculatorul	Fișe de evaluare Observația individuală Observația sistematică	

Incluziune sau integrare în grădinițele de masă

Profesor învățământ preșcolar Feri-Andreea Istrate Grădinița P.P Nr.28, Ploiești

Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice.

Așa cum spune și Ecaterina Vrășmaș în lucrările de specialitate, educația pentru toți copiii este o nevoie a societății actuale. Toți avem nevoie de educație, nu numai unii dintre noi.

„Educația pentru toți se definește ca: educație de calitate, eficiență, responsabilitate, pluridisciplinaritate, proces complex, strategii de respectare a drepturilor, evidențiere a valorii individuale umane” (E. Vrășmaș, Revista. Înv, Preșcolar, 1-2/2006, p. 54).

Împreună cu copiii tipici din școlile de masă, cresc și se dezvoltă și o altă categorie de copii și anume, cei cu cerințe sau nevoi speciale (CES). Fiecare copil este unic și prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare individuală, personalizată. Copiii cu cerințe educative speciale au și ei aceleași nevoi de bază în creștere și dezvoltare ca toți copiii: nevoia de afectivitate și securitate, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate și independență.

Incluziunea lor în învățământul de masă, integrarea socială și educarea acestora necesită comunicare între instituții și oameni, empatie, compasiune, respectul acordat necondiționat persoanei umane și nediscriminare.

Grădinița, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, alături de misiunea de a transmite copiilor informații și un bagaj solid de cunoștințe reprezintă un mediu prioritar pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Cel puțin în grădinițele cu program prelungit, unde copilul petrece foarte mult timp, aceste ore și ani pot fi marcați de segregare, de excluziune sau pot fi marcați de efortul de a adapta metodele, tehnicile și instrumentele de care dispune educatorul pentru a facilita integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în mijlocul copiilor fără CES.

Putem spune că nu este suficient să includem un copil într-un grup, este nevoie ca programul să se schimbe în așa fel încât fiecare copil să fie bine primit. În momentul de față putem spune că nu se poate vorbi de incluziune, ci doar de integrare.

Sunt schimbări pe care profesorii le pot face pentru a favoriza incluziunea:

- Să elaboreze planuri de dezvoltare de parteneriat cu familia și alți factori implicați;
- Să se dezvolte personal privind educarea copiilor cu cerințe educative speciale;
- Să pregătească copiii pentru a se accepta unii pe alții, pentru a putea lucra împreună;
- Să asigure un climat primitiv și deschis în grădiniță;
- Să asigure un curriculum flexibil și deschis;
- Să evalueze fiecare copil prin observație directă și indirectă;
- Să asigure participarea tuturor părinților la decizii și acțiuni în favoarea tuturor copiilor;
- Să evalueze progresele din punct de vedere intelectual, dar și al relațiilor sociale, al imaginii de sine, al încrederii în forțele proprii.
- Să elaboreze planuri individualizate, personalizate la copiii care au nevoie de sprijin în dezvoltare.
- Să facă schimb permanent de idei cu educatoare, părinți și specialiști.

Este nevoie de multă implicare din partea tuturor factorilor implicați în educația copiilor, pentru a putea răspunde unicității și diversității acestora și a asigura educația tuturor.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Consider că o grădiniță incluzivă trebuie să fie, așa cum spunea domnul profesor Gabriel Albu în cartea „ Grijile și îngrijorările profesorului”, „o școală prietenoasă”.

Școala prietenoasă este școala unde:

- Sunt stimulate energiile pozitive, iar entuziasmul este starea obișnuită;
- Copiii se simt în siguranță, iubiți și protejați;
- Copiii sunt doritori să vină, să descopere;
- Orice copil este ajutat, să învețe, să își exprime individualitatea;
- Profesorii folosesc un limbaj al acceptării;
- Este un loc unde toată lumea zâmbește;
- Profesorii și elevii simt satisfacția muncii lor;
- Se desfășoară foarte multe activități în parteneriat cu comunitatea.

Grădinița incluzivă îi învață pe copii să trăiască printre oameni, să-și exprime sensibilitatea, să-și dorească prietenie, colaborare, să dezvolte și să întărească spiritul de echipă.

Din păcate există și limite ale incluziunii:

- Uneori devine o simplă plasare a copiilor împreună;
- Slaba preocupare a unor educatori pentru informare și perfecționare;
- Slaba preocupare a unor părinți pentru informare;
- Strategiile nu corespund întotdeauna nevoilor individuale de valorizare și potențare ale fiecărui copil;
- Integrarea copiilor se face fără a realiza condiții egale;
- Lipsa specialiștilor în consilierea părinților, copiilor și educatorilor în grădinițe;
- Fonduri insuficiente alocate învățământului.

Părinții și cadrele didactice poartă, în egală măsură, răspunderea pentru contribuția și efortul în construirea unei relații de bună colaborare în beneficiul copilului. Pentru ca parteneriatul să fie cu adevărat eficient, nu unul formal, este important ca părinții să fie implicați în luarea deciziilor, să devină participanți activ în planificarea, organizarea, implementarea și evaluarea oricăror practici pozitive, să identifice în tematica acțiunilor informațiile oferite despre copiii lor.

Copiii cu CES, cât și cei tipici au nevoie să fie încurajați, ascultați, respectați, au nevoie de atenție din partea familiei, colectivului de copii, cadrelor didactice și societății pentru a reuși să se dezvolte armonios.

Bibliografie:

1. Albu, Gabriel (2013). *Grijile și îngrijorările profesorului*. Editura Paralela 45, Pitești.
2. Văjmaș, Ecaterina, (2008). *Educație timpurie și grădiniță adaptată*. București: Asociația RENINCO, România.

Webografie:

3. <https://www.educatiepentruviata.ro/2017/scoala-incluziva/> accesat la data de 18.03.2022 pagina web
4. <http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Raport-Copiii-cu-dizabilitati.pdf> accesat la data de 18.03.2022 are autori

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Învățător: LAZĂR LILIANA

Numele și prenumele beneficiarului: A.N.

Data și locul nașterii: 05.08.2015, BICAZ

Domiciliul: sat NEAGRA com.TAȘCA , jud. NEAMȚ

Școala/ Instituția: Școala Gimnazială “Vasile Mitru” TAȘCA- clasa pregătitoare

Echipa de lucru:

Învățător: LAZĂR LILIANA

Rezultatele evaluării complexe (problemele cu care se confruntă copilul/elevul):

- **din punct de vedere psihologic:** elevul este diagnosticat: Tetrapareză spastică – formă severă,
  - Malformație cerebrală- Sindrom Dandy Walker și Agenezie parțială de corp calos
  - Retard sever/ profund în dezvoltarea motorie și psihică;

Procesare deficitară la nivelul operațiilor cognitive, dificultăți de concentrare a atenției, are certificat de încadrare în grad de handicap.

- **din punct de vedere psihopedagogic:** nu face față cerințelor școlare; adaptare inferioară la cerințele programei școlare;
- **din punct de vedere social:** elevul nu și-a însușit parțial regulile școlare de grup, nu inițiază relații interpersonale, imită parte din comportamentul mamei, are multe stereotipii
- **din punct de vedere al achizițiilor școlare:**

- **limba română:** nu înțelege de fiecare dată mesajul transmis, vocabularul este sărac, presărat cu ecolalii/stereotipii verbale; are posibilități de exprimare reduse, denumeste obiecte familiare, nu reușește să scrie literele, nu respectă spațiile,
- **matematică:** numără în ordine crescătoare de la 0-10, însă nu poate număra descrescător, nu poate efectua calcule în centrul 0-100;

Alte informații: Părinții colaborează cu școala. În particular elevul beneficiază de terapie recuperatorie.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE: teste de evaluare, chestionare orale, observații curente, aplicații practice, convorbire individuală cu elevul, cu familia, fișe de lucru utilizate la diferite activități, observația spontană și dirijată.

PRIORITĂȚI PENTRU ANUL ȘCOLAR 2021-2022:

- structurarea unor comportamente dezirabile (elaborarea unor modele de comportament cu un grad mare de adaptare școlară și socială);
- antrenarea elevului în activități plăcute pentru a-l stimula;
- antrenarea elevului în activități extracurriculare;
- dezvoltarea motricității generale și a finei motricități;
- dezvoltarea abilităților de numerație și calcul matematic;
- dezvoltarea abilităților de citire și înțelegere a mesajului receptat
- formarea deprinderilor de scriere corectă și respectare a spațiului de scris;
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului;
- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;

Structura programului de intervenție personalizat:

Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progreselor	Metode și instr. de evaluare
Să înțeleagă mesajele orale, să se exprime în diverse situații, Să citească litere/silabe cuvinte simple, Să formuleze enunțuri simple după imagini sau pe baza unui cuvânt,	Conversația, explicația, jocul, munca independentă, demon-străția, învățarea prin descoperire, imagini, alfabetar, planșe, fișe de lucru, exercițiul	Sept 2021 Iunie 2022	Efectuează enunțuri Identifică literele, Scrie după model cuvinte,	Observația directă, aprecieri verbale, Incurajări, Evaluarea rezultatelor concrete fișe, planșe, Lucrări

Să identifice/asocieze sunete, silabe , cuvinte în propoziții, Să scrie după model silabe,cuvinte				practice
Să recunoască nr. nat 0-31, să le scrie ,să le ordoneze , Să efectueze operații de adunare și scădere 0-20 folosind suport concret	Exercițiul, demonstrația, aplicația,jocul,fișe de lucru, planșe,imagini,jetoane	Sept 2021 Iunie 2022	Efectuează adunări și scăderi cu sprijin în concentrul 0-10	Evaluare orală, încurajare
Să recunoască figuri și corpuri geometrice și să le deseneze	Jocuri,exercitiul	Sept 2021 Iunie 2022	Recunoaște figuri geometrice Desenează cu ajutor	Aprecieri verbale
Să recunoască părțile corpului uman și organele interne	Imagini, fișe de lucru, explicația,jocul didactic, învățarea prin descoperire	Sept 2021 Iunie 2022	Identifică părțile corpului prin imitare	Evaluare orală
Să aibă repere spațio-temporale	Jocul, explicația, demonstrația	Sept 2021 Iunie 2022	Identifică cu ajutor momentele zilei, poziția obiectelor în spațiu	Observația directă
Să recunoască fenomene ale naturii,să identifice caracteristicile anotimpurilor	Planșe,jocuri,fișe,învățarea prin descoperire,	Sept 2021 Iunie 2022	Identifică după imagini elementele specifice anotimpurilor cu ajutor	Încurajarea aprecierea verbală

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Obiective realizate: se implică mai mult în activități directe, încearcă să lucreze pe fișe, realizează sarcinile cu ajutor acțional.

Dificultăți întâmpinate: neîncredere în propriile forțe, rezistența mică la efort intelectual, opoziționismul

Metode cu impact ridicat:

-pozitiv: încurajarea, aprecierile verbale ,stimularea si expunerea constantă la experiențe pozitive încununate de succes;

negativ:_____

Revizuirea programului de intervențieeducațional-terapeutică:

În semestrul al II-lea se consolidează competențele dobândite anterior.

Recomandări particulare:

- Dezvoltarea abilităților de comunicare și socializare.
- Menținerea legăturii dintre școală-familie.

Rolul și modul de implicare a părinților în program

- Consilierea membrilor familiei.
- Stabilirea unui program zilnic de activități recuperatorii acasă, evaluarea realizării activităților din cadrul programului.
- Monitorizarea comportamentului.
- Stabilirea consecințelor pozitive și negative. Aplicarea acestora.
- Oferirea unui mediu armonios de dezvoltare.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

**Profesor Învățăământ preșcolar Elena Olga
G.P.P. „Prichindel „ Suceava**

Echipa programului de intervenție : educatoare -Prof. Lența Olga

*profesor logoped

*consilier pedagogic

Numele și prenumele copilului : I.C.

Sex:Băiat

Grupa: mijlocie

Problema vizată: Simptome de hiperactivitate :

- agitație/ neliniște
- motricitate excesivă
- dificultăți în a se angaja în activități distractive
- logoree permanentă/ discută despre altceva
- Simptome de impulsivitate
- îi întrerupe/ deranjează, pe colegi
- nerăbdător, are dificultăți în a – și aștepta rândul
- agasează și agresează copiii, intră în conflict cu ceilalți
- nu vrea să participe la activitățile de la grupă

Rezultate obținute de copil în grupa mică ,

- nu au fost pe măsura așteptărilor datorită incapacității de se concentra suficient de mult pentru fiecare sarcină .Realizează corect sarcinile date ,dar cu multe insistențe de a fi atent și cu motivații special alese pentru el. Uneori rezolvă o sarcină corect apoi mângâiește toată foaia.

1.Obiectivul intervenției

- Nevoia de integrare în colectivul de copii;
- Nevoia de rezolvare cu succes a sarcinilor de învățare ;
- Nevoia de îmbunătățire a imaginii de sine ;
- Diminuarea comportamentului indezirabil: agasarea celorlalți copii;

2.Cauzele comportamentului

- copie exemplele negative (modele) din filmele cu desene animate;
- vrea să iasă în evidență;
- nu a avut în familie un sistem de recompense- pedepse (a primit totul necondiționat) ;
- vrea să se impună pentru a - și învinge timiditatea;

Activități specifice pentru realizarea nevoilor

1. Disciplinarea , pentru realizarea căreia , regula nr.1 este consecvența . De câte ori va greși i se va explica, i se va atrage atenția, astfel nu ne poate manipula , ascunzând faptele pentru a evita pedeapsa. Trebuie însă făcută distincția dintre disciplinare și pedeapsă. Pedeapsa se naște din răzbunare(N.T. Anderson).
2. Explicarea problemelor pe care le are.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Hiperactivitatea dezvoltă sentimentul de inferioritate. Acest lucru, duce la tristețe, deprimare, izolare.

3. Critica pozitivă, este o metodă specifică.
4. Susținere și sprijin, știut fiind faptul că e nevoie de timp pentru formarea deprinderilor.
5. Stabilirea de obiective reale, copilul hiperactiv neavând nevoie de indulgență, el trebuind să-și asume responsabilități
6. Program comun, copilului explicându-i în limitele posibilităților lui ce are de făcut, apoi repetându-se de mai multe ori.
7. Laudă pentru orice încercare a sa.
8. Mediu propice pentru a se concentra , acasă trebuie să i se creeze o atmosferă liniștită fără stimuli care-i distrag atenția,
9. Ședințe cu un psiholog atât copilul cât și mama pentru a conștientiza metodele de lucru benefice dezvoltării copilului.
10. Ședințe de lucru cu profesorul logoped din unitate.

Obiective propuse

- dezvoltarea abilității de exprimare a emoțiilor pozitive.
- progresul făcut să fie monitorizat și apreciat
- stabilirea de reguli împreună cu C.
- evitarea comparației între C și un alt copil din grupă.
- evaluarea propriilor activități.
- dezvoltarea încrederii în forțele proprii
- integrarea cu succes în colectivul grupei
- îmbunătățirea realizării sarcinilor din cadrul activităților comune și finalizarea acestora
- discuții cu părinții cu privire la alimentația copilului

Activități specifice acestui obiectiv

- acordarea de roluri de lider în jocurile de echipă.
- rezolvarea problemelor împreună cu el.
- participarea lui C. la jocuri de echipă.
- focalizarea atenției educatoarei pe aspectele pozitive.
- gestionarea corectă a conflictelor.
- realizarea comunicării dintre copii, ajutându-l în a-și face un grup de prieteni
- realizarea unor activități de ajutorare reciprocă între copii.
- realizarea unor activități care merg pe acceptarea diferențelor.
- folosirea unor strategii moderne de învățare și a unui mobilier adecvat
- stimularea motivației învățării prin acordarea de laude, recompense
- activități de analiză a modului de realizare a sarcinilor.
- adaptarea sarcinilor conform posibilităților.
- realizarea unei relații de colaborare și parteneriat între educatoare și familie.
- stabilirea unui program de activități statice combinate cu exerciții,
- Excluderea cauzelor emoționale datorate familiei.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. Înv.Preșc. , Violeta Leonte, Grădinița cu Program Prolungit Nr.8 Buzău

Educatore, Adelina Lupu, Grădinița cu Program Prolungit Nr.8 Buzău

Informații confidențiale:

Numele și prenumele preșcolarului: M.A.

Data nașterii: 18.08.2018

Vârsta: 3 ani

Domiciliul: Buzău

Date familiale:

-familie constituită legal

-posibilități bune de creștere și educație

- locuiesc toți într-un apartament;

Diagnostic medical: Întârziere în dezvoltarea cognitivă cu afectarea limbajului expresiv și elemente de discontact

Stare de sănătate: relativ bună

Diagnostic psihologic:

- stare de agitație psihomotorie, capacitate slabă de efort, concentrare redusă;

-atenție greu de captat;

-retras, capricios,labilitate emoțională;

Evaluare pedagogică:

- exprimare greoaie în limbaj, volumul limbajului sărac, necooperant;

- deseori are reacții violente;

- nivel de inteligență scăzut;

- nu are formate deprinderi practice,dezordonat,dezorientat,agresiv cu copiii,aruncă cu jucarii;

- nu are formate deprinderi elementare de igiena personală;

Specialiști care intervin în aplicarea programului:

-educatoarea:

- terapie cognitivă, ludoterapie, stimulare psihică intensivă prin activitatea la grupă;

-consilierea familiei(frații mai mari ,mama,bunica),supravegherea copilului,colaborare cu factorii implicați;

-medicul: tratament medical adecvat, reevaluări lunare;

Scopul:

Dezvoltarea potențialului cognitiv al copilului în vederea integrării lui în grupul de copii și în activitățile specifice grădiniței.

Obiective cadru:

-dezvoltarea abilităților cognitive specifice vârstei preșcolare;

-dezvoltarea abilităților de comunicare cu cei din jur;

- socializare,relaționare cu copiii și personalul grădiniței;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- însușirea unor deprinderi elementare de comportament și deprinderi igienice;
- creșterea nivelului de dezvoltare și coordonare psiho- motrică ;

Intervenția educatoarei în cadrul grădiniței:

Tipuri de activitate:

- dezvoltarea abilităților de comunicare, activități pe centre de interes;
- activități practice,educația pentru societate;
- activități artistico-plastice,educația muzicală;
- activități de educație fizică și sport;

Strategii centrate pe copil:

- procedee de lucru simple, cu grad mic de dificultate; valorificarea maximă a jocurilor;
- stimularea corespunzătoare a senzațiilor și percepțiilor;
- valorificarea ariilor de stimulare și a tuturor spațiilor din grădiniță cu care copilul vine în contact (care influențează în mod pozitiv dezvoltarea fizică, intelectuală, afectivă, senzorială și socială a copilului).

Resurse, mijloace:

- material didactic adecvat fiecărei activități;
- jucării,truse de joc,truse de joc sportive;
- cărți cu imagini, cărți de colorat;
- planșe, jetoane;

Metode și instrumente de aplicare:

- jocul didactic, jocul de mișcare,jocul de rol;
- percepția și manipularea de obiecte;
- conversația, explicația,exercițiul

Obiective operationale:

Dezvoltarea abilităților de comunicare:

- să perceapă și să rostească cuvinte în propoziții simple;
- să răspundă adecvat(verbal sau comportamental) la ceea ce i se spune,la ce i se cere,să participe la activități;

Terapia cognitivă:

- să cunoască și să recunoască obiecte ,jucăriile,lucrurile din jurul său;
- să cunoască și să recunoască unele reguli simple de comportare civilizată;
- să cunoască bine spațiul grădiniței ,personalul grădiniței,cu care vine în contact zilnic;

Dezvoltarea motricității:

- să utilizeze obiecte, jucării ușor de manevrat,să nu le strice,să aibă grijă de ele;
- să recunoască anumite obiecte, jucării;
- să știe să se autoservească și să așeze la locul lor obiectele utilizate;
- să ofere și altor copii jucăriile pe care le folosește,să se joace cu ceilalți copii,să nu arunce cu jucarii;

Consilierea familiei:

- discuții despre comportamentul copilului;
- exemplificări despre activitatea desfășurată,despre progresele obținute pas cu pas;
- explicații despre metodele aplicate, de răbdarea de care este nevoie,de încurajarea permanentă la adresa copilului,de laude și mângâieri și multă atenție din partea familiei;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Acest „Plan de intervenție personalizat” va fi revizuit periodic, în funcție de progresele obținute în dezvoltarea copilului, în funcție de comportamentele atinse, a integrării în colectivul de copii.

La această structură generală se adaugă conținutul propriu-zis al activității, în pași mici, întocmind o planificare săptămânală.

Metode și instrumente de evaluare:

-evaluare orală;

-observație directă;

-evaluarea rezultatelor concrete: desene, lucrări practice, portofoliul copilului, etc;

-se face prin exerciții susținute, prin jocuri educative având ca puncte tari automatismele întreținute, convorbiri cu copiii, povestiri, conversații, convorbiri cu părinții, convorbiri cu medicul și psihologul.

Obiective realizate:

-pregătirea copilului de a răspunde pozitiv în grupul de copii, de a face față în mod natural la integrarea în grupă, promovarea unei atitudini deschise, de acceptare a copiilor cu nevoi speciale și restul grupului.

Dificultăți întâmpinate:

-munca susținută, posibilități de modulară a programului zilnic, adaptare curriculară individualizată;

Metode cu impact ridicat:

pozitiv

- învingerea timidității, de a nu se izola de grup, încredere în sine, acceptarea celorlalți copii.

negativ

- necesită timp și implicare uneori în defavoarea celorlalți, tehnici speciale de predare, de lucru prin schimbarea regulilor.

-

Recomandări particulare:

-îmbunătățirea comunicării și cooperării cu părinții copiilor pentru program susținut pentru ameliorare și progres.

Rolul și modul de implicare a părinților în program:

-stimularea dezvoltării atitudinilor pozitive ale părinților de a fii alături de copil, de cerințele speciale ale copilului, să aibă multă răbdare, încredere, să acorde atenție pozitivă la eforturile copilului, să conștientizeze că este nevoie de timp și efort din partea lor, de a sesiza, anticipa și a repeta situații educative pentru înțelegerea manifestărilor copilului.

Integrarea școlară a copiilor cu dizabilități

Prof. înv. primar Low Delia Simona
Școala Gimnazială Crăciunelu de Jos
Localitatea Crăciunelu de Jos

Orice ființă socială depinde de cel de lângă el. Această dependență înseamnă, de fapt, ajutor, posibilitatea de a comunica și coopera. Astfel se naște sentimentul de apartenență și solidaritate umană, precum și sentimentul de securitate al individului.

Din categoria copiilor cu CES (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe la care, cerințele speciale sunt multiple, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări episodice de inadaptare la exigențele școlii. Deci, din această categorie fac parte : copiii cu deficiențe senzoriale : vizuale, auditive, locomotorii; copiii cu deficiențe mintale; copiii cu tulburări afective (emoționale); copiii cu handicap asociat.

Integrarea școlară a acestor copii presupune dezvoltarea unui sistem educațional comprehensiv și cooperarea dintre toți actorii implicați în procesul de educație: cadre didactice, părinți, copii, specialiști din comunitate. Împreună, printr-un program educațional și terapeutic – recuperator coordonat, toți partenerii vor urmări să obțină maximum de autonomie pentru copil. Părinții sunt factorii a căror contribuție este esențială în procesul de integrare și incluziune deoarece oferă puncte de vedere și experiențe la care cadrele didactice nu pot ajunge decât prin aceștia.

Școala incluzivă și cadrele didactice trebuie să creeze un mediu primitor pentru implicarea familiei în :

- ✓ elaborarea și aplicarea programului educațional și terapeutic-recuperator al copilului lor;
- ✓ cât mai multe activități terapeutice pentru continuarea lor acasă;
- ✓ schimbul de informații despre copil;
- ✓ completarea programului terapeutic-recuperator

Copilul diferit se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Datorită acestui rol de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare sau respingere.

Alături de părinți, școala se constituie într-un mediu important de socializare prin acțiuni de integrare și incluziune. Formele de integrare a copiilor cu CES pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Integrarea se realizează treptat, pe măsura dezvoltării unui copil, școala fiind din acest punct de vedere un mediu și un factor fundamental al socializării la vârsta copilăriei. În cazul copiilor integrați individual în clasele obișnuite ale ciclului primar, segmentul celor cu dificultăți de învățare ocupă o pondere însemnată, iar activitatea de educație și instrucție trebuie privită dintr-o altă perspectivă. În acest sens consider că planificarea și desfășurarea activităților în parteneriat didactic la clasă (învățător / prof. de sprijin) constituie o modalitate eficientă de lucru;

În școala noastră, învățătorul și prof. de sprijin vor planifica activitatea în procesul instructiv-educativ și terapeutic recuperator astfel: vor parcurge aceleași unități de învățare; vor diferenția sarcinile în funcție de posibilitățile copilului; vor întocmi împreună fișele de lucru și fișele de evaluare; notarea va fi făcută după descriptorii de performanță adaptați, în cazul celor cu adaptare curriculară; modalitățile de parcurgere a conținuturilor vor fi diferite; prof. de sprijin va efectua activitățile terapeutic-recuperatorii predominant prin joc.

De ex. pentru unitatea de învățare “ Iarna” – ca temă integratoare pentru mai multe arii curriculare (cls. A II –a) am putut realiza o eficientă intervenție educațională și terapeutic-recuperatorie pe toate domeniile: stimulare cognitivă, terapie prin joc, terapie ocupațională, formarea autonomiei personale și socializarea. Am utilizat o gamă variată de jocuri, dat fiind faptul că elevul cu dificultăți de învățare învață mai repede prin joc. La sfârșitul fiecărei perioade de intervenție, copilul a fost evaluat de miniechipa care a lucrat cu el (învățător, prof. de sprijin, părinte) și care s-a întrunit și a discutat despre modul în care s-a desfășurat activitatea în perioada respectivă (cel puțin trei luni): realizarea obiectivelor, obstacole întâlnite și întocmirea unui nou plan de intervenție.

În felul acesta fiecare membru al miniechipei a avut un feed-back al muncii lui, luându-și astfel măsuri de eficientizare a activității. În general, în activitatea de predare – învățare, am folosit metode și tehnici de lucru activizante, am încurajat relațiile de prietenie și comunicare între toți copiii din clasă, am încurajat părinții copiilor să se implice în viața școlii, am adaptat conținuturile transmise la posibilitățile de înțelegere a copiilor integrați.

Iată câteva posibile metode și procedee de învățare prin cooperare, care pot fi aplicate și în condițiile educației incluzive: brainstorming-ul individual și în perechi, știu / vreau să știu/ am învățat, gândiți/ lucrați în perechi / comunicați, activitate dirijată de citire – gândire, turul galeriei, masa rotundă, etc.

Pornind de la rezultatele evaluării inițiale și caracteristicile grupului de elevi, membrii echipei vor selecta obiectivele de referință și activitățile de învățare. Prin realizarea conținuturilor propuse de membrii echipei, copiii vor dobândi abilități și achiziții, în vederea formării și dezvoltării competențelor cheie : abilități de comunicare (verbală, nonverbală, scrisă); abilități de operare cu structuri perceptiv – motrice de formă, mărime, culoare, precum și cu noțiunile și raporturile de orientare spațială și temporală ; abilități de utilizare a nr. naturale învățate, în situații concrete de viață ;capacitatea de a observa și explora mediul înconjurător prin intermediul simțurilor ; capacitatea de a recunoaște plantele, animalele și utilitatea acestora; capacitatea de înțelegere a transformărilor din natură;priceperi și deprinderi practice necesare în viața de zi cu zi; abilități de adaptare la cerințele grupului și de lucru în echipă;abilități antreprenoriale;deprinderi și abilități civice.

Procesul de integrare cere și acțiunea unei echipe pluridisciplinare care să sprijine dezvoltarea copilului din toate punctele de vedere. Un alt segment de activitate al echipei pluridisciplinare îl constituie consilierea copiilor și a familiilor acestora.

Cred că este necesar constituirea, la nivel de școală incluzivă, a unei Comisii mixte de consiliere, care să desfășoare nu numai activități de informare și prevenție ci și intervenții socio-educative în sprijinul familiei. Membrii acestei comisii să desfășoare toate tipurile de activități de intervenție: “ față în față”, pe grupuri mici de părinți care au interese comune, pe grupuri mai mari de părinți care să rezolve anumite probleme în grup; să urmărească vizitele cadrelor didactice la domiciliul copiilor și modul în care aplică parteneriatul educațional. Din această comisie pot face parte: consilierul școlar, consilierul psihopedagog, asistent social, cadre didactice de sprijin, profesori, institutori,părințicare să cunoască mecanismele formării și schimbării pentru: comportamente sociale și individuale, deprinderi, atitudini, imagine de sine, responsabilitate socială și parentală, schimbarea setului de valori.

Altă formă de intervenție e recuperarea, adică folosirea sistematică și eficientă a restanțelor funcționale ale copilului. Se poate realiza recuperarea și prin învățare, ea presupune adaptarea

curriculumului școlar, a metodologiei, a strategiilor de învățare, și folosirea unui material didactic specializat. Integrarea e optimizată și prin recuperarea prin psihoterapie-diminuarea trăirilor afective negative, a frustrației, a complexelor, a sentimentului de inferioritate și inutilitate; prin stimularea încrederii în sine, prin conștientizarea cauzelor ce conduc spre eșec, dar și prin asumarea deficienței.

O integrare funcțională presupune și participarea în comun a elevilor cu dizabilități alături de colegii lor din școala obișnuită, la diferite activități școlare și extrașcolare (excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole). Optimizarea integrării se face și prin terapie educațională –integrată; se face o corelare a formelor de terapie prin joc, terapie prin învățare, terapie cognitivă, artterapie, meloterapie, terapie ocupațională;

Vom putea afirma că am realizat o integrare adevărată, numai atunci, când copiii și tinerii vor trăi diferențele dintre persoane ca pe ceva natural, mediind dezvoltarea atitudinilor de solidaritate și de apărare a drepturilor umane în cadrul aceluiași grup social (clasă, școală, comunitate).

BIBLIOGRAFIE

Albu, A., Albu, C. *Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic*, Editura Polirom, Iasi, 2000;

Popescu, G., Pleșa, O. (coord.), *Handicap, readaptare, integrare*, ProHumanitate, București, 1998;

Verza E., Păun, E. (coord.), *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF, București;

MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN SUCEAVA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "MIHAIL SADOVEANU"
FĂLTICENI
sgmihailsadoveanu@yahoo.com tel/fax 0230540088

Nr. _____/_____

Avizat,

Director,

Prof. ONU MARIANA

Aprobat,

Director,

Prof. MOROȘANU OVIDIU

ADAPTARE CURRICULARĂ

- ☐ **Prof. inv. primar: LUPU MARIA**
- ☐ **ȘCOALA GIMNAZIALĂ "MIHAIL SADOVEANU" FĂLTICENI**
- ☐ **Numele și prenumele beneficiarului: CIOBANU LENUȚA IONELA**
- ☐ **Data și locul nașterii : 8.05.2011 , Gura Humorului**
- ☐ **Domiciliul: plasament AMP, Fălticeni, jud. Suceava , Str. Horea, Nr. 23**
- ☐ **Anul școlar 2021 - 2022**
- ☐ **Clasa a IV-a A**
- ☐ **Perioada de implementare: octombrie 2021 – iunie 2022**
- ☐ **Domenii de intervenție: CLR; MEM; AVAP; DP; MM.**

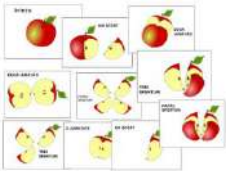
Curriculum adaptat după curriculum-ul clasei a III-a

MATEMATICĂ

Nr. crt.	Unități tematice / Conținuturi	Competențe specifice	Nr de ore	Semestrul Perioada	Observații
SEMESTRUL I					
1.	Roads bogate <i>Recapitularea cunoștințelor din clasa a II-a</i> ☞ Numere naturale de la 0 la 1000 ☞ Adunarea și scăderea în concentrul 0- 1000 <i>Parcul de aventură - Traseul isteților</i>	Competențe specifice clasei a II-a	7 h	Semestrul I $S_1 - S_2$	
2.	<i>Numere naturale de la 0 la 10 000</i>	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3	8 h	Semestrul I $S_3 - S_4$	

	☒ <i>Numerele naturale cuprinse între 0 - 10 000</i> ☒ • <i>Formare, citire, scriere, comparare, ordonare</i>	5.1			
3.	<i>Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 – 10 000</i> ☒ <i>Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 1 000</i> ☒ <i>Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 10 000, fără trecere peste ordin</i> ☒ <i>Adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 10 000, cu trecere peste ordin</i>	1.1, 1.2 2.2, 2.4, 5.1, 5.2, 5.3	12h	Semestrul I $S_5 - S_7$	
4.	<i>Înmulțirea numerelor naturale în centrul 0-10 000</i> ☒ <i>Înmulțirea a două numere de o cifră (tabla înmulțirii)</i> ☒ • <i>Înmulțirea unui număr cu 10, 100</i> ☒ • <i>Înmulțirea a două numere dintre care unul este scris cu o</i>	1.1, 1.2 2.2, 2.5 5.1, 5.2, 5.3	12h	Semestrul I $S_8 - S_{10}$	

	<i>cifră</i> ■ <i>Repet ce am învățat</i>				
5.	<i>Împărțirea numerelor naturale</i> ■ <i>Împărțirea numerelor naturale în concentrul 0 - 100</i> ■ • <i>Împărțirea numerelor de două cifre la un număr de o cifră cu rest 0 (tabla împărțirii dedusă din tabla înmulțirii)</i>	1.1,1.2 2.2,2.4 5.1, 5.2, 5.3	12 h	<i>Semestrul I</i> $S_{11} - S_{13}$	
6.	<i>Probleme</i> ■ <i>Probleme - metoda reprezentării grafice</i>	1.1,12 2.2,2.4 5.1, 5.2, 5.3	7h	<i>Semestrul I</i> $S_{14} - S_{15}$	
<i>SEMESTRUL al II-lea</i>					

8.	Fracții Diviziuni ale unui întreg: doime, treime, ..., zecime; reprezentări prin desene <i>Ce știi? Cât știi?</i>	1.1,1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 5.1, 5.2, 5.3	12h	Semestrul al II-lea $S_1 - S_3$	
9.	Elemente de geometrie Elemente de geometrie Localizarea unor obiecte – coordonate într-o reprezentare grafică sub formă de rețea Figuri geometrice - pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc • Corpuri geometrice (cub, paralelipiped, cilindru, sferă, con - recunoaștere, identificarea unor elemente specifice) Jocuri cu elemente de geometrie - Repet ce am învățat	1.1,1.2 3.1,3.2 5.1, 5.2, 5.3	16h	Semestrul al II-lea $S_4 - S_7$	

10.	Unități de măsură pentru: lungime; volumul lichidelor; masă. Unități de măsură: metrul, cu submultiplii, multiplii; litrul, cu submultiplii, multiplii; kilogramul, cu submultiplii, multiplii	1.1, 1.2 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3	12h	Semestrul al II-lea $S_8 - S_{10}$	
11.	Unități de măsură pentru timp; unități de măsură monetare Unități de măsură pentru timp; unități de măsură monetare Leul și banul, euro și eurocentul Schimburi monetare echivalente în aceeași unitate monetară Ora (citirea ceasului), ziua, săptămâna, anul ;instrument de măsură: ceasul	1.1,1.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3	14h	Semestrul al II-lea $S_{11} - S_{14}$	
12.	Vine vara! Numerele naturale cuprinse între 0 - 10 000	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4,		Semestrul al II-lea	

	Operații cu numere naturale în centrul 0 - 10 000		10h	$S_{14} - S_{16}$	
	Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor rotunde	3.1, 3.2,			
	Probleme ; metoda reprezentării grafice	4.1, 4.2,			
	Fracții				
	Măsurări – lungime, capacitate, masă, timp, bani	5.1, 5.2, 5.3			
	Elemente de geometrie				
	Corabia vacanței				
	Carnavalul verii				
EVALUARE FINALĂ - Ce știi? Cât știi?					

ÎNTOCMIT,

Prof. înv. primar, LUPU MARIA

ȘANSE EGALE
Proiect educațional
Pentru integrarea/incluziunea școlară și socială a copiilor cu cerințe
educaționale speciale

prof. Macoviciuc Oana – Beatrice
Școala Gimnazială Nr.1 Bălușeni

ARGUMENT

În ultimele decenii, la nivelul politicilor școlare și al practicilor educaționale moderne s-a impus tot mai pregnant principiul educației incluzive. Aceasta a reprezentat o reacție firească a societății la obligația de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. *Excluderea copiilor, tinerilor și adulților de la oferta educațională de masă este acum recunoscută ca discriminare și echivalează cu o violare a drepturilor lor fundamentale. Legislația internațională a drepturilor omului și legislația națională conțin atât interdicții exprese cât și interdicții implicite împotriva segregării pe diverse motive (de rasă, etnie sau naționalitate etc.) în instituțiile educaționale și susține direcții de incluziune școlară și socială, care precizează că școala de masă:*

- Nu selectează și nu exclude;
- Este deschisă, toleranță, prietenoasă și democratică;
- Este naturală prin eterogenitatea ei
- Valorizează toți elevii;
- Se adaptează la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile de învățare și dezvoltare

Proiectul educațional „Șanse egale” se adresează în mod special elevilor aflați în situații de vulnerabilitate pe fondul înregistrării de cerințe educaționale speciale, și, implicit, în situații de risc de abandon școlar/ neadaptare la cerințele educaționale specifice învățământului de masă.

Relevanța activităților este redată de puternicul impact educațional, social și interpersonal pe care acestea le au atât asupra copiilor, cât și asupra părinților și profesorilor. La vârste fragede și în situații în care anumite tipuri de limitări perturbă procesul de învățare, dezvoltare și evoluție copiii au dificultăți în a opera eficient cu concepte abstracte, informații, deprinderi, priceperi și capacități, care necesită o mai atentă aplecare privind intervenția educațională de tip formativ-educativă. Dificultățile, pe care le întâmpină și pe care mulți dintre ei le conștientizează, necesită intervenții specifice, adaptate la particularitățile individuale atât în procesul de predare - învățare - evaluare, cât și în procesul de educație și integrare socială în grupurile specifice de apartenență. Ei au nevoie de metode și tehnici de gestionarea emoțiilor de supărare, confuzie, frică, furie, descurajare etc., precum și de o reprezentare fizică, un obiect material asupra căruia să le poată direcționa. Aceste reacții de răbufnire sunt considerate de către cei din jur ca fiind deviante și problematice, ele putându-se dezvolta în tulburări psihologice de natură emoțională sau recidivă dacă nu sunt controlate de către fiecare persoană în parte. În acest context, adaptarea strategiilor didactice de predare și evaluare, alături de tehnici din domeniul artei, ca limbaj expresiv de exprimare cu valențe terapeutice, determină orientarea spre învățarea de deprinderi și priceperi în a găsi alternative, resurse și soluții creative la dificultățile cu care se

confruntă.

În cadrul sesiunilor proiectului sunt implementate, cu ajutorul tehnicilor de învățare imagistică și apașilor mărunți, artă și mișcare, dar și a unor strategii variate de consiliere de grup, principii și tehnici de comunicare și inter-relaționare. Copii cu CES și non-CES lucrează, învățând (de la consilierul școlar, în colaborare cu profesorul de sprijin și profesorii din echipele multidisciplinare) să colaboreze, să prevină comportamentele agresive discriminatorii, să recunoască și să gestioneze emoții, în permanență sprijinindu-se și învățând unii de la alții. La rândul lor, profesorii și părinții discută, învață și aplică tehnici de lucru și comunicare incluzive și integrative, pe care le pot aplica în clasă/în mediul familial, pentru a sedimenta ceea ce copiii învață.

Caracterul interdisciplinar al activităților, alături de metodele inovative și sarcinile de lucru colaborative întăresc gradul de plus-valoare dus de proiect.

Scopul proiectului

Optimizarea procesului de incluziune școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES), utilizând o abordare interdisciplinară, multinivelară și implicând toți actorii antrenați în procesul instructiv-educativ: copii, profesori, părinți.

Obiectivele educaționale ale proiectului

Activitatea vizează trei mari grupuri țintă:

- Elevi cu CES și non-CES
- Profesori din școli incluzive
- Părinții elevilor cu CES și non-CES

Obiective generale centrate pe elevi:

a. Copii cu cerințe educaționale și emoționale speciale:

- Facilitarea unui proces de incluziune autentic, valid, bazat pe eforturi reale mutuale
- Prevenirea tulburărilor fobice, de anxietate, reacție la stres și tulburări de adaptare, în cazul elevilor cu cerințe educaționale și emoționale speciale
- Utilizarea artei ca mijloc de facilitarea incluziunii școlare, prin demersuri de învățare a modurilor de exprimare a emoțiilor utilizând tehnici creative
- Asimilarea unor strategii eficiente de comunicare și relaționare în context școlar, social și familial
- Cultivarea creativității și utilizarea acesteia în forme explicative și de normalizare a trăirilor negative
- Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie între elevii cu CES și cei non-CES
- Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale colegilor
- Utilizarea mijloacelor de comunicare prin artă cu actorii procesului de învățământ (profesori, colegi)

b. Pentru elevii fără CES:

- Combaterea discriminării elevilor (colegilor) cu CES
- facilitarea, asumarea, integrarea unor mijloace de comunicare autentică și deschisă față de elevii cu CES
- cultivarea empatiei
- asumarea unui rol activ în procesul de incluziune a copiilor cu CES

Obiective generale centrate pe profesori:

- Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie față de elevii cu CES
- Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite de elevii cu CES ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale colegilor
- Prevenția comportamentelor discriminatorii față de copiii cu cerințe educaționale și emoționale speciale
- Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor situații școlare generate de anumite situații ce implică elevi cu CES sau părinții acestora
- Informarea privind CES: definiții, factori implicați, aspecte legislative, actori implicați etc.
- Cunoașterea unor forme de cultivare și utilizare a creativității în normalizarea trăirilor negative
- Fundamentarea unor practici inovative de gestionare a situațiilor școlare ce implică elevi cu CES sau părinții acestora
- Identificarea și aplicarea unor practici educaționale inovative de gestionare a conținuturilor școlare în cazul elevilor cu CES

Obiective generale centrate pe părinți:

- Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor situații stresante generate de CES
- Cunoașterea unor forme de cultivare și utilizarea creativității în normalizarea trăirilor negative și utilizarea acestora pentru o mai bună relație părinte-copil
- Identificarea și aplicarea unor strategii de comunicare inovative față de profesorii implicați în actul instructiv-educativ
- Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale altor părinți (non-CES)
- Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie față de profesorii și elevii implicați în actul instructiv-educativ
- Asimilarea unor strategii eficiente de comunicare și relaționare în context școlar, social și familial
- Prevenirea tulburărilor fobice, de anxietate, reacție la stres și tulburări de adaptare, generate de situațiile sociale dificile care apar în cazul CES
- Identificarea și aplicarea unor strategii de comunicare inovative față de copiii cu CES

Resurse

- **umane:** copii cu cerințe educative speciale (conform PIP), cadre didactice, părinți, consilier școlar, asistent social
- **materiale:** fișe de lucru, fișe de observații, materiale specifice pentru scris/desen/pictură /modelaj /activități practice/activități sportive/jocderol, truse diverse

- **informative:**
  - planuri de intervenție personalizată, plan de servicii individualizat
  - manualele informative PED-a,
  - “Terapia educațională integrată”–C.Păunescu(coord.),Ed.PROHUMANITATE,1997
  - “Curriculum diferențiat și personalizat”–C.Crețu,Ed.POLROM,Iași,1998
  - “Cunoașterea copilului preșcolar”– Colecția“Cathedra”–Revista de pedagogie –1992
  - “Copilăria–fundament la personalității”–S.Dima(coord.)–Ed.Revista *Învățământul preșcolar*
- **Conținutul programului Modulul I: Consilierea copiilor****Evaluare inițială**
- Modulul al II-lea:Consilierea cadrelor didactice/educatoarelor **Evaluare inițială**
- **Evaluare finală:**chestionar,PED-a, portofoliu

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. Înv.Preșc. , Manea Cristina, Grădinița cu Program Prolungit Nr.8 Buzău

DATE PERSONALE:

Nume: T.M.A

Vârsta: 3 ani

Grupa: Mică A

Sex: Masculin

Domiciliul: Buzău

Prezentarea cazului:

- Băiețelul nu se orientează în schema corporală proprie sau spațio- temporală
- Nu răspunde când este strigat pe nume
- provoacă tot timpul o mare dezordine în jurul lui: amestecă și aruncă jucăriile, desenele, materialele de la centre;
-

Diagnostic: grad de handicap grav cu asistent personal, ușor deficit de atenție, agitație psihomotorie, dislalie polimorfă, conform Fișei psihologice, eliberată de doamna consilier școlar.

Date familiale: Familie (posibilități foarte bune de creștere și educare).

Nume părinți:

- M.-tatăl
- G. -mama

Frați / surori: -

Starea sănătății: Stare bună de sănătate.

Echipa de intervenție:

Educatorea-terapie cognitivă, ludoterapie, stimularea psihică și psihomotrică intensivă prin activitatea la grupă, atenție sporită în perioada servirii mesei și folosirii toaletei, prin formarea și aprofundarea unor deprinderi specifice, formarea unei atitudini pozitive față de ea însăși și colegi, încurajarea copilului în momentul în care nu reușete să finalizeze sarcina de lucru.

ANAMNEZĂ

a. Antecedente patologice:

- Naștere prematură.

b. Istoricul dezvoltării:

- La intrarea în grădiniță, 1 octombrie 2021, se observă o posibilă afectare vizuală (starbism), o deficiență a motricității fine (lateralitatea dominantă-stângă, dar și bilaterală), ușoare deficiențe de coordonare oculo-motorie, ușoare deficiențe statice, echilibru și mers.

c. Procesele psihice:

• *Gândirea*

- grupează obiectele după criterii (culoare, formă);
- recunoaște schema corporală;
- indică și deosebește culorile;
- știe să numere singură și recunoaște cifrele (limita 1-5);
- nu are capacitatea de a finaliza o sarcină simplă.

• *Memoria*

- are o memorie de scurtă durată, vizuală

• *Atenția*

- se concentrază pentru o perioadă scurtă de timp, dacă activitatea este pe placul lui, în momentul în care nu știe sau nu poate rezolva sarcina dată se frustrează, se blochează, plânge, devine agitat, rupe fișa de lucru, aruncă jucăriile sau materialele de lucru, lovește obiectele sau colegii, se lovește.

• *Motivația*

- mixtă- verbală și atitudinală;

• *Aria voinței:*

- mixtă- verbală și atitudinală;
- exprimă o formă negativă de manifestare prin: refuz, plâns, aruncă obiecte, devine agresivă, lovește colegii și educatoarele, dar și cu ea.

• *Imaginația*

- nu este dezvoltată în raport cu vârsta cronologică.

d. Activitățile psihice:

• *Limbajul și comunicarea*

- nu comunică oral
- vocabularul este slab dezvoltat
- înțelege un mesaj simplu.

• *Jocul*

- jocul simbolic, adecvat vârstei.

• *Învățarea*

-spontană, evită sarcinile noi pe care conștientizează că nu le poate face, refuză revenirea după eșec; are o toleranță scăzută la frustrare, pe care nu știe să o gestioneze verbal, ceea ce generează o stare de agitație psihică cu manifestare prin plâns, lovire, țipete.

e. Însușiri psihice

-probleme comportamentale, reactivitatea copilului este negativă, atunci când nu primește suportul emoțional imediat al adultului (dorește să manipuleze); apare o agitație motorie, atunci când scade capacitatea de concentrare; caracterul este în curs de formare.

f. Aria afectivității

-controlul emoțiilor-insatbilă, imatură;

-tip de atașament-dependent;

-capacitatea de adaptare emoțională la context de viață (coform vârstei)- sub vârsta cronologică, are nevoie de suport emoțional, de încurajare, încadrate în reguli clare, are nevoie de expunere de comportamente alternative și de exersare. Acestea pentru a diminua manifestările zgometoase generate de frustrări.

-patologia afectivității- agitație psihomotorie pe fond de frustrare;

- sentimente- sentimentul de frustrare este generat și de exprimarea greoaie, deficitară, folosirea unui ton scăzut al vocii, ceea ce duce la neîndeplinirea sau îndeplinirea întârziată a nevoilor, mai ales în medii în care interacțiunea cu ea nu este individuală.

COMPORTAMENTUL SOCIAL ADAPTATIV:

a. Relații intrafamiliale- familia legal constituită, implicată în procesul de dezvoltare al copilului;

b. Existența fraților, implicarea acestora și relaționarea cu aceștia- mai are o soră, elevă, de 15 ani.

c. Persoana de referință pentru copil-familia.

d. Raportarea acestora la copil-pozitivă, suportivă.

e. Comportamentul copilului în fața de membrii familiei- cooperant.

f. Agresivitate- da

g. Capacitatea copilului de adaptare la mediul și persoane- sub V. C.

h. Proiectul de viitor al copilului:

- Gradul de autonomie (deprinderi de autoservire, igienă personală, îmbrăcare/ dezbrăcare, gradul de dependență și/ sau independență)- are nevoie să fie ajutată atunci când mănâncă, dar refuză să fie ajutată; are nevoie de ajutor când se îmbracă și se dezbracă, dar și deprinderile de igienă personală sunt în curs de dezvoltare.

- Gradul de maturitate-adekvat V. M.

- Influența părinților- pozitivă

i. Capacitatea de a face efort și rezistență la efort- efort fizic-bună; efort psihic-mediu- scăzut.

CONCLUZIE:

- Nivelul de maturizare psihosociale-3 ani și 6 luni, nu așteaptă rândul, nu respectă regulile de joc, nu cere permisiunea, nu solicită ajutor verbal, ci atitudinal prin plâns, agitație și agresivitate .
- Alte observații relevante- încredere scăzută în sine, nevoie de suport, atenție individualizată constantă.

INTERVENȚII ÎN CADRUL GRĂDINIȚEI

- a. Ludoterapie
- b. Activități didactice centrate pe nevoile personale (Domeniul Psihomotric, Domeniul Om și Societate, Domeniul Estetic și Creativ)
- c. Consilierea

Specialiști care intervin în aplicarea programului:

-educatoarele grupei, profesorul psihopedagog.

Scopul: Sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini specifice vârstei, în vederea integrării în grupul de copii și în activități de tip preșcolar.

Obiective generale:

1. Dezvoltarea abilităților cognitive specifice vârstei;
2. Dezvoltarea abilităților de comunicare;
3. Însușirea unor deprinderi elementare (motrice, utilitar-aplicative, autonomie zilnică).

Obiective pe termen lung:

1. Creșterea nivelului de dezvoltare motrică/ ameliorarea mobilității membrelor, manualității;
2. Creșterea nivelului de dezvoltare cognitivă (la nivelul senzațiilor și al percepțiilor);
3. Dezvoltarea vorbirii și a exprimării orale/ înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale;
4. Creșterea nivelului de socializare și dezvoltarea capacității de relaționare.

Obiective pe termen scurt:

1. Implementarea unei recompensări cu jetoane în sala de grupă pentru reîntărirea comportamentului pe sarcină; controlarea impulsivității și a comportamentului social pozitiv (să întrebe și să răspundă la întrebări; să ia parte la mici grupuri informale; să participe la activitățile de învățare în grup; să răspundă la întrebări; să ia parte la discuții în mici grupuri informale; să participe la activitățile de învățare în grup).
2. Determinarea părinților să încurajeze și să stimuleze copilul, aducându-i laude pentru performanțe.

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

A. LUDOTERAPIA ȘI LOGOPEDIA

Scopul: dezvoltarea vorbirii din punct de vedere fonetic, activizarea vocabularului pe baza experiențelor imediate cu cuvinte care denumesc ființe, lucruri, fenomene observate, acțiuni, poziții spațiale, relații, unele trăiri afective, dezvoltare motorie.

• Obiectivele acțiunii sunt raportate la particularitățile preșcolarului T. M.A:

1. să pronunțe relativ corect sunetele limbii române;
2. să transmită un mesaj simplu în cadrul activităților de învățare;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

3. să înțeleagă mesaje;
4. să îndeplinească acțiuni simple;
5. să răspundă adecvat (verbal sau comportamental) la ceea ce i se spune.

- **Conținutul învățării constă în:**

1. Formarea deprinderilor de joc- a învăța să se joace;
2. Inițiativă în acțiuni și relații;
3. Independența în acțiuni și relații;
4. Adaptarea și integrarea în mediu (microgrupul social).

- **Consolidarea deprinderilor psiho-afective:**

1. Achiziții perceptive-cognitive (percepția global, memorie, atenție, reprezentare, capacitate analitico-sintetică-diferențieri, sortări, descompuneri, reconstituiri, asocieri);
2. Jocuri-exercițiu pentru dezvoltarea vorbirii;
3. Imitarea de sunete sub formă de onomatopee;
4. Exerciții de repetare a unor serii de silabe;
5. Exersarea pronunțării cuvintelor mono-, bi- și polisilabice;

- **Pentru a facilita o integrare adecvată în cadrul grupului de copii (încurajând comunicarea, relaționarea intragrupală) se adoptă următoarele strategii:**

1. Copilul T.M.A. va fi așezat în interiorul grupului de copii pentru a preîntâmpina automarginalizarea;
2. Va fi solicitat să răspundă la întrebări cu grad mic de dificultate;
3. Pentru fiecare răspuns, T.M.A. va fi recompensat verbal de către educatoare, iar când este ajutat, i se vor face aprecieri mobilizatoare;
4. Integrarea în activitățile instructiv-eduative va fi încurajată de o atitudine pozitivă și mijlocită de diverse situații de învățare și socializare din grupă, condiția strungentă fiind: gradul de dificultate să corespundă particularităților individuale ale copilului T.M.A.; astfel, abilitățile cognitive vor fi stimulate către nivelul minim imediat următor.

- **Evaluarea conduitelor ludice vizează următoarele aspecte, prezența lor fiind notată cu Da/ Nu:**

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

1. Prezența jocului senzoriomotor (de tipul comportamentelor stereotipe/ reactive/ imitative);
2. Are capacitatea de a utiliza specific instrumente ludice (jocul imitativ/ jocul cu subiect din viața cotidiană);
3. Prezintă joc imitativ (solidar/ simbolic/ de construcție; cu subiect și rol/ cu subiect din viața cotidiană);
4. Participă la jocul interactiv (jocuri de mișcare/ logice/ de creație/ de construcție/ activități plastice/ activități distractive școlare și extrașcolare).

B. ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Scopul: dezvoltarea deprinderilor de autonomie zilnică și stimularea capacității copilului de a se adapta la programul instructiv-educativ din grădiniță.

Obiectivele demersului sunt adaptate la particularitățile individuale ale copilului T.M.A.

DOMENIUL PSIHOMOTRIC

Teme abordate în perioada 01 martie -2 aprilie 2021:

EDUCAȚIE FIZICĂ

- „Păsările călătoare la concurs” (Exerciții analitice pentru segmentele corpului: cap-gât; membrele superioare), joc liniștitor „Pasărea plimbăreață” ;
- „Florile se întrec!” (Exerciții analitice pentru segmentele corpului: trunchi-abdomen), joc liniștitor „Ne aplecăm și culegem flori”;
- „Hora grădinarilor” (Exerciții de respirație), joc liniștitor „Mirosim legumele” ;
- „Traseu aplicativ” (Dezvoltarea calităților motrice- viteza), joc liniștitor „Ne uităm după insecte” ;
- „Cursa rapidă” (Dezvoltarea calităților motrice- îndemânarea), joc liniștitor „Fă ce faci și eu”.

Obiective	Conținuturi	Comportamente	Evaluare
-să-și formeze o ținută corporală corectă (în poziția culcat, stând și în deplasare). -să perceapă componentele spațio-temporale (ritm, durată, localizare). -să fie apt să utilizeze deprinderile înșișite în situații variate.	Denumirea unor părți ale corpului implicate în mișcare; deprinderi motrice de bază (mers, alergare); deprinderi utilitar-aplicative (mers în echilibru între două linii trasate pe sol); exerciții fizice, dansuri tematice.	-cunoașterea schemei corporale; -răspunde motric la o comandă dată; -execută cu ajutor mișcările diferitelor segmente ale corpului; -se raportează la un reper; -își cooperează mișcările cu ritmul solicitat de cadrele didactice. -execută exerciții fizice adecvate vârstei; -să joace jocuri de mișcare adecvate temei, utilizând corect mișcările și regulile.	A A D A A A A

DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE

Teme abordate în perioada 01 martie -2 aprilie 2021:

ACTIVITATEA PRACTICĂ

- „Un mărtișor pentru cei dragi” (confeționare);
- „Dar petru mama” (confecție felicitare);
- „Coșul cu legume” (decupare și lipre) ;
- „Insecte” (decupare și lipre);
- „Mașinuțe” (decupare și lipre).

EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

- „Cum hrănim păsările călătoare?”;
- „Cum îngrijim florile de primăvară?”;
- „Cum îngrijim legumele de primăvară?”;
- „Cum ocrotim micile necuvântătoare?”;
- „Cum călătorim?”.

Obiective	Conținuturi	Comportamente	EI
Educație pentru societate -să recunoască/ să respecte norme necesare integrării în grupul de copii (regulile grupei), precum și	-copilul în diferite ipostaze; prietenii; norme de conviețuire social/ de conduită; responsabilități	-se prezintă pe sine și membrii familiei/ colegii, prietenii; -interacționează în mod egal cu toți colegii;	A A

reguli de securitate personală și a celor din jur. -să-și adapteze comportamentul la cerințele grului . Activități practice -să cunoască și să utilizeze unelte simple de lucru; -să fie capabili să realizeze lucrări practice inspirate din natură și viața cotidiană; -să se comporte adecvat în societate.	propriu în familie sau în grădiniță; denumiri ale obiectelor specific activităților practice și practice-gospodărești.	-răspunde și formulează întrebări cu privire la identitatea personală; -învață să aștepte într-o situație dată; -dobândește treptat autonomie în activitatea zilnică; -coordonare oculomotorie/ psihomotorie; -cunoaște/ denumește material/ unelte de lucru, verbalizând acțiunile întreprinse; -execută individual sau în grup tema; -execută lucrări practice utilizând tehnici de lucru (mototolire, rupere, asamblare, lipire); -să manifeste simpatie față de cei în jur.	A A A A A A A A

DOMENIUL ESTETIC ȘI CREATIV

Teme abordate în perioada 01martie -2 aprilie 2021:

EDUCAȚIE ARTISTICO-PLASTICĂ

- „Hrană pentru păsările” (desen);
- „Buchet cu flori de primăvară” (desen);
- Legume timpurii” (pictură);
- „Insecte mari și mici din grădina cu pitici” (desen);
- „Mașina de pompieri” (desen).

EDUCAȚIE MUZICALĂ

- „Primăvară, bine ai sosit!” (audiție); Joc muzical „Iarnă, săte duci cu bine!”;
- „Flori de primăvară” (predare cântec), joc muzical “Înfloresc grădinile”;
- „Legume timpurii” (audiție), joc muzical “Hora legumelor”;
- „Alaiul insectelor” (învățare cântec), joc muzical “Un micuț păianjen” ;
- „Autobuzul” (audiție muzicală), joc muzical “Trenulețele”.

Obiective	Conținuturi	Comportamente	EI
-să asocieze mișcările sugerate de textul cântecului cu ritmul acestuia; -să exprime prin mișcare starea sufletească creată de muzică;	-jocuri cu text și cânt;	-să asocieze mișcarea sugerată de timpi egali; -exprimă prin mișcare liberă sau impusă de caracterul unor cântece pentru copii;	A A
-să redea teme plastice specifice desenului;	-elemente de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare, compoziții.	-execută linii drepte sau curbe închise în exprimarea liberă a gestului grafic; -desenază diferite teme date;	A
-să exerseze deprinderile tehnice specific modelajului.	-modelarea plasilinei.	-modelează prin mișcare translativă a palmelor față de planșetă; -modelează forme de bază.	A A

C. TERAPIE

Scopul: activitățile complexe desfășurate constau în înlăturarea/ diminuarea dificultăților determinate de dizabilitățile subiectului, în vederea realizării unei pregătiri școlare și socializării la nivelul maxim al posibilităților sale.

Obiective:

1. Receptare semnalelor/ stimulilor din mediul apropiat, cu acordare de semnificații corespunzătoare;
2. Dezvoltare abilităților de imitare a unor activități / modele acționale oferite de cadrele didactice;
3. Stimularea și dezvoltare psihomotricității generale;
4. Ascultarea și receptarea mesajelor orale scurte exprimate de cadrele didactice;
5. Formarea abilităților de vorbire reflectată și independentă la nivel fonematic;
6. Exersarea aparatului fono-articulator și a inspire-expirului;
7. Educarea și exersarea auzului fonematic.

OBIECTIVE SPECIFICE	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI TERAPEUTICE
-să asculte, să identifice semnale sonore (onomatopee);	-Exerciții de localizare a zgomotelor- <i>Unde se aude?</i> ; - Exerciții de identificare a zgomotelor- <i>Cine face așa/, Glasul animalelor</i> ; -Exerciții de recunoaștere a vocii unor personaje/ personaje din povești prin indicare- <i>Cine vorbește acum? Deschide urechea bine!</i>
-să sculte și să execute comenzi verbale simple;	-Exerciții de tipul- <i>Dă-mi..., Ia..., Ridică-te..., Așază...</i> ; -Exerciții pentru executarea unor comenzi verbale potrivite la

	mediul ambient- <i>Închide ușa;!</i>
-să reproducă modelul mimico-gesticular;	-Exerciții de imitare a expresiilor mimico-faciale -Jocuri cu marionete.
-să execute prin imitație mișcări pentru exersarea mobilității aparatului fono-articulator/ de respirație nonverbală;	-Exerciții ludice pentru exersarea mișcărilor expresive faciale, labiale, linguale - <i>Pisicuța bea lăptic, Mieluțul;</i> -Exerciții de respirație- <i>Mirosim florile; Suflăm în lumânare;</i>
-să manipuleze obiecte și să le ordoneze după anumite criterii;	-Exerciții-joc de aliniere a obiectelor într-o succesiune; -Completează șirul; -Sortează piese după anumite criterii: mărime, culoare, formă; -Mută obiectele dintr-o parte în alta- <i>Pune merele în coș!</i>
-să identifice componentele schemei corporale pe propriul corp sau a altor persoane;	-Exerciții de identificare a elementelor proprii ale schemei corporale; -Exerciții de localizare a elementelor schemei corporale; -Exerciții de reconstituire a obiectului din părți- <i>Păpușa demontată;</i> -Exerciții joc de reconstituire imagistică-puzzle cu corpul uman;
-să emită sunetele- <i>o, u, i, m, p</i>	-Exerciții de reproducere de sunete onomatopice produse de diferite obiecte și animale- <i>Trompete, Trenul, Pisica, Câțelul;</i> -Exerciții de impostare corectă a fonemelor; emiterea prin imitație/ pronunție reflectată și concomitentă; -Exerciții de emisie, fixare și consolidare a sunetelor;
-să pronunțe silabe și cuvinte (<i>ma, mo, mi, po, pi, pu, papa, mama</i>)	-Exerciții de introducere a sunetelor în silabe directe.

D. CONSILIEREA PĂRINȚILOR

Scopul acțiunii: Sprijinirea copilului și a familiei în vederea dezvoltării plenare a preșcolarului. Dezvoltarea unor atitudini pozitive și a unor percepții sociale corecte față de problematica creșterii și educării copilului, precum și eliminarea discriminărilor de orice natură.

Activități întreprinse pentru realizarea obiectivelor:

1. Lectorate cu părinții;
2. Informări;
3. Întâlniri cu specialiști implicați în realizarea PIP-ului;
4. Discuții.
5. În perioada 05 mai- 25 iunie urmează perioada de observare și remediere a preșcolarului T.M.A.

Curriculum adaptat disciplina biologie

Profesor Manole Melania
Școala Gimnazială nr. 29, Galați

- I. DATE PERSONALE: clasa a VII-a
- II. Tipul de program propus: PIP
- III. Perioada de implementare a programului: anul școlar 2021/2022
- IV. Nivelul de debut la evaluarea inițială:

În urma aplicării testului inițial s-a constatat că eleva cunoaște o parte din funcțiile de nutriție ale organismului uman, poate preciza organele vitale, dar întâmpină dificultăți în ceea ce privește descrierea alcătuirii lor, în realizarea corelației dintre acestea și rolul pe care îl îndeplinesc în organism, în precizarea factorilor de care depinde viața unei plante. Pronunță greu anumite cuvinte, se exprimă dificil în scris, cu dificultate în comunicarea orală, prezintă deprinderi slabe de scris și citit. Cunoaște o parte din regulile de igienă și factorii de risc ce pot cauza îmbolnaviri.

V.OBIECTIVE GENERALE:

-pe termen lung (an școlar):

- Identificarea organelor ce alcătuiesc sistemele ce realizează funcțiile de relație și de înmulțire la plante și om.
- Stabilirea rolului lor;
- Recunoașterea unor disfuncții ale acestora;
- Exersarea utilizării unor diverse surse de informare;
- Găsirea de soluții la rezolvarea situațiilor-problemă din viața cotidiană;
- Manifestarea unui comportament sănătos.

-pe termen mediu (semestru):

- Identificarea organelor ce alcătuiesc sistemele ce realizează funcțiile de relație și de înmulțire la plante și om.
- Stabilirea rolului lor;
- Realizarea desenului unei plante cu părțile ei componente, a unor sisteme de organe animale;
- Enumerarea factorilor care influențează creșterea și dezvoltarea plantelor, sensibilitatea și înmulțirea acestora și a animalelor;
- Descrierea simplă a unor organe ce participă la realizarea funcțiilor de relație și la perpetuarea speciilor;
- Observarea acestora în viața cotidiană, diverse surse de informare (atlase, manuale, reviste de specialitate, planșe, materiale video);
- Stabilirea importanței acestora;
- Identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre organe;
- Realizarea de experimente simple (acomodarea ochiului la lumina- întuneric, senzația de gust, miros, auz, pipăit).
- Intocmirea unor proiecte simple, cu teme diferite.

VI. Domenii vizate de program: Biologie

VII. Tipul evaluării propuse: inițială, formativă și finală

VIII: Constatări în urma evaluărilor

Tipul de evaluare	Perioada	Constatări	Măsuri
Evaluare inițială	Septembrie	În urma aplicării testului inițial s-a constatat că eleva cunoaște o parte din funcțiile de nutriție ale organismului uman, poate preciza organele sistemelor vitale, dar întâmpină dificultăți în ceea ce privește descrierea alcătuirii lor, în realizarea corelației dintre acestea și rolul pe care îl îndeplinesc în organism, în precizarea factorilor de care depinde viața unei plante. Pronunță greu anumite cuvinte, se exprimă dificil în scris, cu greoi în comunicarea orală, deprinderi slabe de scris și citit. Cunoaște o parte din regulile de igienă și factorii de risc ce pot cauza îmbolnaviri.	Administrarea unor fișe de lucru pentru a stabili progresul înregistrat de elev de la o unitate de învățare la alta. Implicarea elevei în diverse activități de învățare.
Evaluare formativă	Pe tot parcursul semestrului I și II	Evidențierea unui progres considerabil de la o secvență la alta a instruirii.	
Evaluare finală	La sfârșitul anului școlar- iunie 2022	Derularea PIP și înregistrarea rezultatelor obținute de elevă. La sfârșitul anului școlar 2021-2022 se va stabili dacă datorită activităților simple, accesibile, cu un pronunțat caracter practic-aplicativ, desfășurate în ritmul propriu, eleva a depășit în mare parte dificultățile sale, a dobândit o experiență de învățare superioară celei anterioare, a dobândit priceperi și deprinderi practice.	Se recomandă stimularea pozitivă, întărirea motivației și a încrederii în propriile forțe, precum și reluarea unor activități în vederea consolidării achizițiilor dobândite.

IX: Plan de intervenție personalizat

CONȚINUTURI SI DETALIERI DE CONȚINUT	COMPETENȚE	PERIOADA	CRITERII MINIMALE DE APRECIERE A PROGRESSELOR	PROGRES
Semestrul I Funcția de relație la plante	- identificarea unor mecanisme de orientare a plantelor	Septembrie 2021	-exemplificarea a cel puțin 1 nastie, tropism și tactism.	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a instruirii
Funcția de relație om și particularități ale acesteia Sistem nervos	- identificarea organelor ce alcătuiesc sistemul nervos; - Stabilirea structurii externe a organelor nervoase - precizarea funcțiilor acestora - propunerea unor măsuri de prevenire a îmbolnăvirii acestuia.	Octombrie 2021- Ianuarie 2022	- identificarea organelor nervoase utilizând planșe, imagini, mulaje. - stabilirea asemănărilor și deosebirilor între structura externă - dobândirea de priceperi și deprinderi practice prin realizarea unor experimente simple - precizează a 1-2 reguli pentru menținerea sănătății intelectuale.	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a instruirii
Sistem endocrin	- stabilirea localizării glandelor endocrine - denumirea bolilor produse de acestea		- precizarea localizării glandelor endocrine -identificarea bolilor endocrine după simptome, imagini.	
Organe de simț	- identificarea structurii organelor de simț (ochi, ureche, nas, limba, piele) - realizarea unor experimente simple (evidențierea funcțiilor acestora) - stabilirea unor măsuri de igienă		- precizarea părților componente principale - identificarea principalelor roluri	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a

Particularități ale sensibilității la vertebrate	- identificarea unor particularități cu privire la sensibilitate în seria animală		- precizarea a 1-2 particularități ale sensibilității	instruirii
<u>Semestrul II</u> <u>Funcția de locomotie</u> Sistemul locomotor la om	- identificarea mușchilor și oaselor din corpul uman - stabilirea alcătuirii mușchilor și oaselor - descrierea rolurilor acestora în mișcare - precizarea unor deformări și a unor accidente la nivelul acestor organe - stabilirea unor măsuri de igienă		- identificarea principalelor grupe de mușchi și oase din corpul uman (cap, trunchi, membre) - menționarea rolului acestora în mișcare - enumerarea unor factori de risc (3-5) și a efectului acestora asupra sistemului locomotor	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a instruirii
Adaptări ale locomotiei	-identificarea modului de deplasare a particularităților viețuitoarelor după mediul de viață		-identificarea modului de deplasare a particularităților viețuitoarelor după mediul de viață (cel puțin câte un mod de deplasare pentru fiecare mediu de viață)	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a instruirii
<u>Funcția de reproducere</u> Reproducerea la plante	-identificarea organelor de înmulțire la plante (floare fruct, samanță) -precizarea alcătuirii și rolului acestora -stabilirea rolului acestora în înmulțire -precizarea tipurilor de înmulțire asexuată -identificarea alcătuirii sistemului reproducător	Ianuarie - iunie 2022	- menționarea organelor de înmulțire -enumerarea părților componente principale - identificarea unor plante după organele de înmulțire - realizarea de experimente simple de înmulțire vegetativă	-se evidențiază un progres considerabil de la o secvență la alta a

Reproducerea la om	-precizarea etapelor nașterii, creșterii și dezvoltării ființei umane: concepție, naștere, creștere, dezvoltare -menționarea unor metode de contracepție -identificarea unor factori de risc și a măsurilor de igienă pentru evitarea BTS		-stabilirea organelor reproducătoare ce alcătuiesc sistemul reproducător cu ajutorul unor imagini -identificarea rolui organelor reproducătoare, fecundație, naștere, pubertate, adolescență -enumerarea unor măsuri de contracepție și de prevenire a îmbolnăvirii - identificare BTS după simptome - stabilirea a 1-2 măsuri de prevenire a îmbolnăvirilor	instruirii

Adaptarea procedeeelor didactice

METODE DE INSTRUIRE:

Din punctul de vedere al finalităților urmărite, metodele sunt definite drept modalități practice de acțiune cu ajutorul cărora, sub îndrumarea profesorului sau în mod independent, elevul achiziționează cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, capacități și atitudini, personalitatea autonomă și creativă.

Metode de comunicare orală:

- metode expositive – povestirea , explicația, descrierea
- metode interogative – conversația euristică
- metode care presupun discuții și dezbateri – problematizarea, metodele moderne centrate pe elev (active)

Metode bazate pe contactul cu realitatea - demonstrația, modelarea, experimentul

Metode materiale: fișe de lucru, imagini, scheme.

Parteneriatul școală–familie pentru asigurarea educației incluzive

prof.inv.primar Marusac Livia
Școala Profesională„Gheorghe Burac,, Vlăsinești

Articolul 3 din Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți” prevede următoarele :
”Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ.”

În România, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, integrarea e definită ca „acțiunea de a include, îngloba, încorpora, armoniza într-un tot”. Integrarea, ca proces psihologic de cuprindere, asimilare, implicare a unui element (impuls, semnal, operație, informație) nu se poate realiza decât în corelare cu integrarea socială care este un proces de încorporare, de asimilare a individului în unități și sisteme sociale (familie, grup, grupe, clase, școli, colective, societate). Putem vorbi de integrare obiectivă când copilul/elevul cu deficiențe din școala specială este „transferat „ în școala publică, deoarece colectivul, clasa care îl primește își reorganizează activitatea în funcție de reacțiile noului venit. Atunci

când copilul debutează școlar în școala publică, conceptul de integrare se referă la adaptare, la socializare, la permisivitatea colectivului.

Educația incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învățare și la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare (UNESCO, 2000). Înainte de orice, ea este o abordare strategică desemnată pentru a facilita succesul învățării pentru toți copiii. Prima cerință pe care o adresează educația incluzivă este descreșterea până la eliminare a excluderii în educație, cel puțin la nivelul pregătirii școlare elementare. Aceasta propune prin asigurarea accesului, participării și succesului învățării în educația de bază de calitate, pentru toți copiii.

Școala de tip incluziv este școala de bază accesibilă, de calitate și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, a-i transforma în elevi și a-i deprinde și abilita cu elementele esențiale necesare integrării lor sociale. Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Acesta înseamnă că și o școală specială poate fi incluzivă sau poate dezvolta practici incluzive în abordarea copiilor. Școlile deschise, prietenoase, în care se urmărește flexibilizarea curriculumului, calitatea predării-învățării, evaluarea permanentă și parteneriatul educațional sunt școli incluzive.

Principiile cheie ale incluziunii au în vedere următoarele concepte fundamentale:

- valorizarea diversității
- dreptul de a fi respectat
- demnitatea ființei umane
- nevoile individuale înțelese ca cerințe individuale
- planificarea
- responsabilitatea colectivă
- dezvoltarea relațiilor și culturii profesionale
- dezvoltarea profesională
- șanse egale

Un sistem ideal incluziv ar avea următoarele caracteristici .

- politicile incluzive în școală ar conduce la o școală care încearcă să includă toți elevii din comunitate și în care există un program eficient de integrare pentru toți elevii noi;
- elevii au dreptul să studieze orice materie și să participe la toate activitățile;
- școala dispune de o politică eficientă de reducere a absenteismului elevilor și de reducere a exmatriculărilor din motive disciplinare, a încercărilor de intimidare și de abuz asupra elevilor și între elevi;
- strategia de elaborare a curriculumului ține seama de diversitatea elevilor în ceea ce privește diferențele culturale, lingvistice, de sex, realizările și deficiențele acestora ;
- școala realizează adaptări ale clădirii care să o facă accesibilă tuturor;
- sistemul de evaluare practicat de școală apreciază adecvat rezultatele tuturor elevilor;
- formarea continuă a cadrelor didactice are în vedere diversitatea elevilor, politicile și serviciile de sprijin sunt coordonate global, iar politicile pentru copiii cu cerințe educative speciale vizează stimularea participării în activitățile obișnuite în clasă.
- politicile care privesc rezolvarea dificultăților comportamentale sunt legate de politicile de sprijin al activității de învățare;
- distribuirea resurselor școli se face în mod echitabil și școala dispune de o strategie prin care părinții sunt încurajați să devină parteneri în procesul de învățare al copiilor lor;
- serviciile de sprijin de la nivelul școlii (cum ar fi cele asigurate de psihologi, logopezi, consilieri școlari, profesori de sprijin, medici etc.) asigură creșterea gradului de participare a elevilor.

În sistemul de educație românesc, integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în școlile de masă se poate realiza în mai multe forme: clase compacte, grupuri de 3-4 copii cu CES integrate în școlile de masă. Cea mai des uzitată formă de integrare este integrarea individuală în clase obișnuite în școlile de masă cele mai apropiate de domiciliul elevilor. De fapt, vorbim mai mult de o integrare fizică decât de una reală. Serviciile de sprijin sunt insuficiente și ineficiente atât pentru copiii cu CES și familiile lor, cât și pentru cadrele didactice, copiii și familiile copiilor din școlile de masă.

Legislația în vigoare prevede posibilitatea de a norma un cadru didactic de sprijin/itinerant pentru 15 copii în învățământul primar și unul pentru 20 de copii în învățământul gimnazial.

Comisia pentru protecția copilului decide dacă un copil primește sau nu servicii educaționale de sprijin, lucru care trebuie specificat pe decizia de orientare școlară pe care o eliberează pentru orice copil cu cerințe educative speciale.

Experiența existentă în ceea ce privește cadrul didactic de sprijin/itinerant dovedește că metodologia existentă este insuficientă. Statutul cadrului didactic de sprijin/itinerant este neclar, presupune prea multe atribuții, unele din ele putând fi realizate de diverși alți specialiști existenți în sistemul de educație (logoped, consilier școlar, psiholog școlar), nu există nici un fel de facilități în ceea ce privește transportul itinerantului la școala unde este integrat copilul cu CES etc. Rezultatele activității cadrului didactic de sprijin/itinerant sunt destul de modeste la nivelul dezvoltării copilului, dar mult mai evidente la nivelul mentalității școlii integratoare și a părinților copiilor din aceste școli.

Factori facilitatori și frenatori ai incluziunii

Factorii facilitatori ai incluziunii includ: politica educațională a guvernului în domeniu, activitatea organizațiilor neguvernamentale, formarea continuă a cadrelor didactice și părinții copiilor/elevilor cu deficiențe. Tot mai mult în această perioadă se manifestă tendința de a valoriza și amplifica acești factori facilitatori pentru a realiza o includere cât mai bună a copiilor cu deficiențe în școala obișnuită și în comunitate.

Factorii frenatori includ mentalitățile și prejudecățile, unele unități școlare și cadre didactice din învățământul public, părinții elevilor fără cerințe educative speciale, posibilitățile materiale și financiare reduse care împiedică școlile să-și dezvolte servicii de sprijin sau să trimită cât mai mulți profesori la formare, precum și curriculumul și sistemul de evaluare existent.

Servicii de sprijin pentru copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile obișnuite

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale. Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialiști care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți elevii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj (incluzând și dislexia, disgrafia, discalculia etc.). Profesorii logopezi sunt specializați în logopedie și sunt absolvenți ai facultății de Psihologie și științele educației. Pentru a obține un post în învățământul special ei trebuie să participe la un concurs scris. Proba de examen se numește Psihopedagogie specială. Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrele de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Aceste cabinete de consiliere sunt mai răspândite de cât cele de logopedie, ambele fiind însă insuficiente ca număr și ca putere de absorbție a cazurilor existente în școli. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticate în comisiile pentru protecția copilului există serviciile educaționale de sprijin prin cadrele didactice de sprijin/itinerante.

Profesorii de sprijin sau profesorii itineranți

Profesorii de sprijin sau profesorii itineranți sunt recrutați din rândul: pedagogilor, psihologilor și psihopedagogilor, al logopezilor din centrele logopedice interșcolare și din rândul profesorilor din școlile de masă care au parcurs un curs specific de pregătire în domeniul educației copiilor cu nevoi speciale. Un profesor din învățământul de masă poate deveni cadru didactic de sprijin/itinerant printr-o varietate de căi: în urma absolvirii unor cursuri speciale, în urma parcurgerii unor forme de evaluare și selecție sau în urma satisfacerii unui stagiu pe termen limitat. Un cadru didactic de sprijin/itinerant trebuie să urmeze, după selectarea sa într-o astfel de poziție, un curs de pregătire specific (prevăzut în Ordinul Ministrului nr.3534/2000). Activitatea cadrului didactic de sprijin/itinerant se adresează tuturor copiilor, dar îndeosebi celor cu CES. De asemenea, activitatea sa se adresează tuturor părinților, dar mai ales celor care au copii cu CES și tuturor cadrelor didactice care au copii care întâmpină, la un moment dat, dificultăți de învățare, adaptare, dezvoltare etc.

Cadrul didactic de sprijin/itinerant acționează în una sau mai multe școli de masă ori școli speciale unde sunt integrați copii cu deficiențe severe, profunde sau asociate. Ei pot acționa și în centrele de resurse, dar cea mai mare parte a activității o desfășoară în clase împreună cu învățătorul/profesorul clasei. Cadrul didactic de sprijin/itinerant utilizează instrumente ca: testele psihologice (pentru diagnoză și prognoză), testele pedagogice, programe școlare, programe de intervenție personalizată, cărți, reviste, broșuri (pentru consilierea familiei și a personalului didactic din școlile integratoare), materiale didactice și metode didactice adaptate (pentru intervenție). Nu există nici o precizare cu privire la perioada, de-a lungul zilei sau a anului școlar, în care acesta să acționeze, intervenția sa variind în funcție de numărul copiilor, diversitatea și complexitatea dificultăților lor și de rezultatele realizate de beneficiari. Cadrul didactic de sprijin/itinerant trebuie să aibă aptitudini specifice, o înaltă motivație și perseverență, consistență în realizarea programelor, comunicare înaltă și spirit de observație.

În modelul tradițional, relațiile familiei cu școala sunt aproape inexistente sau au un caracter informal, ocazional. În condițiile școlii incluzive, părinții participă direct la viața școlii și pot influența anumite decizii care privesc procesul educațional. Absența sau indiferența părinților în ceea ce privește problemele educaționale ale copilului vine în opoziție cu ideea de integrare sau incluziune. În acest sens apar o serie de dificultăți cauzate de atitudinea de reținere sau neîncredere a părinților care rezultă din mentalități eronate cu privire la viața și evoluția școlară a unui copil cu cerințe educative speciale. Având în vedere perspectiva învățământului de tip incluziv, părinții au dreptul să-și exprime propria viziune asupra modului de funcționare a școlii și să participe concret la influențarea actului managerial din școală. De asemenea, familiile copiilor cu cerințe educative speciale au obligația să se implice în

activitățile extrașcolare ale copiilor și să dea dovadă de răbdare și înțelegere față de schimbările mai lente sau mai rapide din viața copiilor lor.

Incluziunea reprezintă esența unui sistem educațional ce se caracterizează prin promovarea egalității în drepturi și responsabilității, flexibilitatea programelor școlare, implicarea activă a comunității în programele școlii, parteneriat cu familia. În reușita educației incluzive un rol important revine familiei. Relația familie-școală se bazează pe încredere. Comunicarea eficientă asigură încrederea reciprocă. La începutul parteneriatului cu părinții, profesorii trebuie să se gândească ce pot învăța de la părinți despre copiii lor. Pentru ca această comunicare să fie eficientă profesorii trebuie să apeleze la bune deprinderi de ascultare. Ascultând atent părintele se poate stabili o relație deschisă cu sprijin reciproc. A ști să ascuți înseamnă a fi capabil să creezi premisele colaborării. Ascultarea activă înseamnă a fi cu adevărat activ .

Pentru o mai eficientă susținere a școlii incluzive din partea familiilor , membrii acestora trebuie să satisfacă un minimum de cerințe:

- să participe activ la toate activitățile școlii și să de implice în promovarea practicilor de integrare școlară a copiilor cu cerințe speciale la toate nivelurile vieții sociale.

- să fie modele de acțiune și comportament în acceptarea și susținerea integrării persoanelor cu cerințe speciale din comunitățile lor.

- să sprijine profesorii în alegerea unor strategii realiste u privire la evoluția și formarea copiilor în școală și în afara ei .

- să fie parteneri sinceri de dialog si să accepte fără rezerve colaborarea cu echipa de specialiști care se ocupă de educarea și recuperarea copiilor lor, urmărind împreună progresul înregistrat de copil în diverse situații de viață.

Școala incluzivă și toate cadrele didactice trebuie să creeze un mediu primitiv pentru implicarea familiei în recuperarea , adaptarea și integrarea propriului copil cu cerințe speciale, prin:

- solicitarea tuturor familiilor cu copii care prezintă cerințe educaționale speciale să participe la aplicarea programului educațional și terapeutic propus;
- recunoașterea cerințelor și drepturilor familiilor de a alege dacă, în ce măsură, cum și când pot participa la cât mai multe activități terapeutice , pentru continuarea lor acasă;
- includerea familiilor , în mod obișnuit și consecvent, în schimbul de informații despre copil;
- identificarea resurselor din cadrul programului educațional și recuperator-terapeutic al elevilor cu cerințe speciale prin care se pot sprijini activitățile părinților;
- anunțarea familiei în legătură cu activitățile propuse în programul recuperator-terapeutic și completarea lui la solicitările părinților;
- informarea familiilor despre schimbările survenite în cadrul programului;
- acceptarea feed-backului primit de la familie ca informații utile în ameliorarea programelor destinate educării și recuperării elevilor cu CES.

Bibliografie

Stăiculescu Camelia-„Școala și comunitatea locală”- parteneriat pentru educație - Ed.ASE, București, 2007

Stăiculescu Camelia-„Managementul parteneriatului școală-familie”, Ed.ASE,București, 2007

Ioan Cerghit-„Formele educației și interdependențele lor”-curs de pedagogie,

Universitatea București, 1988

Ctîn Cucoș-, „*Pedagogia*”-ed. Polirom Iași, 1998

Godfrey Claff-, „*Parteneriat școală-familie-comunitate*”-ghid pentru cadrele didactice,

Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2007

Didactica-revista de comunicări științifice, nr.2-nov.2008

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ O NECESITATE

Prof. Înv. Primar Maxim Ruxandra Gina
Școala Gimnazială "Vasile Pârvan" Bârlad, Vaslui

Motto:

"Toți trăim sub același cer dar nu toți avem același orizont." -Konrad Adenauer

Adaptarea la permanentele cerințe schimbătoare ale unei lumi care evoluează rapid, care necesită abordări multiple ale fenomenelor naturale și/ sau sociale și care impune adoptarea de strategii eficiente în vederea atingerii tuturor obiectivelor sale, presupune implicarea activă a întregii societăți pentru a pune în centrul preocupărilor sale **OMUL**.

Printre atributele acestei societăți se pot enumera: schimbarea, transformarea, egalitatea șanselor, continua formare, cooperarea, evoluția tehnologiei, preocuparea pentru oameni și pentru nevoile lor în ceea ce privește dezvoltarea, integrarea și inovarea.

Elementul central al societății, element care poate contribui în mod valoros și radical la evoluția tuturor elementelor componente ale societății este **EDUCAȚIA**.

Educația incluzivă este un proces complex, de durată care necesită analize, schimbări și construcții continue pentru a realiza politici și practici incluzive și a asigura bazele unei culturi incluzive.

Educația incluzivă a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. Bogăția spirituală a lumii contemporane rezidă tocmai din respectul și valorizarea tuturor indivizilor, pentru că lumea modernă acceptă faptul că fiecare individ este o dimensiune care îmbogățește și potentează, împreună cu celelalte experiențe, lumea de azi.

Educația incluzivă, respectiv integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă a apărut ca o provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă are ca scop rezolvarea câtorva dintre problemele pe care le întâmpină copiii în procesul educației și dezvoltării lor.

Educația de bună calitate reprezintă un **DREPT** fundamental al omului și copiii au dreptul la educație generală, iar modelul incluziunii socio-educative are la bază acest drept, înglobat în dreptul internațional. Fiecare copil, indiferent de apartenență sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.

Fiecare copil este înțeles ca un participant activ la învățare și predare și pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Conceptul de „educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Pentru ca educația copiilor cu cerințe speciale să fie eficientă, pe de o parte trebuie să aibă un caracter integrat, iar pe de altă parte trebuie să aibă un caracter diferențiat, să fie adaptată particularităților elevilor.

Caracterul integrat al învățământului ne pune în fața problematică a situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat. Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Raporturile ce se stabilesc cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevul trebuie să simtă că este apreciat ca individ. Astfel, elevii vor participa la procesul de învățământ după posibilitățile fiecăruia, cadrele didactice trebuind să-și adapteze metodele pedagogice în consecință.

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

Bibliografie:

1. A. Ghergut, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005
2. Informații culese de pe internet

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Mazilu Simona, Grădinița nr.35, București

Numele și prenumele:

Data nașterii:

Clasa: a IV-a

Anul școlar:

Diagnosticul: Deficiență de auz

Echipa de intervenție: profesor învățământ primar, profesor itinerant, consilierul școlar

Scopul: Creșterea capacității de concentrare și menținere a atenției în sarcina școlară

Obiective:

- pe termen scurt:
  - să exerseze modalități de organizare a timpului de lucru;
  - să identifice elemente individuale în serii de obiecte identice;
  - să recunoască diferențele în imagini asemănătoare;
  - să sesizeze absurdul din imagini și povestiri;
  - să-și aștepte rândul în diverse situații.
- pe termen mediu:
  - Optimizarea învățării prin concentrarea atenției pe toată durata sarcinii;
  - Înlăturarea barierelor subiective precum timiditatea și neîncrederea în sine.

Durata programului: sem. I

Domeniul / domenii de intervenție: Educarea atenției și voinței

Data elaborării PIP: octombrie

Data revizuirii PIP: februarie

Nr. crt.	Obiectiv operațional	Strategii de terapie și recuperare	Intervalul de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
				Indicatori	Instrumente
	1. să identifice elemente individuale în serii de obiecte identice	observația, jocul didactic, exercitiul, explicația,	2 ședințe	- Șiruri diverse care presupun atenție pentru descoperirea elementelor diferite - urmărirea de trasee pentru depistarea unor caracteristici foarte puțin deosebite - exerciții de sortarea a obiectelor în categorii;	- fișa de lucru - tabla Logico - cartonașe cu imagini
	2. să recunoască diferențele în imagini asemănătoare;	exercițiul, explicația, joc didactic, lucru individual fișe de lucru	2 ședințe	- Imagini aparent asemănătoare, dar cu număr anume de mici diferențe; - exerciții de identificare a obiectelor „ascunse”	Tabla Logico, fise, benzi desenate
	3. să recunoască persoane sau personaje fără	conversația, explicația, exercițiul, demonstratia	4 ședințe	- localizarea sursei zgomotului - identificarea persoanei care vorbește	Jocul

să folosească funcția vizuală (numai prin intermediul auzului și tactului)				- identificarea tipului de zgomot/sunet și a obiectului care îl produce	
4. să sesizeze absurdul din imagini și povestiri;	explicația, exercițiul, demonstrația, lucrul individual, fișe de lucru	2 ședințe		- identificarea aspectelor care nu se potrivesc în construcția unei imagini sau unui text; - exerciții de realizare corectă a acordului predicatului cu subiectul; - exerciții de acord, de modificare a formei adjectivului, prin schimbarea numărului substantivului pe care îl determină.	-fise de lucru -tabla logico
5. să-și aștepte randul în diverse situații.	demonstrația	4 ședințe		Jocuri de rol Jocuri cu zarul între 2 și apoi mai mulți parteneri	-fișe de lucru ; -manualul; -tabla Logico
6.să exerseze modalități de organizare a timpului de lucru	explicația, demonstrația	pe tot parcursul semestrului		se cronometrează/ estimează durata de rezolvare a sarcinii	Jocuri de rol, Teatru de păpuși „Nu te supăra, frate”, cuburi Lego, Puzzle fișe de lucru

Bibliografie:

- ✓ Balan V., Bortă L., Botnari V., Educație incluzivă – Unitate de curs, Editura Lumos, Chișinău, 2017;
- ✓ Booth T., Ainscow M., Indexul incluziunii – dezvoltarea procesului de învățare și participare în școli, CFF Moldova, Chișinău 2015;
- ✓ Vrasmaș E., Vrasmaș T.(Coord.): Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții, UNICEF România, Buzău, 2012.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

PROF. ÎNV. PRIMAR MICU MIHAELA

LICEUL TEHNOLOGIC „TIU DUMITRESCU” MIHĂILEȘTI

I. INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele și prenumele elevului: P.M

Data nașterii: 10.02.2012

Unitatea de învățământ : Liceul Tehnologic,, TIU DUMITRESCU”

Domiciliul : MIHAILEȘTI, JUD. GIURGIU

Date familiale: tata: P.C.; mama: P.I.

Data de elaborare a programului: 09.02.2022

Durata de desfășurare a programului: februarie – iunie 2022

II. STAREA ACTUALĂ A ELEVULUI

Comportament cognitiv:

-limbaj și comunicare: Elevul pronunță corect cuvintele dar are un vocabular foarte sărac. Răspunsurile sale sunt monosilabice sau în propoziții incomplete. Nu reușește să povestească texte auzite în clasă ori întâmplări din viața personală, pierde firul logic al acestora. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mângălește foaia.

-matematică : Nu are formate deprinderile de numerație corectă în concentrul 0-100, nu înțelege noțiunea de număr compus, nu poate efectua operații de adunare, scădere înmulțire și împărțire , decât cu sprijin permanent.

Autonomie personală și socială:

-aria de autoservire: elevul are formate deprinderile de igienă personală, cunoaște mediu ambiant și acțiunile din regimul zilnic (mesele principale, activitatea școlară, de joc, de odihnă).

- aria de socializare: elevul are o atitudine prietenoasă, s-a acomodat destul de repede unor reguli școlare de grup, dezvoltând relații interpersonale, însă în privința achizițiilor cognitive, progresele au fost minime. Comunică cu colegii și cu prietenii atât cât să realizeze un climat de desfășurare a activităților comune.

Psihomotricitate: elevul prezintă o coordonare și o stabilitate a gesturilor și mișcărilor sale corespunzătoare unei activități de învățare eficientă.

Probleme cu care se confruntă elevul:

Prezintă deficit de atenție, percepție slabă, labilitate emoțională; Hipoprosodie spontană și voluntară, selectivitate crescută. Motivație extrinsecă. Rigiditatea funcției mnemonice este în concordanță cu funcția prosodică – distractibilitate accentuată.

psihopedagogic: dificultăți de învățare; efort voluntar precar pentru a iniția, menține sau finaliza activitatea școlară, necesită sprijin și insistențe din partea adultului.

pedagogic: nu face față cerințelor educaționale ; adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru clasa a III-a și a curriculumului pentru disciplinele școlare Limba și literatura română și Matematică.

Capacități-competențe- abilități- lacune- nevoi:

- competențe sporite în desfășurarea activităților ludice (respectă cu strictețe regulile jocului și duce la capăt sarcina didactică la nivelul propriu);
- capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație;
- posibilități reduse de comunicare orală, gestuală, expresivă;
- nevoia de afecțiune, de integrare, de modele socio-umane și de sprijin gradat;
- toleranță scăzută la frustrări, sociabilitate relativ bună;
- feed- back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare;

III . DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Domeniul de intervenție: cognitiv, citire- scriere termeni matematici (prima lună)

Motiv de referință: reducerea dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea capacităților instrumentale citit – scris; aplicarea calcului matematic în rezolvarea unor exerciții folosind operațiile de bază: adunare, scădere, înmulțire și împărțire.

Obiective pe termen scurt:

- să citească și să scrie corect cuvinte, propoziții și fraze
- să formuleze propoziții și fraze cu termeni din matematică
- să efectueze operații de bază de calcul matematic (adunare, scădere, înmulțire, împărțire) în intervalul 0-100 fără trecere peste ordin și cu trecere peste ordin
- să colaboreze cu colegii în rezolvarea unor sarcini de grup

Obiective pe termen lung :

- Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- Dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
- Dezvoltarea expresivității și creativității;
- Dezvoltarea capacităților de calcul matematic;

SCOPURILE PROGRAMULUI:

- Reducerea și eliminarea lacunelor din cunoștințele elevului;
- Educarea exprimării verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic;
- Formarea capacităților de citire a cuvintelor și propozițiilor;
- Formarea deprinderilor de scriere scrierea lizibilă a cuvintelor și propozițiilor;
- Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii;
- Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și rezolvare de probleme;

IV.EVALUARE FINALĂ - CRITERIALĂ

Criterii de evaluare minimale:

- să citească și să scrie corect propoziții și fraze; să efectueze operații simple de calcul matematic în scris și oral;

Criterii de evaluare maxime:

- să citească și să scrie după dictare texte ; să rezolve probleme simple de calcul; să folosească calculatorul pentru documentare.

Instrumente de evaluare : fișe de lucru individuale, probe curriculare;

Evaluarea finală privind progresul înregistrat constă în două probe: Evaluare orală și evaluare scrisă

Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Perioada de intervenție	Criterii minime de apreciere a progreselor	Metode și instrumente de evaluare
Citirea și scrierea corectă a unor cuvinte, propoziții	Exerciții de scriere și citire a unor fraze.	Suport de curs Fișă de lucru	3 luni	Identifică și recunoaște literele . Depistează sunetele inițiale. Diferențiază literele mari de cele mici și termeni din matematică.	Evaluarea orală va alterna cu cea scrisă, elevul transcrie cu dificultate cuvinte și propoziții din manual.
Formularea de propoziții și fraze	Să descrie imagini. Să formuleze propoziții folosind cuvintele găsite, urmărind imaginea în care a depistat termenul. Să recunoască o propoziție într-un text dat Exerciții de înțelegere a sensului propoziției (prin întrebări ajutătoare) Să răspundă corect în propoziții	Suport de curs	2luni, prelungire după caz	Formulează propoziții din 4-5 cuvinte observând imaginile. Recunoaște în text propozițiile (nr lor) Formulează, oral, propoziții cu sens Răspunde în propoziții Exprimă corect o părere.	Pentru fixare se vor relua de mai multe ori anumite litere. Se vor folosi texte din manual. Aprecieri stimulative

Efectuarea de operații de bază de calcul matematic (adunare, scădere, înmulțire, împărțire) în intervalul 0-100 fără trecere peste ordin și cu trecere peste ordin	Exerciții de recunoaștere a semnelor +, -, x, : Să efectueze calcule orale Să efectueze calcule în scris Exerciții de citire a operațiilor cu numere Să verbalizeze calculele Să utilizeze corect materialul didactic (concret și intuitiv) Exerciții de învățare a tehnicii de calcul, folosind materialul didactic	Fișe de lucru	2 luni, prelungire după caz	Efectuează calcul matematic folosind operațiile de bază	Evaluări orale, alternate cu cele scrise Aprecieri stimulative
Recunoașterea și rezolvarea problemelor	Rezolvare individuală a unor sarcini concrete de lucru.	Fișe de lucru	2 luni, cu prelungire după caz	Recunoaște exercitiile și problemele	Evaluări orale, alternate cu cele scrise Aprecieri stimulative
Identificarea figurilor geometrice	Utilizarea corectă a figurilor geometrice.	Suport de curs Fișă de lucru	2 luni, cu prelungire după caz	Recunoaște diferite simboluri și formule Cunoaște domeniile de aplicabilitate	Evaluări orale, alternate cu cele scrise Aprecieri stimulative
Colaborarea cu colegii în rezolvarea unor sarcini de grup	Încadrarea elevului într-un grup de lucru (periodic) și încredințarea unor sarcini pe măsură Exprimarea unei opinii, păreri asupra unor lucruri cunoscute elevului.	Fișă de lucru Calculator, internet	Periodic	Colaborează, discută, exprimă opinii Execută operații simple în laborator	Evaluare practică Evaluare orală Referate Aprecieri stimulative

Echipa multidisciplinară a elevului cu cerințe educative speciale **The multidisciplinary team of special educational needs**

MIHĂILĂ IONELA LIZETTA

*Șef catedră profesori itineranți și de sprijin
Șc. Prof. Sp. Sf. Nicolae, BUCUREȘTI*

CE REPREZINTĂ CERINȚELE EDUCAȚIONALE SPECIALE?

Reprezintă necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe afectșeri, dizabilități sau tulburări, dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medical, socială, complexă).

CE ESTE ȘCOALA INCLUZIVĂ?

Unitatea de învățământ preuniversitar în care se asigură condițiile educației nediscriminatorii pentru toți copiii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale.

Conform Ordinului 1985/ decembrie 2016, copilul integrat va beneficia de:

- Asistență psihopedagogică, acordată de echipa multidisciplinară
- Plan de servicii individualizat
- Plan de intervenție personalizat
- Adaptare curriculară

ECHIPA MULTIDISCIPLINARĂ

Este formată din:

- Profesorul itinerant și de sprijin – Responsabilul de caz și de servicii de asistență psihopedagogică
- Învățător- educator- diriginte și consiliul clasei- responsabili de servicii educaționale
- Profesorul consilier școlar- responsabil de servicii de consiliere și orientare școlară
- Profesorul logoped-responsabil de servicii de terapie logopedică
- Familie

PROFESORUL ITINERANT

- Evaluează elevii și consiliază părinții și cadrele didactice, în vederea îndrumării acestora către profesioniști și instituțiile abilitate.
- Este responsabilul de caz pentru fiecare elev cu C.E.S. care a fost orientat școlar către școala de masă, (cu profesor de sprijin), conform. C.O.S.P.
- Identifică profesioniștii și formează echipa multidisciplinară
- Acordă asistență psihopedagogică elevilor cu C.E.S
- Întocmește P.S.I. –ul și realizează Planul de Intervenție Personalizat (P.I.P.-ul)
- Acordă sprijin profesorilor de specialitate, în ceea ce privește întocmirea adaptărilor curriculare, propunând tehnici, metode de lucru și de evaluare

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Colaborează cu facilitatorii copiilor cu handicap grav, stabilindu-i-se acestuia obiectivele și responsabilitățile,
- Desfășoară activități de grup, cu colectivul clasei elevului cu C. E.S., în vederea integrării acestuia și stimulării implicării în viața școlară și de grup

SERVICIILE EDUCAȚIONALE

Sunt oferite de responsabilii de servicii educaționale din școala de masă, respectiv de profesorii clasei:

SERVICII DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE ȘCOLARĂ

- Sunt oferite de profesorul consilier, având ca obiectiv principal creșterea încrederii în sine

MĂSURI INCLUZIVE

- Acestea revin atât școlii de masă, cât și școlii speciale, prin profesorul itinerant , și facilitatorilor , în cazul copiilor cu grad de handicap.

Exemple de măsuri:

- Colaborarea cu echipa multidisciplinară privind elaborarea și implementarea Planului de servicii individualizat, ținându-se cont de particularitățile psihoindividuale ale elevului și de resursele umane și materiale existente în unitatea de învățământ.
- Monitorizarea implementării Planului de servicii individualizat în scopul identificării la timp a dificultăților de implementare a planului și remedierii acestora împreună cu profesioniștii și părinții.
- Implicarea copilului cu CES în activitățile școlare și extrascolare

Câteva concluzii:

- Elevul cu CES trebuie să beneficieze de toate serviciile acordate de membri echipei multidisciplinare, în mod constant.
- Cabinetul de asistență psihopedagogică este spațiul de lucru oferit de către școala de masă tuturor specialiștilor care lucrează cu elevul cu CES.
- Dacă un copil cu CES este depistat de timpuriu, șansele lui de integrare sunt mult mai multe,
- Profesorul itinerant poate desfășura activități în parteneriat cu membri echipei multidisciplinare, cu părinții sau tutorii elevilor cu CES, campanii de informare, workshop-uri, etc

PLANURI DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ-

profesor limba engleză Militaru Nicoleta Marilena

Liceul de Arte "Ionel Perlea", Slobozia, Ialomița

LIMBA ENGLEZĂ CLASA A VIII-A

Elevul poate memora cuvinte simple în limba engleză dar are dificultăți în pronunțarea lor, fiind nevoie de exerciții repetate de pronunție. De asemenea, elevul are dificultăți în a memora forme verbale complexe. Astfel, este necesară repetarea acestora pornind de la verbe foarte simple (care se scriu și se citesc la fel) și continuând cu verbe de dificultate medie.

Activitatea preferată este cea de citire – elevul poate să citească într-un ritm acceptabil, așteaptă să fie ajutat când întâmpina problema și repeta de fiecare dată după profesor atunci când este corectat. Elevul este foarte interesat de ora de engleză și își manifestă interesul constant de a răspunde. Participa cu interes la activități în echipe, fiind sprijinit și încurajat de colegii de echipă. El înțelege conversații simple și participă la schimburi de idei atât timp cât se traduce în limba română. Elevul poate să redacteze propoziții foarte simple în limba engleză atât cu suport verbal cât și cu suport vizual.

CONȚINUTURI

TEME:

1. Copilul despre sine: îmbrăcăminte, jucării și jocuri- reluare și îmbogățire
2. Familia : membrii familiei, meserii, sărbători- reluare și îmbogățire
3. Casa : încăperi, mobilă, obiecte electrocasnice- reluare și îmbogățire
4. Animale: domestice și sălbatice - reluare și îmbogățire
5. Lumea înconjurătoare: mijloace de transport, clădiri, locuri din oraș - reluare și îmbogățire
6. Activități: momentele zilei, zilele săptămânii, lunile anului - reluare și îmbogățire

FUNCȚII COMUNICATIVE:

1. A saluta și a răspunde la salut
2. A descrie o persoană, un obiect
3. A identifica elemente din lumea înconjurătoare
4. A relata activități la prezent, la trecut și la viitor
5. A exprima abilitatea fizică de a face anumite acțiuni

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII:

1. GRAMATICĂ:
  - a. Articolul a/ an /the - reluare și îmbogățire
  - b. Adjectivul- adjective scurte - reluare și îmbogățire
  - c. Numeralul cardinal 20-100 - reluare și îmbogățire
  - d. Prezentul simplu - reluare și îmbogățire
  - e. Trecutul simplu
  - f. Viitorul simplu

g. Substantivul – numărul plural

2. VOCABULAR: însușirea unui număr de 15-30 de unități lexice

PRIORITĂȚI:

- Dezvoltarea abilității de a reține cuvinte și expresii simple din diverse arii tematice
- Exersarea abilității de citire a unor texte simple pe teme de interes
- Exersarea abilității de a scrie propoziții simple la timpurile prezent, trecut și viitor

OBIECTIVE	CONȚINUTURI	METODE ȘI MIJLOACE DE REALIZARE	PERIOADA DE INTERVENȚIE	CRITERII MINIMALE DE APRECIERE A PROGRESSELOR	METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE
-să reacționeze corespunzător la diferite tipuri de mesaje	-exerciții de răspuns la comenzi, - formule simple de comunicare în societate	-exercițiul -explicația -fișe de lucru - demonstrația	5 săptămâni	-răspunde corect la toate comenzile simple - răspunde cu ajutor la comenzi mai complexe - reține formule simple de comunicare	-aprecieri verbale -încurajări permanente -fișa de observație
- să articuleze sunete, izolat și în cuvânt/ grupuri de cuvinte, respectând accentul și intonația, specifice limbii engleze	-exerciții de pronunție	-liste de cuvinte din ariile tematice -exercițiul - demonstrația -explicația	5 săptămâni	-pronunță bine cuvinte și expresii simple în limba engleză	-încurajarea permanentă -aprecieri verbale
- să citească texte scurte cu glas tare	-exerciții de citire cu și fără sprijin	-seturi de paragrafe în funcție de ariile tematice stabilite -dialoguri scrise	7 săptămâni	-citește bine texte simple -citește bine roluri din dialogurile date - recunoaște locul unor paragrafe simple în interiorul unor texte simple	-fișa de observație -încurajarea permanentă -aprecieri verbale
- să scrie cuvinte și propoziții	-exerciții de copiere -exerciții de	-liste de cuvinte -liste de	8 săptămâni	-copiază corect toate cuvintele date	-fișa de observație -încurajarea

(copiere)	completare pe baza unui suport vizual	propoziții simple, cu imagini în funcție de aria tematică abordată		-transcrie corect propoziții și texte simple	permanentă -aprecieri verbale
-să producă mesaje scurte	-exerciții de redactare de propoziții simple în limba engleză folosind timpurile prezent, trecut și viitor	-cartonașe cu imagini ce vor fi folosite în redactarea de propoziții	7 săptămâni	-redactează propoziții simple în limba engleză cu sprijin din partea profesorului	-încurajarea permanentă -aprecieri verbale -observația

Activitate online – elevul poate să folosească cu ușurință WhatsApp și a accesat Google Classroom. El participă la orele online ținute pe Meet și este activ mai ales la exerciții de vocabular și de citire a unor paragrafe/ texte simple.

Exercițiile rezolvate le trimite pe WhatsApp, făcând poze caietului/fișei de lucru.

LIMBA ENGLEZĂ CLASA A XI-A

Eleva are dificultăți de exprimare în limba engleză și întâmpină dificultăți și la citirea unor texte de dificultate medie în limba engleză. Astfel, sunt necesare exerciții care să dezvolte capacitatea de exprimare orală dar și pe cea de înțelegere a unui text citit. De asemenea, eleva întâmpină problem în receptarea textelor audiate, în limba engleză impunându-se astfel realizarea unor exerciții simple. Eleva poate să utilizeze forme verbale simple la timpuri verbale simple, poate să rețină formele verbale neregulate dar are dificultăți în a le utiliza la timpurile verbale aferente.

Eleva lucrează bine în echipe de proiect, îi sunt desemnate sarcini simple și este implicată în realizarea lor. Ea este interesată de orele de limba engleză și demonstrează dorința de a participa, a fi corectată și ajutată pe parcursul orelor.

CONȚINUTURI

TEME:

1. Universul personal: relații de prietenie, starea sănătății, gusturi și preferințe
2. Viața de zi cu zi: program școlar, activități școlare
3. Mediul înconjurător: locuri de vizitat, poluare
4. Societate: educație, democrație, drepturile omului
5. Cultură și tradiție: tradiții și sărbători

FUNȚII COMUNICATIVE:

1. A da și a solicita informații de ordin personal
2. A iniția o conversație

3. A descrie persoane, orașe, locuri, obiecte
4. A relata activități la prezent , trecut si viitor
5. A oferi informații despre programul zilnic/săptămânal
6. A oferi informații despre sărbători
7. A exprima preferințe

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

1. GRAMATICA:
  - a. prezentul simplu
  - b. trecutul simplu
  - c. viitorul simplu
  - d. adverbele de timp aferente celor trei timpuri verbale
  - e. adjective scurte si lungi (comparative)
  - f. prepoziții de loc
  - g. conjuncții : and, but, or, because
  - h.
2. VOCABULAR: însușirea unor unități lexicale , sintagme simple- max. 30 de cuvinte/sintagme

PRIORITĂȚI:

- Dezvoltarea abilității de a utiliza forme gramaticale simple pentru a putea vorbi despre sine
- Exersarea abilității de citire a unor texte simple pe teme de interes
- Exersarea abilității de a răspunde la întrebări simple despre sine și despre persoane apropiate

OBIECTIVE	CONȚINUTURI	METODE ȘI MIJLOACE DE REALIZARE	PERIOADA DE INTERVENȚIE	CRITERII MINIMALE DE APRECIERE A PROGRESSELOR	METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE
- să desprindă informații particulare dintr-un scurt mesaj audiat, articulat clar și rar	-exerciții de potrivire a vorbitorilor cu ideile principale	-exercițiul -explicația -fișe de lucru -demonstrația	6 săptămâni	-identifică corect 6/8 vorbitori - rezolva corect 2-3/6 întrebări audio simple	-observația -încurajări permanente
-să vorbească despre sine, despre persoane,	- descrieri simple cu suport verbal (întrebări, cuvinte de	-exercițiul -descrieri simple -explicația -fișe de lucru	7 săptămâni	-vorbește despre sine în propoziții simple cu sprijin din partea	-încurajarea permanentă -aprecieri verbale

despre activități din universul imediat	sprijin) și/ sau imagini	cu cuvinte și imagini		profesorului sau folosind modele oferite	
-să participe la interacțiuni verbale pe teme familiare	-activități pe perechi / în grup.	-fișe de lucru -cuvinte -sprijin -imagini -demonstrația -explicația	7 săptămâni	-lucrează în grup, rezolvând sarcini simple, cu sprijin din partea profesorului	-fișă de observație -încurajarea permanentă -aprecieri verbale
-să recunoască informațiile dintr-un text citit	-exerciții cu alegere multiplă -răspunsuri la întrebări de tipul "adevărat"/ "fals"	-texte simple -dicționar -explicația -exercițiul	6 săptămâni	-răspunde corect la afirmații simple despre textele citite - identifică corect 3-4/8 afirmații de tip A/F	-fișă de observație -încurajarea permanentă -aprecieri verbale
-să ceară și să ofere în scris detalii personale	-exerciții de redactare de paragrafe simple	-paragrafe model -explicația -exercițiul	7 săptămâni	-redactează răspunsuri simple, cu sprijin din partea profesorului sau folosind modele oferite	-încurajarea permanentă -aprecieri verbale -observația

Activitate online – Eleva participă la orele online ținute pe Meet si rezolva sarcini de lucru date. Poate sa folosească instrumente digitale simple (completarea unor formulare Google)

Fișă de caracterizare

profesor învățământ primar Camelia Miron Școala Gimnazială Nr.1 Delești

Numele și prenumele elevei: CIOBANU ALEXANDRA-ELENA

Data și locul nașterii : 16.03.2009, Dorohoi

Școala Gimnazială "Gheorghe Coman", Brăești, jud. Botoșani,

Clasa :I

Diagnostic:retard psihic sever

Tulburări de comportament

Retard de limbaj

Tipul de școlarizare : la domiciliu

Procese cognitive și stilul de muncă individuală:

Gândirea :- operaționalizare lentă, slab structurată ;
-lacune în achiziția conceptelor abstracte.

Memoria :-mecanică, de scurtă durată;
-nivel minim al raționamentului logico-matematic.

Atenția :-capacitate redusă de concentrare a atenției.

Imaginația :- săracă, reproductivă .

Limbajul :- volumul vocabularului este minim;
-exprimare săracă în idei;
-structurile gramaticale sunt incorecte;
-pronunția sunetelor este deficitară;
-dificultăți grave în pronunția cuvintelor;
-tulburări de ritm.

Voința : -nu prezintă capacitate de mobilizare și concentrare .

Afectivitatea :- hiperemotivitate
-caută permanent afecțiune și confort emoțional la părinți ,dar și la cadrul didactic care vine la domiciliu;
-câteodată, manifestă un comportament ostil .

Motivația :-extrinsecă – pozitivă – afectivă .

Dezvoltarea cognitivă:

-din cauza tulburărilor de limbaj ,nici dezvoltarea cognitivă nu a atins achiziții importante;
-gândirea este concretă,caracterizată de animism;
-nu are imaginație bogată;
-este fascinată de dispozitivele digitale;
-deoarece memoria este deficitară , informațiile sunt reținute pe termen scurt

Limba română:

- înțelege mesajul unui text de mică întindere;
- nu recunoaște literele;
- nu scrie după dictare litere,silabe sau cuvinte monosilabice;
- scrie literele doar după model;
- sesizează legătura dintre enunțuri și imaginile care le însoțesc;
- nu este capabilă de a alcătui propoziții ;
- prezintă tulburări de analiză,sinteză ,confuzii,omisiuni în învățarea scrisului și a cititului;

Matematică:

- numără în centrul 0-10,dar mecanic,fără a conștientiza legătura dintre cifră și cardinalul unei mulțimi;
- scrie numerele doar dacă le asociază cu un obiect(4-scaun; 0-oua,5-seceră)
- grupează obiectele după mărime,culoare,grosime;
- continuă modele repetitive reprezentate prin desene;
- recunoaște parțial formele plane;
- nu este capabilă de a efectua operații cu numere în centrul 0-10,nici măcar cu material concret.

Alte discipline:-

- eleva are abilități de decupare,de asamblare a unor elemente pentru a realiza o lucrare practică,manifestând interes pentru acest gen de activitate;
- identifică materialele folosite la abilități practice și educație plastică.

Activitatea elevei la orele desfășurate la domiciliu:-

Nu se implică ,nu este atentă,nu participă la lecții cu interes ,se plictisește foarte repede;

Atitudine pozitivă față de cadrul didactic.

STUDIU DE CAZ

Educatore învățământ special MÎNDRU MARIANA
Școala Gimnazială Specială „Constantin Pufan” Galați

Nume și prenumele preșcolarului: R.T.

Grupa II grădiniță

Date biografice și sociale semnificative:

Data și locul nașterii: 06.04.2009, Galați

Domiciul: -

Componența familiei:

tata: asistent personal al copilului, angajat la DGASPC

mama: decedată în urma unei boli, atunci când copilul avea 2 ani

Condiții socio-economice:

Situația financiară a familiei este satisfăcătoare. Tatăl este foarte atașat de copil și preocupat de educația acestuia.

Date medicale semnificative: TRISOMIE 21

Operat pe cord la Târgu Mureș la 2ani și jumătate.

Date psihologice semnificative:

Tipul de deficiență/handicap: **Retard psihic sever, QI= 34**

Gradul/ nivelul de deficiență: **Grav**

Date pedagogice semnificative:

Este în al treilea an în grădinița specială în grupa noastră. Prezintă dificultăți de comunicare. Structurile perceptiv motrice de formă, culoare, mărime sunt în formare. Are o gândire concret – intuitivă, bazată de suportul intuitiv. Înțelege sensul unui mesaj verbal și execută comenzile date, dar vocabularul expresiv este limitat la cuvintele „da”, „nu”. Este familiarizat cu spațiul grădiniței, recunoaște jucăriile, obiectele, rechizitele, se orientează în spațiu.

Autonomia personală este în formare, folosește toaleta singur, cere să fie dus la toaletă, mănâncă cu ajutor minim. Schema corporală este în formare, lateralitate stânga, iar orientarea spațio-temporală este bună. Se joacă cu ceilalți copii din proprie inițiativă, are o atitudine activă atunci când participă la jocuri împreună cu colegii, realizează sarcinile în etape și cu suport minim din partea educatoarei.

S-a adaptat programului grădiniței speciale, îi place să fie răsfățat, de multe ori însă apare încăpățânarea specifică acestui tip de deficiență moment în care refuză orice participare la activități ori realizarea sarcinii, deși este capabil spune doar „nu”.

Terapii desfășurate în programul grădiniței speciale:

Activități ludice de educare și compensare;

Activități de expresie psihomotrică;

Activități de educație senzorială și cognitivă;

Activități de comunicare;

Activități de autonomie personală și socială;

Activități logopedice;

CFM;

Kinetoterapie;

Terapii complementare:

Copilul beneficiază de terapii complementare la Centrul de recuperare pentru copii „Iovan

Iorgovan”- logopedie.

Acțiunile asupra preșcolarului:

Preșcolarul va fi antrenat în toate activitățile desfășurate în programul grădiniței speciale. Va beneficia de terapie logopedică și CFM. Astfel, se urmărește o compensare a deficiențelor preșcolarului, oferindu-i posibilitatea de a intra în contact cu o varietate de stimuli în cadrul activităților terapeutice, de a efectua o gamă largă de exerciții în cadrul unor activități simple, accesibile, în ritm propriu și în funcție de progres, de a participa la jocurile didactice desfășurate în activitățile educativ-recuperatorii-compensatorii din grădinița specială.

Acțiunile asupra colectivului clasei:

Se vor derula activități de lucru în perechi, pe grupe și în colectiv, facilitând colaborarea preșcolarilor și conducând la formarea unor relații afective între colegi.

Acțiunile asupra familiei:

Familia monoparentală va parcurge o serie de activități de consiliere, activități demonstrative susținute de educatoarele grupei împreună cu profesorul logoped (individuală, de grup, doar cu părinții, sau și cu preșcolarul), astfel încât să-și asume responsabilitățile în vederea evoluției copilului, din necesitatea de a relua/ continua/ perfecționa/ repeta activitățile desfășurate în grădiniță, acasă.

Prognostic:

Are evoluție bună pe linia dezvoltării comportamentului cognitiv, autonomiei personale, în plan motric și în aria de relații sociale.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

I. INFORMAȚII GENERALE:

Numele elevului: R. T.

Data nașterii: 06.04.2009, Galați

Grupe II grădiniță

DIAGNOSTIC MEDICAL: trisomia 21

DIAGNOSTIC PSIHOLOGIC: - retard psihic sever, $QI = 34$
- grad de handicap – grav

INFORMAȚII DESPRE STAREA ÎNȚIALĂ A PREȘCOLARULUI:

Domeniul senzorial și cognitiv

- Clasifică obiectele după formă, culoare și mărime: *da, cu ajutor*
- Realizează asocieri obiect-obiect sau obiect-imagine: *da, cu sprijin*
- Realizează suprapuneri de obiecte sau imagini: *da*
- Identifică elementele lipsă: *da, cu sprijin*
- Sortează obiecte după mai multe criterii concrete: *după model*

Domeniul limbaj și comunicare:

- Înțelege sensul unui mesaj verbal: *da*
- Execută sarcinile simple după comandă verbală: *da(uneori prezintă comportament*

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

opozitionist, este încăpățanat)

- *Comunică printr-un limbaj propriu, verbalizează da/ nu*
- *Folosește gesturi pentru a-și face cunoscute dorințele*

Domeniul conduitelor ludice:

- *Participă cu plăcere la jocurile de mișcare, de construcții și la jocurile muzicale cu text și cântec*
- *Realizează puzzle, incastre, lego, cuburi, mozaic*
- *Prezintă joc imaginativ, acceptă jocurile propuse de educatoare.*

Autonomie personală și comportament:

- *Autonomia personală este în formare. Comportament adecvat în colectivitate.*

Dezvoltare psihomotrică:

- *Motricitate generală: bună*
- *Lateralitate: formată, stânga*
- *Schemă corporală: în formare*
- *Structuri perceptiv-motrice de culoare: parțial formate*
- *Structuri perceptiv-motrice de formă: parțial formate*
- *Structuri perceptiv-motrice de mărime: parțial formate*
- *Orientare spațio-temporală: parțial formată*

Dezvoltarea proceselor psihice:

- *Percepție: inexactă, lacunară*
- *Gândire: nivel operațional-concret*
- *Imaginație: săracă*
- *Atenția: greu de captat și menținut*

Relații sociale:

- *conduite și atitudini sociale adaptate situațiilor;*
- *nevoie de atenție, afecțiune, de modele comportamentale.*

II. SPECIALIȘTI CARE INTERVIN ÎN APLICAREA PROGRAMULUI:

Director:

Educatoare:

Educatoare:

Profesor psihopedagog:

Profesor CFM:

Responsabil de program: Director -

Alte persoane implicate: infirmieră, asistent social, asistent medical, părinți

III. CONCLUZIILE EVALUĂRII ÎNȚIALE (problemele cu care se confruntă preșcolarul):

Din punct de vedere psihopedagogic:

- retard psihic sever, predomină memoria de scurtă durată, limbaj expresiv limitat la cuvintele da/nu, gândire concret-intuitivă;
- dificultăți de concentrare a atenției, dacă întâmpină dificultăți în realizarea imediată a sarcinii refuză să mai lucreze;
- deseori abandonează sarcina sau refuză să participe la activități pe fondul unui comportament opoziționist, este foarte încăpățânat;

Capacități, competențe, abilități, lacune, nevoi:

- capacități relativ bune de învățare comportamentală;
- sociabilitate relativ bună, uneori cu instabilitate emoțională;
- nevoia de sprijin din partea adulților;
- necesitatea întocmirii unui plan de intervenție personalizat.

Domeniul de intervenție: (cognitiv) se va realiza P.I.P. pentru domeniul cognitiv (formă, culoare, mărime) evaluări periodice, modificări în funcție de evoluția preșcolarului;

IV. PLANIFICAREA INTERVENȚIEI:

DOMENIUL DE INTERVENȚIE - Cognitiv

MODULUL – Activități de educație senzorială și cognitivă

PERIOADA DE IMPLEMENTARE: octombrie 2016- mai 2017

TIPUL DE SERVICIU/INTERVENȚIE: personalizat

SCOPURILE PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE:

- Dezvoltarea motricității generale
- Dezvoltarea motricității fine
- Dezvoltarea structurii perceptiv motrice de formă, culoare și mărime
- Formarea unei imagini corecte a schemei corporale
- Dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu
- Dezvoltarea atitudinilor pozitive de relaționare în grup

OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:

- Efectuarea unei game variate de exerciții prin intermediul unor activități simple, accesibile și în ritm propriu;
- Abilitarea preșcolarului în planurile motric, senzorial, perceptiv, cognitiv, de limbaj și comportamental;
- Diminuarea dizabilităților sale printr-un antrenament continuu și gradual, atât la grupă cât și în cabinetele de terapie.

OBIECTIVE PE TERMEN SCURT (COGNITIV):

- să identifice obiectele/jucăriile/jetoanele din mediul apropiat;
- să recunoască în contexte diferite trei culori (roșu, galben și albastru);
- să identifice trei forme geometrice (cercul, pătratul și triunghiul);
- să grupeze obiectele/ jucăriile/ jeoanele după un criteriu dat (formă, culoare , mărime);
- să sorteze obiectele/ jucăriile în funcție de un criteriu dat (formă, culoare, mărime);
- să compare obiectele/ jucăriile/ jetoanele după criterii simple;
- să realizeze suprapuneri de imagini/ jetoane reprezentând forme, culori, mărimi;
- să realizeze asocieri de imagini/ jetoane reprezentând forme, culori, mărimi;
- să realizeze clasificări după unul-două criterii(formă, culoare, mărime);

SCOPURI:

La sfârșitul perioadei preșcolarul va putea:

- să identifice obiectele/jucăriile/jetoanele din mediul apropiat;
- să recunoască în contexte diferite trei culori (roșu, galben și albastru);
- să identifice cercul, pătratul și triunghiul din figurile geometrice date ;
- să grupeze obiectele/ jucăriile/ jeoanele după un criteriu dat (formă, culoare , mărime);
- să sorteze obiectele/ jucăriile în funcție de un criteriu dat (formă, culoare, mărime);
- să compare obiectele/ jucăriile/ jetoanele după criteriul mărime (mare-mic);

NIVELUL DE PLECARE:

- recunoaște obiectele/ jucăriile din mediul apropiat, identifică cercul și pătratul din formele geometrice date, recunoaște culoarea roșie în contexte diferite, realizează sortări după criteriul mărime după model și cu ajutor minim;

TIPURI DE ACTIVITATE:

- exerciții-joc și jocuri didactice de identificare a obiectelor/ jucărilor din mediul apropiat;
- exerciții și jocuri didactice de recunoaștere a celor trei culori(roșu, galben și albastru);
- exerciții și jocuri didactice de identificare a trei forme(cerc,pătrat și triunghi);
- exerciții și jocuri didactice de grupare a obiectelor/ jucăriilor/ jetoanelor după un criteriu dat (formă, culoare , mărime);
- exerciții și jocuri didactice de sortare a obiectelor/ jucăriilor în funcție de un criteriu dat (formă, culoare, mărime);
- exerciții și jocuri didactice de comparare a obiectelor/ jucăriilor/ jetoanelor după criteriul mărime(mare-mic);

DOMENIUL COGNITIV

Obiective	Conținuturi	Metode	Mijloace	Modalități de evaluare
FORMĂ: -să formeze grupuri de obiecte după criteriul formă; -să identifice cercurile dintre figurile geometrice date; -să identifice pătratele dintre figurile geometrice date; -să identifice triunghiurile dintre figurile geometrice date; -să formeze grupuri de obiecte după criteriul formă; -să identifice formele geometrice prezentate; -să recunoască figurile geometrice date;	Joc didactic: „Să facem ordine” Joc didactic: „Ne jucăm cu cercurile” Joc didactic: „Ne jucăm cu pătratele” Joc didactic: „Alege doar triunghiurile” Joc didactic: „Așează-mă la căsuța mea!” Joc didactic: „Cine are aceeași figură?” Joc didactic: „Ghici, ghici ce s-a schimbat?”	observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic observația explicația demonstrația jocul didactic exercițiul observația explicația demonstrația jocul didactic exercițiul	obiecte jucării jetoane planșe joc Logi II obiecte jucării jetoane planșe joc Logi II obiecte jucării jetoane planșe	Evaluare orală/ cu suport <i>practic acțional / concret intuitiv</i> , acțional analiza/aprecierea răspunsurilor/acțiunilor/ comportamentului /atitudinii/respectării regulilor de joc/ realizării sarcinii de lucru oral/răspunsurile/acțiunile corecte sunt apreciate/ răspunsurile /acțiunile incorecte sunt corectate, se intervine cu explicații suplimentare ori de câte ori este necesar
CULOARE: -să raporteze obiecte la obiecte de aceeași culoare; -să formeze grupe de obiecte după criteriul culoare (roșu și galben); -să diferentieze	Joc didactic: „Fluturii vin la flori” Joc didactic: „ Să culegem fructe” Joc didactic: „Florile Zânei Primăvara” Joc didactic:	observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic	obiecte jucării jetoane planșe obiecte jucării jetoane planșe	oral/răspunsurile/acțiunile corecte sunt apreciate/ răspunsurile /acțiunile incorecte sunt corectate, se intervine cu

cercurile după criteriul culoare; -să sorteze obiectele de același fel după criteriul culoare; -să grupeze obiectele de același fel după criteriul culoare; MĂRIME: -să aleagă jucăriile după criteriul mărime; -să formeze grupe de obiecte de același fel după criteriul mărime; -să formeze grupe de obiecte după un criteriu dat; -să diferențieze obiectele de același fel după mărime;	„Cercuri colorate” Joc didactic: „Jocul culorilor” Joc didactic: „Trenulețul culorilor” Joc didactic: „Alege jucăria” Joc didactic: „Garajul” Joc didactic: „Așează florile după mărime” Joc didactic: „Ne jucăm cu jucăriile” Joc didactic: „Mare și mic”	observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic observația conversația explicația demonstrația exercițiul jocul didactic	obiecte jucării jetoane planșe obiecte jucării jetoane planșe obiecte jucării jetoane planșe	explicații suplimentare ori de câte ori este necesar observarea comportamentului / atitudinii preșcolarului oral întărirea răspunsurilor corecte oral/răspunsurile/ acțiunile corecte sunt apreciate/ răspunsurile /acțiunile incorecte sunt corectate, se intervine cu explicații suplimentare ori de câte ori este necesar

EVALUAREA PERIODICĂ (ianuarie):

Obiective realizate:

- identifică obiectele/ jucăriile;
- recunoaște culoarea roșie și galbenă în context diferite;
- grupează obiectele/jucăriile/jetoanele după criteriul culoare (roșu și galben) cu ajutor minim;
- identifică cercul și pătratul din figurile geometrice date după model;
- realizează diferențieri ale obiectelor după criteriul mărime (mare- mic);

Dificultăți întâmpinate:

- este atras relativ greu de activitate, are o atitudine pasivă la început în joc și în îndeplinirea sarcinii, necesită o încurajare sporită din partea educatoarelor, prezentarea unei situații competitive în care el poate ieși câștigător;

REVIZUIREA PROGRAMULUI :

- se va face în funcție de rezultatele evaluărilor periodice;
- se vor relua obiectivele stabilite până la realizare;

ROLUL ȘI MODUL DE IMPLICARE A PĂRINȚILOR ÎN PROGRAM:

Tatăl va primi sarcini privind modul de comunicare, de implicare în program și va asigura un suport afectiv pozitiv în evoluția copilului.

EVALUAREA FINALĂ (mai):

Obiective realizate:

- recunoaște culoarea roșie, galbenă și albastră în context diferite;
- grupează obiectele/jucăriile/jetoanele după criteriul culoare (roșu, galben și albastru);
- identifică cercul, pătratul și triunghiul din figurile geometrice date;
- realizează sortări după un criteriu după model și cu ajutor minim;
- realizează diferențieri ale obiectelor după criteriul mărime (mare- mic) ;

Dificultăți întâmpinate:

- dacă întâmpină dificultăți în realizarea imediată a sarcinii, abandonează și refuză reluarea lucrului;
- deseori are o atitudine pasivă în fața sarcinii, necesită atenție permanentă din partea educatoarelor;

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI:

Concluzii:

- și-a însușit cunoștințele și aplică aceste cunoștințe în situații diferite;
- e necesară implicarea preșcolarului în activități de grup, activități de socializare, parteneriate, activități extrașcolare pentru crearea atitudinii independente, creșterea autonomiei personale.

Se recomandă:

- folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- crearea unui climat afectiv, confortabil;
- sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență;
- sarcinile propuse spre rezolvare trebuie să fie simple, formulate clar, împărțite în etape mai mici, realizabile ;

Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități

Prof.înv.primar Simona Valentina Mînzicu
Liceul Teoretic „Șerban Vodă” Slănic

„Consideră elevul o făclie pe care să o aprinzi, astfel încât mai târziu să lumineze cu o lumină proprie.” (Plutarh)

DATE DESPRE SUBIECT:

1. NUMELE ȘI PRENUMELE: M. A.
2. DOMICILIUL: Slănic
3. ȘCOALA: Liceul Teoretic „Șerban Vodă” Slănic
4. CLASA: a III-a
5. ANTECEDENTE: A fost părăsit de mamă la vârsta de 7 ani, iar tatăl este necunoscut (înainte fiind pus să cerșească prin localuri și pe stradă). Acum locuiește la o familie care îl are în plasament. A beneficiat de serviciul de sprijin și a frecventat rar cabinetul logopedic.
6. DESCRIERE:

✓ din punct de vedere medical: Nu are probleme de sănătate.

✓ din punct de vedere psihopedagogic: Are dificultăți de pronunție, dificultăți de scris-citit,

auz fonematic deficitar (dificultăți în analiza și sinteza fonetică), tulburări de limbaj (parasigmatism), vârsta psihologică a limbajului sub nivelul vârstei cronologice, vocabularul sărac și conținutul ideatic modest, Q.I mediu, stadiul operațiilor concrete, memorie de nivel mediu, atenție distributivă deficitară, potențial de învățare mediu.

✓ din punct de vedere social: Este marginalizat de copii în pauze, în jocurile liber alese; nu a

reușit să-și facă prieteni. În încercarea lui de a se împrieteni cu aceștia devine agresiv, vorbește urât jignindu-i pe cei care vor să îl potolească.

✓ din punct de vedere al familiei: Familia care îl are în plasament colaborează cu școala, îi

asigură condiții de locuit decente, îl supraveghează la pregătirea lecțiilor.

Se va urmări:

- **Conștientizarea nevoilor copilului, dar și a părinților;**
- **Evitarea criticii sau umilirii copilului de către adulți;**
- **Crearea de conduite care să transmită copilului că este acceptat;**
- **Optimizarea imaginii de sine, a stimei de sine și a respectului;**
- **Dezvoltarea încrederii în ceilalți și a autocontrolului emoțional;**
- **Facilitarea și optimizarea comunicării;**
- **Creșterea motivației pentru învățare; îmbunătățirea performanțelor școlare.**

Idei de activități

- așezarea optimă a copilului în clasă (să stea în prima bancă, cu un coleg cooperant și empatic, care să îl ajute la nevoie; să nu fie agitație în jurul lui, ca să nu-i distragă atenția, în jurul lui să fie elevi liniștiți; materialele didactice care îl ajută la învățare să fie la îndemâna lui;)
- jocuri de integrare în colectiv și de cunoaștere mai bine a acestuia (Pânza încrederii, Schimbă locul!, Ghici cine e? etc.)
- exerciții de cunoaștere și autocunoaștere precum:

* Scala stimei de sine (Rosenburg) care urmărește clarificarea imaginii de sine și a calităților personale și sugerează modalități de întărire a Eu-lui.

* Scala de autoevaluare „Cum mă văd eu și cum mă văd ceilalți?” care urmărește îmbunătățirea imaginii de sine și dezvoltarea încrederii în forțele proprii. Subiectul își poate identifica propriile stări emoționale, atitudinile și convingerile de viață fiind ajutat să-și valorizeze propriul potențial, să-și identifice resursele adaptative pentru a face față dificultăților.

- tehnici dramatice pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare (Tot ca tine sunt și eu, Bingo etc.);

- vizionarea unor filmulețe educative, a unor povești terapeutice (Rățușca cea urâtă, Puiul, Elefantul Elmer etc.);

- scrisoare către mama (modalitate de a exprima sentimentele și emoțiile pe care le încearcă unul față de celălalt, dar care nu se pot comunica direct);

- adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile de învățare ale elevului;

- activități pe baza soft-urilor destinate elevilor;

- activitățile să fie scurte și să se pregătească mai multe variante pentru fiecare lecție;

- formularea instrucțiunilor într-un mod accesibil;

- alocarea de timp suficient pentru sarcinile de învățare;

- organizarea unor momente frecvente de consolidare și exersare;

- formarea de rutine prin activități similare.

Prin intermediul acestor activități se urmărește integrarea în învățământul de masă cu adaptarea conținuturilor, a strategiilor didactice, a mijloacelor de învățământ conform tipului și gradului de dizabilitate a elevei în vederea atingerii nivelului posibil de dezvoltare și a facilitării integrării sociale.

Strategii de învățare

- învățarea individualizată sau individualizarea unor secvențe de învățare;

- tratarea diferențiată;

- metode activ-participative și practice (jocul de rol, jocul didactic, Explosia stelară, Ciorchinele, Cubul, Turul galeriei etc. - adaptate);

- învățarea prin cooperare: în perechi, în echipă;

- valorizarea activității în fiecare oră;

- ancorarea de interesele copilului, hobbyurile lui, activitățile extrașcolare, pentru motivare.

- tehnici de comunicare asertivă:

1. Subiectul este învățat să-și exprime motivele unor trăiri emoționale, ascultarea cu atenție, să se verifice dacă a înțeles;

2. Antrenamentul asertiv - învățarea în comun a unor modalități de comunicare eficientă cu ceilalți;

3. Încurajarea copilului să-și exprime punctul de vedere;

4. Crearea unor atitudini tolerante în cadrul unor reguli cu precizarea limitelor stabilite de comun acord.

Resurse

- folosirea de material didactic adecvat și ușor de manipulat (socotitoare, alfabetar magnetic, carioci, jetoane etc.);

- mijloace de predare/învățare multisenzoriale și distractive, cu material concret-intuitiv;

- mijloace IT (calculator, videoproiector, tabletă, CD-uri etc.);

- cărți/reviste cu imagini;

- fișe cu scheme de fixare;

- resurse educaționale deschise;

- planșe tematice afișate permanent în clasă etc.

Evaluare

- observarea sistematică a comportamentului;

- evaluări orale și scrise diferențiate și cu sprijin (indicații);

- autoevaluarea, dacă e cazul;
- aprecieri verbale;
- fișe de observare a comportamentului, a progresului.

Părinți –în acest caz –părinți (asistenți maternali)

Idei de activități

- consultări permanente cu părinții elevului în vederea stabilirii unui plan comun de acțiune și a cunoașterii mai bine a acestuia;
- activități comune cu invitați de specialitate - psihologi, profesori de sprijin, consilieri școlari;
- activități comune părinți – elevi – învățător;
- lectorate despre integrarea copiilor cu C.E.S., toleranță, tipuri de temperament;
- implicarea în proiecte care să elimine / diminueze acțiunile de bullying;

Strategii de învățare

- lectorate
- dezbateri
- mese rotunde
- workshop-uri

Resurse

- materiale tematice
- pliante / reviste / afișe informative
- umane: medici de specialitate, psihologi, consilier școlar, profesor de sprijin

Evaluare

- observarea sistematică
- chestionare
- portofolii cu produsele activităților

Cadre didactice

Idei de activități

- informarea colegilor care predau la clasă despre dificultățile de învățare ale elevului precum și despre toate aspectele pe care le-am observat anterior în parcursul educațional al acestuia;
- colaborarea cu profesorul de sprijin;
- plan de acțiune comun cu profesorii de la clasă;
- participarea la simpozioane / conferințe / cursuri de formare vizând integrarea copiilor cu C.E.S.;
- ateliere de lucru / mese rotunde în cadrul Comisiei metodice
- activități comune părinți-profesori-elevi;
- predarea în echipă cu profesorul de sprijin, învățătorul.

Strategii de învățare

- mese rotunde
- dezbateri
- interasistențe
- lucru în echipă

Resurse

- pliante / reviste / afișe informative
- listă cu lucrări de specialitate
- cadru normativ (Ordin Nr. 3124/2017, Ordin Nr.1985/2016)
- materiale didactice adecvate

Evaluare

- chestionare
- portofolii cu produsele activităților
- caietul învățătorului

Plan de intervenție personalizat

**Moldoveanu Emilia, profesor în învățământ preșcolar;
Popa Gabriela, profesor în învățământ preșcolar;
Grădinița cu program prelungit nr.3, Buzău**

Numele și prenumele elevului: Z. R

Data nașterii: 14.09.2017

Domiciliul: Buzău

Grădinița/Grupa integratoare: G.P.P. nr.3,Buzau/ Grupa Pisicuțele

Nivelul grupei: I (mijlocie)

Data aplicării: octombrie 2021

Psihodiagnostic : - tulburări din spectru autist ;

Starea de sănătate : relativ bună

Echipa de intervenție: Moldoveanu Emilia, profesor în inv.preșcolar ;

Popa Gabriela, profesor în inv.preșcolar ;

G. I., consilier psiho-pedagogic ;

Domeniul de intrvenție: educațional

Informații educaționale

Comportament cognitiv:

- copilul are reprezentări despre mediul înconjurător corespunzătoare vârstei și nu are capacitatea de a observa sistematic;
- volumul limbajului este potrivit vârstei de trei ani, se exprimă greoi ;
- gândirea se manifestă doar în cazuri concrete, intuitive;
- atenția este slab dezvoltată.

Comportament psihomotric:

- dezvoltare fizică este corespunzătoare vârstei;
- cunoaște schema corporală;
- întâmpină dificultăți în orientarea spațială;
- are unele deprinderi de igiena personală și colectivă.

Relații sociale:

- este copil sociabil, însă are probleme în a-și stabili relații de prietenie.

Obiective pe termen lung:

- ameliorarea pronunției și dezvoltarea exprimării orale;
- dezvoltarea operațiilor gândirii și a calității acesteia;
- recuperarea lacunelor;
- exersarea capacității de orientare spațială și temporală;
- educarea comportamentului civilizat.

Domenii de intervenție recomandate: Social Afectiv, Limba și comunicare, Științe, Psihomotor.

Structura programului de intervenție personalizat

DOMENIUL SOCIAL AFECTIV

Autonomie personală și socială

Tipuri de deprinderi	Obiective de referință	Activitate	Metode și mijl. didactice	Obs.
Hrănirea	- să-și manifeste nevoia de hrană, lichide; - să adopte o poziție corespunzătoare luării mesei; - să mănânce singur (sau cu sprijin) - să folosească corespunzător tacâmurile; - să țină cana în mână și să bea din ea; - să folosească șervețelul la indicația adultului.	Servirea prânzului la cantina grădiniței, alături de ceilalți copii	- demonstrația; - conversația; - jocul de rol; - ilustrații; - veselă, - tacâmuri, - meniu.	
Deplasarea autonomă	- să comunice dorința de a se deplasa în altă încăpere; - să meargă pe un traseu dat; - să meargă pe scară cu pași alternativi; - să se urce și să coboare din pat; - să se orienteze într-un spațiu delimitat cunoscut (clasă); - să evite obiectele și situațiile periculoase;	Exerciții de lateralitate și schema corporală; Exerciții pentru dezvoltarea motricității generale	- demonstrația; - conversația; - planșa “schema corporală” - păpușa; - mingii; - obiecte din clasă.	
Utilizarea toaletei	- să comunice nevoia de a merge la toaletă; - să aibă control sfincterian pe parcursul unei perioade limitate de timp (o oră); - să se îmbrace și să se dezbrace asistat la toaletă; - să folosească hârtia igienică; - să se spele pe mâini la solicitarea adultului; - să folosească prosopul pentru a se șterge pe mâini.	Executarea comenzilor atunci când este asistat și sprijinit fizic și verbal.	- conversația; - comunicarea prin imaginii (semnalizează dorința de a merge la toaletă prin ridicarea unui cartonaș)	
Îmbrăcarea	- să manifeste dorința de a se îmbrăca și dezbrăca, (mimicogestual); - să se îmbrace/dezbrace asistat; - să discrimineze corect obiectele de îmbrăcat;	Exerciții de îmbrăcat/dezbrăcat păpușa; Exerciții de discriminare a	- explicația; - demonstrația; - conversația; - munca independentă;	

	- să se încalțe/descalțe asistat; - să încheie/descheie fermoare, nasturi, capse la haine, cizme	obiectelor de îmbrăcat; Exerciții de încheiat/ Descheiat nasturi, fermoare.	- ilustrații; - obiecte de îmbrăcat/încălțat.	
Igiena personală	- să se spele pe față și pe mâini asistat; - să se șteargă cu prosopul la indicația adultului; - să folosească adecvat săpunul și hârtia igienică; - să se spele pe dinți în prezența adultului; - să facă baie/dus ajutat; - să se piaptăne; - să-și șteargă nasul;	Executarea comenzilor atunci când este asistat și sprijinit fizic și verbal.	- demonstrație; - explicația; - obiecte de igienă personală;	
Igiena camerei/ a spațiului personal	- să își pregătească spațiul de lucru, de joacă, patul; - să identifice hainele, jucăriile, rechizitele proprii; - să aranjeze hainele în stil propriu.	Executarea comenzilor atunci când este asistat și sprijinit fizic și verbal.	- explicația; - demonstrația; - jucării; - haine; - rechizite.	
Realizarea activităților gospodărești	- să îndeplinească sarcini simple, legate de aranjarea mesei; - să participe la aranjarea/strangerea mesei, alături de adult; - să participe la mici treburi casnice (șters praful).	Executarea comenzilor atunci când este asistat și sprijinit fizic și verbal.	- explicația; - demonstrația; - conversația; - obiecte din casă și din clasă.	

Maturizare social-afectivă

Obiective de referință	Activitate	Metode și mijl. didactice	Obs.
- să reacționeze la expresia feței celuiilalt; - să își exprime emoțiile; - să își manifeste interesul față de o persoană prin observarea mișcărilor acesteia; - să desfășoare o activitate în compania celorlalți; - să accepte prezența unei persoane necunoscute; - să abordeze “adecvat” persoanele necunoscute; - să suporte contactul cu mai mulți oameni; - să suporte să se afle într-un loc necunoscut; - să ceară ajutorul la nevoie; - să evite pericolele evidente; - să respecte regulile impuse de adult (comenzi simple); - să reacționeze la diferiți stimuli (mirosuri, gusturi);	Executarea comenzilor atunci când este asistat și sprijinit fizic și verbal.	- exerciții; - jocuri de rol; - ilustrații; - diverse obiecte.	

- să solicite diverse obiecte ale altor copii; - să împartă anumite obiecte/ mâncare/ jucării cu alții copii;			

Domeniul – Știința (Cunoașterea mediului)

Obiective	Metode și mijloace de realizare	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
Să recunoască toți copii din grupă; Să cunoască numele tuturor copiilor, a doamnei educatoare	Jocul “Deschide urechea bine”; Exerciții de pronunție și dezvoltare a auzului fonematic	Identifica și numeste toți copiii	Orale’ Încurajarea și stimularea
Să recunoască vecinătățile sălii de clasă Să numească grupele vecine (mare, mica).	Vizită în grădiniță și la celelalte grupe vecine. dialogul	Identifică și numește locurile cerute	Deplasare prin grădinița
Să recunoască anotimpul,caracteristicile specifice. Să denumească culorile caracteristice	Exerciții de exprimare corectă a obiectelor și lucrurilor din imaginea dată și identificare a culorilor și obiectelor	Exprimă corect denumirea obiectelor și lucrurilor cerute, singur sau cu ajutor	Aprecieri verbale
Să recunoască părți componente ale corpului omenesc; Să denumească părțile componente ale corpului omenesc,simțurile	Exercițiile de identificare a părților corpului omenesc și de exprimare corectă.	Exprima singur sau cu ajutor Arata singur sau cu ajutor.	Aprecieri stimulatoare.
Să numească membrii familiei sale. Să cunoască puține informații despre fiecare membru	Joc de rol “De-a mama și de-a tata”, “De-a frații”, “De-a bunicii” etc Exerciții de dezvoltare a vocabularului	Identifică membrii familiei, îi numește singur din fotografii	Aprecieri verbale, acordarea de stimulente
Să recunoască ocupațiile oamenilor Să denumească meseriile oamenilor	Jocul “Să-mi povestești despre meserii”, “Să faci și tu ca el”. Exerciții de exprimare corectă	Numește și imită singur sau cu ajutor meseriile	Aprecieri verbale și stimulente
Să recunoască animale păsări, să le denumească.	Jocul “ Ograda cu păsări”, “Ferma de animale”, “Animalele pădurii”. Exerciții de exprimare corectă.	Recunoaște și denumește singur sau cu ajutor	Încurajări, stimulente; Primește silueta unui animal la locul potrivit

Domeniul Științe – activitate matematică

Să numere corect crescător 1-5.	Jocul “Coșul cu jucării” Exerciții de numărare	Numara cu ajutor jucariile din cos	Aprecieri verbale acordarea de stimulente
Să observe plantele din imagini . Să recunoască plantele cerute	“Jocul “Grădina cu flori”, “Grădina cu zarzavaturi”. Exerciții de identificare și recunoaștere	Observă, recunoaște și numește cu ajutor câteva din plante	Încurajări verbale, primește bulina în piept
Să aranjeze figurile geometrice. Să recunoască forma geometrică cerută sau culoarea.	Jocul “ Foc și apă” Găsește triunghiul colorat Exerciții de corecție a pronunției.	Găsește și numește figura cerută singur sau cu ajutor	Aprecieri verbale
Să învețe o poezie de Moș Crăciun.	“Îl așteptăm pe Moș Crăciun” Exerciții de memorare	Repetă după educatoare, după părinte, spune singur sau cu ajutor	Participarea activă la serbare
Să asculte, să cânte colinde românești tradiționale	Activitate practică : “Ascultăm și cântăm colinde”	Învăță să cânte împreună cu ceilalți copii	Încurajări verbale
Să observe și să cunoască mijloacele de transport	“Cu ce călătorim” Dialogul Explicația	Observă, atinge și denumește jucăriile singur sau cu ajutor	Încurajări verbale
Să participe la o activitate în clasă, în mod direct	“Și eu vreau să fiu lăudat”- joc		Aprecieri verbale

Domeniul psihomotric

-să recunoască componentele spațiale și să se orienteze adecvat.	Exerciții și locuri de mișcare ce vizează: a) direcția: înainte/înapoi sus/jos; stânga/dreapta b) distanța: aproape/depart c) pozițiile față de obiecte: lângă, pe sub. Jocuri de căutare a unor obiecte așezate în diferite poziții spațiale; Rezolvarea unor fișe cu sarcini de orientare spațială.	Corectitudinea și rapiditatea reacțiilor la comenzi; -identificarea și precizarea corectă a pozițiilor spațiale ale obiectelor folosite în joc; -recunoașterea și denumirea unor poziții spațiale ale obiectelor din imagini.	Observarea comportamentului; Chestionarea orală pentru conștientizarea pozițiilor spațiale; Aprecieri stimulative; Întreceri Analiza produselor activității (modul de rezolvare a fișelor)

Să perceapă componentele temporale care vizează ritmul mișcărilor	-exerciții efectuate pe loc și în deplasare cu respectarea duratei, tempoului, intensității. -exerciții și jocuri de mișcare cu utilizarea onomatopeelor și a versurilor ritmate: "Cioc-boc, treci la loc", "Unu-doi, unu-doi/Faceți toți la fel ca noi!"	Răspunde corect motric la următoarele comenzi: "Mergi cât durează melodia", "Aleargă mai repede", "Pășește mai rar", "Mergi ușor pe vârfuri", "Bate pasul" -execută mișcări la ritmul indicat.	Analiza modului cum respectă durata, tempoul, intensitatea în timpul executării mișcărilor; -aprecieri verbale; -încurajări; -stimulente.

Adaptarea curriculară la nevoile preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale

Prof.înv.preșcolar, Liliana Moldovan, Grădinița nr.16, Târgoviște, Dâmbovița
Prof.înv.preșcolar, Mariana Leafu, Grădinița nr.16, Târgoviște, Dâmbovița

În ultimii ani a devenit prioritară problematica elevilor cu CES, atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru părinți și, uneori și pentru bunici. Cu toții luptă pentru dezvoltarea normală a acestora. Trebuie menționat faptul că din categoria copiilor cu CES fac parte nu numai copiii cu deficiențe, dar și copiii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări de inadaptare la cerințele programei școlare.

Pentru a putea aborda conținuturile educaționale în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă este nevoie de un curriculum diferențiat sau adaptat care să permită avansarea copiilor în ritmul lor propriu și în funcție de capacitățile lor de învățare. Prezentăm mai jos, un astfel de curriculum diferențiat pentru Domeniul Limbă și Comunicare – Educarea limbajului, aplicat unui preșcolar cu tulburare de dezvoltare nespecificată, tulburare hiperkinetică și retardare mentală nespecificată a dat rezultatele scontate. Recomand această modalitate de intervenție fiind un exemplu de bună practică care trebuie să se regăsească în portofoliul unui profesor. Important este să îi surprindem rostul, să îl respectăm, completăm și să-l adaptăm preșcolarului nostru.

Adaptare curriculară

Disciplina: Educarea limbajului

Numele și prenumele preșcolarului: B.A.

Grupa: mare

Perioada de implementare: an școlar 2021-2022

Competențe generale:

1. Ascultarea activă a mesajului pentru înțelegerea și receptarea lui (comunicare receptivă)
2. Exprimarea orală a mesajului, a emoțiilor, etc. (comunicare expresivă)
3. Premise ale citirii și scrierii, în contexte de comunicare cunoscute

Competențe specifice	Conținuturi, activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
1.1. Înțelege mesaje simple	-Identifică anumite persoane, obiecte după denumire -Răspunde la comenzi care includ verbe (sări, aleargă, deschide, închide, adumi, așează...) - Joc "Mingea sare", "Dacă vesel se trăiește", "Fă ca mine", "Ascunde obiectul". - Îndeplinește 2 comenzi corelate redactate prin folosirea unor structuri mai complexe care includ substantiv, verbe, adverbe, adjective („Așează jucăriile de construit în rafturile lor și vino la masă”) - Răspunde afirmativ sau negativ la întrebări cu răspuns „Da” sau „Nu” („Vrei apă?”)	Mijloace de realizare Jocul Metode și procedee exercițiul conversația explicația	Evaluare orală Observația sistematică	
	- Vorbește suficient de clar pentru a fi înțeles de toți interlocutorii	Metode și procedee	evaluare orală	

2.1. Să fie capabil să comunice eficient 2.2. Demonstrarea capacității de exprimare corectă gramatical	-Relatează întâmplări din experiența zilnică atât ca răspuns la întrebări cât și în mod spontan -Își spune numele sau când este întrebat sau când se prezintă -Cunoaște numele membrilor familiei <i>Jocuri „Unde locuiești? Câte persoane sunt în familia ta? Care este mâncarea/sărbătoarea preferată a familiei tale?”</i> -Exerciții de articulare corectă a cuvintelor accesibile, prin vorbire reflectată și independentă -Exerciții de denumire obiectuală și imagistică -Jocuri ritmate simple „frământări de limbă” -Alcătuire de propoziții simple pe bază de suport obiectual și/sau imagistic cu cuvinte date	exercițiul conversația explicația Mijloace de realizare Jocul Metode și procedee exercițiul conversația explicația	observația sistematică evaluare orală observația sistematică	
3.1 Exersarea pronunțării corecte a sunetelor, silabelor, cuvintelor, propozițiilor	-Exerciții-joc de pronunțare corectă a sunetelor limbii române (diferențierea vocalelor de consoane) -Cântă sau recită cântece și poezii care includ sunete/litere („A, a, a, acum e toamnă, da”) -Exerciții de pronunțare corectă a diferitelor silabe și cuvinte -Asocieri de diferite silabe cu/ fără sens (papi, pupa, buba, nani, cucu, papa, tata, mami, tati etc.) -Jocuri ritmate simple (silabe repetitive; cuvinte familiare care rimează; frământări de limbă) -Exerciții- joc de tipul „Eu spun unul - tu spui mai multe” -Demonstrează creșterea conștientizării sunetelor inițiale ale unui cuvânt prin identificarea lor cu ajutor -Alege din imagini obiecte care încep cu același sunet -Joc „Săculețul fermecat” -Exerciții de alcătuire de propoziții simple din 1-2 cuvinte	Metode și procedee exercițiul conversația explicația Mijloace de realizare Jocul	evaluare orală observația sistematică	
3.2 Participă la experiențe de lucru cu cartea,	-Este atras de cărți, comentează pozele împreună cu adultul -Exerciții de ascultare a poveștilor (verbal /mimico-gestual/ alternativ) ”Ascultă povestea!” -Exerciții de povestire realizate pe suport imagistic Joc: „Despre ce este vorba poveste?” -Exerciții de răsfoire a unor cărți pentru	Metode și procedee exercițiul conversația explicația demonstrația	evaluare scrisă	

pentru cunoașterea și aprecierea cărții	copii -Exerciții-joc pentru determinarea lateralității (exersarea diferitelor modalități de comunicare grafică) -Exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/ degetelor (finețe, precizie, coordonare oculomotorie și control motric) -Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris: efectuarea de mângălituri, cercuri-spirale, ghemulețe, zigzag-uri.		observația sistematică	

Bibliografie:

1. M.E.N-Curriculum pentru educație timpurie, București, 2019;
2. Suport pentru explicarea și înțelegerea unor concept și instrumente cu care operează curriculumul pentru educație timpurie, 2019;
3. E.Varzari, M . Taiban, (1970), *Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii*- metodică, București, Editura Didactică și Pedagogică.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor învățământ preșcolar MONU MIHAELA

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Roman, Neamț

Numele și prenumele copiilor: M.Ș., B.M., B.Ș., S.A., M.A., S.K., M.L., M.Ș., M.D., C.N., O.C.

Vârsta : 4-5 ani

Grupa : Mijlocie

Problemelor copiilor : - tulburări de limbaj (dislalie polimorfă);

Scopul :- diminuarea tulburărilor de limbaj prin intermediul activităților concepute și desfășurate de responsabilii implicați în acțiunile de soluționare a problemelor copiilor;

OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:

- Stimularea limbajului, dezvoltarea exprimării orale ;
- Îmbunătățirea performanțelor cognitive ;
- Îmbunătățirea relațiilor sociale (acceptarea lor de către colegii de clasă);
- Îmbunătățirea interacțiunii educatoare- copil .

ECHIPA CARE PARTICIPĂ LA SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR :

- Educatoare;
- Psiholog;
- Logoped;
- Părinții copiilor implicați în P.I.P ;

LOCUL DESFĂȘURĂRII :

- Școala Gimnazială „Al. I. Cuza” Roman-Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Roman;
- Cabinet de logopedie, Roman

METODE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE:

- Teste de personalitate: „Omulețul” și „Familia mea”;
- Observația sistematică a copiilor;
- Jocul de rol, cu reguli și de masă;
- Povești terapeutice.

ORARUL DERULĂRII PROGRAMULUI : - flexibil

OBIECTIVELE ACȚIUNII : - sunt conturate raportat la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor cuprinși în program ;

- Să transmită un mesaj simplu în cadrul activității de învățare ;
- Să primească mesaje, să îndeplinească acțiuni simple ;
- Să răspundă adecvat (verbal sau comportamental) la ceea ce i se cere ;

EXAMENUL VORBIRII, constă în următoarele manifestări :

- Vocalele sunt pronunțate, consoanele dificile sunt înlocuite sau omise ;
- Grupurile consonatice sunt înlocuite cu o consoană mai ușor de pronunțat;
- Nu formulează propoziții, adesea cuvântul ține loc de propoziție ;

- Vorbește sacadat;

CONSILIEREA FAMILIEI (program părinte –copil).

Scopul programului părinte –copil este acela de a induce modificări în interacțiunile părinte-copil, acestea constituind o premisă a reducerii problemelor copilului în familie;

Etape : - îmbunătățirea relațiilor părinte – copil ;

- folosirea unor întăriri verbale specifice (lauda, dezaprobarea) ;
- acordarea unei atenții deosebite (nu certăm copilul, nu stabilim reguli dacă nu reușim să obținem cooperarea lui) ;
- observarea calităților copilului.

TERAPIA LOGOPEDULUI – logopedul va selecționa exercițiile ce corespund particularităților de vârstă ale copiilor. În cadrul terapiei logopedice se vor realiza corespunzător :

- exerciții de dezvoltare a auzului fonematic;
- imitarea de sunete sub formă de onomatopee;
- repetarea unor serii de silabe;
- exersarea pronunțării cuvintelor mono- bi – plurisilabice;
- formarea de propoziții scurte pe baza unor imagini;
- formarea de răspunsuri la întrebări.

Activitatea logopedică este reluată de educatoarea copiilor la grupă.Voi apela frecvent la activități cu sarcina „Povestește ce vezi în această imagine !”. Pentru a include copiii din acest grup în activitate îi voi solicita să răspundă la întrebări cu grad mic de dificultate. Pentru fiecare răspuns este recompensat verbal iar atunci când este ajutat i se oferă un stimul pozitiv prin atitudinea pozitivă și mijlocită, prin diverse situații de învățare și socializare din grupă.

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Nr. crt.	Problema	Scopul	Activități	Responsabili	Termen de soluționare
1.	-tulburări accentuate de limbaj; dislalie polimorfă	-diminuarea tulburărilor de limbaj;	- exerciții pentru ameliorarea tulburărilor de vorbire : a)-exerciții de respirație: „Mirosim o floare!” „Suflăm în lumânări” „Suflăm o frunză” b)-exerciții imitative onomatopeice : „Cine face –așa?”, „Ce se aude?”, „Spune după mine!”, frământări de limbă,etc.	educatoare logoped psiholog	noiembrie 2019
2.	- participă,dar verbelizează greu acțiunile desfășurate în timpul jocurilor de grup;	-diminuarea tulburărilor de limbaj.	-ex.de respirație verbală/neverbală; -ex.ritmice expresive; -jocuri și exerciții de comunicare: „Cine face așa?”, „Spune cum face?”, „Repetă după mine!” „Spune ce este , ce vezi?” „Spune ce vrei tu!” ,etc.	educatoare logoped	decembrie 2019
3.	- participă,dar verbelizează	- înțelegerea și utilizarea	- exerciții de gimnastică articulară,	educatoare părinți	ianuarie 2020

	greu acțiunile desfășurate în timpul jocurilor de grup;	corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;	-ex. de gimnastică verbală/neverbală, - ex. de gimnastică facială, - ex. pentru stimularea exprimării verbale și pentru auzul fonematic;		
4.	- pronunță greșit unele sunete , spune cuvinte uzuale și scurte, dar nu reușește să se exprime în propoziții;	- înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;	- jocuri și exerciții desfășurate în cadrul activităților de grup și individuale: „Piticii răd,ha,ha,ha”, „Muzicanții cântă,ta,ta,ta”, „Clopoțelul sună,clin,clin,cling”, „Mandolina face ra, ra,ra” -frământări de limbă; - jocuri de cuvinte (tac,dac,pac,lac).	educatoare părinți logoped	februarie 2020
5.	Participă dar verbalizează greu acțiunile desfășurate în timpul jocurilor de grup;pronunță greșit unele sunete,spune cuvinte uzuale și scurte dar nu reușește să se exprime în propoziții;	- înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale;	- „Găsește cuvântul potrivit!” - „Spune ce face, cum face?” - ex. colective de exersare a limbii: exprimare și dialoguri spontane; „Ce ai făcut astăzi?”, „Cu cine te-ai jucat astăzi?”, „Enumeră obiectele”, „Spune ce vezi în imagine!”.	educatoare părinți psiholog	martie 2020
6.	- întâmpină greutăți în exprimarea verbală orală (sunet, cuvânt propoziție)	- utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale	- ex.: „Acum spune tu!”, „Ce-mi spui?”, „Mai spune ceva!”; -ex. pentru dezvoltarea auzului fonematic; -ex. Recită versurile, Mama este mama mea , Mac,mac,mac rața e pe lac, Piu,piu,pușori-i viu;	educatoare logoped	aprilie 2020

CONCLUZII:

Progresele copiilor au fost observate de toți cei care au fost implicați în activitatea de remediere și ameliorare (educatoare, părinți , logoped, psiholog). Copiii au frecventat zilnic grădinița, absentând doar în cazuri deosebite.

Menționez faptul că familia a colaborat constant cu educatoarea de la grupă; împreună am monitorizat evoluția copiilor.

Ambiția, dorința de a face, sociabilitatea, sunt atuuri care au contribuit în mod indiscutabil la progresul acestor copii. Sunt sigură că aceștia mă vor surprinde și pe mai departe.

RECOMANDĂRI :

Dificultățile pe care le întâmpină preșcolarii în vorbire (însușirea unei vorbiri corecte din punct de vedere gramatical, tulburări de limbaj și auz fonematic) solicită o bună organizare a unui microclimat în stimulări verbale. De aceea toți adulții care intră în contact cu copiii trebuie să aibă o exprimare corectă, îngrijită, să respecte regulile gramaticale după care e structurată vorbirea și de câte ori este nevoie, să intervină să corecteze fiecare copil ca fenomenul de contaminare în cazul unui cuvânt, a unei expresii „stâlcite” să poată fi oprit și totodată prin fenomenul de imitație să fie însușite formele corecte de exprimare. Copiii trebuie să fie învățați să observe lucrurile din jurul lor și să le denumească. De aceea un rol important îl au jocurile didactice care trebuie să aibă un aport concret și să se desfășoare în contexte situaționale cunoscute copiilor cu ajutorul cărora putem să le transmitem diferite cunoștințe.

EVALUARE ÎNȚIALĂ
P.I.P. Limba și literatura română, clasa a IV-a

Prof. Înv. Primar, Moraru Iuliana
Școala Gimnazială „Iordache Cantacuzino” Pașcani/
Structura Școala Gimnazială Lunca, Pașcani

1. Dictare:

---

2. Citește textul:

Un vânt rece de toamnă legăna frunzele copacilor.

Vrăbiuța stătea zgribulită pe o ramură de cireș. Simțea că e mai frig decât ieri, dar nu prea înțelegea de ce. O chemă pe prietena ei, Rândunica, dar nu îi răspunse nimeni.

Alege răspunsul corect:

Vrăbiuța stătea :

- a) pe o ramură de măr.
- b) pe o ramură de cireș.
- c) pe frunzele unui copac.

Vrăbiuța era:

- a) veselă.
- b) tristă.
- c) furioasă.

Personajele textului sunt:

- a) vrăbiuța.
- b) broscuța.
- c) vrăbiuța și Rândunica.

Textul are:

- a) 5 alineate.
- b) 2 alineate.
- c) 6 alineate.

3. Răspunde la întrebări:

Cine legăna frunzele copacilor?

Cum stătea vrăbiuța?

---

4. Desparte în silabe cuvintele:

toamnă - _____

broscuță - _____

frig - _____

zgribulită - _____

5. Eu spun una, tu spui multe:

vrăbiuță - _____
lac - _____

pălărie - _____
țară - _____

6. Găsește cuvinte:

a) cu sens asemănător:

tristă - _____
frumos - _____
școlar - _____
zice - _____

b) cu sens opus:

rece - _____
plânge - _____
tristă - _____
a plecat - _____

7. Scrie corect propoziția: Vrăbiuțaseîntâlnicuobroscuță.

---

8. Transcrie din text 4 cuvinte care conțin grupuri de litere.

---

9. Observă imaginea.

Alcătuiește o propoziție la sfârșitul căreia să pui **punct și o propoziție** la sfârșitul căreia să pui **semnul întrebării**.

Evaluare inițială 20-21.IX. 2021 Domeniul de intervenție: Limba și literatura română

Numele și prenumele beneficiarului :

PARTEA I 20. IX. 2021

I1 – să scrie dictarea;

Școala s-a terminat. Elevii povestesc despre vacanță. Ei se vor distra.

I2 – să aleagă varianta corectă de răspuns potrivit informațiilor din textul citit;

I3 – să răspundă corect la întrebări.

PARTEA A II-A 21. IX. 2021.

I4 – să despartă în silabe cuvintele date;

I5 – să scrie forma de plural a cuvintelor date;

I6 – să scrie sinonime/antonime potrivite cuvintelor date;

- I7 – să delimiteze cuvintele propoziției date și să o scrie corect;
 I8 – să scrie din text patru cuvinte care conțin grup de litere;
 I9 – să scrie o propoziție enunțiativă și o propoziție interogativă potrivit imaginii date

2. Descriptori de performanță

Itemul	Calificativul			
	Foarte bine	Bine	Suficient	Insuficient
I1	- scrie corect dictarea	- are 2-3 greșeli	-are 4-7 greșeli	- are mai mult de 8 greșeli
I2	- 4 alegeri corecte	- 3 alegeri corecte	- 2 alegeri corecte	- o alegere
I3	- 2 răspunsuri corecte	- 1 răspuns corect	- răspuns parțial corect	- niciun răspuns
I4	- 4 cuvinte despărțite corect	- 3 cuvinte	- 1 – 2 cuvinte	- niciun cuvânt
I5	- 4 cuvinte	- 3 cuvinte	- 2 cuvinte	-7-8 cuvinte
I6	-7-8 cuvinte	-3-6 cuvinte	-2 cuvinte	-7-8 cuvinte
I7	- delimitare corectă, scriere corectă	- delimitează 4-5 cuvinte, prop. parțial corectă	- delimitează 2-3 cuvinte	- delimitează 1 cuvânt
I8	- 4 cuvinte corecte	- 3 cuvinte	- 1 – 2 cuvinte	- niciun cuvânt
I8	- 2 prop. corecte	- 1 prop. corectă	- prop. parțial corecte	-

3. Evaluare finală

ITEMI	CALIFICATIVUL FINAL
Rezolvă integral și corect itemii	FOARTE BINE
Rezolvă integral și corect 5-8 itemi; incorect /parțial corect restul itemilor	BINE
Rezolvă integral și corect 2-3 itemi, incorect /parțial corect restul itemilor	SUFICIENT
Rezolvă integral și corect 1 item, incorect /parțial corect restul itemilor, predomină calificativele de I	INSUFICIENT

Calificativ obținut:

Obiective realizate:

Dificultăți întâmpinate:

Revizuirea programului de intervenție educațional-terapeutică (în funcție de rezultatele evaluărilor periodice)

Recomandări particulare

Rolul și modul de implicare a părinților în program

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

1. INFORMAȚII GENERALE:

Numele: S R. B.

Data nașterii: JUD TIMIS

Școala: C.Ș.E.I. "Dumitru Ciumăgeanu", Timișoara

Clasa: a VI a B

Propunător: **PROF. MOȚ ANA**

Durata de desfășurare a programului: AN SC 2021-2022

2. EVALUARE ÎNȚIALĂ

Instrumente folosite în evaluare: fișa psihopedagogică, observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, sarcini de lucru pentru automatizarea și comprehensiunea citirii (pretest).

Scopul programului personalizat de intervenție:

Diagnostic:

- *Medical:*
- *psihologic:*

Capacități-competențe-abilități pe care le are copilul : matematică, citire, scriere, motricitate etc

- competențe sporite în desfășurarea activităților ludice (respectă cu strictețe regulile jocului și duce la capăt sarcina didactică la nivelul propriu);
- capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație;
- posibilități bune de comunicare orală, gestuală, expresivă;
- feed-back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare;

Lacune, Nevoi cu care se confruntă copilul în toate domeniile pe care doriți să le dezvoltați : matematica, citire, scriere motricitate

- vocabular sărac;
- posibilități de exprimare reduse;

- vorbire rară, ezitantă, încetinită;
- în scris apar omisiuni și înlocuiri de grafisme, nu face analiza și sinteza fonematică corect, inversiuni de litere;
- nevoia de afecțiune, de integrare, de modele socio-umane și de sprijin gradat;
- toleranță scăzută la frustrări, sociabilitate relativ bună;

3. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

- **Domeniul Comunicare și limbaj**
- **Domeniul Cognitiv Citire-scriere –Comunicare-Matematică**

II. Domeniul comunicare și limbaj

Perioada	Obiective	Activitate	Metode și mijloace didactice	Observații
	– să reacționeze la vocea umană, prin diverse manifestări; – să semnalizeze anumite nevoi, prin diferite reacții verbale și/sau comportamentale; – să semnalizeze înțelegerea unui mesaj simplu, prin răspunsuri adecvate (verbale și non-verbale); – să emită după model, sunete izolate (vocale și consoane); – să indice recunoașterea unor animale prin emiterea de onomatopee; – să pronunțe combinații de două cuvinte legate (substantiv - adjectiv - verb); – să reacționeze la solicitările simple ale adultului; – să execute comenzi simple (ia, stai jos, închide/ deschide ușa); – să formuleze propoziții simple (pe baza de imagini);	Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic; Exerciții de verbalizare, după model; Exerciții de tipul “întrebare – răspuns”	Metode: Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Mijloace: Planse; Jetoane; Jucării;	

III. Domeniul cognitiv

Citare – scriere – comunicare

Perioada	Tipuri de abilități	Obiective	Activități	Metode și mijloace didactice
Septembrie	Abilități de receptare a mesajului oral	– să asculte comenzi simple legate de acțiuni/activități cotidiene; – să asculte o poveste scurtă cu suport ilustrat; – să execute, în manieră personală, sarcini simple; – să indice verbal/nonverbal înțelegerea unui mesaj simplu; – să răspundă verbal/nonverbal la întrebări simple, privind acțiuni la care participă; – să povestească inteligibil o succesiune de acțiuni realitate; – să răspundă verbal/nonverbal la întrebări simple privind acțiuni, situații, evenimente la care copilul participă.	Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic;	Metode: Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Mijloace: Planșe; Jetoane; Jucării;
Octombrie	Abilități de exprimare orală și comunicare independentă	– să se recomande în manieră proprie; – să exprime/semnalizeze nevoi personale (foame, sete); – să asocieze anumite cuvinte cu obiecte familiare; – să grupeze obiecte familiare, după anumite criterii; – să denumească, în maniera proprie, obiecte familiare; – să formuleze propoziții simple ca răspuns la întrebări; – să descrie o imagine simplă, în maniera personală; – să repete după model, cuvinte, propoziții	Exerciții de verbalizare, după model;	Metode: Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Mijloace: Planșe; Jetoane; Jucării;

		scurte; – să despartă în silabe cuvinte date, cu bățai din palme sau cu mâna sub bărbie; – să formuleze cuvinte pe baza literei sau silabei inițiale; – să formuleze propozitii cu cuvinte cunoscute.		
Septembrie – decembrie	Abilități de citire	– să imite zgomotele din natura și onomatopeele; – să identifice sunetele în silabe și cuvinte, în poziție inițială; – să pronunțe prin imitație silabe directe (consoană + vocala); – să pronunțe prin imitație, cuvinte simple, familiare, cu suport concret; – să pronunțe prin imitație, combinații de două cuvinte simple, cu suport concret; – să identifice grafeme de tipar mari (jucării, litere tridimensionale): A, O, U, I, P, T, C, M, F, S, E, L, A, N, S, B, V, Z, A, I, D, R, J, T, G, H, X, K, CE, CI, GE, GI, CHE, CHI, GHE, GHI; – să formeze silabe prin asocierea grafemelor mari de tipar; – să identifice grafeme mari de tipar, în diferite contexte (ziar, reviste, tablă); – să citească în manieră proprie, silabe și cuvinte simple; – să alcatuiască propozitii simple cu cuvinte date, folosind suport concret; – să memoreze poezii scurte, ghicitori, proverbe.	Exerciții de recunoaștere a literelor învățate; Exerciții de asociere literă – sunet; Exerciții de citire; Exerciții de alcătuire de propoziții simple cu cuvinte date; Memorare de poezii, ghicitori.	Metode: Explicația; Demonstrația; Munca independentă; Mijloace: Planșe; Jucării; Litere tridimensionale; Manual; Ziare.
Septembrie – decembrie	Abilități de scriere	– să utilizeze șablonul pt. a reda grafic diverse imagini (obiecte, forme geometrice); – să reprezinte grafic diferite imagini prin	Scriere de forme geometrice;	Metode: Conversația; Demonstrația;

Februarie – iunie		unire de puncte: • forme geometrice; • legume, fructe; • cifre, litere; – să realizeze grafic diverse imagini, întărind conturul cu marker, carioca, pix; – să realizeze semne pregrafice în spații de diferite dimensiuni: • șarpele, fumul, melcul; • brăduțul; • mărele mari, mărele mici; • garduțul; • bastonașe cu deschidere spre stânga; • bastonașe cu deschidere spre dreapta; • grupe de bastonașe; • ovalul și semiovalul;	Semne pregrafice; Exerciții de asociere literă –sunet; Exerciții de scriere a literelor mari de tipar învățate	Exercițiul; Mijloace: Jetoane; Planșe; Coli de scris; Markere

Matematică

Perioada	Tipuri de abilități	Obiective	Activități	Metode și mijloace didactice
Septembrie	Operarea cu conceptul de număr	– să sorteze obiecte/jucării după criteriul formă, culoare, mărime; – să identifice elemente din interiorul și exteriorul unei mulțimi; – să formeze grupe de jucării după un criteriu dat; – să asocieze prin corespondența elementele a două mulțimi; – să compare mulțimi de obiecte, cu cel mult 5 elemente; – să numere obiecte dintr-o mulțime, cu cel mult 5 obiecte; – să recunoască pe baza suportului concret, semnificația noțiunilor: • punem/ vine; • luăm/ pleacă. – să identifice vecinii unui număr dat în concentrul 0 – 5, cu suport.	Exerciții de sortare a obiectelor după un criteriu dat; Exerciții de alcătuire de mulțimi; Exerciții de comparare a două mulțimi; Exerciții de asociere cifră-număr; Exerciții de identificare a vecinilor unui număr dat.	Metode: Explicația; Demonstrația; Munca independentă; Exercițiul Mijloace: Planșe cu numerele învățate; Jetoane; Jucării; Bețișoare Metode: Explicația; Conversația; Munca independentă; Exercițiul; Conversația; Mijloace: Planșe, jetoane, coli de scris, markere
Octombrie	Calculul matematic și rezolvarea de probleme	– să rezolve oral cu suport adunări de doi termeni în concentrul 0 – 5;	Exerciții de adunare și scădere în concentrul 0 – 5;	
Septembrie – decembrie	Operarea cu unitati de masura și forme geometrice	– să scocieze anumite repere orare cu activități/ momente din viața lui; – să diferențieze unități monetare (monede/ bancnote); – să asocieze figurile geometrice cu obiecte cunoscute.	Exerciții de asociere;	Metode: Conversația; Exercițiul; Mijloace: Planșe;

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE A PROGRESULUI / REGRESULUI ȘCOLAR AL ELEVULUI ÎN CADRUL TERAPIILOR: STIMULARE COGNITIVĂ ȘI TERAPIA PSIHOMOTRICĂ

Profesor psihopedagog: Neagoe Ancuța-Daniela, Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfântul Stelian” Costești, Județul Argeș

Profesor: Neagoe Daniel-Nicolae Colegiul Tehnic “Costin D. Nenițescu” Pitești, Județul Argeș

Numele și prenumele elevului : **G. C. I.**

Clasa : a IV – a

Instituția: Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfântul Stelian” Costești, Județul Argeș

Diagnostic: *întârziere mintală ușoară cu tulburări instrumentale specifice, enurezis nocturn sporadic, prezintă cicatrici în regiunea feței*

Tip deficiență: Psihică; Grad: ACCENTUAT.

I. Tip terapie: STIMULARE COGNITIVĂ (LIMBA ROMÂNĂ)

Observații la începutul semestrului I (în urma rezultatelor de la testarea inițială):

- cunoaște literele alfabetului;
- scrie silabe, cuvinte, propoziții simple;
- copiază de pe manual sau tablă;
- scrie după dictare propoziții simple, dar cu greșeli de ortografie ;
- nu are însușite corect unele noțiuni de limbă și comunicare;
- vocabular sărac ;

Observații pe parcursul semestrului I –progrese / regrese :

- nu are un scris estetic;
- realizează greșeli de ortografie, omiteri sau înlocuiri de litere;
- desparte corect în silabe cuvintele;
- cunoaște semnele de punctuație, dar nu reușește tot timpul să le integreze corect într-un text;

Observații la sfârșitul semestrului I –progrese / regrese :

- scrie după dictare propoziții simple, dar cu greșeli de ortografie ;
- nu cunoaște definiția sinonimelor și a antonimelor, însă dacă acestea sunt explicate; reușește să ofere exemple concrete;

II. Tip terapie: STIMULARE COGNITIVĂ (MATEMATICĂ)

Observații la începutul semestrului I (în urma rezultatelor de la testarea inițială):

- are formate deprinderile de numerație corectă 0-30;
- efectuează adunări și scăderi simple în centrul 0-10, cu trecere peste ordin;
- rezolvă singur sarcina de lucru, dar se plictisește foarte repede și abandonează;

Observații pe parcursul semestrului I –progrese / regrese :

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- știe să folosească un calculator pentru a realiza calculele matematice;
- realizează calculele matematice folosind suport;

Observații la sfârșitul semestrului I –progrese / regrese :

- este sensibil la motivație pozitivă;
- se supără atunci când realizează greșeli și renunță să își mai continue sarcina de lucru;

III. Tip terapie: **TERAPIE PSIHOMOTRICĂ**

Observații la începutul semestrului I (în urma rezultatelor de la testarea inițială):

- elevul prezintă o coordonare bună a gesturilor și mișcărilor sale corespunzătoare unei activități de învățare eficientă;
- realizează corect exerciții de coordonare oculo-motorie;
- execută comenzi verbale după model;
- cunoaște schema corporală a propriului corp și a partenerului,
- are însușite noțiunile perceptiv-motrice de bază: formă, culoare;
- cunoaște parțial structura perceptiv-motrică de timp și spațiu;
- cunoaște unitățile monetare;
- elevul are formate deprinderile elementare de autoservire, autoîngrijire, igienă personală;

Observații pe parcursul semestrului I –progrese / regrese :

- folosește corect foarfeca, însă nu reușește tot timpul să decupeze perfect o imagine și să respecte conturul acesteia;
- lucrează independent;
- pictează și desenează cu interes, având un simț estetic bine dezvoltat;
- iubește muzica și dansul;
- se implică cu interes în rezolvarea jocurilor-problemă, jocurile didactice și de construcție;

Observatii la sfârșitul semestrului I –progrese / regrese :

- elevul are formate deprinderile elementare de autoservire, autoîngrijire, igienă personală;
- elevul prezintă o coordonare bună a gesturilor și mișcărilor sale corespunzătoare unei activități de învățare eficientă;
- elevul nu prezintă regrese în ceea ce privește dezvoltarea psihomotrică.

PLANUL EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT

Profesor Nedelcu Ovidiu Eugen
Liceul Teoretic "Ștefan cel Mare", Râmnicu Sărat

Perioada de realizare ianuarie 2020- mai 2020.

Date generale despre elev:

Numele, prenumele elevului A. V.

Data nașterii 29.01.2005.

Clasa a VIII-a.

Recomandarea Serviciului de asistență psihopedagogică privind formele de incluziune a elevului este ocazională

ANEXE LA STRUCTURĂ

Model de structură a curriculumului modificat la disciplina geografie

Rezultatele evaluării complexe

Condițiile socio-economice și culturale:

Familia se ocupă de copil, în special mama care a rămas în țară cu copilul. Tatăl, fiind plecat la muncă în străinătate pleacă periodic de la domiciliu în scopul deplasării către locul de muncă. Tatăl se interesează de copil, dar nu are timp să se ocupe în mod special de el și de educația lui. Mama colaborează bine cu școala (diriginta clasei, profesorul de sprijin și profesorii clasei) și se străduiește să asigure un climat favorabil dezvoltării copilului.

Situația materială a familiei este satisfăcătoare. Elevul este dezvoltat normal din punct de vedere fizic. Corpul îi corespunde vârstei biologice.

Manifestările copilului în colectivitate:

S-a integrat greu în colectivul clasei din cauza timidității, care înțelegea greșit de colegi a fost ridiculizată și etichetată. Mult timp nu a comunicat cu copiii ci i-a observat. Fiind retras în urma acestui fapt cei mai agresivi din clasă îl batjocoresc și apoi chiar îl trimit să le facă tot felul de servicii și chiar îl agresează uneori dacă acesta refuză. În urma ședințelor de consiliere atât individuale cât și în grup a început să relaționeze cu colegii și profesorul diriginte iar când s-a convins că nimeni din clasă nu îl mai izolează, nu mai râde de el, a început să-l valorifice. Nu suporta criticile. Dacă i se adresează un reproș, nu mai comunică cu nimeni. Îi place să aibă toate rechizitele necesare, le prețuiește dar nu le poate utiliza la nivel mediu sau bun. Nu are răbdare să realizeze lucrări până la capăt decât dacă este asistat de profesori, sau acasă de mama lui. Nu îi place să fie marginalizat.

Cauze care determină eșecul:

Interne: dificultățile de exprimare, imaginea proastă despre sine.

Externe: relaționarea dificilă cu unii colegi de clasă.

Puncte tari (potențial) ale elevului:

- Disponibilitate manifestată în abordarea sarcinilor didactice personalizate;
- Deprinderi de scris, citit, lucru cu manualul;
- Capacitatea de a se concentra pe anumite activități/subiecte.

Dificultăți cu care se confruntă elevul:

- Ritmul lent de îndeplinire a sarcinilor trasate, ca urmare a unor tulburări emoționale;
- Tendința de a renunța foarte ușor la sarcinile de lucru în condițiile în care profesorul nu se concentrează numai pe activitatea lui;
- Nu are frecvență constantă;
- Abordarea greșită în privința integrării în colectiv cât și în oferirea unui suport educațional;
- Mediul educațional extern;

- Recunoaște fenomenele și procesele din natura și le poate explica individual, dar nu și relațiile de cauzalitate și nici interdependența acestora, având probleme de transfer intra și transdisciplinar;
- Capacitate redusă de identificare a elementelor de identificare spațială legate de folosirea hărților.

Finalități educaționale	Conținuturi	Strategii/tehnologii didactice (Activități de învățare conforme cerințelor educaționale speciale ale elevului)	Strategii de evaluare (se vor indica strategiile specifice de evaluare pentru fiecare finalitate proiectată)	Rezultate așteptate
-crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special; -asigurarea unui progres continuu în diversificarea comunicării; -formarea unor abilități diferite de socializare și relaționare cu cei din jur;	▪ Elemente fizico – geografice definitorii României: - relieful major (trepte, tipuri și unități majore de relief); - clima (factorii genetici, elementele climatice, regionarea climatică - hidrografia – aspecte generale; Dunărea și Marea Neagră; - învelișul biopedogeografic; - resursele naturale.	-Caracterizarea principalelor unități de relief din România; -Exercitii de comparare prin identificarea deosebirilor și a asemănarilor între trepte, tipuri și unități de relief; -Identificarea componentelor reliefului cu ajutorul hărților; -Caracterizarea principalelor unități de relief din România; -Exercitii de comparare prin identificarea deosebirilor și a asemănarilor între trepte, tipuri și unități de relief; -Identificarea factorilor genetici și caracterizarea elementelor climatice; -Localizarea tipurilor de climate cu ajutorul hărților din manual -Exercitii de analiză comparativă a climatelor din România; -Efectuarea aplicațiilor din manual și câști de teste; -Analiza aspectelor	a)predictive (funcție diagnostică, prognostică, de realizare a legăturii între situația anterioară și situația viitoare); b)formativă (funcție de observație, intervenție și reglare – autoreglare); c)sumativă sau cumulativă (funcție de verificare parțială).	-identificarea unităților pe harta fizică -analiza comparativă între unități -identificarea tipurilor de climă și caracterizarea parametrilor climatici (temperaturi, precipitații, vânturi etc.) -analiza comparativă între tipurile climatice -Identificarea pe hartă a principalelor bazine hidrografice

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

		hidrografice referitoare la Romania pe baza hărților, imaginilor și diagramelor din manual; -Identificarea și localizarea la hartă;		
- formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; -dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină.	▪ Elemente de geografie umană ale României: - populația și caracteristicile ei - geodemografice - sistemul de orașe analiza geografică a unor activitățile economice – caracteristici generale; analiza unei ramuri industriale - sisteme de transport - turism	-Analiza conceptelor; -Exerciții de calcul a unor indici demografici; -Selecția, structura informației și transpunerea ei ; -Analiza hărților și a tabelelor; -Efectuarea aplicațiilor din manual și cărți de teste;		-Identificarea orașelor pe harta României -Identificarea județelor și reședințelor de județ pe harta administrativă a României

Competențe vizate - semestrul I

- C1 -identificarea unităților de relief pe harta fizică.
- C2 -analiza comparativă între unități de relief.
- C3 -identificarea tipurilor de climă și caracterizarea parametrilor climatici (temperaturi, precipitații, vânturi etc.).
- C4-analiza comparativă între tipurile climatice.

Evaluarea-februarie 2020

- C1 realizat parțial, cu intervenții repetate din partea profesorului;
- C2 realizat în proporție de 75%;
- C3 realizat parțial cu susținere din partea profesorului;
- C4 realizat parțial, răspunsurile constând în câteva cuvinte.

Competențe vizate – semestrul II

- C1 -Identificarea pe harta fizică a României a principalelor bazine hidrografice;
- C2 -Identificarea orașelor pe harta Romaniei;
- C3 -Identificarea județelor și a reședințelor de județ pe harta politico-administrativă a României;
- C4 -Cunoașterea elementelor definitorii de natură geografică, politică și economică ale unor state europene.

Evaluarea sumativă-mai 2020

- C1 Realizat parțial 70%;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

-C2 Realizat aproape total;

-C3 Realizat parțial 70%;;

-C4 Realizat parțial 60%;

Instrumente de evaluare:

-fișe de lucru individuale;

-teste specifice pentru fiecare obiectiv;

Concluzii:

În urma evaluării rezultatelor obținute, s-a ajuns la concluzia că datorită exercițiilor și activităților, accesibile, desfășurate în ritm propriu, elevul a depășit în mare parte dificultățile sale având necesarul de cunoștințe pentru promovarea clasei a VIII-a.

Recomandări:

-se recomandă colaborare cu profesorii clasei, profesorul diriginte, reprezentanți legali;

-se constată că reluarea unor sarcini de învățare sunt de un real folos în dezvoltarea deprinderilor de muncă independente;

-se recomandă stimularea pozitivă, întărirea motivației și a încrederii în propriile forțe, precum și reluarea unor anumite activități în vederea consolidării achizițiilor dobândite.

-progresele sunt lente dar evidente; poate face față unui curriculum adaptat.

-poate fi înscris la activitățile unui cerc sportiv sau la activități extracurriculare în vederea căpătării unei încrederi mai mari în sine și pentru petrecerea utilă a timpului liber, pentru consumarea controlată a energiei.

Joc și învățare

Profesor Elena Neicu, Școala Gimnazială Coșereni, jud. Ialomița

”Jocurile copiilor sunt jocuri foarte grele. Copiii nu sunt niciodată mai serioși decât atunci când se joacă.”

Michel de Montaigne

Cred că suntem cu toții de acord ca profesorul este părintele de la școală.

Totodată, cu toții recunoaștem faptul că omul este un animal social și fiecare copil este unic și are un potențial de învățare și de dezvoltare personal.

De aceea, copii au dreptul să învețe, să socializeze, să se joace împreună indiferent de dificultăți, de diferențe, de statut social, ori de puterea financiară a familiei lor.

Pentru aceasta, școala și comunitatea se preocupă să asigure șanse egale de acces la educație pentru toți copiii și caută să îi integreze și pe copiii cu cerințe educaționale speciale.

Strategiile didactice și metodele utilizate de către noi, cadrele didactice, trebuie adaptate la particularitățile individuale, elevul trebuind să fie continuu motivat și atras.

Având acest crez, mi-am desfășurat lecțiile cât de des s-a putut într-un mod atractiv, interactiv, ludic, respectând particularitățile de vârstă ale copiilor încât să-i fac fericiți, să creez starea de bine atât de utilă învățării.

Dau mai jos câteva sugestii pentru jocuri simple, care necesită puține materiale (doar un pachet de flashcards), care pot fi utilizate cu elevii în activitățile de comunicare în limba română sau în limba engleză (eu fiind profesor de limba engleză) și care pot fi adaptate pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

1. Activitate orală - „Ce este ...?” (What is this?)

Acest joc le cere elevilor să se gândească și să ghicească ce obiect este descris de către coechipieri, fiind vorba despre diverse obiecte din viața cotidiană, foarte cunoscute, uzuale (este necesar pentru cooptarea în joc a copiilor cu CES).

Elevul extrage dintr-un pachet de flashcards unul și îl plasează pe frunte, fără să-l privească. Coechipierii descriu obiectul, fără să-l denumească, astfel încât să poată fi ghicit.

La această activitate se pune accentul pe competența comunicării, elevii discutând între ei și dezvoltând dialoguri.

2. Activitate orală- „O poveste mereu nouă”(A new story)

Această activitate pune accent pe spiritul creativ al fiecărui elev în parte.

Elevii primesc un pachet de flashcards. Sunt instruiți să privească imaginile și să aleagă una care îi place mai mult. Fiecare alege o carte pe care o păstrează. Profesorul începe activitatea folosind o primă imagine pe care o postează pe tabla magnetică spunând ”A fost odată ca niciodată un/o....”.

Sarcina elevilor este de a continua povestea, utilizând imaginea pe care a ales-o și având grijă ca povestea să fie fluentă, continuând firul poveștii de unde a fost lasat de către cel de dinainte, fiecare dintre ei spunând-o de la început și având grijă să nu uite amănunte (acest lucru este facilitat de faptul că flashcardurile se află mereu în fața lor, pe tabla magnetică).

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Copilul cu cerințe educaționale speciale va putea să participe la lecția- joc dezvoltându-și competența de comunicare și relaționare.

Ca posibilă finalizare a activității, elevii își pot clarifica unul altuia motivele pentru care au făcut alegerea jetonului respectiv. Ei au în acest fel ocazia să-și exprime punctele de vedere și să se cunoască mai bine unii cu alții.

La această activitate se accentuează competențele sociale și civice, elevii manifestând interesul pentru autocunoștere, relaționând pozitiv și empatic cu ceilalți colegi din echipă.

Am exemplificat mai sus doar două dintre miile de jocuri interesante care activează elevii pe parcursul unei ore de curs sau a unei activități extrașcolare.

Eu le-am folosit și le folosesc cu succes în activitate deoarece acest tip de activitate, jocul, este cea care are rezultatele cele mai bune în procesul de învățare, pregătindu-l pe copil pentru viață, oferindu-i uneltele necesare pentru a se descurca în viața adultă.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE UTILIZATE PENTRU OBTINEREA PROGRESULUI ÎN EDUCAREA ELEVILOR CU CES

Prof. Psihopedagogie specială, NICOLA FELICIA

CRAIOVA

Problematica elevilor cu CES a devenit în ultimii ani prioritară atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru educatori, profesori și nu în ultimul rând pentru părinți și chiar bunici uneori. Toți luptăm pentru o viață normală pentru acești copii.

„Eu sunt copilul! Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.” (Din „Child’s Appeal”, Mamie Gene Cole)

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate.

Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Este știut faptul că din categoria copiilor cu cerințe speciale fac parte nu numai copii cu deficiențe, dar și copii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări repetate de inadaptare la cerințele programei școlare.

Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. (M.L. Melero, 1998)

Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a altor categorii de specialiști este o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în câmpul relațiilor sociale și comunitare. Abordarea problematicii conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat. Acest curriculum trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Un curriculum integrat trebuie să pună accent pe următoarele domenii:

1) Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate din domeniul afectiv, motivațional, caracterial și al socializării;

- imaginea de sine;
- motivația internă și externă;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- scopurile, interesele, pasiunile;
- activitățile individuale și în grup;
- gradul de toleranță și înțelegere față de cei din jur și față de valorile acestora;
- echilibrul afectiv;
- jocul, activitățile de timp liber;
- responsabilități individuale, școlare, sociale;
- atitudine față de muncă etc.

2) Dezvoltarea deprinderilor de muncă individuală;

- deprinderile de studiu și stilul personal de învățare;
- învățare socială;
- activitățile extrașcolare de învățare;
- comunicarea verbală și non verbală, orală și scrisă, cititul;
- operațiile aritmetice de bază;

3) Dezvoltarea conduitei morale, religioase și a simțului estetic

- sistemul de valori morale;
- atitudinea față de valorile religioase;
- atitudine față de diferite evenimente și fenomene sociale;
- gradul de implicare în diferite activități cu conotație etică sau estetică etc.

4) Dezvoltarea armonioasă a conduitelor psihomotrice

- deprinderi psihomotrice de bază(locomoția, gesturile, mimica);
- jocurile dinamice și exercițiile fizice;
- rezistența la efort fizic etc.

În proiectarea curriculumului trebuie să se țină seama de tipul și gradul deficienței elevului.

În practica instructiv-educativă am întâlnit numeroase cazuri de elevi deficienți care au fost integrați în clase de elevi fără deficiențe și au avut evoluții spectaculoase la unele discipline. În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Au fost toleranți unii cu alții, au luat decizii prin consultarea între ei, și-au exprimat opinii realizând o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** au fost folosite în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică sau Consiliere. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie în cadrul lecției de Limba și literatura română „La scăldat” după Ion Creangă. Inclusiv elevii cu CES au reușit să scrie numeroase cuvinte.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

- se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
  - se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
  - pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
  - activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și deschis;
- Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.

5) **Gândiți – lucrați în perechi, comunicați** presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:

- fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
- cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unuia comun;
- profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord.

Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. La o întrebare pregătită anticipat de învățător elevii pot găsi mai multe răspunsuri posibile.

Exemplu: Ce calități avea Cuza? „Ocaua lui Cuza” după Dumitru Almaș

Listă cu însușirile personajului:

cinstit	credincios
omenos	drept
demn	viclean
corect	necinstit
arogant	rău

Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.

6) Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează” este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștințele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.

Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă.

Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții. O altă direcție spre obținerea progresului școlar al copiilor cu CES este și terapia ocupațională care se constituie într-o disciplină care valorifică informații din domeniile anatomiei, fiziologiei, pedagogiei, psihologiei, sociologiei, antropologiei, științe care studiază comportamentul uman, realizând o sinteză informațională între cunoștințele provenite din diverse științe particulare.

Specialiștii care aplică diferite forme de terapie ocupațională sunt preocupați, în principal, de următoarele aspecte:

- să relizeze însușirea de către subiect a unei deprinderi pierdute sau cu un nivel redus de funcționare;
- să contribuie la învățarea de noi deprinderi și abilități menite să le compenseze pe cele care au dispărut din diverse motive.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar. Prin teoria „inteligențelor multiple” ale lui H. Gardner se recunoaște faptul că oamenii învață în moduri diferite și obțin progrese școlare tot în moduri diferite.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, 2016, Educația incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
3. Oprea Crenguta, 2006, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică.

INTEGRAREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Profesor învățământ primar: Adriana Oancea
Școala Gimnazială nr.1 Valu lui Traian

În urma desființării școlilor speciale unde aveau acces la educație copiii cu cerințe educaționale speciale, s-a propus integrarea sau includerea acestora în învățământul de masă, în funcție de gradul de deficiență. Integrarea incluziunii în educație este un proces al cărui responsabil principal este cadrul didactic. Cu rol de facilitator acesta proiectează o învățare în care elevii sunt activi, își asumă inițiative și își valorifică experiențele într-un mediu real, specific comunității locale, nu simulat.

Educația incluzivă se referă la eliminarea tuturor barierelor din calea educației și la asigurarea participării celor vulnerabili din punct de vedere al excluziunii și marginalizării (UNESCO, 2000).

Școala incluzivă este deschisă comunității, tuturor celor care vor să învețe și trebuie să se asigure că elevii din acea școală participă ei înșiși la procesul instructiv-educativ, ca niște actori, nu doar ca produse pasive. Diferențele dintre elevi sunt văzute în școala incluzivă ca resurse de învățare în sensul că fiecare învață de la celălalt într-un proces de interacțiune continuă, iar tratarea diferențiată a elevilor este absolut necesară.

Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în școlile publice are rolul de a înlătura segregarea sau excluderea din diferite motive: apartenența la gen, limbă, statut social, religie, nivel de cultură, de asemenea este necesară o reorganizare a școlii în ansamblu, a curriculumului, a modului în care profesorii predau și a modului în care elevii învață, a modului în care elevii interacționează între ei, cu sau fără dizabilități de orice fel.

În plus, integrarea școlară a copiilor cu dizabilități permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea de către elevii normali a problematicei și potențialului de raționare și participare la viața comunitară a sentimentelor care din motive independente de viața lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea la serviciile oferite în cadrul comunității.

Sintetizând, incluziunea înseamnă respect pentru diversitate, beneficii pentru toți elevii, nu orientarea doar către cei excluși, asigurarea accesului egal la educație, stabilirea unor măsuri pentru anumiți copii fără ca aceștia să fie separați.

Voi prezenta în continuare un *Plan de servicii individualizat* al elevului L.D.C. pe care l-am întocmit în acest an școlar, 2021-2022.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT (PSI)
pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

Numele și prenumele copilului/elevului: L.D.C.

Mama: L.L.A.

Tata: L. C.

Reprezentantul legal al copilului: L.L.A.

Data nașterii: 07.08.2013

Domiciliul: localitatea Valu lui Traian, str. Caișilor nr.30 A, Jud.Constanța

Unitatea de învățământ la care este înscris: Școala Gimnazială Nr.1Valu lui Traian, Constanța

Certificat de orientare școlară și profesională nr. S 7214/15.10.2021 emis de CENTRUL JUDEȚEAN
DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ CONSTANȚA/COMISIA DE ORIENTARE
ȘCOLARĂ

Data realizării/revizuirii planului de servicii individualizat: 15.10.2021

Responsabilul de caz servicii educaționale: Prof.înv.primar OANCEA ADRIANA

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

SERVICII PSIHOEDUCAȚIONALE PENTRU COPILUL CU CES

TIPUL DE SERVICIU/ INTERVENȚIE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	OBIECTIVE	DATA DE ÎNCEPERE	PERIOADA DE ACORDARE A SERVICIULUI	PERSOANA RESPONSABILĂ DE ACORDARE A SERVICIULUI
Servicii educaționale	Școala Gimnazială nr.1, Valu lui Traian, Constanța	ADAPTARE CURRICULARĂ INDIVIDUALIZATĂ Strategii didactice personalizate conform tipului și gradului de dizabilitate, nivelului și potențialului de dezvoltare în predare-învățare- evaluare COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ 1.Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral; 2.Dezvoltarea capacității de exprimare orală și comunicare independentă ; 3.Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea/lectura) ; 4.Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă. MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI 1. Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii 2. Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și rezolvare de probleme 3. Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic 4. Dezvoltarea interesului și a motivației pentru	15.10.2021- 14.01.2022	Anul școlar 2021-2022 (clasa pregătitoare)	Responsabil de caz P.Î.P Oancea Adriana email oanceaadriana@yahoo.com tel. 0723198606

studiul și aplicarea matematicii în contexte variate

DEZVOLTARE PERSONALĂ

1. Dezvoltarea interesului pentru autocunoaștere și a unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți
2. Manifestarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copiii și adulții cunoscuți
3. Formarea și dezvoltarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar

MUZICĂ ȘI MIȘCARE

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical
2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei
3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE

1. Dezvoltarea simțului artistic
2. Explorarea de mesaje artistice exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare
3. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici elementare diverse

LIMBA ENGLEZĂ

1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajelor orale simple
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală în situații de comunicare uzuală

Prof. limba engleză Trifan
Marilena
email
tel. 0749985800

3. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajelor scrise simple

4. Dezvoltarea capacității de redactare a mesajelor simple în situații de comunicare uzuală

RELIGIE

1. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

1. Îmbunătățirea motricității generale prin formarea unui sistem de deprinderi și priceperi motrice variate și asigurarea unor calități motrice de bază

2. Formarea unui stil de viață sănătos al elevului, dezvoltarea fizică armonioasă a motricității acestuia;

3. Optimizarea stării de sănătate

Prof . religie Iamandi

Cristina Gabriela

email

badilacristinagabriela@yahoo.com

tel. 0723880889

Prof. educație fizică Bumb

Florin

email

bumbflorin@yahoo.com

tel. 0746454687

Servicii de
asistență
psihopedagogică
prin cadrul
didactic
itinerant și de
sprijin

NU SE ACORDĂ

Servicii de
consiliere și
orientare școlară

CJRAE
CONSTANȚA
prin cabinetul de
asistență și
consiliere

- acumulează și comunică echipei informația cu referință la punctele forte, necesitățile, interesele și caracteristicile specifice ale școlarului
(limbajul, gândirea, imaginația, memoria, atenția, tipul de inteligență, afectivitatea/ emotivitatea,

13.09.2021-
14.01.2022

Anul școlar
2021-2022

Prof. consilier școlar Grosu
Georgiana

Tel. 0724778458

georgiana_grosu@yahoo.co

psihopedagogică

temperamentul, stilul de învățare);

- determină și realizează strategii de evaluare adecvate necesităților copilului;
- identifică resursele necesare realizării finalităților stabilite;
- oferă servicii de consiliere a școlarului și părinților/altor reprezentanți legali în parcurgerea demersului educațional la școală;
- creează cadrul relațional adecvat în clasă pentru toți participanții la activitate,
- colaborează cu toți specialiștii implicați în elaborarea/realizarea/ evaluarea PEI.
- consilierea individuală a copiilor, a părinților și a cadrelor didactice în probleme legate de cunoaștere/ autocunoaștere, de adaptare a copiilor la cerințele clasei și ale școlii, de optimizare a relațiilor copil–copil, copil–profesor, școală–familie, școală–comunitate locală, cu scopul prevenirii și diminuării factorilor care conduc la eșec în adaptare, formare, dezvoltare, învățare și la tulburări ale comportamentului copiilor;
- consilierea familiei și a părinților pentru prevenirea și diminuarea stărilor de disconfort psihic în: probleme legate de evoluția copilului;
- observarea școlarului în timpul activităților
- activități pentru creșterea adaptării și acomodării, prevenția, reducerea riscurilor și rezolvarea unor situații de criză;

[m](#)

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Servicii de
terapie
educationala*

Nu se acordă

Servicii de
kinetoterapie*

Nu se acordă

*) Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ special.

**) Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ de masă

Integrarea școlară a copiilor cu CES permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii fără deficiențe a problematicii și potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instruire și educație din școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității; de asemenea copiii cu CES își dezvoltă competențele sociale alături de copiii “normali” mai mult decât dacă ar fi separați într-o școală specială. Integrarea educațională caracterizează eforturile făcute pentru a introduce copilul într-o grupă sau clasă obișnuită, alături de copii fără probleme.

STUDIU DE CAZ

Prof. Înv. Preșcolar ROXANA OGLEJA

Grădinița „Paradisul Copilăriei”, Târgu Mureș

V este un băiețel de 5 anișori, frecventează o grădiniță din oraș, grupa mijlocie cu un efectiv de 27 de copii.

Antecedente medicale: -DEFICIT PSIHOMOTOR;

-RETARD AL LIMBAJULUI.

Este al doilea copil din cei trei, având o soră de 14 ani și un frățior de 3 ani. Provine dintr-o familie legal constituită în 1995. Mama este de profesie psiholog, iar tatăl informatician. Ambii părinți sunt sănătoși.

Relațiile intrafamiliale sunt bune, organizate, există înțelegere, dragoste, însă timpul le limitează. Acestea sunt favorabile creșterii și dezvoltării echilibrate a copilului, există o atmosferă destinsă. Condițiile de locuit sunt foarte bune, locuiește într-un apartament cu 3 camere împreună cu frații, părinții și bunicii din partea mamei care sunt bolnavi.

Părinții sunt deschiși spre lume, se interesează mult despre lumea copiilor cu sindrom-Down, ținând legătura cu alți părinți și cu asociația pentru copiii cu sindrom- Down.

Limbajul băiatului constă din sunete și semne specifice, altcâtuite de el. Părinții se adaptează situației, deși conștientizează că nu e corect ceea ce fac. Din aceste motive limbajul lui se dezvoltă foarte încet; este compus din zece- treisprezece cuvinte. Terapia logopedică a fost începută la vârsta de doi ani și jumătate și este continuă.

Limbajul expresiv al copilului este la nivelul de 1,6 ani; socializarea este la 3 ani, și el manifestă semne de independență și autoservire la nivel de 4 ani, iar dezvoltarea motorie e la nivel de 3 ani. Comportamentul cognitiv la nivel de 2 ani.

V frecventează grădinița, fiind într-o grupă mijlocie cu 26 de colegi, s-a integrat bine în colectivitate, copiii îl acceptă, însă pentru tot ceea ce se întâmplă în grupă (rău), copiii dau vina pe el. Câteodată este destul de agresiv cu ceilalți colegi. În momentul de față, vocabularul activ este redus, pronunță cuvintele cu mare dificultate și se face foarte greu înțeles. Din punct de vedere al autonomiei personale se poate spune că este destul de bine dezvoltat- se îmbracă/dezbracă singur, poate să mănânce, să se spele, merge la toaletă când este necesar, își suflă nasul fără ajutor. Din punct de vedere cognitiv, capacitatea de a se concentra este redusă, nu se poate concentra la o activitate mai mult de 10 minute, concentrarea atenției slabă. Se plictisește ușor, nu rezistă la stres și nici la efort intelectual; nu are încredere în forțele proprii. Memoria este în general mecanică și de scurtă durată. Necesită un timp mai îndelungat pentru a răspunde corect la o întrebare chiar dacă are informația necesară și din cauza deficiențelor de limbaj și a lipsei capacității de concentrare. Are o memorie vizuală bună; recunoaște mașinile tuturor cunoscuților. Din prisma dezvoltării socio-emoționale, este un copil care își schimbă foarte repede starea, trece de la veselie la supărare; poate fi foarte liniștit, și în momentul următor poate deveni agresiv, impulsiv. Îi plac jucăriile, însă nu le împarte și cu ceilalți, îi plac cărțile de colorat, este foarte afectuos cu părinții, educatoarele; își verbalizează frustrarea, cere ajutor când are nevoie. De cele mai multe ori își alege copiii cu care vrea să se joace, nu se conformează mereu deciziilor de grup. Îi este frică de întuneric; îi este frică să nu fie singur, abandonat.

Suținerea cea mai eficientă presupune un efort de colaborare între părinți, educatoare, logoped și consilier psihopedagog. Părintele care se comportă insistent, cu tact și respectuos în comunicarea informațiilor și solicitarea de servicii este mai probabil a progresa, în comparație cu

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

cel care manifestă o atitudine agresivă sau combatantă. Colaborarea cu educatorul în contracararea simptomelor afecțiunii este foarte importantă deoarece un cadru didactic bine informat poate fi un sprijin extrem de benefic pentru copil.

Un program complex de terapie, care ar fi benefic, vizând stimularea dezvoltării lui V. conține următoarele aspecte:

Obiective pe termen lung:

- dezvoltarea abilităților relaționale și a comportamentelor emoționale;
- creșterea nivelului de dezvoltare motrică;
- dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea semnificațiilor verbale.

Obiective pe termen scurt:

- să respecte regulile de lucru în grup;
- să ia parte la activitățile de învățare în grup;
- să lucreze pe sarcini de 5-7 minute împreună cu grupa;
- să grupeze obiectele pe baza caracteristicilor fizice;
- să spună în funcție de context: „mulțumesc”, „te rog”, „bună ziua”, „la revedere”;
- să coopereze, să facă schimb de obiecte în joc;
- să lovească mingea cu piciorul;
- să coboare scările pășind alternativ;
- să țină creionul cu trei degete;
- să deseneze imitând adultul: -cercul și pătratul.

Strategii și mijloace folosite:

- tehnici cognitiv- comportamentale;
- tehnici art-creative: desen, modelaj, colaj, joc de rol, jocuri;
- exerciții și jocuri de recunoaștere a diferitelor stări emoționale exprimate de figura umană: tristețe, veselie, furie, bucurie;
- jocuri de grup;
- jocuri cu reguli fixe;
- cabinet de consiliere;
- cabinet de logopedie.

Metode și instrumente de evaluare:

- evaluare continuă prin observarea comportamentului în timpul activităților;
- fișe de monitorizare întocmite de educator, consilier, logoped;
- evaluare orală prin aprecieri și încurajări al comportamentelor pozitive/ permanent.

Bibliografie:

Chiș, V., Chiș, O., Glava, A., Tătaru, L., *Piramida cunoașterii*, Editura Diamant, Pitești, (2014);
Diaconu, A., Aprodu, D., suport de curs B, *Instruirea diferențiată a elevilor*;
Ghid pentru formatori și cadre didactice, *Instruirea diferențiată*, Tipogrup Press, București, (2001);

CE ROL ARE EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN INTEGRAREA SOCIO-PROFESIONALĂ A COPIILOR CU CES ?

profesor Educație fizică și sport Dorina Mariana Olteanu
Liceul Teoretic, orașul Videle

Motto: "Toți trăim sub același cer dar nu toți avem același orizont". (**Konrad Adenauer**)

Deoarece educația este un drept fundamental al omului (toți copiii trebuie să aibă dreptul la o educație gratuită de calitate), ea permite tuturor să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea de astăzi și pentru a putea participa activ la ea. Contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învățării pe tot parcursul vieții, construiește încredere, te face mai independent și, în același timp, conștient de propriile drepturi și posibilități.

Îl învață pe individ cum să se comporte ca un cetățean responsabil și informat.

Educația incluzivă se bazează pe câteva principii cheie:

- fiecare elev are dreptul inerent la educație bazată pe șanse egale;
- niciun elev nu poate fi exclus de la educație sau discriminat pe motive de rasă, religie, culoare, sex, limbă, etnie, dizabilitate;
- toți elevii pot învăța și beneficia de educație;
- școala se adaptează la nevoile elevilor, nu elevii se adaptează la nevoile școlii;
- diferențele individuale dintre elevi sunt o sursă de bogăție și diversitate, nu o problemă.

Educația incluzivă a apărut ca răspuns la neajunsurile educației integrate, care nu a reușit să prevină marginalizarea copiilor, care se deosebeau de « norma » generală a populației școlare. Această educație este definită după cum urmează:

- sprijină și confirmă că toți copiii pot învăța și au nevoie de o formă de sprijin pentru învățare;
- urmărește identificarea și minimizarea barierelor de învățare;
- este mai cuprinzătoare decât educația formală obișnuită, incluzând: educație familială, educație comunitară, alte oportunități de educație extrașcolară;
- presupune schimbări de atitudini, comportamente, curriculum, pentru a răspunde diversității copiilor, inclusiv a celor cu c.e.s;
- este un proces dinamic, care se dezvoltă continuu în funcție de cultură și context;
- face parte din strategia de dezvoltare a unei societăți incluzive.

Educația incluzivă devine tipul de educație responsabil de asigurarea dreptului la educație al tuturor copiilor, fără nicio discriminare și, mai ales, de asigurarea unei educații de calitate.

Realizarea acestei educații presupune:

- existența și aplicarea principiilor incluziunii: principiul egalității în drepturi, nediscriminării, șanselor egale în educație, centrarea copilului, intervenția timpurie, principiul educației de bază pentru toți copiii, acordarea de servicii de sprijin, cooperare și parteneriat;
- implementarea unei pedagogii incluzive care să conțină în esența ei atributele ființei: pedocentrică, progresivă, personalizată, optimistă, socială;
- elaborarea unui curriculum „incluziv”, care să fie definit prin flexibilitate și diversitate: curriculum adaptat nevoilor copilului; diversitatea în evaluare: forme, metode, instrumente;
- crearea și funcționarea unui sistem de servicii suport la toate nivelurile de învățământ.

Așadar, educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, în special a resurselor umane.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Școala și familia sunt cei doi piloni de rezistență ai educației, iar între ei și comunitate, mediul extrașcolar și extrafamilial, copilul oscilează, obiect și subiect al educației, integrarea copilului în activitatea școlară și în general în viața socială.

Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Contribuie la transmiterea moștenirii culturale și facilitează învățarea individuală și colectivă.

În același timp, școala face posibilă participarea grupurilor și comunităților la viața publică, la elaborarea și luarea deciziilor. Schimbul de informații favorizează interacțiunea socială și permite unui număr mare de persoane să participe activ la rezolvarea problemelor care îi privesc. Actul educațional în școala incluzivă are șanse de succes dacă cei trei factori implicați, adică elevul cu dizabilități, familia, echipa de specialiști, cooperează, sunt parteneri care lucrează în aceeași direcție: dezvoltarea copilului cu c.e.s. Fiecare dintre parteneri are atribuții clare în actul educațional, care, însă, nu acționează cu succes decât dacă sunt sincronizate cu cele ale celorlalți membri ai echipei.

Vom încerca să prezentăm, cât mai concis posibil, implicațiile fiecărui partener în acțiunea de educare a copiilor cu c.e.s. într-un sistem integrat.

I. Implicații pentru elevi.

Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obișnuită implică următoarele implicații:

- copilul rămâne în familie, beneficiind de sprijin moral-afectiv necondiționat ;
- copilul rămâne în familie, beneficiind de sprijin moral emoțional necondiționat;
- adaptarea programelor și a resurselor organizatorice și procedurale la nevoile sale
- învață în clase omogene;
- crește motivația pentru învățare, fiindcă este stimulat de mediul competițional și de performanțele școlare ale colegilor valizi ;
- scade nivelul de izolare a copilului cu deficiență și crește nivelul de contact cu copiii obișnuiți, sporind nivelul de socializare ;
- copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înțelege, îi vor accepta și își vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obișnuite.

II. Implicații pentru părinți :

Pornim de la constatarea că părinții sunt cei mai importanți factori de sprijin în viața copilului cu deficiențe sau ai copilului sănătos. Viața familiei(sau cel puțin a unuia dintre părinți) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficiențe profunde sau medii. Pentru a-și putea sprijini copiii aflați în dificultate, părinții trebuie să participe la următoarele acțiuni, asigurate de echipa de intervenție :

- consiliere privind diagnosticul și consecințele acestuia asupra copilului, ținând cont de evoluția previzibilă a defectului și de punerea în lucru a mijloacelor de compensare ;
- informare asupra potențialului real al copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea ;
- informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale.

Cooperarea familiei cu echipa de intervenție poate transforma părintele într-un bun “specialist”, care crează un mediu prielnic educației incluzive, generat de :

- instaurarea unei relații pozitive părinți-copii-copil deficient, eliminându-se reacțiile tipice, ca: depresia, furia, culpabilitatea, sentimentul de injustiție, anxietatea,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

autocompătimirea, respingerea copilului sau supraprotejarea sa, ceea ce împiedică formarea abilităților de autonomie ale copilului cu nevoi speciale ;

- convingerea părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;
- învățarea familiei să trăiască în echilibru având copil cu nevoi speciale ;
- însușirea unor abilitați și tehnici speciale de educație a copilului cu deficiențe, conlucrând adecvat cu profesioniștii ;
- elaborarea programelor educaționale în conlucrare cu membrii echipei transdisciplinare.

Realizarea unei atmosfere prietnice dezvoltării potențialului copilului cu deficiențe presupune, din partea părinților, următoarele manifestări:

- acceptarea realității;
- acordarea unei atenții speciale copilului cu deficiențe pentru o mai bună cunoaștere a nevoilor sale;
- disponibilitate la efort fizic și psihic îndelungat ;
- încredere în factorii care pot sprijini dezvoltarea copilului (medic, kinetoterapeut, psiholog, logoped, învățătoare);
- afectivitate și răbdare;

III. Implicații ale cadrelor didactice.

În activitatea la clasă, cu elevii cu deficiențe, acceptăm diversitatea ca valoare. Pentru a valoriza cu adevărat potențialul fiecărui copil cu c.e.s., trebuie să reformulăm toate componentele educației :

- obiective/scopuri ;
- curriculum ;
- resurse procedurale, materiale, organizatorice ;
- evaluare;
- relațiile între partenerii educației;
- resursele umane.

Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu c.e.s. în viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cât mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur. Ne apropiem de copilul cu c.e.s. cu încredere și disponibilitatea de a face tot posibilul să-l ajutam. În aceste condiții va accepta observația critică, chiar și dojana, reacționând spre corectare, nu izolându-se.

Alt aspect care trebuie avut în vedere este acela de a-i trata în mod egal cu ceilalți copii, atât cât este posibil. Indiferent de activitate nu vom spune unui copil cu c.e.s. ”Tu nu poți participa la...”(vizită, excursie, serbare, etc.). Dimpotrivă, îl vom încuraja să acționeze, fiindcă nevoile lui speciale, oricum îi vor limita activitatea. Aici vom interveni noi cu sprijin.

Prezența, în colectivul clasei, a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare, atitudinea față de toți elevii clasei. Cadrul didactic trebuie să ofere copilului/elevului cu c.e.s. tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele lecției, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți elevi ai clasei. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Educația incluzivă va permite copilului cu c.e.s. să trăiască în familie, să învețe într-o clasă cu copii valizi, să dobândească abilitați indispensabile unei vieți normale, cu posibilitățile pe care le are și cu potențialul pe care-l dezvoltă într-o ambianță echilibrată.

Psihopedagogia și psihosociologia, dar mai ales cercetările-acțiune, vor permite aplicarea principiului normalizării, dacă aplicăm eficient intervenția timpurie și principiul educației incluzive. Integrarea școlară ca situație particulară a socializării, se poate defini, de asemenea, în două feluri :

- într-un sens larg, care se referă la adaptarea oricărui copil la cerințele școlare;
- într-un sens restrâns, legat de problematica unor copii cu cerințe speciale, în contextul normalizării, cuprinderea acestora în instituții școlare obișnuite sau în moduri de organizare cât mai apropiate de acestea.

Școala și familia, ca agenți ai socializării, au un rol foarte important în integrarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă. Așadar, în urma deciziei că acel copil se va înscrie în învățământul obișnuit, se iau măsuri pentru integrarea lui reală.

În prezent România cunoaște o încercare de redefinire a rolului social al educației, în contextul unui “parteneriat pentru educație”, un dialog deschis, lucid, responsabil, între toți factorii educaționali (familie, Biserică, școală, comunitate locală). Școala se deschide spre mediul comunitar și se fac propuneri de realizare a osmozei școală-comunitate (școala în comunitate și comunitatea în școală), în perspectiva înțelegerii ca un centru cultural și civic, centru complex de învățare la îndemâna tuturor, tineri și mai puțin tineri. Prin programe și acțiuni specifice se creează și se dezvoltă legături multifuncționale și societatea civilă.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde. Însă orice demers în abordarea strategiilor de implementare a învățământului integrativ, sistemul de învățământ actual, trebuie să pornească atât de la analiza la nivelul macro-social, cât și de la analiza la nivelul micro-social a acestei problematice. Analiza micro-socială are în vedere:

- disponibilitatea și interesul cadrelor didactice de a susține învățământul integrat prin activitățile desfășurate cu colectivul claselor pe care le au în primire ;
- acceptul părinților care au copii în clasele unde se practică integrarea – acest fapt evită posibile stări de tensiune sau conflict care se pot ivi pe parcurs;
- actuala structură numerică a claselor din învățământul de masă permite integrarea ?;
- poate cadrul didactic să facă față unei abordări diferențiate a categoriilor de copii din clasă ?;

Însă, orice educator care-și centrează activitatea pe copil, nu trebuie să uite că :

- fiecare copil este important pentru societate ;
- fiecare copil are nevoi speciale ;
- fiecare copil are particularități specifice;
- fiecare copil este unic;
- cu toate ca sunt diferiți, toți copiii sunt egali în drepturi.

Normalizarea societală reprezintă nivelul cel mai înalt de acceptare socială și face din inițiativele de valorizare a potențialului fiecărui individ o practică curentă, obișnuită, care nu mai are nimic spectaculos sau inedit în ea. Majoritatea covârșitoare a membrilor unei societăți cu o mentalitate atât de evoluată considera normal ca diferențele existente între oameni să fie surse de noi experiențe de viață și de beneficii. O persoană cu nevoi speciale, aflată într-o astfel de comunitate, se poate afirma ca cetățean, ca producător de bunuri și valori, ca personalitate. Chiar și un copil cu handicap multiplu își poate găsi locul adecvat într-o astfel de organizare socială și poate afla modalități de a-și împlini măcar unele aspirații. Normalizarea societală face ca diversele handicapuri să devină irelevante, accentul cazând pe ceea ce poate aduce valoros persoana cu nevoi speciale și nu pe ceea ce nu poate.

BIBLIOGRAFIE

- Albu, A, Albu, C,-** Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic , Iași, Polirom, 2000;
- Cosmovici, A, Iacob, L,-** Psihologie școlară, Iași, Polirom, 1999 ;
- Ionescu, S,-** Adaptarea socio-profesională a deficienților mintali, București, Ed. Academiei, 1975;
- Popovici, D.V,-** Elemente de psihopedagogia integrării, București, Pro Humanitate, 1999 ;
- Popescu, G, Pleșa, O,-** Handicap, readaptare, integrare, București, Pro Humanitate,1988;
- Verza,E,-** Educația integrată a copiilor cu handicap, Unicef, 1998;
- Vrășmaș, T, Musu, I, Dănuț, P,-** Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale, București, 1996.

Program de intervenție personalizat

Profesor învățământ preșcolar, logoped, Ramona Viorela, Oplean,
Grădinița M.Ap.N.Nr.2, București

1. Nume si prenume: Z.I.

2. Vârsta: 5 ani și jumătate (la momentul evaluării).

3. Tipuri deservicii:

- logopedie;
- activități educative.

4. Prezentarea pe scurt a dificultăților pentru care copilul are nevoie de intervenție personalizată:

tulburări de pronunție.

5. Aria de intervenție: comunicare și limbaj.

6. Cine face intervenția:

- logopedul – prin terapie logopedică;
- educatorul;
- familia.

7. Când are loc acțiunea: - perioada de desfășurare 2luni.

8. Cum are loc acțiunea: - frecvența sesiunilor de logopedie:1/săptămână.

Program terapeutic pentru corectarea lambdacismului:

Obiectiv general: corectarea tulburărilor de pronunție diagnosticate la nivelul evaluării inițiale.

O1. Dezvoltarea motricității generale și a aparatului fonoarticular

O2. Dezvoltarea auzului fonematic.

O3. Emiterea (impostarea) corectă a sunetului „L”.

O4. Fixarea și consolidarea sunetului „L”, introducerea sunetului „L” în silabe și cuvinte, în diferite poziții (inițială, mediană și finală).

O5. Diferențierea sunetului „L”

de alte sunete. O6. Automatizarea

sunetului „L” în vorbire.

Programul terapeutic a fost structurat pe două componente:

A. Terapia cu caracter general;

B. Terapii specifice

A. Programul de terapie cu caracter general

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

O1. Dezvoltarea motricității generale și a aparatului fonoarticular

Programul de terapie cu caracter general a inclus mai multe segmente:

- **exerciții de gimnastică generală;**
  - **exerciții pentru mobilitatea aparatului fono-articular;**
  - **exerciții pentru educarea respirației;**
  - **exerciții pentru educarea auzului fonematic.**

Se pot distinge două subcategorii de exerciții: unele cu scopul de a relaxa organismul și musculatura aparatului de emisie, exerciții utile în majoritatea tulburărilor de limbaj și în pronunțarea majorității sunetelor limbii, iar altele de încordare, care se folosesc, în special, în timpul pronunțării sunetelor surde.

Program de exerciții

I. Educarea mișcărilor articulatorii

1. Exerciții generale: imitarea mersului; mișcarea gâtului și rotirea capului; mișcările brațelor și rotirea brațelor; imitarea spălatului pe mâini; imitarea aplaudatului; exerciții pentru întărirea musculaturii toracice; exerciții pentru întărirea musculaturii abdominale.

2. Exerciții pentru mobilitatea aparatului fonoarticular.

- **Exerciții de mobilitate a maxilarelor:** exerciții de închidere și deschidere a gurii; exerciții de închidere și ridicare a maxilarelor; exerciții de alternare a maxilarelor înainte-înapoi; mușcătura.

- **Exerciții de mobilitate pentru limbă:** limba iese și intră repede (pisicuța bea lapte); limba mișcată de la dreapta la stânga (tic-tacul ceasului); limba iese în formă de lopată; limba iese în formă de săgeată; limba șterge buzele; limba șterge dinții de deasupra; limba șterge dinții de dedesubt; limba sub formă de căuș; mișcări circulare ale limbii; limba ghemuită în cerul gurii; mișcările limbii în jos și în sus cu gura deschisă; pronunțarea rapidă și repetată a silabei “la”; tropăiala calului; sforăitul calului;

- **Exerciții pentru buze și obraji:** mișcări de sugere a obrazilor; mișcări de țuguire a buzelor; mișcări de întindere a buzelor (zâmbetul); mișcări de rotunjire a buzelor; mișcări alternative de întindere și rotunjire a buzelor; mișcări de țuguire a buzelor pentru fluierat, în lumânare, balon, morișcă; mișcare de aburire a oglinzii (pentru buze); mișcări de umflare a obrazilor;

- **Exerciții pentru vâul palatin:** exerciții pentru imitarea căscatului; exerciții pentru imitarea înghițitului, tusei; mișcări dedeglutiție.

II. Educarea respirației

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

1. Dezvoltarea respirației

non-verbale Obiective

urmărite:

- 1.Educarea echilibrului dintre inspirație și expirație (1/2); 2.Mărirea capacității respiratorii;
- 3.Formarea unei respirații diafragmale; 4.Obținerea unei respirații lungi, fără efort, ușor;
- 5.Obținerea unui ritm respirator uniform.

Tipuri de exerciții:

a) Exerciții pentru expirație: suflă nasul în batistă, suflă aerul pe dosul mâinii, ține un fulg în aer, stinge lumânarea, umflă balonul, suflă în apă cupaiul,

b) Exerciții pentru inspirație: miroase florile, câinele la vânătoare; miroaseparfumul.

c) Inspirațiadiferențiată:

- 3 timpi inspiri și 5 timpi expiri, cu fața la oglindă;
- inspirație alternativă pe o nară și pe cealaltă;
- inspirație pegură;
- inspirație pe gură și expirație pe nas;
- inspirație pe nas și expirație pe gură;
- inspirațielungă;
- inspirație lungă, expirație prelungă (30sec.).

2. Dezvoltarea respirației

verbale Obiective:

1. Obținerea expirației mai lungi decât inspirația la pronunție;
2. Vorbire în expirație, fără efort, ritmat.

Tipuri de exerciții:

- *Exerciții de pronunție a vocalelor, prelung, rar, fără efort, în timpul unei expirații;*
- *Exerciții de pronunție într-o expirație a unei consoane;*
- *Exerciții de pronunție a unor grupe de vocale pe durata unei expirații (ai, ei, oi, ua, ue, etc.);*
- *Exerciții de pronunție a unor consoane însoțite de vocale, pe durata unei expirații (ba, be, bi, bo, ab, eb, ib);*

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- *Exerciții de pronunție a unor silabe în care se găsesc grupuri de vocale sau grupuri de consoane, pe o expirație* (aie, oie, uie; stra, stre, stri; cra, cre, cri; tra, tre, tri...);

- *Exerciții ritmice de respirație însoțite de mișcare și cântec* (mersul numărat, cu cântec, cu poezie, ghicitori, proverbeetc.)

- *Exerciții de respirație* (culcat pe canapea – cu un caiet pe abdomen, caietul mișcându-se în ritmul diafragmei):

- la început non-verbal;
- cu pronunție de vocale, silabe, cuvinte;
- cu recitare de poezii;
- citire în această poziție cu voce tare.

O2. Dezvoltarea auzului fonematic

Educarea auzului fonematic, adică a capacității de a identifica, discrimina și diferenția sunetele limbii, contribuie la realizarea unei pronunțări corecte. Prin activitatea de dezvoltare a auzului fonematic, se stabilește un sistem relațional între modalitatea senzorială de percepere a sunetelor și crearea unor imagini ideale la niveluri superioare.

La copiii preșcolari și școlarii mici, dezvoltarea auzului fonematic se poate face sub formă de jocuri:

- ghicirea vocii celor care îl strigă;
- identificarea vocii unor persoane cunoscute sau a strigătului animalelor, a păsărilor înregistrate pe casetă;
- prin întrecerea în recitarea unor poezii cu intonație, etc.

Obiectivele educării auzului fonematic:

- Formarea capacității de diferențiere fonematică, prin distingerea și discriminarea sunetelor și cuvintelor;
- Formarea percepției formative corecte;
- Audiția fonematică acustică poate face trecerea sistematică de la frază, propoziție spre cuvânt până la silabă aceasta la sunet;
- Educarea pronunției ritmice;
- Educarea pronunției melodice.

Exerciții de dezvoltare a auzului fonematic:

a. *imitarea sunetelor din natură și pronunția de onomatopee, când în șoaptă, când tare, în ritm staccato și prelungit, după indicații:*

Exemple: trenul: ș-ș-ș-ș. (ritm staccato, prelung, șoptit); șarpele: s-s-s. (prelung); sirena : z-z-z. (alternativ, încet și tare); alina: bâzzz-bâzzz. (“b” accentuat și “z” prelung); roata: scârrrț-scârrrț. (“r” accentuat și prelung); șoricelul: chiț-chiț (rapid); greierul: țârrr-țârrr (“r” prelung);

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

vrabia: cip-cirip; vântul: vâjj-vâjj (“j” prelung și accentuat); telefonul: zurr-zurr; clopotul: bing-bang (“n” prelung și accentuat); oaia: beee-beee; vaietul: vai-vai-vai; oftatul: of-of-of-of; cucul: cu-cu; cu-cu (tonalități diferite); cocoșul: cucuriguuu)

b. pronunțarea unor serii de silabe opuse luate din cuvinteparonime:

pa-pe-pi-po-pu-pă-pâ;

ba-be-bi-bo-bu-bă-bâ;

c. Diferențierea consoanelor surde de cele sonore: copilul stă cu spatele la logoped, la 3-4 m, pe linia mediană și apoi în poziție dreapta sau stânga; se vorbește de la voce șoptită, crescând înintensitate).

Exerciții pentru diferențierea consoanelor surde de cele sonore:

Silabe:

pa-ba	ap-ab	apa-aba	papa-baba
pe-be	ep-eb	epe-ebe	pepe-bebe
pi-bi	ip-ib	ipi-ibi	popo-bobo
po-bo	op-ob	opo-obo	pupu-bubu
pu-bu	up-ub	upu-ubu	păpă-băbă
pă-bă	ăp-ăb	ăpă-ăbă	

d) Analiza fonetică, prin indicarea primului și ultimului sunet dintr-un cuvânt, fonemului la început, mijloc sau la sfârșit; cu completarea cuvântului cu prima silabă pronunțată deprofesor.

e) Pronunțare ritmică: prin denumirea de imagini, obiecte, ființe sau acțiuni ale căror denumiri se deosebesc printr-un singur sunet; prin pronunție ritmică de poezii, proverbe, povestiri,etc.

B. Programul de terapie specifică

Etapă de terapie generală pregătește condițiile optime desfășurării etapei de terapie specifică fiecărei forme a tulburării de pronunție depistate la copilul logopat aflat în terapie.

Metodologia specifică:

În funcție de obiectivele urmărite în fiecare etapă de terapie specifică, am folosit următoarele metode:

1. În etapa emiterii sunetului deficitar:

- metoda exercițiului (imitativ, spontan,independent);
- metoda comparației(sonoră);
- metoda derivării sunetului (din sunetele apropiate ca loc și mod de articulare și din

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

sunete care apar primele în ontogeneză, pe care copilul le emite corect).

2. În etapa consolidării sunetului corect:

- metoda exercițiului (prin analiza fonematică, diferențiere motrică-kinestezică prin diferențierea sunetului de sunete din grupe mai îndepărtate sau de sunete asemănătoare);
- metoda comparației (sonoră).

3. În etapa automatizării sunetului:

- metoda exercițiului (prin analiză și sinteză fonematică și repetare a unor serii decuvinte);
- compuneri (oral, după imagini date);
- metoda conversației.

O3. Emiterea (impotarea) corectă a sunetului „L”

Acest obiectiv are în vedere învățarea poziției corecte de articulare a sunetului „L”:

- maxilarele sunt deschise;
- limba se sprijină cu vârful pe alveolele incisivilor superiori, apăsându-i și coborând brusc; marginile limbii sunt ușor coborâte pentru a permite scurgerea laterală a suflului de aer.

Sunetul se poate obține corect izolat:

Exemplu: - eu spun „L”, tu ascultă;

- să spunem împreună „L”;
- acum spune tu singur „L”.

Foarte importantă este respectarea ciclului de pronunție – demonstrație – model – imitație în fața oglinzii.

Se reia de la momentul care necesită repetare. Primele exerciții se fac în șoaptă, cu un minim de efort articulator. Vocea devine din ce în ce mai puternică pe măsură ce se consolidează pronunția corectă a sunetului.

Un exercițiu foarte util este următorul: se plimbă limba pe palatul dur, dinapoi înainte, cu gura larg deschisă (timpul 1), iar apoi, o dată cu mișcarea limbii, se pronunță „la, la, la” (timpul 2).

O4. Fixarea și consolidarea sunetului „L”, introducerea sunetului „L” în silabe și cuvinte, în diferite poziții (inițială, mediană și finală)

Introducerea sunetului în silabe

Exerciții :

- Spune împreună cumine:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

la le li lolu lă   al el il olulăl   ala ele ili olo ulu ălă   lala lele
lili lolo lulu cla cle cli clo clu clă   pla ple pli plo plu plă   bla ble bli blo blu blă
fla fle fli flo fluflă

Proba se execută în mai multe ședințe, în funcție de ritmul propriu al copilului, până la pronunția independentă corectă.

- **Introducerea sunetului încuvinte**

- *Pronunță după mine cuvintele:*

lac lapte leu loc liceu lună lume luptă
leădă locomotivă sală vale dulap moale
alune cămilă elefant balon

cal val copil vesel cățel papagal tunel
hotel ghiocel glumă fluture clovn
floare glob plăcintă

albină vulpe alb vultur palmă Vulcan

*la fiecare ședință de logopedie, se va realiza o selecție dintre aceste cuvinte, în funcție de obiectivul urmărit în ședința respectivă (introducerea sunetului în cuvinte: inițial, median, final, în combinații consonantice, sub forma vocală + „L” + consoană); se vor folosi cartonașe cu imagini.

- *Desparte în silabe cuvintele:* stilou, elev, clasă, sandale, lalele, floare.

- *Arată poziția sunetului „L” încuvânt:*

copil balenă lumina cal oglindă lampă

- *Pronunță următoarele cuvinte și construiește propoziții simple cu ele:*

lumânare   portocală   lăcustă   plajă   val   tablou

O5. Diferențierea sunetului „L” de alte sunete

Diferențierea sunetelor la nivelul silabelor și cuvintelor

- *Spune cu mine silabele următoare și spune când auzi sunetul „L” și „R”:*

li – ri	ili – iri	il – ir
le – re	ele – ere	el – er
lâ – râ	îlâ – îrâ	îl – îr
lă – ră	ălă – ără	ăl – ăr
la – ra	ala – ara	al – ar

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

lo – ro   olo – oro   ol – or

lu – ru   ulu – uru   ul – ur

- *Spune cu voce tare, următoarele cuvinte:*

lac– rac   luptă– ruptă   glas– gras   lege – rege pălărie, albastru, fluture, portocală, elicopter, floare

Exersarea sunetului deficitar în propoziții, scurte poezii, povestiri și ghicitori.

Jocul „Spune repede și bine” Se folosesc exerciții de pronunție a unor propoziții simple în care este prezent sunetul deficitar, în poziția de început, de mijloc și final, sintagme cu partea finală constantă, sintagme cu partea inițială constantă, sintagme cu frecvența mare a sunetului deficitar.

Instructaj: „Fii atent și repetă după mine”

Exercițiile se realizează treptat, respectându-se principiul pașilor mici și al dificultăților graduale.

- *Spune cuvinte cu sens opus:*

puțin - ..... scurt - .....negru - .....trist - ..... tare - .....

- *Ghicește și spune cuvintele care conțin sunetul „L”:*

„E de pază

jos în

curte

Mult mă

mai

fălesc cu

el Și îl

cheamă

"

(Azorel)

- *Spune tot ce știi despre următoarele animale: fluture, albină, delfin, papagal, vulpe.*

- *Povestește fragmentul.*

Jocul „Hai să povestim” (i se prezintă copilului povești cunoscute, în imagini și i se solicită să spună povestea care presupune folosirea unor cuvinte care conțin sunetul deficitar corectat).

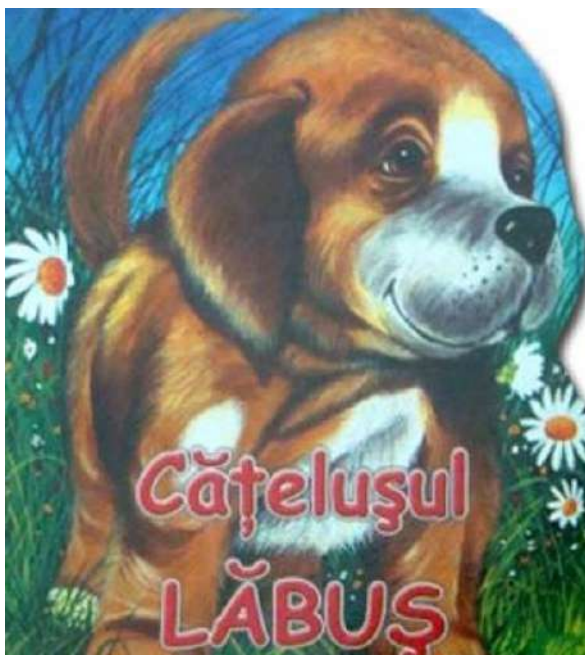
Instructaj: „Știi ce poveste este aici? (I se prezintă povestea în imagini: „Albă ca Zăpada”, „Ursul păcălit de vulpe”). Spune-o și tu!”

- *Memorizarea de poezii :*

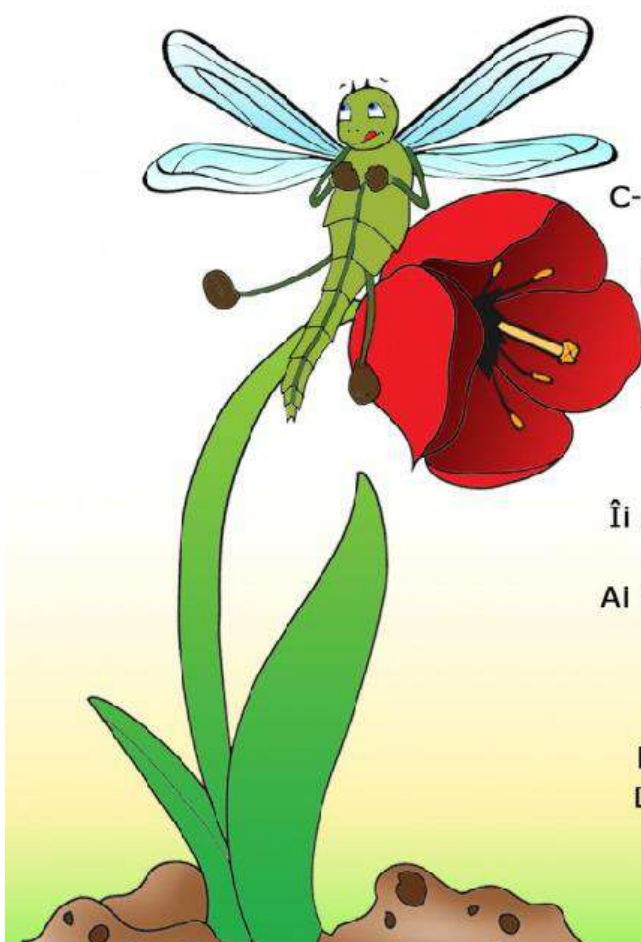
"Ștregarul de Lăbuș Are-n curte un culcuș Un culcuș de paie moi Lângă o ladă de gunoi.

Nu dă voie nimănui Să intre-n culcușul lui. Dacă vede ogăină

O alungă prin grădină; Latră vesel la purcel Că n-are culcuș ca el"

Libelula lacomă

Pe o floare de lea
S-a oprit o libelulă
Burta tare o durea,
C-a mâncat peste măsură.

Lapte, lebeniță, alune,
Ciocolată și praline
Din toate a-nfulecat,
S-a crezut un elefant.

Dar leaaua grijulie
Îi spune cum doar ea știe:
- Lăcomia nu e bună,
Ai mâncat cât pentr-o lună.

Lasă obiceiul care,
Nu e bun la sănătate
Poți mânca din fiecare,
Dar numai pe săturate.

Terapeutul se așază cu copilul în fața oglinzii și începe să-i spună povestea.

A fost odată ca niciodată o veveriță pe care o chema LOLO. Hai să ne imaginăm că limba noastră va fi veverița Lolo (Terapeutul și copilul vor face exerciții de gimnastică fonoarticulatorie linguală – se va scoate și reține limba). Veverița Lolo locuia într-o scorbură bătrână. Gurița va fi scorbură copacului (Terapeutul îi va cere copilului să deschidă/închidă gura în mod repetat). Veveriței Lolo îi plăcea să se joace “de-a v-ați ascunselea”.

– Cum se ascunde Lolo în casă?

– Cum iese Lolo din casă?

Jocul strâmbăturilor (joc logopedic)

Așa se juca Lolo zi de zi, până când s-a plictisit de acest joc. Voia altceva. Atunci a observat podul casei și s-a gândit ce bine ar fi să se suie în pod și să sară de acolo (Terapeutul îi cere copilului să ridice limba fără să-și miște bărbia).

Veverița Lolo a tot încercat să sară în pod, dar nu a reușit. Atunci s-a gândit să folosească o scară (Terapeutul îi cere copilului să-și ridice încet limba până își atinge dinții de sus, în timp ce bărbia rămâne nemișcată). După câteva încercări Lolo a reușit să urce în pod (Terapeutul îi cere copilului să-și ridice încet limba până când ajunge în spatele dinților de sus, în timp ce bărbia rămâne nemișcată). Acum Lolo sare din pod (Terapeutul îi cere copilului să lase limba să coboare încet). Veveriței Lolo i-a plăcut foarte mult acest joc. A început să sară în pod și să coboare tot mai repede.

Bibliografie :

1. Boca, C. (coord), Bucinschi, M. Dulman, A.(2009). *Educatia timpurie si specificul dezvoltarii copilului prescolar. Modul general pentru personalul gradinitei*. Bucuresti, Editura Educatia 2000+
2. Bolboceanu T.;Moldovan-Batranac,V. Velisca, N. (2008). *Ghidul cadrelor didactice pentru educatia timpurie și preșcolară*, Chisinau.UNICEF,
3. Boscaiu, E. (1973). *Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii*. București: Ed. Didactică și Pedagogică..
4. Carantină,D.I.,Totolan, D.M.(2007). *Psihopedagogie specială*. Constanța:Ed. Ovidius University Press.
5. Cosmovici, A. (2005). *Psihologie Generală*. Iași: Editura Polirom.
6. Cosmovici, A.; Iacob,L.(1998). *Psihologie școlară*. Iași: Editura Polirom.

STUDIU DE CAZ

**Profesor logoped Palaghia Cătălina Giovana
CJRAE IAȘI**

I. Prezentarea cazului:

Numele și prenumele: **S. M.**

Data și locul nașterii: 20.09.2010, Iași

Elev în clasa a II-a la una dintre școlile integratoare din municipiul Iași, pe care o frecventează din septembrie 2017.

II. Traseu educațional

S.M. nu a frecventat grădinița cu regularitate.. Începând cu anul 2017 până în prezent frecventează o școală integratoare din Iași. În clasa I profesorul logoped a recomandat familiei să fie evaluat de către Comisia Internă de Evaluare Continuă (CIEC) din școală și s-a hotărât includerea sa în Programul de integrare, beneficiind doar de adaptarea cerințelor la clasă și sprijin educațional. În clasele a II-a și a III-a, a fost menținut în programul de integrare cu programe școlare adaptate la limba română și matematică, sprijin educațional și terapie logopedică.

III. Anamneza:

Sarcina a decurs normal, copilul s-a născut la termen, cu o greutate de 3400 g. Mama nu-și mai amintește scorul APGAR obținut de copil la naștere.

Evoluția în perioada antreprescolară a fost determinată de apariția cu întârziere a lalalizării și primelor cuvinte cu sens, în achiziția mersului și a controlului sfincterian. Copilul nu a urmat cu regularitate grădinița datorită faptului că familia are cinci copii pe care cu mari eforturi reușește să-i întrețină. M. ocupă locul trei în frătrie, doi frați fiind la școală, iar ceilalți doi de vârstă preșcolară.

În clasa I învățătoarea a constatat în urma evaluării inițiale că lui M. îi lipsesc multe din achizițiile specifice vârstei, a propus ca elevul să fie evaluat în cadrul CIEC (an școlar 2011-2012) de către profesorul logoped și profesorul de sprijin. S-a luat decizia includerii elevului în programul de integrare, adaptarea cerințelor la clasă și sprijin educațional. La finalul clasei I, M. nu a înregistrat progrese vizibile în achizițiile școlare și începând cu clasa a II-a beneficiază în plus de adaptarea programelor școlare la limba română și matematică și terapie logopedică, având în vedere dificultățile mari pe care le are băiatul în dobândirea deprinderilor de scris-citit, dar și întârzierea în dezvoltarea psihomotrică și a limbajului oral-scris.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

În urma evaluărilor în cadrul CIEC din școală, M. a fost diagnosticat cu întârziere ușoară în dezvoltarea psihică și psihomotorie și pe fondul unei insuficiente stimulări, raționament concret-intuitiv, tulburări instrumentale (dislexie-disgrafie, discalculie), risc social crescut (familie cu statut socio-economic scăzut și copii mai mulți).

IV. Ancheta socială:

M. a crescut în familia naturală alături de cei trei frați ai săi și mama într-un apartament social cu două camere mici, extrem de modest mobilate. Relațiile în familie sunt tensionate, întrucât în apartament locuiește și concubinul mamei, un bărbat care consumă alcool și se manifestă violent în special față de M, mezinul familiei. Climatul nefavorabil creșterii copiilor este datorat și dificultăților materiale cu care se confruntă membrii familiei și faptului că frații mai mari îl iau cu ei și îl învață să fure din supermarket-uri, fiind astfel prins și încredințat polițiștilor.

V. Diagnostic psihologic

M. prezintă întârziere ușoară în dezvoltarea psihică și pe fondul unei insuficiente stimulări, nefrecventării grădiniței și lipsei de sprijin în efectuarea temelor pentru acasă, raționament concret-intuitiv, dezvoltare psihomotrică deficitară, tulburări de orientare și organizare spațio-temporală, schemă corporală la nivel satisfăcător, nivel mediu al dezvoltării motricității oculo-motorii și motricității fine.

Dezvoltarea psihologică:

Limbaaj – prezintă dificultăți de înțelegere a sensului mesajului oral, dificultăți în înțelegerea unor sarcini, dificultăți în exprimarea orală, întârziere în achiziționarea și dezvoltarea limbajului oral-scris, în însușirea literelor și grupurilor de litere, vocabular limitat, frecvente dezacorduri, ritm lent de scriere, dominanța transcrierii mecanice a cuvintelor și propozițiilor simple, fără conștientizarea acestora.

Memorie – predomină memoria mecanică, cu dificultăți de reținere și reproducere.

Atenție – foarte instabilă, dificultăți în concentrarea și menținerea atenției, are nevoie de prezența permanentă a cadrului didactic pentru a reuși să se concentreze asupra sarcinilor de lucru până la finalizarea acestora, renunță cu ușurință la activități, prezintă fatigabilitate accentuată, nerăbdare, se plictisește destul de repede.

Afectivitate – fragilitate emoțională, infantilism.

În ceea ce privește *nivelul de dezvoltare intelectuală și de asimilare a cunoștințelor* prezintă un ritm mai lent de asimilare a cunoștințelor. Are nevoie de explicații suplimentare, de sprijin individual și de monitorizare permanentă pe parcursul realizării sarcinii.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Progresul școlar este lent, mai vizibil în plan social-relațional și al autonomiei personale, decât din punct de vedere cognitiv, fiind o consecință a lipsei de exercițiu sistematic acasă, a unui program organizat, imaturității accentuate.

În ceea ce privește integrarea în colectivul clasei și al școlii, elevul este bine integrat în colectivul clasei și al școlii, participă activ la jocurile cu colegii.

Din punctul de vedere al adaptării școlare, are nevoie de explicații suplimentare, de sprijin individual și de monitorizare permanentă pe parcursul realizării activității.

Evoluția comportamentală este marcată uneori de un comportament inadecvat contextului școlar pe fondul imaturității afectiv-emoționale, ușor negativism, neatenție.

VI. Evaluarea curriculară la limba română și matematică relevă dificultăți mari în înțelegerea și realizarea unei sarcini didactice simple, dificultăți mari în însușirea literelor alfabetului, în scrierea independentă a unor cuvinte de dificultate scăzută, îndespățirea cuvintelor în silabe, în citirea unor cuvinte și propoziții simple. De asemenea, s-au evidențiat dificultăți de calcul matematic simplu, în descompunerea numerelor în centrul 0 – 20, în precizarea vecinilor numerelor în același centru, în rezolvarea de probleme ce presupun o operație în centrul 0-20. M. are un ritm de lucru lent, instabilitate a atenției, renunță ușor la activități, se plictisește repede.

VII. Examenul psihopedagogic a evidențiat:

Întârziere ușoară în dezvoltarea psihică și pe fondul unei insuficiente stimulări, raționament concret-intuitiv, dezvoltare psihomotrică deficitară, risc social crescut, hipomnezie de fixare, imaturitate afectiv-emoțională, comportament reactiv, rezistență scăzută la frustrare.

VIII. Examenul medical (psihiatric)

Medicul psihiatru precizează că M. a fost adus la cabinetul medical de mama sa, la recomandarea profesorului logoped, pentru o simptomatologie care, inițial, părea a fi o tulburare comportamentală. Această supoziție s-a datorat faptului că băiatul a fost prins furând dulciuri dintr-un magazin, împreună cu un prieten mai mare.

Medicul a consemnat faptul că M. întâmpina dificultăți de integrare în mediul școlar: deranja orele, avea altercații destul de violente cu ceilalți copii. Anamneza amănunțită, a descoperit un istoric de viață defavorabil. Tatăl său a decedat atunci când băiatul avea doi ani. Mama a avut o relație de concubinaj mai mulți ani (până aproape de momentul prezent) cu un bărbat agresiv, consumator de alcool etilic, care îl bătea frecvent pe M.

Mama elevului era distantă emoțional, nu-și manifesta interesul față de copil, cu toate că a demonstrat că este capabilă de afecțiune față de acesta. Băiatul a suferit în urmă cu doi ani, un

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

accident de mașină destul de grav, în urma căruia a rămas cu cicatrici vizibile la nivelul feței. A fost un episod traumatizant pentru el. Copilul nu a fost dus la o consiliere psihologică după acest eveniment. La examenul obiectiv, frapa lipsa de mimică, o frecventă tristețe și lipsa dorinței de a comunica.

Diagnosticul medical a fost de *episod depresiv mediu*.

IX. Diagnostic logopedic:

Întârziere moderată în dezvoltarea limbajului oral și scris și tulburări instrumentale accentuate (dislexie-disgrafie, discalculie).

X. Prognostic:

Evoluție lentă a achizițiilor în plan cognitiv, afectiv-emoțional, comportamental și psihomotoric, cu posibilități de recuperare în timp îndelungat.

XI. Probleme cu care se confruntă copilul (rezultatele evaluării complexe)

- domeniul cognitiv(inclusiv comunicare și limbaj):

- auz fonematic deficitar;
- volumul redus al vocabularului activ;
- dificultățile de exprimare orală și scrisă;
- dificultăți în însușirea literelor, grupurilor de litere;
- scrierea cuvintelor și a propozițiilor simple;
- citirea silabelor și a cuvintelor;
- dezacorduri gramaticale frecvente;
- operarea în centrul 0-20 cu / fără trecere peste ordin;
- instabilitatea atenției;

- domeniul psihomotor:

- fixarea parțială a schemei corporale;
- operaționalizarea parțială cu structurile perceptiv motrice de formă, culoare, mărime și cantitate;
- orientarea spațio-temporală deficitară;
- ordonarea logică a secvențelor unei acțiuni;

-domeniul socio-afectiv (inclusiv maturizare socio-afectivă) și comportamental:

- participarea activă la jocurile de grup;
- rezistența scăzută la frustrare;
- imaginea negativă de sine și nesiguranță în exprimarea propriilor opinii;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- manifestări discomportamentale;
- comportament reactiv.

XII. Rezultatele evaluării complexe inițiale realizată în echipă pluridisciplinară de către profesorul logoped, profesorul de sprijin, învățător și medicul psihiatru la începutul clasei a II-a pot fi sintetizate astfel:

- gândirea este în stadiul operațional concret, memoria este predominant mecanică, vizuală și de scurtă durată; atenția este instabilă, M. fiind foarte ușor distras de stimuli externi vizuali, are o capacitate limitată de înțelegere a mesajului verbal;
- cunoaște doar 15 litere, scrie cuvinte simple doar cu analiză fonetică prealabilă, numără în concentrul 0 – 20, realizează operații matematice de adunare și scădere în concentrul 0 – 20, cu suport concret, fără trecere peste ordin;
- comunicarea orală este deficitară, prezintă o întârziere a dezvoltării limbajului ca urmare în special a nestimulării adecvate; vocabular activ limitat, tulburări ale auzului fonematic, capacitate relativ bună de exprimare orală, operează parțial cu categorii de obiecte și acțiuni cunoscute;
- schema corporală este parțial fixată, operaționalizează parțial cu structurile perceptiv motrice de formă (cerc, pătrat, dreptunghi), culoare (doar culorile principale), mărime (mare – mic), operează parțial cu noțiunile de orientare spațio – temporală (sus, jos, în față, în spate, zilele săptămânii), ordonează logic 2 secvențe ale unei acțiuni cunoscute;
- instabilitate afectiv-emoțională și o accentuată imagine de sine negativă, interiorizare accentuată, rezistentă scăzută la frustrare;
- manifestări discomportamentale, comportament reactiv;
- deprinderi de autoservire și autonomie personală adecvate vârstei;
- episod depresiv mediu;

XIII. Intervenția în echipă interdisciplinară

Fiecare membru al echipei pluridisciplinare a încercat să vină în întâmpinarea dificultăților cu care se confrunta M..

Astfel, **învățătorul** a realizat împreună cu profesorul de sprijin adaptarea programelor școlare la limba română și matematică, la nivelul clasei I, având în vedere faptul că M. nu avea un nivel achiziții specific finalului de clasa I și mai avea nevoie de timp pentru a le însuși. Programele adaptate au fost instrumentul de lucru al învățătorului, care a adaptat și cerințele didactice pentru M.

Profesorul de sprijin a conceput programul de abilitare/sprijin, urmărind atât obiective din programele adaptate, cât și obiective care vizau toate palierele de dezvoltare.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Medicul psihiatru a inițiat tratamentul cu antidepresive – Zoloft (Sertralină). După doar o lună de tratament, copilul a devenit mai energic. Au persistat însă tulburările adaptative la mediul școlar. M. pretinde că este incitat de ceilalți copii și de aceea este nevoit să se manifeste violent. S-a îmbunătățit relația cu mama sa, care a fost consiliată și de profesorul logoped și de profesorul de sprijin cu care lucrează. Astfel, mama a început să-și manifeste vizibil afecțiunea pentru M. și petrece mai mult timp cu fiul său. După câteva luni, s-a ameliorat și situația lui școlară, cu toate că manifesta o rezistență activă la efectuarea temelor. Se continuă tratamentul cu medicația antidepresivă și psihoterapie.

Din fericire, pe parcursul anului școlar 2020-2021, mama a rupt relația cu concubinul său, climatul familial îmbunătățindu-se vizibil.

Profesorul logoped a realizat programul terapeutic-recuperator, pornind de la prioritățile de intervenție relevate de evaluarea inițială complexă, centrată pe toate palierele de dezvoltare, cu accent pe domeniul comunicare și limbaj. Astfel acesta a inclus obiective specifice și tipuri de activități.

XIV. Evoluția pe parcursul intervenției:

M. a beneficiat de intervenția în echipă – învățător, profesor de sprijin, profesor logoped și medic psihiatru începând cu anul școlar 2019-2020.

Progresul elevului pe parcursul acestui an s-a realizat lent, cu pași mici având în vedere faptul că acasă băiatul nu putea fi ajutat de mamă în efectuarea temelor (mama nu știe să scrie și să citească), concubinul mamei locuia încă cu ei și deseori avea manifestări violente față de M.

Activitățile de sprijin educațional (sprijinul individual și terapia logopedică) s-au centrat pe achiziționarea grafemelor, întrucât la finalul anului precedent încă se mențineau dificultăți în însușirea literelor și grupurilor de litere, frecvente dezacorduri gramaticale, dominanța transcrierii mecanice a cuvintelor și propozițiilor simple, fără conștientizarea acestora, în citirea silabelor și a cuvintelor cu grad scăzut de dificultate, vocabular limitat, ritm lent de scriere. Din punct de vedere cognitiv, pe parcursul semestrului I al clasei a II-a, elevul a reușit să achiziționeze literele și grupurile *ce-ci*, *ge-gi*, să scrie cu analiză fonetică prealabilă și stabilirea ordinii literelor în silabe și cuvinte, să citească, în ritm propriu, silabe și cuvinte monosilabice.

M. a înregistrat progresiv o evoluție lentă, dar pozitivă în domeniul cognitiv, psihomotor și al comunicării verbale. Pe tot parcursul intervenției, logopedul și profesorul de sprijin au utilizat recompensa verbală ca stimulent. S-a remarcat o îmbunătățire a capacității de concentrare a atenției pe sarcină, precum și o creștere a gradului de participare la activitățile de grup.

La finalul anului școlar, M. reușea:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- ✓ să povestească în manieră proprie, cu sprijin, un paragraf/fragment dintr-un text cunoscut;
- ✓ să desprindă informații esențiale dintr-un text scurt audiat;
- ✓ să formuleze oral enunțuri logice;
- ✓ să integreze în vorbirea curentă cuvinte și expresii noi;
- ✓ să utilizeze unele semne de punctuație (punctul) și majuscula;
- ✓ să efectueze operații de adunare și de scădere fără trecere peste ordin, în centrul 0-50;
- ✓ să rezolve probleme care presupun o singură operație dintre cele învățate (adunare / scădere)
- ✓ să recunoască forme plane și spațiale; să clasifice figuri geometrice sau obiecte după criterii variate;
- ✓ să stabilească poziții relative ale obiectelor în spațiu;
- ✓ să participe cu interes la activitățile extrașcolare;
- ✓ să relaționeze mai bine cu colegii și adulții;
- ✓ să-și însușească unele comportamente pozitive.

Persistă încă dificultăți de scriere și citire a cuvintelor de dificultate medie, de stabilire a numărului cuvintelor dintr-o propoziție, de despărțire a cuvintelor în silabe, de clasificare a obiectelor după un criteriu dat, de operare în centrul 0-50, fără trecere peste ordin, de comparare a unor mulțimi de obiecte.

Se menține încă un vocabular limitat, agramatisme și dezacorduri gramaticale, pe fondul unui mediu familial nestimulativ, lipsei modelelor pozitive de exprimare corectă și lipsei de exercițiu sistematic.

În anul școlar 2020-2021, sub aspect grafic M. a înregistrat progrese lente, reușind cu dificultate să scrie ordonat și lizibil și să învețe literele, memorate anevoios. Se mențin încă înlocuiri, inversiuni, omisiuni în dictări ale unor texte de dificultate scăzută. Atât scrierea, cât și citirea au rămas încetinite, încordate, nesigure, cu greșeli caracteristice. În operațiile de analiză și sinteză la nivelul cuvintelor bi- silabice și poli-silabice întâmpină serioase dificultăți. Se mai mențin ușoare tulburări de auz fonematic, în special când trebuie să scrie cuvinte care conțin grupuri consonantice. Povestirea orală este mai corectă, încă mai apar dezacorduri, iar în povestirea scrisă pe baza unui suport vizual, exprimarea este laconică, repetitivă, de multe ori agramată, iar vocabularul activ redus. Scrierea dirijată a propozițiilor este precedată de stabilirea numărului de cuvinte din propoziție, ordinii acestora, despărțirea în silabe a fiecărui cuvânt și analiza fonetică a fiecărei silabe. Activitățile au fost efectuate atât în sistem online, cât și fizic în funcție de contextul epidemiologic actual.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

De asemeni, M. a progresat pe linia comunicării și socializării, controlului comportamental în situații frustrante.

Obiective realizate:

- ✓ consolidarea deprinderilor de scris-citit;
- ✓ extinderea vocabularului activ cu noțiuni integratoare, noțiuni legate de orientare și organizare temporo-spațială, cu expresii și cuvinte noi din textele/povestile audiate;
- ✓ exersarea capacității de exprimare verbală și de interrelaționare în cadrul grupului școlar;
- ✓ formarea schemei corporale și a lateralității;
- ✓ îmbunătățirea operaționalizării cu structurile perceptiv motrice de formă, culoare, mărime;
- ✓ progrese mari în orientarea și organizarea spațio – temporală.

Dificultăți întâmpinate:

Pe domeniile cognitiv, comunicare și limbaj, psihomotor și comportamental s-au înregistrat progrese evidente, dificultăți menținându-se la nivelul maturizării social – afective.

Metode cu impact pozitiv ridicat:

- lauda și încurajarea permanentă;
- stimularea permanentă și valorizarea pozitivă a reușitelor înregistrate;
- utilizarea jocului didactic ca principală metodă de învățare.

Concluziile intervenției:

Întrucât în anii școlari 2019 – 2020, 2020-2021 M. a evoluat pozitiv pe majoritatea domeniilor de dezvoltare (cognitiv, comunicare și limbaj, psihomotor, comportamental), pentru anul școlar 2021 – 2022 s-a recomandat continuarea intervenției terapeutice personalizate focalizată pe formarea deprinderilor de scris-citit și de calcul matematic.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2006;
4. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2006;

STUDIU DE CAZ
PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. Înv. Preș. Simona Cristina Pamparău
G.P.P. „Prichindel” - Suceava

3. DATE PERSONALE

Perioada de desfășurare a programului:

Numele și prenumele preșcolarului: ANA M.

Domiciliu: Suceava

Unitatea școlară: G.P.P. „PRICHINDEL” SUCEAVA

Grupa : MARE

4. DATE PRIVIND STAREA DE SĂNĂTATE

- **Caracteristici ale dezvoltării fizice- bine dezvoltată din punct de vedere fizic**
- **Imbolnăviri:**
  - a.anterioare intrării in gradinită**
  -
  - b.pe parcursul școlarizării**
    - pneumonii repetate
  - c.deficiențe, nevoi speciale(senzoriale, motorii)**
    - dislalie polimorfă provenită din întârziere de limbaj și comunicare

Informații educaționale:

În urma evaluării inițiale de către educatoarele de la grupă, s-a observat că preșcolarul M. A. prezintă tulburări de limbaj (dislalie polimorfă) provenită din întârziere de limbaj și comunicare și necesită activități suplimentare de corectare a vorbirii.

Profesorul logoped, M.A., prin activitatea de intervenție logopedică pe care o desfășoară în unitatea noastră, în urma testării logopedice, a depistat și identificat tulburări de limbaj și comunicare la preșcolarul amintit și a propus părinților terapie logopedică, precum și consiliere logopedică în cadrul cabinetului din grădiniță, spre corectare, recuperare, adaptare și integrare școlară și socială.

Comportament cognitiv:

- copilul are reprezentari despre mediul înconjurător corespunzătoare vârstei și capacitatea de a observa sistematic;
- copilul are momente de hiperactivitate și inatenție în funcție de diversi stimuli(anumite persoane-colegi);
- comunicarea este preponderent non-verbală și verbală întârziată.

Comportament psihomotric:

- dezvoltare fizică corespunzătoare vârstei;
- realizarea contactului vizual în proporție redusă;
- are deprinderi de igienă personală și colectivă bine formate

Relații sociale:

- este sociabilă,,dar in unele mpmente manifestă crize de tantrum ce pot fi foarte greu gestionate de educatoare și personalul grădiniței;

Domenii de intervenție: Activități specifice învățământului preșcolar

Obiective/competențele programului :

- antrenarea asociată a analizatorilor
- dezvoltarea capacităților de receptare a mesajelor
- formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare
- exersarea aparatului fono-articulator
- emiterea corectă a sunetelor deficitare

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- educarea respirației
- formarea conduitelor perceptiv-motrice
- dezvoltarea vocabularului

Program terapeutic:

Activități/Tehnici terapeutice
-exerciții de ascultare și identificare a unor semnale sonore
-exerciții joc de clasificare
-exerciții pentru antrenarea asociată a analizatorilor
-exerciții pentru mobilitatea aparatului fonoarticular
-exerciții pentru realizarea echilibrului inspir - expir
-organizarea schemei corporale și a lateralității
-exerciții de recunoaștere a anotimpurilor după caracteristicile acestora
-educarea echilibrului static și dinamic
-Săptămâna ALTFEL!
-emiterea de rostire a perechilor paronimice
-cuvinte monosilabice
-jocuri cu silabe logatomi
-sarcini din două comenzi
-povestiri scurte
-comunicarea în contexte diferite
-exerciții de vocalizare în ritm și intensitate diferită
-evaluarea limbajului

PLAN DE ACTIVITĂȚI (realizat împreună cu doamna logoped M.A.)

-Exerciții de mobilitate pentru maxilar și mandibulă :jocul “Mic-mare ”:copilul se ghemuiește , apoi, la ridicare, inspiră pe gură și cu voce puternică și gura larg deschisă strigă “Uraa!”;execută mișcări laterale de mandibulă stânga dreapta;exerciții de aezare a dinților de sus pe buza de jos și a dinților de jos pe buza de sus.

-Exerciții pentru mobilitatea buzelor:sugerea buzelor pe rând, apoi una sub alta;se fac buzele trompă, se mică la stânga, la dreapta, se rotesc etc.-

- Exerciții pentru gimnastica limbii:lipirea limbii de cerul gurii și desprinderea ei cu zgomot;gura ușor deschisă și mișcări laterale ale vârfului limbii, care va atinge alternativ colțurile buzelor;exerciții ritmice însoțite de silaba la,de exemplu lo la,lala.

-Exerciții pentru corectarea auzului fonematic:Chemăm pisica; Să nu speriem păsările; Spune ca mine;Ce ai auzit?;imitarea onomatopeelor.-

-Jocuri exercițiu de emitere de sunete: uieră ca mine ,Trenul,Cine uieră mai tare? .

-Exerciții de pronunțare a sunetelor r,l,s,z,c,b, m.

-Exerciții frământări de limbă: Rică nu știa să zică...;Un pitic așa de mic...;

-Jocuri didactice pentru pronunțarea corectă a cuvintelor, denumirea obiectelor: Ce este aceasta?; Cine trimite cadouri?;Cine a venit?;Cine face aa?.-

-Jocuri didactice ce vizează formularea de propoziții:Spune ce face?;Completează ce lipsește!;Ce lucrează mama?;-

-Activități de lectură după imagini:Familia mea; La magazin: O plimbare cu trenul etc.-

-Activități de memorizare:Băiețelul harnic, Prietenul meu; Prietenii curățeniei etc

-Participarea la jocuri de rol în care Ana are un rol principal:De-a familia;De-a grădinița; De-a trenul;

Bibliografie:

Doina Andrei,Camelia -Luminița anghel, Elena Andrei, Paraschiva Căpriță-„Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale”, editura Casei Corpului Didactic Buzău,2014
Maria Anca- „Metode și tehnici de evaluare a copiilor cu CES”-editura Presa universitară clujeană,2007

ADAPTARE CURRICULARĂ PENTRU COPII CU CES PE DOMENII DE DEZVOLTARE-NIVEL PREȘCOLAR

Profesor învățământ preșcolar ANAMARIA PANAIT

Profesor învățământ preșcolar MONICA CAMELIA PUȘCAȘ

Școala Gimnazială „Andrei Mureșanu”, Cehu Silvaniei, Sălaj

Date personale: M.M., grupa mare; familie legal constituită, naștere prematură (gemeni), mediu familial subcultural, etnie romă.

Certificat de orientare școlară și profesională nr.160/30.05.2021 emis de CJRAE Sălaj cu cerințe educaționale speciale „Retard psihic ușor QI 58, și psihosomatic, tulburare afectiv- emoțională, retard în achizițiile cognitive, dificultăți la nivel perceptiv-motric, dificultăți de învățare”

NR CRT	DOMENIUL DEZVOLTARE	DE	COMPORTA-MENTE URMĂRITE	ACTIVITĂȚI ÎNVĂȚARE	EVALUAREA EDUCATORU-LUI
1.	CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI DE ÎNVĂȚARE	DE	-Manifestarea curiozității și interesului pentru experimentarea și învățarea de lucruri noi -Inițierea de activități de învățare noi și de interacțiuni cu copiii sau cu adulții din mediul apropiat -Realizarea sarcinilor de lucru -Integrarea ajutorului primit, pentru realizarea sarcinilor de lucru la care întâmpină dificultăți	Jocuri de construcție, experimente, jocuri de masă, Jocuri libere,spontane Jocuri exercițiu jocuri de construcție, simbolice, Jocuri de stimulare și exersare a verbalizării Teatru de marionete, teatru de umbre, Teatru de păpuși Memorizări, jocuri didactice Jocuri de exersare , euritmie, dans Desene libere cu palmele, degetele, bețișor pe nisip/ făină	-reușește cu sprijin să fie atrasă în activitate, la care rămâne participând uneori activ, alteori pasiv. -interacțiunile cu copiii și educatorul sunt pozitive. -la sarcinile de lucru persistă doar puțin, abandonând deseori -cere ajutorul atunci când are nevoie
2.	DEZVOLTAREA		-Manifestarea	Jocuri de etichetare	-comunică cel mai

	SOCIOEMOȚIONALĂ	încrederii în adulții cunoscuți, prin exersarea interacțiunii cu aceștia -Dezvoltarea abilităților de solicitare și de primire ajutor în situații problematice, specifice -Inițierea și participarea la acțiuni pozitive cu colegii -Exersarea unor abilități de negociere și de participare la luarea deciziilor -Exersarea autoaprecierii pozitive în diferite situații educaționale -Dezvoltarea abilităților de autocontrol emoțional	obiecte prin utilizarea limbajului nonverbal și paraverbal Jocuri de identificare caracteristici fizice Jocuri exercițiu, jocuri de rol, manipulative, senzoriale, didactice, verbalizarea acțiunii Activități comune cu adultul	bine emoțional cu educatoarea -cere ajutorul în situații de dificultate (uneori prin gesturi și mimică) -cooperează cu colegii de grup -prezintă deseori momente de retragere din grup, preferând activități solitare -reușește să se exprime emoțional adecvat în situații pozitive -plânge și se supără foarte repede atunci când nu reușește să execute sarcina
3.	DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII	-Identificarea elementelor caracteristice ale unor fenomene/relații din mediul apropiat -Efectuarea operațiilor de grupare, clasificare după criterii date -Identificarea și numirea formelor obiectelor din mediul înconjurător -Descrierea unor caracteristici ale lumii vii -Compară experiențe, acțiuni, fenomene, relații -Familiarizarea cu conceptul de număr	Jocuri și activități de stimulare și exersare interactive Jocuri mimă, Jocuri de construcție, experimente, jocuri de masă, Exerciții cu material individual Povestiri cu suport de imagini, jocuri simbolice, Jocuri de rol Observări Plimbări Jocuri senzoriale rutine	-identifică aspecte simple ale anotimpului -grupează obiecte care întrunesc un criteriu, maxim două -recunoaște cercul, pătratul (triunghiul cu sprijin) -cunoaște nevoile de bază -prezintă starea vremii -numără în limita 1-10

		și numerație		
4.	DEZVOLTARE FIZICĂ, SĂNĂTATE,IGIE NĂ ȘI SECURITATE PERSONALĂ	-Coordonarea mușchilor în desfășurarea unor activități simple; -coordonare mișcare în funcție de ritm, melodie, cadență, semnale sonore. -Participare la activități fizice care să-i dezvolte mușchii mari. -Utilizarea simțurilor în interacțiune cu mediul apropiat. -Exersarea unor principii de bază specifice unei alimentații sănătoase -Însușirea abilităților de autoprotecție față de obiecte și situații periculoase	Jocuri cu mingea, rostogoliri de mingi, Jocuri de mișcare Jocuri de exersare , euritmie, dans Jocuri de exersare, simbolice,colaje,desene,p icturi, Jocuri îngrupuri mici, perechi,povestiri,activități practice, Realizarea de produse comune Modelaj, joc didactic Audiții Jocuri muzicale(metoda Batii Strauss) Degustări Activități gospodărești Vizite Plimbări Jocuri în aer liber vizionări	-poziționează corpul și membrele în mod corespunzător -se îmbracă/dezbracă -execută mișcări la comenzi -participă la dansuri -folosește simțurile în activitate -demonstrează independență la spălat pe mâini, mâncat, toaletă -respectă parțial reguli de siguranță în jocul simbolic
5.	DEZVOLTAREA LIMBAJULUI ȘI A COMUNICĂRII	-Exersează cu sprijin ascultarea unui mesaj -Demonstrarea înțelegerii unui mesaj oral -Comunicarea unor idei, nevoi, acțiuni, emoții proprii -Exersarea și extinderea progresivă a vocabularului -Identifică prezența mesajului scris -Participă la activități de grup ca auditor și vorbitor	Jocuri-exercițiu imitative, onomatopeice Lecturi de imagini Povestiri de imagini,eventimente,exerciții de recunoaștere cântece,rime,de anticipare rutine frământări de limbă desene, lecturi de imagini jocul întrebărilor	-ascultă fără să deranjeze -povestește evenimente utilizând un limbaj simplu -vocabular mediu -diferențiază scrisul de imagine -transmite mesaje în urma audierii

Bibliografie:

Curriculum pentru Educație Timpurie, 2019

Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, Editura Vanemonde, 2010

Suport pentru explicitarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează Curriculumul pentru educație timpurie, 2019

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. înv. pr Silvia Parvana

Școala Gimnazială Nr. 7, Galați

As soc Parvana Gabriel

Liceul Tehnologic “Simion Mehedinti” Galati

3. INFORMAȚII GENERALE:

Numele:D.M

Data nașterii: 10.12.2013

Domiciliul: Galați

Instituția:ȘcoalaGimnazialăNr. 7, Galați

Clasa: a III-a

Echipa de lucru: - profesor pentru învățământul primar;
- psiholog școlar

Data de elaborare a programului: martie

Durata de desfășurarea a programului:martie-iunie

Domeniul de intervenție: Limba română

4. EVALUARE ÎNȚIALĂ

Instrumente folosite în evaluare: fișa psihopedagogică, observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, sarcini de lucru pentru automatizarea și comprehensiunea citirii (pretest).

Diagnostic:

- *Medical:* clinic sănătos;
- *psihologic:* intelect liminar, deficit de atenție, percepție slabă, labilitate emoțională;
- *psihopedagogic:* dificultăți de învățare-dislexo-disgrafie, discalculie;
- *pedagogic:* nu face față cerințelor educaționale; adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru clasa a III- a și a curriculumului de citire–scriere-calcul.

Capacități-competențe-abilități-lacune-nevoi:

- competențe sporite în desfășurarea activităților ludice (respectă cu strictețe regulile jocului și duce la capăt sarcina didactică la nivelul propriu);
- capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație;
- posibilități bune de comunicare orală, gestuală, expresivă;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- nevoia de afecțiune, de integrare, de modele socio-umane și de sprijin gradat;
- toleranță scăzută la frustrări, sociabilitate relativ bună;
- feed-back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare;

Probleme cu care se confruntă copilul la disciplina limba română

- vocabular sărac;
- posibilități de exprimare reduse;
- vorbire rară, ezitantă, încetinită;
- în scris apar omisiuni și înlocuiri de grafisme, nu face analiza și sinteza fonematică corect, inversiuni de litere;
- automatizarea citirii la nivel de clasa I: numărul de cuvinte citite corect pe minut – 42 cuvinte;
- comprehensiunea citirii scăzută: scorul 1 p., dificultăți în a răspunde chiar și la întrebări literale.

5. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Obiective	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Criterii minime pentru evaluarea progresului
- să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral; - să sesizeze intuitiv corectitudinea unei propoziții ascultate, - să sesizeze sensul cuvintelor într-un enunț dat - să formuleze clar și corect enunțuri verbale potrivite unor situații date - să identifice litere, grupuri de litere, silabe, cuvinte și enunțuri în textul tipărit și în textul de mână - să sesizeze legătura dintre enunțuri și imaginile care le	- observarea unor imagini relaționate cu textul; - formularea de enunțuri pe baza acestor imagini; - citirea unor propoziții cu grad de dificultate crescând; - explicarea cuvintelor necunoscute; - punerea acestor cuvinte în contextul unor propoziții; - citirea repetată a unor paragrafe din lecturile	Metode: - observația - conversația - citirea în gând - citirea cu voce tare - povestirea - explicația - problematizarea Mijloace: - planșe cu imagini despre lecturile ce vor fi studiate; - lecturi literare	- înțelege semnificația globală a unui text scurt, după ascultarea repetată a acestuia, sau după lămuriri suplimentare; - formulează răspunsuri la întrebările puse, uneori cu imprecizii, corectate la solicitarea învățătorului; - citește în ritm propriu silabe,

însoțesc - să desprindă semnificația globală a unui text citit - să citească în ritm propriu, corect un text	propuse; - povestirea paragrafului în cuvinte proprii - răspunsul la întrebări literale legate de acest paragraf - realizarea unor inferențe simple pe baza textului - citirea repetată a unui text de o pagină - repetarea sarcinilor de comprehensiune după citirea întregului text	clasa a III-a: - Moromeții, după Marin Preda; - Mănăstirea Putna, Legendă populară; - Lupul, calul și puiul de vulpe; - Din greșeală, după Lev Tolstoi; - Coridorul ispitei, după Voltaire - fișe de lucru - calculator	cuvinte și propoziții alcătuite din 2-3 cuvinte, uneori cu inversiuni sau repetări, corectate la intervenția învățătorului; - citește cuvinte scrise, formate din silabe cunoscute; - citește fluent și corect enunțuri cunoscute, cu ezitări sau pauze mai lungi, atunci când întâlnește cuvinte care conțin aglomerări de consoane, grupuri de litere etc.;

Prin acest program am urmărit:

- recuperarea laturilor disfuncționale în ceea ce privește citirea conștientă;
- antrenarea elevului în activități plăcute pentru a-l stimula;
- dezvoltarea abilităților de citire a cuvintelor și propozițiilor;
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului;
- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;

ȘCOALĂ INCLUZIVĂ - COMUNITATE INCLUZIVĂ

Prof. învă. preșcolar Evdochia Pascale
Școala Gimnazială Sarichioi
Loc. Sarichioi, Jud. Tulcea

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”.
(Maria Montessori)

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Este o provocare pentru schimbarea atitudinilor, a mentalităților, a politicilor și practicilor de

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate
excludere și segregare.

ȘCOALA INCLUZIVĂ

Este mediul în care se învață acceptarea diversității fizice, psihice, economice, sociale, culturale. Este școala care pune accent pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile dintre copii;

Este școala în care se obișnuiește învățarea prin cooperare, copiii sunt încurajați să se ajute unii pe ceilalți; Este școala care propune curriculum diferențiat pentru nevoi speciale și grupuri diferite;

COMUNITATEA INCLUZIVĂ

Este mediul în care se folosesc în mod curent resursele comunității, pentru a transmite copiilor activități pe viu despre oameni și culturi diferite.

Grădinița incluzivă și interculturală este deschisă tuturor, având un curriculum care reprezintă diversitatea, pentru fiecare preșcolar, acesta beneficiind de acces în mod egal la educația de calitate. Educația incluzivă implică o participare activă a copiilor, indiferent de mediul cultural al familiilor și de comunitățile din care provin, sau de nevoile educative speciale.

În acest sens, munca cu preșcolarii trebuie să continue până când nu se vor mai face diferențieri și segregări în cadrul grupului, iar părinții vor accepta toți „colegii” copilului lor.

În toate activitățile desfășurate în grădinița noastră este necesară introducerea unei abordări incluzive și interculturale. Aceasta se poate face în două moduri:

1. prin conținuturi, spre exemplu, prin includerea în diferite activități de învățare a unor elemente asociate culturii rusilor lipoveni sau a unor teme ce se referă la diversitatea culturală în general sau la relații și atitudini între persoane cu apartenențe culturale diferite;
2. prin strategiile utilizate, prin modul de structurare a interacțiunilor între copii, prin rolurile și sarcinile atribuite copiilor, prin caracteristicile materialelor didactice utilizate, precum și prin metodele de evaluare. Astfel cadrul didactic poate încuraja cooperarea, dezvoltarea de atitudini reciproce pozitive între copii și/sau dezvoltarea stimei de sine a acestora.

Bune practici în rezolvarea unor probleme

Educația incluzivă se desfășoară în cadrul unui proces interdisciplinar zilnic, cuprinzând forme de organizare multiple, desfășurate sub cele trei forme de organizare: activități pe domenii experiențiale, activități de dezvoltare personală și activități extracurriculare, cuprinzând toate domeniile de activitate.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, și-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Acceptându-ne nevoile, obiceiurile reciproce vom realiza contopirea minorității și majorității într-un tot. Țin să precizez copiii provin dintr-un mediu bilingv, în care predomină ca și limbă maternă, limba rusă, copiii fiind ruși lipoveni. Astfel, introducând în cadrul rutinelor a rugăciunii înainte de masă, în ambele limbi, copiii s-au simțit importanți și în niciun caz discriminați. Am împărtășit diferențele dintre culturi și am înțeles mult mai bine rostul cutumelor. Copilul cu CES, prin imitația grupului, realizează sarcina involuntar.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Prin cântec copiii se sensibilizează la prietenie, toleranță, ajutor, simpatie. Se simt bucuroși în momentul în care pot reproduce cântecele în ambele limbi (rusă și română), ceea ce contribuie la creșterea stimei de sine și totodată la construirea unei identități sociale pozitive. Jocul cu text și cântec, prin imitație, le-a captat atenția copiilor cu CES.

Prin întâlnirea de dimineață, am urmarit să accentuez sentimentul apartenenței comune la grup, să încurajez împărtășirea, ascultarea, incluziunea și participarea, să le ofer modele de comportament și de dezvoltare a abilităților de cooperare.

Copiii învață lucruri despre ei și despre colegi, se generează o atmosferă prietenoasă, favorabilă exprimării emoționale și dezvoltării creativității tuturor copiilor și se pot oferi oportunități egale de participare, subliniindu-se astfel că toți copiii sunt importanți prin aprecierea egală a fiecărei contribuții. Întâlnirea de dimineață, nu dezvoltă la copii doar abilitățile de comunicare, ci și capacitatea de sinteză și de luare a deciziilor, pregătind totodată activitățile de învățare prevăzute pentru ziua respectivă.

Copiii din mediul bilingv, pentru a comunica cu ceilalți copii, sunt nevoiți pentru început să gândească (să traducă din limba maternă, în limba de conversație), apoi să se lanseze în discuție. Apar unele inconveniente (prezența accentului, pronunția greșită a unor cuvinte, greșeli de acord cauzate din tendința acestora de a traduce fără a ține cont de acordurile gramaticale). Deși nu au deficiențe fizice sau psihice, acești copii, bilingvi, se pot încadra și ei în grupul copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În perioada de preșcolar, acestea se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea și integrarea copiilor minoritari (a copiilor lipoveni sau în alte cazuri a copiilor cu autism sau cu ADHD,) în grup.

Am încercat prin diferite jocuri să le formez atitudini pozitive față de diferențe, făcându-i să conștientizeze că cei ce sunt diferiți de ei sunt interesați, atractivi, colegi de joacă plăcuți. Copiii sunt curioși, dar practici și sensibili, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență lingvistică, fiind suficient de simpli și deschiși pentru a ajuta un coleg cu astfel de probleme (de a explica sau învăța anumite cuvinte, sau modul lor de pronunție).

Activitățile de desen, pictură, modelaj, activitățile practice au interesantă valență pentru educația morală. Copiii învață să se bucure atunci când pregătesc un dar, să-l ofere politicos, să fie mândri că participă cu forțe proprii la bucuria unui coleg sau prieten.

Comunică între ei în timp ce realizează desenul, sau în timp ce realizează o activitate practică, făcând schimb de cuvinte, îmbogățindu-și vocabularul cu cuvinte noi (rusești sau românești).

Activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător, îi ajută pe copii să cunoască și să respecte ființa umană, indiferent de ipostaza socială în care se află, să-și însușească normele morale ale colectivității din care fac parte.

Utilizarea unui limbaj adecvat în procesul educațional: fiecare elev trebuie să-și formeze capacitatea de a comunica, de a se exprima, de a asculta și de a se angaja într-un dialog în limba maternă.

Un rol important le revine responsabililor de grup, care explică și interpretează diferite mesaje de comunicare generate în sala de grupă urmărind astfel formarea abilităților de exprimare, recunoaștere și gestionare sănătoasă a emoțiilor, antrenarea capacității de captare a atenției, abilități de ascultare active în vederea unei relaționări corecte și eficiente.

Prin participarea în cadrul programelor de formare „Profesori motivați” am participat cu copiii, în cadrul unui concurs (activitate extra curriculară), concurs organizat cu sprijinul fondurilor

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

europene, ne-am clasat pe locul I, beneficiind și de un premiu financiar. Bucuria de pe chipul copiilor a fost nemăsurată, indiferent de cerințele educaționale speciale ale fiecărui copil.

Prin dans îi încurajăm și îi stimulăm ori de câte ori este nevoie, dându-le încrederea în forțele proprii, în propria reușită, în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor, iar în dezvoltarea și sprijinirea acestora am implicat și familia.

Dezvoltarea unor practici didactice de tip incluziv este obligatoriu legată de schimbări în formarea inițială a cadrelor didactice și a oamenilor în general. Astfel, educația incluzivă nu se adresează doar celor minoritari, ci deopotrivă membrilor majorității, care au aceeași datorie de a relativiza propriile valori, de a combate judecățile de valoare stigmatizante și de a-i valoriza pe ceilalți.

Educația incluzivă promovează un dialog constant, de pe poziții de egalitate, iar o comunitate va fi incluzivă, în momentul în care copiii educați în acest scop, de acceptare a aproapelui, vor ajunge adulți și vor accepta cu ușurință problemele semenilor. Vor putea spune și gândi „Noi putem schimba viitorul acestei comunități”

Bibliografie:

1. **BACUS A.** – „Jocuri pentru copii de la o zi la 6 ani” Editura Teora, București, 2000 ;
2. **CULEA L., SESOVICI A., GRAMA F.,** - „Activitatea integrată din grădiniță”- ghid metodic pentru cadrele didactice, Ed. DPH;
3. **CREȚU T.,** - „Psihologia vârstelor” Editura Credis, București, 2001;
4. **CHELCEA S.,** „Chestionarul în investigația școlară” EDP. BUC. 2002;
5. **FENOGEN SEVASTIAN** – „ Sarichioi Pagini de istorie, Editura Kriterion, București, 1998;
6. **FENOGEN SEVASTIAN, FENOGEN ALEXANDRA,** - Sarichioi, o enigmă a secolului al XIX-lea, Editura Kriterion, București, 2004 ;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu Jiu

Str. Dumbrava, nr.34, c.p. 210108, Gorj

Tel/Fax: 0253226289 sau 0253407014

Nr. _____/_____

Vizat,
Director,
Prof.

PROGRAM DE INTERVENȚIE EDUCAȚIONAL –TERAPEUTICĂ PERSONALIZAT

**Profesor Evaluare și consiliere psihopedagogică, psihodiagnoză- Pătrășcoiu
Vochița Adriana, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Târgu Jiu**

Numele și prenumele elevului – **G. M. D. F.**

Data nașterii –12.09.2007

Clasa –a VI a B

Școala –**Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu-Jiu**

Data de elaborare a programului –septembrie 2020

Durata de administrare a programului –an școlar 2020-2021

Echipa de intervenție : - Profesor psihodiagnoză, consiliere, terapie și programe de intervenție
– **Pătrășcoiu Vochița Adriana**

Profesor psihopedagog – D. E.

Alte persoane implicate în program

1. STAREA ACTUALĂ A ELEVULUI

1.1. Sector de referință – comportament social deficitar

1.2. Motiv de referință – Tulburări de comportament(agresivitate fizică și verbală, absenteism, fumat;)

1.3. Evaluare realizată

MEDICAL	PSIHOLOGIC	PSIHOPEDAGOGIC
Clinic sănătos	Intelect de limită, ADHD, tulburări de comportament, hetero și autoagresivitate; 1. PSIHOMOTRICITATE -are capacitatea de a merge autonom; de sări de pe un picior pe altul; de a alerga; de a urca o scară pășind alternativ ; de a apuca și arunca un balon ; - poate încheia și descheia nasturi; înșuruba și deșuruba; lega	-dislexie; - disgrafie; - discalculie;

	și dezlega șireturi; -schemă corporală formată ; -lateralitate dreapta; -orientare spațială realizată parțial (știe: în față- în spate; sus-jos); -orientare temporală realizată parțial (enumeră zilele ale săptămânii, anotimpurile, lunile anului); -structuri perceptiv motrice de culoare formate ; -structuri perceptiv motrice de formă slab formate (recunoaște cercul) ; 2. COMPORTAMENT VERBAL -își spune numele și prenumele; -ia parte la discuții; -întreabă și răspunde la întrebări; - utilizează formule de politețe doar dacă este atenționată; - nu știe câți ani are; - înțelege parțial mesajul și comanda verbală; -are posibilități de exprimare relativ bune -prezintă tulburări de limbaj 3. AUTONOMIA PERSONALĂ -mănâncă singură folosind incorect tacâmurile; -bea corect dintr-un pahar, sticlă; -își autoreglează singură cantitatea de mâncare și băutură ; -se spală singură; -se îmbracă și dezbracă singură; -are capacitatea de control sfincterian autonom ; -se poate deplasa autonom în școală în anumite spații ; -poate formula o cerere-dorință-necesitate ; -parțial este capabilă să-și aștepte rândul ; 4. COMPORTAMENT COGNITIV -poate grupa obiecte după două criterii (culoare, formă-cercul) ;	

2. PLANIFICAREA INTERVENȚIEI

2.1. SCOPURILE PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

- Formarea, dezvoltarea și exersarea autocontrolului;
- Învățarea unor comportamente adaptative în vederea reducerii frecvenței tulburărilor de comportament

2.2. PROGRAMUL DE INTERVENȚIE

Obiectivele intervenției	Strategii de intervenție	Metode și tehnici	Resurse materiale	Intervenții
O1. Analizarea și explicarea situațiilor care determină tulburări de comportament – agresivitatea fizică și verbală	-identificarea situațiilor care au dus la agresivitatea fizică și verbală; - identificarea și conștientizarea motivelor care au dus la agresivitatea fizică și verbală; - găsirea și învățarea unor comportamente acceptate social, ca alternativă la conduitele deviante (agresivitatea fizică și verbală); -exersarea comportamentelor învățate; -utilizarea comportamentelor învățate în școală și în afara ei.	-jocul de rol, -exercitii de relaxare, - exemplifiări	-pliante, -fise de activitate, -jetoane pentru recompensă -jocuri	psihologice, pedagogice
O2. Analizarea și explicarea situațiilor care determină tulburări de comportamente – absenteism	- identificarea situațiilor care au dus la absenteism; - identificarea și conștientizarea motivelor care au dus la absenteism; -găsirea și învățarea unor comportamente acceptate social, ca alternativă la conduitele deviante (absenteism); -exersarea comportamentelor învățate; -utilizarea comportamentelor învățate în școală și în afara ei.	- recompensa -basmul terapeutic	-jetoane pentru recompensă - jocuri	psihologice, pedagogice
O3.Dezvoltarea conștiinței de sine și a atitudinilor pozitive față de propria persoană	-identificarea corectă a imaginii de sine (5 caracteristici personale); - identificarea „punctelor tari ” cu privire la sine; - identificarea „ punctelor slabe” cu privire la sine.	-explicația, - exercițiul	-fișe de activitate,	psihologice, pedagogice
O4. Exersarea inhibiției voluntare prin exerciții desfășurate individual și în grup	-cunoașterea participanților și a regulilor grupului; -prezentarea individuală și înțelegerea regulilor activității; -desfășurarea propriu-zisă a exercițiului cu sprijin; -analizarea activității și identificarea altor răspunsuri posibile; -întărirea pozitivă a comportamentelor sociale dezirabile prin sistemul recompense-pedeapsă.	-tehnici de relaxare; -jocul terapeutic ; - recompensa	-jocuri, -basme terapeutice, -jetoane pentru recompensă	psihologice, pedagogice
O5. Analizarea și explicarea situațiilor care determină tulburări de comportamente – fumat	- identificarea situațiilor care au dus la fumat; - identificarea și conștientizarea motivelor care au dus la fumat; - găsirea și învățarea unor comportamente acceptate social, ca alternativă la conduitele deviante (fumat) ; -exersarea comportamentelor învățate ; - utilizarea comportamentelor învățate în școală și în afara ei.	-tehnici de relaxare; -jocul de rol ;	- pliante, - fișe de activitate, - jetoane pentru recompensă-jocuri	psihologice, pedagogice

ADAPTAREA CURRICULARĂ
CULTURA PLANTELOR LEGUMICOLE ȘI FLORICOLE
Clasa a XI – a AGRICULTURĂ

Profesor Eugenia Picuș

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila

1. Argument

De ce am conceput o nouă programă ? Deoarece la nivel național nu există un curriculum diferențiat, am considerat că este necesar să elaborez un curriculum adaptat posibilităților de însușire a capacităților de bază de către elevii cu cerințe educaționale speciale, din învățământul profesional special care întâmpină dificultăți mari în însușirea cerințelor programei școlare a învățământului de masă.

Cum am conceput acest curriculum? Pornind de la obiectivele generale și obiectivele de referință din C.N. curricula adaptată a păstrat unele obiective de referință, iar altele au fost simplificate în funcție de posibilitățile copiilor cu CES existenți în școala noastră. S-au avut în vedere și unele cerințe din programa de la învățământul de masă.

Acest curriculum a fost elaborat la aria curriculară – *Tehnologii*, pentru domeniul agricultură.

Acest curriculum este realizat plecând de la scopurile și competentele/obiectivele generale ale predării și învățării disciplinei de agricultură: trezirea interesului și a curiozității științifice a elevilor, înțelegerea unor fapte și fenomene din universul apropiat, aplicarea cunoștințelor învățate în viața de zi cu zi.

În realizarea acestui curriculum am avut în vedere necesitatea adaptării curriculare la posibilitățile elevilor – de înțelegere, conștientizare și asimilare a cunoștințelor referitoare la mediul înconjurător, la organizarea generală a plantelor, cu accent pe creșterea și dezvoltarea plantelor floricole, aspectele ecologice, în vederea formării unui comportament adecvat pentru protejarea mediului ambiant sub toate aspectele.

Conținuturile învățării trebuie să ofere copiilor o informare corectă din punct de vedere științific despre lumea înconjurătoare, o prezentare fidelă a unor plante din diferite medii de viață, pornindu-se de la aspecte concrete ale naturii, ceea ce favorizează observarea directă și înțelegerea unor laturi mai vizibile ale relațiilor dintre viețuitoare și mediu.

Curriculumul își propune să aducă în atenția elevilor cu CES metode tradiționale dar și moderne, activ-participative de predare-învățare-evaluare, de obținere a informațiilor necesare parcurgerii materiei, folosind metode, mijloace și instrumente de lucru cât mai adecvate acestor cazuri.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Se recomandă ca în cadrul exemplurilor de activități de învățare să se îmbine metode active și interactive de învățare, astfel încât să atingă cerințele minimale ale C.N.

Acest curriculum adaptat oferă posibilitatea unor intervenții eficiente și individualizate în funcție de necesitățile și posibilitățile fiecărui copil, iar eficiența aplicării lui va fi susținută de activitățile de monitorizare și evaluare realizate de către cadrele didactice care lucrează cu acești elevi. În evaluare se urmărește progresul personal al fiecărui copil. Prin strategiile abordate, se are în vedere și o bună colaborare cu profesorul psiholog al școlii, și integrarea cât mai bună a elevilor în colectivul clasei, în societate și nu în ultimul rând pe piața muncii.

Beneficiari

Elevi cu cerințe educaționale speciale din învățământul profesional special, domeniul agricultură, cuprinși în Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Brăila.

Competențe/obiective și activități de învățare

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Înființarea, îngrijirea și recoltarea culturilor floricole

Aplică lucrări de îngrijire culturilor floricole

Materialul vegetative folosit pentru înființarea culturilor legumicole și floricole.

- * efectuează/aplică lucrări specifice de producere a rasadurilor de flori

- * metode de semănat

- * tehnica semănatului

- * materiale folosite pentru semănat

- * lucrări specifice

- * metode de semănat și plantat

- * materiale folosite; alte caracteristici tehnologice.

Explorarea sistemelor biologice. Utilizarea și construirea de modele și algoritmi în scopul demonstrării principiilor de creștere și dezvoltare a plantelor

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

exerciții de realizare a unor algoritmi de lucru pentru diferite tipuri de activități;

- ↳ produce răsaduri de legume și flori;

- ↳ exerciții de observare a factorilor de mediu care influențează viața animalelor;

- ↳ experiențe simple pentru evidențierea caracteristicilor de creștere și dezvoltare a plantelor, determinate/legate de mediul de viață;

- * lucrările solului specifice de înființare a culturilor legumicole și floricole;

- ↳ pregătirea materialului de plantat;

- ↳ pregătirea manuală a terenului;

- ↳ metode de semănat și plantat;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

* lucrările de recoltare manuală și semimecanizată a culturilor legumicole și floricole;

-lucrările specifice:

- ↳ recoltarea speciilor legumicole;
- ↳ recoltarea speciilor floricole;
- ↳ destinația, sortarea, ambalarea, valorificarea produselor legumicole și floricole;
- ↳ metode de recoltare;
- ↳ valorificarea produselor;

Comunicarea orală și scrisă, utilizând corect terminologia specifică disciplinei de agricultură.

- ↳ exerciții de utilizare a desenului pentru înregistrarea unor observații;
- ↳ exerciții de realizare a unor scheme ale desfășurării unor procese (creșterea și dezvoltarea plantelor bazată pe parcurgerea mai multor procese fiziologice etc.);
- ↳ experimente, interviuri, simulări, jocuri – concurs, dezbateri, comentarii pentru descoperirea de relații, fenomene, procese;
- ↳ rubrica: „Știați că...”;
- prezentare de portofolii tematice;
- ↳ activități practice de utilizare a unor surse diverse de informare: albume, atlase, reviste, filme documentare, internet, dicționare etc.;
- ↳ realizarea de portofolii pe teme date (diversitatea lumii vii, specii de plante floricole, varietăți ce aparțin diferitelor specii de plante, etc.);

Transferarea și integrarea cunoștințelor și a metodelor de lucru specifice disciplinei agricultură în contexte noi.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- ↳ exerciții de elaborare a unor reguli/norme pentru creșterea și îngrijirea plantelor;
- ↳ povestiri despre viața plantelor și a animalelor;
- ↳ activități practice de aplicare a regulilor de protejare a plantelor, animalelor și a mediului lor de viață;

rebusuri simple și concursuri tematice sau de desene.

Strategii didactice/metodele pedagogice utilizate în educația integrată sunt metode care promovează un învățământ personalizat cu ajutorul mijloacelor de învățământ pentru îndeplinirea sarcinilor de lucru.

- metode clasice: conversația, dialogul, expunerea orală, explicația;
- metode de învățare: studiul cu manualul, fișe de documentare, fișe de lucru, exercițiul, dezbateri;
- metode de predare-învățare: experimentul, lucrarea de laborator, activități practice pentru *învățământul diferențiat*;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- metode active: jocul didactic, rebusul, instruirea programată (lecții în programul Power Point).
- metode multisenzoriale: metoda aprecierii pozitive, metoda „Concurs”.

Mijloacele de învățare constituie o componentă principală a procesului de învățământ pentru elevii cu CES, sunt considerate auxiliare pedagogice și se împart în materiale didactice și mijloace tehnice (calculatorul).

Materialele didactice folosite în predarea-învățarea-evaluarea elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt:

- materiale informativ–demonstrative: atlas botanic, planșe, dischete, casete video, etc;
- materiale pentru formarea și exersarea deprinderilor: specii de plante verzi și presate, planșe cu diferite specii de plante, ierbare etc.;
- materiale de evaluare a rezultatelor învățării: tipuri de teste/fișe de evaluare, portofoliul, etc.

Competențe de învățare:

La sfârșitul studierii disciplinei, elevii vor dovedi următoarele achiziții și deprinderi:

- descrie o plantă ca pe un organism viu, pe baza înfățișării sale și a caracteristicilor/particularităților morfologice și biologice specifice modului lor de viață;
- precizează stadiile de dezvoltare a unei plante, (cu/fără sprijin), pe baza observațiilor directe asupra speciilor de plante cultivate din: curtea școlii, sera școlii, grădina de legume, plantație pomicoasă, plantație viticolă etc.
- utilizează diverse surse de informare despre mediu (albume, atlas, planșe, reviste, filmulețe youtube;
- realizează activități practice de îngrijire a plantelor din curtea școlii, din sera școlii, din curtea casei;
- manifestă comportamente adecvate respectând reguli de protecția mediului, a plantelor și animalelor în diferite contexte (curtea școlii, parc, pădure etc.).
- realizează observații/experiențe simple, respectând pașii unui algoritm de lucru.

Bibliografie

1. *Curriculum și Standardul de pregătire profesională, clasele IX – a domeniul agricultură, învățământul de masă*, anexa nr.1 la OMEN nr.4353 din 25.07.2013
2. SCRIOȘTEANU C., LIVADARIU G., MOISIU M., ILIE M, *manual pentru pregătirea practică în învățământul de masă -Agricultură –clasa a XI-a*, Editura Oscar Print București, 2006.

METODE ȘI MIJLOACE DE INVESTIGAȚIE PSIHOPEDAGOGICA A PERSOANELOR CU CERINȚE SPECIALE

PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR PÎRVULESCU VALENTINA-LIVIA,

PROFESOR PÎRVULESCU EUGENIA,

LICEUL TEHNOLOGIC “TIU DUMITRESCU” MIHĂILEȘTI

Fără îndoială, cunoașterea particularităților psihopedagogice ale fiecărui copil cu cerințe educative speciale, indiferent de tipul deficienței, precum și stabilirea unui diagnostic diferențial au la bază (pe lângă indicii de natură etiologică sau nosologică) și o serie de metode științifice grupate în două mari categorii:

- metode și mijloace accesibile tuturor categoriilor de specialiști (cadre didactice, instructori de educație, specialiști terapeuți);
- metode și mijloace de uz intern, folosite de persoane care au o pregătire specială în acest scop (diagnosticieni, psihologi, psihopedagogi, pedagogi, consilieri școlari).

În prima categorie pot fi incluse următoarele metode și mijloace de cunoaștere a persoanelor cu cerințe speciale:

Observația reprezintă urmărirea conștientă și sistematică a reacțiilor, atitudinilor și comportamentelor unei persoane, în totalitatea lor, în cele mai variate situații, pe baza evidențierii trăsăturilor caracteristice fiecărui individ în parte. După M. Zlate, calitatea observației depinde de o serie de factori cum ar fi:

- particularitățile psihoindividuale ale observatorului (concentrarea atenției, capacitatea de sesizare a esențialului, intuiția);
- educația personală a observatorului: tip evaluativ, tip descriptiv, tip imaginativ, tip erudit;
- caracteristici ale percepției: selectivitatea percepției, factori sociali care pot modela sau deforma percepția.

Observația, ca metodă indispensabilă cunoașterii persoanelor cu cerințe speciale, poate fi: spontană sau provocată, integrală sau selectivă, continuă sau situațională, directă sau indirectă, structurată (folosind o grilă de observație) sau nestructurată, în condiții naturale sau artificiale, transversală sau longitudinală.

Această metodă are marele avantaj ca este la îndemana oricărui specialist și oferă posibilitatea de a surprinde fenomene psihopedagogice, fie în modul lor natural de manifestare, fie în situații de reproducere a cunoștințelor anterior asimilate. Astfel, observația reprezintă principalul mijloc de înregistrare a feedback-ului și a relațiilor cauzale referitoare la procesul terapeutic sau instructiv-educativ, pe baza cărora se pot formula strategii ameliorative sau predictive cu privire la actul învățării sau recuperării.

Convorbirea reprezintă o conversație între cel puțin două persoane, prin intermediul căreia se pot obține informații despre motivele, aspirațiile, interesele, trăirile afective ale interlocutorului.

Marele avantaj ale convorbirii consta în faptul că permite, într-un timp relativ scurt, furnizarea unor informații numeroase, utile în înțelegerea motivelor interne ale conduitei și opiniilor subiecților intervieuați, precum și în identificarea strategiilor cognitive ale atitudinii lor față de cei din jur (colegi, profesori, familie, anturaj).

Convorbirea, ca metodă de cunoaștere a persoanelor cu cerințe speciale, poate fi liberă sau structurată, spontană sau dirijată pe o tematică anterior fixată. Ea presupune cu necesitate respectarea personalității subiectului, competențe psihosociale din partea intervievatorului (empatie, sociabilitate, răbdare, intuiție) și rigoare în consemnarea răspunsurilor. În practică, de cele mai multe ori, metoda convorbirii este asociată cu observația, completând astfel suma de informații cu privire la subiectul cercetat.

Convorbirea, în contextul cunoașterii elevilor cu cerințe speciale, poate îmbracă mai multe forme:

- convorbirea dintre profesor și elevi;
- convorbirea dintre terapeut/consilier/profesor de sprijin și elevi;
- convorbirea dintre managerul școlii și elevi;
- convorbirea dintre părinți și copii/elevi
- convorbirea dintre profesor și asistenți sociali sau tutorii copiilor cu cerințe educative speciale.

Reușita convorbirii depinde de gradul de sinceritate care se stabilește între interlocutori, iar valoarea informațiilor culese este asigurată de climatul de securitate și încredere în care se desfășoară discuția.

Metoda biografică urmărește culegerea de informații cu privire la:

a. Mediul social de origine și condițiile materiale:

- structura familiei
- condițiile materiale și de locuit;
- părinții- profesie, nivel cultural;
- climatul afectiv din familie;
- evenimente deosebite din viața de familie(divorțuri, accidente, decese, conflicte);

b. pregătire generală:

- ruta școlară ;
- discipline preferate;
- rezultate obținute;
- comportamentul în relațiile cu colegii;
- împrejurări/experiențe/factori determinanți în orientare spre o anumită școală sau profesie;

c. atitudini și conduite:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- atitudini și conduite specifice din viața cotidiană(familie, școală, timp liber, situații dificile);
- atitudini și conduite față de muncă, față de valorile sociale;
- atitudini față de propriile calități și defecte;

d. proiecte/planuri/aspirații de viitor:

- domenii de interes;
- moduri de realizare .

Un tip particular al metodei biografice este *studiul de caz*, care reprezintă o investigație în legătură cu un subiect/grup de subiecți sau cu o situație instituțională specifică.

Metoda experimentală este metoda care solicită o anumită rigoare, întâlnită mai ales în situațiile în care se dorește verificarea ipotezelor unei cercetări sau când se dorește obținerea unor date precise și obiective cu privire la un fenomen sau o situație tip, atent controlate și înregistrate prin intermediul variabilelor dependente și independente.

Aplicarea acestei metode necesită o mare documentare din partea experimentatorului, folosirea unor instrumente și condiții de lucru atent elaborate și verificate și folosirea unui aparat statistic adecvat. Marele avantaj al acestei metode este relevanța crescută a datelor obținute, fapt ce permite efectuarea unor generalizări și predicții cu privire la fenomenul sau situația școlară studiată.

BIBLIOGRAFIE:

- Cucos, C., “*Pedagogie*”, Editura Polirom, Iași, 1998
- Oprea, C-L., “*Strategii didactice interactive*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009
- Cerghit, I., “*Metode de învățământ*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Prof. Pojoga Simona Marinela

Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob”/

Grădinița cu P.P.Nr. 6, loc. Dorohoi, jud. Botoșani

I. INFORMAȚII DESPRE COPIL:

NUMELE COPILULUI: U.C.

DATA NAȘTERII: 15.04.2017

NUMELE PĂRINȚILOR: Mama – U.M.

Tata – U.G.

CATEGORIA DEFICIENȚEI:

- SINDROM DE HIPERACTIVITATE
- TULBURARE DE ATENȚIE

II. DESCRIEREA COPILULUI:

Copilul este înscris la grădiniță la vârsta de 3 ani. Inițial de copil se îngrijesc ambii părinți, însă urmare a unor neînțelegeri în cuplu cei doi divorțează, iar copilul rămâne doar în grija mamei.

Încă din primele zile de grădiniță am constatat unele probleme pe care micul preșcolar le are în a-și concentra atenția asupra unui lucru, asupra unei persoane sau asupra unei activități. Inițial această stare de agitație a fost pusă pe seama vârstei, vârstă la care copilului i se poate stabili cu greu acest diagnostic.

Treptat mi-am dat seama că este un copil mult mai activ decât majoritatea, că se află într-o permanentă mișcare, că întreprinde diverse activități lipsindu-le de finalitate, că intenția este deseori însoțită de impulsivitate îndreptată împotriva celorlalți copii, fără a exista un motiv anume.

Din discuțiile cu cei doi am aflat că există manifestări similare și în mediul familial, în alte grupuri de copii cu care preșcolarul vine în contact, că deseori copilul are un somn foarte agitat, că se trezește nervos, lovește pe cei din jur, că pare interesat de o jucărie un timp foarte scurt.

III. IDENTIFICAREA DIFICULTĂȚILOR:

Urmărind copilul în timpul desfășurării activităților din grădiniță, atât în timpul activităților frontale, cât și în timpul jocurilor și activităților la alegere am realizat că:

- Preșcolarul întâmpină dificultăți în a-și menține trează atenția asupra unor sarcini sau activități de joc;
- Îi este aproape imposibil să ducă la bun sfârșit o sarcină oricât de simplă ar fi ea;
- Trece cu prea multă ușurință de la o activitate la alta;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Este deseori incapabil de a realiza oricât de simplă, dar care-i solicită un oarecare timp atenția;
- Manifestă deseori aversiune față de activități care impun concentrare (activitățile obligatorii, jocurile care impun anumite reguli ce trebuie respectate);
- Anumiți stimuli, care pentru colegi sunt ușor de ignorat, pentru el sunt motive de a-și întrerupe activitatea;
- De cele mai multe ori îi este imposibil să stea așezat într-un loc;
- Vorbește foarte mult;
- În timpul jocului deranjează ceilalți participanți la joc, smulge jucăriile celorlalți colegi, nu poate să-și aștepte rândul la joc sau în realizarea altor sarcini;
- În timpul activităților cu caracter static, sau atunci când nu este interesat, devine de nestăpânit, deranjează grupul de copii, părăsește activitatea desfășurată de grup pentru o altă activitate de care în curând se arată neinteresat;

IV.DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT:

DOMENIUL DE INTERVENȚIE:

Terapia Tulburărilor Atenție și Hiperactivitate

Urmare a celor constatate am considerat necesară intervenția atentă și individualizată printr-un program de recuperare. Prin actualul plan îmi propun integrarea copilului care prezintă tulburări de atenție și hiperactivitate, în derularea activităților didactice din grădiniță și în interiorul grupului de copii.

V.STABILIREA OBIECTIVELOR ȘI ALEGEREA STRATEGIILOR

A.OBIECTIVELE URMĂRITE PE TERMEN LUNG ȘI PE TERMEN SCURT:

Prin acest program voi urmări următoarele obiective:

-pe termen lung:

- Cultivarea unor trăsături pozitive de caracter, de voință și formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;
- Îmbunătățirea nivelului de dezvoltare a exprimării verbale;

-pe termen scurt:

- Să ia parte la activitățile de învățare desfășurate în grup;
- Să ducă la final o activitate sau o sarcină dată;
- Să manifeste interes pentru activitățile care necesită efort sau concentrare susținută;
- Să relaționeze cu ceilalți participanți la activitate;
- Să respecte regulile grupului din care face parte;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

B.MODALITĂȚI CARE VOR FI APLICATE ÎN VEDEREA AMELIORĂRII ȘI MODIFICĂRII COMPORTAMENTULUI HIPERACTIV:

1.Încurajarea constantă și recompensarea copilului de fiecare dată când copilul reușește să termine lucru, se achită de sarcină. Este foarte important să fie apreciat cât mai repede pentru ca preșcolarul să poată face legătura între cele două evenimente (fapta și recompensa);

2.Perseverența este cuvântul de bază al relației dintre educatoare și copil. A fi inconsecvent înseamnă a-i da copilului un exemplu negativ, înseamnă a crea un precedent. O regulă trebuie să fie simplă, dar să nu fie încălcată niciodată;

3.Este foarte important să stimulez orice atitudine a copilului hiperactiv. Este specific copilului hiperactiv să-și propună lucruri complicate, lucruri care-l depășesc, lucruri pe care le va abandona în favoarea altora care-i captează atenția.

4.Voi încerca să conștientizez copilul de efectele faptelor sale asupra lui și a celorlalți. Voi încerca să evit pedepsele de orice fel, apelând mai mult la metode de convingere asupra faptelor și a recompensei;

5.Atunci când în fața copilului stă o sarcină, voi insista pe explicarea acesteia în mod repetat și în particular pentru copil cu scopul de a-l determina să înțeleagă ce se așteaptă de la el. Lipsa de atenție este principalul motiv pentru care copilul nu-și poate îndeplini sarcinile;

6.Voi evita certurile. Un comportament constant din partea adultului este benefic în aplicarea regulilor. Regulile trebuie argumentate și susținute cu calm;

7.Voi stabili și insista pe anumite rutine cu care copilul trebuie să se obișnuiască. Numai respectând acestea copilul se desprinde să participe cu interes la activitatea grupului;

8.Antrenarea copilului în jocuri cu reguli, cu scopul de a-l desprinde regulile și să participe la activitate până la încheierea acesteia;

9.Antrenarea în activități care solicită din partea copilului un efort intelectual susținut;

10.În cadrul clasei copilul va fi plasat, de regulă, foarte aproape de mine, în apropierea unor copii temperați, blânzi, interesați de desfășurarea activităților;

11.Mă voi preocupa mai atent de modul de dispunere a activităților pe parcursul unei zile. Alternanța static-dinamic este foarte importantă în modelarea preșcolarului. Voi da atenție sporită perioadelor de concentrare a atenției și alternarea lor cu cele în care copiii se pot mișca, pot vorbi sau pot efectua activități mai dinamice;

12.Voi desfășura, în special, activități în grupuri mici de copii, urmărind atât antrenarea în activitățile de grup, cât și evitarea unor situații conflictuale care survin mereu în activitățile derulate frontal;

13.Voi încerca responsabilizarea copilului, acordându-i sarcini simple, care pot fi împlinite cu ușurință. În rezolvarea sarcinilor voi alterna sarcinile simple cu cele care implică un efort mai

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate susținut, sarcinile obositoare cu cele relaxante. Acest fapt îmi va permite să-i dezvolt copilului abilitățile de lider și încrederea în forțele lui, de a urma instrucțiunile date;

14.Voi încerca să valorific modalitatea kinestezică de învățare. Voi permite copilui să se miște într-un anumit spațiu cu condiția să nu deranjeze colectivul de copii implicat în activitate;

15.Un loc aparte îl va ocupa comunicarea cu părinții (tutorii, în cazul lui). Părinții trebuie puși în permanență la curent cu evoluția copilului, trebuie informați asupra evoluției evitând să-i fac responsabili de ceea ce se întâmplă în timpul cât copilul este la grădiniță.

MOD DE EVALUARE:

Voi urmări îndeaproape evoluția copilului, atât în timpul activităților frontale, cât și în timpul celor libere.

Voi nota periodic evoluția copilului în caietul de observații asupra copiilor din grupă. Voi întreține o comunicare activă și constructivă cu tutorele copilului, încercând să impunem o unitate de cerințe, un set de reguli care să fie respectate și în familie și la grădiniță.

Bibliografie:

1. Bratu, Bianca, *Preșcolarul și literatura*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
2. Șuteu, Titus, *Cunoașterea și autocunoașterea copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.

Jocul de rol- sprijinul socio-emoțional al copiilor cu CES

Profesor învățământ preșcolar Popa Delia

Profesor învățământ preșcolar Mureșan Adriana Carmen

Grădinița cu Program Prelungit Nr.1 structură Program Săptămânal

Sănnicolau Mare, județul Timiș

În anii '90, Consiliul Europei a lansat sloganul *“Toți diferiți, toți egali!”* în cadrul unei campanii cu obiective centrate pe lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței. În societatea modernă, aflată sub semnul dialogului, al comunicării, acceptarea diferenței devine un obiectiv important al educației.

Copilul cu CES trebuie ajutat să se integreze astfel încât ,nevoia lui specială' să se transforme treptat-treptat într-o nevoie absolut normală, să devină ,transparentă' atât pentru copil cât și pentru colectivul din care face parte, la ieșirea din preșcolaritate să poată fi definit ca un copil cu aproximativ același nivel de priceperi, deprinderi, aptitudini, cunoștințe ca toți ceilalți copii.

CES este un concept care abordează educația pornind de la ceea ce poate copilul, și nu de la ceea ce nu poate. Orice copil poate avea la un moment dat al existenței sale CES

Perspectiva integrată a activităților în învățământul preșcolar oferă cadrului didactic o libertate în abordarea tematică, având ca și eveniment de deschidere o situație reală, existentă, trăită de copil, care îi stârnește interesul.

O activitate integrată este un tot unitar, care ne ajută să eficientizăm demersul didactic. Organizând cunoașterea în funcție de perspectiva integrată se pune accent pe ideile care transcend granițele impuse de categoriile de activități.

Imaginația copiilor nu are limite, iar când vine vorba de joacă, aceștia au o abilitate naturală de a intra în pielea unor personaje reale sau fictive și a-și imagina situații cât mai variate, inspirate din viață sau din povești.

Jocurile de rol au numeroase beneficii în dezvoltarea copiilor: dezvoltă imaginația, îmbogățesc vocabularul, îmbunătățesc abilitățile sociale și pe cele de lider, dezvoltă gândirea abstractă, facilitează conștientizarea efectelor unei acțiuni, le întăresc încrederea în sine și în forțele proprii. Copiii vor fi capabili să înțeleagă o mulțime de concepte, să perceapă în profunzime activitățile adulților, să învețe lucruri noi, să înfrunte situații complicate și să găsească soluții pentru rezolvarea acestora.

Copiii se bucură atunci când au ocazia să joace rolul personajului preferat sau pur și simplu să inventeze caractere cărora să le formeze identitatea pe care ei o vor.

Am dorit să venim în sprijinul copiilor cu CES și am elaborat planificarea jocurilor de rol . pentru nivelul II preșcolar, propunând ca acesta să se desfășoare zilnic. Prezentăm tematica primului semestru :

Proiect tematic: „Copil ca tine sunt și eu,,

- Subtema „Cuibul părintesc, unde eu trăiesc și cresc,,

Jocuri de rol abordate:

„ De-a familia,,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

„Fac curat în camera mea,,
„Mă joc cu frații/surorile mele,,
„Primim musafiri,,
„Ajut pe mama și tata la treburi casnice,,
„Decorez camera mea,,
„O zi de joacă cu părinții,,

- Subtema „Învăț despre corpul meu,/Învăț să trăiesc sănătos „

Jocuri de rol abordate:

„Spălăm păpușa,,
„La medicul stomatolog,,
„Descoperim rețete sănătoase,,
„Prietenul nostru-medicul de familie,,
„Ritualul de dimineață,,

Proiect tematic: „ Toamnă harnică și de roade darnică,,

- Subtema „Natura în anotimpul toamna,,

Jocuri de rol abordate:

„De-a meteorologii,,
„Adunăm frunzele din parc,, (activitate outdoor)
„De vorbă cu Zâna Toamnă,,
„De-a fabrica de umbrele,,

- Subtema „Coșul cu bunătăți al toamnei,,

Jocuri de rol abordate:

„De-a grădinarii,,
„De-a culegătorii de fructe,,
„În livadă la bunici,,
„De-a depozitul de fructe și legume,,
„Piața de legume și fructe,,
„La aprozar,,

- Subtema „Arome și miresme în anotimpul toamna(munci de toamnă),,

Jocuri de rol abordate:

„Preparăm dulceață/gem cu bunica,,
„Ajut pe mama să pună compot,,
„Curățăm crengile copacilor,, (activitate outdoor)
„În cămara bunicii,,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

„Punem murături,,

„Transportăm și depozităm porumbul,,

„Pe ogoare la arat,,

Proiect tematic: „Clubul curioșilor,,

- Subtema: „Cu ce călătorim prin lume,,

Jocuri de rol abordate:

„De-a piloții de avion,,

„În aeroport,,

„De-a șoferii de taxi,,

„Călătorim cu trenul,,

„De-a marinarii,,

„La agenția de turism,,

„De-a șoferii,,

„La mecanicul auto,,

„O călătorie cu balonul,,

„În portul Constanța,,

„Cu metroul,,

„De-a șoferii de camioane,,

- Subtema „Meseria, brătară de aur,,

Jocuri de rol abordate:

„La restaurant,, /,,De-a bucătarii,,/,,De-a chelnerii,,

„La supermarket,,

„O zi la salon,,/,,De-a frizerii/De-a coafezele,,/,,De-a manichiuristele,,

„De-a polițiștii,,

„De-a pompierii,,

„O zi la spital,,/,,De-a doctorii,,/,,De-a asistentele,,/,,De-a infirmierele,,

„De-a farmaciștii,,

„O zi la școală,,/,,De-a învățătorii,,/,,De-a profesorii

„O zi la tribunal,,/,,De-a avocații,,/,,De-a procurorii,,/,,De-a grefierii,,

„O zi la hotel,,/,,De-a recepționeerii,,/,,De-a cameristele,,/De-a valeții,,

„O zi pe șantier,,/ „De-a constructorii,,/,,De-a proiectanții,,/,,De-a arhitecții,,

Proiect tematic: „Sărbătorile la români,,

- Subtema „ Mândru sunt, că sunt român,,

Jocuri de rol abordate:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

„Serbăm 1 Decembrie, ziua României,,

„La atelierul de meșteșuguri populare,,

„La magazinul de costume populare,,

„De-a românii la unire,,

- Subtema „ Ghetuța cu surprize,,

Jocuri de rol abordate:

„Ne pregătim ghetuțele pentru Moș Nicolae,,

„Scriem scrisori lui Moș Nicolae,,

„Il ajutăm pe Moș Nicolae să împartă daruri,,

„De vorbă cu Moș Nicolae,,

„Împodobim casa de sărbătoare,,

- Subtema „ Vine Moș Crăciun,,

Jocuri de rol abordate:

„Scriem scrisori lui Moș Crăciun,,

„Pregătim fursecuri pentru Moș Crăciun,,

„Împodobim bradul în familie,,

„De-a colindătorii,,

„Îngrijim renii lui Moș Crăciun,,

„O vizită în Laponia,,

„De-a spiridușii Moșului,,

Tematica jocurilor de rol abordate a fost în concordanță cu cea a proiectelor tematice propuse, la finalul cărora, așteptările noastre vizau integrarea copiilor cu CES în grupul de copii, precum și demonstrarea și manifestarea unor serii de comportamente generale din partea întregului grup precum:

-Se joacă în prezența altor copii, diferiți din punctul de vedere al genului, limbii vorbite, etniei sau cu cerințe educative special;

-Se bucură de compania copiilor la joacă;

-Împarte și înapoiază jucării, cu ajutorul adulților;

-Vorbește cu alt copil pentru a rezolva un conflict

-Cere ajutorul adultului, atunci când este în dificultate

-Recunoaște și numește emoții simple (teamă, bucurie, tristețe)

-Începe să își controleze pornirile/impulsurile

-Demonstrează conștientizarea stărilor emoționale diferite prin jocul de rol

-Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată

-Exprimă recunoașterea și respectarea asemănărilor și a deosebirilor dintre oameni

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

-Își însușește și respectă reguli; înțelege efectele acestora în planul relațiilor sociale, în contexte familiare

-Exersează, cu sprijin, asumarea unor responsabilități specifice vârstei, în contexte variate

-Exersează, cu sprijin, abilități de negociere și de participare la luarea deciziilor

-Demonstrează acceptare și înțelegere față de celelalte persoane din mediul apropiat

-Exersează, cu sprijin, autoaprecierea pozitivă, în diferite situații educaționale

-Își promovează imaginea de sine, prin manifestarea sa ca persoană unică, cu caracteristici specifice

-Demonstrează abilități de autocontrol emoțional.

Bibliografie:

- *** *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Ed. VANEMONDE
- Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, strategii și stiluri*, Editura Aramis, București, 2002
- Evseev, Ivan (1994), *Jocurile tradiționale de copii*, Editura Excelsior, Timișoara
- Gherguț A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Editura Polirom Iași, 2001
- Irimia, M. (2012), *Utilizarea jocului de rol și a dramatizării în educația preșcolară*, Biblioteca digitală
- Jinga, I.; Istrate, E. (2001), *Manual de pedagogie*, Editura All, București
- Krasnoshchekova N.V. *Jocuri de roluri pentru copiii de vârstă preșcolară*. - Ed. 2a. - Rostov n / A: Phoenix, 2007
- Lovinescu, A.V. (1979), *Jocuri-exercițiu pentru preșcolari*, Editura didactică și pedagogică, București
- Vygotsky L.S. *Jocul și rolul său în dezvoltarea mentală a copilului*. // *Întrebări de psihologie*. 1996. nr.6.

Educația incluzivă în context internațional

Prof. Popa Ramona
Școala Gimnazială Nr. 1 Budeasa
Localitate Budeasa

Educația incluzivă e un proces dinamic, ce se dezvoltă continuu, în funcție de contextul politic, economic și cultural și are ca particularități faptul că identifică și minimizează barierele în învățare, susține că toți copiii pot învăța, cu ajutorul unor forme de sprijin pentru activitatea de învățare și presupune o schimbare radicală de atitudini, comportamente, curriculum, care să poată satisface cerințele educaționale ale tuturor copiilor.

Comunitatea internațională s-a preocupat de realizarea educației incluzive. Astfel că, în cadrul Conferinței Mondiale a Educației pentru Toți, (Jomtien, Thailanda, 1990), la care au participat miniștrii, organizații neguvernamentale și factori de decizie din 155 de țări, a fost lansat și adoptat conceptul de „educație pentru toți”.

Potrivit Declarației de la Salamanca (Spania, 10 iunie 1994), „școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea trebuie să includă în egală măsură copiii cu handicap și cei supradotați, copiii străzii, și pe cei încadrați în muncă, pe cei aparținând minorităților lingvistice, etnice și culturale, precum și copiii provenind din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate”. Mișcările spre incluziune, sunt de asemenea încurajate de *Convenția ONU privind Drepturile Copilului*. Mai mult, adoptarea Convenției de către Adunarea Generală a ONU și ratificarea ulterioară a acesteia de către 193 de țări impun o cerință pentru schimbări radicale la abordările tradiționale în privința dispozițiilor făcute pentru copiii cu dizabilități. Convenția conține o serie de articole ce impun guvernele să efectueze o analiză sistematică a legislațiilor, politicilor și a practicilor proprii în materie, în scopul de a evalua măsura în care acestea respectă în prezent obligațiile pe care le impun cu privire la copiii cu cerințe educaționale speciale.

Raportul Agenției Europene pentru Dezvoltare În Educarea Nevoilor Speciale a identificat dificultăți în implementarea educației incluzive care privesc aspectul financiar, legislația insuficientă, gradul de descentralizare la nivel local, rolul familiei, mărimea clasei de elevi și nu în ultimul rând, problemele întâmpinate la nivel secundar, comparativ cu ciclul primar.

Unele țări (**Australia, Canada, Danemarca, Italia, Norvegia, și Spania**) au demonstrat progrese considerabile în implementarea principiului universal de integrare. Aici, școala comunității locale este adesea privită ca mediul optim pentru elevii având nevoi speciale, deși chiar și în acest context situația prezintă adesea variație de la o regiune la alta.

În Statele Unite ale Americii, programele dedicate Educației Incluzive au crescut exponențial. Un raport din anul 1994, al Centrului Național de Restructurare și Incluziune Educațional (NCERI) a documentat programe de incluziune în fiecare stat, la toate nivelurile școlare.

Implementarea educației incluzive se află în etape diferite. Unele demersuri au avut succes în mai multe țări și, prin urmare, constituie exemple de bună practică ce pot fi analizate și implementate în mod adaptat, în funcție de nevoile fiecărei țări. Astfel, transformarea școlilor speciale în centre de resurse, implementarea Planurilor Educaționale Individualizate, formarea unor atitudini pozitive ale părinților și promovarea învățării prin cooperare constituie doar câteva exemple de succes. Transformarea școlilor speciale în centre de resurse are loc în multe țări din Europa și constituie un exemplu de bună practică. Majoritatea țărilor se află în etape diferite: unele dintre acestea sunt într-o etapă inițială de implementare (spre exemplu, Cipru, Olanda, Germania, Grecia, Portugalia și Republica Cehă), în timp ce altele au dezvoltat deja o rețea de centre de resurse în țările lor (spre exemplu, Austria, Norvegia, Danemarca, Suedia și Finlanda).

În Austria, politica privind dizabilitatea, astăzi se axează pe identificarea și eliminarea obstacolelor în calea participării depline și egalității în societate, prevenirea și combaterea discriminării și promovarea egalității între sexe.

În țările în care există un sistem educațional segregat părinții exercită presiuni în favoarea incluziunii (Belgia, Franța, Olanda, Germania și Elveția).

În România această deschidere către școala incluzivă a pătruns începând cu anul 1990 și s-a făcut inițial la nivel legislativ, prin ratificarea de către Parlament a Convenției cu privire la drepturile copilului. Aceasta pune pe primul plan interesul superior al copilului și principiul nondiscriminării.

În cadrul general de abordare a educației incluzive în țara noastră este evidentă nevoia de transformare în concepția cadrelor didactice și în modul tradițional de organizare a actului educațional, nu doar din necesitatea de armonizare cu legislația și practica la nivel european, ci de adaptare a școlii la cerințele educaționale ale unor categorii cât mai variate indivizi. Tindem spre acest deziderat având drept model experiența mult mai îndelungată a țărilor europene care, prin rezultatele concrete obținute în contextul educației incluzive confirmă că aceste practici nu sunt valide doar la nivel teoretic, ci au aplicabilitate în practica cotidiană, într-un mod benefic și productiv, atât la nivel macrosocial, cât și microsocial.

Fiind un proces dinamic, educația incluzivă ne permite o revalorizare a rolului educației și a școlii în contextul societății contemporane, fapt întărit și de Legea Educației Naționale, care garantează dreptul fiecărei persoane de a fi tratată astfel încât personalitatea sa să se dezvolte armonios.

Școala trebuie să se adapteze la particularitățile psiho-fizice ale copiilor și nevoilor de educație ale acestora, să se deschidă mai mult, să coopereze cu alte instituții și să-și pună serviciile în slujba comunității.

Potrivit cercetărilor, dezvoltarea practicilor didactice incluzive depinde obligatoriu de formarea inițială a cadrelor didactice, căci s-a observat de-a lungul acestor ani că doar stagiile de formare continuă sunt adesea insuficiente. Acum e nevoie o mai bună pregătire a cadrelor didactice care trebuie să cunoască realitatea umană așa cum este, să privească dizabilitatea ca pe o stare reală, nu ca pe o inferioritate care duce la marginalizare.

Participarea la mai multe cursuri de formare în domeniul educației incluzive permite cadrelor didactice abordarea actului educațional cu mai multă siguranță, diferențiat, individualizat în funcție de capacitățile elevilor cu cerințe educaționale speciale de a înțelege și valorifica conținuturile învățării și nu de pe poziția învățătorului care își desfășoară activitatea în condițiile unei clase de elevi pseudo-omogene. Desigur că aceasta presupune un efort susținut pentru a cunoaște elevii, o permanentă preocupare în selectarea și adaptarea metodelor de lucru, deoarece informațiile la nivel teoretic nu ne ajută prea mult și ar fi nevoie de cunoașterea unor tehnici concrete de lucru, de ghiduri din care să aflăm pașii concreți în munca cu elevii cu cerințe educaționale speciale.

Realitatea din școli ne pune în fața necesității de a lucra cu elevi cu CES integrați individual în clasa obișnuită de elevi. De aceea considerăm că trebuie cunoscute instituțiile abilitate cu care trebuie să colaborăm, care ne pot sprijini, precum și pașii care trebuie urmați.

Puține dintre cadrele didactice care predau în școli și se confruntă cu prezența în clase a copiilor cu CES știu că la nivelul fiecărui județ funcționează un Centru Județean de Resurse și Asistență Educațională ce are în subordine centre specializate: Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică, Centre școlare de educație incluzivă care oferă servicii educaționale specifice acestor elevi. Cu sprijinul consilierilor, al psihologilor, cadrele didactice care au la clasă copii cu CES sunt adesea cele care trebuie să explice părinților deficiențele cu care se confruntă copiii, să-i ajute să accepte această stare de fapt, să relaționeze și să-și sprijine copiii pentru ca și ei să aibă șansa reală de a se integra în școală, în comunitate și în societate. Realitatea din școli ne pune în fața necesității de a lucra cu elevi cu CES integrați individual în clasa obișnuită de elevi.

Deși multe școli, chiar și din mediul rural beneficiază de prezența unui psiholog școlar, a unui profesor itinerant, cadrele didactice nu sunt obișnuite să accepte consilierea și cooperarea

permanentă în sensul realizării unui parteneriat real și continuu între școala de masă, școala specială familie, servicii comunitare, urmărind beneficiul copilului.

Problemele apar adesea atunci când e necesară realizarea unui curriculum adaptat. Fără sprijinul din partea psihopedagogului ar fi dificil de organizat activități instructiv-educative diferențiate, adaptate nevoilor elevilor cu CES și să găsim de noi metode și tehnici de predare, învățare, evaluare și modalități de interacțiune. E necesar sprijinul în elaborarea Planului de intervenție personalizat, deoarece este un instrument complex de a cărui aplicare corectă depinde evoluția cognitivă, relațională și atitudinală a elevilor cu CES. Aceasta și deoarece în cadrul Curriculum-ului Național găsim puține exemple practice, modele sau recomandări pentru realizarea adaptărilor curriculare, pentru realizarea Planului de servicii personalizat sau a Planului de intervenție, iar programele școlare nu oferă sprijin concret prin abordarea modulară, stabilirea clară a standardelor minimale pentru disciplinele de studiu.

Din experiența proprie aș reliefa rolul pe care îl au în cadrul școlii activitățile de la orele de consiliere săptămânală a părinților pentru a afla problemele de ordin social, material, emoțional cu care se confruntă familiile care au copii cu cerințe educaționale speciale. Am folosit datele colectate prin chestionare de la părinți pentru a planifica și regla activitățile viitoare, atât la nivelul clasei, cât și la nivelul școlii.

Numai prin efortul real și conjugat al tuturor factorilor implicați se va putea asigura un climat propice integrării copiilor cu CES deoarece aceasta e un proces de durată, complex, ce trebuie condus cu rigoare profesională.

De competențele pedagogice organizaționale, pedagogice, psihosociale, dar și de măiestria și dăruirea fiecărui cadru didactic depinde modul cum interacționează cu acești copii, cum crește gradul de toleranță și coeziune a colectivelor de elevi pe care le conduce. A lucra cu copii cu CES poate fi considerată o mare provocare în cariera didactică a fiecăruia dintre noi și, cu siguranță, cu toții ne dorim o școală deschisă către nevoile comunității, flexibilă și accesibilă tuturor, o școală incluzivă.

Bibliografie:

Gherguț, Alois, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. *Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2006

Manolache, Ioana, *Orientarea școlară și profesională a elevilor cu cerințe educative speciale* – Ghidul consilierului, Centrul Național de Resurse pentru Orientare Profesională, București, 2000

Vrasmaș, T., *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001

PROIECT DE PLAN DE INTERVENȚIE – DISLEXIE- DISGRAFIE

Prof. inv. primar Popa Tatiana, Școala Gimnazială Aninoasa, Aninoasa

Descrierea problemei:

I.P. este elev în clasa a III-a. A fost diagnosticat cu sindrom dislexico-disgrafic. Rezultatele școlare sunt slabe, deși elevul alocă multe ore învățatului. Se simte descurajat și nemotivat pentru a continua procesul de învățare, dacă tot nu obține niște rezultate care să-l satisfacă. Din acest motiv este exclus sau s-a retras din grupurile de joacă de la școală. Face parte dintr-o familie organizată, ambii părinții merg la serviciu și are și un frate mai mic în clasa pregătitoare. Părinții se ocupă de educația copiilor, ajutându-i la temele pentru școală.

Subiectul are dezvoltată corespunzător schema corporală, motricitatea, are atenție și capacitate de memorie scăzută.

Comportament cognitiv:

- recunoaște și citește corect, în majoritatea cazurilor, toate literele alfabetului
- citește cu dificultate și deseori greșit cuvintele lungi
- inversează silabele cuvintelor între ele
- citește prima silabă a unui cuvânt, apoi completează cuvântul cu silabe de la el, greșind frecvent
- înțelegerea textelor este deficitară, chiar și a celor scurte, din cauza greșelilor dese de citire
- scrie cuvintele pe care le aude, după dictare, cu omisiuni, inversiuni, adăugiri de litere
- face greșeli gramaticale dese

Comportament emoțional:

- negativism
- agitație
- introversie

Obiective generale:

- corectarea problemelor de pronunție și scriere
- îmbunătățirea stimei de sine

Obiective specifice:

- identificarea corectă a literelor în cadrul cuvintelor
- citirea corectă a unor cuvinte
- asocierea corectă a cuvintelor mai lungi cu imagini corespunzătoare
- citirea corectă a textelor scurte
- folosirea în propoziții noi a unor cuvinte din textele citite
- copiere corectă de texte
- scrierea de mesaje scurte, folosind diferite tehnici de scriere
- realizarea unei mape cu toate lucrările, pentru prezentarea acestora la școală

Metode de intervenție:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- exerciții de citire împreună cu specialistul, a unor cuvinte scurte, apoi scrierea lor pe cartonașe colorate, prin folosirea unor tehnici diverse de scriere: cu litere de tipar, cu litere amuzante, colorat, în diferite direcții etc.
- jocuri de memorare a unor texte scurte, poezii, ghicitori
- jocuri de asociere a unor cuvinte mai lungi, complicat de citit cu imagini corespunzătoare (de exemplu: locomotivă, troleibuz, caracatiță, binoclu).
- exerciții de citire a unor texte scurte și apoi de identificare a cuvintelor cheie pentru înțelegerea textului
- exerciții de reprezentare grafică a unor cuvinte greu de citit sau înțeles
- jocuri pentru identificarea și numirea unor litere în cadrul anumitor cuvinte
- exerciții de copiere a unor texte scurte, cu ajutor
- exerciții de copiere a unor texte scurte cu stabilirea unui interval de timp pentru terminarea sarcinii
- exerciții de scriere a unor cuvinte motivaționale, alese mai întâi de terapeut, apoi de către subiect, referitoare la succesul la școală
- realizare unei mape cu toate lucrările copilului, mapă pe care acesta să o prezinte la școală, pentru îmbunătățirea stimei de sine
- exerciții de numire a emoțiilor din imagini date și scrierea denumirii acestora pe cartonașe

Evaluarea intervenției:

- aplicarea de teste specifice
- mapa conceptuală
- rezultatele școlare

BIBLIOGRAFIE:

Avramescu, Monica Delicia. (2016). *Consiliere educațională și a carierei*. București: Editura Fundației România de mâine.

Marica, Simona. *Sinteză de curs. Profile atipice de dezvoltare*, în https://pseb.spiruharet.ro/images/secretariat/sinteze/an3/Sinteze_de_curs_Profile_atipice_de_dezvoltare.pdf.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ (PIP)

Profesor pentru învățământul primar: Popescu Ioana Georgiana
Școala Gimnazială „Zaharia Stancu,”
Localitatea Roșiorii de Vede

Numele și prenumele elevului: R.M.

Clasa a III- a

An școlar 2021-2022

Domiciliul: Localitatea Roșiori de Vede

Realizat în baza Certificatului de expertiză și orientare școlară/ profesională

PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTA ELEVUL:

- nu identifică alineatele unui text studiat, nu reușește să povestească conținutul unui text studiat, nu înțelege noțiunile de „cuvânt cu înțeles asemănător/opus,, nu scrie corect ortogramele, rezolvă cu dificultate operații de adunare și de scădere(cu/ fără trecere peste ordin în limita 0-10000) de înmulțire, împărțire cu numere naturale, nu cunoaște corpurile geometrice; nu cunoaște unitățile de măsură, nu înțelege algoritmul de rezolvare a unei probleme,

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ

Competențe	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progresului	Metode și instrumente de evaluare	Observații
-folosirea cuvintelor în context - povestirea unei întâmplări din viața lui	Probe de evidențiere a achizițiilor de la clasa a II-a -Prezentarea ,în termeni proprii, a unei întâmplări	exercițiu -imagini - joc didactic - jetoane	Semestrul I	-folosește corect cuvintele într-un context dat; -povestește o întâmplare;	fișa de lucru -metoda fonetică- analitică - sintetică	
-recunoașterea caracteristicilor unui text literar -povestirea unui text literar studiat	-Învăță să identifice caracteristicile unui text literar - Povestește conținutul unui text literar studiat	-joc didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	-recunoaște caracteristicile unui text literar precum: titlu, autor , alineat etc; - povestește un text studiat;	fișa de lucru -povestirea	
-recunoașterea caracteristicilor anotimpurilor -cunoașterea lunilor anului	-Dezvoltarea capacității de orientare temporală	-jetoane -exerciții	Semestrul I Semestrul al II-lea	-enumeră anotimpurile; -cunoaște caracteristicile anotimpurilor; -enumeră lunile anului;	-fișa de lucru	

- scrierea numerelor naturale în centrul 0-10000 - compararea , ordonarea rotunjirea numerelor naturale	-numerele naturale în centrul 0-10000	-exerciții, -jetoane	Semestrul I	-scrie și citește numerele naturale -compară numerele naturale -compune și descompune numerele naturale -exerciții de scriere, citire, comparare, ordonare, rotunjire a numerelor naturale	fișa de lucru	
-adunarea și scăderea numerelor naturale -însușirea unui limbaj matematic de specialitate	-Operații cu numerele naturale în centrul 0-10000, fără trecere peste ordin/ cu trecere peste ordin	-exerciții; -joc didactic; -joc didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	-adună numerele naturale; -rezolvă exerciții de scădere; -rezolvă probleme cu operații de adunare și de scădere - folosește semnele +,- -cunoaște noțiunile “ mai mic cu”; “mai mare cu” -înțelege noțiunile de : sumă , termeni, diferență, scăzut, scăzător etc	-fișe de lucru -fișe de lucru	
-scrierea ortogramelor	- ortogramele	-exerciții	Semestrul I Semestrul al II-lea	-scrie corect ortogramele în enunțuri	-fișe de lucru	
-scrierea textelor	-Exersarea scris-cititului	-exerciții; -joc didactic;	Semestrul al II-lea	-copiază un text pe baza unui model dat; -transcrie un text format din 3-4 propoziții scurte -scrie după dictare un text studiat	fișa de lucru -metoda fonetică- analitică - sintetică	

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

-înmulțirea și împărțirea numerelor naturale în concentrul 0-10000 -scrierea fracțiilor	-Dezvoltarea abilităților matematice	-exerciții; -joc didactic;	Semestrul al II-lea	-rezolvă exerciții de înmulțire și împărțire a numerelor naturale; -rezolvă probleme cu una sau două operații; -rezolvă exerciții cu fracții	- fișa de lucru	
-denumirea corpurilor geometrice	- Recunoașterea și reprezentarea corpurilor geometrice	-exerciții; -joc didactic;	Semestrul al II-lea	-recunoaște și realizează corpurile geometrice -denumește corpurile geometrice	-fișa de lucru	
-recunoașterea unităților de măsură	-Învățarea unităților de măsură -Utilizarea în activitățile curente a instrumentelor și unităților de măsură	-exerciții; -joc didactic;	Semestrul al II-lea	-denumește unitățile de măsură neconvenționale, pentru timp; -denumește unitățile de măsură a capacității etc.	-fișa de lucru	

Echipa de caz:

Profesor pentru învățământul primar: Popescu Ioana Georgiana

Profesor consilier

Învățător itinerant de sprijin

CURRICULUM ADAPTAT
PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR RĂDUȚ ELENA-MIHAELA
G.P.P. PUI DE LEI PITEȘTI, ARGEȘ

Nume preșcolar I. A. M.

TULBURARE DE SPECTRU AUTISM. ÎNTÂRZIERE MINTALĂ

Gradul de handicap: GRAV

Responsabil de caz: Prof. Înv.Preșcolar Răduț Elena Mihaela

DISCIPLINA: DOMENIUL LIMBĂ ȘI COMUNICARE

COMPETENȚE GENERALE:

1. Exersează, cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj, în vederea înțelegerii acestuia
2. Demonstrează capacitate de comunicare a unor idei, nevoi, curiozități, acțiuni, emoții
3. Înțelege mesaje simple
4. Participă la activități de grup

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instru-mente de evaluare
Să înțeleagă și să transmită mesaje simple; să reacționeze la acestea.	Răspunde la instrucțiuni simple. Compune, treptat, propoziții din două, trei sau mai multe cuvinte; Solicită ajutorul adultului atunci când nu înțelege un mesaj.	Planșe cu instrucțiuni simple în imagini, însoțite de instrucțiuni verbale din partea cadrului didactic. Conversația Explicația Demonstrația	Copilul reacționează adecvat la mesajul transmis de cadrul didactic, la nivel motric/verbal sau mimico-gestual.
	Pronunță silabe simple Pronunță cuvinte simple, uzuale, în contextul comunicational adecvat Înțelege funcționalitatea /utilizarea anumitor obiecte uzuale.	Conversația Explicația Activități de selectare a diferitelor obiecte în funcție de utilizarea lor (ex: periuța de dinți, pieptăn, creion ,etc)	Explicația Fișe de lucru
	Recunoaște o serie de acțiuni uzuale (a merge, a mânca etc)	Imagini cu diferite activități/acțiuni/obiecte uzuale. Jocuri de mișcare	

	Înțelege funcționalitatea /utilizarea anumitor obiecte uzuale.	Activități de selectare a diferitelor obiecte în funcție de utilizarea lor (ex: periuța de dinți, pieptăn, creion etc). Imagini cu diferite activități/acțiuni/obiecte uzuale. Jocuri de mișcare	Selectează/potrivește corect obiectele în funcție de criteriul solicitat (1 criteriu). Răspunde motric la comenzile "sus"- "jos", "în față" - "în spate".
Să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor.	Participă la activități de grup, prin realizarea de sarcini de colaborare adecvate nivelului de înțelegere al copilului	Demonstrația Explicația Joc de mișcare Joc didactic	Colaborează adecvat cu colegii în sarcinile alocate de către cadrul didactic
Să recunoască convenții ale limbajului scris	Execută elemente grafice elementare (trasare liberă, colorare); Urmărește perceptiv motric anumite trasee (ex.:labirintul).	Fișe cu trasee/ labirinturi ,grafisme cu linii ajutătoare (linii punctate). Fișe de colorat Demonstratia Explicația	Realizează trasee /labirinturi de mică dificultate, trasează grafisme, respectând liniile ajutătoare.
Să utilizeze instrumentele de scris, stăpânind deprinderile motrice elementare necesare folosirii acestora	Cunoaște modul corect de utilizare a hârtiei, creionului, creioanelor colorate, cretei etc.	Demonstrația Explicația Jocul didactic	Își însușește condițiile minime ale actului scrierii: poziția corectă a corpului, a mâinii și instrumentului de scris în mână.

FIȘĂ DE LUCRU –CLASA A VII-A
SUBSTANȚĂ PURĂ. AMESTECURI DE SUBSTANȚE

Profesor: Reuț Mirela
Școala Gimnazială Nr. 54, București

1. Încercuiește A, dacă afirmația este adevărată sau F, dacă afirmația este falsă:
  - a. Aerul este un amestec omogen de gaze. A/F
  - b. Amestecul de apă și sare, saramura, este un amestec eterogen. A/F
  - c. Aerul este un amestec eterogen de gaze. A/F
  - d. Oxigenul este un amestec omogen de gaze. A/F
  - e. Oțetul alimentar este un amestec omogen de lichide. A/F
  - f. Laptele este un amestec omogen. A/F
2. Trasați corespondența între metodele de separare și amestecurile de substanțe de mai jos:

apă și sare	filtrare
apă și ulei	cristalizare
pulbere de cretă și apă	decantare
nisip și apă	distilare
	filtrare cu pâlnie de separare

Bibliografie:

Luminița Irinel Doicin, Silvia Gîrtan, Mădălina Veronica Angelușiu, *Chimie Clasa a VII-a*, editura Art Klett, București, 2019

COLEGIUL TEHNIC "HENRI COANDĂ" TG-JIU
Tg-Jiu, Strada Islaz nr.2
Telefon: 0253-215550, Fax: 0253-223707
Adresa e-mail: cthc_tgjiu@yahoo.com

Nr.   din

Avizat,

Director prof. Comănescu Gabriela

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT

PROFESOR

RUSU MARIA CONSTANȚA

LICEUL TEHNOLOGIC" HENRI COANDĂ" , TG-JIU

Numele și prenumele copilului/elevului: B.I.Ș

Domiciliul:Comuna Dănești

Data nașterii: 14.03.2004

Unitatea de învățământ la care este înscris: LICEUL TEHNOLOGIC "HENRI COANDĂ" TG-JIU

Certificat de orientare școlară și profesională nr. **120/ 15.09.2020** , emis de Serviciul de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională din cadrul CJRAE Gorj

Data realizării planului de servicii individualizat: 02.11. 2021

Responsabilul de caz servicii educaționale:prof. RUSU MARIA CONSTANTA, **desemnat in urma CA din data de 21.09.2021**

Drepturi/Beneficii de asistență socială pentru copiii cu CES conform ART. 51 aliniat (2) prevăzute de Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

ART. aliniatul 2 - Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor

școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțămintei în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

SERVICII PSIHOEDUCAȚIONALE PENTRU ELEVA BREHUI IRINA CU CERINTE SPECIALE EDUCATIONALE:

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii educaționale	Colegiul Tehnic Henri Coanda Tg-Jiu	-Să recepționeze mesajul oral în diferite situații de comunicare; -Să utilizeze corect și adecvat limba română în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată; -Să recepționeze mesajul scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse; -Să utilizeze corect și adecvat limbii române în producerea de mesaje; -Să adopte un limbaj literar;	02.11. 2021	3 ani	Prof. lb română Cureleanu Emilia tel Sc 0253215550
		-Să identifice date și relații matematice și corelarea lor în funcție de contextul în care au fost definite; -Să ajute la prelucrarea datelor de tip cantitativ, calitativ, structural, contextual cuprinse în enunțuri matematice; -Să utilizeze algoritmi și concepte matematice pentru caracterizarea locală sau globală a unei situații concrete;	02.11. 2021	3 ani	Prof. matematică Marian Angela tel Sc 0253215550

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
		-Sa utilizeze adecvat termenii specifici religiei in argumentarea învățaturii de credință ortodoxe -Sa identifice și să folosească modele de comportament creștin; -Să aplice învățăturile creștine la viața liturgică a Bisericii; -Să aplice normele moralei crestine în situații concrete de viață. -Să se realizeze exprimarea prin și despre muzică; -Să dezvolte valorificarea afectivă și creativă a propriei personalități;	19.10. 2021	1 an	Prof.religie Dănășel Iulian Tel.sc. 0253215550
		-Să explice fenomene, procese, procedee întâlnite în viața de zi cu zi; -Să rezolve probleme în scopul stabilirii unor corelații relevante, demonstratii relevante, demonstrând raționamente deductive și inductive;	19.10. 2021	1 an	Prof. chimie Pusdrea Mariana Tel.sc. 0253215550
		-Să cunoască vocabularul de bază și a structurilor lingvistice specifice; -Să dezvolte achiziționarea competențelor de comunicare;	19.10. 2021	1 an	Prof. Lb.franceza Mirea Georgiana Prof.lb.engleza Racoceanu Aurelia Tel.sc. 0253215550
		- Să cunoască organizarea locului de muncă ; - Să aprofundeze regulile de sănătate și igienă individuală la locul de muncă; - Să Identifice bolile profesionale ;	19.10. 2021	1an	Module de specialitate –M1 ORGANIZAREA LOCULUI DE MUNCĂ Prof.Lisei Simona

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
		- Să explice funcțiile pielii ; - Să caracterizeze leziunile dermatologice elementare; - Să recunoască pielea și fanerele cu modificări patologice ; - Să formeze deprinderi practice de utilizare a instrumentelor pentru îngrijirea părului ; - Să cunoască folosirea corectă a terminologiei de specialitate ; -Să prezinte normele de securitate și sănătate în muncă specifice -Să prezinte normele de igienă specifice ; -Să descrie tehnica de lucru pentru realizarea masajului facial manual; - Să realizeze pieptănături specifice fiecărei tunsori clasice realizate cu briciul; -Să cunoască surse de informare despre ultimele tendințe în materie (cataloage de specialitate, internet, școli specializate, seminarii, gale de prezentare)	20.10.2021		Prof.Tatu Mădălina M2-CONSILIEREA CLIENTULUI Prof.Lisei Simona Prof.Tatu Mădălina M3-ÎNGRIJIREA PĂRULUI Prof.Rusu Maria Prof.Tatu Mădălina M4-BĂRBIERITUL ȘI ÎNGRIJIRILE FACIALE Prof.Lisei Simona Prof.Tatu Mădălina M5-TUNSORI BĂRBĂTEȘTI Prof.Rusu Maria Prof.Tatu Mădălina CDL-M6 SĂNĂTATE ȘI FRUMUȘETE Prof.Cărăvan Daniela
Servicii de asistență psihopedagogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu	-nu este orientat;			

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii de consiliere și orientare școlară*	CJRAE-Colegiul Tehnic Henri Coanda Tg-Jiu	- Să acorde suport emoțional și apreciativ; -Să formeze abilități și atitudini care să permită o funcționare personală și socială flexibilă și eficientă, în scopul atingerii stării de bine; -Să dețină o atitudine pozitivă față de propria persoana; -Să realizeze cunoașterea de sine,relaționarea interpersonală armonioasă; -Să formeze atitudini creative relaxante; - Să informeze cadrele didactice în cadrul comisiilor metodice cu privire la problematica educației incluzive și a modului de lucru cu copiii cu CERINTE SPECIALE EDUCATIONALE; - Să informeze elevi din unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES, într-un limbaj adaptat vârstei și, de preferință, utilizând educația de la egal la egal; -Să asigure o evaluare diferențiată la toate disciplinele în funcție de evoluția proprie a copilului; - Să realizeze activități de consiliere a părinților pentru a asigura suportul familiei și intervenția eficientă a acestora în procesul instructiv educativ;	19.10.2021	1 an	Consilierul școlar Davitoiu Maria Tel.Sc.0253215550
Servicii de terapie logopedică/terapie tulburarilor de		Nu este cazul			

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
limbaj					
Servicii de terapie educațională*		Nu este cazul			
Servicii de kinetoterapie* *		Nu este cazul			
Asigurare transport la unitatea de învățământ		Nu este cazul			
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă***	Liceul Tehnologic "Henri Coandă" Tg-Jiu	- Să asigure evaluare diferențiată la toate disciplinele în funcție de evoluția proprie a copilului; - Să realizeze adaptări curriculare specifice la evaluare pe parcursul semestrelor, concretizat prin: - Să ofere fișe de lucru cu mai puține întrebări și probleme; - Să realizeze lucrări practice mai simple ; - Să ofere mai multe teste scurte, în locul testelor mai ample care cuprind un întreg capitol; - Să informeze cadrele didactice în cadrul comisiilor metodice cu privire la problematica educației incluzive și a modului de lucru cu copiii cu CERINTE SPECIALE EDUCATIONALE; - Să informeze elevi din unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES, într-un limbaj adaptat vârstei și, de preferință, utilizând educația de la egal la egal;	19.10. 2021	1 an	Responsabil de caz servicii psihoeducationale Rusu Maria Constanța Tel.sc. 0253215550

Tipul de serviciu/intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
		- Să realizeze activități de consiliere în cadrul colectivului clasei în care este integrat elevul cu CES; - Să realizeze activități de consiliere a părinților pentru a asigura suportul familiei și intervenția eficientă a acesteia în procesul instructiv educativ; -Să participe la activități extrașcolare împreună cu colegii;			

*) Doar în cazul elevilor care au ca recomandare serviciile de consiliere psihopedagogică în Certificatul de orientare școlară și profesională.

**) Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ special.

***) Doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ de masă.

Data:

Responsabil caz servicii psihoeducaționale

Prof. Rusu Maria Constanta

Avizat/neavizat de către Comisia de Orientare Școlară și Profesională.

Președinte,
Tulpan Claudia Ofelia

Vicepreședinte,

Secretar,

.....

.....

.....

Membrii,

.....

.....

.....

.....

Observator,

.....

Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități

Profesor învățământ primar Rusu Simona Liliana
Școala Gimnazială Miron Costin Suceava

Integrarea este un proces de inserție activă și eficientă a individului în activitățile sociale, în grupurile sociale și într-o accepțiune mai largă în viața socială. Acest proces se realizează prin diverse forme și mijloace, cum ar fi: instruirea, educația și serviciile sociale. Integrarea socială a copiilor este indisolubil legată de procesul de socializare al acestora precum și de diferitele forme de acțiune educativă la care participă. Sistemul școlar este un instrument de integrare socială a copiilor și adolescenților în sistemul existent.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară,
- a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (bibliotecă, terenuri de sport etc);
- a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Instituția de învățământ trebuie să recunoască și să reacționeze la diversele cerințe ale copiilor, să armonizeze diferențele de stiluri de învățare, diferențele între grade de reușită școlară, să asigure o educație de calitate pentru toți. Sunt necesare restructurări, în special în domeniul curricular, privind:

- programe analitice elaborate care să răspundă la cerințele tuturor copiilor, în raport cu posibilitățile reale de învățare, de stilul și de ritmul fiecărui copil;
- tehnologii educaționale individualizate, care să eficientizeze procesul de învățare;
- organizarea învățării pe principiile învățării active, participative, de cooperare, de ajutor reciproc;
- valorizarea socială a fiecărui copil, diferența fiind respectată și valorificată.

Planul de intervenție educațională are următoarele componente:

- *informații inițiale* despre copil și problemele care constituie cerințele educative

speciale la acel moment(acestea sunt culese prin: teste psihologice, probe școlare, observații, discuții, anchete sociale, studiul produselor activității, analiza rezultatelor școlare etc.);

- *evaluarea problemelor*(sub forma enumerării lor sau formulării unui *diagnostic*

prescriptiv);

- *anticiparea unor rezultate*(prin *prognosticul inițial* și prin descrierea momentelor cheie

ale intervenției);

- *consemnarea unei/unor examinări inițiale*, a unor examinări periodice și a unei examinări

finale;

- *descrierea metodelor de intervenție și a mijloacelor folosite*;
- *pașii intervenției*(etepele sau treptele intervenției)adoptați tipului de probleme întâlnite și

individualizați;

- *înregistrarea progreselor*;
- *consemnarea rezultatelor intervenției și observări periodice*;
- *formele de sprijin alese* prin parteneriatul cu specialiști,familia, școala etc.;
- *acceptul părinților* și o formă de responsabilizare comună a acestora cu profesioniștii

implicați.

Persoanele/profesioniștii care se ocupă de activitățile de recuperare, compensare sau corectare în intervenția în dificultățile de învățare sunt diferite, în funcție de organizarea unor structuri specifice sau de sprijin și legat de domeniile și sarcinile directe care le revin acestora.

Astfel, **consilierul psihopedagog** se ocupă de problemele de învățare generale și specifice la nivelul individual și în grup), **logopedul** se ocupă de depistarea, examinarea complexă și intervenția personalizată în cazul dificultăților și tulburărilor de limbaj, iar **profesorul de sprijin, profesorul itinerant sau alte cadre didactice** intervin în rezolvarea problemelor de învățare în structuri diferite de integrare a copiilor cu cerințe speciale.

Activități cu părinții, elevii, cadrele didactice, comunitatea

Pentru elevi:

Idei de activități:

- așezarea optimă a copilului în clasă, jocuri de integrare în colectiv și de cunoaștere mai

bine a acestuia, tehnici dramatice pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare, vizionarea unor filmulețe educative, a unor povești terapeutice, în funcție de cazul de dizabilitate, activități de terapie educațională, conținuturile activităților adaptate în funcție de dizabilitate, activități pe baza soft-urilor destinate elevilor cu dizabilități, concursuri, proiecte educaționale, activități de tip outdoor, etc.

Strategii de învățare:

- învățarea individualizată sau individualizarea unor secvențe de învățare, tratarea

diferențiată, metode activ-participative și practice, învățarea prin cooperare, valorizarea, hobbyurile lui, activitățile extrașcolare, pentru motivare.

Resurse:

- material didactic adecvat și ușor de manipulat, mijloace de predare/învățare

multisenzoriale și distractive, cu material concret-intuitiv, mijloace IT, cărți/reviste cu imagini, fișe cu scheme de fixare, resurse educaționale deschise, planșe tematice afișate permanent în clasă etc.

Evaluare:

- observarea sistematică a comportamentului, evaluări orale și scrise diferențiate și cu

sprijin, autoevaluarea, aprecieri verbale, fișe de observare a comportamentului, a progresului, diplome.

Părinții observă anumite comportamente ale copiilor lor, de la vârste mici și merg cu copiii la un specialist, colaborând cu toți cei implicați în intervenție, în scopul recuperării, compensării sau corectării dificultăților de învățare.

Ideii de activități:

- consultări permanente cu părinții elevului în vederea stabilirii unui plan comun de acțiune

și a cunoașterii mai bine a elevului (*Părinți la școală-părinți acasă*), activități comune cu invitați de specialitate - psihologi, profesori de sprijin, consilieri școlari (*Împreună vom reuși*), activități comune părinți-elevi-învățător (atelier de lucru- *Rama familiei*, excursii, vizite, serbări etc.), lectorate despre integrarea copiilor cu CES, toleranță, tipuri de temperament, implicarea în proiecte care să elimine/diminueze acțiunile de bullying, activități de genul *Schimb de mame* etc.

Strategii de învățare:

- lectorate, dezbateri, mese rotunde, workshop-uri, tehnici dramatice, expoziții.

Resurse:

- ppt-uri tematice, pliante/reviste/afișe informative, tehnologii informatizate, umane:

medici de specialitate, psihologi, consilieri școlari, profesori de sprijin.

Evaluare:

- observarea sistematică, chestionare, portofolii cu produsele activităților.

Cadrele didactice se implică în abordarea dificultăților de învățare prin activități, ca: individualizarea învățării (în funcție de particularitățile de vârstă și individuale), folosirea strategiilor de predare-învățare flexibile și deschise, amenajarea corespunzătoare a mediului educațional (ambientului), valorizarea relațiilor sociale de la nivelul clasei și al școlii-în favoarea procesului de învățare și promovarea învățării prin cooperare și a parteneriatului educațional (cadru didactic-elev, cadru didactic-profesor de sprijin, cadru didactic-consilier școlar, cadru didactic-părinți, elev-elev/tutoratul, elev-părinte etc); cadrul didactic trebuie să identifice și să cunoască bine dificultățile de învățare a fiecărui elev, modul lor de manifestare și domeniul în care apar, să se asigure că elevii aflați în situație dificilă au achiziționate aptitudinile prealabile, să adapteze materialul didactic folosit la fiecare temă, să procure material de sprijin-atunci când este nevoie, să-și rezerve timp necesar în fiecare oră-pentru a evalua eficacitatea activităților de învățare și predare și, nu în ultimul rând, realizarea unui mediu de învățare stimulat și adecvat pentru toți copiii (atât în clasă, cât și în afara clasei); să apeleze la sprijinul persoanelor specializate, imediat când constată că nu poate remedia rămănerile în urmă la învățătură-doar cu ajutorul părinților.

Ideii de activități:

- colaborarea cu profesorul de sprijin/consilierul școlar (*PIP* sau *Plan de remediere*, după

caz), plan de intervenție comun cu profesorii de la clasă, simpoziane/conferințe/cursuri de formare vizând integrarea copiilor cu CES (*Integrarea copiilor cu CES*), atelier de lucru/mese rotunde în cadrul Comisiei

metodice, activități comune părinți-profesori-elevi (*Copilul vostru-elevul nostru*), predarea în echipă cu profesorul de sprijin/consilierul școlar etc.

Strategii de învățare:

- mese rotunde, workshop-uri, dezbateri, interasistențe, lucru în echipă.

Resurse:

- pliante/reviste/afișe informative, tehnologii informatizate, listă cu lucrări de

specialitate, materiale didactice adecvate, Ordin Nr. 3124/2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare, Ordin Nr.1985/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu CES, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau CES.

Evaluare:

- chestionare, portofolii cu produsele activităților, caietul învățătorului.

Problematica integrării în învățământul de masă a copiilor în dificultate/cu nevoi speciale este înțeleasă ca o necesitate, însă, pentru atingerea acestui obiectiv, trebuie conjugate eforturile tuturor partenerilor implicați: elevi, cadre didactice, profesioniști care se ocupă cu programele de recuperare, părinți, comunitate.

Plan remedial elev CES

Profesor învățământ primar Rățoi Larisa-Ioana
Școala Gimnazială "Iordache Cantacuzino" Pașcani, Structura Lunca

Numele: S.M

Data nașterii: 02.09.2010 - 10 ani

Clasa: a III-a

Data de elaborare a programului: februarie

Durata de desfășurare a programului: februarie 2021-aprilie 2021

Discipline: Limba și literatura română și Matematică

Obiective operaționale	Deficiențe semnalate (competențe generale/specifice)	Activități remediale propuse:	Programul de remediere	Numele și prenumele elevului
- să înțeleagă mesajul oral sau scris - să pună în corespondență cuvântul scris cu imaginea corespunzătoare - să recunoască literele de tipar mari și mici învățate - să realizeze literele mari și mici învățate respectând regulile de scriere - să transcrie silabe, cuvinte și propoziții - să despartă cuvintele în silabe - să scrie corect după dictare cuvinte și propoziții utilizând convențiile limbajului scris (punctul, semnul întrebării, scrierea cu majuscule)	▪ Elevul pronunță greu cuvintele, au un vocabular foarte sărac, lacunar. ▪ Raspunde greu, incorect din punct de vedere gramatical, monosilabic sau în propoziții incomplete. ▪ Nu reușește să povestească texte auzite în clasă ori întâmplări din viața personală. ▪ Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. ▪ Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mângălește foaia. ▪ Nu reușește să recunoască literele.	- exercitii de scriere a unor elemente grafice pregatitoare care sa faciliteze scrierea literelor; - exerciții de încadrare corectă în pagina a textului (data, alineat); - exerciții de apreciere corectă a spațiului dintre cuvinte; - exerciții de scriere a literelor, silabelor, cuvintelor si propozițiilor; - exerciții de scriere a literelor si a cuvintelor, respectând forma, mărimea lor; - exercitii de recunoastere a unor momente dintr-un text audiat anterior pe baza unor imagini prezentate; - efectuarea unor exercitii de relaxare, pentru concentrarea atentiei si dezvoltarea memoriei; - exercitii de despartire a cuvinteleor in silabe (dupa auz); - jocuri de identificare a cuvintelor intr-un enunt; - exercitii de identificare a sunetelor in cadrul unui	15.02.2021-16.04.2021 (cu posibilitate de prelungire dacă la sfârșitul perioadei programului de intervenție nu observăm remediarea deficiențelor semnalate)	S.M.M

		cuvant si in cadrul unei silabe; - exercitii de distingere a sunetului initial, final sau din interiorul unei silabe sau al unui cuvânt;		

Concluzii (rezultate obtinute) :

Obiective operaționale	Deficiențe semnalate (competențe generale/specifice)	Activități remediale propuse	Programul de remediere	Numele si prenumele elevului
- să compare și să ordoneze crescător și descrescător numerele învățate - să efectueze exerciții cu operații de adunare și scădere cu numere cuprinse în concentrul 0-10 - să rezolve probleme cu o singură operație de tipul $a+b=x$, $a-b=x$, în care a și b sunt numere date	Elevul formează mulțimi, recunoaște culorile, numără oral crescător până la 20, dar are probleme în ceea ce privește numărul până la 100. Nu compara si nu ordoneaza crescator si descrescator numerele invatate. Intampina dificultati in operatii de adunare si scadere in concentrul 0 - 10. Nu cunoaste forma corecta a cifrelor. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mângălește foaia.	- exerciții de comparare a grupurilor de obiecte (bile, bețișoare, puncte) prin diferite procedee; - exerciții de numărare cu pas dat, “înainte” si înapoi”, fără sprijin în obiecte sau desene; - exerciții de comparare a numerelor folosind algoritmul de comparare; - exerciții de adunare si scădere cu numere naturale de la 0 la 10 fără trecere peste ordin; verificarea rezultatelor cu ajutorul obiectelor; - rezolvarea de probleme cu obiecte sau desene si verificarea rezultatului prin numărare; - rezolvarea de probleme de tipul $a+b=x$, $a-b=x$, în care a, b sunt numere date; - exercitii grafice de scriere corecta a cifrelor.	15.02.2021-16.04.2021 (cu posibilitate de prelungire dacă la sfârșitul perioadei programului de intervenție nu observăm remediarea deficiențelor semnalate)	S.M.M

Rezultate obtinute:

Plan de intervenție personalizat

Profesor învățământ preșcolar Oana-Monica Sandu

Grădinița cu P.P. nr. 16, Focșani

Numele și prenumele elevului: M. E.

Data nașterii: 24.11.2017

Domiciliul: Focșani

Grădinița P.P. Nr. 16, Focșani

Nivelul grupei: MICĂ- Grupa Buburuzelor

Data aplicării: 26.11.2021

Cerințe educaționale 645 speciale conform Certificatului de orientare școlară și profesională nr. SEOSP/R/1138 DIN 09.09.2021

a) Deficiențe/afectări: cod tip 6

b) gradul de handicap: cod GRAD 11

c) tulburări/dificultăți de învățare: tulburări de limbaj și dificultăți de învățare

Psihodiagnostic :

- exprimare orală greoaie și defectuoasă
- tulburări de comportament
- dificultăți în perceperea componentelor spațiale și temporale.

Starea de sănătate : bună

Echipa de intervenție la nivelul unității preșcolare:

- profesor învățământ preșcolar Oana-Monica Sandu

Domeniul de intervenție: educațional

Informații educaționale

Comportament cognitiv:

- copilul are minime reprezentări despre mediul înconjurător corespunzătoare vârstei și nu are capacitatea de a observa sistematic;
- volumul limbajului este foarte sărac, se exprimă greoi, are tulburări de pronunție;
- gândirea se manifestă doar în cazuri concrete, intuitive;
- atenția este slab dezvoltată.

Comportament psihomotoric:

- dezvoltare fizică: conform certificatului medical;

- cunoaște schema corporală;
- întâmpină dificultăți în orientarea spațială;
- are deprinderi de igienă personală și colectivă bine formate;

Relații sociale:

- este un copil foarte apropiat de mamă;
- prezintă momente dese de nesiguranță;
- colaborează mai greu cu colegii de grupă;
- manifestă izolare, indiferență față de anturaj;

Obiective:

Pe termen lung:

- descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
- dezvoltarea expresivității și creativității;
- dezvoltarea motricității mâinilor, dar și a altor părți ale corpului;

Pe termen scurt:

- formarea abilităților de comunicare, ameliorarea pronunției și dezvoltarea exprimării orale;
- dezvoltarea operațiilor gândirii și a calității acesteia;
- recuperarea lacunelor datorate handicapului de care suferă;
- exersarea capacității de orientare spațială și temporală;
- educarea comportamentului civilizat.

Domenii de intervenție recomandate:

1.Limbaj și comunicare

2.Cognitiv

3.Psihomotor

Derularea programului de intervenție:

- Stimularea preșcolarului în vederea reducerii dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea proceselor psihice (memorie, atenție, motivație), a unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv și motivațional, a deprinderilor de muncă individuală;

- Implicarea părinților pentru a-i ajuta să lucreze cu copilul în asimilarea unor cunoștințe esențiale: cunoașterea mediului, coordonare spațio-temporală, dezvoltarea limbajului și a vocabularului, abilități de relaționare socială.

Structura programului de intervenție personalizat

Domeniul Limbă și comunicare

Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
Să recunoască toți copii din grupă. Să cunoască numele tuturor copiilor, al doamnei educatoare.	Jocul “Deschide urechea bine”; Exerciții de pronunție și dezvoltare a auzului fonematic	Septembrie, octombrie 2021 periodic	Identifică și numește toți copiii din grupă.	Orale Încurajarea și stimularea verbală.
Să recunoască anotimpul, caracteristicile sale specifice. Să denumească culorile caracteristice.	Exerciții de exprimare corectă a obiectelor și lucrurilor din imaginea dată și identificarea culorilor și obiectelor	Periodic, pe parcursul anului școlar	Exprimă corect denumirea obiectelor și lucrurilor cerute, singur sau cu ajutor	Aprecieri verbale , stimulente.
Să recunoască părți componente ale corpului omenesc; Să denumească părțile componente ale corpului omenesc, simțurile.	Exercițiile de identificare a părților corpului omenesc și de exprimare corectă.	15septembrie-15octombrie 2021 (4 săptămâni)	Exprimă singur sau cu ajutor. Arată singur sau cu ajutor.	Aprecieri stimulative.
Să numească membrii familiei sale. Să cunoască informații despre fiecare membru.	Joc de rol “De-a mama și de-a tata”, “De-a frații”, “De-a bunicii” etc Exerciții de dezvoltare a vocabularului	Septembrie 2021 și periodic	Identifică membrii familiei, îi numește singur din fotografii.	Aprecieri verbale, acordarea de stimulente
Să recunoască ocupațiile oamenilor.	Jocul “Să-mi povestești despre meserii”, “Să faci și	Noiembrie,	Numește și imită singur sau cu	Aprecieri verbale și

Să denumească meseriile oamenilor.	tu ca el”. Exerciții de exprimare corectă	decembrie 2021	ajutor meseriile	stimulente
Să recunoască animale păsări, să le denumească.	Jocul “ Ograda cu păsări”, “Ferma de animale”, “Animalele pădurii”. Exerciții de exprimare corectă.	Ianuarie,februarie 2022 periodic	Recunoaște și denumește singur sau cu ajutor	Încurajări, stimulente; Primește silueta unui animal la locul potrivit

Domeniul cognitiv

Să numere corect crescător în limitele 1-3	Jocul “Sacul cu jucării” Exerciții de numărare	Ianuarie, februarie 2022	Numără cu ajutor jucăriile din sac.	Aprecieri verbale acordarea de stimulente
Să observe plantele din imagini . Să recunoască plantele indicate.	“Jocul “Grădina cu flori”, “Grădina cu zarzavaturi”. Exerciții de identificare și recunoaștere	Martie, Aprilie, Mai 2022	Observă, recunoaște și numește cu ajutor câteva din plantele indicate	Încurajări verbale, primește stimulent
Să aranjeze figurile geometrice. Să recunoască forma geometrică cerută sau culoarea.	Jocul “Alege și grupează” “Gasește triunghiul colorat” Exerciții de corecție a pronunției.	Periodic, pe parcursul anului școlar	Găsește și numește figura cerută singur sau cu ajutor	Aprecieri verbale
Să învețe textele poeziilor predate.	Poezii predate conform planificării anuale Exerciții de memorare	Periodic, pe parcursul anului școlar	Repetă după educatoare, după părinte, spune singur sau cu ajutor	Participarea activă în cadrul activității
Să asculte, să cânte cântecele pentru copii.	“Ascultăm și cântăm cântece”	Periodic	Învăță să cânte împreună cu ceilalți copii	Încurajări verbale
Să observe și să cunoască	“Cu ce călătorim”	Noiembrie	Observă, atinge	Încurajări

mijloacele de transport	Dialogul Explicația	2021	și denumește jucăriile singur sau cu ajutor	verbale
Să participe la o activitate în clasă, în mod direct	“Și eu vreau să fiu lăudat”- joc			Aprecieri verbale

Domeniul psihomotric

-să recunoască componentele spațiale și să se orienteze adecvat.	Exerciții și jocuri de mișcare ce vizează: a) direcția: înainte/înapoi sus/jos; stânga/dreapta b) distanța: aproape/depart c) pozițiile față de obiecte: lângă, pe, sub. Jocuri de căutare a unor obiecte așezate în diferite poziții spațiale; Rezolvarea unor fișe cu sarcini de orientare spațială.	Septembrie, octombrie, noiembrie 2021 și periodic	Corectitudinea și rapiditatea reacțiilor la comenzi; -identificarea și precizarea corectă a pozițiilor spațiale ale obiectelor folosite în joc; -recunoașterea și denumirea unor poziții spațiale ale obiectelor din imagini.	Observarea comportamentului; Chestionarea orală pentru conștientizarea pozițiilor spațiale; Aprecieri stimulative; Întreceri Analiza produselor activității (modul de rezolvare a fișelor de evaluare)
Să perceapă componentele temporale care vizează ritmul mișcărilor	-exerciții efectuate pe loc și în deplasare cu respectarea duratei, tempoului, intensității. -exerciții și jocuri de mișcare cu utilizarea onomatopeelor și a versurilor ritmate:”Cioc- boc, treci la loc”, “Unu-doi, unu-doi/Faceți toți la fel ca noi!”	periodic	Răspunde corect motric la următoarele comenzi: “Mergi cât durează melodia”, “Aleargă mai repede”, “Pășește mai rar”, “Mergi ușor pe vârfuri”,	Analiza modului cum respectă durata, tempoul, intensitatea în timpul executării mișcărilor; -aprecieri verbale; -încurajări; -stimulente.

			“Bate pasul” -execută mișcări pe ritmul indicat.	

Evaluarea periodică:

Se realizează prin metodele și procedeele de evaluare stabilite de cadrul didactic ținând cont de obiectivele propuse .

Obiective realizate:

- să recunoască elemente component ale copului uman și poziții ale obiectelor în raport cu propriul corp;
- să execute mișcări, în funcție de dominanța laterală (ochi-mână-picior);
- să identifice culorile și să le recunoască în mediul înconjurător;
- să răspundă non-verbal la stimulii verbali oferiți de cadrul didactic;
- să identifice corect obiecte și imagini ale obiectelor din mediul apropiat;
- să potrivească/să plaseze obiecte identice, în perechi;
- să identifice mărimea obiectelor;
- să asocieze culori identice și forme identice;
- să identifice sunete cunoscute din mediul înconjurător;
- să identifice corect acțiuni cotidiene;
- să îndeplinească sarcini legate de autonomie, pentru adaptarea la viața preșcolară;

Dificultăți întâmpinate:

Copilul colaborează cu cadrul didactic numai în cadrul activităților individuale, tinde să solicite întreaga atenție a acestuia, refuză participarea la jocurile de grup, nu are încredere în sine și așteaptă permanent sprijinul cadrului didactic.

Metode cu impact ridicat:

- pozitiv: oferirea recompensei exprimate în activitatea preferată (jocul de construcții);
- negativ: dezaprobarea;

Recomandări particulare:

Copilul poate fi antrenat în jocuri de grup la care participă cadrul didactic , cu retragerea treptată a acestuia din activitate, dând astfel copiilor posibilitatea de a interacționa numai între ei

Rolul și modul de implicare a părinților în program:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Părinții sunt permanent încurajați, în urma progreselor înregistrate de copil, să îl antreneze și acasă în activitățile recomandate. Aceștia au furnizat cadrului didactic informații care au putut fi valorificate în demersurile de recuperare.

Creativitatea în dezvoltarea elevilor cu CES

Sava Elena Emanuela

Școala Gimnazială "Teodor Balan" Gura Humorului

Creativitatea a fost și rămâne una din temele importante și preferate atunci când vorbim despre educație, despre creștere, dezvoltare și învățare. Îndelung cercetată, analizată, pusă pe tapet cu tot ce are mai prețios, acest proces de „a îndrăzni”, de a aduce la lumină și a lăsa ideile să prindă viață, colorează existența umanității din cele mai vechi timpuri și până astăzi – cu marea succes!! Și, chiar cu atât de multă istorie a creativității în spate, oamenii încă mai au imaginație, încă nasc idei pe care le transformă în frumos, în mai bine și în altceva.

DEX-ul Academiei Române, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Ediția a II-a, vine cu o definiție destul de simplă a termenului creativitate: din fr. *créativité*, s.f. *Însușirea de a fi creator; putere creatoare*. Dincolo de simplitatea definiției descoperim însă cuvinte puternice care, luate și citite mai atent ne dau de gândit! Așadar, creativitatea ascunde putere, asunde abilități, ascunde asocieri menite să creeze noi dimensiuni. Și pentru că termenul îndeamnă la imaginație și căutare, am continuat să cercetăm și alte definiții. Din multitudinea de citate, care mai de care mai specifice și mai complexe, am ales să-l menționăm pe cel al lui Albert Einstein care ne descoperă, simplu și concis: „creativitatea este inteligența care se joacă”.

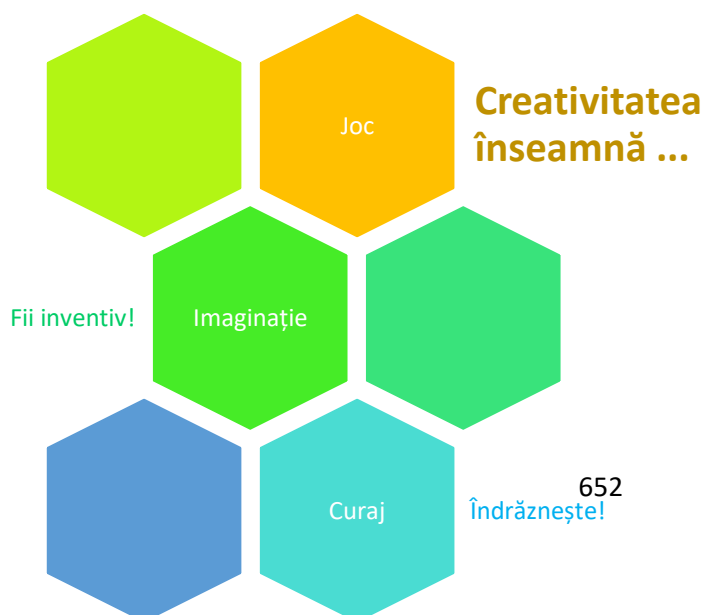
În dezvoltarea fiecăruia dintre noi joaca și imaginația și, mai ales modul de a le îmbina pe amândouă, joacă un rol semnificativ. În dezvoltarea copiilor cu CES în special, învățarea creativă este menită să fundamenteze teoretic și metodologic activitatea de asimilare a cunoștințelor de către elevi prin înțelegere, asociere și combinare, astfel încât din cunoștințele date să rezulte altele noi, originale și valoroase. Ea urmărește cultivarea unui stil de învățare receptiv la nou, a unui comportament inovativ, bazat pe încercare-eroare-succes-rezolvare.

Învățând creativ, devenim creativi. Aplicând metodele și tehnicile de învățare creativă, învățarea nu numai că nu va mai fi un chin, cum se întâmplă să fie adesea pentru elevii noștri, dar va deveni o reală plăcere. Se va conștientiza astfel că, tot timpul, există în jurul nostru câte ceva ce poate deveni interesant și care poate fi util ulterior.

Ne ajută să fim creativi dorința de a studia și observa necunoscutele din viața noastră, rezolvarea problemelor, încercarea de a afla ce se întâmplă dincolo de aparență, dorința de ieși din zona de confort a gândirii. Când învățăm putem elabora scheme grafice pentru a ne ordona ideile, dar și pentru a putea reactualiza

mai ușor cunoștințele, mai ales dacă avem o bună memorie vizuală. Unele idei pot fi reprezentate chiar sub forma de desene.

Învățarea creativă urmărește să formeze sentimente și pasiuni pentru nou, pentru descoperiri, inovații, creații artistice. Copiii pot fi creativi în orice moment al existenței, iar această dimensiune care îi ajută să crească trebuie încurajată și susținută mai ales în școală, la toate disciplinele, fără excepție. În predarea disciplinelor din sfera limbii și literaturii,

atât în ceea ce privește predarea limbii materne dar și predarea celorlalte limbi internaționale, elevii sunt deseori încurajați să fie creativi, să învețe să fie creativi. Mijloacele prin care un dascăl poate insista pe încurajarea creativității și a învățării creative implicit, sunt multiple. Enumerăm câteva exemple în această direcție: prin intermediul jocurilor de cuvinte pe care le putem organiza sub forma unor concursuri, cum ar fi: crearea unor propoziții în care toate cuvintele să înceapă cu aceeași literă, găsirea cât mai multor cuvinte care încep cu o anumită literă sau care să aibă un anumit număr de litere, crearea unor cuvinte noi prin posibila combinare a unor litere date etc.

Tot la orele de limba română dar și la cele de limbă engleză, franceză etc. elevii pot să fie creativi în fiecare minut de curs prin comentariile, interpretările posibile pe care le pot da textelor literare, dezvoltându-și astfel și capacitățile de exprimare liberă. Chiar și orele dedicate lecturii pot fi deosebit de creative: putem citi creativ punând întrebări, căutând soluții în paralel cu autorul, căutând o altă soluționare a problemelor, diferită de cea a autorului. Foarte interesante pentru elevi sunt textele creative în care li se dă începutul și li se cere să continue ei firul povestirii sau li se cere schimbarea finalului unor evenimente. Citatul preferat poate deveni, de asemenea, punctul de plecare în elaborarea de noi citate motivaționale, susținute de interpretări artistice complementare: desene inspirate de anumite cuvinte/propoziții, picturi, planșe, hărți etc.

Lecțiile din sfera culturii și civilizației sunt de asemenea, o resursă importantă prin intermediul cărei creativitatea elevilor poate fi încurajată: realizarea de felicitări, postere, panouri, afișe, desene etc. Interdisciplinaritatea, cu multitudinea de abordări pe care o pune la dispoziția cadrului didactic, oferă posibilitatea de a lărgi orizontul lecției propriu-zise și a o transforma astfel încât fiecare elev să poată înțelege, interveni, completa și, mai ales, dezvolta o anumită idee, un anumit concept.

În concluzie, dorim să subliniem încă o dată importanța creativității în școala românească în special, dar mai ales, în abordarea sistemului de învățământ special. *Sunt oare suficient de creativ în ceea ce privește disciplina pe care o predau? Cum răspund elevii mei unui tip de învățare creativă? Este creativitatea de ajutor în creșterea stimei de sine a copiilor cu CES? Este creativitatea un instrument de ajutor pentru viața de zi cu zi?* Iată câteva exemple de întrebări pentru fiecare dintre noi în lărgirea spectrului metodic – educational. Și așa cum frumos spune un citat celebru, *fiecare final este un nou început*, așa invit și eu pe fiecare în parte să redeschidă cutia magică a jocului, a imaginației și să îndrăznească să fie creativ. Pentru că, nu-i așa, CREATIVITATEA ESTE UN DAR DE LA UNIVERS. Să nu-l irosim, așadar!!!

Bibliografie:

1. Matei, Nicolae Constantin – *Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ*, București, Editura didactică și pedagogică, 1982
2. <https://www.edict.ro>
3. <https://www.teachingenglish.org.uk>

Educația fizică adaptată și incluzivă

Program de intervenție personalizat

Profesor educație fizică și sport Adelina Săileanu
Liceul Tehnologic "Tiu Dumitrescu,, Mihăilești

Educația fizică face parte integrantă din programa școală elaborată de MEC și contribuie la dezvoltarea globală a elevului. Toți elevii, fără discriminare, pot beneficia de achizițiile motorii, sociale și psihologice care sunt generate de aceste lecții.

Educația fizică adaptată se înscrie în abordarea umanistă a educației fizice care dă elevilor șanse egale pentru a-și dezvolta aptitudinile motrice și sociale într-un context de deschidere și încredere. Educația fizică adaptată stimulează interacțiunile sociale și permite elevilor cu un handicap sau o deficiență să dezvolte o imagine pozitivă asupra corpului lor (*Sherrill, 1998*). Această filozofie se înscrie în cadrul reformei educației, care își propune ca elevii cu handicap sau dificultăți să fie integrați în mediul școlar într-un cadru cât mai firesc. Ei trebuie să evolueze în aceleași circumstanțe educațive ca și colegii lor fără deficiențe.

Fiecare individ este unic și deficiența se manifestă diferit de la o persoană la alta. La baza unui program eficient și adaptat nevoilor elevilor, trebuie să stea procesul de evaluare cu multitudinea sa de fațete - probe cu norme, grile de observație, portofolii. Acest demers permite motivarea elevilor și menținerea interesului lor pentru obișnuirea cu noile activități. Rezultatul evaluărilor și ansamblul informațiilor culese de la părinți și specialiști în domeniul sănătății, permit stabilirea strategiei de abordare.

Educația fizică (și adaptată) este o disciplină care permite dobândirea mai multor deprinderi semnificative. Ea are privilegiul de a solicita un mijloc de expresie accesibil tuturor fără excepție – corpul și mișcarea.

Educația fizică adaptată reprezintă pentru persoanele cu dizabilități una dintre activitățile prin care se contribuie la optimizarea dezvoltării personale, reducerea efectelor negative ale deficienței asupra personalității și la creșterea calității vieții.

Copiii cu cerințe speciale constituie o categorie de populație școlară care în ultimii ani atrage tot mai mult atenția specialiștilor din domeniul nostru. Educația fizică adaptată pentru copiii cu cerințe educative speciale reprezintă un corp de cunoștințe și abilități ce vizează în principal următoarele arii: dezvoltarea fizică și condiția fizică, deprinderile motrice fundamentale, starea generală de sănătate, capacitatea motrică, deprinderi specifice ramurilor de sport.

AVIZAT,
LICEUL TEHNOLOGIC „TIU DUMITRESCU”
GIURGIU
NR. _____/
Director, prof. ....

AVIZAT,
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI MIHĂILEȘTI,
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GIURGIU

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Pentru eleva **P.M.**
CLASA A III-A
ANUL ȘCOLAR 2021-2022

LICEUL TEHNOLOGIC „TIU DUMITRESCU”, MIHĂILEȘTI, GIURGIU

Propunător,
Profesor Săileanu Adelina

15. INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele elevului: P.M.

Data nașterii: 25.02.2011

Unitatea de învățământ: Liceul Tehnologic ”Tiu Dumitrescu”, Mihăilești, Giurgiu

Clasa: II

Domiciliul: Oraș Mihăilești, județ Giurgiu

Date familiale: tata- P.D.

mama- P.I.

Informații despre mediul social: Elevul se afla în grija ambilor părinți. Mama îi acordă atenție privind activitatea școlară, preocupându-se de nevoile speciale ale copilului.

16. ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Numele cadrului didactic: Prof . Săileanu Adelina

Învățător : prof. învă. primar Iancu Maria

Data elaborării P.I.P.: 22.09.2021

Durata de desfășurare a programului: pe parcursul anului școlar 2021-2022

17. PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTA ELEVUL:

Dezvoltare intelectuală:

- Tulburare de spectru autist
- Întârziere moderată în dezvoltarea psihică
- Prezintă dificultăți de învățare
- Prezintă întârziere în achiziții cognitive pe fondul diagnosticului

Limbajul:

- Întârziere severă de limbaj;

Memoria:

- Este predominant mecanică, volum și fidelitatea acesteia sunt reduse;
- Memoria de lucru este scăzută;
- Prezintă dificultăți de organizare a materialului de învățat;
- Prezintă o capacitate redusă de organizare, fixare și reproducere a materialului de memorat

Atenția:

- Deficit de atenție;
- Flexibilitatea, volumul și concentrarea atenției sunt reduse

Imaginația:

- prezintă caracter lacunar al bagajului de reprezentări, astfel că aceasta este redusă.

Autonomie personală și socială:

- Este un copil interiorizat, nu menține contactul vizual cu persoanele adulte (profesorii de la clasă). Are mare nevoie de stabilitate și echilibru în viața de zi cu zi. Este acceptat de colectivul clasei, s-a integrat relativ ușor și încearcă să socializeze cu ceilalți elevi.
- Vine la școală curat îmbrăcată. Igiena corporală se face consecvent. Mama colaborează cu școala, se interesează de situația copilului, îi acordă sprijin permanent. Are grijă să vină la școală zilnic, îi asigură mâncare și îmbrăcăminte, rechizite, ghiozdan.

18. DIAGNOSTIC: tulburare de spectru autist

19. NEVOI IMEDIATE ALE PROGRAMULUI:

- Sa-si dezvolte posibilitatile de comunicare;
- Dezvoltarea proceselor cognitive spre zona proxima;
- Sa capete incredere in forte proprii;
- Sa se integreze in cadrul colectivului de elevi.

20. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

O1- Valorificarea achizițiilor psiho-motrice în menținerea sănătății și a dezvoltării fizice armonioase

- O2- Exersarea deprinderilor și a capacităților motrice în funcție de capacitatea psiho-motrică individuală
- O3- Participarea la jocurile și activitățile motrice organizate sau spontane
- O4- Să manifeste voință în îndeplinirea programului stabilit pentru perfecționarea capacităților motrice proprii
- O5- Să integreze procedeele tehnice învățate în acțiuni tactice simple
- O6- Să manifeste voință în îndeplinirea programului stabilit pentru perfecționarea capacităților motrice proprii

8. CONTINUTURI:

I. Elemente de organizare a activităților motrice:

- Pozițiile: „drepti” și „ pe loc repaus”, stând, stând depărtat, stând pe genunchi, șezând și culcat
- Mișcări de ducerea brațelor înainte, sus, lateral; ducerea unui picior înainte, înapoi, lateral; ducerea mâinilor pe șold, pe umeri, la ceafă; flexii și extensii ale brațelor și ale picioarelor; îndoiri și aplecări ale trunchiului; răsuciri ale gâtului și ale trunchiului; rotări ale capului și ale brațelor.
- Formații de adunare: în linie pe un rând și pe două rânduri
- Formații de deplasare: în cerc, în coloană câte unul
- Întoarceri prin săritură la stânga și la dreapta

II. Elemente ale dezvoltării fizice armonioase:

- Exerciții pentru formarea reflexului de postură corectă
- Exerciții de influențare selectivă a aparatului locomotor executate individual în perechi
- Exerciții de mobilitate la nivelul articulației scapulohumerale și a brațelor (duceri ale brațelor înainte, sus, lateral, flexii și extensii ale brațelor) și la nivelul articulației coxo-femorale (fandări înainte, lateral)
- Exerciții corective pentru atitudini deficiente la nivelul umerilor, omoplaților, toracelui, coloanei vertebrale
- Exerciții pentru educarea actului respirator

III. Prevenirea și corectarea atitudinilor deficiente:

- exerciții corective pentru principalele atitudini deficiente
- exerciții pentru prevenirea instalării și compensarea abaterilor schemei corporale
- complexe de exerciții individualizate în funcție de posibilitățile psihomotrice a fiecărui elev

IV. Calități motrice

1. Viteza

- viteza de reacție la stimuli: vizuali, auditivi, tactili
- viteza de execuție în acțiuni motrice singulare
- viteza de deplasare pe direcție rectilinie

2. Capacități coordinative/Îndemânare

- coordonarea acțiunilor segmentelor corpului, în spațiu și timp
- coordonarea acțiunilor motrice în relație cu un partener
- coordonarea în manevrarea de obiecte exersarea echilibrului în acțiuni motrice simple

3. Forța

- forța dinamică a membrelor inferioare și superioare
- forța generală
- forța explozivă

4. Rezistența

- rezistența cardio-respiratorie la eforturi uniform moderate

5. Mobilitatea/stabilitatea articulară și elasticitate musculară

- mobilitatea coloanei vertebrale și a articulațiilor coxofemorale
- stabilitatea articulațiilor umărului, cotului, genunchiului și gleznei
- elasticitate musculară

V. Deprinderi motrice

A. Deprinderi motrice fundamentale

1. Deprinderi de locomoție

Mers

- variante de mers: pe vârfuri, pe călcâie, pe partea exterioară/interioară a labei piciorului, piticului, încrucișat, etc
- deplasări în echilibru, pe suprafețe înguste

Alergare

- pasul de alergare
- alergare laterală cu pas adăugat
- alergare rectilinie, alergare cu ocolire de obstacole
- alergare cu sarcini motrice suplimentare (opriri, întoarceri, culegeri-depuneri de obiecte, transport de obiecte)
- alergare in tempo uniform moderat

Săritură

- cu desprindere de pe unul și de pe ambele picioare, în lungime și în înălțime, peste obstacole joase

Escaladare

- escaladări prin apucare, sprijin și pășire peste obstacol

Cățărare

- cățărare pe banca de gimnastică înclinată, cu ajutorul brațelor și picioarelor și coborâre prin alunecare
- cățărare și coborâre la scara fixă, din treaptă în treaptă

Târâre

- tracțiunea-împingerea simultană și alternativă cu brațele din culcat facial pe banca de gimnastică
- târârea pe sub obstacole

Deprinderi de manipulare

- **de tip propulsie:**
- aruncare cu una și două mâini de pe loc
- aruncare azvârlită, lansată, prin împingere
- lovirea cu mâna și cu piciorul a diferitelor obiecte
- **de tip absorbție**
- prindere cu o mână și cu două mâini, de pe loc și din deplasare a diferitelor obiecte
- transport de obiecte/aparate ușoare, apucate cu una/ambele mâini, individual și în perechi

3. Deprinderi de stabilitate

a) de tip axial - îndoire, întindere, răsucire, întoarcere, balansare (libere)

b) posturi statice sau dinamice

- poziții fundamentale și derivate
- parcurhuri aplicative conținând deprinderi de locomoție, de manipulare și de stabilitate formate
- variante de ștafete conținând deprinderile însușite, sub formă de întrecere pe echipe

B. Deprinderi motrice specifice disciplinelor sportive

1. Specifice atletismului

- școala alergării
- alergarea de rezistență
- alergarea de viteză
- școala săriturii
- săritura în lungime de pe loc
- școala aruncării
- aruncarea mingii de oină de pe loc, la distanță

2. Specifice gimnasticii

- **acrobatică**

- podul de jos
- stând pe omoplați
- rulări
- rostogolire înainte din ghemuit în ghemuit
- rostogolire înapoi din ghemuit în depărtat

- **ritmice**

- variații de pași specifici
- balansări de brațe
- elemente de echilibru
- săritură dreaptă (cu balansarea/încrucișarea brațelor)

3. Specifice jocurilor sportive

Jocuri dinamice și pregătitoare specifice unui joc sportiv

- minihandbal

VI. Igienă și protecție individuală

- exerciții și reguli pentru pregătirea organismului pentru effort
- tipurile respirației în effort
- măsurile de igienă - înainte, în timpul și după activitățile sportive
- tehnicile de acordare reciprocă a ajutorului/sprijinului în execuțiile actelor motrice cu un grad mediu de dificultate

VII. Componente ale personalității

- atribuțiile rolurilor de conducere și subordonare îndeplinite de elevi în lecțiile de educație fizică norme de comunicare între elevi, parteneri și adversari
- stările și reacțiile emoționale survenite în întreceri
- atitudinile și comportamentele acceptate în întreceri organizate în lecții
- deprinderi de relaționare între componenții unei grupe/echipe, în cadrul lecției de educație fizică și în activitățile motrice extrașcolare
- procedee de acordare a ajutorului și sprijinului în timpul practicării exercițiilor fizice
- criterii obiective în aprecierea valorii performanțelor proprii
- forme de încurajare a partenerilor de întrecere

9. METODE SI INSTRUMENTE DE REALIZARE A PROGRAMULUI:

- exercițiul, demonstrația, jocurile dinamice, conversația euristica, explicația verbală, prezentarea sarcinilor într-un ritm mai lent, cu pronunție clară, articulată.

10. METODE CU IMPACT RIDICAT :

- POZITIVE : stimularea afectivă,valorizarea, acordarea de sarcini (transportul materialelor didactice, poziționarea acestora pe teren);
- NEGATIVE : muștrarea,dezaprobarea

11. MIJLOACE DE INVATAMANT:

- jocuri didactice, mijloace tehnice audiovizuale

12. MATERIAL DIDACTIC FOLOSIT :

- Fluierul, mingile, jaloanele, salteaua de gimnastica, cercurile de gimnastică

13. EVALUARE FINALĂ CRITERIALĂ :

- Evaluarea urmărește pe întregul parcurs instructiv-educativ, progresul realizat de copil, având în vedere tratarea diferențiată în funcție de dezvoltarea psiho-individuală.

Este necesară o abordare specifică educației timpurii, bazată în esență pe stimularea învățării prin joc. În fiecare lecție, eleva este atrasă de faptul că învață ceva nou și aplică cele învățate într-o formă atractivă de joc sau întrecere.

Se acordă o atenție deosebită precizării regulilor și respectării acestora.

Folosim predominant jocurile didactice care implică mișcare și relaxare, muzică de relaxare, exerciții de respirație, jocuri-exerciții de dezvoltarea încrederii în sine.

Aria curriculară Educație fizică și sport face referire directă la finalitățile învățământului concretizate în menținerea sănătății elevilor prin utilizarea activităților motrice de cele mai diferite tipuri.

Mandatul profesorului este de a asigura tuturor elevilor o participare susținută și fructuoasă în dezvoltarea competențelor definite de programul ministerial.

În sinteză, putem aprecia că serviciile educaționale speciale furnizate copiilor cu dizabilități au ca scop principal formarea și consolidarea deprinderilor necesare integrării armonioase a acestora în mediul natural și social. În acest scop, conținuturile specifice educației fizice sunt considerate a avea o contribuție decisivă la dezvoltarea personalității copiilor cu dizabilități. Adaptarea metodelor de instruire se realizează în funcție de prevederile planurilor educaționale individuale.

Bibliografie

- STĂNESCU M.(2008), *Modele de proiectare curriculară pentru educație fizică adaptată și incluzivă*, Editura didactică și pedagogică, București
- Programa școlară pentru EDUCAȚIE FIZICĂ, Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, Aprobata prin ordin al ministrului Nr.3418/19.03.2013, București, 2013

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor: Cornelia Săndulescu - G.P. P. „Castelul Fermecat” Pitești
Profesor: Leontina Ionela Dănuț - G.P. P. „Castelul Fermecat” Pitești

I. INFORMAȚII DE BAZĂ

Numele si prenumele preșcolarului: ALDEA RUXANDRA

Data nașterii: 03. 12. 2015

Domiciliul: Pitești

Grădinița: Grădinița P.P. „Castelul Fermecat” Pitești;

Grupa: Grupa mijlocie „Fluturașii”

Echipa de intervenție:

Educatore: SĂNDULESCU CORNELIA

Profesor logoped: MORARU LUCIA

Data elaborării planului: 11. 02. 2019

Durata de desfășurare: semestrul II, an școlar 2018/2019

II. STAREA ACTUALĂ A PREȘCOLARULUI

➤ COMPORTAMENT COGNITIV

- copilul are minime reprezentări despre mediul înconjurător corespunzătoare vârstei și nu are capacitatea de a observa sistematic;

➤ AUTONOMIA PERSONALĂ ȘI SOCIALĂ

Aria de autoservire: carențe în comportamente motrice

(mânuire obiecte, încercuire imagini) și în gesturile social – utile de autogospodărire (să-și ia singur materialul didactic, să lucreze fără ajutor).

Aria de socializare: este politicos cu personalul grădinitei

foarte apropiat de mama și educatoare, are uneori crize de nesiguranță, nu colaborează cu colegii de grupă.

Aria comportamentelor psihomotrice: dezvoltare fizică

corespunzătoare vârstei; nu cunoaște schema corporală; întâmpină dificultăți în orientarea spațială; nu are deprinderi de igienă personală și colectivă bine formate; nu are coordonare și stabilitate a gesturilor și mișcărilor corespunzătoare activității de **evaluare inițială**.

➤ **Instrumente folosite în evaluare:** observațiile spontane și dirijate zilnice, fișa psihopedagogică, convorbirea individuală, probe curriculare.

➤ Psihodiagnostic :

- autism atipic

- medical – clinic sănătos

- psihologic – QI 40

- dificultăți în perceperea componentelor spațiale și temporale

- deficit de atenție

- adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru grupa mică

➤ Capacități – competențe – abilități – lacune – nevoi:

- Competențe scăzute în desfășurarea activităților ludice (nu respectă reguli, nu răspunde când este solicitat);

- Toleranță scăzută la frustrări. Are nevoie de feed-back pozitiv după fiecare sarcină realizată; are nevoie de afecțiune, de integrare.

➤ **Intervenții, antecedente:** nu a beneficiat de programe de intervenție personalizată anterior.

III. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Domeniul de intervenție: educațional

- Limbaj si comunicare
- Cognitiv
- Psihomotor

Motiv de referință: reducerea dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea capacităților de observare și analiză.

Scopul programului de intervenție: la sfârșitul programului preșcolarul trebuie să fie capabil să identifice, să analizeze, să discrimineze cel puțin două obiecte, să opereze în alte contexte cu noțiunile învățate.

Obiective pe termen scurt:

- să recunoască cel puțin două obiecte;
- să recunoască culorile întâlnite la aceste obiecte (alb, roșu, albastru, galben, verde);

Obiective pe termen lung:

- dezvoltarea operațiilor gândirii și a calității acesteia;
- recuperarea lacunelor datorate handicapului ușor de care suferă;
- exersarea capacității de orientare spațială și temporală;
- educarea comportamentului civilizat.

IV. EVALUAREA CRITERIALĂ

- **Criterii de evaluare minimală:** să recunoască cel puțin două obiecte, să recunoască culorile întâlnite la aceste obiecte.
- **Criterii de evaluare maximală:** să clasifice obiectele după culoare, să cunoască rolul părților componente, să se exprime coerent, în propoziții scurte.
- **Instrumente de evaluare:** obiecte naturale, jetoane, fișe de lucru individuale.

STRUCTURA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Domeniul Limbă și comunicare

Obiective	Metode și mijloace de realizare	Perioada de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
Să se exprime în propoziții scurte, coerente.	Exerciții de exprimare; jocuri scurte de imitație.	februarie – iunie 2019	Formularea de propoziții scurte.	Întărire pozitivă
Să denumească obiectul, să numească cel puțin două caracteristici. Să denumească culorile caracteristice.	Exerciții de exprimare corectă a denumirii obiectelor din imaginea dată și de identificare a culorilor regăsite la plantele prezentate; Jocuri senzoriale; „Ce culoare are floarea?”, „Arată culoarea...”		Exprimă corect denumirea obiectului și caracteristicile cu ajutor sau singur. Denumeste culorile galben, alb (nonculoare), verde.	Aprecieri verbale

Să denumească părți componente ale obiectului.	Exercițiile de identificare a părților; exerciții de pronunție.		Exprimă singur sau cu ajutor.	Aprecieri, recompense

Domeniul cognitiv

Să observe obiectele din imagini .	“Jocuri: “Grădina cu flori”, “Grădina cu zarzavaturi”. Exerciții de identificare și recunoaștere a plantelor	februarie – iunie 2019	Observă, recunoaște și numește cu ajutor câteva plante	Încurajări verbale, stimulente
Să recunoască obiectele cerute				
Să recunoască culorile regăsite la obiecte propuse	Exerciții și jocuri senzoriale: „Ce culoare are?”, „Arată culoarea..”, Ce culoare se potrivește?”		Găsește și numește culoarea cerută singur sau cu ajutor	Aprecieri verbale
Să cunoască părțile componente ale obiectelor	Observare directă, exerciții de analiză, exerciții de completare, jocuri: „Cine sunt eu?”, „Cum mă cheamă?”, „Unde se potrivește?”		Repetă după educatoare, potrivește, denumește singur sau cu ajutor	Aprecieri pozitivă; fișă individuală de lucru

Domeniul psihomotric

Să recunoască componentele spațiale	Exerciții de mișcare: sus-jos, pe, sub, lângă, pe etc. Jocuri: „Unde sunt?”, Arată sus-jos...”	februarie – iunie 2019	Corectitudinea și rapiditatea reacțiilor la comenzi; -Identificarea și precizarea corectă a pozițiilor spațiale ale obiectelor folosite în joc; -Recunoașterea și denumirea unor poziții spațiale ale părților componente ale obiectelor	Observarea comportamentului; Chestionarea orală pentru conștientizarea pozițiilor spațiale; Aprecieri stimulative; întreceri
Să – și coordoneze gesturile și mișcările pentru a	- Exerciții efectuate pe loc și în deplasare cu respectarea duratei, tempoului,		Execută corect motric la comenzile:	Aprecieri verbale; încurajări; stimulente.

reda grafic sarcina cerută.	intensității. - exerciții și jocuri de mișcare; exerciții pentru musculatura fină și grosieră.		„Încercuiește floarea de sus!”, „Subliniază partea de jos!” etc .	

V. CONCLUZII:

Preșcolarul a reușit să depășească în mare parte dificultățile de învățare pentru tema propusă, dobândind o experiență cognitivă superioară celei anterioare (a reușit să recunoască și să asocieze culorile galben, alb, verde; recunoaște doar două obiecte ; și-a dezvoltat motricitatea fină – încercuiește, subliniază, cu ajutorul promptului; nu reușește să verbalizeze singur cele observate; nu a memorat și nici nu a învățat logic rolul părților componente ale obiectelor; acceptă ajutor – **un prompt** – din partea colegilor sau educatoarei.

VI. RECOMANDARI

- Reluarea unor secvențe din planul propus anterior;
- Stimulare permanentă, activități complementare;
- Implicarea familiei în planurilor elaborate.

DIRECTOR:

Prof. Dănuț Leontina

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Prof Săndulescu Cornelia

Prof. Moraru Lucia

MOFTURICĂ

poveste terapeutică

profesor învățământ preșcolar Scarlat Nicoleta, Școala Gimnazială „A.S. Puskin” Brăila

Mofturică este un ursuleț. Și, așa cum îi spune și numele, lui Mofturică nu-i plac multe lucruri. De exemplu, nu-i place să se trezească dimineața devreme. Mama lui are multă bătaie de cap cu el. Într-o dimineață, pe la ora șapte, mama încercă să-l trezească pe Mofturică ca să se pregătească pentru a merge la grădiniță.

- Mofturică, te rog să te trezești! îl rugă blând mama.
- Nu vreau! răspunse Mofturică somnoros.
- Dar este timpul să te duci la grădiniță.
- Nu vreau acum. Mai lasă-mă un minut!

Mama, că așa este ea miloasă, se înduplecă și-și lăasă fiul în pace. Numai că minutul s-a transformat în jumătate de oră în plus de lenevit în pat. Dar... se trezi în final. În picioare fiind, Mofturică a început să strige cu putere că vrea să fie îmbrăcat.

-Dar mai întâi trebuie să te speli pe față și să îți cureți dințișorii, spuse mama. Apoi să faci gimnastica de înviorare și de abia apoi să te îmbraci. După care îți pregătești gentuța, mănânci și poți pleca la grădiniță.

-NU VREAU! NU VREAU! NU VREAU! strigă Mofturică supărat. Ar fi vrut ca mama să se spele pe față în locul lui și tot ea să facă gimnastica de înviorare. Apoi să-l îmbrace și să-i pregătească și gentuța.

Mama, în schimb, îl certă pe Mofturică și, de ciudă, acesta fugi de acasă. Tot hoinărind prin pădure îmbrăcat în pijamale, se întâlni cu furnica. Aceasta ducea un bob de grâu în spate.

-Bună - dimineață, Mofturică! spuse veselă furnicuța.

- O fi bună pentru tine, nu și pentru mine, îi răspunse Mofturică supărat și apoi trecu mai departe. Oare de ce era atât de veselă furnica și el era atât de trist? Mergând mai departe, se întâlni cu albina.

- Bună - dimineața, Mofturică! spuse albina.

- La voi toate-s bune, răspunse ursulețul tot mai supărat și merse mai departe. Merse cât mai merse și, obosit de drum, se așeză pe o piatră. Atunci îl văzu pe melc care-l salută cu vocea lui calmă:

- Bună - dimineața! Te văd cam supărat. Ce-ai pățit?

- Păi..., am fugit de acasă, răspunse Mofturică.

-Și de ce, mă rog? întrebă melcul interesat.

-Păi, nu a vrut mama să mă îmbrace și nici să se spele pe față în locul meu!

-Dar, Mofturică, ăsta nu este motiv de supărare. Ai făcut o faptă rea că nu ți-ai ascultat mama și ai fugit de acasă.

Și atunci, Melcu-nteptul îi spuse lui Mofturică ce trebuie să facă pentru a-și repara greșeala.

Mofturică urmă sfaturile melcului, se duse acasă spășit, vrând negresit să îi ceara iertare mamei.

Mama lui Mofturică, miloasă cum era, îl iertă pe băiat, cu condiția de a nu mai repeta fapta.

În fiecare dimineață, Mofturică este un exemplu de urmat pentru toți copiii de grădiniță!

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor Slamna Melania
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu”
Oraș Mihăilești, Județ Giurgiu

NUME și PRENUME: D M J
CLASA : a VIII-a

JUSTIFICARE:-

Eleva provine dintr-o familie organizată, dar mama este despărțită de tatăl biologic al copilului.

În urma evaluării predictive am constatat că eleva întâmpină dificultăți mari în exprimarea orală, dar mai ales în cea scrisă, confundă noțiunile de teorie, de multe ori neînțelegând sarcina de lucru. De asemenea, nu cunoaște sensul multor cuvinte, iar comunicarea se desfășoară cu dificultate. Manifestă tulburări de atenție, capacitatea de concentrare fiind redusă, având nevoie de explicații suplimentare.

1. INFORMAȚII DESPRE URMĂTOARELE DOMENII DE ACTIVITATE ALE ELEVULUI :

COGNITIV

- limbaj și comunicare: vocabular mediu dezvoltat, exprimarea orală este incorectă, vorbire rară, ezitantă, încetinită; în scris apar omisiuni, iar enunțurile sale sunt incoerente.

EMOȚIONAL / COMPORTAMENTAL

- eleva are o atitudine prietenoasă, s-a acomodat destul de repede unor reguli școlare de grup, dezvoltând relații interpersonale, însă în privința achizițiilor cognitive, progresele nu sunt suficiente. Spre școală și invers se deplasează însoțită. Comunică foarte puțin cu colegii și cu prietenii .

FIZIC/SENZORIAL

- are deficite în coordonarea și stabilitatea gesturilor și mișcărilor, iar postura nu este una adecvată.

2. INFORMAȚII GENERALE

Familia manifestă o atitudine pozitivă față de activitatea școlară, cere periodic informații despre evoluția copilului și este receptivă la sugestiile date de factorii educativi din școală. Mama este foarte implicată în procesul educativ al copilului, colaborând cu profesorii pentru îmbunătățirea acestui.

DIAGNOSTIC: elev diagnosticat cu autism atipic ce prezintă dificultăți de învățare - nu face față cerințelor educaționale, înțelegând doar noțiunile simple, adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru clasa aVIII-a și a curriculumului aferent. Prezintă tulburări de atenție și nu se poate concentra decât pentru o scurtă perioadă și nu realizează conexiuni între informații. Nu participă decât arareori cu interes la activități adoptând o atitudine pasivă.

3. INFORMAȚII EDUCATIONALE :

Evaluare inițială : observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, test scris, fișa psihopedagogică

PUNCTE TARI:

- citește un text la prima vedere(în ritmul propriu) și extrage informațiile esențiale.
- poate rezolva sarcini foarte ușoare
- talent în artele plastice

DIFICULTĂȚI CU CARE SE CONFRUNTA ELEVUL :

- nu se poate concentra decât pentru o perioadă scurtă
- nu înțelege cerințele sarcinilor având nevoie de explicații suplimentare
- nu reușește să scrie corect după dictare
- atât comunicarea scrisă cât și cea orală este incorectă

DOMENIUL DE INTERVENȚIE : LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

OBIECTIVE PE TERMEN LUNG :

- dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral
- dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris
- dezvoltarea capacității de exprimare scrisă
- îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului;
- operarea cu cuvinte și expresii adecvate teme
- eleva va coopera cu colegii în realizarea unor sarcini, portofolii, proiecte.

OBIECTIVE PE TERMEN SCURT :

- să manifeste cooperare în diferite situații de comunicare
- să înțeleagă cerința sarcinilor de lucru
- să rezolve sarcinile de lucru corect;
- să-și dezvolte spiritul de autonomie și independență în luarea deciziilor.

METODE, PROCEDEE, STRATEGII

- exercițiul, conversația, explicația, prezentarea sarcinilor într-un ritm mai lent, cu pronunție clară, articulată;
- ț3/ vvvvvvvvvvvvvvvvvvv4includerea elevului în activități tematice, curriculare și extracurriculare;
- abordarea unor cerințe și reluarea unor informații în mod repetat și constant

Eleva a beneficiat de ședințe de consultații individuale și de sprijin în procesul de predare-învățare-evaluare.

EVALUARE :

- fișe de lucru individuale;
- probe orale;
- teste cu itemi pentru fiecare obiectiv în parte;

RESURSE umane : părinții, psihologul, dirigintele, profesorul de limba și literatura română, medic, profesor de sprijin

ADAPTARE CURRICULARĂ

profesor STAFIE GABRIELA, Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir”, Suceava

Clasa: a XI-a

DISCIPLINA: *Modulul VI: STAGIU DE PREGĂTIRE PRACTICĂ PRIVIND UTILIZAREA SOFTURILOR CONTABILE*

PROBLEMELE CU CARE SE CONFRUNTĂ ELEVUL/ELEVII :

- Exprimare greoaie în imbaj, vocabular sarac în cuvinte;
- Înțelegere medie privind sensul cuvintelor;
- Capacitate de exprimare slabă;
- Dificultăți de citire;
- Dificultăți de calcul;
- Dificultăți de scriere;
- Tulburări instrumentale;
- Capacitate medie de concentrare a atenției;
- Deprinderi slabe de scris – citit;
- Dificultăți de identificare a unor metode adecvate de învățare eficientă.

1. COMPETENȚE GENERALE:

URÎ 13. Utilizarea calculatorului în contabilitate

2. COMPETENȚE SPECIFICE:

CUNOȘTINȚE:

- 13.1.1 Prezentarea elementelor definitorii ale softurilor contabile specializate.
- 13.1.2. Descrierea structurii softului de specialitate
- 13.1.3. Descrierea procedurii de implementare a softului specializat la locul de munca.
- 13.1.4. Prezentarea elementelor definitorii ale Planului general de conturi utilizat pentru înregistrarea evenimentelor si tranzacțiilor cu ajutorul softului specializat.
- 13.1.5. Prezentarea evenimentelor si tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat.
- 13.1.6. Descrierea registrelor contabile utilizate pentru înregistrarea evenimentelor si tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat.
- 13.1.7. Prezentarea monografiilor contabile complexe cu ajutorul softului specializat.

ABILITĂȚI:

- 13.2.1. Analizarea tipurilor de softuri contabile specializate
- 13.2.2. Analizarea structurii softului.
- 13.2.3. Analizarea implementarii softului specializat la locul de munca.
- 13.2.4. Prelucrarea datelor de tip cantitativ, calitativ, structural, contextual cu ajutorul softului specializat
- 13.2.5. Analizarea Planului general de conturi, în vederea înregistrării evenimentelor si tranzacțiilor în contabilitate cu ajutorul softului specializat.
- 13.2.6. Înregistrarea evenimentelor si tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat.
- 13.2.7. Analizarea registrelor contabile întocmite de aplicația informatizată.
- 13.2.8. Analizarea softului specializat pentru prelucrarea documentelor contabile specifice, în funcție de obiectul propriu de activitate.

ATITUDINI:

- 13.3.1. Asumarea alegerii unui soft specializat potrivit cu necesitățile agentului economic.

13.3.2. Constientizarea capacității de a înțelege structura softului de specialitate.

13.3.3. Utilizarea responsabilă și creativă a softului specializat. Asumarea responsabilității în utilizarea algoritmilor și a conceptelor matematice pentru prelucrarea documentelor contabile cu ajutorul softului specializat.

13.3.4. Asumarea responsabilității în utilizarea conturilor pe categorii de evenimente și tranzacții.

13.3.5. Implicarea activă în prezentarea corectă a articolelor contabile pe baza documentelor contabile, informatizat

13.3.6. Completarea cu răspundere a registrelor contabile, respectând normele legislative cu ajutorul softului specializat

13.3.7. Asumarea responsabilității pentru realizarea corectă a monografiilor contabile cu ajutorul softului specializat.

Nr. Crt.	Unitatea de rezultate ale învățării / Rezultate ale învățării URÎ 13. Utilizarea calculatorului în contabilitate			Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații	
	Cunoștințe	Abilități	Atitudini				
1.	13.1.1. Prezentarea elementelor definitorii ale softurilor contabile specializate. 13.1.2. Descrierea structurii softului de specialitate	13.2.1. Analizarea tipurilor de softuri contabile specializate 13.2.2. Analizarea structurii softului.	13.3.1. Asumarea alegerii unui soft specializat potrivit cu necesitățile agentului economic. 13.3.2. Constientizare a capacității de a înțelege structura softului de specialitate.	Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentărilor Padlet, Powerpoint, Canva, Prezentare Google Expunerea Conversația Explicația Fișe de lucru Materiale PPT Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet Softul contabil SAGA Aplicații sub formă de jocuri pe platformele Wordwall, Learningapps și Kahoot	Test în Formular Google Evaluare orală Evaluare scrisă de tip chestionar test grilă Proiectul Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului	Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare. Conținuturi vizate: Softul contabil SAGA - SAGA – analiza structurii softului contabil	
2.	13.1.3. Descrierea procedurii de implementare a softului specializat la locul de muncă.	13.2.3. Analizarea implementării softului specializat la locul de muncă. 13.2.5.	13.3.3. Utilizarea responsabilă și creativă a softului specializat. Asumarea responsabilității în utilizarea algoritmilor și a conceptelor matematice pentru prelucrarea	Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentărilor Padlet, Powerpoint, Canva, Prezentare Google Învățarea în grup împreună cu colegii de clasă cu ajutorul Documentului Google Colectiv Expunerea Conversația Explicația	Evaluare orală Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului	Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl	

Nr. Crt.	Unitatea de rezultate ale învățării / Rezultate ale învățării URÎ 13. Utilizarea calculatorului în contabilitate			Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații	
	Cunoștințe	Abilități	Atitudini				
	13.1.4. Prezentarea elementelor definitorii ale Planului general de conturi utilizat pentru înregistrarea evenimentelor și tranzacțiilor cu ajutorul softului specializat. 13.1.5. Prezentarea evenimentelor și tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat.	13.2.6. Inregistrarea evenimentelor și tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat.	documentelor contabile cu ajutorul softului specializat. 13.3.4. Asumarea responsabilității în utilizarea conturilor pe categorii de evenimente și tranzacții. 13.3.5. Implicarea activă în prezentarea corectă a articolelor contabile pe baza documentelor contabile, informatizat	Demonstrația Studiul de caz Fișe de lucru Softul contabil SAGA Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom Google meet		ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare. Conținuturi vizate: ➤ <i>Prezentarea evenimentelor și tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softurilor contabile:</i> - Preluare date contabile inițiale; - Nomenclatoare: gestiuni, articole / servicii, furnizori / clienți, personal; - Aprovizionare/ Transferuri între gestiuni; - Consumuri / Producție/Vânzare; - Salarii (state de plată/avansuri, declarații); - Trezorerie; - Cheltuieli, Venituri;	
3.	13.1.6. Descrierea registrelor contabile utilizate pentru înregistrarea evenimentelor și tranzacțiilor din contabilitate cu ajutorul softului specializat. 13.1.7. Prezentarea monografiilor contabile complexe cu ajutorul	13.2.7. Analizarea registrelor contabile întocmite de aplicativ informatizat a. 13.2.8. Analizarea softului specializat pentru prelucrarea documentelor contabile specifice, în	13.3.6. Completarea cu răspundere a registrelor contabile, respectând normele legislative cu ajutorul softului specializat 13.3.7. Asumarea responsabilității pentru realizarea corectă a	Învățarea prin descoperire cu ajutorul prezentărilor Padlet, Powerpoint, Canva, Prezentare Goggle Învățarea în grup împreună cu colegii de clasă cu ajutorul Documentului Google Colectiv Expunerea Conversația Explicația Demonstrația Studiul de caz Fișe de lucru Softul contabil SAGA Scheme realizate de profesor Platforma Google Classroom	Portofoliul Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului	Motivarea elevului pentru implicarea sa în procesul învățării prin desfășurarea unor activități didactice care să stimuleze interesul pentru învățare. Folosirea metodelor activ-participative. Asigurarea unui cadru propice învățării. Sistem echitabil de recompense. Faptul că elevul deține cunoștințe avansate de IT și operare pe calculator îl ajută foarte mult în procesul de predare – învățare – evaluare. Conținuturi vizate: - Registrul jurnal - Registrul cartea mare	

Nr. Crt.	Unitatea de rezultate ale învățării / Rezultate ale învățării URÎ 13. Utilizarea calculatorului în contabilitate			Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații	
	Cunoștințe	Abilități	Atitudini				
	softului specializat.	functie de obiectul propriu de activitate.	monografiilor contabile cu ajutorul softului specializat	Google meet			

PLAN EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT LA VÂRSTA TIMPURIE

**Profesor învățământ preșcolar Ala Stan,
Grădinița cu Program Prelungit „Sf. Sava”, Iași**

1.INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele elevului: S.M.

Data nașterii: 03.01.2014

Grupa mijlocie

Domiciliul: Mun. Iași

Grad de handicap : grav, cu asistent personal

Diagnostic: deficiență asociată – accident vascular cerebral posttraumatic, epilepsie focală stângă, hemipareză dreaptă, deficit imun, sechele rahitism, hipocalcemie, anemie, deficiență mintală ușoară.

Informații despre starea de sănătate a preșcolarului: Stare de sănătate, în general, bună, preșcolarul prezentând dificultăți în activitățile ce țin de motricitate (activități de educație fizică, scriere, desen etc.).

Informații despre mediul social: Locuiește împreună cu familia, având în componența sa mama, tata. Familia prezintă condiții bune de locuit, implicandu-se în activitatea de recuperare a copilului atât acasă, cât și la grădiniță.

21. ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Prof. inv. preșcolar și Profesor consilier școlar

22. INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:

- convorbire individuală și în grup;
- observația spontană și dirijată;
- aplicații practice;
- jocuri pentru antrenarea motricității;
- jocuri didactice și liber-alese;
- fișe de lucru utilizate la diferite activități;
- probe de evaluare;

23. OBIECTIVELE PLANULUI:

Pe termen lung:

- dezvoltarea motricității fine prin exerciții specifice, a psihomotricității (dezvoltarea intelectuală și socioafectivă) și recuperarea deficiențelor de mers

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- descoperirea și folosirea potențialului psihic și fizic de învățare al subiectului, în ritmul propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
- organizarea activităților și exercițiilor în context concret-situativ, implicând parcurgerea momentelor din programul zilnic al copiilor;
- desfășurarea unor activități pentru stabilirea unor relații de *încredere* educator – preșcolar;
- dezvoltarea abilităților de relaționare cu grupul de colegi;
- dezvoltarea abilităților emoționale, de exprimare și gestionare pozitivă a acestora;
- creșterea stimei de sine și a încrederii în sine;
- facilitarea adaptării la mediul grădiniței;
- consilierea, antrenarea și pregătirea părinților pentru a sprijini și a înțelege necesitățile preșcolarului;
- dezvoltarea atenției și a capacității de înțelegere a mesajului oral și scris;
- dezvoltarea vocabularului activ și a capacității de exprimare corectă și coerentă;

Pe termen scurt:

- dezvoltarea capacității de scriere, prin exerciții specifice pentru motricitatea fină;
- exersarea deprinderilor motrice de bază (mers, aruncarea, prinderea și manevrarea mingii, cu dozarea corespunzătoare a sarcinilor și efortului);
- formarea și exersarea respirației non-verbale și verbale ;
- formarea și educarea auzului fonematic ;
- emiterea și formarea vocii ;
- participarea la activități de grup;
- evaluarea formativă a rezultatelor (în cadrul activităților) ;

24. SCOPURILE PLANULUI EDUCAȚIONAL:

Abordarea individualizată a necesităților preșcolarului S.M. prin crearea de strategii și servicii, pornind de la potențialul actual de dezvoltare psihică, fizică, socială și nivelul de dezvoltare a abilităților motorii și intelectuale.

25. DERULAREA PLANULUI EDUCAȚIONAL INDIVIDUALIZAT:

- Stimularea preșcolarului în vederea reducerii deficiențelor motrice prin activități specifice, înlăturarea dificultăților de vorbire prin exersarea și dezvoltarea limbajului, a unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv și motivational, a deprinderilor de muncă individuală;
- Implicarea părinților, a doamnelor educatoare, a consilierului școlar și a logopedului pentru a ajuta preșcolarul în dezvoltarea motricității și a limbajului, în dezvoltarea unor abilități de relaționare socială;

OBIECTIVE	METODE SI TEHNICI	MATERIALE UTILIZATE
- efectuarea unor exercitii de relaxare, pentru concentrarea atenției și dezvoltarea memoriei;	- convorbirea - povestirea - problematizarea - exercitiul de relaxare	- planșe - fișe de lucru - jocuri de construcție - plastilină - cărți - puzzle
- educarea auzului fonematic, a atenției vizuale, a analizei auditive și îmbogățirea vocabularului;	- exercitii de gimnastică respiratorie, linguală; - exercitii pentru formarea priceperilor și deprinderilor de pronunție corectă a silabelor și cuvintelor; - exercitii de formulare a unor propoziții simple cu sunetul corectat; - povestiri după imagini, planșe; - demonstrația;	- planșe - fișe de lucru - jocuri - cărți
- stăpânirea și motivarea personală prin gestionarea adecvată a trăirilor afective negative;	- exercitii de autocunoaștere; - exercitii pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii; - exercitii pentru managementul emoțiilor negative; - convorbirea; - problematizarea; - lauda, încurajarea;	- fișe de lucru - desene - minge antistres - jucării squishy - joc de rol
- explicarea și formarea unor deprinderi eficiente de lucru;	- explicația; - exercitiul	- cărți, caiete; - fișe de lucru și cartonase
- sprijinirea copilului în parcurgerea materiei în ritm propriu;	- tratarea diferențiată; - relație empatică educatoare-preșcolar, psiholog-preșcolar, logoped-preșcolar - activități complementare;	- planșe - jocuri - cărți

- construirea unui orar de activități complementare, oferirea de recompense de către familie;	- convorbirea; - jocul	-cartonase cu sarcini expuse în camera
- masuri unitare de susținere a copilului de către familie; - motivarea familiei în continuarea terapiei.	- consultarea; - informarea - empatia	-monitorizarea succesului prin acordarea de fete vesele

Profesorii pentru învățământul preșcolar:

- Antrenează preșcolarul în activitățile specifice pe arii de stimulare sau recuperatorii și recreative, cu respectarea particularităților de vârstă și individuale;
- În cadrul activităților se lucrează diferențiat, cu respectarea planificării materiei (cu revizuri și adaptări);

MIJLOACE: probe de evaluare, fișe de lucru, planșe, jetoane, jocuri didactice, mijloace de stimulare a motricității fine, obiecte de uz general;

Domeniul de intervenție: *Domeniul limbă și comunicare și Domeniul psiho-motric*

Prescolarul este receptiv și se implică în activitățile desfășurate. Capacitate redusă de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu o comandă verbală, din cauza deficiențelor motrice. Cu susținere și încurajare, reușește să finalizeze o sarcină dată (atât la activitățile de scriere/desen, cât și la activitățile de educație fizică).

Obiective pe termen scurt	Activități de învățare	Criterii minime pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare
- dezvoltarea capacității de scriere, prin exercitii specifice pentru motricitatea fină; - exersarea deprinderilor motrice de bază	-exercitii de scriere a punctului, liniei, cu exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii, cu accent pe mâna dreaptă; -exerciții de adoptare a poziției corecte și comode pentru scris; - jocuri și exerciții fizice specifice vârstei,	- exersează în ritm propriu exercițiile de încălzire; - trasează elementele cerute, cu ajutor -execută cu ajutor și în ritm propriu exercițiile pentru deprinderile motrice de bază	Evaluarea orală Aprecieri stimulative Evaluări curente formative Probe scrise, fișe de lucru - exerciții fizice

(mers, aruncarea, prinderea și manevrarea mingii, cu dozarea corespunzătoare a sarcinilor și efortului); - formarea și exersarea respirației non-verbale și verbale ; - formarea și educarea auzului fonematic ; - emiterea și formarea vocii ; - participarea la activități de grup;	adaptate la nivelul preșcolarului -exercitii de gimnastică respiratorie, linguală; - exercitii pentru formarea priceperilor si deprinderilor de pronuntie corecta a silabelor si cuvintelor; - exercitii de formulare a unor propozitii simple cu sunetul corectat; - povestiri dupa imagini - jocuri de socializare și integrare în colectivitate	- pronunță relativ corect, cuvântul integral și pe silabe, cu imprecizii corectate cu sprijinul logopedului; - citește imagini folosind propoziții simple, ajutat de logopedului - construiește propoziții formate din 2-3 cuvinte, cu ajutorul educatoarei ; -participă la jocurile inițiate de doamna educatoare sau ceilalți copii, sub supraveghere	- demonstrația - planșe, imagini, jetoane, jucării -jocuri didactice și liber-alese

Prin acest plan educațional se urmărește:

- dezvoltarea motricității generale și a finei motricități;
- dezvoltarea vorbirii și activizarea vocabularului;
- recuperarea laturilor disfuncționale;
- consilierea comportamentală;
- antrenarea preșcolarului în activități plăcute pentru a-l stimula verbal și psiho-motric;
- antrenarea preșcolarului în activități extracurriculare;
- formarea deprinderilor de scriere cu accent pe dezvoltarea motricității fine;

- dezvoltarea autonomiei personale și sociale;
- dezvoltarea capacității de orientare și adaptare la mediu;
- dezvoltarea atitudinilor pozitive de relaționare în grup.

BIBLIOGRAFIE

8. Adler, A.– „Psihologia școlarului greu educabil”, Editura IRI, București, 1995
9. Crețu, C.– „Curriculum diferențiat și personalizat”, Editura Polirom, Iași, 1999
10. Gearheart, C. & B– „Introduction to Special Education Assessment. Principles and Practices”, Love Publishing Company, Denver, 1990
11. Lerner, W. J., - „Learning disabilities – theories, diagnosis and teaching strategies”
12. Mititiuc, I., – „Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj”, Editura Cates, Iași, 1999
13. Rusu, C. (coord.)- „Deficiență, incapacitate, handicap. Ghid fundamental”, Editura Pro Humanitate, București, 1997
14. Ungureanu, D– „Copilul cu dificultăți de învățare”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998
15. Verza, E.,– „Psihopedagogia integrării și normalizării”, în *Revista de Pedagogie* nr. 1/ 1993
16. Verza, E., – „Psihopedagogie specială”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
17. Vlad, E.,– „Evaluarea în actul educațional- terapeutic”, Editura Pro Humanitate, București, 1999
18. Vărășmaș, E., – „Strategiile educației incluzive”, în *Verza, E., Păun, E. (coord.)- „Educația integrată a copiilor cu handicap”*, UNICEF și Asociația RENINCO București, 1998
19. Vărășmaș, T., – „Învățământul integrat și/ sau incluziv”, Editura Aramis, București, 2001

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. înv. primar Stan Ana-Maria
Școala Gimnazială „Vasile Pârvan” Bârlad

Numele și prenumele copilului/elevului: B.A.

Mama: M.

Tata: G.

Reprezentantul legal al copilului: T. L.

Data nașterii:

Domiciliul: Mun. Barlad , str. jud. Vaslui

Unitatea de învățământ la care este înscris: Școala Gimnazială „Vasile Parvan” Barlad

Clasa a II a

Certificat de orientare școlară și profesională nr.... din ..... emis de COSP Vaslui

Data realizării/revizuirii planului de servicii individualizat:

Responsabilul de caz servicii psihoeducaționale:

Drepturi/Beneficii de asistență socială pentru copiii cu CES (prevăzute de Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare): Drepturi conform Hotărârii nr 564/2017 Conform Art. 55 (5)

Obiectivul planului de servicii individualizat este de a facilita integrarea școlară și profesională și de a valorifica potențialul intelectual, emoțional și aptitudinal al copilului, contribuind astfel la incluziunea socială.

În elaborarea planului de servicii individualizat s-au luat în considerare:

- Legea educației naționale nr. 1/2011, cu completările și modificările ulterioare
- Ordinul 5573/2011 Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat
- Ordinul 5574/2011 Metodologie privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă

Tipul de serviciu	Instituția responsabilă	Obiective/Competențe	Data de începere	Perioada de acordare a serviciului	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii educaționale	Școala Gimnazială „Vasile Pârvan”	Responsabilizarea tuturor cadrelor din unitatea de învățământ privind educația incluzivă Dizolvarea prejudecăților față de copil și încurajarea unor atitudini pozitive față de el Combaterea atitudinilor de discriminare și segregare în rândul cadrelor didactice și al copiilor din școală Asigurarea egalității de șanse și asigurarea accesului egal la educație Acces liber la activitățile educative formale și nonformale (extracurriculare și extrașcolare) în condiții de participare cu șanse egale cu ceilalți copii	13.09.	Până la expirarea certificatului de orientare școlară și profesională	Director Toate cadrele didactice de la clasă

		Crearea unui mediu incluziv, adică un mediu în care sunt bineveniți, protejați și educați toți copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici (UNESCO). Adaptarea metodologiei didactice tipului și gradului dizabilității elevului, nivelului și potențialului individual de dezvoltare, precum și specificului de învățare al copilului de către cadrul didactic de la clasă și profesorul de sprijin concretizată prin stabilirea următoarelor obiective: Comunicare în limba română 1.Receptarea de mesaje orale în context de comunicare cunoscute 2.Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare 3.Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute 4.Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare Matematică și explorarea mediului 1.Utilizarea numerelor în calcule elementare 2.Evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în spațiul înconjurător 3.Identificarea unor fenomene/relații/regularități/structuri din mediul apropiat 4.Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică 5.Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date 6.Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsuri și estimări			Prof. înv. primar

Servicii de asistență psihopedagogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin		a) colaborarea cu SEOSP în vederea preluării informațiilor privind evaluarea copilului și elaborarea planului de servicii individualizat; b) colaborarea cu toate cadrele didactice din unitatea de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări școlare eficiente și a punerii în aplicare în mod unitar a planului de servicii individualizat; c) elaborarea și punerea în aplicare planul de intervenție personalizat realizat pe baza planului de servicii individualizat, în parteneriat cu membrii echipei multidisciplinare; d) realizarea adaptării curriculare în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă; e) monitorizarea aplicării programelor curriculare adaptate și evaluarea, în parteneriat cu cadrele didactice de la clasă, rezultatele aplicării acestora; f) realizarea materialelor didactice, instrumentelor de lucru și de evaluare specifice în colaborare cu cadrele didactice de la clasa în care sunt elevi cu CES; g) participarea, în timpul orelor de predare-învățare, la activitățile care se desfășoară în clasă; h) participarea la activitățile educative școlare și extrașcolare din grupă/clasă în calitate de observator, consultant, coparticipant; i) realizarea unor activități de stimulare cognitivă individuală sau în grup și de dezvoltare a capacităților de scris, citit, calcul cu următoarele obiective: Comunicare în limba română 1.Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute 2.Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare 3.Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute 4.Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare Matematică și explorarea mediului 1.Utilizarea numerelor în calcule elementare 2.Evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în spațiul	13.09.	Până la expirarea certificatului de orientare școlară și profesională	Profesor de sprijin Date de contact

		înconjurător 3. Identificarea unor fenomene/relații/regularități/structuri din mediul apropiat 4. Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică 5. Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date 6. Utilizarea unor etaloane convenționale pentru măsuri și estimări j) realizarea evaluării periodice și re proiectarea programului de intervenție personalizat în funcție de rezultatele obținute; k) consilierea părinților/tutorilor copiilor/elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin și colaborează cu aceștia; l) în calitate de responsabil caz servicii psihoeducaționale asigurarea monitorizării și reevaluării periodice a progreselor înregistrate de copil, a deciziilor și a intervențiilor, precum și a gradului de satisfacție a beneficiarilor			
Servicii de consiliere și orientare școlară		Dacă este cazul.			
Servicii de terapie logopedică/terapia tulburărilor de limbaj		Dacă este cazul.			
Asigurare transport la unitatea de învățământ		Dacă este cazul.			
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă **		Conform Art. 63-65: Prevenirea și combaterea barierelor de atitudine: a) informarea părinților ai căror copii frecventează unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES; b) informarea elevilor din unitatea de învățământ cu privire la educația incluzivă	13.09.	Până la expirarea certificatului de orientare școlară și profesională	Responsabil de caz servicii psihoeducaționale

		și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES, într-un limbaj adaptat vârstei și, de preferință, utilizând educația de la egal la egal; c) informarea cadrelor didactice cu privire la educația incluzivă și incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES; d) informări și campanii de conștientizare cu privire la acceptarea diversității, incluziunea socială a copiilor cu dizabilități și/sau CES desfășurate la nivelul comunității			

STRATEGII DIDACTICE DE INTEGRARE A ELEVILOR CU C.E.S. ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Profesor de psihopedagogie specială: ION STĂNICA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Buzău

Lucrarea de față își propune să dezbată un subiect de un real interes în domeniul educației, anume utilizarea strategiilor de integrare a elevilor cu C.E.S (cu dizabilități) în școala de masă, precizând totodată și rolul acestora .

Procesul de integrarea școlară este un proces ce implică includere în școlile de masă obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale.

Consideram că **școala** ca este mijlocul primordial de socializare al copilului (familia fiind considerată prima instanță de socializare), integrarea școlară reprezentând o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces cu o importanță fundamentală în ușurința integrării ulterioare în viața comunitară, prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces.

Un rol determinant îl au și **cerințele educative speciale**, ele fiind cele care desemnează acele nevoi speciale față de actul educațional, nevoi suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației. Fără o abordare adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială.

În fiecare zi observăm în jurul nostru oameni diferiți. Aceste diferențe nu se referă doar la înălțime, forma fizică, conturul feței, culoarea pielii, ci, mai ales la felul de manifestare al fiecăruia, la calitatea muncii sale. De asemenea, aceste diferențe sunt constatate și la nivel emoțional, instinctual, intelectual, nivel de care depinde în cea mai mare măsură reușita sau nereușita unei activități.

Indiferent de problemele cu care se confruntă în procesul didactic, Fiecare elev este unic în felul lui. El prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în același timp și anumite necesități particulare, individualizate. Ei sunt diferiți din punct de vedere al temperamentului, motivațiilor, capacității, chiar dacă prezintă același tip de deficiențe. Cadrul didactic care se confruntă cu unul sau mai mulți elevi cu dizabilități, situați la nivelul unei clase trebuie să adapteze procesul de predare – învățare la capacitatea intelectuală a acestora, oferindu-le totodată sprijin moral, dar și sufletesc în depășirea anumitor obstacole care se creează între ei și ceilalți elevi din clasă.

Integrarea copiilor cu CES trebuie să se desfășoare sub atenta îndrumare a cadrelor didactice, necesitând perceperea și înțelegerea corectă de către ceilalți elevi a problematicei și potențialului de relaționare și participare al acestora la procesul didactic.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general a elevilor cu CES, oferindu-le acestora un climat favorabil dezvoltării armonioase și cat mai echilibrate a acestor categorii de copii.

Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cat mai mult de copii normali; implementarea unor programe cu caracter colectiv recuperator, stimularea potențialului restant ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să suplinească pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special, asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl posedă.

Integrarea acestor copii urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților elevului deficient și antrenarea în mod compensatoriu a palierelelor psiho-fizice, neafectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală. Prin integrare se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare în care confortul psihic este menținut de satisfacțiile în raport cu activitățile desfășurate. Raportul relației socializare, integrare, incluziune are în vedere implicațiile practice, teoretice ce privesc evoluția sistemului de organizare a educației speciale și a pregătirii copiilor pentru integrarea și incluziunile în activitățile profesionale și în colectivitățile sociale.

Există diferite **forme de integrare a elevilor cu CES în activitatea didactică**, integrarea care presupune construirea unei relații de colaborare emoțional-educatională:

- integrarea parțială; presupune ca elevii cu CES să desfășoare doar o parte din timpul lor în școală, participând direct doar la anumite discipline, acolo unde pot face față;

- integrarea totală, unde elevii cu CES petrec tot timpul în cadrul organizat, în instituția de învățământ acolo unde sunt înscriși la începutul anului școlar.

Parcursul programului educațional nu exclude participarea la ședințele terapeutice, desfășurate în spații speciale, destinate acestui scop;

- forme de integrare ocazională ce presupune participarea în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole, unde reușesc să stabilească relații cu ceilalți membri ai grupului.

Crearea unui climat favorabil în colectivul de elevi de unde fac ei parte contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare. Este bine să se învețe cu ceilalți copii, și nu separat de ei, pentru a nu se simți neglijăți, abandonați. Cultura psihopedagogică a cadrului didactic se compune din cunoștințe de psihologie, pedagogie, metodică, dintr-un ansamblu de deprinderi și priceperi practice solicitate de desfășurarea acțiunii practice.

Procesul integrării școlare a copiilor cu CES presupune elaborarea și aplicarea unui plan de intervenție individualizat, centrat pe folosirea unor modalități eficiente de adaptare a curriculumului și pe diversificarea ofertelor de învățare în cadrul lecțiilor. În acest scop, principalele strategii care ar putea fi folosite pentru proiectarea unui curriculum din învățământul integrat se referă la :

- selectarea unor conținuturi din curriculumul general accesibile și elevilor cu CES și renunțarea la alte conținuturi cu un grad ridicat de complexitate;

- accesibilizarea întregului conținut printr-un proces de simplificare, cadrul didactic participant la procesul educativ modificând conținutul astfel încât să devină realizabil;

- diversificarea componentelor curriculumului general prin introducerea elevilor cu CES în activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora.

Profesorul trebuie să parcurgă și să depășească toate aceste etape, desfășurându-și activitatea în sprijinul susținerii și integrării elevului cu CES în societate, reușind astfel să-l ajute să depășească conștientizarea propriilor drame.

Elevii cu CES au, majoritatea, capacități intelectuale reduse, suprasolicitând dascălul în găsirea celor mai bune metode de lucru în cadrul lecției. Reluarea, repetarea, elemente mereu prezente în lecțiile cu elevi cu CES, pot afecta calitatea participării active. Așadar, este mereu necesară identificarea celor mai bune metode pentru ca elevii cu CES să-și mențină participarea activă la un nivel optim pentru ca, în cadrul lecției, să nu intervină plictiseala, modificarea conținuturilor învățării fiind un proces gradat și anevoios, mai ales sub aspectul corelării instruirii cu restul elevilor clasei.

Ca și în cazul celorlalte discipline, **ora de limbă și literatură română**, devine prilej de încercare de a dezvolta capacitățile de exprimare orală și scrisă a elevilor cu CES. Întreaga activitate trebuie să se organizeze în vederea informării și formării cadrelor didactice de sprijin / itinerante privind utilizarea corectă a modalităților de proiectare și implementare a demersului de intervenție personalizată asupra copiilor cu cerințe educative speciale, a identificării instrumentelor și a metodelor specifice de lucru adaptate particularităților de vârstă și individuale ale elevilor integrați, creării premiselor pentru asigurarea unui climat socio-afectiv favorabil dezvoltării armonioase a personalității copiilor cu dizabilități.

Profesorul trebuie să dovedească creativitate, tact în conceperea unor materiale auxiliare care să favorizeze o evoluție favorabilă a copilului cu cerințe educative speciale, dezvoltându-le astfel abilitățile de a constitui un portofoliu individual.

Competențele specifice și conținuturile asociate dezvoltă un program educativ complex și numai pregătirea cadrului didactic determină integrarea acestora în sistemul educațional. Vom încerca o trecere în revistă a acestor competențe specifice pentru a identifica **conținuturile educaționale realizabile de către elevii cu CES**:

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare devine realizabilă în măsura în care elevul construiește mesaje orale diverse, transcrie structuri din texte cunoscute, aplică principiile ascultării active în manifestarea unui comportament comunicativ adecvat. Se observă o imposibilitate a acestora de a crea forme lexicale corecte, să stabilească sensul unui cuvânt necunoscut prin apel la context, să stabilească rolul categoriilor semantice în textele literare studiate.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea unor mesaje orale în situație de comunicare monologată și dialogată devine realizabilă în măsura în care se solicită rezumarea orală a unui text dat. Realizarea orală a unui plan simplu și dezvoltarea acestuia prin adăugarea ideilor secundare devine item irealizabil deoarece, de cele mai multe ori, acești elevi își pierd atenția pe parcursul desfășurării activității educative. În ceea ce privește utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, dovedesc incapacitate de a asocia fiecărei părți de vorbire, categoriile învățate. Unii dintre ei însă diferențiază subiectul de predicat și uneori chiar alcătuiesc propoziții respectând cerințele indicate. Un element notabil îl constituie participarea la diferite situații de comunicare, manifestând o atitudine favorabilă progresiei comunicării.

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse dovedește incapacitatea elevilor cu CES de a diferenția elementele de ansamblu de cele de detaliu în cadrul textului citit, de a identifica problema principală abordată. Reușesc însă să prezinte succint subiectul operei literare fără identificarea momentelor subiectului într-un text epic și a procedeele de expresivitate artistică într-un text liric.

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse devine inefficient realizată; rezumarea unui text citit, relatarea unor fapte, motivarea unei opinii se produce în texte minime cu grave greșeli de ortografie și punctuație. Se observă incapacitatea elevilor cu CES de a utiliza un lexic adecvat, de a-și exprima o opinie, de a se exprima nuanțat. De cele mai multe ori întrebările sunt directe și dirijate și răspunsurile pe măsură: scurte și fără nuanță.

Evaluarea elevilor cu CES se realizează diferențiat față de ceilalți participanți la lecție prin evaluări formative și sumative personalizate, prin itemi care să măsoare o înregistrare minimă a progresului școlar prin raportare la cerințele din curriculum.

Reușita activităților depinde de reușita dublei abordări a instruirii în interiorul clasei și a relației fundamentale dintre instruire și evaluare. Pentru ca activitățile să fie profitabile pentru toți elevii, dascălul trebuie să găsească calea de mijloc în care instruirea și evaluarea să aibă atât caracter integrat, cât și caracter diferențiat, adaptat la particularitățile deficiențelor elevilor cu CES, participanți la procesul educativ. Raporturile dascălului cu fiecare elev în parte este foarte importantă”.

Elevii cu CES au mare nevoie de afectivitate atât la nivelul colectivului, cât și la nivel social, aspect care vizează calitățile etice și morale ale dascălului, sub al cărui control se află limita relaționării.

Progresul educativ al elevului cu CES depinde de relația pe care cadrul didactic de la clasă o stabilește cu profesorul de sprijin, dându-i permanent informații despre punctele slabe ale acestuia, dar și despre progresul pe care elevul reușește să-l înregistreze la un moment dat. Intervenția profesorului în procesul didactic îi permite acestuia valorificarea și insistarea pe cunoștințele greu asimilabile, determinând raportarea la nivelul cunoștințelor de grup.

Astfel, profesorul va constata că ora de limba și literatura română din ce în ce mai importantă pentru elevul CES, toate aceste schimbări radicale care au loc la acești copii se datorează și comuniunii dintre profesor și elev, profesorul încercând permanent să dezvolte capacitatea de exprimare a propriilor sentimente, a propriilor atitudini și, nu în ultimul rând, a propriei viziuni despre viață a acestuia.

Concluzie: Cadrul didactic care se confruntă cu unul sau mai mulți elevi cu dizabilități, situați la nivelul unei clase trebuie să adapteze procesul de predare – învățare la capacitatea intelectuală a acestora, oferindu-le totodată sprijin moral, dar și afectiv în depășirea anumitor obstacole care se creează între ei și ceilalți elevi din clasă.

Toate lecțiile de limba și literatura română vor urmări programa adaptată în mod special acestor elevi, urmărindu-se în mod constant progresul înregistrat.

Bibliografie:

Casantra Abrudan, Psihopedagogie specială, Oradea Ed Imprimeriei de Vest, 2003;

Maria Anca, Cluj Napoca, Metode și tehnici de evaluare a copiilor cu CES;

Neamțu, C. & Gherguț, A. (2000) *Psihopedagogie specială – ghid practic pentru învățământul deschis la distanță*, Iași, Editura Polirom;

Surdu, E. (2001) *Dimensiuni ale managementului educațional*, Timișoara, Editura Mirton.

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ (PIP)

Profesor educație fizică: Stăvărache Gina
Școala Gimnazială „Zaharia Stancu,,
Localitatea Roșiorii de Vede

Numele și prenumele elevului: M.D.

Disciplina Educație fizică

Clasa a III- a

An școlar 2021-2022

DOMICILIUL: Localitatea Roșiori de Vede

Realizat în baza Certificatului de expertiză și orientare școlara/ profesională

PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTA ELEVUL:

- Nu îndeplinește unele roluri (starter, arbitru, conducerea unui exercițiu, căpitan de echipă etc.) utilizând terminologia specifică
- Nu utilizează termeni specifici pentru descrierea acțiunilor motrice efectuate
- Nu participă la discuții inițiate de profesor, pe teme specifice domeniului, utilizând termeni de specialitate
- Nu enunță regulile principale ale disciplinelor sportive practicate în lecție
- Nu acționează în acord cu semnalizările vizuale și auditive realizate de arbitru
- Nu recunoaște principalele abateri de la postura corporală
- Nu verifică propria postură corporală și nu identifică eventualele abateri
- Nu recunoaște abaterilor principalelor segmente (torace, membre inferioare, gât) de la atitudinea corporală corectă
- Nu efectuează exercițiile corective recomandate

STRUCTURA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE PERSONALIZATĂ

Competente	Continuturi	Metode si mijloace de realizare	Perioada de interventie	Criterii minimale de apreciere a progresului	Metode si instrumente de evaluare	Observații
Exersarea unor roluri (starter, arbitru, conducerea unui exercițiu, căpitan de echipă etc.) utilizând terminologia specifică ;	- învață să exerseze unele roluri (starter, arbitru, conducerea unui exercițiu, căpitan de echipă etc.	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- execută unele roluri (starter, arbitru, conducerea unui exercițiu, căpitan de echipă etc.	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	
Însușirea unor termeni specifici pentru descrierea acțiunilor motrice efectuate ;	- înțelegerea și repetarea unor termeni specifici pentru descrierea acțiunilor motrice efectuate ; - încurajarea unor discuții inițiate de profesor, pe teme specifice domeniului, utilizând termeni de specialitate	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- folosește în vorbirea curentă din cadrul lecțiilor termeni specifici pentru descrierea acțiunilor motrice efectuate ;	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	
Enunțarea regulilor principale ale disciplinelor sportive practicate în lecție	-înțelegerea și însușirea regulilor principale ale disciplinelor sportive practicate în lecție ;	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- înțelegerea și aplicarea în lecții a regulilor principale ale disciplinelor sportive practicate în lecție ;	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	
Acționarea în acord cu semnalizările vizuale și auditive realizate de	- exerciții de coordonare a mișcărilor cu semnalizările vizuale și auditive primite	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- coordonarea mișcărilor cu semnalizările vizuale și auditive primite în timpul lecțiilor/ competițiilor sportive	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	
Identificarea și remedierea principalelor abateri de la postura corporală proprie și a colegilor ;	- exerciții de identificare și remediere a principalelor abateri de la postura corporală proprie și a colegilor ;	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- identificarea și remedierea principalelor abateri de la postura corporală proprie și a colegilor în activitățile curente	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	

Efectuarea exercițiile corective recomandate	-exerciții de repetare a unor mișcări recomandate în vederea corectării lor/ executării corecte	- exercițiul - jocul didactic	Semestrul I Semestrul al II-lea	- execută corect / parțial corect mișcări sau exerciții specifice conținutului programei școlare pentru clasa a III-a	- observarea sistematică a comportamentului elevei - probe de evaluare	

Echipa de caz:

Profesor: Stăvărache Gina

Profesor consilier

Învățător itinerant de sprijin

Incluziunea școlară – un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES

Exemple de bune practici

Profesor învățământ preșcolar Surdu Lidia Laura
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 15, Brașov

Tendențele actuale în materie de educație a persoanelor cu nevoi educaționale speciale presupun includerea acestora în viața de zi cu zi; adică și în sistemul de învățământ general.

Termenul de „incluziune” (din „inclusio” latină) poate fi tradus în mod vag ca includere sau adoptare într-o unitate, adică în cazul persoanelor cu handicap în populația generală și în contextul educațional la o școală obișnuită.

Scopul educației incluzive este de a asigura accesul egal și oportunități la educație pentru fiecare individ, inclusiv copii / studenți / persoane cu CES (= cu nevoi educaționale speciale), indiferent de forma nevoilor lor specifice. În contextul educației copiilor/elevilor cu nevoi educaționale speciale vorbim despre așa-numitele clase incluzive care reprezintă mediul educațional deschis tuturor, fără discriminare și prejudecăți.

În încercarea de a se alinia la reglementările internaționale, educația românească a început să devină deschisă ideii de incluziune. Acest lucru implică faptul că structurile generale urmează să fie integrate copiilor cu nevoi speciale de educație - preocupări asupra aspectelor senzoriale, fizice, intelectuale sau de limbaj, tulburări socio-economice și culturale, psiho-emoționale și comportamentale dezavantajate (Cozma & Ghergut, 2000).

Diversitatea se referă la faptul de a fi indivizi unici și diferiți (ceea ce într-o societate tolerantă, liberală și democratică merită respect). Diversitatea poate părea mai mult sau mai puțin evidentă, dar este la fel de normală ca viața însăși și, prin urmare, ar trebui să învățăm să trăim și să lucrăm cu ea. De asemenea, practicile educaționale (din familie, școală sau orice alt agent educațional) se confruntă cu diversitatea ca un fapt al vieții (Gimeno, 2000).

Având în vedere că nu există grupuri omogene în societate sau în clasă, diversitatea elevilor este un fapt care trebuie abordat de către administrația de învățământ, școală și profesori. Diversitatea apare în educație ca rate de învățare diferite, competențe, interese, motivații, așteptări. O astfel de diversitate necesită o atenție educativă adecvată, dacă dorim să oferim tuturor elevilor o educație de calitate, respectând principiul egalității de șanse, și, prin urmare, trebuie să ne îndreptăm atenția către diversitate ca aspect esențial pentru educația tuturor elevilor.

Mulți autori au subliniat că transformarea școlilor în medii incluzive necesită răspunsuri în funcție de nevoile elevilor lor și elaborarea de propuneri de predare pentru a stimula și încuraja participarea tuturor elevilor.

Răspunsul la diversitate implică mai degrabă trecerea de la un accent omogen care oferă același lucru tuturor și reflectă aspirațiile claselor și culturilor aflate la guvernare, la o abordare care ia în considerare diferențele identității, nevoi și opțiuni individuale și care prețuiește diferențele ca pe ceva care îmbogățește oamenii și societățile.

Educația incluzivă, așa cum a subliniat autorul White (2008), este transformarea sistemelor educaționale și a culturilor, precum și practicile educaționale și organizarea școlilor pentru a satisface nevoile educaționale diverse ale elevilor, astfel încât învățarea și participarea deplină a fiecărui copil poate fi realizată (González-Gil, F., Martín-Pastor, E. , Noelia Flores et all, 2013).

Pentru a putea satisface nevoile educaționale diverse ale elevilor, școala și actorii săi trebuie să aibă în vedere câteva aspecte esențiale, așa supranumite „bune practici”, după cum urmează:

a) Munca multidisciplinară și multiprofesională. Conceptul fundamental al unei școli în esență democratice și incluzive încorporează afirmația că elevul cu handicap este un student care participă la fiecare aspect al grupului de clasă, participând ca protagonist activ. De asemenea, este necesar să se înlocuiască modelul actual bazat pe sprijinul persoanei cu handicap oferit exclusiv de către profesorul de sprijin, în favoarea unui model de „sprijin larg” oferit de profesorii de clasă, de colegii de clasă, de alte persoane (de exemplu, educatori, asistenți), de personalul auxiliar (portari, personalul cantinei etc.); și prin organizarea sălii de clasă, prin mijloace auxiliare etc. Din perspectiva „suportului larg”, persoana cu handicap nu este văzută ca un observator pasiv, ci ca o persoană care urmărește obiectivul autonomiei cât mai mult posibil, recunoscând și decide când și ce ajutor este necesar (Stainback & Stainback, 1990; Canevaro, 2011).

b) Profesorii să fie bine formați și informați. Este esențial ca profesorii obișnuiți să aibă cunoștințe de bază de pedagogie specială, așa cum prevede legislația recentă privind formarea, și să exercite o atitudine tot mai bună față de reflecția critică asupra alegerilor lor în predare și educație. De asemenea, este esențial ca și cooperarea dintre profesorii obișnuiți și profesorii de sprijin să fie exprimată în interschimbabilitatea rolurilor lor; totuși, acest lucru nu se întâmplă întotdeauna în practica de predare. Rămâne important pentru integrarea/incluziunea persoanei cu handicap ca profesorul de sprijin să funcționeze în cadrul clasei și este considerat de toți ca un profesor care promovează creșterea educațională a tuturor. Acest lucru poate evita formele de marginalizare care pot apărea atât cu profesorii de sprijin, cât și cu studenții cu handicap.

Acești profesioniști trebuie să fie capabili să interacționeze între ei și să elucida diferitele lor metode într-un efort comun de a construi o colaborare permanentă în cadrul dialectului instituit. Acest lucru este necesar pentru a inova în cadrul sistemului instituit, astfel încât să răspundă nevoilor persoanelor și ale comunității cu o eficiență sporită, dezvoltând o cultură și un model de lucru bazat pe incluziune.

De asemenea, profesorii pot crește nivelul de cunoaștere a problemelor de nevoi speciale prin participarea la cursuri de specialitate și schimburi de experiență.

c) O cultură a respectului pentru diversitate. Realizarea obiectivelor menționate anterior implică, în primul rând, promovarea unei culturi care să sprijine integrarea/incluziunea în cadrul comunității școlare. Acest lucru poate fi realizat prin posibilitatea de a pune în mișcare un proces de acceptare a handicapului prin vizualizarea acestuia ca o oportunitate de învățare prin introducerea unor procese care implică învățarea despre diferite dizabilități cu o abordare specifică asociată subiectelor care urmează să fie studiate în curriculum comun tuturor claselor.

d) Parcursuri educaționale personalizate. Este important, în special în clasele care includ elevii cu handicap, furnizarea de metode de predare destinate individualizării – adică utilizarea diferitelor proceduri de pedagogie (orare, spațiu, conținut, strategii, materiale, exerciții etc.) în funcție de caracteristicile fiecărui student, pentru a se asigura că toți elevii își ating obiectivele de bază comune – și personalizarea programelor de învățământ –

și anume diversificarea obiectivelor educaționale, astfel încât să contribuie la promovarea potențialului individual și să permită elevilor să urmărească interese personale (Baldacci, 2005).

Cu o planificare personalizată, accentul este mutat de la organizarea disciplinelor la caracteristicile elevilor, în scopul de a promova educația celui din urmă și de a evita o aplicare prea rigidă și schematică a principiilor și metodelor de predare. În cazul unui elev cu handicap, acest lucru se concentrează pe observarea și cunoașterea istoriei, punctele forte și punctele slabe ale lui, astfel încât să orienteze intervenția educațională spre atingerea obiectivelor funcționale pentru proiectul lor de viață. Prin urmare, se acordă o atenție deosebită identificării obiectivelor adecvate potențialului și resurselor elevului cu handicap, activării strategiilor inductive și utilizării analogiilor și trimiterilor la situații concrete, oferind o evaluare care utilizează testarea relevantă pentru planul de predare elaborat pentru student.

e) Obținerea succesului. Există o serie de factori care pot determina elevii să nu aibă succes în școală și/sau în educația lor. Acești factori interacționează între ei în moduri complexe, care diferă de la individ la altul. Profesorii sunt obligați să ia în considerare o serie de aspecte, cum ar fi: caracteristicile elevului și potențialul cognitiv și variabilele asociate cu emoțiile, sentimentele și motivațiile lui; dificultățile epistemologice inerente conceptelor din disciplinele de studiu (de exemplu, în matematică - utilizarea limbajului formal sau a numerelor negative, a căror teorie a durat secole pentru a fi acceptată și organizată de comunitatea matematicienilor înșiși); mediul didactic utilizat pentru a prezenta subiectul însuși (un exemplu de eroare pedagogică în școala primară ar putea fi introducerea conceptualizării figurilor geometrice prin definiții, mai degrabă decât prin raționament inductiv); și modalitățile educaționale și relațiile care sunt stabilite între elev și profesor, între elev și colegii de clasă (ar putea exista o lipsă de comunicare empatică între profesor și elev, care ar putea ajuta în schimb să înțeleagă procesele cognitive și emoționale puse în mișcare în faza de învățare). O atenție limitată poate fi acordată și mediului și numeroaselor variabile care pot afecta motivația de a învăța etc.

f) Bugetul pentru incluziune. Includerea elevilor cu CES în școlile de masă implică existența unor fonduri pentru a ajuta profesioniștii plători implicați în educație și terapie pentru copiii cu CES și dotarea spațiilor speciale cu materiale necesare. În realitate, bugetul unei școli de integrare a elevilor cu CES este foarte scăzut. Astfel, nu există fonduri pentru achiziționarea materialelor necesare: este nevoie de o mulțime de foi de lucru pentru acești copii în fiecare zi, iar integrarea nu a intrat în niciun buget momentan.

g) Cooperarea între profesioniști și între instituții. Cooperarea dintre specialiști și instituțiile implicate este un element cheie pentru realizarea incluziunii educaționale a copiilor cu CES. Trebuie să existe o continuitate a activității și, în acest scop, este necesar ca obiectivele să fie similare sau convenite de comun acord.

h) Colaborarea cu părinții. Parteneriatul dintre școli și părinți este fundamental deoarece susține activitatea profesorilor, îmbunătățind abilitățile copiilor școlari, creând un climat școlar pozitiv și formând abilități educaționale pentru părinți (Agabria, Millea, 2005).

Lucrul cu părinții este o provocare pentru toți specialiștii. Acest lucru se datorează faptului că majoritatea elevilor cu CES sunt neglijăți de familie.

i) Colaborarea cu diverse ONG-uri: implicarea tuturor cadrelor didactice în lucrul cu copiii cu CES, protocoale de colaborare interinstituțională, instruirea personalului și parteneriatul cu părinții. Pentru a obține sprijin suplimentar, școlile lucrează cu diferite ONG-uri sau caută finanțare din surse extrabugetare.

j) *Atitudinea profesorilor față de elevii cu CES*. Includerea elevilor cu CES în școlile de masă implică modelarea unor atitudini pozitive, cum ar fi: acceptarea diversității, nediscriminarea, flexibilitatea, respectul pentru relația de parteneriat, empatie, responsabilitate (Vrasmas, 2007). Cea mai gravă formă de atitudine negativă față de copiii cu CES care a fost găsită a fost respingerea copiilor în școlile lor. Părinții susțin că copiii nu sunt primiți la grădiniță sau la școală de către profesori și le transmit să meargă la director și să ceară un motiv pentru a nu primi copilul. Destul de des s-a raportat că părinții sunt obligați să transfere copilul în cazul în care există copii cu același nivel în grupă/clasă.

Așadar, calitatea școlii este evaluată în funcție de gradul de capacitate a acesteia pentru a reflecta nevoile elevilor cu CES. Trebuie remarcat faptul că actualul model educațional de la grădiniță până la școlile secundare din țara noastră acceptă doar treptat măsurile pro-inclusive și că în acest domeniu ne confruntăm, în prezent, cu multe deficiențe organizaționale, juridice, de personal, materiale, de expertiză (în special metodico-didactice). Astfel, profesorii trebuie informați cu cele mai eficiente exemple de bune practici în ceea ce privește activitatea la clasă cu elevii cu CES, pentru a face față tuturor provocărilor de zi cu zi.

Bibliografie

- Bendová, P., Fialová, A. (2015). Inclusive education of pupils with special educational needs in Czech Republic primary schools. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815002268> , accesat la data de 21.03.2022.
- Gherguta, A., Ciobanu-Grasu, M. (2011). Qualitative analysis about inclusion in Romanian regular schools. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812000900> , accesat la data de 21.03.2022.
- González-Gil, F., Martín-Pastor, E. , Flores, N., Jenaro, C., Poy, R., Gómez-Vela, M. (2013). Teaching, Learning and inclusive education: the challenge of teachers' training for inclusion. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281303382X> , accesat la data de 22.03.2022.
- Sandri, P. (2014). Integration and inclusion in Italy. Towards a special pedagogy for inclusion. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1875067214000194> , accesat la data de 22.03.2022.

Copii cu CES (cerințe educaționale speciale): principalele tulburări de învățare sau de comportament, provocări și abordări ale relațiilor cu părinții

Profesor-Serban Maria Madalina- Colegiul National Ienachita Vacarescu Targoviste

În ultimii ani, abordarea copiilor cu CES (cerințe educaționale speciale), din perspectiva instructiv-educativă, a devenit o adevărată provocare și o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Conceptele de educație incluzivă/integrată și clase integrate în școala de masă au determinat modificări fundamentale în percepția dar și în exercitarea actului educativ. Independent de dificultățile pe care le poate întâmpina un copil, la un moment dat în parcursul său școlar, succesul acestuia este în mod esențial dependent de construcția curriculum-ului școlar, respectiv cu un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie abordat în funcție de nivelul abilităților sale de învățare. Cele mai frecvent întâlnite dificultăți/deficiențe, asociate dificultăților școlare sunt:

1. Deficiențe din sfera logopediei (pronunțare incorectă sau deficitară a unor sunete), care neremediate în timp util pot crea dificultăți odată cu însușirea scris-cititului. La copilul ante-preșcolar, acestea sunt de cele mai multe ori de natură fiziologică, ca urmare a dezvoltării insuficiente a aparatului fonoarticulator și a sistemelor cerebrale implicate în actul vorbirii. Sunetele nu sunt toate la fel de afectate. Cele mai frecvent afectate sunt cele care apar mai târziu în vorbirea copiilor: vibranta r, africantele c, g, t și siflantele s, z, șuietoarele s, j, consoanele b, d, t, m, n, dintre vocale a, e, u. Dislalia este cea mai frecventă tulburare de vorbire ce constă în abaterea de la pronunția obișnuită și se manifestă prin neputința emiterii unor sunete sau a silabelor, ori omiterea lor; în altele, ele sunt înlocuite, substituite, inversate sau deformate. Intervenția logopedică se impune cât mai timpuriu și este absolut necesară, dacă dificultățile de pronunție persistă și după împlinirea vârstei de 5 ani. În acest sens, rolul nostru de educatori este fundamental prin combaterea prejudecăților de tipul „băieții vorbesc mai târziu” sau „și mama/tata a vorbit mai greu/mai târziu” și consilierea părinților de a realiza cel puțin o evaluare de specialitate.

2. ADHD – Deficitul de Atenție/Tulburare Hiperkinetică – este una dintre cele mai frecvente afecțiuni psihiatrice întâlnite la copii și adolescenți. Studiile arată că un procent de 5% din copiii de vârstă școlară prezintă simptome ADHD (1-2 din copiii dintr-o clasă de 30). ADHD debutează în copilărie și poate persista și la vârsta adultă. Deși la unii copii simptomele ADHD dispar odată cu înaintarea în vârstă, în jur de 60% pot prezenta simptome și la vârsta adultă. Un copil cu ADHD care nu este diagnosticat și tratat la timp se va confrunta cu multe probleme acasă și în societate. Din cauza comportamentului la școală va fi izolat de grup, va fi respins de colegi. Profesorul îl va certa pentru că nu e atent. Acasă, simțindu-se ei înșiși vinovați, părinții își vor revărsa și ei angoasele pe copil. Cu timpul, atât situația de la școală, cât și cea de acasă vor înrăutăți simptomele, iar în lipsa tratamentului, copiii cu ADHD devin agresivi, dezvoltând comportamente antisociale. Un copil cu ADHD: • își menține cu greutate concentrarea la lucru sau la joacă • pare să nu asculte atunci când cineva i se adresează direct • nu respectă instrucțiunile • nu termină ceea ce a început • evită activitățile care necesită efort intelectual susținut • pierde lucruri de care are nevoie • este distras de zgomote exterioare • aleargă sau se cațără atunci când nu ar trebui • vorbește excesiv • se agită sau se foiește • răspunde înainte ca întrebările să fie complete • are dificultăți în a-și aștepta rândul • întrerupe sau deranjează alte persoane. Deoarece toți copiii pot manifesta astfel de comportamente uneori, diagnosticul de ADHD poate fi stabilit numai de către un specialist. Etichetarea de către alți adulți- copii aduce deservicii și dificultăți de adaptare la mediul școlar.

3. TSA – Tulburare de spectru autist TSA este o tulburare de dezvoltare considerată drept una dintre cele mai severe tulburări neuropsihiatrice ale copilăriei. Autismul este tulburarea centrală din cadrul unui întreg spectru de tulburări de dezvoltare, cunoscut sub numele de spectrul tulburărilor autiste sau de tulburări pervazive de dezvoltare. Aceste tulburări prezintă o largă varietate de manifestări, presupuse a fi rezultatul unor

disfuncționalități de dezvoltare ale sistemului nervos central sau genetice. Simptome obișnuite ale autismului includ acțiuni repetitive/monomane, contact și comunicare limitată cu alte persoane și interese foarte restrânse. Cauzele specifice sunt încă necunoscute. Autismul este prezent încă de la naștere și se păstrează pe durata întregii vieți. Autismul presupune o paletă de numeroase simptome, de la forme ușoare până la cele mai grave. Acestea variază ca intensitate și apariție (unele persoane pot prezenta anumite simptome, iar altele nu). Cu toate acestea, în cazul majorității bolnavilor, deficiențele specifice acestor tulburări le vor face viața foarte dificilă. La majoritatea copiilor, tulburările din spectrul autist vor fi prezente înainte de vârsta de 3 ani și pot persista pe parcursul întregii vieți, deși simptomele se pot îmbunătăți de-a lungul timpului, dacă se aplică terapia potrivită. Această tulburare de dezvoltare se manifestă în mod evident în jurul vârstei de 2–3 ani, în primul rând datorită lipsei sau întârzierii dezvoltării limbajului vorbit și apoi datorită celorlalte deficiențe cum ar fi stereotipiile, absența contactului vizual sau dificultăți în stabilirea relațiilor sociale. La naștere copilul este aparent normal. În funcție de momentul debutului autismului, dacă acesta este precoce, în primul an de viață se pot remarca lipsa mișcărilor anticipatorii atunci când sunt luați în brațe, lipsa zâmbetului ca reacție de răspuns, apatia și dezinteresul față de ceea ce îl înconjoară. Unii copii se pot dezvolta normal până la aproximativ 18–24 de luni și înregistrează apoi o regresie a competențelor și abilităților dobândite. În urma studiilor s-a constatat că mai mult de jumătate dintre copiii care au fost ulterior depistați cu tulburări din spectrul autist au observat probleme de comportament, sociale și de limbaj ale copiilor înainte de primul an de viață al micuților iar peste 85% au observat aceste probleme înainte de vârsta de 24 de luni. Copilul cu autism introdus într-un program de terapie intensivă înainte de vârsta de 3 ani are șanse foarte mari să recupereze întârzierile în dezvoltare și să își formeze abilități și comportamente adecvate social. Terapia care și-a dovedit eficacitatea în recuperarea copiilor cu autism este terapia comportamentală aplicată, ABA.

4. TSI – Tulburări specifice de învățare (dislexia, disgrafia, discalculia) Spre deosebire de dificultățile menționate anterior, TSI pare să ne pună în cea mai mare dificultate deoarece nu există semne/simptome specifice timpurii. Atunci când observăm unele inadecvări, tendința noastră este să etichetăm copilul: leneș, puturos, fără ambiție, „brânză bună în burdof de câine”, deoarece toți parametrii ce țin de neurodezvoltare sunt în limitele normalității. Capacitatea de adaptare și orientare în situații noi, ca precursor al nivelului de inteligență, este chiar foarte bună în unele cazuri. Dislexia, cunoscută și drept tulburare de citire sau alexie, reprezintă dificultatea de învățare caracterizată prin probleme de citire, în ciuda unui nivel normal de inteligență. Această deficiență poate fi sesizată în jurul vârstei de 6-7 ani, când apare de asemenea și însușirea cititului. Copilul evită lecturarea și ezită să citească cu voce tare. Cititul este un proces cognitiv complex. Copiii învață să citească prin „traducerea” sau decodificarea sunetelor ce formează un cuvânt (foneme). De exemplu, cuvântul „pat” are trei foneme, adică sunetele P, A și T. Combinația între aceste sunete formează cuvântul „pat”. Pe măsură ce copilul începe să recunoască cuvintele, citirea devine un proces automat. Pentru copiii cu dislexie, citirea se face altfel: aceștia au probleme în a decoda fonemele și au deci probleme în învățarea cititului și a scrisului ortografic. Pot avea probleme în reținerea fonemelor și a cuvintelor, cititul devenind încetinit și inexact. Copiii cu dislexie mai au probleme cu pronunțarea corectă a cuvintelor, scrierea de mână, planificarea și organizarea, operațiile matematice. Disgrafia constă în incapacitatea copilului de a învăța scrierea. Școlarul cu astfel de tulburări face confuzii constante și repetate între fonemele asemănătoare acustic, literele și grafemele lor, inversiuni, adăugiri și omisiuni de litere și grafeme. Asemenea fenomene au loc și la nivelul cuvintelor și chiar al propozițiilor. În același timp, intervin greutăți în combinarea cuvintelor în unități mai mari de limbaj. Apar uneori și tulburări ale lizibilității și ale laturii semantice. Aceste caracteristici împiedică asimilarea și automatizarea regulilor ortografice. La unii disgrafici grafemele sunt plasate defectuos în spațiul paginii, sunt inegale ca mărime și formă, ceea ce conduce la o dezordine evidentă. Din cauza neînțelegerii textelor citite, și chiar a propriului lor scris, exprimarea verbală la dislexici și disgrafici este lacunară, cu omisiuni sau dimpotrivă, conține adăugiri de elemente ce nu figurează în textul respectiv. Forme variate de dislexo-disgrafie pot apărea și după achiziția deprinderilor citit-scrisului ca urmare

a instalării unor factori inoportuni, dezorganizatori. Ca și alte deficiențe de limbaj, și cele ale scris-cititului pot provoca o serie de tulburări de comportament cu tendințe de agravare o dată cu creșterea copilului și a conștientizării dificultății cu care se confruntă. În plus pot să apară eșecuri școlare repetate ce amplifică tulburările de comportament și care pot determina o seamă de frământări interioare, emoții și efecte exagerate, teama de vorbire, negativism, scăderea încrederii în forțele proprii, susceptibilitate, irascibilitate etc. Toate acestea se traduc în plan comportamental prin exprimarea atitudinii negative față de activitate și colectivitate, atitudine conflictuală de afirmare a propriei persoane și de apreciere a rezultatelor obținute de alții. Din nefericire, de cele mai multe ori acești copii sunt victime ale fenomenului de bullying. La puberi și adolescenți, tulburările de limbaj accentuează complexul de inferioritate și dezorganizează personalitatea. Astfel, ei refuză colaborarea și manifestă ostilitate față de cei din jur, au repulsie pentru activitatea școlară, sunt instabili afectiv, depresivi și impulsivi, intră în conflict cu familia și au dificultăți de integrare în viața socială. Aceste tulburări se înlătură o dată cu corectarea deficiențelor de limbaj, ceea ce va duce, în perspectivă, la dezvoltarea armonioasă a personalității. Deoarece principalul analizator responsabil de instalarea acestor dificultăți este cel vizual, o bună recuperare/adaptare a acestor copii este stimularea auditivă sau kinestezică, atât în ceea ce privește transmiterea de noi informații/ cunoștințe, cât și situațiile de evaluare.

Referințe bibliografice :

T. Berry Brazelton, Stanley I. Greenspan, Nevoile esențiale ale copiilor, Editura Trei, 2013 Erik H. Erikson – Copilărie și Societate, Editura Trei, 2015 Selma H. Fraiberg, Anii magici, Cum să înțelegem și să rezolvăm problemele copiilor, Editura Trei, 2009 Claude Halmos – Etapele construcției copilului și rolul părinților, Ed. Philobia, 2016 Ursula Șchiopu și Emil Verza – Psihologia vârstelor – ciclurile vieții, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997 Lawrence J. Cohen, Rețete de jocuri, De ce și cum să te joci cu copilul tău, Editura Trei, 2012

FIȘĂ DE PROGRES ȘCOLAR pentru elevii cu deficiențe severe și asociate

Profesor-educator Șerban Mihaela, Școala Gimnazială Specială nr. 5, București
Profesor psihopedagog Zelinschi Emilia, Școala Gimnazială Specială nr.5, București

Nume și prenume:

Clasa:

Legendă	
1.	Nu poate realiza itemul
2.	Încearcă să realizeze, dar nu reușește
3.	Realizează parțial, cu sprijin
4.	Realizează uneori independent
5.	Realizează independent corect

Formarea autonomiei personale si socializare

	<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>	
	E. I	E. F	E. I	E. F	E. I	E. F	E. I	E. F	E. .I	E. .F	E. .I	E. F
Exprimă senzații ale propriului corp (foame, sete,frig etc.)												
Exprimă sentimente, emoții, proprii/ ale altora												
Recunoaște/ spune numele propriu/ al altora												
Recunoaște genul propriu/ al altora												
Poate formula o cerere, necesitate												
Merge singur la toaleta sau cere să fie însoțit												
Se spală corect pe mâini și pe față, folosind săpunul												
Știe să se șteargă pe mâini după spălat												
Se spală singur pe dinți												
Se îmbracă singur												
Se încalță singur												
Își ordonează/ împătorește singur hainele												
Alege haine adecvate anotimpului												
Alege haine adecvate vremii de afară												
Mănâncă singur												
Poate prepara singur un sandviș												
Cunoaște spațiile locuinței / școlii și funcțiile acestora												

Utilizează corect dependențele casei, școlii												
Se deplasează singur în jurul casei/ curtea școlii												
Se deplasează singur pe stradă (la câteva străzi)												
Recunoaște indicatoarele simple de pe stradă, le respectă												

Știe numărul de telefon de acasă												
Folosește formule de adresare, mulțumire, felicitare												
Cunoaște mijloace de transport												
Știe mijloacele de transport spre școală/ casă												
Știe adresa proprie/ a școlii												
Cunoaște diferite magazine, instituții, locuri publice												
Se comportă civilizată în magazine, spații publice												
Cunoaște zile festive/ sărbători												

STIMULARE COGNITIVA

	<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>	
	E.I.	E.F.	E.I.	E.F.	E.I.	E.F.	E.I.	E.F.	E.I.	E.F.	E.I.	E.F.
Detectează și discriminează:												
a. obiecte/persoane familiare												
b. locul obișnuit al obiectelor												
c. schimbarea locului/absența unui element de la locul lui												
Realizează sarcini simple cu obiectele, la cerere												
Percepe și diferențiază după:												
-lumină-întuneric												
-culoare												
-formă												
-mărime												
-greutate												
-temperatură												
-sunet												
-gust												
-miros												
Operează analitico-sintetic:												
-recunoașteri												
-asocieri obiect-obiect, obiect-												

imagine													
-desfaceri-refaceri													
Operează prin comparații:													
-identificare obiecte identice													
-identificare elemente lipsă													
-sortări													
-serieri													
-ordonări													
Intuirea generalizărilor:													
-asocieri după un criteriu dat (în absența suportului concret)													
-clasificări incipiente													
- simbolizare													
-poate memora o acțiune													

Compară obiecte după un criteriu dat													
Ordonează obiecte după o secvență simplă													
Pune obiecte în șir crescător (mic-mai mare)													
Pune obiecte în șir descrescător (mare-mai mic)													
Apreciază global cantitatea de obiecte (mult, puțin)													
Numără obiecte în limita 0-...													
Realizează corespondența între elementele unei mulțimi (formează perechi)													
Asociază numărul cu mulțimea de obiecte corespunzătoare													
Recunoaște simbolurile numerice													
Cunoaște locul fiecărui număr în centrul 0-30													
Efectuează operații de adunare și scădere în centrul 0-30, fără trecere peste ordin													
Măsoară și compară lungimea (cu pasul, palma)													
Măsoară timpul (folosind calendarul, ceasul)													
Măsoară valoarea unui obiect cu ajutorul banilor													

Se exprimă la nivel de propoziție													
Articulează corect toate sunetele													
Folosește structura verbală entitate-atribut (măr frumos)													
Utilizează termeni referitori la om (părți corporale, îmbrăcăminte,													

încălțăminte, hrană)												
Utilizează termeni referitori la mediul familial (grade de rudenie, mobilier, obiecte de uz casnic)												
Utilizează termeni referitori la mediul școlar (denumire personal, rechizite)												
Utilizează termeni referitori la natură (legume, fructe, flori, animale, păsări, insecte)												
Redă memorizări simple												
Poartă un dialog simplu												
Povestește după imagini												
Poate relata o întâmplare												
Redă elemente grafice												
Scrie litere												
Scrie silabe și cuvinte												
Copiază un text scurt												
Scrie după dictare												
Recunoaște litere și realizează corespondența sunet-literă												
Citește silabe, cuvinte												
Citește propoziții												
Citește un text scurt												

Terapie ocupationala

	<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>		<i>An școlar</i>	
	E.I	E.F	E.I	E.F	E.I	E.F	E.I	E.F	E.I	E.F	E.I	E.F
Motricitate fină: (apucare, manipulare, rupere, presare, îndoire, modelare, etc)												
Coordonare:												
-controlul mișcărilor fine												
-coordonare bi-manuală												
-coordonare oculo-manuală												
-coordonare ochi-mână-picior												
Deosebește culoarea obiectelor (roșu, alb, negru, galben, verde, albastru, maro)												
Deosebește forma obiectelor (rotund, pătrat, triunghi)												
Deosebește mărimea obiectelor (mare, mic)												
Diferențiază lungimea obiectelor (lung, scurt)												

Localizează obiectele din spațiul apropiat (cameră, clasă)													
Se orientează în spațiu după anumite repere													
Identifică pozițiile spațiale ale unui obiect față de alt obiect (sus, jos, dreapta, stânga, pe, sub, lângă)													
Identifică pozițiile spațiale ale unui obiect în imagini (sus, jos, dreapta, stânga, pe, sub, lângă)													
Redă ordinea unor obiecte după model													
Apreciază distanța până la un reper (aproape, departe)													
Deosebește etapele unei acțiuni familiare (prima, după, ultima; început, sfârșit)													
Pune în succesiune corectă mai multe imagini referitoare la etapele unui eveniment													
Percepe durata unei acțiuni simple/mai complexe (mult, puțin)													
Cunoaște momentele zilei, prin asociere cu acțiuni proprii													
Cunoaște zilele săptămânii, prin asociere cu activități proprii													
Cunoaște anotimpurile, după anumite caracteristici													

Menține în poziție fixă coala de hârtie în timpul lucrului													
Mânuieste corect instrumentele de lucru													
Pictează/ colorează respectând reperele date													
Pictează/ colorează în contur													
Trasează pe hârtie conturul unor obiecte(după șablon)													
Desenează forme simple, figuri geometrice plane (după model)													
Desenează obiecte simple (după model)													
Execută desene decorative cu ajutorul formelor simple													
Pictează/colorează/desenează fără a se ghida după model													
Lucrează cu grijă în spațiul de lucru													

Pliază o foaie de hârtie, poate realiza un obiect din hârtie												
Rupe hârtie în bucăți mici												
Taie cu foarfeca, decupează hârtie după contur												
Lipește bucăți de hârtie/ material mărunț pe spații delimitate												
Modelează forme de plastilină, lut, cocă												
Bobinează fire groase pe un suport adecvat												
Răsucește fâșii de hârtie creponată (formează fire)												
Șnuruiește marginea unui carton cu orificii												
Înșiră mărgelile mari și mici												
Înnoadă, împletește fire												
Construiește turnuri din mai multe cuburi												
Se joacă folosind piese lego												
Potrivește incastre												
Realizează jocuri tip puzzle												

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Pofesor învățământ preșcolar, ȘOMOTZUK ANDA BIANCA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR. 2
BAIA MARE, MARAMUREȘ

I. DATE PERSONALE:

Numele preșcolarului: K. Alex

Data nașterii: 20.08.2014

Unitatea integratoare: Grădinița cu program normal nr 2 structura Grădiniței cu program prelungit
 ”Micul Prinț” Baia Mare

Grupa: Mare ”Albinuțele”

Profesor învățământ preșcolar: Danciu (Șomotyuk) Anda Bianca

Profesor de sprijin: Șomotyuk Anda Bianca

II. NIVELUL DE DEBUT CONSTAT/POSIBILITĂȚI

Diagnostic: ADHD

predominant neatent, intelect liminar, tulburări mixte ale abilităților preșcolare;

Descriere:

- Prezintă dificultăți la nivelul atenției vizuale, auditive, dar și la nivelul atenției focalizate și distributive;
- Dificultăți în menținerea atenției în sarcină;
- Memorie de lucru și de lungă durată deficitară;
- Evită sarcinile care necesită un efort mental susținut și abandonează sarcina;
- Se exprimă oral greoi, deține un vocabular redus;
- Formulează cu mari dificultăți răspunsuri la întrebări;
- Cunoaște unele cifre;
- Prezintă dificultăți la colorare (mâzgălește mult cu negru);
- Nu reușește să asculte un text al unei povești și să-și concentreze atenția asupra acestuia;
- Nu rezolvă sarcinile decât în prezența educatoarei;

III. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

A. Domeniul educațional

Perioada	Obiective urmărite	Activități desfășurate	Evaluare		Obs.
			Nivel de realizare	Metode	
Octombrie noiembrie	O1*Să formuleze propoziții scurte, clare, concise;	-exerciții de comunicare, jocuri didactice și de atenție ”Spune după mine! „Dă și tu exemplu!,, ”Fă ca și ea/ea!”	O1 50% din cazuri reușește să se exprime în propoziții simple;	Interactive Jocuri Demonstrația Exercițiul Expunerea	
	O2 * Să memoreze poezii, expresii, cuvinte din povești;	-exerciții de memorizare a poeziilor, povești create de educatoare, copii, cu început dat, povestiri -întrebări de înțelegere a textului;	O2 60% din poezie memorează, ascultă din poveste	Povestirea Expunerea Dialogul Învățarea prin cooperare	

B. Domeniul cognitiv

Perioada	Obiective urmărite	Activități desfășurate	Evaluare		Obs.
			Nivel de realizare	Metode	
Octombrie Noiembrie	O1 * Să identifice deosebirile dintre două imagini asemănătoare	-exerciții de deosebire/asemănări între 2 imagini	O1 Identifică măcar două diferențe din 4;	Jocuri "Spune unde este diferența?"	
	O2 * Să identifice obiectul diferit dintr-un grup de obiecte;	-exerciții de identificare a intrusului dintr-un grup de obiecte, motivând ce diferă;	O2 50% din cazuri identifică intrusul, chiar dacă motivația nu este corectă;	Fișe de lucru Planșe Imagini	
	O3 * Să realizeze un puzzle din cel puțin 5 piese	-recunoașterea pieselor de puzzle asamblând corect piesele	O3 50% realizează puzzleul fără ajutor;	Puzzle cu piese puține spre mai multe Jocuri: „Cine face primul puzzleul?"	
	O4 *Să identifice cifra care lipsește	-exerciții cu material individual cu cifre și material confecționat	-O4 50% identifică și recunoaște cifrele care lipsesc;	Jocuri matematice Exerciții Fișe de lucru	

C. Domeniul socio-emoțional

Perioada	Obiective urmărite	Activități desfășurate	Evaluare		Obs.
			Nivel de realizare	Metode	
Octombrie noiembrie	O1 *Să participe activ la activitățile didactice, jocuri desfășurate colaborând cu colegii;	-exersarea deprinderii de muncă în echipă de lucru;	-O1 30% reușete să participe activ;	Observarea sistematică	
	O2 *Să participe la jocurile de rol inițiate de colegi sau educatoare;	-jocuri de rol, activități, dramatizări	-O2 în 2 din 5 contexte intră în jocul de rol;	Observarea sistematică	
	O3 *Să identifice emoția trăită în diferite situații;	-jocuri didactice, povești terapeutice	-O3 în 50% din cazuri identifică emoția trăită;	Exemplul Observarea	

BIBLIOGRAFIE:

1. Curriculum pentru educație timpurie de la 3 la 5/6 ani, MECT, 2019;
2. Ezechil, I., Paiși Lăzărescu, M., „Laborator preșcolar”, ghid metodologic, Ed. V&I Integral, București, 2001.
3. L. Tătaru, A. Glava, O. Chiș, ”Piramida Cunoașterii - Repere metodice utile pentru învățământul preșcolar”, vol I, Editura Cart Educațional, Pitești, 2011.

Program de intervenție personalizat

Profesor pentru învățământ preșcolar Valentina Tănase
Liceul Tehnologic "Mihai Eminescu"- G.P.N. Pinocchio
Slobozia, Ialomița

Existența copiilor cu cerințe educaționale speciale a pus în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă. Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente: psiholog, psihopedagog, profesor consilier. Din acest motiv, în prezentarea de față nu abordez această latură a problemei. Ceea ce revine cadrului diactice va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activități suplimentare (aditive la programa școlară) în sălile de clasă. Consider că nu există ” rețete ” pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie. Integrarea copiilor cu CES conferă instituției școlare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluției din societatea contemporană și să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Numele și prenumele beneficiarului:

Data și locul nașterii:

Domiciliul:

Grădinița cu Program Normal „Pinocchio”

Prof. învă. Preșcolar: Tănase Valentina

Problemele cu care se confruntă copilul:

Conform certificatului de încadrare a copilului cu dizabilități în grad de handicap având:

- deficiențe/ afectări: asociate
- grad de handicap grav;
- tulburări/ dificultăți de învățare: retard în dezvoltarea gestului grafic, stereotipii motorii.

Din punct de vedere logopedic:

- întârziere în dezvoltarea limbajului
- interacțiune verbală absentă cu adulții și copiii,tendință de izolare,
- posibilitate redusă de a participa la activități împreună cu copiii,
- putere de concentrare redusă

Priorități pentru perioada MARTIE 2022-IUNIE 2022

- educarea limbajului ca formă(pronunția)
- educarea limbajului ca utilizare(folosirea limbajului ca mijloc de comunicare și cunoaștere),
- formarea abilității de interacțiune cu persoanele din jur.

Structura programului de intervenție personalizat

Obiective	Conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Perioada de intervenție	Criterii minimale de apreciere a progresului	Metode și instrumente de evaluare
Dezvoltarea mobilității corporale	I.METODE ȘI PROCEDEE CU CARACTER GENERAL 1.Gimnastica și miogimnastica corpului și a organelor care participă la realizarea pronunției. -gimnastică generală:-exerciții de mers, exerciții de brațe,exerciții pentru trunchi, mișcări ale capului; -miogimnastica:-exerciții pentru dezvoltarea mobilității feței:ridicarea obrazilor și colțurilor gurii,încrețirea și descrețirea frunții umflarea baloanelor,suflăm aer rece și aer cald,suptul și umflarea obrazilor; -dezvoltarea motricității mandibulare:gura mare,închidem și deschidem de mai multe ori,mișcăm bărbia stânga-dreapta,înainte și înapoi,mestecăm; -exerciții pentru dezvoltarea motricității labiale:trimitem un sărut,strângem buzele,suflăm aerul cu putere,rotunjim buzele-U,tragem spre urechi-I,pronunțăm repede silabe:oc,oc,oc..uc,uc,uc.....,fluierăm. -exerciții pentru dezvoltarea motricității linguale:deschidem gura-scoatem limba,o retragem,limba jos și limba sus,ne lingem pe buze,întindem rujul pe buze,apăsăm limba în spatele dinților,lipim limba de cerul gurii și o desprindem cu zgomot,împingem cu limba în obraz(bombonica) 2.Educarea respirației și a echilibrului dintre inspir și expir: inspirații și expirații pe gură, inspirații pe gură-expirații pe nas,inspirație scurtă,expirație lungă,inspirație profundă și expirație reținută până la 30 sec.,inspirație profundă și expirație prelungită prin numărare,suflam în lumânare,aburim oglinda imitarea respirației câinelui;onomatopee... 3.Educarea auzului fonemic:-imitarea onomatopeelor,jocuri de repetare a ritmului (bătăi din palme,palmele pe genunchi,bătăi în masă...) II.METODE ȘI PROCEDEE SPECIFIC LOGOPEDICE 1.Silabe bilabiale,dentale,labiodentale,palatale; Pa,pe,pi,po,pu;ba,be,bi,bo,bu,ma,me,mi,mo,mu	Demonstrați a Explicația Exercițiul Jocul	2021	-execută corect exercițiile -execută independent exercițiile	Observația Aprecieri verbale Recompense
Dezvoltarea mobilității fonoarticulatorii				execută corect exercițiile -execută independent exercițiile	Observația Aprecieri verbale Recompense
Educarea respirației corecte		Demonstrați a Explicația Exercițiul		-execută corect exercițiile	Observația Aprecieri verbale Recompense
Educarea auzului fonemic		Demonstrați a Explicația Exercițiul Jocul		-imită corect onomatopee -imită cu ajutor onomatopee	Aprecieri verbale Recompense
		Demonstrați			

SILABE DESCHISE	Ta,te,ti,to,tu;da,de,di,do,du,na,ne,ni,no,nu La,le,li,lo,lu,fa,fe,fi,fo,fu,va,ve,vi,vo,vu Cuvinte formate din silabe duble:papa,pipi, Pepe...baba,bebe,mama,meme,mimi,tata... 2.Asocierea a două silabe:pa-pu,pa-pi,po-pa, pi-po,la-li,co-ca.... Cuvinte formate din 2 silabe cu vocale diferite: bobu,pipa,buba,dida,nani,nina,lila,... 3.Propoziții :Bebe papă,Mami pupă,Coca nani.. Silabe cu consoane cu locuri de articulare diferite:pa-ta,ca-pa,pa-ca,ca-na,ca-sa,ba-da... Cuvinte bisilabice formate cu consoane cu locuri de articulare diferite:patu,pune,masa, mică,podu,nuca,vaca,mâna,... Propoziții :Dana bate toba,Fata pune masa,Lili e mică...	a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul		-imită singur,la comandă, -pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă -pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă	Aprecieri verbale Recompens e Fișe de evaluare Aprecieri verbale Aprecieri verbale Recompens e Fișe de evaluare Aprecieri verbale Recompens e
SILABE INVERSE	4.Silabe inverse:am,om,um,em,at,ot,ut,au,ou, ac,oc,uc,ic,as,os,us.... Cuvinte monosilabice formate din silabe inverse:am,om,ac,os,un,au... Propoziții:Am un ac.Am un os....	Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul		-pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă	Aprecieri verbale Recompens e
SILABE ÎNCHISE	5.Silabe închise:pom,pum,pam,pac,poc,puc, Mac,moc,mic,cam,com,cum,ban,bun... Cuvinte formate din silabe închise:pom,mac, Pat,toc,tac,cot,lup,dan,lac,loc,sac,bec,... Propoziții :Pun un pom.Mă duc la lac.Dan e bun.....	Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul		-pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă	Aprecieri verbale Recompens e
SILABE ÎNCHISE+ SILABE DESCHISE	6.Silabe închise+deschise:ta-tac,co-pom,ba- ton,to-moc...ban-că,ban-dă,.. Cuvinte formate din silabe închise și deschise: Dulap,capac,boboc,pitic,balon,cocoș,muncă,mi nte, Palmă,calcă,lapte,lampă,lemne,pungă... Propoziții :Am un balon.Bebe e pitic.Baba calcă.Vaca dă lapte.	Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul		-pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă	Aprecieri verbale Recompens e
PĂRȚILE CORPULUI	7.Părțile corpului:ochi,nas,cap,gură,limbă,dinți,... Sprâncene,frunte,bărbie,obraji,urechi.... Familia mea:mama,tata,frate,soră,mamaie,tataie...	Demonstrați a Exercițiul Jetoane Jucării Jocul		-pronunță prin imitație -pronunță singur, la comandă	Aprecieri verbale Recompens e

Rolul și modul de implicare a părinților în program.

Părinții vor fi înștiințați de evoluția copilului, vor primi fișe cu serii de silabe, cuvinte sau alte exerciții pe care să le repete cu copilul dacă va fi cazul. Vor fi rugați să acorde mai multă atenție conversației antrenând și copilul.

Evaluare periodică.

Obiective realizate: în perioada MARTIE 2022-IUNIE 2022

Dificultăți întâmpinate:

Metode cu impact ridicat: -pozitive-
-negative-

Revizuirea programului de intervenție educațional-terapeutică.

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu Jiu
Str.Dumbrava nr.34, c.p. 210108, Gorj
Tel/fax: 0253 226289 sau 0353 407014

**Aprobat, responsabil comisie metodică,
Bogdan Roxana
Baiu Nicu**

**Aprobat,
Director C.S.E.I. Tg-Jiu,**

PROGRAM DE INTERVENTIE PERSONALIZAT

I. INFORMATII DE BAZA

Numele si prenumele: T.T

Data nasterii: 29.04.2014

Clasa-a- II-a B

Scoala: Generala "Voievod Litovoi" Tg-Jiu

Date despre familie:

-Mama :DANIELA IONELA

-Tata : FLORICA

Ionela provine dintr-o familie cu mai multi frati ,avand o situatie materiala precara,de subzistenta

Echipa de interventie:

-invatator :C. M

-cadru didactic de sprijin : **TĂNĂȘOIU MONICA-VASILA**

-consilier : H. V

Data de initiere a programului: septembrie, 2021

Durata de desfasurare a programului de interventie: pana la sfarsitul anului scolar;

II. STAREA ACTUALA A ELEVULUI :

COMPORTAMENT COGNITIV:

Limbaj si comunicare:

Nu recunoaste literele de tipar,nu identifica sunetul initial dintr-un cuvant;nu pronunta sunetele si cuvintele.

Vocabularul utilizat este foarte sarac,prezinta dificultati in procesul de integrare sociala din cauza slabei intelegeri a vorbirii .

MATEMATICA:

Deprinderi de numeratie corecta in concentrul(0-3); nu recunoaste cifrele. Nu face calcule cu cifre;nu face corelatia intre cifra- cantitate;nu recunoaste culorile;nu recunoaste figurile geometrice prezentate

AUTONOMIE PERSONALA SI SOCIALA:

ARIA DE AUTOSERVIRE:

Nu cunoaste schema corporala proprie,nu are deprinderi de igiena personala, nu indeplineste actiunile din regimul zilnic.

ARIA DE SOCIALIZARE:

Nu rezolva sarcinile de lucru nici cu sprijin, nu se implica in activitatile de grup,este interiorizat; poarta mici discutii doar cu persoanele pe care le simte apropiate.

Prezintă dificultăți de colaborare și de stabilire a unor relații interpersonale datorate imaturității sociale-afective..

PSIHOMOTRICITATE:

Conduitele motrice de bază sunt normal dezvoltate, eleva înregistrând o normală coordonare dinamică segmentară (coordonarea membrelor superioare; coordonarea ochi-mână-picioară) și o coordonare dinamică generală în parametri normali (deprinderi motrice de bază-mers, alergare, sărituri; echilibrul static și dinamic; ritmul general)

Are parțial noțiuni de formă, culoare, constantă (rotund, oval, moale, aspru, identificarea parțială a culorilor)

Slabe noțiuni de direcție și orientare în spațiu (sus-jos, înainte-înapoi, aproape-depart, lateral, stânga-dreapta)

Orientarea, organizarea și structurarea temporală este alterată, aparând dese confuzii.

Execută mișcări/acțiuni după comandă verbală, execută mișcări/acțiuni după autocomandă sau după comenzi interpersonale.

Nu cunoaște corpul uman, nu identificând schema corporală proprie și a partenerului.

Din punct de vedere cognitiv prezintă lentitudine generală.

Din punct de vedere afectiv prezintă emotivitate, timiditate, nonconformism.

Manifestă un nivel scăzut de organizare a motricității și a coordonării mișcărilor fine ale mâinii cu efecte directe asupra actului grafic.

EVALUARE INITIAȚĂ:

Instrumente folosite în evaluare:

- fișă de obs. Psihopedagogică
- observația spontană și de grup
- convorbirea

-probe curriculare

DIAGNOSTIC:

-medical: clinic sănătos

-psihopedagogic: dificultăți de învățare

-pedagogic: nu face față cerințelor educaționale la clasă

Capacități, competențe, abilități, puncte slabe, nevoi

- Dezvoltare fizică bună
- Nu are abilități de natură tehnologică
- Nu reține decât cu material concret, prin reluări permanente
- Nu comunică cu ușurință în propoziții
- Lucrează cu dificultate la matematică, doar cu material concret.
- Nu face calcule orale;
- Memoria și atenția sunt foarte scăzute
- Imaginația lipsește, fiind ancorat în prezent
- Nu face corelații, lipsă de gândire logică
- Transcrie și face copii cu foarte multe greșeli și extrem de urate, ilizibile;
- Are nevoie de atenție din partea părinților, colegilor, a cadrului didactic
- Permanent are nevoie de sprijin

Obiective pe termen lung

1. Dezvoltarea abilităților de citit-scriș prin utilizarea unor cuvinte uzuale, a textelor citite, cunoscute
2. Dezvoltarea abilităților de calcul matematic în centrul 0-100 fără și cu suport concret
3. Dezvoltarea abilităților de relaționare și a comportamentelor emoționale
4. Dezvoltarea unor competențe ale intelectului (memorare, gândire logică, stabilirea de relații cauză-efect)

Domenii de intervenție recomandate pentru elev:

Domeniul cognitiv

Obiective pe termen scurt	Metode și mijloace didactice	Perioada de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
Limba romana				
Să identifice literele mari de tipar ale alfabetului Să citească cuvinte din 2-3 silabe	• Exerciții și jocuri de dezvoltare a auzului fonematic, de conștientizare a legăturii între fonem și semnul grafic corespunzător • Să „citească” imagini și să depisteze sunetele inițiale • Să identifice litere într-o ordine aleatorie	6 luni, cu prelungire după caz	Identifică și recunoaște literele Depistează sunetele inițiale Diferențiază literele mari de cele mici	Evaluarea orală va alterna cu cea scrisă, eleva transcrie și copiază destul de corect. Pentru fixare se vor relua de mai multe ori anumite litere. Aprecieri stimulative Evaluare cu mai multe reveniri și cu reactualizarea legăturii între grup și sunet
Matematica				
Să scrie numere în concentrul 0-10 Să efectueze operații 0-10	• Să recunoască sistemul pozițional de scriere a numerelor formate din ZU • Să numere în ordine crescătoare • Să recunoască locul unui număr într-un șir(vecinii) • Să compare numere vecine • Să scrie numere dictate		Citește numerele Numără crescător Compară și numește vecinii Scrie numerele dictate	Evaluări curente formative Probe scrise, fișe de lucru
Cunoasterea mediului				
Să denumească părțile componente ale corpului omenesc, al unui animal, ale unei plante Să diferențieze corpuri	• Exerciții de denumire a părților propriului corp, pe mulaje, ale unei plante sau animal • Exerciții de rec a acestora în desene sau imagini • Exerciții de desenare a acestora • Exerciții de exprimare a rolului fiecărei părți componente • Să stabilească relații între		Denumeste și recunoaște. Le desenează după model și din imaginație Recunoaște și	Evaluări orale Evaluări orale

Să enunțe zilele săptămânii, lunile anului și anotimpurile Să deruleze experimente simple Să identifice efecte ale activității omului asupra mediului	plante și animale • Exerciții de observare a corpurilor • Exerciții de recunoaștere a corpurilor solide, lichide și gazoase • Exerciții de enumerare a anotimpurilor • Ex de identificare a anotimpurilor după caracteristici • Exerciții de enumerare a zilelor săptămânii, a lunilor anului • Să observe trans din mediu • Să măsoare creșterea unei plante, să estimeze creșterea unui animal • Să stabilească îmbrăcămintea adecvată unui anotimp • Să identifice condiții de menținere a unui corp sănătos • Stabilirea unor reguli de conduită corectă asupra mediului		denumeste corpuri Enumeră anotimpurile, zilele săptămânii, cu sprijin din partea învățătorului	Evaluări orale Act practică Act practică

Domeniul de intervenție : **Socio-afectiv – emoțional**

Obiectivele	Metode și mijloace didactice	Perioada de timp	Criterii de evaluare	Metode și instrumente de evaluare
Să colaboreze cu colegii în rezolvarea unor sarcini de grup Să participe la jocuri de echipă (la ora de educație fizică)	• Încadrarea elevului într-un grup de lucru (periodic) și încredințarea unor sarcini pe măsură • Exprimarea unei opinii, păreri asupra unor lucruri cunoscute elevului • Povestirea unor fapte, întâmplări personale • Să respecte voluntar regulile jocului • Să-și aducă contribuția la câștigarea unei întreceri, îndeplinirea unor sarcini		Desenează Colaborează, discută Povestește Se integrează în grupul de joacă	Activitate practică Evaluări orale Activități practice (sportive)

CONCLUZII

.....
.....
.....
.....
.....

RECOMANDARI:

ABORDAREA COMPLEXĂ A FENOMENULUI INTEGRĂRII SOCIALE A COPIILOR CU CES

Prof. psihologie Tănăsioiu Monica-Vasila-C.S.E.I –Tg.Jiu/Gorj

Adaptarea socială constă în potrivirea unei persoane cu mediul, în acordul dintre conduita personală și modelele de conduită caracteristice ambianței, în echilibrul dintre asimilare și acomodare socială. Deci, adaptarea socială este procesul prin care o persoană sau un grup social devine capabilă (capabil) să trăiască într-un nou mediu social, ajustându-și comportamentul la cerințele mediului vieții sociale. Ea se produce în raport cu un mediu nou, schimbat, indicatorul reușitei fiind faptul că subiectul se simte ca „acasă”, iar pentru ceilalți nu mai este străin.

Integrarea socială prezintă o cuprindere, asimilare, închidere într-un tot a unui element care devine parte componentă a întregului și dobândește proprietăți specifice rezultate din interacțiunea și interdependența cu celelalte părți componente. Actul integrării nu poate fi realizat în totalitate dacă nu este precedat de o adaptare privită ca un proces anterior și pregătitor integrării. Adaptarea solicită conformare, acceptare, în timp ce integrarea presupune modificări, însușirea, asimilarea unor norme și valori.

Adaptarea școlară este o formă specifică a adaptării realizată într-un context instituțional (școala). În acest sens, adaptarea copilului implică acțiunea de modificare, de ajustare, de transformare a copilului pentru a deveni „apt pentru” (școală), „capabil de” (a face față cerințelor instructiv-educative) și de a fi „compatibil” (sub aspectul disponibilităților bio-psiho-sociale), „în acord cu” (normele și regulile pretinse de programă). Începe adaptarea pedagogică și relațională.

Adaptarea pedagogică are ca efect interiorizarea unor valori care induc constituirea unor scheme comportamentale aflate în concordanță cu normele sociale, după cum, la rândul său, adaptarea relațională creează cadrul favorabil pentru realizarea obiectivelor pedagogice, deci pentru o bună adaptare pedagogică. Adaptarea pedagogică este o condiție importantă pentru integrarea școlară.

Adaptarea relațională, ca parte a adaptării psihosociale, se referă la capacitatea elevului de a relaționa cu profesorul și cu ceilalți elevi și de a interioriza normele școlare și valorile sociale acceptate. Cu alte cuvinte, exprimă orientarea și stabilitatea atitudinilor elevului față de ambianța școlară. Adaptarea relațională semnifică integrarea elevului în grupul școlar.

Sintagma „cerințe educaționale speciale” (CES) se referă la anumite caracteristici, particularități prezente în plan educativ la anumite categorii de persoane, care sunt consecutive unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, senzorială, psihomotorie, fiziologică etc. sau determinate de dificultăți de învățare, tulburări comportamentale sau apărute ca urmare a unor condiții psihoafective, socioeconomice sau de altă natură care influențează dezvoltarea psihointelectuală a copilului (cum ar fi absența mediului familial, condițiile de viață precare, anumite particularități ale personalității copilului etc.).

Adaptarea psihosocială și școlară a elevilor cu CES este o adaptare la întregul sistem de activități și condiții în cadrul instituției de învățământ. Adaptarea școlară ca parte integrantă a celei psihosociale se axează pe adaptarea la activitatea de învățare și, ca orice adaptare, se realizează tot prin învățare.

Gradul de adaptare a acestor copii la activitatea școlară denotă capacitatea și trebuințele lor de a cunoaște și de a asimila valențele instructiv-educative, concomitent cu dorința de a se modela în sensul acestora, acest grad măsurând și integrarea socială și școlară a copilului cu CES.

În experiment au fost implicate trei categorii de subiecți: copii cu CES dezinstituționalizați, copii cu CES educați în familie și copii cu CES instituționalizați.

Prin aplicarea criteriilor de selecție instituțiilor de învățământ au fost selectate pentru experiment 15 instituții de învățământ din mun. Târgu Jiu și județul Gorj. Ulterior au fost formate grupurile experimentale E1 – 26 copii cu CES care se educă în familie și E2 – 24 copii dezinstituționalizați au fost selectați din aceste 15 instituții de învățământ. Totodată pentru eșantionul de control au fost identificați 12 copii instituționalizați la momentul derulării cercetării.

Demersul diagnostic a avut drept scop determinarea nivelului de integrare socială a copiilor cu CES dezinstituționalizați, instituționalizați în instituții de învățământ general și educați în familie (care n-au fost instituționalizați în școli speciale) precum și a gradului de influență a factorilor psihosociali asupra acestui proces.

Rezultatele observațiilor în baza Hărții lui L.Stott, scala– dificultăți de înțelegere (aplicată către diriginții de clasă)

Analiza acestor rezultate ne permite să constatăm că copiii cu CES au mai mari probleme privind actul de învățare: la majoritatea din ei cunoștințele nu corespund vârstei, copiii de vârstă mică nu au abilități de citit/scriș și de matematică elementară. Un număr mare de copii n-au manifestat niciodată interes față de învățare; unii copii periodic/fragmentar manifestau activism, însă acesta foarte repede se epuiza; abordarea copiilor cu CES ca pe copii imaturi/cu probleme de către clasa de elevi influența în mare parte negativ capacitățile lor de învățare; sau acești copii (cu CES) erau indiferenți față de modul în care sunt tratați.

Totodată, am constatat că, copii cu CES educați în familie manifestă rezultate mai bune pe dimensiunea "activitatea de învățare" în raport cu rezultatele copiilor dezinstituționalizați și celor instituționalizați, ceea ce se datorează următoarelor factori: susținerea permanentă și ajutorul părinților în realizarea sarcinilor de învățare; rezolvarea împreună cu părinții a dificultăților aparente în procesul de studiere a unei sau altei teme; mai mare încredere în forțele proprii; lipsa experiențelor negative pe dimensiunea dată, pe care o au deseori copii dezinstituționalizați; interesul față de învățare este mai înalt, susținut și de părinți.

Analiza datelor în mare parte confirmă rezultatele obținute în baza scalei de evaluare a integrării sociale în școală. Aceasta se referă la următoarele compartimente: nu îndeplinește sarcinile date de profesor sau îndeplinește doar în cazul în care este supravegheat; deranjează alți copii să se joace, să învețe; preferă să stea singur; nu manifestă inițiativă etc. În același timp, în baza observărilor au fost identificate comportamente ale acestor copii care la prima vedere greu sunt de explicat. Astfel, 85% din copii nu privesc în ochii partenerului; 92% din copii realizează sarcini doar când se insistă și sunt supravegheați. Însă doar 37% din copii pot lua cărți sau alte lucruri străine; 18% pot minți; 55% evită comunicarea cu profesorul.

Psihologii școlari .profesorii de sprijin/itinerant vor monitoriza permanent procesele de integrare a copiilor cu CES în instituțiile de învățământ oferind consiliere copiilor, părinților, cadrelor didactice, diriginților

ÎMPREUNĂ PENTRU COPIII NOȘTRI

Prof.înv.preșc.Tinca Ionela

Prof.înv.preșc.Filip Gabriela

G.P.P.Lumea Copiilor,Topoloveni

Incluziunea copiilor cu CES în programul școlii este facilitată de realizarea parteneriatului între părinți și școala.

Părinții sunt parteneri în educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copilul lor, ei furnizând informații despre specificul dizabilității școlarului, precum și date despre contextul de dezvoltare a acestuia. Părinții informează și despre factorii de influență negativi care ar trebui evitați (fobii, neplăceri, stresuri, stimuli negativi, care determină inhibarea/izolarea copiilor etc.). Ei sunt persoanele care cunosc cel mai bine copilul și constituie o bună sursă de consultanță pentru cei care lucrează cu copiii lor (cadre didactice, specialiști –medici, kinetoterapeuți, defectologi, ergoterapeuți etc.) și sunt principalii susținători ai copilului.

Părinții trebuie să se implice în activitatea copilului în afara casei și să-i încurajeze și pe ceilalți părinți să se alăture. Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copilului sunt fundamentale pentru reușita participării la școală.

La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilități, gradul de interes și de colaborare a părinților cu școala este cel mai adesea direct proporțional cu rezultatele obținute de copiii. Psihopedagogia modernă, centrată pe copil se bazează pe convingerea că familia este primul educator și cu cel mai mare potențial de modelare. Familiile copiilor cu CES sunt adesea responsabile de copiii lor tot restul vieții.

Toate intervențiile ar trebui să plece de la presupunerea că nu părinții sunt cauza dizabilităților copiilor lor - se are în vedere aici riscul blamării părinților pentru dizabilitățile copiilor lor.

Cadrele didactice ar trebui să aplice criteriul „cele mai puțin periculoase presupuneri“. De exemplu, dacă un program educațional utilizat de un părinte a fost ineficient, aceasta s-a întâmplat pentru că programul a fost ineficient și nu că familia a aplicat necorespunzător acest program. O explicație completă a dificultăților copilului la școală este esențială pentru părinți.

Nici un specialist sau cadru didactic nu ar trebui să spună părinților că „nu mai este nimic de făcut“ pentru copilul lor.

Programele de intervenție și sprijin ar trebui să implice familiile la maximum. Ele ar trebui să fie construite astfel, încât să satisfacă nevoile copilului în contextul larg al nevoilor familiei.

Părinții ar trebui să fie recunoscuți ca fiind cei mai potriviți în relatarea istoriei, comportamentului și nevoilor copilului. Ei ar trebui să aibă acces total la toate informațiile educaționale și la „diagnosticele“ copilului.

I. CE ÎNSEAMNĂ IMPLICAREA PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIE?

De ce să-i implicăm pe părinți în viața școlii?

Există numeroase argumente furnizate de cercetări realizate asupra efectului implicării părinților în educație. Cercetările au demonstrat că:

- în toate cazurile, implicarea s-a dovedit benefică pentru educația copiilor;
- implicarea activă are un impact considerabil mai mare decât cea pasivă (prin *implicarea pasivă* înțelegând semnarea înștiințărilor primite de la școală sau faptul că părinții se asigură că copiii au toate rechizitele necesare, atunci când pleacă de acasă; prin *implicare activă* înțelegem sprijinirea activităților de la școală și ajutor în sala de clasă);
- cu cât implicarea se manifestă mai devreme, cu atât mai bine;
- părinții care primesc sprijin și sunt formați de către școală induc copiilor lor rezultate mai bune decât aceia care nu urmează același proces;
- implicarea părinților are, de asemenea, un efect pozitiv asupra atitudinii și asupra comportamentului copiilor;
- părinții tind să creadă că nu au nici o importanță, dar sunt întotdeauna surprinși de cât de mult contează implicarea lor, indiferent de abilitățile lor intelectuale sau de statutul lor social;
- **grupurile dezavantajate** sunt întotdeauna sub-reprezentate la școală; cercetările arată că într-adevăr, copiii dezavantajați au cel mai mult de câștigat de pe urma implicării părinților;
- eforturile școlilor cu cel mai mare succes în implicarea părinților sunt acelea care le oferă o gamă largă de activități în care pot interveni.

Există și beneficii care, în afară de performanțele crescute ale copiilor, par a fi generate de implicarea părinților an conducerea școlii. Acestea includ:

- eliminarea supozițiilor greșite pe care le pot avea părinții despre personalul școlii și invers, cu privire la motive, atitudini, intenții și abilități;
- creșterea abilităților părinților de a juca rolul de ansamblu de resurse pentru dezvoltarea academică, socială și psihologică a copiilor lor, cu potențial de influență pe termen mult mai lung (datorită unei interacțiuni continue cu copiii lor de-a lungul timpului);
- dezvoltarea propriilor abilități se a încrederii în sine a părinților, încurajând uneori continuarea propriei educații și obținerea unui loc de muncă mai bun, oferind astfel copiilor lor modele mai bune;
- dezvoltarea calității părinților de susținători ai școlii în cadrul comunității.

De ce se implică părinții?

- cred că ar trebui să fie implicați – acolo unde părinții nu au această atitudine, implicarea lor va fi intensificată dacă vor fi încurajați să înțeleagă că au dreptul să fie implicați;
- cred că implicarea lor va avea un efect pozitiv asupra educației copiilor – părinții trebuie convinși că, într-adevăr, așa stau lucrurile;
- școala pune la dispoziție o gamă largă de oportunități pentru ca părinții să se implice.

Instituirea unei implicări eficiente a părinților în activitățile școlii.

Cercetătorii au identificat *lipsa planificării și lipsa înțelegerii reciproce* ca fiind cele mai mari obstacole în calea unei implicări eficiente a părinților. Personalul școlii care dorește să instituie programe eficiente de implicare a părinților în viața instituției, va trebui să manifeste atât o atitudine deschisă, cât și o bună organizare în eforturile sale de obținere a participării părinților.

Cele mai eficiente eforturi de implicare a părinților sunt acelea care oferă acestora o *varietate de roluri* în contextul unui proces bine organizat și pe termen lung. Părinții vor avea nevoie să poată alege dintr-o serie de activități care se adaptează unor programe, preferințe și capacități diferite. Ca parte a procesului de planificare, va fi necesar ca administratorii și cadrele didactice să-și evalueze propria disponibilitate față de implicarea părinților și să stabilească modul în care ei doresc să îi implice și să facă uz de ajutorul lor.

IMPLICAREA INFORMALĂ poate însemna:

- părintele vine la școală să discute despre progresul copilului său;
- părintele participă la o activitate organizată de școală, cum ar fi un matineu;
- părintele acționează ca voluntar în sala de clasă;
- părintele acționează ca voluntar la organizarea unui eveniment, de tipul matineului sau concursului, sau competițiilor sportive etc.

IMPLICAREA FORMALĂ poate însemna:

- participarea la activitățile unui grup de lucru din școală sau ale unui comitet, la nivelul căruia se iau decizii care privesc școala/ clasa, cum ar fi:
  - ☐ Consiliul părinților pe școală;
  - ☐ Consiliul de administrație;
  - ☐ Grupul de sprijin al unui proiect;
  - ☐ Un grup de lucru din școală care se ocupă de diverse aspecte, cum ar fi, de exemplu, întreținerea clădirii etc.

Cum ne pot ajuta părinții la școală?

Folosirea părinților ca **voluntari** la școală este o modalitate excelentă de a-i implica pe aceștia în viața școlii și o cale potrivită de a suplini resursele umane ale instituției pentru acele componente pentru care nu este necesară prezența unui cadru didactic calificat. Comitetele de părinți sunt resurse semnificative pentru orice școală.

Părinții – voluntari în activitățile școlii

În sala de clasă:

Părinții pot veni la școală să-i ajute pe copii la diverse activități care implică abilități de viață sau sociale, cum ar fi schimbarea pentru ora de educație fizică și plimbări, excursii, legarea șireturilor și încheierea nasturilor, spălarea mâinilor înainte de masă sau după ce au folosit toaleta etc.;

- Părinții îi pot asculta pe copii când recită poezii, interpretează un cântec sau se joacă, pot să se joace împreună jocuri de recunoaștere a literelor sau într-un joc dinamic, pot pregăti ora de desen etc.;

Modalitățile de stimulare a implicării familiei la nivelul clasei de copii/școlii:

• Invitarea părinților în activități la clasă poate înlesni o experiență pozitivă prin:

- - selectarea unei activități care poate fi demonstrată ușor;
- - angajarea părinților să lucreze doar cu grupuri mici de copii (2-3);
- - încurajarea bunei dispoziții, a unei atmosfere relaxante;
- - evitarea declarării de învingători;
- - consilierea în îndrumarea comportamentului copiilor.

În concluzie:

Pentru realizarea parteneriatului cu părinții este esențial ca:

- părinții să fie priviți ca participanți activi care pot aduce o contribuție reală și valoroasă la educarea copiilor lor;
- părinții să fie parte la adoptarea deciziilor privitoare la copiii lor; - să se recunoască și să se aprecieze informațiile date de părinți referitoare la copiii lor;
- să se valorifice aceste informații și să se utilizeze în completarea informațiilor profesionale;
- responsabilitatea să fie împărțită între părinți și educator.

BIBLIOGRAFIE

1. Acces la educație a copiilor cu cerințe educative speciale, Ministerul Educației și Cercetării, București, Mai 2004
2. Anca Maria, METODE SI TEHNICI DE EVALUARE A COPIILOR CU CES, Editura, Presa Universitară Clujeana, 2007.
3. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. Metode interactive de grup, Ed. Arves, București, 2007.
4. Bunesu, G. , Alecu, G. , Badea, D. , Educația părinților, Strategii și programe, E.D.P., București, 1997
5. Cristea, S., Dicționar de pedagogie, Chișinău-București, Grupul editorial Litera-Eitera Internațional, 2002.
6. Cucoș C. Pedagogie, Ed. Polirom, 2006.
7. Coman, S. (coordonator), Parteneriat în educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale, Editura Spiru Haret, Iași, 2001

**PROGRAMA ADAPTATĂ
EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
ELEV CES_O. G.
CLASA a VI-a**

**Profesor Vasile Tranulea
Școala Gimnazială „Panait Cerna” Cerna**

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Utilizarea efectelor favorabile ale educației fizice și sportului în practicarea constantă a exercițiilor fizice, pentru optimizarea stării de sănătate*
- 2. Utilizarea achizițiilor specifice educației fizice și sportului în vederea propriei dezvoltări fizice armonioase și a capacității motrice*
- 3. Demonstrarea unui comportament adecvat regulilor specifice, pe parcursul organizării, practicării și participării ca spectator la activitățile de educație fizică și sport*

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- 1. Utilizarea efectelor favorabile ale educației fizice și sportului în practicarea constantă a exercițiilor fizice, pentru optimizarea stării de sănătate*

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1. Operarea cu indicatorii fiziologici de bază ai stării de sănătate specifici vârstei și genului	- determinarea propriilor parametri morfologici și funcționali, - compararea valorilor indicilor fiziologici proprii cu valorile normale specifice vârstei și genului.
1.2. Aplicarea, pe parcursul activităților de educație fizică, a măsurilor de prevenire a influențelor nocive ale factorilor de mediu	- prestarea eforturilor în condiții igienice, - adoptarea adecvată a tipului de respirație în funcție de temperatura mediului.

- 2. Utilizarea achizițiilor specifice educației fizice și sportului în vederea propriei dezvoltări fizice armonioase și a capacității motrice*

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
2.1. Utilizarea termenilor specifici dezvoltării fizice armonioase	- determinarea propriilor parametri morfologici și funcționali. - compararea valorilor indicilor fiziologici proprii cu valorile normale specifice vârstei și genului.
2.2. Caracterizarea generală a propriei dezvoltări fizice	- studiul la oglindă, din față și din profil, a posturii corporale globale . - compararea posturii corporale globale personale cu modelele prezentate (planșe, filme, diapozitive) . - determinarea înălțimii și greutateii corpului și calcularea unui indice de nutriție. - verificarea pozițiilor și aspectelor principalelor

	segmente ale corpului și compararea cu modelele prezentate.
2.3. Efectuarea exercițiilor simple pentru dezvoltarea calităților motrice de bază	- efectuarea exercițiilor specifice de dezvoltare a calităților motrice - parcurgerea de trasee aplicative specifice dezvoltării calităților motrice. - realizarea pregătirii specifice a organismului pentru prestarea fiecărui tip de efort - respectarea în execuții a parametrilor specifici fiecărei calități motrice . - participarea la întreceri de viteză, de forță, de îndemânare/capacități coordinative și de rezistență.
2.4. Executarea de procedee tehnice în structuri motrice specifice disciplinelor sportive studiate	- exersarea procedeelor tehnice structurate în structuri progresive ca și complexitate - exersarea unor structuri motrice proprii disciplinelor sportive, sub formă de întrecere/concurs. - exersarea acțiunilor motrice, specifice disciplinelor sportive studiate, în condiții variate - efectuarea acțiunilor tehnico-tactice în condițiile respectării unor prevederi regulamentare simplificate.

3. Demonstrarea unui comportament adecvat regulilor specifice, pe parcursul organizării, practicării și participării ca spectator la activitățile de educație fizică și sport

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1. Operarea cu indicatorii fiziologici de bază ai stării de sănătate specifice vârstei și genului 3.1. Îndeplinirea de sarcini de organizare în efectuarea unor elemente de gimnastică	- îndeplinirea rolului de responsabil de grup în organizarea exersării pe grupe la gimnastică acrobatică – primirea și oferirea asistenței și sprijinului în relația cu un coleg, în efectuarea elementelor acrobatice cu un grad crescut de dificultate. - aprecierea evoluției colegilor de grupă, la executarea elementelor, liniilor și a exercițiului acrobatic liber ales – recepționarea greșelilor de execuție semnalate și luarea măsurilor de corectare a acestora.
3.2. Aplicarea pe parcursul activităților a prevederilor regulamentare, în condițiile adaptării acestora	Efectuarea execuțiilor potrivit condițiilor create de adaptare a prevederilor regulamentare oficiale. – utilizarea eficientă a posibilităților create de adaptare a regulilor oficiale. – realizarea, în timp, a unor execuții în condiții cât mai apropiate de prevederile regulamentare oficiale. – observarea și semnalarea încălcării regulilor adaptate de către partenerii de activitate.
3.3. Evaluarea propriului randament în	- evaluarea eficienței acțiunilor proprii în realizarea rezultatului pozitiv al grupului. - evaluarea eficienței acțiunilor proprii în realizarea rezultatului negativ al

activitățile sportive	grupului - analiza contribuției personale la realizarea scorului general al întrecerii/concursului. - analiza cauzelor randamentului scăzut al acțiunilor proprii.

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Elemente de conținut
1. Organizare a activităților motrice	- trecerea din coloană câte unu în coloană câte doi- câte trei și câte patru și revenire în formația inițială, - trecerea din linie pe un rând, în linie pe 2-3 rânduri și revenire în formația inițială.
2. Dezvoltare fizică armonioasă	- postura corectă în pozițiile de bază și în acțiuni motrice variate - reflexul de postură corectă - tonicitatea și troficitatea musculaturii: - <i>membrelor superioare</i> - <i>toracelui</i> - <i>abdomenului</i> - <i>membrelor inferioare</i> - mobilitate și stabilitate articulară - complexe de exerciții pentru dezvoltare fizică armonioasă (libere, cu obiecte portative, cu/fără fond muzical, cu partener) - posturi deficiente frecvente - determinări și înregistrări în jurnalul personal ale indicilor morfologici și funcționali și comparări cu valori de referință specifice vârstei și genului - cunoștințe despre: - abaterile frecvente de la atitudinea corporală corectă - cauzele care le produc și mijloacele de prevenire a instalării acestor
3. Capacitate motrică	DEPRINDERI DE LOCOMOȚIE a) de bază: - Mersul - <i>cu pas adăugat</i> - <i>cu pas încrucișat</i> - Alergarea - <i>pe perechi și în grup</i> - <i>cu schimbări de direcție</i> - <i>cu ocolire și trecere peste obstacole</i> - Săritura - <i>sărituri succesive pe loc și cu deplasare</i> - <i>pe direcții diferite (înainte, înapoi, lateral)</i> - <i>peste obstacole</i> - <i>la coardă</i> b) combinate: - Escaladarea - <i>prin apucare și pășire pe aparat, din alergare ușoară</i> - <i>prin apucare și rulare pe partea anterioară a corpului, pe aparate cu înălțimi variabile</i> - Tracțiunea

	- <i>pe banca de gimnastică înclinată</i> - <i>pe perechi, din poziții diferite</i> 3. Cățărarea-coborârea - <i>la scara fixă</i> - <i>pe plan înclinat</i> 4. Târârea - <i>pe genunchi și pe coate, cu purtare de obiect</i> DEPRINDERI DE MANIPULARE a) de tip propulsie: lansare, rostogolire, voleibolare, ricoșare, azvârlire; lovire cu mâna, cu piciorul, cu diferite obiecte (racheta, paleta, crosă) b) de tip absorbție: prindere cu o mână sau cu ambele, prindere cu o mână DEPRINDERI DE STABILITATE a) de tip axial, specifice disciplinelor sportive b) posturi statice sau dinamice, specifice disciplinelor sportive CALITĂȚI MOTRICE 1. Viteza • viteza de reacție: - la diferiți stimuli • viteza de execuție: - a actelor și a acțiunilor motrice singulare și repetate (viteza de repetiție) • viteza de deplasare: - pe distanțe și pe direcții variate - viteză - în condiții de coordonare • cunoștințe despre: - caracteristicile exercițiului pentru dezvoltarea vitezei - valorile medii ale indicatorilor de viteză, corespunzătoare vârstei și genului 2. Îndemânarea (capacități coordinative) • coordonarea acțiunilor segmentelor corpului și ale corpului în întregime, în spațiu și în timp • coordonarea acțiunilor motrice în relația cu parteneri și cu adversari • mânăuirea de obiecte, de pe loc, în condiții de ambidextri (manuală, podală) • echilibru: - mențineri, pe durate crescute progresiv, ale pozițiilor statice (cu baze de sprijin reduse, pe sol și pe suprafețe cu înălțimi variabile) - deplasări în echilibru, libere și cu purtare de obiecte, pe suprafețe înguste și înălțate, orizontale și înclinate 3. Forța • forța explozivă • forța dinamică (izotonică) segmentară • forța dinamică segmentară în regim de rezistență • cunoștințe și informații despre: - caracteristicile exercițiului pentru dezvoltarea forței - valorile medii ale indicatorilor de manifestare a forței principalelor segmente musculare, specifice vârstei și genului 2. Îndemânarea (capacități coordinative)

	• coordonarea acțiunilor segmentelor corpului și ale corpului în întregime, în spațiu și în timp • coordonarea acțiunilor motrice în relația cu parteneri și cu adversari • mânăuirea de obiecte, de pe loc, în condiții de ambidextri (manuală, podală) • echilibru: - mențineri, pe durate crescute progresiv, ale pozițiilor statice (cu baze de sprijin reduse, pe sol și pe suprafețe cu înălțimi variabile), - deplasări în echilibru, libere și cu purtare de obiecte, pe suprafețe înguste și înălțate, orizontale și înclinate . 3. Forța • forța explozivă • forța dinamică (izotonică) segmentară • forța dinamică segmentară în regim de rezistență • cunoștințe și informații despre: - caracteristicile exercițiului pentru dezvoltarea forței - valorile medii ale indicatorilor de manifestare a forței principalelor segmente musculare, specifice vârstei și genului. 4. Rezistența • rezistența cardio-respiratorie la eforturi aerobe • rezistența musculară locală • cunoștințe despre: - caracteristicile exercițiului pentru dezvoltarea rezistenței valorile medii ale indicatorilor de manifestare a rezistenței, specifice vârstei și genului 5. Calități motrice combinate • conform precizărilor de la fiecare calitate motrică
4. Discipline sportive	ATLETISM 1. Alergări • elemente din școala alergării - variante de exerciții din școala alergării • alergarea de viteză: - pasul alergător lansat de viteză - startul de jos și lansarea de la start • cunoștințe despre: - startul greșit - respectarea culoarului de alergare - probele de alergare de viteză în concursurile oficiale • alergarea de rezistență: - startul de sus și lansarea de la start • coordonarea respirației cu ritmul pașilor de alergare - alergare pe teren variat • cunoștințe despre: - startul greșit - depășirea adversarului - contactul piciorului cu solul, în funcție de natura terenului • informații cu caracter sportiv 2. Sărituri • elemente din școala săriturii: - pasul săltat, pasul sărit • săritura în lungime cu 1½ pași în aer: - elan de 7-9 pași - bătaie în zonă precizată - desprindere • cunoștințe despre: - depășirea pragului (zonei de bătaie/desprindere) - măsurarea lungimii săriturii • informații cu caracter sportiv

	3. Aruncări • elemente din școala aruncării: - aruncare tip azvârlire, cu un braț • aruncarea mingii de oină de pe loc, la distanță • cunoștințe despre: - aruncarea reușită - numărul de aruncări în concurs • informații cu caracter sportiv GIMNASTICĂ • elemente statice: - cumpăna laterală, - podul de sus, – fete (stând pe cap) – băieți (stând pe mâini) • elemente dinamice: - rulări , - rostogolire înapoi din ghemuit în depărtat și înapoi din depărtat în ghemuit, - rostogolire înainte din ghemuit în depărtat, - răsturnare laterală (roata laterală), • elemente și combinații gimnice, • combinații acrobatice și gimnice (cuprinzând elementele însușite), • variante de linii acrobatice (cuprinzând elementele însușite), • cunoștințe despre criteriile de apreciere a execuțiilor, • informații cu caracter sportiv. SĂRITURI LA APARATE • săritură, în sprijin ghemuit, pe capătul apropiat al lăzii, așezată, longitudinal, urmată de rostogolire în ghemuit , • cunoștințe despre criteriile de apreciere a unei sărituri , • informații cu caracter sportiv. JOCURI SPORTIVE 1. HANDBAL Anul I de instruire • pasa azvârlită cu o mână de deasupra umărului: de pe loc și din deplasare • prinderea cu două mâini, de pe loc și din deplasare • driblingul simplu • aruncarea la poartă de pe loc • aruncarea la poartă cu pași adăugați • poziția fundamentală • procedee tehnice specifice portarului • repunerea mingii în joc de către portar • depășirea • replierea • marcajul adversarului aflat în posesia mingii și demarcajul • interceptia • sistemul de atac în semicerc • așezarea în apărare în sistemul 6:0 • variante de joc cu temă

	• cunoștințe privind regulile de joc: pași, fault, dublu dribling informații cu caracter sportiv 2. FOTBAL Anul I de instruire • lovirea mingii cu interiorul piciorului de pe loc și din deplasare • șutul la poartă, de pe loc și din deplasare • preluarea mingii cu interiorul labei piciorului • conducerea mingii • repunerea mingii în joc de la margine • lovirea mingii cu capul, de pe loc • deposedarea adversarului de minge din față • procedee tehnice specifice portarului • sistemul de joc 1-3-2 • marcajul și demarcajul • depășirea • interceptia • variante de joc cu temă • cunoștințe privind regulile jocului de fotbal pe teren redus: hent, fault, repunere din lateral • informații cu caracter sportiv
5. Igienă și protecție individuală	• tehnici de reechilibrare • modalități de atenuare a șocurilor • măsuri de menținere a igienei individuale și colective • tehnicile de acordare reciprocă a ajutorului/ sprijinului în execuții • cunoștințe despre: - importanța pregătirii organismului pentru efort - importanța respirației, cu caracter de refacere.
6.Comportamente și atitudini	• asumarea responsabilităților specifice în lecțiile de educație fizică și sport și în întreceri/ concursuri • asumarea responsabilității în îndeplinirea rolurilor specifice activităților de educație fizică și sport • comportamentele integrate în noțiunea de fair-play • disponibilități de prevenire/ aplanare/ rezolvare a situațiilor conflictuale

Conform Ordin M.E.C.I. nr. 3393 / 28.02.2017

Rolul și importanța intervenției pedagogice în situații de criză educațională

Profesor învățământ preșcolar Trifoi Dalia

Grădinița cu program prelungit Peciu Nou, localitatea Peciu Nou

Ca orice cadru didactic care orgazinează și conduce o grupă/clasă de copii inevitabil este pus în situația de fi martor la anumite situații tensionate care apar în grupul pe care îl educă. Aceste situații care perturbă de multe ori activitățile desfășurate de copiii, care pot părea inițial fără rezolvare. Relațiile pot deveni tensionate din cauze puierile: o replică nepotrivită, o privire încruntată etc.

Situația de *criză educațională* poate fi definită ca un eveniment sau complex de evenimente inopinante, neașteptate, neplanificate, generatoare de pericolozitate pentru climatul, sănătatea sau siguranța clasei și membrilor acesteia. Mecanismele de a prevedea, delimita, defini, controla și soluționa o situație de criză presupune efort, strategii de intervenție ferme, consum de energie, cu șanse de a determina consecințe greu de evaluat în planul echilibrului psihic al persoanelor implicate.

Deoarece copiii convițuiesc și învață împreună, uneori și opt ore, este important că trebuie să se înțeleagă și să se tolereze unii cu alții. Educatorul încă din primele zile stabilește împreună cu elevi săi un set de reguli ale clasei, niște regului care impun un comportament civilizat bazat pe relații de prietenie și toleranță, de acceptare, de respectare a intimităților, dar cu toate acestea în mod natural și neplanificat apar comportamente problematice. Din experiența educatorului, chiar și într-un mediu pozitiv de învățare impunerea unor limite, care pentru adulți sunt o normalitate, nu sunt pe placul elevilor.

Fiecare cadru didactic poate identifica cu ușurință probleme de disciplină, precum *agresivitate, refuz, sfidare, ignorare*, care împiedică desfășurarea optimă a activității și eficiența învățării. De multe ori soluționarea acestora este dificilă deoarece sub denumirea acestor probleme se „ascund” mai multe aspecte care trebuie descoperite și gestionate.

Operația de gestionare a crizelor, este o *inițiativă managerială prin excelență care se organizează, se conduce și se desfășoară după legități, principii și funcționicu o solidă specificitate managerială*.

Prima etapă a activității de gestiune a situațiilor de criză o reprezintă:

1. Identificarea și cunoașterea situațiilor de criză:

Ce fenomene școlare în interiorul clasei de elevi pot constitui adevărate crize: **conflicte și situații relaționale greu controlabile între:**

➤ **elevi:** certuri injurioase, bătăi soldate cu traume fizice și psihice (rănirea elevilor) care au implicat mai mulți elevi ai clasei și au condus la divizarea grupului; prezența și infiltrarea unor grupări delcvente, implicarea mai multor elevi ai clasei în asemenea acțiuni: furturi, consum de droguri, abuzuri sexuale, tentative de sinucidere, omor;

➤ **profesori-părinți:** conflicte care pot impieta incomensurabil coeziunea organizației clasei și a echilibrului atitudinal al cadrului didactic; denigrări; mituiri;

➤ **inter-clase:** prin exacerbaria stărilor de emulație în diverse împrejurări, prin conflicte deschise între membri marcanți ai celor două colective, toate însă cu proiecții ample în planul relațiilor ori a stabilității organizației clasei și identificabile prin scăderea eficienței activităților educaționale.

2. Etiologia situației de criză: necesitatea cunoașterii profunde a situației, dar și a cauzelor acesteia constituie o a două etapa în procesele de gestionare a crizelor școlare.

3. Decizia reprezintă *selectarea unui anumit curs al acțiunii dintr-un număr de alternative, hotărând astfel declanșarea anumitor acțiuni care conduc la realizarea obiectivelor stabilite*.

4. Program de intervenție: înainte de a trece la măsurile imediate de soluționare e necesar să se alcătuiască un set de *operații planificate* în funcție de parametrii de definiție ai crizei.

- **Aplicarea măsurilor** - e bine să se alinieze strategic intervențiile prin ajustarea lor permanentă la situație, la oameni, la caracteristicile momentului ales.

- **Controlul** trebuie să însoțească orice demers acțional. Importanța acestuia constă în grija pentru localizarea cât mai fidelă a fenomenului, evitarea și prevenirea altor efecte ale crizei sau chiar micro-crise paralele.

- **Evaluarea:** are în vedere măsurarea și aprecierea stării finale a clasei în urma încheierii demersurilor rezolutive. Un obiectiv esențial al etapei evaluative îl constituie **concluziile** inferate în urma impactului cu starea de criză și angajarea tuturor celor implicați în acțiuni de cunoaștere și de prevenire a viitoarelor situații de acest gen.

Strategii de intervenție

Un cadru didactic trebuie să aibă în vedere următoarele aspecte:

- Să înțeleagă cum se explică apariția și menținerea comportamentelor dezirabile sau cele problematice ale elevilor;
- Să dezvolte o atitudine profesională asupra problemelor de disciplină care să susțină aplicarea metodelor și principiilor gestionării clasei de elevi;
- Să anticipeze răspunsurile comportamentale ale elevilor și să și să-și adapteze propriul comportament acestora;
- Să adopte o poziție strategică în situațiile de disciplinare întâlnite la clasă astfel încât să promoveze succesul, dezvoltarea socială și emoțională a elevilor;
- Să dobândească metode practice de acțiune pe care să le folosească imediat în situații concrete de management al comportamentului;
- Să identifice soluții de rezolvare a unor probleme disciplinare întâlnite zi de zi.

Pe parcursul acestui demers vă vor susține câteva principii de bază ale psihologiei copiilor:

- Copiii sunt diferiți, de aceea e important să tratăm fiecare elev în mod diferit;
- Comportamentele copiilor se învață, adică îi putem învăța pe elevi noi comportamente sau putem diminua frecvența comportamentelor negative;
- Comportamentele se pot explica (au o cauză) și pe baza acesteia putem găsi metodele cele mai eficiente de a interveni;
- Un comportament problematic al copilului este un semnal pe care trebuie să-l analizăm și să intervenim asupra lui.

Trebuie adoptate strategii diferite pentru rezolvarea unor asemenea situații. Fiecare strategie ocupă locul său și nu trebuie să existe o singură metodă de rezolvare. Se poate alege o strategie sau alta în funcție de situație.

Agresivității la copiii preșcolari-Studiu de caz

La copii, agresivitatea a devenit un subiect din ce în ce mai vehiculat, ocupând la ora actuală una dintre preocupările și frământările de bază ale părinților și ale cadrelor didactice. Această problemă a ridicat și ridică în continuare întrebări precum: ***ce măsuri trebuie luate, când și cum să reacționeze, ș.a.m.d.***

Fie că este vorba de agresivitate în familie, la grădiniță, față de alți copii, față de obiecte sau împotriva copilului însuși, simptomul devine rapid un motiv de îngrijorare și chiar de excludere a copilului uneori. De-a lungul activității mele didactice, m-am confruntat cu numeroase manifestări de agresivitate în rândul copiilor. Am încercat intervenția imediată în situațiile de criză create, îndeosebi în timpul jocurilor, atunci când, predilecția pentru acte reprobabile crește.

Voi prezenta în continuare cazul unei fete cu probleme de agresivitate și modalitățile pe care le-am abordat în încercarea de a modifica comportamentele indezirabile.

. Studiu de caz

Descrierea problemei

B.A., băiat de 5ani și 6 luni, frecventează grădinița încă de la 3 ani și jumătate. Acum este în grupa mare și urmează să mergă la școală anul viitor. Manifestă un comportament agresiv față de colegii de clasă, față de educatoare și chiar față de propriul frate. Comportamentul a început să fie tot mai agresiv în ultimii doi ani de viață și se manifestă în mod special la grădiniță, dar și în societate inclusive împotriva adulților.

Părinții sunt șocați fără să poată găsi o explicație, cu atât mai mult cu cât zilnic primesc reclamații de la ceilalți părinți și de la educatoare. Furia și agresivitatea băiatului se îndreaptă în egală măsură către colegii de la grădiniță, către părinți, către fratele mai mic, educatoare, copiii mai mici sau mai mari. Nu este o fire sociabilă, distruge jucăriile și lucrările celorlalți colegi, este tot timpul negativist, manifestă un limbaj vulgar, distruge decorul din sala de grupă, nu participă la activitățile de grup. Nu-i plac poveștile, desenele animate și nici activitățile de la centre, ocupându-se mai mult cu crearea în jurul lui a unei mari dezordini de lucruri amestecate și aruncate de-a valma. Îi plac zucerile zgomotoase, să alerge după mașini până la epuizare fizică.

Educatoarea și părinții se găsesc momentan neputincioși în fața acestui copil. În ultimul timp, există dispute cu părinții copiilor agresați care cer excluderea băiatului din grupă, m-au determinat să conștientizez faptul că această situație aduce mari prejudicii colectivului de copii, mulți dintre ei refuzând să vină la grădiniță deoarece sunt agresați de A.

În urma analizării atente a celor întâmplate, a discuțiilor cu medicul pediatru școlar, care a venit în câteva rânduri să observe comportamentul copilului am ajuns împreună la niște concluzii: copilul a început să se manifeste mai violent într-o anumită perioadă când mama a revenit în țară, fiind plecată o lună în străinătate. Apoi ea nu a mai plecat. Copilul a început să se mai potolească. După o perioadă iarăși a plecat, iar la revenire reacția copilului a fost extrem de violentă, aruncând cu scaunul în educatoare. În acel moment am înțeles că de fapt el avea o problemă cu mama și cu plecările ei. Atunci când ea lipsea nu era foarte violent, dar refuza orice activitate, deranja grupul de copii, dar la întoarcerea ei agresivitatea lui creștea foarte tare. La îndemnul educatoarei copilul a fost dus la un medic psihiatru, chiar dacă educatoarea l-a îndrumat spre un psiholog. A fost retras o perioadă destul de lungă de la grădiniță, administrându-i-se un tratament medicamentos pe bază de diazepam. Nefiind de specialitate, educatoare nu a avut ce să spună, dar comportamentul copilului nu se îmbunătățea. La începutul acestor manifestări copilul a fost înscris la program prelungit. Copilul era privat de dragostea mamei foarte mult timp din zi și mai ales în perioadele când era plecată în străinătate.

Nemaștiind ce metode să aplice educatoarea le recomandă părinților să retragă pentru o perioadă copilul de la program prelungit și să vadă cum se va comporta. Chiar dacă părinții nu au fost foarte încântați de această variantă, ea a dat roade. La început mama a stat împreună cu el la activități, ajutându-l, oferindu-i sprijin, apoi a fost lasat singur perioade tot mai lungi, el nemai simțind așa de mult lipsa mamei. Comportamentul lui a început încet încet să se schimbe. Deci, în concluzie problema era faptul că mama a început să fie tot mai absentă din viața lui, tatăl lucra de dimineața până seara, a agravat problemele de comportament ale copilului, care la început nu erau așa grave. Acum are un comportament aproape normal, doar când obosește foarte tare mai revine la metodele agresive, dar nu mai au așa intensitate. Educatoarea speră să se integreze bine la școală.

Bibliografie:

- PETREA, I, *Si tu poti fi supernanny – cum să iti crești bine copilul*. Ed TREI, Bucuresti, 2007
- <http://www.gradinite.com/site/Articole/detalii/1021-Cum se naste agresivitatea la copii-psihologie.html>
- <http://www.elady.ro/articole/Psihologie/Agresivitatea la copii.html>

Plan de intervenție personalizat

Profesor Învățământ preșcolar Țiț Florina-Lavinia, Școala Gimnazială „Iosif Vulcan” Holod

Prezentare caz: copil cu dericiență mentală ușoară

Deficiența intelectuală, se caracterizează prin inteligența sau capacitatea mintală sub medie și lipsa unor competențe necesare pentru desfășurarea normală a vieții de zi cu zi. Persoanele care suferă de deficiență intelectuală, de obicei, pot acumula noi abilități, dar mai lent decât altele.

Date generale despre copil:

L. I. s-a născut în data de 03.02.2012 și a frecventat grădinița timp de 3 ani.. În prezent este elev în clasa I, integrat în învățământul de masă.

Face parte dintr-o familie cu 4 copii: 2 surori mai mari, acesta și un frate mai mic. Relațiile din familie sunt armonioase, părinții sunt implicați în creșterea și educația copilului. L.I. interacționează cu toți membrii familiei. (informații obținute de la părinți).

Informațiile de la psiholog spun că L.I. are deficiență mintală ușoară, cu elemente de autism.

Descriere copil:

În ceea ce privește resursele copilului, aceste are formate structurile de formă, mărime și culoare; prezintă o abilitate crescută în mânăuirea mouse- ului. Are un comportament extravertit(manifestă dorința de a interacționa cu copiii din clasă, cât și cu persoanele pe care le cunoaște); se motivează atunci când este recompensat. Manifestă preferință atunci când este vorba despre jocurile pe calculator; limbajul receptiv este mai dezvoltat decât cel expresiv. Poate să termine o sarcină dacă este sprijinit și bine motivat.

Cu toate acestea, copilul întâmpină dificultăți de genul: motricitatea fină a mâinii slab dezvoltată; slabă coordonare oculo-motorie. Nu interacționează cu copiii din clasă; capacitatea de adaptare la situații noi este slab dezvoltată. Vocabular redus; nu realizează contactul vizual în momentul în care i se vorbește; structuri gramaticale simple. Dificultatea de a termina o sarcină în cazul în care nu mai este sprijinit și motivat.

Din punct de vedere al comportamentului cognitiv, se observă:

- a) Limbaj și comunicare: comunică oral, vocabular redus de cuvinte, exprimă cuvinte simple, înțelege greu mesajele transmise;
- b) Citire, scriere și ortografie: dislexie, disgrafie;
- c) Matematică: numără singur, operează calcule matematic în centrul 0-100, fără trecere peste ordin.

În ceea ce privește comportamentul socio-afectiv, distingem:

- a) Relații interpersonale cu persoane adulte: este neascultător, nervos, capacitatea de adaptare la mediu și persoane este dificilă;
- b) Relații interpersonale cu alți copii: imaturitate psihosocială, interacționează dificil;
- c) Tulburări de comportament: instabilitate emoțională, toleranță scăzută la frustrare.

Din punct de vedere al comportamentului psihomotoric și ludic se evidențiază:

- a) Abilități manuale: desen, pictură;
- b) Abilități ludice: inițiază jocul cu ceilalți

În ceea ce privește autonomia personală și socială putem remarca:

- a) Autoservire: mănâncă, se îmbracă și se deplasează singur;
- b) Autonomie socială: realizează sarcini simple, are nevoie de îndrumare.

Aptitudinile deținute de copil sunt următoarele: desen, pictură.

Copilul de vârstă școlară cu dificultăți intelectuale va urma un program de educație individualizat în conformitate cu nevoile acestuia. Este foarte important ca părinții să ajute cât mai mult copilul să-și dezvolte aptitudinile sociale și să mențină o relație cât mai bună cu educatorii, în scopul consolidării progreselor de la școală, prin practica la domiciliu.

Concluzionând, pentru acest copil s-a impus nevoia de a realiza un plan de intervenție personalizat.

Plan de intervenție personalizat:

Nume: L.

Prenume: I.

Data nașterii: 03.02.2012

Parcursul școlar: L. I. afrecventat grădinița timp de 3 ani. Activitățile preferate sunt cele de joc. În prezent este elev în clasa I, integrat în învățământul de masă.

Informații esențiale care pot influența învățarea:

Informații sociale: Abilitățile sociale sunt slab dezvoltate, nu interacționează cu copiii de aceeași vârstă. Cu învățătoarea interacționează minimal, doar atunci când aceasta îl solicită.

Informații familiale: Face parte dintr-o familie cu 4 copii: 2 surori mai mari, acesta și un frate mai mic. Relațiile din familie sunt armonioase, părinții sunt implicați în creșterea și educația copilului. L.I. interacționează cu toți membrii familiei. (informații obținute de la părinți)

Informații psihologice: Deficiență mintală ușoară IQ- 55; Elemente de autism.(informații obținute de la psiholog)

Informații medicale: -

Așteptări și dorințe ale părinților și ale familiei: Părinții doresc ca L.I. să continue școala în învățământul de masă, beneficiind în continuare de profesor de sprijin.

Resurse identificate de membrii echipei:

	TITULAR(Învățătoarea)	PROFESOR DE SPRIJIN	PSIHOLOGUL ȘCOLAR
Aspecte fizice și psihomotorii	Cunoaște culorile; Se joacă cu plastilina; Recunoaște formele geometrice(cerc, pătrat), mai greu triunghiul și dreptunghiul; Folosește foarfeca și poate să decupeze, nerespectând conturul.	Cunoaște culorile, mărimile și formele; Colorează în contur, dacă este atent supravegheat; Se orientează bine în spațiul școlii; Cunoaște ceasul doar la or fixe.	Este bine orientat spațio-temporal; Are formate structurile de formă, mărime, culoare; Mânuieste mouse-ul cu o abilitate crescută.

Aspecte comportamentale și emoționale	Este receptiv la tentativele celorlalți copii de a-l implica într-o activitate; Își ascultă învățătoarea într-un timp relativ scurt.	Poate fi motivat pentru realizarea unei activități, adesea fiind utilizate recompensele materiale; Tratează cu seriozitate sarcinile primite.	Este atașat de mamă; Are o atitudine pozitivă cu privire la cerințele date de învățătoare, profesorul de sprijin și psiholog; Preferă în deosebi activitățile de matematică; Dacă este recompensat pentru munca depusă, devine motivat să participe la activități; Are un temperament extravertit, fiind dornic să interacționeze.
Aspecte comunicative	Înțelege comenzile simple, de exemplu: scrie, stai pe scaun, ridică-te în picioare; Comunică atunci când îi este foame, sete sau când dorește să utilizeze toaleta; Utilizează întrebări precum: „Când vine mama după mine?”, „Când mâncăm?”	Poate să răspundă la întrebări simple cu privire la activitățile pe care acesta le realizează; Folosește structuri gramaticale simple; Comunică doar cu persoanele cu care este familiarizat; Preferă jocurile pe calculator.	Deține un vocabular redus, dar prin care se poate face înțeles; Preferă să se joace pe calculator; Este mai bine dezvoltat limbajul receptiv.
Aspecte cognitive	Scrie, citește, numără până la 100; Face adunări și scăderi în centrul 0-10, fără trecere peste ordin; Cunoaște integral literele; Scrie după dictare unele litere sau le transcrie, superficial; Denumeste imagini.	Numără crescător în centrul 0-100; Face corespondență între cantitate și număr(0-10); Desparte cuvinte în silabe și știe câte silabe ale cuvântului.	Deține o memorie mecanică; Înțelege comenzile simple; Spune în ordine zilele săptămânii; Numără până la 100; Compară corect numere.

Dificultăți identificate de membrii echipei:

	TITULAR(Învățătoarea)	PROFESOR DE SPRIJIN	PSIHOLOGUL ȘCOLAR
Aspecte fizice și psihomotorii	Nu îi place să coloreze și depășește conturul; Refuză să picteze; Nu se încadrează în spațiul dat.	Nu reușește să deseneze figuri geometrice simple; Scrie doar literele: a, n,r, i,c,m, care sunt greu de descifrat; Nu respectă spațiul dat.	Motricitatea fină a mâinii este slab dezvoltată; Slabă coordonare oculomotorie.
Aspecte comportamentale și emoționale	Refuză să realizeze sarcinile, mângăind foile; Nu socializează cu colegii, neadaptându-se la situații noi.	Se mișcă foarte mult ; Refuză să interacționeze cu persoanele pe care nu le cunoaște.	Hipermotricitate; Nu inițiază interacțiuni cu colegii; Este foarte slab dezvoltată capacitatea de adaptare la noile situații; Prezintă stereotipii comportamentale.

Aspecte comunicative	Limbaajul este redus, comunică doar prin propoziții simple.	Sunetele sunt slab rostite; Face dezacorduri; Vorbirea nu este fluentă.	Vocabularul este redus; Dislalie polimorfă; Nu realizează contactul vizual în momentul în care i se vorbește.
Aspecte cognitive	Nu citește în silabe și nu le poate scrie; Scrie doar sub supravegherea și îndrumarea cadrului didactic;	Nu leagă sunete pentru a forma silabe; Are nevoie de explicații repetate pentru îndeplinirea unei sarcini.	Nu persistă în sarcină, abandonează repede; Capacitatea de concentrare a atenției este slab dezvoltată; Operațiile gândirii se realizează cu dificultate.

Sinteza datelor:

	Resurse	Dificultăți
Aspecte fizice și psihomotorii	Are formate structurile de formă, mărime și culoare; Prezintă o abilitate crescută în mănuierea mouse-ului.	Motricitatea fină a mâinii slab dezvoltată; Slabă coordonare oculo- motorie.
Aspecte comportamentale și emoționale	Are un comportament extravertit(manifestă dorința de a interacționa cu copiii din clasă, cât și cu persoanele pe care le cunoaște); Se motivează atunci când este recompensat.	Nu interacționează cu copiii din clasă; Capacitatea de adaptare la situații noi este slab dezvoltată.
Aspecte comunicative	Manifestă preferință atunci când este vorba despre jocurile pe calculator; Limbaajul receptiv este mai dezvoltat decât cel expresiv.	Vocabular redus; Nu realizează contactul vizual în momentul în care i se vorbește; Structuri gramaticale simple.
Aspecte cognitive	Poate să termine o sarcină dacă este sprijinit și bine motivat.	Dificultatea de a termina o sarcină în cazul în care nu mai est sprijinit și motivat.

Obiective determinate în consiliul clasei:

Analiza: L.I. este antrenat în activitate în momentul în care este ajutat și îndrumat de cadrul didactic, iar dacă este și foarte bine motivat poate realiza sarcina.

Obiective alese:

- Dezvoltarea motricității fine a mâinii (pentru a facilita realizarea sarcinilor care implică scrisul);
- Dezvoltarea abilităților de interrelaționare (pentru a ușura integrarea în colectivul clasei de elevi);
- Dezvoltarea limbajului expresiv (pentru a obține o comunicare mai clară a gândurilor, dorințelor, nevoilor și a sentimentelor).

Intervenția se va derula pe parcursul a 3 luni

	Acțiuni concrete ale fiecărui participant
Titularul(învățătoarea)	Exerciții de modelare a plastilinei, de mototolire și îndoire a hârtiei, de decupare după contur și lipire, de colorare și pictură la orele de abilități practice; Realizarea acestor sarcini în grup de câte doi elevi(

	L.I. și încă un coleg, iar după o săptămână perechea se schimbă).
Profesor de sprijin	Vizite în grup la bibliotecă, cabinetul stomatologic, cabinetul medical pentru conversa dialoguri simple; Citirea unor povești, repovestirea pe bază de imagini; Joc de rol; Învățarea unor poezii.
Psihologul școlar	Exerciții de stimulare a capacității de coordonare ochi-mână; Activități de consiliere în grup de câte 3-4 elevi din clasă la cabinet, jocuri de intercunoaștere(activitățile preferate, jocurile preferate, povești preferate, mâncare preferată etc).
Indicatori de reușită: • Inițiază interacțiuni cu colegii de clasă; • Povestește pe bază de imagini, utilizând și propoziții simple; • Scrie literele de mână, respectând liniatura caietului de dictando.	
Următoarea evaluare: peste 5 luni	

Consiliul clasei după evaluare:

Sinteza și evaluarea muncii realizate:

- L. I. a început să formuleze propoziții simple, fapt ce îl ajută în interacțiunea cu colegii de clasă;
- În proporție de 80 % respectă liniatura caietului și se observă un progres în ceea ce privește scrierea literelor de mână. Acest lucru s-a datorat îndeosebi învățătoarei care l-a sprijinit;
- Acum, L.I. este un copil care se exprimă mai ușor, fapt ce îi conferă o bună adaptare în mediul colegial.

Urmărirea obiectivelor:

- Prin faptul că s-a dezvoltat motricitatea fină a mâinii într-o mare măsură, realizarea sarcinilor care implică scrisul au devenit mult mai ușor de rezolvat;
- Cu ajutorul poveștilor și a repovestirilor pe bază de imagini, L.I. și-a însușit expresii care îi oferă posibilitatea de a comunica prin propoziții simple cu colegii;

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ- O NECESITATE ACTUALĂ

Prof. Înv. Preșc. Ungureanu Luminița
G.P.P. Lumea Copiilor- Topoloveni

Poate fiecare profesor a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: De ce nu toți elevii mei progresează în același fel? Cum pot să-i ajut pe toți să înțeleagă? Cum pot să-i ajut pe cei care învață mai greu?

Un prim pas în oferirea răspunsurilor la aceste întrebări stă în faptul că profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are propriile sale capacități intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăța și fiecare are nevoile sale în privința asimilării de informații. A

șadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copiii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificali”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației. Scopul acestei școli este de a crea pentru toți copiii un cadru prielnic învățării, pornind de la premiza că diferențele dintre oameni sunt normale și ele trebuie acceptate. Un rol important în cadrul școlii incluzive îl are pedagogia și învățarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului și metodelor de predare la capacitatea și nevoia fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferență.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice

adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul școlarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoașterea dreptului lor la educație, integrarea lor treptată în cadrul școlilor obișnuite. Astfel pe măsură ce acești copii vor crește, vor deveni adulți și vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat și o măsură firească în cadrul educației. Copiii educați în cadrul școlii incluzive vor fi mai bine pregătiți să interacționeze cu diverși indivizi precum și cu diverse situații din lumea reală.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs. Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Ideea este ca școlile, centre de învățare și educație, să se schimbe astfel încât să devină comunități educaționale în care nevoile tuturor elevilor și profesorilor să fie îndeplinite. Școlile incluzive nu mai asigură o educație obișnuită sau o educație specială, ci asigură o educație incluzivă, iar ca rezultat elevii vor putea învăța împreună. Cu alte cuvinte, acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorii și școlile, în general, au nevoie de o schimbare, pentru a întâmpina cu mai mult succes diversitatea nevoilor elevilor. Educația incluzivă este un proces de facilitare a procesului de învățare pentru toți elevii, chiar și pentru cei ce au fost anterior excluși.

Printre avantajele școlii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt tratați ca parte integrantă a societății, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât și colegii lor își dezvoltă abilitățile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învățare, de care beneficiază toți elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii și dezvoltarea prieteniiilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învățare, datorită schimbului de informații permanent.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Trebuie precizat, de asemenea, că alături de cadrele didactice și colegii de clasă, un rol important în asigurarea succesului copiilor cu CES este atribuit familiei și părinților acestor copiii. A fost demonstrat, de altfel, că în acele cazuri în care părinții și familia, în general s-au implicat activ în procesul de învățare, copiii cu CES au avut rezultate mult mai eficiente. Prin această implicare activă a familiei se crează, de fapt, o comunitate incluzivă ce-i va ajuta pe copiii cu CES să se integreze mai repede și cu mai mult succes în societate, după terminarea studiilor.

Așadar, necesitatea de redimensionare a învățământului pentru a stabili standarde educaționale și pentru a determina școlile să devină responsabile de rezultatele elevilor, necesită un mare efort și dedicație, atât colectiv cât și individual. Pentru aceasta trebuie să credem că fiecare copil în parte poate învăța și reuși, că diversitatea ne este utilă tuturor și că elevii expuși diferitelor riscuri le pot depăși printr-o atenție și implicare din parte cadrelor didactice și a comunității, în general.

Pe măsură ce va interveni această redimensionare a învățământului, incluziunea nu va mai fi privită ca o acțiune izolată, distinctivă, ci va deveni o acțiune naturală, simultană.

Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează, așadar, că suntem unul, dar nu unul și același.

ȘANSA LA EDUCAȚIA INCLUZIVĂ DE CALITATE

Prof.Claudia Vele, Grădinița P.P.Nr.26, Timișoara,

Prof.Nicoleta Berbece, Grădinița P.P.Nr.26, Timișoara

Dacă vorbim despre o educație incluzivă de calitate, ne referim în primul rând la creșterea calității educației, la participarea tuturor copiilor la școală, în special atunci când sunt de vârste preșcolare sau mai ales din medii dezavantajate. Dacă ne referim la copii de vârstă preșcolară, ținând cont de situația epidemiologică în care ne găsim de aproximativ doi ani, în care școlile și grădinițele, ba sunt închise din cauza ratei de infectare, ba sunt închise că sunt prea multe cazuri în grupă/clasă sau unitate de învățământ, atunci putem spune că calitatea educației a scăzut, deoarece tot mai mulți părinți preferă să își țină copii acasă, de frica covidului. Când se întâmplă asta, copii trebuie să participe la activități online, să aibă toate device-urile necesare, să beneficieze de internet, iar în cazul preșcolarilor, de un adult care să îi ajute atunci când trebuie să se conecteze la activitățile online.

Abandonul școlar a existat încă înainte de această pandemie, iar pentru a prevenii acest lucru, cadrele didactice au venit cu diferite strategii pentru a sprijini fiecare copil în parte, prin îmbunătățirea metodelor și instrumentelor didactice, dar și mobilizarea comunității locale în vederea susținerii educației. Pentru că în școli există diferiți copii, copii cu dizabilități, copii cu C.E.S., copii din familii monoparentale, aceștia au venit cu soluții pentru acești copii prin sprijinirea acestora de către mentori, consilieri școlari, profesori logopezi, etc. Pentru a sprijini progresul școlar și o educație de calitate s-a recurs la ofertă educațională constituită în colaborare cu toți actorii educaționali, discipline propuse în curriculum la decizia școlii adaptate specificului fiecărei școli, personalizarea obiectivelor de învățare și a activităților de învățare. Educația de calitate mai poate fi sprijinită prin activități și strategii specifice de predare-învățare utilizate în activitatea cu acești elevi, activități care sunt realizate de învățători, diriginți sau în cazul preșcolarilor, de educatoare.

O rată mare de frecvența a cursurilor și o scăderea a ratei abandonului școlar, o înregistrează, activitățile de educație nonformală, activități care au un impact pozitiv asupra dezvoltării psihologice ale copiilor implicați în aceasta pentru că promovează activități care valorizează toate aspectele personalității copiilor, le dezvoltă aptitudini și interese de cunoaștere. Se pot organiza concursuri, excursii, competiții, vizite în diferite locuri, cluburi, jocuri. Este important să avem sprijinul familiei, al comunității, în astfel de acțiuni, deoarece colaborarea cu aceștia contribuie decisiv la susținerea, adaptarea și integrarea elevilor în școală.

Când vorbim despre educație incluzivă, ne referim la un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, de exploatare a resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Într-o unitate școlară trebuie să se asigure o educație egală pentru toți copii, nu trebuie să existe atitudini de discriminare și segregare. Integrarea școlară

se referă la procesul de adaptare al unui copil cu C.E.S. la normele și cerințele școlii pe care o urmează, de felul în care aceasta stabilește relații afective pozitive cu membrii clasei/ grupei și de felul în care desfășoară cu succes activități școlare. Școala incluzivă este școala care este deschisă, prietenoasă și democratică; valorizează toți elevii; se adaptează la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile de învățare și dezvoltare; nu selectează și nu exclude.

Pentru ca toată lumea să se simtă valorizată și binevenită în școală trebuie creat un mediu școlar primitor care să transmită tuturor, elevilor și părinților că sunt bine primiți, că se folosesc metode de predare care încurajează învățarea prin cooperare astfel încât copiii să se ajute unii pe ceilalți, să se organizeze periodic expoziții cu lucrările elevilor pentru a se demonstra că școala este mândră de performanțele obținute de către aceștia. Este foarte important ca elevii/ preșcolarii să se simtă sprijiniți, încurajați în tot ceea ce fac, să fie implicați în diferite acțiuni, activități care să îi motiveze să vină la școală și la rândul său să fie buni parteneri pentru cei din jur. Chiar și la dispoziție jucării, obiecte care să îi poarte spre diferite centre de interes, să le satisfacă curiozitățile, să fie lăsați să se exprime liber, pentru că sunt la vârstă în care ei încep să cunoască noțiunile de bază, iar adultul este cel care îl conduce. Este important și rolul părintelui în primii ani de viață și atunci comunicarea dintre cadru didactic și părinte trebuie să fie deschisă la sugestii, să fie un parteneriat. Există multe situații în care în fiecare clasă sau grupă sunt copii cu cerințe educative speciale și de multe ori se întâmplă ca acel copil să nu beneficieze de profesor de sprijin, mai ales atunci când vorbim despre un copil puțin mai diferit decât ceilalți. Atunci când avem de-a face cu altfel de cazuri, acei copii sunt marginalizați de ceilalți, rareori se întâmplă ca un copil din proprie inițiativă să îl "adopte" sub aripa lui pe acel copil mai special. La o vârstă mică, cum sunt preșcolarii, încă nu înțeleg ce se întâmplă cu acel copil, de ce nu ascultă, de ce nu se așează, de ce nu face ce fac ei și atunci adultul trebuie să îi explice copilului ce se întâmplă, iar aici educatoarea are nevoie de sprijinul tuturor părinților. Cadrele didactice care au în clasă/grupă astfel grădiniță, activitățile trebuie să se desfășoare într-un mediu plăcut, luminos, curat, cei mici să aibă la relație de colaborare între cadru didactic și celelalte persoane calificate de sprijin.

Este foarte important ca toate cadrele didactice să participe la diferite programe în domeniul educației incluzive, iar unele cadre didactice beneficiază de formarea continuă, în baza modulului de psihopedagogie specială, însă este foarte important să se pună accent pe activitățile practice, interactive, să se elaboreze programe de formare pentru pregătirea mentorilor în domeniul educației incluzive, să se asigure relații de colaborare și respect cu familia și comunitatea, dezvoltând parteneriate eficiente în sprijinul realizării unui proces educațional de calitate.

Bibliografie:

- 1.Jigău Mihai, „ Consiliere și orientare”, Editura ASCR, București, 2005.
- 2.Irina Holga,Otilia Apostu, Magdalena Balica „Educația pentru toți și fiecare”, Editura Alpha MDN, București, 2015

Plan de intervenție personalizat pentru TSI

Profesor itinerant și de sprijin Voineag Mariana
Școala Gimnazială Sânpetru

NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI:

DATA NAȘTERII:

CLASA:

ANUL ȘCOLAR:

DIAGNOSTICUL:

- *medical*: clinic sănătos;
- *psihologic*: intelect liminar, labilitate emoțională;
- *psihopedagogic*: tulburări specifice de citire, ortografie; tulburări evolutive ale abilităților școlare.
- *pedagogic*: nu face față cerințelor educaționale, necesită adaptarea curriculară.

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

Prof. învățământ primar:

Prof. itinerant și de sprijin:

Prof. consilier școlar :

Părinții:

DESCRIEREA FUNCȚIONĂRII ABILITĂȚILOR INSTRUMENTALE:

Lectura	Scris	Calcul	Tulburări asociate
Viteza de citire a cuvintelor , non-cuvintelor și a pasajelor, semnificativ mai mică, decât în mod normal.	Acuratețea scrierii cuvintelor, propozițiilor și a pasajelor, semnificativ mai mică decât norma. Fluența scrisului semnificativ mai mică decât în mod normal; Analiza calitativă a scrierii, aderenței și caracteristicilor semnului grafic , semnificativ diferite de normă, motiv pentru care va scrie cu litere de tipar de tipar)	Este lent nesigur, extrage cu dificultate esențialul	

	Da	Parțial	În curs de dezvoltare	Nu
Participă la schimburi de comunicare și conversații colective			X	
Colaborează în grupul de lucru școlar			X	
Știe cum să se raporteze și să interacționeze în mod pozitiv		X		
Acceptă și respectă regulile		X		
Este motivat față de munca școlară			X	
Poate gestiona materialele școlare		X		
Poate organiza un plan de lucru			X	
Respectarea angajamentelor și a responsabilităților			X	
Acceptă utilizarea elementelor IT			X	
Acceptă utilizarea elementelor compensatorii				X

CARACTERISTICILE PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE:

	Adecvat	Parțial adecvat	Neadekvat
Abilitatea de a memora procedurile operaționale în disciplinele școlare: formule, structuri gramaticale etc.		X	
Capacitatea de stocare și recuperare a informațiilor: date, termeni specifici etc.		X	
Capacitatea de a organiza informații		X	
Abilitatea de a expune în mod liber, fapte sau evenimente legate de propria experiență		X	
Abilitatea de a acorda atenție în timpul activităților		X	

STRATEGII UTILIZATE DE ELEV ÎN MUNCA ȘCOLARĂ

Strategii utilizate în studiu:

☐	Subliniază
☐	Identifică cuvinte cheie
☒	Construiește scheme, tabele sau diagrame, dacă este ghidat
☒	Construiește hărți conceptuale
☒	Repetă cu voce tare
☐	Repetă în grupul de elevi

Modul de a trata textul scris:

☐	Utilizează programe de procesare de text cu verficator ortografic
☐	Utilizează proceduri ghidate pentru planificare (definirea sarcinii de scriere, schemă)
☒	Folosește în mod autonom procedure de planificare (definirea sarcinii de scriere, schemă, schiță, ideeție)

Modul de realizare a sarcinii atribuite:

☒	Este autonom
☐	Uneori are nevoie de acțiuni de susținere
☐	Necesită o asistență constantă

Strategii metodologice și didactice

☒	Încurajarea învățării colaborative, favorizând activitățile în grupuri mici
☐	Aranjarea de acțiuni de mentorat
☒	Abordarea strategică a învățării, utilizând mediatori educaționali (imagini, hărți mentale, scheme, diagrame etc), care să faciliteze învățarea
☒	Solicitarea de legături între informațiile noi și cele deja dobândite, de fiecare dată când se începe un nou subiect de studiu
☐	Promovarea deducțiilor, integrărilor și legăturilor dintre idei, cunoștințe și discipline
☐	Împărțirea obiectivelor unei sarcini în subobiective
☒	Oferirea în avans a schemelor grafice, referitoare la subiectul de studiu, pentru a ghida elevul în sesizarea informațiilor esențiale
☐	Dezvoltarea proceselor de autoevaluare și autocontrol ale strategiilor de învățare
☒	Învățarea experiențială pentru a promova operabilitatea și în același timp, dialogul, reflecția asupra a ceea ce se face

Instrumente compensative:

- tabla înmulțirii;
- hărți mentale;
- corpuri geometrice compacte sau din sârmă;
- tabel cu formule matematice;
- tableta cu software, folosirea calculatorului de buzunar;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- folosirea obiectelor (degete, bețișoare, corpuri geometrice etc.), care să faciliteze operațiile de calcul, ;
- tabele pentru transformarea diferitelor unități de măsurare, cântărire, măsurarea a timpului;
- scheme conceptuale.
- citirea cu voce tare de către profesor a sarcinilor de efectuat în timpul verificărilor; subiectele se citesc pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea.
- anunțarea din timp a verificărilor, evaluărilor scrise;
- timp suplimentar (30 - 60 de minute) pentru realizarea probelor;
- itemi de recunoaștere, itemi la alegere;

❖ **DURATA PROGRAMULUI:**

❖ **DOMENII DE INTERVENȚIE:**

➤ **MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI**

❖ **DATA ELABORARII PIP:**

MATEMATICĂ

Nr. crt.	Obiectiv operațional	Strategii de terapie și recuperare	Interval de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
				Indicatori	Instrumente
1.	Să determine soluțiile unor ecuații, inecuații sau sisteme de ecuații	Conversația,		Rezolvarea, după model, a unor ecuații simple	Observarea și aprecierea;
2.	Să scrie numerele naturale	Explicația,		Rezolvarea, după model, a unor inecuații simple	
3.	Să aplice formulele de calcul prescurtat	Exercițiul		Rezolvarea, după model, a unor sisteme simple, de două ecuații cu două necunoscute	Fișe de lucru;
	Să înțeleagă semnificația operațiilor aritmetice	Jocul didactic		Aplicarea formulelor de calcul prescurtat	Aprecieri stimulative
4.				Ordonarea numerelor utilizand modele semnificative (figuri geometrice de poziționare, numărătoarea pozițională)	Probă de evaluare orală programate
5.	Să utilizeze algoritmi de calcul pentru adunare, scădere, înmulțire împărțire	Lucrul individual;		Exerciții de calcul folosind proprietățile operațiilor	Probă de evaluare
		Fișe de lucru.		Operații cu mulțimi reuniune, intersecție,	

6.	Să selecteze și să utilizeze modalități adecvate de reprezentare a mulțimilor și a operațiilor cu mulțimi	Demonstrati a Exercițiul Conversația Explicația		diferențăDeterminarea c.m.m.d.c. și a c.m.m.m.c; nr. prime între ele Mărimi direct proporționale. Regula de trei simplă. Mărimi invers proporționale. Regula de trei simplă.	scrisă cu spijin individual Teste orale programate
7.	Să calculeze perimetrul triunghiului.	Jocul didactic		Desenarea, recunoașterea unor elemente de geometrie plana asociate noțiunii de triunghi. Triunghiul: definiție, elemente, clasificare, perimetru.	Probă de evaluare practică- desenarea triunghiurilor
8.	Să calculeze suma măsurilor unghiurilor unui triunghi			Suma măsurilor unghiurilor unui triunghi; unghi exterior unui triunghi; teorema unghiului exterior.	teză diferențiată
	Lucrare scrisă-teză diferențiată				

Bibliografie:

Bartók Éva, *COPILUL DISLEXIC - O RESPONSABILITATE COMUNĂ*. Ghid destinat cadrelor didactice și părinților copiilor cu tulburări specifice de învățare (TSI), Târgu Mureș, 2017.

Plan de servicii individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

Profesor învățământ primar Zinveliu Maria
Școala Gimnazială Bichigiu
Liceul Tehnologic Telciu

Numele și prenumele copilului/elevului – D. I

Mama – D. R.

Tata – D. D.

Reprezentantul legal al copilului -

Data nașterii 01.04.2011

Domiciliul com. Bichigiu jud. Bistrița-Năsăud

Unitatea de învățământ la care este înscris : Școala Gimnazială Bichigiu Liceul Tehnologic Telciu clasa a IV-a

Certificat de orientare școlară și profesională nr. 1232 din 03.09.2021 emis de CJRAE Bistrița-Năsăud

Data realizării/revizuirii Planului de servicii individualizat 13.09.2021

Responsabilul de caz servicii educaționale Z.S.-Prof. inv. primar

Drepturi/Beneficii de asistență socială pentru copiii cu CES (prevăzute de Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare) *alocatie hrană, , cazarmament îmbrăcăminte și încălțăminte cf. HG nr. 564/ 2017*

Tipul de serviciu/ intervenție	Instituția responsabilă	Obiective	Data de începer e	Perioad a de acordar e a serviciul ui	Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)
Servicii educaționale	Școala Gimnazială Bichigiu Liceul Tehnologic Telciu	-dezvoltarea capacității de calcul matematic -dezvoltarea capacității de exprimare orală, înțelegerea semnificației diferitelor structuri -formarea deprinderii de autonomie personală și socială; -dezvoltarea competențelor de relaționare interumană -dezvoltarea și folosirea potențialului psihic de învățare ale elevului, a ritmului propriu de achiziție	13.09. 2021	An școlar	Prof. inv. primar Profesori la clasă
Servicii de asistență psihopedagogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin	-	-	-	-	-

Servicii de consiliere și orientare școlară	Școala Gimnazia la Bichigiu Liceul Tehnologic Telciu	- oferirea de suport și îndrumare pentru părinți; -activități de consiliere individuală,: dezvoltarea abilităților de autocunoaștere, comunicare și relaționare interpersonală, tehnici de învățare eficientă, identificarea aptitudinilor, orientare școlară și profesională	-	- An școlar	Consilier școlar
Servicii de terapie logopedică/terapii a tulburărilor de limbaj	-	- Corectarea și dezvoltarea limbajului	-	- An școlar	Logoped
Servicii de terapie educațională*	-	-	-	-	-
Servicii de kinetoterapie*	-	-	-	-	-
Asigurare transport la unitatea de învățământ	Școala Gimnazia la Bichigiu Liceul Tehnologic Telciu	Asigurare transport la și de la școală		An școlar	Prof. inv. primar Contabilitate
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă**	Școala Gimnazia la Bichigiu Liceul Tehnologic Telciu	-eliminarea barierelor de comunicare si asigurarea integrării elevului în învățământul de masă - informarea părinților, cadrelor didactice despre educație incluzivă -Prezența facilitatorului		An școlar	Prof. diriginte Consilier școlar

*doar cazul elevilor înscriși în unități de învățământ special

**doar în cazul elevilor înscriși în unități de învățământ de masă

Întocmit,

Responsabil de caz- cadru didactic,

Nume prenume, Z.S.

Semnatura_____

SECȚIUNEA II: Tendințe și inovații privind reabilitarea, educația și asistența elevilor cu CES- *instrumente și moduri de activitate, intervenții specifice, proiecte de activități didactice inovative, colecții de fișe de lucru, proiecte de CDS, noi modalități de abordare a educației elevului cu CES în contextul învățământului online, etc.*

**CDS
Folclor pe înțelesul nostru
Clasa a VI-a**

**Profesor psihopedagog Alecu Elena
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Vălenii de Munte**

Argument

Programa școlară pentru disciplina opțională "Folclor pe înțelesul nostru" se adresează clasei a VI-a și propune elevilor cu dizabilitate intelectuală moderată descoperirea obiceiurilor și tradițiilor românești, constituindu-se o modalitate de învățare prin trimiterea la calendar, la viața practică de zi cu zi. Contribuie la îmbogățirea și extinderea orizontului cultural artistic al copiilor, la educarea sentimentelor de dragoste și admirație, mândrie și respect față de creația populară, la formarea premisei personalității elevilor.

Am pornit de la faptul că deși sunt elevi cu dizabilitate intelectuală, dețin un bagaj de elemente ce aparțin folclorului copiilor: cântece-numărătoare, jocuri propriu-zise cântate sau ritmate. Folclorul copiilor dispune de valențe formative multiple vizând toate aspectele personalității umane și anume :cognitiv (memoria, imaginația, gândirea, spiritul de observație), afectiv (înclinații , sentimente, voință,) și psiho-motorii (care se referă la deprinderi psihomotorii). Pornind de la valorificarea folclorului copiilor îi putem orienta spre cunoașterea unor elemente de folclor românesc.

Este demonstrat faptul că antrenarea elevilor cu dizabilitate intelectuală în diferite activități cu caracter practic aplicativ prilejuite de diverse evenimente trăite de ei, reprezintă mijlocul principal prin care se realizează înțelegerea mai ușoară a vieții , a moralei creștine cu rol deosebit de important în dezvoltarea capacităților fizice , psihice și morale.

Programa își propune să contribuie la dezvoltarea interesului elevilor față de obiceiurile și tradițiile poporului român, iar în vederea optimizării procesului didactic propriu-zis , pentru dirijarea acestui demers de cunoaștere pot fi valorificate următoarele modalități: realizarea unor corelații mai strânse cu obiectivele și conținuturile altor discipline precum religie, limba română, educație civică, istorie ;utilizarea unor forme variate de evaluare care să permită identificarea corectă a performanțelor; identificarea și selectarea unor informații specifice din surse diferite; realizarea unor exerciții de raportare permanentă la realitate; observarea liberă sau dirijată.

Competențe generale:

- 1.Stimularea interesului și cultivarea respectului elevilor față de valoarea obiceiurilor și tradițiilor poporului român.
- 2.Formarea și dezvoltarea la elevi a unor componente educaționale morale și de caracter în concordanță cu valorile tradiționale.
- 3.Stimularea expresivității și creativității prin muzică, prin mișcare, forme de expresie plastică.

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

1.Stimularea interesului și cultivarea respectului elevilor față de valoarea obiceiurilor și tradițiilor poporului român.

1.1 Cunoașterea semnificației noțiunii de folclor și a domeniului folcloric; -Identificarea domeniilor folclorului românesc; -Explorarea universului folcloric al copiilor; -Audiții și interpretări de cântece și jocuri aparținând folclorului copiilor.
1.2 Redarea conținutului unor creații literare folclorice; -Exerciții de identificare a doinei, baladei, basmului, snoavelor, ghicitorilor, proverbelor, zicătorilor, descântecelor; -Lecturarea unor texte populare reprezentative pentru diferite specii literare (basme, snoave, legende, balade); - Exerciții de interpretare a unor creații literare populare;
1.3 Receptarea frumosului în arta populară; - Exerciții de identificare a elementelor componente ale costumului popular; -Prezentarea unor colecții de artă populară pe suport electronic; -Prezentarea de meșteșuguri populare pe suport electronic; -Confecționarea unor produse simple, de inspirație folclorică; -Vizită la Muzeul Nicolae Iorga secția de Etnografie și folclor;
1.4 Stimularea interesului pentru datinile și obiceiurile calendaristice creștine . -Identificarea tradițiilor legate de naștere și nuntă la români; -Exerciții de asociere a ritualurilor, datinilor, obiceiurilor cu evenimente religioase/ sociale; -Exerciții pentru dezvoltarea simțului artistic – audiții muzicale - realizarea de obiecte specifice unor obiceiuri;

2.Formarea și dezvoltarea la elevi a unor componente educaționale morale și de caracter în concordanță cu valorile tradiționale.

2.1 Cultivarea dragostei și a respectului pentru tradițiile, obiceiurile și folclorul românesc. -Discuții libere pe marginea unor tradiții, obiceiuri, datini românești; -Șezătoare ; -Concursuri de recunoaștere a elementelor folclorului românesc. - Discuții de grup , exprimarea opiniilor personale cu privire la tradiția populară și respectarea ei.
2.2 Cunoașterea și asimilarea de valori populare legate de muncă , de taine și evenimente din viața oamenilor; Cunoașterea și asimilarea de valori populare legate de muncă , de taine și evenimente din viața oamenilor;
2.3 Identificarea unor trăsături fizice și morale ale personajelor din textele citite; -Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături specifice poporului român: dragostea pentru natură, optimismul, simțul umorului, respectul față de semenii, harnicia , empatia, înțelepciunea , caracterul luptător,cultul față de muncă, prețuirea muncii și a produselor muncii, puterea de a lupta pentru propriile credințe.
2.4 Exprimarea unor trăiri sufletești ale personajelor din texte; Jocuri de rol

3.Stimularea expresivității și creativității prin muzică, prin mișcare, forme de expresie plastic

3.1 Realizarea unor compoziții artistico-plastice libere;

Activități artistico-plastice: -alcătuirea de compoziții libere;   -confeccionarea de măști, măștișoare;   -confeccionarea de afișe,felicitări.   -confeccionarea unor jucării din materiale naturale paie, ghinde, castane, etc.
3.2 Formarea deprinderii de mișcare în ritmul muzicii interpretate folosind ca instrument de reprezentare propriul corp (bătăi din palme, din picioare, pocnete din degete);   Exerciții de :   -mișcări pe anumite melodii;   -executarea de jocuri de mișcare pe acompaniament muzical;   -executarea de dansuri simple cu mișcări ample;   -jocuri cu text și cântec;   -jocuri din folclorul copiilor;   Vizionari de jocuri și dansuri tematice pentru copii.
3.3 Formarea unor deprinderi practice muzicale (de cânt, ritmice, melodice, de interpretare);   Audiții muzicale diverse;   Jocuri-exerciții de tehnică vocală (relaxare, respirație, articulație, intonație, dicție):   - de reglare a echilibrului inspirație – expirație;   -exerciții de bătăi în masă în ritm sincopat;   - de pronunțare corectă a cuvintelor din texte;   -intonare de cântece după auz;   -exerciții de memorizare;   -jocuri muzicale;   -cântare vocală individuală și în grup, la unison;

Domenii de conținut	Conținuturi
Noțiunea de folclor și domeniul folcloric	Noțiuni teoretice generale; Definirea folclorului; Domenii importante ale folclorului.
Creații populare reprezentative pentru folclorul literar	Creații ale genului epic (fără denumiri): balada, basmul, legenda, snoava, proverbe, zicători, ghicitori; Genul liric (fără denumiri): doina, cântecul de leagăn; Colindul;
Folclorul copiilor	Cantece si jocuri din folclorul copiilor; Jocuri de mișcare din folclorul copiilor; Cântece și jocuri muzicale cu cântec;
Produse de inspirație folclorică	Confeccionarea păpușilor din figuri de lemn, cu costume variate sau în port popular ; Realizarea unor compoziții, personaje din basme, măști pentru Anul Nou, Măștișoare;
Datini și obiceiuri	Datini și obiceiuri de iarnă Datini și obiceiuri de Crăciun Colinde Datini și obiceiuri de Anul Nou Obiceiuri de Bobotează Obiceiuri de Primăvară Măștișorul Obiceiuri de Flori

	Obiceiuri de Paști Obiceiuri de vară Drăgaica Sărbătoarea grâului Cununa Obiceiuri de toamnă Filipii de toamnă Focul lui Sumedru

Sugestii metodologice

Strategiile didactice recomandate sunt cele activ-participative, care stimulează explorarea și activitatea independentă a elevilor. Acestea vor fi aplicate într-un climat educațional adecvat, care să încurajeze comunicarea eficientă, manifestarea spiritului de cooperare, interacțiunea socială pozitivă, exersarea unor comportamente morale, dezvoltarea creativității.

Disciplina are un accentuat caracter practic-aplicativ, explorator care presupune implicarea directă a elevilor. Pe parcursul acestora, este foarte important ca elevii să se simtă bine, să-și interiorizeze starea de bucurie, să fie motivați intrinsec pentru activitate.

Evaluare

Evaluarea formativă va avea în vedere progresul fiecărui elev și va fi realizată atât pe durata procesului de învățare, cât și prin evaluare sumativă, la final de semestru/an școlar. Este proiectată astfel încât să evidențieze atât achizițiile vizibile ale învățării (rezultatele învățării și progresul elevilor), cât și aspectele ce țin de procesul învățării- atmosferă, dinamică, experiența directă a elevului, aspecte afective, de stare emoțională, cognitivă, spirituală.

Evaluarea finală, sumativă poate avea forma unor șezători , expoziții cu lucrările elevilor, participarea la concursuri cu obiectele realizate de ei, participarea la serbări școlare.

BIBLIOGRAFIE

- Doru – Vlad Popovici Elemente de ergoterapie, artterapie și meloterapie folosite în activitatea cu copiii cu handicap mintal
- Lucia Cocisiu “ In lumea copilariei” Ed.Anteea Cluj-Napoca 2013
- Pamfilie Tudor „Sărbătorile la români“ Ed. Saeculum I.O. , București 1997
- Stanciu, Stoian „Pedagogie și folclor“, E.D.P. , București 2001
- Petre, Alexandru
- Carte de colinde, CD-audio

PROIECT DE LECȚIE

Profesor educator- Oana Maria Anghel
Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr.1 Bacău

Prof. Anghel Oana Maria

Unitatea școlară : Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Bacău

Clasa Pregătitoare „A”

Aria curriculara: Arte si Tehnologii

Disciplina: Arte vizuale și lucrul manual

Unitatea de învățare: Călătorie într-o lume minunată

Lecția: „Simbolurile primăverii”

Tipul lecției: predare-învățare-evaluare

Timp: 30 de minute (conf. ordinului Nr. 5079/2016 din 31 august 2016, PUBLICAT ÎN:

MONITORUL OFICIAL NR. 720 din 19 septembrie 2016, CAPITOLUL II Organizarea programului școlar, ART. 11 alin.5) (5) În învățământul primar, ora de curs este de 45 de minute, cu o pauză de 15 minute după fiecare oră și o pauză de 20 de minute după cea de-a doua oră de curs. *La clasa pregătitoare și la clasa I, activitățile de predare-învățare-evaluare acoperă 30 - 35 de minute, restul de timp fiind destinat activităților liber-alese, recreative.*

Obiectiv cadru: Crearea de obiecte practice și estetice folosind materiale, instrumente și tehnici specifice lucrului manual;

Obiective de referință:OR1: Identificarea unor caracteristici/proprietăți simple ale materialelor și instrumentelor întâlnite în mediul familiar;

OR2: Realizarea de obiecte/lucrări/ construcții simple, pe baza interesului direct și a inițiativei spontane;

Obiective operaționale: a) cognitive: OC1 - să recunoască cele mai importante caracteristici ale anotimpului primăvara;

OC2- să identifice obiectele prezentate pentru activitatea propusă;

OC3- să denumescă culorile aței de mărțișor;

OC4- să denumescă culorile florilor decupate;

b) psihomotorii: OP1- să-și coordoneze motricitatea antrenând corect mușchii mici ai mâinii pentru a evita

eforturile inutile și oboseala;

realizării lucrării;

OP2- să utilizeze corect ustensilele de lucru necesare

c) afective: OA1- să participe cu interes la lecție;

Resurse și managementul timpului: Resurse procedurale: conversația, exercițiul, explicația, observația, demonstrația;

Resurse materiale: imagini, calculator, flori decupate din carton, lipici, carton colorat, foarfeca cu model pe margine, ațe de mărțișor;

Resurse umane: elevii clasei;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Forme de activitate cu elevii: individuale, frontale;

Recompense: materiale și afective;

Evaluarea: observația.

Bibliografie: Autor: Prof. Adriana Preoteasa – Programa școlară pentru copiii cu handicap mintal
Coordonator– Profesor Ionel Musu,

41008/ 12. 03. 1991

Liviu Chiscop – Didactica educatiei limbajului in invatamantul prescolar- GHID
METODIC- pentru: licee

pedagogice, editura Grigore Tabacaru, 2000

Maria Matasaru, Maria Chiriloaie, Carmen Nedelcu, Viorica Pricopoaia, Lavinia
Matasaru- Proiectarea didactica in
invatamantul prescolar- editura „Activ” Bacau 2003

ANEXA 1 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr.5235 / 01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI, CENTRUL NAȚIONAL
PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR - ARIA
CURRICULARĂ „ARTE ȘI TEHNOLOGII”- **PROGRAMĂ ȘCOLARĂ –TEHNOLOGII**
Clasele I – a V-a și **EDUCAȚIE PLASTICĂ**- Curriculum DEFICIENȚE MINTALE SEVERE,
PROFUNDE ȘI/ SAU ASOCIATE

Aprobat prin ordin al ministrului nr.5235 / 01.09.2008, București, 2

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Nr. crt.	Etapele lecției	Ob.	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1	Moment organizatoric	OA1	Pregătesc materialele necesare pentru lecție; Se pregătește materialul de lucru (individual și demonstrativ).	Copiii privesc atenți la activitate profesorului.				observația
2	Captarea atenției	OA1 OP2	Captez atenția copiilor printr-o poezie: „ Măinile pe bancă să le așezăm Iar apoi încet să le ridicăm. Și ca lanu-n vânt să le legănăm. Și cumiști, cu toții, în jos să le lăsăm. Bate toba: Bum! Bum! Bum! Spatele e drept acum.”	Elevii ascultă și privesc cu atenție profesorul executând mișcările indicate de poezie.	conversația deonstrația		frontală	observația
3	Reactualizarea cunoștințelor	OC1	Rog copiii sa denumească/ indice anotimpul în care ne aflăm .	Copii arata sau denumesc anotimpul primăvara specificând unele caracteristici ale acestuia.	conversația	imagini calculator internet	frontală	observația
4	Anunțarea temei si a obiectivelor propuse	OA1	Astăzi vom realiza <u>Mărțișoare</u> , pentru a le dărui celor dragi, vestindu-le sosirea mult așteptatei primăveri.	Elevii ascultă curioși profesorul fiind nerabdători sa înceapă activitatea.	conversația		fronatală	observația

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

5	Dirijarea învățării	OA1 OC1 OP1 OP2	Dau fiecărui copil materiale de lucru necesare desfășurării activității demonstrând și explicând modalitatea de lucru.	Elevii vor lucra individual măștișoarele. În acest timp vor fi supravegheați și ajutați dacă se observă dificultăți în realizarea lucrării.	conversația demonstrați a exercițiul explicația	ațe de măștișor, foarfecă cu model pe margine, capsator, carton colorat, flori decupate lipici	frontală individuală	observația măștișoare
6	Fixarea cunoștințelor	OR2 OC3	Întreb elevii ce au lucrat ei astazi, care este simbolul primăverii. ce vor face cu măștișoarele.	Elevii răspund la întrebările profesorului.	conversația	măștișoarele	frontală	observația
7	Evaluarea		În ultimele minute ale orei vor fi apreciate și evaluate lucrările. Se vor enumera aspectele pozitive, evidențiindu-se acuratețea, corectitudinea și originalitatea. Se vor strânge materialele, cele refolosibile fiind păstrate. Pentru munca lor, elevii vor fi răsplătiți cu bomboane.	Copiii privesc și ascultă profesorul aștepând să primească recompensele promise.	conversația	recompense materiale, bomboane	frontală	observația

Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES

Profesor învățământ primar Ariciu Felicia
Școala Gimnazială, sat Măneciu Pământeni
Județul Prahova

„Dacă un copil nu se poate adapta metodelor noastre de predare, poate ar trebui să ne adaptăm noi cerințelor lui.”

Ignacio Estrada

Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

Cazurile de copii cu nevoi speciale sunt din ce în ce mai dese, nu doar la noi în țară ci în general. Cum lumea evoluează, acești copii nu mai reprezintă, sau cel puțin nu ar trebui să reprezinte o problemă atât de mare, și se încearcă tot mai mult integrarea lor în societate, ținând cont de faptul că toți trebuie să avem șansa la viață, și că toți suntem egali în fața lui Dumnezeu. Datorită acestor cazuri au apărut diverse concepte de educație integrată precum și școli incluzive. Curriculum-ul școlar are la bază o calitate importantă în ceea ce privește gradul ridicat de flexibilitate, acesta permițând fiecărui copil să aibă un ritm al său, iar cadrul didactic își va adapta metodele în funcție de capacitatea copilului de a învăța.

În calitate de profesor, am fost pusă în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Am ținut cont de faptul că elevii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de clasă. Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie „uitați” în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Metodele activ-participative utilizate în practica educațională permit elevilor cu cerințe speciale satisfacerea nevoilor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți colegi. Ceea ce este specific acestor metode este faptul că stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare.

Aplicarea **metodei de învățare prin cooperare** a evidențiat de-a lungul timpului o serie de rezultate dintre care cele mai evidente sunt : creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare, creșterea încrederii în sine bazată pe acceptarea de sine, o atitudine pozitivă față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora, capacități sporite în perceperea unei situații, a unui fenomen din perspectiva celuilalt, dar și relații mai tolerante cu colegii, indiferent de apartenența etnică sau culturală, clasa socială, capacitatea intelectuală sau anumite deficiențe ale acestora.

Există numeroase metode utilizate în activitățile cu acești copii, iar câteva vor fi prezentate în cele ce urmează. Aceste metode urmăresc să stimuleze interesul pentru cunoaștere și să realizeze conexiuni cu realitatea ce ne înconjoară. Este demonstrat faptul că prin metodele de învățare prin cooperare s-au obținut mai multe rezultate, cum ar fi:

Expozitive(povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar adaptate la nevoile copiilor.
Acestea trebuie:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- să folosească un limbaj adecvat
- să fie prezentate clar, precis;
- să prezinte idei sistematizate;
- să aplice metode intuitive și să lucreze cu materiale intuitive;
- să verifice nivelul înțelegerii conținutului de către copii, prin întrebări de control;
- povestirea să fie însoțită de ilustrații, imagini pentru a le capta ușor atenția, în special în timpul activităților cu elevi ce prezintă deficiențe mintale.

De simulare (joc de rol, dramatizare) sunt aplicate în scopul formării și dezvoltării comunicării cu elevii ce au deficiențe mintale și/sau senzoriale. Aplicarea acestei metode duce la motivarea

și participarea activă, emoțională a copiilor, aceasta fiind și un mijloc de socializare dar și de comunicare cu cei din jur. Bineînțeles, pentru a utiliza aceste metode în activitățile educative cu acești copii, și materialele vor fi adaptate nevoilor acestora.

Demonstrația face ca elevii/copii cu nevoie speciale să înțeleagă părțile unor fenomene sau procese. Pe lângă această metodă, **exercițiul** este de mare ajutor în educația copiilor cu nevoi speciale, dar și în activitățile de bază ce constituie cunoștințele și antrenează deprinderile acestora. Prin exercițiu aceștia pot să își dezvolte anumite capacități și să dobândească anumite deprinderi, dar și să le exerseze pe cele deja dobândite.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniiilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Metoda KWL – Know, Want to Know, Learn/ Știu – Vreau să știu – Am învățat – este metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea. Etapele metodei:

1. Anunțarea temei de către profesor.
2. Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „Știu” a tabelului;
3. Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
4. Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „Am învățat”.
5. După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

În calitate de profesor am la clasă un elev cu CES, întotdeauna încerc să găsesc cele mai potrivite căi prin care să îmi însoțesc elevii către cunoaștere și integrare. Nu este simplu, dar cu dăruire, imaginație și multă răbdare se pot crea strategii eficiente care să îl/îi sprijine în acest sens. Nu folosesc ca pe o “rețetă” metodele și procedeele didactice despre care am citit, ci le adaptez contextului. Am observat că scenariile didactice care cuprind metode și tehnici interactive sunt eficiente, mai ales în cazul elevilor cu CES care sunt integrați în școlile de masă alături de colegi cu o dezvoltare tipică deoarece încurajează socializarea, spiritual de toleranță și suport.

Experiența proprie mi-a demonstrat utilitatea deosebită pe care o poate avea și jocul în procesul educativ al elevilor cu CES, făcând mai atractive conținuturile învățării care nu mai sunt văzute ca un efort prea mare de concentrare, având în vedere disponibilitatea scăzută în sensul acesta. Jocul poate stimula copilul pe mai multe planuri: senzoriomotor, intelectual, social, creativ, al conștiinței de sine și chiar terapeutic.

Metodele activ-participative constituie nu numai la educația elevului ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive. Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă poate fi ușurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

Școala are un rol important pentru viitorul tinerilor și implicit pentru viitorul societății. Ea are în același timp un rol formator, de educare, un rol integrator și de socializare pentru orice copil, indiferent de naționalitate/religie/cultură/etnie.

Copilul cu dizabilități trebuie considerat un membru al societății în care trăim. Nu putem să-l ascundem, el nu are nevoie de mila noastră, ci de sprijinul nostru. Societatea trebuie să permită copilului cu dizabilități să trăiască alături de ceilalți copii.

Bibliografie

- Ungureanu, Dorel, Educația integrată și Școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
Verza, Emil, Psihopedagogia integrării și normalizării, în Revista de educație specială, nr. 1/1992.
Anucuța, Partenie, Pedagogie pentru studenți și cadre didactice, Editura Eurostampa, Timișoara, 1999.
Cucoș, Constantin. Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2001;
Radu, Gheorghe. Psihopedagogia școlarilor cu handicap mintal, Editura Pro Humanitas, București, 2000
Gherguț, Alois. Sinteze de psihopedagogie special-Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Editura Polirom, Iași, 2013;
Seach Diana. Jocul interactive pentru copii cu autism, Editura Fides, Iași, 2011.

Tendințe și inovații în predarea limbii engleze pentru elevii cu nevoie speciale sau pentru cei supradotați

Profesor: Monica - Petruța Arotăriței
Colegiul de Artă "Ciprian Porumbescu" Suceava, Romania

Internetul permite profesorilor să răspundă nevoilor diferite ale elevilor. Gardner a afirmat că "cele mai mari greșeli ale secolelor trecute în predare au fost tratarea tuturor copiilor ca și cum ar fi variante ale aceluiași individ și, astfel, se justifică predarea aceluiași obiect în același mod". Predarea și învățarea sunt activități complexe care trebuie să facă față diferitelor bariere și provocări. Uneori elevii nu au încredere în sine, uneori nu găsesc activitățile educaționale plăcute sau câteodată există alte tipuri de bariere pe care trebuie să le luăm în considerare. Elevii noștri provin din medii diferite, învață într-un ritm diferit, astfel încât trebuie să li se ofere oportunități egale și echitabile, să fie încurajați să experimenteze, să exploreze, să comunice și să se implice în activități școlare.

Copiii cu dislexie, de exemplu, consideră că este mai ușor să participe la activități de ascultare decât la activități de lectură. Ei preferă să folosească tehnologia pentru a asculta cărți audio decât pentru a citi singuri. În cariera mea de profesor am avut câțiva elevi cu anumite probleme fizice care aveau nevoie de condiții speciale de învățare, dar a existat întotdeauna o soluție, cel puțin una. Ambii elevi au fost elevi de la Colegiul de Artă "Ciprian Porumbescu" din Suceava. Unul dintre ei era orb și celălalt era surd. Alexandru a fost elevul meu în clasa a IX-a și la început am fost uimita de nivelul lui de engleză mult mai mare decât a ceilalți elevi, în ciuda faptului că el s-a născut orb și a frecventat o școală primară și primară normală. Acest lucru m-a făcut să-l apreciez mai mult și să-i admir eforturile. Avea un adevărat talent pentru limbile străine și o ureche excelentă. La Colegiul de Artă studiază patru instrumente și poate cânta la șapte. El a fost unul dintre cei mai motivați cursanți cu abilități excelente de comunicare, un accent deosebit și a arătat tuturor că, în ciuda dizabilității sale vizuale ar putea fi un elev autonom, activ. Alexandru avea un calculator cu un program special care putea transforma un document Word sau PDF într-un fișier audio. Deci ori de câte ori era necesar, el și-a folosit computerul și castile. Acesta este modul în care am folosit tehnologia pentru teste sau eseuri, pentru proiecte școlare sau prezentări sau alte materiale scrise. Am comunicat chiar și în afara școlii schimb de materiale folosind e-mailuri sau transferul de materiale de la computerul meu în ajutorul lui cu un stick de memorie. El chiar a participat la olimpiada școlară în limba engleză, dar, din păcate, sistemul nostru nu oferă aceeași șansă tuturor elevilor, astfel încât ar fi fost complicat să organizeze un examen doar pentru el.

Pe de altă parte, celălalt eleva a fost Andreea- elevă cu dizabilitate auditivă. Ea putea citi buzele, dar când se vorbea într-o altă limbă decât cea nativă, era mai dificil. Avea un aparat auditiv care o ajuta să comunice și să facă schimb de informații cu profesorii și colegii. Am făcut schimb de mesaje utilizând telefoanele mobile sau rețelele sociale, cum ar fi Facebook, Instagram, Whatsapp. Cu toate acestea, o limbă este vorbită în cea mai mare parte, apoi scrisă și a făcut tot posibilul pentru a-și depăși limitele și pentru a fi un elev activ. Tehnologia mi-a oferit instrumentele necesare când aveam nevoie de ele. Fără ajutorul său, ar fi fost foarte dificil să găsim modalități prin care toată lumea ar putea fi activă pe parcursul lecțiilor de limba engleză.

Internetul oferă multe site-uri care oferă activități pentru elevii cu anumite dificultăți, cum ar fi www.audiogames.net, www.whitestick.co.uk, www.braillebookstore.com. Acestea sunt doar câteva dintre paginile de internet care oferă jocuri audio și digitale care pot fi redade doar prin indicii audio.

Motto-ul școlii ar trebui să fie "Nici un copil nu trebuie lăsat în urmă" și toată lumea ar trebui să înțeleagă că dizabilitate nu este același lucru cu o problemă de învățare. În plus, problemele de învățare se referă doar la situații în care elevii nu au competențe, au un limbaj limitat, au suferit diferențe lingvistice și lingvistice. Mai mult, un elev care are o problemă de învățare are

lacune în realizarea mesajelor sau ar putea avea probleme de sănătate. În aceste situații, profesorii ar trebui să ofere soluții adecvate și să adapteze materialele didactice. Profesorii trebuie să țină cont întotdeauna de faptul că performanța cursantului este de asemenea afectată de diferite așteptări, de școală sau de probleme familiale. Toate acestea pot influența negativ progresul său academic.

Pe de altă parte, elevii talentați au abilități deosebite sunt capabili să realizeze performanțe academice. Ei se bazează pe o memorie excelentă și au o mare putere de concentrare. De asemenea, tehnologia poate fi utilă în această situație. Acesta poate fi folosită pentru a ajuta acești elevi să realizeze mai mult, permițându-le să lucreze individual sau colaborativ la un nivel diferit, cu materiale de limbă mai avansate. Ei pot să-și aducă propriile dispozitive la școală sau dacă școala are posibilitatea de a folosi un laptop, un computer sau o tabletă pentru a face un alt tip de muncă. Profesorii adesea se plâng de elevii răi care se răzgândesc și pierd tot entuziasmul și motivația de a învăța și faptul că studenții buni sunt plictisiți. Este în interesul statului să aibă o forță intelectuală adecvată care să preia provocările civilizației contemporane, să facă descoperiri științifice și să îmbunătățească eficiența anumitor procese.

Există încă o problemă cu care se confruntă sistemul nostru educațional - clasele suprapopulate. Timpul limitat și nivelul zgomotului fac uneori dificilă învățarea. Atât elevii cu dizabilități, cât și elevii talentați au nevoie de profesori care să le poată stârni curiozitatea și să le sporească încrederea în sine, să creeze situații în care elevii pot lua inițiativa pentru a-și atinge scopul. Scopul principal al profesorilor ar trebui să fie acela de a ajuta elevii să fie pregătiți pentru viață în viitor la nivel profesional și social. Tehnologia oferă noi oportunități în educație. Învățarea nu trebuie să se limiteze la câteva ore la școală de luni până vineri, dar poate fi încorporată în fiecare activitate pe care elevul o face și poate avea loc oriunde. Tehnologia poate ajuta acești cursanți să-și sporească independența în învățarea limbilor străine, în practicarea acestor limbi și să reducă volumul de ajutor necesar. Nevoile educaționale speciale pot fi asistate de tehnologie pentru a reduce timpul, pentru a facilita învățarea, pentru a personaliza lecțiile, pentru a monitoriza mai bine activitatea elevului și pentru a le include în activități educaționale. Succesul unei lecții depinde nu numai de profesor, ci și de elevi. Cooperarea și activitățile de învățare se completează reciproc. Tehnologia oferă posibilitatea de a face comunicarea mai ușoară și entuziasmul mai mare

Bibliografie:

Gardner, James- Teaching behavior modification to nonprofessionals, journal of applied behavior analysis , 1972, 53, 5 17-52 1

[Gavin Dudeney](#), [Nicky Hockly](#) - How to teach English with Technology, Pearson-Longman, 2007

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A COPIILOR CU CES

**PROFESOR BADEA ALINA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NORD 1
RÂMNICU VÂLCEA, VÂLCEA**

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază,. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive.

Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului. Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor: unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social.

De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare. Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca acești copii să fie menținuți în sistemul educațional tradițional pentru că există pericolul dificultăților de adaptare la standardele ridicate și deci pericolul de eșec sau abandon școlar. Pe lângă acceptarea copilului în școala de masă, trebuie asigurat un mediu educațional corespunzător, suport și experiențe pozitive copilului cu dificultăți de învățare. O caracteristică specială a acestor copii "în pericol de excludere" o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional.

În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor inefficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă. Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei. Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație. Putem stabili de asemenea relații de colaborare cu autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității. Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care copiii să poată discuta cu lejeritate despre dificultățile pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor. Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale. Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Prin educația incluzivă este oferit suport - în

cadrul școlilor de masă și al claselor normale - copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptați alături de colegii lor "normali".

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv reacțiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înțeleagă și să accepte toate aspectele legate de propria deficiență. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare sau respingere.

Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în activitatea de învățare, duce la realizarea unor progrese la învățatură și în plan comportamental. Școala va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Weihs T J "Copilul cu nevoi speciale", Ed Triade, Cluj Napoca, 1998
2. Arcan P, Ciumageanu D "Copilul deficient mintal", Ed Facla
3. Verza F "Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială", Ed Fundatiei Humanitas, 2002

PROIECT DIDACTIC

Învățător educator Mariana-Viorica Bealcovschi
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Orizont” Oradea

Instituția: Centrul Școlar de Educație Incluzivă ”Orizont”, Oradea

Propunător: Bealcovschi Mariana - Viorica

Data:

Clasa: a –II-a A

Aria curriculară: Terapie educațională complexă și integrată

Disciplina: Formarea autonomiei personale

Subiectul lecției: „Sănătatea este în mâinile tale”

Tipul activității: Consolidare de priceperi și deprinderi

Competențe generale: 2.

Formarea și dezvoltarea unor deprinderi de igienă personală și igienă spațiului de locuit.

Competențe specifice: 2.2 Formarea și dezvoltarea și exersarea deprinderilor de igienă sanitară.

Obiective operaționale:

1. Cognitive:

- OC1 - Să numească obiectele de igienă folosite în igiena personală;
- OC2 - Să identifice rolul fiecărui obiect de igienă personală în păstrarea sănătății;
- OC3 – Să distingă pe baza imaginilor regulile de igienă personală;
- OC4 – Să descopere suprafețele pe care se găsesc microbii;
- OC5 – Să explice în ce situații este necesară spălarea mâinilor;
- OC6 - Să respecte etapele de spălare corectă a mâinilor.

2. Psiho-motorii:

- OP1 – Să execute corect gesturile de spălare a mâinilor;
- OP2 – Să mimeze acțiunea cerută de obiectele de igienă personală.

3. Afective:

- OA1 – Să-și îmbunătățească deprinderea de spălare corectă a mâinilor;
- OA2 – Să practice spălarea corectă a mâinilor ori de câte ori este necesar în vederea menținerii sănătății.

Strategia didactică:

Metode și procedee:

- M₁ - conversația,
- M₂ - explicația,
- M₃ - observarea,
- M₄ - exercițiul,
- M₅ - jocul didactic,
- M₆ - demonstrația,
- M₇ – experimentul,
- M₈ – prolematizarea.

Mijloace didactice:

- m₁ - laptop
- m₂ - cântecul „Prietenii curățeniei”, <https://youtu.be/I1KwHplNE70>
- m₃ - săculeț,
- m₄ - obiecte de igienă personală,
- m₅ - planșe,
- m₆ - experiment 1 (boluri, apă, detergent vase, bețișor urechi, boia, piper);

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

m₇ - PPT,

m₈ - experiment 2 (cremă de mâini, sclipici, apă, săpun),

m₉ - farfurie,

m₁₀– fructe.

Forma de organizare a activității: - frontală, individuală.

Evaluarea: continuă, prin observarea sistematică a elevilor, orală și practică.

Resurse:

Oficiale: Programa școlară pentru disciplina: Formarea autonomiei personale, a claselor pregătitoare-IV. Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021;

Temporale: 45 min.

Umane: 6 elevi

Bibliografie:

- Gherguț, A., Frumos, L., Raus, G., „Educație Specială- Ghid metodologic pentru desfășurarea activităților educaționale și terapeutic-recuperatorii în învățământul special și special integrat an școlar 2020-2021”, Editura Polirom, București, 2016.
- Cuciinic, C., (2003), „Cum să fiu sănătos?”, Editura Aramis, București.
- Peneș, M., „Igiena personală”, Ed. Ana, București, 2000.
- ***Programa școlară pentru disciplina: Formarea autonomiei personale, a claselor pregătitoare-IV. Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021

Secvențele didactice	Ob. op.	Conținutul instructiv-educativ		Strategia didactică			Metode de evaluare formativă
		Activitatea cadrului didactic	Activitatea elevilor	Metode și procedee	Mijloace	Forme de organizare a activității	
1.Moment organizatoric		Se asigură condițiile necesare desfășurării optime a lecției. Se solicită pregătirea materialelor necesare pentru ora de matematică și explorarea mediului.	Își pregătesc materialele de care au nevoie pe parcursul orei.	M₁		Frontală	Obs.comport. elevilor
2.Captarea atenției		Le propun elevilor vizionarea cântecului „Prietenii curățeniei”. Voi iniția un scurt dialog cu elevii: (Anexa 1) - Ce este important să facem în fiecare dimineată? - Când ne spălăm pe dinți? -Ce folosim ca să ne spălăm pe mâini? Dar pe dinți? - Ce obiect de igienă personală folosim ca să ne pieptănăm părul? Dar să îl spălăm?	Elevii ascultă cu atenție. Elevii răspund la întrebări. Dimineța să ne spălăm pe față. Pe dinți ne spălăm dimineța și seara și după ce servim masa. ...săpun, perie și pastă de dinți. ...piaptăn. ...șampon.	M₁ M₂	m₁ m₂ m₅	Frontală Individuală	Obs.comport. elevilor Evaluare orală
3.Anunțarea temei și a obiectivelor		Tema lecției noastre de astăzi de la ora de Formarea a autonomiei personale se numește: „ <i>Sănătatea este în mâinile tale</i> ”. Vom denumi obiectele de igienă personală, vom identifica regulile de igienă personală din imaginile prezentate, vom învăța să ne spălăm corect pe mâini, respectând etapele de spălare a mâinilor și vom face câteva experimente.	Elevii ascultă. 1-2 elevi repetă tema lecției.	M₁ M₂	m ₅	Frontală	Observarea comportament u-lui copiilor

4.Dirijarea învățării		Le propun elevilor jocul didactic „Săculețul igienic”. Pe rând elevii vor extrage din săculeț câte un obiect de igienă personală, îl vor denumi și vor identifica utilitatea lui în menținerea sănătății, răspunzând la câteva întrebări. Se efectuează jocul de probă - Cum se numește obiectul de igienă extras din săculeț? - La ce ne este util în igiena personală?	Elevii ascultă indicațiile.	M₁ M₂	m₃ m₄	Frontală	Analizarea răspunsurilor copiilor
	O _{C1}			M₆	m₃ m₄	Individuală	
	O _{P2}			M₅			Evaluare orală
	O _{C2}	- Care este rolul lui în menținerea sănătății?	...la spălatul capului și al corpului. ...de a îndepărta microbii/mizeria de pe mâini, de pe cap și de pe corp.	M₃			
	O _{C3}	După extragerea tuturor obiectelor de igienă personală din săculeț, le voi prezenta elevilor câteva imagini, care ne vor ajuta să recunoaștem regulile de igienă personală. Le cer elevilor să spună, care sunt acțiunile, pe care le fac pe parcursul unei zile, observând astfel care sunt regulile de igienă personală, pe care le respectăm pentru menținerea unui corp curat și sănătos. Voi folosi și imagini suport, pentru a exemplifica vizual situația, astfel încât elevii să fie capabili să extragă regula de igienă personală conform situației prezentate în	Dimineață ne spălam pe față și pe mâini. Înainte de a pleca la școală ne pieptănăm și ne spălăm pe dinți. La școală, înainte și după servirea mesei ne spălăm pe mâini. Seara facem duș înainte de culcare. Elevii extrag regulile de igienă personală pe baza imaginilor prezentate.	M₁ M₂ M₃	m₅ m₅	Frontală	Evaluare orală Observarea comportamentului copiilor

	O _{C3}	imagine. (Anexa 2) Pentru a observa, dacă elevii au înțeles regulile de igienă personală, le propun jocul „ Când se întâmplă? ” Jocul este simplu. Le spun elevilor un enunț greșit din punct de vedere al regulilor de igienă personală, iar ei trebuie să spună enunțul în așa fel încât să exprime o regulă de igienă personală corectă, mimând în același timp acțiunea. Se execută jocul de probă.	Elevii ascultă indicațiile primite.	M₁ M₂ M₆ M₅		Frontală Individuală	Evaluare orală Evaluare orală
	O _{C3}	-Înainte de a mă așeza la masă îmi spăl urechile. -Eu mă spăl pe dinți o dată pe săptămână. -Seara îmi piaptăn părul. -Când mănânc am grijă, să am mâinile murdare. -De ce credeți voi că este bine să respectăm aceste reguli de igienă personală?	Elevii execută jocul de probă. Elevii corectează enunțurile și mimează acțiunea. -Înainte de masă mă spăl pe mâini. -Dinții se spală de două ori pe zi: dimineața și seara, și după servirea mesei. Dimineața îmi piaptăn părul. -Înainte de a mânca mă spăl de mâini pentru a avea mâinile curate. Este bine să respectăm regulile de igienă personală pentru a nu ne îmbolnăvi.	M₈		Frontală	
5. Consolidarea	O _{C2}	Le propun elevilor un scurt experiment, pentru a vedea ce se întâmplă cu microbii atunci când folosim apa și săpunul; experimentul având ca scop conștientizarea importanței	Elevii ascultă indicațiile.	M₁ M₂ M₇	m ₆	Frontală	

		spălatului mâinilor în vederea menținerii sănătății. Vom realiza experimentul împreună: - într-un bol punem apă; - în apă presăram mai mulți „microbi”, reprezentați sugestiv de piper și boia; - ne punem pe deget o picătură de săpun lichid; - introducem degetul în apă. Surpiză! În acel moment, toți „microbii” fug spre marginile bolului. Le explic elevilor, că tot așa fug și bolile de mâinile curate, cum fug microbii de apă și săpun. Microbii sunt invizibili, neputând fi văzuți decât la microscop, dar eu le voi arăta câteva imagini în format PPT pentru a vedea cum arată ei și pe ce suprafețe se găsesc. Pe baza întrebărilor vom identifica aceste obiecte. (Anexa 3) Le propun elevilor să mergem într-o plimbare imaginară în parc. Și pentru că este primăvară, ne hidratăm puțin mâinile cu cremă de mâini. (Al 2-lea experiment). În drumul nostru spre parc întâlnim flori de primăvară, pe care le admirăm și punem mâna pe ele, atingem și copacii și băncuțele din parc. Ne oprim la groapa cu nisip și	Elevii realizează experimentul împreună cu cadrul didactic. Elevii presară în bolul cu apă piperul și boiaua. Elevii pun o picătură de săpun lichid pe bețișor, apoi îl introduc în bolul cu apă. Elevii sunt surprinși de reacția microbilor la introducerea bețișorului cu săpun în apă. Elevii conștientizează importanța apei și a săpunului în menținerea sănătății. Elevii observă multitudinea de obiecte pe suprafața cărora se găsesc microbii și ușurința cu care se mută pe mâinile noastre. Elevii se ridică din bănci și pornesc în plimbarea imaginară spre parc, după ce se dau cu cremă pe mâini.	M₂ M₇ M₂ M₂ M₁ M₂	m₆ m₆ m₇ m₅ m₈	Frontală Individuală Frontală Frontală	Observarea comportamentului copiilor Evaluare practică Evaluare orală Observarea comportamentului copiilor

	O_{C4} O_{A2} O_{C4} O_{A2} O_{C5} O_{A2}	ne jucăm cu el. Mâinele ni s-au umplut de microbi. Le presar și sclipici pentru a reprezenta vizual microbii. Vine ploaia și fugim acasă. Pe masă, mama ne-a pregătit pe farfurie fructe, pe care să le servim după ce venim din parc. 1. Ce facem acum? Îi întreb pe elevi. 2. Ne așezăm pe scaun și mâncăm sau...?! Îi las pe elevi să se gândească la situațiile concrete, când ne spălăm pe mâini. Cu ajutorul imaginilor de pe planșă ne vom aminti ce am atins în drumul nostru spre parc și de ce este necesar să ne spălăm mâinile și înainte de masă. (Anexa 3) De asemenea, vom identifica situațiile în care este necesară spălarea mâinilor. (Anexa 4)	Pe drum ating florile, copacii și băncuțele din parc. Elevii se joacă cu nisipul. Mâinile elevilor sunt pline de microbi. Elevii ajung acasă. Elevii se așază la masă. Acum trebuie să ne spălăm pe mâini. Nu mâncăm, ci trebuie să ne spălăm pe mâini. Elevii identifică suprafețele, pe care se găsesc microbii. Elevii explică în ce situații este obligatorie spălarea mâinilor.	M₂ M₁ M₇ M₃ M₁ M₂ M₃ M₁ M₂	m₈ m₉ m₁₀ m₅ m₅	Frontală Individuală Frontală Individuală Frontală	Observarea comportamentului copiilor Evaluare orală Evaluare orală
6.Evaluarea	O_{C6} O_{A2}	Le arăt elevilor planșa cu modalitatea de spălare corectă a mâinilor. Pentru o dezinfectare corectă a mâinilor este nevoie să respectăm etapele de spălare a mâinilor: (Anexa 5)	Elevii urmăresc plașa cu etapele de spălare a mâinilor. Elevii ascultă indicațiile date cu privire la etapele de spălare a mâinilor. Elevii urmăresc etapele.	M₂ M₅ M₂	m₅	Frontală Frontală	Observarea comportamentului copiilor

	O _{p1} O _{A1}	1.Udă mâinile cu apă. 2.Aplică săpun. 3.Freacă palmele între ele. 4.Freacă dosul palmei cu degetele întredeschise. 5.Freacă palmele cu degetele întredeschise. 6.Freacă degetul mare al fiecărei mâini. 7.Clătește cu apă. 8.Usucă mâinile.					
	O _{C6} O _{p1} O _{A1} O _{A2}	Le voi arăta practic modul de spălare corectă a mâinilor respectând etapele, apoi le voi cere elevilor să vină pe rând la chiuveță pentru a se spăla pe mâini respectând și ei etapele prezentate.(Anexa 5)	Elevii execută gesturile de spălare a mâinilor, urmărind etapele de spălare.	M₂ M₃	m₅	Frontală	
		Acum că suntem curați putem servi fructele pregătite de „mamă” pe farfurie, punând din nou accentul pe faptul că: într-adevăr, SĂNĂTATEA este în MÂINILE noastre CURATE. (Anexa 6)	Elevii își spală mâinile, respectând etapele afișate.	M₂ M₃	m₅	Frontală	Probă practică
7.Încheierea activității		Fac aprecieri cu privire la activitatea elevilor pe parcursul lecției. Încurajez elevii să evalueze atât activitatea la care au participat, cât și activitatea proprie și a colegilor de-a lungul lecției noastre.	Ascultă aprecierile profesorului.	M₁		Frontală	Aprecieri finale
			2-3 elevi fac aprecieri conform solicitării.	M₂		Individuală	

II. Demers didactic:

Anexa 1 Obiecte de igienă personală

Anexa 4 Când este necesar să ne spălăm pe mâini?

- Înainte și după servirea mesei.

- După ce mergem la baie.

- După ce ne jucăm cu animalele.

- După ce tușim, strănutăm sau ne ștergem nasul.

- După ce aruncăm gunoiul.

- După ce bandajăm o rană.

8. Ori de câte ori avem mâinile murdare!!!

- După ce ne jucăm în parc sau cu

diferite jucării

Anexa 5 Etapele de spălare corectă a mâinilor

Anexa 6 Sănătatea este în mâinile fiecăruia dintre noi!

Anexa 2 Reguli de igienă personală

REGULI IGIENA PERSONALA

Ma spal pe fata in fiecare dimineata.

Ma spal pe dinti dimineata si seara, sau dupa ce mananc.

Ma pieptan si imi mentin parul curat.

Ma spal des pe maini.

Anexa 3 Suprafețe, pe care găsim microbi.

PROIECT DE LECȚIE

Profesor psihopedagog Ana Maria BORCAN ANIȚESCU
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

PROFESOR: Ana-Maria Borcan Anițescu

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: C.S.E.I. *Constantin Pufan*

ARIA CURRICULARĂ: Limbă Și Comunicare

DISCIPLINA: Citire- Scriere-Comunicare

DATA: 02.02.2022

CLASA: a VIII-a B

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Anotimpurile

SUBIECTUL LECȚIEI: *Anotimpurile Serenei*

TIPUL LECȚIEI: Consolidare și sistematizare de cunoștințe

SCOPUL LECȚIEI: Exersarea capacității de receptare a unui mesaj scris în vederea consolidării cunoștințelor despre anotimpuri

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1- Să citească corect și conștient textul

O2- Să redea din memorie firul narativ în contextul unei povestiri

O3- Să recunoască anotimpurile după caracteristicile lor

O4- Să ordoneze jetoanele cu imagini în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor

STRATEGII DIDACTICE

METODE ȘI PROCEDEE: Conversația, explicația, expunerea, observația, metoda exploziei stelare.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Laptop, Prezentare Power Point, Smart Tv , jetoane ,cartea
”Anotimpurile Serenei”

FORME DE ORGANIZARE: Frontal, individual

BIBLIOGRAFIE: *Programa școlară clasele I- X-a*, Anexa 1 la Ordinul Ministrului
Educației Cercetării și Tineretului nr. 5235/01.09.2008

<https://www.twinkl.ro/>

SCENARIUL DIDACTIC

Nr. crt.	Etapele lecției	Ob	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric		Pregătirea clasei pentru buna desfășurare a activității	Elevii se pregătesc pentru desfășurarea lecției	Conversația	Laptop Smart Tv Cartea ”Anotimpurile Serenei” Plicuri cu jetoane	Frontal	
2.	Captarea atenției		Prezintă o planșă cu fetița Serena. ”Recunoașteți personajul, cine este?” ”Ce este?” ”De unde îl recunoașteți?” ”Când am mai discutat despre ea?” ”De ce credeți că discutăm despre ea?” (Anexa 1)	Observă planșa și răspund la întrebări.	Conversația Metoda exploziei stelare	Planșa ”Serena” Tabla magnetică	Frontal	Observare sistematică
3.	Anunțarea temei și a obiectivelor		”Astăzi continuăm cu povestea ”Anotimpurile Serenei”. Încercăm să citim, să povestim, să ne amintim semnele caracteristice ale fiecărui anotimp, iar la final ne vom juca un joc”	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația	Cartea ”Anotimpurile Serenei”	Frontal	
4.	Verificarea cunoștințelor anterioare		Se verifică calitativ și cantitativ cunoștințele însușite	Elevii răspund la întrebări.	Conversația		Frontal	Observare sistematică

5.	Intensificare a retenției		Propune elevilor să asculte povestea "Anotimpurile Serenei"- citită model de către profesor După citirea model, adresează câteva întrebări: "V-a plăcut textul?", "....." Le cere elevilor să citească povestea (citire în lanț), și le adresează următoarele întrebări: "Despre cine este vorba?" O2 "Cum se numesc personajele?" O3 "Ce discută personajele?" "Vă reamintiți care sunt anotimpurile?" O4 "Care sunt caracteristicile fiecărui anotimp?" Le cere elevilor să deschidă plicurile ce conțin materialele didactice necesare jocului propus.	Elevii ascultă povestea. Elevii răspund la întrebări Elevii răspund la întrebări Elevii vor deschide plicurile de pe masa de lucru și vor ordona jetoanele cu secvențele poveștii în ordinea desfășurării.	Expunerea Conversația Conversația Povestirea Explicația	Cartea "Anotimpurile Serenei" Laptop Smart Tv Cartea "Anotimpurile Serenei" Plicuri cu materiale	Frontal Frontal Individual	Observare sistematică Observare sistematică Aprecieri verbale
6.	Încheierea activității		Face aprecieri verbale asupra modului în care elevii au răspuns cerințelor.					Aprecieri verbale

Anexa nr 1

Anexa nr. 2

Anotimpurile Serenei: Secvențele poveștii

Poți ordona jetoanele cu imagini din poveste în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor?

Primăvara		
Vara		
Toamna		
Iarna		

Metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES

Profesor învățământ preșcolar Burci Georgiana - Silvia
Liceul Tehnologic Baia de Fier, localitatea Baia de Fier

„Dacă un copil trăiește într-un spirit de acceptare și prietenie el învață să găsească iubirea pretutindeni” (Dorothy Law Nește)

Primii ani de viață sunt considerați timpul cel mai valoros din punct de vedere al dezvoltării globale. Fiecare copil este unic, el are propriul ritm de dezvoltare, iar în momentul în care se întâlnesc dificultăți în acest proces se recomandă o intervenție timpurie. Acest fapt presupune depistarea întârzierilor în dezvoltarea, acționarea profesionistă asupra palierului deficitar pentru ca fiecare educabil să se dezvolte la nivelul maxim. Intervenția timpurie trebuie derulată între 0 și 6 ani. Cu cât întârzierile în dezvoltare sunt descoperite mai devreme cu atât șansele de recuperare sau diminuare cresc.

Din sfera copiilor cu CES fac parte atât copii cu deficiențe propriu zise, cât și copii fără deficiențe, dar la care întâlnim reacții stabile de inadaptare la exigentele unității de învățământ. Din această categorie fac parte:

- Copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale)
- Copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (ADHD)
- Copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietate, mutism selectiv)
- Copiii cu handicap asociat
- Copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (sindromul Down, dilexie, dificultăți de învățare)
- Copiii cu deficient de comunicare și interacțiune (sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului)

Abordarea incluzivă susține că unitățile de învățământ le revine responsabilitatea să depășească barierele din drumul învățării și faptul că cei mai buni profesori au abilitățile corespunzătoare pentru a-i ajuta pe educabili să recunoască acest fapt. Prin strategiile utilizate de cadru didactic în acest sens se pot enumera:

- Crearea unui climat afectiv- pozitiv
- Stimularea încrederii în sine
- Încurajarea sprijinul și cooperarea din partea colegiilor
- Centrarea învățării pe activitatea practică
- Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare moderne

Metodele activ-participative reprezintă un factor important în conturarea de condiții optime pentru un învățământ de calitate. Acestea contribuie la creșterea performanței școlare, pot fi îmbunătățite ca aplicație la clasă în condițiile unui mediu de lucru atractiv și relaxant pentru copiii cu CES. Interactivitatea impune o învățare prin comunicare prin colaborare, conduce o confruntare de păreri, conturează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor cu cerințe speciale. Cu alte cuvinte strategia didactică sădește sămânța unei munci colective desfășurate de cadru didactic împreună cu copiii, acesta completând planul de lucru cu propriile interese, dorințe de cunoaștere.

Prin apelarea la lucru în echipă elevii/preșcolarii cu CES li se oferă posibilitatea de a împărtăși păreri, ideile, strategiile personale de lucru, impulsionează interesul pentru o temă sau sarcină dată. Elevii/preșcolarii nu vor mai fi simpli spectatori la lecție, ci actori cu un rol activ, gata să se implice emoțional și motivațional. Se pot identifica numeroase metode de învățare care au un pronunțat caracter activ participativ, utilizate în practica didactică la copii cu CES. Printre acestea se pot enumera:

Jocurile de rol sunt recomandate pentru orice arie de dezvoltare, dar și în cazul autonomiei personale, copiii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții cu zi cu zi: „De-a magazinul”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”. Observând comportamentul colegilor mereu, imitându-l și popularizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.

Jocul didactic îl antrenează pe copiii cu CES în exersarea facilităților mintale, câștigă încredere în sine. Clasicii psihopedagogiei speciale iau oferit jocului un rol central în procesul educațional terapeutic. Obiectivul imediat al jocului este educațional iar cel final este terapeutic de ameliorare. Jocul ca învățare și terapie urmărește să transforme rolul profesorului și să acorde noi șanse copilului cu deficiențe. La copii cu CES jocul didactic se poate organiza cu succes în orice moment al lecției într-o anumită etapă a ei sau pe întreg parcursul acesteia. Un exemplu de astfel de joculeț este jocul omisiunilor – li se cere copiilor să precizeze elementul omis dintr-o serie de imagini. Luând drept temă „Povestea ursului cafeniu” se formează două echipe, fiecare echipă are sarcina de completa secvențele poveștii care au fost omise și de a prezenta verbal ideile principale a povestiri. Echipa care rezolvă cel mai corect și rapid sarcina va câștiga. Prin aceste joculețe didactice se realizează o coeziune strânsă între preșcolari promovând principiul cooperării și al incluziunii.

Clasa răsturnată este considerată o mare noutate în procesul de învățare-predare. Precum indică și numele, este o metodologie prin care modelul de predare este inversat. În modelul tradițional, lecțiile sunt centrate pe profesor, care lucrează ca element de legătură între copii și cunoștințe. Cadrul didactic prezintă conținutul și educabilii ascultă. Cu clasa răsturnată, educabilii au acces direct la cunoștințe, iar profesorul funcționează ca monitor și mediator. Cunoștințele de bază sunt înmagazinate în afara sălii de clasă, unde copii fac sarcini propuse de profesor cu privire la domenii specifice. O temă ce poate fi abordată la nivel preșcolar aplicând aceasta metodă este „Animalele domestice”. Copiii sunt organizați în grupe iar fiecărei grupe i se dă sarcina să afle mai multe lucruri despre un animal domestic. Fiecare preșcolar descoperă acasă noțiuni despre această temă cu ajutorul cărților, informațiilor oferite de părinți și chiar prin interacțiunea directă cu animalul dacă locuiește într-o zonă rurală. A doua zi reveniți la grădiniță fiecare grupă expune cele descoperite acasă. Dacă colegul de grupă întâmpina dificultăți în prezentare celălalt copil îl poate ajuta. Ca moment de obținerea performanței se poate realiza un desen cu colegul de grupă, având ca subiect animalul prezentat. Prin aceasta metodă copiii speciali sunt acceptați ușor de colegi, se promovează cooperarea, încrederea în sine, și motivația în învățare.

Toate aceste metode interactive au un rol deosebit de important deoarece ilustrează traseul metodic cel mai potrivit, cel mai logic și mai eficient pentru abordarea unei situații concrete de predare și învățare. Folosirea metodelor activ-participative în procesul de predare-învățare-evaluare la elevii cu CES contribuie la o învățare cu drag chiar în timpul lecțiilor, copiii sunt activi și participă la provocările oferite de acestea, individual sau pe grupe, dezvoltându-le spiritul de competiție, dând frâu liber creativității și comunicării cu ceilalți colegi. Integrarea acestor metode didactice interactive, nu face altceva decât să-i atragă pe copii spre obiectele de studiu, într-o altă variantă decât au fost învățați.

Bibliografie:

- a) Popescu, G., & Pleșa, O. (coord). (1998). Handicap, readaptare, integrare. București: Pro Humanitate.
- b) Verza F., Introducere în psihopedagogia specială și asistența socială, Ed Fundatiei Humanitas, 2002
- c) Vrăjmaș, T. (2001). Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale. București: Aramis.
- d) Weihs T.J., Copilul cu nevoi speciale, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998

Îmbunătățirea capacității de citire la copiii cu CES prin vizualizarea imediată a cuvântului

Profesor logoped Laura Mariana Buruian
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Arad

Încă din copilărie copiii arată un interes instinctiv viu când vine vorba de jocuri. Copiii învață cele mai multe concepte despre sine, constanță, orientare, dimensiune și numere prin jocuri. Copiii care au avut norocul de adulți cu care să joace „Spionii!”, „Jocul lui Kim”, jocuri cu rime și să recite versuri, de obicei încep școala cu aptitudini dezvoltate de utilizare a limbii materne.

Ce presupune îmbunătățirea capacității de citire prin vizualizarea imediată a cuvântului? Un cuvânt pe care elevul îl recunoaște instantaneu și îl rostește fără să mai recurgă la fragmentarea și analizarea cuvântului. Cadrele didactice pot alcătui o listă comună cu aproximativ 100 de cuvinte care apar cel mai frecvent în manualele studiate de copii. Pentru ca elevii să poată citi corect și cu viteză, ei trebuie să recunoască aceste cuvinte instantaneu, prin simplă vizualizare, fără să mai recurgă la nici un fel de analiză. Cauzele pentru care unii elevi dețin un bagaj redus de cuvinte recunoscute prin vizualizare ar putea ține de o slabă capacitate de discriminare vizuală sau de lipsa abilităților de decodare. Alte cauze ar putea fi faptul că elevii nu cunosc înțelesul și contextul de utilizare al cuvintelor respective. O altă cauză ar mai putea fi faptul că elevii nu citesc deloc în afara orelor de citire de la școală. Exersarea face ca elevii să recunoască cuvintele mai repede și cu mai multă precizie.

Cititul este un proces cognitiv complex. Copiii învață să citească prin "traducerea" sau decodificarea sunetelor ce formează un cuvânt (foneme). De exemplu, cuvântul *pat* are trei foneme, sunetele p, a și t. Combinația între aceste sunete formează cuvântul *pat*. Pe măsură ce copilul începe să recunoască cuvintele, citirea devine un proces automat.

Copiii cu CES (cerințe educaționale speciale) cu dizabilitate cognitivă au nevoie de mai mult timp decât copiii tipici pentru a deprinde cititul, iar materialele folosite pentru acest scop trebuie cu precădere adaptate. În prezent, copiilor cu CES le sunt disponibile aceleași materiale pe care le folosesc și copiii tipici, dar ei nu beneficiază în realitate de facilități de învățare. Întârzierea în deprinderea cititului împiedică apoi accesul copilului cu CES la conținuturile școlare, ceea ce cauzează eșec școlar încă din clasele primare.

Elevii sunt uneori reticenți și refuză să citească cu voce tare în clasă, ceea ce poate indica o tulburare concretă. Dacă lecția face apel la cititul cu voce tare, putem să indicăm elevului mai înainte ce va trebui să citească, dându-i timp să se pregătească; vom permite elevului să-și înregistreze lectura acasă, ascultând banda la școală. Deseori elevii cu tulburări de învățare au un nivel al cititului cu voce tare mai scăzut cu doi ani decât al cititului în gând. Pe de altă parte, acest lucru poate fi determinat de neîncrederea în sine. Când este singur, elevul poate citi rar și ezitant, deoarece: ritmul său de citire este lent, nu este sigur că a înțeles ce citește sau interpretează greșit un cuvânt nou. O modalitate eficientă prin care părintele poate colabora cu cadrul didactic este realizarea unor activități de citire pe roluri, în ștafetă, realizarea unor activități de tipul „insula de lectură”.

Soluții

1. Cărți cu text predictiv

Astfel de cărți pot reprezenta o adevărată platformă pentru dezvoltarea abilităților de citire prin vizualizare directă. Ele cuprind fraze și propoziții care se repetă. Elevii pot cu ușurință să prezică o frază sau propoziție pentru că există un tipar iterativ în poveste. (vizual)

Se recomandă următorii pași în utilizarea cărților cu texte predictive:

- Alegeți o carte destul de scurtă pentru a putea fi citită repede.
- Arătați-i elevului coperta cărții și citiți titlul acesteia.
- Cereți elevului să prezică sau să ghicească despre ce este vorba în carte.
- Citiți povestea cu voce tare și entuziasm, lăsând degetul să alunece sub fiecare cuvânt pe măsură ce citiți.

- Imediat ce elevul s-a familiarizat cu repetiția cuvintelor citite, rugați-l să citească odată cu dumneavoastră.
- Recitiți povestea dar de data asta opriți-vă și să lăsați elevul să citească cuvintele care urmează. Dacă elevul nu știe vreun cuvânt, ajutați-l.

Veți vedea că, după mai multe repetări, elevul va reuși să citească povestea fără ajutorul dumneavoastră.

Elemente suplimentare pentru textele ce conțin cuvinte care se repetă:

- Listați cuvinte, fraze sau propoziții la imprimantă, sub forma unor indexuri și cereți elevului să le identifice în poveste.
- Elevul poate înlocui diferite cuvinte în segmentele specificate din text.
- Elevul poate scrie propria poveste utilizând cuvinte și segmente de text repetabile.

2. Experiența transmisă

Prin această metodă, elevului i se oferă o experiență și ocazia de a relata experiențe; un elev dictează o poveste despre o experiență trăită de el, apoi o va citi. (vizual + auditiv)

3. Prezentarea contextului (vizual)

- În primul rand, subliniați cuvântul necunoscut din propoziția scrisă pe tablă și cereți elevului să citească propoziția împreună cu dumneavoastră. Urmați aceeași procedură cu trei cuvinte.
- Listați la imprimantă fiecare cuvânt, sub forma unui index. Arătați elevilor cuvintele editate și cereți-le să localizeze fiecare cuvânt în propozițiile de pe tablă.
- Arătați elevilor fiecare cuvânt din index și cereți-le să compună propoziții cu respectivul cuvânt.
- Apoi elevul va încerca să scrie cuvântul cu ochii închiși, din memorie.

4. Introducere în abilitățile vizual-motorii (vizual)

- Treceți fiecare cuvânt într-un index.
- Cereți elevului să privească cuvântul cu atenție în timp ce dumneavoastră îl arătați și îl citiți.
- Apoi elevul va închide ochii și va încerca să-l memoreze vizual.
- Cereți elevului să încerce să scrie cuvântul din memorie.
- Apoi arătați elevului jetonul cu cuvântul respectiv pentru a-l compara cu cel scris de el.

5. Etichete pe obiecte

Confecționați etichete pentru obiectele din clasă, notând cuvântul care reprezintă respectivul obiect, și cereți elevilor să atașeze etichetele la obiectele corespunzătoare. (vizual)

6. Dicționare cu imagini

Elevii pot crea dicționare din fotografii tăiate din reviste și ziare; se va alcătui o carte cu câte o pagină pentru fiecare literă, apoi se vor eticheta imaginile. Aranjați paginile în ordine alfabetică. (vizual)

7. Banca de cuvinte

Banca de cuvinte reprezintă o colecție personală de cuvinte pe care un elev a învățat să le recunoască prin vizualizare directă. Când un elev recunoaște un cuvânt, profesorul îl scrie pe un jeton din index. Jetonul se adaugă la altele și se țin într-o cutie care reprezintă colecția colecția personală a respectivului elev. (vizual)

8. Dispunerea cuvintelor pe categorii

Cuvinte din banca de cuvinte pot fi selectate sau organizate pe diverse categorii (de exemplu: fructe, localități sau alte lucruri legate de locuințe, cuvinte care conțin diftongul “oa” etc.) (vizual)

9. Cuvinte, imagini, panouri din pânză

Oferiți copiilor imagini/desene și cartonașe cu cuvintele aferente, pe care le pot lipi sau prinde pe un panou din pânză. Cereți elevilor să identifice perechile de imagini/desene și cuvinte aferente și să le afișeze pe panoul cu pânză. (vizual)

10. Șah

Dacă dispuneți de o tablă de șah veche, puteți așeza pe careurile negre jetoane/ cartonașe înscrise cu cuvinte (este de preferat să decupați pătrate de plastic, vinilin sau carton de aceeași dimensiune cu cele de pe tablă și să scrieți cuvinte pe ele, decât să scrieți direct pe tabla de șah. Astfel, puteți aduna apoi jetoanele de plastic și puteți utiliza mai târziu aceeași tablă de șah pentru dezvoltarea altor abilități sau puteți folosi alte jetoane cu alte cuvinte). Jocul se desfășoară după regulile obișnuite ale șahului, cu excepția că, odată ce un elev face o mutare pe un careu, va trebui să citească acel cuvânt. Dacă elevul nu reușește să citească respectivul cuvânt corect, atunci se va întoarce la careul inițial. (vizual)

11. Domino

Confecționați jetoane de domino pe care sunt înscrise cuvinte sau propoziții. Elevii trebuie să găsească cuvintele sau propozițiile similare și să le citească corect. (vizual)

12. Fotbal

Ambele echipe încep de la linia de 11 metri. Învățătorul/profesorul arată unui elev un cuvânt pe care să-l citească. Dacă elevul citește cuvântul corect, va muta mingea cu 3 metri mai aproape de poartă. Dacă nu citește corect cuvântul, respectivul jucător/elev va pierde 3 metri din poziția de la care pornește sau se află. De fiecare dată când un jucător trece de linia adversarului și înscrie gol, primește 6 puncte. După înscrierea unui gol, mingea reîntră în posesia echipei adversare sau dacă una dintre echipe nu reușește să avanseze cu 3 metri de-a lungul a trei încercări. (v + chinestezic)

13. La pescuit

Pentru acest joc aveți nevoie de un băț și o sfoară sau ață la capătul căreia se leagă un magnet, care va fi momeala. Veți mai avea nevoie de jetoane sub forma unor pești diferiți de capetele cărora se va prinde o agrafă din metal. De fiecare dată când un elev aruncă undița, poate prinde un pește și poate citi cuvântul înscris pe acesta. (v + chinestezic)

14. Cuingo

Cuingo seamănă cu bingo. Totuși, se utilizează cuvinte în loc de numere. Când se strigă un cuvânt, elevul localizează cuvântul pe cartela lui și îl marchează. Imediat cum marchează căsuțele cu toate cuvintele, jucătorul strigă "Cuingo". (v + auditiv)

15. "Fuga" după cuvinte în ziar

Într-un ziar obișnuit, elevii pot sublinia sau marca anumite cuvinte din propoziții, titluri sau reclame. (v)

16. Creatorul de cuvinte (Scrabble)

Elevii primesc un anumit număr de litere (de exemplu șase) cu care pot compune cuvinte cât mai multe cuvinte existente într-o perioadă de timp limitată (de exemplu 3 minute). (v)

17. Creatorul de propoziții (Scrabble cu propoziții)

Înscrieți cuvinte pe cartonașe individuale care ar putea forma diverse propoziții. Cereți elevilor să rearanjeze cartonașele pentru a forma propoziții. (v)

18. Completați propozițiile

Elevii trebuie să identifice cuvinte dintr-un ziar, care pot completa propoziții neterminate.

Exemplu: Casa era _____. (v)

19. Alege cuvântul corect

Elevii primesc propoziții cu spații goale în interior reprezentând cuvinte lipsă și li se oferă trei posibilități de umplere a spațiilor respective.

Exemplu: _____ latră câinii. (v)

În casă/ acasă/ lângă casă

20. Capacitatea de vizualizare a cuvintelor – Forma cuvântului (v)

a) Activitate cu întreaga clasă

Se alege zece cuvinte din manualul de citire. Cuvintele se scriu pe o parte a tablei. Conturul din jurul cuvântului se desenează într-o altă parte a tablei. Copiii sunt rugați să compare cuvintele cu formele desenate și să vadă dacă ar putea fi încadrate în acele forme.

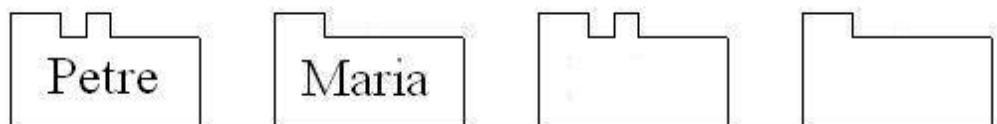
(Se poate desena și conturul în jurul anumitor cuvinte).

b) Activitate de grup

Se aleg cuvinte din manualul de citire. Copiii lucrează în perechi. Fiecare copil primește o coală de hârtie pe care sunt desenate formele unor cuvinte; copilul primește cuvintele pe cartonașe care sunt tăiate după forma desenată pe coală. Fiecare copil încearcă să găsească desenul/conturul potrivit pentru fiecare cuvânt de pe cartonaș, așezându-l pe desen. Fiecare copil încearcă să acopere corect toate desenele din coală.

Exemplu:

21. Capacitatea de vizualizare a cuvintelor – Jumătăți de cuvinte

Copiii lucrează în perechi

Alegeți cuvinte pe care copiii le întâlnesc în manualele de citire sau dintre cuvintele pe care le cunosc ei și alcătuiți o listă pe care să o afișați tuturor. Fiecare cuvânt poate fi tăiat în două trasând o linie orizontală la mijlocul lui. Copiați fiecare jumătate de cuvânt pe câte un cartonaș. Copiii vor trebui să vadă cât de repede pot potrivi și pronunța cuvintele.

O altă activitate ar putea consta în a vedea cât de repede pot copiii să recunoască un cuvânt vizualizând doar jumătate din el. Ar putea fi o activitate cu toată clasa. De reținut că jumătatea superioară a cuvintelor ne oferă cele mai multe indicii și pot fi cel mai ușor recunoscute.

22. Memoria vizuală a cuvintelor

Joc pe grupuri

Așezați cinci cuvinte pe masă, cereți copiilor să-și acopere ochii și luați de pe masă unul din cartonașele cu cuvinte – apoi cereți copiilor să numească cuvântul lipsă. Se poate spori dificultatea jocului prin adăugarea unui număr mai mare de cuvinte și prin îndepărtarea mai multor cartonașe.

Dacă se scrie pe tablă poate fi o activitate cu întreaga clasă.

Bibliografie:

1. Bocoș, M., *Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2003;
2. Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii*, Editura Aramis, București, 2003;
3. Piaget, Jean, *Psihologia copilului*, Editura Cartier, București, 2005.

PROIECT DE LECȚIE

Profesor psihopedagog Dana Mihaela BUZATU
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

PROFESOR: Dana Mihaela Buzatu

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: C.S.E.I. *Constantin Pufan*

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: Cunoștințe despre mediu

DATA: 20.01.2022

CLASA: a VII-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Fenomene ale naturii

SUBIECTUL LECȚIEI: *Anotimpurile*

TIPUL LECȚIEI: dobândire/ însușire de noi cunoștințe

SCOPUL LECȚIEI: Formarea capacității de identificare a celor patru anotimpuri, cu caracteristicile lor și lunile corespunzătoare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1- să enumere cele patru anotimpuri

O2- să precizeze lunile anului corespunzătoare fiecărui anotimp;

O3- să identifice două, trei caracteristici ale fiecărui anotimp;

O4- să utilizeze simboluri și informații referitoare la două, trei fenomene observate în mediul înconjurător;

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ȘI PROCEDEE: Conversația, explicația, exercițiul, observația, brainstorming, metoda exploziei stelare.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Laptop, Prezentare Power point, Planșă ”Fenomene ale naturii”, Joc de asociere-fișe de lucru, Calendarul naturii, caiete, pixuri

FORME DE ORGANIZARE:

Frontal, individual

TIMP: 45 minute

BIBLIOGRAFIE: *Programa școlară clasele I- X-a*, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației

Cercetării și Tineretului nr. 5235/01.09.2008

Planificarea calendaristică orientativă , clasa a VIII-a

<https://www.youtube.com/watch?v=JLUvp6PTBx0>

<https://www.twinkl.ro/>

Iordăchescu, C, (2008) “*Cunoașterea mediului*”, Ed. Carmines, București

Ilie, M, (2012) “*Cunoașterea mediului clasa III. Caiet de lucru*”, Ed. Booklet, București

SCENARIUL DIDACTIC

Nr . crt	Etapele lecției	Ob	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric		Se asigură condițiile optime pentru desfășurarea lecției. Se face prezenta elevilor.	Elevii se pregătesc pentru desfășurarea lecției.	Conversația		Frontal	
2.	Verificarea cunoștințelor anterioare		Se verifică calitativ și cantitativ cunoștințele însușite folosind Planșa ”Fenomene ale naturii” (Anexa nr. 1)	Observă planșa și răspund la întrebări.	Conversația	Planșă ”Fenomene ale naturii”Metoda exploziei stelare	Frontal	Aprecieri orale
3.	Captarea atenției		Întreb elevii ”Cum este astăzi afară? Este cald, este frig?” Se citește o ghicitoare: ”Suntem patru surioare Omului folositoare, Îi aducem daruri mii, Bucurii pentru copii. (Anotimpurile)	Elevii răspund la întrebări.	Conversația		Frontal	Aprecieri orale
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor		Anunț elevii că astăzi vom vorbi despre anotimpuri, caracteristicile lor și lunile fiecăruia Se scrie titlul lecției pe tablă: ”Anotimpurile”.	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația		Frontal	

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

5.	Dirijarea învățării	O1 Se prezintă elevilor Ppt-ul cu cele patru anotimpuri și sunt rugați să urmărească filmulețul. https://www.youtube.com/watch?v=JLUUpv6PTBx0 O2 Se notează pe tablă care sunt, ce sunt Anotimpurile și caracteristicile fiecăruia în urma întrebărilor adresate elevilor pe baza filmului urmărit. O3 Anotimpurile sunt diferite perioade ale anului când vremea se schimbă. Anotimpurile sunt: <i>Primăvara, Vara, Toamna și Iarna.</i> <i>Observăm: Fiecare anotimp durează aproximativ trei luni.</i> <i>Lunile de Primăvară: Martie, Aprilie, Mai.</i> <i>Lunile de Vară: Iunie, Iulie, August.</i> <i>Lunile de Toamnă: Septembrie, Octombrie, Noiembrie.</i> <i>Lunile de Iarnă: Decembrie, Ianuarie, Februarie.</i> Caracteristicile	Elevii urmăresc filmulețul Elevii răspund la întrebări și notează în caiete. Elevii notează pe caiete.	Conversația observația Conversația, explicația	PPT ”Anotimpurile Laptop Tabla Caietele Pixuri	Frontal Frontal	Observare sistematică Observare sistematică Aprecieri verbale

			Anotimpurilor: Primăvara: - vremea se încălzește -zapada se topește -natura se trezște la viață -copacii înfloresc Vara: -zilele sunt mai lungi - ziua este egală cu noaptea - totul este verde -albinele si insectele polenizează Toamna: -zilele se scurtează și vremea se răcește -frunzele se îngălbenesc și cad -animalele fac provizii pentru iarnă Iarna: -păsările pleacă spre țările calde -ninge cu fulgi de zăpadă Fulgii de zăpadă sunt picături mici de apă înghețată					
6.	Asigurarea retenției și a transferului	O4	Se arată elevilor un PPT "Ghicește anotimpul" Se propune elevilor un Joc de asociere "În ce anotimp?", apoi se explică	Elevii ghicesc anotimpul din imagini. Elevii rezolvă Jocul de asociere.	Conversatia Explicatia brainstorming exercițiul	PPT Joc de asociere	Frontal Individual	Aprecieri orale

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

			cerințele . (anexa nr.2)					
7.	Încheierea activității		Se fac aprecieri asupra activității elevilor. Se vor nota acei elevi care s-au remarcat de-a lungul lecției.	Elevii primesc aprecieri verbale.	Conversația		Frontal	Aprecieri orale

Metode inovative în predarea TIC la elevii cu CES -Studiu științific-

prof. Căpruciu Marinela Mioara,
COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „ȘTEFAN VELOVAN”, Craiova

Pe plan internațional mediile virtuale de învățare sunt în plină ascensiune, iar Comunitatea Europeană alocă fonduri substanțiale privind procesul educațional în societatea informațională. O mare parte din proiectele destinate procesului educațional, finanțate de Comisia Europeană se bazează pe metodele și tehnicile multimedia și telematica. Pe plan internațional s-au înființat diferite organisme care supervizează procesul de implementare a noilor tehnologii în învățământul deschis la distanță în universități și totodată urmăresc impactul privind globalizarea și lărgirea sa.

În ceea ce privește situația din țara noastră, menționăm că până în prezent nu exista un sistem experimental complex care să conțină metode, tehnici și instrumente destinate învățării la distanță prin intermediul Internet-ului. Formarea cursantului pentru societatea de mâine impune noi forme de învățământ, în particular *școli virtuale* care implică noi tehnologii și forme de predare, învățare și evaluare.

CARACTERISTICILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI DESCHIS LA DISTANȚĂ

Noile medii de învățare și noile tehnologii de educație, în particular *învățământul deschis la distanță*, pot fi considerate ca o potențială soluție pentru a veni în întâmpinarea problemelor privind dificultățile de a găsi resurse pentru acoperirea lipsei edificiilor de învățământ, a materialelor educaționale (biblioteci, laboratoare, hardware și software etc.).

Internet-ul, ca o colecție internațională de noduri electronice interconectate și o mulțime de protocoale pentru comunicare între computere, reprezintă un instrument puternic de accesare a unei largi varietăți de informații, și servește pentru conectarea persoanelor în vederea facilitării schimbului de informații. Protocoalele includ o listă largă, în continuă dezvoltare, care furnizează accesul pe Internet.

Accesul elevilor la serverul cu cursuri și materiale de curs trebuie să nu creeze probleme. Dar, există situații în care conectarea devine greoaie, de exemplu cazul în care liniile sunt ocupate sau nu se poate face conectarea, sau când software-ul de navigare disponibil (Netscape/ Internet Explorer) suferă modificări care nu pot fi puse în lucru imediat. În general, elevii sunt frustrați de numărul de conexiuni greșite și de timpul de așteptare pentru realizarea asignărilor.

EVALUAREA CUNOȘTIINȚELOR SAU EXAMINAREA

După terminarea fiecărui curs semestrial sau anual, pentru măsurarea cunoștințelor dobândite de elevi și a gradului de înțelegere a conceptelor și noțiunilor, este necesară *evaluarea finală a cunoștințelor* sau *examinarea*. O evaluare de calitate asigură trecerea de la o maximizare a volumului de cunoștințe predate la cunoștințele însușite și aprofundate în vederea utilizării acestora cu mai multă siguranță. Examinarea finală o realizează profesorul.

O componentă organică a noului tip de învățământ trebuie să o constituie *evaluarea asistată de calculator* (EAC), care poate fi utilizată și în învățământul forma clasică. Cu siguranță, că trecerea la acest nou sistem de evaluare va întâmpina greutăți la mai multe niveluri. În primul rând este vorba de o structură organizatorică și o dotare corespunzătoare cu hardware și software în sala de examinare în primul rând, apoi în sălile destinate activităților didactice de care trebuie să se ocupe școala. Apoi este necesară o dotare la domiciliu și conectare la rețea a elevului, necesară atât fazei de pregătire a lecțiilor cât și etapei de furnizare a răspunsurilor. În plus, ne putem aștepta la o rezistență obișnuită datorată eforturilor de readaptare a profesorilor și a unor erori inerente care apar la început. Cu toate acestea elementul esențial este să pășim pe calea schimbării.

Noile tehnologii informatice (NTI) au transformat, și vor continua să transforme, în mod dramatic sensul transmiterii de informații și cunoștințe. Individul se confruntă cu dificultăți sporite în navigarea prin labirintul de cunoștințe. Dacă vrea să reușească în lungul drum al învățării pe parcursul vieții el are nevoie să stăpânească strategiile necesare pentru a se putea orienta prin această masă de informații și să le poată face coerente și relevante.

Răspândirea informației și tehnologiilor de comunicare în viața de zi cu zi a lărgit distanța dintre școală și lumea de din afara ei. Oamenii au acum acces la diverse surse și canale de informații. Ei sunt supuși unei asemenea "inundări" cultural de către mass-media încât dacă școala vrea să iasă învingătoare din această confruntare trebuie să facă eforturi pentru *dezvoltarea de noi deprinderi care să-lînarneze pe instruit cu capacitatea de a distinge cultura din noianul de informații* și de a putea face diferența între lumea reală și cea digitală.

Procesul educațional actual cunoaște un transfer de la forma sa tradițională către un proces digital [Cristescu, 2002] situația pedagogică având drept component distinctă calculatorul electronic. Acest transfer către mediul digital este determinat de necesitatea stăpânirii informaționale a proceselor în timp real în contextul globalizării.

Utilizarea calculatoarelor în educație este asociată în mod tradițional cu utilizarea programelor drill & practice. În această formă de instruire, fiecare primește informația memorată în interiorul media (de exemplu, text sau imagine); calculatorul furnizează instruirea sub formă predeterminată (urmând un anumit program „algoritm”). Deși, în acest software educațional se regăsește un anumit grad de interactivitate, intenția generală este aceea de a lăsa calculatorul să controleze secvența de învățare instruiții fiind, în general, receptori pasivi ai respectivelor informații și instrucțiuni. Apar, astfel, unele întrebări firești: Aceasta este tot ce poate face calculatorul în procesul de instruire? Cum putem mări participarea celor instruiți în situațiile IAC ? Explorând modul de utilizare al calculatoarelor dincolo de forma tradițională de IAC (cel mai frecvent, sub forma de drill & practice) se conturează câteva *direcții de utilizare a calculatorului în instruire*.

În primul rând, calculatoarele pot fi utilizate, ca *instrumente constructive* pentru achiziția cunoștințelor în cadrul lucrului la proiecte, a lucrului în colaborare, în învățarea bazată pe resurse și în implicarea învățării în utilizarea instrumentelor comunicative.

În al doilea rând, după cum a sugerat [Jonassen, 1997], anumite software-uri educaționale pot fi utilizate ca „*instrumente mentale*” pe care le-a definit ca fiind aplicații informatice care pot fi utilizate pentru a reprezenta ceea ce știi și, în etapa următoare, să lărgescă această sferă printr-o gândire critică.

În al treilea rând, o serie de aplicații informatice pot fi folosite ca instrumente care ajută la dezvoltarea gândirii creative și a celei critice.

Materialul de față încearcă să aducă în atenție beneficiile integrării TIC în educație. Metodele de predare bazate pe TIC sau diversificate, devenind mai eficiente și mai motivante pentru elevii și profesorii. Majoritatea elevilor români doresc "să utilizeze mai mult computerul și Internetul pentru lecții la diferite discipline. Ei consideră, în proporție de 90%, că aceia dintre ei care nu au acces la un calculator vor fi dezavantajați mai târziu."

În învățământ, activitatea de predare-învățare desfășurată de profesor pentru elevii/studenții săi, trebuie concepută, proiectată și realizată (prin urmare, gândită și îmbunătățită) astfel încât aceasta să devină instructivă, atractivă și eficientă pentru elevi/studenți, iar învățarea să se realizeze cu plăcere și cu bucuria cunoașterii. Pentru aceste obiective, permanent, în întreaga sa activitate, un profesor va avea în vedere îmbunătățirea metodei de predare, să învețe și să cunoască metodele pedagogice moderne, să se preocupe pentru utilizarea tehnologiilor oferite de calculator în procesul de predare-învățare, să conceapă și să utilizeze metode eficiente de evaluare în educație. Pe de altă parte, elevii/studenții vor fi antrenați și preocupați în procesul învățării pentru adaptarea atitudinii lor la schimbările din formarea lor profesională și din integrarea în societate.

Importanța noilor tehnologii pentru educație este larg recunoscută, devenind, în ultimele decenii, un leit-motiv al discursului despre educație la toate nivelurile – curriculum și practica didactică, formarea cadrelor didactice, dezvoltarea instituțiilor școlare, politici educaționale sau administrarea sistemului de învățământ.

Crearea de clase virtuale și facilitățile Google Classroom

Toate facilitățile și serviciile oferite de Google nu pot fi accesate decât dacă utilizatorul are creat un cont Google. Un singur cont Google pentru toate serviciile Google. Prin urmare, utilizatorul ce nu are creat un cont Google, trebuie să-și creeze cont sub Google, și astfel beneficiază de toate serviciile Google, de exemplu: Gmail (serviciul e-mail), crearea unui Blog (Blogger), crearea unui site (Sites), aplicații pentru educație Google Apps for Education (GAFE), creare și stocarea de documente (Docs și Drive), crearea de formulare și chestionare (Drive) etc. Școala virtuală Google (Google Classroom) este esențială dacă se utilizează Google Apps for Education (GAFE), deoarece este o modalitate excelentă de a gestiona fluxul de lucru pentru studenți. Este atât de ușor să se partajeze documente Google cu clasa dvs. și, cel mai important, permite profesorilor să creeze o copie a documentului pentru fiecare student. De aici, clasa Google creează, de asemenea, dosare stocate în Google Drive, atât de profesor cât și de studenți. Funcția de anunțare este, de asemenea, foarte utilă pentru crearea de discuții online cu clasa, unde chiar cel mai tânăr student poate avea ceva de spus.

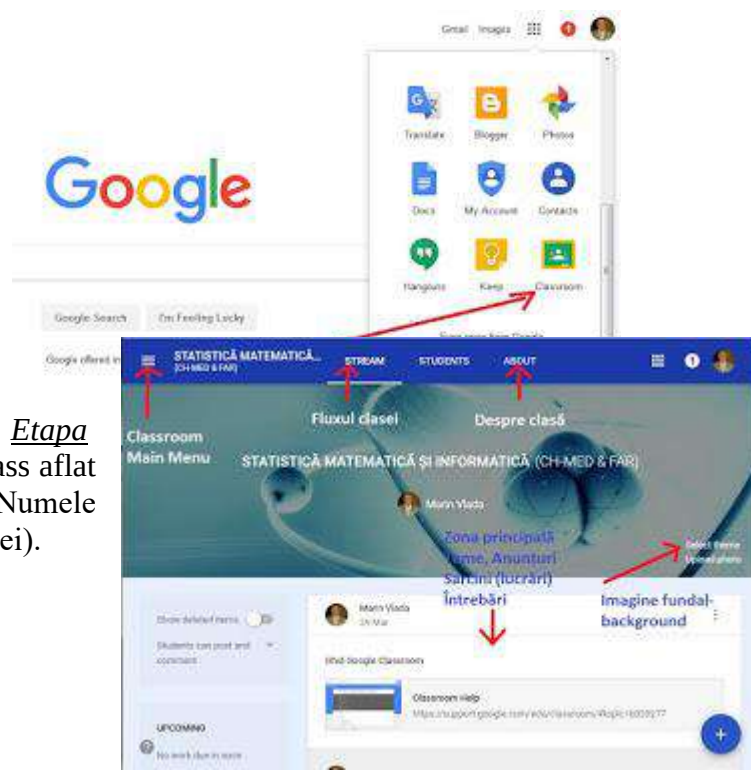
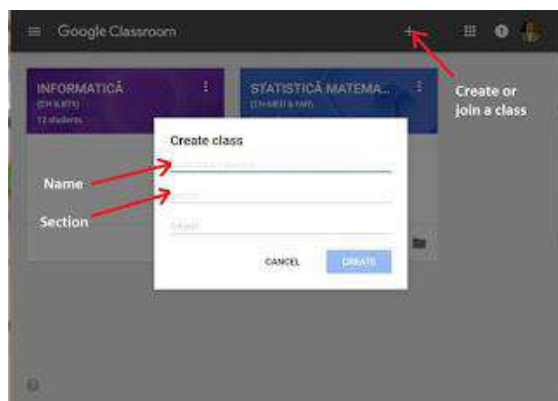
G Suite for Education permite școlilor / universităților să decidă ce servicii Google le pot utiliza studenții lor și oferă protecție suplimentară de confidențialitate și securitate, care este importantă într-un cadru școlar sau universitar. Elevii nu pot folosi clasa Google într-o școală sau universitate cu conturile lor personale.

Google Classroom: interacțiune și colaborare - Aplicația facilitează interacțiunea și colaborarea profesor – elev/student deoarece elevii/studentii pot să inițieze conversații cu profesorul și să adreseze întrebări la care pot primi răspuns în timp real, iar temele pot fi predate mai ușor de pe orice dispozitiv utilizat de către elevi (desktop, tabletă, smartphone). Google Classroom le permite elevilor/studentilor inserarea de imagini la întrebări și răspunsuri multiple în formularele Google (Google Forms). Google Classroom oferă părinților posibilitatea să primească rezumate ale activității copiilor pentru a fi informați permanent cu privire la evoluția și rezultatele lor la școală.

Este oferit un GHID Google Classroom cu următoarele capitole [1]: Overview (About Classroom, How Classroom works, Guardians, Extending Classroom, Google for Education Help Forum); Teachers (Get started, Create and manage classes, Create and grade student work, Communicate with your students, Communicate with guardians, Troubleshooting for teachers); Students (Get started, Manage classes, Manage work, Connect with your class, Troubleshoot errors and access to Classroom).

Etapele în crearea unei clase cu Google Classroom

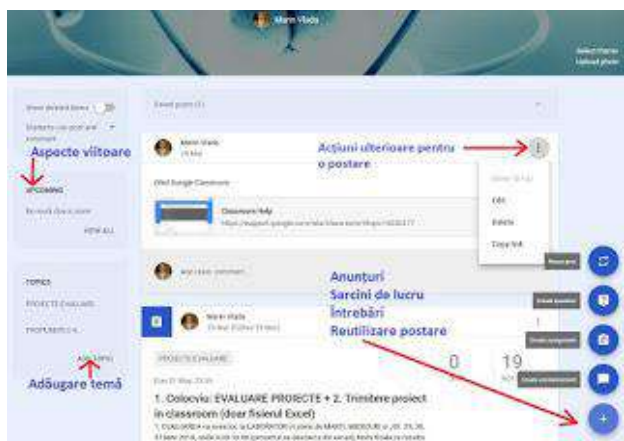
Etapă 1: La adresa <https://classroom.google.com> se accesează aplicația Google Classroom, se selectează butonul Sign in, iar apoi se face conectarea prin adresa de e-mail (cont Google) și parola.

Etapă 2: Se va accesa butonul + pentru Create or join a class aflat în partea de dreapta-sus, după care se vor indica: Numele clasei (Ex. Clasa a X-a) și Section (Numele disciplinei).

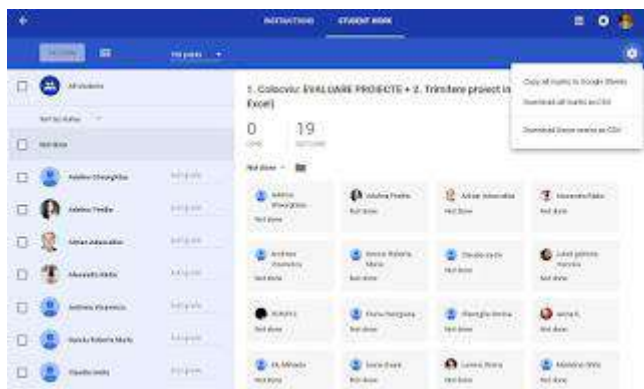
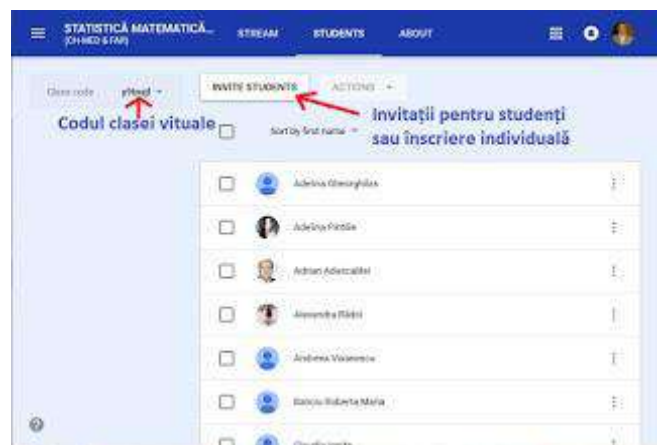
Etapa 3: Se va opta pentru imaginea de fundal prin Select theme sau Upload photo, se vor introduce informații generale despre clasă (About) și se pot posta resurse (Add materials). Fluxul clasei (Stream) se va afișa și gestiona în pagina principală afișată central: Teme, Anunțuri, Sarcini de lucru, Întrebări. În cazul în care se creează mai multe clase, utilizatorul le gestionează prin Meniul principal (Classroom Main Menu) aflat în partea stânga-sus (≡).

Etapa 4: Activitatea didactică se va realiza prin facilitățile oferite de Google Classroom conform următoarelor acțiuni ce vor fi urmate de postări afișate în pagina principală (STREAM): Teme, Anunțuri, Sarcini de lucru, Întrebări. Orice postare poate fi trecută în top-ul paginii principale (Move to top). UPCOMING (aspectele viitoare) sunt toate Temele, Sarcinile și Întrebările adresate membrilor clasei respective și care urmează a fi evaluate. Exemple de activități: test, teza, proiect etc.

înscrierea individuală a acestora prin intermediul codului primit de la profesor.

Etapa 5: Înscrierea elevilor/studenților se poate face prin trimirerea de invitații având adresele de e-mail ale acestora sau, prin

Etapa 6: Gestiunea informațiilor și a resurselor primite de la elevi/studenți și analiza evaluării sarcinilor de lucru. Dacă se realizează marcarea tuturor elevilor/studenților sau o parte

dintre ei, o copie se poate salva într-un Google Sheets. Exemplu de activitate: susținerea tezei la o disciplină. Se va crea tema "Teză sem. I". Profesorul va încarca fișierele cu teste, iar fiecare elev va descărca testul corespunzător pe calculatorul propriu, în folderul denumit cu numele și prenumele său. La terminarea timpului alocat pentru elaborarea tezei, elevii vor încărca toate fișierele create în format arhivat (arhiva va avea numele și prenumele elevului). Profesorul va face evaluarea, va trece notele și apoi, pot fi transmise prin e-mail fiecărui elev.

Utilizarea TI pentru îmbunătățirea învățării nu este un proces simplu: încărcăm calculatorului cu software, îl pornim și așezăm cursanții în fața calculatoarelor. În realitate,

învățarea depinde în mare măsură de sarcinile de învățare pe care le proiectează profesorul. Acumulările și rezultatele obținute de TIC fundamentează și accelerează saltul într-o lume digitală în care sunt atrase din ce în ce mai multe componente ale sistemului educațional tradițional. Cu toate acestea profesorul „real” nu și-a încheiat misiunea și nici nu și-o va încheia curând ! Este adevărat că în condițiile clasei moderne TI modifică anumite accente, schimbă anumite roluri, deschide câmp larg învățării fără bariere, dar nu poate substitui personalitatea dascălului și a capacității acestuia de a intuit, crea, modifica și adapta continuu modalitățile de a comunica și de a modela caracterele celor care la rândul lor, mâine, asemenea unor multiplicatori, vor proiecta și construi noua economie digitală a educației.

BIBLIOGRAFIE

1. Ghid Google, <https://support.google.com/edu/classroom/#topic=6020277>
2. Google for Education, <https://edu.google.com/intl/ro/products/productivity-tools/classroom/>
3. Resources for IT teams, https://edu.google.com/k-12-solutions/it-guide/?modal_active=none&story-card_activeEl=plan
4. EDU APPS SRL, Soluții inovative pentru educație, <https://www.eduapps.ro/>

ADAPTAREA CURRICULARĂ ÎN VEDEREA INSTRUIRII DIFERENȚIATE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE

**PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR CHIRIAC ALBOMIȚA
G.P.N. COCHIRLEANCA, JUD. BUZĂU**

Pedagogia contemporană admite atât existența unor particularități psihologice individuale ce deosebesc, în mod evident, persoanele unele de altele, cât și existența unor particularități individuale, relativ comune unor grupe de persoane. Din această perspectivă obiectivă a apărut principiul tratării individuale și diferențiate a elevilor..

Problema instruirii diferențiate nu este nouă, ci numai modul de abordare.

Una dintre tendințele modernizării învățământului vizează flexibilitatea instrucției și educației pentru a asigura dezvoltarea capacităților și aptitudinilor fiecărui elev, în raport cu propriile posibilități.

Individualizarea învățării sau tratarea individuală exprimă necesitatea de a valorifica cât mai bine posibilitățile și eforturile individuale, atât în ceea ce privește persoanele înzestrate, cât și pe cele mai puțin înzestrate. Principiul urmărește să asigure unitatea dintre particular și general în educație, dintre obiect și subiect, dintre strategiile de lucru de grup cu cele de educație individuală. Principiul individualizării și diferențierii învățării exprimă necesitatea adaptării dinamice a încărcăturii cognitive și acționale a conținuturilor și a strategiilor instructiv- educative, atât la particularitățile psihofizice ale fiecărui elev, cât și la particularitățile diferențiate, relativ comune ale unor grupe de elevi, în vederea dezvoltării integrale a fiecăruia.

Problematika tratării diferențiate a preșcolarilor suscită un larg interes în rândurile pedagogilor și a tuturor celor preocupați de valoarea și eficiența sistemului educațional global. Prin urmare, și la nivelul învățământului preșcolar, tratarea diferențiată a copiilor reprezintă o preocupare tot mai curentă a educatoarelor în privința punerii în practică a unor procedee educaționale specifice, cu relevanță asupra dezvoltării pluridimensionale a personalității copilului. Tratarea diferențiată a copiilor preșcolari vizează, în fapt, adoptarea unor practici instructiv – formative strict circumscrise, la capătul cărora se urmărește diferențierea calitativă reală a subiecților expuși educației deopotrivă cu afirmarea individualității copiilor, încă de la aceasta vârstă. Din perspectiva activității pedagogice propriu-zise, educatorul recurge la proiectarea, organizarea și desfășurarea unor procese curriculare care să conducă în mod nemijlocit la diferențierea și individualizarea preșcolarilor, favorizând o serie de contexte specifice procedeelelor de instruire și dezvoltând strategii particulare care să se materializeze în diverse forme de aplicare a programelor de învățare.

Întreaga activitate instructiv-educativă desfășurată în grădiniță se bazează pe cunoașterea personalității copilului: educatoarea cunoaște copilul educându-l și îl educă mai bine dacă îl cunoaște. Învățământul actual se adaptează tot mai mult la particularitățile psiho-fizice individuale și de vârstă ale copiilor, în vederea dezvoltării cât mai depline a personalității acestora.

Pentru a putea ajunge la o diferențiere autentică și eficientă în instruirea copiilor, trebuie să îndeplinim două obiective:

- cunoașterea particularităților psihice ale copiilor în corelație cu randamentul lor, cu privire la interese, înclinații, viața afectivă;
- clasificarea psihologica a copiilor în procesul instruirii privind particularitățile activității de gândire și capacitatea de învățare.

În funcție de receptivitatea copiilor la învățare, se va stabili ritmul de lucru și ținând cont de capacitatea lor de asimilare se vor alege formele de muncă, metodele, ritmul de lucru. Orice acțiune de diferențiere a instruirii, trebuie să pornească întotdeauna de la sesizarea trăsăturilor comune, dar și

a deosebirilor dintre subiecți, deosebiri manifestate pe mai multe planuri: tip dominant al proceselor nervoase superioare, dezvoltare intelectuală, capacitate de învățare, ritm de lucru, interes, înclinații și altele.

Depistarea acestor trăsături care-i diferențiază pe copii, stabilirea rolului fiecăruia în definirea comportamentului care conduce la performanțele scontate, reprezintă operația inițială, premisa oricărei acțiuni de tratare diferențiată a subiecților. Caracteristica acțiunii de diferențiere, în planul organizării și desfășurării activității didactice o constituie nuanțarea modalităților de lucru, evitându-se separarea cu caracter permanent a copiilor capabili de un randament ridicat, de copiii lenți. Totodată, aceasta implică o îmbinare rațională echilibrată a activității frontale cu întreaga grupă și a activităților pe grupuri individuale adaptate particularităților acestora.

Adaptarea curriculară pentru elevii cu cerințe educaționale în cazul elevilor cu deficiență mental planul de învățământ se reduce, atât din punct de vedere al numărului de discipline de studiu, cât și din punct de vedere al conținutului informațional, ce urmează a fi însușit în fiecare capitol în parte. În schimb, crește numărul de activități individuale suplimentare, în care urmează să fie inclus elevul cu deficiență mintală, în scopul recuperării acestuia.

Educația integrată se referă la includerea în structurile învățământului de masă a copiilor cu cerințe educative speciale, pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a personalității acestora.

Cerințele educative speciale reies din particularitățile individuale de dezvoltare, învățare, relaționare cu mediul, din experiențele anterioare ale copilului, din problemele sociale și de existență ale lor. Cerințele educative speciale pot fi temporare sau pot fi pentru totdeauna, apărând la etapele cele mai timpurii ale dezvoltării și la toate nivelurile sistemului de educație.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general a elevilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a acestor categorii de copii.

Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte potențialul fizic și psihic pe care îl are. Integrarea urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală. Prin integrare se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare. Raportul relației socializare, integrare, incluziune are în vedere implicațiile practice, teoretice ce privesc evoluția sistemului de organizare a educației speciale și a pregătirii copiilor pentru integrarea și incluziunile în activitățile profesionale și în colectivitățile sociale.

Se încadrează în categoria CES copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea.

Munca diferențiată și programul pedagogic personalizat pentru copiii cu CES constă în stabilirea unor obiective și a unui program, diferite de cele folosite pentru restul clasei și adaptate în funcție de necesitățile și dificultățile copilului. Lucru simplu de înțeles, dar dificil de pus în practică. Obiectivele didactice și conținuturile de învățare care urmează să fie parcurse de către fiecare copil cu CES ar trebui să fie stabilite de către profesorul de sprijin și profesorul specialist, în egală măsură. Întreaga intervenție asupra copiilor din învățământul integrat presupune, de fapt, o muncă în echipă: profesor specialist, profesor de sprijin, logoped, profesor consilier, părinți.

Rolul esențial în educația integrată îl deține învățătorul clasei, care devine principalul factor de acțiune și de coordonare a realizării programului pedagogic individual pentru elevii cu CES.

Acesta trebuie:

- să-și îmbogățească pregătirea pedagogică cu elemente care să-i faciliteze includerea optimă în clasă a elevilor cu CES și asigurarea de șanse egale pentru aceștia la instrucție și educație;
- să manifeste interes continuu pentru identificarea, evaluarea și reprogramarea periodică a conținuturilor învățării pentru fiecare elev;
- să coopereze în parteneriat cu profesorul de sprijin și cu ceilalți membri ai echipei educaționale, dar și cu familia elevului;

- să participe la elaborarea programului pedagogic individualizat pentru fiecare elev cu CES și să țină evidența rutei curriculare a acestuia.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu CES, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premise:

- sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite;
- aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate;
- realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale;
- diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate.

Diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că:

- au abilități diferite, au interese diferite,
- au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite;
- au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate etc.);
- au potențial individual de învățare;

Diferențierea ar trebui să fie o practică incluzivă normală în fiecare sală de clasă pentru că:

- elevii învață în ritmuri diferite;
- elevii au stiluri de învățare diferite;
- cadrele didactice trebuie să asigure valorizarea potențialului fiecărui elev;
- experiențele de viață diferite ale elevilor presupun adoptarea unor metode de învățare diferite dar și a unor materiale și mijloace didactice diverse;

Unii elevi întâmpină dificultăți de învățare la clasă pentru că:

- nu au urmat toate etapele în educație (neparcurgerea învățământului preșcolar și intrarea direct în clasa I, abandon școlar sau absenteism crescut);
- prezintă dificultăți emoționale, sociale sau de comportament;
- prezintă tulburări senzoriale de auz sau de văz;
- dificultăți de învățare a scris-cititului (dislexia-disgrafia);
- au dificultăți perceptiv-motrice (orientare în spațiu și timp, schemă corporală);
- au dizabilități mintale;
- au dificultăți de vorbire sau de limbaj și comunicare;
- au limba maternă diferită de limba în care se desfășoară procesul de învățământ;
- procesul de predare – învățare - evaluare este neadecvat nevoilor educaționale și diferențelor individuale dintre elevi (sarcini prea grele sau prea ușoare, metode neparticipative, timp insuficient dozat, material didactic inadecvat sau insuficient).

Adaptarea curriculumului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor având în vedere atât aspectul cantitativ cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară suplimentare etc.
- adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode activ participative, jocul didactic),

materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);

- adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare, având în vedere ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Aceste rezultate conduc la selectarea obiectivelor pe care le propunem, la selectarea conținuturilor și a activităților de învățare.

Bibliografie:

- Cojocaru, Venera Mihaela, *Terapia și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
- Cucoș Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996.
- Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2006.
- Hristu Barbu, *Pedagogia preșcolară - Didactica- Manual*, EDP 1994.
- *Programa activităților instructiv- educative*, București 2004.

Obținerea cooperării și reducerea acceselor de furie la copiii cu tulburări din spectrul autist (Exemple de exerciții precum: „ Stai pe scaun!”, „ Vino aici!”, „Stai frumos!”)

Profesor psihopedagog specială: Cioban Simona-Maria
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfântul Andrei”, Gura Humorului

În acest articol sunt descrise pe scurt informații care ajută profesorii/terapeuții să obțină cooperarea elevilor și să reducă accesul de furie la începutul sesiunilor și orelor, în primii ani de școală. Primele ore pentru un copil sunt cele mai stresante, deoarece majoritatea elevilor manifestă acces de furie și refuză să coopereze, ceea ce, probabil, va stârni teamă profesorului/terapeutului, dar și a elevului. Până și copiii de 3-4 ani pot manifesta acces de furie destul de puternic și îi pot speria pe adulții care încearcă să îi învețe.

Elevii au acces de furie ca reacție la frustrarea că nu înțeleg ce vor să îi învețe profesorul/terapeutul. Aceștia, prin intermediul acceselor de furie, nu reușesc să îndeplinească cerințele pe care nu le înțeleg. În acest fel, atât profesorul/terapeutul, cât și copilul se adaptează la o situație foarte dificilă: elevul este recompensat pentru accesul de furie prin faptul că profesorii elimină cerințele, iar aceștia (profesorii/terapeuții), la rândul lor, sunt recompensați pentru că au renunțat să-i mai ceară ceva, și astfel, dispare teama pe care o provoacă furia elevului.

Având în vedere că primele ore sunt cruciale pentru desfășurarea ulterioară, acestea trebuie planificate cu atenție. Trebuie socotite manifestările de furie ale elevului ca pe un semn pozitiv. Toată energia pe care o are poate fi folosită în scopuri constructive dacă se știe cum trebuie ajutat.

1. „Stai pe scaun!”

Principalul avantaj de a începe cu o sarcină ușoară, precum “statul pe scaun” este faptul că elevul are mai mari șanse să o îndeplinească cu succes, ceea ce înseamnă că va fi recompensat. Statul pe scaun este un comportament simplu, ușor de promptat și de discriminat, ceea ce-l ajută pe profesor/terapeut să decidă dacă elevul merită recompensă sau nu.

Pentru a-l învăța pe elev să stea pe scaun, trebuie aranjate față în față două scaune, la o distanță de 30-60 cm unul de celălalt. Elevul trebuie să stea între picioarele profesorului/terapeutului, cu fața către acesta și cu spatele la scaun, care este așezat direct în spatele copilului, astfel încât să poată să se așeze cu ușurință. Profesorul/terapeutul își așază picioarele după picioarele scaunului pe care va sta elevul, astfel încât să nu poată să îl răstoarne, să se rănească sau să fugă. Dacă îi este permis să fugă, va trebui, ca terapeut, să fugă după el, ceea ce ar reprezenta un eveniment recompensator. Într-o astfel de situație, comportamentul lui de a fugi de pe scaun va fi recompensat și întărit.

Pentru a-i arăta elevului cum să stea jos, trebuie să vă așezați mâinile pe umerii lui și să-l împingeți ușor în spate, în așa fel încât să se așeze pe scaun. Nu trebuie uitat faptul că picioarele scaunului trebuie ținute de terapeut pentru ca acesta să nu se răstoarne. În mod ideal, promptarea se face simultan cu emiterea instrucțiunii; trebuie adaptat gradul de prompt în funcție de fiecare elev. Unii elevi nu au nevoie decât să fie atinși ușor pe umăr, iar alții au nevoie de un imbold mai ferm pentru a se așeza.

Pentru a elimina promptul folosit atunci când elevul învață să stea pe scaun, se rostește instrucțiunea „Stai jos!” și astfel, se diminuează treptat promptul fizic, oferindu-i cantitatea necesară de prompt vizual pentru a îndeplini sarcina. De exemplu, în loc ca terapeutul să îl așeze pe scaun pe elev, acesta pune mai întâi mâinile pe umerii lui, apoi se rezumă la o simplă atingere cu degetul. Ulterior, gesticulează spre el cu mâinile și dă din cap. Apoi, tot profesorul/terapeutul, ca prompt, dă din cap și îi arată cu privirea scaunul și, în final, doar se arată cu privirea scaunul. În cele din urmă, se rostește instrucțiunea „Stai jos!” fără niciun fel de prompt.

2. „Vino aici!”

După ce elevul ajunge să stăpânească oricare dintre celelalte abilități, putem introduce o sarcină nouă. Este puțin probabil ca elevul să deprindă această nouă achiziție în primele ore,

deoarece mulți elevi manifestă accese de furie, ceea ce îngreunează promptarea pentru exerciții de tipul „Vino aici!”.

Instrucțiunile trebuie să fie rostite clar și ferm pentru a atrage atenția copilului, urmărindu-se eliminarea treptată a prompturilor. Pentru a-l învăța pe elev să răspundă la instrucțiuni, este nevoie de doi adulți, pe care îi vom numi: terapeutul 1 și terapeutul 2. Cei doi terapeuți vor face cu rândul cele două acțiuni necesare, și anume, promptarea și rostirea instrucțiunilor.

Pasul 1: Terapeutul 1 stă (în picioare sau așezat) în spatele elevului și îl ține de mijloc. Terapeutul 2 stă în picioare, la aproximativ 1 m depărtare cu fața către elev; acesta trebuie să țină în mână o recompensă și să rostescă instrucțiunea „Vino aici!” și promptează răspunsul deschizându-și brațele către elev. Atunci când elevul ajunge la Terapeutul 2, acesta trebuie recompensat imediat. Elevul va rămâne timp de 5 secunde la Terapeutul 2. Trebuie repetat exercițiul și eliminate prompturile treptat. Se fixează criteriul de reușită : 9 din 10 răspunsuri consecutive, corecte și nepromptate sau 19 din 20.

Pasul 2: Terapeuții își schimbă rolurile: Terapeutul 2 îl așază pe elev cu fața spre Terapeutul 1, iar acesta rostește instrucțiunea „Vino aici!” și desface brațele spre elev pentru a-l prompta. Terapeutul 2 îl promptează pe elev să meargă la Terapeutul 1, împingându-l ușor în față. Imediat ce elevul va ajunge la Terapeutul 1, va fi recompensat. Se fixează criteriu de succes la 9 din 10 răspunsuri corecte și nepromptate sau 19 din 20.

Pasul 3: Terapeuții continuă să-și alterneze rolurile și să diminueze prompturile pe parcursul exercițiilor. Un alt exemplu ar putea fi următorul: fiecare terapeut începe să ascundă alimente din câmpul vizual al elevului, să țină brațele deschise către acesta un timp mai scurt și să ofere mai puțin prompt fizic la fiecare exercițiu nou. Odată cu alternarea rolurilor terapeuților, numărul exercițiilor corecte și nepromptate ar trebui să descrească în mod sistematic, până când elevul ajunge să vină de unul singur la oricare dintre cei doi terapeuți atunci când i se cere.

Pasul 4: După ce elevul răspunde la instrucțiunea „Vino aici!” rostită de oricare dintre cei doi terapeuți fără a avea nevoie de prompt, trebuie mărită distanța dintre el și terapeut la 1,5 m, apoi la 2-3 m și, la final, de la un capăt la celălalt al camerei. Se reintroduce promptul mâinilor întinse de fiecare dată când măriți distanța.

Pasul 5: Acest pas are scopul de a-l învăța pe elev să vină la scaun de fiecare dată când terapeutul îi cere. Pentru început, elevul se așază la o distanță de 1-1,5 m de scaun orientat cu fața către Terapeutul 1. Se continuă instrucțiunile diminuând treptat promptul la fiecare exercițiu nou; promptul poate fi diminuat, de pildă, împingându-l ușor pe elev din ce în ce mai puțin, până când, în cele din urmă, nu faceți decât să bateți scaunul ușor cu palma. De fiecare dată când este mărită distanța, se poate introduce promptul, diminuându-l treptat, până când elevul ajunge să răspundă la instrucțiunea verbală.

3. „Stai frumos!”

Chiar și după ce elevul învață să răspundă la instrucțiunea „Stai jos!”, există posibilitatea de a sta necorespunzător.

Atunci când elevul nu stă frumos pe scaun, spuneți tare și răspicat „Stai frumos!”. Promptați-l imediat să răspundă corect, așezându-l în poziția corespunzătoare. Pentru acest lucru este indicat să îl trageți ușor de umeri înapoi pentru a-i îndrepta spatele sau așezați-l pe scaun dacă alunecă. Recompensați imediat elevul atunci când are o postură corectă!

După mai multe exerciții de tipul: „Stai pe scaun!”, „Vino aici!”, „Stai frumos!” cu prompt total, se diminuează treptat prompturile. Trebuie oferit din ce în ce mai puțin ajutor la fiecare exercițiu, până când elevul răspunde direct.

Bibliografie

- O. Ivar Lovaas. *Educarea persoanelor cu întârzieri de dezvoltare. Tehnici de bază ale intervenției comportamentale*, Editura Frontiera, 2012

ȘCOLARIZAREA COPIILOR CU AUTISM

Profesor Ciobanu Cristina Violeta, Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță”, Iași

În trecut autismul era considerat o tulburare rară. Acum este acceptat faptul că această tulburare nu este atât de rară (autismul se întâlnește mai des decât sindromul Down sau paralizia cerebrală, de ex.).

Gravitatea autismului variază de la sever la ușor, iar acesta se intersectează cu diverse nivele de inteligență care, și acestea, variază de la dificultăți profunde de învățare, până la nivele normale de inteligență sau, în cazuri mai rare, la inteligență superioară, chiar aproape de genialitate (așa numiții „savanți”/ „autistic savants”). Aceștia din urmă au un talent special, „insule de genialitate”, în anumite domenii: de ex., calcule matematice făcute cu o incredibilă viteză, calcule calendaristice (ex. Kim Peek, o enciclopedie – a memorat peste 7,600 cărți- și un geniu în calcule calendaristice; el este cel care a inspirat personajul Raymond Babbitt din filmul „Rain Man”), muzică (ex. cazul lui Leslie Lemke, adult cu tulburare de dezvoltare și cu paralizie cerebrală, care, deși nu a studiat pianul, compune muzică și poate cânta sute de piese după ce le-a auzit o singură dată), artă -desen, pictură, grafică, etc- (ex. Richard Wawro, adult cu autism din Scoția, pictor recunoscut la nivel internațional), computere, domenii în care nu sânt necesare comunicarea sau alte abilități sociale.

Un număr de tratamente au evoluat în deceniile de când autismul a fost identificat pentru prima oară. Unele programe terapeutice se axează pe dezvoltarea aptitudinilor și pe înlocuirea comportamentelor disfuncționale cu unele mai potrivite. Altele se axează pe crearea unui mediu de învățare stimulant potrivit cu necesitățile unice ale copilului cu autism.

Cercetătorii au început să identifice factorii care cresc eficiența anumitor programe terapeutice în ceea ce privește reducerea sau conversia limitelor impuse de autism.

Este vorba de acele programele terapeutice individualizate, în care se ține cont de nevoile și preferințele copilului, care oferă un orar predictibil, predau cerințele într-o serie de pași simpli, angajând activ atenția copilului în activități bine structurate și furnizând întărirea regulată a comportamentului.

Implicarea părinților este de asemenea un factor de succes în tratament. Părinții lucrează cu educatorii și terapeuții pentru a identifica acele comportamente ce trebuie schimbate și aptitudinile care trebuie învățate. Recunoscând că părinții sunt cei mai timpurii profesori ai copilului, mai multe programe încep să învețe părinții cum să continue terapia acasă.

Cercetătorii încep să sugereze că mamele și tații, care sunt antrenați să lucreze cu copilul lor, pot fi la fel de eficienți ca și profesorii și terapeuții

Fiecare elev cu autism are punctele lui forte, dar și propriile nevoi care pot fi foarte diferite de ale altora. Personalul școlar ar trebui încurajat să identifice persoane care îi cunosc bine pe elevii cu autism – profesori cu experiență, terapeuți, membri ai familiei – și să caute mai întâi să-i înțeleagă. Cu sprijinul întregii comunități școlare, elevii cu autism pot face progrese mari și pot deveni membri valoroși ai colectivului.

Formele de integrare a copiilor cu autism în școli pot fi următoarele: clase differentiate, integrate în structurile școlilor obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individual a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

În școală, copilul cu tulburări aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări comportamentale se simte respins. În general, primii pași în integrare se fac cu ajutorul unui profesor de sprijin sau a părintelui care asistă la ore. Acesta este liantul între educator/învățător/profesor, colegi și copil. El este un purtător de cuvânt al copilului, el poate aduce la cunoștință învățătorului opțiuni cu privire la îmbunătățirea relaționării cu copilul.

Medierea relației coleg-copil în pauze trebuie să aducă beneficii de învățare relațională ambilor copii. De asemenea, pentru colegi pot fi folosite orele de dirigentie, în care se poate explica ce este autismul și cum pot ei avea o comunicare eficientă cu copilul autist. Unul dintre aceste beneficii pentru colegi este creșterea toleranței la diversitate. Strategiile de bază care pot fi utilizate în creșterea numărului și calității interacțiunilor sociale dintre copilul autist și colegii săi sunt:

- Profesorul recompensează copilul, adică orice inițiativă a sa de a se juca, vorbi sau a se așeza lângă ceilalți colegi.
- Profesorul recompensează grupul de copii care inițiază interacțiunea cu copilul autist.
- Recompensarea unui coleg: profesorul alege un coleg și îl motivează pentru a interveni ca model, pentru a da indicații concrete copilului autist. La început este bine ca profesorul să-i spună exact colegului ceea ce să facă.
- Un rol important al profesorului de sprijin este legat de structurarea mediului de clasă. Locul în clasă, alegerea colegului de bancă, delimitarea orelor și pauzelor, structurarea orarului, responsabilitățile copilului autist sunt câteva puncte în care profesorul de sprijin poate interveni venind în întâmpinarea nevoilor copilului.

Rolul de mediator și de sprijin nu se suprapune cu cel de „persoană care rezolvă probleme”. Copilul autist ar trebui treptat să preia din sarcinile profesorului de sprijin și să devină din ce în ce mai independent. Astfel, unul din rolurile profesorului de sprijin este de a-l învăța pe copil să fie propriul său mediator. De exemplu, dacă la început, profesorul de sprijin stă în bancă lângă copil, treptat, el se poate îndepărta și să ocupe un loc în spatele clasei. Un alt aspect important este modalitatea de ieșire din activitate a copiilor cu autism, adică modalitatea de a înceta o activitate care nu poate fi dusă la bun sfârșit. Condiționarea (dacă faci ...primești...) este o atitudine educațională mult mai potrivită pentru ieșirea din activitate a copilului decât renunțarea la activitate. În cazul în care copilul nu desfășoară activitatea, el nu “își va regăsi motivația” sau “anxietatea se diminuează” și o va desfășura altă dată. Actingout este un termen care exprimă ieșirea din activitate/rol. El se folosește pentru copiii cu autism pentru a exprima ieșirea din sarcina solicitată de adult. Deși îi cerem să realizeze o anumită activitate, copilul reușește să iasă din aceasta prin diferite comportamente: cere consolare, devine agresiv (autoagresiv sau heteroagresiv), începe altă activitate. Important este să descoperim factorul care determină ieșirea din activitate (formularea cerinței, sarcina în sine, tonul vocii, distanța interpersonală, gălăgia, etc).

A avea acces real la educație este vital pentru copiii cu autism dacă luăm în considerare cel puțin două aspecte: valorizarea ca ființă umană și integrarea școlară ca formă efectivă de integrare socială. Nu putem vorbi de integrare socială în contextul în care copilul nu este integrat școlar. Integrarea socială reprezintă chiar procesul obișnuit, firesc de a trăi, învăța și munci al persoanelor cu dizabilități sau fără, aflate sau nu în dificultate. De asemenea, ea poate reprezenta un rezultat privind includerea activă a unui individ în toate domeniile și la toate nivelurile societății pe o bază egală, în absența oricărui mijloc de discriminare.

Principiul integrării comunitare și școala incluzivă solicită eliminarea prejudecăților de tipul – locul copiilor cu nevoi speciale nu este în învățământul de masă, copilul nu va face față învățământului obișnuit, elevul cu dizabilități frânează obținerea de performanțe deosebite în cadrul clasei respective. Sigur că trebuie să se țină cont de potențialul real al copilului și de măsura în care acesta va putea face față unui sistem obișnuit de învățare; în caz contrar, copilul poate fi orientat către învățământul special sau către un centru specializat care să îi ofere o educație de bază. Dacă ne referim la integrarea școlară trebuie să avem în vedere existența cadrelor de sprijin specializate în lucrul cu copilul autist, suplimentar cadrului didactic, crearea unor clase cu număr redus de copii, colaborarea între specialiștii și părinții implicați în procesul de integrare al copilului.

De cele mai multe ori, el realizează cât este de diferit față de ceilalți copii și astfel inegalitățile lui în dezvoltare se pot accentua, ceilalți copii neînțelegând de ce “el” sau “ea” nu răspunde la întrebările doamnei educatoare, de ce vorbesc singuri, nu știu să se joace cu jucăriile și fac crize violente aparent fără motiv. Aceste probleme se perpetuează și se amplifică uneori, odata cu integrarea lui în școala de masă. În general familia este mulțumită pentru că includerea lui într-o clasă din școală înseamnă încă un pas câștigat în încercarea de apropiere de normalitate. Dar cum rămâne cu ceea ce simte copilul cu autism pentru care totul sau aproape totul din ceea ce noi

considerăm normal este ostil, de la mediul înconjurător, respectarea cu strictețe a unor norme și conduite sociale până la realizarea unor sarcini care, de cele mai multe ori, depășesc nivelul și ritmul lui de lucru și care sunt neatractive și nefolositoare pentru el? Experiența ultimilor ani demonstrează că cea mai mare parte a încercărilor de integrare a copilului cu autism în școala de masă nu s-au dovedit realmente eficiente, negăsindu-se încă formula care să reprezinte un succes în școlarizarea copilului cu autism.

În procesul de școlarizare activitățile instructiv-educative trebuie să se desfășoare după un program bine structurat, în funcție de comportamentele emergente ale copilului cu autism. Pentru ciclul primar a fost concepută de către specialiști o Programă școlară pentru autism, în care se menționează faptul că pe lângă activitatea de predare-învățare copilul trebuie să beneficieze și de activități de formare a autonomiei personale, de cunoaștere a mediului înconjurător, activități de socializare, activități vocaționale și de orientare profesională, precum și de logopedie, kinetoterapie, ludoterapie, ergoterapie.

Toate aceste intervenții ar trebui să se concretizeze, în funcție de o serie de calități fizice și psihice pe care le manifestă copilul autist, în:

- capacitatea și disponibilitatea de a comunica (în orice formă);
- exercitarea de comportamente ce semnifică autonomie personală;
- existența unor comportamente adecvate situației;
- existența capacității de a se raporta corect la grup și de a comunica adecvat cu acesta;
- existența unui simț al responsabilității și autoconducerii;
- existența unor deprinderi și abilități în domeniul cognitiv și al vehiculării informației;
- existența posibilității de a aprecia și de a prevedea situații viitoare.

Atunci când școala nu reușește să îi ofere copilului cu autism un optim educațional și afectiv, de cele mai multe ori, integrarea devine dificilă prin apariția sau amplificarea comportamentelor nedorite.

În concluzie, suntem convinși că un copil cu autism își dorește să meargă la școală, dar la o școală care să nu îi adâncească și mai mult distanța față de normalitate, la o școală în care să nu se simtă agresat de diversitatea stimulilor, la o școală care să-și adapteze programul în funcție de nevoile lui fizice și psihice, la o școală în care programul să fie bine structurat și puternic individualizat, la o școală care să-i ofere posibilitatea de recuperare în toate ariile de dezvoltare și în care perspectiva psihologică, pedagogică, sociologică și medicală să se susțină și să se întrepătrundă. Practica și noile politici educaționale au demonstrat că discriminarea pozitivă poate aduce succese pentru că ea presupune dreptul la diferență și la specificitate într-un cadru școlar nediscriminativ. De aceea, putem spune că profesioniștii implicați împreună cu părinții ar trebui să susțină înființarea unor astfel de structuri de la clasele primare până la clasele gimnaziale și mai departe.

BIBLIOGRAFIE:

- Bruin, Colette, *Pedagogie modernă pentru lucrul cu persoanele autiste*, Editura Fides, Iași, 2008
Mitasov, Tudor; Smelik, Inge, Jose, *Elemente de intervenție în autism*, Editura Stef, Iași, 2005
Peeters, Theo, *Autismul- teorie și intervenție educațională*, Editura Polirom, București, 2009

Tendințe privind educația și asistența elevilor cu CES

Profesor: Daniela Ciontescu
Școala Gimnazială Nr. 1 “George Uscătescu” Țirgu-Cărbunești

Conceptul lansat în 1978, cerințe educaționale speciale exprimă o necesitate evidentă de a acorda anumitor copii o atenție și o asistență suplimentară. Deseori sunt întâlnite sintagme sinonime gen „dificultăți de învățare” și „cerințe educative speciale” doar pentru a încerca înlocuirea stigmatizării, traumatizării utilizării unor termeni ca: handicap, incapacitate, deficiență. Putem spune că dacă privim la nivelul general dificultățile de învățare le putem defini ca o totalitate de bariere și fluctuații care acționează în dezvoltarea individului care este implicat în permanență într-un proces de învățare. În ceea ce privește sensul restrâns, dificultățile de învățare se referă la dezechilibre la nivelul activității de învățare care afectează achiziția, organizarea, înțelegerea, procesarea, redarea, exprimarea sau comunicarea.

Din punct de vedere educațional, pentru a fi o școală incluzivă, pentru a se asigura accesul egal la educație pentru toți elevii, este necesară dezvoltarea unor practici școlare, strategii didactice, metode de predare și evaluare care să satisfacă nevoile tuturor cerințelor individuale și să determine implicarea activă a tuturor elevilor. Din punct de vedere social, școlile incluzive ar trebui să fie baza societății drepte, corecte, fără atitudini discriminatorii, să dezvolte medii care să creeze atitudini pozitive. În ceea ce privește partea economică, se susține faptul că o școală care poate educa toți copiii împreună este o mai mică investiție decât mai multe școli specializate pe diferite grupuri de nevoi (Incluziunea în educație. Ghid de politici, RENINCO 2011, p. 4).

Integrarea este un proces care urmărește înlăturarea segregării. Viziunea segregționistă susține ideea că atât timp cât nu pot beneficia de aceeași de aceleași metode și forme de activitate școlară, nu pot fi integrați în învățământul de masă, elevii cu CES. Astfel, procesul integrării vizează schimbarea elevului, pune accent pe nevoile elevilor în anumite situații, iar predarea este diferențiată. Scopul educației integrate este cel de a egaliza șansele pentru toți copiii și de a asigura desfășurarea activității educaționale pentru dezvoltarea individului. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de educație, care să îi permit să se dezvolte optim în funcție de potențialul lui.

Conceptele de „educație integrată” și „educație incluzivă” sunt des utilizate greșit, creându-se confuzii între cele două abordări ale educației. Pentru a identifica corect fiecare concept o analiză comparativă ar fi dezirabilă, considerând educația centrată pe elev ca beneficiar al acțiunii educaționale imperios necesară (Manea, 2020).

Un lucru esențial în educația incluzivă pentru fiecare copil constă în faptul că este împreună cu ceilalți și colaborează cu ceilalți copii. Cadrele didactice au datoria de a încuraja relațiile de colaborare dintre elevi, pentru că experiența arată faptul că unii elevi pot fi izolați, indiferent de modul în care sunt școlarizați. Politicile educaționale, activitatea organizațiilor neguvernamentale, formarea cadrelor didactice pot fi considerate factori facilitatori ai incluziunii. Există o tendință de a evidenția și dezvolta acești factori pentru a putea exista o incluziune cât mai eficientă a copiilor cu CES în școala obișnuită și în comunitate. Factorii care împiedică educația incluzivă sunt legate mai ales de mentalități, de atitudini ale unor cadre didactice; ale părinții elevilor fără CES; posibilitățile financiare împiedică unele școli să dezvolte serviciul de sprijin educațional, sau organizarea de cursuri de formare; curriculum și sistemul de evaluare folosit în sistemul nostru educațional.

Identificarea modalităților și strategiilor de instruire se face pornind de la nevoia elevului de a fi educat. Strategiile de instruire se adaptează pentru a permite elevului să se integreze mediului școlar și cerințelor acestuia. Procedeele de lucru trebuie să fie sortate, îmbinate și folosite în funcție de nivelul și interesele elevilor. Specificul unei metode se poate modifica și transforma ulterior. Chiar dacă se folosește o metodă tradițională, inițial, traseul didactic poate dobândi caracteristici modern.

Pentru ca activitatea educațională să fie o reușită trebuie să ținem cont de organizarea spațiului de învățare. Este esențial ca toți elevii, în primul rând să aibă acces în școală și efectiv în

sala de clasă. Rampele pentru scări, uneori utilizarea unor uși mai mari atunci când este utilizat scaunul cu roțile, amplasarea sălii de clasă la parter sunt primii pași pentru a fi fizic în școală. Spațiul clasei este important să asigure elevilor siguranță și să li se ofere mobilitate. Profesorul poate să își organizeze clasa în funcție de activități, în funcție de nevoile elevilor. Practica a demonstrat faptul că grupând elevii eterogen activitatea este mai antrenantă, elevii au abilități diferite, interese și pot învăța unii de la ceilalți. Plasarea etichetelor, indicatoarelor, afișelor, materialelor didactice suplimentare reprezintă un punct de sprijin pentru elevii cu CES. În educația incluzivă, profesorii au rolul de a stimula creșterea intelectuală, emoțională, morală. Pentru a fi posibil acest lucru, trebuie să se asigure un mediu propice, unde copilului să nu îi fie frică să vorbească, să fie deschis fără a-i fi frică de pedeapsă. Limbajul folosit în activitatea elevilor cu CES trebuie să fie unul accesibil, simplu. Pentru a învăța eficient, elevii vor fi implicați în procesul de învățare pe toată durata lui. Acest lucru presupune că trebuie în permanență să exerseze, dar motivația este esențială în procesul de învățare. Încurajând elevii că au posibilitatea, forța, capacitatea de a învăța vor finaliza sarcina, în ritmul lor, ambiționându-l să continue.

Diferențierea în învățare presupune o organizare diferită prin adaptarea conținuturilor, adaptarea proceselor didactice, adaptarea mediului de învățare, adaptarea evaluării prin adaptarea descriptorilor și criteriilor de performanță. Activitățile desfășurate diferențiat au o serie de avantaje: fiecare elev participă la activitățile propuse de cadrul didactic și se va implica în rezolvarea sarcinilor; adaptând sarcinile de lucru, fiecare elev va reuși să rezolve tema iar cadrul didactic va identifica situațiile unde elevul va avea nevoie de sprijin; toți elevii vor fi sprijiniți în efectuarea sarcinilor de lucru; colaborarea și cooperarea între elevii clasei va duce la un colectiv încheat și se vor ajuta în activități; se respectă ritmul propriu al tuturor elevilor; se dezvoltă spiritul de echipă; îndepărtarea complexului de inferioritate dezvoltat de elevii care nu pot atinge performanțe ridicate și acordarea încrederii în forțe proprii; fiecare elev va fi apreciat și va fi motivat pentru învățare; implică utilizarea unui conținut didactic variat; stimulează originalitatea și creativitatea; rolul profesorului este de a organiza învățarea, de a motiva, de a crea un mediu propice învățării, de a sprijini comunicarea, de a asigura un feed-back, de a confrunta concepții sau opinii diferite. Individualizarea este realizată prin adaptarea activității didactice la caracteristicile individuale ale elevului: adaptarea obiectivelor; adaptarea activităților de învățare în funcție de capacitățile elevului; acordarea unui timp suplimentar; adaptarea materialelor folosind fișe diferențiate, suporturi audio-video, planșe, imagini, aplicații tehnologice; teme diferențiate pentru acasă.

Ideea de educație incluzivă se concentrează pe trei probleme:

- ♣ îmbunătățirea progresului tuturor elevilor, prin folosirea eficientă a informațiilor oferite de-a lungul procesului de învățământ ținând cont de particularitățile fiecărui individ.
- ♣ acordarea unei importanțe primordiale evaluării continue; fiecare evaluare are rolul său în educație, însă în ceea ce privește elevii cu cerințe educaționale speciale evaluarea inițială, identificarea, diagnosticarea acestora poate oferi uneori informații incomplete.
- ♣ creșterea sistemelor de evaluare formativă continuă care oferă cadrelor didactice instrumente pentru ca fiecare să-și asume responsabilitatea de a evalua nivelul de cunoștințe al elevilor cu cerințe educaționale speciale și să identifice nevoile fiecărui elev pentru a avea în mod real o educație eficientă.

Bibliografie

<https://teze.doctorat.ubbcluj.ro/doctorat/teza/fisier/6583>

Incluziunea în educație. Ghid de politici, RENINCO 2011

Manea, A.,D., (2020). Educația incluzivă. Teorie și aplicații. Cluj: Editura Scoala Ardeleana 2020;

Atitudini și comportamente în învățământul de masă față de copii cu C.E.S.

Prof.Ciubotaru Adriana
Șc.Gimn.*Miron Costin*, Galați

Situația elevilor cu C.E.S. este o problemă stringentă în toate școlile de masă din România , atât pentru cadrele didactice , cât și pentru colectivele de elevi, dar mai ales pentru familiile implicate. Se formează astfel un triunghi al necesităților, al nevoilor, care se poate rezolva doar prin consiliere, terapie și elemente de psihologie. În cadrul Școlii Gimnaziale *Miron Costin*, Galați, activează un număr de 8 elevi , înregistrați cu documentele legale ca elevi cu C.E.S., acest lucru implicând programa adaptată. Însă e facil să întocmești o astfel de programă sau uneori *să o împrumuți* de la colegi, însă aplicarea ei reală este problema.

Ameliorarea situației școlare a elevilor cu C.E.S. implică mai mult. Implică dăruire și dedicație , căci pe lângă realizarea unor performanțe la concursuri și olimpiade cu ceilalți elevi, pe lângă obținerea unor rezultate cât mai bune la Evaluările Naționale, pe lângă implicarea elevilor în proiecte și activități extrașcolare, profesorul de la clasă trebuie să își aloce timp și energie pentru ca elevii cu C.E.S. să simtă că sunt importanți , că și ei contează, că și ei sunt la fel de buni , asemenea colegilor . Dificilă sarcină , însă în cadrul ședinței Comisiei Diriginților s-a discutat această temă, profesorii înțelegând că trebuie căutate strategii și tehnici ameliorative care să permită evoluția lor pozitivă pe parcursul celor patru ani de gimnaziu. Programele adaptate sunt redactate de la an la an, însă eu cred că strategia trebuie lărgită-viziunea unui cadru didactic trebuie să fie pe cei 4 ani de gimnaziu, urmărind finalitățile ciclului de învățare.

Imaginea reală a ceea ce înseamnă ȘCOALA PENTRU TOȚI trebuie promovată , iar elevii , părinții și cadrele didactice din școlile de masă trebuie convinși de necesitatea și avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit de învățământ pentru că învățând împreună , *copiii învață să trăiască împreună*. Însă, cu toate aceste eforturi conjugate, atitudinile și comportamentele agresive față de acești copii nu lipsesc. O privire, un gest, un conflict, o atingere nepotrivită și universul fragil al acestor copii suferă modificări. Prea mulți copii, prea puțini ochi ai dascălului care să remarce momentele neplăcute, prea puțin timp alocat lor. Copiilor buni și *deosebiți*. Conflictul, abordat din perspectiva teoriei comunicării, este rezultat al unui deficit la nivelul relației de comunicare. Se concretizează în trei tipuri principale de răspunsuri neadecvate. La unele persoane se manifestă prin blocajul sau imposibilitatea de a comunica. Sunt persoane care au de obicei un răspuns timid, iar altele răspuns agresiv, cu rol de protecție.

. Un conflict poate apărea oricând și în cadrul oricărui colectiv, deoarece respectarea acestor reguli depinde de particularitățile de personalitate, de temperamentul persoanei implicată în conflict. În cadrul unei clase de 28 de elevi, în care există 2-3 elevi cu C.E.S. sau cu alte deficiențe, dirigintele - vorbesc din perspectiva mea - are o sarcină ingrată, fragmentându-se în 28 de bucățele pentru ca fiecare copil să nu se simtă neglijat, neascultat. Primele semne ale conflictului trebuie receptate și responsabilizate, căci , uneori, o discuție banală, un joc de rol, o activitate în aer liber, atrage aplanarea și chiar copii uită de la ce au avut probleme. Trebuie să fim realiști. Copiii cu C.E.S. , dar și cu alte deficiențe, sunt priviți altfel. Iar atitudinea colegilor vine de la atitudinea pe care aceștia o aud și o simt acasă. Dacă termenul de toleranță ar putea avea un manual , ar trebui distribuit gratis. Uneori conflictele în cadrul grupului pot fi pozitive, deoarece folosite adecvat ele pot accelera învățarea în cadrul grupului. Totodată apar opinii diferite, care duc la evoluție, la progres. Conflictul este bun pentru că stimulează creativitatea, învățarea; dezvoltă abilități sociale, de comunicare; creează energie pentru a ne confrunța cu problema, a o rezolva, crescând astfel implicarea, participarea; creează o prietenie mai adâncă, întărește relațiile dintre membrii grupului, de obicei după conflict se lucrează mai bine împreună, mai ales când ambele părți sunt satisfăcute de rezultatul acestuia; te face să înțelegi ce apreciezi la alții. Fiecare persoană are stil diferit de a acționa în conflicte, propriul stil rezolutiv, stil ce a fost dobândit încă din copilărie și care acționează automat. Acest stil personal de comportament într-o situație conflictuală poate fi modificat prin învățare.

Una din cele mai bune tehnici de rezolvare a conflictelor o constituie mesajele de tip „EU”, centrate asupra propriei persoane. Sunt mesaje la persoana întâi și reprezintă afirmații făcute și adresate la propria persoană, constituind o cale de exprimare a propriilor sentimente și experiențe. Ele vin din interior, sunt sincere și reale, sunt clare și ușor de înțeles. Aceste mesaje exprimă modul în care te simți și este influențat de comportamentul altora, deschid o comunicare sinceră cu ceilalți. De cele mai multe ori ele duc la schimbarea celeilalte persoane și implicit la rezolvarea problemei.

Mesajele de exprimare se folosesc atunci când vrem să spunem altora ceea ce ne place sau nu ne place, care sunt reacțiile, sentimentele, expresiile și atitudinile noastre, ca de exemplu: „Eu cred că...”, „Îmi place”, „Sunt...”. Alte mesaje sunt de răspuns, cele care exprimă un răspuns argumentat la cererile altora, un „nu” sau un „da” clar: „Nu doresc...pentru că...” sau „Da, doresc... pentru că...”. Dorințele și nevoile noastre le putem transmite celorlalți prin mesaje de prevenire de tipul: „Mi-ar plăcea... pentru că...”, „Mi-aș dori... pentru că...”, „Aș prefera... deoarece...”. Prin mesajele de confruntare se comunică sentimentele determinate de comportamentul altora, de atitudinile altei persoane care ne afectează, formulate astfel încât cel avizat să fie determinat să-și schimbe comportamentul. Mesajele de apreciere sunt cele care exprimă modul prin care se arată sentimente pozitive și sincere față de ceilalți.

Conștientizarea, identificarea și soluționarea conflictelor nu este un lucru ușor. Cel care se angajează într-un asemenea demers, în cadrul grupului școlar, trebuie să fie abilitat cu tehnici, cu o solidă pregătire psihopedagogică.

Exemplul concret pe care l-aș folosi este eleva mea, Andreea, aș numi-o, care m-a făcut să văd altfel această problemă a școlii românești. Cazul elevei mele, Andreea, este diferit. Și totuși similar cu al lui Andrei sau al lui Matei sau cu al oricărui alt elev. Ideea mea a pornit în 2014, cu bătaie lungă, până în 2018, căci anul acesta eleva mea a susținut Evaluarea Națională și a luat o notă uimitoare-7,15. (la disciplina limba română, iar rezultatul la matematică, mult mai slab, dovedește că unii elevii au afinități către anumite domenii-deoarece eforturile au fost similare la ambele discipline). A fost necesar un plan pe termen lung, cu multiple intervenții și discuții cu părinții- asistenți maternali în acest caz (deci trauma copilului este și mai adâncă), oameni minunați care au dorit ameliorarea situației școlare a fetei. Astfel, de la an la an am avut în vedere:

- în clasa a V-a am pus accent pe relaționare, cu sarcini puține, făcând conexiuni cu personaje din opere literare cu care se identifica;

- în clasa a VI-a am aplicat teste cu subiecte separate ce urmăreau dezvoltarea limbajului, a exprimării orale, exprimarea scrisă în compuneri libere, etc.

- în clasa a VII-a s-a urmărit comunicarea afectivă mascată prin opere literare;

- în clasa a VIII-a rezultatele încep să apară, căci la simularea națională eleva a luat nota 5,20, la simularea pe școală nota 5,50 și în mod plăcut la examen nota a fost de 7,15.

Este spectaculoasă evoluția unui elev care la 10 ani nu putea să se exprime liber (să spună că a rămas în urmă, să spună că a terminat sarcina de lucru, etc), pe care colegii o ocoleau, deoarece nu era prea vorbăreț, de care se ascundeau, pe care nu o includeau în echipele de lucru, dar care apoi a căpătat dexteritate la scris, volubilitate în exprimare și, ușor-ușor, maturitate.

Incluziunea elevei a fost posibilă cu rezultate atât de bune datorită:

- prezenței surorii ei, care a fost un factor de sprijin psihologic în încurajarea ei, în notarea temelor;

- consilierii mele permanente de către psihologul școlii, consilierii părinților/ tutorilor care au dorit progresul copilului;

- unor colegi de clasă care s-au implicat afectiv, susținând-o și implicând-o în activitățile curente, în jocurile lor, în echipele cu care lucrau, în proiectele primite. (sub forma psihoterapiei)

Pe de altă parte, am început un alt studiu de caz, cu un alt elev, băiat, acum elev în clasa a VI-a, însa metodele aplicate în cazul Andreei se cer îmbunătățite, căci randamentul este ,deocamdată, mai slab.(de aceea profesorul trebuie să stăpânească arta adaptării la elevul de la clasă ,care mereu e altfel).

În concluzie, versatilitatea unui cadru didactic și adaptabilitatea lui la necesitățile, mereu altele ale școlii românești ,determină îmbunătățirea actului educațional și integrarea benefică a elevilor cu C.E.S.

BIBLIOGRAFIE:

- Abrudan C., *Psihopedagogie specială*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003;
- Cucoș C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000;
- Cucoș C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
- Dasen P., Perregaux C., Rey M., *Educația interculturală*, Editura Polirom, Iași, 1999
- Cornelius H.-, *Știința rezolvării conflictelor*

Proiect didactic (inovator pentru progres în învățare a elevilor cu CES)

Profesor, Cîmpan Lucica, Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Rădăuți

Clasa: a V-a

Disciplina: Geografie

Unitatea de învățare: Alcătuirea internă și relieful Pământului

Subiectul lecției: Alcătuirea internă și relieful Pământului

Tipul lecției: de recapitulare și sistematizare (consolidare)

Scopul lecției: - fixarea și consolidarea cunoștințelor prin stabilirea de noi corelații între cunoștințele acumulate de elevi și elaborarea unor generalizări cu privire la alcătuirea internă și relieful Pământului;

- formarea unor deprinderi de lucru cu machete geografice;

Competențe specifice:

- ✓ C1 – Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice;
- ✓ C2 – Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice;
- ✓ C3 – Studierea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare;
- ✓ C4 - Elaborarea unui demers instigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană.

Obiective operaționale: La sfârșitul activității didactice elevii vor fi capabili:

- O1: să precizeze alcătuirea internă a Pământului, agenții interni și externi și acțiunea după lectură;
- O2: să identifice pe harta, zone de rift, de subducție, vulcanii, etc;
- O3: Să definească geosferele Pământului și caracteristici ale acestora;
- O4: să cunoască formele planetare de relief și cele majore;
- O5: să localizeze pe suport cartografic oceanele și continentele;
- O6: să sesizeze trăsăturile specifice ale formelor de relief;

pentru elevii cu C.E.S.

O1- să identifice învelișurile din alcătuirea internă a Pământului pe baza unor desene;

O2.- să descopere elementele unui vulcan pe baza unor machete și consecințele unui cutremur după imagini;

O3 - să definească prin cuvinte proprii geosferele Pământului și caracteristici ale acestora;

O4- să coloreze pe hartă formele majore de relief, utilizând semnele convenționale;

O5 – să recunoască continentele și oceanele pe hărți mute;

O6- să recunoască caracteristici ale formelor de relief după imagini și prin utilizarea unor machete geografice;

Strategia didactică: recapitulare și sistematizare cu ajutorul fișelor de lucru asigurându-se activitatea pe grupe a elevilor; hărțile mute și desenele schematice și machetele geografice sunt concepute după nivelul general al dezvoltării lor intelectuale.

Metode și procedee: conversația, observația, lucrul cu harta, explicația, descoperirea, ciorchinele structurate, exercițiul de analiză, diagrama Venn .

Forme de organizare a activității: frontală, individuală, pe grupe;

Resurse: -umane: 32 elevi din care 3 elevi cu CES (T. Bogdan; L. Adriana, G. Alexandra)

1. temporale: 50 min.

2. materiale: Programa școlară, Macroproiectarea didactică, Manualul, Harta fizică a lumii, Atlasul geografic general, material bibliografic, fișe de lucru, videoproiector, machete.

Nevoi și planuri individuale:

- 1. L. Adriana- Tipul de deficiență/ handicap: Psihică - Gradul / nivelul de deficiență: ușor- starea de sănătate bună**
- 2. T. Bogdan – Tip de deficiență: Asociată/ sever- Grad de deficiență-deficiență funcțională gravă, cod 2; -starea de sănătate bună;**
- 3. G. Alexandra- Tipul de deficiență/ handicap: Psihică- Gradul / nivelul de deficiență: Intelect de limită -starea de sănătate bună;**

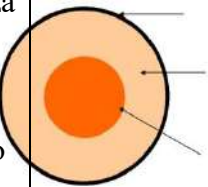
-au dificultăți medii de învățare, prezintă o încetineală în gândire, în concentrare, au alte preocupări în timpul orelor, uneori stări de nervozitate. - (atență supraveghere, încurajare și oportunități de lucru în colaborare, sarcini realizabile pe etape mai mici);

Evaluarea:

-observarea sistematică a elevilor, analiza produselor activității: ciorchinele, fișe de lucru , reflecții ale elevilor;

Proiectarea activității didactice

Momentele lecției	Activitatea de predare- învățare			Strategii didactice		Evaluare
	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Activitatea elevilor cu CES	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
Organiza-rea clasei	Pregătirea clasei: controlul prezenței și ordinei	Pregătirea caietului, manualului școlar, instrumentelor de lucru		observarea		- atenționare; - aprecieri verbale;
Pregătirea apercceptivă	Prezintă macheta cu Sistemul Solar și cere elevilor să precizeze caracteristicile care o deosebesc de alte planete; - Reamintește elevilor planul de recapitulare;.	Ascultă, analizează, formulează răspunsul	Rețin răspunsurile colegilor analizând macheta	conversația euristică	Macheta Sistemului Solar	- stimularea participării elevilor la formularea răspunsurilor;
Anunțarea temei și a obiectivelor	Precizează obiectivele și condițiile de lucru. Scrie titlul lecției pe tablă: Alcătuirea internă și relieful Pământului	Ascultă, se mobilizează, participă, scriu titlul lecției in caiet		expunerea		- observarea comportamentului elevilor;
30min. Dirijarea învățării	Adresează întrebări legate de alcătuirea	- ascultă cu atenție și răspund la întrebări.	-completează imaginea cu structura internă a Păm.	-conversația Ciorchinele structurat; - explicația	Fișe de lucru Imagini	Completa rea ciorchinelui structurat

	internă a Pământului. Solicită elevii să completeze ciochinele structurat cu informații referitoare structura internă. -Propune elevilor un concurs de identificare a continentelor și oceanelor pe hărți mute.	- completează ciorchinele structurat cu informațiile corespunzătoare; -fiecă grupă identifică formele planetare de relief pe hărțile mute. - liderii grupelor prezintă rezolvarea fișelor și punctajul obținut -localizează la hartă continentele și oceanele -precizează cel puțin o caracteristică pentru fiecare continent și ocean. -fiecă grupă identifică elementele unui vulcan și completează schema dată	- identifică continentele și oceanele cu ajutorul hărții fizice a lumii; -localizează oceanele și continentele la hartă; - numesc cel mai mare și cel mai mic continent și ocean; -identifică elementele unui vulcan pe baza simulării unei erupții vulcanice în clasă sub îndrumarea profesorului	- descoperirea Observația Lucrul cu harta Exercițiul de analiză Observația Descoperirea Exercițiul de analiză Explicația	Hărți mute Harta fizică a lumii Fișe de lucru Macheta unui vulcan	Analiza răspunsurilor lor Provoacă participarea tuturor elevilor și îi determină să colaboreze Aprecieri verbale - Localizare pe hartă Observarea comportamentului elevilor Aprecieră și evaluarea răspunsurilor lor Aprecieri orale

	--Cere elevilor să analizeze informațiile din manual și să definescă geosferele Păm. precum și anumite caracteristici ale acestora --Prezintă imagini și cere elevilor să identifice formele majore de relief ale continentelor. - cere elevilor să compare formele majore de relief și să stabilească asemănări și deosebiri între ele. - Prezintă imagini cu articulațiile țărmurilor și se cere elevilor să le localizeze pe suport cartografic	Analizează informațiile din manual și formulează enunțuri -Urmăresc imaginile și identifică formele de relief - completează diagrama Venn, stabilind asemănări și deosebiri între formele majore de reliefe. -elevi din fiecare grupă prezintă oral asemănările și deosebirile -localizează la hartă principalele articulații ale țărmurilor	-definesc geosferele Păm, prin cuvinte proprii -identifică formele majore de relief ale continentelor prin colorarea unor hărți cu semnele convenționale cu care sunt redată acestea - stabilesc asemănări și deosebiri pe baza observării unor machete(elementele unui munte, deal; - identifică articulațiile țărmurilor, pe baza observării unei machete.	Lectura Diagrama Venn conversația observația Lucrul cu harta observația	manualul Fișe de lucru Machetă cu elementele unui munte Fișe de lucru Machetă cu articulațiile țărmurilor	Analiza răspunsuri lor Aprecieri orale Analiza răspunsuri lor
Atingerea feed-backului	Explicați forma concentrică a invelisurilor Pământului.	Gandesc și formulează răspunsurile solicitate.	- analizează forma Păm.	conversația euristică	- observarea comportamentului elevilor;	
Asigurarea și intensificarea retenției și transferul	Completați fișa de evaluare cu informațiile corespunzătoare	-completează fișa de evaluare .	-completează fișa de evaluare adaptată cerințelor lor	interogațiile de control și dialogul	-evaluare finală	

cunoștințelelor	toare.		speciale		
Tema acasă	Realizarea unui referat despre o formă majoră de relief folosind informații din alte surse (reviste, TV, internet)	Ascultă și notează	-de realizat un colaj cu imagini ale unor forme majore de relief	explicarea	

Metode activ-participative utilizate la orele de limba și literatura română în învățământul liceal special

Prof. Cîșleanu Veronica
Prof. Călugăru Mirela
Liceul Tehnologic Simion Mehedinți, Galați

În procesul didactic este necesară corelarea dintre metodele alese, obiectivele activității didactice și conținuturile lecției. Mai mult decât atât, în cazul elevilor cu cerințe educaționale, metodele trebuie să corespundă „particularităților acestora (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor, nivelul și specificitatea mijloacelor de comunicare, tipul de percepție ale elevilor analitic sau sintetic.)”¹ De aceea, din varietatea de metode didactice existente la momentul actual, numai unele dintre acestea sunt potrivite în învățământul special. În cele ce urmează, propunem spre analiză principalele metode, tradiționale și moderne care pot fi folosite cu succes în procesul de predare-învățare la elevii cu cerințe educative speciale.

1. Brainstormingul/asaltul de idei

Această metodă are ca scop emiterea unui număr cât mai mare de soluții valabile pentru rezolvarea unei probleme. Aceasta este o tehnică simplă și utilă de stimulare a creativității și de generare de idei noi în cadrul grupului. Principalele etape ale metodei sunt:

- Comunicarea sarcinii de lucru și a regulilor
- Emisia și înregistrarea ideilor
- Prezentarea tuturor ideilor identificate
- Evaluarea ideilor și dezbaterile lor

Pentru elevii cu cerințe educative speciale această metodă este una utilă, dovedindu-și eficacitatea ori de câte ori este folosită. Li se cere elevilor să menționeze toți termenii care le trec prin minte referitori la noțiunea de **copilărie**.

2. Explozia stelară

Este similară brainstorming-ului, în schimb presupune crearea de întrebări la întrebări, în vederea rezolvării de probleme și de noi descoperiri. Are ca avantaj stimularea creativității de grup și individuală, fiind o modalitate de relaxare, dar o sursă de noi descoperiri. În același timp, îi determină pe elevi să observe cauzele unor fenomene, să își dezvolte gândirea deductivă și limbajul. Etapele acestei metode sunt:

- propunerea unei idei centrale;
- identificarea unor întrebări de tipul: cine?, ce?, unde?, când?, cum? etc.;

---

¹Alois Gherguț, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2013, p. 276.

- cooperarea dintre elevii grupelor pentru a ajunge la mai multe întrebări aplicate pe conținutul lecției pornind de la cele generale;
- comunicarea întrebărilor descoperite;
- aprecierea frontală a întrebărilor obținute.

Metoda *Exploziei stelare* a fost utilizată cu scopul de a vedea ce gândesc elevii, ce așteptări au elevii de la lecția ce urmează a fi predată, *Amintiri din copilărie*.

- Cine este personajul principal?
- Unde se petrece acțiunea?
- Când se petrece acțiunea?
- Ce face Nică când este prins la furat cireșe?

3.Turul galeriei

Este, de asemenea, o metodă prin care se urmărește stimularea creativității elevilor. Constă în următoarele: „se formează grupe de câte trei-patru elevi care lucrează la o problemă sau sarcină, care se finalizează cu un produs (schemă, desen, colaj, afiș, sinteză, compunere, grafic etc.) prezentat pe o coală de hârtie sau în altă formă ce poate fi expus în fața clasei”²

După ce timpul alocat sarcini de lucru expiră și după ce produsele realizate au fost expuse, elevii din cadrul grupelor observă pe rând produsele obținute, discută și notează comentarii sau întrebări pe care le vor adresa celorlalte grupe. În final, se clarifică neînțelegerile și se examinează produsele prin comparație. În cazul elevilor cu dificultăți în învățare această metodă este indicată, deoarece activitatea se finalizează cu un produs – lucru care o face mai atractivă, încurajând libera exprimare a ideilor și creativitatea. Totodată elevii au satisfacția că munca lor este apreciată și opiniile sunt respectate, ceea ce îi determină să se implice mai mult în activitatea de învățare.

Metoda a fost aplicată în cadrul lecției de receptare a basmului *Povestea lui Harap-Alb*. Elevii, împărțiți pe trei grupe, au primit coli de flipchart și materiale (acuarele, creioane colorate, carioci) având ca sarcină de reprezentat momentul întâlnirii lui Harap-Alb cu prietenii săi, Gerilă, Setilă, Flămânzilă și Păsări-Lăți-Lungilă, Ochilă așa cum o percep ei. Lucrările au fost afișate pe tablă, după care s-a făcut turul galeriei, fiecare elev consemnând comentarii, sugestii pentru lucrările realizate și acordând voturi lucrării pe care au considerat-o cea mai sugestivă.

4.Cubul

Este o metodă desfășurată pe grupe, ce presupune tratarea unui subiect din mai multe perspective. Împărțiți pe șase grupe, elevii rezolvă cerințe corespunzătoare fiecăreia dintre cele șase fețe ale cubului: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează. Fiind o metodă ce stimulează colaborarea în cadrul grupului, dar și efortul fiecărui membru în soluționarea sarcinii

---

²Alois Gherguț, op. cit., p. 116

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

date, metoda cubului a fost utilizată în receptarea operei lui Ion Creangă la caracterizarea personajului Harap-Alb. Cerințele pentru cele șase grupe au fost următoarele:

- *Describe* personajul pornind de la fragmente date.
- *Compară* personajul Harap-Alb cu personajul Spânul.
- *Analizează* faptele personajului, pentru a extrage trăsături ale acestuia.
- *Asociază* personajul cu persoană cunoscută ție sunt; care sunt trăsăturile comune?
- *Aplică*: ce anume din caracterul personajului ai aplica în viața ta?
- *Argumentează* statutul personajului Harap-Alb - pozitiv sau negativ.

5. Predicțiile în perechi

„Elevii vor fi grupați în perechi (având eventual o foaie de hârtie și un creion) profesorul oferă o listă de câteva cuvinte dintr-o povestire, o relatare sau un scenariu dinainte constatat de profesor. Fiecare pereche, în urma discuțiilor, va trebui să alcătuiască o compunere sau un scenariu pe baza unor predicții în jurul liste de cuvinte oferite.”³

Această metodă a fost aplicată în studiul romanului *Amintiri din copilărie*, la clasa a IX-a, atunci când a fost efectuată lectura fragmentelor din manual. Lista de cuvinte dată inițial de profesor : copilărie, joacă, năzbâtii, Humulești, copii. Elevii au realizat scurte compuneri prin care și-au exprimat așteptările în privința textului studiat. Tehnica este utilă deoarece le permite elevilor să se implice în desfășurarea acțiunii textului și îi încurajează să emită idei și să își valorifice experiența socială și culturală pe care o dețin.

6. Masa rotundă/ cercul

Este o tehnică de învățare ce presupune trecerea din mână în mână a unei coli de hârtie și a unui creion în cadrul unui grup. Fiecare membru al grupului notează o idee personală, după care înmânează hârtia și creionul următorului coleg.

Fiind utilă întrucât stimulează gândirea și creativitatea, metoda se poate aplica în învățământul special doar pentru elevii care știu să scrie. La receptarea operei lui Ion Creangă, metoda a fost eficientă după efectuarea lecturii fragmentelor din basmul *Povestea lui Harap-Alb*, atunci când profesorul a dorit să obțină primele impresii ale elevilor în urma lecturii textului.

7. Știu – vreau să știu – am învățat

Este un metodă care se derulează pe grupe mici sau cu întreaga clasă. Elevii notează ceea ce știu deja despre o anumită temă, apoi vor formulează întrebări la care așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la finalul acesteia înregistrează ceea ce au aflat după parcurgerea noului conținut. Metoda are multiple avantaje, inclusiv responsabilizarea elevilor în privința de demersului didactic.

Această metodă a fost aplicată în cadrul studierii operei literare *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă. În faza de evocare, elevi au notat la rubrica *Știu* tot ceea ce cunoșteau referitor la această

---

³ Ibidem, p. 115

operă, în cea de-a doua rubrică – *Vreau să știu* – au scris neclaritățile, întrebările pe care le aveau referitor la noua lecție, iar în faza de realizare a sensului, la rubrica *Am învățat*, au notat informațiile importante pe care le-au asimilat.

8. Gândiți – lucrați în perechi – comunicați

Constă în dezbaterea de către elevi a unui subiect propus de către profesor. Timp de câteva minute elevii se gândesc la subiectul sau tema dată, după care se asociază cu un coleg pentru a discuta ideile. În etapa următoare, perechea ajunge la un răspuns comun care să includă ideile ambilor elevi. La final, se prezintă conținuturile discuțiilor purtate și concluziile la care s-a ajuns.

Metoda a fost aplicată la lecția de receptare a operei literare *Amintiri din copilărie*. Tema dată de profesor a fost precizarea trăsăturilor personajului Nică. În primă fază, elevii au răspuns individual la această întrebare, după care s-au grupat în perechi, ajungând la un răspuns comun. Au fost prezentate toate răspunsurile elevilor.

9. Mozaicul

Este o metodă în cadrul căreia clasa este împărțită pe grupe de lucru, fiecare membru al grupei primind o sarcină la care trebuie să devină expert, pentru ca în final să informeze colegii cu privire la un anumit subiect. Profesorul stabilește o temă pe care o va împărți în patru subteme, fiecare elev primește câte un număr de la 1 la 4 și are ca sarcină rezolvarea unei subteme corespunzătoare numărului său (spre exemplu, elevii cu numărul 1 primesc subtema 1). După etapa de lucru independent, experții cu același număr se întâlnesc, formând grupuri în care discută și aprofundează tema respectivă. La reîntoarcerea în echipa inițială, fiecare expert le transmite colegilor ceea ce au învățat, astfel fiind asimilate toate informațiile despre toate subtemele. În etapa finală, fiecare echipă prezintă rezultatele în fața întregii clase, fiind evaluați de către profesor.

Deși este mai dificilă pentru elevii cu cerințe educative speciale, această metodă a fost aplicată în cadrul studierii operei literare *Amintiri din copilărie*, la care elevii au avut patru sarcini: să precizeze coordonatele spațiului-cadru în care se desfășoară acțiunea, să identifice patru elemente prin care se stabilește prezența a temei jocului, să selecteze elemente referitoare la copilărie, să definească copilăria ca spațiu al jocului.

10. Scaunul autorului

În cadrul acestei metode, elevii fac mai întâi un exercițiu de redactare liberă, apoi sunt invitați să ia loc pe un scaun care devine scaunul autorului. După lectura textului, ceilalți elevii vor pune întrebări referitoare la conținutul acestuia. Metoda este avantajoasă, deoarece îi determină pe elevi să conștientizeze responsabilitatea actului scrierii și contribuie totodată la dezvoltarea abilităților de exprimare corectă și de argumentare a propriei viziuni asupra unui subiect.

Metoda a fost utilizată în cadrul unei lecții de sistematizare a cunoștințelor despre opera literară *Amintiri din copilărie* însă într-o variantă adaptată elevilor cu dificultăți în învățare: ei nu au parcurs exercițiul de redactare liberă, ci profesorul a selectat din roman câteva fragmente

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate semnificative, pe care elevii le-au lecturat pe „scaunul autorului” și apoi au răspuns întrebărilor colegilor, ca și cum ar fi scris ei înșiși romanul.

11. Horoscopul

Este o metodă care se aplică la literatură, studierea textelor epice și dramatice, așadar unde există personaje. Clasa se organizează pe grupe și se parcurg următoarele etape:

- lectura textului;
- propunerea unui personaj pentru discuție (poate fi câte unul pentru fiecare echipă sau același pentru toate echipele);
- oferirea de către profesor a unei fișe cu trăsăturile semnelor zodiacale;
- includerea personajului sau a personajelor în sfera unui semn zodiacal de către fiecare grupă;
- prezentarea în fața clasei a opțiunilor și a argumentelor justificatoare.

Întrucât este o metodă interesantă pentru elevii cu dificultăți în învățare, aceasta a fost utilizată în studiul personajelor din basmul *Povestea lui Harap-Alb*.

12. Metoda cadranelor

Prin această metodă, elevii rezumă, sintetizează un conținut, implicându-se în înțelegerea acestuia. O foaie de hârtie este împărțită în patru cadrane, în care sunt trecute sarcini pe care elevii trebuie să le rezolve. Metoda cadranelor a fost utilizată la studiul operei literare *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă. Elevii au completat individual fișa cu cele patru cadrane, rezolvând următoarele sarcini:

- Numește protagonistul textului și transcrie din text trei acțiuni care descriu comportamentul său.
- Precizează motivul conflictului dintre cei doi băieți
- Identifică în text două mărci ale adresării directe
- Explică schimbarea de atitudine a protagonistului, din finalul fragmentului.

13. Diagrama Venn

Această tehnică are scopul de a-i determina pe elevi să descopere asemănări și deosebiri între două idei, două concepte, două obiecte sau două personaje. Se reprezintă prin două cercuri care se intersectează, în primul cerc fiind trecute elementele caracteristice primului obiect, în al doilea elemente tipice celui de-al doilea obiect, iar la intersecția dintre cele două cercuri notându-se elementele comune ale celor două obiecte.

Metoda a fost aplicată la caracterizarea personajului Harap – Alb din basmul *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă, când elevilor li s-a propus să stabilească asemănările și deosebirile dintre acest personaj și Spânul. Cu sprijinul profesorului, elevii au dus la bun sfârșit sarcina dată.

Bibliografie:

1. Alois Gherguț, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2013
2. Constantin Parfene, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*, Editura Polirom, 1999
3. Andrei Barna, Georgeta Antohe, *Curs de pedagogie*, Editura Logos, Galați, 2001

STIMULAREA MOTIVAȚIEI ÎNVĂȚĂRII LA ELEVUL CU CES

**PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR FELICIA CIOPLOIU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 ȚICLENI, GORJ**

**PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ȘTEFANIA-CRISTIANA CIOPLOIU
GRĂDINIȚA „DUMBRAVA MINUNILOR” BUCUREȘTI**

Învățarea școlară, poate fi analizată din perspectiva a două aspecte, diferite, dar complementare, ale învățării școlare: cel procesual și cel motivațional. Aspectul procesual se referă la etapele care compun o secvență de învățare, în timp ce aspectul motivațional se referă la gradul de implicare a elevului în actul învățării și în rezolvarea sarcinilor de lucru. Cele două aspecte alcătuiesc o unitate indisolubilă și se desfășoară fie în mod alternant, fie convergent. De ce un elev învață, iar altul nu? De ce unii elevi se angajează în realizarea sarcinilor școlare și perseverează până la atingerea scopului, în timp ce alții se descurajează la primul obstacol și abandonează activitatea propusă de profesor în favoarea alteia, pe care o preferă? Răspunsurile la aceste întrebări trebuie căutate în domeniul motivației.

Motivația energizează și facilitează procesul de învățare prin intensificarea efortului și concentrarea atenției elevului, prin crearea unei stări de pregătire pentru activitatea de învățare. Elevii motivați sunt mai perseverenți și învață mai eficient. Motivația este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu învață. În același timp însă, motivația poate fi efectul activității de învățare.

Cunoașterea rezultatelor activității de învățare (mai ales când acestea sunt pozitive) susține eforturile ulterioare ale elevului. Din satisfacția inițială de a fi învățat, elevul își va dezvolta motivația de a învăța mai mult. Așadar, relația cauzală dintre motivație și învățare este una reciprocă. Motivația energizează învățarea, iar învățarea încununată de succes intensifică motivația.

Pentru a-l înțelege pe elev, pentru a-l instrui și educa în mod adecvat, profesorul trebuie să cunoască motivele care, împreună cu aptitudinile, temperamentul și caracterul, contribuie la determinarea conduitei și a reușitei sau nereușitei elevului în activitatea de învățare.

Crearea unui climat favorabil în colectivele de elevi de unde fac parte elevi cu CES contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare. Este bine să se învețe cu ceilalți copii, și nu separat de ei. Cultura psihopedagogică a cadrului didactic se compune din cunoștințe de psihologie, pedagogie, metodică, dintr-un ansamblu de deprinderi și priceperi practice solicitate de desfășurarea acțiunii practice.

Procesul integrării școlare a copiilor cu CES presupune elaborarea și aplicarea unui plan de intervenție individualizat, centrat pe folosirea unor modalități eficiente de adaptare a curriculumului și pe diversificarea ofertelor de învățare în cadrul lecțiilor.

În acest scop, principalele strategii pe care le-am folosit pentru proiectarea unui curriculum din învățământul integrat se referă la :

- ☐ selectarea unor conținuturi din curriculumul general accesibile și elevilor cu CES și renunțarea la alte conținuturi cu un grad ridicat de complexitate;
- ☐ accesibilizarea întregului conținut printr-un proces de simplificare, cadrul didactic participant la procesul educativ modificând conținutul astfel încât să devină realizabil;
- ☐ diversificarea componentelor curriculumului general prin introducerea elevilor cu CES în activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora.

Parcursând și depășind toate aceste etape, profesorul își desfășoară activitatea spre a-l determina pe elevul cu CES să se integreze în societate, „să învețe să învețe”, pe cât este posibil și să-l ajute să depășească conștientizarea propriilor drame.

Elevii cu CES au, majoritatea, capacități intelectuale reduse, suprasolicitând dascălul în găsirea celor mai bune metode de lucru în cadrul lecției. Reluarea, repetarea, elemente mereu prezente în lecțiile cu elevi cu CES, pot afecta calitatea participării active. Așadar, am identificat mereu cele mai bune metode pentru că elevii cu CES să-și mențină participarea activă la un nivel

optim pentru că, în cadrul lecției, să nu intervină plictiseala, modificarea conținuturilor învățării fiind un proces gradat și anevoios, mai ales sub aspectul corelării instruirii cu restul elevilor clasei.

Că și în cazul celorlalte discipline, ora de limbă și literatură română, devine prilej de încercare de a dezvolta capacitățile de exprimare orală și scrisă a elevilor cu CES. Cele trei competențe generale nu se pot regăsi în activitatea de zi cu zi a cadrului didactic desfășurând al unei activități ce are în prim plan relația cu acești elevi. Întreaga activitate trebuie organizată în vederea informării și formării cadrelor didactice de sprijin / itinerante privind utilizarea corectă a modalităților de proiectare și implementare a demersului de intervenție personalizată asupra copiilor cu cerințe educative speciale, a identificării instrumentelor și a metodelor specifice de lucru adaptate particularităților de vârstă și individuale ale elevilor integrați, creării premiselor pentru asigurarea unui climat socio-afectiv favorabil dezvoltării armonioase a personalității copiilor cu dizabilități.

Profesorul trebuie să dovedească creativitate în conceperea unor materiale auxiliare care să favorizeze o evoluție favorabilă a copilului cu cerințe educative speciale, să dezvolte abilități de a constitui un portofoliu individual de intervenție personalizată conform particularităților psiho-individuale ale copiilor integrați.

Reușita activităților depinde de reușita dublei abordări a instruirii în interiorul clasei și a relației fundamentale dintre instruire și evaluare. Pentru că activitățile să fie profitabile pentru toți elevii, dascălul trebuie să găsească calea de mijloc în care instruirea și evaluarea să aibă atât caracter integrat, cât și caracter diferențiat, adaptat la particularitățile deficiențelor elevilor cu CES, participanți la procesul educativ. Raporturile dascălului cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevii cu CES au mare nevoie de a dezvolta relații afective cu cei cu care intră în contact social, aspect care vizează calitățile etice și morale ale dascălului, sub al cărui control se află limita relaționării.

Progresul educativ al elevului cu CES depinde de relația pe care cadrul didactic de la clasă o stabilește cu profesorul de sprijin, dându-i permanent informații despre punctele slabe ale acestuia. Intervenția acestuia permite valorificarea și insistarea pe cunoștințele greu asimilabile determinând raportarea la nivelul cunoștințelor de grup.

Bibliografie:

- Crețu, Carmen, „Curriculum diferențiat și personalizat”, Editura Polirom, Iași, 1999;
- Florea Nicoleta “Procesul instructiv-educativ în școala modernă”, Editura Arves, Craiova, 2008;

Adaptarea predării istoriei la stilurile de învățare ale elevilor cu dificultăți de învățare

profesor, Viorica Ciurea
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Craiova, județul Dolj

Este binecunoscut faptul că în literatura de specialitate este menționat că *dificultățile de învățare* sunt considerate probleme doar de ordin intelectual, iar copiii cu dificultăți de învățare sunt considerați având dizabilități intelectuale.

Dar nu este întotdeauna așa. Unii din acești copii au rezultate excepționale în viață și sunt foarte bine dotați intelectual. În lume există peste 5 milioane de copii care sunt caracterizați de hiperactivitate și deficit de atenție. Jumătate din acești copii au probleme cu învățarea la școală. Se estimează că unul din patru copii care au dificultăți de învățare prezintă și hiperactivitate și deficit de atenție.

Se știe azi că anumiți copii sunt cu probleme de învățare dar au și domenii în care sunt supradotați. Sunt cunoscute astfel dificultățile de învățare din copilăria și viața școlară a unor personalități celebre. Nelson Rockefeller a avut probleme foarte mari cu citirea textelor. Thomas Edison avea rezultate atât de slabe la învățătură încât era considerat chiar deficient mental.

Despre marele sculptor Auguste Rodin se știa în epoca sa că este un needucabil din cauza tulburărilor sale de comportament. Woodrow Wilson, cel de-al 28-lea președinte al SUA nu a reușit să cunoască literele alfabetului înainte de 8 ani și a citit abia la 11 ani. Albert Einstein, nu a vorbit până la 3 ani și a învățat greu scrisul și cititul, recunoscând în memoriile sale că îi veneau în minte întâi ideile și abia apoi le puneau pe acestea în cuvinte. Lucian Blaga a început să vorbească la 5 ani.

Există mai multe perspective de abordare a dificultăților de învățare. Cel puțin trei din ele se referă la: perspectiva considerării dificultăților de învățare ca piedici nefirești, de care sunt responsabili cu precădere copiii, a doua se referă la dificultăți înțelese ca probleme ale dezvoltării proceselor de învățare (în principal procese intelectuale) și a treia, abordarea noncategorială evidențiază incidența generală a dificultăților de învățare în școală: orice copil poate avea dificultăți, diversitatea acestora este o provocare pentru profesor și pentru învățarea școlară în general.

Dificultățile pot fi determinate de deficiențe, dizabilități, dar din punct de vedere al învățării ele sunt particularități în învățare. Trebuie să se evite etichetarea copiilor după dificultățile pe care le întâmpină în învățare. Orice problemă de adaptare se poate sintetiza într-o problemă de învățare.

Deficiențele sunt și ele forme diferite de învățare, nu sunt defecte și nici stări care să eticheteze negativ persoana. Pot fi considerate particularități și moduri diferite de învățare. Fiecare om învață în stilul și ritmul sau și de aceea lucrul împreună oferă șansa de a înțelege și aborda și alte forme de învățare. Aceasta presupune ca indiferent de gradul sau forma unei deficiențe sau dizabilități orice copil poate învăța.

Respectând dreptul fiecărui copil la educație și învățare, aceasta perspectivă face posibile relațiile de cooperare, colaborare și ajutorare în cadrul învățării. Dificultățile de învățare au fost evidențiate la început ca fiind de trei tipuri : medii, moderate, severe și /sau profunde în funcție de analiza coeficientului de inteligență, deci luând în calcul capacitățile cognitive intelectuale ale elevilor.

În definirea termenului de *dificultate de învățare* trebuie pornit de la problemele trecătoare la probleme permanente ale procesului de învățare. În definirea termenului de *dizabilitate* sunt incluse acele abilități care lipsesc în actul învățării, probleme de ordin funcțional precum și afectări organice.

Dizabilitățile de învățare (limba engleză '*learning disabilities*') sunt o categorie de cerințe educative speciale. Termenul de *tulburări de învățare* (limba engleză '*disorders*') reprezintă un termen mai restrâns care are în vedere acele tipuri de dificultăți determinate de scheme de cunoaștere și acțiune deficitar construite, corespunzând unei incapacități sau a unei capacități deficitar realizate.

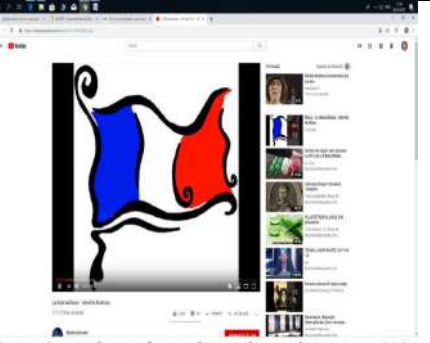
Dificultățile școlare sunt analizate din prisma acțiunilor și dimensiunilor socio-pedagogice ale școlii și a modului în care aceasta se poate adapta la realitatea educațională și la copil, iar *eșecul școlar* trebuie abordat firesc și trebuie depășit prin conlucrarea elevului, a profesorului, a educatorului specializat, a familiei și a comunității. Copiii cu dificultăți de învățare necesită servicii de educație specială pentru a face față cerințelor școlare.

Elevii cu dificultăți de învățare specific/ dizabilități au o anume dificultate de a învăța să citească, scrie, scrie corect sau folosi numerele, astfel încât performanța lor în aceste zone se situează sub cea din alte zone. De asemenea, ei pot avea dificultăți cu memoria de scurtă durată, cu abilitățile de organizare și coordonare. Elevii cu dificultăți de învățare specifice acoperă întreaga gamă de abilități, iar gravitatea acestora variază foarte mult. Printre dificultățile de învățare specifice se numără: dislexia, disgrafie, discalculia și dispraxia.

După această privire exhaustivă a dificultăților de învățare/ deficiențelor de învățare, și anume: neînțelegerea termenilor, lipsa cunoștințelor de bază, lipsa cunoștințelor anterioare, capacități cognitive specifice vârstei insuficient dezvoltate trebuie inclus și bilingvismul (elevii aparțin etniei române în proporție de peste 90% din populația unității școlare) dar și fenomenul migrației.

Dificultățile de învățare pe care le-am întâlnit la clasa a VI-a A, la disciplina istorie sunt extrem de variate și pornesc de la neînțelegerea termenilor și noțiunilor istorice: "*cetățean*,, , "*Cod penal*,, , "*cod civil*", "*iacobin*,, , "*teroare*", "*inalienabil*,, , "*preambul*", "*Adunare Constituantă*,, , "*lovitură de stat*", "*Națiune*", etc. până la lipsa cunoștințelor de bază: "*revoluție*", "*imperiu*", etc., lipsa cunoștințelor anterioare "*monarhie constituțională*" deși acest termen istoric a fost prezentat în cadrul lecției "*Revoluția glorioasă*", "*drepturi civile*", capacități cognitive specifice vârstei insuficient dezvoltate: *legate de abstractizare*: de ex. "*tron*,, , *imperial*, *regal*, elevii îl asociază cu termenul de "*sicriu*", etc, vocabular și limbaj istoric sărac.

În această categorie am inclus un număr de 12 elevi cu dificultăți de învățare și mi-am adaptat stilul de predare potrivit stilului de învățare specific al fiecărui elev: vizual (3 elevi) (prezentarea unor imagini cu revoluția din Franța din 1789, fotografii cu personalități: Napoleon Bonaparte, Robespierre, Ludovic al XVI-lea și Maria Antoaneta trași pe ghilotină, documente istorice- Declarația drepturilor omului și cetățeanului-1789, etc., a unor hărți cu bătăliile lui Napoleon Bonaparte, folosind ca metodă demonstrația, utilizarea instrumentelor TIC), **auditiv (7 elevi)** (folosirea mai multor mijloace de învățământ și a unor sarcini didactice și implicarea elevilor în diverse activități: înregistrarea audio a Marseillaise și folosirea metodei discuției și a conversației, etc.) și **chinestezic/tactil (2 elevi)** (realizarea unui colaj cu Revoluția din Franța 1789, folosind metoda: *modelării*).

(Căderea Bastiliei-14 iulie 1789, Sursa : Wikipedia, https://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C8%9Bia_francez%C4%83)	(PrintScreen Marseillaise, Sursa YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=GtoHs0Ua_Tg)	(colaj cu Revoluția din Franța)
Stilul vizual	Stilul auditiv	Stilul chinestezic/tactil

Orice clasificare ne aduce în vedere că există grade diferite și moduri diferite de manifestare ale acestora. Indiferent de modul de clasificare reținem că există probleme în integrarea școlară a acestor copii.

De asemenea în clasa a VI-a A sunt 2 **elevi cu CES** care manifestă și tulburări de atenție cum este deficitul de atenție și hiperactivitatea (sunt agitați, nu finalizează sarcinile primite, nu se concentrează, dezorganizați, etc.), am încercat să le dau sarcini legate de înțelegerea revoluției din Franța, urmate de pauze scurte, îndrumându-i să termine activitățile începute și apoi să treacă la altele și încurajându-i permanent.

De asemenea sunt și 2 elevi care manifestă **dislexie** în citirea unor surse istorice, 3 elevi la care este observabilă **disgrafia** (în scrierea unor noțiuni istorice: Versailles, Ludovic), aceștia nu folosesc majuscule în scrierea numelui localităților sau al personalităților istorice, omit litere în scrierea cuvintelor sau scriu greșit unele cuvinte sau noțiuni istorice.

Elevii cu dislexie au fost încurajați să citească diferite fragmente cu conținut istoric referitoare la Napoleon Bonaparte și Marea Revoluție Franceză iar elevii cu disgrafie au fost corecți și sprijiniți în scrierea schiței lecției pe caiet.

Adaptarea stilului de predare la stilul de învățare ale elevilor cu dificultăți de învățare constituie o permanentă preocupare în vederea diminuării dificultăților de învățare ale elevilor și creșterea interesului pentru cunoașterea trecutului istoric, înțelegerea prezentului și prefigurarea viitorului prin intermediul istoriei.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2006.
2. Ungureanu, Dorel, *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura De Vest Timișoara, 2000.
3. Idem, *Copiii cu dificultăți de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.
4. Vărășmaș, Traian, *Școala și educația pentru toți*, Editura MiniPed, București, 2004.
5. Idem, *Învățământul integrat și / sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001.

Dezvoltarea abilităților de comunicare la copiii cu CES

Profesor învățământ primar Otilia Comănescu
Școala Gimnazială Nr.1 Ghirdoveni, loc. I.L. Caragiale, județul Dambovița

Indiferent de forma de organizare a învățământului special, în școli speciale de sine stătătoare sau în sistem integrat, dezvoltarea vocabularului constituie un obiectiv esențial, reclamând o orientare metodică specifică.

Pentru a asigura progresul în însușirea lexicului elevilor, sunt necesare programe adaptate, cu obiective bine precizate și metode judicios selectate, în funcție de caracteristicile psihologice ale elevilor cu care lucrăm.

Obiectivele care țin de îmbogățirea și activizarea lexicului copilului, din punct de vedere semantic, la intrarea în școală, se referă la corectarea pronunției cuvintelor, în scopul descifrării sensului acestora, la formarea familiei de cuvinte, descifrarea mesajelor verbale lecturate sau mimate, perceperea întrebărilor sau ordinelor emițătorului și folosirea formulelor de politețe în interacțiunile sociale.

Metodele care pot fi folosite pentru elucidarea problemelor legate de lexic, privesc activitățile logopezilor, defectologilor și educatorilor din cadrul sistemului de învățământ special.

Practic, dezvoltarea vorbirii se realizează prin intermediul tuturor disciplinelor de învățământ, într-o viziune interdisciplinară.

Spre exemplu, în cadrul lecturilor, vocabularul se poate îmbunătăți prin contactul nemijlocit al elevului cu textul literar. În vederea asigurării urmăririi conștiente a textelor literare de către elevi, acveștia trebuie să înțeleagă sensul fiecărui cuvânt, sintagme, propoziții sau fraze.

Astfel, în cazul citirii și comentării unui text care abundă în termeni noi, explicarea acestora trebuie făcută în cadrul unei discuții pregătitoare, astfel încât, la citirea model, elevii să fie capabili să înțeleagă textul. Dimpotrivă, în situațiile în care în text apar doar cvâteva cuvinte noi, explicarea acestora se poate face, fie după citirea model de către defectolog, fie la reluarea lecturii în fragmente.

În practică se folosesc mai multe metode și mijloace de a-i face pe copii să înțeleagă semnificația unui cuvânt necunoscut sau a unuia cunoscut, de tip etichetă verbală, care se desfășoară în etape, de la simplu la complex.

Dintre acestea enumerăm:

1. Contactul nemijlocit cu obiectul desemnat de cuvânt. În acest caz, prin participarea mai multor analizatori, copilul își va forma o imagine completă despre obiect. Din nefericire acest procedeu este ideal, dar greu de aplicat în practică.

Explicația acestei situații este generată de faptul că, puține cuvinte noi au un corespondent obiectual și încă mai puține pot fi aduse în clasă și utilizate ca material didactic. Zcest lucru este absolut imposibil în cazul cuvintelor abstracte.

2. Reproducerea obiectului desemnat de cuvânt (prin desene, machete, mulaje, hărți, filme) constituie o cale eficientă de pătrundere a acestora în vocabularul operațional al copilului.
3. Explicarea cuvântului prin imitarea acțiunilor desemnate. Acest procedeu reprezintă o reuniune a conceptelor lui Piaget și Galperin, după care, gândirea copilului operează cu acțiuni interiorizate, care se constituie în scheme operatorii, care devin instrumente ale vorbirii.
4. Explicarea prin minare a unor stări sufletești sau procese mai complexe din mediul înconjurător.
5. Descrierea unor acțiuni ample, cu ajutorul mimicii și pantonimelor, cuprinzând o serie de elemente din domeniul "jocului de scenă" din arta dramatică.

Aceste procedee sunt specifice activității cu elevii cu C.E.S. în primele clase de școală, I și a-II-a. Când acumulează un volum mai mare de cunoștințe și se amplifică dezvoltarea sa intelectuală, se poate trece la folosirea unor procedee mai complexe, care fac apel, în mai mare măsură la planul verbal. Aceste procedee constă în :

- a) folosirea sinonimelor pentru lămurirea unui cuvânt necunoscut;
- b) folosirea antonimelor, care duc la o mai bună clasificare a cuvântului nou și, în același timp, poate conduce la însușirea de cuvinte necunoscute în pereche;
- c) Întrebuințarea perifrazei, situație în care cuvântul nou este explicat prin intermediul unui grup de cuvinte cunoscute;
- d) introducerea cuvântului necunoscut într-o propoziție formată din cuvinte familiare, în care acesta își prezintă în acest mod conținutul;
- e) Utilizarea convorbirii constituie o metodă mai evoluată pentru activizarea vocabularului, în care se pretinde elevilor să răspundă mai explicit, în propoziții dezvoltate, evitând răspunsurile stereotipe, de tipul afirmațiilor, negațiilor sau interjecțiilor monisilabice;
- f) folosirea povestirilor reprezintă un model de vorbire corectă și expresivă, care stimulează interesul copiilor și dorința acestora de a povesti și repovesti textul respectiv;
- g) utilizarea de ilustrații, prin reproducerea pe bază de poze, desene, diafilme, asigură posibilitatea înțelegerii într-un context mai larg și cîncet, semnificație cuvintelor necunoscute.

O categorie de activități specifice nimei învățământului special, sunt cele desfășurate de educatori (terapia ocupațională, ACCFI, abilitatea manuală, activitățile de socializare și cele ludice).

Pe lângă acestea se reamră și activitățile specializate de logopedie și CFM. La toate acestea se adaugă un număr suplimentar de activități în atelierul școlii, precum și cele de educație fizică.

Numitorul comun al tuturor acestor categorii de activități este legat de faptul că, în cadrul acestora, cuvintele capătă semnificație prin acțiuni practice și în procesul muncii.

Succesul acestor activități rezidă tocmai în faptul că, semnificația națiunilor la copii cu C.E.S., este strâns legată de concret, de corespondență cu lumea obiectelor, datorită specificului gândirii sale.

Prin faptul că se recomandă o permanentă folosire în activitatea didactică a obiectelor și acțiunilor, cu acestea se asigură suportul indispensabil al formării noțiunilor și a abilităților de comunicare la copii cu C.E.S.

În cadrul tuturor acestor activități, vocabularul copilului cu C.E.S. se nuanțează și cuvintele capătă sensuri noi și determină simultaneitatea între gest și cuvânt.

Desfășurarea întregului proces de formare, dezvoltare și activizare a limbajului la copii cu C.E.S. este util să se facă sub îndrumarea unui logoped; utilizând totodată și programe moderne de intervenție pentru accelerarea progresului limbajului și comunicării.

În concluzie, inițierea unui program de stimulare a lexicului la copilul cu C.E.S. este o acțiune interdisciplinară, care trebuie să țină seama de caracteristicile psihologice ale fiecărui elev în parte, să cuprindă obiective clare (cu privire la categoriile de noțiuni care se doresc a fi însușite), metode corespunzătoare, adaptate obiectivelor propuse și subiectului, să se ia în considerație și scopurile celorlalte discipline de studiu din planul de învățământ ce urmează a fi însușite.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dinu M. : *“Comunicarea”*, Editura Științifică, București, 1997
2. Popovici Doru-Vlad: *“Dezvoltarea comunicării la copii cu deficiențe mintale”*, Editura Pro Humanitas, București, 2004
3. Șchiopu Ursula: *“Comunicarea verbală și neverbală”*, Revista de Educație Specială, nr. 1/1992, INREPSH, București

Metoda Brainstorming

Copotoiu Cristina-Elena

Profesor de psihopedagogie specială

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu-Jiu

În urma multiplelor transformări și măsuri reformiste din ultimele decenii, învățământul românesc actual trebuia să răspundă și la provocările educației incluzive, mai ales cele determinate de necesitatea schimbării mentalităților și atitudinilor referitoare la elevii diferiți de cei „normali” și a reprezentărilor sociale asupra acestui segment de populație școlară, a renunțării la etichetări și stigmatizări și a oferirii de șanse egale în vederea integrării lor comunitare și sociale. Abordând o perspectivă curriculară deschisă, transparentă și flexibilă, putem veni în întâmpinarea cerințelor unui număr cât mai mare de elevi excluși în mod curent din școlile obișnuite. De asemenea, profesorii își pot schimba atitudinea față de cerințele impuse, încurajându-i să-și dezvolte o nouă optică asupra activităților didactice care presupun un parteneriat activ între elevi și profesor, acceptând în mod conștient noi responsabilități față de toți copiii.

În ultimul timp se invocă frecvent metodele activ-participative utilizate în practica instructiv-educativă deoarece permit elevului satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți colegi. Specific acestor metode este faptul că se stimulează interesul pentru cunoaștere, se facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, ele fiind subordonate dezvoltării mintale și a nivelului de socializare al elevilor.

În contextul educației speciale, aceste metode constituie o resursă importantă în proiectarea activităților educative deoarece stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitând astfel comunicarea, socializarea, relaționarea, colaborarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea unor probleme sau pentru explorarea unor teme noi.

Din perspectiva mea de profesor cu câțiva ani de experiență în domeniul educației speciale, o atenție deosebită merită și metodele pentru stimularea creativității, care au o importanță majoră datorită libertății în exprimare pe care o conferă fiecărui educabil – să fii liber „să arunci” pe foaie ceea ce gândești și ceea ce simți poate fi răspunsul pe care nu l-ai fi descoperit sub o altă formă. Aspirația spre dezvoltarea spiritului creativ a dus la conceperea unor metode care, pe de o parte, să combată blocajele, iar pe de altă parte, să favorizeze asociația cât mai liberă a ideilor, considerându-se că astfel se pot utiliza la maximum resursele inconștientului. În acest scop unele metode se bazează pe o stare de relaxare, pe îndepărtarea criteriilor raționale și a spiritului critic. Aceste metode sunt aplicate cu mare eficiență în condițiile educației incluzive sau la activitățile cu elevii care prezintă cerințe speciale în educație.

Una dintre cele mai populare metode este brainstorming-ul, o metodă de stimulare a creativității și imaginației elevilor, dar și de formare a unor trăsături de personalitate (spontaneitate, altruism). Se rezlizează prin formularea a cât mai multor idei, ca răspuns la o situație enunțată de profesor sau un elev, după principiul „cantitatea generează calitatea”. Un moment de brainstorming se poate crea în orice etapă a lecției și poate să se desfășoare de la cinci minute până la întreaga oră. Pentru desfășurarea optimă a unui brainstorming, se impune respectarea unor reguli, enunțate de liderul grupului chiar de la începutul activității:

- solicitarea de exprimare a ideilor rapid în fraze, propoziții sau cuvinte scurte și concrete fără cenzură
- sunt interzise criticile, ironiile, contradicțiile, orice manifestare de acest gen care inhibă imaginația participanților
- sunt încurajate asociațiile neobișnuite de idei, combinările și ameliorările soluțiilor propuse de ceilalți
- imaginația trebuie să fie liberă, exprimându-se orice idee îi vine elevului în minte, care este acceptată fără cenzură
- toți elevii trebuie să comunice o idee

Metoda se parcurge prin derularea următoarelor etape:

1. Alegerea temei și prezentarea ei - liderul va comunica tema pusă în discuție și va

reaminti regulile. Subiectul brainstormingului se poate formula prin diferite noțiuni sau concepte, prin întrebări (Ce știți despre...?, Ce ați face dacă ați fi...?) prin prezentarea a unor imagini, a unui film.

2. Generarea ideilor – toți elevii își vor comunica ideile, după regulile enunțate, fără nicio cenzură. Toate ideile vor fi scrise pe tablă sau flipchart în ordinea emisă de participanți, etapa terminându-se după ce toți participanții și-au exprimat cel puțin o idee.

3. Evaluarea calității ideilor – reluarea ideilor pe rând și gruparea lor pe diferite criterii, urmate de discuții cu argumente și contraargumente

4. Selectarea celor mai importante idei - etapă în care se discută liber soluțiile originale și fezabile.

5. Afișarea ideilor rezultate în forme cât mai variate și originale.

Metoda este foarte potrivită în munca cu elevii cu cerințe educative speciale. Aceștia sunt caracterizați prin lipsă de încredere în propriile opinii, decizii, având o stimă de sine scăzută, etichetându-se, astfel, negativ - nu de puține ori aud din partea acestor elevi aprecieri precum: „eu nu știu să fac asta”, „eu nu o să pot să fac asta”, „eu nu voi reuși să spun asta” , „mi-e rușine să spun ceva despre asta”. Există și situații în care, întrebați fiind despre un anumit subiect, răspunsul lor este tăcerea, ceea ce mie ca și cadru didactic îmi spune foarte mult. Tocmai de aceea, brainstorming-ul este o metodă foarte bună și utilă în activitățile de învățare cu copiii. Faptul că sunt încurajați încă de la început să spună ceea ce gândesc, le conferă copiilor posibilitatea să spună ceea ce gândesc, fără să analizeze prea mult dacă ceea ce vor spune este corect sau nu. Pe măsură ce exercițiul înaintază și observă că opiniile lor nu sunt criticate, ci dimpotrivă sunt apreciate și valorificate, copiii prind aripi și devin mai siguri pe ei, acest lucru observându-se chiar și în mimica lor, ceea ce pentru mine, ca profesor, înseamnă foarte mult. Încurajându-i, apreciindu-i, valorificându-i, copiii se simt importanți, se găsesc utili și își doresc să facă din ce în ce mai mult, iar acesta este primul pas pentru o învățare benefică, din plăcere, care perpetuată, va duce în timp la o imagine de sine pozitivă, aspect extrem de important în rândul elevilor cu cerințe educative speciale. Aș spune că e nevoie de puțin pentru a obține mult – gesturi mici, aprecieri sincere, încurajări, vorbe frumoase, nu costă nimic, dar valorează mult.

A educa înseamnă pentru profesor folosirea unor metode care să formeze elevilor atenția pentru munca independentă , să dezvolte virtuți sociale, să întărească includerea elevilor în propria valoare, ajutându-i să-și găsească identitatea. A educa înseamnă a-ți defășura activitatea sub semnul unor categorii morale, consiliindu-i pe elevi să ia distanță critică față de atitudinile și performanțele proprii, dezvoltându-le aptitudinea de a stabili contacte pozitive. Înainte de a transmite valori cognitive, profesorul transmite valori morale și îi asistă pe elevi în însușirea acestora, prin sublinierea importanței semnificației unor sentimente precum cel de satisfacție a reușitei, cooperării, respectului pentru realizări. Herbart, clasicul pedagogiei germane, crede că rolul de educator al profesorului este acela de a trezi „virtuți”, de a forma caractere. Tocmai de aceea, profesorul trebuie să aibă mereu în vedere potențialul copilului și să găsească metoda potrivită prin care să aducă la suprafață tot ceea ce este mai bun. Cu alte cuvinte, profesorul are misiunea de a dezvolta copilul la potențialul său maxim.

BIBLIOGRAFIE:

1. Alois Gherguț, „Educația incluzivă și pedagogia diversității”, Editura Polirom, Iași, 2016
2. Andrei Cosmovici, Luminița Iacob, „Psihologie școlară”, Editura Polirom, Iași, 2005
3. Gabriela Cristea, „Managementul lecției”, Editura Didactică și Pedagogică, R.A, București, 2008
4. Valeria Negovan, „Psihologia învățării – forme, strategii și stil”, Editura Universitară, București, 2010.

Metodă inovatoare în stimularea comunicării orale la elevul deficient mintal

Profesor de psihopedagogie specială

Clara Nicoleta Costache

Școala Gimnazială Specială Târgoviște, Dâmbovița

Diferențele dintre oameni, prezența anumitor disfuncționalități în dezvoltarea psihofizică a unor copii, au fost sesizate încă din antichitate, dar de la observarea acestora și până la cercetarea lor sistematică cu scopul organizării procesului recuperator a trecut o foarte lungă perioadă de timp.

Un copil cu deficiență mintală are dificultăți de învățare, înțelegere, comunicare, comportament, dar indiferent de gravitatea deficienței, dacă i se acordă ajutorul adecvat, fiecare poate învăța ceva, în ritm propriu și în limitele date de deficiență.

Cunoașterea particularităților psihice ale copiilor cu deficiențe mintale stă la baza organizării procesului instructiv-educativ. Activitatea de învățare devine o modalitate de legătură între activitatea de predare pe care o realizează învățătorul și cea de asimilare- transformare a informațiilor pe care o realizează elevul.

La copiii cu deficiențe mintale, nivelul de dezvoltare a limbajului, capacitatea de comunicare, eficiența operațiilor gândirii sunt afectate de funcția semiotică care este insuficient dezvoltată. Cu cât deficiența intelectuală este mai gravă, cu atât limbajul verbal este mai afectat iar limbajul nonverbal este în creștere.

Comunicarea, ca și complex ce include procesele de receptare a mesajului oral și scris, precum și cele de exprimare orală și scrisă, are un rol esențial în formarea personalității copilului.

În Programa școlară pentru disciplina Abilități de comunicare și limbaj, clasele pregătitoare - a IV-a(2019) se regăsesc următoarele competențe generale:

- 1.Receptarea și transmiterea de mesaje simple orale și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare
2. Receptarea de cuvinte și mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare
3. Formularea de mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare
4. Relaționarea prin intermediul comunicării în contexte familiare

Procesul de socializare a copiilor cu deficiențe mintale se confruntă cu probleme greu de soluționat, cum ar fi lipsa deprinderilor de comunicare interpersonală în mediul persoanelor fără deficiențe, inexistența necesității de a comunica, autoaprecierea inadecvată, perceperea negativă a altor persoane, egocentrismul, înclinația spre a fi întreținuți și tutelați. Viața copilului cu deficiențe mintale nu presupune contactul larg cu semenii săi: dacă copilul este instituționalizat, atunci el este înconjurat de persoane cu probleme social- psihice și comunicative asemănătoare; dacă se află în familie, atunci alături îi sunt doar familia, rudele.

În școala specială, în condițiile învățământului diferențiat, rolul și sarcinile profesorului/ educatorului devin mai complexe și solicită un efort mai mare din partea acestuia; el trebuie să respecte viziunea și sentimentele fiecărui elev în parte, să stimuleze mai mult elevii decât să-i critice, să sugereze mai mult decât să corijeze, să propună mai mult decât să impună, să se adapteze la capacitățile elevilor, posibilitățile lor, și să nu aibă față de toți , în mod egal, aceleași cerințe. În consecință, activitățile educative școlare sau extrașcolare reclamă noi modalități de proiectare și desfășurare a lor în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor, astfel încât să poată veni în întâmpinarea cerințelor pe care aceștia le resimt în raport cu actul educațional.

Din studierea unor lucrări de specialitate și ca urmare a experienței dobândite în urma lucrului cu o clasă cu elevi cu deficiențe mintale severe am căutat să generez soluții de învățare creative, eficiente și personalizate în scopul exersării actului vorbirii, încercând, în același timp să-i stimulez și să-i încurajez în a-și reda liber observațiile, impresiile, părerile, simțămintele.

Din cerințele actuale ale societății decurge necesitatea de a îmbogăți cât mai mult experiența copiilor cu materiale diverse, de a-i încuraja prin stimuli vizuali, auditivi, olfactivi, tactili cât mai diferiți, de a-i ajuta să-și exercite capacitatea motorie, să cânte, să aștepte, să comunice.

Astfel am început să utilizez o tehnică pe care am numit-o „ Actor-cameraman-povestitor”, acestea fiind cele trei roluri în care se regăsește copilul pe parcursul aplicării acesteia.

Această tehnică implică activ atât elevul, părinții acestuia cât și cadrul didactic într-o activitate ce presupune ca mijloace didactice asociate telefonul mobil/ cameră de filmare, dispozitive digitale(calculator/ laptop).

Prin modul în care se organizează această activitate, se urmărește realizarea unuia din principalele obiective vizate în educarea copiilor cu deficiențe mintale, și anume: formarea și exersarea abilității de exprimare orală și de comunicare independentă. Acesta este un obiectiv pe termen lung, care pentru a putea fi atins este necesară evaluarea abilităților de comunicare ale copilului și realizarea pas cu pas a obiectivelor pe termen scurt.

Trebuie să ținem cont că fiecare copil cu deficiență mintală este diferit și, deci, necesitățile lor vor fi variate(de exemplu: necesități de bază precum: înțelegerea, atenția, ascultarea, schimbul de rol).

Etapele tehnicii

*Un prim pas îl constituie discuțiile directe cu elevul și părintele/ părinții acestuia. Antrenarea familiei în această activitate îl face să înțeleagă că are un rol important în ajutorul pe care îl vor da copilului lor. Tot ei trebuie să asigure, în această etapă, suportul tehnic necesar desfășurării în bune condiții a procesului propriu- zis.

Când copilul are rolul de actor, părintele realizează filmarea acestuia în diferite momente ale zilei, când acesta este implicat în diverse activități, pentru familiarizarea cu camera de filmat/ telefonul mobil și cu procesul în sine. Situațiile cotidiene precum urmărirea copilului în timpul jocului, statul la masă, spălatul de dimineață, etc. sunt firești și comunicarea poate avea loc într-o ambianță concretă.

*Următorul pas îl constituie transpunerea copilului în rol de cameraman. Folosind el dispozitivele de filmare îl ajutăm să devină autonom și independent, se simte bine în mediul său familial, crescându-i stima de sine. Este de preferat să fie indicate diferite teme precum: Familia mea, Casa mea, Camera mea, Curtea de animale, În excursie, etc.

Exemplu „, Familia mea”(pentru disciplinele: Citire- scriere- comunicare, Formarea abilităților de comunicare, Educație moral- civică, Consiliere și orientare)

„ Toată familia este acasă. Mama pregătește cina. Tata se uită la televizor, la un meci de fotbal. Fratele mai mic se joacă cu mai multe jucării. Bunicul citește o carte. Bunica calcă rufe.”

*A treia etapă regăsește copilul în rol de povestitor. Pentru ei povestirea poate fi un proces complex, dar folosind mijloacele tehnice se pot facilita competențele de povestitori ale acestora. Acum, materialele filmate sunt aduse la școală și vizionate ca un film pe baza căruia elevul își dezvoltă abilitățile narative.

Se vizionează filmulețele cu elevul- actor, când acestuia i se aplică întrebări având ca suport imaginile filmate, fiind încurajat să povestească, să converseze, să comunice. Se pot adresa întrebări referitoare la locul și timpul acțiunii, personaje întâlnite, dar și despre trăirile, sentimentele de la momentul respectiv.

Profesorul începe discuția provocându-l pe elev la dialog.

Film realizat de copilul- cameraman

Exemplu: „Familia mea”

Întrebări adresate de profesor:

-Ce face mama?

-Ce servește la masă?

-Ce face tata?

- Ce emisiune urmărește la televizor?

-Ce face fratele mai mic? Cum îl cheamă pe fratele tau?

-Cu ce jucării se joacă?

-Ce face bunicul?

-Ce face bunica?

-Cine sunt membrii familiei tale? Poți să-i denumești?

În cadrul acestei etape elevii și profesorul sunt relaxați, atmosfera creată făcând progresul educațional mai fluent, mai acceptabil.

Întrebările pot fi adresate doar de către profesor sau și de ceilalți colegi.

Utilizarea unor materiale multimedia, secvențe observaționale, discuții pe situații concrete, sunt de natură să formeze competențe de comunicare reale.

În primă fază am aplicat tehnica aceasta cu un elev cu capacitate de înțelegere relativ bună, cu imaginație reproductivă în curs de dezvoltare, cu memorie mecanică, capacitate medie de concentrare a atenției, limbaj expresiv existent, vocabular în curs de dezvoltare, cu sprijinul mamei acestuia care a răspuns afirmativ la toate solicitările mele. Chiar a fost încântată de idee și s-a implicat foarte mult în realizarea ei. Utilizarea telefonului mobil pentru filmare, a calculatorului/ laptopului pentru vizionare a determinat activarea motivației elevului și captarea atenției pozitive. El este în centrul atenției, este personajul principal al poveștii sale, dezvoltând sentimente de uimire și bucurie, redarea filmulețului urmărind-o cu încredere și participare afectivă intensă.

Obținând rezultate bune în primul caz am aplicat această tehnică unui elev cu tulburări specifice de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie), care din acest motiv avea o încredere scăzută în forțele proprii. Prin utilizarea acestei tehnici am reușit să-i pun în valoare abilitățile mai bine dezvoltate pentru a deveni mai sigur pe el.

Aplicarea tehnicii și la alți elevi din clasă a avut un feedback imediat ceea ce mă încurajează să o aplic în continuare, să încerc să o îmbunătățesc, astfel încât să obțin cele mai bune rezultate.

Ține de măiestria cadrului didactic felul în care va reuși să confere acestei tehnici valențe formative, motivând elevii și părinții acestora să participe activ. Tehnica propusă nu este costisitoare (de aceste dispozitive dispunând în prezent majoritatea familiilor, indiferent de statutul social) și nu necesită explicații amănunțite. Participanților li se captează atenția ușor, aceasta fiind pe de o parte o modalitate de relaxare și, pe de altă parte, o sursă de noi descoperiri. În timpul povestirii, elevii dau frâu liber sentimentelor, reușind să fie implicați și cei mai timizi.

Beneficii:

- dezvoltarea capacității de a se exprima liber
- îmbunătățirea abilităților de comunicare
- eliminarea tensiunilor negative
- dezvoltarea încrederii în sine
- dezvoltarea simțului de observație
- dezvoltarea inițiativei proprii
- consolidarea relației dintre cadru didactic- elev- părinte
- trezește latura emoțională

Bibliografie:

Breben, S., Gongea, E., 2002, „Metode interactive de grup- Ghid metodic”, Ed. Arves București
Popovici, D. V. (2016), „Strategii de comunicare augmentativă și alternativă pentru copiii nonverbal”, Ed. Universității din București, București
Vrășmaș, Ecaterina, 2015, „Să comunicăm cu plăcere –Ghid pentru părinți, educatori și alte persoane implicate în lucrul cu copii care au deficiențe de comunicare”, Unicef, București

Utilizarea literaturii pentru copii în scopul integrării și educării copiilor cu CES în învățământul de masă

**Prof Daniela Costea/Axinia Vasilica
Grădinița cu Program Prelungit „Prichindel” Suceava**

Literatura pentru copii e una din formele cele mai expresive ce e capabilă să exploreze diversitatea. Copiii sunt de mult timp obișnuiți să întâlnească, în basme și în povestirile fantastice, toate figurile diversității, reprezentate nu doar de aparițiile înfricoșătoare (de exemplu vrăjitoare, balauri, zmei, căpcăuni, lupi), dar și de eroi și eroine care de multe ori sunt ascunși sub forma unor animale sau au diferite diformități (Prichindel, Bestia, Prințul fermecat, Rățușca cea urâtă).

De multe ori însă, printre temele cele mai interesante ce caracterizează literatura pentru copii, sunt tocmai conflictele dintre abilități și dizabilități, dintre forță și slăbiciune, dintre bunătate și răutate.

Când autorul descrie aventurile unui personaj dizabil cu ajutorul metaforelor de identitate acestea sfârșesc prin a influența imaginația copiilor. Acest fapt are o importantă relevanță pedagogică ce nu trebuie subevaluată. Identitatea dizabilului se formează prin felul în care are loc raportul cu ceilalți și cu imaginația lor.

O imaginație trebuie hrănită atât de experiențe concrete, cât și de metafore și reprezentări întâlnite în poveștile cu care intră în contact. Aceasta semnifică că, în construirea propriei identități, dizabilul folosește (uneori e constrâns să folosească), cuvinte, gesturi, tăceri pe care alții, considerați „normali”, le folosesc ei înșiși în relația cu dizabilul. Și acele cuvinte, gesturi, acele tăceri nu sunt întâmplătoare, ci sunt acțiuni derivate din antrenarea imaginației, cu ajutorul căreia poate fi eliminată marginalizarea dizabilității, și integrarea și acceptarea unei persoane diverse. O persoană ce devine la final recunoscută ca un personaj complex, ce nu mai este victima prejudecăților.

Basmele, poveștile și povestirile sunt deosebit de utile pentru dezvoltarea imaginației, a capacității de înțelegere a situațiilor de viață, pentru transmiterea unor valori, pentru acceptarea diversității umane, pentru sporirea încrederii în forțele proprii, toate acestea realizându-se prin identificarea cu protagoniștii care reușesc în ciuda tuturor obstacolelor întâlnite să depășească situațiile critice din viață.

În încercarea de a folosi o poveste în scopul acceptării diversității, atât de copilul dizabil, cât și de ceilalți copii, o alegere bună a acesteia trebuie să țină cont de următoarele criterii:

–să oglindească problema sau aspectul semnificativ din prezentul copilului, astfel încât acesta să se simtă înțeles, să se recunoască în situația din poveste și chiar să spună spontan „Și eu fac la fel! Și mie mi s-a întâmplat la fel!”;

- să existe un model, un personaj pozitiv cu care copilul se va putea identifica, astfel încât să realizeze că nu este singurul care se confruntă cu acea situație de viață și să realizeze că dificultățile pot fi depășite cu încredere și curaj,
- să fie pe cât posibil amuzantă, jucăușă, deoarece umorul și spiritul ludic scad tensiunea și îl ajută pe copil să ia distanță față de problema lui, să o vadă din altă perspectivă și să o perceapă ca pe ceva mult mai ușor de abordat decât părea inițial;
- să conțină aspecte educative exprimate ca bunătate și empatie față de dilemele, preocupările, dificultățile personajului și față de perspectiva lui asupra vieții;
- să ofere cât mai multe alternative, posibile soluții de rezolvare, iar pentru realizarea acestei cerințe, se pot selecta mai multe povești care abordează altfel aceeași tematică din alt unghi, care au altă viziune;
- poate conține ilustrații pentru a ajuta copiii să se conecteze prin mai multe simțuri și funcții psihice la mesajul transmis: auditiv și vizual, ca simțuri, precum și emoțional și cognitiv, ca și funcții psihice.
- atunci când povestea este foarte lungă adultul poate face un rezumat pentru a facilita înțelegerea;
- atunci când copilul întrerupe și dorește el să spună povestea după ilustrații, putem face o înțelegere cu el: mai întâi spune copilul și adultul ascultă, apoi se inversează rolurile
- se poate apela la figurine, jucării sau desene făcute de adult și copil împreună pentru ilustrarea poveștii sub formă de teatru de păpuși sau de joc;
- este foarte important să i se dea posibilitatea copilului să caute și alte finaluri la povestea aleasă sau la momentele critice din poveste
- se recomandă poveștile, basmele și povestirile persoanelor de orice vârstă deoarece copilul și adolescentul din noi dăinuie toată viața și poate reprezenta atât sursa de suferință, conflicte, dificultăți relaționale, nefericire, nesiguranță dacă este un copil rănit, cât și sursa spontaneității, jocului, creativității, bucuriei prezentului dacă este un copil care a primit dragoste și disciplină de la mama și tatăl lui.

Dacă poveștile sunt adaptate în mod particular pentru a ajuta copilul să-și construiască propria viziune a lumii și să își formeze un sistem de valori, trebuie subliniat modul în care literatura pentru copii tratează problema handicapului și a marginalizării în general.

E important să menționăm în primul rând că o caracteristică fundamentală a literaturii pentru copii e aceea de a traversa granița dintre conștient și inconștient, într-o dimensiune în care simbolul are o funcție evidentă.

Reprezentarea simbolică ascunde aspecte ale realității prea crude sau neplăcute, fără a le elimina totuși. Copilul reușește să interpreteze motivele și conținuturile care i-au fost propuse în formă simbolică, descoperind pe rând noi semnificații și analogii cu situațiile conflictuale pe care le

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate întâlnește în viața reală. De aceea, problema dizabilității și diversității, considerată o situație neplăcută, își asumă în povești o funcție simbolică.

Bibliografie:

- **Bonchiș, E.**, *Studierea imaginii de sine în copilărie și preadolescență*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1977.
- **Wallon, H.**, *Evoluția psihologică a copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975
- <http://www.nou-nascuti.ro/educatie/rolul-povestilor-in-dezvoltarea-copiilor.html>
- <http://www.gradinite.com/site/Articole/detalii/1067-care-este-rolul-psihologic-al-povestilor--psihologie.html>
- <http://www.copilul.ro/copii-3-6-ani/activitati-educative/Povestile-si-rolul-lor-in-educatia-copilului-a7234.htm>

Parteneriatul educațional școală-familie – calea spre reușită

Profesor de psihopedagogie specială, Cucu Liliana

Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf.Andrei” Gura Humorului, jud.Suceava

Școala eficientă este o școală *în parteneriat cu elevul*, prin valorizarea și respectarea identității sale, **cu familia**, prin recunoașterea importanței ei și atragerea în procesul didactic, cu toate resursele educative ale societății, pe care le identifică, le implică și le folosește activ.

În cadrul parteneriatului educațional, relațiile profesor-elev se constituie într-o rețea de interdependențe. Relațiile informațional-cognitive (cu sensul de informațional-semantic) și relațiile afective sunt subordonate relației de conducere-influențare.

Atât relația informațional-cognitivă, cât și cea afectivă se stabilesc cu scopul de a-i influența pe elevi în multiple sensuri:

- pentru însușirea de cunoștințe;
- pentru determinarea unor stări afective favorabile recepționării mesajului emis de profesor;
- pentru determinarea unor modificări comportamentale sau stabilizarea unor trăsături de caracter.

Profesorul declanșează și întreține interesul și dorința elevilor de a învăța și de a răspunde printr-un comportament adecvat cerințelor lui.

Influențarea elevului de către profesor se face *direct* prin atitudine, mesaj verbal, gestică, mimică, stare afectivă, exemplul personal, adică prin prezența sa activă. Această prezență are funcția de stimul ce determină la elevi un răspuns (care poate fi de acceptare formală, acceptare cu convingere, imitare contagiune, rezistență). *Indirect*, profesorul influențează prin intermediul altor factori educaționali cum sunt : colectivul de elevi, familia, celelalte cadre didactice.

Viața oricărei persoane este marcată semnificativ de **ereditatea** cu care se naște și de influențele **mediului** în care se formează: familie, școală, comunitate (societate).

Școala este extrem de importantă, dar ea nu este totul; e o componenta a educației. Ea are nevoie de familie, de comunitate, de întreaga societate (un real parteneriat) pentru a sprijini și îndruma adecvat copilul.

Rolul primordial revine **familiei**, leagănul social al copilului și sprijinul său pe toată perioada vieții. **A. Berge** considera familia un fel de *cooperativă de sentimente*, care indulcește pentru fiecare membru, loviturile vieții, dispersând efectele asupra tuturor.

Familia:

- are rol important în dezvoltarea individuală și integrarea socială a copilului;
- este primul mediu de socializare caracterizat prin securitate afectivă, susținere, sprijin, cooperare, viață comună, aspirații și interese comune;
- legătura biologică de bază a copilului care îi conferă identitate și îl susține în dezvoltarea intelectuală, afectivă, morală;
- primul grup social în care copilul exersează comportamente sociale și se descoperă pe sine;
- asigură climatul de securitate afectivă necesar dezvoltării armonioase și echilibrate a personalității;
- cadrul optim de dezvoltare a individualității și de valorizare a potențialului copilului;
- un prim instrument de reglare a interacțiunilor dintre copil și mediul social (modul de relaționare din familie, climatul afectiv, modelul socio-cultural al acesteia sunt importante în integrarea socială și în construirea comportamentelor sociale viitoare);

În viața fiecărui individ, există anumite perioade mai delicate, cum ar fi: mica copilărie, pubertatea, adolescența, în care copiii au cea mai mare nevoie de suportul părinților.

Implicarea părinților în educația copiilor aduce beneficii tuturor factorilor implicați: părinți, școală, elevi, comunitate. Modelarea unui comportament acasă, crearea unui mediu de încredere, respect și suport reprezintă primul pas în crearea unui climat propice care sprijină învățarea – atât în clasă, cât și în afara ei.

Părintele trebuie să dezvolte copilului o atitudine pozitivă atât față de școală și învățare, cât și de încredere în potențialul lui.

Data fiind importanța participării semnificative la creșterea unui copil atât a familiei cât și a școlii, parteneriatul dintre ei (familie - educator) este, în general, reglementat de direcțiile de acțiune gen creșterea, dezvoltarea, educarea și integrarea copilului în diverse colectivități, în societate și se prezintă sub numeroase forme în care activitatea propusă în mod formal, informal și nonformal se imbină și se completează.

Educația poate fi descrisă nu doar în termeni pedagogici, ci și în termeni psihologici ceea ce presupune că atât cel care instruește și educă, *învățătorul, educatoarea, profesorul*, cât și cel care primește educația, *copilul* se întâlnesc și acționează ca personalități susceptibile să fie analizate și descrise psihologic, atât prin prisma caracteristicilor lor (generale, particulare și individuale) actuale, cât și din perspectiva modificărilor, trăsăturilor pe care le vor dobândi ulterior.

A educa – spune pedagogul E. Planchard – înseamnă a modifica într-un sens determinat, înseamnă a dirija pe cineva de la o stare la alta, operație ce se sprijină pe acea proprietate excepțională a ființei umane de a fi teren educabil (plastic, receptiv), capabil de a se perfecționa sub acțiunea influențelor externe.

Școala:

- introduce în fluxul activității copilului un anumit orar, anumite planuri și programe cu valoare structurată pentru activitate;
- constituie un *mediu* care, în locul unui grup restrâns (cel de joc), oferă copilului o colectivitate și un *loc de muncă* cu întrepătrunderi – mentale, afective, morale – care se constituie ca un important resort al dezvoltării lui psihice;

Educația:

- asigură integrarea școlară, profesională, socială a tuturor elevilor;
- valorizează și respectă identitatea individuală;
- asigură învățarea organizată, sistematică și planificată;
- răspunde nevoilor copilului;
- oferă diversitate și opțiuni variate ale elevilor;
- folosește activ resurse educaționale;
- asigură dezvoltarea individuală;
- coordonează activitatea cu familia și comunitatea;
- încurajează educația permanentă;

Potrivit principiului **educației permanente** se cere o reconsiderare a întregii concepții cu privire la școală și educație; școala trebuie să-și modifice concepția despre propria activitate educativă, ea trebuie să-l pregătească pe elev pentru a avea o concepție adecvată față de **autoeducație** și **autoînvățare**.

La autoeducație se ajunge treptat, în procesul educației formale, prin utilizarea **metodelor activ-participative** de instruire și deplasarea accentului spre **munca independentă** a elevului.

Dacă într-o primă fază a educației predomină dirijarea din partea profesorului, treptat, cooperarea și munca independentă conduc spre autoeducație, autocontrol și autoreglaj educațional.

Autoeducația devine posibilă prin educație; devine funcțională la vârsta adolescenței, când elevul, reușind să-și interiorizeze valorile socio-culturale, devine capabil să participe efectiv la propria sa formare și dezvoltare.

După opinia lui J. Dellors, educația trebuie organizată în jurul a patru piloni ai cunoașterii:

- a învăța să știi;
- a învăța să faci;
- a învăța să trăiești împreună cu alții;
- a învăța să fii;

Atributele **profesorilor** care par a *influența pozitiv* relațiile cu copiii și părinții sunt căldura, deschiderea, sensibilitatea, flexibilitatea, încrederea și accesibilitatea. Din punctul de vedere al **părinților**, *caracteristicile dezirabile* ale profesorilor ar putea fi încrederea, apropierea, imaginea de sine pozitivă, conducerea eficientă a clasei, centrarea pe copil, educația și abilitățile de predare eficientă.

Pe de altă parte, putem considera că există niște atribute ale profesorilor puternic legate de implicarea parentală de succes cum ar fi atitudini pozitive, planuri active de implicare a părinților, autoinstruire permanentă, angajare în dezvoltarea profesională și competență profesională.

Atunci când părinții simt că există un climat școlar primitor, se concentrează mai mult pe comportamente de educare și sprijinire, în interacțiunile cu profesorii, se intensifică și participarea lor în mediul școlar.

Un rol important îl are comunicarea între cele două categorii implicate care nu trebuie să fie limitată, în sensul că pot participa și alți membrii ai familiei interesați de progresul școlar al copilului.

Profesorii sunt cei care trebuie să le ofere părinților informațiile de care au nevoie și să le arate cum se pot implica mai bine.

Astfel, parteneriatul educațional școală-familie trebuie să ofere părinților oportunități de a participa activ la experiențele educaționale ale copiilor lor, să fie folosit pentru rezolvarea situațiilor dificile dar și drept cadru de sărbătorire a realizărilor și preformanțelor.

În cadrul parteneriatului școală-familie există și bariere, obstacole care apar în situația implicării familiei în școală cum ar fi :

- nivelul și statutul socio-cultural,
- nivelul studiilor și chiar al intelectului care pot determina dificultăți în înțelegerea problematicei propriului copil, asupra modului de lucru și al abordării copilului, pot avea așteptări nerealiste, confuzii, atitudini și percepții greșite, iar ca strategii de depășire amintim:
- depășirea constrângerilor de timp și resurse;
- oferirea de informații și instruire pentru părinți sub forma unor centre de resurse;

Familia contemporană este caracterizată de o constelație de probleme și de situații care ne provoacă să-i reanalizăm coordonatele, să căutăm soluții și să o sprijinim tot mai adecvat pentru a le rezolva .

BIBLIOGRAFIE

- Ghergut, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed.Polirom, Iași, 2006;
- Ghergut, A., *Sintezedepsihopedagogie specială*,Ed. Polirom,Iași, 2005;
- Golu,P.,*Psihologiaînvățăriișiadezvoltării*,Ed.FundațieiHumanitas,București, 2001;
- Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă*, E.D.P.R.A., București, 2004;
- Mitrofan, N., *Aptitudinea pedagogică*, Ed.Academiei, București, 1998;
- Vrăsmaș,T.(coord.general), *Incluziunea școlară cu cerințe educaționale speciale*.
Aspirații și realități,Ed.VANEMONDE, București,2010;

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Propunător: prof. psihopedagog: Culidiuc Militina Cleopatra
Centrul Școlar de Educație Incluzivă "Sf. Andrei", Gura Humorului

I. DATE PERSONALE:

Numele elevului: L.D.

Data nașterii: 03.12.2011

Clasa: a I- a

Prof. psihopedagog: Culidiuc Militina Cleopatra

II. NIVELUL DE DEBUT CONSTATAT / POSIBILITĂȚI

Diagnostic: DMS, tetralogia Fallot, dislalie polimorfă

Descriere:

- prezintă dificultăți la nivelul atenției vizuale, auditive, dar și la nivelul atenției focalizate și distributive, dificultăți în acordarea atenției la detalii, în menținerea atenției în sarcină, memorie de lucru deficitară
- auz fonematic slab dezvoltat, retard în evoluția limbajului cauzat de probleme medicale
- înțelege mesaje verbale scurte, simple, dislalie polimorfă, se exprimare orală greoaie, vocabular sărac, formulează cu mari dificultăți răspunsuri la întrebări
- schema corporală parțial însușită, motricitatea fină și grosieră slab dezvoltată, prezintă dificultăți de orientare în spațiul caietului
- numără singur până la 5 dar nu face corespondența număr- cantitate, are dificultăți în denumirea culorilor
- deprinderi de autosevire și capacitate de autonomie socială și personală slab dezvoltate
- nevoie de atenție, afecțiune, de modele comportamentale
- integrare deficitară în grup, necesită suport emoțional permanent
- rezistență scăzută la efort, evită sarcinile care reclamă un efort mental susținut și abandonează sarcina, are nevoie în permanență de susținere

III. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

A. Domeniul cognitiv

Perioada	Obiective urmărite	Activit. desfășurate	Evaluare		Obs.
			Nivel de realizare	Metode	
Septembrie	O1- să numere corect până la 10 și să realizeze corespondența dintre număr-cantitate	-exerciții de numărare a obiectelor concrete descrescător cu pas dat - gruparea obiectelor câte două sau câte trei	O1- în 50% din cazuri reușește să numere și să realizeze corect corespondența număr- cantitate	-fișe de lucru -observare sistematică	
Septembrie	O2- să adune și să scadă numere în centrul 1-10	-exerciții de adunare și scădere, în centrul 0-10, cu suport concret -exerciții de adunare și scădere, în centrul 0-10, cu ajutorul diagramelor	O2- realizează corect 70% din adunări și scăderi		

Octombrie	O3-să identifice diferențele dintre două imagini asemănătoare	-exerciții de stabilire de asemănări/deosebiri între 2 imagini	O3-identifică minim 3 diferențe din 5		
Octombrie	O4- să identifice obiectul diferit dintr-un grup de obiecte	-exerciții de identificare a intrusului dintr-un grup de obiecte, motivând prin ce diferă	O4- în 50% din cazuri identifică intrusul, deși nu identifică întotdeauna motivul corect		
Noiembrie	O5-să completeze imaginea din care lipsește o parte	-exerciții de identificare a fragmentului care lipsește din imagine, analizând în detaliu imaginea	O5-în 6 din 10 situații identifică fragmentul potrivit		
Noiembrie	O6-să identifice forme dintr-un desen format din forme suprapuse	-exerciții de identificare a formelor suprapuse, îngroșând conturul fiecăreia cu altă culoare	O6-identifică cel puțin 2 forme diferite din 4-5 suprapuse		
Decembrie	O7- să identifice modificările aduse unei imagini observate	- exercitii de identificare a modificărilor aduse unei imagini observate timp de 2-3 minute, reamintindu-și poziția inițială a elementelor și verbalizând modificarea survenită în imagine	O7-identifică cel puțin 2 din 5 modificările propuse		

B. Domeniul limbaj și comunicare

Perioada	Obiective urmărite	Metode și mijloace didactice	Evaluare		Obs.
			Nivel de realiz.	Metode	
Septembrie	O1-dezvoltarea auzului fonematic	-exerciții de identificare a sunetelor deficitare în diverse poziții (inițial, la mijloc, final)	O1- identifică sunetul în 7 din 10 cazuri	-fișe de lucru, planșe	
Octombrie	O2-impostarea izolată a sunetelor deficitare	-miogimnastică, - exerciții de imitare a pozițiilor corecte pentru organele fono-articulatorii pentru	O2- impostează sunetul corect în 7 din 10 încercări	-observare sistematică	

Noiembrie	O3- consolidarea sunetelor impostrate	fiecare sunet în parte - exerciții de impostare - exersarea sunetului în silabe directe, și inverse - exersarea sunetului în cuvinte mono și bisilabice	O3- pronunță corect sunetele în 7 din 10 exerciții		
Decembrie	O4- Îmbogățirea vocabularului	-exerciții de citire după imagini -exerciții de alcătuire de propoziții simple, cu suport imagistic	O4- formulează propoziții simple și, în 2 din 5 situații realizează îmbogățirea propoziției prin adăugarea de cuvinte noi		

B. Domeniul socio- emotional

Perioada	Obiective urmărite	Metode și mijloace didactice	Evaluare		Obs.
			Nivel de realiz.	Metode	
Septembrie	O1- să participe activ la activitățile didactice, colaborând cu membrii grupului din care face parte	-exersarea deprinderii de muncă în echipa de lucru	O1- în 40% din cazuri reușește să participe active	-fișe de lucru, planșe	
Octombrie	O2-să participe la jocurile de rol inițiate de profesor sau de colegii săi	-jocuri de rol, dramatizare	O2- în 5 din 10 contexte intră în rol	-observare sistematică	
Noiembrie	O3-să identifice emoția trăită în diferite situații	-povestiri sociale, jocuri didactice	O3-în 50% din cazuri identifică emoțiile trăite		
Decembrie					

Obs.: La finalul semestrului I se va realiza evaluarea intersemestrială, în urma căreia vor fi stabilite obiectivele pentru perioada următoare.

Modalități de abordare a elevului cu CES

**Profesor Limba și literatura română, Dangă Geanina
Școala Gimnazială Nr.1 Perieni**

De-a lungul istoriei, școala și gândirea pedagogică au abordat în diferite feluri problematica educației unor copii care învață mai greu. Societatea și școala manifestă și în prezent, față de această categorie de elevi, o gamă variată de atitudini, de la acceptare și includere în medii școlare obișnuite, la diferite grade și modalități de separare și de izolare față de contextele sociale și educaționale la care au acces toți copiii.

Copiii care nu pot face față cerințelor școlare, cei care prezintă diverse forme și niveluri de eșec școlar sunt încă prea puțin cunoscuți, acceptați și abordați din punct de vedere pedagogic. Atitudinea cea mai frecventă manifestată față de aceștia din partea școlii (și a societății) este de subvalorizare.

Copiii cu probleme („dificali, handicapați din diferite motive”) sunt percepuți în lumea școlii obișnuite de cele mai multe ori negativ, sunt marginalizați și nu de puține ori excluși din școală. „Nu face față programei”, „Nu este pentru această școală”, „Trebuie trimis la școală specială”, „Nu poate fi școlarizat” – iată doar câteva dintre elementele prin care unele cadre didactice justifică neacceptarea ori eșecul unor copii de a învăța alături de ceilalți copii, de aceeași vârstă. Argumente asemănătoare se întâlnesc uneori și în școala specială, față de copiii cu probleme mai grave, care lansează provocări mai complexe față de actul de predare - învățare.

Este adevărat că, nu de puține ori, condițiile de organizare școlară (efective numeroase de copii la clase, programă școlară foarte încărcată, timpul scurt de activitate și interacțiune în clasă, cu elevii, pe parcursul unei lecții, insuficienta pregătire psihopedagogică și de educație specială etc), reprezintă obstacole serioase în asigurarea unei învățări eficiente pentru fiecare copil.

Sunt destule situații în care un anumit copil, orientat spre o școală specială, ar fi putut progresa mai mult într-o clasă din școala obișnuită. Similar, există copii cu deficiențe mai severe, care ar putea să învețe totuși într-o școală specială, dar ei sunt acceptați și aici cu foarte multă dificultate ... sau deloc.

Există și cazuri de copii proveniți din medii socio-culturale, geografice sau etnice care nu beneficiază de aceleași șanse cu ceilalți copii, ceea ce le reduce adesea posibilitățile de acces și participare la o educație școlară adecvată, care să răspundă necesităților lor de dezvoltare umană.

În multe țări – ca și în țara noastră – unii copii cu dificultăți ușoare și moderate de învățare frecventau școli obișnuite fără a primi sprijin suplimentar, ca atare, mulți dintre ei înregistrau eșec sau abandon școlar, iar cei care repetau asemenea eșecuri și aveau nevoie de un suport mai extins erau trimiși în școli speciale.

Învățământul special a fost asociat de-a lungul timpului – și în mare măsură, încă este, în țara noastră, ca și în alte țări, cu educația școlară organizată special pentru copiii surzi, nevăzători, pentru cei cu deficiențe mintale ori fizice. Această perspectivă, relativ limitată, a contribuit la apariția și dezvoltarea unui sistem educațional mai mult paralel, de școli și instituții speciale, care nu avea vreo legătură semnificativă cu restul învățământului.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristice unei deficiențe (ori tulburări de învățare), precum și o intervenție specifică prin recuperare corespunzătoare.

CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară (un anumit fel de discriminare pozitivă), fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

Dintre formele de integrare școlară pentru elevi cu CES enumerăm:

a) Plasarea în clase obișnuite, corelată cu modalități particulare de pregătire, completare sau de înlocuire a participării elevului cu CES la anumite acțiuni, prin activități de sprijin asigurate de cadrele didactice ale clasei, datorită unui raport dintre profesor și elev modificat corespunzător. Aceste ședințe pot fi:

- activități de pregătire pentru ceea ce se face la clasă;
- anumite lecții particulare, organizate pentru compensarea participării elevului la alte acțiuni;
- ședințe organizate la finele unor lecții;
- lecții de consolidare a cunoștințelor;
- o combinație de asemenea acțiuni.

b) Plasarea în clasa obișnuită, cu susținerea elevului pentru anumite materii din planul de studiu; prestarea de servicii de intervenție specifică, după necesități; există un cadru didactic cu o responsabilitate anume pentru elevii care au cerințe speciale, la anumite materii de studiu.

c) Plasarea în clasa obișnuită, din care copilul este retras pentru anumite ședințe pentru a primi un alt spațiu decât clasa, ajutorul unuia sau a mai multor specialiști potrivit necesităților individuale.

d) Înscrierea într-o clasă obișnuită, cu frecvență parțială, alternativ cu frecventarea unei unități speciale (grupă sau clasă), unde copilul beneficiază de educație specială (inclusiv de intervențiile specifice necesare).

e) Înscrierea într-o unitate specială, frecventată parțial, alternativ cu activitățile dintr-o clasă obișnuită.

f) Frecventarea exclusivă a unei clase sau unități speciale.

g) Înscrierea într-o școală specială, frecventată alternativ cu o clasă obișnuită.

Mediul școlar cel mai puțin restrictiv se operaționalizează prin câteva reguli de bază:

- copiii cu dizabilități trebuie să aibă acces la școlarizare cât mai aproape de casă.
- plasamentul școlar trebuie realizat în aceleași școli cu semenii de vârstă.
- integrarea școlară se face atât prin activități de învățare în clasă, cât și în afara clasei.

Școlile speciale reprezintă o resursă majoră în facilitarea integrării școlare a copiilor cu CES. Școlile speciale posedă ceea ce lipsește celor mai multe școli obișnuite – experiență în abordarea la clasă a copiilor cu CES.

Există numeroase modalități prin care școlile speciale pot însă coopera cu cele obișnuite, pentru a facilita accesul și participarea aici a unor copii care anterior erau școlarizați în contexte speciale.

Pentru școlile speciale provocările principale sunt de două feluri:

— pe de o parte, acestea trebuie să intre tot mai mult în cooperare (prin cadre didactice, prin elevi, prin resurse) cu școlile obișnuite ale comunității. Rolurile noi care le stau în față – construirea suportului necesar de învățare, în afara școlii speciale – structurează și tendința de transformare treptată a lor în centre de resurse pentru școlile obișnuite și pentru comunitate. Transformarea trebuie planificată în timp și spațiu, ca resurse; este un proces treptat și de durată, care necesită monitorizare și evaluare continuă.

— pe de altă parte, așa cum se întâmplă în majoritatea țărilor lumii – școlile speciale continuă să se ocupe și de elevi; școlile speciale trebuie să accepte că și copiii cu dizabilități grave și profunde au dreptul și trebuie să li se acorde șansele de a învăța în școli; ca atare, școlile speciale vor trebui să se adapteze și la cerințele educaționale mai complexe ale acestor copii.

Democratizarea școlii și egalizarea șanselor – deși intens discutate și controversate – reprezintă direcții strategice care angajează în mod cert o mai mare responsabilitate și flexibilitate a serviciilor educaționale.

Focalizarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un semnal al nivelului de civilizație atins de o anumită societate, un indiciu al nevoii de căutare a unor noi formule de solidaritate umană – lucru ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Bibliografie:

Vrasmas, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copii cu cerințe educative speciale*, Editura Aramis, București 2001.

Universul emoțiilor

Prof. Camelia Darie, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava
Prof. Margareta Cîrligeanu, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava

De ce sunt emoțiile importante? Cum am putea să le cunoaștem și să le înlănțuim?

Cum ne putem autoregla emoțional? Cum se poate păstra un nivel înalt de toleranță la frustrare, flexibilitate în gândire și acțiune, realismul și angajarea în activități creatoare?

Putem accepta incertitudinea și dispunem de capacitatea de ajustare a acesteia.

Sușinăm păstrarea normalității și prin autoacceptare.

Atunci când trăirile afective au o intensitate crescută sau când suntem confrunțați cu situații noi, neprevăzute, cu care nu ne-am mai întâlnit în experiența noastră anterioară, procesele afective produc o dezorganizare a conduitei, devenind o piedică în calea realizării eficiente a diverselor activități.

În aceste situații, trăirile afective apărute au un caracter dezadaptativ, pentru că ne pot bloca sau ne pot determina să acționăm haotic, necontrolat, agresiv sau neputincios, efectele asupra conduitei fiind vizibil negative. Trebuie elaborate modele noi, adecvate de comportament. Vorbim despre adaptare.

Îndemânarea, iscusința, priceperea, dibăcia sunt sinonime pentru abilitate. Iar fiecare dintre noi dispune de abilitatea generală, aceea de învățare. Avem capacitatea de a dobândi, organiza și utiliza noi cunoștințe, atât în activitățile școlare, cât și în activitățile din timpul liber.

În această lucrare voi aborda subiecte despre: inteligența emoțională; modul în care îngrijorarea excesivă îți poate destabiliza relațiile cu cei dragi; care sunt semnalele pe care copilul ți le transmite atunci când este anxios și cum îl poți ajuta să se adapteze la situațiile dificile; tehnici de relaxare la-ndemâna oricui; cum să rămâi conectat în prezent și cum poți îmbina plăcerile imediate cu cele de perspectivă.

Vom prezenta metode centrate pe soluții, pentru ca voi să ajutați, la rândul vostru, copiii și tinerii să depășească problemele emoționale și comportamentale, pledând pentru învățare, într-un mod practic și plăcut.

Astfel se poate aborda educația ca o joacă, cu rezultate profunde și substanțiale.

Pornind de la întrebările de mai jos:

- Ce este emoția și ce este inteligența emoțională?
- Care sunt pașii prin care putem dezvolta EQ (inteligență emoțională)?
- Ce este anxietatea și de ce apare uneori în momentele în care avem cea mai mare nevoie de o gândire limpede?
- Cine poate suferi de anxietate?
- Care sunt metodele prin care pot redobândi controlul asupra propriei minți?

Beneficiile, atât pentru elevi, cât și pentru adulți vor fi:

- Vei înțelege ce anume îți cauzează stările de neliniște și cum poți controla acest lucru;
- Vei putea începe să restabilești echilibrul în relațiile cu cei dragi;
- Îți vei găsi propria modalitate de a te împăca și reconecta cu tine, pentru a corecta comportamentele dezadaptative;
- Vei reîncepe să rezonzi cu familia ta și vă veți întări relația;
- Vei învăța tehnici de relaxare.

Despre emoții...

Emoțiile sunt răspunsuri psihice de mare intensitate, care presupun manifestări expresive, fiziologice și subiective tipice. Ele sunt însoțite de tendințe spre acțiune (apropiere sau îndepărtare de obiectul sau ființa care a declanșat emoția), ceea ce explică modificările fiziologice care însoțesc fenomenul emoției: înroșirea feței, creșterea ritmului cardiac, încordarea mușchilor etc.

În lucrarea sa, *Exprimarea emoțiilor la om și animal*, Charles Darwin a identificat, pe baza modului în care emoțiile se manifestă în comportament, 9 emoții de bază. Acestea sunt: bucuria,

interesul - excitația, surprinderea, tristețea (uneori desemnată ca deznădejde - anxietate), furia, frica, dezgustul, disprețul și rușinea. Această clasificare a rămas valabilă până astăzi și este utilizată de cercetători.

Cum se declanșează emoțiile

Există o dispută printre cercetători în legătură cu modul în care iau naștere emoțiile. Unii susțin că emoțiile sunt fenomene automate, care se declanșează pe cale biologică, fără ca mecanismele psihologice să contribuie la apariția lor. Acest punct de vedere se bazează mai ales pe observația că emoțiile (și mai ales modificările fiziologice care le însoțesc) apar extrem de repede, adesea înainte ca persoana să conștientizeze existența emoției.

Alți cercetători afirmă că emoțiile sunt rezultatul evaluării de către persoană a situațiilor prin care trece și, ca urmare, consideră că emoția e mai mult un fenomen psihic decât unul biologic. Punctul acesta de vedere se bazează pe constatarea că una și aceeași situație, în funcție de modul în care este percepută și evaluată de către persoană, va duce la emoții diferite sau la absența emoției. De exemplu, în preajma unui câine agresiv, o persoană anxioasă va resimți teamă, dar un dresor experimentat va rămâne totuși stăpân pe sine.

Emoțiile sunt declanșate cel mai adesea de către motive, sau mai bine zis de gradul de concordanță sau neconcordanță între motivele și aspirațiile unei persoane și situațiile concrete prin care trece. Astfel, când obținem ceea ce ne dorim sau ceea ce avem nevoie, vom resimți emoții pozitive. Dacă nu putem obține ceea ce dorim vor rezulta emoții negative, precum tristețea sau frustrarea.

Emoțiile pot fi produse și prin condiționare. Dacă asociem de multe ori un obiect sau o situație cu o emoție, reîntâlnirea situației sau a obiectului respectiv va fi suficientă pentru a produce emoția. De exemplu, dacă prezentăm unui bebeluș, de mai multe ori, un iepuraș alb și însoțim prezentarea iepurașului cu un zgomot puternic, ulterior bebelușul se va speria numai la apariția iepurașului.

Cum se exprimă emoțiile

Diferitele emoții care apar la om pot fi recunoscute în general pe baza modificărilor expresiei feței, care variază în funcție de tipul emoției. Cu toții ne putem da seama după expresia facială, dacă cineva e binedispus sau trist, plictisit sau nervos.

Studiile realizate pe subiecți orbi din naștere (care deci nu au putut să învețe de la ceilalți cum să își exprime emoțiile) au arătat că expresia facială a emoțiilor este aceeași la toate popoarele lumii, fiind o însușire cu care ne naștem.

De asemenea, studiile realizate pe nou-născuți au arătat că expresiile emoționale sunt înnăscute: variind gustul hranei oferite nou-născuților, cercetătorii au putut să le inducă acestora expresii emoționale asemănătoare cu ale adulților.

Cu toate că expresia facială a emoțiilor este programată biologic, individul are totuși destul control asupra modului în care își manifestă emoțiile. Expresia facială a emoției poate fi mascată, atenuată sau neutralizată. În plus, fiecare cultură își formulează reguli specifice, în ceea ce privește exprimarea emoțiilor.

S-a demonstrat că exprimarea facială a emoțiilor poate să influențeze sau să modifice starea generală de spirit sau chiar emoția însăși. Astfel, contracțiile musculaturii faciale care apar în timpul emoțiilor negative, precum frica sau furia, generează, după caz, o creștere a impresiei subiective de frică sau furie ori deznădejde.

Acest lucru este valabil și în cazul emoțiilor pozitive. Deci, dacă adoptăm o expresie veselă, vom putea trece mai ușor peste momentele dificile.

Emoțiile și organismul

Cercetările fiziologului W. Cannon, începând cu 1915, au arătat că emoția declanșează brusc în organism un șir de reacții fiziologice: încetarea funcțiilor digestive, creșterea presiunii sanguine, a proporției de globule roșii și a vitezei de sedimentare, accelerarea bătăilor inimii și a respirației. Aceste manifestări apar ca urmare a activării sistemului nervos vegetativ și sunt menținute o perioadă mai lungă de timp, datorită eliberării în sânge a hormonului numit cortizon de către glandele suprarenale.

Aceste modificări fiziologice au rolul de a pune organismul în acord cu situația: prin suspendarea funcțiilor digestive și transferul masiv de energie către musculatură, organismul poate iniția răspunsuri comportamentale de tip atac sau fugă.

De ce este important să avem control emoțional?

O echipă de cercetători finlandezi, avându-l ca cercetător șef pe Lauri Nummenmaa, a demonstrat într-un studiu al Universității de Științe Aalto din Finlanda, că emoțiile nu se petrec doar în mintea noastră, ci și în corpul nostru. Acest studiu a fost realizat pe 700 de participanți din Finlanda, Taiwan și Suedia. Rezultatele studiului au fost similare la toate persoanele, indiferent de naționalitate, cultură, sex, religie etc.

Prin urmare, orice gând ne generează în corp o emoție, care poate varia de la insesizabil până la foarte puternic. Fiecare gând inițiază o reacție biologică la nivelul întregii ființe (material și spiritual).

Emoția reprezintă, așadar, reacția la nivel fizic a gândului. Adică ceea ce gândești și simți în corp ca stare emoțională:

1. Gândește pozitiv și vei simți o stare emoțională pozitivă (gânduri dorite);
2. Gândește negativ și vei simți o stare emoțională negativă (gânduri nedorite).

Legat de emoțiile negative, vreau să știi că acestea se împart în două categorii:

- Emoții negative exprimate - acestea sunt emoții pe care nu le păstrezi în mintea și în interiorul corpului tău; sunt emoții pe care reușești să le exprimi, reușești să scapi de ele, să le consumi. Din fericire, efectele lor asupra minții și asupra corpului sunt mici.
- Emoțiile negative neexprimate - acestea au efecte mult mai grave; emoțiile neexprimate sunt o energie care se adună în interiorul tău și pe care o porți cu tine timp îndelungat. Însă, aceste emoții negative reprimite vor fi eliminate la un moment dat printr-un comportament inadecvat. Tocmai de aceea îți recomand să fii foarte atent la emoțiile reprimite.

Ca să mă fac și mai bine înțeles cu privire la modul în care se manifestă emoțiile neexprimate, imaginează-ți că ții în mână un pahar cu apă. Dacă îl ții timp de un minut, nu este nicio problemă. Dacă îl ții o oră, te doare brațul. Dacă îl ții o zi, îți paralizează întreaga mână.

Și totuși, în fiecare dintre cele 3 cazuri, greutatea paharului nu se schimbă. Se schimbă doar timpul, iar cu cât este mai mare, cu atât paharul ți se va părea mai greu. Efectele pe care le creează emoțiile negative sunt asemănătoare efectelor pe care le creează paharul cu apă.

Dacă le ții pentru scurt timp în interiorul tău, nu se întâmplă nimic. Dacă le ții pentru mai mult timp, începe să te doară sufletul. Dacă le ții un timp îndelungat, îți vor aduce mintea în stare de blocare și corpul în stare de îmbolnăvire.

Crezi că este o întâmplare faptul că majoritatea oamenilor negativi sunt bolnavi? Nu este deloc o întâmplare! Boala este doar forma de manifestare finală, care te anunță că, de-a lungul anilor, ți-ai gestionat emoțiile în mod greșit.

Așadar, când ții în sufletul tău emoții negative, an după an, de fapt îți creezi circumstanțele favorabile prin care să îți dereglezi sistemul emoțional și te distrugi atât mental, cât și fizic. De aceea, este important să te eliberezi de emoțiile negative și, mai ales, de emoțiile negative neexprimate.

În concluzie, controlul emoțional ne determină: starea de sănătate pe care o avem, modul în care reacționăm la evenimentele din viața de zi cu zi, relațiile pe care le avem, atitudinea pe care o transmitem. Prin urmare, atât corpul, cât și comportamentul nostru sunt influențate într-o foarte mare măsură de emoțiile pe care le trăim.

Clasificarea emoțiilor

După cum am mai spus, experiențele pe care le trăim sunt însoțite de emoții pozitive și emoții negative. Dar pentru a ne înțelege mai bine emoțiile, consider că ar fi de ajutor o clasificare a emoțiilor.

Emoții de bază

În viziunea lui Paul Ekman existau 7 emoții primare: mirare, supărare, fericire, frică, dispreț, dezgust și furie. Le vei mai întâlni și sub denumirea de *emoții de bază*.

Mai multe detalii despre emoțiile de bază ale omului, găsești și în articolul *Comunicare Nonverbală – Cum îți dai seama când cineva minte*.

Un alt autor de renume este Robert Plutchik, care definește 8 emoții de bază: bucurie, încredere, frică, surpriză, tristețe, dezgust, mânie, anticipație. Le poți observa în cercul emoțiilor (vezi Anexe).

Psihologul Daniel Goleman clasifică emoțiile primare astfel: mânie, tristețe, frică, bucurie, iubire, surpriză, dezgust, rușine.

Acum, că am clasificat emoțiile, să vedem când ar trebui să ne analizăm pentru a stabili dacă avem sau nu control emoțional.

Majoritatea oamenilor spun că sunt într-o stare bună de control emoțional. Însă, cei mai mulți își fac această evaluare când totul este în regulă în viața lor.

Dacă vrei să-ți evaluezi nivelul controlului emoțional, trebuie să faci asta atunci când există presiune, stres, când întâmpini provocări reale în viața ta. Dacă te evaluezi când totul este bine și frumos, nu faci decât să te supraevaluezi.

Ce îți recomand:

- Identifică care au fost cele mai dificile momente din viața ta în ultimii ani;
- Adu-ți aminte cum ai reacționat;
- Ce consideri că ai făcut nepotrivit;
- Stabilește ce ai vrea să schimbi în comportamentul tău.

Gestionarea emoțiilor: cum să controlezi modul în care gândești

Poate ai găsit și tu în cărți, cursuri sau pe internet tot felul de metode și trucuri pentru a scăpa de emoțiile negative. Din păcate, eficiența acestor metode este destul de scăzută pe termen mediu și lung. Acestea nu îți rezolvă problema cu adevărat.

Am să ți le enumăr pe cele mai des întâlnite:

- Exerciții de respirație;
- Relaxare musculară;
- Afirmatii pozitive;
- Schimbarea posturii corpului;
- Descărcarea fizică (tipatul, lovitul unor obiecte, plânsul);
- Vizualizarea unor peisaje care te pot relaxa;
- Evitarea produselor care conțin cofeina.

Revenind, spuneam că emoțiile nu pot fi controlate în mod direct. De ce? Întrucât nu poți acționa în mod direct asupra emoțiilor astfel încât să le diminuezi sau să le amplifici. Și nu poți face asta, căci emoția este un rezultat, nu o cauză!

Așadar, există o cauză și există un efect. Cauza o reprezintă gândurile tale, iar efectul îl reprezintă emoțiile tale. Vorbim aici despre ansamblul gând-emoție. Nu le poți separa: (gânduri pozitive – emoții pozitive; gânduri negative – emoții negative).

Iar asta este important de înțeles, întrucât din momentul în care mintea ta intră într-o stare de conștientizare, cu privire la modul în care funcționează relația dintre gând și emoție, îți va ține mintea ocupată în majoritatea timpului:

3. cu gânduri pozitive;
4. cu rezultatele la care vrei să ajungi;
5. cu ceea ce contează cu adevărat pentru tine.

Așadar, emoțiile pe care le simți în corpul tău vor fi întotdeauna orientate în direcția gândurilor predominante. Tocmai de aceea, pentru o bună gestionare a emoțiilor, îți recomand să-ți focalizezi gândurile pe obiective clare și lucruri pozitive.

Prin urmare, dacă vrei să transformi emoțiile negative în emoții pozitive este nevoie să îți gestionezi modul în care gândești:

-Privește problemele, oamenii dificili, circumstanțele nefavorabile dintr-o perspectivă care să te mențină într-o stare de control emoțional.

-În același timp, păstrează-ți mintea focalizată pe lucrurile pe care ți le dorești.

-În aproape orice se manifestă în viața ta, există și lucruri pozitive, și lucruri negative. Alege-le pe cele pozitive și, în acel moment, emoțiile vor curge în acea direcție.

-Dacă ai o problemă, nu te axa pe problemă, ci axează-te pe soluții care să te ajute să rezolvi acea problemă. Încearcă pe cât posibil să îndepărtezi tot negativul și stresul, pentru a te menține

într-o stare creativă. În momentul în care gândești negativ, creierul tău nu va putea găsi soluții la problema pe care tu o ai. Prin urmare, nu confunda obiectivul cu problema!

În concluzie, gândurile și emoțiile întotdeauna lucrează împreună, nu le poți separa. Iată care este partea interesantă legată de controlul emoțiilor: controlul emoțional nu depinde de ceea ce se întâmplă în viața ta, întrucât aproximativ 10% are legătură cu evenimentul în sine, iar 90% are legătură cu modul în care tu reacționezi la respectivul eveniment. Este exact ca un iceberg, 90% este în apă, în timp ce doar 10% este la suprafață.

Controlul emoțiilor

Vorbim aici despre două componente: evenimentul în sine, respectiv modul în care tu reacționezi la eveniment. Însă, modul în care reacționezi depinde de modul în care alegi să vezi acel eveniment.

Poți să faci din evenimentul neplăcut centrul vieții tale și să îți generezi emoții negative, sau poți alege să privești evenimentul dintr-o perspectivă care să te mențină într-o stare de control emoțional.

Așadar, componenta emoțională este cea care îți creează percepția asupra evenimentelor și nu evenimentul în sine, iar modul în care te raportezi emoțional la evenimentele din viața ta, îți creează de fapt viața pe care o ai.

Experții susțin că inteligența emoțională este responsabilă cu aproximativ 60%-70% din succes. Crezi că este o întâmplare faptul că oamenii care au ajuns la succes dețin un control emoțional foarte bun? Bineînțeles că nu este o întâmplare! Aceasta este de fapt o confirmare practică a faptului că 60%-70% din succesul în viață este dictat de controlul emoțional. Spus într-o formă extrem de simplă, emoțiile tale predominante îți determină succesul sau eșecul.

Pe de-o parte, emoțiile pozitive sunt acele emoții care îți oferă o stare de bine, de bucurie, de mulțumire, de satisfacție. Când ai emoții pozitive înseamnă că ești în armonie cu ceea ce este important pentru tine, cu ceea ce îți aduce mulțumire sufletească.

Iată care sunt cele mai puternice emoții pozitive: iubirea, recunoștința, bucuria, pasiunea, fericirea, optimismul, încrederea în sine, entuziasmul, satisfacția.

Pe de altă parte, emoțiile negative sunt acele emoții care te secătuiesc de putere. Îți aduc nefericire, tristețe și te țin departe de ceea ce îți dorești, de ceea ce este important pentru tine. Cu siguranță știi la ce mă refer pentru că ele iau forma durerilor sufletești și fizice. Cu toții am trecut prin asta.

Iată care sunt cele mai puternice emoții negative: frica, ura, griji, regrete, supărare, tristețe, depresie, vinovăție, furie, gelozie.

Influența acestor emoții negative se manifestă în viață pe mai multe planuri:

- în plan mental: îți poziționează mintea în stare blocată de gândire și creativitate;
- în plan fizic: îți aduc celulele din corp în stare de degradare, iar asta va duce la apariția bolilor (printre cele mai grave);
- în plan emoțional: îți aduc sufletul în stare de durere profundă;
- în plan spiritual: te poziționează în dezacord cu forțele divine.

Știi care este partea interesantă legată de această conexiune gând-emoție? Indiferent dacă te gândești la trecut, prezent sau viitor, indiferent dacă acel gând are legătură cu tine sau cu altcineva, emoția este generată în mintea ta chiar în acel moment. Așadar, singurul moment în care îți poți manifesta puterea emoției este momentul prezent!

De ce să dezvoltăm inteligența emoțională a copilului

Inteligența emoțională se referă la abilitatea de înțelegere și gestionare a propriilor emoții, dar și la înțelegerea emoțiilor celorlalți, pentru a putea crea relații armonioase.

Putem dezvolta inteligența emoțională a copilului ajutându-l să-și conștientizeze emoțiile, să le comunice și să le exprime adecvat, să recunoască emoțiile celorlalți, să reușească să-și amâne impulsurile pentru o recompensă viitoare.

Copiii cu o inteligență emoțională dezvoltată sunt mai sociabili, mai optimiști, mai empatici, mai eficienți, mai responsabili, mai îndrăzneți, au capacități sporite de adaptare și de rezolvare a problemelor cu care se confruntă.

Bibliografie:

Armstrong, Thomas. *Ești mai inteligent decât crezi: un ghid al inteligențelor multiple, pentru copii* (traducere din limba engleză de Laura Dana Boga - Ed. a 2-a). Editura Curtea Veche, București, 2019;

Avram, Luminița Eugenia. *Conceptul de inteligență emoțională și utilizarea acestuia în managementul instituțiilor educaționale*. Editura Polirom, Iași, 2002;

Badea, Cristina. *Stimularea dezvoltării inteligenței emoționale la vârsta școlară mică*. Editura Polirom, Iași, 2002;

Cosnier, Jacques. *Introducere în psihologia emoțiilor și a sentimentelor* (traducere de Eliza Galan). Editura Polirom, Iași, 2002;

Debenedet, Anthony T.; Lawrence J. Cohen. *Arta hârjonelii: exerciții amuzante de practicat cu copii* (traducere din engleză de Olga Ceașu). Editura Trei, București, 2015;

Goleman, Daniel. *Inteligența emoțională* (traducere din limba engleză de Irina - Margareta Nistor). Editura Curtea Veche, București, 2008;

Hărdălău, Laura; Bejan, Loredana. *Cutiuța cu emoții jucăușe – materiale pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la copii – Jucării vorbărețe*, Editura Primus, București, 2015.

PROGRAMĂ OPȚIONAL
"TAINELE NATURII"-CLASA a VIII-a, DMS

Prof. Dascălu Neonila
CSEI „Sf. Andrei” Gura Humorului

TIPUL OPȚIONALULUI: Disciplină nouă

CICLUL GIMNAZIAL: Secundar

NR. ORE/SĂPTĂMÂNĂ: 1 oră

Durata: 1 an școlar

ARGUMENT

Argumentele care au stat la baza ofertei către elevi și părinții acestora a opționalului “Tainele naturii” au fost următoarele:

1. natura este o carte ilustrată cu cele mai variate tablouri care te fac a te întreba veșnic, a căuta și a da răspunsuri, nu te obosește, ci, din contră, te întremază;
2. natura poate să țină loc de carte, de profesor, de povătuitor;
3. curiozitatea înăscută și spiritul de participare activă a copiilor;
4. prin intersectarea unor segmente de disciplină ce aparțin mai multor arii curriculare acest opțional dă posibilitatea elevului să se exprime în funcție de valențele sale individuale;
5. necesitatea formării unui comportament civilizat față de natură și mediu, de ocrotire și protejare a ei;
6. semnalul de alarmă care trebuie tras de generațiile tinere către cele vârstnice privind impactul ce-l are intervenția nesăbuită a omului asupra mediului, intervenție ce pune în pericol existența generațiilor ce vor urma.

Pornind de la aceste argumente trebuie să știm că “Natura” e stăpână pentru că dispune de forțe variate și fără măsură. Omul îi fură din taine, dar nu poate să o domine. Cu un val năruie digul cel mai gros, un taifun, un vârtej năprasnic năruie orașe întregi. Un cutremur reduce-n praf cetăți și monumente.

REPARTIZAREA ORELOR

1 oră pe săptămână - TOTAL: 34 ore

Predare-învățare – 30 ore

Evaluare – 4 ore

OBIECTIVE CADRU :

3. Cunoașterea și înțelegerea unor componente și procese ale lumii vii;
4. Formarea ideilor științifice și a capacității de comunicare, ca rezultat al investigării/explorării mediului înconjurător;
5. Dezvoltarea capacității de comunicare diversă;
6. Formarea unui comportament civilizat față de natură și mediu, de ocrotire și protejare a ei.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE:

1. Cunoașterea și înțelegerea unor componente și procese ale lumii vii

Nr	Obiective de referință	Activități de învățare
1.1.	- să înțeleagă și să evidențieze relațiile care există între organismele vii și factorii de mediu	- întocmirea unor fișe de observare a unor fenomene sau a comportamentului unor plante sau animale; - jocuri didactice;
1.2.	- să evidențieze și să argumenteze relațiile dintre cauză și efect	- desene după natură; - formulare de întrebări; - întocmirea unor fișe de observare a unor fenomene;
1.3.	- să izoleze faptele semnificative din situațiile complexe	- explorarea mediului natural; - rezolvarea de rebusuri;
1.4.	- să argumenteze legătura cauzală dintre viețuitoare și factorii de mediu	- exerciții de observare spontană și dirijată; - realizarea unor descrieri empirice; - jocuri de rol; - realizarea de jucării, tablouri cu obiecte din natură;
1.5.	- să poată exprima prin cuvinte propriile păreri	- să comunice în cadrul activității în grup, îndeplinind pe rând rolul de conducător al grupului, care antrenează discuțiile și pune probleme.

2. Formarea ideilor științifice și a capacității de comunicare, ca rezultat al investigării/explorării mediului înconjurător

Nr	Obiective de referință	Activități de învățare
2.1.	- să observe și să descrie plante și animale	- povestiri despre viața plantelor, animalelor; - realizarea unei colecții de flori și frunze presate;
2.2.	- să efectueze experiențe simple pentru a demonstra unele fenomene	- jocuri didactice; - folosirea de atlase, albume, pliante; - experiențe simple privind germinația semințelor, relația între vreme și comportamentul plantelor și animalelor;
2.3.	- să aleagă acele cărți, reviste, pliante care îi pot furniza informații despre tema studiată	- realizarea unor colecții de timbre, vederi, ierbare, cărți de specialitate, publicații; - prezentarea unor informații obținute pe diferite căi;
2.4.	- să citească acele opere literare care sub o formă sau alta pot dezvălui din frumusețile naturii	- folosirea unor opere literare ca mijloc de sensibilizare ;
2.5.	- să viziteze acele locuri care îi pot furniza datele căutate	- vizite și excursii.

➤ Dezvoltarea capacității de comunicare diversă;

Nr	Obiective de referință	Activități de învățare
3.1.	- să comunice individual în cadrul unui grup sau colectiv	- exerciții de formulare de întrebări; - discuții pro și contra asupra unor aspecte observate; - jocuri de rol;

3.2.	- să prezinte informațiile obținute folosind un limbaj adecvat vârstei, dar și rigorii științifice	- prezentarea unor informații, a unor materiale specifice;
3.3.	- să vizioneze acele emisiuni TV cu conținut specific	- prezentarea unor informații obținute prin vizionarea acelor emisiuni.

4. *Formarea unui comportament civilizat față de natură și mediu, de ocrotire și protejare a ei.*

Nr	Obiective de referință	Activități de învățare
4.1.	- să definească în termeni simpli poluarea	- rebusuri;
4.2.	- să enumere factorii de poluare	- observații asupra factorilor de poluare din mediul apropiat;
4.3.	- să sesizeze efectele poluării asupra mediului de viață	- concurs de desene pe tema poluării; - observații asupra efectelor poluării;
4.4.	- să identifice căile de combatere a factorilor de poluare	- alcătuirea unor scrisori adresate atât copiilor cât și oamenilor mari privind salvarea mediului; - întocmirea unor anunțuri de avertizare asupra pericolului poluării pădurii, ce vor fi răspândite printre elevii școlii;

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

- Mediul natural la scara planetei
  - Planeta oamenilor – Pământul
  - Apariția omului pe Pământ
- Componente și procese ale lumii vii
  - Lumea verde
  - Insectele
  - Prietenele omului, animalele
  - Deșerturile
  - Pădurea
- Importanța mediului natural în viața oamenilor
  1. Plantele medicinale
  2. Albinăritul
  3. Grădina Botanică
  4. Grădina Zoologică
  5. Acvariul
  - 6.
- Explorarea succesivă a naturii
  - Ocrotirea naturii
  - Monumente ale naturii, rezervații naturale
  - Protejați copiii!

Sugestii de evaluare:

Evaluarea continuă a modului de lucru;

Organizarea de expoziții, participarea la concursuri;

Realizarea unor mape personale cu lucrările realizate.

Bibliografie:

Carmen M., Caza R., Mihai M.. Creează-ți mediul! Ghidul metodologic pentru personalul didactic. Ed. Fundația CONCEPT. București. 2004.

Cuciinic C., Pintilie C.. Matura-prietena mea. Editura Aramis. București. 2002.

Tomescu V.. Metodica predării geografiei și științelor naturii în ciclul primar. Ed. Gheoghe Alexandrescu. Craiova. 1999.

INFLUENȚA POZITIVĂ A EDUCAȚIEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor psihopedagogie specială David Anamaria Corina
Școala Gimnazială Specială nr. 2-CPCTS „Corabia”, București
Profesor psihopedagog Chiuda Maria, Școala
Gimnazială Specială nr.2-CPCTS „Corabia”, București

Educația estetică este o poziție extrem de importantă în educația generală a copilului. A crescut recent interesul în această problemă. Teoria și practica educației estetice este una dintre cele mai importante surse de educație morală dezvoltată în mod cuprinzător, personalitate bogată spirituală. Importanța subiectului ales este determinată de faptul că, pentru maturizarea viitoarei viziuni asupra lumii, este necesar să se formeze opinii estetice, fără de care nu va fi finalizată, capabilă de realitatea incluzivă. Mulți profesori, figuri culturale consideră că este necesar să se formeze o persoană și o cultură estetică, deoarece este cel mai favorabil. Educația estetică este un proces vizat de formare într-o persoană de suferință la realitate. Această relație cu apariția societății umane sa dezvoltat cu el, încorporată în domeniul activităților materiale și spirituale ale oamenilor. Este asociat cu percepția și înțelegerea celor frumoase în realitate, plăcerea lor, creativitatea estetică a omului.

Educația estetică include dezvoltarea estetică, ca proces de activare a percepției, imaginația creativă, gândirea figurativă, sentimentul emoțional; Formarea nevoilor spirituale. Esența sistemului educațional estetic este influența asupra elevilor de artă. După cum crede B. T. Likhaev, există mai multe provizioane sursă în teoria educației estetice:

- dezvoltarea forțelor naturale la copii, creați condiții pentru o conștientizare profundă a fenomenelor estetice necesare pentru a atrage tipuri diferite activitate creativă;
- teoria educației estetice constă în conștientizarea valorii uriașe și a valorii spirituale pentru un om de un elegant, frumos, elegant;
- este necesar să se rezolve problemele în procesul de predare a artei copiilor:
- ideonogous - educație morală și de artă, abilități de formare și abilități care vor putea implica copii în activități creative de inițiativă, dezvoltarea forțelor esențiale spirituale și fizice și abilități creative.

Pentru educația estetică a copiilor, ar trebui rezolvată o serie de contradicții obiective și discrepante subiective: de la natură în copil există anumite depozite și posibilități care pot fi implementate pe deplin numai cu educație artistică și estetică organizată și estetică și educație. Cu ignorarea sa, copilul rămâne "surd la adevărate valori artistice spirituale - estetice". Una dintre legile educației este educația unui copil în activități. Ca o influență educațională, arte de artă, care dezvoltă abilități speciale și scufundări o parte din formele sale: artă vizuală, artă decorativă aplicată, muzicală și altele. Activitățile artistice ale preșcolarului sunt un mijloc și o condiție pentru educația estetică, lucrul în legătură direct cu artele de artă, precum: creativitate verbală și artistică, design, jocuri teatrale, arte decorative și vizuale, muzică. Punerea în aplicare a obiectivelor educației estetice are loc în următoarele condiții: implementarea unei abordări individuale a copiilor; mediu favorabil (cameră, îmbrăcăminte, jucării); inițiativa personală și dorința copiilor.

Succesul educației estetice este determinat de activitatea comună a educatorului și a copilului. În procesul de această activitate, sunt dezvoltate abilitățile sale creative, conștientizarea atitudinilor față de subiect, mediu natural, social. De asemenea, este necesar să se țină seama de nevoile, caracteristicile și interesele copilului, gradul de dezvoltare comună. Pentru a selecta metode de educație estetică, este necesar să se bazeze pe experiența personală copil, aspirația, motivarea, experiența. Există multe metode diverse de educație. Ne vom concentra pe cei care joacă un rol în dezvoltarea estetică morală.

Metodele de educație estetică pot fi împărțite în clasificare: ă conform formelor organizației; ă după tipul de activitate; ă de vârstele copiilor; ă de numărul de copii. Impactul unei personalități excelente poate apărea spontan și în mod intenționat. Un rol important în același timp, jucând grădinița. Analizând programul, am ajuns la concluzia că principalele mijloace de educație estetică este arta sub forma unei grădinițe sub forma unei grădinițe arte vizuale și muzică. Dezvoltarea unui

sentiment de înțelegere este frumoasă este legată de formarea tuturor celor mai importante fațete ale persoanei. Vârsta preșcolară dă dragostea artei, începe să se declare abilități creative, înclinarea pe care fiecare copil este înzestrat.

Pentru implementarea, educația și formarea organizată, ținând seama de vârsta și caracteristicile individuale.

BIBLIOGRAFIE:

1. Chis,V., , Activitatea profesorului intre curriculum si evaluare, Ed. PUC, ClujNapoca2001;
2. Cucos, C., Pedagogie, STAREA DE BINE A ELEVILOR ÎN ȘCOALĂ-CHESTIONAR, Ed. Polirom, Iasi. 1996.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

**Profesor GILENA DOBRICĂ
LICEUL TEORETIC BECHET, DOLJ**

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare și un potențial intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învățare.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Este o provocare să lucrezi cu copiii cu CES, având în vedere caracteristicile și manifestările tulburărilor cu care se confruntă, dar nu este imposibil deoarece și ei au potențial pentru dezvoltare, doar că este necesar să se descopere cele mai potrivite moduri prin care să fie activat. Procesul instructiv-educativ și compensator-recuperator în educația specială se subordonează principiilor didacticii generale, cu mențiunea că este nevoie de flexibilitate și adaptare la particularitățile aptitudinale ale elevilor. În proiectarea și desfășurarea lecțiilor, cadrele didactice pot valorifica cele mai operante modalități de lucru, mixând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, utilizând diverse tehnici terapeutice, obiectivul fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională.

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, si-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Făcând din învățarea prin jocurile didactice un stil obișnuit am putut observa o participare voluntară tot mai deschisă a elevilor și chiar progrese la învățatură.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca acești copii să fie menținuți în sistemul educațional tradițional pentru că există pericolul dificultăților de adaptare la standardele ridicate și deci pericolul de eșec sau abandon școlar. Pe lângă acceptarea copilului în școala de masă, trebuie asigurat un mediu educațional corespunzător, suport și experiențe pozitive copilului cu dificultăți de învățare.

Școala va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Arcan P, Ciumageanu D “Copilul deficient mintal”, Ed Facla, 1980;
2. Verza F, “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundației Humanitas, 2002;
3. Weihs T J “Copilul cu nevoi speciale”, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998;

METODE DE EVALUARE A ELEVILOR CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

prof. Enea Nicoleta Laura
Școala Gimnazială Nr.1 Gura Humorului

Conceptul de CES corespunde unei abordări care postulează ideea că fiecare copil este unic; admite/demonstrează faptul că orice copil poate învăța; valorizează unicitatea tipului de învățare determinată de particularitățile individuale; cultivă diversitatea copiilor ca un mijloc de învățare care sprijină și întărește învățarea dacă este folosită adecvat; consideră curriculum-ul școlar ca un instrument necesar de a fi flexibil, adaptabil la nevoile/cerințele elevilor.

Evaluarea persoanelor cu cerințe educative speciale reprezintă un proces fundamental în psihopedagogia specială, prin care se urmărește cunoașterea complexă a acestora în plan medical, psihologic, educațional și social a acestora, cuprinzând întreaga problemă întâmpinată de către acestia în mediul lor obișnuit de viață. Evaluarea trebuie înțeleasă ca un proces complex, continuu, dinamic, de cunoaștere și estimare cantitativă și calitativă a particularităților dezvoltării și a capacității de învățare a copilului, de planificare și programare care orientează elaborarea planului de servicii personalizat și programele de intervenție personalizate.

Pentru cadru didactic, evaluarea este un prim instrument ce îi confer o imagine asupra acțiunii sale. Instrumentele pentru evaluarea copiilor cu cerințe educative speciale vizează: Psihomotricitatea. Aceasta cuprinde: 1. achiziția abilităților perceptiv-motrice (motricitatea globală, motricitatea fină); 2. Conduite perceptiv-motrice (schema corporală și lateralitatea; orientarea, organizarea și structurarea spațio-temporală).

Precepția vizuală. Elevii cu dificultăți de învățare prezintă tulburări în trei domenii distincte: discriminare vizuală, ordine vizuală, memorie vizuală.

Percepția auditivă se referă la tulburările de percepție auditivă și memoria auditivă. Limbajul. Prin formă, limbajul are următoarele componente: fonologia – sunetele și secvențele de sunete permise de limbaj; morfologia – cea mai mică unitate cu semnificație lingvistică, de la rădăcină, până la inflexiunile de pronunție ce pot modifica semnificația; sintaxa – regulile ce guvernează ordinea cuvintelor și construcția frazelor.

Dezvoltarea intelectuală. Particularitățile procesului cognitiv ale elevilor cu dificultăți de învățare sunt: percepția confuză, aptitudini parțiale de rezolvare a problemelor, slabe aptitudini verbale, relațiile spațiale, instabilitatea perceptivă, necesitatea preciziei, comportamentul impulsiv, lipsa de reflecție, aptitudini de planificare, aptitudine pasivă privind învățarea, înțelegerea raporturilor, lipsa de evaluare a ipotezelor, gândirea logică, comunicarea egocentrică, răspunsuri prin tatonări, eficiența transferului vizual, dificultăți de discriminare figură-fond, lipsa generalizărilor, memorie mediocră, lipsa de cunoștințe generale.

Factori sociali și personali: imaginea de sine și comportamentul.

Demersul evaluativ în cazul elevilor cu cerințe educative speciale și cu alte dificultăți de învățare parcurge următoarele etape principale: Evaluarea inițială. Este constatativă, obiectivele sale fiind: 1. Identificarea, inventarierea, clasificarea, diagnosticarea; 2. Stabilirea nivelului de performanțe sau a potențialului actual al copilului; 3. Estimarea/prognoza dezvoltării ulterioare, bazată pe potențialul individual și integrat al copilului; 4. Stabilirea încadrării: pe grad sau nivel educațional etc.; 5. Stabilirea parametrilor programului de intervenție personalizat.

Evaluarea continuă/formativă – este un tip de evaluare care evidențiază nivelul potențial al dezvoltării și urmărește inițierea unor programe de antrenament al operațiilor mintale; ea nu este centrată pe deficit, ci evidențiază ceea ce știe și ce poate copilul, ce deprinderi și abilități are într-o anumită etapă a dezvoltării sale.

Evaluarea finală are ca obiective: 1. Estimarea eficacității intervenției sau a programului; 2. Modificarea PSP (Plan de Servicii Personalizat) în funcție de constatări; 3. Reevaluarea copilului și reconsiderarea deciziei.

O formă eficientă de evaluare în condițiile educației din școala incluzivă constă în evaluarea dialogată, participativă, consensuală, un proces în care sunt negociate și aduse la un consens

diferitele interese, valori și puncte de vedere, între educator și elev. Evaluarea participativă, consensuală – are la bază responsabilitatea împărtășită între elev și educator, iar accentul se pune pe cooperare, colaborare și pe procesul învățării. Astfel, noțiunea de evaluare își lărgeste sfera de cuprindere și nu se oprește doar la conținuturile vehiculate în școală, la rezultatele obținute de elev (cunoștințe, informații, priceperi, deprinderi, capacități, modele de comportament, trăsături atitudinale etc.), ci se extinde de la rezultatele obținute către procesul de învățare derulat în situații și contexte diferite, inclusiv în afara școlii (nonformal și informal).

Evaluarea capacității de învățare, precum și evaluarea periodică a stării de progres/regres în dezvoltarea bio-psihoeducațională a elevului se face prin probe de evaluare a nivelului de cunoștințe și competențe. Aceste probe vor fi prelucrate, adaptate și utilizate, ținându-se seama de tipul și gradul de deficiență. Probele de evaluare la activități sau pe unitatea de învățare sunt diferențiate, pe grupe de nivel, nivel bazal și nivel superior. Fiecare probă de evaluare urmărește anumite achiziții, abilități și atitudini ale elevilor în funcție de particularitățile lor.

Tehnici eficiente de evaluare sunt autoevaluarea și evaluarea colegială. Prin aceste tehnici se urmărește stimularea încrederii în sine, dezvoltarea spiritului critic și autocritic, formarea și dezvoltarea valorilor morale, dezvoltarea atitudinii pozitive și a empatiei, cooperarea constructivă între elevi în procesul instructiv-educativ.

Cunoașterea particularităților psihopedagogice ale fiecărui copil cu cerințe educative speciale, indiferent de tipul deficienței, precum și stabilirea unui diagnostic diferențiat au la bază o serie de metode științifice grupate în două mari categorii:

Metode și tehnici accesibile tuturor categoriilor de specialiști (cadre didactice, instructori de educație, specialiști terapeuți, etc): observația, convorbirea, explicația, conversația euristică, exercițiul, demonstrația, studiul de caz, metoda aprecierii obiective, probe de evaluare scrise și orale la diferite discipline, probe de evaluare practică,

Metode și tehnici de uz intern, folosite de persoane care au o pregătire specială în acest scop (diagnosticieni, psihologi, psihopedagogi, pedagogi, consilieri școlari) : chestionarele / inventarele de personalitate, testele de inteligență generală, testele de inteligență globală, testele de aptitudini, probe pentru evaluarea activității psihice (percepția, afectivitatea, limbajul, imaginația, memoria, atenția), probe de evaluare a nivelului intelectual pentru diferite deficiențe, etc..

CHESTIONAR DE CONȘTIENTIZARE

Scopul acestui chestionar este să stimuleze discuțiile și să provoace o nouă analiză a percepțiilor comune.

Orice persoană posedă aptitudini și talente unice.

Atitudinea pe care o aveți referitoare la persoanele cu CES vă influențează modul în care percepeți comunitatea și lumea în general.

Este important să ieși în discuție întâi persoana și abia după aceea incapacitatea pe care o are.

Persoanele cu CES au întotdeauna nevoie de un tratament special și de aceea ele sunt mai bine îngrijite în instituții speciale.

Pentru persoanele cu CES participarea la activitățile sportive este limitată.

Oamenii au o reținere de obicei față de persoanele cu CES .

Dacă remarcăți că o persoană poartă aparat auditiv, trebuie să ridicați tonul pentru a vă înțelege.

Educația nu este de nici un ajutor pentru persoanele cu dizabilități intelectuale.

O persoană cu deficiențe de auz poate trăi în mod autonom.

De la o persoană care are dificultăți de învățare nu te poți aștepta să termine studiile.

Este clar că o persoană cu CES nu poate participa la viața socială.

O persoană poate avea o deficiență fără a avea însă o dizabilitate/handicap.

Bibliografie:

- ✓ Alois Gherguț, Evaluare și intervenție psihopedagogică, Editura Polirom, Iași, 2011.
- ✓ Andrei Cosmovici, Luminița Iacob, Psihologie școlară, Editura Polirom, 1999.
- ✓ Vrășmaș Ecaterina, Strategiile educației inclusive, în volumul “Educația integrată a copiilor cu handicap”, 1998.

Educația incluzivă în grădiniță

**Profesor învățământ preșcolar Erofei Claudia-Aurelia
Grădinița cu PP Nr. 3 Tulcea**

„Eu sunt copilul! Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume”. (Din „Child's Appeal”, Mamie Gene Cole)

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă din ce în ce mai mulți adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă

Obstacolele care împiedică un copil să participe la programul educațional din grădiniță, deplin din punct de vedere academic și social sunt următoarele:

1. întârziere în dezvoltarea limbajului și a comunicării
2. nivel scăzut de concentrare
3. dificultăți majore în dobândirea abilităților de scriere, calcul
4. dificultăți majore în înțelegerea conceptelor
5. abilități sociale insuficient dezvoltate.

Ca fiecare copil din clasă să se simtă bine, inclusiv cel care este diferit, urmărim permanent valorizarea egală a tuturor copiilor, încurajarea colaborării colegiale prin inițierea de jocuri și activități care interesează pe copil, oferirea de resurse adecvate nevoilor sale de învățare.

Pentru a face educație incluzivă, adică să ne preocupăm de fiecare, fără a neglija nevoile copilului/copiilor diferit/ți trebuie să avem în vedere individualizarea activității cu copiii, respectând nevoile și interesele fiecăruia, educația centrată pe copil, precum și întocmirea unor planuri individuale și individualizate în colaborare cu consilierul școlar și logopedul.

Într-o grădiniță incluzivă sunt foarte importante relațiile dintre educatori, copii și părinți, utilizarea resurselor existente în sprijinul învățării, modalitățile prin care se pot depăși dificultățile, precum și strategiile privind practica în domeniul educației incluzive, consilierea copiilor, părinților și cadrelor didactice.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități.

Conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă aceeași atenție preșcolarului cu dizabilități. De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțelele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor.

Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicați proprii lor copii. Această relație a grădiniței cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică, ea furnizând informațional specificul dizabilității preșcolarului, precum și date despre contextul de dezvoltare al acestuia. Părinții informează grădinița și despre factorii de influență negativă care ar trebui evitați (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea / izolarea copiilor). Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării la programul instructiv-educativ al grădiniței. La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilități, gradul de interes și de colaborare a părinților cu grădinița este, cel mai adesea, proporțional cu rezultatele obținute de aceștia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare.

Grădinița are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care acestea se confruntă. Educația părinților și consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecțiuni de natură psihică, emoțională ori de altă natură în grădiniță. Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât și indirecte, față de partenerii educaționali, părinți, apar după intervale mari de timp și sunt efectul unui exercițiu asiduu, susținut.

Grădinița este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor și particularităților acestuia. Când spunem „grădiniță incluzivă”, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația. Există, de asemenea, și anumite situații de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relațiile de familie care îi determină existența zilnică, precum și modul de dezvoltare, din modelele formale educaționale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalității” cu care ne-am obișnuit.

O planificare nu poate porni așa, tradițional, ca altă dată, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile individuale. Pe de altă parte, grădinița, ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță- familie- comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil și să identifice:

- cum este fiecare;
- ce știe fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalți.

În concluzie, pentru abordarea unei educații incluzive în grădiniță, educatoarea trebuie să respecte următorii pași:

- să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniței în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia și comunitatea;

- să fie pregătit întregul personal al grădiniței pentru a primi toți copiii, fără discriminări;
- să asigure un climat primitor și deschis prin organizarea mediului educațional cât mai eficient și stimulator;
- să aibă discuții, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alții, pentru a negocia, a colabora și a lucra împreună;
- să asigure un curriculum flexibil și deschis la care să aibă acces și părinții;
- să evalueze fiecare copil prin observație directă și indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare;
- să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniței, dar și la modificările și adaptările acestuia;
- să asigure participarea tuturor familiilor la decizii și acțiuni în favoarea tuturor copiilor;
- să evalueze permanent și periodic progresele pe care le fac toți copiii, nu numai din punctul de vedere al achizițiilor intelectuale, dar și al relațiilor sociale, al cooperării și colaborării, al dezvoltării imaginii de sine și încrederii în forțele proprii;
- să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării și la anumite momente;
- să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;
- să realizeze un permanent schimb de idei, experiențe și soluții cu celelalte colege, din grădiniță sau din alte instituții, precum și cu familiile copiilor.

Centrarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate și aceasta impune căutarea unei noi formule de solidaritate umană, fapt ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Bibliografie:

- Ecaterina Vărășmaș- „*Educația copilului preșcolar*”, Editura ProHumanitas, București, 1999;
- Ecaterina Vărășmaș- „*Introducere în educația cerințelor speciale*”, Editura Credis, București, 2004

Tipuri de activități desfășurate cu elevii primăvara

profesor Gabriela Fianu

Centrul Școlar de Educație Incluzivă "Sfânta Filofteia" Ștefănești

Noul anotimp aduce numeroase noi oportunități de activități și jocuri pentru copii, atât afară, cât și în interior. Multe activități se pot realiza împreună cu copiii, dar și cu familiile lor, în cadrul unor întâlniri școală-familie.

Primăvara aduce cu ea zile mai lungi, vreme caldă, dar și o "explozie" în tot ce înseamnă vegetație, insecte, păsări. Este vremea perfectă pentru ca elevii să petreacă și mai mult timp afară, explorând natura și bucurându-se de schimbările care se petrec.

Există multe tipuri de discipline/activități extracurriculare care pot beneficia de aportul mediului înconjurător. Se pot organiza ore de tip "clasa în curtea școlii" la fizică, biologie, chimie, educație fizică, abilități practice, chiar și matematică, limba română, educație civică. În cadrul oricărei discipline se poate insera o secvență care se desfășoară în aer liber, indiferent de anotimp sau starea vremii. Din orice schimbare meteorologică se pot extrage observații utile în cadrul unei lecții și se pot organiza mici experimente fizice sau chimice.

Iată câteva idei de activități de primăvară la care copiii pot participa, atât în aer liber, cât și în sala de clasă.

Activități de primăvară în aer liber

1. Explorarea schimbărilor din natură aduse de primăvară

Grădina, parcul sau pădurea sunt locuri foarte ofertante în ceea ce privește insectele, florile, păsările, pe care copiii le pot observa în mediul lor natural sau chiar explora mai îndeaproape. O lupă îi va ajuta să le observe mai în detaliu. De asemenea, puteți folosi și cărți despre natură sau cartonașe cu imagini reprezentând păsări, insecte, plante, copaci, flori, frunze etc., pe care să le descoperiți afară, împreună cu elevii. Există cărți cu sunete din natură (de exemplu, cu cântecele păsărilor). Aceste asocieri dintre imagini, sunete (și cuvinte, în cazul copiilor mai mari) și elementele reale ale naturii le oferă copiilor senzația unei vânători de comori.

2. Grădinaritul

Dacă aveți propria grădină în curtea școlii, implicați copiii în activitățile specifice acestui anotimp: curățarea grădinii de crengi uscate, frunze, buruieni; plantarea florilor, plantelor aromatice, semințelor de legume; udarea solului; instalarea unui solar etc.

Dacă nu aveți grădină, puteți face activități de grădinarit și în sala de clasă. Plantați semințe în ghivece și îngrijiți plantele împreună cu copiii. Pentru ei este fascinant să vadă evoluția, de la o zi la alta, a unei semințe care, după ce este plantată, începe să crească și să se dezvolte. Grâul sau fasolea încolțesc și cresc repede, de aceea sunt cele mai potrivite pentru răbdarea copiilor.

3. Picnicuri în aer liber

După frigul iernii, zăpadă și apoi zilele ploioase de început de primăvară, perioada caldă a mijlocului primăverii, când totul devine verde, este ideal pentru picnicuri. Cu gustările și băuturile preferate, într-o zonă cu verdeată sau pe malul unei ape, picnicul cu clasa este un mod plăcut de a petrece timpul liber împreună. Pe lângă masa în sine și joaca în aer liber, picnicurile sunt și o ocazie potrivită de a le vorbi copiilor despre anotimpuri, despre felul cum natura se schimbă odată cu venirea primăverii, dar și despre protejarea naturii, arătându-le cum nu trebuie să lăsăm deșeuri în urma noastră.

4. Vizite la fermă

La fermele din apropierea orașului, care primesc vizite, copiii au ocazia să vadă îndeaproape schimbările aduse de venirea primăverii în ceea ce privește viața la țară. De la verdele ierbii și al copacilor, până la puii de animale care vin pe lume în această perioadă (miei, iepuri, pisici, câini); păsările călătoare care se întorc acasă și se aud cântând; numeroasele insecte pe care le pot vedea; lucrările agricole care încep pe câmpuri – toate acestea deschid noi perspective de înțelegere a lumii și a naturii.

5. Colectarea de materiale din natură pentru activități la clasă

Ori de câte ori ieșiți cu copiii în natură, încurajați-i să adune frunze, flori, crenguțe, pietre și alte elemente din natură. Păstrați-le și folosiți-le apoi ca materiale în activitățile creative pe care le faceți în clasă cu copiii. Felicitări de ziua mamei și de Paște, măștișoare, ouă colorate și coșulețe, în care să le puneți – sunt doar câteva produse care pot fi realizate cu elevii în perioada primăverii.

Activități în interior cu tematică de primăvară

6. Cutii senzoriale de primăvară

Cutiile senzoriale pot fi create într-o paleta largă de combinații, iar primăvara poate fi realizată cu materiale pe care le găsim în acest anotimp.

Aveți nevoie de o cutie de plastic mare sau mijlocie pe care să o umpleți cu diverse materiale: mălai, paste, boabe de fasole, orez, arpacaș, spumă (spuma o puteți face mixând în robotul de bucătărie apă și săpun lichid pentru copii). Ascundeți prin aceste materiale și/sau lăsați la suprafața lor diverse obiecte cu tematică de primăvară: jucării mici (fluturi, flori), crenguțe înverzite, pompoane în diferite culori, flori, frunze, hârtie colorată decupată în diferite forme (flori, copaci, păsări, fluturi).

O altă variantă de cutie senzorială este cea umplută cu apă la temperatura camerei și în care să puneți pe suprafața apei frunze și petale de flori, pe care copiii să le „pescuiască”.

7. Colaj din petale de flori

Când se usucă, petalele florilor, pe care le aveți acasă sau în clasă, pot fi utilizate în activitățile copiilor. Le puteți adăuga în cutiile senzoriale, dar o altă idee ar fi să faceți un colaj din ele. Ideal este să le folosiți cu puțin timp înainte de a se ofili complet, astfel încât să își mai păstreze culoarea inițială. Veți avea nevoie, pe lângă petalele colorate, de lipici și un carton alb, care va fi suportul colajului. Turnând lipici și adăugând petalele, încurajați copiii să creeze un colaj/tablou după propria imaginație.

8. Experiment cu flori și frunze colorate

Un astfel de experiment este o ocazie potrivită să le explicați copiilor cum plantele au nevoie de apă pentru a crește și pentru a rezista după ce sunt culese și puse în vază. Dar este și o ocazie de a observa cum culorile pot acționa asupra lor. Folosiți în această activitate flori albe de sezon (ghiocei, zambile) sau frunze deschise la culoare (tulpini de apio, salată verde care are un cotor mai albicios, varză); colorant alimentar (mai multe nuanțe) și pahare sau vase mici pentru fiecare floare și culoare.

Pregătiți în fiecare pahar un amestec de apă și colorant alimentar, apoi puneți fiecare floare/frunză, pe care în prealabil ați tăiat-o la un capăt. Aceasta tăietură proaspătă le va ajuta să absoarbă mai bine apa colorată. Plasați paharele cu flori sau frunze undeva în dreptul unui geam, astfel încât să fie expuse la lumină. Apoi urmăriți în următoarele ore și zile felul în care acestea se colorează.

9. Cărți pe tema primăverii

În zilele mai reci sau ploioase de primăvară, când nu este plăcut să petreci timpul afară din sala de clasă, copiii pot cunoaște și mai bine acest anotimp prin intermediul cărților. Iată câteva idei de cărți cu tematică de primăvară:

Primăvara (Descoperă anotimpurile)

Hoinari prin anotimpuri – Primăvara

Bulgăraș de primăvară

De asemenea, foarte utile sunt și cărțile despre anotimpuri, care prezintă succesiunea acestora și modificările prin care trece natura pe parcursul unui an:

Un an în grădina mea – Susanne Riha

Pupo învață anotimpurile – Mirabela Les

Anotimpurile – Pierre Winters

Hoinari prin anotimpuri

În mijlocul naturii – Susanne Riha

10. Cuburi de gheață cu flori

Este o activitate potrivită mai ales primăvara și vara, când aveți la îndemână flori variate și accesibile. Dar în lipsa lor, puteți improviza; puteți folosi crenguțe, frunze. Mai aveți nevoie și de

forma pentru cuburi de gheață, iar florile (sau frunzele ori crenguțele) să fie cât mai variate ca aspect și culoare.

Puneți în fiecare spațiu al formei câte o floare sau mai multe (dacă sunt mici); apoi umpleți cu apă și introduceți tăvița în congelator. Asigurați-vă că la momentul în care vreți să faceți această activitate, cuburile au avut timp suficient să înghețe. După ce le scoateți din tavă, puneți-le într-un castron sau cutie și lăsați-i pe copii să le exploreze. Cuburile sunt atractive atât prin coloritul pe care îl dau florile, dar și prin faptul că sunt reci și alunecoase. Copiii pot turna apă peste ele, pentru a observa cum se dezgheață.

Toate aceste activități sunt o ocazie de a petrece timp în natură, cu copiii. În același timp, făcând toate aceste activități avem ocazia, împreună cu elevii noștri, să ne bucurăm mai mult de prezent, de lucrurile simple și plăcute pe care acest anotimp ni le aduce.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES

Prof. Înv. Preșc. GANEA GEORGIANA
G.P.N. „Fluturașii veseli” Ulmeni
Prof. GANEA MIHAI CLAUDIU
Lic. Tehn. „Henri Coandă” Buzău

Problematica educației copiilor cu CES a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ.

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Educația specială este un concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe.

Principiile care stau la baza educației speciale:

- Toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care le întâmpină aceștia sau diferențele dintre ele;
- Societatea și școala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-și realiza educația în școala publică;
- Formarea și dezvoltarea școlilor incluzive atât în mediul urban cât și în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât și a celor materiale;

Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;
- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu CES sunt invocate câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă care presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice, cadre didactice și elevi;
- elaborarea în comun a obiectivelor învățării (educator – elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;
- demonstrația, aplicația și feedbackul – orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu CES) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;
- modalitățile de sprijin în actul învățării – elevii cu CES au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara

clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Metodele și procedeele de predare-învățare trebuie să fie selectate în raport cu scopul și obiectivele activității didactice, conținutul lecției și particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor/ tulburărilor, tipul de percepție al elevilor – analitic sau sintetic), stilul de lucru al educatorului.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe:

- să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale;
- prezentarea să fie clară, precisă, concisă;
- ideile să fie sistematizate;
- să se recurgă la procedee și materiale intuitive;
- să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Pentru elevii cu deficiențe mintale utilizarea povestirii ca metodă didactică trebuie să fie însoțită de suporturi ilustrativ - sugestive sau imagini filmate, deoarece se captează mai ușor atenția și este facilitată implicarea afectiv-motivațională a elevilor în secvențele lecției.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces . Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială. Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lorca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguț, A., *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, 2005
2. Ionescu, M., *Educația și dinamica ei*, Editura Tribuna învățământului – București, 1998
3. Stănică, I., Popa, M., *Psihopedagogie specială*, Editura Pro Humanitas – București, 2001

FIȘĂ DE LUCRU ÎNȚĂLĂ LA LIMBA ROMÂNĂ ÎN VEDEREA RECUPERĂRII ELEVILOR CU CES CLASA a IV-a

prof. înv. primar GAVRILĂ CODRUȚA-OANA
Școala Gimnazială Recea, localitatea Recea, Maramureș

Se dă textul :

Vacanța minunată de vară a luat sfârșit. Razele calde ale soarelui, tot mai palide, se sting din ce în ce mai devreme. Păsările sunt încă aici și ne bucură sufletul, ochii și mintea. Plantele și animalele își urmează cursul lor firesc. Chiotele copiilor cuminiți se mai aud încă prin parc. E viață, e râset, e bucurie, lumină și dorință de fericire și sănătate.

Un nou an școlar stă să înceapă. Emoții, întrebări, neliniști, muncă de albine harnice, împliniri și reușite ne așteaptă.

Ce încântare să fim împreună! Ce bucurie să ne revedem! Ce uimitor este orice început!

Copiii se întâlnesc și discută despre ce își doresc anul acesta să împlinească pe drumul învățării.

a) Încercuiește ideile principale ale textului:

- a) Vacanța de toamnă s-a terminat.
- b) Vacanța de vară s-a terminat.
- c) Toți sunt bucuroși.
- d) Începe petrecerea.
- e) Începe școala cu emoție.
- f) Copiii sunt bucuroși să se întâlnească.

b) Asociază următoarele enunțuri cu semnul de punctuație corespunzător:

Ce bucurie să ne revedem _____

?

Un nou an școlar stă să înceapă _____

!

Ce uimitor este orice început _____

.

c) Bifează sensul corect al cuvântului “vară” din text:

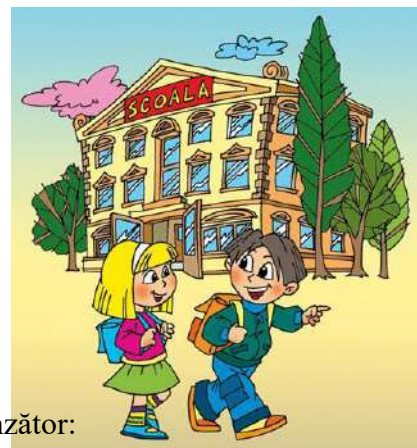
“Vacanța minunată de vară a luat sfârșit.”

☒ rudenie
☒ anotimp
☒ lună a anului

☐
☐
☐

d) Alege sensul pe care crezi că-l are expresia din text: “ce își doresc să împlinească pe drumul învățării”.

- a) să facă excursii;
- b) să facă proiecte;
- c) să învețe.

e) Scrie câte un adjectiv potrivit substantivelor din text: “soare” și “copii”.

---

f) Alege analiza potrivită a verbului “sunt” din propoziția “Păsările sunt încă aici...”:

- a) sunt = verb, persoana I, numărul singular, timp trecut;
- b) sunt = verb, persoana a III-a, numărul plural, timp prezent;
- c) sunt = verb, persoana a II-a, numărul singular, timp prezent;
- d) sunt = verb, persoana a II-a, numărul plural, timp trecut.

g) Realizează corespondența între verbe și pronumele personale corespunzătoare:

1. a luat	ele
2. își urmează	ei
3. să fim	voi
4. să împlinească	noi
	ea

h) Scrie trei- cinci enunțuri, în care să prezinți ce ai simțit tu în prima zi de școală.

Nu uita să ai încredere în tine, ești un copil minunat!

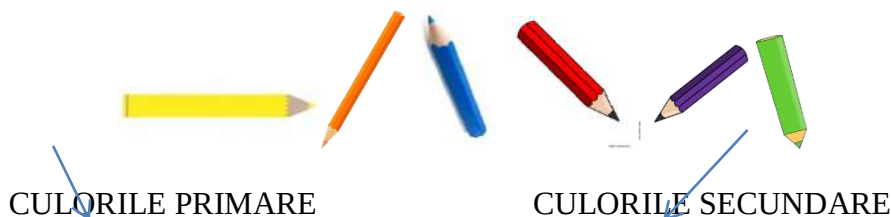

FIȘA DE LUCRU

Profesor Educație plastică, Gavrilă Cornel
Liceul Tehnologic „Traian Vuia”
Tăuții Măgherauș, Maramureș

Nume și prenume elev: ..... Data: .....
Clasa: .....

- ✓ Trasează o săgeată de la fiecare creion colorat la grupa care îi aparține:

- ✓ Încercuiește florile care au culori calde:

- ✓ Notează în cuvinte cum s-a format fiecare culoare terțiară:

De exemplu:

Violet-roșcat = Violet + Roșu

Violet-albăstrui = ...

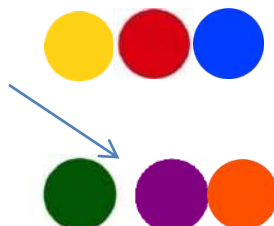
Verde-albăstrui = ...

Verde-gălbui = ...

Oranj-gălbui = ...

Oranj-roșcat = ...

- ✓ Formează corect perechile de culori complementare:

- ✓ Răspunde corect la întrebări:

CINE a pictat această lucrare?

.....

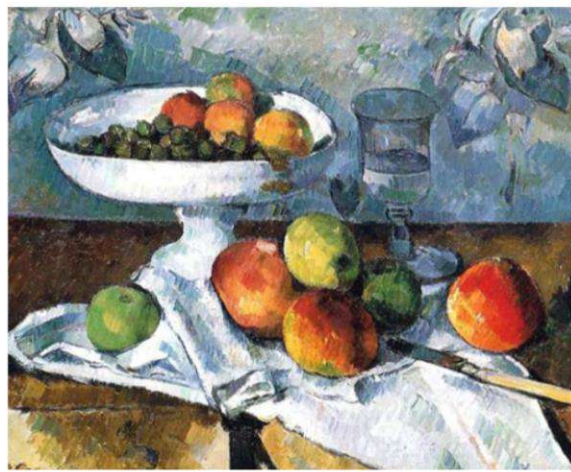
CARE pereche de culori complementare o recunoști?

.....

CE reprezintă această lucrare?

.....

„Natură statică cu vas de fructe” – Paul Cézanne

DE CE sunt așezate fructele pe o draperie albă?

.....

UNDE sunt folosite culorile reci?

.....

Bibliografie:

1. Programul școlar pentru disciplina *Educație plastică*, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017;
2. Elena Stoica, Ionela Cârstea, Adina Grigore, *Educație plastică - Manual pentru clasa a V-a*, Editura Ars Libri, Argeș, 2017;
3. www.google-imagini.co

Intervenții psihopedagogice în contextul dificultăților de învățare

Gavrilean Mihaela
CSEI "SF.ANDREI" Gura Humorului

O categorie aparte în cadrul psihopedagogiei speciale este reprezentată de copiii cu dificultăți de învățare, terminologie consacrată în literatura de specialitate mai recentă ca „learning disabilities”, având o tipologie de manifestare diversă, cu o etiologie variată și complexă.

Conform Comitetului Național Unit pentru Dificultăți de Învățare (NYCLD) din SUA, dificultățile de învățare reprezintă un termen generic care se referă la un grup eterogen de tulburări generate de o serie de disfuncții minime ale sistemului nervos central, exprimate prin dificultăți majore în achiziționarea, utilizarea și înțelegerea limbajului, a vorbirii, scrierii, citirii, dificultăți în utilizarea abilităților matematice și a altor abilități sociale. (Gherguț, 2013, p. 238)

Există două criterii principale pentru depistarea dificultăților de învățare: criteriul excluziunii, cu ajutorul căruia se determină dacă un elev are o anumită dificultate de învățare sau dacă dificultățile sunt asociate altor afecțiuni și criteriul tradițional, cu ajutorul căruia se determină diferența care există între aptitudini și realizări (un elev poate avea aptitudini superioare la nivelul limbajului vorbit, dar să prezinte deficiențe grave la nivelul limbajului scris).

Dificultățile de învățare pot fi depistate în primii ani de școală, când copilul prezintă dificultăți în însușirea abilităților de bază: scris, citit, socotit, abilități matematice. Aceste dificultăți variază de la o persoană la alta. Astfel, un copil poate întâmpina dificultăți în însușirea lecturii și ortografiei, altul în înțelegerea conceptelor matematice, iar un altul în ambele cazuri. Originea dificultăților de învățare propriu-zise este plasată în: disfuncții ușoare la nivel perceptiv și psihomotor; tulburări ale schemei corporale și lateralității; orientarea spațio-temporală deficitară; deficite de atenție și motivație; întârziere în dezvoltarea limbajului; lentoarea proceselor intelectuale (QI: 75-90).

Când un copil întâmpină dificultăți în procesarea informației primite, iar performanțele școlare sunt scăzute și relațiile interpersonale deficitare, părinții și profesorii trebuie să observe semnalele care indică prezența unei dificultăți de învățare:

- hiperactivitate;
- orientare confuză în spațiu și timp;
- dificultăți în concentrarea atenției;
- incapacitate de a urmări indicațiile orale;
- este ambidextru;
- mod defectuos de a ține creionul în mână;
- caligrafie mediocră;
- eșecuri frecvente;

Problemele întâmpinate în achiziția abilităților perceptiv-motrice, în cazul motricității globale manifestându-se printr-o necoordonare generală, mers dezordonat, echilibru instabil, rigiditate, ținută posturală necorespunzătoare, lipsa supleței și a amplitudinii mișcărilor. Problemele motricității fine sunt destul de rare, ele fiind legate de lipsa de atenție pentru detaliu.

Elevii cu percepție vizuală deficitară prezintă dificultăți de învățare a cititului, dificultățile se manifestă prin lipsă de discriminare vizuală, incapacitatea de a reține ordinea și memorie vizuală slabă. Unii elevi pot avea dificultăți în efectuarea activităților din cauza tulburărilor de percepție auditivă.

Deseori, elevii cu dificultăți de învățare prezintă tulburări de limbaj. Aceștia întâmpină dificultăți în înțelegerea limbajului având un vocabular limitat, interpretarea informațiilor se realizează greșit, nu pot respecta o comandă verbală, nu fac legătura dintre cuvinte și propoziții, limbajul expresiv e limitat, utilizează greșit structurile gramaticale, nu știu să redea o povestire.

Pentru evaluarea limbajului pot fi utilizate următoarele probe și chestionare:

-Chestionar pentru evaluarea limbajului (Lambert și Sohier),care evaluează expresia verbală, gesturile, înțelegerea și articularea;

-Probe de înțelegere privind educația lingvistică, fonetica și gramatica;

-Evaluarea de preînvățare a cititului (Frayasse, 1981), probă care evaluează urmărirea cu privirea, schema corporală, discriminarea auditivă, discriminarea vizuală, organizarea temporală, organizarea spațială, memorarea, clasificarea și seriarea.

Particularitățile procesului cognitiv ale elevilor cu dificultăți de învățare sunt: percepția confuză(elevii nu primesc informații precise și complete), aptitudini parțiale de rezolvare a problemelor, elevii nu fac eforturi pentru a defini o problemă, lipsa aptitudinilor verbale, dificultăți în orientarea spațială, instabilitate perceptivă, comportament impulsiv, lipsa de reflecție, atitudine pasivă privind învățarea, lipsa de evaluare a ipotezelor, memorie mediocră, lipsa de cunoștințe generale.

Tulburările de învățare au legătură cu următorii factori sociali și personali:

- a) Imaginea de sine-elevii cu dificultăți de învățare au deseori eșecuri repetate și o imagine despre sine scăzută;
- b) Percepția socială deformată-elevii nu înțeleg comportamentul social și au reacții neadecvate;
- c) Comportamentul-elevii prezintă hiperactivitate, lipsă de atenție, agresivitate și emotivitate crescută;

Deși toate aceste dificultăți afectează capacitatea de învățare, un elev nu are toate aceste dificultăți și trebuie să ținem cont de faptul că acești elevi au anumite aptitudini care trebuie încurajate.

În activitatea de învățare din clasă, profesorul pornește de la premisa că toți copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de o organizare a învățării în funcție de cerințele lor educative.Cadrele didactice trebuie să utilizeze o gamă diversificată de strategii didactice.În acest context, profesorul trebuie să cunoască bine dificultățile de învățare ale fiecărui elev, să adapteze materialul didactic, să folosească material de sprijin, să organizeze situații de învățare la care să participe toți elevii, învățarea să se producă într-un mediu stimulat.

Metodele folosite pentru dezvoltarea limbajului și a gândirii, în contextul dificultăților de învățare sunt :

a)Metoda Lentin, care vizează îmbunătățirea limbajului oral.Exploatarea situațiilor concrete ale limbajului permit elevului cunoașterea mai bună a acestuia.

b)Metoda Stauffer, care se bazează pe exploatarea resurselor intelectuale, lingvistice și culturale ale elevului.Această metodă se folosește cu toți copiii care pot să citească la nivelul clasei I.Elevul dictează profesorului o povestire.Principalele etape ale acestei metode sunt: previziunea(elevul face previziuni asupra întâmplărilor dintr-o povestire), lectura(elevii citesc textul în gând) și confirmarea(elevii discută în grup dacă previziunile lor s-au adeverit).

c)Metoda Cunningham,folosită în cazul elevilor cu un vocabular bogat.Elevii primesc o propoziție (după o temă dată), care trebuie completată de aceștia.

Pentru dezvoltarea vocabularului pot fi folosite tabelele, schematizarea și vocabularul oral (în timp de un minut elevii numesc toate obiectele dintr-o categorie-animale,legume,fructe, etc.)

Dificultățile de învățare școlară reprezintă un fenomen complex,cu implicații sociale, psihologice și pedagogice.Orice program de intervenție trebuie să asigure continuitatea, complementaritatea și calitatea serviciilor, ca răspuns la cerințele multiple și complexe ale elevului.Scopul final al programului este acela de a răspunde cerințelor individului pentru a asigura dezvoltarea sa, menținerea și îmbunătățirea autonomiei și favorizarea integrării școlare și sociale.

BIBLIOGRAFIE:

Gherguț, A. (2011). Evaluare și intervenție psihoeducațională.Terapii educaționale, recuperatorii și compensatorii, Editura Polirom.

Gherguț, A.(2013). Sinteze de psihopedagogie specială.Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice. Editura Polirom.

Hațegan, C. (2011).Abordări structuralist-integrate în terapia tulburărilor de limbaj și comunicare. Presa Universitară Clujeană.

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE UTILIZATE PENTRU OBTINEREA PROGRESULUI ÎN EDUCAREA ELEVILOR CU CES

Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora

„Eu sunt copilul! Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.” (Din „Child’s Appeal”, Mamie Gene Cole)

Problematica elevilor cu CES a devenit în ultimii ani prioritară atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru educatori, profesori și nu în ultimul rând pentru părinți și chiar bunici uneori. Toți luptăm pentru o viață normală pentru acești copii.

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate. Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Este știut faptul că din categoria copiilor cu cerințe speciale fac parte nu numai copii cu deficiențe, dar și copii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări repetate de inadaptare la cerințele programei școlare.

Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. (M.L. Melero, 1998) Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a altor categorii de specialiști este o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în câmpul relațiilor sociale și comunitare. Abordarea problematicei conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat. Acest curriculum trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Un curriculum integrat trebuie să pună accent pe următoarele domenii:

1) Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate din domeniul afectiv, motivațional, caracterial și al socializării;

- imaginea de sine;
- motivația internă și externă;
- scopurile, interesele, pasiunile;
- activitățile individuale și în grup;
- gradul de toleranță și înțelegere față de cei din jur și față de valorile acestora;
- echilibrul afectiv;
- jocul, activitățile de timp liber;
- responsabilități individuale, școlare, sociale;
- atitudine față de muncă etc.

2) Dezvoltarea deprinderilor de muncă individuală;

- deprinderile de studiu și stilul personal de învățare;
- învățare socială;
- activitățile extrașcolare de învățare;
- comunicarea verbală și non verbală, orală și scrisă, cititul;
- operațiile aritmetice de bază;

3) Dezvoltarea conduitei morale, religioase și a simțului estetic

- sistemul de valori morale;
- atitudinea față de valorile religioase;
- atitudine față de diferite evenimente și fenomene sociale;
- gradul de implicare în diferite activități cu conotație etică sau estetică etc.

4) Dezvoltarea armonioasă a conduitelor psihomotrice

- deprinderi psihomotrice de bază(locomoția, gesturile, mimica);
- jocurile dinamice și exercițiile fizice;
- rezistența la efort fizic etc.

În proiectarea curriculumului trebuie să se țină seama de tipul și gradul deficienței elevului.

În practica instructiv-educativă am întâlnit numeroase cazuri de elevi deficienți care au fost integrați în clase de elevi fără deficiențe și au avut evoluții spectaculoase la unele discipline. În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Au fost toleranți unii cu alții, au luat decizii prin consultarea între ei, și-au exprimat opinii realizând o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** au fost folosite în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică sau Consiliere. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie în cadrul lecției de Limba și literatura română „La scăldat” după Ion Creangă. Inclusiv elevii cu CES au reușit să scrie numeroase cuvinte.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

- se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
- se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
- pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
- activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și deschis; Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.

5) **Gândiți – lucrați în perechi, comunicați** presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:

- fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
- cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unui comun;
- profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord.

Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. La o întrebare pregătită anticipat de învățător elevii pot găsi mai multe răspunsuri posibile.

Exemplu: Ce calități avea Cuza? „Ocaua lui Cuza” după Dumitru Almaș

Listă cu însușirile personajului:

cinstit	credincios
omenos	drept
demn	viclean
corect	necinstit
arogant	rău

Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.

6) Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează” este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștințele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare. Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă.

Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.

O altă direcție spre obținerea progresului școlar al copiilor cu CES este și terapia ocupațională care se constituie într-o disciplină care valorifică informații din domeniile anatomiei, fiziologiei, pedagogiei, psihologiei, sociologiei, antropologiei, științe care studiază comportamentul uman, realizând o sinteză informațională între cunoștințele provenite din diverse științe particulare. Emil Verza arată că terapiile ocupaționale sunt de mai multe feluri, dar pentru persoanele cu deficiențe cele mai semnificative se referă la ludoterapie, muzicoterapie, terapia prin dans și ergoterapia.

Specialiștii care aplică diferite forme de terapie ocupațională sunt preocupați, în principal, de următoarele aspecte:

- să relizeze însușirea de către subiect a unei deprinderi pierdute sau cu un nivel redus de funcționare;
- să contribuie la învățarea de noi deprinderi și abilități menite să le compenseze pe cele care au dispărut din diverse motive.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar. Prin teoria „inteligențelor multiple” ale lui H. Gardner se recunoaște faptul că oamenii învață în moduri diferite și obțin progrese școlare tot în moduri diferite.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, 2016, Educția incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
3. Oprea Crenguta, 2006, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică.

“DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ, ÎNVĂȚARE ȘI INTEGRARE PRIN JOC”

- PROIECT DE CDS –

PROFESOR PSIHOPEDAGOG - IRINA GHEORGHE
ASISTENT SOCIAL – GHEORGHE DANIEL
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ NR.5, BUCUREȘTI

“Dacă ar trebui să-mi rezum în puține cuvinte experiența mea, aș spune că jocul m-a dus mereu tot mai departe, tot mai adânc în real. Și filosofia mea s-ar reduce la o singură dogmă: Joacă-te!” – Mircea Eliade

Prin această propunere de program terapeutic se dezvoltă ideea de a se pune un mai mare accent pe învățarea activă, pe transpunerea copilului în situații concrete, astfel încât să se realizeze stimularea și dezvoltarea de sentimente, atitudini, comportamente și relații interumane, iar toate acestea să conducă spre afirmarea Eului și a personalității copilului. **Jocul, ca și activitate de bază a copilăriei**, reprezintă o modalitate prin care copiii își pot exprima trăirile, prin care pot învăța comportamente noi și atitudini, pe care apoi să le poată folosi în depășirea unor bariere cu care mai târziu, se pot confrunta. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu situații inedite pe care le experimentează, cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător, învață să se orienteze în spațiu și timp. Putem spune că jocul este Munca copilului. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adulți, devenind conștient de sine, dezvoltând nevoia de a interacționa cu ceilalți, făcând astfel primii săi pași în formarea sa ca ființă socială.

Integrarea în școală a copiilor – exemple de bune practici

Dezvoltarea sistemului de personalitate al copilului se bazează pe experiența concretă a evenimentelor trăite și asimilate, pornind de la nivelul răspunsurilor acestuia și ajungând la cerințele de adaptare și integrare socială. Odată cu dezvoltarea psihică și fizică, copilul conștientizează complexitatea nevoii de adaptare la mediul social de apartenență și se dezvoltă în plan atitudinal și comportamental în scopul de a deveni o ființă socială desăvârșită.

În cazul copiilor cu cerințe educative speciale, necesitatea integrării și incluziunii sociale capătă noi coordonate având în vedere caracteristicile psihice și fizice ale dezvoltării lor.

Integrarea presupune adaptarea tuturor copiilor, indiferent de severitatea dizabilităților pe care le au, în familie și în comunitate.

Incluziunea susține dreptul tuturor copiilor, indiferent de dizabilitatea pe care o au, de originea etnică, de limba vorbită, de apartenența religioasă, de sărăcie etc., de a participa activ în cadrul natural a comunității din care fac parte. O societate incluzivă presupune combaterea discriminării și prejudecăților, astfel încât toți copiii să poată participa și contribui deplin și egal la viața și cultura comunității respective.

OBIECTIVE GENERALE ALE PROGRAMULUI

- Formarea și dezvoltarea personalității copilului ce cerințe educative speciale (și nu numai) în vederea integrării/incluziunii sociale și armonizării raporturilor personalitate – școală – mediu social;
- Dezvoltarea capacității de comunicare interpersonală și intrapersonală prin stimularea funcțiilor și proceselor psihice;
- Dezvoltarea capacității de exprimare emoțională, adecvată situației, prin formarea spiritului de colaborare și lucru în echipă.

PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PROGRAMULUI

- Amintiți-vă la începerea fiecărei activități: “Copilul este minunat și unic în propria sa unicitate”;

- Fiecare copil trebuie respectat și apreciat în mod egal cu ceilalți;
- Dați atenție la ceea ce poate face fiecare copil, NU la ceea ce nu poate face;
- Oferiți fiecărui copil atât ajutor încât el să reușească;
- Lăudați-l și apreciați-l pentru fiecare reușită;
- Așa cum el are nevoie de consecvență, reguli și control, tot așa are nevoie și de spațiu personal, independență și libertatea de a face alegeri, pentru a învăța cum să-și conducă viața;
- Responsabilizați-l;
- Respectați-i sentimentele, nevoile, sugestiile și dorințele;
- Permiteți-i să experimenteze, să-și urmeze propriile interese, să fie creativ.

ACTIVITĂȚILE PROGRAMULUI

Activitățile programului terapeutic sunt desfășurate pe cele trei domenii esențiale care vizează dezvoltarea personalității copilului - afectiv, cognitiv și limbaj.

AECTIV

1. CONȘTIINȚA DE SINE - această categorie include activități prin care copiii se identifică pe sine, își identifică caracteristicile lor fizice și psihice, cât și pe cele care construiesc stima de sine și dezvoltarea personală;
2. CONȘTIINȚA DE ALȚII - aceasta include identificarea și descrierea altora, a sentimentelor și trăirilor lor;
3. INTERACȚIUNEA CU ALȚI COPII - aici sunt incluse activități care implică cooperarea, ajutorul, împărtășirea sentimentelor, așteptarea rândului, conversația cu alți copii, etc. Această categorie vine cu jocuri și activități menite să întărească cunoștințe și comportamente din primele două categorii.

COGNITIV

I. GÂNDIREA DIVERGENTĂ

1. CREATIVITATEA NEVERBALĂ - această categorie include activități prin care copiii se exprimă prin mișcare, pantomimă, dans;
2. CREATIVITATEA VERBALĂ- sunt incluse activități creative din domeniul dramaturgiei, povestiri, completarea de povestiri și activități de tip brainstorming;
3. RAȚIONAMENT INDUCTIV- sunt incluse activități de rezolvare de probleme care necesită soluții multiple;

II. GÂNDIREA CONVERGENTĂ

1. ASOCIERI- sunt cuprinse activități care presupun asocieri după anumite criterii (formă, mărime, culoare, categorii opuse și similitudini/diferențe etc.);
2. RAȚIONAMENT DEDUCTIV- sunt incluse activități bazate pe ordonarea secvențelor unei povestiri, imagini, ordonare după mărime, aplicarea conceptului de număr prin numărare etc.;

III. MEMORIA

1. MEMORIE VIZUALĂ- implică activități bazate pe memorare/ rememorare de materiale prezentate vizual;
2. MEMORIE AUDITIVĂ- în această categorie sunt incluse memorarea de cântece, poezii, povești și ghicitori, etc.;
3. SUCCESIUNI (SERII)- sunt incluse activități bazate pe ordonarea secvențelor unei povestiri, imagini, ordonare după mărime, aplicarea conceptului de număr prin raportare la cantitate și invers, etc.

LIMBAJ

1. RECEPȚIE AUDITIVĂ – această categorie include toate activitățile care pun accent pe informația primită prin ascultarea profesorului, ascultarea de povești, etc.;
2. RECEPȚIE VIZUALĂ- cuprinde activități în care informația este primită vizual prin imagini, obiecte concrete, etc.;

3. RECEPȚIE TACTILĂ- sunt incluse activități în care obiectele sau texturile sunt identificate prin simțul tactil;

4. EXPRESIE LEXICĂ ȘI NARATIVĂ, DESCRIERI- sunt incluse activități prin care copiii își dezvoltă abilități lingvistice specifice (descrieri, povestiri și repovestiri, categorizarea, forme de singular și plural, timpurile verbului, transformări, folosirea prepozițiilor, adjectivelor, adverbilor, etc.). aceste activități stimulează comunicarea totală a *copilului*, acesta învățând să se exprime corect, concis și adecvat contextului situațional;

5. EXPRESIE MOTORIE- include activități în care copiii urmează îndrumări verbale folosind mișcarea sau repetă gesturi și jocuri cu mâinile, degetele, etc.

De asemenea, ceea ce trebuie absolut menționat, este faptul că toți elevii care parcurg o activitate de dezvoltare emoțională realizată prin joc, participă la un moment de evaluare în care sunt încurajați să-și exprime sentimentele și trăirile avute în timpul jocului, să enumere dificultățile cu care s-au confruntat, să descrie modul în care au colaborat cu ceilalți și nu în ultimul rând, să contribuie cu idei, propuneri pentru descoperirea de noi modalități de desfășurare a jocului.

Acest program terapeutic a fost implementat de 10 ani, în Școala Gimnazială Specială Nr.5, București, sub forma unui opțional (CDȘ) desfășurat printr-o oră pe săptămână, pentru toate tipurile de clase (P-VIII). Toate activitățile au fost adaptate tipului și specificului clasei de elevi, sub formă de joc didactic, într-un cadru informal, în care profesorul psihopedagog/terapeutul trebuie să comunice și să transmită cât mai mult entuziasm și bucurie prin tonalitate, gesturi și acțiuni, susținând copiii și încurajându-i să coopereze.

În urma aplicării programului terapeutic, copiii participanți au ajuns la un nivel foarte bun de autonomie personală, de maturizare socială, de comportare adecvată, atât în școală cât și în afara ei. Unele comportamente distorsionate ale elevilor s-au ameliorat până la eliminare iar nivelul de comunicare lingvistică și emoțională a atins un prag optim al dezvoltării, toate acestea facilitând INTEGRAREA SOCIALĂ a elevilor noștri.

BIBLIOGRAFIE

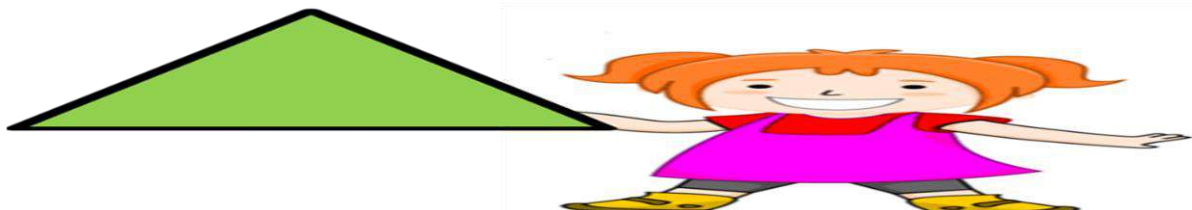
1. BARCAN- TIGALIUC, E. ,1001 de jocuri pentru copii, Sport – Turism, București, (1979).
2. CLAPAREDE, E. (1975), Psihologia copilului și pedagogia experimentală, E.D.P., București (1975).
3. ELKONIN, D.B., Psihologia jocului, E.D.P. , București, (1980).
4. SUPTOR DE CURS, Dezvoltare emoțională, Fundația “Trebuie”, București, (2005).

SCRIEREA CIFRELOR ȘI A NUMERELOR

Profesor psihopedagog Andreia Georgiana GHERGHESCU
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

NUMĂRUL ȘI CIFRA 3

- Pune degetul arătător în culoarea preferată și fă- i buline lui 3

NUMĂRUL ȘI CIFRA 3

- Cu un creion colorat, unește punctele și formază- l pe 3
3 3 3 3

NUMĂRUL ȘI CIFRA 3

- Unește punctele și numește cifra scrisă

3 3 3 3 3

3 3 3 3 3

3 3 3 3 3

3 3 3 3 3

3 3 3 3 3

NUMĂRUL ȘI CIFRA 3

- Crezi că îl poți scrie singur cifra 3, fără ajutorul punctelor? Scrie cât vrea mâna ta!

3			
3			
3			
3			
3			
3			

NUMĂRUL ȘI CIFRA 3

- Colorează cu galben tastele, de laptop, pe care este cifra 3

4 6 3 1 0 3

5 3 8 9 3 0

Câte taste ai colorat? _____ a

- Ajută- l pe Iepure s să gasească ouăle, pe care se află cifra 3. Când găsești oulăle cu cifra 3, nu uita să le vopsești cu culorile preferate, folosindu- te de creioane colorate sau de carioci.

s 7 3 8 9 3 1 32

3 2 4 6 2 3 0 53

- Încercuiește inimile, care au scrise pe ele cifra 2, apoi pictează-le în culorile curcubeului!
937363
313538
491237

Strategii didactice specifice utilizate în terapia limbajului la elevii cu tulburări de spectru autist (TSA)

Profesor de psihopedagogie specială, Giurgea Daniela

Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf. Andrei” Gura Humorului-Suceava

Specificitatea tulburărilor de spectru autist se reflectă vizibil în particularitățile limbajului la elevii diagnosticați cu aceste tulburări, particularități printre care un loc aparte îl deține caracterul polimodal al distorsiunilor de vorbire și al tulburărilor de limbaj, precum și asocierea acestora cu alte tulburări și insuficiențe ale dezvoltării. Aceștia prezintă o afectare calitativă și cantitativă a limbajului receptiv și expresiv, mai mult sau mai puțin accentuată, sau chiar absența dezvoltării limbajului (receptiv și expresiv).

Caracterul polimodal și asociat al tulburărilor de limbaj la elevii cu TSA imprimă muncii logopedului un caracter deosebit de complex și nu permite o intervenție strict logopedică ci o îmbinare a metodelor, strategiilor și tehnicilor de corectare a tulburărilor de limbaj generale cât și specifice, și o personalizare a programelor corectiv-terapeutice concretizate în *programe de intervenție personalizată (P.I.P.-uri)* pentru activitățile desfășurate preponderent în cabinetul de terapii specifice și de compensare (TSC), individual sau în grup de doi elevi.

Acest lucru face necesară organizarea și desfășurarea terapiei logopedice în contextul altor măsuri ameliorativ-compensatorii: de protezare, fizio- și kinetoterapeutice, farmacodinamice, psihoterapeutice, de terapie a psihomotricității, etc. și, desigur, în condițiile unei colaborări strânse între specialistul logoped cu alți specialiști: psihodiagnosticianul, psihopedagogul/ dirigintele clasei, profesorul de sport/kinetoterapeutul, profesorii de la alte discipline școlare, asistent medical, maiștrii instructori de la atelierele de activități practice, învățător-educatorii, instructorii de educație și pedagogii, părinții/tutorii copilului și, bineînțeles, copilul însuși. Colaborarea între toți aceștia (echipa interdisciplinară) se concretizează în elaborarea și aplicarea unui *plan de servicii individualizat*, în care fiecare membru al echipei își stabilește precis obiectivele de urmărit pe termen lung, mediu și scurt, în funcție de problematica și prioritățile corespunzătoare. În urmărirea acestor obiective, terapeutul logoped sprijină activitatea celorlalte cadre, care urmăresc prioritar obiectivele respective, în condițiile specifice, și cu mijloacele pe care le oferă activitatea de învățare la clasă precum și în procesul comunicării curente, în cele mai variate contexte cotidiene

Am constatat diferențe însemnate de la un elev la altul în ceea ce privește dezvoltarea limbajului și comunicării, diferențe care se datorează, pe de o parte gradului de afectare/întârziere al elevului (intelectul este afectat într-un grad mai mare sau mai mic, deficitul poate fi asociat), pe de altă parte de precocitatea diagnosticării și intervenției, de implicare a copilului în programe educaționale și recuperatorii.

Data fiind complexitatea și profunzimea tulburărilor de limbaj și comunicării, a diferențelor în manifestările comportamentale ale elevilor, aceștia sunt incluși în programe corectiv-terapeutice predominant individuale, cuprinzând următoarele obiective :

- a) pe termen scurt:- creșterea frecvenței comunicării și interacțiunii cu ceilalți;- creșterea verbalizărilor spontane în relație cu terapeutul;- eliminarea elementelor stranie/ecolaliei din limbaj/vorbire;
- b) pe termen lung: - dezvoltarea deprinderilor de bază ale comunicării și a capacității de a comunica la nivel primar cu ceilalți, învățarea vorbirii imitative; - înlăturarea sau estomparea fenomenelor de nedezvoltare a vorbirii de tipul alaliei;

Urmărind aceste obiective și utilizând metode, tehnici, mijloace, modalități, strategii de intervenție generale și specifice, elevii pot fi capabili să-și însușească următoarele competențe necesare comunicării:

- să participe relaxat/motivat la activități și să fie atenți perioade din ce în ce mai mari;
- să execute comenzi verbale și să decodifice mesaje simple și din ce în ce mai complexe;
- să respire corect (o respirație de tip costo-abdominal), să aibă echilibru inspir-expir;

- să realizeze fonația cu voce normală, de care să fie conștient;
- să imite/să preia modele fono-articulatorii de la profesorul terapeut, să-și autoregleze mișcările articulatorii specifice unor sunete sau structuri fonetice simple apoi din ce în ce mai complexe;
- să dezvolte auzul fonematic și capacitatea de analiză/sinteză fonetică;
- să înțeleagă sensul cuvintelor prin indicarea obiectului sau aducerea acestuia, să extindă/activeze vocabularul și să opereze cu cuvinte noi;
- să treacă de la faza de imitație vocală la învățarea vorbirii semnificative;
- să răspundă verbal la un stimul non-verbal;
- să-și formeze/consolideze abilități în plan lexicografic;

Interacțiunea îndelungată cu elevii cu tulburări de spectru autist s-a fundamentat pe o serie de principii ale comunicării cu copilul cu autism, utilizând:

- *ton ferm*, la comandă/sarcină ; *ton entuziast* la laudă; *ton neutru*, la greșeală;
- cuvinte/silabe puține: îndemnul „așează-te!” l-am înlocuit cu „stai jos!”;
- sarcina dată trebuie executată;
- recompensa am dat-o după ce copilul a executat fie din prima, a doua sau a treia oară, cu ajutorul meu (recompense primare și sociale);
- am secvențializat sarcina, retrăgând treptat ajutorul oferit ;
- am considerat sarcină însușită/generalizată, la 8 reușite din 10 încercări;
- am eliminat din vocabular și atitudine cuvântul/ atitudinea „încerc”, înlocuind cu „fac”;
- credința că logopatul nu este copilul, este familia –deseori copilul este simptomul familiei;
- sarcinile le-am dat după ce am făcut copilul atent, pe ton ferm, cuvinte puține.

În activitățile desfășurate am utilizat următoarele strategii specifice de învățare a limbajului:

- recompensarea pentru orice vocaliză, orice producție vocală mai complexă, acceptând la început o vorbire imperfectă, aceasta urmând a fi corectată în timp;
- prezentarea unui număr suficient de mare de exemple, de stimuli expuși gradual;
- metoda condiționării pozitive prin întărirea unor reacții normale/dezirabile;
- imaginile și obiectele le-am prezentat, la unii elevi, în aceeași ordine în timpul activităților în condiții (pe cât posibil) neschimbate – mulți au tendința să se frustreze și să reacționeze negativ la schimbarea/ruperea rutinei;
- materialul verbal exersat l-am expus uneori pe melodii;
- în învățarea unui material de conversație tip întrebare-răspuns, am ajutat elevul sugerând formule de răspuns, evitând/stopând astfel fenomenul ecolaliei imediate;
- sistemul fonetic se precizează treptat evoluând de la global și aproximativ spre analitic;

Toate aceste strategii au ca scop dezvoltarea capacității de înțelegere și comunicare.

L. Bloom vorbește de dificultăți de învățare a *forme* limbajului (învățarea

fonologică, morfologică și sintactică), *conținutului* limbajului și de dificultăți în ceea ce privește *utilizarea* limbajului. De subliniat este faptul că în cazul copiilor cu TSA care reușesc interiorizarea formei și conținutului limbajului se menține dificultatea utilizării lor adecvate și eficiente în comunicare, motiv pentru care este foarte importantă descoperirea de către copil a funcționalității limbajului, a dorinței de a comunica, cu referire nu doar la comunicarea dorințelor, ci la a provoca elevii cu TSA ajunși la un nivel avansat în terapie „*să comunice de dragul comunicării*”. Acest lucru este dificil de realizat, dar joacă un rol vital în integrarea finală a copilului cu TSA în societate.

Obiectivele urmărite în demersul de terapie limbajului sunt prioritare dar depășesc sarcinile muncii logopedice obișnuite, corelându-se strâns cu alte obiective importante ale educației și terapiei complexe a elevilor cu TSA. Activitățile de corectare a vorbirii și terapia limbajului, ca parte integrantă a sistemului de terapie complexă pot contribui la integrarea eficientă a elevilor respectivi în procesul învățării și al comunicării curente, la pregătirea lor pentru integrarea socială. Activitățile organizate de învățare, oferă, la rândul lor, terapiei limbajului, cadrul necesar de desfășurare, principii și procedee de lucru, care se asociază demersului metodologic specific în corectarea fiecărei tulburări de limbaj

Progresele înregistrate de copiii cu autism, în ceea ce privește achiziționarea limbajului, sunt influențate de gravitatea autismului (sever, mediu, ușor), de vârsta la care copiii încep terapia, dacă și când au fost incluși în programe educațional - terapeutice individuale.

BIBLIOGRAFIE

- Drugaș,I. și Hărdălau,L., *Psihologia și logopedia în practica școlară*, Ed.Primus, Oradea, 2011;
- Ghergut, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed. Polirom, Iași, 2006;
- Leaf, R., McEachin,J., Dayharsh,J. și Boehm, M., *Ghid de terapie ABA*, partea I și II, Ed.Frontiera, București, 2010;
- Mititiuc,I.sî Purle,T., *Incursiune în universul tulburărilor de limbaj*, Ed.CDRMO, Iași, 2005;
- Peeters, T., *Autismul, teorie și intervenție educațională*, Ed.Polirom, Iași, 2009;
- Verza, E., *Tratat de logopedie*, vol.ÎI, Ed. Semne, București, 2009;
- Vărsmaș,E.și Stănica, C., *Terapia tulburărilor de limbaj, intervenții logopedice*, E.D.P., București, 1997;

Sunt unic și sunt important

Profesor Romica Glavaschi
Școala Gimnazială Nr. 7, Galați

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori – *“Descoperirea copilului”*)

Educația, de la nașterea copilului până la vârsta adultă, este un amestec de factori și influențe. Cu toate acestea, două instituții joacă un rol-cheie și au responsabilități educaționale în fața societății: familia și școala. Părinții sunt primii și cei mai importanți educatori ai copiilor. Ei sunt cei care trebuie să pună bazele intelectuale și emoționale ale vieții copilului în societate și să dezvolte atitudini și valori corespunzătoare. Rolul lor este decisiv pentru că viitorul copiilor este puternic condiționat de primii ani de viață. Pentru ca școala să joace rolul său, părinții au obligația să asigure prezența și participarea activă a copilului.

Societatea contemporană manifestă un interes sporit față de problema incluziunii copiilor cu dizabilități. Atunci când vorbim de educație incluzivă, ne referim la programe de educație care să asigure accesul și participarea tuturor copiilor, valorizând diversitatea și acordând importanță fiecărui copil în parte. Nu este suficientă includerea unui copil într-un grup educativ. Este nevoie ca grupul să se schimbe în așa fel, încât fiecare copil să fie bine primit - un grup cu practici educative incluzive, adică primește toți copiii și acordă valoare și atenție fiecăruia. Educația nu poate fi incluzivă, decât dacă cuprinde tot programul, practicile, managementul și acțiunile permanente cu copiii. Adică toate componentele actului de educație, în ansamblul lui.

O idee de bază în asigurarea educației incluzive este prevederea, conform căreia toți copiii trebuie să învețe împreună. De aici, educația incluzivă pentru toți, de multe ori pare să fie aceeași cu integrarea copiilor cu cerințe educative speciale. Cele două procese nu sunt identice:

- Integrarea educațională descrie eforturile făcute pentru a introduce copilul într-o grupă sau clasă obișnuită, fără a crea condiții speciale pentru ca acesta să se adapteze;
- Incluziunea este o politică și un proces care permite tuturor copiilor să participe la programele educaționale, prin schimbarea și adaptarea curriculară, crearea condițiilor speciale ca micuții cu CES să se adapteze procesului instructiv-educativ.

Incluziunea presupune acțiuni în favoarea eliminării discriminării și segregării. Procesul instructiv-educativ este un proces complex care pune în centru școala și schimbările ei și revendică asigurarea parteneriatului elevi - cadre didactice - manageri - părinți. Pe de altă parte, educația incluzivă a copiilor cu CES reprezintă o nouă provocare pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar, deoarece școala trebuie să fie capabilă să realizeze un învățământ diferențiat și să asigure o educație de calitate pentru toți și pentru fiecare.

Noile tendințe în dezvoltarea și modernizarea educației impun necesitatea elaborării materialelor-suport pentru asigurarea metodologică a procesului de incluziune școlară a copiilor CES în învățământul general; adaptarea curriculumului general la potențialul și necesitățile speciale ale copiilor, pentru a evita eșecul școlar al acestora; acordarea sprijinului în activitatea lor de învățare; asigurarea parcursurilor școlare diferențiate și individualizate; adaptarea ofertei educaționale la posibilitățile de învățare ale tuturor.

Este dificil de schimbat mentalitățile, având în vedere faptul că a existat obișnuința ca elevii cu dizabilități sau cei care nu se adaptau în școlile de masă să fie orientați spre rețeaua de școli speciale, care era destul de bine pusă la punct. Din aceste motive, principiul incluziunii aplicat poate determina situații de neadaptare școlară sau de absolvire a învățământului obligatoriu, dar fără a li se asigura elevilor o educație de bază care să-i ajute în integrarea lor socială și profesională. Astfel, școlarizarea în învățământul special, pentru anumiți copii/elevi, este cea mai bună opțiune, barierele din sistemul de masă fiind, deocamdată, extrem de dificil de depășit”, consideră I.HorgașiM.Jigău.

În vederea găsirii celei mai bune forme de educație pentru copiii cu dizabilități, a programelor care să-i ajute să le fie stimulat potențialul și să le sprijine dezvoltarea, se pune accent

pe identificarea și evaluarea dizabilităților, precum și a cerințelor speciale de educație. Eforturile pentru incluziunea copiilor cu dizabilități în școlile obișnuite, pune accentul pe schimbarea politicii școlare care presupune eliminarea formelor de discriminare în ceea ce privește școlarizarea copiilor cu dizabilități; dobândirea unor valori ca deschiderea în fața diferențelor, a toleranței și a respectului față de celălalt. Pentru adoptarea acestei politici de incluziune în școlile din grupul țintă este nevoie ca comunitatea să fie pregătită să accepte diversitatea, să existe resurse umane care să lucreze cu copiii cu CES, precum și existența serviciilor adecvate nevoilor lor speciale, cooperarea strânsă cu părinții.

Principalele provocări pe care le ridică incluziunea educațională a copiilor cu dizabilități sunt generate și de următoarele situații: caracterul interinstituțional al evaluării, lucrul în echipă, colaborarea cu părinții, eterogenitatea colectivelor de elevi din școlile incluzive.

Este recunoscut faptul că, în ultimii ani, s-au făcut progrese simțitoare în ceea ce privește incluziunea elevilor cu dizabilități în școlile de masă însă aceste realizări/încercări rămân a fi insuficiente pentru asigurarea șanselor egale la educație și instruire copiilor cu CES.

BIBLIOGRAFIE:

- Ungureanu Dorel, 2000, Educația integrată și școala incluzivă, Ed de Vest, Timișoara;
- Văideanu George, 1988, Educația la frontiera dintre milenii, Editura Polirom, București;
- Văjmaș Traian, 2004, Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București.

**PROGRAMĂ ȘCOLARĂ
- PENTRU DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ-
EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE**

CLASA I
AN SCOLAR 2022-2023

PROPUNĂTOR: PROF. HAIȘ FLORICA MARI
UNITATEA ȘCOLARĂ: CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ
“ORIZONT”. ORADEA

ARIA CURRICULARĂ: MATEMATICĂ SI EXPLORAREA MEDIULUI

TITLUL OPTIONALULUI: „EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE”

TIPUL OPTIONALULUI: INTEGRAT

CLASA: I

DURATA:1 AN ȘCOLAR

NUMĂR ORE PE SĂPTĂMÂNĂ: 1 ORĂ/SĂPTĂMÂNĂ

AUTORUL: HAIAS FLORICA MARIA

ABILITAREA PENTRU SUSTINEREA CURSULUI: PROFESOR DE PSIHOPELAGOGIE

SPECIALĂ PENTRU O CATEDRĂ DE EDUCATIE SPECIALĂ

NOTĂ DE PREZENTARE :

Antichitatea ne-a lăsat o moștenire neprețuită, prin conținuturile sale formatoare și modelatoare. **”Minte sănătoasă în corp sănătos”** este una din sintagmele care-și legitimează actualitatea în fiecare zi, pentru oricare din noi, fie că suntem maturi sau copii. Și dacă sistemul de învățământ are ca obiectiv declarat și atins formarea intelectuală a elevilor, nu trebuie pierdută din vedere cea de-a doua parte a dictonului, fără de care efortul nostru ar fi zadarnic. Astăzi, cu atât mai mult, trebuie să-i învățăm pe elevii noștri cum să își îngrijească trupul, cum să-l protejeze de factorii externi nocivi, cum să-l păstreze curat, sănătos și tânăr.

Fără o sănătate perfectă, fără cunoașterea și respectarea unor norme de igienă și bune deprinderi, copiii nu pot fi în deplinătatea forțelor fizice și psihice care să-i ajute să-și desfășoare activitatea școlară și extrașcolară în cele mai bune condiții. Igiena trebuie să fie prietena copiilor deoarece aceasta este o condiție a sănătății și ea nu poate fi dată uitării, nici măcar pentru scurt timp.

COMPETENȚELE GENERALE :

Competențele generale sunt valabile pentru toate cele patru nivele educaționale (clasele I-IV din învățământul special pentru copii cu deficiență moderată, severă și profundă) .

1.Utilizarea limbajului specific educației pentru sănătate
2. Manifestarea unor comportamente și atitudini de protejare a sănătății personale și a mediului

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1 Identificarea principalelor părți ale corpului utilizând termeni simpli de anatomie ;	- exercitii - joc de descoperire a părților corpului uman, utilizând mulaje, planșe, imagini sau prin studiul propriului corp.
1.2. Identificare transformărilor corpului prin creștere ;	- exerciții de recunoaștere pe baza de imagini -povestiri
2.1. Recunoașterea comportamentelor sănătoase și nesănătoase ;	- descrierea unor comportamente - enumerarea unor modalități de transmitere a bolilor -identificarea alimentelor sănătoase exerciții de rapoarte la reguli standard povestiri orale prezentarea unui program zilnic
2.2. Recunoașterea unor cazuri de violență și sentimente asociate cu acestea ;	- jocuri de rol
2.3. Aplicarea corectă a normelor igienico-sanitare ;	- exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală și a vestimentației prin simularea unor situații -realizarea unor expoziții cu materiale realizate sau procurate de elevi.
2.4. Identificarea rolului activității fizice și a odihnei în menținerea sănătății ;	-aprecierea timpului acordat activității fizice și odihnei ; -prezentarea unui program zilnic -studierea cazurilor reale și precizarea regulilor respectate/nerespectate
2.5 Manifestarea interesului pentru aprecierea calității ;	-exemple de observare și evaluare a valabilității produselor, a proceselor, aspectelor mediului înconjurător, produselor alimentare -modalități de evitare a folosirii substanțelor toxice,a accidentelor.
2.6 Manifestarea un comportament ecologic responsabil.	-discuții în grup portofolii - activități practice în școală, în comunitate.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Clasa
1. IGIENA PERSONALĂ a) Igiena organelor externe: - cunoașterea și aplicarea normelor de igienă personală; - păstrarea și promovarea sănătății personale prin prevenirea îmbolnăvirilor; - formarea de priceperi, deprinderi și obișnuințe de igienă corporală b) Igiena îmbrăcăminte. c) Igiena încălțăminte.	I
2.SĂNĂTATEA MEDIULUI (locuința, grădinița, strada în care locuim, zonele de agrement)- cunoașterea factorilor din mediul extern care influențează sănătatea oamenilor.	
3.SĂNĂTATEA MENTALĂ - ACTIVITATE ȘI ODIHNĂ (relațiile interpersonale, politețea și regulile sale).	
4. SĂNĂTATEA ALIMENTARĂ (clasificarea alimentelor, alimentația echilibrată, exigențe privitoare la protecția consumatorului).	

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă.

Prezenta programă școlară propune o ofertă *flexibilă*, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui *demers didactic personalizat*, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Este necesară o abordare specifică educației timpurii bazată, în esență, pe *stimularea învățării prin joc*, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul de achiziții variate ale elevilor.

Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Studiul opționalului **Educație pentru sănătate** asigură o dezvoltare progresivă a competențelor prin valorificarea experienței specifice vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

Cunoscut fiind faptul că acești copii își însușesc mai greu și în timp mai îndelungat limbajul sub toate formele sale, prezenta programă școlară are la bază următoarele considerente:

- Competențele generale vor fi formate pe parcursul întregului ciclu primar ;
- Competențele specifice, bine stabilite, vor fi urmărite cu atenție pentru fiecare competență generală;
- Activitățile de învățare propuse pentru formarea fiecărei competențe (sugestii de exerciții/activități) pot conduce la îndeplinirea/atingerea obiectivelor informative, formative pe care le are în vedere profesorul de psihopedagogie specială;
- Profesorul de psihopedagogie specială trebuie să adapteze conținutul învățării la posibilitățile reale de achiziție și comportament ale elevului, asigurând permanent o învățare diferențiată, individualizată, personalizată, oferind acestora posibilitatea de reluare a unor conținuturi;

Disciplina **Educație pentru sănătate** are valoare instrumentală deosebită pentru elevi, însumând valorificarea experienței cognitive a acestora, cunoaștere normelor de igienă elementară, precum și cunoașterea/prezentarea unor aspecte din mediul înconjurător sau din experiența proprie.

Preocuparea pentru cunoașterea normelor de igienă elementară și structurarea ei corespunzător normelor existente este prezentă în întreg proces educativ și recuperator, indiferent de disciplina școlară, de forma de activitate sau de condițiile în care se desfășoară.

Prezentul opțional propus se adresează elevilor cu deficiență mintală moderată și severă, fiind concepută pentru clasa pregătitoare, dorindu-se a fi un instrument viabil, la îndemâna membrilor echipei pluridisciplinare care se ocupă de copilul cu deficiență mintală, în vederea adaptării intervenției la particularitățile psiho-individuale și de vârstă ale acestuia.

METODE ȘI MIJLOACE :

1. observația
2. conversația
3. exercițiul
4. demonstrația
5. jocul didactic
6. jocul de rol
7. colajul
8. desenul tematic

RESURSE MATERIALE :

- obiecte de igienă personală;
- seturi de planșe, fotografii;
- benzi desenate, cărți;
- laptop, LCD;
- bloc de desen, creioane colorate, hârtie glasă

EVALUAREA :

Se realizează individual sau prin acțiuni finalizatoare de echipă , la care participă grupe de elevi cu deprinderi , abilități , comparabile ca performanță și între care există relații de colaborare foarte bune Acțiunile finalizatoare se pot concretiza în expoziții , lucrări în parteneriat cu alte instituții școlare , de cultură , medicale , etc., postere , precum și în activități individuale care să evidențieze nivelul de acumulare a cunoștințelor specifice , la care a ajuns copilul .

BIBLIOGRAFIE :

1. ASOCIAȚIA RENINCO , reprezentanță UNICEF în România , “ Curriculum pentru copiii cu deficiențe “ , 2002;
2. ASOCIAȚIA RENINCO , “ Ghid de predare – învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale “
3. PROGRAME ȘCOLARE pentru disciplina “ Educație pentru sănătate “ , Ed. “Exclus “ , 2003
4. Ghid pentru cadre didactice (suport informativ) , MEC , Ed. “ Exclus “ 2003
5. Planul-cadru pentru clasele/ grupele /unitățile de învățământ special care școlarizează copiii/elevi/tineri cu deficiențe grave, severe, profunde sau asociate (Anexa 9) la OM nr 3622/2018;
6. „Programul Național „Educație pentru sănătate în școala românească,,caiet pentru clasele I-II,Editura Sistem, București ,2005, autori:Gabriela Bărbulescu și Daniela Isidor
7. “Educație pentru sănătate “ - clasa I ,Editura Ștefan, București, 2006, autori: Florica Ancuță, Aurelia Arghierescu, Marinela Florea
8. Anexa nr. 5 la Ordinul Ministrului Educației nr.3702 /21.04. 2021 Programa școlară pentru disciplina Matematică și explorarea mediului, învățământ special primar , dizabilități intelectuale ușoare și moderate , București, 2021;

EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

**Nr.total ore: SEMESTRUL I - 13
                         SEMESTRUL al II- lea - 20**

1 oră săptămână

Nr. Crt.	Unitatea de învățare	Competențe specifice	Nr.ore alocate	Perioada	Obs.
1.	SEMESTRUL I Noțiuni elementare de anatomie și fiziologie	1.1,1.2	5 ore	13SEPT-15OCT	
2.	Igiena personală	2.1,2.3	5ore	18OCT – 26NOV	
3.	Activitate și odihnă SEMESTRUL AL II-LEA	2.4	3 ore	29 NOV- 17 DEC	
4.	Sănătatea alimentației	2.1,2.6	10 ore	10 IAN– 11 MAR	
5.	Sănătatea mentală	2.2,2.5	5 ore	14 MAR – 15APR	
6.	Sănătatea mediului	2.6	5 ore	2 MAI –10 IUN	

PROIECTAREA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

SEMESTRUL I: 13 ORE

UNITATEA: NOȚIUNI ELEMENTARE DE ANATOMIE ȘI FIZIOLOGIE

Nr.ore alocate: 5

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr. ore
1.	<i>Corpul meu - părți componente,localizarea principalelor organe interne</i>	1.1 1.2	-exerciții-joc de descoperire a părților componente ale corpului uman, utilizând mulaje, planșe, imagini sau prin studiul propriului corp	*mulaje, planșe, imagini, fișe	2
2.	<i>Organele de simț – Simt, văd, aud, miros, gust</i>		-exerciții de recunoaștere pe bază de imagini	*conversația, observația dirijată, problematizarea, studiul de caz	1
3.	<i>„Simțurile mă ajută să învăț,, Starea de sănătate/ boală</i>		-exerciții de ilustrare		1
4.	<i>„Ce înseamnă să fii sănătos? Ce înseamnă să fii bolnav?,, Creșterea și dezvoltarea în perioada copilăriei - Cresc în fiecare zi</i>		exerciții-joc de descoperire a organelor de simț -descrierea unor comportamente sănătoase și a unor comportamente bolnave -enumerarea unor modalități de transmitere a unor boli		1

UNITATEA: IGIENA PERSONALĂ

Nr.ore alocate: 5

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr. ore

1.	Igiena cavității bucale – Dinții mei sunt sănătoși	2.1	- exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală	*mulaje, planșe, imagini, fișe	1
2.	Igiena mâinilor și a unghiilor – Mâinile mele sunt curate	2.	- exerciții – joc de îngrijită a fiecărei părți a corpului	*conversația, observația	1
3.	Igiena părului, igiena corpului		- exerciții de aplicare a normelor de igienă a îmbrăcămintei și încălțăminteii prin simularea unor situații	dirijată, problematizarea, studiul de caz	1
4.	Igiena îmbrăcăminții, igiena încălțăminteii		- exerciții de cunoaștere a diferitelor simptome ale bolilor		1
5.	Sunt curat, sunt sănătos!		-modalități de prevenire a îmbolnăvirilor		1

UNITATEA: ACTIVITATE ȘI ODIHNĂ

Nr.ore alocate: 3

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr.ore
1.	Programul meu zilnic	2.4	-exerciții de apreciere a timpului acordat activității fizice și odihnei	*mulaje, planșe, imagini, fișe	1
2.	Timpul liber		-prezentarea unui program zilnic	*conversația, observația	1
3.	Recapitulare Evaluare		-studierea cazurilor reale și precizarea regulilor respectate nerespectate -jocuri de rol	dirijată, problematizarea, studiul de caz	1

SEMESTRUL al II lea: 20 ORE

UNITATEA: SĂNĂTATEA ALIMENTAȚIEI

Nr. ore alocate: 10

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr.ore
1.	Tipuri de alimente – Este bine să fim sănătoși	2.1 2.6	-exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală -exerciții-joc de îngrijire a fiecărei părți a corpului	*mulaje, planșe, imagini, fișe *conversația, observația	2
2.	Calitatea alimentelor- Am grijă ce cumpăr		-exerciții de aplicare a normelor de igienă a îmbrăcă-minteii și încălță-minteii prin simularea unor situații	dirijată, problematizarea, studiul de caz	1
3.	Diversitatea alimentelor – condiție a sănătății –		-exerciții de cunoaștere a diferitelor simptome ale bolilor		1
4.	Am o alimentație sănătoasă				1
5.	Un meniu echilibrat				1

7.	Termenul de valabilitate al alimentelor		-modalități de pre-venire a îmbolnăvirilor		1
8.	Jurnal „alimentar” Codul bunelor maniere la masă Evaluare		-jocuri de rol -fișe de evaluare -exerciții-joc de îngrijire a fiecărei părți a corpului -exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală		1 2

UNITATEA: SĂNĂTATEA MENTALĂ

Nr.ore alocate: 5

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr.ore
1.	Autocunoașterea: Cine sunt eu?Cum sunt?Ce îmi place? Ce nu-mi place? –	2.2 2.5	-descrierea unor comportamente sănătoase -povestiri orale	*mulaje, planșe, imagini, fișe *conversația, observația	1
2.	Diferiți și totuși		-exerciții de comparare a situațiilor reale și cele imaginare	dirijată, problematizarea, studiul de caz	1
3.	egali				1
4.	Controlul emoțiilor: Mi-e frică!De cine? De ce?				1
5.	Drepturile mele Recapitulare Evaluare				1

UNITATEA: SĂNĂTATEA MEDIULUI

Nr.ore alocate: 5

Nr. Crt.	Detalii de conținut	Comp. specifice	Activități de învățare	Resurse	Nr.ore
1.	Avem grijă de mediul în care traim	2.6	-exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală și a vestimentației prin simularea unor situații	*mulaje, planșe, imagini, fișe *conversația, observația dirijată,	2 1
2.	Mediul poluat – dușman al sănătății		-modalități de evitare a folosirii substanțelor toxice,a accidentelor	problematizarea, studiul de caz	2
3.	Recapitulare Evaluare				

Notă! Planificarea este întocmită pentru 33 de săptămâni, conform structurii anului școlar 2021-2022.Dacă în anul școlar 2022-2023 se va reintroduce programul **Școala altfel** planificarea se va întocmi pentru 32 de săptămâni.Claselor primare vor ține cont de vacanța aferentă sfârșitului lunii octombrie.

MATEMATICA ȘI LUMEA PROIECTELOR eTwinning

Prof. Hoffmann-Bronț Viorica-Cornelia

Liceul Tehnologic Special nr.1 Oradea

Prima dată am auzit de noțiunea de eTwinning în anul 2011, când prin intermediul platformei www.iTeach.ro am făcut 2 cursuri online de Introducere în eTwinning și Proiectele internaționale eTwinning. Pentru începători aş spune că **eTwinning** este comunitatea școlilor din Europa. eTwinning oferă personalului didactic (profesori, directori, bibliotecari etc.) ce activează în școlile din țările europene participante o platformă de comunicare, colaborare, demarare proiecte și schimb de informații, pe scurt, un spațiu în care să simți că faci parte din cea mai palpitantă comunitate educațională din Europa. eTwinning a devenit parte integrantă a Erasmus+, Programul UE pentru Educație, Formare, Tineret și Sport.

Una dintre cele mai importante dimensiuni ale eTwinning este colaborarea dintre profesori, elevi, școli, părinți și autoritățile locale. În cadrul eTwinning, profesorii lucrează împreună și organizează activități pentru elevii lor. Astfel, ei au un rol activ, interacționează, analizează, iau decizii, se respectă reciproc și dobândesc competențe specifice secolului al XXI-lea. Proiectele eTwinning presupun contribuții din partea fiecărui membru al echipei.

În lumea eTwinning mereu este loc de perfecționare! eTwinning mă ajută să îmi îmbunătățesc competențele didactice, să-mi atrag elevii, să-mi autonomizez școala și să contribui la îmbunătățirea comunității prin folosirea materialele autodidactice pentru a descoperi funcțiile platformei eTwinning, și pentru verificarea competențelor cu ajutorul instrumentului de monitorizare a practicilor eTwinning, pentru a mă evalua potențialul și a profita la maxim de eTwinning. Mi-am făcut cont pe <https://live.etwinning.net/profile> în anul 2017.

Momentan lucrez la 8 proiecte deschise toate pentru elevi cu CES, din care 3 proiecte sunt axate pe matematică, jocuri matematice, matematică distractivă, rebus matematic, sarcini cu conținut matematic pentru elevi cu dizabilități mintale moderate și ușoare, cu diferite grade de dificultate, fișe de lucru și teste de logică matematică .

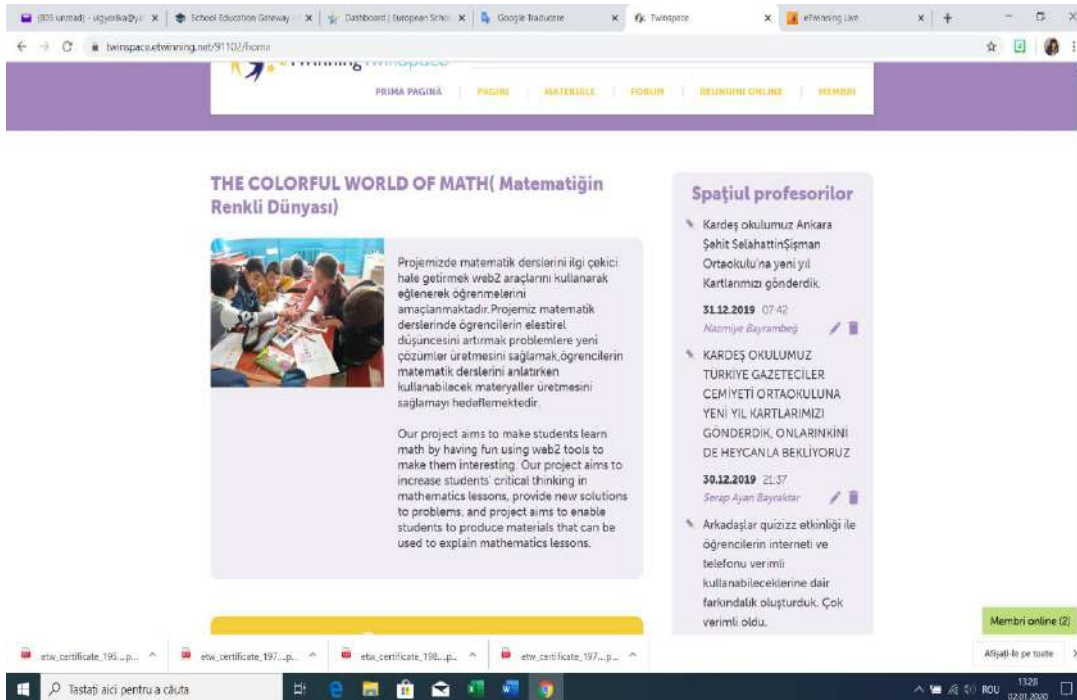
Un al patrulea proiect interdisciplinar este creat de mine în colaborare cu colegii din Italia, și se numește “Implicarea elevilor în confecționarea mijloacelor educaționale”. Proiectul inițial a fost conceput ca proiect interjudețean și zonal, fiind 4 ani la rând trecut în CAERI. Momentan este declarat proiect județean cu participare internațională la nivelul ISJ Bihor și concomitent Proiect internațional eTwinning pe platforma www.etwinning.live.

Anul trecut am lucrat la alte 8 proiecte internaționale care momentan sunt închise.

M-aș opri asupra proiectelor active, și îndeosebi la cele de matematică.

THE COLORFUL WORLD OF MATH(Matematiğin Renkli Dünyası) Proiectul constă în:

- postarea pe blog a instrucțiunilor despre jocuri și matematică, pe care le folosim în lucrul cu copiii și o galerie foto a lecțiilor cu utilizarea jocurilor și activităților de mai sus,
- folosirea (verificarea) în munca lor a jocurilor selectate și postate de alți parteneri și crearea unei galerii foto a lecțiilor efectuate
- crearea de jocuri și activități cu copiii și prezentarea lor împreună derulează un blog.

"Secretul numerelor de maestre" ... studenților li s-a trasat sarcina de a colecta informații despre istoria matematicii, povestea unor numere celebre precum:

$\pi = 3.14159 \dots$, $e \approx 2.71828 \ 18284 \ 59045 \ 23536$ - baza logaritmului natural,

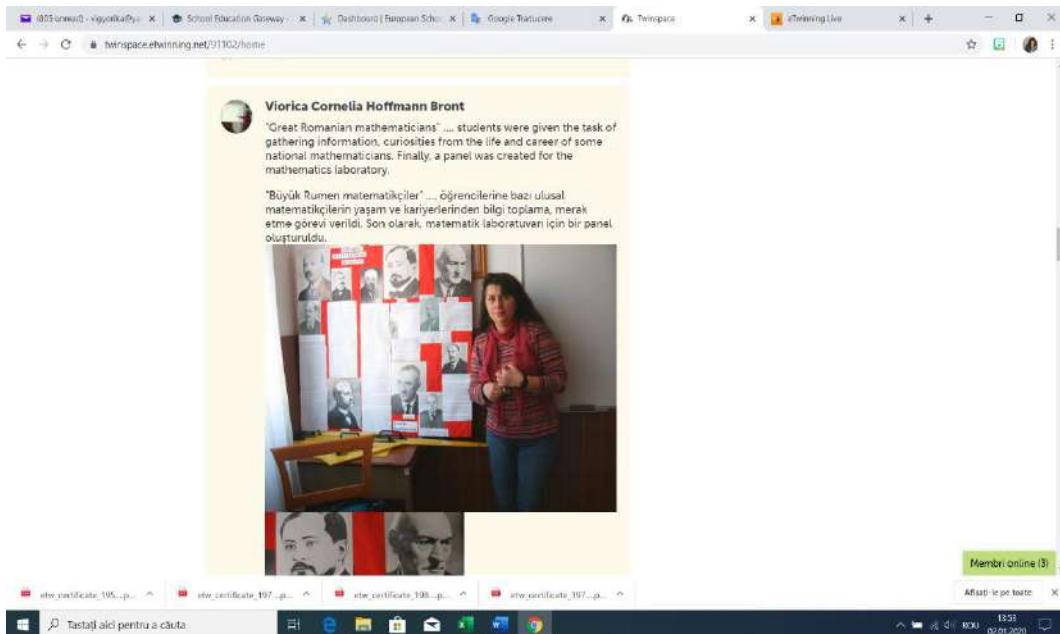
$\Phi = 1,618033 \dots$ raport, număr de aur, numărul misterios 0

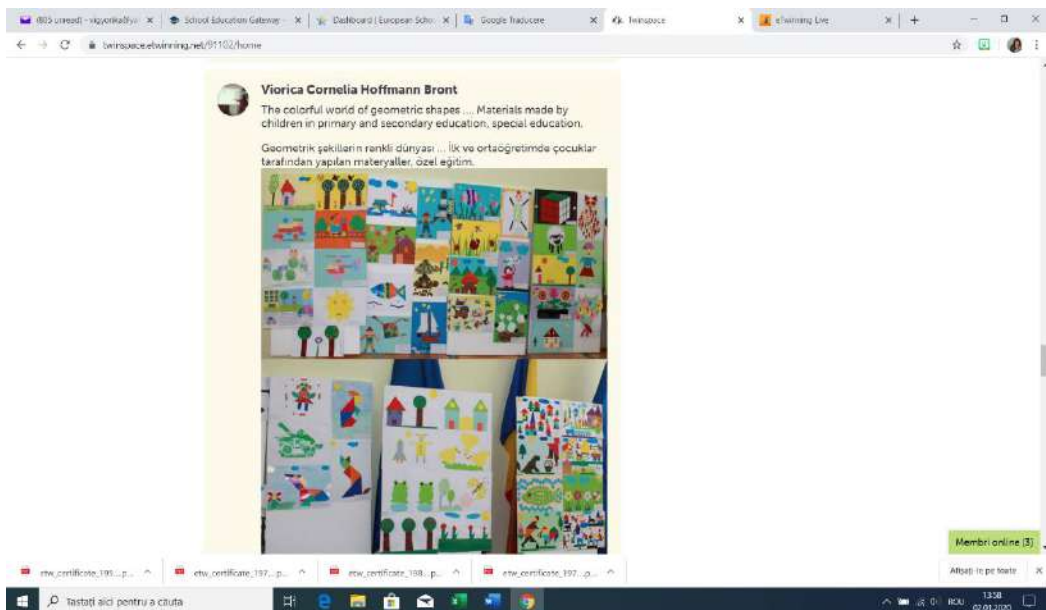

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

"Mari matematicieni Români"....elevii au primit sarcina de a aduna informații, curiozități din viața și cariera unor matematicieni naționali. În final s-a realizat un panou pentru laboratorul de matematică.

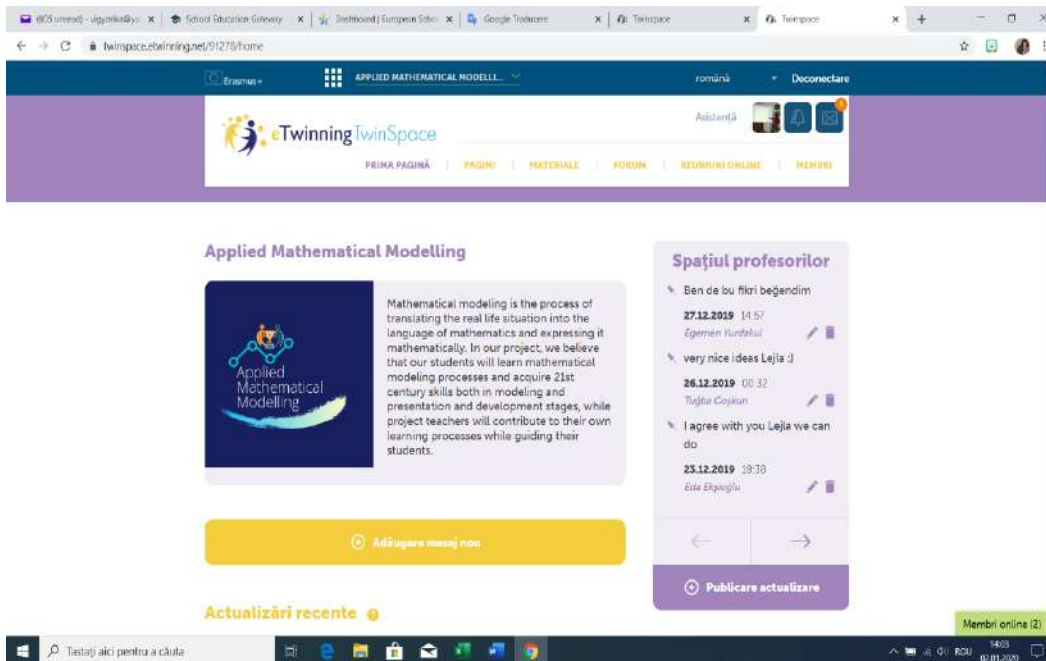

[“Lumea colorată a formelor geometrice“.... Materialele au fost realizate de copii în învățământul primar și gimnazial, învățământ special.](#)

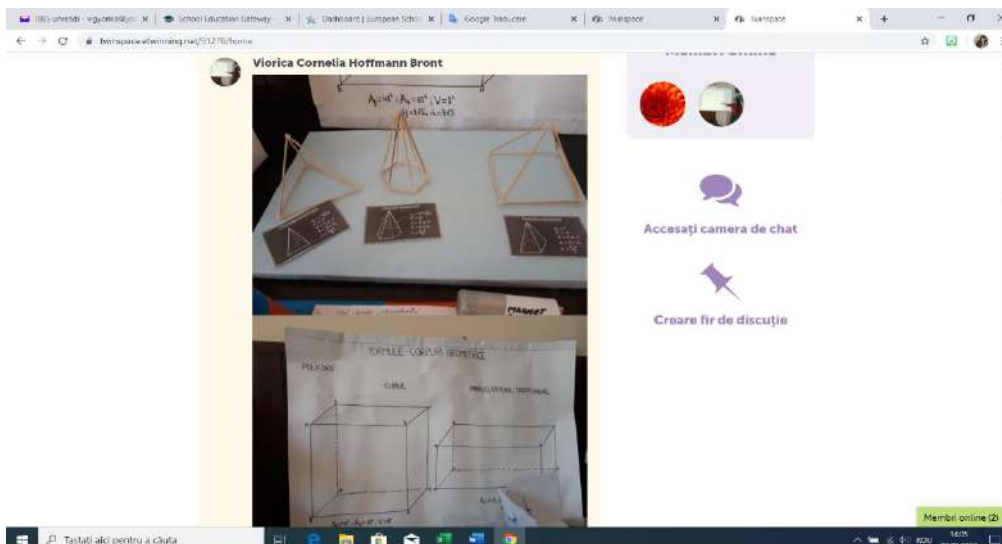

Applied Mathematical Modelling

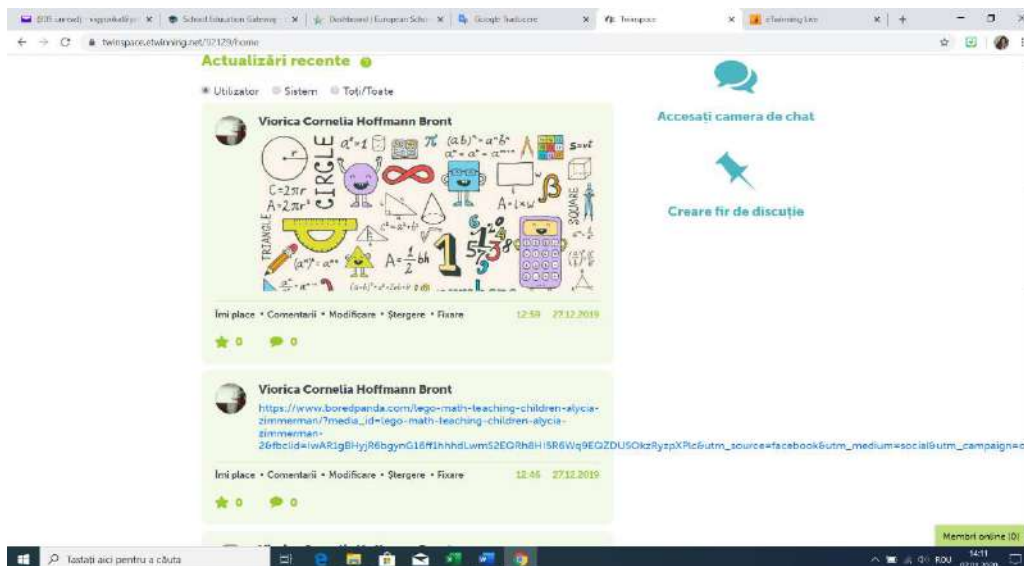
Modelarea matematică este procesul de a transpune situația vieții reale în limbajul matematicii și de a o exprima matematic. Elevii vor învăța procesele de modelare matematică și vor dobândi abilități din secolul XXI atât în etapele de modelare, cât și în prezentare și dezvoltare, în timp ce profesorii de proiect vor contribui la propriile lor procese de învățare în timp ce îi îndrumă pe elevi.

Elevii au realizat panouri, machete, corpuri, figure geometrice.

Why can't we learn both Maths and a Foreign Language at the same time? După cum știți, majoritatea studenților nu au succes în învățarea unei limbi străine și matematică. În general, dacă au succes în matematică, nu au succes într-o limbă străină și invers. Cu toate acestea, cercetările arată că punctul din creier care funcționează să învețe. o limbă străină și Matematica sunt în același loc. Deci, de ce nu pot avea studenții să aibă succes în ambii în același timp? Este vorba despre abilități personale, genetică. biologie sau doar o prejudecată? cu elevii și vreau să arăt că pot fi învățați amândoi de către studenți.

Involvement of pupils in the production of educational means/ Implicarea elevilor în confecționarea mijloacelor educaționale

Mijloacele didactice reprezintă ansamblul instrumentelor materiale, naturale, tehnice, selectate și adaptate pedagogic la nivelul metodelor și al procedeeleor de instruire pentru realizarea eficientă a sarcinilor proiectate la nivelul activității de predare-învățare-evaluare. Mijloacele didactice intervin ca instrumente subordonate acțiunii imprimată metodelor de învățământ, pe baza unui ansamblu de procedee operaționale. Modernitatea tehnică a mijloacelor didactice (televizor, video, computer etc.) creează premisa optimizării metodelor de predare-învățare-evaluare. Proiectul are ca argument implicarea elevilor în confecționarea mijloacelor educaționale, astfel elevii vor îmbina partea de teorie învățată la ore, cu punerea lor în practică. Proiectul susține astfel legătura dintre teorie și practică. Activitățile propuse pot lua forma unei evaluări de la finele unui capitol sau modul.

Proiectul susține interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea, face legătura dintre cunoștințele dobândite la mai multe discipline (matematică, fizică, chimie, biologie, geografie, informatică, desen tehnic sau artistic

Scop: Implicând elevii în confecționarea de mijloace didactice și materiale suport, elevul va fixa mai ușor noțiunile studiate la orele de curs prin: asociere, repetare, modelare, acționare, percepere, vorbire, gândire, cooperare, recunoaștere, reproducere, identificare, diferențiere. Confecționând materiale auxiliare va crește randamentul procesului instructiv educativ, elevul va reactualiza unele noțiuni deja cunoscute, va observa fenomene din natură, va modela, va examina situații, va organiza noțiuni.

Obiective:

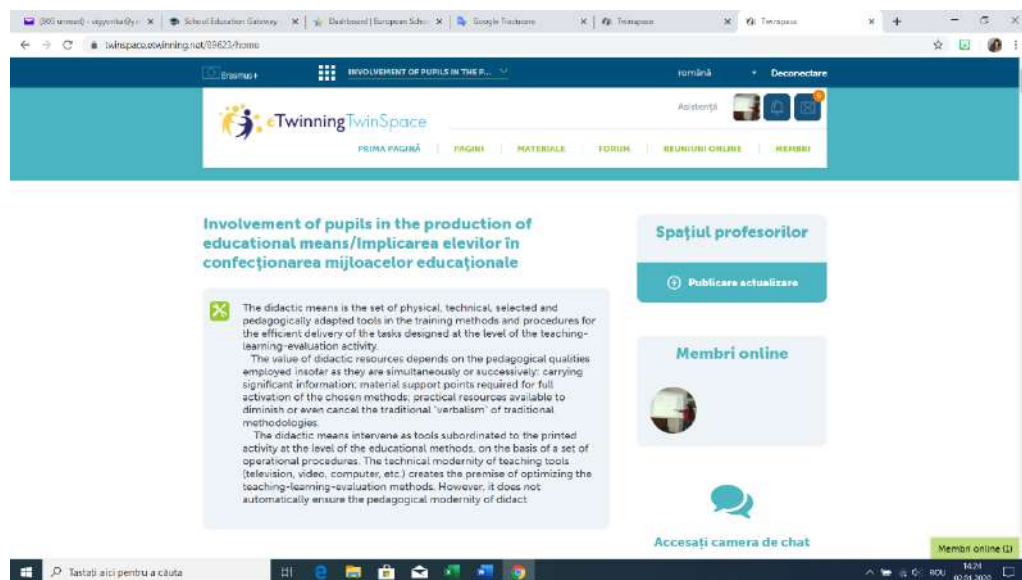
1. Confecționarea de mijloace didactice susține interdisciplinaritatea, permite valorificarea largă a informațiilor dobândite de elev la orele de curs și transformarea lor în științe cognitive. Interdisciplinaritatea implică un anumit grad de integrare între diferite domenii de cunoaștere,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

diferite abordări și utilizarea limbajului comun, permițând schimburi de ordin conceptual și metodologic.

2. Confecționarea de mijloace și materiale educaționale poate lua forma unei evaluări de la sfârșitul unui capitol sau modul studiat, astfel se va împlini teoria cu partea practică.

3. Confecționarea de instrumente auxiliare formează și dezvoltă creativitatea la elevi, spiritul de a crea ceva nou și original. Pentru stimularea creativității profesorul trebuie să acorde timp pentru gândirea creatoare, să recunoască să aprecieze public ideile, rezultatele creatoare și originale.

Proiectul a obținut certificatul de calitate național în vara anului 2020

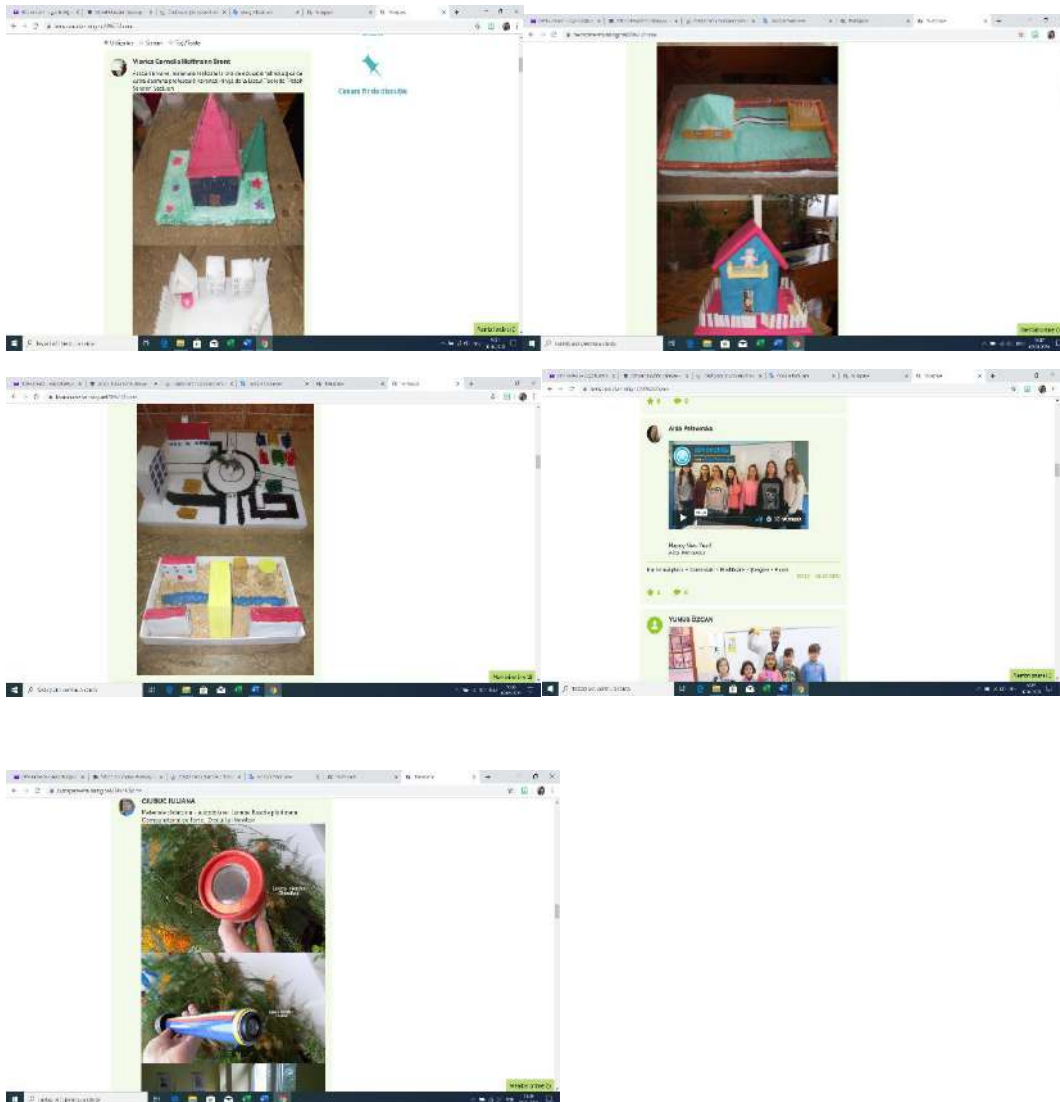
Se vor realiza panouri, planșe, colaje, modelaje, machete, ierbare, insectare sau prezentări Power-Point ale acestora, având ca temă generică implicarea elevilor în confecționarea materialelor și mijloacelor educaționale, materiale ce vin în sprijinul predării și fixării noțiunilor predate la orele de curs. Fiecare lucrare de la această secțiune va prezenta o compoziție științifică referitoare la un domeniu de activitate la alegere. În a doua etapă a proiectului se va organiza concursul propriu zis. Concursul se va organiza pe 4 secțiuni:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Matematica și științe reale,
- Om și societate,
- Limba și literatura română, limbi străine,
- Tehnologii.

Jurizarea lucrărilor va fi făcută de o comisie stabilită de organizatori și instituțiile partenere, după următoarele criterii:

- autenticitatea și originalitatea lucrărilor
- coloristica lucrării, aspectul, gradul de finisare,
- tehnica de lucru, etc.

Bibliografie

1. <https://live.etwinning.net/profile>

Metode activ-participative în activitatea educativă a elevilor cu CES

Profesia: profesor de geografie Hogeă Georgiana-Iuliana

Școala: Școala Gimnazială „Ioan Nenițescu” Tulcea

Motto: “Odată ce ai învățat să citești, vei fi liber pentru totdeauna.” (Frederick Douglas)

Școala și familia reprezintă principalii actori în viața socială și educațională al elevului de astăzi. În primul rând, familia este cea responsabilă de integrarea socială primară, iar școala se ocupă de integrarea secundară a elevului. În cadrul familiei, elevul învață primele comportamente sociale, învață să respecte reguli transmise verbal de către membrii acesteia. Cel mai important și fundamental lucru, pe care acesta îl învață, este să vorbească și să meargă, pentru că primii pași făcuți și primele cuvinte rostite se întâmplă în cadrul familiei.

Școala reprezintă a doua familie al elevului, unde acesta învață artele comunicării și ale scrierii. Școala contribuie la dezvoltarea capacității de exprimare, la educarea caracterului și la formarea personalității umane. Dacă acasă, în cadrul familiei actorii principali în educarea elevului sunt părinții, la școală actorul principal este profesorul.

Având în vedere că sistemul de învățământ se află într-o continuă schimbare din multe perspective, profesorul trebuie să-și actualizeze în permanență resursele și strategiile didactice. Profesorul contemporan trebuie să țină pasul cu evoluția sistemului și să facă față noilor schimbări, fiind o persoană flexibilă, trebuie să știe cum să abordeze diferitele situații de la clasă și să cunoască nevoile de bază ale elevului. Cea mai importantă calitate a profesorului de astăzi este să identifice elevii cu dificultăți de învățare, și să-i integreze în cadrul colectivului clasei într-un mod încât totul să pară o simplă joacă de copil.

Toți copiii au dreptul la educație, indiferent dacă învață mai repede sau mai încet, dacă sunt din mediul rural sau urban, sau dacă sunt elevi cu CES.

Pentru a atinge o rată cât mai mare de integrare a elevilor cu CES, în colectivul clasei din învățământul de masă, se recomandă să se utilizeze diverse metode pe tot parcursul procesului de predare-învățare-evaluare. Metodele reprezintă un pachet de abilități și resurse, utilizate în procesul de instruire didactică, în vederea atingerii idealului educațional. Actorul principal în gestionare și aplicarea metodelor la clasă, este profesorul. Pentru ca o metodă să fie eficientă, trebuie cunoscuți mai întâi pașii de urmat, dacă se potrivește colectivului clasei și dacă este destul de interactive încât să stârnească interesul. Din activitatea mea la catedră, în calitate de profesor al învățământului gimnazial, am observat că metodele active îndeplinesc pe deplin așteptările elevilor pe care le au de la orele de curs.

Metodele active-participative sunt instrumente pe care le folosește profesorul în antrenarea permanent al elevilor cu scopul atingerii obiectivelor propuse. Antrenarea elevilor și captarea atenției acestora reprezintă cea mai bună combinație în educarea elevilor.

Avantajele metodelor active de predare-învățare sunt:

- Se pot aplica în grupuri diferite de elevi.
- Se pune accentul pe învățarea prin cooperare și mai puțin pe competiție.
- Implică elevul în mod direct.
- Supune elevul unui soi de noi încercări unde acesta trebuie să demonstreze că poate și vrea să iasă din zona de confort.
- Stârnesc curiozitatea și dorința de a explora și observa.
- Stimulează imaginația și gândirea creative.

1. Metoda Ciorchinului: este o metodă ce încurajează elevii să gândească liber, fără bariere. Se poate utiliza în lecțiile de predare și recapitulare, unde elevii sunt invitați să stabilească conexiuni între ideile descoperite. Metoda Ciorchinului, îl implică activ pe elev în procesul de gândire și îl ajută să-și gestioneze noile informații. Stimulează gândirea practică.

Etape:

1. Se pregătește colectivul clasei, se poate lucra pe grupe sau individual.

2. Se notează în mijlocul tablei un termen nou de către profesorul clasei. Elevii își vor nota pe foile de hârtie toate indicațiile oferite de profesor.
3. Elevii sunt rugați să identifice cuvinte/idei ce au legătură cu tema propusă, și să le consemneze pe foile de lucru.
4. Termenii noi vor fi consemnați în jurul temei propuse, legăturile fiind marcate de linii de conexiune.
5. Metoda se va opri când ideile se epuizează.
6. Dacă se lucrează pe grupe, fiecare grupă nominalizează un membru care să prezinte "Ciorchinele" în fața clasei.
7. Se analizează fiecare "Ciorchine" al fiecărui grup și se stabilesc asemănări ale ideilor identificate.

Avantajele metodei sunt:

Încurajează participarea active a întregului colectiv.

- Se poate utiliza frecvent la orele de curs.
- Nu necesită mult timp pentru pregătirea și aplicarea la clasă.
- Metoda dezvoltă capacitatea de a structura informațiile.
- Lucrul în echipă elimină stresul și emoțiile.
- Permite elevului să coopereze cu ceilalți membrii ai clasei.
- Structurează informațiile principale ajutând elevul să învețe logic.
- Stimulează memoria apelând la informațiile deja studiate, dacă se aplică în cadrul lecțiilor de recapitulare.

2. Metoda Diagrama Venn: este una dintre metodele grafice care se aplică pentru a compara două evenimente, fapte, procese sau categorii. Modelul grafic este format din două cercuri ce se suprapun parțial. În spațiile libere unde nu se suprapun cele două cercuri, sunt trecute concepte ce se cunosc despre un fapt. Partea centrală liberă este destinată elevilor. Aceștia trebuie să analizeze cele două coloane cu idei și să identifice asemănări/deosebiri între ele. Ideile vor fi notate pe foile de lucru de către elevi. Metoda Diagrama Venn, se poate aplica cu ușurință la clasă, prin lucru individual sau în perechi.

Etape:

1. Se pregătește colectivul clasei, se poate lucra pe grupe sau individual.
1. Profesorul desenează cele două cercuri pe tablă, parțial suprapuse, iar elevii copiază fidel modelul grafic.
2. Profesorul notează informațiile pe coloane, în spațiile libere a celor două cercuri.
3. Elevii sunt invitați să identifice asemănările/deosebirile, notându-le în centrul schiței grafice.
4. Se prezintă rezultatul obținut în fața clasei și se analizează răspunsurile obținute.
6. Se fac observații cu privire la răspunsurile oferite și se împart aprecieri verbale colectivului.

Avantajele metodei sunt:

- Se poate lucra în perechi dar și individual.
- Metoda antrenează întregul colectiv al clasei.
- Ajută elevul să gândească și să rezolve operațiuni logice.
- Stimulează capacitatea de concentrare.
- Dezvoltă spiritul de echipă prin cooperare.
- Dezvoltă capacitatea de a înțelege relațiile dintre două concepte diferite și antrenează capacitatea de argumentare.

3. Metoda Tabelului T: tabelele reprezintă un mod grafic de a aranja date pe rânduri și coloane. Tabelele sunt variate ca tipologie, formă, mod de utilizare și flexibilitate. Elementele componente ale unui tabel sunt: titlul tabelului, capul tabelului și corpul tabelului. Scopul tabelelor este acela de a filtra și ordona informații sau date. Metoda Tabelului T: este un tabel format din două rânduri și un număr de coloane în funcție de natura temei. Tabelul reprezintă un instrument de comparare a două concepte diferite unde vor fi consemnate aspecte „Pro/Contra”, „Da/Nu”, „Avantaje/Dezavantaje”. Este o metodă ușor de manevrat la clasă și se poate lucra în perechi.

Etape:

1. Se organizează colectivul clasei.

2. Profesorul desenează pe tablă corpul de tabel format din două rânduri, iar în centru notează problema ce va fi dezbătută. Pe primul rând al capului de tabel se vor trece aspectele “Pro”, iar pe al doilea rând se vor trece aspectele “Contra”.
3. Profesorul explică procesul de completare.
4. Elevii analizează problema, comunică între ei și lansează argumentele pentru ambele situații. Argumentele vor fi notate în tabel pe tablă de către profesor.
5. După ce se notează toate argumentele și contraargumentele se analizează situația finală.

Avantajele metodei sunt:

- ✓ Dezvoltă capacitatea de a identifica aspectele pozitive și negative ale unei probleme date.
- ✓ Dezvoltă capacitatea de exprimare prin susținerea verbală, cu argumente solide, a aspectelor “Pro/Contra”.
- ✓ Antrenează activ elevul în procesul de învățare.
- ✓ Elevul are dreptul la libera opinie.
- ✓ Antrenează gândirea critică și analitică a elevului, prin hotărârea unor decizii finale luate în urma analizării problemei.

Bibliografie

1. Cristea S., *Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000.
  2. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Ediția a IV-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, 2006.
  3. Pintilie M., *Metode moderne de învățare-evaluare*, Editura Euorodidact, București, 2002.
  4. Servian Ligia, *Predarea interactivă concentrată pe elev*, Editura Educația 2000+, București, 2005.
  5. Vărășmaș Traian, „*Învățământ și/sau inclusiv*”, Editura Aramis, 2001.
- <https://online.magicsens.eu/ro/ce-inseamna-ces/>
- <https://www.creatorideeducatie.ro/concurs/bune-practici-in-educatia-incluziva-colaborarea-copil-profesor-scoala/>

STRATEGII DE PREDARE PENTRU O STARE DE BINE

**Profesor psihopedagogie specială Horeic Alexandra Iulia,
Școala Gimnazială Specială nr. 2, București
Profesor psihopedagog Cristea Mirela Daniela, Școala
Gimnazială Specială nr.2, București**

Oricărui profesor i s-a întâmplat în cariera didactică să fie în fața unei clase de elevi și să simtă că aceștia nu se concentrează, nu sunt interesați și motivați. Chiar și când am considerat că am conceput cel mai bun plan de realizare a lecției, am ajuns la concluzia că elevii pot fi dezinteresați. Ori dacă elevii nu sunt atenți, cum ar putea ei să învețe și să asimileze informațiile? Este esențial pentru un profesor să găsească calea de a menține întreaga clasă interesată și implicată, așa încât obiectivele de învățare să poată fi atinse.

Timp de câteva decenii, educatorii au încercat noi strategii de predare pentru a-și putea controla elevii și a-i face să fie încântați de învățare. În timp ce unele strategii nu reușesc, altele se dovedesc a fi foarte eficiente. Iată câteva modalități, testate de profesori, pentru a păstra interesul elevilor în clasă, astfel încât să rămână implicați în orice moment. Nu contează vârsta, copiii adoră jocurile. Ele sunt o modalitate excelentă de a păstra copiii antrenați în sarcina de lucru și lucrul acesta nu le face rău. Dimpotrivă, ei se simt bine, îi distrează și destinde, totodată. Mult timp nici măcar nu simt că învață ceva pentru că totul se întâmplă în joacă. Dacă elevii trebuie să învețe noțiuni importante pentru știință, pot juca Bingo, dacă au nevoie să-și amintească datele specifice din studiile sociale, se pot juca Memoria. Orice fel de joc ne poate ajuta să facem ora mai interesantă, precum și să îi menținem atenți pe elevi. Posibilitatea de alegere nu este atractivă doar pentru elevii mici, ci și pentru cei de la gimnaziu. Elevii de liceu vor fi la fel de fericiți atunci când vor avea ocazia să-și aleagă conținuturile și cum vor învăța aceste conținuturi. Avem posibilitatea de a crea o plajă de opțiuni pentru orice subiect sau concept. Putem crea diferite tabele de alegere, pornind de la posibilele interese ale elevului.

Totodată, începătorii pot lucra pentru rezolvarea unei sarcini, în timp ce elevii mai avansați pot lucra la alta. Nu este doar o modalitate excelentă de a diferenția învățarea, dar îi și ține pe elevi interesați și angajați în sarcină. Când creăm o conexiune reală cu ceea ce învață elevii, le va da o mai bună înțelegere a motivelor pentru care au nevoie să învețe. Dacă elevii ne întreabă în mod constant de ce au nevoie să învețe ceva și întotdeauna răspundem cu "Pentru că trebuie", ne vom pierde credibilitatea în fața lor și ei vor continua să nu fie interesați de ceea ce îi învățăm. Este de dorit să le dăm un răspuns real. Dacă ei învață matematică și vor să știe când le va folosi, le putem spune că vor avea nevoie de matematică pentru a scrie cecuri, a plăti facturi, a cumpăra alimente, pentru a-și da seama cât de mult costă lucrurile. Aceasta îi va ajuta să înțeleagă de ce trebuie să învețe ceea ce învață și care este relevanța cunoștințelor și deprinderilor pentru viitorul lor. O lecție tradițională, în care profesorul se află în fața sălii de clasă, lecturându-le sau dictându-le elevilor, în timp ce ei își iau notițe, este plictisitoare.

Dacă dorim ca elevii noștri să fie interesați de ceea ce le predăm, trebuie să facem lecția interactivă, să-i implicăm în tot ceea ce predăm. E important să încercăm metoda de învățare prin cooperare de tip Jigsaw, unde elevii lucrează împreună ca o echipă pentru a învăța și a termina o sarcină. Fiecare elev este responsabil pentru partea lui, dar ei trebuie să lucreze ca un grup pentru a-și îndeplini sarcina. Implicând elevii îi mobilizăm și îi facem interesați de conținutul pe care trebuie să-l învețe. Învățarea este cea mai distractivă atunci când nu știi la ce să te aștepți. Ea poate fi interesantă atunci când o facem un mister.

Când ne planificăm lecția, să încercăm să le oferim elevilor un nou indiciu în fiecare zi, până în ultima zi a abordării temei respective. Acesta este un mod distractiv de a face lecția misterioasă și putem constata că elevii așteaptă cu adevărat să afle despre ce vor învăța. Este bine să repetăm informațiile în clasă, dar nu ar trebui să le repetăm în același mod de fiecare dată, deoarece acestea pot deveni destul de plictisitoare pentru elevi. Data viitoare când vrem să repetăm materialul, vom

încerca să jucăm un joc, să ne asigurăm că am prezentat materialul într-un mod nou, nu în același fel în care am făcut-o prima dată când am predat aceste informații sau un material similar. Metoda 3-2-1 este o modalitate distractivă de a examina materialul și de a nu-l repeta. Pentru această activitate, elevii desenează o piramidă și notează trei lucruri pe care le-au învățat, două lucruri pe care le-au considerat interesante și o întrebare pe care încă o mai au. Este un nou mod distractiv de a trece peste materialul vechi, fără a se repeta metoda de lucru. Tehnologia este o modalitate foarte bună de a face lecțiile interesante. Copiii iubesc electronica și orice scop pentru care o folosesc este unul bun. În loc să stăm în fața clasei și să le citim sau dictăm copiilor, e indicat să folosim tabla inteligentă. În loc să facem o activitate de învățare prin cooperare doar cu elevii clasei, putem încerca să ne conectăm la o altă clasă, prin videoconferință, pentru a face lucruri interesante cu grupul largit. Dacă utilizăm tehnologia în orice fel, putem constata că nivelul de interes crește în mod spectaculos în clasă. A fi un profesor eficient este un lucru important, dar nu înseamnă că trebuie să o considerăm ca pe ceva exclusiv serios.

Dacă încercăm să devenim mai puțin încordați și să recunoaștem că elevii pot avea interese diferite sau stiluri de învățare diferite față de noi, este un pas important. Este mai bine să râdem în situații dificile, să ne distrăm când ele apar, decât să le privim ca pe niște impedimente. S-ar putea chiar să aflăm că elevii vor fi și mai interesați când suntem puțin mai relaxați. Lecțiile "flipped" au câștigat deja credibilitate, deoarece termenul a intrat în lumea educației încă din 2012. Ideea că studenții pot învăța noi informații la domiciliu, apoi să vină la școală și să folosească orele de la clasă pentru activități de gândire critică și pentru a consolida cunoștințele, este o tendință nouă în educație. Astăzi, destui profesori folosesc această strategie, constatând că rezultatele sunt uimitoare. Elevii sunt astfel capabili să lucreze în propriul ritm (ceea ce este excelent pentru învățarea diferențiată) și să se angajeze cu colegii lor într-un mod mai interactiv și mai semnificativ, atunci când se află în clasă. Planurile de lecție nu trebuie să fie realizate în aceeași manieră de lucru veche sau să fie puse la diposiție de altcineva. Ele nu ar trebui să aibă o structură în care elevii sunt stimulați doar să își ia notițe din când în când. Încercând să gândim mai larg și să facem ceva care este complet nonconformist, elevii se vor bucura cu siguranță și se vor implica cu mai mult interes. Invitând pe cineva în calitate de vorbitor, mergând într-o excursie, făcând lecțiile în aer liber sau încercând oricând ceva nou și diferit, există o șansă mai mare ca elevii să răspundă cu încântare, fără să îl respingă.

O altă soluție ar fi să încercăm să colaborăm cu un alt profesor sau să invităm elevii într-o excursie virtuală. Învățarea nu trebuie să fie plictisitoare pentru a fi eficientă. Elevii vor găsi mai interesant să învețe atunci când conținuturile le sunt prezentate într-o varietate de moduri. Dacă profesorii nu sunt entuziasmați de ceea ce predau, cum vor fi elevii? E necesar să lăsăm deoparte atitudinea de blazare și să interacționăm cu clasa. Să le arătăm elevilor cât de interesantă și de distractivă poate fi învățarea. Odată ce elevii văd că suntem încântați să îi învățăm și că suntem preocupați de ceea ce le transmitem, atunci și ei vor fi încântați să învețe. Dacă stăm toată ziua la catedră, este mai posibil să obosim și să ne plictisim și este mai puțin probabil să participăm la discuții în clasă. Încercăm să folosim pauzele de la activitate pentru a marca diferite momente ale orei sau zilei și pentru a ne pune elevii în mișcare. Putem scrie diferite activități de un minut pe post-it-uri și la câteva ore să alegem o activitate pe care elevii să o îndeplinească. Iată câteva idei de activități de un minut: "Petrecerea dansantă"; "Schimbă locurile!"; "Păpușile săltărețe", "Alfabetul prin limbajul semnelor", "Faceți după mine!". Howard Gardner este cunoscut pentru Teoria inteligențelor multiple. El spune că fiecare copil învață diferit, având un stil de învățare propriu. Aceste stiluri la care se referă pot îmbunătăți performanța elevilor și participarea la curs.

Dacă utilizăm teoria inteligențelor multiple aflăm care este stilul de învățare al fiecărui elev. Acest lucru ne va ajuta să planificăm lecții și activități care vor motiva fiecare elev și, în consecință, vom avea elevi care doresc să participe la discuțiile și activitățile din clasă.

BIBLIOGRAFIE:

Cucoș C. Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002

Vrăsmaș E. Introducere în educația cerințelor speciale, Editura Credits, București 2004

Vrăsmaș T. , Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București, 2004

Procedee de obținere a progresului în educarea elevilor cu CES

Prof. Iacob Meda Elena, Ionică Claudia, Liceul Teoretic Bechet, jud. Dolj

În practica instructiv-educativă am întâlnit numeroase cazuri de elevi deficienți care au fost integrați în clase de elevi fără deficiențe și au avut evoluții spectaculoase. În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Au fost toleranți unii cu alții, au luat decizii prin consultarea între ei, și-au exprimat opinii realizând o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelurilor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progress școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** – această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personal pe care o au.

2) **Știu-Vreau să știu - Am învățat** este o metodă des întâlnită. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

- se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
- se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
- pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
- activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și deschis. Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.

5) **Gândiți – lucrați în perechi, comunicați** presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:

- fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
- cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unui comun;
- profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord. Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.

6) **Metoda R.A.I. „Răspunde - Aruncă- Interoghează”** este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului

printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștințele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare. Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ. Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă. Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții. O altă direcție spre obținerea progresului școlar al copiilor cu CES este și terapia ocupațională care se constituie într-o disciplină care valorifică informații din domeniile anatomiei, fiziologiei, pedagogiei, psihologiei, sociologiei, antropologiei, științe care studiază comportamentul uman, realizând o sinteză informațională între cunoștințele provenite din diverse științe particulare. Emil Verza arată că terapiile ocupaționale sunt de mai multe feluri, dar pentru persoanele cu deficiențe cele mai semnificative se referă la ludoterapie, muzicoterapie, terapia prin dans și ergoterapia.

Copiii le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției. Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă. Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Pentru optimizarea intervențiilor la elevii cu dizabilități, nu trebuie neglijată nici utilitatea mijloacelor și materialelor didactice variate și personalizate. Totodată, un rol important în recuperarea și integrarea acestor elevi îl au și activitățile de terapie educațională (terapia ocupațională, meloterapia, dezvoltarea autonomiei personale, ludoterapia), scopul fiind acela de a forma deprinderi de viață cotidiană (asigurarea îngrijirii propriului corp și a locuinței, folosirea serviciilor din comunitate) cultivare a capacităților și aptitudinilor pentru muncă (elevii cu dizabilități pot fi învățați să realizeze diverse activități productive care îl pot ajuta ulterior în găsirea unui loc de muncă specific) și educarea abilităților pentru petrecerea timpului liber.

Întotdeauna încerc să găsesc cele mai potrivite căi prin care să îmi însoțesc elevii către cunoaștere și integrare. Nu este simplu, dar cu dăruire, imaginație și multă răbdare se pot crea strategii eficiente care să îi sprijine în acest sens. Având ca reper lucrări de specialitate cu informații despre elemente de pedagogie și specificul dezvoltării psihoindividuale ale unui copil cu deficiențe, am realizat programe de intervenție și activități de învățare adecvate nevoilor fiecăruia. Nu folosesc ca pe o “rețetă” metodele și procedeele didactice despre care am citit, ci le adaptez contextului. Am observat că scenariile didactice care cuprind metode și tehnici interactive sunt eficiente, mai ales în cazul elevilor cu CES care sunt integrați în școlile de masă alături de colegi cu o dezvoltare tipică deoarece încurajează socializarea, spiritual de toleranță și suport.

Bibliografie/webografie

- 1.Alois, Gherguț, 2016, Educația incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
- 2.Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
- 3.Oprea Crenguta, 2006, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică.
- 4.<https://edict.ro>

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIV

Profesor itinerant, ILIE IRINA ANNE MARIE
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ TÂRGOVIȘTE

Unitatea școlară: **Școala Gimnazială Specială Târgoviște/ Școala Gimnazială "Coresi" Târgoviște**

Profesor itinerant: **ILIE IRINA-ANNE-MARIE**

Disciplina: **Matematică și explorarea mediului**

Unitatea de învățare: **Elemente de geometrie**

Tema lecției: **Figuri geometrice – pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc**

Tipul lecției: **de fixare și sistematizare a cunoștințelor**

Clasa: **I**

Mediul de instruire: **online, sincron, platforma Teams**

SCOPUL LECȚIEI:

- + Formarea și dezvoltarea competențelor matematice;
- + Diminuarea dificultăților de învățare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

2.2. Recunoașterea unor figuri și corpuri geometrice în mediul apropiat și în reprezentări plane accesibile (incluzând desene, reproduceri de artă, reprezentări schematice).

4. Obiectivele operaționale:

+ cognitive:

- O1. Să recunoască figurile geometrice (pătrat, dreptunghi, cerc, triunghi);
- O2. Să descrie figurile geometrice (pătrat, dreptunghi, cerc, triunghi);
- O3. Să asocieze obiectele din mediul înconjurător cu formele plane învățate;
- O4. Să precizeze numărul figurilor geometrice dintr-o imagine.

+ psiho-motorii:

- 1. să asambleze piesele unui puzzle pentru a reconstrui figurile geometrice;
- 2. să deseneze figurile geometrice (pătrat, dreptunghi, cerc, triunghi);
- 3. să adopte o poziție adecvată a corpului pe parcursul desfășurării lecției.

+ afectiv-atitude:

- 1. să manifeste atitudine pozitivă, interes pentru lecție;
- 2. să participe activ la desfășurarea orei.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

- **Metode și procedee:** conversația, explicația, exercițiul, exercițiul psihomotric, observația sistematică, instruirea asistată de calculator.
- **Mijloace didactice:** caiete, laptop/tabletă, platforma Teams, aplicațiile: [www.wordwall](http://www.wordwall.net) , www.LearningApps , www.jigsawplanet, www.kahoot.
- **Resurse TIC:** <https://learningapps.org/watch?v=pqvpvh4c521>, <https://learningapps.org/display?v=p75tsav8k21>, <https://wordwall.net/ro/resource/2720333/matematica/figuri-geometrice>
- **Metode și forme de evaluare:** evaluarea orală, evaluarea online: <https://create.kahoot.it/details/6d0104a8-9214-413e-9bd9-e1e0bbb73247>, conversația catehetică , autoevaluarea
- **Forme de organizare :** frontală, individuală

STRATEGIA TERAPEUTICĂ:

- valorificarea experienței elevului,

- acordarea de sprijin/îndrumare diferențiată,
- încurajarea autoaprecierii, în vederea creșterii stimei de sine.

RESURSE: UMANE: 1 elev cu CES

SPAȚIALE: platforma Teams

TEMPORALE: 40 de minute

BIBLIOGRAFICE:

1. *Programa școlară pentru disciplina Matematică și explorarea mediului* (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a), aprobată prin ordinul ministrului Nr. 3418/19.03.2013;

2. Ghidul învățătorului – Comunicare în limba română și Matematică și explorarea mediului, Clasa a II-a, Ed. Intuitext, 2014.

3. Adaptare curriculară la *Matematică și explorarea mediului, clasa I*

4. Manuale digitale: http://manuale.intuitext.ro/manuale-digitale/MEM_ClasaI_vol1/index.html#

5. RED: <https://wordwall.net/ro/resource/2720333/matematica/figuri-geometrice>,

VI. DESFĂȘURAREA LECȚIEI:

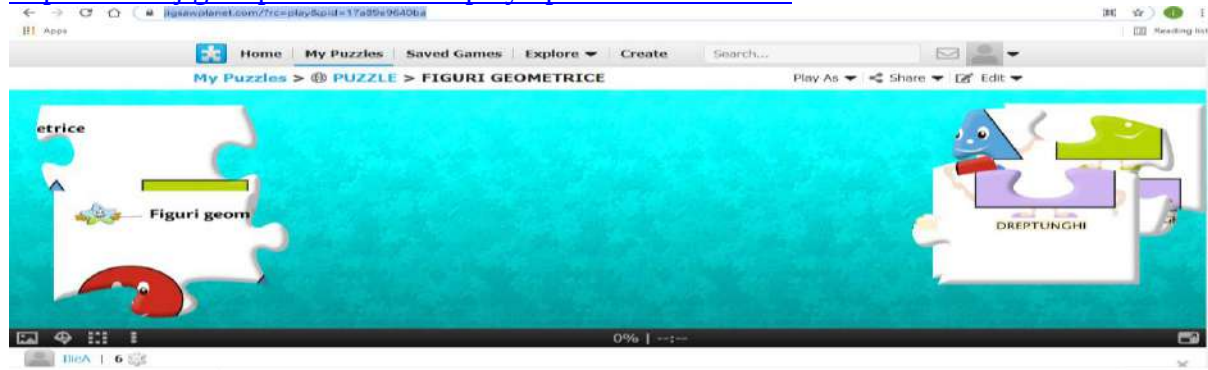
Etapale activității/ timp	Obiective	Etapale de instruire		Strategii didactice		Forme de organizare	Evaluare
		Activitatea cadrului didactic	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice		
1. Moment organizat oric 1 min		Salutul Se asigură condițiile necesare optimei desfășurări a lecției.	Își deschide camera și microfonul.	conversația	Activitate desfășurată sincron folosind aplicația Microsoft Teams	frontală	
2. Captare a atenției 3 min	OP1	Se solicită asamblarea unui puzzle, partajând ecranul, utilizând https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=17a89e9640ba Anexa 1	Eleva rezolvă puzzle-ul, partajând ecranul. Recunoaște figurile geometrice.	Conversația Învățarea prin descoperire Exercițiul psihomotoric Instruirea asistată de calculator	Aplicația www.jigsawplanet.com	Frontală Individuală	Evaluare orală, evaluare psihomotrică

3. Anunțarea temei 1 min		Astăzi ne vom juca și vom rezolva exerciții utilizând formele / figurile geometrice.	Eleva ascultă cu atenție.	Conversația		Frontală	
4. Dirijarea învățării 15 min	OP2 OC1 OC2	Se prezintă filmulețul cu descrierea figurilor geometrice de la pagina 28 http://manuale.intuitext.ro/manuale-digitale/MEM_ClasaI_vol1/index.html Se solicită desenarea figurilor prezentate, în caiet. Voi solicita elevilor să dea exemple sau să aducă obiecte din camera lor care au formă de pătrat, triunghi, cerc, dreptunghi. Se transmite linkul cu următorul exercițiu: https://learningapps.org/watch?v=pqvp4c521 Anexa 2	Urmărește filmul și desenează figurile geometrice solicitate. Sortează obiectele în funcție de forma geometrică, partajând ecranul	Conversația Exercițiul Observația sistematică Conversația Exercițiul psihomotoric Instruirea asistată de calculator	Manualul digital http://manuale.intuitext.ro/manuale-digitale/MEM_ClasaI_vol1 Caietul Aplicația www.learningapps	Fron tală Indiv idual ă Fron tală indiv idual ă	Eval uarea orală
5. Asigurarea retenției și transferului 10 min	OC3 OC4	Se prezintă exercițiul joc, ce vizează identificarea numărului de figuri geometrice dintr-o imagine. https://learningapps.org/display?v=p75tsav8k21 Anexa 3 Se solicită rezolvarea cu atenție și rapiditate a exercițiului "Adevărat sau fals" https://wordwall.net/ro/resource/2720333/matematika/figuri-geometrice Anexa 4	Rezolvă sarcina dată, partajând ecranul. Identifică și numără figurile geometrice solicitate.	Observația sistematică Conversația Învățarea prin descoperire Instruirea asistată de calculator	Aplicația www.learningapps	Fron tală indiv idual ă	Eval uarea orală

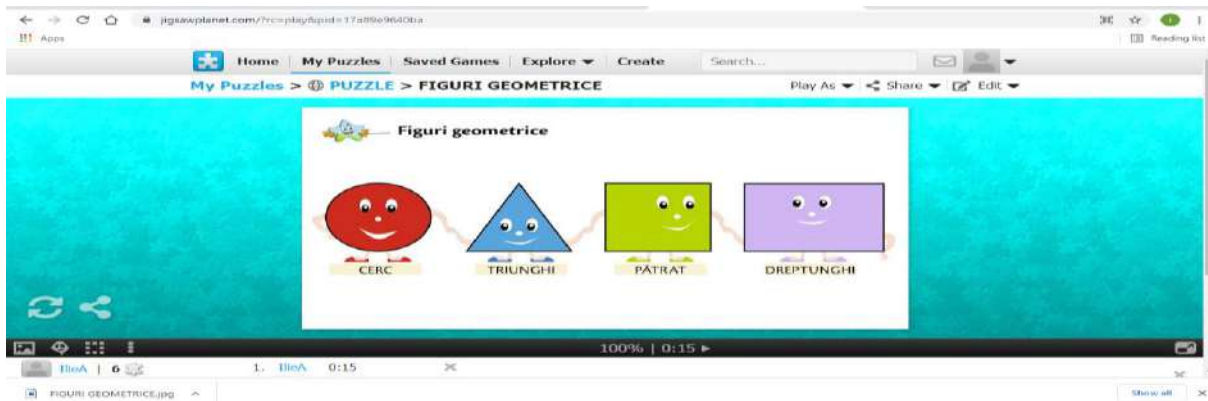
6. Evaluarea 8 min	OC1 OC2	Se solicită conectarea și rezolvarea sarcinilor din jocul KAHOOT https://create.kahoot.it/details/6d0104a8-9214-413e-9bd9-e1e0bbb73247 Anexa 5 Se evaluează răspunsurile cu ajutorul aplicației punctajul acordat. Cu ajutorul foarfecei, se vor decupa forme geometrice plane pentru a alcătui o casă(dacă timpul permite).	Rezolvă sarcina dată. Decupează forme geometrice și construiește o casă, în mod creativ. Postează fotografia colajului realizat pe platforma Teams.	Observația sistematică Conversația catehetică Exercițiul Instruirea asistată de calculator	Aplicația www.kahoot	individuală	Evaluarea online
7.Concluzii și aprecieri		Se fac aprecieri asupra modului de participare la activitate și asupra felului cum a rezolvat exercițiile date. Se oferă stimulente virtuale. 	Participă la evaluarea activității, autoevaluându-se.	Conversația		frontală	Autoevaluarea

Anexa 1

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=17a89e9640ba>

Anexa 2

<https://learningapps.org/watch?v=pqvpvh4c521>

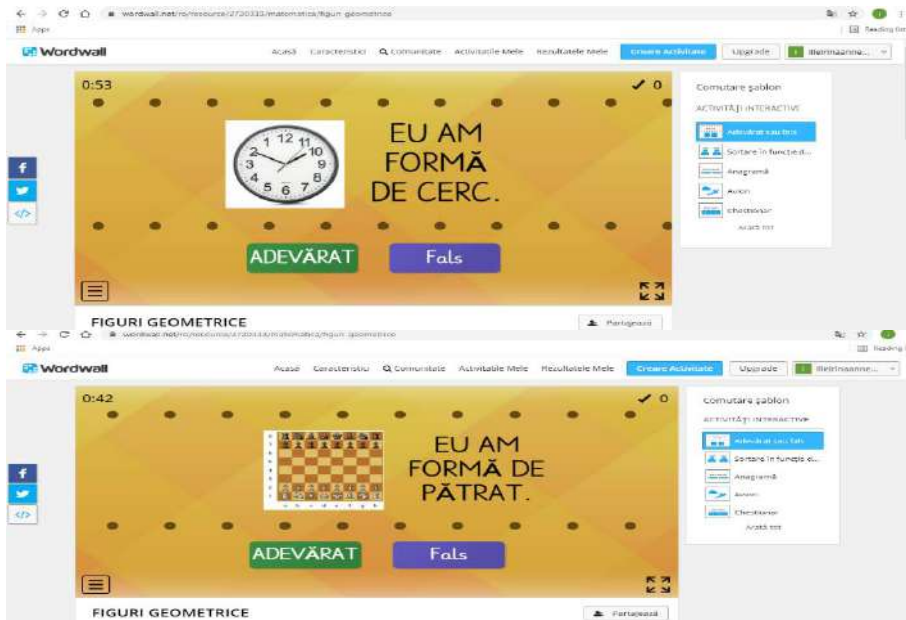
Anexa 3

<https://learningapps.org/display?v=p75tsav8k21>

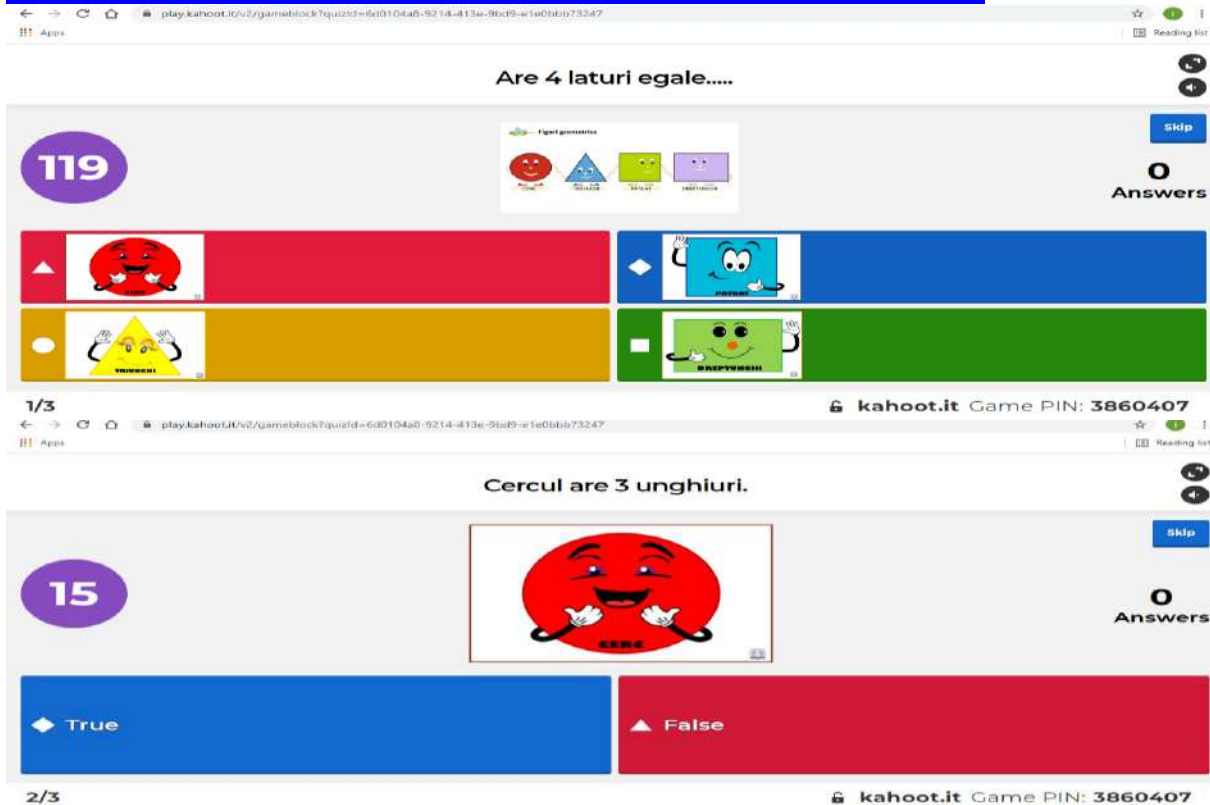
Anexa 4

<https://wordwall.net/ro/resource/2720333/matematica/figuri-geometrice>

Anexa 5

<https://create.kahoot.it/details/6d0104a8-9214-413e-9bd9-e1e0bbb73247>

COPIII CU C.E.S. ȘI INTEGRAREA LOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Ioana Ionica
Prof. Alexe Claudia
Școala Gimnazială nr 142, București

Oricine, indiferent de deficiența sa sau de dificultățile pe care le întâmpină în învățare, trebuie tratat ca un membru al societății, iar diversele servicii speciale de care are nevoie, trebuie furnizate în cadrul serviciilor sociale, educaționale, medicale și celelalte servicii puse la dispoziția tuturor membrilor societății și înseamnă **incluziune**.

„Școlile trebuie să primească toți copii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Declarația de la Salamanca - Spania, 1994

Copii cu cerințe educative speciale/cu risc sporit de vulnerabilitate:

- copiii migranților și rămași fără îngrijire părintească;
- copiii din familii numeroase și/sau monoparentale;
- copiii din familii cu nivel de trai scăzut;
- copiii care au fost/sunt supuși abuzurilor și exploatării;
- copiii cu dizabilități;
- copiii contaminați sau care trăiesc în familii afectate de HIV/SIDA;
- copiii cu comportament deviant și/sau în conflict cu legea.

Educația incluzivă:

- susține și confirmă că **toți copiii pot învăța** și au nevoie de o formă de sprijin pentru învățare;
- urmărește să **identifice și să minimizeze barierele învățării**;
- este **mai cuprinzătoare** decât educația formală obișnuită cuprinzând: educația pentru familie, pentru comunitate, alte oportunități de educație în afara școlii;
- presupune **schimbare de atitudini, comportamente, curriculum**, care să satisfacă diversitatea copiilor, inclusiv a celor cu c.e.s;
- este un **proces dinamic**, care se dezvoltă continuu în funcție de cultură și context;
- este **parte a strategiei** de dezvoltare a unei societăți incluzive. (Vaida, T.)

Cum se realizează educația incluzivă?

- **Existența și aplicarea principiilor incluziunii:** principiul drepturilor egale, principiul nondiscriminării, principiul egalizării șanselor în educație, principiul centrării pe copil, principiul intervenției timpurii, principiul educației de bază pentru toți copiii, principiul asigurării serviciilor de sprijin, principiul cooperării și parteneriatului.
- **Punerea în aplicare a unei pedagogii incluzive**, o pedagogie a diversității, care conține în esența ei atributele de a fi: pedocentristă, progresistă, personalizată, optimistă, socială, o pedagogie a iubirii.
- **Elaborarea unui curriculum „incluziv”**, care să se definească prin flexibilitate și diversitate: curriculum-ul adaptat la nevoile copilului; diversitatea situațiilor de învățare și a materialelor suportive; metodologie didactică diversificată, interactivă, adecvată stilurilor și tipurilor de învățare diferite ale elevilor; diversitate în evaluare: forme, metode, instrumente.
- **Crearea și funcționarea unui sistem de servicii de sprijin** la toate nivelurile învățământului: asistență psiho-pedagogică (psiholog, logoped), asistență socială, medicală, sprijin în învățare (învățător/profesor de sprijin).

Forme ale integrării copiilor cu c.e.s. în școala românească

1. **Cooperarea școlii obișnuite cu școala specială:** prima coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă.
2. **Organizarea unei clase speciale în școala obișnuită:** copiii deficienți sunt integrați în școli de masă unde să intre în relație cu elevii obișnuiți, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și al specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii.
3. **Amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă:** profesorul care se ocupă cu elevii deficienți este profesorul de sprijin care desfașoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.
4. **Modelul itinerant** favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școală și sprijiniți de un profesor itinerant (specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență); ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.
5. **Modelul comun** este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

Aspecte importante ale procesului de integrare a copiilor cu c.e.s.

- **Depistarea copiilor cu c.e.s.**

Exemple de caracteristici generale ale copiilor cu c.e.s.:

- hiperactivitate;
- slabă capacitate de a fi atent;
- orientare confuză în spațiu și timp;
- incapacitatea de a urmări instrucțiuni orale;
- poftă necontrolată de dulce/hipoglicemie;
- este ambidextru (după vârsta de 8 ani);
- inversează literele sau cuvintele;
- face frecvent greșeli de ortografie;
- prinde greu o minge și o lovește greu cu piciorul;
- nu poate sări coarda;
- dificultăți la încheierea nasturilor, la legarea șireturilor;
- mod defectuos de a ține creionul în mână;
- caligrafie mediocră;
- incapacitate de a sări;
- stângăcie;
- ezitări la coborârea scărilor;
- dificultăți de sta într-un picior.

- **Documente necesare**

- 1) **Certificatul de expertiză și orientare școlară și profesională**

Familia trebuie să depună la Direcția Județeană de Asistență Socială și Protecția copilului o cerere prin care solicită evaluarea copilului în cadrul Serviciului de Evaluare Complexă de către Comisia de Protecție a Copilului. Aici i se vor solicita familiei unele investigații medicale având drept subiect copilul. Dovezile investigațiilor medicale vor face parte din dosarul pe care familia îl

va întocmi pentru Comisia de Evaluare care le va lua în considerare în demersul de diagnosticare și orientare a copilului.

Acest document este absolut necesar pentru a se putea solicita serviciile unui profesor de sprijin pentru copilul în cauză.

2) Planul de servicii personalizate (PSP)

PSP conține informații biografice, tipuri de servicii (educaționale, sociale, medicale, psihologice etc.) de care va beneficia copilul, competențe, niveluri și dificultăți de realizare, scopuri și obiective ale învățării, aspecte de parteneriat cu părinții copilului, alți specialiști, comunitatea locală etc.

3) Planul de intervenție personalizat (PIP)

În PIP se prevăd conținuturile, metodologiile de lucru, criteriile minimale de apreciere a progresului, a modalităților și instrumentelor de evaluare.

4) Derularea planului de intervenție

Se precizează domeniul și scopul programului de intervenție, parametrul urmărit/ tema/ unitatea de învățare, obiectivele, secvențele educative/ activitățile de învățare, perioada de timp, metode și mijloace didactice, metode și instrumente de evaluare.

5) Programul de înregistrare al copiilor cu CES, prin realizarea unei baze de date specifice la nivelul școlii

În cazul în care familia nu cooperează în vederea evaluării copilului cu c.e.s., școala poate cere o evaluare a Comisiei Interne de Evaluare Continuă din cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă. Această comisie face o evaluare doar la nivel educațional și nu eliberează Certificate de expertiză și orientare școlară / profesională. În baza acestei evaluări școala poate întocmi și aplica un plan de intervenție personalizată în cazul copilului evaluat.

• Proiectarea curriculară în cazul copiilor cu c.e.s.

Există 6 principii ale proiectării curriculare în cazul copiilor cu c.e.s.:

- accent pe ideile fundamentale;
- utilizarea unor strategii didactice de bază;
- asigurarea de suport intermediar în realizarea oricăror acțiuni;
- integrarea strategică a cunoștințelor;
- recapitularea obiectivă a acestora;
- asigurarea unui fond primar de cunoștințe.

Această proiectare se face de către profesorul de sprijin în colaborare cu celelalte cadre didactice care predau la clasă, urmărindu-se formarea competențelor de bază de citit, scris, socotit, prin: recapitulare, conversație, lucru în grup și utilizarea de material intuitiv.

În cazul în care numărul copiilor cu c.e.s. reprezintă 10-15% din numărul elevilor clasei, atunci predarea se va realiza în parteneriat: învățător/profesor de specialitate și profesor de sprijin.

Profesorul de sprijin poate desfășura și activități individuale cu elevul în afara clasei de elevi de 2-3 ori pe săptămână sau în afara orelor de curs. Ultimele două modalități sunt mai des utilizate, în detrimentul primei care este, de fapt, cea mai eficientă. Celelalte presupun excluderea copilului cu c.e.s. din grupul clasei și astfel principalul obiectiv al recuperării și ameliorării acestor copii, acela de a socializa, este eliminat. Ceea ce se urmărește nu este neapărat progresul intelectual al copilului cu c.e.s., cât progresul la nivel social și aptitudinal al acestuia.

În cazul în care într-o clasă există un copil cu c.e.s., în funcție de nivelul deficiențelor diagnosticate, se va diminua efectivul maxim al clasei cu 1-2 elevi.

• Îndatoririle părinților copilului cu c.e.s.:

- 6) să faciliteze evaluarea și diagnosticarea precoce a copiilor în vederea intervenției timpurii;
- 7) să colaboreze cu școala în vederea integrării cu success a copiilor în activitatea școlară:
  1. schimb permanent de informații între școală și familie;
  2. sprijin reciproc în elaborarea PSP și PIP;
  3. participarea la activități de consiliere a părinților;
  4. implicarea în organizarea unor activități extracurriculare;
- 8) să acorde ajutor copiilor în pregătirea temelor;

- 9) să se implice în organizarea timpului liber al copiilor, implicându-I în activități în aer liber, activități sportive etc.

Bibliografie:

- Asociația RENINCO România – „Ghid de predare-învățre pentru copiii cu cerințe educative speciale”, <http://profesoriitineranti.files.wordpress.com/2013/01/ghid.pdf>
- Coord. Horga, I., Jigău, M. – „Situția copiilor cu cerințe educative speciale incluși în învățământul de masă”, Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, București, 2009, www.unicef.ro
- Coord. din partea UNICEF Moldova Tomșa, S. și colab. – „Înțelege-mă, ascultă-mă... Ghid pentru specialiștii din domeniul îngrijirii și protecției copilului” în cadrul proiectului „Consolidarea sistemului local de referire și dezvoltarea unui sistem integrat de servicii sociale”, implementat de Asociația SOMATO, în parteneriat cu Primăria Bălți și Institutul de Reforme Penale, cu suportul financiar al Reprezentanței UNICEF în Republica Moldova, Bălți, 2011
- www.copil-speranta.ro

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Profesor învățământ preșcolar ION GABRIELA SANDA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3, Tulcea

„Fiecare copil pe care îl instruiți este un OM dăruit societății” (Nicolae Iorga)

Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa afirmată de N. Iorga “Fiecare copil pe care îl instruiți este un om dăruit societății”, astfel spus fiecare copil este capabil să realizeze ceva bun.

Grădinița oferă sprijin tuturor copiilor, constituindu-se într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la distrugerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități. Astfel, grădinița incluzivă devine o instituție deschisă tuturor, o grădiniță prietenoasă, flexibilă, care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv.

Educația incluzivă pornește de la următoarele ipoteze validate de argumentele legislației, cercetărilor și practicii internaționale: fiecare copil are trăsături, particularități și ritmuri unice de învățare și dezvoltare; fiecare copil, indiferent de ritmul și modul lui de învățare și dezvoltare, este important și valoros pentru educație; orice copil poate învăța și se poate dezvolta sub influența factorilor educaționali adecvați.

Educația integrată se referă la integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă, pentru a le oferi acestora un climat favorabil unei dezvoltări armonioase și echilibrate.

De asemenea, educația integrată, urmărește o cât mai mare apropiere a acestor copii de cei normali, prin dezvoltarea capacităților fizice și psihice, prin implementarea unor programe cu caracter recuperator, dar și stimularea potențialului restant care să permită dezvoltarea compensatorie a unor funcții care să suplinească pe cele absente sau insuficient dezvoltate. De aceea, este necesar a se realiza un climat afectiv propice în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special.

Copiii cu CES, trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat propriilor nevoi. Integrarea acestor copii trebuie să urmărească valorificarea potențialului subiectului deficient și să se creeze oportunități care să permită însușirea de abilități propice integrării eficiente în comunitatea de masă.

Fiecare copil este diferit, prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în aceleași timp și anumite necesități, particulare, specifice, individualizate.

Parteneriatul cu părinții copiilor cu dizabilități și consilierea acestora ajută la reducerea stresului pe care îl resimt familiile și micșorează riscul ca părinții să-și manifeste frustrările asupra copiilor lor. Părinții trebuie încurajați în ceea ce privește evoluția copilului.

Copiii cu CES au nevoie de atenție specială și necesită sprijin pe parcursul dezvoltării lor, altfel spus, grădinița este primul mediu de socializare care oferă un curriculum flexibil și totodată deschis nevoilor copiilor.

Bibliografie:

1. Alois Ghergut, 2006, *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iasi;
2. Cretu Carmen, 1999, *Curriculum diferentiat și personalizat*, Editura Polirom, Iasi;
3. Sorin Cristea, Ion Albușescu, Horațiu Catalano, *Colecția Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*, Editura Didactica Publishing Housre, 2019.

Cadrul ERR (Evocare-Realizarea sensului-Reflecția) în realizarea lecțiilor de biologie la elevii cu CES

**Prof. dr. Mariana Ionescu
Liceul Teoretic Bechet, Dolj**

Organizarea și desfășurarea scenariului didactic în trei trepte a fost introdus de T. Estes, în anul 1986 și promovat ulterior de alți pedagogi.

Evocarea cuprinde mai multe momente: reactualizarea cunoștințelor sau achizițiilor anterioare, orientarea capacităților intelectuale către noile achiziții. Etapa are rol diagnostic pentru profesor întrucât acum este identificat nivelul de pregătire al elevilor. În etapa de evocare are loc exteriorizarea din partea elevilor a informațiilor pe care le dețin în legătură cu tema. Sunt create de către profesor situații în care elevul gândește la noțiuni anterior dobândite și începe conturarea unui nou subiect de care se apropie din ce în ce mai mult. Cu alte cuvinte, prin evocare, profesorul realizează conexiunea între vechi și nou, între ceea ce s-a învățat și ceea ce urmează a fi învățat. Pentru ca această conexiune să faciliteze însușirea cunoștințelor noi trebuie să se realizeze prin implicarea activă a elevilor. Aceștia trebuie să participe comunicând, relaționând, acționând. Tot în etapa de evocare se creează motivația pentru perceperea noului conținut. Cu cât este mai puternică motivația intrinsecă a elevului, cu atât el se va implica mai mult și va fi mai eficient.

Activități specifice elevului: conștientizează nivelul cunoștințelor (ceea ce știe și ceea ce nu știe și află de la alți colegi), împărtășește celorlalți din propria experiență.

Activități specifice profesorului: vine în contact cu potențialul elevului, își reconturează, readaptează demersul următor prin acoperirea unor lacune ale elevilor, creează condiții optime desfășurării.

Realizarea sensului este etapa de predare și învățare propriu-zisă prin îndeplinirea anumitor sarcini, prin dirijarea minților elevilor spre descoperirea noilor cunoștințe, spre analizarea, sintetizarea, compararea lor din mai multe unghiuri. Se explorează conținutul sub diverse forme, se operează cu noi termeni, se integrează noile cunoștințe în sistemul vechilor achiziții. Pentru ca scopul să fie atins, este necesar ca profesorul să proiecteze și să realizeze cu multă pricepere acest demers, maximizând rolul elevului. Utilizarea metodelor și tehnicilor bazate pe eforturile de cunoaștere venite din partea elevilor, permit activizarea acestora, implicarea lor în cunoaștere.

Acțiuni specifice elevului: lecturează, ascultă, traduce, interpretează, reproduce, compară, sintetizează, analizează, procesează informația, o decodează și o traduce într-un limbaj propriu.

Activități specifice profesorului: sprijină elevul, clarifică, asigură un climat propice studiului, moderează activitatea, intervine atunci când este necesar, menține atenția și interesul elevilor.

Reflecția este etapa de conexiune între vechi și nou, de formare a competențelor. Acum elevii își consolidează noul conținut pentru a-l putea introduce și a-l stoca în sistemul lor cognitiv. Restructurarea sistemului de cunoștințe prin adăugarea altora noi înseamnă, de fapt, un nou mod de a înțelege, de a gândi, de a acționa. În această etapă, rolul profesorului este de a construi contextul în care elevii să aibă posibilitatea exersării noilor cunoștințe într-o manieră personală, în limbaj propriu. Tot în această etapă se realizează și extinderea, adică simularea unui context de operare cu noile cunoștințe.

Activități specifice elevului: își redimensionează sistemul cognitiv, comportamental, își formează noi atitudini, abilități.

Activități specifice profesorului: intervine cu clarificări, modelează comportamente.

Realizarea transferului, extinderea înseamnă trecerea de la teorie la practică, de la ce știe elevul la ceea ce știe să facă folosind ceea ce știe sau ceea ce a învățat. Prin aplicarea, exersarea noilor competențe, elevul își construiește adevărate modele de comportament, aplicabile în realitate. Activități specifice elevului: acționează, aplică în practică, exersează noile competențe.

Activități specifice profesorului: simulează acțiuni reale, accentuează rolul noilor achiziții în practica de zi cu zi.

Avantajele organizării lecției în cadrul ERR: elevul își formează propriul stil de învățare, elevul învață făcând, rezultatul învățării este axat pe competențe, nu pe cunoștințe.

Cadrul ERR de organizare a lecțiilor promovează o mai mare flexibilitate în organizarea lecției și, pe un fond destins, de cooperare, de activizare și interrelaționare, învățarea devine mult mai captivantă iar motivația pentru învățare crește.

În cele ce urmează este prezentat proiectul unei lecții de biologie desfășurată la clasa a V-a, unde sunt integrați în învățământul de masă și copii cu CES: **Regnul Fungi**.

Unitatea de învățare: Grupe de viețuitoare

Tema: Regnul Fungi - Ciuperci

Tipul lecției: Transmitere și însușire a noilor cunoștințe

Scopul lecției: Dobândirea de către elevi a unor cunoștințe referitoare la principalele caracteristici ale ciupercilor precum și formarea unor deprinderi de recunoaștere, clasificare și caracterizare a reprezentanților de bază ai acestui regn, utilizând metode inovative de predare preluate din cercetarea educațională de profil, respectiv Tehnica ERR (Evocare-Realizarea sensului-Reflecția).

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Extragerea informațiilor din texte, tabele, desene, scheme, ca surse pentru identificarea caracteristicilor unor sisteme biologice.
- Realizarea dirijată a unor activități simple de investigare pe baza unor fișe de lucru date.

4.1. Utilizarea achizițiilor din domeniul biologiei în viața cotidiană.

Activități de învățare

- vizionarea unor material video cu categoriile de ciuperci, alcătuirea corpului și modul de înmulțire al acestora pentru observarea caracteristicilor acestora;
- realizarea unor eperimente imple de investigare și completarea unor fișe de observație cu date rezultate în urma desfășurării experimentului/ investigației;
- realizarea unor postere tematice ce vizează utilizarea achizițiilor de cunoaștere despre fungi în viața cotidiană.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

a) metode și procedee: observația, conversația, modelarea, explicația, învățarea prin descoperire, expunerea, investigația, experiment.

b) mijloace de învățământ: manualul de biologie, articole științifice, materiale video, fișe de investigație, drojdie, pâine, lămâie, (<https://wordwall.net/ro/resource/13066294>) ([Word Art 2 - Edit - WordArt.com](#)), materiale video din manualul digital: [Biologie - Clasa a V-a \(edu.ro\)](#), <https://dan-caragea.ro/blog/2015/07/27/cele-mai-frumoase-ciuperci-din-lume/> ppt.

c) forme de organizare: activitate pe grupe, frontal, individual.

Bibliografie

1. Albu, A., Albu, C., „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Iași, Polirom, 2000;
2. Ionescu, S., „Adaptarea socioprofesională a deficienților mintali”, București, Editura Academiei P.S.R., 1975;
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor defavorizate”, Botoșani, Eidos, 1995;
4. Viorel Lazar- Metode active utilizate în predarea biologiei, Ed. Arves, 2009
5. Viorel Lazăr, Mariana Nicolae – Lecția formă de bază a organizării procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina biologie, Ed Arves 2007.
6. Programa școlară pentru disciplina BIOLOGIE -CLASELE a V-a – a VIII-a aprobată prin OM nr. 3393 / 28.02.2017
7. Manual de Biologie pentru clasa a-V-a,Ed Litera ,Jeanina Cîrstoiu,Alexandra Dana Grasu

Scenariul didactic

EVOCARE	- profesorul distribuie un link https://wordwall.net/ro/resource/13066294 cu un exercițiu interactiv online, care prezintă diferiți reprezentanți ai regnului Fungi, și-i lasă libertatea elevului să grupeze ciupercile în funcție de criteriile alese de ei.	Problematizare
REALIZAREA SENSULUI	- cu ajutorul materialului PPT (imagini, materiale video) profesorul prezintă categoriile de ciuperci, alcătuirea corpului și modul de înmulțire al acestora. - lucrare practică(Anexa 1): elevii se grupează în 4 grupe, fiecare grupă are o sarcină de lucru: <u>G1. Evidențierea fermentației alcoolice la drojdie.</u> <u>G2. Dezvoltarea mucegaiului pe pâine</u> <u>G3. Dezvoltarea mucegaiului pe fructe</u> <u>G4. Povestea penicilinei</u> au loc discuții – se schițează schița lecției: 1. DROJDII 2. MUCEGAI 3. CIUPERCI CU PĂLĂRIE - vizionare de material video 4. CIUPERCI PARAZITE	Modelare Observare Invatarea prin descoperire Experiment Investigația Expunere Explicația Modelarea Observarea
REFLECȚIA	In tabel cu ajutorul elevilor se evidențiază importanța ciupercilor. In limita timpului disponibil se vizionează și materialul video: Importanța ciupercilor , și se completează lacunele posibile din tabel. Se reia exercițiul de la început în aplicația wordwall https://wordwall.net/ro/resource/13066294 , iar elevii sunt rugați să grupeze ciupercile în cele 4 grupe (drojdii, mucegai, ciuperci cu pălărie, ciuperci parazite).	Conversația de sinteză Evaluare formativă
FEED-BACK	- se cere feed-back elevilor cu ajutorul aplicației WordArt: Word Art 2 - Edit - WordArt.com Scriem câte un cuvânt reprezentativ din lecția desfășurată: Regnul Fungi. - Transmiterea temei de casă pe grupe – extindere către alte discipline 1. G1 - Cum putem dezvolta o afacere cu ciuperci? De ce avem nevoie?(antreprenoriat) 2. G2 –Ciuperci bioluminiscente.(fizică) 3. G3 - Ciuperci parazite/patogene la om. Caracteristici si tratament.(chimie, ed. pentru sănătate) 4. G4 – Ciupercile Shiitake.(ed. pentru sănătate) 5. G5 – Cum ar fi afectată viața noastră dacă ar dispărea ciupercile?(ecologie) 6. G6 – Trufe (ecologie și antreprenoriat) 7. G7 – Realizați un poster cu cele mai interesante ciuperci din lume (ed. plastică). Pe parcursul activității s-au făcut trimiteri către: ramura industriei panificației și alcoolului, medicina/farmacie, fitofarmacie.	

Metode didactice inovative în realizarea lecțiilor la elevi cu CES

Prof. Isabella-Maria Istrate

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Sf. Andrei

Gura Humorului, jud. Suceava

În proiectarea activităților didactice cu elevii cu CES este necesar a se avea în vedere folosirea unor metode didactice cât mai diversificate pentru a menține elevul în activitate pe tot parcursul lecției. Metodele inovative folosite trebuie să fie interactive astfel încât elevul să fie partener activ în actul de învățare.

În învățământul special folosirea resurselor educaționale digitale constituie un element facilitator în procesul educativ, dar și în cel corectiv formativ, fiind ușor de adaptat particularităților specifice de învățare ale acestor elevi, act în care intervine măiestria și profesionalismul cadrului didactic.

Resursele educaționale digitale au o contribuție majoră pentru transformarea procesului de educație într-un act facil, interactiv și motivant atât pentru elevi cât și pentru cadrele didactice.

Cadrul didactic utilizator sau creator de resurse educaționale digitale trebuie să:

- identifice și selecteze resursele digitale care susțin și îmbunătățesc procesul de predare – învățare evaluare;
- creeze resurse educaționale deschise care să susțină atingerea obiectivelor educaționale în contexte pedagogice diverse, adaptate grupurilor de învățare;
- gestioneze ansamblul de resurse educaționale deschise, utilizate pentru facilitarea accesului elevilor, părinților și altor profesori, cu respectarea drepturilor de autor corespunzătoare.

Resursele digitale existente acoperă o paletă diversă de posibilități pedagogice, tehnice și funcționale prin natura variată a suportului resurselor (text, imagine, audio, video, mixt). Pentru un profesor utilizator sau creator de resurse educaționale digitale este recomandat să aibă un portofoliu de bază cu resurse digitale gratuite de calitate, să exerseze aplicații grafice, video, interactive, să aleagă cele mai potrivite instrumente pentru clasa la care predă și să reflecteze asupra modului în care aplică la clasă portofoliul de resurse digitale.

Din portofoliul de bază cu resurse digitale se recomandă să facă parte instrumente sau platforme online care ofere elevilor reprezentări reale asupra lumii și un conținut educațional de calitate. Astfel putem realiza o clasificare a acestor resurse digitale:

1. Instrumente de explorare web cu care elevii devin exploratori în digital și descoperă și învață cum să folosească tehnologia și internetul pentru învățare. Exemple: **Explore.org, Youtube, Google maps, Google Arts & Culture** etc.

2. Aplicații grafice – care cuprind platforme grafice cu rol multiplu: crearea de materiale vizuale relevante pentru activități la clasă; dezvoltarea competențelor de comunicare, creativitate și simț estetic; deprinderea unor minime abilități de editare foto. Exemple: **Word Art, Canva**

3. Aplicații video – sunt instrumente digitale al căror produs final este realizarea unui videoclip. Exemple: **Chatter Pix Kid, Quik GoPro, Loom**

4. Aplicații interactive - care facilitează interacțiunea și învățarea între elevi și profesori, dar și între elevi. Exemple: **Padlet, Edpuzzle, Nearpod, Kahoot, Book Creator sau StoryJumper, Jocuri și fișe** create folosind platformele **Wordwall, LearningApps** și **Liveworksheets**.

În utilizarea acestor resurse educaționale digitale trebuie avut în vedere și aspectele care vizează **noțiuni fundamentale de siguranță digitală, drepturi de autor** atât pentru cadrul didactic cât și lecții de instruire a elevilor pentru folosirea în condiții de siguranță a internetului.

La clasa a IX-a As am utilizat cu succes o mare parte din aceste resurse care au transformat orele atât în online, cât și în format fizic în ore atractive, antrenând elevii în desfășurarea activității. Elevii s-au obișnuit cu aceste resurse digitale și lucrează întotdeauna cu plăcere pe aceste platforme.

Paleta resurselor educaționale digitale poate transforma activitățile didactice în activități interactive și atractive, activități de explorare virtuală a realității, oferind modele suport pentru înțelegerea și aprofundarea conținuturilor și instrumente utile în dezvoltarea competențelor digitale. **Instrumentele digitale permit profesorilor să prezinte conținuturile pe o tablă mult mai interactivă și captivantă, încât elevii să fie mult timp focusați pe subiectul care se predă, timpul alocat pentru educație să fie petrecut cu plăcere, iar experiența lor în procesul de învățare-evaluare să fie mai atractivă.**

Bibliografie:

1. Gabriela Grosseck și Dana Crăciun - GHID PRACTIC DE RESURSE EDUCAȚIONALE ȘI DIGITALE PENTRU INSTRUIRE ONLINE, Editura Universității de Vest, Timișoara 2020
2. Curs Predau viitor – *Intensiv de educație digitală pentru profesori de informatică și TIC* - <https://predauviitor.ro/>
3. <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale/>
4. RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE SI PLATFORME ONLINE DE ÎNVĂȚARE https://smmate.files.wordpress.com/2020/03/cred_g_m32_suport_curs_red.pdf

MODALITĂȚI INTERDISCIPLINARE DE PREZENTARE A ANOTIMPULUI PRIMĂVARA ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE LA ELEVUL CU CES

Profesor Istrate Mariana
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu Neamț
Târgu Neamț, județul Neamț

Interdisciplinaritatea apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat. **Abordarea interdisciplinară** pornește de la ideea că nici o disciplină de învățământ nu constituie un domeniu închis, ci se pot stabili **legături între discipline**.

Interdisciplinaritatea se referă și la transferul metodelor dintr-o disciplină într-alta, transfer cu grade diferite de implicare sau finalizare. Ea apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat. Predarea interdisciplinară pune accent simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și pogresivă a unei culturi comunicative necesare elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu semenii, pentru parcurgea cu succes a treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă.

În învățământul special se regăsesc demersuri interdisciplinare la nivelul corelațiilor minimale obligatorii, sugerate chiar de planul de învățământ sau de programele disciplinelor sau ariilor curriculare. Legătura dintre **discipline** se poate realiza la nivelul conținuturilor, obiectivelor, dar se creează și un mediu propice pentru ca fiecare elev să se exprime liber, să-și dea frâu liber sentimentelor, să lucreze în echipă, individual.

În mod tradițional, conținutul disciplinelor școlare a fost conceput cu o accentuată independență a unor discipline față de altele, adică fiecare disciplină de învățământ să fie de sine stătătoare. Astfel, cunoștințele pe care elevii le acumulează, reprezintă cel mai adesea un ansamblu de elemente izolate, ducând la o cunoaștere statică a lumii. Important este ca predarea – învățarea să fie văzută ca o modalitate modernă de realizare a eficienței lecțiilor, iar învățătorul, pentru a-și atinge obiectivele propuse trebuie să se pregătească din timp și să apeleze la capacitatea sa creatoare. Predarea – învățarea prin corelarea obiectelor de studiu reprezintă noul în lecții, care activează pe elevi, le stimulează creativitatea și contribuie la unitatea procesului instructiv – educativ, la formarea unui om cu o cultură vastă.

Educatul, cu toate resursele sale psihologice, este centrul în jurul căruia gravitează conținutul, metodele, mijloacele de învățământ, profesorul, spațiul clasei, organizarea clasei, organizarea instruirii.

Trebuie, așadar făcut pasul de la conținuturi la personalitatea celui cu care se lucrează. Astăzi, acest aspect se numește învățare centrată pe elev. Astfel, importante devin metodele cu care se prelucrează conținuturile și prin intermediul cărora este implicat educatul în procesul de dezvoltare a sa. Soluția este aceea de a regândi atât conținutul cât și metoda, plecând de la studiul educatului.

Una din temele abordate în activitățile din învățământul special este „*PRIMĂVARA*”.

Activitățile dedicate anotimpului primăvara reprezintă teme preferate de elevi, care se realizează în special în planul conținuturilor, fiecare demers (observare, experimentare, lucrări practice, serbări) fiind realizat în spirit competitiv și creativ. Primăvara este anotimpul care ajută natura să-și arate frumusețile, când totul se trezește din somnul adânc al iernii. Totul înverzește, timizi, mugurii copacilor încep să se despice, pentru ca apoi livezile să se împodobească cu maramă de flori.

Principalele evenimente ale acestui anotimp sunt studiate de elevii cu ces la diferite discipline : limba română, matematică, educație despre mediu, abilități manuale și desen.

Cunoașterea obiceiurilor și a tradițiilor are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente. Anotimpul primăvara, anotimpul renașterii, este bogat în obiceiuri populare străvechi.

Astfel, pe parcursul unui demers didactic interdisciplinar, elevii își completează, aplică și aprofundează cunoștințele dobândite, numără, îmbină figuri, redau grafic imagini, separă materialele după anumite criterii, în funcție de legăturile logice dintre conținuturile pedagogice. Lucrând cu diferite materiale: hârtie, carton, pânză, materiale din natură, lipici, etc. și propunându-și să realizeze ceva din ele, așa cum își imaginează sau cum le indică modelul, elevul cu ces are prilejul să cunoască însușirile acestora, să le compare și să generalizeze calități ale acestora, calități pe care au posibilitatea să le observe în mod direct. În timpul reproducerii concrete a unui obiect din mediul înconjurător, elevul cu ces este învățat, solicitat și pus în situația de a executa o serie de mișcări care cu timpul devin din ce în ce mai precise, coordonate și sistematizate.

Pentru ca o activitate interdisciplinară să aibă efectele pedagogice și terapeutice scontate, ea trebuie ca de la bun început să vizeze antrenarea de abilități disciplinare și/sau transferabile, astfel încât să se ofere elevilor posibilitatea de a comunica, de a coopera, de a utiliza o gamă variată de resurse și informații, de a experimenta și a contribui la soluționarea diverselor situații sau probleme ivite.

Cunoștințele, priceperile și deprinderile dobândite sunt implicate și în alte categorii de activități ce se desfășoară în procesul terapeutic-recuperator. Folosindu-le drept instrumente de lucru, ele contribuie la fixarea și consolidarea conținutului informativ și formativ al activităților cu conținut practic. Corelațiile interdisciplinare realizate motivează și condiționează caracterul sistemic al acestor activități.

Începutul lunii martie, venirea primăverii este sărbătorit într-un mod unic. **1 Martie**, prima zi de primăvară, este o zi de adevărată sărbătoare. Cu această ocazie, la orele de abilitare manuală, elevii confecționează măștișoare.

8 Martie - zi dedicată mamelor din lumea întreagă; acest cuvânt „mama”, evocând ființa iubită, care ne-a dat viață, bucuria și durerea, mândria și puterea, gloria și măreția, începutul și sfârșitul misiunii sfinte a femeii. Această sărbătoare dedicată mamelor noastre, este prilej de bucurie pentru copii. Cu această ocazie elevii confecționează felicitări, organizează serbări, unde recită poezii, intonează cântece.

O altă sărbătoare, **Paștele**, este transpusă în lucrări platice, colaje, cusături.

Frumusețile acestui anotimp reprezintă conținuturi interdisciplinare în aria curriculară din învățământul special.

Alături de jocul didactic, activitățile interdisciplinare, în care se folosesc metode moderne active, fie sub formă de experimente, memorizări, cântece, ghicitori, fie că se desfășoară cu întreaga clasă, pe grupe sau individual, și indiferent de momentul zilei, contribuie cu certitudine la implicarea activă a elevilor cu ces în procesul însușirii noțiunilor despre acest anotimp, dar și la dezvoltarea globală a personalității lor pentru integrarea în etapa următoare de școlaritate. Aplicarea lor pare o joacă în care se îmbină abilitățile practice cu cunoștințele matematice, desenul cu comunicarea, abilitățile plastice cu lectura imaginilor.

Întreaga paletă de activități se desfășoară respectând particularitățile psihoindividuale și de vârstă ale elevilor cu ces și utilizând o serie de materiale și metode variate pentru realizarea unor produse finite.

Ca o concluzie, se poate spune că prin intermediul abordării interdisciplinare a conținuturilor, acestea se împletesc într-o manieră atractivă și deopotrivă flexibilă, mobilizatoare, care conduc la centrarea activității elevului cu dizabilități intelectuale pe aplicarea practică a celor studiate, la crearea unui mediu securizant și prietenos în clasă, un mediu dezirabil pentru orice elev, care-l încurajează să se exprime și să participe. Avem astfel mari șanse să-i învățăm pe elevi să se accepte și să se respecte, să-i formăm ca un grup unit, prietenos.

BIBLIOGRAFIE

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice, un cadru constructivist*, Ed. Paralela 45, București, 2007
- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, București, 2006

Metode activ-participative utilizate pentru obținerea progresului în educarea elevilor cu CES

Educatore, Lazăr Ionela, Grădinița „Floarea-Soarelui”, București, Sector 5

Problematica elevilor cu CES a devenit în ultimii ani prioritară atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru educatori, profesori și nu în ultimul rând pentru părinți și chiar bunici uneori. Toți luptăm pentru o viață normală pentru acești copii.

„Eu sunt copilul! Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.” (Din „Child’s Appeal”, Mamie Gene Cole)

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate. Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Este știut faptul că din categoria copiilor cu cerințe speciale fac parte nu numai copii cu deficiențe, dar și copii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări repetate de inadaptare la cerințele programei școlare.

Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. (M.L. Melero, 1998) Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a altor categorii de specialiști este o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în câmpul relațiilor sociale și comunitare. Abordarea problematicei conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat. Acest curriculum trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Un curriculum integrat trebuie să pună accent pe următoarele domenii:

- 1) Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate din domeniul afectiv, motivațional, caracterial și al socializării;
  - imaginea de sine;
  - motivația internă și externă;
  - scopurile, interesele, pasiunile;
  - activitățile individuale și în grup;
  - gradul de toleranță și înțelegere față de cei din jur și față de valorile acestora;
  - echilibrul afectiv;
  - jocul, activitățile de timp liber;
  - responsabilități individuale, școlare, sociale;
  - atitudine față de muncă etc.
- 2) Dezvoltarea deprinderilor de muncă individuală;
  - deprinderile de studiu și stilul personal de învățare;
  - învățare socială;
  - activitățile extrașcolare de învățare;
  - comunicarea verbală și non verbală, orală și scrisă, cititul;
  - operațiile aritmetice de bază;
- 3) Dezvoltarea conduitei morale, religioase și a simțului estetic
  - sistemul de valori morale;
  - atitudinea față de valorile religioase;
  - atitudine față de diferite evenimente și fenomene sociale;

- gradul de implicare în diferite activități cu conotație etică sau estetică etc.

4) Dezvoltarea armonioasă a conduitelor psihomotrice

- deprinderi psihomotrice de bază(locomoția, gesturile, mimica);
- jocurile dinamice și exercițiile fizice;
- rezistența la efort fizic etc.

În proiectarea curriculumului trebuie să se țină seama de tipul și gradul deficienței elevului.

În practica instructiv-educativă am întâlnit numeroase cazuri de elevi deficienți care au fost integrați în clase de elevi fără deficiențe și au avut evoluții spectaculoase la unele discipline. În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Au fost toleranți unii cu alții, au luat decizii prin consultarea între ei, și-au exprimat opinii realizând o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** au fost folosite în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică sau Consiliere. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie în cadrul lecției de Limba și literatura română „La scăldat” după Ion Creangă. Inclusiv elevii cu CES au reușit să scrie numeroase cuvinte.

Specialiștii care aplică diferite forme de terapie ocupațională sunt preocupați, în principal, de următoarele aspecte:

- să relizeze însușirea de către subiect a unei deprinderi pierdute sau cu un nivel redus de funcționare;
- să contribuie la învățarea de noi deprinderi și abilități menite să le compenseze pe cele care au dispărut din diverse motive.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar. Prin teoria „inteligențelor multiple” ale lui H. Gardner se recunoaște faptul că oamenii învață în moduri diferite și obțin progrese școlare tot în moduri diferite.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, 2016, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom.
3. Oprea Crenguta, 2006, *Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică

Particularități ale jocului în contextul dizabilității

Profesor psihopedagog Lungu Diana Codruța
Școala Gimnazială Specială Huedin, județul Cluj

Dezvoltarea psiho - fizică a copilului se realizează prin interacțiune, prin schimbul cu mediul înconjurător. În acest schimb copilul se adaptează, dar și asimilează. Pentru copilul sănătos acest proces al asimilării se petrece ca de la sine, dar pentru copilul cu dizabilități se ridică două bariere: pe de o parte limitele impuse de dizabilitate, iar pe de alta, izolarea. Reeducarea presupune refacerea anumitor etape în dezvoltarea copilului cu dificultăți mintale, iar cea mai importantă, care constituie baza pentru dezvoltarea ulterioară este etapa primei copilării, a mecanismelor motorii și psihomotorii.

La copiii cu dizabilități, terapia prin joc reprezintă mijlocul principal de acțiune în cadrul programului complex de recuperare. Prin joc, se creează acel climat afectiv ce favorizează activarea tuturor proceselor și funcțiilor cu răsunet benefic asupra dezvoltării și evoluției copilului. Din punctul de vedere al terapeutului identificăm, așadar, ca principală problemă a copilului cu dizabilitate intelectuală, lipsa unei achiziții complete și unitare a elementelor, a schemelor motorii și psihomotorii. Dacă aceasta problemă nu este rezolvată, nu se poate construi nimic mai departe. Privarea copilului cu dizabilități de interacțiunea cu mediul este foarte gravă. Copilului cu dizabilități intelectuale îi lipsesc formele primare ale jocului, pentru că nu are un exercițiu de lungă durată în explorarea și manipularea obiectelor. Astfel, în munca de recuperare și reeducare a copilului cu dificultăți de învățare educatorul sau chiar părintele trebuie să refacă etapa primei copilării, a stadiului senzorio-motor; aceasta înseamnă însușirea componentelor psihomotricității, fapt care se realizează prin, și în cadrul jocului exercițiu.

Învățarea prin joc este metoda cea mai indicată a fi folosită în educația elevilor cu CES. Prin joc, elevul ia cunoștință cel mai bine de lumea înconjurătoare, învață diferite senzații, își dezvoltă aptitudinile fizice și intelectuale, descoperă prietenii și reguli de adaptare socială. În joc, fiecare are un rol important, are anumite responsabilități, este nevoie de încredere în parteneri, curaj.

„Cel mai important aspect al terapiei prin joc este funcția simbolică a jocului, care le asigură copiilor posibilitatea de a-și evalua exprimarea sentimentelor și gândurilor. Studiile efectuate de psihoterapeuți americani demonstrează că experiențele semnificative din punct de vedere emoțional pot fi exprimate, într-un mod mai confortabil și mai sigur, prin reprezentarea simbolică pe care o asigură jucăriile.” (Brumariu, 2008, apud Voinea, 2010).

A. Glava (2019, în Catalano, Albușescu (coord.) prezintă modelul învățării prin joc ”care integrează cinci caracteristici definitorii: angajarea activă, bucuria, relevanța activităților, interacțiunea socială și gândirea iterativă” (p. 16). Particularitățile jocului relaționează cu nivelul de funcționare, dar mai ales cu dezvoltarea socio-emoțională, posibilitățile de accesare a mediului, interacțiunile și relațiile interpersonale, motivația și nivelul de siguranță.

A. Hathazi (2019, Catalano, Albușescu, coord.) descrie concepția lui Mastrangelo (2009) conform căreia experiențele ludice susțin obiectivele unui plan de intervenție individualizat la nivelul domeniilor de dezvoltare:

1. domeniul socio-emoțional: interacționează cu colegii indiferent de abilități și interese, dezvoltă abilitățile sociale și deprinderile de comunicare, abilitățile de interacțiune, stima de sine, susține participarea activă, atenția și menținerea în activitate, inițiază interacțiunile, menține și inițiază relațiile de prietenie;
2. domeniul motor: dezvoltarea abilităților motorii generale și fine, coordonarea ochi- mână
3. domeniul limbaj și comunicare: formarea abilităților de comunicare expresivă și receptivă, a preachizițiilor necesare citit- scrisului;
4. domeniul cognitiv: dezvoltă strategii de rezolvare de probleme, dezvoltă concepte de spațiu personal, abilități de luare a deciziilor, flexibilitate și adaptabilitate la sarcini și rutine.

În contextul dizabilității, jocul este utilizat atât în procesul de evaluare, dar și ca parte esențială a curriculumului, a programelor de intervenție psihopedagogică și a celor de abilitare-

reabilitare. Particularitățile jocului relaționează cu nivelul de funcționare, dar mai ales cu dezvoltarea socio-emoțională, posibilitățile de accesare a mediului și experiențele de funcționare, interacțiunile și relațiile interpersonale, motivația și gradul de implicare în sarcină.

A. Hathazi (2019) arată că dezvoltarea abilităților socio-emoționale reprezintă o prioritate în programele de intervenție în contextul dizabilității. Ele vor fi implementate cât mai de timpuriu în procesul de recuperare al copilului, cu scopul stabilirii unor relații interpersonale și includerii în grup. În acest fel, procesul de socializare al copilului este privit ca un aspect esențial al dezvoltării personalității.

Utilizarea jocului în intervenția timpurie constituie o oportunitate pentru copil de a învăța și de a se angaja în interacțiuni sociale, de a dezvolta abilități de petrecere a timpului liber și de a avea acces la modele de comportament și de învățare prin interacțiunile cu ceilalți (Barton, Wolery, 2008, apud Hathazi, 2019, Catalano, Albulescu (coord.)).

Jocul are multiple beneficii în dezvoltarea copilului cu CES, mai ales în dezvoltarea limbajului și a comunicării: dezvoltarea limbajului la elevii cu dizabilitate intelectuală reprezintă un aspect important al dezvoltării lor globale. Introducerea în cadrul activităților de terapie a tulburărilor de limbaj, a unor jocuri didactice și activități ludice este benefică și are implicații pozitive în dezvoltarea limbajului. Consider că astfel de activități stimulează elevii în vederea producerii unor enunțuri corecte din punct de vedere gramatical, dar și pentru a-și exprima dorințele, gândurile, ideile, pentru a putea stabili legătura cu ceilalți, cu posibili interlocutori, într-o manieră adecvată contextului și situației trăite.

Bibliografie:

- Bocoș, M. (coord.), Răduț-Taciu, R., Stan, C. *Dicționar praxiologic de pedagogie*, vol. III (I-L), Editura Paralela 45, Pitești, 2016;
- Catalano, H., Albulescu, I. (coord.). *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică S.A., București, 2019;
- Catalano, H., Albulescu, I. (coord.). *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică S.A., București, 2018;
- Preda V. *Abordări multidisciplinare în intervenție timpurie la copiii cu dizabilități*. În: *Dinamica educației speciale*, pp.49-58, 2010;
- Roșan, A. (coord.). *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*. Editura Polirom, Iași, 2015;
- Voinea, A. (2010), Argumente privind utilizarea jocului ca mijloc de terapie la copiii cu deficiență mintală, <http://www.conferinte-defs.ase.ro/2010/pdf/68.pdf>

Utilizarea metodelor active-participative în activitatea educativă a elevilor cu C.E.S- Emoțiile prezentate prin metoda cubului

Profesor itinerant/de sprjin Lupu Adriana Iuliana
Școala Gimnazială Specială "Constantin Păunescu", localitatea Iași

Dezvoltarea abilităților emoționale ale elevilor este importantă pentru că ajută la formarea și menținerea relațiilor cu ceilalți, susținând o mai bună înțelegere de sine și prevenind apariția problemelor emoționale și de comportament, cu atât mai mult cu cât ne referim la elevii cu cerințe educaționale speciale. În vederea promovării unei intra și intercunoaștere eficientă propun un proiect didactic susținut împreună cu profesorul consilier școlar în cadrul instituției integratoare.

Colectivul clasei unde a fost aplicat acest proiect didactic este alcătuit din 27 de copii, dintre care doi elevi integrați. Domeniul de intervenție este cel socio-afectiv - autocunoaștere și dezvoltare personală, tipul activității axându-se pe consolidarea și sistematizarea deprinderilor, iar subiectul activității: ” Să cunoaștem emoțiile prin metoda cubului”.

Activitatea s-a axat pe următoarele obiective operaționale detaliate mai jos:

1. Obiective cognitive:

O₁ – Să exemplifice prin cuvinte/idei aspecte referitoare la emoții/ sentimente prin metoda ciorchinului. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii vor exemplifica domeniul prin cel puțin un cuvânt ce denumește o emoție.

O₂ – Să descrie cele șase emoții de bază folosind cuvinte și imagini potrivite reprezentate prin desen pe planșa grupei. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii notează minim câte o idee la fiecare emoție, schițându-o.

O₃ – Să compare emoțiile pozitive între ele/ pozitive versus negative, notând șase asemănări/ diferențe. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă sunt identificate minim patru asemănări și patru deosebiri.

O₄ – Să asocieze fiecărei emoții date câte trei exemple din viața reală, reprezentând prin desen minim două situații reprezentative. Obiectivul va fi realizat la nivel minim dacă elevii realizează corect minim șase asocieri emoție-exemplu practic, desenând două situații.

O₅ – Să analizeze reacțiile persoanelor din cele cinci situații date, precizând alternativa comportamentală de a reacționa. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă se exemplifică minim patru situații din cinci.

O₆ – Să ofere soluții sau exemple pentru fiecare comportament și emoție corespunzătoare notate. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii identifică corect emoțiile și notează minim câte o soluție pentru fiecare situație.

O₇ – Să argumenteze clasificarea emoțiilor și importanța exprimării acestora, utilizând materialul suport. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă fiecare elev notează minim două idei pe planșă, extrase din cadrul materialului.

2. Obiective psiho-motorii:

O₈ – Să utilizeze corect mijloacele auxiliare folosite: planșă, rechizite, cartonașe, autocolant, cuvinte, marker, imagini, fișe corespondente fiecărei etape a cubului etc.

3. Obiective afective:

O₉ – Să participe cu interes la activitatea desfășurată, menținându-și atenția focusată cel puțin pe parcursul explicațiilor primite.

O₁₀ – Să își exprime starea emoțională la sfârșitul activității. Obiectivul este realizat la nivel minimal dacă eleva răspunde oral, selectând un cuvânt ce exprimă cel mai bine starea emoțională din momentul respectiv.

Activitatea a debutat cu momentul organizatoric și captarea atenției axat pe pregătirea materialelor de lucru: planșă, fișe, instrumente de scris și crearea unui climat afectiv pozitiv, eficient pentru desfășurarea activității. Profesorii asolicită elevii în completarea ciorchinului cu emoții de pe tablă, aceștia oferind cât mai multe cuvinte ce au legătură cu stările emoționale cunoscute. (Anexa nr. 1 – Ciorchinele emoțiilor)

Prof. de sprijin anunță titlul activității " Să cunoaștem emoțiile prin metoda cubului" și precizează obiectivele într-un limbaj accesibil elevilor: "Astăzi vom vorbi despre emoții și vom observa cum reacționăm în anumite situații și cum ar fi indicat să reacționăm. Vom face o călătorie prin emoțiile noastre și vom observa cum putem reacționa în diferite situații."

În cadrul desfășurării activității elevii sunt împărțiți în șase grupe, mobilierul școlar fiind astfel grupat conform activităților de realizat. Fiecară grupă îi este diseminată o etapă de lucru ce se va axa pe utilizarea metodei cubului, existând astfel șase grupe:

1.Descrie

Descrieți printr-o scurtă definiție fiecare emoție și reprezentați-o printr-un desen!

FERICIT/ FERICITĂ

TRIST/TRISTĂ

TEAMĂ/FRICĂ

MIRAT/ MIRATĂ

FURIOS/FURIOASĂ

DEZGUSTAT/DEZGUSTATĂ

2.Compară- Se dau următoarele emoții:

Fericire

Recunoștință

Furie

Tristețe

Notați trei asemănări între fericire și recunoștință; furie și tristețe

Notați trei deosebiri între emoțiile pozitive și cele negative

3.Asociază

Asociază fiecărei emoții date câte trei exemple din viața reală. Puteți adăuga și un desen pentru fiecare emoție!

FERICIT/ FERICITĂ

TRIST/TRISTĂ

TEAMĂ/FRICĂ

MIRAT/ MIRATĂ

FURIOS/FURIOASĂ

DEZGUSTAT/DEZGUSTATĂ

4.Analizează

Analizează cum au reacționat persoanele din situațiile date și cum ar fi putut să reacționeze:

Puteți adăuga și un desen pentru fiecare situație!

5.Aplică

Oferă soluții sau exemple pentru fiecare comportament și emoție corespunzătoare:

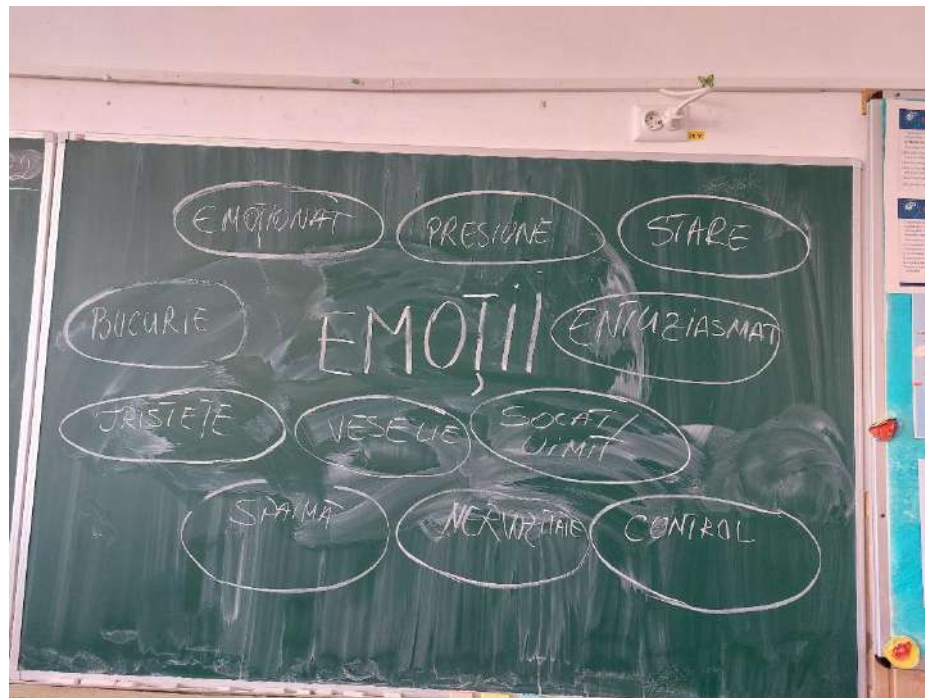
6.Argumentează

De ce este bine să ne exprimăm emoțiile?

Realizează pe planșă lumea emoțiilor pozitive și lumea emoțiilor negative, oferind câte un exemplu de cum ar trebui să ne exprimăm emoțiile în cazul fiecărei situații date.

Voi atașa anexele utilizate în vederea unei înțelegeri sporite a sarcinilor efectuate în trei variante: o variantă extinsă, detaliată, o altă variantă ce înfățișează planșele realizate, dar și o a treia variantă ce ilustrează planșele efectuate de către elevi.

Anexa nr. 1-Ciorchinele emoțiilor- tablă

Anexa nr 2- 1.Descrie emoțiile

Descrieți printr-o scurtă definiție fiecare emoție și reprezentați-o printr-un desen!

FERICIT/ FERICITĂ

TRIST/TRISTĂ

TEAMĂ/FRICĂ

MIRAT/ MIRATĂ sau SURPRINS/SURPRINSĂ

FURIOS/FURIOASĂ

DEZGUSTAT/DEZGUSTATĂ

Anexa nr 3- 2.Compară emoțiile

Realizează tabelul pe planșă și compară următoarele emoții:

Notați trei asemănări între fericire și recunoștință

Notați trei asemănări între furie și tristețe

Notați șase deosebiri între emoțiile pozitive și cele negative	
Fericire	Furie
Recunoștință	Tristețe

Dacă vă este mai ușor atunci când notați asemănările/deosebirile puteți oferi exemple!

Anexa nr 4- 3.Asociază exemple de emoții

Asociază fiecărei emoții date câte trei exemple din viața reală. Puteți adăuga și un desen pentru câteva exemple reprezentative!

FERICIT/ FERICITĂ

Exemplu:

Sunt fericit când: 1 _____, 2 _____, 3 _____

TRIST/TRISTĂ

TEAMĂ/FRICĂ
MIRAT/ MIRATĂ sau SURPRINS/SURPRINSĂ
FURIOS/FURIOASĂ
DEZGUSTAT/DEZGUSTATĂ

Anexa nr 5- 4. Analizează situațiile

Analizează cum au reacționat persoanele din situațiile date și cum ar fi putut să reacționeze:

Puteți adăuga și un desen pentru fiecare situație!

SITUAȚIE PROBLEMĂ	CUM REACȚIONEZ?	CUM AȘ PUTEA SĂ REACȚIONEZ?
Nu știu să rezolv un exercițiu la matematică, mă enervez și încep să		
Mă cert cu cel mai bun prieten sau cu cea mai bună prietenă		
Tata mă ceartă pentru ceva ce nu am făcut. Chiar nu este vina mea!		
Un coleg este răutăcios cu mine, îmi spune lucruri nepotrivite și uneori mă împinge.		
Mama nu vrea să îmi cumpere un nou telefon/ calculator, deși am rugat-o frumos de atâtea ori.		

Anexa nr 6- 5. Aplică – oferind soluții

Lipește fiecare bilețel pe planșă și rezolvă cerința sub el!

Oferă soluții sau exemple pentru fiecare comportament și emoție corespunzătoare:

Alina și Iulia se joacă împreună în parc. Ce emoție simt cele două prietene? Când vă simțiți foarte fericiți? Oferiți minim patru exemple!	Trebuie să mergi la dentist și doar acest gând te neliniștește pentru că simți o emoție puternică, tremuri și ești agitat Ce emoție simți? Ce ați putea să faceți pentru a trece de această situație? Oferiți minim trei soluții!
Colegii te resping, îți adresează vorbe jignitoare și te marginalizează. Tu începi să plângi, dar nu reacționezi violent. Ce emoție simți? Ce ați putea să faceți pentru a trece de această situație? Oferiți minim trei soluții!	Mama îți pregătește iar acel fel de mâncare pe care nu îl suporti, chiar îl consideri nepotrivit și nu vrei nici măcar să guști. Ce emoție simți? Ce ați putea să faceți pentru a trece de această situație? Oferiți minim trei soluții!
Doi colegi se ceartă aprig, țipă unul la celălalt și își vorbesc urât. Cearta se poate transforma în violență oricând! Ce emoție simt cei doi? Ce ați putea să faceți pentru a trece de această situație? Oferiți minim patru soluții!	De ziua ta prietenii îți fac o petrecere surpriză. Chiar nu te așteptai la așa ceva și esti foarte entuziasmat și fericit. Ce altă emoție simți? Când v-ați mai simțit așa? Oferiți minim patru exemple!

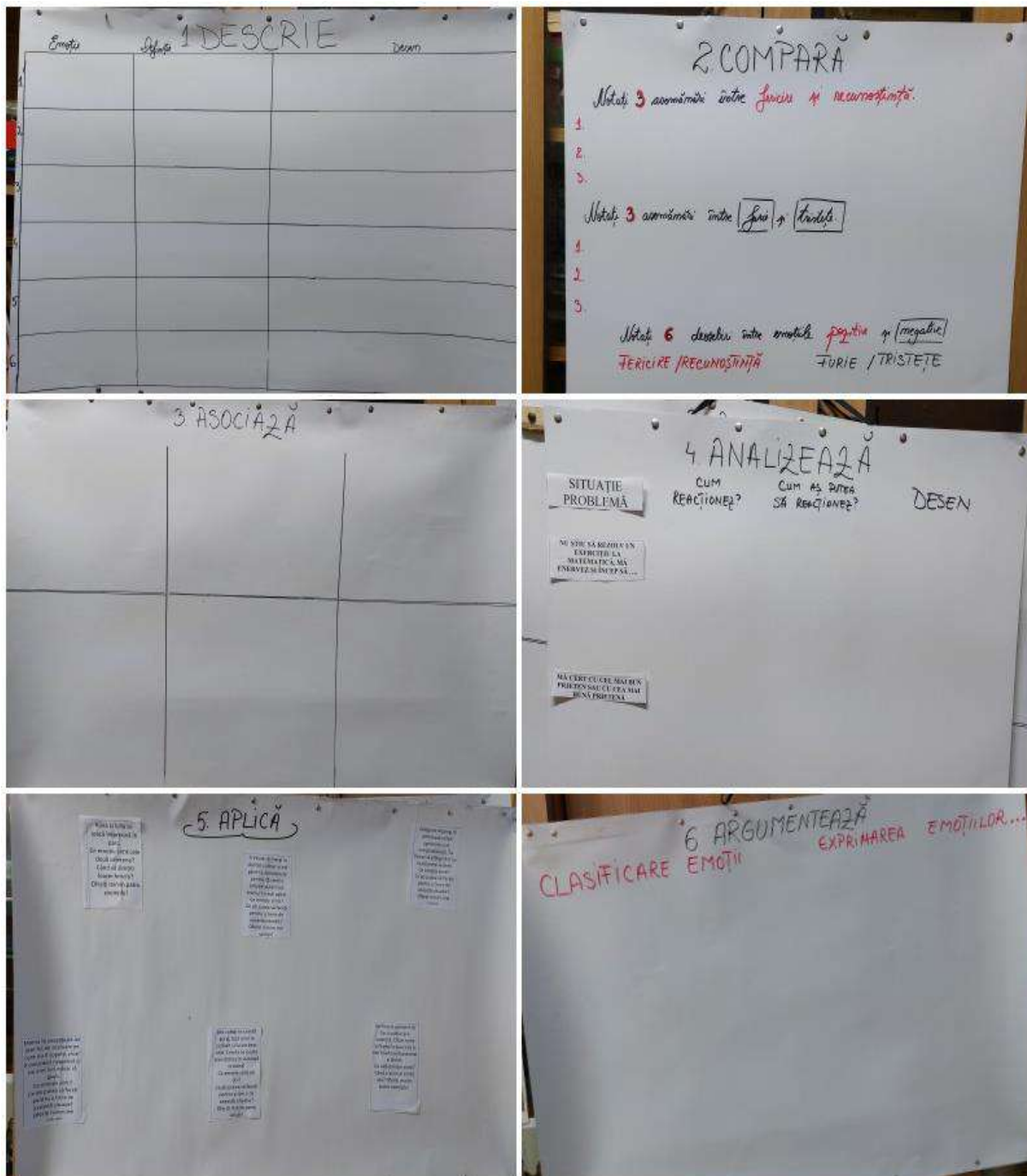
Anexa nr 7- 6. Argumentează importanța emoțiilor

Argumentează:

Cum sunt clasificate emoțiile și ce reprezintă acest lucru?

De ce este bine să ne exprimăm emoțiile? La ce ne ajută dacă facem acest lucru?

Realizează pe planșă clasificarea, oferind câte un exemplu de ce ar trebui să ne exprimăm emoțiile în cazul fiecăreia.

Evaluarea cunoștințelor și asigurarea feedbackului se va realiza etapizat, pentru fiecare grup ce va prezenta rezultatele muncii în plen, astfel încât informațiile să fie receptate de către toți elevii. În final profesorii realizează aprecieri verbale individuale și colective asupra modului de lucru și a participării la activitate și evidențiază cât de important este să recunoaștem, să denumim și să exprimăm propriile trăiri sufletești, pentru a comunica cu ceilalți, a înțelege și a fi înțeles, oferind câte o mică recompensă împachetată de tipul unei comori.

Atașez planșele realizate de către fiecare echipă participantă.

Bibliografie:

- Băban A., *Consiliere Educațională Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere* Ed. „Ardealul” Cluj Napoca, 2001;
- Gerguț A., Frumos L., Raus G., „Educația specială. Ghid metodologic”, Editura Polirom, Iași, 2016;
- Vernon A., „Consilierea în Școală Dezvoltarea Inteligenței Emoționale prin Educație Rațional-Emotivă și Comportamentală” Ed. ASCR Cluj Napoca, 2004;
- Ursache S.- Fișe- Emoții și sentimente: Să cunoaștem lumea împreună, editura Silvius Libris;
- V. L. Pârvolescu, Z. C. Merlan , *Manual Suport ”Echilibru Prin Non Violență”*;
- <https://www.terapie-prin-arta.ro/2017/05/emotii-in-terapia-prin-arta.html> ;
- <http://www.echilibrupentrusuflet.ro/article/foloseste-emotiile-negative-in-avantajul-tau> .

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A COPILOR CU CES

Profesor Tania Grațîela Lupu
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Orașul Vălenii de Munte

Cerințele educative speciale (CES) reprezintă necesitățile educaționale care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și o intervenție specifică, prin recuperare și compensare corespunzătoare.

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte copiii cu deficiențe propriu-zise, cu deficiențe senzoriale și fizice, mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoționale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăți de cunoaștere și învățare; copii cu deficiențe de comunicare și interacțiune.

Societatea modernă are ca scop să integreze, în structurile sale, toate categoriile de persoane și să promoveze drepturi egale pentru toți, aplicând principiul nondiscriminării. În această direcție s-au adoptat politici sociale și educaționale care să le permită participarea totală și activă în viața comunității, să faciliteze accesul la o educație și o profesionalizare corespunzătoare, în acord cu propriile disponibilități.

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate. Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate.

Abordarea problematicii conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat. Acest curriculum trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament.

Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare.

Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

În cadrul activităților, se aplică acele metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi facilitează comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Copiii sunt toleranți unii cu alții, iau decizii prin consultarea între ei, își exprimă opiniile realizând o participare activă.

Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, predicțiile în perechi,

știu- vreau să știu- am învățat, metoda Starbursting, ciorchinele, gândiți – lucrați în perechi, comunicați, metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează”, instruirea programată și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe: să aibă precizate obiectivele pedagogice, să fie rațional integrat în sistemul muncii educative, să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor), să fie dozat din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Predicțiile în perechi se pot folosi în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică sau Consiliere. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

Știu -Vreau să știu- Am învățat este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

Este o metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea.

Etapele metodei:

- Anunțarea temei de către profesor.
- Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „Știu” a tabelului;
- Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
- Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „Am învățat”.
- După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Procedura este simplă. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Ciorchinele este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea

conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

- se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
- se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
- pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
- activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și deschis;

Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.

Gândiți – lucrați în perechi, comunicați presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:

- fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
- cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unui comun;
- profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord.

Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe.

Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.

Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează” este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștințele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.

Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă.

Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Metodele activ- participative contribuie nu numai la educația elevului ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois Gherguț, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, București, 2001;
2. Oprea Crenguța, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006;
3. Ungureanu Dorel, Educația integrată și școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
4. Google.com

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

Prof.înv.primar Martin Mariana
Prof.înv.primar Mihalcea Ana Corina
Școala Gimnazială nr.142, București

Cerințele educative speciale desemnează acele cerințe ori nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fără abordarea adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar. Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație. Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai

mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. O caracteristică specială a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor inefficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare.

Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-I permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic.

Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Bibliografie:

Verza E “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002.

Popescu, E., Plesa, O. ”Handicap, retardare, integrare”, București, Pro Humanita, 1998

Weihs, T. J. ”Copilul cu nevoi speciale”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998

**Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava**

Proiect de intervenție asupra dezvoltării

Profesor Maxim Tatiana

Grădinița cu Program Prelungit „Gulliver” Suceava

- a) **Numele și prenumele:** P.V.
 b) **Vârsta:** 5 ani 7 luni
 ✓ **Structura și componența familiei**

1. tipul familiei:

- ☐ **normală**
☐ părinți divorțați
☐ un părinte decedat
☐ părinți vitregi

2. situația părinților:

Parinți	Vârsta	Ocupația
Mama	39	Contabilă
Tata	43	Profesor

3. Atmosfera și climatul afectiv:

- ☐ **raporturi armonioase, de înțelegere între ei;**
☐ raporturi punctate de mici conflicte trecătoare;
☐ dezacorduri puternice în familie, conflicte frecvente;
☐ familia destrămată sau pe cale de destrămare

Frați (surori) mai mici sau mai mari:

Frați mai mici				Frați mai mari					Frați gemeni				
Nr. crt	Inițiale	Gen (masculin/feminin)	Vârsta	Nr. crt	Inițiale	Gen (masculin/feminin)	Vârsta	Ocupația	Nr. crt	Inițiale	Gen (masculin/feminin)	Vârsta	Ocupația
1				6	P.A.	feminin	13 ani	elevă	11				
2				7					12				

3. Condițiile materiale și de locuit ale familiei:

Băiatul face parte dintr-o familie normală, cu posibilități foarte bune de creștere și educare. Familia are în componența sa mama, tatăl și o soră de 13 ani. Familia prezintă condiții bune de locuit, ea locuind într-un apartament cu 2 camere, având toate cele necesare pentru un trai decent. Mama se implică în activitățile copilului, atât acasă cât și la grădiniță, însă este nevoie și de intervenția specialiștilor.

Analiza diagnostică				Intervenție educațională		
Domeniile dezvoltării	Particularități de dezvoltare	Decalaje de dezvoltare +/-	Descrierea decalajului	Obiective vizând dezvoltarea	Metode și mijloace	Conținuturi
Dezvoltare psihomotorie	Preșcolarul este dezvoltat normal, în conformitate cu vârsta lui cronologică.	- motricitate	Nu imită gesturi, acțiuni simple (să meargă, să alerge, să sară într-o direcție indicată).	-derularea unor programe cu exerciții fizice (jocuri cu text și cânt, jocuri de mișcare, exerciții imitative) nu doar în cadrul domeniului psihomotric, ci introducându-l și în componența celorlalte domenii.	-conversația -demonstrația -exercițiul -jocul	-jocuri de căutare ale unor obiecte așezate în diferite locuri -exerciții și jocuri de mișcare cu utilizarea onomatopeelor și a versurilor ritmate (<i>Cioc, boc! Treci la loc!</i>) -exerciții imitative (<i>Cine face așa?</i>) -exerciții de motricitate (<i>Mergi cum îți spun! Cine ajunge primul?</i>).
Dezvoltare cognitivă						

Senzorial	-dezvoltare în limitele vârstei -folosește activ auzul, simțul tactil, văzul. -spirit de observație dezvoltat	-orientarea în spațiu și timp	Nu se poate orienta stânga dreapta. Nu știe zilele săptămânii, când se întâmplă lucrurile	-recunoașterea componentelor spațiale -identificarea diverselor poziții ale unor obiecte în raport cu propria persoană. -perceperea componentelor temporale.	-conversația -demonstrația -exercițiul -jocul	-Jocuri de căutare a unor obiecte așezate în diferite poziții spațiale -fișe cu sarcini de orientare spațială -exerciții privind dezvoltarea lateralității
○ Percepția	Reprezentări bogate utilizate cu preponderența în desen.	-memorie	-reproducerea diferitelor texte este afectată de dificultățile de organizare a răspunsului precum și de deficiențele de limbaj. Din cauza deficiențelor de vorbire nu dorește să repete poeziile.	-adoptarea unor bune strategii care să-l capteze astfel încât să memoreze poeziile.	-conversația -demonstrația -exercițiul -lectura explicativă -jocul didactic	-exerciții de recunoaștere a pozițiilor unor obiecte raportate la propria persoană. -jocuri de punere în corespondență a unui cuvânt auzit cu imaginea corespunzătoare; -exerciții de verbalizare, după model;
○ reprezentare	-memorie predominant mecanică -reproduce din memorie desene -memoie muzicală dezvoltată					
Memorie						
Gândire	-învață să povestească după imagini -învață să opereze cu unele noțiuni de matematică	-învățare	-dificultate în utilizarea unor obiecte	-abordarea unor bune strategii pentru a elimina lacunele existente.	-conversația -explicația -exercițiul -jocul didactic	-elemente de construcție a comunicării
Imaginație	-preferă activitățile practice	+imaginație creatoare	-nu explică relațiile necesare între fenomene	-dezvoltarea abilităților de creație în domeniul plastic	-exercițiul -jocul didactic	-lectura după imagini, lectură cu început dat
Limbaj	-imaginația este relativ bogată, inspirată din desenele animate pe care le vizionează la televizor.		Realizează	-stimularea dezvoltării		

	-imaginație creatoare în desen, modelaj, lucru manual. -este comunicativ -vorbește repede și adresează multe întrebări	-vocabular sărac, -exprimare greoaie	desene cu mare ușurință și le colorează adecvat Limbajul vorbit este de obicei greoi. Există tendința de a repeta unele cuvinte.	abilități fonologice a copilului; -exersarea lecturii în imagini, asociind cuvântul scris ce denumește imaginea; - exersarea compunerii de propoziții (tehnica puzzle-jetoane cu imagini și propoziții); - oferirea de ajutor în pronunțarea corectă a cuvintelor;	-conversația -demonstrația -exercițiul -lectura explicativă -jocul didactic	-exerciții matematice ce implică poziții spațiale -jetoane (obiecte și cel care le folosește) -ilustrații, materiale cât mai atractive -poezii -imagini corespunzătoare poeziilor sau poveștilor -puzzle -jocuri de atenție
Dezvoltare psihosocială și a personalității						
Tip temperamental Aptitudini generale - o inteligenta - o creativitate - o spirit de observație Aptitudini specifice	Sangvinic (sociabil și deschis, voios, vesel) cu elemente de melancolic (îngrijorat și emotiv, creativ). -inteligentă medie -are capacitatea de a continua poveștile cu început dat -desenele sunt pline de detalii și culoare -spiritul de observație este manifestat prin observația verbală Dovedește talent în domeniul artistic -este respectuos,	+imaginație în desen și confecționarea anumitor obiecte la lucru manual -timiditate - nesiguranță	Interes pentru domeniul artistic, interesul pentru nou și pentru diferite tehnici prin care poate duce la bun sfârșit sarcinile primite pentru a fi cât mai variate. Nu ia inițiativa și nu dorește să își spună punctele de	-introducerea cât mai multor metode pentru a-i menține interesul pentru acest domeniu -punerea la dispoziție a materialelor -transferul acestor aptitudini și în celelalte domenii (matematica, educarea limbajului, știință) -inițierea cât mai multor jocuri de rol care să îi	-conversația -explicația -exercițiul -demonstrația -jocul -munca individuală -conversația -explicația -exercițiul -jocul de rol	-materiale (culori, foi, diferite tipuri de hârtie, pensule) -jocuri de rol

Caracter ○ atitudini față de sine ○ atitudini față de ceilalți ○ atitudini față de activitate ○ atitudini față de natură Afectivitate Motivație Voința Atenție	colaborează bine cu grupul de preșcolari, sesizează reușita proprie și repetă acțiunile care îi reușesc(desen, modelaj). -relații armonioase cu cei din jur, chiar dacă uneori mai apar conflicte. -sesizează diferența de sex (deosebește băieții de fete) -este mai atașat de mamă -se implică în activitățile ce țin de grădiniță. -atitudine pozitivă față de muncă -este preocupat de natură și acceptă cu ușurință sarcinile ce au legătură cu protejarea naturii -are grija de obiecte, plante, animale mici -comunică cu cei din jur, se joacă frecvent cu ceilalți copii. Predomină motivația extrinsecă, dar este prezentă și cea intrinsecă mai ales în cadrul domeniului estetic și	-lipsa voinței	vedere. Are uneori reacții emotive când i se spune că a greșit sau că nu vorbește corect. Nu dorește să își afirme punctul de vedere din cauza deficienței de vorbire.	ofere ocazia de a se exprima, având și el rolul de lider. -inițierea jocurilor de rol prin care preșcolarul va putea să comunice, în ciuda deficienței de vorbire -incurajarea de a participa la activități ce	-conversația -explicația -exercițiul -jocul de rol	-jocuri de rol

Deprinderi	creativ. Voința este prezentă în realizarea sarcinilor ușoare. Atenția îi poate fi distrasă uneori, dacă un conținut prezentat nu îl interesează, însă este foarte atent șa sarcinile care îl interesează. -manifestă aptitudini artistice -are noi deprinderi igienice (se șterge la gură, la nas)			presupun comunicare orală.		

Bibliografie:

1. Evaluarea impactului de mediu pentru proiecte de intervenție la scală mică finanțate de donatorii UE și SUA, Elena Mărgineanu, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2018.
2. Percepția populației cu privire la grupurile sociale dezavantajate și formele de intervenție pentru incluziunea socială finanțate din fondurile europene, Daniel Arpinte, 2013.

POVEȘTILE BUNICII (OPȚIONAL)

Prof. Mihăescu Anca
Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Bacău

ARIA CURRICULARĂ : LIMBĂ ȘI COMUNICARE

An școlar : 2022-2023

1 h / săptămână

Clasa a IV-a

MOTTO : „ Poate că povestea este cea mai frumoasă parte a vieții omenești... cu povești ne leagă lumea, cu povești ne adoarme... Ne trezim și murim cu ele .”

Mihai Eminescu

ARGUMENT

De mici copii îndrăgim poveștile. Rolul principal al acestora este de a stimula imaginația copiilor, care învață să descopere lumea minunată a cărților. Poveștile îi permit copilului să pătrundă într-un univers fantastic, plin de mistere și cât se poate de fascinant. Această fascinație îl atrage și încet, încet cu fiecare poveste citită, micul ascultător pătrunde în această lume . odată pătruns în această lume, copilul începe să își dezvolte limbajul, dar și să își îmbogățească imaginația.

Cu ajutorul personajelor de poveste, micuțul va reuși chiar să își depășească anumite fobii. Binele și răul sunt două concepte pe care cel mic le poate distinge acum încă din primii anișori de viață. Copilul înțelege că există anumite reguli și conduite ce se aplică în fiecare zi. Aceste reguli trebuie respectate, deoarece în lipsa lor nici o societate nu poate funcționa. De asemenea, va înțelege că dacă nu respecti aceste reguli de conduită, devii personajul negativ, precum cel din poveste, iar personajul negativ întotdeauna suferă consecințele faptelor sale.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea și transmiterea de mesaje simple orale și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare
2. Receptarea de cuvinte și mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare
3. Formularea de mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în context familiar
4. Relaționarea prin intermediul comunicării în context familiar

• **Receptarea și transmiterea de mesaje simple orale și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiare**

Nr. Crt.	Competențe specifice	Activități de învățare
1	1.1 Perceperea, identificarea și discriminarea de sunete cunoscute din mediul înconjurător și localizarea surselor sonore, inclusive prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	- exerciții-joc de ascultare a unor sunete (zgomote, onomatopee); - exerciții-joc de identificare a unor sunete sunete (zgomote, onomatopee); - jocuri de recunoaștere a vocilor cunoscute; - audiții musicale a unor cântece ce conțin onomatopee; - exerciții de identificare a stimulilor vizuali; - exerciții și jocuri de recunoaștere a onomatopeelor..
	1.2 Identificarea și discriminarea sunetelor dintr-un cuvânt și recunoașterea poziției acestora, inclusive prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	-exerciții de dezvoltare a auzului fonematic (diferențieri auditive : zgomote, onomatopee, sunete emise din diverse surse); - exerciții-joc de imitare a unor sunete; - exerciții de executare a unor comenzi verbale simple; - exerciții-joc de despărțire în silabe ; - cântece de rostirea cuvintelor pe silabe; - exerciții – joc de recitare a unor versuri simple.
	1.3 Înțelegerea și transmiterea de mesaje simple prin limbaj expresiv sau corporal în mediul familiar	-exerciții de citire a expresiilor mimico-faciale de pe fața profesorului; - exerciții de citire a expresiilor mimico-faciale cu ajutorul pictogramelor; -exerciții de utilizare a modelului mimico-gestual; -jocuri didactice de expresie mimico-facială; -jocuri cu marionete; - jocuri de rol.
	1.4 Emiterea de sunete, silabe și	- exerciții de dezvoltare a motricității

	pronunțarea de cuvinte uzuale cu rol comunicațional, inclusive prin utilizarea în asociere a metodelor alternative și augmentative de comunicare	aparaturii fono-articulator; - exerciții-joc de utilizare a respirației corecte în timpul articulării cuvintelor; - exerciții-joc de formare și educare a intonației vocii copilului în vorbire; - joc de formare și educare a tonului vocii copilului în vorbire; - exerciții de diferențiere a vocalelor; - exerciții de diferențiere a consoanelor; - exerciții-joc de imitare a unor onomatopee; - exerciții-joc de pronunțare a unor onomatopee, însoțite de mișcare; - exerciții de despărțire în silabe marcând pauzei joc de unire a silabelor în cuvinte simple; - exerciții-joc de utilizare a formulelor de politețe;
	1.5 Identificarea semnificației unui mesaj simplu pe teme familiar, constituit din 1-2 unități semantic, inclusiv prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	- exerciții de selectare a imaginii corecte dintr-un set pentru a indica despre ce este vorba în mesaj; - exerciții de desenare a răspunsului corect la mesaj; - exerciții-joc de formulare de răspunsuri; - exerciții-joc de utilizare corectă a cuvintelor: Dal, Nul; - jocuri de exersare a unor formule de mulțumire; - joc de alcătuire a unor propoziții simple de politețe; - joc de adresare de întrebări simple; - exerciții de executare corectă a unor comenzi simple; - jocuri de rol.

- **Receptarea de cuvinte și mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în contexte familiar**

Nr. Crt.	Competențe specifice	Activități de învățare
2.	2.1. Identificarea semnificației unor imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare	-joc de formulare a unor răspunsuri ce implică alegerea duală/multiplă; - joc de povestire după imagini/fotografii; - exerciții-joc de povestire prin intermediul desenului; - lectură după benzi desenate; - exerciții-joc de citire a orarului în imagini al clasei; - exerciții-joc de povestire a întâmplărilor /fenomenelor/evenimentelor. familiare prin intermediul cântecelor;

	2.2. Recunoașterea și citirea literelor mari și mici de tipar și/sau de mână cuvintelor uzuale, inclusiv prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	- exerciții-joc de asocieri literă-sunet; - exerciții de recunoaștere și numire a literelor mari și mici de tipar și de mână; - exerciții de observare a etichetelor din clasă plasate pe dulapuri, sertare, deasupra cuierelor, etc.; - exerciții de răstoire a unor cărți ce conțin doar imagini și citirea acestora cu ajutorul profesorului; - exerciții de marcarea prin colorare, subliniere, încercuire a literelor mari și mici de tipar și/sau de mână din cuvinte uzuale mono- și bisilabice; - exerciții de pronunție cuvintelor mono, bisilabice prin vorbire reflectată și/sau pe bază de suport gestual și motric; - exerciții de citire după profesor a unor cuvinte mono- și bisilabice; - exerciții de citire cu voce tare și pe silabe a cuvintelor mono- și bisilabice;
	2.3 Înțelegerea semnificației unui cuvânt scris și asocierea cu obiectul sau imaginea corespunzătoare, inclusiv prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	- exerciții joc de asociere cuvânt scris-obiect/imagine; - exerciții joc de asociere obiect imagine-cuvânt scris; - utilizarea softurilor educaționale pentru realizarea corespondenței cuvânt scris-imagine; - jocuri de completarea unor propoziții lacunare; - jocuri de rol; - ghicitori.

- **Formularea de mesaje simple scrise și/sau prin metode alternative și augmentative de comunicare în context familiar**

Nr. Crt.	Competențe specifice	Activități de învățare
3.	3.1. Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate	- exerciții pentru însușirea poziției corecte pentru scris; - exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris (efectuarea unor măzgălituri, cercuri, zigzaguri etc.); - exersarea musculaturii fine a mâinii și a coordonării mișcărilor prin colorare, hașurare în contur; - exerciții de flexie-extensie a degetelor (imitarea cântatului la pian, a picăturilor de ploaie, a storsului rufelor etc.); - exerciții de înșirare de mărgel de dimensiuni diferite; - exerciții de ruperea hârtiei după un

		contur; - exerciții de modelare a plastelinei; -exerciții de coordonare oculo-motorie; -exerciții de sincronizare a mișcării ochiului cu mișcarea mâinii; -exerciții de exersare a gestului rotativ și rectiliniu;
	3.2 Identificarea semnelor de punctuație	-observarea semnelor de punctuație din plastic sau tipărite în relief pe diferite suporturi; -exerciții de trasare a semnelor de punctuație cu degetul pe blatul mesei, în aer, cu pensula și acuarela, cu creta pe tablă, cu markerul pe coli mari; -exerciții de încercuire a semnelor de punctuație dintr-un text scurt; -exerciții de subliniere a semnelor de punctuație dintr-un text scurt .
	3.3Scrierea literelor de tipar și de mână și a cuvintelor simple, uzuale, inclusiv prin utilizarea metodelor alternative și augmentative de comunicare	-exerciții de dezvoltare a musculaturii fine a mâinii; -exerciții de modelare din plastilină a conturilor unor litere; -exerciții de decorare a literelor de mână și de tipar; -exerciții de unire a punctelor ce compun o literă; -trasarea conturului unor litere, silabe, cuvinte simple cu degetul pe blatul mesei, în aer, pe spatele colegului, pe hârtie, cu pensula și acuarela, cu creta pe tablă, cu markerul pe coli mari; -exerciții de scriere a literelor de mână folosind diverse instrumente de scris, pe suporturi variate; -exerciții de copiere a literelor de tipar și de mână; -exerciții de copiere a silabelor;
	3.4 Redactarea unor mesaje simple, în contexte uzuale de comunicare, folosind materiale diverse.	-confecționarea unor felicitări/bilețele cu litere de tipar rupte sau decupate din reviste,ziare; -decorarea unor obiecte sau desene cu ajutorul semnelor grafice; - exerciții de scriere a unor bilețele folosind diferite semne, linii curbe/irânte; - exerciții de citire a mesajului; - exerciții de copiere a literelor; - exerciții de copiere a silabelor; - exerciții de copiere a unor propoziții simple;

• **Relaționarea prin intermediul comunicării în context familiare**

Nr.crt.	Competențe specifice	Activități de învățare
4.	4.1 Asocierea formulelor de politețe cu diferite contexte familiare și manifestarea unui comportament civilizat în relația de comunicare	- exerciții de asociere imagini-formule de politețe; - vizionarea unor filme educaționale privind utilizarea formulelor de politețe; - exerciții practice de utilizare a formulelor de politețe; - exerciții de asociere imagini-comportament civilizat în relația de comunicare; - vizionarea unor filme educaționale privind comportamentul civilizat în comunicare; - exerciții practice de comunicare nonverbală și verbală în vederea relaționării pozitive; - . jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite; - vizite, plimbări, excursii.
	4.2 Participarea la dialoguri scurte, dirijate, în situații de comunicare uzuale	- exersarea unor formule de salut, de adresare, prezentare și solicitare adecvate contextului; - . dialoguri scurte în diferite contexte, reale sau simulate, pe teme familiare; - exersarea unor reguli de comunicare civilizată: ascultarea interlocutorului, vorbirea pe rând, etc.; - . jocuri de rol în contexte familiare; - exerciții de formulare a unor sarcini sau instrucțiuni simple adresate colegilor; - exerciții de formulare de răspuns - exerciții de concentrare a atenției;
	4.3. Emite mesaje simple prin care solicită sau dă informații, la cerere	- exerciții de emitere a unor mesaje simple prin care solicită informații utilizând pictograme; - exerciții de emitere a unor mesaje simple prin care oferă informații utilizând pictograme; - exerciții de oferire a unor informații despre sine; - exerciții de formulare a unor enunțuri simple utilizând imagini; - exerciții de relatare a unor evenimente semnificative din viața proprie; - exerciții de alegere a cuvintelor potrivite pentru numirea unor lucruri/evenimente familiare;

CONȚINUTURI DE ÎNVĂȚARE

La acest opțional s-a urmărit proiectarea unor tematici în concordanță cu particularitățile de vârstă ale copiilor, nivelul de dezvoltare a capacităților individuale, tematici prin care să poată fi realizate obiectivele propuse: povești; audiții; diafilme; dramatizări; jocuri de rol; activități creative (desen, confecționare măști, puzzle, labirinturi); jocuri didactice.

1. Comunicarea non-verbală :

- Limbajul corporal și expresiile faciale
- Procedee figurative: gest, mimica, pantomima
- Comunicare augmentativă alternativă: desene, fotografii, carti de comunicare cu pictograme, limbaj mimico-gestual, Makaton, Signalong, PECS, tehnologii asistive (dispozitive low și high-tech).

2. Comunicare verbală :

- Actul fonono-articulator
- Elemente de identificare personală a identității altor persoane cunoscute
- Elaborarea mesajelor simple
- Descifrarea mesajului recepționat
- Răspunsurile la comenzi simple

3. Citirea :

- Cartea: copertă, pagină, text, ilustrații, orientare în pagină
- Asociere fonem-literă mică și mare de mână și tipar
- Cuvinte mono, bisilabice și propoziții simple
- Citirea cu suport imagistic

4. Scrierea:

- Poziția corectă la scris
- Instrumente de scris –

Coordonare oculo-motorie și motricitate fină

- Orientare în spațiul paginii
- Asociere fonem-literă-grafem
- Desenarea literelor de tipar
- Literele mari și mici de mână
- Scrierea corectă a cuvintelor
  - Îmbinarea cuvintelor în propoziții simple
  - Scrierea unor mesaje scurte
  - Biletul
  - Felicitarea
  - Afișul

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare în concordanță cu specificul disciplinei. Profesorul va urmări predarea conținuturilor prin crearea unor situații de învățare care să realizeze conexiunea permanentă cu celelalte discipline din planul-cadru de învățământ și viața reală, într-o abordare transdisciplinară și de utilitate practică.

Strategii didactice: Metodele de învățământ vor fi selectate în raport cu contribuția specifică în formarea competențelor, conținutul activităților didactice și cu particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul dizabilității, specificitatea mijloacelor de comunicare alternative). Se pot utiliza o varietate de metode didactice: expositive, intuitive, activ-participative etc.

Metodele expositive utilizate în activitățile didactice cu elevii cu dizabilități intelectuale vor respecta următoarele cerințe: - folosirea unui limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării; - prezentarea clară, precisă și concisă a informațiilor, sistematizarea ideilor; - antrenarea elevilor prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor și a interveni cu noi explicații și clarificări atunci când se impune acest lucru; - evitarea verbalismului excesiv.

Metodele de simulare (bazate pe jocul didactic și dramatizare) pot fi aplicate cu succes, facilitând participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare. În contextul activităților didactice specifice învățământului special metoda demonstrației, a modelării sau a imitației sunt potrivite și eficiente în actul educațional datorită compatibilității dintre specificul lor și particularitățile de învățare ale elevilor cu dizabilități.

Utilizarea metodelor activ-participative vor permite elevului cu dizabilități intelectuale atingerea competențelor prin efort personal sau prin colaborare cu alți colegi. Specific acestor metode este faptul că stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare și dezvoltă învățarea prin cooperare. Acestea contribuie la formarea competențelor referitoare la ascultarea activă, luarea deciziei, autonomiei personale, responsabilității și participării sociale. Selecția, stabilirea și integrarea mijloacelor de învățământ în cadrul activităților educațional-terapeutice se realizează prin corelarea permanentă a acestora cu specificul competențelor vizate, al conținuturilor concrete și al metodelor și procedeele didactice utilizate.

În cazul elevilor cu dizabilități intelectuale unele mijloace pot avea și un rol compensator, antrenând dezvoltarea unor competențe specifice. Planificare și proiectarea didactică: Programa școlară reprezintă documentul curricular oficial de referință pentru elaborarea planificării anuale și semestriale. Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape: - corelarea competențelor specifice cu conținuturile prezentate în programa școlară; - stabilirea unităților de învățare; - stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare; - stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

MODALITĂȚI DE EVALUARE

Evaluarea elevilor cu dizabilități intelectuale se realizează atât prin metode tradiționale, cât și prin metode moderne de evaluare. Ea are o funcție puternic ameliorativă, întreg procesul didactic și terapeutic adaptându-se permanent în funcție de rezultatele acesteia.

Astfel, strategia didactică trebuie elaborată în funcție de evaluarea inițială, accesibilizând conținuturile și adaptând competențele. Ponderea cea mai importantă o va ocupa evaluarea formativă, evidențiind zona proximei dezvoltări, ca instrument de reglare a procesului de predare-învățare, utilizând punctele tari ale elevilor, cu scopul maximizării rezultatelor învățării. Evaluarea finală se va realiza diferențiat, în funcție de obiectivele propuse pentru fiecare elev.

Evaluarea se va efectua:

*Continuu - prin repovestiri, dramatizări, colaje, jocuri didactice și de rol;

*Lunar, semestrial - prin teme de evaluare propuse, prin organizarea de expoziții permanente cu lucrările copiilor, serbări.

Bibliografie

1. Bârsan, N., (1995), Jocuri didactice specifice dezvoltării limbajului și comunicării orale a preșcolarilor mari, București: Editura Didactică și Pedagogică;
2. Cozma, A., (2008), Psihopedagogia comunicării la copiii cu dizabilități mintale, București: Editura RAR;
3. Cucoș, C., (2000), Pedagogie generală, Iași: Editura Polirom;
4. Gherguț, A., (2005), Sinteze de psihopedagogie specială, Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Iași: Editura Polirom;
5. Gherguț, A., (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Iași: Editura Polirom;

6. Popovici, D.V., (2000), Dezvoltarea comunicării la copiii cu deficiențe mintale, București: Editura Pro Humanitate;
7. Popovici, D.V., (2016), (coord.), Strategii de comunicare augmentativă și alternativă pentru copiii nonverballi, București: Editura Universității din București;
8. Verza, E., (1994), Psihopedagogia specială, București: Editura Didactică și Pedagogică;
9. Verza, E., Verza, E.F., (2011), (coord.), Tratat de psihopedagogie specială, București: Editura Universității din București;
10. Vlad, M., Ghilaș, I., Cozma, A., Vasiliu, C.M., (2009), Dicționar enciclopedic de Psihopedagogie specială, București: Editura Fundației Culturale Marin Speteanu;
11. *** (2016), Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale, Institutul de Științe ale Educației;
12. *** (2014), Metodologia privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlarplanuri-cadru de învățământ și programe școlare, anexă la O.M. nr. 3593/18.06.2014;
13. *** (2011), Legea Educației Naționale nr.1/2011 și actele normative subsecvente acesteia, referitoare la învățământul special și special integrat;
14. *** Planurile-cadru, programele școlare în vigoa

Practici în recuperarearea elevului cu CES

Profesor: Moraru Mirela Elena
Școala Gimnazială nr.40 "Aurel Vlaicu", Constanța

Este foarte important să ajutăm la dezvoltarea și formarea lor, la integrarea lor în cadrul scolii, grădiniței. Trebuie să ne dorim să organizăm activități extrașcolare prin care preșcolarii să contribuie după puterile lor, la creșterea calității vieții în comunitatea în care trăiesc.

Copilăria cuprinde prima și cea mai importantă „decolare” în marile zboruri ale unei vieți omenești. În perioada copilăriei influențele educative sunt hotărâtoare. Vârstele mici constituie baza dezvoltării personalității, preocuparea educației de a interveni cât mai devreme în formarea și dezvoltarea copilului. Și ce loc mai potrivit decât grădinița putem găsi pentru îndeplinirea unui scop

scop primordial în viața unui copil, acela de a fii acceptat și iubit așa cum este!

O carte potrivită acestei teme se numește „Eu sunt eu!”, de Mira Lobe și personajul principal este reprezentat într-un mod inedit și pe înțelesul copiilor.

Totodată, organizarea unor activități extrașcolare prin care preșcolarii să contribuie, după puterile

lor, la creșterea calității vieții în comunitatea în care trăiesc, are nenumărate avantaje din punctul de vedere al educației pe care o face grădinița. Acestea sunt împletirea teoriei cu practica, preșcolarii constatând că ceea ce învață la grădiniță poate fi aplicat în cadrul unei acțiuni concrete, acțiunile dezvoltă la copii responsabilitatea și sensibilitatea față de semenii lor, se creează legături la nivelul comunității, se stimulează gândirea critică, se educă percepția multiculturalității, se dezvoltă stima de sine și devotamentul pentru ideile civice.

Copiii, de cele mai multe ori sunt considerați prea mici pentru a-și asuma responsabilități, dar, dacă li se oferă ocazia, ei pot deveni chiar un model pentru cei mari, ca vârstă sau ca statut în comunitate.

Fiecare copil este diferit și special, și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu C.E.S. Din cauza stereotipurilor și ideilor preconcepute, cei mai mulți oameni nu își dau seama că diferențele dintre copii cu C.E.S. sunt la fel de mari ca și diferențele dintre copii obișnuiți.

Spunem despre un cadru didactic că este conștient de faptul că toți copiii au dreptul de a fi cucolegii

colegii lor abia atunci când încurajează și sprijină integrarea copiilor cu C.E.S. în clasa sa. apreciate

Varietatea diferențelor individuale și diversitatea abilităților personale sunt lucruri care trebuie pentru că îmbogățesc și stimulează situațiile de învățare din cadrul activității la clasă, prin contribuția unică a fiecărui copil.

Educația pentru toți este generatoarea perspectivei incluzive asupra educației Pornind de la deschiderea oferită de sintagma „educație pentru toți”, prin acces și participare, pas cu pas, se ajunge

la educația incluzivă care se definește ca o schimbare majoră ce presupune politici, practici și culturi incluzive. Educația incluzivă presupune existența sprijinului care să egalizeze șansele tuturor și să se adreseze fiecăruia.

În procesul de promovare a educației incluzive, în cadrul parteneriatului educațional un rol deosebit

revine colaborării între școală și familie, care, în calitate de parteneri, au obiective comune, bazate pe principii de reciprocitate.

Educația incluzivă este adeseori asociată cu elevi care au dizabilități, sau care au „nevoi educaționale speciale”, însă, incluziunea se referă la educația școlară a tuturor copiilor și tinerilor, conform conceptului „școală pentru toți

În ultima perioadă, sistemul educativ a suferit schimbări fundamentale de paradigmă, prin apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă, datorită elevilor cu cerințe educative speciale.

Progresele înregistrate de psihologia și pedagogia diferențiată, perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanțate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigențele școlare. În rândul acestora, există elevi cu dificultăți de învățare, cu ritm lent de acumulare de achiziții dar cu intelect normal.

. În procesul de incluziune, copiii cu deficient învață de la cei obișnuiți să fie autonomi, iar ceilalți învață să fie mai toleranți.

Unii copii au dificultăți în comunicare, alții diferențiază mai greu sunetele și se exprimă defectuos, alți copii percep cu dificultate spațiul și se orientează cu greu în acesta. Unii copii au nevoie de mai

mult timp și de explicații în plus pentru a înțelege ce îi spune părintele sau profesorul, unii au dificultăți de concentrare a atenției sau le este greu să stea liniștiți pe scaun, alți copii au ritm mai lent în gândire sau în mișcări sau sunt copleșiți de emoții și nu fac față sarcinilor la întreaga lor capacitate. Toți acești copii cu dificultăți în diferite arii (atenție, limbaj, gândire, motricitate, memorie, orientare spațială, afectivitate, etc.) nu sunt copii buni sau răi, deștepți sau proști.

Sunt copii cu cerințe educative speciale. Ei au nevoie din partea celor din jur, în special a părinților, educatorilor, învățătorilor, profesorilor, de un plus de atenție, de educație individualizată, de multă răbdare și înțelegere.

Copiii cu C.E.S suferă diferite tipuri de deficiență, de aceea curriculum-ul școlar trebuie parcurs în mod cât mai flexibil pentru a putea permite fiecărui copil să avanseze în ritmul său propriu și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare.

Bibliografie

Repere teoretice și practice utile profesorului de sprijin

Constantin V., Stoleru P., Grigorescu P., 1994, Sociologie manual, E.D.P., București

Declarația de la Salamanca - Spania, 1994

COLECȚIE DE FIȘE DE LUCRU

Profesor învățământ primar Florina Moroșanu
Școala Gimnazială nr. 24 „Ion Jalea” Constanța

Limba și literatura română

Fram, ursul polar, după Cezar Petrescu - Clasa a III a

Text adaptat

Fram, ursul polar
după Cezar Petrescu

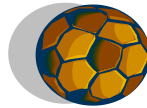

era atracția Circului Struțki. Învățase de la
(Fram)

(oameni)

acrobația și gimnastica, să se joace cu

și să facă tumbe.

(mingea)

De la o vreme, ...i se făcuse dor de

(ghețurile polare)

Directorul circului a înțeles că nu-i mai rămăsese decât să-l trimită la Polul Nord.

Găsisse pe cineva care s-a oferit să-l ducă în patria

(urșilor albi)

Fișă de lucru adaptată

1. Alcătuiește propoziții după imaginile de mai jos și scrie-le pe spațiu:

---

1. Încercuiește imaginile care reprezintă personajele din fragmentul citit. Colorează-le!

2. Colorează-l pe August!

3. Scrie cuvintele corespunzătoare imaginii

---

4. Ordonează imaginile pentru a forma o propoziție:

---

5. Completează enunțurile cu cuvintele potrivite

.....pleacă la Polul Nord.

.....îl duce pe urs acasă.

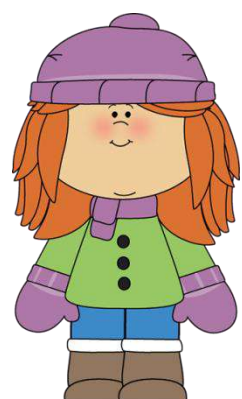
6. Identifică cuvintele corespunzătoare imaginilor de pe jetoane și găsește perechile de cuvinte cu sens opus.

Hell is no laughing matter

Matematică

Adunarea și scăderea numerelor în concentrul 0 -100

Fișă de lucru adaptată

1. Transcrie cuvintele care se găsesc în Careul magic, pe pătrățelele colorate.

1.	E	R	T	V	S	U	M	Ă	C	C
2.	U	T	E	R	M	E	N	I	X	E
3.	R	E	S	T	C	A	C	V	R	L
4.	Z	T	R	G	V	E	U	J	O	I
5.	H	U	S	C	Ă	Z	Ă	T	O	R
6	F	T	H	R	R	Y	Y	U	I	O
7	C	D	E	S	C	Ă	Z	U	T	L

1.

2.

3.

4.

5.

6.

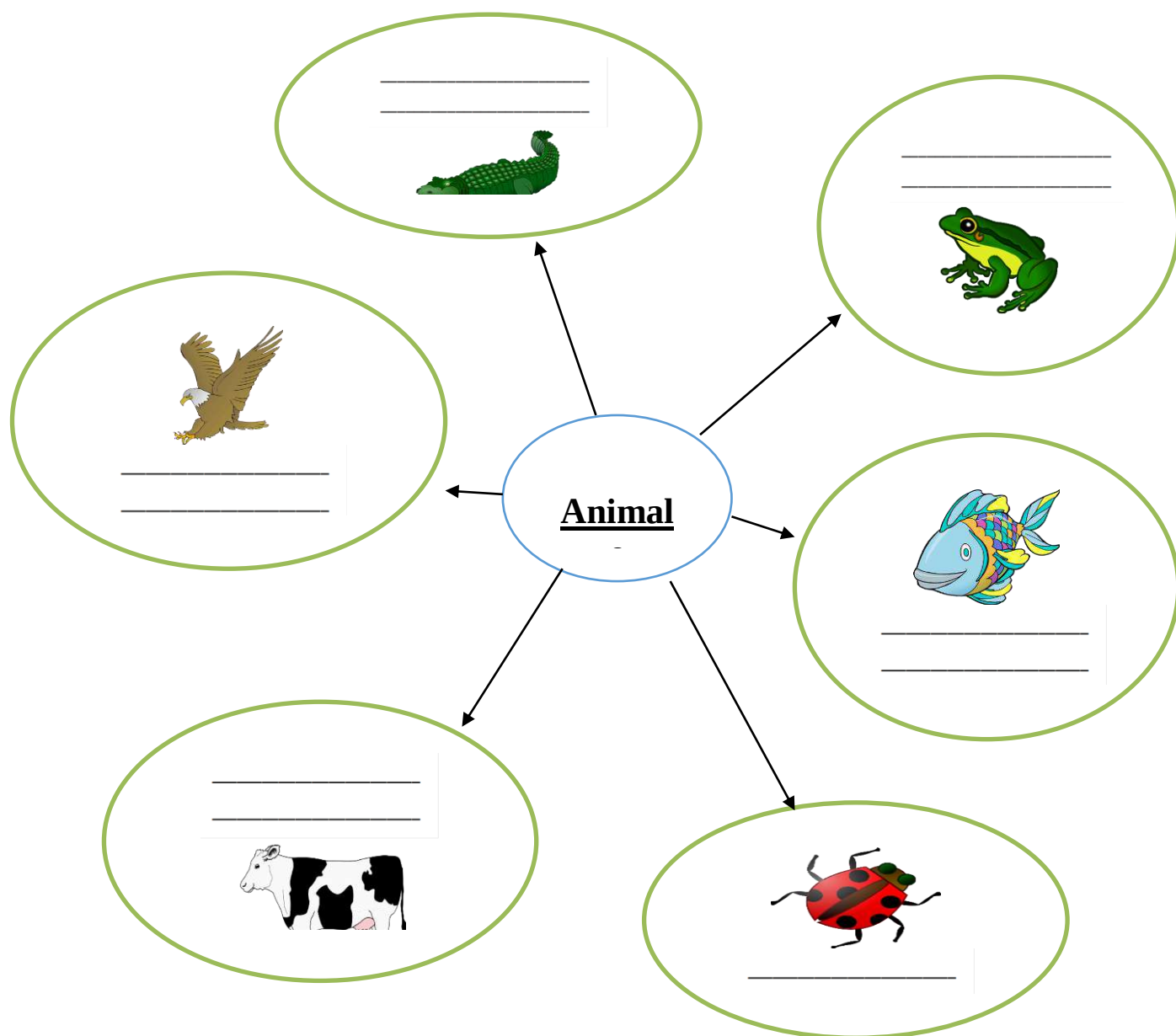
7.

Scrie numerele care lipsesc:

51					56			
74					79			
ERAU	11	2						

1. Completează cu numele animalelor:

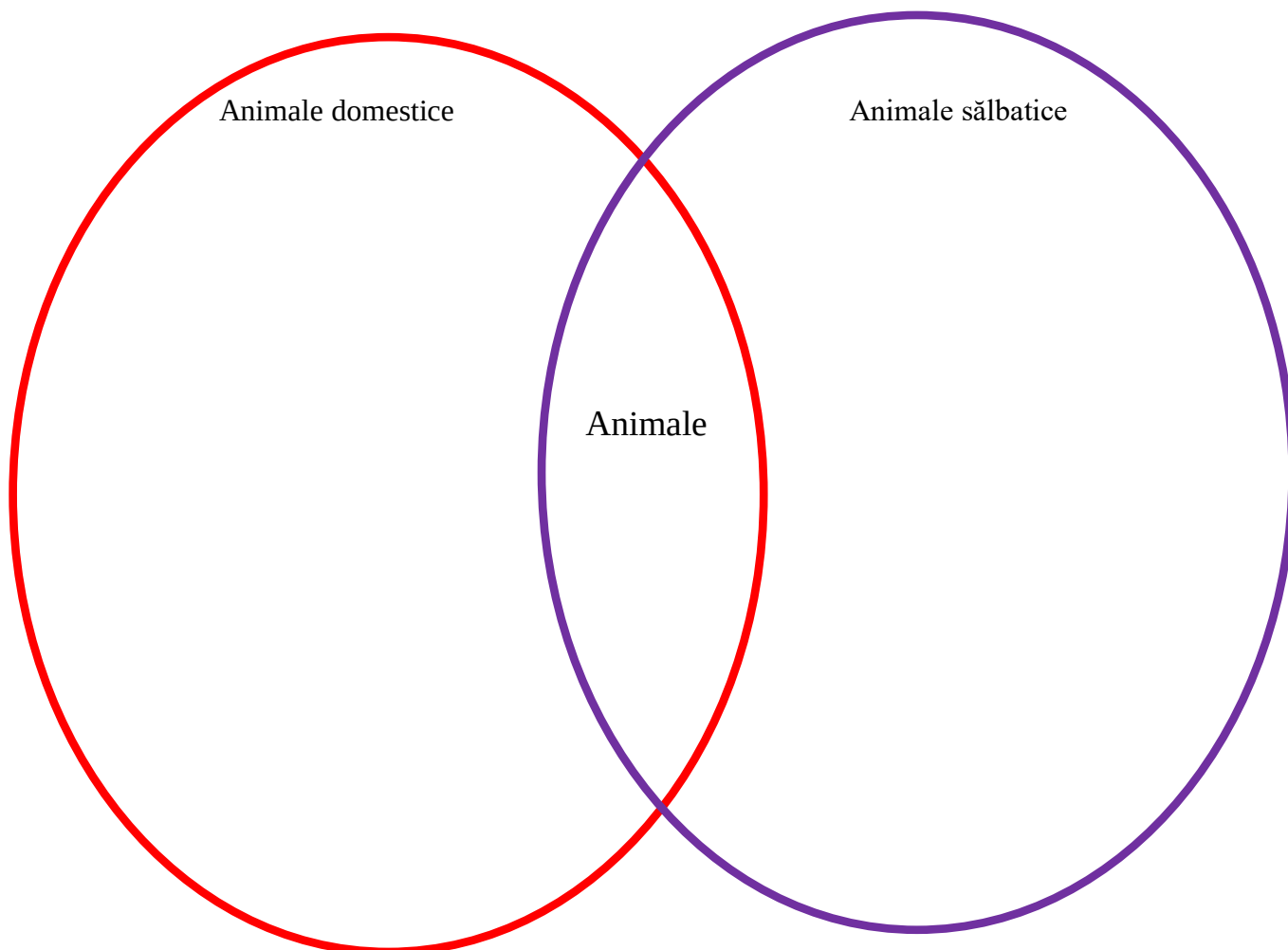
c) Completează diamantul pășărilor cu numele pășărilor din imagini:

PĂSĂRI

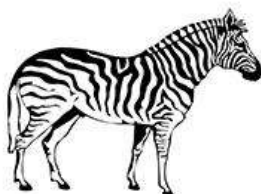

d) Lipește pe diagramă jetoanele cu animale, conform mediul de viață al acestora:

e) Unește animalele din imagini cu hrana corespunzătoare, ținând cont de modul de hrănire al acestora:

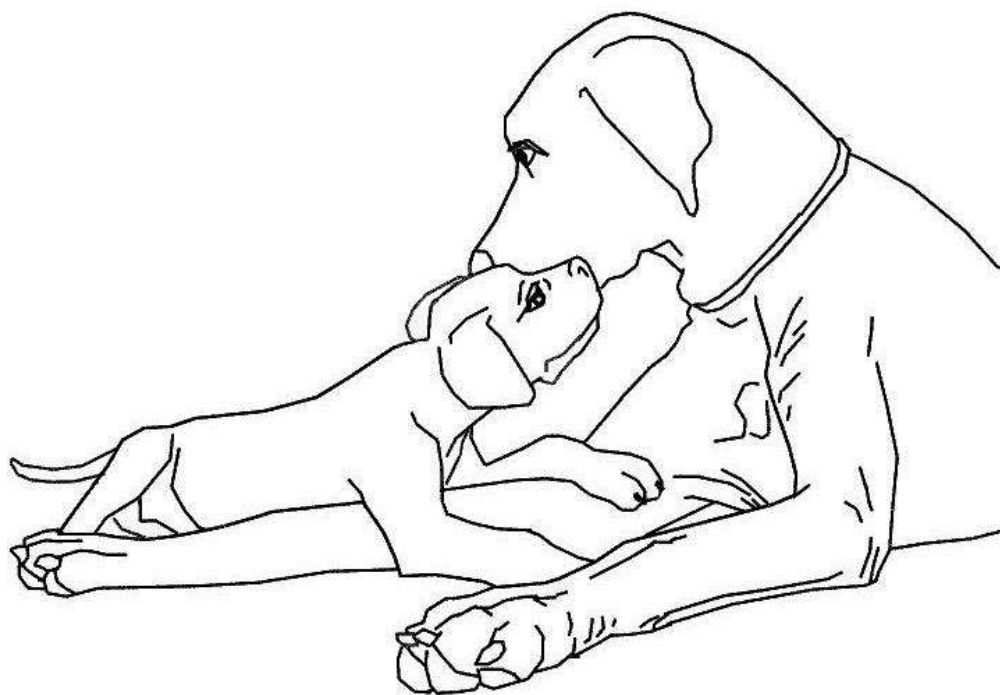

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

f) Colorează-l pe Paco!

Rolul planului terapeutic pentru îmbunătățirea abilităților motrice și psihomotrice a elevilor cu TSA prin intermediul art-terapiei

Abilități manuale-desen-pictură-modelaj

Profesor psihopedagog: Mutaffof Melania

C.S.E.I. Sighetu Marmăției

1. Psihomotricitatea

Dizabilitatea nu este doar o problemă de sănătate sau un atribut al indivizilor, reflectă dificultățile pe care le pot avea indivizii în interacțiunea cu societatea și integrarea lor în aceasta. Integrarea semnifică faptul că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune ce le posedă. Relația care se instaurează între individ și societate stă la baza integrării, care se realizează de la simplu la complex.

Motricitatea - ca substructură funcțională a psihomotricității - este denumirea globală a reacțiilor musculare prin care se realizează mișcarea corpului sau a diferitelor sale componente. Dar s-a constatat că întârzierile în dezvoltare sau diferite perturbări funcționale ale mișcării/coordonării corpului și a componentelor sale vizează calitatea mișcării cerută de o anumită sarcină sau situație stimul. Această calitate, mai mult sau mai puțin perturbată, a mișcărilor și mai ales a unor gesturi, este determinată de felul în care sunt receptate și interpretate informațiile, precum și de calitatea actului de răspuns - care este influențat nu numai de factori motrici, ci și de factori cognitivi, afectivi, etc. Deci, este vorba de un act complex, care conjugă capacitățile motorii cu cele psihice în realizarea acțiunii, iar acest act este denumit psihomotricitate (Preda, 2003).

În educația psihomotorie, abordarea psihopedagogică vizează integrarea funcțiilor motrice și cognitive pe fondul echilibrării emoționale și al stimulării motivației copilului, aplicând cunoștințele privind dezvoltarea sistemului nervos în acțiunile educative (Roșan, 2015). După V. Preda în structura funcțională a psihomotricității intră:

- Schema corporală, imaginea corpului și reprezentarea de sine;
- Coordonarea motorie de bază și integrarea mișcărilor proprii în raport cu mediul;
- Coordonarea perceptiv-motorie, formarea și consolidarea gesturilor;
- Organizarea acțiunilor psihomotorii.

În ultimul timp psihomotorica și indicatorii săi se utilizează din ce în ce mai activ în psihodiagnostică în calitate de indicatori obiectivi ai psihicului și ai stării psihice a personalității. Luând în considerație caracterul de integrare al psihomotoriciei, mult mai productivă este studierea ei din unghiul abordării sistematice. Anume această strategie metodologică permite depistarea și descrierea majorității fenomenelor psihomotorii.

Psihomotorica și capacitatea de reflectare, omul a învățat să o intensifice în nenumărate rânduri cu ajutorul unei multitudini de aparate, dispozitive, mașini: de la simpli ochelari până la stații cosmice. Dar capacitatea pentru formare, și în special pentru creare, încă nu s-a perfecționat cu nimic. Este necesar a menționa că în psihologie sensibilitatea și capacitatea se învață ca elemente relativ independente ale psihicului, conștiința și activitatea omului.

2. Art-terapia

Art-terapia utilizează toate formele expresive: pictura, sculptura, muzica, literatura, poezia, teatrul și dansul ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină.

În cadrul art terapiei se urmăresc patru mari obiective: extinderea gamei comunicării, furnizarea de sarcini care invită învățarea exploratorie, furnizarea de sarcini care se auto-

recompensează și întărirea echilibrului emoțional. Aceste obiective par adecvate atât în domeniul educației artistice, cât și în domeniul terapiei artistice, indiferent dacă participanții sunt cu dizabilități sau cu dezvoltare normală, copii sau adulți. (Silver, R. A. ,1989)

Art-terapia nu este văzută doar ca o metodă de psihoterapie sau o modalitate de relaxare , ci aceasta este și o metodă activă de stimulare multisenzorială cu impact asupra mai multor ramuri de dezvoltare și anume dezvoltarea abilităților de exprimare verbală și nonverbală a dorințelor, a sentimentelor, trăirilor, creșterea încrederii în propria persoană și creșterea nivelului stimei de sine, rezolvarea unor probleme și conflicte intra și interpersonale , depășirea blocajelor emoționale, îmbunătățirea abilităților de autocunoaștere și autoacceptare, dezvoltarea unor valori morale, dezvoltarea tuturor proceselor cognitive, dezvoltarea imaginației și creativității; eliberarea tensiunii, stresului, frustrării și sentimentelor negative, dezvoltarea abilităților sociale. (Mercea, A., 2013).

Modelajul este o modalitate de exprimare tactilkinestezică în care mâinile intră în contact direct cu lutul, plastilina sau pasta ceramică și, prin diverse acțiuni de manipulare, materialul folosit primește anumite forme. Această formă de art-erapie vizual-plastică este o modalitate prin care cel ce modelează își spune povestea, atât prin figurinele modelate, cât și prin expresiile verbale care însoțesc activitatea de modelaj.

Prin desen și pictură, persoana cu dizabilități își exprimă sentimentele, trăirile, nevoile, se exprimă pe sine însăși și își descoperă astfel identitatea. Pictura, ca și desenul, este un joc, un dialog între subiect și terapeut, este un mijloc de comunicare.

Art-terapia vizual-plastică este o activitate care utilizează metode non-verbale, bazate pe creația plastică (desen, pictură, modelaj, colaj), având valențe psiho-terapeutice, evidențiate prin obiectivarea activității imaginative într-un produs de nuanță artistică, sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse (Preda, 2003)

3. Argument

Art-terapia poate constitui o modalitate care oferă copilului cu TSA posibilitatea de a îmbunătăți abilitățile motorii, de coordonare și de imitație prin activități de tipul decupat, lipit, desen și pictură. Toate acestea au implicații și pentru abilitățile ulterioare de scriere. Materialele trebuie pregătite în așa fel încât obiectivele sarcinii să fie clar definite cu indicii vizuale

Copiii cu CES și mai frecvent la copii cu TSA, se observă dereglări destul de tipice ale psihomotoriciei ce apar, pe de o parte, la insuficiența generală motorie, neîndemânarea și nematurizarea mișcărilor arbitrare, mers neîndemânatic, absența mișcărilor complexe, pe de altă parte – a mișcărilor de stereotip specific cu caracter atetoid (îndoirea și dezdoirea degetelor mâinilor, alegerea cu ele), izbiturilor, fluturarea din mâini, răsucirea palmelor mâinilor, săriturilor, rotirea în jurul axei sale, mersul și alergatul în lanț.

Mișcările concentrate fine (înșirarea mărgelilor, bilelor, cercurilor unei piramide, așezarea în ordine a mozaicii, încercarea de a pune florile în vază, punerea aței chiar și în urechiușa mare a unui ac, încheierea nasturilor) creează mari dificultăți. Copiii au simțul ritmului dereglat, le este greu să meargă sub muzică și să facă mișcări. La majoritatea lipsește deprinderea de a se autoservi.

La copii se observă micșorarea tonusului psihic: copilul nu suferă nici cea mai mică tensiune, se istovește repede. Mulți copii atestă un negativism ferm față de învățare, însuși cuvântul a învăța le trezește frica. Copiii se distrag cu ușurință, sunt pasivi și sperioși. Se acomodează foarte greu la un mediu nou, o jucărie nouă, o persoană sau manual nou. Aceasta îngreunează foarte mult lucrul cu ei, face mai dificilă pregătirea lor pentru școală. În timpul ședințelor de terapie behavioristă cu copiii bolnavi de autism, am observat că au dificultăți deosebite în învățarea deprinderilor grafice. La scrierea în caiete se observă o insuficiență a orientării vizuale.

Copiii nu remarcă linia, pătrățelele, scriu literele și cifrele în mod dezordonat, comit multe greșeli. Se constată lipsa coordonării, impulsivitatea mișcării mâinii, fapt ce duce la deformarea conturului literei, diferențierea apăsării și neregularitatea amplasării literelor în cuvânt.

Prin desen-pictură , colaj, modelul copiii cu CES își însușesc relativ mai ușor, mai simplu cunoștințele și devin mai comunicativi, interacționează mai bine în grup.. Pictatul dezvoltă precizia distanței din ochi, înțelegerea formei, întărește mâna. În același timp, se dezvoltă și intelectul, se exersează spiritul de observație și fantezia. Munca cu acești copii , privind formarea funcțiilor motorii necesită multă răbdare, nenumărate explicații și demonstrații, perfecționarea fiecărui exercițiu ia foarte mult timp

Copiii cu TSA în procent destul de ridicat prezintă tulburări hiperactive, astfel că art- terapia vine ca un ajutor în diminuarea acestor comportamente. Art-terapia are ca scop stabilizarea deficitelor de dezvoltare a personalității copilului, prin întăriri pozitive în privința imaginii de sine și a încrederii în propria persoană. Copilul va trebui să atingă un grad acceptabil de competență socială (relațiile cu ceilalți, asumarea responsabilității propriilor acțiuni). Datorită art-terapiei copilul va învăța să fie deschis la însușirea de noi cunoștințe, își va mări capacitățile de concentrare și perseverență în cadrul sarcinilor, pe care le va realiza.

Art-terapia îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile , să dezvolte abilități de comunicare și să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor. Una dintre formele expresive ale art terapiei sunt desenul și pictura.

4..Scopul planului terapeutic

- a) îmbunătățirea abilităților motrice-motricitate fină
- b) spargerea blocajelor emoționale;
- c) dezvoltarea capacității de autocunoaștere ,de exprimare verbal și non-verbală a dorințelor, trăirilor, sentimentelor, emoțiilor
- d) creșterea stimei de sine și a sentimentului de apartenență;
- e) formarea abilităților de relaționare și cooperare;

Obiective urmărite:

- consolidarea deprinderilor motrice de bază;
- consolidarea abilităților manuale
- dezvoltarea percepției spațio-temporale
- dezvoltarea capacității de orientare în spațiu;
- exersarea dominantei laterale
- dezvoltarea inteligenței emoționale;
- stimularea creativității;
- dezvoltarea simțului estetic;
- îmbogățirea și dezvoltarea proceselor gândirii;
- educarea mișcărilor simultane și coordonate;
- dezvoltarea motricității fine
- educarea anumitor calități: perseverență, curaj, încredere în forțele proprii, răbdare, disciplină;
- educarea mișcărilor simultane și coordonate
- facilitarea comunicării interpersonale, creșterea sociabilității

4.1.3.Termen de desfășurare: 1 an școlar/2 ședințe/săptămână.

4.1.4.Durata ședinței: 30-45 min

4.1.5.Materiale folosite:-fise și grile de observație care urmăresc ,motricitatea fină, orientarea spațială,exersarea dominantei laterale,formarea deprinderilor motrice

-hârtie pentru colorat,hârtie glasată și creponată, ,, acuarele, tempera,pensule, role cu bureți diferite forme, lipici, vase din lut,etc.

Evaluarea inițială se va face prin aplicarea a două probe:Proba Ozeretsky-Guillmain, Proba de orientare spațială - Piaget Head(anexa)

4.1.6.Derularea ședințelor: -valuarea inițială se va face prin aplicarea a două probe:Proba Ozeretsky-Guillmain, Proba de orientare spațială - Piaget Head(anexa)

-pe parcursul desfășurării ședințelor se va monitoriza activitatea elevului prin următoarele grile și fișe de observație

5.Exerciții propuse:

Exercițiul 1: "Cum mă simt azi?"- reprezentare prin intermediul desenului
• Materiale necesare: o coală de hârtie alba, 4 tipuri diferite de fizionomii, lipici, creioane colorate, acuarelă, pensule.

• Descrierea exercițiului:

„Pe o coală de hârtie avem desenat fața lui D.I. Doresc să desenezi ochii, nasul, gura, așa cum te simți acum! (vesel, trist, supărat, mirat, furios).„Elevul cunoaște de la alte activități imaginile emoțiilor.

Exercițiul 2: două activități modelaj,,Fluturile,,Flori colorate,,

Materiale necesare:plasilină de diferite culori

Descrierea exercitiului :,modelăm un fluturaș colorat, floride primăvară din din plastilină ,după model sau cum dorești,,Produsele finite se vor așeza la mica expoziție din cabinet.Se explică modul de lucru folosind noțiunile:la dreapta, la stanga, partea de sus, partea de jos, simetrie, mijloc,în sus, în jos,culorile,,

Exercițiul 3: două activități pictură:,,Flori de primăvară,, Oul de vessel,,

Materiale necesare:acuarele, pensulă, pasta colorată tempera, pahar cu apă, imagine imprimată

Descrierea exercitiului :,pe modelul imprimat, folosind mai multe culori(elevul are tendința de a folosi ROȘU în mod excesiv), realizăm flori de primăvară, oul vessel.(tactilopictură) Elevul este ghidat permanent să folosească cât mai multe culori.Pentru fiecare schimbare a culorii elevul cere aprobare.(Acum face cu albastru? Acum facem cu galben?) **Este îndrumat folosind termenii: în interior, în exterior, în mijloc, pată de culoare,și cu dreapta, și cu stânga.**

Exercițiul 4: patru activități de abilitare manuală,,Buburuze,, „Copacul înflorit,,Narcise,, Iepurașul,,Căpșuna,,

Materiale folosite: hârtie creponată, hârtie glasă, cartoane, lipici, carioca,foarfecă

Descrierea exercitiului : respectând mai multe etape de lucru vom realiza împreună mai multe lucrări 3D ,frumoase prin tehnici diferite:colaj,mototolire. Se vor consolida notiunile:pătrat, cerc, dreptunghi, oval, îndoim, dezdoim, aplicăm, lipim,dreapa, stânga,în sus,moale tare, rotim , mototolim.

Impactul ședințelor terapeutice-așteptări

- obținerea de efecte pozitive prin art terapie a copiilor cu CES -tulburări din spectrul autist;
- îmbunătățirea abilităților motrice-motricitate fină
- consolidarea și fixarea termenilor spațiali
- stimularea prin arta vizuala – program complex de activități creative care permit dezvoltarea imaginației și a încrederii în forțele proprii;
- creșterea momentelor în care copilul verbalizează mai mult, este liniștit și relaxat;
- creșterea perioadei de concentrare asupra unei sarcini de lucru;
- formarea și dezvoltarea capacității de interacțiune, explorare și cunoaștere a mediului extern;
- formarea și dezvoltarea capacităților de identificare a atributelor perceptive ale obiectelor (culoare, formă, mărime, textură, etc.);
- dezvoltarea toleranței la frustrări prin creșterea autocontrolului;
- dezvoltarea simțului estetic și a capacității de a analiza critic munca proprie;
- dezvoltarea respectului față de rezultatele muncii lui;
- îmbunătățirea cooperării cu alții în realizarea unor activități de grup.

Bibliografie

Mercea, A. (2013). *Terapia prin artă ca metodă de recuperare a adulților cu dizabilități intelectuale*. Cartea Albă a Psihopedagogiei Speciale. Coordonator Adrian Roșan. Departamentul de Psihopedagogie Specială 2013 pag 1-2;

Preda, V. (2003). *Terapii prin mediere artistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

Roșan, A. (2015) *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Polirom

Silver, R. A. ,1989 .*Developing Cognitive and Creative Skills through Art: Programs for Children with Communication Disorders or Learning Disabilities*. Published by Ablin Press, New York, NY.;

<https://www.terapie-prin-arta.ro/>

Metode active-participative în educația elevilor cu CES

Profesor învățământ primar: Mirela Nagy
Școala Gimnazială Ion Luca Caragiale, Baia Mare

Conceptul cerințe educative speciale(CES) este o sintagmă care a fost lansată în anul 1978, în Marea Britanie, preluată și introdusă în terminologia UNESCO în anii '90. Această sintagmă face referire la cerințele în plan educativ ale unor categorii de persoane, cerințe datorate unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, fiziologică, psihomotrică, senzorială, sau ca urmare a unor condiții psihoafective sau de altă natură. Elevul cu cerințe speciale se află într-o stare de dificultate în raport cu ceilalți din jur, stare care nu-i permite o valorificare în condiții normale a potențialului intelectual și aptitudinal de care acesta dispune și trezește un sentiment de inferioritate ce accentuează condiția sa de persoană cu cerințe speciale.

În consecință activitățile educative se cer proiectate și realizate în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor, astfel încât să poată veni în întâmpinarea cerințelor pe care elevii le resimt în raport cu actul educațional.

Incluziunea școlară reprezintă șansa tuturor copiilor la o educație de calitate, oferirea de șanse egale, posibilități maxime de dezvoltare, ținând cont de aptitudinile, interesele și potențialul fiecărui. Fiecare copil este diferit și special, fie un copil tipic sau atipic, toți au dreptul la o educație, la șanse egale, chiar dacă suferă de o deficiență de orice natură.

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de dizabilitate s-a ajuns la concluzia că una dintre calitățile importante ale curriculumului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să ofere posibilitatea fiecărui copil să avanseze în ritmul său. Pentru aceasta este nevoie de realizarea unei curricule adaptate, stabilirea unor modalități de transmitere a informațiilor, de evaluare diferențiată de utilizare a unor metode activ-participative în activitatea educativă a copiilor cu CES.

Metode activ participative în activitatea educativă a copiilor cu CES

Metodele didactice sunt căi prin care elevii ajung la dobândirea de cunoștințe, deprinderi, la dezvoltarea capacităților intelectuale, sub îndrumarea cadrelor didactice.

Metodele activ-participative permit elevilor satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți copii, dezvoltă învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, socializarea, relaționarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea unor probleme sau explorarea unor teme favorizând cunoașterea și acceptarea reciprocă. Aceste metode dezvoltă, totodată, o serie de aptitudini și capacități referitoare la spiritul de toleranță, ascultare activă, autonomie personală, responsabilitatea și participarea socială, formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității.

Învățarea prin cooperare

Avantaje ale învățării prin cooperare:

- creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare;
- încrederea în sine bazată pe acceptarea de sine;
- relații mai bune mai tolerante cu colegii;
- confortul psihic sporit, dezvoltarea capacității de adaptare la situații noi, creșterea capacității de efort
- elevii se simt liberi să facă speculații, apare diversitatea de opinii, este încurajată libera exprimare;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

-când elevii își dau seama că opinia lor are valoare ,se implică mai activ în activitatea de învățare,etc.

Caracteristicile lecțiilor bazate pe învățarea prin cooperare :

-răspunderea individuală- se verifică permanent evoluția fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului;

-interacțiunea directă-elevii se ajută unii pe alții,încurajându-se și împărtășindu-și ideile,se învață unii pe alții;

-interdependența pozitivă-elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a sfârși sarcina grupului;educatorul poate valorifica această interdependență stabilind scopuri comune,recompense comune,resource comune,roluri distribuite în grup.

-deprinderi interpersonale și de grup mic;

-procesarea în grup-elevii trebuie să vadă cât de bine și-au atins scopurile și cât de eficienți au fost

Metode și procedee de învățare prin cooperare care pot fi aplicate cu mare eficiență în educația elevilor cu CES:

-Brainstormingul individual sau în perechi-elevii prezintă sau scriu pe o hârtie toate lucrurile pe care le știu despre un anumit subiect;

-Stiu /vreau să stiu/am învățat—se notează ceea ce știu elevii despre o anumită temă apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției,urmând ca la sfârșitul lecției să se verifice ceea ce elevii au aflat după parcurgerea lecției;

-Interviul în trei etape-cadru didactic adresează o întrebare sau o problemă elevilor în grupuri de câte trei sau patru.Fiecare elev se gândește singur la o soluție apoi,în perechi,elevii se interoghează reciproc în legătură cu răspunsul sau soluția găsită,după care perechile se alătură altor perechi,formând grupuri de câte 4-6 elevi în care fiecare elev prezintă soluția partenerului sau celelalte perechi.

-Masa rotundă/Cercul-este o tehnică care presupune trecerea din mână în mână a unei coli de hârtie și a unui creion în cadrul unui grup mic.Un elev notează o idee pe hârtie și o dă vecinului său din partea stângă care procedează la fel,permițând astfel ca fiecare elev din grup să contribuie la exprimarea ideilor.

-Turul galeriei-în grupuri de 3-4 elevi,aceștia lucrează la o sarcină al cărei rezultat este prezentat pe o coală de hârtie sau în altă formă ce poate fi expusă în clasă.După expunerea lucrărilor, fiecare grup examinează produsele celorlalte grupe,grupele se rotesc de la un produs la altul,se discută,și analizează cu atenție, își notează eventualele întrebări,neclarități.După turul galeriei, fiecare grup răspunde la întrebările adresate ,își reexaminează propriile lucrări prin comparație cu celelalte.

Lista metodelor și tehnicilor este vastă și poate fi îmbogățită mereu.Scopul lor este de a influența conduita elevului în cadrul activităților atât față de educator, care este perceput ca un partener,cât și pentru colegii din clasă,facilitând încrederea reciprocă,comunicarea și intercunoașterea.

În concluzie,putem afirma că marele avantaj al acestor metode constă în valențele lor formative și posibilitatea evaluării continue și obiective a elevilor.Prin intermediul lor pot fi valorificate și operaționalizate în practică ideile de interdisciplinaritate și transdisciplinaritate,favorizând în același timp colaborarea între educatori și desfășurarea lecțiilor în team-teaching.Dezavantajul constă în dificultatea aplicării lor într-un sistem rigid,cu

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

un program aglomerat pentru elevi și cu un conținut supradimensionat pentru majoritatea disciplinelor școlare.

Bibliografie:

Alois Gherguț, Sinteze de Psihopedagogie Specială, Editura Polirom 2013

Pierre Vianin, Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare, Editura ASCR Cluj-Napoca 2011,

Tendințe și inovații privind reabilitarea, educația și asistența elevilor cu CES - noi modalități de abordare a educației elevului cu CES în contextul învățământului online

Profesor învăț. primar, Nedea Iuliana
Liceul Tehnologic TIU DUMITRESCU Mihăilești

În vederea recuperării și educării specializate a copiilor cu cerințe educaționale speciale se propun strategii bazate pe studii și cercetări, dar și pe noi descoperiri din domeniul geneticii umane.

Astfel, se propun programe de stimulare timpurie ținute asupra copiilor în vederea activizării potențialului psihic al acestora și totodată reducerea dificultăților, precum și programe de intervenție specializată și personalizată, menite să determine familia să conștientizeze importanța aplicării unor tehnici de lucru adecvate, la timp.

În cadrul activităților didactice este necesară aplicarea de metode și procedee didactice care să conducă treptat către o plasticitate cerebrală care să permită copiilor o dezvoltare ulterioară.

Principiile psihopedagogice ale procesului instructiv-educativ sunt bazate pe teze fundamentale, pe norme generale, care stau la baza proiectării, organizării și desfășurării activităților de predare-învățare, în vederea realizării optime a obiectivelor educaționale, precum și la baza activităților recuperatorii și compensatorii. Astfel, putem enumera principiile ce stau la baza unei formări continue în cadrul procesului instructiv-educativ:

- *Principiul învățării prin acțiune* care asigură și totodată presupune participarea conștientă a elevilor în procesul de predare-învățare, de instruire și autoinstruire, de educație și autoeducație.
- *Principiul construcției componentiale și ierarhice a structurilor intelectuale* reprezintă suportul științific al principiului ipotezei optimiste al efectului corectiv, recuperator și formativ al activităților desfășurate personalizat cu persoanele cu dizabilități.
- *Principiul psihogenetic al stimulării și accelerării dezvoltării stadiale a inteligenței* conform căruia inteligența se formează și se dezvoltă stadial, datorită schimburilor sistematice cu mediul sociocultural, educațional, prin procesul de asimilare-acomodare/echilibrare, de nuanță progresivă.

Pentru optimizarea procesului de predare-învățare, profesorii trebuie să cunoască trăsăturile esențiale ale structurii și funcționalității inteligenței în cadrul diferitelor stadii psihogenetice, precum și faptul că este posibilă grăbirea trecerii dintr-un stadiu psihogenetic la cel următor, dacă se apelează la metode și procedee didactice activizante, formative. În același timp, este bine să se cunoască faptul că modificarea structurilor mentale ale copilului necesită un timp de antrenament cognitiv fundamentat științific, psihopedagogic și metodic, prin punerea în lucru a tipurilor de învățare care domină la o anumită perioadă de vârstă, având o maximă funcționalitate și eficiență, și realizând activități didactice diferențiate care vizează zona proximei dezvoltări.

În toate demersurile inițiate în ceea ce privește realizarea unor planuri de intervenție personalizată trebuie luate în considerare aceste principii, întrucât acestea au implicații în tipurile de învățare și anume: învățarea prin acțiuni concrete, prin manipularea obiectelor, prin sprijinirea operațiilor mentale pe operarea cu reprezentări este caracteristică elevilor din stadiul operațiilor concrete (6-11/12 ani), în schimb, învățarea prin problematizare, învățarea prin implicarea reflecției personale, pe baza analizei și sintezei îngemănate cu abstractizarea și generalizarea, este specifică elevilor aflați în stadiul operațiilor formale, logico-matematice (după vârsta de 12 ani).

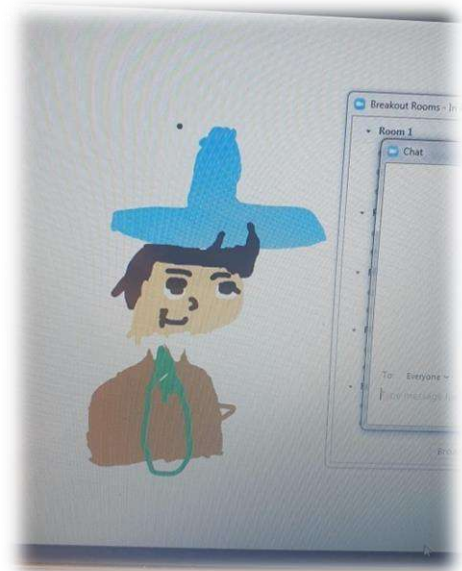
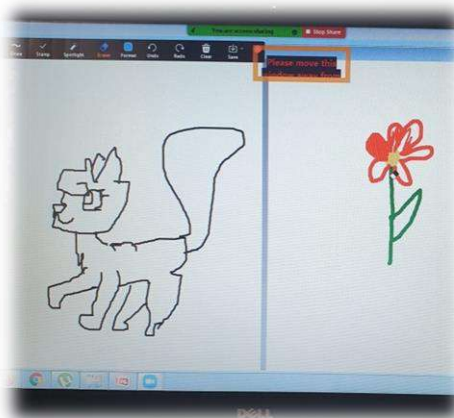
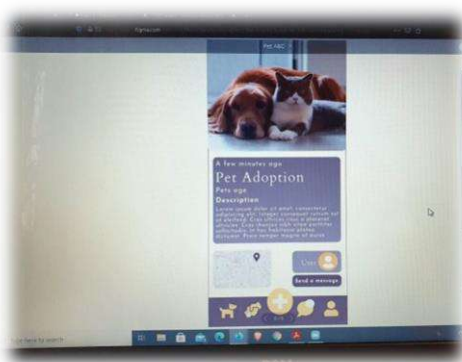
În contextul imediat anterior, se poate afirma că eforturile în vederea reușitei școlare au determinat schimbări profunde, majore în învățământul românesc, educatorii, profesorii reconsiderând abordarea la catedră a strategiilor didactice în general și în special în cadrul învățământului special.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

A fost esențial ca elevii cu cesa să fie conectați online în primul rând pentru a continua efectiv contactul vizual, emotional; apoi pentru a se continua într-o formă sau alta antrenamentul cognitiv prin metode și tehnici de lucru clasice, adaptate la învățământul online, astfel:

- Lucrul pe echipe – platform Zoom a permis partajarea numărului de elevi, în echipe, permițând elevilor un contact și o conexiune relativă privată, favorizând comunicarea acestora;
- Realizarea de desene ilustrative raportate la textele literare/ textele informative de la Științe, utilizând instrumentele specifice platformei;
- Scrisul la tabla virtuală ce a înlocuit cu succes scrierea clasică, permițând elevilor să trăiască sentimentul unei duble reușite: rezolvarea exercițiilor și problemelor propuse, dar și utilizarea cu succes a instrumentelor de scriere online.
- Desfășurarea de activități în Saptămâna Școala Altfel ce s-a desfășurat exemplar, având invitați di diverse domenii precum: bancar, învățământ, economie, programare informatică.

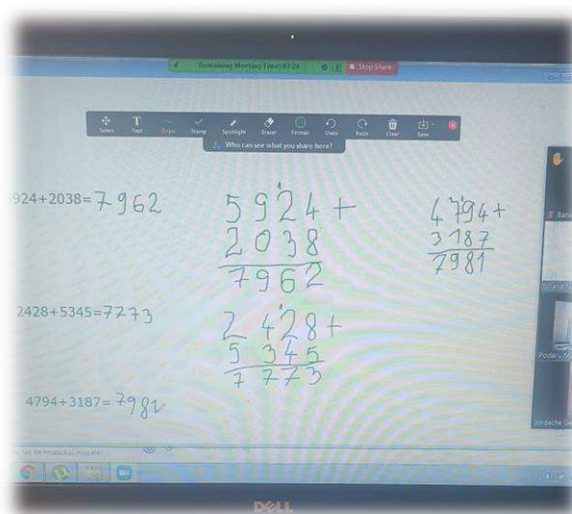
Ilustrăm aici câteva exemple dintre reușitele lor (elevi de ciclul primar):

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

c) Colorează, în tabel, caseta corespunzătoare numărului...

	XXIX	XIV	XVII	XXI	XVIII	XXV	XVI	IX
14								
25								
9								
17								
29								
18								
16								
21								

Bibliografie:

Roșan Adrian, *Psihopedagogie specială*, Polirom, Iași, 201

IMPORTANȚA UTILIZĂRII METODELOR ACTIV PARTICIPATIVE LA COPIII CU CES

**Profesor învățământ preșcolar Nicolăescu Mădălina,
Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea**

În proiectarea activităților educative, metodele activ participative stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Copii cu cerințe educative speciale, au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

În cazul folosirii unei metodologii interactive, rolurile cadrului didactic se diversifică, se îmbogățesc, astfel că el devine animator, consilier, moderator, participant alături de elevii săi la soluționarea problemelor, chiar membru în echipele de lucru. Crește gradul de activism și de implicare a elevului la activitate, de la simplu receptor la participant activ. Interactivitatea presupune și o atitudine pozitivă față de relațiile umane, față de importanța muncii în echipă și o deschidere față de cooperare, o atitudine de susținere a ideilor apărute prin colaborarea cu ceilalți.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând o strădanie competitivă în rezolvarea sarcinilor complexe, iar obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. De aceea, utilizarea metodelor interactive în cazul copiilor cu CES este foarte importantă.

Metodele activ-participative pot contribui la creșterea performanței școlare, pot fi chiar îmbunătățite ca aplicație directă la clasă în condițiile unui mediu de lucru atractiv și relaxant pentru elevii cu CES. Aceste strategii didactice interactive sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt metode didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe.

Există o varietate de metode de învățământ, care au un pronunțat caracter activ-participativ, utilizate în practica didactică la copiii cu CES. Dintre acestea amintim:

Metoda ciorchinelui

Este o metodă de predare – învățare, care încurajează copiii să gândească liber, dar și deschis, este o metodă care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei.

„Ciorchinele” constă în utilizarea unei modalități de organizare pentru a ilustra relațiile, conexiunile dintre idei, o modalitate de a construi asociații noi sau de a releva noi sensuri ale ideilor.

Tehnica realizării unui ciorchine presupune parcurgerea unor pași:

- se alege cuvântul sau tema;
- copiii aleg sintagme în legătură cu tema propusă în discuție;
- se leagă aceste sintagme sau cuvinte de tema propusă;
- se scriu idei în legătură cu aceste cuvinte până la expirarea timpului alocat;

Brainstormingul - „metoda asaltului de idei” sau „furtună în creier”, este cea mai frecventă metodă de stimulare a creativității în condițiile activității în grup, încurajând participarea tuturor membrilor grupului. Copiii învață să asculte, să exprime păreri, să colaboreze, să respecte ideile celorlalți, să compare, să argumenteze și să decidă, devin mai curajoși și au mai multă încredere în propria persoană. Scopul principal îl reprezintă enunțarea a cât mai multor puncte de vedere, fiind acceptate toate ideile formulate. Cele patru reguli ale brainstorming-ului sunt următoarele:

- judecata critică este exclusă;
- cât mai multe idei;
- dați frâu liber imaginației;
- combinațiile și ameliorările sunt bine venite;

Folosirea metodelor activ-participative în procesul de predare-învățare-evaluare la elevii cu CES, face ca aceștia să învețe cu drag, să fie mai activi și să participe la provocările oferite, individual sau pe grupe, dezvoltându-le spiritul de competiție, dând frâu liber creativității și comunicării cu ceilalți colegi.

Concluzionând, mi-am dat seamă că integrarea acestor metode didactice interactive, nu face altceva decât să-i atragă pe copii spre obiectele de studiu, într-o altă variantă decât au fost învățați. Am observat entuziasmul cu care se organizează copiii atunci când aceste metode sunt utilizate, dar și competiția dintre ei în a răspunde cât mai bine cerințelor.

Bibliografie

Ungureanu, Dorel, Educația integrată și Școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Verza, Emil, Psihopedagogia integrării și normalizării, în Revista de educație specială, nr. 1 /1992.

Metode activ-participative utilizate în educarea elevilor cu cerințe educaționale special

**Profesor de limba și literatura română, Niculae Antonica – Constana
Școala Gimnazială Beuca, localitatea Beuca, județul Teleorman**

Problematica elevilor cu cerințe educaționale speciale a devenit, în ultimii ani, prioritară atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru educatori, profesori, părinți și chiar bunici.

Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a specialiștilor reprezintă o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în sfera relațiilor sociale și comunitare.

De asemenea integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă presupune realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat, un curriculum flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Cazurile de copii cu nevoi educaționale speciale sunt din ce în ce mai dese prin urmare se încearcă tot mai mult integrarea lor în societate, ținând cont de faptul că toți trebuie să avem șansă la viață, toți suntem egali în fața lui Dumnezeu.

În activitatea mea didactică am apelat la numeroase metode activ-participative pentru obținerea progresului în educarea elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Aceste metode urmăresc să stimuleze interesul pentru cunoaștere și să realizeze conexiuni cu realitatea ce ne înconjoară deoarece prin cooperare se pot obține rezultate valoroase: creșterea motivației copiilor pentru cunoaștere și învățare, încrederea în sine bazată pe acceptare, relații îmbunătățite cu ceilalți copii, interes față de materiile studiate și atitudine pozitivă față de profesor, dezvoltarea capacității de a percepe un fenomen, și a capacității de adaptare la situații noi.

Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici.

Lucrul diferențiat cu elevii cu cerințe educaționale speciale se poate realiza în condiții optime doar dacă profesorul cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

În practica instructiv-educativ am întâlnit variate cazuri de elevi deficienți care au fost integrați în clase de elevi fără deficiențe și au avut evoluții spectaculoase la disciplina limba și literatura română. În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor.

Metodele clasice pot fi folosite cu succes în orice tip de lecție și în orice secvență de învățare, având o arie largă de aplicabilitate Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Principalul lor avantaj îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic, dezvoltă gândirea critică (a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii).

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

- Prin intermediul **metodei Știu/Vreau să știu/Am învățat**, am reactualizat cunoștințele elevilor despre vocabular. Metoda se poate utiliza în cazul predării, atunci când bazele teoretico-aplicative au fost puse în anii anteriori.

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT
-Ce cuprinde vocabularul; -Să recunosc cuvinte din cele două părți ale vocabularului; -Care sunt cele două părți ale vocabularului;	-Să grupez corect cuvintele în cele două părți ale vocabularului. -Să achiziționez cât mai multe cuvinte din vocabularul limbii române, iar în felul acesta să-mi dezvolt / îmbogățesc vocabularul personal.	Că vocabularul limbii române se află într-o continuă dinamică la fel ca și cel personal, iar dezvoltarea lui stă în mâinile noastre.

• **Metoda Cadranelor** -reprezintă o modalitate de esențializare, de rezumare a informațiilor prin implicarea activă a elevilor în scopul înțelegerii nuanțate și profunde.

Folosind CADRANELE, am urmărit reactualizarea cunoștințelor despre mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului, studiate anterior: derivarea, compunerea și am adăugat noțiunea de conversiune. Am alcătuit patru grupe de lucru, având următoarele sarcini:

Grupa I	Grupa a II-a
-Stabilește valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din următoarele enunțuri: Scrie <u>frumos</u> , altfel vei fi depunctat! Este sensibil la <u>frumosul</u> din natură. Are un scris <u>frumos</u> , ordonat	-Alcătuiește enunțuri în care cuvântul <i>nouă</i> să fie: numeral cardinal..... pronume personal..... adjectiv propriu-zis.....
Grupa a III-a	Grupa aIV-a
- Construiește câte un enunț pentru următoarele adjective care nu pot primi grad de comparație: complet..... superior..... viu ..... major	-Precizează echivalentul adjectival și construiește câte un exemplu cu fiecare locuțiune adjectivală dată: numai piele și os..... de treabă..... floare la ureche..... în floarea vârstei.....

• **Explozia stelară**- este o altă metodă pe care am folosit-o în predarea Textului narativ - basm. Este o metodă de stimulare a creativității și o modalitate de relaxare a elevilor. Se bazează pe formularea de întrebări și stimulează atât creativitatea individuală, cât și pe cea de grup.

Se notează problema de dezbătut pe o coală de flip-chart sau pe tablă, apoi se scriu cât mai multe întrebări în legătură cu subiectul respectiv. Se poate aplica în lecțiile de verificare a cunoștințelor de limbă și literatură, fiind ușor de aplicat oricărui tip de colectiv de elevi.

-Cine este personajul principal al operei „Zâna Munților”, basm cules de Petre Ispirescu?

-Ce personaje întâlnim în opera „Zâna Munților”?

-Unde se petrece acțiunea operei?

-Când se petrece acțiunea operei?

-Cum se comportă găinăreasa la curtea împărătească?

4. Brainstormingul este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu le-am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie în cadrul lecției de Limba și literatura română „Pupăza din tei” de Ion Creangă. Inclusiv elevii cu cerințe educaționale speciale au reușit să scrie variate cuvinte.

5. Ciorchinele este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Am folosit-o, cu success, în cadrul lecției „Adjectivul” pentru a capta atenția elevilor. Fiecare elev a precizat câte o însușire care începe cu inițiala prenumelui.

6. Metoda Pălăriilor Gânditoare

- Pălăria albastră – este liderul, conduce activitatea, extrage concluzii, alege soluția corectă.
- Pălăria albă – cunoaște tema, face conexiuni, informează.
- Pălăria roșie – își exprimă emoțiile, sentimentele, supărarea, față de personaje, spune ce simte.
- Pălăria neagră – este criticul, prezintă posibile riscuri, pericole, identifica greșelile.
- Pălăria verde – oferă soluții alternative, inovatoare, caută alternative, generează idei noi.
- Pălăria galbenă – este creatorul, simbolul gândirii pozitive și constructive, crează finalul.

Exercițiu: Analizați basmul „Zâna Munților”, basm cules de Petre Ispirescu.

Pălăria albastră – o caracterizează pe Zâna Munților

Pălăria roșie – arată cum reușește zâna să cucerească inima fiului de împărat.

Pălăria verde – oferă alternative fiului de împărat.

Pălăria galbenă – găsește alt final textului.

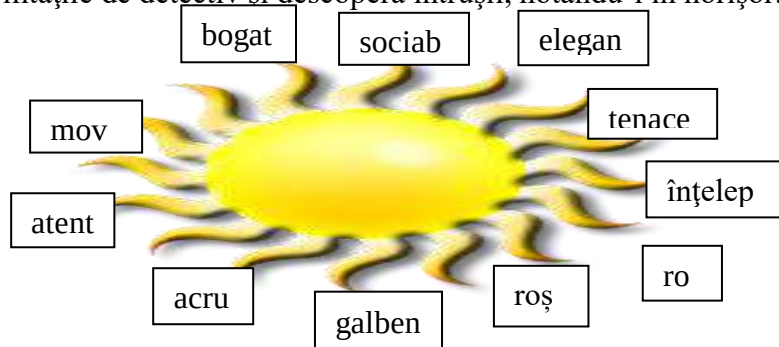
7. Nu am neglijat nici **Jocul didactic**, cunoscut fiind faptul că acesta se constituie într-o modalitate valoroasă de modelare a personalității elevului, cu valențe deosebite în dezvoltarea gândirii logice valorificând, totodată, și avantajele dinamicii de grup. Voi prezenta, pentru exemplificare, câteva jocuri didactice pe care le-am folosit cu rezultate eficiente în activitatea de la clasă:

GĂSEȘTE CULOAREA în careul de mai jos, verbe care arată acțiunea.

H	A	M	M	V	F	U	G
A	L	B	C	E	U	I	O
B	E	R	A	I	R	C	C
P	R	O	N	A	I	G	C
L	G	K	T	A	L	E	R
Â	C	C	A	R	M	I	R
N	O	R	E	N	C	A	D
G	S	I	T	A	M	A	I

DESCOPERĂ INTRUSUL!

Printre cuvintele din vocabularul fundamental s-au strecurat niște „intruși”. Dovedește-ți abilitățile de detectiv și descoperă intrușii, notându-i în norișor.

Elevii sunt încântați de această metodă – joc ce îmbină cooperarea cu competiția. Se poate realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant comparativ cu

metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării

Metodele activ-participative contribuie atât la educația elevului cât și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive.

Este important ca în proiectarea activităților educative să utilizăm metodele interactive, active de grup deoarece ele stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, formularea opiniilor și înțelegerea corectă a realității.

Bibliografie

1. Alois Gherguț, 2016, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom.
2. Oprea Crenguta, 2006, *Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică.

- Verza, Emil, *Psihopedagogia integrării și normalizării*, în Revista de educație specială, nr. 1 /1992.

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A COPIILOR CU CES

**Învățător, Andra Nițu, Școala Gimnazială Nr. 142, București
Bibliotecar, Paula Chiru, Școala Gimnazială Nr. 142, București**

În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament. Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiilor motivația pentru învățare.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite. Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL: „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate. Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Este știut faptul că din categoria copiilor cu cerințe speciale fac parte nu numai copii cu deficiențe, dar și copii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări repetate de inadaptare la cerințele programei școlare.

În cadrul activităților, au fost aplicate cu precădere metodele activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează interacțiunea cu realitatea înconjurătoare. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au facilitat comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute. Au fost toleranți unii cu alții, au luat decizii prin consultarea între ei, și-au exprimat opinii realizând o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare. În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță.

Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** au fost folosite în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie. Inclusiv elevii cu CES au reușit să scrie numeroase cuvinte.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

- se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
- se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
- pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
- activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și deschis;
- Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.

5) Gândiți–lucrați în perechi, comunicați

Presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:

- fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
- cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unui comun;
- profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord.

Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. La o întrebare pregătită anticipat de învățător elevii pot găsi mai multe răspunsuri posibile. Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.

6) **Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează”** este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștințele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe

răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.

Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.

Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepti din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă. Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției. Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, 2016.
2. Alios, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, 2001.
3. Oprea Crenguta, *Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2006.

Rolul și eficiența metodelor didactice moderne în recuperarea elevilor cu dizabilități intelectuale

Profesor Oltianu Lucia

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Târgu Neamț

Târgu Neamț, Județul Neamț

Metodele didactice moderne se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, implică activ elevii, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica celorlalți, de a sintetiza și esențializa informațiile.

O metodă nu este bună sau rea în sine, ci, prin raportarea ei la o situație didactică, poate fi apreciată, valorizată din punct de vedere al oportunității utilizării sau din punct de vedere al gradului de adecvare și de eficiență.

Pentru elevii cu dizabilități intelectuale de mare ajutor sunt acele metode activ - participative care pot fi capabile să mobilizeze energiile elevului, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate lecția, să-i câștige adeziunea logică și afectivă față de cele nou învățate, care-l determină să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare. Îl ajută să caute, să cerceteze, să găsească singur sau în grup cunoștințele pe care urmează să și le însușească, să afle soluții la probleme, să prelucreză cunoștințele, să ajungă la reconstituiri și resistemizări de cunoștințe.

Prin aplicarea metodelor interactive în cadrul lecțiilor din aria curriculară Terapie educațională complexă și integrată se realizează: condiții optime pentru afirmarea individuală și în echipă a elevilor; receptivitate față de experiențe noi; dezvoltarea gândirii critice; dezvoltarea motivației pentru învățare; evaluarea propriei performanțe.

Deși profesorul proiectează complexul de metode în strânsă corelație cu celelalte componente structurale, metodele dispun de o oarecare autonomie, în sensul că utilizarea unei metode permite acestuia să realizeze un spectru mai larg de obiective, să articuleze mai multe unități de conținut. Din acest punct de vedere, metoda didactică are statutul unui instrument operațional al acțiunii care orientează comportamentul elevilor spre ceea ce trebuie făcut și cum trebuie făcut.

Fiecare situație de învățare acceptă una sau mai multe variante metodice. Opțiunea pentru o variantă sau alta este condiționată de nenumărați factori. Aceasta nu înseamnă că profesorul poate utiliza o singură metodă pentru realizarea oricărui obiectiv. Metodele de învățământ dispun de o „sensibilitate” deosebită privind adaptarea la condiții noi.

Fiecare dintre metodele utilizate înregistrează avantaje și dezavantaje, important fiind însă momentul ales pentru desfășurarea lor. Pedagogul este acela care are puterea decizională și capacitatea de a alege ceea ce știe că se poate desfășura în propriul colectiv de elevi.

În continuare, voi prezenta ca exemplu proiectul de activitate, „*Teiul cu misterele lui*”, în ideea de a face, nu mai mult sau mai bine, poate mai ingenios, mai aproape de doleanțele și posibilitățile reale de acțiune ale elevilor cu dizabilități intelectuale.

Proiectul de lecție a fost susținut la clasa a VIII-a, deficiențe severe, profunde și/sau asociate, la disciplina Socializare. Acesta face parte din proiectul integrat, cu tema „*TEIUL...CU DE TOATE*” și a cuprins patru lecții: „*Pupăza din tei*” (Limba română), *Operații cu numere naturale în concentrul 0-1000* (Matematică), „*Teiul și misterele lui*” (Socializare) și „*Ceainicul...cu parfum de tei*” (Terapie ocupațională).

Proiect didactic

PROPUNĂTOR: profesor educator Oltianu Lucia

CLASA: aVIII-a B - deficiențe severe, profunde și/sau asociate

ARIA CURRICULARĂ: **Terapie educațională complexă și integrată**

DISCIPLINA: **Socializare**

SUBIECTUL LECȚIEI: **Teiul și misterele lui**

TIPUL LECȚIEI: sistematizare și consolidarea cunoștințelor

FORMA DE ORGANIZARE: frontală, pe grupe și individuală

DURATA: 45 minute

OBIECTIV GENERAL: Cultivarea interesului elevilor față de protejarea mediului înconjurător și necesitatea adoptării unui comportament eco-civic față de natură

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

1. cognitive:

O₁- să identifice părțile componente ale unui arbore;

O₂- să recunoască caracteristicile și importanța teiului;

O₃- să denumească efectele unor acțiuni de îngrijire și protejare a arborilor;

O₄ – să conștientizeze importanța plantării și îngrijirii pomilor

O₅- să aplice o serie de sarcini în diferite contexte date.

2. psihomotorii:

O₁- să manipuleze în manieră corectă materialele de lucru;

O₂- să-și dirijeze efortul oculo-motor către centrul de interes vizat de profesor

3. afective:

O₃- să manifeste o atitudine pozitivă față de colegi și lecție pe toată durata orei;

STRATEGIA DIDACTICĂ

Metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul, Ciorchinele, Harta conceptuală a lecției, Jocul didactic „Cheia dorințelor”

Mijloace de învățământ: laptop, videoproiector, fișe de lucru, imagini

Forme de organizare: activitate frontală, activitate individuală, activitate în echipă.

DESFAȘURAREA LECȚIEI

ETAPELE LECȚIEI	OB. OP.	ACTIVITATEA PROFESORULUI	ACTIVITATEA ELEVILOR	STRATEGIA DIDACTICĂ		EVALUARE
				METODE ȘI PROCEEDEE/ FORMA DE ACTIVITATE	MIJLOACE DE ÎNVAȚĂMÂNT	
1. Moment organizatoric 1min.		Asigur condițiile și materialele necesare desfășurării lecției.	Elevii își ocupă locurile în bănci și se pregătesc de lecție.	Conversația		

2.Captarea atenției 2 min.	O₁ O₂	Antrenez elevii într-un joc: „Jocul numelui”. Pe jetoane în formă de frunze sunt înscrise nume de persoane. Cer elevilor să găsească un copac a cărui nume începe cu prima literă a numelui înscris pe frunza primită. Provoc elevii la o discuție pentru a descoperi cuvântul cheie al lecției. (Teiul) Elevii sunt atenționați că urmează un exercițiu de atenție ce îi va conduce la aflarea subiectului prezentei lecții.	Elevii rezolvă sarcina primită și descoperă cuvântul cheie al lecției.	Explicația Conversația	Frunze inscripționate cu nume de persoane	Aprecieri verbale
3.Anunțarea temei și a obiectivelor 3 min.		Anunț titlul și obiectivele lecției.	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația		
5. Dirijarea învățării 15 min.	O₂ O₃ O₄ O₅	Dobândirea noilor cunoștințe se va face pe baza experiențelor anterioare și a cunoștințelor, pe care le au elevii. Prezint elevilor un material PPT. Le voi spune să fie foarte atenți la material pentru că, după derularea lui, va începe un joc, iar sarcinile vor avea strânsă legătură cu ceea ce vor viziona.	Urmăresc cu interes materialul prezentat. Sunt atenți la explicații și rezolvă sarcinile date.	Observația dirijată Explicația Activitate frontală	Materialul PPT Videoproiect or	Observația sistematică a comportamentului elevilor Evaluare frontală Aprecieri verbale
5.Obținerea performanțelor 5 min.	O₂ O₃ O₄	Harta conceptuală a lecției se va realiza cu ajutorul unui joc: „Ceai cu parfum de ...TEI” Pe tablă este lipită imaginea unui ceainic	Sunt atenți la explicații și participă la joc și rezolvă sarcinile de lucru.	Harta conceptuală a lecției Explicația Activitate	Imagini cu ceainic, ceșcuțe și farfurioare Instrumente de scris	Evaluare frontală Aprecieri

	O ₅	pe care este scrisă tema lecției. Fiecare elev va primi câte un jeton sub forma unei ceșcuțe cu farfurioară, pe care va fi scrisă o anumită sarcină de lucru. După completarea sarcinilor, ceșcuțele vor fi adunate în jurul ceainicului, întocmindu-se harta lecției.		individuală		verbale
6. Asigurarea feed-back- ului	O ₆	Joc „ Cheia dorințelor ” Pe o planșă este desenat un copac, care are formă de „cheie” Cer elevilor să găsească cuvinte specifice fiecărei părți componente a copacului (rădăcină, tulpină, coroană) conform indiciilor primite.	Sunt atenți la explicații și participă la joc.	Activitate frontală Explicația Problematizare a Lucru în echipă	Planșa model Jetoane cu sarcinile de lucru	Evaluarea produsului activității
7. Aprecieri și recompense 2 min.		Se fac aprecieri colective și individuale asupra participării la activitate.	Ascultă aprecierile, primesc recompensele.		Recompensa	Aprecieri verbale

Consider că utilizarea metodelor activ-participative este utilă, fiindcă stimulează crearea unei relații de colaborare, de încredere și respect reciproc între profesor/elevi și între elevi, facilitând un învățare plăcut și relaxat.

Bibliografie

1. Pițilă, T., Mihăilescu, C., *Cunoașterea mediului* manual pentru clasa a II a, Ed. Aramis., București, 2004
2. Bogoș, M., *Instruirea interactivă*, presa Universitară, 2002
3. Gherguț Alois, *Evaluare și intervenție psihoeducațională, Terapii educaționale recuperatorii și compensatorii*, Editura Polirom, Iași, 2012.
4. Revista Învățământului preșcolar nr. 1-2/2008
5. www.didactic.ro

ROLUL METODELOR ACTIV - PARTICIPATIVE ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A COPIILOR CU CES

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR: ONCEA MARIA
GRĂDINIȚA P. N. ȘTIUCA

Metodele activ-participative sunt un factor important în crearea de condiții optime pentru un învățământ de calitate, care să dezvolte deprinderi și aptitudini necesare unui bun dialog elev-elev, elev-profesor. În ultima perioadă, aceste instrumente de lucru sunt indispensabile, pentru că valorifică nu numai competențele cognitive ale învățării ci și pe cele psihice și afective. Metodele activ-participative pot contribui la creșterea performanței școlare, pot fi chiar îmbunătățite ca aplicație directă la clasă în condițiile unui mediu de lucru atractiv și relaxant pentru elevii cu CES.

Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor cu CES, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă în rezolvarea sarcinilor complexe, iar obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate.

Lucrul în echipă oferă elevilor cu CES posibilitatea de a-și împărtăși părerile, experiența, ideile, strategiile personale de lucru, informațiile, interrelațiile dintre membrii grupului, sporesc interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând elevii pentru învățare. Metodele activ-participative sunt cele care au în centrul procesul instructiv-educativ pe elev, oferindu-i posibilitatea de a descoperi singur ceea ce trebuie să învețe și să participe cu plăcere la realizarea lecției. Aceste metode stimulează potențialul creativ al elevului cu CES, îi asigură independența de mișcare și îi creează un aport de curaj și încredere în a-și folosi propriile forțe. Elevii nu vor mai fi simpli spectatori la lecții ci chiar actori cu rol activ participativ, gata să se implice emoțional și motivațional iar noutatea redescoperită de elevi, va fi într-o manieră proprie.

Există numeroase metode de învățământ, care au un pronunțat caracter activ-participativ, folosite în practica didactică la copiii cu CES pe diferite discipline, astfel:

Brainstormingul - „metoda asaltului de idei” sau „furtună în creier”, este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității în condițiile activității în grup, încurajând participarea tuturor membrilor grupului. Copiii învață să asculte, să emită păreri, să colaboreze, să respecte ideile celorlalți, să compare, să argumenteze și să decidă, devin mai curajoși și au mai multă încredere în propria persoană. Scopul central îl reprezintă enunțarea a cât mai multe puncte de vedere, fiind admise toate ideile formulate, nu se tolerează nici un fel de critică. Cele patru reguli ale brainstorming-ului sunt următoarele:

- judecata critică este exclusă;
- cât mai multe idei;
- dați frâu liber imaginației;
- combinațiile și ameliorările sunt bine venite;

Tehnica ciorchinelui

Este o tehnică de predare – învățare care încurajează pe copii să gândească liber și deschis, este o metodă brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. „Ciorchinele” constă în utilizarea unei modalități grafice de organizare a brainstorming-ului pentru a ilustra relațiile, conexiunile dintre idei, o modalitate de a construi asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor.

Tehnica realizării unui ciorchine presupune parcurgerea câtorva pași:

- se alege cuvântul sau tema nucleu;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- copiii aleg sintagme în legătură cu tema propusă în discuție;
- se leagă aceste sintagme sau cuvinte de tema propusă;
- se scriu idei în legătură cu aceste cuvinte până la expirarea timpului alocat;

Turul galeriei

Este o metodă de învățare prin colaborare care încurajează exprimarea propriilor idei și opinii dar și a părerilor cu privire la soluțiile de rezolvare a unei probleme sau efectuare a unor sarcini de către colegii lor, membrii ai celorlalte grupuri. Și această metodă presupune următoarele etape:

- copiii în grupuri de 3-4 îndeplinesc o sarcină de învățare cu mai multe perspective de abordare;
- produsele activității pot fi exprimate într-o schemă, un poster care să reprezinte un inventar de probleme, idei judecâți de valoare, soluții imagini;
- posterele se depun pe pereții sălii de clasă ca într-o expoziție;
- fiecare din membrii grupurilor, la semnalul cadrului didactic, va examina „produsele activității colegilor”, iar observațiile vor fi trecute direct pe pereții galeriei sau chiar pe desene prin diferite simboluri dinainte stabilite;
- după „turul galeriei” fiecare grup va face o analiză comparativă a propriei munci, discutându-se observațiile și comentariile notate de colegi pe propriul lor poster;

Jocul de rol este cea mai folosită și eficientă tehnică utilizată în învățământul preșcolar. Prin jocul de rol, copiii se transpun în diferite ipostaze ale vieții sociale reale, cu scopul de a exersa multiple comportamente și de a dobândi abilități diverse, de a acționa conform unei anumite poziții sau funcții sociale, de a rezolva pozitiv situații problemă, de a-și adecva comportamentul în situații similare.

Aceste metode interactive au un rol deosebit de important deoarece prefigurează traseul metodic cel mai potrivit, cel mai logic și mai eficient pentru abordarea unei situații concrete de predare și învățare.

Bibliografie:

- Breben Silvia, Elena Gongea, Georgeta Ruiiu, Mihaela Fulga, Metode interactive de grup, Editura Arves, București, 2002;
- Cerghit, Ioan , Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri strategii, Editura Aramis, Bucuresti 2002 ;
- Breben Silvia, Elena Gongea, Georgeta Ruiiu, Mihaela Fulga, Metode interactive de grup, Editura Arves, București, 2002;
- Constantin Cucos, Pedagogie, Editura Collegium Polirom, Iași, 2006
- Dumitru, I. Al., Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Ed. de Vest, Timișoara, 2000;

Sarivan L. coord. – Predarea interactivă centrată pe elev, Educația 2000+, București, 2005.

Matematica în mediul online – o nouă provocare pentru elevii cu CES

Profesor Elena Pavel

Școala Gimnazială “Ștefan cel Mare”, Galați

Școala online a reprezentat și reprezintă, în continuare, o provocare pentru toți cei implicați în procesul educațional, cu atât mai mult pentru elevii cu CES. Trecerea de la forma „față în față” la modalitatea „online” de livrare a educației, a presupus o pliere pe cerințele impuse de urgență, dar și o încercare didactică în abordarea activităților de învățare pentru elevii cu CES. În lipsa unei infrastructuri tehnologice decente, fără abilitare consistentă în zona competențelor digitale ale profesorilor, fără acces gratuit la platforme online, cu resurse didactice digitale și multimedia precare, cadrele didactice au fost nevoite să identifice rapid soluții pentru a asigura tuturor copiilor acces la o educație de calitate.

Consumul de resurse personale- energia, concentrarea atenției- depinde foarte mult de modul în care este organizat învățământul la distanță, de calitatea actului educațional și de implicarea profesorilor, a elevilor și a părinților în gestionarea aspectelor didactice și a celor afective. De asemenea, sunt foarte importante acceptarea acestui sistem de învățare și acordarea unei atenții sporite, așa cum i se acordă școlii „față în față”.

În grupul țintă specific – copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), activitatea școlară online presupune anumite operațiuni specifice, astfel:

- Secvențierea și segmentarea sarcinilor de lucru. Îi ajută să se ocupe pe rând de câte o singură secvență și să se bucure de succesul rezolvării acesteia. Elevii cu CES renunță adesea doar la vederea cantității de material pe care îl au de învățat, sau de lucrat. Împărțirea acestuia îi motivează să lucreze pe fiecare segment în parte.
- Identificarea canalului senzorial preferat: vizual, auditiv, practic și adaptarea materialului educativ. Aceasta este o sarcină complicată care le revine de multe ori părinților în această situație și trebuie menționat că au și de ce să se bucure când vor constata cum copilul lor devine mai receptiv și înțelege mai repede și mai ușor informațiile recepționate pe canalul senzorial preferat.
- Implicarea adulților și/sau a fraților care pot fi resurse. Uneori copiii colaborează mai bine la teme cu alți adulți decât cu părinții lor și elevii cu CES seamănă mult din acest punct de vedere. Implicarea fraților ajută, cu atât mai mult cu cât aceștia vor ști să adapteze mai ușor nivelul explicațiilor funcție de vârsta și specificul fratelui cu CES.

Școala online a apărut neașteptat, ca o mare necesitate și ne-a provocat să fim deschiși către noile tehnologii la un alt nivel, mai înalt decât eram pregătiți emoțional, tehnologic, legislativ, economic.

Experiența școlii online este una inedită, iar acest tip de învățământ necesită o implicare activă a tuturor factorilor educaționali, pentru valorificarea eficientă și rațională a tuturor resurselor. Cele mai frecvente situații-problemă întâmpinate în timpul școlii online din partea elevilor și părinților:

- Copiii erau mult mai entuziasmați când mergeau fizic la școală.
- Dificultăți de utilizare a platformelor și instrumentelor digitale pentru elevi, părinți, profesori.
- Lipsa conexiunii la internet, a semnalului wi-fi uneori. Creșterea costurilor la factura de telefon pentru depășirea traficului de date mobile. Slaba funcționare a aplicațiilor sau pierderea conexiunii. În unele cazuri, chiar lipsa echipamentelor IT.
- Nemulțumirea privind utilizarea platformelor online, necesitatea unei perioade de adaptare, faptul că, pentru că unii părinți merg la serviciu, copiii au fost nevoiți să se descurce mai mult singuri.

- Lipsa de interes a copilului pentru acest tip de studiu. Lipsa disciplinei la ore – cadrul didactic controlează mai greu elevii, tentați fiind să discute între ei. Copilul nu mai dă randament din cauza relaxării și gândului că este acasă și nu mai ia școala în serios.

Elevii cu CES riscă o dublă penalizare în timpul închiderii școlilor – din punct de vedere al accesului la educație, dar și cel al incluziunii. Ei se bazează, adesea, mai mult decât ceilalți copii pe diverse tehnologii pentru educație, ceea ce ar fi un avantaj pentru tranziția lor către educația online.

Educația incluzivă este un proces continuu și permanent de perfecționare a instituției de învățământ, cu accesarea eficientă a resurselor (materiale, umane, de timp), care asigură și stimulează participarea la procesul educațional a **tuturor** copiilor, în conformitate cu particularitățile de dezvoltare și potențialul acestora.

Importanța învățării centrate pe copil derivă și dintr-o abordare societală mai largă, conform căreia societatea este din ce în ce mai interesată ca școala de toate nivelurile să "producă" cetățeni integri, sănătoși fizic și spiritual, având cunoștințe și competențe care îi abilitază pentru viața independentă. Preocuparea pentru bunăstarea copiilor pe toate domeniile de dezvoltare este tot mai evidentă și atestă o conștientizare tot mai accentuată de către publicul larg.

În mod concret, integrarea copiilor cu „CES” din România, înseamnă în primul rând cuprinderea lor în sistemul acesta de învățământ de masă, integrarea lor în clase de copii care nu au CES în vederea realizării în primul rând a unei integrări sociale a acestor copii. De asemenea, înseamnă adaptarea acestora atât în planul activității școlare, dar mai ales integrarea lor socială, deci să colaboreze cu copiii normali, să dezvolte diferite tipuri de relații cu aceștia, să se ajute unul pe altul.

La disciplina matematica se știe că există riscul de a nu trece clasa sau de a nu promova examenul de Evaluare Națională de la sfârșitul clasei a VIII-a, condiții în care nu vor avea oportunități prea interesante și de dorit. În plus, intervine din nou etichetarea. Dar chiar și în situația în care, să presupunem, un copil cu CES promovează în mod miraculos examenul de, se poate naște o alta problemă: ce va face mai departe? De exemplu, profesorul de matematica care lucrează cu acest copil vor planifica și realiza activități, vor produce materiale de predare-învățare care să sprijine atingerea obiectivului formulat:

- fișe matematice cu exerciții de tipul: recunoașterea numerelor; așezarea în ordine corespunzătoare; eliminarea "intrusului" din șirul logic; compararea și asocierea numerelor/obiectelor; ordonarea-serierea-clasificarea numerelor/obiectelor
- editarea fișelor cu catrene conținând cifre, numere; învățarea pe de rost a catrenelor;
- identificarea obiectelor-pereche din mediul înconjurător etc.

Structurarea materiei pe unități mai mici de învățare se va face prin:

- segmentarea materiei (text, exercițiu, problemă) pe unități, fără a periclita logica internă a conținutului;
- editarea "segmentelor" pe fișe separate;
- aranjarea în ordine logică și executarea/rezolvarea consecutivă.

Suplimentar, pot fi operate și alte adaptări:

- Includerea unui volum restrâns de informație pe aceeași pagină;
- Organizarea informațiilor în funcție de importanța lor;
- Sublinierea informațiilor esențiale cu alte culori;
- Mărirea sau, după caz, micșorarea caracterelor cu care este scris textul;
- Editarea textului în alfabet Braille.

Stabilirea interacțiunii competențe-conținuturi este importantă din perspectiva utilizării celor mai adecvate materiale, care să contribuie, în fapt, la realizarea obiectivelor învățării și la progresul copiilor. Prima și cea mai importantă regulă la acest compartiment este să se folosească materiale de predare intuitive și ușor de folosit. În pregătirea acestor materiale, cadrele didactice vor ține cont, așa cum s-a menționat, de potențialul și necesitățile copiilor, dar și de stilul lor de învățare.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Așadar, concluzionăm că trebuie să avem o mare disponibilitate de adaptare la nou și tehnologie, ni s-a confirmat încă o dată că este esențial pentru ființa umană a păstra contactul, fie el și virtual, cu semenii, am învățat că trebuie să acordăm mai multă importanță sectorului educațional online, dar să nu excludem învățarea tradițională. Este o lecție importantă de viață, care va avea ecou în viitorul școlii și educației în România.

Bibliografie:

- Alois Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, Iași
- Andruskiewicz, Maria; Prenton, Keith , 2007, – *Educația incluzivă/Ghidul cadrului didactic, nr.1, Program Phare 2004 “Acces la educație pentru grupuri dezavantajate”*, EDP, București,
- Danii A., Popovici D.-V., Racu A. , 2007 , “Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă” Chișinău: Tipografia Centrală
- Mara, D., 2004, *Strategii didactice în educația incluzivă*, EDP , București
- Ungureanu, D., 2000, *Educația integrativă și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara
- Vrășmaș, E., 2004, *Introducere în educația cerințelor speciale*, Editura Credits, București
- Verza, F. “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed. Fundatiei Humanitas, 2002.
- Weihs ,T. J .“Copilul cu nevoi speciale”, Ed. Triade, Cluj Napoca, 1998

Metode didactice active utilizate pentru integrarea copiilor cu C.E.S.

Prof. Luminița Pavelescu
Școala Profesională Specială,
Ștefan cel Mare, Județul Neamț

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii și a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev. Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament.

Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. În Legea învățământului se prevede dreptul la educație, la toate nivelurile și toate formele, indiferent de gen, naționalitate, religie sau afiliere politică și indiferent de statutul social sau economic pentru toți cetățenii României. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiilor motivația pentru învățare.

Ghidul metodologic este un instrument de lucru pentru acest profesor, care detaliază conținutul programei școlare, pe care o adaptează conform nevoilor. Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare.

Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL: „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;

- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Metoda KWL – *Know, Want to Know, Learn*/ Știu – Vreau să știu – Am învățat – este metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea. Etapele metodei:

- 1) Anunțarea temei de către profesor.
- 2) Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „Știu” a tabelului;
- 3) Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
- 4) Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „Am învățat”.
- 5) După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Procedura este simplă. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative contribuie nu numai la educația elevului cu CES, ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive, prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

Bibliografie

Ancuța, Partenie, *Pedagogie pentru studenți și cadre didactice*, Editura Eurostampa, Timișoara, 1999.

Ungureanu, Dorel, *Educația integrată și Școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Verza, Emil, *Psihopedagogia integrării și normalizării*, în Revista de educație specială, nr. 1 /1992.

METODE ACTIV –PARTICIPATIVE ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ A COPILOR CU CES MODALITĂȚI DE INSTRUIRE/ÎNVĂȚARE DIFERENȚIATĂ ÎN FUNCȚIE DE TIPUL DE INTELIGENȚĂ ÎN ACTIVITĂȚILE PRACTICE DE AGRICULTURĂ

Profesor Eugenia Picuș

Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Brăila

Modalități de utilizare a tehnicilor/metodelor de instruire/învățare diferențiată în funcție de tipul de inteligență, în activitățile practice de agricultură.

În clasa a XI –a B agricultură, cei 6 elevi existenți, manifestă o inteligență naturalistă, motiv pentru care ei se află la această meserie.

De la începutul înscrierilor elevilor la domeniul meseriilor, în calitate de profesor de specialitate agricultură, fiind șeful ariei curriculare – Tehnologii, făcând parte din comisia de înscriere la școala profesională specială, analizez cu atenție priceperile/abilitățile/deprinderile practice ale elevilor, precum și tipul de inteligență pe care-l manifestă.

Un exemplu de grilă pentru identificarea tipurilor de Inteligența Corporala-kinestezica sau Inteligența întregului corp (tip E) și Inteligența Naturalistă sau Inteligența tiparelor regularităților și a comportamentelor (tip F), poate fi, fișa psihopedagogică, pe baza căruia elevul vine la școala profesională specială, de la absolvirea clasei a VIII –a.

Un alt exemplu de grilă, este acela de specialitate, testul de evaluare inițială, la disciplina de specialitate agricultură, ce conține itemi de evaluare, concepuți corespunzător, conform programei adaptate, corespunzător cerințelor educaționale speciale ale elevilor.

Din start, elevii care aleg/vin din dorința lor de a urma această meserie, sunt în armonie cu natura și sunt interesați de explorarea și protejarea mediului și a speciilor de plante sau animale. Sunt foarte conștienți de schimbările subtile din mediul lor și nu acceptă foarte ușor domeniile care nu au legătură cu natura.

Au înclinație către domenii precum botanică, zoologie, biologie, au talent pentru desen, pasiune pentru grădinărit, explorarea mediului înconjurător.

Astfel, în prima lună de zile de școală, de când copilul a început clasa a IX – a, domeniul agricultură, desfășor ore de specialitate și ore de aplicații/activități practice (laborator și instruire practică). În acest interval de timp elevul este urmărit/monitorizat/observat atent asupra modului cum el își manifestă toate deprinderile teoretice și practice în ceea ce privește realizarea/îndeplinirea sarcinilor pe care le primește la orele de curs și instruire practică.

Sarcinile pe care le primesc elevii constau în:

1. efectuarea lucrărilor de îngrijire specifice plantelor în sera școlii;
2. efectuarea lucrărilor solului în vederea înființării diferitelor specii de plante floricole și legumicole în sera școlii;
3. efectuarea diferitelor lucrări de întreținere specifice spațiilor verzi din curtea școlii etc.
4. Să respecte natura!

Toate acestea sunt activități ce includ activități practice cu rol zilnic, ce se realizează prin mișcare, ce includ scurte activități fizice ca pauze de efort intelectual, care implică dexteritate/îndemânare fizică ce relaxează creierul, prin care elevii exersează/formează/dezvoltă abilități practice/de lucru necesare în viața de zi cu zi și în viitor, în meseria lor.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Elevii cu inteligență naturalistă preferă să desfășoare cât mai mult timp activități în aer liber; este sesizabil faptul că, rețin informații și învață cel mai bine prin contactul direct cu natura.

Cum mi-am adaptat stilul de predare la tipul de inteligență?

Constatând că, elevii manifestă acest tip de inteligență – inteligența naturalistă – doritori să desfășoare ore în aer liber, devin curioși să găsească și să dezvolte legături/afinitate cu mediul înconjurător.

Elevilor clasei a XI – a agricultură de la școala profesională specială, caut să le dezvolt inteligența naturalistă desfășurând activități ce dezvoltă acest tip de inteligență, adaptându-mi stilul de predare astfel:

5. determinându-i să devină sensibili pentru frumosul din natură;
6. să afle curiozități față de speciile pe care le învață;
7. să se simtă bine în mediul natural;
8. vizităm locuri din mediul înconjurător;
9. am responsabilizat copiii față de grija pe care trebuie să o manifestăm față de mediu, prin crearea/transormarea sălii de clasă într-un laborator, pe care trebuie să-l îngrijească, având foarte multe specii de plante floricole;
10. desfășor activități de observare a speciilor de plante și a modului lor de viață;
11. suntem un model de comportament responsabil în mediul social și natural în școală și în afara școlii;
12. colecționăm plante pentru ierbar;
13. colecționăm insecte frumos colorate;
14. realizăm împreună ierbare și insectare;
15. ne-am implicat în proiecte școlare/educaționale pentru protecția mediului înconjurător;
16. am desfășurat excursii/deplasări pe teme de specialitate la Muzeul de Biologie din Brăila, la Grădina Botanică din Iași, la Complexul Muzeal de Științele Naturii din Galați.
17. Semănăm/cultivăm/inființăm diferite culturi de plante în sera școlii;
18. Observăm ciclul lor de viață și dezvoltare;
19. Creăm/realizăm experimente pentru a surprinde/observa: germinația semințelor, mișcarea plantelor, circulația apei în plantă, fazele de creștere și dezvoltare specifice plantelor.

BIBLIOGRAFIE

1. *Curriculum și Standardul de pregătire profesională, clasele IX – a domeniul agricultură, învățământul de masă*, anexa nr.1 la OMEN nr.4353 din 25.07.2013
2. SCRIOȘTEANU C., LIVADARIU G., MOISIU M., ILIE M, *manual pentru pregătirea practică în învățământul de masă -Agricultură –clasa a XI-a*, Editura Oscar Print București, 2006.

Module de învățare interactivă și multimedia <https://www.purposegames.com/game/names-of-fruit-in-spanish-game-> jocuri atractive pe platformă: natură, plante, animale, păsări, omul și mediul înconjurător, ecologie;

Module de învățare interactivă și multimedia <https://youtu.be/v4QYgGXiwA?t=56>;

Module de învățare interactivă <https://dbimg.eu/i/Io5nYLTm.jpg><https://learningapps.org/> - jocuri atractive pe platformă: natură, plante, animale, păsări, omul și mediul înconjurător, ecologie

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI IN RECUPERAREA COPIILOR CU CES

POPESCU ANA-MARIA MĂDĂLINA
NISTOR CORINA MARIA

Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu cerințe educaționale speciale (CES) are nevoie de cât mai multe idei de activități pentru integrarea elevilor cu CES. Printre marile provocări ale unui dascăl, integrarea unui elev cu cerințe educaționale speciale într-o clasă obișnuită, cu peste 30 de elevi, este, de departe cea mai mare dintre toate! Legislația este generoasă, însă nimeni nu s-a gândit până la capăt cum poate fi aplicată concret, la clasă! Cea mai bună cale rămâne, ca de fiecare dată, jocul.

Și nu vorbim despre orice joc, nu poți începe direct cu „Rațele și vânătorii” dacă vrei să incluzi într-un colectiv mare un copil cu autism, [ADHD](#) sau cu [tulburări de comportament](#), vorbim aici despre jocuri didactice perfect adaptate dezvoltării elevului cu CES pe cele patru mari arii: socializare, autonomie personală, dezvoltare cognitivă și adaptare senzorială.

Strategii de evaluare inițială

Pe lângă documentele cu evaluări de la specialiști, profesorul trebuie să proiecteze și să implementeze diverse activități de evaluare a elevului cu CES. Până la joc, pașii metodici ar fi: observarea directă a copilului și interviul cu părinții și terapeuții, studierea documentelor de diagnostic și a recomandărilor primite de la specialiști; totul pentru cunoașterea competențelor reale ale celui mic, pentru a depista tipul de inteligență care primează, modul de învățare, aspecte care îl motivează în viața de zi cu zi.

Adaptarea programei școlare este un document de maximă importanță, ce trebuie elaborat de profesorul de sprijin desemnat de [CMBRAE](#)/CRJAE, în colaborare cu învățătorul. Ea poate suferi modificări constate, în funcție de evoluția copilului pe parcursul unei unități de învățare sau al unui semestru.

Suntem cu toții diferiți! Ce bine!

Idealul educațional european al „societății pentru toți” este pentru România un....ideal. La noi în țară incluziunea este un proces nestandardizat, nu există o strategie de aplicare a legislației în vigoare, profesorii nu au fost suficient instruiți să lucreze cu elevi cu CES, iar adaptarea materiei și a mijloacelor de predare-învățare se face neprofesionist de cele mai multe ori.

Activitățile, jocurile care au ajutat cel mai mult la integrarea copilului meu cu autism, la dezvoltarea stimei de sine, au fost în special cele axate pe mișcare, cele muzicale, logico-matematice și, mai târziu, concursurile. Dar hai să vedem și exemple concrete de jocuri pe care să le aplicați la clasă.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de socializare

- **„Poștașul”**- este un joc iubit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:
  - Cine este?
  - Poștașul!
  - Și ce ne aduce?
  - O scrisoare?
  - Pentru copiii care...(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaş, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina.

Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

- **„Deschide urechea bine!”**- cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat. Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, este o modalitate facilă de a învăța numele colegilor.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de [stimulare senzorială](#)

Orele de muzică și mișcare; arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întregul colectiv:

- **Cursa broscuțelor.** Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animăluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.
- **Modelaj din aluat** – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.
- **Împerechează obiectele după sunet-** în cutiuțe mici de plastic (gen de surpriză de ou Kinder) se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgelă, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de autonomie personală

Numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei personale se poate face și la școală, nu numai la ședințele de terapie individuală, doar că un pic altfel, împreună cu elevii tipici!

- **Astăzi ne ordonăm lucrurile!** Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. Odată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Elevii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.
- **Jocurile de rol** – sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- **Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală:** „Mergi în ritmul dat de mine!”, „Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

Activități pentru integrarea elevilor cu CES: Jocuri de dezvoltare cognitivă

Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Elevul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării sale intelectuale. Profesorul poate folosi însă câteva trucuri, care-l vor ajuta pe cel mic să învețe cu ușurință:

- * folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale (în cazul elevilor cu [ADHD](#) și [autism](#) au un randament destul de bun)
- * evaluarea prin metoda proiectelor (și nu prin teste de evaluare clasice care de obicei au și limită de timp în rezolvarea lor)
- * jocuri de sinteză perceptuală în cadrul software-ului educativ (manuale digitale)
- înlocuirea scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului la majoritatea materiilor (da, legea permite asta!)
- * alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor (excluderea elementelor nepotrivite dintr-un ansamblu/ sesizarea elementelor lipsă dintr-un ansamblu); jocuri asociative („Jocul categoriilor”, „Familia de animale”; „Salata de legume”; „Care este casa lui?”, „La ce folosește ...?”); – jocul ghicitorilor.

Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare.

Toate au ca scop o incluziune făcută pas cu pas și...cu zâmbetul pe buze!

Caracteristici ale instruirii diferențiate la elevii cu CES

***Popescu Gabriela Elisabeta
Școala Gimnazială Tălpaș***

Orice copil are o serie de particularități care se referă la modul, stilul, ritmul și specificul învățării sale. Din acest motiv astăzi, mai mult ca oricând, educatorul se află în fața unei decizii privind diferențierea și personalizarea actului didactic.

În același timp o serie de copii au particularități care necesită un sprijin suplimentar, activități specifice pentru realizarea sarcinilor de învățare și care determină măsuri specifice.

Cerințele educative speciale sunt necesități educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe (ori tulburări de învățare), precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare.

Categorii de elevi cu cerințe educaționale speciale:

- Aria: Cunoaștere și învățare: Întârziere mentală/deficiență mentală/dificultăți severe de învățare; Sindromul Down; Dificultăți de învățare medii; Discalculie; Dispraxie, Dislexie (tulburare de limbaj)
- Aria: Comunicare și interacțiune : Autism; Sindrom Asperger; Întârzieri în dezvoltarea limbajului
- Aria: Cerințe senzoriale și fizice: Deficiențe vizuale; Deficiențe auditive; Deficiențe fizice și motorii;
- Aria: Cerințe sociale, emoționale și comportamentale; Hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD); Tulburări emoționale (afective și de comportament).

Cele mai întâlnite deficiențe în învățământul de masă sunt: dificultăți de învățare, deficiențe mintale ușoare, asociate sau nu cu dislexie, disgrafie, discalculie, ADHD, tulburări de vorbire.

Elevul cu dificultăți de învățare prezintă:

- capacitate redusă de concentrare și atenție ușor de distras;
- un nivel mai scăzut al motricității (generale și fine) și a coordonării spațiale;
- prelucrare deficitară a informațiilor auditive și vizuale;
- dificultăți ale memoriei de scurtă durată;
- tulburări ale limbajului oral (vocabular slab dezvoltat);
- dificultăți în citire (recunoaștere, decodificare și înțelegere a cuvintelor citite);
- dificultăți de scriere (greutăți manifeste în realizarea sarcinilor de scriere);
- slaba însușire a simbolurilor, a calculului matematic, a noțiunilor spațiale și temporale;
- nivel scăzut al formării deprinderilor sociale.

Tulburările scris-citit se manifestă prin:

- dificultăți evidente și persistente la citit și scris, ghicește cuvintele;
- scrie literele și/sau numerele greșit, omite litere;
- are nevoie de mai mult timp să finalizeze o sarcină scrisă;
- dificultăți în reamintirea tablei înmulțirii sau a alfabetului sau în ordonarea lucrurilor (de exemplu, zilele săptămânii); folosește degetele pentru a face calcule simple, în vreme ce alți copii pot face cu ușurință respectivele calcule mentale;
- face confuzii între dreapta și stânga;
- prezintă dificultăți neobișnuite când se îmbracă sau când își leagă șireturile.

Copilul cu ADHD:

- nu observă detaliile și face greșeli datorate neatenției;
- are dificultăți când trebuie să își mențină atenția concentrată timp mai îndelungat;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- este ușor distras de stimuli externi;
- nu reușește să termine sarcinile de lucru;
- deseori este agitat, vorbește mult, își mișcă mâinile și picioarele;
- este impulsiv, întrerupe și îi deranjează pe ceilalți;
- evită sau respinge activitățile ce necesită efort intelectual susținut;

Politicile educaționale în cazul elevilor cu CES au la bază ideea de *educație pentru toți* și în același timp, *educația pentru fiecare*. Strategia propusă de Ministerului Educației Naționale privind egalizarea șanselor pentru copiii și tinerii cu deficiențe, precum și accesul acestora la orice formă de educație și ocrotire și-a propus următoarele scopuri:

1. garantarea (asigurarea) unei participări totale și active în viața comunității elevilor cu CES,
2. evitarea sau eliminarea oricăror forme de discriminare asupra persoanelor cu dizabilități.

În implementarea strategiilor educaționale incluzive sunt parcurse mai multe etape:

- Identificarea elevilor ce întâmpină dificultăți sau care nu reușesc să facă față exigențelor programului educativ;
- Diagnosticarea elevilor cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare – natura dificultăților, disciplinele unde se manifestă, lacune, nivel de interes;
- Depistarea complexului cauzal care a determinat apariția dificultăților de învățare;
- Proiectarea unui curriculum diferențiat și personalizat, în funcție de situațiile și problemele identificate (Program de intervenție personalizat)
- Desfășurarea unui proces didactic activ, formativ, cu accent pe situațiile motivaționale favorabile învățării și evaluarea formativă;

Psihodiagnoza (etapele 1,2,3) este realizată de specialiști de la CJRAE, iar etapele 4,5 sunt implementate în școli de către echipe formate din cadre didactice de la diferite discipline, profesori de sprijin, consilieri școlari.

Elevii cu CES prezintă în general dificultăți în învățarea și consolidarea cunoștințelor în raport cu obiectivele/competențele prevăzute în curriculum-ul național și comparativ cu colegii lor de clasă. Din acest motiv este necesară o adaptare curriculară care să țină cont de nivelul de achiziții al elevului și care să fie în acord cu potențialul său de dezvoltare.

Sugestii de ordin general privind adaptarea curriculară:

- accesibilizarea prin simplificare a tuturor părților din curriculum (conținut, activități de predare, activități de evaluare);
- selectarea unor metode și mijloace de învățământ preponderent intuitive;
- extinderea perioadei de timp alocate procesului de învățare;
- implicarea elevilor în stabilirea țăntelor individuale de învățare și monitorizarea progresului obținut;
- folosirea unor metode și procedee de evaluare prin care să se evidențieze evoluția și performanțele elevilor nu numai în plan intelectual, ci mai ales în plan aplicativ (modalitățile de rezolvare a unor probleme tipice de viață, posibilitățile de comunicare și relaționare cu cei din jur etc.).

În cazul biologiei adaptarea curriculumului pornește de la scopurile și competențele generale ale predării și învățării biologiei: trezirea interesului și a curiozității științifice, înțelegerea unor fapte și fenomene din universul apropiat, aplicarea cunoștințelor învățate în viața cotidiană. În realizarea acestui demers se are în vedere necesitatea adaptării la posibilitățile elevilor – de înțelegere, conștientizare și asimilare a cunoștințelor referitoare la lumea vie.

Sugestii didactice:

1. Volum: adaptarea numărului de elemente pe care elevul trebuie să le învețe (de ex., reducerea numărului termenilor științifici, eșalonarea materialului de învățat în secvențe bine delimitate dar temeinic înlănțuite între ele)

2. Metode de predare: metodele trebuie personalizate și adaptate elevului. Specialiștii recomandă, abordarea multisenzorială, harta mentală, materiale didactice ilustrative, grupuri de învățare prin cooperare, oferirea de recompense grupului atunci când se ajută unul pe celălalt;
3. Participare: adaptarea gradului în care elevul este implicat activ în rezolvarea sarcinii. De exemplu, un elev va înregistra pe fișa de lucru datele experimentului, în timp ce ceilalți colegi vor realiza lucrarea;
4. Timp: adaptarea timpului alocat rezolvării sarcinilor.
5. Nivelul de sprijin: presupune mai mult sprijin individual anumitor elevi. De exemplu, elevi care să își ajute colegii, cadre didactice de sprijin (parteneriat la clasă);
6. Dificultate: se pot adapta: nivelul conținuturilor, tipul problemei, regulile pe care elevul le poate folosi în rezolvarea sarcinii (de exemplu, simplificarea instrucțiunilor pentru rezolvarea sarcinii);
7. Rezultat: diferențierea evaluării (de exemplu, în loc să răspundă la întrebări în scris, dați-i voie elevului să răspundă oral, permiteți elevilor să demonstreze cunoștințele pe care le au prin utilizarea unor mijloace practice). Evaluarea trebuie să aibă în vedere obiectivele din planul personalizat de învățare, iar accentul să fie pus pe evoluția și progresul elevului.
8. Spațiul fizic: este bine ca elevul să fie așezat în apropierea cadrului diactic pentru a putea fi ajutat și pe cât posibil într-un loc unde să nu fie distras (la geam de exemplu);
9. Comunicarea: copiii cu CES au probleme de comunicare și de aceea este nevoie să oferim feedback (verificați dacă au înțeles sarcinile).

În concluzie, la nivelul clasei unde sunt integrați copii cu CES e nevoie de:

- dezvoltarea unor planuri de intervenție personalizate;
- monitorizarea atentă a progresului și a rezultatelor elevilor;
- obiective explicite de învățare;
- adaptarea conținuturilor, sarcinilor de învățare și strategiilor de evaluare;
- gruparea eterogenă;
- copiii cu CES să fie implicați în activități de învățare în grup, învățare prin cooperare, alături de colegii lor;
- cadrelor didactice care integrează acești copii să primească sprijin atât din partea colegilor cât și din partea personalului specializat din afara școlii.

Bibliografie:

Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași
Vrășmaș, T.(2004), Școala și educația pentru toți, Ed. MiniPed, București

Importanța culorilor ca mijloc de cunoaștere

Profesor învățământ primar: Popescu Nina Iuliana

Școala Gimnazială nr.8 Constanța

Desenul permite omului să se exprime fără cuvinte, să dea sens lumii sale interioare fără să traducă în concept, îi permite să vorbească lumii, existenței, celuilalt și sieși, despre sine printr-o modalitate care reușește să rețină în concretul desenului, sunetului sau mișcării, atât ceea ce este exprimabil verbal, dar și înțelesuri trăite dar inexplicabile prin cuvinte.

„Dăruiți copiilor vopsele”, este chiar îndemnul ce l-au oferit adesea nenumărați maestri ai penelului, care oficiind în nenumărate jurii ale concursurilor de artă plastică destinate copiilor, erau adesea copleșiți de felul în care aceștia știu să „vadă” și să redea realitatea, dar mai ales să viseze . Culorile au semnificații proiective. Există o interpretare a culorilor ca semnificație legată de pulsunile pe care le provoacă. ***Culoarea , dincolo de percepție și trăirea ei afectivă, este o oglindă a personalității copiilor.***

ROȘU – este culoarea forței, voinței, dar și a agresivității și conflictelor. Pune în evidență tendințe de contrarietate și de agitație, exprimă însă și căldură sufletească, ardoare în sentimente și teamă de posibile pericole. Exprimă de asemenea și trebuința de mișcare, schimbare și realizare.

ALBASTRUL – este culoarea seninătății, a liniștii și păcii. Exprimă dorința de meditație, de a fi lăsat copilul să termine ce vrea să facă. Mai exprimă și o exagerată pasivitate, ce poate fi și tendința spre resemnare și exces de lipsă de combativitate și mișcare. Albastrul este și culoarea tendințelor de intelectualizare, de aspirații culturale.

GALBENUL – este culoarea bucuriei, dinamismul personalității. Este o culoare solară, implică semnificații de entuziasm și dorințe de schimbare, spontaneitate, aspirații spre libertate. Poate însă însemna și tensiuni nesatisfăcute, trecerea printr-o situație greu de acceptat pe care persoana în cauză dorește să o modifice sau să o depășească.

VERDELE – este culoarea persoanelor ce se simt echilibrate și securizate. Uneori exprimă dorința de dominație și orgoliu, extraverie și sociabilitate în genere.

GRIUL – este culoarea ce indică lipsă de energie vitală, tendință de izolare și lipsă de plăcere de a duce la bun sfârșit unele activități, în unele împrejurări.

Specialiștii pot interpreta aspecte ale personalității oamenilor în funcție de preferințe pentru una sau mai multe culori. Nouă, cadrelor didactice ne este folositor să cunoaștem corelațiile existente între copil și preferințele sale pentru anumite culori, acest lucru ajutându-ne în anumite situații spre a-i înțelege personalitatea .

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Conform testului Luscher cele patru culori considerate fundamentale sau primare sunt: **albastru-întunecat**, **verde-albăstrui**, **roșu-oranj** și **galben strălucitor**. Culorile: **violet** (roșu + albastru), **maro** (galben+roșu+negru), **negru** (care înseamnă negarea tuturor culorilor), gri-neutru sunt considerate auxiliare.

Cele patru culori fundamentale au importanță specială și au semnificații particulare, după cum urmează:

* **Albastru-întunecat** reprezintă „profundimea trăirilor și sentimentelor”, este concentric, posesiv, incorporativ, heteronom, senzitiv, perceptiv, unificativ. Ca rezonanțe afective exprimă: liniștea, mulțumirea, satisfacția, tandrețea, dragostea și afecțiunea.

* **Verde-albăstrui** reprezintă „elasticitatea voinței” și este: concentric, pasiv, defensiv, autonom, reținut, neschimbabil. Aspectele sale afective sunt: persistența, îndrăzneala, afirmarea de sine, abținerea, încăpățânarea, aprecierea de sine.

* **Roșu-oranj** reprezintă „forța voinței” și este: excentric, activ, ofensiv-agresiv, autonom, locomotor, competitiv, operativ. Aspectele sale afective denotă: dorința, excitabilitatea, erotismul, sexualitatea.

* **Galben-strălucitor** reprezintă „spontaneitatea” și este „excentric” activ, proiectiv, heteronom, expansiv, investigativ, aspirativ, explorativ. Rezonanțele sale afective sunt: variabilitatea, expectanța (speranța), originalitatea, veselia.

Revenind la culorile variantei restrânse a testului Luscher, este necesară o aprofundare a interpretărilor prezentate anterior.

* **Griul** – este neutru. El poate reprezenta un gest de separare, o dorință de libertate, de neimplicare, de izolare de orice influență sau stimulare exterioară. De aceea contrastul puternic și eficace îl echilibrează. Culorile apărute în fața și în spatele griului sunt indicații asupra unui stadiu de stres.

* **Albastrul** – este calmul total. Contemplarea acestei culori are un efect liniștitor. Când subiectul este bolnav și epuizat, are nevoie de albastru în zona mecanismului de autoprotecție. Este culoarea preferată de subiecții aflați într-o situație de echilibru, armonie, relaxare, având sentimente de stabilitate, unitate și siguranță. Albastrul este loialitatea, profundimea sentimentelor. Corespunde simbolic calmului, temperamentului liniștit, este suav, conținutul său afectiv este tandrețea. Este mulțumire și împlinire, adevăr și încredere, renunțare și devotament.

* **Verdele** – reprezintă tensiunea elastică, voința de acțiune, perseverența, tenacitatea; este expresie a fermității, a stabilității, a opoziției la schimbare. Vrea ca opinia sa să prevaleze, plasându-se pe un pedestal, de unde va moraliza, va dăscăli. Dorește să impresioneze, să fie recunoscut, își menține punctul de vedere și găsește o cale proprie împotriva opoziției și a rezistenței.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

* **Roșul** – este cheltuiala de energie, expresia forței vitale, a activității nervoase și glandulare, de a avea succes, viața intensă, este dorința de a câștiga și toate formele de putere, forța voinței, caută aventura, experiența intensă.

* **Galbenul** – sugestiv și stimulat, strălucitor, este vesel, exprimă expansivitate neînhibată, larghețe și relaxare. Are o activitate nesigură și tinde să piardă din coerență și formă. Subiectul „galben” este harnic dar inegal. Poate fi invidios, suspicios cu cei din jur, dar luptă pentru securitate, prestigiu.

* **Violetul** – încearcă să unifice lupta impulsivă și blânda abandonare a albastrului. Identificarea constituie un înalt tip de intimitate senzitivă: totul e gândit și dorit să devină realitate. Violetul este o încântare, un stadiu magic în care sunt împlinite dorințele. Subiectul violet vrea să fie fascinat, dar vrea să-i și farmece pe ceilalți, să exercite un grad de fascinație asupra celorlalți. Violetul este preferat de imaturi mental și emoțional. Subiectul are nevoie de înțelegere, să fie aprobat pentru farmecul și fascinația sa.

* **Maro** – vitalitatea rolului este atenuată. Maroul își pierde impulsul creator excesiv, forța vitală, activă a rolului. Culoarea maro este senzitivă, legată direct de corpul fizic (condiție senzorială). Acordă importanță familiei, casei, companiei. Îi place siguranța, confortul, relaxarea. Aceasta înseamnă un ușor deficit de anxietate, care cere o anumită formă de compensare (dorința de a trăi unele senzații fizice suprimate).

* **Negrul** – negarea culorii, ideea de nimic, de stingere, comportament extremist, predare, abandonare, influențează culoarea care apare în același grup, accentuându-i caracteristicile. Subiectul care preferă negrul este revoltat împotriva vieții, capabil să acționeze precipitat și neînțelept. Este capabil să renunțe la tot, este anxios, iar starea de anxietate e provocată de pierdere a ceva sau deposedarea de ceva, subiectul considerând aceasta supărător și fugind de pericolul de a cere prea mult.

Desenele și jocurile sunt considerate de specialiști drept cele mai relevante modalități de expresie a primilor ani de viață, ele oferind date importante despre inteligența și afectivitatea copiilor.

Utilizarea desenului, a culorii, ca mijloc de cunoaștere a copiilor, nu trebuie neglijată, uitată sau minimalizată, desenul având o valoare **expresivă** (modul în care copilul tratează suprafața colii, alegerea formelor și culorilor exprimă aspecte ale stării emoționale); **proiectivă** (prin stilul general al figurii care exprimă anumite dispoziții fundamentale ale modului cum trăiește lumea și relațiile cu obiectele acesteia); **narativă** (prin desen copilul își dezvăluie centrele de interes, tensiunile, grijile, gusturile) și o valoare **simbolică** (prin intervenția unor procese și mecanisme defensive care relevă natura temelor inconștiente).

Bibliografie:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Davido, Roseline - Descoperiți-vă copilul prin desene, Ed. Image, București, 1998

Drăguț, Adrian – Colaj Happening Creativitate, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2001

Șușală, Ion N. - Curs de desen, culoare, modelaj, compoziție și metodică,

Ed. Fundației „România de mâine”, București, 1999

Watt, Fiona - Artă și îndemânare , Ed. RAO, București, 2005

Suportul educațional prin TIC în educația copiilor cu CES

Postolache Dumitrita-profesor educație tehnologică/TIC

Unitatea de învățământ:LICEUL TEHNOLOGIC MIHAI VITEAZU VULCAN/HD

PROIECT DE LECȚIE

Aria curriculară: Tehnologii

Disciplina: Educație Tehnologică

Subiectul lecției: Creșterea animalelor domestice. Factorii de mediu, hrănirea și îngrijirea lor.

Clasa: a Va

Tipul lecției: formare de priceperi și deprinderi

Creșterea animalelor domestice. Factorii de mediu, hrănirea și îngrijirea lor

Anunțarea temei (clasa a-V-a): Astăzi vom studia Creșterea animalelor domestice. Factorii de mediu, hrănirea și îngrijirea lor.

Vom descoperi care sunt speciile de animale crescute în România, factorii de mediu care influențează creșterea animalelor, hrănirea și îngrijirea lor. Veți descoperi rezolvând fiecare câte un puzzle.

[Profesorul dirijează o scurtă conversație prin care realizează captarea atenției și o introducere la tema Creșterea animalelor domestice și factorii de mediu care influențează creșterea animalelor.]

Fiecare copil are pe calculator un puzzle pe care trebuie să-l rezolve. Cu clic pe imagine, puteți muta piesa de puzzle unde doriți, în stânga sau în dreapta ecranului. Cine termină imaginea ridică mâna.

După ce terminați puzzle-urile, veți spune ce animal ați descoperit. Veți spune colegilor cu ce se hrănește animalul vostru și cum se îngrijește.

Link pentru activitatea creată: <https://edpuzzle.com/media/5f204f9e3a159f3f38fa1b9a>

Pentru rezolvarea acestei sarcini, se pot folosi puzzle-uri precum:

jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0bd89f76ce10

jigsawplanet.com/?rc=play&pid=34b9934461ad

jigsawplanet.com/?rc=play&pid=036ae1fae529

Rezultate așteptate ale învățării (competențe și/sau obiective):

Să enumere factorii de mediu care influențează creșterea animalelor domestice;

Să descrie diverse animale domestice din imaginile date (puzzle-ul realizat), precizând rasa, hrana și îngrijirea acestuia;

Să specifice unele reguli de comportare față de animale și măsuri necesare îngrijirii lor;

Tip de activitate: Activitate în clasă

Sarcina de lucru se va realiza: Individual

Modul probabil de desfășurare a activității:

Pentru rezolvarea acestei sarcini, se folosește puzzle-uri din 36 respectiv din 35 piese, pentru respectarea particularităților de vârstă și individuale ale copiilor. Unii copii lucrează corect, dar mai încet - acestora le voi instala pe calculator o imagine din mai puține piese, pentru a le oferi și lor șansa de a termina puzzle-ul odată cu ceilalți. Copiii care termină puzzle-ul vor ridica mânuța. După terminarea puzzle-ului, copii vor denumi animalul din imagine, rasa acestuia, și vor preciza cu ce se hrănește animalul lor. După fiecare descriere un copil va alege mulajul corespunzător animalului denumit pentru a-l așeza la ferma improvizată în clasă (o machetă). Pe rând, copiii vor spune cum trebuie să avem grijă de animale și cum trebuie să ne comportăm corect, civilizat cu aceste animale

Obiective de referință:

1.2 Să combine tehnici și instrumente variate în vederea îndeplinirii unui scop propus;

2.1 Să creeze produse utile în viața de zi cu zi după un plan stabilit, combinând tehnicile învățate;

Obiective operaționale:

- O1. Să identifice materialele și ustensilele folosite;
 O2. Să respecte etapele de lucru în confecționarea produselor;
 O3. Să stabilească tehnica de lucru prin care poate obține un produs finit;
 O4. Să aplice tehnica necesară de lucru pentru fiecare etapă în parte sau pentru fiecare produs realizat;
 O5. Să asambleze părți componente pentru a obține produse finite.
 O6. Sa picteze oua decorative de Paști.

Strategia didactică:

Metode și procedee: explicația, conversația, demonstrația, munca independentă

Mijloace de învățământ: carton colorat, iarba artificiala, foarfece, carioci, acuarele, iarba artificiala, oua polistiren

Forma de organizare: individual

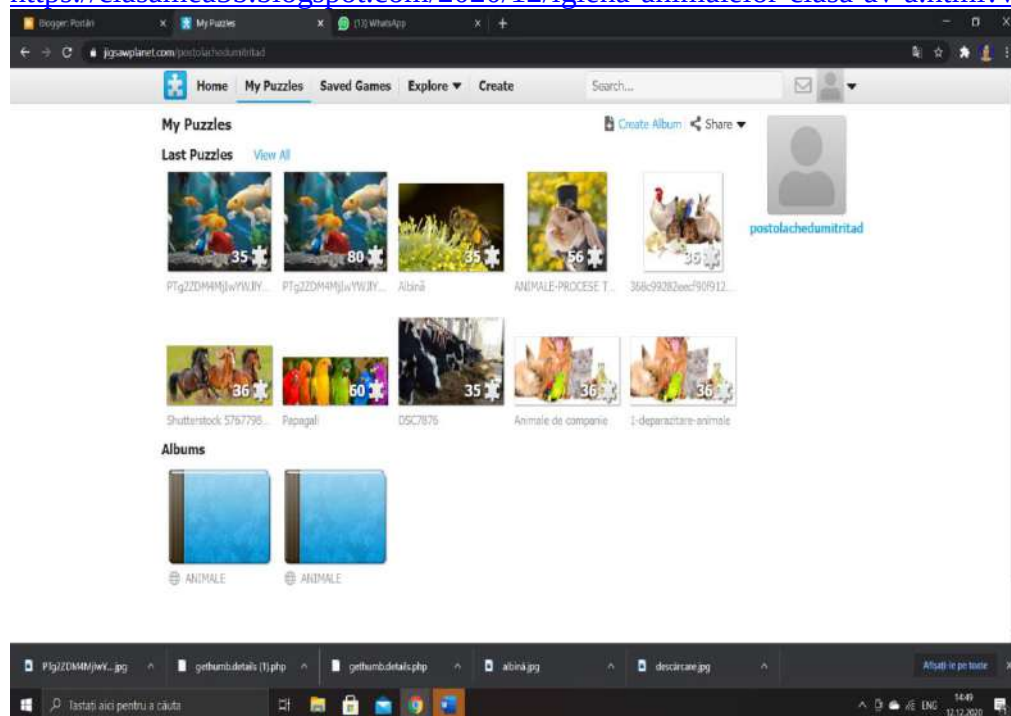
Nr. Crt.	Etapele lecției Demers didactic	Ob. op.	Conținut didactic	Strategia didactică	
				Metode și procedee	Material didactic
1	Moment organizatoric		Pregătirea materialelor necesare desfășurării lecției.		
2	Captarea atenției		E fragil, e colorat/ poate fi și încondeiat/ e simbolul Paștelui/ bucuria copiilor. (oul de Paște) Mititel, fricos, pufos(el aduce într-un coș/oușoare colorate/și frumos încondeiate. (Iepurașul) Scot din borcan, un iepuras realizat de mine	Conversația	Ghicitori
3	Anunțarea temei și a obiectivelor		Astăzi, la ora de educatie tehnologica vom încerca să realizăm o lucrare deosebită în așteptarea Paștelui și anume un iepuraș. De asemenea, vom picta si un ou de Paste	Explicația Conversația	
4	Dirijarea învățării	O1 O2 O3 O4 O5 O6	Fiecare copil va avea pe masă materialele necesare. Demonstrez elevilor tehnica de lucru: decupare după șablon a corpului iepurașului, a urechilor. Explic elevilor faptul că tehnica de lucru se află în strânsă legătură cu respectarea etapelor de lucru. Dacă etapele de lucru vor fi respectate pas cu pas, produsul final va fi foarte reușit. În timp ce elevii execută lucrarea, îi urmăresc și îi ajut pe cei care solicită	Explicația Demonstrația Conversația Munca	Sablon iepuras din carton Foarfece Carioci Ou polistiren

			ajutor, dau indicații și fac observații individuale și frontale. Le impart cate un ou din polistiren pe care il vor picta cum doresc.	independentă	Acuarele
4	Evaluare		Analiza lucrărilor. Le vom aseza pe un platou cu iarba, impreuna cu ouale vopsite. Expoziție cu lucrările realizate. Se vor aprecia lucrările după diferite criterii.	Conversația	
5	Încheierea lecției		Realizez aprecieri colective și individuale asupra modului de lucru și asupra implicării în activitatea elevilor.	Conversația	

Acasă elevii pot exersa pe puzzle-urile create:

<https://clasamea5b.blogspot.com/2020/12/igiena-animalelor-clasa-av-a.html?view=flipcard>

INTEGRAREA INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN EDUCAȚIA ELEVILOR CU CES. EXEMPLU DE BUNE PRACTICI.

prof. psihopedagog Prisneac Simona
Școala Gimnazială Specială – CRDEII, Cluj-Napoca

În contextul dizabilității intelectuale, utilizarea jocurilor, a poveștilor sau a altor resurse didactice cu ajutorul dispozitivelor electronice interactive și a instrumentelor digitale online (platforme sau aplicații educaționale), are rolul de a ajuta elevii din ciclul primar în încercările lor de a-și spori randamentul școlar și, deopotrivă calitatea vieții, independent de potențialul intelectual ereditar sau de statutul economic, de a le asigura reușita școlară și de a le oferi ulterior (la maturitate) o șansă mai mare de a se adapta la cerințele, mereu crescânde ale societății.

În cadrul activităților educative ce se derulează prin intermediul instrumentelor digitale, elevii își dezvoltă pe de o parte, caracteristicile personale, formându-și o imagine adecvată despre sine, asumându-și responsabilități, cooperând cu ceilalți și respectând regulile și interesele grupului, iar pe de altă parte își dezvoltă competențele digitale, care vor asigura o învățare în ritm propriu și un acces autonom la cunoaștere și vor spori motivația pentru învățare.

Situațiile de învățare propuse trebuie să fie adecvate vârstei și nivelului de dezvoltare cognitivă, abordând diferite stiluri de învățare prin utilizarea diferiților stimuli – vizuali, auditivi, tactili. Ca urmare a utilizării dispozitivelor electronice (tablă interactivă, tabletă, calculator, smartphone) și implicit a instrumentelor digitale identificate online, secvențele de învățare propuse sunt captivante și conduc la creșteri semnificative ale concentrării, receptivității și implicării elevilor în timpul orelor. Ele au un caracter interdisciplinar, permit lucrul în echipă sau individual și dezvoltă competențele digitale, de învățare prin exersare practică (learning by doing), facilitând creativitatea, comunicarea, cooperarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea unor sarcini, gândirea critică și libertatea de exprimare. De asemenea, promovează adaptarea și responsabilitatea emoțională pe baza stabilirii unei atmosfere de încredere și a unei coeziuni în cadrul grupului.

În continuare, voi prezenta o suită de activități de învățare în care au fost integrate o serie de instrumente educaționale online, platforme educaționale: Biblioteca Digitală „Educație online”, Wordwall, LearningApps, Genially, pentru aplicarea metodei ciorchinelui, a brainstormingului sau a chestionarului în cadrul secvențelor de învățare propuse colectivului de elevi, împărțit de această dată, în două grupe de nivel.

Bibliografie:

Gherguț, A. (2016). Educație specială: ghid metodologic, Editura Polirom, Iași

MESERII DIN COMUNITATEA MEA – proiect didactic

În cadrul acestei suite de activități, elevii descoperă varietatea serviciilor publice existente la nivelul comunității, dar și interdependențele dintre oameni și instituțiile care oferă aceste servicii prin intermediul diferitelor materiale didactice online: imagini didactice interactive, ghicitori, filmuleț educativ, clasificări, ordonare secvențe acțiuni cu sau fără suport imagistic, anagramă sau chestionar. Proiectul de activitate integrată poate fi derulat pe parcursul unei ore de curs sau poate fi extins pe parcursul a două ore în funcție de particularitățile individuale de dezvoltare ale elevilor, de nivelul dezvoltării cognitive determinată de tipul dizabilității/tulburării, de nivelul și specificitatea mijloacelor de comunicare, stilul și ritmul de învățare.

Proiectul a fost realizat pe platforma Genially și poate fi vizualizat la următoarea adresă.
<https://view.genial.ly/6125177583049a0d5bbbd18c/presentation-proiect-didactic-meserii-din-comunitatea-mea>. Conține o serie de instrumente online utile în predare-învățare-evaluare.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Scopul proiectului: Stimularea curiozității, a interesului și respectului elevilor față de muncă și profesii prin exersarea deprinderilor însușite în contexte diferite.

Activitate integrată, învățământ special

Disciplina: „Dezvoltare personală - consiliere”

Unitatea de învățare: „Descopăr meseriile”

Clasa a III-a, elevi cu dizabilitate intelectuală moderată și ușoară

Forma de realizare: activitate integrată

Durata: 50 min.

Tipul lecției: lecție de consolidare și sistematizare a cunoștințelor

Discipline integrate: „Citire-scriere-comunicare”, „Muzică, ritm și mișcare”, „Matematică și explorarea mediului”

Competențe generale:

1. DEZVOLTARE PERSONALĂ – CONSILIERE

1.1. Dezvoltarea capacității de autocunoaștere a elevilor.

1.2. Dezvoltarea abilităților de interrelaționare în contexte variate.

2. Citire-scriere-comunicare

2.1. Receptarea și exprimarea de mesaje orale în diferite contexte de comunicare.

2.2. Receptarea de mesaje scrise în diferite contexte de comunicare.

3. Muzică, ritm și mișcare

3.1. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei.

4. Matematică și explorarea mediului

4.1. Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date.

Competențe specifice:

1. DEZVOLTARE PERSONALĂ – CONSILIERE

1.1. Identificarea preferințelor pentru anumite activități.

1.2. Utilizarea unor elemente de ascultare activă.

2. Citire-scriere-comunicare

2.1. Identificarea sensului unui mesaj în diferite contexte de comunicare.

2.2. Manifestarea curiozității față de mesajele emise în situații de comunicare variate.

2.3. Formarea vocabularului și adaptarea acestuia la contexte de comunicare specifice.

2.4. Identificarea semnificației mesajului dintr-un cuvânt, text.

3. Muzică, ritm și mișcare

3.1. Cântarea în colectiv, în grupuri mici și individual.

4. Matematică și explorarea mediului

4.1. Sortarea/clasificarea unor obiecte/ materiale etc., pe baza unui criteriu dat.

4.2. Localizarea unor obiecte în spațiu și în reprezentări în situații familiare.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Competențe derivate:

- CD1: imitarea personajelor sau acțiunilor solicitate în cadrul jocului de spargere a gheții; (psihomotor)

- CD2: aprecierea activității celorlalți colegi cu fețe zâmbitoare; (afectiv)

Domeniul cognitiv. Grupa I:

- CD1: asocierea a cel puțin 5 meserii pe baza imaginilor prezentate cu denumirile potrivite;

- CD2: descrierea preferințelor pentru o anumită profesie;

- CD3: asocierea imaginilor care ilustrează meserii cu instituțiile publice de pe harta comunității;

- CD4: clasificarea meseriilor prezentate în imagini conform criteriilor date;

- CD5: ordonarea cronologică a etapelor unei vizite la medicul de familie;

- CD6: descoperirea denumirilor meseriilor din cadrul anagramelor;

- CD7: completarea, în cadrul ciorchinelui („Meseriile”), activităților pe care le desfășoară fiecare dintre meseriile enumerate;

Grupa II:

- CD1: asocierea a cel puțin 5 meserii pe baza imaginilor prezentate cu uneltele/instrumentele corespunzătoare;

- CD2: descrierea preferințelor pentru o anumită profesie;

- CD3: descoperirea a cel puțin 5 denumiri ale instituțiilor publice de pe harta comunității;

- CD4: clasificarea meseriilor prezentate în imagini conform criteriilor date (cel puțin două categorii);

- CD5: aranjarea imaginilor pentru a obține ordinea cronologică a etapelor construirii unei case;

- CD6: enumerarea meseriilor identificate pe parcursul lecției pentru completarea ciorchinelui.

Strategia didactică:

1. Metode și procedee didactice - jocul de spargere a gheții, explicația, conversația, exercițiul, brainstorming, jocul didactic, ciorchinele.

2. Forme de organizare – frontală, individuală, pe grupe.

3. Mijloace didactice:- tabletă/ calculator, postere / imagini didactice interactive, film educativ din Biblioteca Digitală „Educație Online”, platformele educaționale Wordwall și LearningApps - jocuri interactive.

4. Modalități de evaluare: - forme de evaluare: evaluarea curentă- metode de evaluare: observarea comportamentului, aprecieri verbale, autoevaluarea, interevaluarea.

EVOCAREA

Activitatea debutează cu un joc de spargere a gheții, „Haideți să imităm!”, pentru captarea atenției, în cadrul căruia elevii vor imita diferite personaje sau acțiuni.

Pentru recapitularea cunoștințelor din lecția anterioară, pe baza imaginii prezentate se vor purta discuții pentru identificarea tuturor personajelor prezentate și se vor asocia etichetele verbale ale denumirilor meseriilor cu personajele corespunzătoare care le practică.

Imagine didactică interactivă

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Actualizarea diferitelor meserii deja învățate, se va realiza și audio-vizual printr-un cântecel de pe YouTube „Ce te faci când vei fi mare?”

Pentru a răspunde nivelului de dezvoltare cronologică și intelectuală a elevilor, stilurilor diferite de învățare, se vor utiliza, de asemenea, o serie de ghicitori pentru reactualizarea celor mai cunoscute meserii.

În continuare elevii vor asocia diferitele meserii ilustrate în imagini cu instrumentele/ uneltele folosite pentru desfășurarea lor, în cadrul unui joc preluat din Biblioteca Digitală „Educație Online” - „Găsește uneltele potrivite pentru fiecare meserie indicată”. Activitatea se desfășoară atât frontal, cât și pe grupe de nivel.

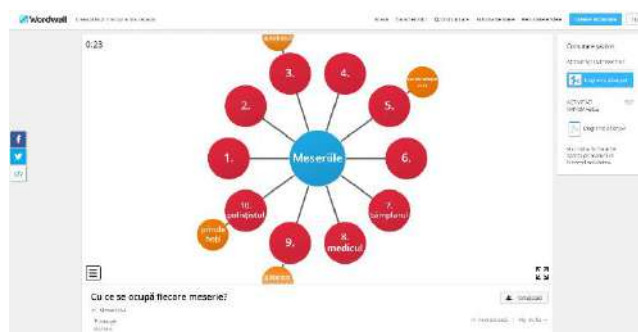

REALIZAREA SENSULUI

Pentru început elevii vor viziona un film educativ „Orice muncă e frumoasă. Muncă/ocupație/profesie. Respectul față de muncă, profesii. Alegerea profesiei”, preluat din Biblioteca Digitală „Educație Online”, în urma căruia în cadrul unui brainstorming elevii vor identifica preferințele pe care le au în ceea ce privește exercitarea unei profesii.

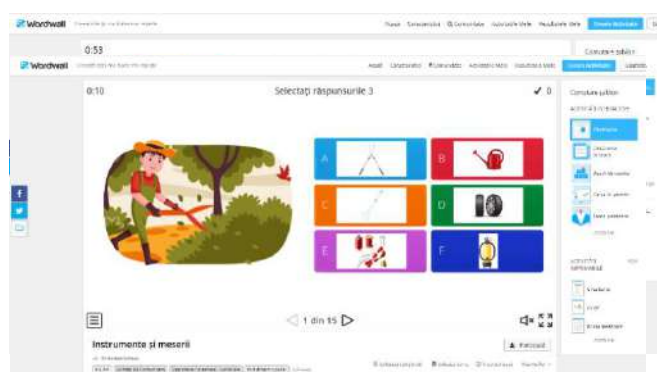
Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

...ilor care se desfășoară în locații specifice la nivelul
ul unei imagini didactice interactive, denumirile
e vor asocia cu etichetele denumirilor meseriilor care

Pornind de la diversitatea și utilitatea meseriilor practicate la nivelul comunității, elevii vor realiza o clasificare a meseriilor prezentate în imagini în funcție de criteriile date în cadrul unui joculeț realizat pe platforma Wordwall.

Ulterior, pentru exemplificarea utilității meseriilor în viața comunității, elevii vor ordona cronologic un set de imagini care ilustrează etapele realizării unei case, dar și un set de propoziții care prezintă etapele unei vizite la medicul de familie, de asemenea lucrând pe grupe.

REFLECȚIA

În această etapă, elevii își vor verifica cunoștințele achiziționate consolidate, prin intermediul „anagramelor”, a quiz-ului și a metodei ciorchinelui, în cadrul cărora elevii vor recompune denumirile diferitelor meserii din comunitate, vor identifica diferitele instrumente și unelte corespunzătoare meseriilor prezentate, respectiv vor exemplifica, în cadrul ciorchinelui, diferitele meserii și vor completa cu ce se ocupă fiecare meserie la nivelul comunității.

În finalul activității, elevii își vor evalua reciproc prestația pe parcursul orei prin acordarea de stickere cu fețe zâmbitoare. Cadrul didactic va formula o serie de aprecieri verbale, pe baza observării comportamentului elevilor pe parcursul orei și pe baza analizei întregii evoluții de pe parcursul lecției.

EXTINDEREA

Comunitatea în care trăiesc și învață este pentru copii un punct de referință important pentru modul în care își dezvoltă aspirațiile și se pregătesc pentru viața de adult. Școala, locul de muncă al părinților, magazinele, parcurile încep să devină repere importante pentru universul lor.

Elevii vor verifica/observa împreună cu părinții cum se exercită diferitele meserii practicate în comunitatea în care trăiești!

Bibliografie:

Ordin privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial, nr. 3.702/21.04.2021

Wordwall, joc „Descoperă meseriile”, autor prof. Simona Prisneac, <https://wordwall.net/ro/resource/20519048>

Cântecel YouTube „Ce te faci când vei fi mare?”, <https://www.youtube.com/watch?v=-MfiyIkJuCs>

Wordwall, joc „Ghici meseria mea”, autor prof. Simona Prisneac, <https://wordwall.net/ro/resource/20521554>

Biblioteca Digitală „Educație online”, joc „Găsește unelte potrivite pentru fiecare meserie indicată”, <http://educatieonline.md/details?072f111f91b842af85334bdf831fd4e7>

Biblioteca Digitală „Educație online”, film educativ „Orice muncă e frumoasă. Muncă/ocupație/profesie. Respectul față de muncă, profesii. Alegerea profesiei”, <http://educatieonline.md/details?bfd6c6401b1248ca9df7b903063649be>

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Wordwall, joc „Meserii din comunitatea mea”, autor prof. Simona Prisneac,
<https://wordwall.net/ro/resource/20522997>

Wordwall, joc „Clasifică meseriile”, autor prof. Simona Prisneac,
<https://wordwall.net/ro/resource/20516038>

Wordwall, joc „Construirea unei case - cronologie”, autor prof. Simona Prisneac
<https://wordwall.net/ro/resource/20511702>

Wordwall, joc „Vizită la medicul de familie - cronologie”, autor prof. Simona Prisneac
<https://wordwall.net/ro/resource/20509195>

Wordwall, joc-anagramă „Descoperă meseria”, autor prof. Simona Prisneac,
<https://wordwall.net/ro/resource/20518593>

Wordwall, ciorchienzele „Meseriile”, autor prof. Simona Prisneac
<https://wordwall.net/ro/resource/20523948>

Wordwall, quiz „Instrumente și meserii”, autor prof. Simona Prisneac,
<https://wordwall.net/ro/resource/20696074>

METODE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII ELEVILOR

Profesor Semenica Racu

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ „AURORA”, REȘIȚA

În ziua de astăzi trăim într-o lume bazată pe competiție și eficiență, a cărei forță este dată de cunoaștere. Însă cunoașterea merge mână-n mână cu creativitatea. Creativitatea reprezintă o condiție fundamentală a calității educației actuale, una dintre premisele esențiale ale performanței.

Creativitatea este cea caracteristică a gândirii care folosește inventiv experiența și cunoștințele acumulate, oferind soluții și idei originale. Ea face posibilă crearea de produse reale sau pur mentale, constituind un progres în planul social. Componenta principală a creativității o constituie *imaginația*, dar creația de valoare reală mai presupune și o motivație, dorința de a realiza ceva nou, ceva deosebit. Și cum noutatea, azi, nu se obține cu ușurință, o altă componentă este *voința, perseverența* în a face numeroase încercări și verificări.

Criza prin care trece educația în zilele noastre, necesită schimbări la nivelul sistemului de învățământ. Cultivarea gândirii inovatoare în rândul elevilor a devenit o sarcină importantă acadelor didactice.

Un prim pas trebuie făcut în formularea *obiectivelor instructiv-educative*, astfel încât cultivarea creativității să stea alături de educarea gândirii, prin combaterea conformismului cultural manifestat la mulți dintre profesori. Astfel, chiar progresul gândirii în soluționarea problemelor depinde de factorul creativitate.

Cultivarea creativității la copiii de toate vârstele, presupune “atingerea următoarelor obiective cu caracter general:

- formarea unei atitudini pozitive față de progres, față de elementele de noutate și față de introducerea acestora în propriile acțiuni;
- pregătirea lor pentru a accepta noul ca un indiciu al progresului, al inovațiilor și al creativității umane;
- încurajarea manifestărilor elevilor caracterizate prin caracter și rezultate originale;
- formarea și dezvoltarea aptitudinilor și capacităților de a crea, de a regândi strategiile de lucru și de a le integra în sisteme dinamice, flexibile și eficiente;

Studiile de specialitate au demonstrat faptul că o persoană cu un coeficient al inteligenței normale (IQ=90) își poate dezvolta creativitatea pe parcursul vieții până la un nivel superior. Chiar dacă istoria creativității înregistrează în mod special nume individuale ale celor care au contribuit la

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

progresul științei și tehnicii, creativitatea de grup are anumite avantaje, iar la nivelul clasei de elevi poate fi foarte eficientă.

Metode de stimulare a creativității elevilor:

Brainstormingul:

Activitatea de brainstorming începe cu prezentarea clară a problemei care va fi dezbătută și li se cere participanților să formuleze idei cu privire la situația pusă în discuție. Fiecare elev trebuie să spună tot ce îi trece prin cap în legătură cu problema în cauză. Conducătorul ședinței trebuie să urmărească respectarea regulilor și să noteze toate ideile enunțate într-un loc vizibil.

Metoda 6-3-5:

Participanții se împart în grupuri de câte 6 persoane, fiecare propunând 3 idei într-un timp maxim de 5 minute.

Conducătorul (cadrul didactic) formulează tema, iar la nivelul subgrupurilor fiecare membru răspunde, în scris, prin 3 soluții. Fiecare elev pasează vecinului din dreapta foaia cu propriile propuneri, preluând, la rândul său, foaia cu soluțiile elevului din stânga, pentru a face diverse completări, retușuri, precizări. Rotirea se face de 5 ori până ce ideile emise de oricare membru al grupului sunt văzute de toți ceilalți. La sfârșitul orei se sintetizează propunerile și se aleg cele mai bune soluții. Prin intermediul acestei metode se obține o cantitate mare de idei.

Jocul de rol:

Derivată din psihodrama lui Jacob Levy Moreno, metoda ia forma unei improvizații teatrale pe o temă dată. Jocul de rol poate fi folosit la toate nivelurile de vârstă. Folosit în special în cadrul orelor de dirigenție, jocul de rol poate fi folosit pentru formarea deprinderilor și conduitelor necesare integrării sociale, pentru formarea atitudinilor pentru o anumită profesie sau specializare și pentru formarea capacităților de perfecționare a rolului profesional.

Jucând roluri sociale și profesionale, elevii pot să-și verifice propriile calități de expresie, dar și orientarea vocațională, descoperind noi modalități ale rolului însuși.

După ce rolul respectiv a fost jucat, urmează o discuție în care se comentează jocul, interacțiunea umană și se formulează concluzii sociale și educative

Sinectica:

Această metodă a fost creată de psihologul american W. Gordon și are la bază două principii:

- transformarea straniului în familiar;
- transformarea familiarului în straniu, prin distanțarea de problemă;

Etapele pe care trebuie să le parcurgă grupul sinectic sunt:

- prezentarea temei de rezolvat;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- redefinirea problemei de către grup așa cum a înțeles-o fiecare elev, ceea ce presupune transpunerea straniului în familiar;
- refacerea drumului invers, participanții având sarcina de a transforma familiarul în staniu, adică să se îndepărteze de problemă pentru a o regândi, din acest unghi de vedere;
- revenirea la problemă prin reconvertirea straniului în familiar;
- evaluarea soluțiilor finale și adoptarea celei care corespunde cel mai bine scopului propus;

Folosind aceste metode, fiecare cadru didactic contribuie la educarea și dezvoltarea creativității elevilor.

Bibliografie:

Paraschiva Alina – Maria, „PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI,, , editura PRINTECH, 2006.

METODE INOVATIVE ÎN PROIECTAREA DIDACTICĂ LA ELEVII CU CES

Prof. RYBANNA ELENA SABIN
CSEI Sf. Andrei Gura Humorului

În proiectarea didactică trebuie să avem în vedere în permanență o perspectivă asupra elementelor pe care le vom folosi în planificarea și implementarea unei ore digitale și nu o rețetă unică asupra unui plan de lecție. Știm că lecția captează și reconfigurează într-un mod specific toate componentele universului didactic: conținuturi, strategii, metodologii, modalități de organizare, forme de evaluare, specificări relaționale, conformații psihosociale etc. Lecția, ca entitate didactică de bază, presupune o punere în act a unor evenimente sau situații didactice, ce intercorelează și se potențează reciproc. Integrarea resurselor educaționale digitale în lecție permite profesorilor să dezvolte competențele digitale și de învățare a elevilor, să-i pregătească pentru aplicarea acestora în diverse situații din viața cotidiană ceea ce conduce la sporirea calității și eficacității procesului educațional. Ele permit individualizarea procesului de instruire, adică putem avea mai multe variante de prezentare a materialului didactic a aceleași teme, a căror diversificare poate fi realizată atât prin utilizarea diferitor conținuturi cât și prin aprofundarea, detalierea, alternarea informației prezentate. De asemenea, ne permite alegerea anumitor metodici și tehnici de prezentare a conținuturilor noi.

Resursele digitale ne sprijină în procesul de creare și ne facilitează experiențe de învățare eficiente, interactive și cu un conținut relevant pentru ora digitală, fie ea online, față în față sau mixtă / blended. Odată ce mutăm focusul pe ce putem adapta și fructifica în ora digitală, soluțiile la provocările inerente vor veni din personalizarea predării pe nevoile de învățare ale elevilor noștri.

Atunci când se utilizează resursele educaționale digitale se modifică rolul profesorului și elevului, profesorul devine coordonator și nu mai este o sursă directă de informare. Elevul devine participant activ în procesul educațional și implementând competențele digitale, sprijinit și îndrumat îndeaproape, soluționează sarcinile propuse la oră.

Spre exemplu proiectarea unei lecții de fixare și sistematizare care vizează consolidarea cunoștințelor însușite, dar și aprofundarea lor și completarea unor lacune. În structura acestui tip de lecție putem integra resurse digitale care să ne faciliteze desfășurarea scenariului didactic. Voi exemplifica pentru o lecție de fixare și consolidare la opționalul „Cartea leagănul copilăriei”, la clasa a VIII-a, cu tema „Poveștile copilăriei”. În fiecare din etapele specifice unei lecții de fixare și consolidare am integrat un instrument digital care a captat interesul elevilor și datorită cărora au devenit mult mai activi și implicați în lecție. Astfel, pentru etapa de:

- **precizare a conținutului** și a obiectivelor la începutul orei am ales să folosesc aplicația **WordArt** cu care am realizat o imagine de ansamblu a poveștilor studiate.

- **recapitulare a conținutului de bază** a planului stabilit: etapă destinată clarificării și eliminării confuziilor constatate de cadrul didactic, stabilirii unor conexiuni prin lărgirea contextului parcurs am folosit aplicația **Kahoot**

- **realizarea de către elevi a unor lucrări pe baza cunoștințelor recapitulate**; în cazul lecțiilor de consolidare de deprinderi, această etapă ocupă ponderea cea mai mare în structura lecției și se concretizează, în funcție de specificul disciplinei, prin: rezolvare de exerciții și probleme, analize gramaticale, analize literare, realizarea unor lucrări având caracter tehnic, etc. În această etapă am realizat împreună cu elevii o carte cu lucrările realizate de ei în cadrul orelor de opțional cu povestea sau personajul lor favorit. Folosind aplicația **Bookcreator** elevii au argumentat de ce îndrăgesc un anumit personaj sau poveste, pe care l-au ilustrat plastic în lucrarea prezentată, elevii fiind încântați să-și regăsească vocea în cartea digitală creată de ei. Lucrarea „Poveștile copilăriei” se regăsește în biblioteca aplicației.

• **aprecierea activității elevilor** – elevii au fost apreciați pentru modul în care au participat la activitate, fiind notați corespunzător.

Utilizarea resurselor educaționale digitale influențează activitatea profesorului, dezvoltarea lui personală și profesională, implementează utilizarea metodelor netradiționale de predare – învățare – evaluare, modifică dependența între profesor – elev, bazată pe cooperare și elaborare a noilor metode și tehnici de învățare la baza cărora se activează lucrul individual al elevilor. Folosirea resurselor educaționale digitale în procesul educațional ne oferă multe posibilități și perspective pentru autodezvoltare, cercetare și realizarea unui proces educațional centrat pe elev. Acestea asigură crearea unui mediu de învățare în vederea creșterii accesului la educație de calitate și formării unor competențe cheie și profesionale, care să faciliteze integrarea pe piața muncii.

Bibliografie

1. Alois Gherguț – Sinteze de Psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2014
2. Constantin Cucoș - Pedagogie; Editura Polirom, Iași, 2006
3. Curs Predau viitor - Intensiv de educație digitală pentru profesori de informatică și TIC.
4. Exemple de prezentări și recomandări de design de lecții online - <http://www.designedschools.com>
5. Introduction to Online and Blended Teaching - <https://www.edx.org/course/introduction-to-online-and-blended-teaching>
6. Portofoliu digital - <https://wakelet.com/>

Fișă de lucru inițială la matematică în vederea recuperării elevilor cu CES din clasa a V-a

Prof. Sălăjan Raluca Anamaria
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Baia Mare

1. Calculează:

$$\begin{array}{r} 739\,846 + \\ 8\,795 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 300\,020 - \\ 89\,573 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37 \times \\ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92 \times \\ 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \overline{) 2} \\ \underline{} \end{array}$$

2. Realizează corespondența între operațiile matematice următoare și denumirea acestora:

$$3000 + 275$$

$$1689 - 277$$

$$266 \times 2$$

$$123:3$$

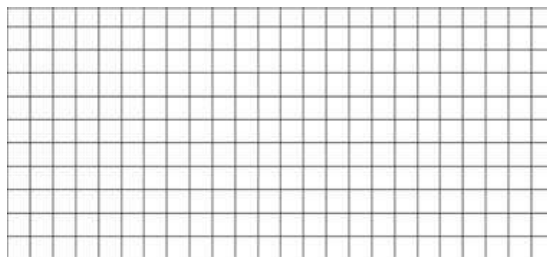
produs

sumă

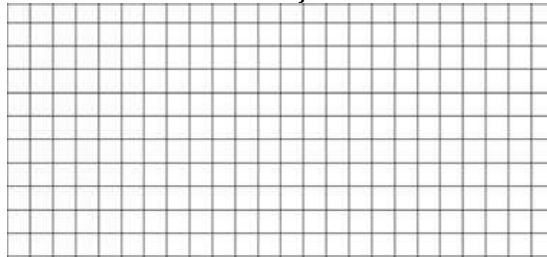
diferență

cât

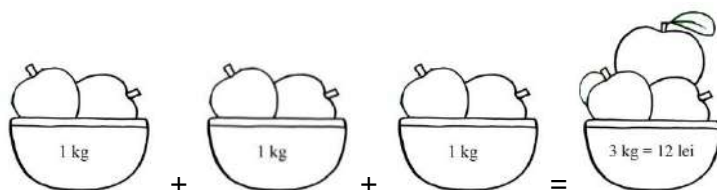
3. Calculează diferența numerelor 400 000 și 177 896.

4. Cu cât este mai mare suma numerelor 2000 și 300 decât numărul 1000 ?

4. Dacă 3 kilograme de mere costă 12 lei, cât costă 5 kilograme de mere de același fel?

Felicitări, ești un copil harnic!

Kinetoterapia_ Metodă Activă de Recuperare și Adaptare

Kinetoterapeut, Nicoleta Săulescu, Școala Profesională Specială Codlea

În contextul stilului de viață „modern”, nevoia de mișcare, de efort fizic, de exercițiu fizic este mult mai necesară decât în trecut.

Dacă sănătatea fizică este apreciată a fi un echilibru dinamic, stresul și suprasolicitarea neuropsihică pot fi considerate aspecte negative ce afectează sfera cognitivă, emoțională și comportamentală.

Evoluția rapidă a tehnologiei, în societatea de astăzi, a condus treptat la dependența de aceasta și la înlocuirea treptată a sportului în aer liber, cu timpul excesiv dedicat rețelelor media, astfel s-a diminuat vizibil practicarea mișcării.

Mediul și modul de viață actual, alimentația nesănătoasă, preocuparea pentru tehnologie și activitățile statice, au redus optimul de mișcare pentru copii. Aceste aspecte au favorizat apariția unui fenomen din ce în ce mai vizibil și anume obezitatea.

Astăzi, copiii sunt lipsiți de prezența spațiilor corespunzătoare pentru joacă, mișcare sau plimbare, ei petrec mare parte a timpului în incinte cu spații mici, în fața televizorului sau a calculatorului, iar numărul mare de mijloace de transport „pasive” au favorizat apariția obezității și a inactivității fizice. La aceste cauze se adaugă creșterea gradului de urbanizare într-un mod care descurajează activitatea fizică în spațiul liber prin componente precum:

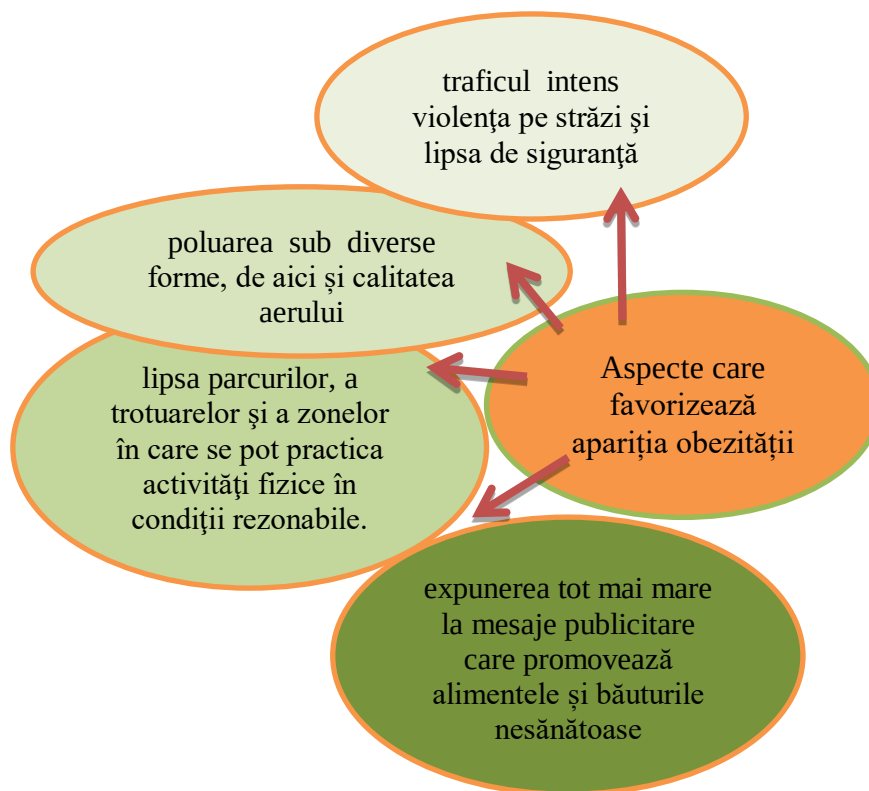

Fig. 1 Aspecte care favorizează apariția obezității

Cerința minimală pentru o condiție fizică bună este starea de sănătate fizică și psihică optimă, astfel, toate aceste inconveniente, mai sus, menționate au devenit medii favorizante pentru apariția obezității, fenomen care tulbură creșterea normală a corpului și reduce vizibil aptitudinile și capacitatea de mișcare sau de adaptare la efort.

Obezitatea astăzi nu mai este numai o problemă de estetică, ci este considerată în primul rând, o afecțiune complexă nutrițional-metabolică, caracterizată prin creșterea greutateii corporale mult peste nivelul considerat „greutate optimă” sau „greutate sănătoasă”, cu ample consecințe asupra stării de sănătate. Conform studiilor actuale, rata obezității în România la vârstele cuprinse între 7-18 ani înregistrează o creștere semnificativă, însă, din păcate, la noi în țară se investesc bani în nutriție și în tratarea obezității, în timp ce, despre prevenție sau despre accentuarea practicării sportului, nu se accentuează mare lucru.

Așa cum s-a menționat, apariția obezității influențează aspectul fizic, dar și starea psihică și conturează astăzi un tablou complex, legat de:

- ✓ modificări ce se produc în aspectul și structura corpului,
- ✓ încetinire a creșterii și tulburări locomotorii,
- ✓ dezvoltare nearmonioasă sau disproporționată,
- ✓ afecțiuni morfologice și funcționale, cum ar fi diabetul zaharat, afecțiunile cardiace, hipertensiunea arterială, depresia sau apneea de somn.

Depistarea la timp a obezității în rândul copiilor, constituie o reală preocupare, educația nutrițională a copilului stă la baza prevenirii apariției obezității la vârsta adultă. Este cunoscut faptul că numeroase obiceiuri alimentare se formează încă din copilărie, de aceea supravegherea nutrițională a copiilor și tinerilor reprezintă un demers ce nu trebuie neglijat.

Kinetoterapia aplicată în școlile destinate copiilor cu dizabilități a căpătat un rol important în optimizarea stării de sănătate fizică și urmărește recuperarea elevilor cu deficiențe și afecțiuni și contribuie, alături de celelalte discipline cu caracter terapeutic-recuperator, la creșterea gradului de adaptabilitate și reintegrare socială.

Efortul fizic terapeutic desfășurat în cadrul orelor de kinetoterapie, contribuie substanțial la arderea caloriilor și la îmbunătățirea stării fizice și psihice, prin cultivarea voinței și a încrederii în sine.

Folosind ca mijloc specific mișcarea, cu ajutorul unui program adecvat de kinetoterapie, efectuarea exercițiilor fizice se realizează individual, în funcție de caz (patologie), vârstă (posibilități de mișcare) și posibilități de înțelegere și răspuns/ reacție.

După posibilitățile de abordare, Kinetoterapia are ca Obiective Generale de Recuperare a Obezității următoarele:

- Alcătuirea unui complex de exerciții pentru tonifierea generală a organismului în mod deosebit a musculaturii abdominale;
- Îmbunătățirea capacității de efort a organismului;
- Îmbunătățirea respirației și mărirea ventilației pulmonare;
- Program de adaptare gradată la efort cu complex de exerciții dinamice gradate cu încărcare treptată la nivelul fiecărui segment al corpului.
- Complex de exerciții profilactice, de recuperare a afecțiunilor generate de obezitate.

Pierderea kilogramelor în plus este un proces anevoios, destul de greu de realizat și mai greu de menținut.

- Aplicarea programului de efort fizic terapeutic implică și :

- aprecierea progresului și a obiectivelor propuse la termenele stabilite,
- modificarea acestor obiective și termene când este necesar,
- schimbarea metodelor și tehnicilor utilizate și/sau adăugarea unora noi,
- exercițiile să se desfășoare fără mișcări bruște și cu intensitate redusă,
- adoptarea unor posturi și poziții stabile care permit un maxim de randament muscular.

Programul de intervenție kinetoterapeutic propus pentru obezitate și exemplificat pe scurt, s-a realizat în conformitate cu programa școlară de kinetoterapie și s-a desfășurat integral în ședințele de recuperare. Acestea au vizat atingerea obiectivelor propuse prin intermediul activităților de kinetoterapie specifice, dar și cu ajutorul mijloacelor și metodelor kinetice asociate, respectiv jocuri, elemente de stretching, elemente de dans, muzică;

Tipul lecției: Obezitate – eliminarea tesutului adipos

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Titlul lecției: Complex de exerciții pentru tonifierea generală a organismului.

Obiectivele programului de recuperare:

1. Îmbunătățirea / creșterea capacității de efort;
2. Tonifierea/ antrenarea generală a organismului;
3. Îmbunătățirea respirației;
4. Inducerea activității motorii voluntare;
5. Ameliorarea capacității de efort ca element pregătitor în activitățile fizice adaptate.

Obiective operaționale:

6. Să participe activ și conștient la executarea exercițiilor,
7. Să-și corecteze voluntar atitudinea corpului și schemele de mișcare defectuoase,
8. Să-și dezvolte capacitatea de a lucra în echipă.

Obiective de referință:

1. Să execute corect exercițiile dinamice.
2. Să coreleze și să controleze voluntar ritmul respirator în corelație cu efortul depus.

Metode și procedee didactice:

9. metode demonstrative;
10. metoda exercițiului;
11. observația;
12. explicația.

- PI. Stând departat mâinile (M) pe șold
Ușor balans stg.- dr. a bazinului/ trunchiului 20X
- PI. Stând
Pas înainte cu piciorul stg. și revenire 10X
Idem cu pic.dr. 10X
- PI. Stând
Fandare înainte cu pic. Stg. cu M. pe șold (coapsa și gamba să realizeze unghi de 90o) și revenire 2X 15 repetări
Idem cu pic. dr.
- PI. Stând
Fandare laterală stg. cu ducerea brațelor întinse înainte și revenire 2x15repetari
Idem pe partea dr.
- PI. Stând
Semi – genunflexiuni simple (Imităm așezarea pe scaun) cu ducerea brațelor întinse înainte și revenire. Opțional ne putem sprijini de orice obiect stabil aflat în apropiere.
- PI. Culcat Dorsal cu genunchii îndoiți și sprijin pe talpă mâinile pe coapse
Ridicări ale trunchiului până când vârful degetelor ajunge la nivelul genunchilor (abdomene scurte) 20X
- Aceeași PI ca la exercițiul anterior - Ridicarea bazinului de pe sol (palmele sunt pe sol) și revenire în PI, lent fără să bruscăm coloana lombară. 20 X
- 8. PI. Culcat facial cu sprijin pe coate și genunchi
Ridicarea piciorului stg. Sus, îndoit (coapsa și gamba sunt din nou în unghi de 90 grade) și revenire 20 X
Idem partea opusă – dr.
- Acelasi exercițiu - diferența este că piciorul este complet întins (înapoi) și sprijinul este pe palme (poziție patrupedă) – ridicăm piciorul până la nivel lombar și revenim în PI 20 X
- PI. Stând pe genunchi cu mâinile pe lângă corp
Așezarea șezutului pe călcâie și ridicarea trunchiului cu ducerea brațelor întinse sus și revenire 20 X
- Programul kinetoterapeutic se va opri când:
- scopurile propuse au fost atinse,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- s-a obținut un platou al rezultatelor pozitive de la care nu se mai constată nici un progres,
- continuarea programului nu mai este posibil, datorită apariției unor complicații,
- continuarea exercițiilor fizice la domiciliu.

Un rol important în realizarea programului kinetic îl are studiul tabloului clinic al bolii, afecțiunile asociate, modalitățile de evoluție (complicații), principiile terapeutice, modalitățile de acțiune ale kinetoterapiei asupra bolii (indicații, contraindicații, incidente posibile).

Deși problemele societății actuale nu pot fi ignorate, ideea unei „vieți sănătoase” preocupă din ce în ce mai mult. Toate activitățile ar trebui să vizeze:

1. Modificarea stilului de viață;
2. Gestionarea mai bună a echilibrului psihic și energetic în mediul actual;
3. Gestionarea problemelor emoționale și/sau comportamentale date de percepția asupra stării de greutate.

Activitățile în aer liber sunt o provocare pentru majoritatea copiilor, astfel când folosim activități ce implică mișcarea, conștientizăm modul în care activitatea fizică contribuie la socializare și exteriorizare.

Sănătatea fizică a fost definită de O.M.S. ca fiind un fenomen dual: starea completă de bine din punct de vedere biologic (fizic-somatic), psihic (mental) și social, omul fiind o ființă bio-psiho-socială. Starea de sănătate, indică funcționarea eficientă a organismului și a structurilor sale.

În acest context, educația alimentară corectă și exercițiul fizic devin deosebit de importante în combaterea obezității pentru asigurarea sănătății și menținerea ei la un nivel optim.

Bibliografie:

- Albu Constantin, ș.a., *Psihomotricitatea*, Institutul European, Iași, 2006.
- Albu Constantin, ș.a., *Kinetoterapia pasivă*, Polirom, Iași, 2004.
- https://www.sfatulmedicului.ro/arhiva_medicala/kinetoterapia-in-obeziat
- <https://chirurgie-dr.fodor.ro/articole-blog-informatii/tratamentul-kinetoterapeutic-pentru-obeziata-si-suprapondere>
- <https://jurmed.ro/pacienti/rolul-preventiv-al-alimentatiei-sanatoase-centrul-dezbaterilor>.
- https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-8-2016-009380_RO.html
- https://www.aspms.ro/documente/19promovare14_03.pdf
- <https://kinetoterapiebrasov.wordpress.com/2015/07/16/obeziata-la-copii/>
- <https://chirurgie-dr.fodor.ro/articole-blog-informatii/tratamentul-kinetoterapeutic-pentru-obeziata-si-suprapondere/>
- <https://www.medreflexline.ro/kinetoterapia-in-supraponderabilitate-si-obeziata/>

Strategii educaționale utilizate în integrarea copilului cu ADHD

**prof.înv.primar Sima Mirela
Școala Gimnazială Aninoasa**

Tot mai mulți părinți se confruntă cu problema hiperactivității. Hiperactivitate cu deficit de atenție (ADHD) – copii care nu se odihnesc niciodată, sunt într-o permanentă mișcare, au tendința de a întrerupe vorbirea cuiva și de a vorbi fără a fi întrebați; adesea provin din categoria copiilor abuzați, traumatizați în copilăria timpurie.

Hiperactivul dezvoltă deseori sentimente de inferioritate deoarece fiind un copil "ciudat", instabil, este învinovățit de părinți, profesori, colegi, prieteni că provoacă haos și dezordine, este amenințat, iar apoi chiar confruntat cu retragerea afecțiunii (respectului) lor. Ei nu-l înțeleg și depășii fiind de situație, îl resping și îl pedepsesc. Astfel, afectarea stimei de sine nu rezolvă situația, ci dimpotrivă, o complică și mai tare.

Cum poate fi ajutat un copil hiperactiv? În procesul terapeutic, e nevoie să fie implicați toți cei care relaționează constant cu copilul: părinți, profesori, pediatru, psiholog, asistenți etc. Se impune un acord în privința principiilor pedagogice și educaționale vizate de cele două medii: școală și familie. De exemplu, în privința disciplinei, dacă exigența cadrului didactic nu are echivalent în plan familial (poate mai permisiv și inconstant), firește că nu vor exista progrese. Ar fi de dorit să existe o solicitare echilibrată a copilului în cele două medii.

Ei, bine..., se întreabă părinții, ce putem face noi în această situație? În primul rând este indicat ca părintele să obțină confirmarea faptului că este vorba despre o asemenea tulburare. Este necesar să se facă apel la specialist.

Următorul pas este pregătirea strategiei. Ei trebuie să-i explice copilului ce se întâmplă cu el și ce se așteaptă de la el.

1. În disciplinarea copilului, regula de aur este... consecvența! Atitudinea părinților trebuie să fie constantă: dacă azi și-a lăsat hainele în dezordine sau s-a bătut cu alți copii și îl certați, nu îl ignorați când acest comportament se repetă! Va profita de inconsecvența dumneavoastră și vă va manipula. Va fi mult mai greu apoi să vă exercitați controlul, dacă a sesizat slăbiciune!

2. Cineva din familie (o persoană informată) sau un specialist ar trebui să-i explice copilului situația în care se află (pe înțelesul lui), dacă se întreabă de ce este altfel decât ceilalți.

3. Cearța nu înseamnă bătaie și este o ocazie pentru a-i explica pe înțelesul lui, de ce nu agreeți acel comportament! Feriți-vă a critica și eticheta negativ copilul, lovind în stima lui de sine. Chiar dacă furia dumneavoastră este întemeiată, gândiți-vă că nu-l ajutați procedând astfel: "Ești un neisprăvit (ratat, prost, vagabond etc). M-am săturat! Mă faci de râs! Cu tine nu se poate ajunge la nici o înțelegere! De ce nu poți fi și tu că X sau că Y? Părinții lor se mândresc cu ei! Tu... îmi faci viața un chin! Să te duci de la casa mea! O faci intenționat că să-mi scoți peri albi în cap! Las' că-ți arat eu ție!" sau: "Ți-am zis să nu mai faci dezordine!", "Ți-am zis să stai la masa fără să te miști!". Critica pozitivă se referă la comportamentul lui nedorit și nu este un atac la persoană: "Te înțeleg, știu că îți este greu, dar nu-mi place să vad că ești dezordonat. Ce am putea face cu caietele astea mâzgălite și pătate de cerneală? Sau cu creioanele împrăștiate? Nu înțeleg nimic din ce-ai scris! Tu, înțelegi? Hai să facem în așa fel, ca măcar unul din noi să priceapă ceva din ce ai scris acolo."

4. Fiți consecvenți în a lăuda copilul și a-l recompensa dacă are cât de cât un comportament pozitiv! Ar fi o greșeală să ignorați comportamentele de dorit, pentru că pierdeți șansa de a-l consolida. Satisfacția resimțită de copil la aprecierile laudative ale părintelui, devine o motivație pentru repetarea acelui comportament. Are nevoie să fie susținut și sprijinit! Dacă astăzi nu și-a uitat caietul de teme la școală, așa cum făcea de obicei, e mai bine.

5. Pentru că este împrăștiat și atenția îi poate fi distrasă cu ușurință, obișnuiți-l să respecte un program zilnic! Vreți să-l disciplinați, să-l determinați să-și însușească un anumit ritm și în final să se organizeze cât de cât singur. Deși va fi dificil și va sabota încercările dumneavoastră, nu disperați

și perseverați în a-I cere să respecte orele de trezire-culcare, învațat, joacă, masă.

6. Stabiliți obiective reale! Copilul hiperactiv are probleme și nevoi speciale, dar asta nu înseamnă că trebuie să fiți indulgenți cu el! Învațați-l să-și asume responsabilități (sarcini), dar acestea trebuie ajustate în limitele posibilităților lui reale! Ar fi absurd să-i cereți să exceleze la învățătură, când el are probleme mari de concentrare și dificultăți severe cu scris- cititul (datorate unor disfuncții neurologice). Să fim rezonabili! Aceste așteptări sunt nerealiste!

7. Alcătuiți un program al activităților pe care vreți să le faceți împreună cu copilul! El are nevoie de sprijinul dumneavoastră! Însă nu faceți mai multe lucruri deodată, ci concentrați-vă pe unul singur, pe un singur aspect. Trebuie să i se spună ce să facă, să i se repete de multe ori ce să facă. Instrucțiunile trebuie să fie clare și precise. De exemplu, un obiectiv pe termen lung este însușirea (de către copil) deprinderii de a fi ordonat. Unul din obiectivele pe termen scurt poate fi: încurajarea comportamentului de aranjare a hainelor lui în dulap. Dacă este dezordonat și își lasă hainele prin toată casa, vreți să-l învațați să le strângă și să le pună în dulap. Ar fi nerealist să-i cereți la început să le și aranjeze. Va fi un pas ulterior. Așa că, demonstrați-i practic copilului ce trebuie să facă!

Dați-i

instrucțiuni

clare.

Primul pas, ar fi ca el să vă urmărească (să fie cât de cât atent la ce faceți: cum strângeți hainele.

Al doilea pas: să-și strângă hainele și să le pună în dulap cu ajutorul dumneavoastră.

Al treilea pas: să-și strângă hainele și să le aranjeze în dulap fără ajutorul dvs. (dar cu supraveghere).

Ultimul pas, ar fi : să le aranjeze fără ajutor (mai întâi un articol de îmbracaminte, apoi două etc.). E un exemplu de sarcină care trebuie fragmentată, demonstrată practic și repetată (pe pași), până când copilul și-o însușește. E un început în a-i forma deprinderea de a fi ordonat. Nu uitați să-i încurajați și să-l lăudați în orice încercare a sa! Chiar dacă rezultatul e departe de perfecțiune, important este ca s-a straduit! Apoi vreți să-l deprindeți să nu-și mai uite câte ceva (din rechizite de exemplu) acasă. Pentru aceasta, veți insista și îl veți încuraja în mod repetat să verifice dimineața și seara dacă are tot ce îi trebuie în ghiozdan. Puteți imagina un joc care să-i stârnească interesul: jocul "Ghicește ce lipsește!" și apoi îl veți lăuda

8. E nevoie de timp pentru formarea deprinderilor! Vreți, de exemplu, să-l obișnuși să stea liniștit la masă o perioadă mai mare de timp! Schimbările se vor lăsa așteptate și vă vor pune răbdarea la încercare! Pană să apară o schimbare, s-ar putea să treacă mai mult timp!

9. Ajutați-l să se concentreze! Atât de ușor poate fi distrasă atenția de sunete, zgomote, obiectele din jur. Camera de lucru a copilului ar trebui să fie simplă, zugrăvită în alb, fără o aglomerare de stimuli vizuali (fără lucruri inutile și fără culori tari). Culoarele decorațiunilor să fie neutre. Învațați-l să se concentreze asupra unei singure activități: el nu poate să picteze în timp ce din camera alăturată se aude radioul (stimul auditiv ce îi distrage atenția), sau dacă pe masa de lucru sunt multe lucruri inutile (stimuli vizuali suplimentari ce îi distrag atenția). Pe masă ar trebui să fie numai materialele de care are nevoie pentru o singură activitate (aceea de a picta).

10. Anumite sporturi ar trebui practicate constant de către copilul hiperactiv cu deficit de atenție (innotul, artele marțiale), deoarece au ca rezultat: creșterea capacității de concentrare a atenției; determină un mai bun control al mișcărilor; au efect relaxant;

Nu vă grăbiți să vă diagnosticați singuri copilul!!! Este important ca această tulburare (dacă exista) să fie diagnosticată cu acuratețe și apoi să se stabilească modalitățile și strategiile de intervenție terapeutică.

Dacă în general creșterea copiilor este o provocare tot mai mare pentru părinți, educarea copiilor cu ADHD este un lucru extrem de dificil, care pare de multe ori sortit eșecului.

Copilul cu ADHD poate ajunge un adult cu probleme de comportament incapabil să se organizeze, sau poate ajunge un om care a învățat cum să facă față problemelor sale și a găsit modalitatea de a compensa propriile neajunsuri pe care le are. În plus, va crește cu convingerea că poate fi iubit, chiar dacă greșește.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Ghergut A   *Psihopedagogia persoanelor cu cerinte speciale. Strategii de educatieintegrata.*
Ed.Polirom Iasi (2001)

Mara D   *Strategii didactice de educatie incluziva*   EDP.Bucuresti   (2004)

Neacsu I   *Metode si tehnici de invatare eficienta*   Ed. Militara Bucuresti   (1990)

Model de activitate de învățare

Profesor, Simeria Maria, Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf.Andrei” Gura Humorului
Profesor, Flutur Elena, Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf.Andrei” Gura Humorului

Procesul de adaptare curriculară este unul permanent, fie că se referă la programe, planificări, activități de învățare sau instrumente de evaluare, la școală în format fizic, hibrid sau online.

În elaborarea instrumentelor de evaluare, în consolidarea achizițiilor, în proiectarea și realizarea activităților de învățare, în selectarea strategiilor, cadrul didactic trebuie să țină cont de abilitățile individuale ale elevului, mai ales în contextul cerințelor educaționale speciale (gradul de handicap, tipul de dizabilitate, contextul medical) și al mediului din care provine și în care se dezvoltă elevul (mediul urban, mediul rural, copii instituționalizați, copii de etnii diferite, copii din medii sociale defavorizate, copii aflați în alte situații vulnerabile).

De asemenea, cadrul didactic trebuie să aibă în vedere adaptarea procesului instructiv-educativ în funcție de condițiile de desfășurare a activităților didactice (numărul de elevi din clasă, dotările cu echipamente tehnice moderne, clase eterogene cu dizabilități variate și cu nivel diferit de achiziții al elevilor, stiluri de învățare diferite). În acest sens, proiectarea de activități se va face diferențiat, pe niveluri cognitive și de achiziții minimale, medii și înalte. Totodată se are în vedere evaluarea permanentă a cunoștințelor și deprinderilor elevilor, care servesc drept punct de pornire pentru abordarea de noi subiecte, ajutând astfel profesorul să proiecteze demersul didactic în vederea construirii noilor achiziții.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate prin care să fie luate în considerare stilurile de învățare individuale ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Activitatea de învățare propusă vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, transformarea în coparticipant la propria instruire și educație;
- combinarea metodelor clasice cu cele moderne pentru eficientizarea demersului didactic;
- îmbinarea și alternarea sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup).
- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgerea la modelele concrete

În lucrarea de față ne-am propus să prezentăm activitatea de învățare ”Prelucrarea primară a legumelor”.

Modulul IV. Procese de bază în alimentație

Clasa a IX-a

Unitatea de învățare: Prelucrarea primară a materiilor prime și auxiliare în alimentație

Tipul lecției: Lecție de formare a priceperilor și deprinderilor

Durata lecției: 90 minute

Locul de desfășurare: laborator

Rezultatul învățării: URÎ 6 – Realizarea proceselor de bază în alimentație.

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.8. Enumerarea operațiilor de prelucrare primară a materiilor prime din alimentație, a ustensilelor și echipamentelor necesare. 6.1.9. Descrierea operațiilor tehnologice de prelucrare primară a materiilor prime vegetale și animale. 6.1.10. Caracterizarea ustensilelor, aparatelor, utilajelor și echipamentelor necesare în prelucrarea primară.	6.2.9. Efectuarea operațiilor de prelucrare primă, cu ustensile și echipamente specifice, în ordinea corespunzătoare precizată de tehnologia culinară.	6.3.5. Respectarea principiilor dezvoltării durabile în efectuarea operațiilor de prelucrare primară a materiilor prime vegetale și animale prin utilizarea eficientă și sigură a echipamentelor din alimentație.

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili:

O₁- să respecte normele de igienă, de siguranță și securitate a muncii,

O₂ - să enumere operațiile de prelucrare primară a legumelor;

O₃ - să selecteze corect ustensilele și vasele necesare realizării operațiilor de prelucrare primară a legumelor;

O₄ – să efectueze operațiile de prelucrare primară pentru diferite tipuri de legume;

Metode și procedee didactice: Schimbă perechea, conversația, explicația, dialog, expunerea, demonstrația, munca în echipă, exercițiul.

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual.

Mijloace de învățământ: Flipchart, marcher, fișe de autoevaluare, vase, boluri, ustensile – tocătoare, cuțite, legume.

Metode de evaluare: verificare orală, observarea curentă a comportamentului elevilor, observarea curentă a clasei ca implicare în desfășurarea activității, fișă de observare, autoevaluare.

Mod de realizare

Pregătire:

- Se organizează elevii în perechi, așezați în două ceruri concentrice, elevii numerotați cu cifra 1 vor constitui cercul central, iar cei cu cifra 2 vor forma cercul exterior.

Realizare:

- Se comunică prima sarcină de lucru: fiecare pereche realizează operația de tăiere a cepei peștișori;
- După realizarea primei sarcini, fiecare pereche consemnează principalele observații în fișa de lucru în pereche (anexa nr. 1) pusă la dispoziție;
- Se schimbă perechile și pe rând se dau următoarele sarcini: realizarea operației de tăiere a cartofilor pai, realizarea operației de tăiere julienne a morcovilor, realizarea operației de tăiere rodele/inele a ardeilor.
- După fiecare operație realizată, elevii își consemnează în fișa de lucru în pereche (păstrată de elevii din cercul interior, nr. 1) principalele observații. Totodată elevii din cercul interior, cu nr. 1 observă și completează fișa de observare (anexa nr. 2) la rubrica *Evaluare coleg*, iar elevii din cercul exterior nr.2 în pereche, completează fișa de observare la rubrica *Autoevaluare*.
- La final se discută pe baza observațiilor din fișa de lucru în pereche stabilindu-se principalele caracteristici ale fiecărei operații.
- Profesorul realizează feedback-ul completând ultima rubrică din fișa de observare, *Evaluare cadru didactic*.
- Anexa nr. 3- Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora.

• **Anexa nr. 1**

Fișă de lucru în pereche

Nr. 1 în pereche

Nr. 2 în pereche	Sarcina/realizarea operației de:	Utilaje, vase și ustensile necesare	Mod de realizare	Observații
	Tăierea peștișori a cepei 			
	Tăiere cartofi pai 			
	Tăiere julienne a morcovilor 			
	Tăiere rondele/inele a ardeilor 			

Rezolvare (Anexa nr.1)

Fișă de lucru în pereche

Nr. 1 în pereche

Nr. 2 în pereche	Sarcina/realizarea operației de:	Utilaje, vase și ustensile necesare	Mod de realizare	Observații

	Tăierea peștișori a cepei	Tocător, cuțit	- Ceapa curățată se taie în două pe lungime. - Se taie spre capătul rădăcinii în felii groase de 2 - 3 mm.	
	Tăiere cartofi pai	Tocător, cuțit	- Cartofii se taie în bețișoare groase de 5 mm și lungi de 3 - 4 cm.	
	Tăiere julienne a morcovilor	Tocător, cuțit	- Morcovii se taie în fâșii lungi de 3- 4 cm și o grosime de 1- 2 mm.	
	Tăiere rondele/inele a ardeilor	Tocător, cuțit	- Ardeii se taie în rondele de 5 mm.	

Anexa nr. 2

Fișă de observare

Nr. crt.	Sarcina de lucru	Autoevaluare _____ _____*	Evaluare	
			Coleg	Cadru didactic
1.	Pregătirea locului de muncă			
2.	Pregătirea vaselor și ustensilelor necesare realizării operațiilor de prelucrare primară			
3.	Pregătirea legumelor pentru realizarea operațiilor de tăiere			
4.	Realizarea corectă a operației de tăiere a cepei peștișori			
5.	Realizarea corectă a operației de tăiere a cartofilor pai			
6.	Realizarea corectă a operației de tăiere a morcovilor julienne			
7.	Realizarea corectă a operației de tăiere a ardeilor rondele/inele.			

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

NOTĂ: Aprecierea se va face cu „DA” dacă cerința a fost realizată în proporție de 75% și cu „NU” dacă cerința nu a fost realizată în procentul amintit mai sus.

*Se va trece numele și prenumele elevului.

Anexa nr. 3

Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare și ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	30%	Analizarea sarcinilor de lucru.	20%	6p
			Pregătirea legumelor pentru realizarea operațiilor de tăiere.	50%	15p
			Respectarea regulilor și reglementărilor privind dezvoltarea durabilă, igiena, sănătatea și securitatea muncii, în spațiile de producție.	30%	9p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Pregătirea vaselor și ustensilelor necesare realizării operațiilor de prelucrare primară.	20%	10p
			Rezolvarea sarcinii de lucru privind prelucrarea primară a legumelor, tăieri diferite.	80%	40p
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	20%	Întocmirea corectă a fișei de lucru în pereche.	30%	6p
			Utilizarea corectă a termenilor de specialitate în mesajele transmise pe parcursul derulării activității.	35%	7p
			Colaborarea în echipă	35%	7p
Total				100%	100p

Linkuri către materiale video ce pot fi utilizate în procesul didactic

<https://www.youtube.com/watch?v=qohLsC--N6o>

<https://www.youtube.com/watch?v=NppQ7sAfYuA>

Concluzii

Pornind de la faptul că învățământul profesional special studiază după programele învățământului de masă, considerăm că adaptarea curriculară și proiectarea diferențiată a activităților de învățare pe niveluri cognitive și de achiziții, minimale, medii și înalte, reprezintă o prioritate și o necesitate a fiecărui cadru didactic. El trebuie să țină cont de abilitățile individuale ale elevului, mai ales în contextul cerințelor educaționale speciale (gradul de handicap, tipul de dizabilitate, contextul medical) și al mediului din care provine și în care se dezvoltă elevul (mediul urban, mediul rural, copii instituționalizați, copii de etnii diferite, copii din medii sociale defavorizate, copii aflați în alte situații vulnerabile), iar noi în lucrarea de față am proiectat un model de activitate de învățare ce poate fi folosit la elevii cu ces.

Bibliografie

1. Brumar, C., *A B C – ul bucătarului*, Ed. Diasfera, București, 2006;
2. Brumar, C., și colab., *Tehnologia Culinară cls. a IX – a*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2006;

3. Brumar, C., și colab., *Auxiliar – Procese de bază în alimentație, Clasa a IX-a*, Editura CD PRESS, București, 2018;
4. Mihai Șt., ș.a., *Turism și alimentație, manual pentru clasa a IX-a*, liceu tehnologic, Profil Servicii, Ed. CD PRESS, București, 2010;
5. ***Curriculum pentru clasa a IX a învățământ profesional, 2016;
6. ***Standard de pregătire profesională, Calificarea profesională – BUCĂTAR, Nivelul 3, 2016;
7. <https://www.scribd.com/home>;
8. <https://www.google.com/search?q=taiere+ardei++rondele+poze>;
9. https://www.youtube.com/watch?v=P_6y7BAnbpE;
10. <https://www.youtube.com/watch?v=qohLsC--N6o>;

METODE DIDACTICE ACTIVE UTILIZATE PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S.

PROFESOR EDUCATOR SOARE NATALIA NICOLETA, CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, ORAȘUL VĂLENII DE MUNTE

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii și a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev. Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În România, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate, școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. (M.L. Melero, 1998) Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a altor categorii de specialiști este o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în câmpul relațiilor sociale și comunitare. Abordarea problematicei conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat, curriculum ce trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare. În proiectarea curriculumului trebuie să se țină seama de tipul și gradul deficienței elevului. Un curriculum integrat trebuie să pună accent pe următoarele domenii:

1. Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate din domeniul afectiv, motivațional, caracterial și al socializării (imaginea de sine, motivația internă și externă, scopurile, interesele, pasiunile, activitățile individuale și în grup, gradul de toleranță și înțelegere față de cei din jur și față de valorile acestora, echilibrul afectiv, jocul, activitățile de timp liber, responsabilități individuale, școlare, sociale, atitudine față de muncă etc.)
2. Dezvoltarea deprinderilor de muncă individuală (deprinderile de studiu și stilul personal de învățare, învățare socială, activitățile extrașcolare de învățare, comunicarea verbală și non verbală, orală și scrisă, cititul, operațiile aritmetice de bază)
3. Dezvoltarea conduitei morale, religioase și a simțului estetic (sistemul de valori morale, atitudinea față de valorile religioase, atitudine față de diferite evenimente și fenomene sociale, gradul de implicare în diferite activități cu conotație etică sau estetică etc.)
4. Dezvoltarea armonioasă a conduitelor psihomotrice (deprinderi psihomotrice de bază, jocurile dinamice și exercițiile fizice, rezistența la efort fizic etc.)

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomia personală, formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi facilitează comunicarea între ei, colaborarea sau sprijinul reciproc în realizarea sarcinilor sau temelor avute, dezvoltă toleranța, luarea de decizii prin consultare la nivel de grup,

exprimarea opiniei, o participare activă și înțelegere a realității înconjurătoare. În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță, dintre care pot fi amintite:

1) **Predicțiile în perechi** – metodă ce presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text; fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte; elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** - metodă ce presupune alegerea unei teme/ unui subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstorming-ul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut, încurajează elevii să gândească liber și deschis.

5) **Gândiți – lucrați în perechi, comunicați** presupune o activitate de învățare prin colaborare. Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. La o întrebare adresată de cadrul didactic, elevii pot găsi mai multe răspunsuri posibile. Prin confruntarea răspunsurilor există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare eficientă.

6) **Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă-Interoghează”** este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare, ce are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților elevilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția, este o modalitate de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ. Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar. Prin teoria „inteligențelor multiple” ale lui H. Gardner se recunoaște faptul că oamenii învață în moduri diferite și obțin progrese școlare tot în moduri diferite.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitatea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, 2016.
2. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, 2001.
3. Verza, Emil, *Psihopedagogia integrării și normalizării*, în Revista de educație specială, nr.1

ELEV CU CES

**FIȘĂ DE LUCRU – Anotimpurile
CLASA A V-A**

**Profesor limba română,
Ileana Solomon,
Școala Gimnazială Porumbacu de Jos,
Porumbacu de Jos, Județul Sibiu**

Se dă textul următor:

„Liniște. Căldură. Soare.
Sălciile plângătoare
Stau în aer, dormitând.
Un vițel în râu s-adapă
Și-o femeie, lângă apă,
Spală rufe, cântând.

Și din vale abia vine
Murmur slab, ca de albine,
Somnoros și uniform:
Râul, strălucind în soare,
Ceartă sălciile, care
Toată ziua dorm.”
(George Topârceanu-„Zi de vară ”)

Cerințe:

1. Transcrie prima strofă.
2. Identifică trei verbe: _____, _____, _____.
3. Formulează enunțuri cu următoarele cuvinte specifice anotimpului de vară: *liniște, căldură, soare*.
_____
_____
_____
4. Descrie anotimpul de vară în 10 cuvinte?
_____
_____
5. Desparte în silabe următoarele cuvinte:
femeie-_____, *albine*-_____,
rufe-_____, *dorm*-_____.
6. Reprezintă, prin desen, o imagine din poezia lui G. Topârceanu, care îți place mai mult.

ELEV CU CES

**FIȘĂ DE LUCRU – Anotimpurile
CLASA A V-A**

Se dă textul următor:

„Toți acei ce-ntreaga vară
Am muncit din zori în seară,
Toamna au roade bogate,
Au și fructe și bucate.
Mere, pere, în panere,
Prune bune și alune,
Și gutui amărui
Cu puf galben ca de pui,
Și tot felul de legume
De nu le mai știi pe nume.”
(Demostene Botez-, *Toamna*)

Cerințe:

- Transcrie a doua strofă.
- Identifică trei substantive: _____, _____, _____.
- Formulează enunțuri cu următoarele grupuri de cuvinte specifice anotimpului de toamnă: „*roade bogate*” și „*mere, pere în panere*”
_____
_____
- Descrie anotimpul de toamnă în 10 cuvinte?
_____
_____
- Identifica diftongii din următoarele cuvinte din textul dat:
seară-_____ *roade* _____
toamna _____ , *gutui*-_____
- Reprezintă, prin desen, o imagine din poezia lui D. Botez, care îți place mai mult.

PROIECT DE LECȚIE

Profesor psihopedagog
Laura Adela Georgiana SPIRIDON
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

PROFESOR: Laura Adela Georgiana Spiridon

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: C.S.E.I. *Constantin Pufan*

ARIA CURRICULARĂ: Matematică și științe ale naturii

DISCIPLINA: Cunoașterea și igiena corpului uman

DATA: 09.03.2022

CLASA: a VI-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Stimulii din mediul inconjurator

SUBIECTUL LECȚIEI: Exerciții de asociere vestimentație- anotimp

TIPUL LECȚIEI: Formare de priceperi și deprinderi

SCOPUL LECȚIEI: Formarea deprinderilor de a se îmbrăca corespunzător vremii de afară

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1- Să asocieze corect vestimentația cu fenomenul meteo ilustrat

O2- Să sorteze două, trei obiecte vestimentare corespunzător vremii

O3- Să aleagă corect obiectele de îmbrăcăminte conform schimbărilor climatice

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ȘI PROCEDEE: Conversația, explicația, expunerea, observatia, brainstorming.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Laptop, Prezentare Power Point, Smart Tv , jocuri de asociere, obiecte de îmbrăcăminte

FORME DE ORGANIZARE: Frontal, individual

BIBLIOGRAFIE: *Programa școlară clasele I- X-a*, Anexa 1 la Ordinul Ministrului Educației

Cercetării și Tineretului nr. 5235/01.09.2008

<https://www.twinkl.ro/>

SCENARIUL DIDACTIC

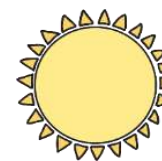
Nr. crt.	Etapele lecției	Ob	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric		Pregătirea clasei pentru buna desfășurare a activității	Elevii se pregătesc pentru desfășurarea lecției	Conversația		Frontal	
2.	Anunțarea temei și a obiectivelor		Anunț elevii că vom învăța să ne alegem corect obiectele de îmbrăcăminte conform schimbărilor climatice	Elevii ascultă cu atenție.	Conversația		Frontal	
3.	Reactualizarea cunoștințelor anterioare		Întreb elevii câte anotimpuri sunt și în ce anotimp suntem.	Elevii răspund la întrebări.	Conversația		Frontal	
4.	Dirijarea învățării	O1 O2	Le înmânez elevilor planșele jocului ”Îmbrăcăminte potrivită” și le explic sarcinile de lucru (Anexa 1) Le înmânez elevilor plicurile cu jocul de asociere și le explic sarcinile de lucru (Anexa 2)	Elevii ascultă și asociază sagital îmbrăcăminte cu vremea corespunzătoare Elevii sortează cartonașele ce ilustrează obiecte de vestimentație în funcție de fenomenul meteo ilustrat	 Expunerea Conversația	Jocul ”Îmbrăcăminte potrivită” Joc de asociere Marker Laptop Smart Tv	Frontal Individual	Observare sistematică Aprecieri verbale
5.	Realizarea feedback-ului	O3	Le cer elevilor să aleagă de pe stativ obiectele de vestimentație conform cerințelor mele,	Elevii își vor alege obiectele vestimentare conform cerințelor adresate.	Conversația Explicația Brainstorming	Obiecte vestimentare Accesorii Stativ	Frontal Individual	Observare sistematică Aprecieri verbale
6.	Încheierea activității		Face aprecieri verbale asupra modului în care elevii au răspuns cerințelor.					Aprecieri verbale

Anexa nr. 1

Potrivește îmbrăcămintea Serenei cu vremea corespunzătoare.

Soare

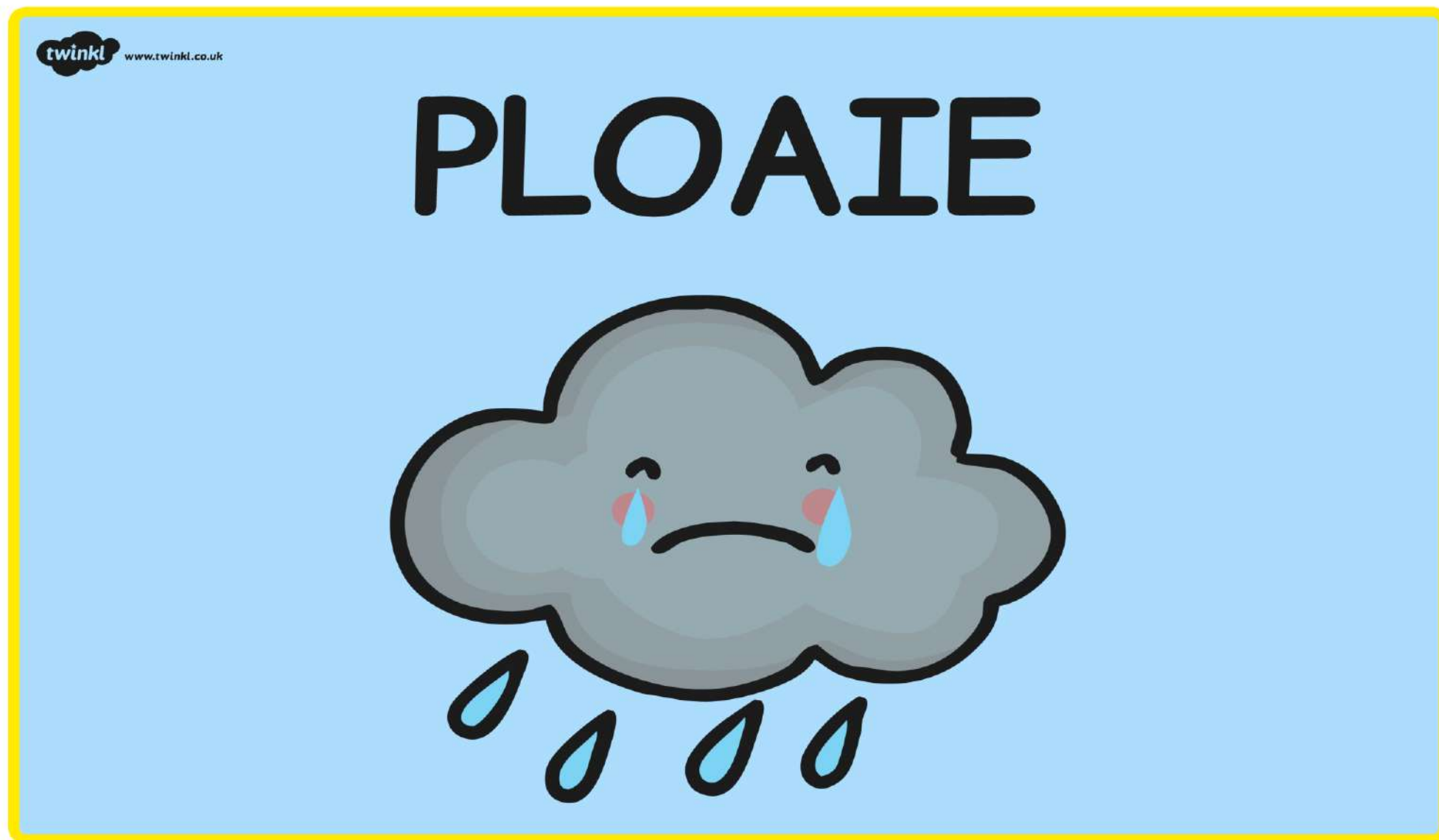

Ploaie

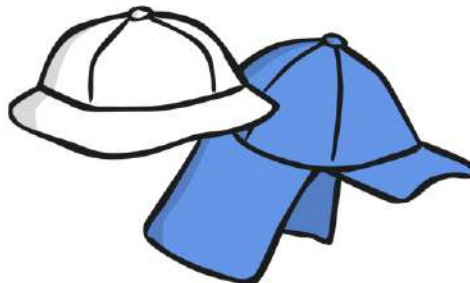

Zăpadă

Anexa nr. 2

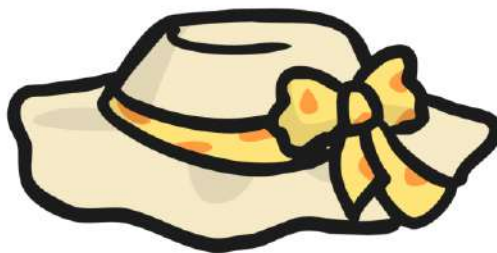

Sortează cartonașele în funcție de starea vremii.

Sortează cartonașele în funcție de starea vremii.

Dezvoltarea inteligenței emoționale la vârstă școlară mică, la copiii cu CES

Pip. Cristina Stere

Școala gimnazială nr. 40 “Aurel Vlaicu”, Constanța

O educație de calitate trebuie să-i ajute pe elevii cu deficiențe să atingă nivelul posibil de dezvoltare individual cât mai aproape de dezvoltare normal prin: acumularea experienței necesare învățării școlare și sociale, formarea abilităților necesare învățării în școală, însușirea cunoștințelor, formarea priceperilor și a deprinderilor utile integrării sociale, profesionale și a vieții cultural în comunitate și asigurarea șanselor și a condițiilor pentru continuarea pregătirii școlare pe diferite trepte de învățământ.

Cunoașterea și acceptarea de sine sunt variabile fundamentale în funcționarea și adaptarea optimă la mediul social, în menținerea sănătății mentale și emoționale. Familia și școala sunt instituțiile cheie care creează cadrul în care copiii se pot dezvolta armonios în funcție de interesele și aptitudinile proprii, se descoperă pe sine, își conturează o imagine despre propria persoană și își dezvoltă încrederea în sine.

Inteligența emoțională se cultivă prin încredere, curiozitate, intenție, control de sine, raportare, capacitatea de a comunica, cooperare, empatie. Capacitățile emoționale presupun și conștientizarea de sine, identificarea, exprimarea și stăpanirea sentimentelor, controlul asupra impulsurilor, și amânarea recompenselor, stăpanirea stresului și a anxietății. O capacitate cheie în controlarea impulsului ar fi cunoașterea diferenței dintre sentimente și acțiuni și învățarea de a lua hotărâri emoționale mai bune, mai întâi prin controlarea impulsurilor, și apoi prin identificarea reacțiilor alternative și a consecințelor înainte de a reacționa. Multe competențe sunt interpersonale: interceptarea indicilor sociale și emoționale, ascultarea atentă, capacitatea de a rezista la influențele negative, abordarea lucrurilor din perspectiva altora și înțelegerea comportamentului acceptabil într-o anumită situație. Putem vorbi de educabilitate, dezvoltare, în cadrul inteligenței emoționale, atât la copii cât și la adulți. Dezvoltarea acestora pe perioada școlarității le va acorda elevilor, la maturitate, o șansă mai mare de a se adapta la cerințele mereu crescânde ale societății. Prin exercitii și jocuri de dezvoltare a inteligenței emoționale, copiii au șansa de a-și îmbunătăți abilitățile de gândire critică și, implicit, de a-și optimiza sentimentul de autoeficacitate, grație căruia însuși traseul lor vocațional și stabilitatea acestuia se va limpezi. Perioada optimă de învățare a abilităților emoționale și deci de dezvoltare a inteligenței emoționale este dată chiar de primii ani din viața copilului, astfel, perioada prescolarității este esențială, deoarece atunci copiii învață vocabularul emoțiilor, asocierea dintre emoții și contexte de viață, exprimarea facială a emoțiilor, modalități de reacție la emoțiile celor din jur. Vârsta preșcolară constituie perioada în care se produc schimbări în viața afectivă a copilului. Emoțiile și sentimentele preșcolarului însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un loc important în viața copilului și exercită o puternică influență asupra conduitei lui.

Competența emoțională pe care o dobândesc copiii desemnează abilitatea acestora de ași gestiona emoțiile, precum și de a recunoaște și de a se adapta la emoțiile celorlalți. Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mintale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi de emoția pe care o au. Sunt autori care vorbesc de faptul că mulți copiii își blochează emoțiile pozitive firești care i-ar putea ajuta să reușească sau care le-ar putea reduce din eforturile cognitive irosite. Emoții care pot fi pozitive (bucurie, simpatie, entuziasm, siguranță etc), ele apar atunci când ceea ce îți dorești corespunde cu ceea ce se întâmplă. Emoții negative (frica, vinovăție, gelozie, dezamăgire, supărare etc) ele apar atunci când ceea ce îți dorești nu corespunde cu ceea ce se întâmplă. Modul în care un copil învață cum să recunoască emoțiile, să le exprime, să le înțeleagă și să le regleze, îi ajută ulterior să creeze și să mențină relații de lungă durată, să se adapteze la creșă/grădiniță/școală, să prevină diferite probleme de comportament, să își dezvolte încrederea de sine și capacitatea de a fi empatic (învață să identifice emoția unei persoane pentru a putea în felul acesta să răspundă corespunzător). Rolul nostru ca

dascal este nu doar să oferim cunoștințe tinerilor, ci și să-i învățăm abilitățile de supraviețuire necesare pentru a face față cu succes vieții în lumea contemporană.

Exerciții și activități practice pentru dezvoltarea și exersarea inteligenței emoționale:

1.Desenul sentimentelor

Obiective: Dezvoltarea capacității de exprimare a sentimentelor, trăirilor;
Creșterea stimei de sine, autocunoașterea și autocontrolul.

Procedura: Copiii sunt așezați la masă. Fiecare dintre ei primește o coală de hartie. Se aleg patru melodii care exprimă sentimente ca bucuria, tristețea, furia și frica. Înainte de a asculta muzica, copiii sunt rugați să fie atenți și în timp ce ascultă muzica să deseneze pe coală ceea ce simt în acel moment. La sfârșitul exercițiului fiecare copil își va descrie desenul.

2.Vânătoarea de oameni

Obiectiv: *Să observe că fiecare dintre noi are ceva unic

Procedura:Copiii vor pleca într-o expediție de „ Vânătoare de oameni”pentru a afla câte ceva despre colegii lor. Se vor plimba prin clasă, observându-și colegii și descoperindu-i pe acea care au caracteristicile scrise pe planșă. Vor reveni la loc , în urma unor discuții vor nota câte un nume în dreptul fiecărei caracteristici.

Sarcina învățătorului: Ajutați copiii să înțeleagă că a fi diferit nu ne face mai buni sau mai răi, ci doar unici.

Are ochii căprui	Are cel puțin un pistrui	Îi lipsește un dinte	Este cel mai înalt din clasă
Este cel mai mic din familie	Îi place să rezolve probleme	Îndrăgește animalele	Este născut în aceeași lună cu învățătoarea
Locuiește pe strada școlii	Poate să stea într-un picior 10 secunde	Are acasă unul sau mai multe animale	Îi place să citească

3. Cine sunt eu?

Obiective:Autocunoașterea și dezvoltarea autocontrolului

Stabilirea limitelor între spațiul personal și cel social

Procedura :Rugăm copiii să închidă ochii, să se proiecteze în propriul spațiu și să-și imagineze că sunt tufe de trandafiri. Pe fondul unei muzici de relaxare, le oferim copiilor mai multe situații, ei alegând ceea ce li se potrivește mai bine. De exemplu: Ce fel de tufă de trandafiri ești tu? Ești una foarte mică sau foarte mare? Ești înflorită? Ai frunze? Cum arată rădăcinile tale? Ai spini? Unde te afli?Are cineva grijă de tine? Copiii nu vor verbaliza răspunsul la aceste întrebări. Apoi, le cerem copiilor să deschidă ochii când sunt gata. Le oferim o foaie de hartie și creioane colorate și îi rugăm să-și deseneze tufa de trandafiri. După terminarea desenelor, copiii sunt rugați să-și prezinte tufa de trandafiri și să povestească despre ea.

4. Poster cu oameni

Obiectiv: Să învețe ca oamenii au multe calități și caracteristici diferite.

Procedura:Fiecare elev va primi un „Poster cu oameni”. Vor trebui să deseneze imagini pentru a ilustra ceva din ceea ce au ei special timp de 15 minute.La sfârșit fiecare va împărtăși colegilor ceea ce au desenat.

Sarcina învățătorului: oamenii însumează calități diferite și schimbătoare și nu ne putem identifica doar printr-o singură calitate.

CEVA CE ÎȚI PLACE SĂ FACI

CEVA CE NU ÎȚI PLACE SĂ FACI

CEVA SPECIAL DESPRE TINE

CEVA LA CARE TE PRICEPI

5.Pot să fac, nu pot să fac

Obiectiv: Să învețe ca oamenii au atât puncte slabe cât și domenii în care sunt foarte competenți

Procedura:Învățătorul explică elevilor că există domenii în care oamenii se descurcă și domenii în care oamenii nu reușesc.Va citi de pe planșă diverse activități, elevii având obligația de a

se ridică când aud o activitate pe care o pot face. Se notează numele celor care sunt în picioare urmând discuții cu întrebări de personalizare.

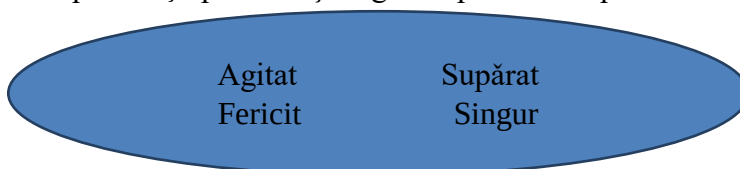
Sarcina învățătorului: Este important să pună accent pe faptul că fiecare are puncte tari și puncte slabe și că e normal să putem face doar anumite lucruri. (Să deseneze__ Să își scrie numele__ Să spună literele alfabetului__ Să cunoască tabla înmulțirii__ Să călărească un cal__ Să vorbească o limbă străină__ Să conducă o mașină__)

6. Roata emoțiilor

Obiectiv: Să își dezvolte vocabularul referitor la emoții.

Procedura: Se prezintă roata emoțiilor. În timpul jocului un elev va învârti brațul roții și, când acesta se oprește la o emoție, va încerca să explice ce înseamnă și să exemplifice cu un moment din viața lui în care s-au simțit în acel fel.

Sarcina învățătorului: Să se insiste pe emoții pozitive și negative pentru a explica cu claritate ce înseamnă o emoție.

7. Exprimă-te!

Obiectiv: Să înțeleagă că este bine să ne exprimăm emoțiile

Procedura: Se scriu pe tablă un șir de emoții pentru a le reaminti elevilor. Li se distribuie pungi de hârtie și fâșii de hârtie. Trebuie să scrie pe foaia de hârtie un sentiment pe care l-au simțit și nu l-au spus nimănui, să scrie emoția respectivă și să introducă fâșia în pungă. Iar emoțiile pe care le-au simțit și pe care nu le-au ascuns să le scrie în exteriorul pungii (emoții pozitive). La sfârșit să dea exemple de emoții pe care le țin pentru ei și exemple de emoții pe care le împărtășesc celorlalți.

Sarcina învățătorului: Să pună accent pe efectele negative care pot să apară când emoțiile sunt interiorizate. Este bine să-și exteriorizeze emoțiile.

Link-uri și adrese youtube, aplicații și platforme gratuite atât pentru părinți și copii, cât și pentru terapeuți: www.wordwall.net, www.learningsapps.org, www.zoom.us, <https://play.google.com/>; <https://jucarii-vorbarete.ro> <https://autism.gamara.ro/>; <https://gokid.ro>; <https://ro.pinterest.com>; <https://pin.it/679tkY3>; <https://autismvoice.ro/jocuripotrivite-pentru-copiii-cu-autism/>; <https://copiisimame.wordpress.com/tag/jocuri-demiscare/>; <https://gokid.ro>; <http://teatrulpuck.ro/>; <https://www.pic-collage.com/>;

Jocuri și activități interactive:

<https://wordwall.net/resource/3526540/roata-emoțiilor>, <https://puzzlefactory.pl/ro/puzzle/joc/pentru-copii/303405-emoțiile-noastre>, [https://puzzlefactory.pl/ro/puzzle/joc/oameni/254965-asamblă-puzzle-ul etc.](https://puzzlefactory.pl/ro/puzzle/joc/oameni/254965-asamblă-puzzle-ul-etc));

<https://wordwall.net/ro/resource/6414564/emotii>

<https://wordwall.net/ro/resource/1167582/emotii>

Bibliografie:

BREBEN, S, *Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la vârsta preșcolară și școlară mică*, Editura Reprograph, 2010

ELIAS, M., TOBIAS, S., FRIEDLANDER, B. *Inteligența emoțională în educația copiilor*. București: Editura Curtea veche, 2011,

GOLEMAN, D, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2000

STÂNCULESCU, E. *Stimularea inteligenței emoționale a copiilor*. În: *Psihologia copilului modern*, G. Pânișoară (coord). Iași: Ed. Polirom, 2011,

VERNON, A, *Dezvoltarea inteligenței emoțional prin educație rațional-emoțională și comportamentală*, Editura ASCR, 2004

Proiect de mobilitate Erasmus+în domeniul educație școlară

”Start pentru educație responsabilă (S.P.E.R.)”

2020-1-RO01-KA101-079120

Profesor învățământ preșcolar, Ionica Stoica

Grădinița P.P. ”Traian Demetrescu”, Craiova

Viziunea Grădiniței ”Traian Demetrescu”, Craiova, este aceea de a realiza o bună educație pentru viață, copiii fiind integrați indiferent de poziția socială, religie sau etnie, oferindu-le șanse egale de instruire, o dezvoltare armonioasă care să satisfacă nevoia de a se simți competenți, de a se integra activ în grupul social punând un deosebit accent pe educația multi și interculturală. Misiunea noastră este de a fi deschisă pentru toți copiii, spre a le oferi șanse egale de educație și formare.

Pentru realizarea misiunii și finalităților de dezvoltarea instituțională am încurajat activitățile educative desfășurate în parteneriat educațional precum și formarea continuă a cadrelor didactice, atât la nivel național cât și la nivel internațional. Astfel că, Grădinița P.P. ”Traian Demetrescu”, Craiova, a început experiența proiectelor Erasmus+ în domeniul educație școlară.

În perioada 1.09.2017 - 31.10. 2019 am participat, în calitate de partener, la Proiectul de mobilitate Erasmus+ KA2, ”TERRA VITA” (ID 2017-1-BG01-KA201-036270), coordonat de către profesor Akseniya Tileva, director al Grădiniței ”Mecho Puh”, din Bulgaria, cu unități școlare participante din 7 țări europene: Bulgaria, Spania, Grecia, Polonia, Slovenia, Croația, România. Prioritatea proiectului a fost incluziunea socială a copiilor din grupurile vulnerabile și dezavantajate. În principal, au fost abordate teme de educație ecologică prin care s-a dorit stimularea interesului și dorinței copiilor de a experimenta, de a crea, folosind materiale din natură sau deșeuri reciclabile, în vederea unei copilării mai fericite, cu motivație și încredere în sine sporite. Scopul și obiectivele urmărite se regăsesc în acronimul ce constituie denumirea proiectului: TERRA VITA: Toleranță- Educație-Responsabilitate-Respect-Acțiune-Viață-Incluziune-Talent-Abilitate.

În sesiunea februarie 2020 am aplicat pentru proiectul Erasmus + KA1 ”Start pentru educație responsabilă” (ID 2020-1-RO01-KA101-079120) pentru care am obținut finanțarea. Prioritățile proiectului sunt: Inclusion - equity; Creativity and culture; Intercultural/intergenerational education and (lifelong) learning . Perioada de desfășurare a proiectului era 01.06.2020-31.05.2021, dar din cauza pandemiei de Coronavirus am fost nevoiți să solicităm prelungirea duratei de contract pentru încă 12 luni.

În prezent are loc activitatea de diseminare de elaborare a produselor intelectuale din acest proiect (auxiliar didactic avizat de ISJ Dolj și ghid metodic cu exemple de bune practici pe tematica proiectului, ”Educația non-formală din perspectivă incluzivă”), concomitent cu desfășurarea proiectului de mobilitate Erasmus+ KA1, ”Salt în viitor pentru o educație modernă” (ID 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577), pe perioada septembrie 2021- martie 2023.

Ideea realizării proiectului ”Start pentru Educație responsabilă” a pornit de la nevoile și specificul instituției noastre, o grădiniță cu 197 de preșcolari, dintre care 7 copii cu certificat de orientare școlară și aproximativ 25 de copii cu probleme de comportament. Integrarea în învățământul de masă a copiilor cu cerințe educative speciale reprezintă pentru unele cadre didactice o provocare, ce poate fi rezolvată prin:

- dezvoltarea competențelor profesorilor pentru asigurarea unui climat educativ incluziv,
- cunoașterea valorilor, principiilor și modalităților de realizare a educației incluzive,
- aplicarea unor strategii ce susțin incluziunea,
- cunoașterea și înțelegerea particularităților copiilor cu CES.

Acest proiect vizează incluziunea socială, prioritate națională Erasmus 2020, promovând diversitatea, egalitatea, nondiscriminarea și incluziunea în educație, pentru preșcolarii cu cerințe

educative speciale, cu afecțiuni medicale ori a celor care aparțin grupurilor defavorizate sau vulnerabile. Acțiunile proiectului promovează creșterea accesului la educație și îngrijire de înaltă calitate, cu costuri rezonabile, a copiilor preșcolari.

Obiectivul general al proiectului este acela de a îmbunătăți mediul educațional și de a asigurarea unui process educativ benefic, accesibil și stimulant pentru copii, inclusiv preșcolarii cu CES din cadrul grădiniței noastre, prin îmbunătățirea abilităților, pedagogice și creative ale profesorilor.

În perioada 19-27 aprilie 2021, în Larnaca- Cipru, șase cadre didactice din unitatea noastră au urmat cursul de formare "Non-formal for inclusion" furnizat de Asociației Edu2Grow Portugalia, pentru a-și dezvolta competențe cu privire la aplicarea activităților și tehnicilor de educație nonformală în diferite medii formale, pentru a încuraja incluziunea copiilor cu CES în educația timpurie.

Cursul a avut o abordare holistică, abordând șase module tematice structurate pe nouă zile:

Z.1,2: Modulul "Dinamica grupurilor"

Am vorbit despre grupul social, dinamica intra și inter grup, includerea și excluderea grupului, am aplicat metode și instrumente de lucru cu grupuri, pentru dezvoltarea stimei de sine și a persoanelor excluse dintr-un grup.

Z. 3: Modulul "Cultură și interculturalitate"

Am participat la jocuri interculturale, dezbateri despre legătura dintre cultură și incluziune, despre stereotipuri și prejudecăți în clasă, despre valorile culturale și de grup.

Z. 4: Modulul "Comunicare"

Au fost dezbătute teme precum: tipuri de comunicare:verbală, non verbală, paraverbală; comunicare pasivă/agresivă; comunicarea la adolescenți.Ne-am exersat abilitățile de comunicare prin: jocuri de îmbunătățire a comunicării, jocuri de empatie, tehnici de adaptare a comunicării la nivelul de vârstă, tehnici de comunicare nonverbală.

Z. 5: Modulul "Educația incluzivă și motivația"

Am dezbătut despre noțiunile de incluziune, excludere, școală/societate incluzivă. Am primit materiale teoretice și practice pe care le vom folosi în activitatea didactică.

Z. 6,7: Modulul "Metode non-formale de incluziune"

Ne-am familiarizat cu instrumentele de instruire pentru copiii cu mai puține oportunități (zona de împlinire, valorile, roata vieții, zona de confort), cu metoda teatrului forum pentru abordări incluzive.Toți cursanții au expus probleme interculturale existente în grupurile de copii cu care lucrează și soluții creative la aceste obstacole.

Z. 8: Modulul "Mediere și managementul conflictului"

Am discutat despre surse de conflict în incluziune, abordări ale conflictului, stiluri de gestionare ale conflictului, tehnici de mediere și negociere.

Z. 9: Evaluare

Am planificat activități de diseminare și valorificare a mobilității și am participat la ceremonia de certificare.

După finalizarea proiectului, preconizăm un efect major asupra calității educației oferite de organizația noastră, prin:

- diversificarea strategiilor didactice aplicate și realizarea de activități educative din perspectivă incluzivă;
- utilizarea unor metode și procedee de negociere și mediere pentru combaterea excluderii copiilor aparținând grupurilor dezavantajate sau vulnerabile;
- motivarea cadrelor didactice să participe la proiecte în cadrul Programului Erasmus+, interesate fiind de alte culturi și sisteme de învățământ și de creșterea dimensiunii europene a unității;
- abordarea holistică a procesului educativ de către profesori;
- consolidarea parteneriatului familie-grădiniță, cu efecte optime asupra dezvoltării și integrării tuturor copiilor în societate;
- creșterea prestigiului unității noastre cu efect direct asupra numărului de preșcolari înscriși în grădinița noastră.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Activitățile proiectului nostru vor contribui la cultivarea toleranței, empatiei, creșterea stimei de sine, dezvoltarea relațiilor interpersonale în cadrul grupului, dezvoltarea cooperării și crearea unui mediu propice pentru toți preșcolarii.

Bibliografie:

- ❖ Erasmus+ Form ID KA122-SCH-A04D37CA;
- ❖ Erasmus + Form ID KA101-098A6D82;
- ❖ Erasmus + Form ID 5FEBF1239146F9D3

Importanța metodelor activ-participative în activitatea didactică cu copiii cu cerințe educative speciale

Prof. Psihopedagog Sufideanu Iuliana, Școala Profesională Specială pentru Deficienți de Auz "Sfânta Maria", București

Eficiența unei activități didactice depinde în mare măsură de metodele utilizate în cadrul procesului instructiv-educativ de către cadrele didactice, dar și de modul în care aceste metode sunt orientate și adaptate la specificul fiecărui copil în parte, cu atât mai mult la specificul unui copil cu cerințe educative speciale sau ale unui copil cu dizabilități senzoriale, auditive sau vizuale.

Este important ca metodele activ-participative ce urmează a fi utilizate să se axeze pe câteva domenii importante, cum ar fi comunicarea și interacțiunea, gândirea și învățarea, dezvoltarea emoțională, socială și comportamentală, precum și spre reabilitarea senzorială sau fizică.

În ceea ce privește comunicarea și capacitatea de a interacționa este necesar să fie identificați copiii care necesită sprijin în vederea dezvoltării acestor laturi. Pot fi identificați elevi cu probleme de vorbire și de comunicare sau elevi cu dificultăți de interacționare ce pot fi asociate cu dificultăți majore de învățare sau copii cu note autiste.

În privința domeniului ce privește gândirea și învățarea, putem identifica copii cu dificultăți de învățare – dificultăți centrate pe atenție, pe rezolvarea de probleme, memoria, limbajul, asociate cu dificultăți de relaționare, de stabilire a unei motivații. În cadrul dezvoltării emoționale, sociale și comportamentale, putem vorbi de două categorii de copii și anume cei care au dificultăți sociale, emoționale și comportamentale și cei care au un deficit de atenție sau sunt hiperactivi (ADHD).

În ceea ce privește domeniul senzorial sau fizic regăsim copiii cu dizabilități (auditive, vizuale, surdocecitate și deficiențe fizice).

Este important ca în predarea lecțiilor să se facă apel la o varietate de metode și tehnici și, în același timp, să se țină seama de particularitățile de dezvoltare ale elevilor, de vârsta lor. Atunci când se asigură o îmbinare a acestor factori se poate asigura un progres școlar real și pentru copiii cu cerințe educative speciale.

În activitatea cu copiii cu CES putem apela la diferite metode activ-participative, cum ar fi:

- *Știu-Vreau să știu-Am învățat*, ce presupune alegerea unei teme, elevii transmit ceea ce cunosc despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări ale căror răspunsuri vor fi găsite pe parcursul lecției, iar la sfârșit are loc o verificare a ceea ce elevii au descoperit ca fiind nou despre tema respectivă
- *Brainstorming*, poate fi aplicat fie la nivel individual, fie în perechi, fie în grupuri mai mari. Elevii au de scris pe o hârtie ce cunosc despre tema respectivă
- *Ciorchinele*, metodă ce stimulează descoperirea de conexiuni între idei. Se pornește de la un cuvânt sau o temă, apoi se emit idei aflate în legătură cu subiectul respectiv, se urmăresc apoi legăturile dintre ideile deja emise. Activitatea se încheie în momentul epuizării fluxului de idei. Prin această metodă se încurajează gândirea liberă și deschisă a elevilor.
- *Hărți conceptuale*, ce pot fi realizate atât cu ajutorul tablei și a cretei, cât și on-line. Se pot organiza grupe de elevi care să participe activ pentru definirea și înțelegerea unui termen/noțiune/concept. Pot realiza astfel de hărți conceptuale pe platforme de tipul coogle.it.

Poate că nu întotdeauna copiii cu CES înțeleg aceste metode, dar participă cu drag și doresc să fie implicați. Cu puțin efort din partea tuturor factorilor implicați, cadre didactice, familie și copii, se pot obține progrese școlare reale.

Este necesară o pregătire suplimentară a cadrelor didactice pentru a putea avea capacitatea de a aborda conținuturile educației în condițiile lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale, pentru ca integrarea acestora să fie optimă în învățământul de masă și ulterior în societate. Toate acestea presupun aplecarea asupra realizării unui curriculum diferențiat sau adaptat ce trebuie să dispună de flexibilitate astfel încât să se asigure un traiect de învățare în acord cu specificul de

dezvoltare psihică, emoțională și comportamentală a copilului, precum și cu capacitățile sale de învățare.

Un astfel de curriculum trebuie să aibă în vedere mai multe domenii, și anume:

1. Domeniul afectiv, motivațional, caracterial și motivațional. În cadrul acestui domeniu cu o paletă largă trebuie să se pună accent pe dezvoltarea imaginii de sine, pe motivația internă și externă, trebuie să țină seama de interesele copilului, de echilibrul afectiv, de forma de organizare a activităților, individual sau în grup, de timpul alocat jocului, de responsabilitățile școlare, individuale, dar și sociale, de atitudinea față de muncă....
2. Domeniul deprinderilor de muncă individuală – cuprinde deprinderile de învățare, comunicarea verbală și non-verbală, scrisul și cititul, operațiile de aritmetică, activitățile extrașcolare ce implică un alt fel de a învăța....
3. Domeniul dezvoltării psihomotrice ce include locomoția, gesturile, mimica....
4. Domeniul conduitei morale, religioase și a simțului estetic. Aici regăsim atitudinea față de valorile religioase, sistemul de valori morale, modul de raportare la diferite evenimente și fenomene sociale.....

Curriculumul adaptat, pregătirea cadrelor didactice, utilizarea unor metode activ-participative pot asigura interesul copiilor cu CES pentru învățare, pentru cunoaștere, pentru o mai bună interacțiune cu mediul înconjurător.

Surse bibliografice:

- Alois Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, București, 2001
- Pauline Davis, *Teaching strategies and approaches for pupils with special educational needs: a scoping study*, Produced by the Department for Education and Skills, Queen's Printer

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII PSIHOMOTRICITĂȚII LA COPIII CU AUTISM ÎN PROCESUL DE CALCUL MATEMATIC

Profesor psihopedagog Ștefănoiu Daniela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Sighetu-Marmației, Maramureș

Dizabilitatea nu este doar o problemă de sănătate sau un atribut al indivizilor, reflectă dificultățile pe care le pot avea indivizii în interacțiunea cu societatea și integrarea lor în aceasta. Integrarea semnifică faptul că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune ce le posedă. Relația care se instaurează între individ și societate stă la baza integrării, care se realizează pe mai multe niveluri, de la simplu la complex (Popovici, 1999, p. 19) Motricitatea - ca substructură funcțională a psihomotricității - este denumirea globală a reacțiilor musculare prin care se realizează mișcarea corpului sau a diferitelor sale componente. Dar s-a constatat că întârzierile în dezvoltare sau diferite perturbări funcționale ale mișcării/coordonării corpului și a componentelor sale vizează calitatea mișcării cerută de o anumită sarcină sau situație stimul. Această calitate, mai mult sau mai puțin perturbată, a mișcărilor și mai ales a unor gesturi, este determinată de felul în care sunt receptate și interpretate informațiile, precum și de calitatea actului de răspuns - care este influențat nu numai de factori motrici, ci și de factori cognitivi, afectivi, etc. Deci, este vorba de un act complex, care conjugă capacitățile motorii cu cele psihice în realizarea acțiunii, iar acest act este denumit psihomotricitate (Preda, 2010).

În educația psihomotorie, abordarea psihopedagogică vizează integrarea funcțiilor motrice și cognitive pe fondul echilibrării emoționale și al stimulării motivației copilului, aplicând cunoștințele privind dezvoltarea sistemului nervos în acțiunile educative (Roșan, 2015). După V. Preda (1995) în structura funcțională a psihomotricității intră:

1. Schema corporală, imaginea corpului și reprezentarea de sine;
2. Coordonarea motorie de bază și integrarea mișcărilor proprii în raport cu mediul;
3. Coordonarea perceptiv-motorie, formarea și consolidarea gesturilor;
4. Organizarea acțiunilor psihomotorii.

În ultimul timp psihomotorica și indicatorii săi se utilizează din ce în ce mai activ în psihodiagnostică în calitate de indicatori obiectivi ai psihicului și ai stării psihice a personalității. Luând în considerație caracterul de integrare al psihomotoriciei, mult mai productivă este studierea ei din unghiul abordării sistematice. Anume această strategie metodologică permite depistarea și descrierea majorității fenomenelor psihomotorii. Persoanele din spectrul autist tind să aibă deficite de comunicare, cum ar fi răspunsul necorespunzător la conversații, interpretează greșit interacțiunile nonverbale sau întâmpină dificultăți în a-și construi prietenii adecvate în conformitate cu vârstă. În plus, persoanele cu autism pot fi excesiv dependente de rutine, extrem de sensibile la schimbări mediul lor, sau să aibă un interes concentrat asupra elementelor necorespunzătoare.

Copiii cu autism au dereglări destul de tipice ale psihomotoriciei ce apar, pe de o parte, la insuficiența generală motorie, neîndemânarea și nematurizarea mișcărilor arbitrare, mers neîndemânatic, absența mișcărilor complexe, pe de altă parte – la apariția în al doilea an de viață a mișcărilor de stereotip specific cu caracter atetoid (îndoirea și dezdoirea degetelor mâinilor, alegerea cu ele), izbiturilor, fluturarea din mâini, răsucirea palmelor mâinilor, săriturilor, rotirea în jurul axei sale, mersul și alergatul în lanț. De regulă, are loc o reținere semnificativă a formării abilităților elementare de autodeservire (hrănirea individuală, spălarea, îmbrăcarea, dezbrăcarea etc.). Mișcărilor concentrate fine (înșirarea mărgelilor, bilelor, cercurilor unei piramide, așezarea în ordine a mozaicii, încercarea de a pune florile în vază, punerea aței chiar și în urechiușa mare a unui ac, încheierea nasturilor) creează mari dificultăți. Copiii au simțul ritmului dereglat, le este greu să meargă sub muzică și să facă mișcări. La majoritatea lipsește deprinderea de a se autoservi.

Pentru un demers logic, ca un raționament matematic să fie dezvoltat (relatia cantitate-număr), se folosesc jocuri de lateralitate, de scheme corporale, etc, mai exact acele activități care vizează domeniul

psihomotor, atât de important pentru dezvoltarea raționamentului matematic. Nu pot să vorbesc despre vecinii unui număr până nu înțeleg conceptual de „stanga-dreapta”,

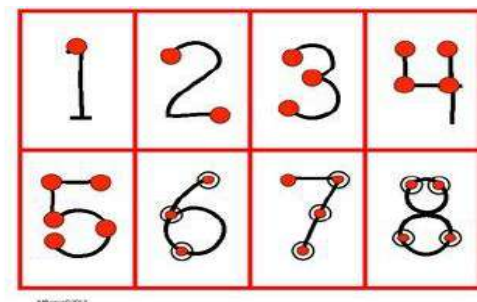
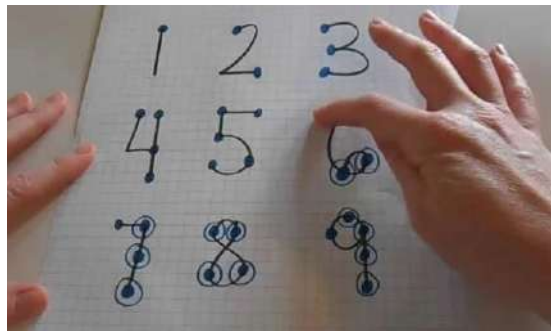
Metoda TOUCH MATH

PRECALCUL TOUCH MATH

Fiecare cifră, de la 1 la 9, are puncte tactile corespunzătoare cantității cifrei. Numerele de la 1 la 5 utilizează puncte de atingere sau puncte unice. Numerele de la 6 la 9 utilizează puncte tactile duble simbolizate printr-un punct din interiorul unui cerc. Numeralul 0 nu are TouchPoints, deci nu se atinge și nu se numără niciodată 0.

În calculul TouchMath, TouchPoint-urile unice sunt atinse și numărate o singură dată, iar TouchPoint-urile duble sunt atinse și numărate de două ori. Elevii ating întotdeauna cu creioanele lor în modelul de atingere / numărare specificat pentru o anumită cifră .

- ✓ Metoda Touch Math simplifică și clarifică toate domeniile de calcul, dezvoltă direcționalitatea stânga / dreapta, reduce inversarea numerelor, întărește valorile numerice,

Itarea
ă la a
izabili

, fie că

OBIECTIV

- Elevii vor „adăuga câte unul” desenând imagini, adăugând imagini cu obiecte și adăugând TouchPoints.
- Se studiază o poveste ilustrată, elevii vor identifica și vor scrie propoziții matematice folosind semnele plus și egal.
- jocuri/grafice/imagini pentru a arăta „încă una”.

MATERIALE

- 📎 Autocolante cu numere (0-10)
- 📎 Mere
- 📎 Macaroane
- 📎 Cereale în formă de O
- 📎 Animale din plastic
- 📎 Piese lego
- 📎 Fasole
- 📎 Plastelină

CONCEPTE MATEMATICE

1. Adăugați
2. În total / Total / Sumă
3. Încă unul
4. Grupuri
5. Mai mult decât
6. Prima / a treia
7. Ultima

Pentru elevii cu tulburări de învățare moderate până la severe și un control motor limitat se poate prelungi această etapă practică și concretă, până când se însușește asocierea cantitate-număr, iar apoi să adauge „câte unu”, după ce au însușit corespondența unu-la-unu și identificarea numerelor 1-10.

Exemplu ADUNARE (fără trecere peste ordin)-numărare crescătoare (0-10)

1. Se atinge și se numără toate punctele de pe cifre. Se ating TouchPointurile cu vârful de la creion și se numără cu voce tare în ordinea corectă.
2. Se începe numărătoare cu numărul de sus din coloana EX 5: „1, 2, 3, 4, 5.”
3. Se continuă cu număratul la cifra 4: „6, 7, 8, 9.”
4. Se înregistrează răspunsul: 9.
5. Consolidăți faptele repetând problema și răspunsul cu voce tare. *

$$\begin{array}{r} 5 + \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

Jocuri matematice:

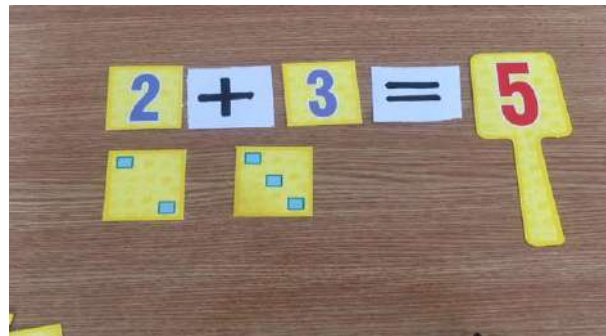
1. „Balanța”

Cu ajutorul acestei balanțe se pot face calcule matematice: operații de adunare, scădere, înmulțire, compararea numerelor(mai mic , mai mare)

3. „Jocul numerelor”: se compun diferite exerciții și se calculează cu ajutorul cartonașelor care conțin pătrățele (cifră-cantitate)

4. „Șabloane cu numere”: Desenarea (scrierea) după contur a cifrelor. Aceste cifre se pot colora sau lipi pe diferite suprafețe (calcule matematice)

5.

6. „Ne jucăm și calculăm”: cartonașele au fiecare câte o operație matematică iar pe verso rezultatul operației respective. Se pot desfășura jocuri cu 2 sau mai mulți participanți. Cine obține cele mai multe rezultate corecte este câștigător.

Bibliografie:

- Preda, V. *Suport curs, Terapie și educație psihomotrică*, Cluj-Napoca, 2010
- Preda Vasile, *Probleme de psihodiagnostic pentru evaluarea copiilor deficienți*, Colecția Psihoped.- Info, Cluj-Napoca, 1977;
- Preda, V. , **Terapii prin mediere artistică**, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujană, 2006
- Roșan A. ,*Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Polirom, 2015

PROIECT DE PROGRAMĂ
PENTRU ELEVII CU DEFICIENȚE SEVERE
CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII
„Alfabetul sănătății”

Profesor: Tofan Olga Simona
CSEI „Sf. Andrei” Gura Humorului

Aria curriculară: MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE

Clasa a VI-a

Durata: 1 an

Nr. ore săptămăna: 1 ora

ARGUMENT:

Cel mai de pret, ce are omul este – sanatatea. Cunostintele despre organismul propriu sunt unice, interesante, uimitoare, nu-i nimic in tot universal, mai interesant, decat tu insuti. Fiecare dintre noi are dreptul la o viata sanatoasa. Trebuie doar sa invatam cum sa mancam, cum sa facem exercitii, cum sa dormim , cum sa tinem stresul sub control , sa fim responsabili in legatura cu igiena personala si sa incercam sa reducem riscul imbolnavirilor. Ca si o completare trebuie sa stim intotdeauna ce trebuie sa facem intr-o situatie de urgenta si cand sa spunem "nu".Obiceiurile care includ mancarea sanatoasa, interconexiunea si armonia dintre sanatatea emotionala, sanatatea mentala si sanatatea fizica ne ajuta sa ducem o viata sanatoasa. Sanatatea nu se poate oferi cuiva in dar, nu se poate cumpara, nici chiar sa o mostenim – ea trebuie doar pastrata. Trebuie sa invatam sa traim in lumea aceasta in armonie, neaducand daune sie insasi si mediului incojurator. Si atunci, avem dreptul sa pretindem la o viata lunga si din belsug. A invata copilul , de la cea mai frageda varsta sa fie ingrijit ,sa respecte reguli de igiena personala , sa se obisnuiasca cu un regim rational de alimentatie, inseamna a pune baze trainice formarii comportamentului igienic.

Deprinderile elementare de igiena trebuie imprimate de timpuriu pentru a deveni elemente ale modului de viata cotidian .Deprinderile igienice o data formate , ii dau copilului siguranta in actiune , incredere in posibilitatile lui, chiar ii formeaza o oarecare independenta

Competențe generale

1. Dezvoltarea capacității de utilizare a normelor igienico-sanitare prin corectarea deprinderilor greșite și dezvoltarea celor corecte
2. Formarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de aplicarea normelor igienico-sanitare
3. Dezvoltarea autonomiei privind igiena individuală

COMPETENȚE SPECIFICE
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- a) Dezvoltarea capacității de utilizare a normelor igienico-sanitare prin corectarea deprinderilor greșite și dezvoltarea celor corecte**

Competente specifice	Activități de învățare
1.1 identificarea normelor igienico-sanitare	- exerciții de identificare a normelor igienico-sanitare; - exerciții de enumerare a normelor igienico-sanitare; - întrebări și răspunsuri sub forma unor întrebări –joc privind însușirea normelor igienico-sanitare; - simulare, jocuri de rol; - fișe, portofolii individuale;

	- realizarea unor afișe, pliante.
1.2 diferențierea normelor de igiena individului de normele de igienă individuală	- exerciții de descoperire a unor norme de igienă personală, corelând experiența proprie cu alte surse de informații; - exerciții de corelare și completare a informațiilor utilizând lecturi literare, publicații de specialitate, casete video, audio, CD-uri, ilustrații, reviste, emisiuni radio-TV; - exerciții-joc de descoperire a părților componente ale corpului uman, utilizând mulaje, planșe, imagini sau/și prin studiul propriului corp; - jocuri de rol, simulări, interviuri.
1.3 realizarea conexiunii cauză-efect vizând factorii naturali și ambientali asupra sănătății individului	- exerciții de stabilire a unor conexiuni centrate pe evidențierea asemănărilor și deosebirilor referitoare la igiena locuinței și a sălii de clasă; - exerciții de elaborare a unui program zilnic riguros, centrat pe păstrarea unei proporții juste între perioadele de activitate și cele de odihnă; - simularea unor situații concrete referitoare la regimul de activitate și odihnă, comentarea acestora, stabilirea unor concluzii, corelarea concluziilor la normele de igienă; - jocuri; - observarea și descrierea influențelor mediului înconjurător asupra sănătății ;
1.4 aplicarea corectă a normelor igienico-sanitare	- exerciții de descoperire a unor norme de igienă personală pornind de la experiența proprie către surse de informare diversificate; - exerciții de aplicare a normelor de igienă corporală și a vestimentației prin simularea unor astfel de situații; - exerciții de înțelegere și aplicare a regimului zilnic de activitate și odihnă prin simularea unor situații corecte/greșite, analiza acestora și stabilirea unor concluzii cu valoare de norme igienico-sanitare; - exerciții de elaborare corectă a programului zilnic; - realizarea de fișe de lucru în care să puncteze aspecte specifice aplicării normelor igienico-sanitare; - portofolii individuale; - dramatizări, jocuri; - confecționarea unor obiecte; - realizarea unor expoziții cu materiale realizate de către elevi.
1.5 consolidarea deprinderilor corecte igienico-sanitare	- realizarea unei baze de date (informații, ilustrații, casete video, audio, publicații, pliante) referitoare la normele de igienă personală; - studii de caz; -selectarea unor proverbe și zicători vizând sănătatea; - simulări, jocuri și concursuri tematice;

	- portofolii individuale și de grup.

2. Formarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de aplicarea normelor igienico-sanitare

Competente specifice	Activități de învățare
2.1 acționarea în vederea prevenirii/eliminării efectelor, cauzelor ce pot perturba sănătatea	- exerciții fizice, competiții sportive; - exerciții de aplicare a normelor igienico-sanitare în situații date; - simulări; - jocuri de rol.
2.2 argumentarea necesității cunoașterii și aplicării normelor igienico-sanitare	- studii de caz; - exerciții de problematizare pe situații date sau create; - lecturi, compuneri despre importanța normelor igienico-sanitare; - jocuri de tipul „Așa da! Așa nu!” - interviuri; - portofolii, proiecte; -selectarea mesajelor vizând importanța normelor igienico-sanitare în urma vizionării unor filme, emisiuni TV, documentare.
2.3 respectarea normelor de igienă colectivă în grupul de apartenență;	- concursuri de tipul „Cea mai curată clasă”; - dezbateri; - studii de caz; - aplicații practice; - exerciții de argumentare a importanței respectării normelor de igienă colectivă.
2.4 manifestarea spiriiului autocritic și critic în situații de inconsecvență față de aplicarea normelor igienico-sanitare	- studii de caz; - dezbateri; - întâlniri cu specialiști; - compuneri; - exerciții de problematizare.
2.5 adoptarea măsurilor de diminuare/eliminarea a situațiilor de risc privind sănătatea individului	- aplicații practice vizând exersarea unor comportamente corecte din punct de vedere igienico-sanitar; - jocuri de rol; - studii de caz; - portofolii tematice despre situații și factori de risc privind sănătatea individului; - exerciții de argumentare a soluțiilor privind situațiile de risc referitoare la sănătatea individului.

3. Formarea și dezvoltarea capacității de acordare a primului ajutor

Competente specifice	Activități de învățare
3.1 identificarea situațiilor în care se acordă primul ajutor	- exerciții de descoperire a unor situații care necesită acordarea primului ajutor; - dezbateri; - vizionarea unor filme, emisiuni TV, documentare; - compuneri;

3.2 precizarea regulilor de acordare a primului ajutor	- lecturi; - jocuri de rol.
3.3 corelarea regulilor adecvate de acordare a primului ajutor la situații date	- exerciții de prezentare a regulilor de acordare a primului ajutor; - dezbateri; - fișe de lucru; - compuneri; - lecturi; - simulări; - jocuri de rol.
3.4 aplicarea corectă a regulilor de acordare a primului ajutor	- studii de caz; - exerciții de corelare a regulilor de acordare a primului ajutor la situații concrete; - lecturi; - simulări; - dramatizări; - jocuri; - portofolii tematice.
	- concursuri de tipul „Sanitarii pricepuți”; - compuneri pe o temă dată sau la alegere; - desene; - dramatizări; - jocuri; - confecționarea unor materiale necesare acordării primului ajutor; - studii de caz; - realizarea de expoziții cu materiale realizate sau procurate de către elevi.

4. Formarea și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de acordarea primului ajutor

Competente specifice	Activități de învățare
4.1 argumentarea importanței cunoașterii regulilor de acordare a primului ajutor	- dezbateri; - studii de caz; - exerciții de problematizare pe situații date sau create; - selectarea mesajelor vizând importanța acordării primului ajutor în urma vizionării unor filme, emisiuni TV, documentare, în urma audierii unor emisiuni radio sau ca urmare a lecturării unor texte din presa scrisă; - portofolii;
4.2 acordarea primului ajutor din proprie inițiativă;	- concursuri; - jocuri de rol; - simulări; - exerciții de determinare și argumentare a cazurilor și soluțiilor găsite la unele situații date sau create; - dezbateri; - proiecte.
	- studii de caz;

4.3 manifestarea spiritului autocritic și critic față de acordarea primului ajutor	- analiza unor cazuri reale (din experiența proprie sau mass-media); - dezbateri; - exerciții de problematizare; - simularea unor situații corecte/incorecte în legătură cu regulile de acordare a primului ajutor.

5. Dezvoltarea autonomiei privind igiena individuală

Competente specifice	Activități de învățare
5.1 identificarea greșelilor în aplicarea normelor igienico-sanitare în propriul comportament și al altora	- exerciții de problematizare; - studii de caz; - exerciții de depistare a greșelilor de aplicare a normelor igienico-sanitare și argumentarea cauzelor; - dezbateri; - exerciții de corectare a unor texte care conțin greșeli privind aplicarea normelor igienico-sanitare.
5.2 dezvoltarea deprinderilor corecte în aplicarea normelor igienico-sanitare	- joc de rol; - studii de caz; - lecturi; - compuneri; - fișe; - portofolii tematice, individuale și în grup; - proiecte.
5.3 aplicarea în situații concrete a normelor igienico-sanitare	- exerciții de selectare a soluțiilor optime în situații date sau create, cu privire la aplicarea normelor igienico-sanitare; - concursuri pe teme date sau alese de copii; - portofolii - inițiere de către elevi a unor jocuri sau concursuri tematice.
5.4 transformarea din proprie inițiativă a normelor igienico-sanitare în obișnuințe	- studii de caz; - exerciții de identificare, argumentare și prezentare a soluțiilor privind unele situații problemă reale sau imaginare; - portofolii tematice și de grup; - inițierea de către elevi a unor exerciții joc de observare și caracterizare a comportamentelor proprii sau ale altora, privind aplicarea normelor igienico-sanitare.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII:

Cl. a VI-a

3. În explorarea corpului uman.

Acesta sunt eu.

4. Aspecte legate de sănătate.

Stil de viață sănătos.

Activitate și odihnă.

Violenta, accidente.

5. Să păstrăm un mediu curat.

Sănătatea mediului, sănătatea noastră.

STANDARDE DE PERFORMANȚĂ

1. Dezvoltarea capacităților de explorare/investigare a corpului uman.

S1 – Să exprime pe baza unui plan simplu, oral sau în scris, structura corpului uman ;

S2 – Să manifeste interes pentru studierea corpului uman.

2. Formarea și cultivarea deprinderilor de păstrare a sănătății

S1 – Să participe cu interes la activitățile propuse;

S2 – Să stabilească relația dintre propriul comportament și starea de sănătate;

S3 – Să cunoască măsuri de prim ajutor.

S4 – Să identifice caracteristici definitorii pentru principalele etape de vârstă.

3. Dezvoltarea capacităților de explorare a realității inconjurătoare .

S1 – Să utilizeze metode și mijloace necesare păstrării sănătății organismului uman.

S2 – Să diferențieze factorii cu influență pozitivă asupra mediului de cei cu influență distructivă.

S3 – Să identifice efectele nocive ale diferitelor droguri naturale asupra propriei sănătăți.

MODALITĂȚI DE EVALUARE

Evaluarea se va realiza ritmic, oral și în scris în cadrul fiecărei ore de curs.

Acordarea notelor se va face prin:

- a. observarea curentă
- b. probe orale, probe scrise, probe practice
- c. concursuri tematice
- d. dramatizare
- e. simulare
- f. conversație
- g. analiza produselor activității
- h. fișe
- i. proiectul
- j. expoziții de desene
- k. autoevaluarea

BIBLIOGRAFIE

1. Giurgea, Doina : *Discipline opționale*, Editura Eficient, București, 1999
2. Giurgea, Doina: *Exemple de bună practică*, D&G Editur, București, 2008
3. Iacob, Adelina: *Educație ecologică și de protecție a mediului. Ghid metodic pentru cadrele didactice din învățământul primar*, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, București, 2007
4. Cuciinic, Constanța, „Cum să fiu sănătos”, Ed. Aramis, 2002
5. „Enciclopedia copiilor”, CD educațional, Ed. Ion Creangă, 2002
6. didactic.ro, site educațional

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ „CALCULATORUL – FEREASTRA VIITORULUI”

Prof. Țilică Liliana Ștefania
CSEI „Sf. Andrei” Gura Humorului

ARGUMENT

Datorită schimbărilor majore ce s-au petrecut și se petrec încă în societatea românească, școala noastră a considerat necesară includerea în oferta educațională a unei discipline din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.

„CALCULATORUL- FEREASTRA VIITORULUI” își propune să pregătească elevii pentru a face față condițiilor actuale din România, să se descurce în rezolvarea unor situații problematice din viața cotidiană, prin cultivarea perseverenței, încrederii în sine, voinței de a duce la bun sfârșit un lucru început. Ea urmărește familiarizarea elevilor cu calculatorul și cu lucrul în programele ce rulează sub Windows. Astfel, orice elev care frecventează această disciplină opțională să fie capabil să-și redacteze singur o lucrare din orice domeniu și s-o ilustreze grafic. Fără îndoială, principala atracție pentru elevi este Internetul, care le dezvăluie o lume fascinantă. Pe Internet, ei găsesc informații pentru referate, vizitează în mod virtual locuri exotice, comunică cu prietenii de pe web sau află ultimele noutăți despre echipa preferată. Laboratorul de informatică nu este însă numai al elevilor. Laboratorul este și locul în care profesori de diferite specialități desfășoară diferite activități: elaborează fișe de lucru, teste de evaluare a cunoștințelor, planificări anuale și semestriale la matematică sau alte discipline, susțin lecții folosind calculatorul ca material didactic auxiliar, se fac broșuri sau pliante cu prezentarea școlii, realizează revista școlii.

Trebuie menționat caracterul interdisciplinar pronunțat pe care îl presupune studiul informaticii, ea fiind asociată în mod natural cu matematica, limba engleză, limba română, fizică, chimie etc.

Prin studierea acestei discipline se urmărește formarea unui bagaj de cunoștințe și abilități care să îi ajute pe elevi în ciclul următor de învățământ și în viața de zi cu zi. Totodată prin studiul acestei discipline se ating câteva competențe cheie vizate de Uniunea Europeană: competențe digitale, competențe în matematică și competențe de bază în științe și tehnologie.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Utilizarea corectă a componentelor calculatorului**
- 2. Formarea și dezvoltarea deprinderilor de utilizare a procesorului de texte MICROSOFT WORD**
- 3. Familiarizarea cu aplicația POWERPOINT**

VALORI ȘI ATITUDINI

1. Cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice tehnologiei informației și comunicației
2. Exprimarea unui mod de gândire creative, în structurarea și rezolvarea sarcinilor de lucru
3. Conștientizarea impactului social, economic și moral al utilizării calculatorului
4. Formarea obișnuințelor de alegere corespunzătoare a aplicațiilor în abordarea sarcinilor de lucru
5. Manifestarea unor atitudini favorabile față de știința și de cunoaștere în general
6. Manifestarea disponibilității de a evalua/autoevalua activități practice
7. Manifestarea inițiativei și disponibilității de a aborda sarcini variate
8. Formarea capacității de a utiliza instrumente informatice
9. Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând mijloacele specifice unui sistem informațional

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

10.Întelegerea impactului tehnologiilor informatice în societate precum și a conexiunilor dintre tehnologia informației și a comunicațiilor și alte obiecte de studiu.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI/CONȚINUTURI

CG1. Utilizarea corectă a componentelor calculatorului

Competențe specifice	Activități de învățare/Conținuturi
1.cunoașterea și respectarea normelor de securitate în utilizarea calculatorului și a componentelor lui	- exerciții de identificare și manipulare corespunzătoare a calculatorului și a componentelor lui;
2.identificarea componentelor hard și soft ale unui calculator personal	- observarea calculatorului și a componentelor sale, denumindu-le;
3.descrierea modului de funcționare a unui calculator personal	- identificarea rolului și funcțiilor componentelor unui calculator personal.

CG2.Formarea si dezvoltarea deprinderilor de utilizare a procesorului de texte MICROSOFT WORD

Competențe specifice	Activități de învățare/Conținuturi
1.dezvoltarea abilităților în utilizarea programului editor Microsoft Word	- să creeze un fișier cu procesorul de texte Word;
2.cunoașterea și utilizarea barei de titlu, a barei de butoane și a meniurilor	- să realizeze operații de editare (copiere, mutare, refacere);
3.operarea cu fișiere document	- aplicarea diferitelor modalități de formatare a textului;
4.enumerarea și aplicarea operațiilor de formatare la nivel de caracter, paragraf, document;	- aplicarea modalităților de inserare a imaginilor într-un document și prelucrarea acestora.
5.inserarea și formatarea de imagini într-un text	- concurs pentru realizarea unei felicitări, a unei invitații

CG3. Familiarizarea cu aplicația POWERPOINT

Competențe specifice	Activități de învățare/Conținuturi
1.lansarea programului PowerPoint	- utilizarea operațiilor de bază în realizarea unei prezentări;
2.crearea unei prezentări Power Point respectând etapele și utilizând elemente de design;	- aplicarea modalităților de formatare a unei prezentări;
3.alegerea formei diapozitivelor	- utilizarea elementelor grafice în prezentare
4.inserarea diagramelor si a obiectelor grafice în prezentare	- utilizarea diagramelor
5.inserarea în prezentare a unor elemente (text, imagini, sunete, grafice)	- inserarea imaginilor și altor obiecte într-o prezentare
6.vizualizarea si tiparirea unei prezentari	- realizarea unei prezentari in Power Point

CONȚINUTURI

1. Consolidarea cunoștințelor de utilizare a calculatorului și a componentelor sale

1.1.Componentele hard și soft ale unui calculator

1.2. Componentele calculatorului: Descriere și caracterizare; Funcții.

2. Editorul de text Microsoft Word

3.1. Noțiuni generale;

3.2. Elemente de interfață;

3.3. Operații cu documente (deschidere, salvare, copiere, mutare);

3.4. Inițializarea paginii de lucru;

3.5. Operații de formatare: Schimbarea dimensiunii și tipului caracterelor; Folosirea stilului: bold, italic, subliniat; Alinierea textului și spațierea rândurilor; Fundalul documentului, antet și subsol.

3.6. Inserarea tabelor, ilustrații, etc.

3. Editorul grafic Microsoft PowerPoint

3.1. Editorul PowerPoint - prezentare;

3.2. Diapozitivele;

3.3. Formatarea unei prezentări;

3.4. Obiecte grafice;

3.5. Diagrame și imagini;

3.6. Efecte de animație;

3.7. Vizualizarea și tipărirea.

MODALITĂȚI DE EVALUARE

Activitățile de la orele de “**Calculatorul – Fereastra Viitorului**” vor fi evaluate prin următoarele procedee:

- Fișe de lucru;
- Teste scrise, clasice sau grilă ;
- Portofoliu;
- Proiecte (pe grupe de elevi): felicitări, invitații, prezentare electronică;
- Temă de lucru în clasă;
- Observarea sistematică; Investigația.

BIBLIOGRAFIE

1. Duțu Maria, ”Microsoft WORD – teorie, teste și fișe de laborator”, Editura Edusoft, 2006;
2. Magheti Livia Emilia, “Inițiere în calculatoare”, Editura Niculescu, 2005;
3. Cerchez Emanuela, Serban Marinela, “PC pas cu pas”, Editura Polirom, 2001;
4. Milosescu Mariana, “Învăț singur Internet”, Editura Teora, 2004;

MANAGEMENTUL CLASEI, ÎNTRE MONITORIZARE ȘI CREȘTEREA STIMEI DE SINE A ELEVILOR

Prof. Ucrainet-Crețu Maria-Natalia
Școala Gimnazială Pârteștii de Sus

Managementul clasei este definit ca abilitatea profesorului de a programa și organiza activitățile clasei în scopul asigurării unui climat favorabil învățării.

Principiile managementului clasei:

- Îmbunătățirea condițiilor învățării
- Prevenirea stresului profesorilor și elevilor
- Creșterea timpului petrecut în sarcina de învățare
- Elevii respectă regulile pe care le înțeleg și le acceptă
- Implicarea elevilor în activități care să le solicite participarea activă

Principalele elemente folosite în predarea în format fizic, dar și online sunt:

1. O planificare și o pregătire riguroasă pentru ore (materiale didactice, link-uri, scheme de lecție). Trebuie gândite alternative pentru momentele în care elevul spune că nu vede sau nu aude. Timpul petrecut pentru pregătirea lecțiilor online este mult mai mare față de o lecție clasică și poate fi o sursă de stres. Ajutorul între colegii profesori în aceste condiții este bine venit.
2. Comunicarea informațiilor științifice într-un mod cât mai eficient (folosirea imaginilor, a materialelor video)
3. Stabilire unor reguli clare. Ar fi de dorit ca toți elevii să intre online cu camerele video pornite, să deschidă microfoanele atunci când sunt solicitați, să nu intervină neîntrebați, să solicite intervenție prin ridicarea mâinii.
4. Observarea comportamentului elevilor, stimularea acestora pentru a răspunde cerințelor; efectuarea unei prezențe la începutul și sfârșitul orei pentru a verifica dacă toți elevii sunt atenți (mai ales cei care au camerele video închise)
5. Motivarea elevilor prin aprecieri verbale, notare
6. Atenționarea elevilor indisciplinați sau blocarea microfonului

Reușita unei ore de curs depinde de comportamentul tuturor elevilor. De exemplu, dacă unii elevi nu participă efectiv la ore, nu răspund cerințelor, desfășoară și alte activități în timpul orei, comportamentul nu poate fi ignorat. A-i muștra poate atrage chiar mai multă atenția din partea colegilor, sau mai rău poate face ca indisciplinaii să se simtă mândri printre colegi. În mod similar dacă sunt elevi care se încurajează reciproc pentru un astfel de comportament, iar ignorându-i de această dată nu va face decât să provoace și mai mult un astfel de comportament. Acest tip de comportament s-a putut observa și în activitatea online. Există soluția punerii absenței chiar dacă elevul a intrat în întâlnire. Unii elevi reușesc să trișeze foarte bine și acest lucru este frustrant atât pentru restul elevilor, dar și pentru profesor. Măsurile nu pot fi luate imediat deoarece profesorul nu știe dacă este vorba de o problemă reală (funcționarea deficitară a internetului, semnal slab) sau o lipsă de interes din partea elevului. De regulă aceste probleme apar la clasele gimnaziale și de liceu. În aceste condiții se pot pune absențe dacă se constată o rea voință din partea elevilor.

M-am gândit că poate fi eficientă monitorizarea timpului petrecut de fiecare elev la orele online. Nu am reușit să pun în practică acest lucru pentru că este nevoie de ajutorul inginerului de sistem, iar școala nu are o astfel de persoană. Am acces la platformă și la baza de date, dar timpul necesar pentru monitorizare este mare.

Încurajarea elevilor și creșterea stimei de sine sunt foarte importante în reușita activității didactice, indiferent dacă se desfășoară în format fizic sau online, cu atât mai mult în cazul în care se lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale.

În momentul în care copiii ajung să creadă „*Pot să fac asta*”, atunci înseamnă că ei au o părere bună despre sine și despre abilitățile lor. Este important să îi încurajăm în acele aspecte spre care observăm că ei au deja înclinații înnăscute, și nu să-i forțăm să meargă în direcțiile pe care ni le

dorim noi pentru ei. Este important să îi încurajăm să-și exerseze abilități specifice vârstei și să folosim frecvent cuvântul „încă”, atunci când copiii noștri ne spun „Nu pot să o fac”.

„De ce anume ai avea nevoie?”, „Cu ce pot să te ajut?”, „Poți să îmi arăți ce să fac?”, „Înțeleg că.../ajută-mă să înțeleg”, „Îți accept decizia”, „Este decizia ta”, „Am încredere că vei lua cea mai bună decizie pentru tine. Autocompasiunea este la ora actuală, după părerea unor specialiști, mai necesară și mai eficientă decât stima de sine. Autocompasiunea se referă la modalitatea pozitivă în care ne privim cu bunătate și acceptare chiar și în momente dificile, fără criticism.

Exemple:

- Este în regulă să simți ceea ce simți, emoțiile sunt parte esențială din noi și ne ajută să ne cunoaștem mai bine și să ne acceptăm așa cum suntem. Dar ele nu ne doboară. Vrei să vorbim despre emoțiile tale?
- Nu-ți face griji, obstacolele sunt doar teste care te ajuta să vezi cât ești de puternic.
- Fii bun cu ceilalți.
- Ești ceea ce gândești, alege să gândești lucruri frumoase – pentru a avea parte de ele.
- Poți realiza orice îți dorești.
- Eșecul nu este un lucru rău, este un semn că poți mai mult.
- Oamenii sunt buni, dar cu toții au momentele lor de supărare. Nu-i judeca!
- Nu trebuie să te compari cu nimeni. Suntem diferiți – și suntem minunați așa.
- Fiecare om are propriile sale talente.
- Bineînțeles că vei reuși. Fiecare persoană are ritmul și timpul său.
- Poți fi oricine îți dorești să fii. Alege să fii un om bun.
- Ești liber să fii tu însuși!
- Astăzi e o zi minunată, în care trebuie să fim recunoscători. Tu pentru ce ești recunoscător?
- Bunătatea e o superputere.
- Viața e plină de momente magice
- Ești înconjurat de oameni care te iubesc. Iubește-i... la rândul tău!
- Totul în jur este frumusețe
- Chiar dacă suntem diferiți în atât de multe moduri, suntem cu toții extraordinari.
- Poți trece peste orice obstacol.

Încurajarea, creșterea stimei de sine, formarea autocompasiunii pot fi folosite eficient în reabilitarea, educația și asistența elevilor cu CES.

Repere bibliografice:

- ✓ Băban, A., (coord.) – Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere, Cluj Napoca, Editura ASCR., 2009;
- ✓ Management școlar. Ghid practice pentru directorii de școală și liceu, Ed. RAABE, București 2006.

PROCESUL DIDACTIC PRIVIND EDUCAREA COPILULUI ÎN GRĂDINIȚA ȘI ȘCOALA INTEGRATOARE

Profesor învățământ preșcolar **Udrea Livia Iuliana**
Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Slatina

„Educația incluzivă, ca reper al unei educații pentru toți, este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare educator în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte.” (Vrăsmaș, 2012, p. 28).

Pornind de la acest citat vom preciza că mediile educaționale sunt și vor fi o instituții ale comunității care trebuie să ofere servicii educaționale fiecărui copil indiferent de particularitățile și posibilitățile sale. Instituția școlară trebuie să răspundă cerințelor, diversității și nevoilor elevilor. În acest sens învățământul preșcolar, primar și gimnazial trebuie să se adapteze cerințelor elevilor și nu invers, iar cadrul didactic cunoscând particularitățile fiecărui copil îl poate pune în valoare în cadrul procesului educațional. În opinia lui Gherguț (2013), *integrarea* este o reacție firească a societății la asigurarea normalizării condițiilor de învățare a copiilor cu cerințe speciale. Copilul cu dificultăți este înscris în școala de masă, unde trebuie să facă față politicilor, practicilor și curriculumurilor existente în acea instituție. Procesul de integrare „presupune adaptarea copilului la cerințele școlii în care învață, realizarea unor raporturi afective pozitive, de comunicare, de acceptare cu membrii grupului-clasă și desfășurarea cu succes a activităților de predare-învățare.” (Mara, 2009, p. 80). Se urmărește ca copiii cu CES să aibă aceleași drepturi la educație ca ceilalți copii de aceeași vârstă. Perspectiva integrativă în educație urmărește identificarea de strategii, metode și tehnici prin care grădinișele și școlile să ofere educație tuturor copiilor.

A apărut sintagma de *educație incluzivă*, recunoscându-se faptul că integrarea nu este de ajuns pentru a împiedica marginalizarea elevilor cu cerințe educaționale speciale sau a celor care sunt „diferiți”. S-a ajuns la concluzia că nu toți copiii se pot adapta miraculos la cerințele și politicile educaționale, care au fost realizate pentru educarea majorității elevilor. Este destul de complicat să ne gândim că am putea să *remodelăm* copiii care sunt diferiți. *Școala incluzivă* „este denumirea instituției școlare din învățământul public de masă unde au acces toți copiii unei comunități, indiferent de mediul de proveniență, în care sunt integrați într-o formă sau alta și copiii cu CES în educație, unde programul activităților didactice are la bază un curriculum specific (individualizat și adaptat) și unde participarea personalului didactic la activitățile educative din clasă se bazează pe un parteneriat activ între profesori, profesori de sprijin/suport, specialiști în educație specială și părinți” (Popovici, 2007, p. 16). În aceste școli se urmărește flexibilizarea curriculumului, adaptarea procesului de predare-învățare, a evaluării formative și permanentă a elevilor. Instituțiile educaționale se îndreaptă încet dar sigur spre incluziune, rezolvând problema segregării. Alois Gherguț (2013) a sintetizat relația dintre integrare și incluziune specificând că: *integrarea* înseamnă includerea elevilor cu cerințe speciale în clasele obișnuite transferând astfel elevii din școlile speciale în școlile de masă, urmărindu-se interacțiunea dintre elevii tipici și cei atipici, iar *incluziunea* reprezintă un proces de îmbunătățire permanentă a instituției școlare, scopul principal fiind valorificarea resurselor din școală, mai ales a celor umane, pentru ca toți elevii să participe la procesul de învățământ. Educația incluzivă urmărește scăderea până la eliminare a excluderii școlarilor cu deficiențe din cadrul școlilor de masă. Se dorește asigurarea participării, accesului și succesului învățării în educație a tuturor elevilor.

În viziunea mai multor specialiști, educația integrată are la bază următoarele principii (Baston și Oliver, 1992; Biklen, 1992; Fulcher, 1989; apud Gherguț, 2006, p. 59):

- Toți copiii pot participa la activitățile din grădiniță și școală;
  - În cadrul programului educațional, cadrele didactice și nedidactice trebuie să se implice activ în realizarea integrării copiilor cu dificultăți ;

▪ Instituția școlară trebuie să realizeze schimbări în ceea ce privește curriculum, în acest fel să poată veni în întâmpinarea problemelor cu care se confruntă fiecare elev;

▪ Copiii cu dificultăți vor fi integrați în grupă/ clasă alături de colegii de aceeași vârstă sau de vârstă apropiată;

Cadrele didactice din grădinițele/ școlile integratoare ar trebui: să fie dornice de perfecționare, să sprijine includerea școlarilor cu CES în grupele/ clasele cu elevi tipici, astfel încât să satisfacă cerințele educaționale ale tuturor copiilor din clasă, să fie capabile să lucreze în echipă. Literatura de specialitate din domeniu susține că rezolvarea problemei educației incluzive, a dificultăților pe care copiii le întâmpină în procesul instructiv-educativ, implică o analiză pe mai multe planuri a problemelor de învățare. Potrivit lui Alois Gherguț (2006) se pot stabili următoarele perspective integraționiste:

✓ *Perspectiva individuală* – se axează pe aflarea problemelor de învățare a școlarilor, pe efectele pe care le au etichetările datorate diagnosticului. Uneori pot apărea reacții de milă sau supraprotecție, altele de respingere sau marginalizare. Profesorii sunt răspunzători de atitudinea pe care o au față de copiii cu dificultăți de învățare, acordându-le aceeași atenție pe care o acordă elevilor tipici din clasă.

✓ *Perspectiva de grup* – pune accentul pe relațiile școlarului cu ceilalți copii din clasă și pe metodele de rezolvare a sarcinilor școlare în grup.

✓ *Perspectiva curriculară* – se referă la adaptarea conținuturilor, asigurarea mijloacelor de învățare pentru posibilitățile fiecărui copil. Se folosesc tehnici de adaptare specifice învățământului integrator.

Strategiile care pot fi folosite în lucru cu copiii cu dificultăți de învățare, potrivit lui Alois Gherguț (2013) sunt:

- Optimizarea experiențelor de învățare ale copiilor prin realizarea unor situații tip;
- Utilizarea cunoștințelor anterioare ale școlarilor în predarea noilor lecții;
- Folosirea jocului didactic în învățare;
- Utilizarea problematizării în cadrul orelor, în anumite etape de predare;
- Soluționarea creativă a situațiilor conflictuale din clasă;
- Cooperarea între copiii, în cadrul unor activități, pentru a învăța să rezolve probleme și să accepte părerea celorlalți.

În acord cu același autor, în lucrul cu preșcolarii/ școlarii cu dificultăți de învățare se urmărește parcurgerea următoarelor **etape**:

- Cunoașterea la fiecare copil a progresului în activitatea de învățare;
- Depistarea școlarilor care au dificultăți de învățare și care nu fac față programei școlare;
- Stabilirea dificultăților cu care se confruntă acești copiii;
- Aflarea cauzelor care au dus la apariția problemelor de învățare;
- Realizarea unui curriculum individualizat și a unui proces didactic activ, care să pună accent pe motivare în învățare și pe evaluarea formativă;
- Colaborarea între specialiștii care lucrează în școala integratoare.

În literatura de specialitate, există mai multe clasificări ale proiectării, care se poate realiza în funcție de mai multe criterii, dintre care unul este *perioada de timp* (Vlasceanu, 1988, apud Gherguț, 2006). Potrivit autorului citat, aceasta cuprinde: *proiectare globală* - se realizează pe un an școlar, având obiective, conținuturi și criterii de evaluare, care se finalizează prin elaborarea planurilor de învățământ și *proiectarea eșalonată* – realizarea programelor pe trei planuri: an școlar, semestru, oră școlară. La copiii cu CES după ce se realizează evaluarea complexă de către echipa multidisciplinară, unde li se stabilește *Certificatul de Orientare Școlară și Profesională*, se elaborează programul educațional individualizat (PEI), apoi programul de intervenție personalizat (PIP), care este o componentă a planului de servicii personalizat. În *Certificatul de Orientare Școlară și Profesională* sunt prezentate datele de identificare ale copilului, tipul deficienței, gradul de handicap, tipul de școlarizare (școala de masă sau specială), dacă beneficiază de curriculum adaptat și de profesor de sprijin, dar și valabilitatea certificatului.

În cele ce urmează, vom descrie particularitățile și structura programului educațional individualizat, planului de servicii individualizat, dar și programul de intervenție individualizat

(Popovici, 2007; Gherguț, 2006; Gherguț, 2013). *Programul educațional individualizat (PEI)* - prezintă modul de accesare a curriculumului școlii de masă, resursele necesare, obiectivele și evaluarea educațională a școlarului, se urmărește planificarea individualizată a învățării. Deci PEI este un document care orientează activitățile de învățare, modalitățile de adaptare a programelor și a strategiilor didactice. Este realizat de o echipă mixtă formată din cadre didactice și părinți. Acesta asigură accesul elevului cu dificultăți de învățare la curriculum general al școlii de masă.

Adaptarea curriculară selecționează conținuturile învățării după criteriul posibilităților intelectuale și a modului de lucru, nu după criteriul vârstei cronologice. Toți copiii sunt unici și de aceea trebuie să beneficieze de individualizare educațională, fiindcă au abilități, experiențe, interese diferite și un stil propriu de învățare. Această adaptare se poate realiza prin: adaptarea conținuturilor (extindere sau simplificare), adaptarea proceselor didactice – în funcție de dificultatea cu care se confruntă elevul, adaptarea procesului de evaluare – care trebuie să fie în funcție de capacitățile intelectuale ale copilului, se identifică progresul realizat de școlar făcându-se comparație între evaluarea inițială și cea finală.

Curriculum adaptat presupune „adaptarea conținuturilor, metodelor, mijloacelor și tehnicilor de lucru în cadrul activităților instructiv-educative. Adaptarea conținuturilor are în vedere atât volumul de cunoștințe, dar mai ales particularitățile copiilor cu C.E.S.” (Popovici, 2007, p. 17). O opinie similară a fost formulată și de Alois Gherguț (2006) care mai precizează că curriculum adaptat este în strânsă legătură cu curriculum diferențiat. Diferențierea înseamnă o adaptare a metodelor, mijloacelor, conținuturilor învățării la posibilitățile școlarului care se confruntă cu o anumită dificultate. Deci cei doi termeni sunt aproape sinonimi.

Curriculum diferențiat – se referă la posibilitățile de ajustare a conținutului învățării, a metodelor de predare, a tehnicilor de evaluare. În unele cazuri finalitățile educaționale rămân aceleași se schimbă doar modul de predare / evaluare, iar în alte cazuri finalitățile sunt modificate în funcție de potențialul elevului cu dificultăți de învățare.

Planul de servicii individualizat (PSI) sau Planul de servicii personalizat (PSP) este definit în Ordinul nr. 6552 drept „modalitatea de programare și coordonare coerentă a resurselor și serviciilor individualizate pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în unități de învățământ de masă, focalizată pe nevoile de dezvoltare ale acestora” (*Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului*, 2011, p. 3). O sinteză a preocupărilor în acest domeniu face și A. Gherguț (2013) precizând că PSI este o schiță a activităților din mai multe domenii de intervenție care urmărește rezolvarea dificultăților care le are o persoană cu cerințe speciale. Acest plan identifică problema, planifică și stabilește resursele și serviciile care sunt la nivelul comunității și monitorizează intervenția. Este realizat de către o echipă multidisciplinară și este necesar tuturor celor care sunt implicați în caz. Aici se stabilesc finalitățile planului, se repartizează responsabilitățile, termenele de implementare și realizare, dar și coordonatorul echipei (managerul de caz).

Programul de intervenție personalizat (PIP) reprezintă „un instrument de proiectare și implementare a activităților educațional-terapeutice, utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii personalizat” (*Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului*, 2011, p. 3). În PIP sunt specificate obiectivele, activitățile de învățare, metodele și mijloacele didactice folosite, timpul activităților, formele de evaluare. Deci planul de servicii stabilește obiectivele generale și prioritățile, iar programul de intervenție precizează modalități clare de intervenție pentru a se atinge scopurile propuse (Gherguț, 2013).

În țara noastră din anul 2000 a apărut funcția didactică de profesor itinerant/ de sprijin. *Profesorul de sprijin* este „persoana specializată în activitățile educative și recuperatorii adresate copiilor cu C.E.S. El poate fi angajatul unei școli speciale, al unui centru de recuperare sau al unei școli incluzive. Profesorul de sprijin, pe lângă activitățile specifice desfășurate în afara orelor de clasă împreună cu acei copii considerați cu C.E.S., participă și la activități didactice din clasă, împreună cu învățătorul / profesorul școlii obișnuite, unde se ocupă în special de copilul/ copiii cu C.E.S.” (Popovici, 2007, p. 17). Cadrul didactic de sprijin se axează în lucru cu elevii cu dificultăți de învățare în special pe ariile curriculare limbă și comunicare și pe matematică și științe. Profesorul itinerant realizează următoarele activități (Gherguț, 2013).

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Elaborează împreună cu echipa de lucru programe personalizate de servicii educaționale;
- Realizează activități de predare în parteneriat cu profesorul clasei;
- Propune echipei de lucru elevi care au nevoie de intervenție personalizată;
- Evaluează rezultatele aplicării programelor curriculare adaptate;
- Colaborează cu cadrele didactice, precizând modalități de lucru cu acești elevi;
- Realizează evaluarea și adaptarea curriculară, elaborând programe specifice adaptate pe curriculumul școlar;
- Abordează activități de învățare itinerantă, individualizată.

Acolo unde există colaborare între profesorii de la clasă, directori, părinți și profesori de sprijin, se poate implementa cu succes educația incluzivă.

BIBLIOGRAFIE:

1. **Gherguț, A.**, (2006), *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Ediția a II a, Editura Polirom , Iași;
  2. **Gherguț, A.**, (2013), *Sinteze de psihopedagogie specială*, Ediția III, Editura Polirom, Iași;
  3. **Mara, D.**, (2009), *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
  4. **Popovici, D.V.**,(2007), *Orientări teoretice și practice în Educația integrată*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad;
- *** Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, (2011), *Metodologia privind evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale, (nr. 6552)*. Publicată în Monitorul Oficial nr. 45 din 19.01.2012;

TULBURAREA DE SPECTRU AUTIST

• Studiu de specialitate -

Prof. înv. primar Carmen - Ionela UNGUREANU
Școala Gimnazială „Oprea Iorgulescu”, Câmpulung, Argeș

Autismul este un sindrom, o tulburare invazivă, pervazivă (engl.) (profundă) a dezvoltării, care are aspecte clinice diferite. Autismul nu este o ramură, o manifestare, a schizofreniei. Tulburările sunt de origine biochimică și produc o disfuncționalitate cerebrală, disfuncționalitate în preluarea/prelucrarea mesajelor primite de creier, ceea ce duce la izolarea autistului.

DEBUTUL AUTISMULUI :

- încă de la naștere sunt semne ale unei dezvoltări anormale;
- în cele mai multe dintre cazuri, dezvoltarea este normală până în jurul vârstei de 2 ani – 2 ani și jumătate, după care apare autismul (se pierd toate “achizițiile” de până atunci – de limbaj, de comunicare, etc.).

De regulă, diagnosticul nu trebuie stabilit mai devreme de 3 ani deoarece este riscant, poate fi confundat cu întârzierea mintală. **Statisticile arată că proporția este de o fată la 4 băieți care sunt afectați de autism. Fetelor în schimb, le este specific Sindromul RETT, care face parte din categoria tulburărilor pervazive, invazive, profunde ale dezvoltării.**

MITURI DESPRE AUTISM:

- Autismul apare în familiile cu părinți “reci”!
- Autismul apare în țări industrializate, cu societăți “reci” din punct de vedere afectiv!
- Autismul apare în anumite grupuri sociale, de exemplu, numai de intelectuali sau numai de muncitori!
- Autismul nu este determinat de disfuncționalități la nivelul creierului!
- Copilul manifestă rea-voință în a vorbi!
- Autistul este închis în lumea sa interioară, care este populată de fantezii înfricoșătoare!
- Autismul este determinat de o adâncă depresie și este corelat cu o dotare peste medie!

CAUZELE AUTISMULUI:

Cercetătorii fac eforturi, încă, să descopere cauzele autismului. Unul dintre motivele din cauza cărora acestea sunt dificil de identificat este faptul că simptomele tulburărilor din spectrul autismului variază destul de mult de la un individ la altul. În plus, se presupune că autismul ar putea fi declanșat de combinația dintre mai mulți factori, nu doar de unul singur.

Chiar dacă specialiștii nu au reușit să descopere cu exactitate elementele care stau la baza declanșării autismului, printre cauzele care se presupune că ar fi vinovate de prezenta tulburărilor din spectrul autismului s-ar putea număra:

- ✓ Moștenirea unor anomalii cromozomiale și genetice;
- ✓ utilizarea de antidepresive în primele 3 luni de sarcină;
- ✓ deficit nutrițional în prima parte a sarcinii și lipsa de acid folic;
- ✓ vârsta înaintată a mamei;
- ✓ climatul ploios;
- ✓ greutate scăzută la naștere și anemie neonatală;
- ✓ unele infecții materne în timpul sarcinii (cum ar fi rubeola);
- ✓ expunerea la poluanți chimici în timpul sarcinii;
- ✓ poluarea atmosferică accentuată;
- ✓ privarea de oxigen a creierului copilului la naștere;
- ✓ nașterea prematură;
- ✓ mercurul existent în compoziția vaccinurilor.

GRADE DE AFECTARE A COPIILOR CU AUTISM

Gravitatea autismului variază de la sever la ușor, iar acesta se intersectează cu diverse nivele de inteligență care, și acestea, variază de la dificultăți profunde de învățare, până la nivele normale de inteligență sau, în cazuri mai rare, la inteligență superioară, chiar aproape de genialitate (așa numiții ‘savanți’/ ‘autistic savants’). Aceștia din urmă au un talent special, “insule de genialitate”, în anumite domenii: de ex., calcule matematice făcute cu o incredibilă viteză, calcule calendaristice (ex. Kim Peek, o enciclopedie – a memorat peste 7,600 cărți - și un geniu în calcule calendaristice; el este cel care a inspirat personajul Raymond Babbitt din filmul “Rain Man”). Totuși, aproximativ 70-75% dintre persoanele cu autism au un nivel scăzut de funcționare intelectuală (diverse grade de retardare intelectuală, de la ușor la sever) și adaptativă. Autismul mai poate fi asociat cu alte probleme cum ar fi: epilepsie (25-30% dintre persoanele cu autism), hiperactivitate, dislexie, paralizie cerebrală, s.a.

PROGNOSTIC REFERITOR LA EVOLUȚIA COPIILOR CU AUTISM

Prognosticul depinde de severitatea simptomatologiei inițiale și de alți factori cum ar fi aptitudinile lingvistice (de ex, prezenta limbajului expresiv) și nivelul intelectual general. Astfel, prognosticul cel mai favorabil îl au cei cu retard mental ușor sau cei cu un nivel intelectual aproape normal și care achiziționează abilități de limbaj, chiar limitate, înainte de 5 ani și care beneficiază totodată de o intervenție educațională precoce și intensivă.

Prognosticul e mult mai bun dacă copilul a fost plasat într-un program educațional intens și foarte structurat încă de la vârsta de 2- 3 ani. Cu o intervenție adecvată și timpurie, multe comportamente tipice autismului pot fi ameliorate până la punctul în care unii copii sau adulți pot părea, pentru persoane neavizate, că nu mai au autism.

Totuși autismul are o evoluție continuă. La copiii de vârstă școlară și la adolescenți sunt frecvente achizițiile în dezvoltare în unele domenii, de exemplu, creșterea interesului pentru activitatea socială. Apar însă probleme speciale cum ar fi cele legate de sexualitate sau posibilul debut al epilepsiei.

Adolescenta reprezintă deseori o perioadă de schimbări majore: la unii indivizi comportamentul se poate deteriora, pe când la alții se ameliorează unele dificultăți. Aproximativ 30% dintre persoanele cu autism manifesta o deteriorare temporară a simptomelor, în timp ce la circa 20% deteriorarea poate deveni permanentă (crește hiperactivitatea, agresivitatea, ritualurile și stereotipiile, apar dificultățile de limbaj, regresie a competențelor sociale, inerție în nivelul de activitate). De ex., după literatura de profil, la pubertate este posibilă o regresie a limbajului în 10% din cazuri.

Marea majoritate a persoanelor atinse de autism continuă să prezinte probleme majore la vârsta adultă mai ales în domeniul interacțiunilor sociale. Un număr foarte mic de persoane cu autism (1-2%) sunt capabile să trăiască independent și să lucreze într-un mediu neprotejat, iar mai puțin de o treime capătă un anumit grad de autonomie parțială. Dacă beneficiază de formare vocațională adecvată care să le permită să achiziționeze abilități necesare (specifice muncii, dar și sociale) pentru a obține și păstra un loc de muncă, aceștia pot fi lucrători foarte buni și apreciați. Însă chiar și cei mai activi dintre adulții cu autism continuă, de regulă, să prezinte probleme în interacțiunea socială și în comunicare, iar paleta de preocupări și activități este considerabil restrânsă. În unele cazuri, la persoanele care sunt mai conștiente de problemele lor sociale, poate apărea depresia. Autismul nu protejează o persoană de apariția unor alte boli, de exemplu a celor psihice.

Diagnosticarea și intervenția timpurie, urmate de tratament specific și individualizat pot face ca persoanele cu autism să progreseze, să atingă maximul potențialului lor și să trăiască o viață demnă și mulțumitoare. O mică parte dintre cei înalt funcționali pot chiar să ajungă să învețe să funcționeze într-un mod care să nu se distingă de “normă”, chiar dacă ei trebuie să depună eforturi considerabil mai mari decât noi, cei “normali” pentru a duce o existență “normală”.

ADEVĂRAT ȘI FALS DESPRE AUTISM

FALS	ADEVĂRAT
<i>Autismul este o boala psihică sau mentală.</i>	Autismul este o tulburare de dezvoltare de natură neurobiologică.
Părinții sunt de vină pentru că copilul lor are autism.	Deși la această ora nu se cunoaște cauza (cauzele) specifică a autismului, cercetările sugerează drept cauze primare factori genetici și disfuncții biologice, neurologice la nivelul sistemului nervos central. Teoria emisă de psihiatrul Bettelheim că autismul este cauzat de mame reci și distante și care nu oferă copilului afectivitate este total eronată. Din nefericire, unele familii continuă să se simtă vinovate, sunt făcute de unii profesioniști să se simtă vinovate pentru tulburarea copilului lor.
Copiii cu autism sunt retardați.	Deși retardul mintal coexistă frecvent cu autismul, nu toți copiii cu autism au retard. Coeficientul de inteligență al copiilor cu autism poate varia de la foarte scăzut până la foarte ridicat.
<i>Copiii cu autism sunt copii obraznici care vor să se poarte rău, să manipuleze.</i>	Copiii cu autism pot avea uneori un comportament agitat sau agresiv. Există mai multe motive pentru care anumiți copii se pot manifesta astfel: confuzie datorită dificultăților de comunicare, dificultăți de a “citi” semnele sociale și contextuale, supra-senzitivitate senzorială, slabă toleranță la schimbare, nivel ridicat de anxietate, etc. Însă aceste comportamente nu sunt, în general, “alese” de copil. Ei încearcă să facă față la cerințele mediului, care pot să nu aibă nici un sens pentru ei.
<i>Oamenii se pot vindeca sau depăși autismul.</i>	La aceasta data nu se cunoaște nici un leac pentru autism. Acesta este o condiție pe viață. Însă, cu intervenție timpurie, programe terapeutice și educaționale adecvate, se pot face multe pentru maximizarea independenței persoanei cu autism, iar caracteristicile vizibile asociate autismului pot deveni mai puțin pregnante, în unele cazuri chiar invizibile pentru cei neavizați. Cu toate acestea, dificultățile de relaționare socială, de comunicare socială rămân pe toată durata vieții.
Persoanele cu autism evită contactul vizual cu ceilalți.	Persoanele cu autism pot evita contactul vizual sau pot privi către cineva într-un mod atipic. Pot folosi, de exemplu, privirea periferică atunci când vorbesc cu cineva. Anumite persoane cu autism pot să nu fie capabile de a procesa mai multe informații furnizate pe cale senzorială venite în același timp. De ex., poate să nu fie capabilă de a asculta pe cineva care vorbește și să privească în același timp la persoana respectivă. Poate să îi fie mai ușor să proceseze informațiile verbale dacă privește în altă parte.

<i>Persoanele cu autism prefera să fie izolate, singure și fără prieteni.</i>	Persoanele cu autism, au ca toți ceilalți oameni, nevoi și preferințe individuale referitoare la modul de a-și petrece timpul liber. Unii dintre ei preferă să fie singuri în cea mai mare parte a timpului, alții caută companie, însă le lipsește abilitatea de a interacționa cu ușurință cu cineva. Pentru unele persoane lipsa abilităților necesare de a avea relații cu ceilalți oameni poate fi deosebit de frustrantă și poate duce la depresii.
Autismul este un handicap atât de grav și fără scăpare încât nu se pot face prea multe lucruri pentru aceste persoane.	Autismul este o tulburare complexă, dar toate persoanele cu autism pot învăța abilități care să le permită să trăiască, să muncească și să se distreze în cadrul comunității. Intervenția timpurie, planificarea educațională adecvată și solidă și furnizarea de informații corecte despre autism către toți cei care sunt implicați în viața acestor persoane sunt esențiale pentru asigurarea unui viitor bun pentru ele. Printr-o educație adecvată, prin cunoașterea nevoilor și preferințelor individuale, prin sprijin ținut și acces la toate oportunitățile comunității, persoanele cu autism pot duce o viață satisfăcătoare și productivă.

CUM SE MANIFESTĂ COPIII CU AUTISM ?

ANOMALII ÎN AUTISM ÎN RELAȚIA CU OBIECTELE ȘI PERSOANELE

- ✓ **un copil cu autism stabilește rar contactul vizual (sau chiar deloc) cu obiecte și/sau persoane;**
- ✓ **fixațiile sunt specifice copiilor cu autism;**
- ✓ **copilul cu autism poate fi anxios, neliniștit, nervos, agasat** atunci când este solicitat de ceilalți pentru că nu înțelege ce trebuie să facă, reacționează aparte pentru că are dificultăți de preluare/prelucrare a informației;
- ✓ contactul vizual nu este utilizat când vrea să atragă atenția sau când trebuie să fie el atent; în funcție de specificul copilului cu autism, contactul vizual poate fi realizat după vârsta de 8-12 luni sau chiar după 10 ani (!);
- ✓ **copilul cu autism nu are capacitatea de a se pune în locul altuia;**
- ✓ copiii cu autism **nu înțeleg valoarea sentimentelor**, dar au propriile sentimente pe care însă nu le pot exprima din cauza afecțiunii cerebrale, nu sunt niște introvertiți;
- ✓ **nu utilizează jocul interactiv, nu imită;**
- ✓ **copilul cu autism are stereotipii** (mecanism previzibil) prin care își provoacă stimuli pe care-i poate controla;
- ✓ **se atașează de obiecte neobișnuite;**
- ✓ **nu au inițiativă proprie**, însă o parte dintre ei pot fi învățați să inițieze singuri;
- ✓ la schimbările din mediul înconjurător, o parte dintre aceștia sunt nervoși, anxioși.

SENZORIO – MOTRICITATEA LA COPIII CU AUTISM

- ✓ **toate funcțiile senzoriale pot fi afectate în cazul copiilor cu autism;**
- ✓ **scrâșnesc din dinți, își provoacă stimuli vizuali** (mișcarea mașinii pe podea timp îndelungat, reclame TV, videoclipuri, muzică, lucruri strălucitoare - flacăra, bec, staniol, etc.), își balansează corpul;
- ✓ în funcție de copil, **activitatea motorie spontană poate fi redusă sau crescută;**
- ✓ **pot avea anomalii alimentare** (mănâncă alimente acre - lămâi sau iuți - ceapă; preferă mâncare de o anumită culoare – numai albă, nu le plac alimentele roșii, etc.; desfac sandwich-

ul și mănâncă separat pâinea de conținut; desfac biscuiții cu cremă și mănâncă numai crema de pe ei; nu mănâncă mâncare gătită);

✓ **unii copii cu autism sunt deranjați de zgomote neînsemnate, pe când, zgomote puternice nu-i afectează ;**

✓ **unii copii cu autism sunt distrași de o rază de lumină care intră pe fereastră.**

COMUNICARE ȘI LIMBAJ ÎN AUTISM

✓ **copilul cu autism poate fi verbal și non-verbal;**

✓ **copilul cu autism care nu are probleme de limbaj, are probleme la nivelul comunicării și intercomunicării;**

✓ **persoanele cu autism au dublu handicap: autism și întârziere mintală (nu este factor determinant în diagnosticarea autismului);**

✓ **înfățișarea autistului este, de multe ori, inexpressivă, însă nu trebuie generalizat;**

✓ **interpretează ceea ce se întâmplă în jurul lor în mod inadecvat;**

✓ **când limbajul există, tonul, intensitatea, intonația acestuia sunt anormale, însă în grade diferite de la unul la altul;**

✓ **reacționează pavlovian: reproduc la persoana a II-a vorbind despre sine („mănânci” în loc de „mănânc”, „vrei la toaletă” în loc de „vreau la toaletă”, „ți-e sete” în loc de „mi-e sete”, etc.).**

EMOȚIILE ÎN AUTISM

1. copiii cu autism au emoții, dar nu știu să și le manifeste;

2. pot plânge sau râde bizar;

3. pot să nu plângă atunci când se lovesc.

FUNCȚIILE INTELECTUALE ÎN AUTISM

4. statistic, 80% dintre copiii cu autism au întârziere mintală ușoară sau severă;

5. pot excela în ceea ce privește o performanță de la nivel spațial, video și de memorie (învăța titluri de cărți de la o anumită editură, calendare, date de referință în sport, etc.);

6. atenția poate fi îmbunătățită prin implicarea în acțiuni care le fac plăcere.

BIBLIOGRAFIE

1.Cucuruz (Martinescu) Daniela, *Autism. Cartea pentru părinți*, editura Licenția Publishing, București, 2004;

2. Secara Otilia, *Creierul Social. Autism, Neuroștiințe, Terapie*, editura Artpress, Timișoara, 2007;

3. Uta Frith, *Autism and Asperger syndrome* , Cambridge University Press, 2006;

4. Michael D. Powers, *Children with Autism, A Parent's Guide*, Woodbine House, 2000;

5. Stanley Shapiro, Karen Skinulis *Cum să devenim părinți mai buni, Ghid practic*, editura Humanitas, 2005

FIȘE DE EVALUARE

**Profesor psihopedagog Ancuța Luciana VASILUȚĂ
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Constantin Pufan”
Drobeta Turnu Severin, Mehedinți**

Evaluarea inițială

Limba română

Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1. Transcrie:

a) Silabele: ma, să, ca;

.....

b) Cuvintele: ac, mama, casă;

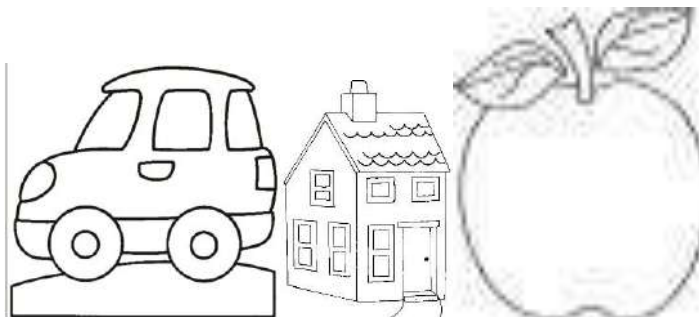
.....

c) Propoziția: Dana este la mare.

.....

2. Colorează imaginile:

a) care încep cu litera „m”

3. Încercuiește litera „a” și „A” din următoarea propoziție:

Ana aduce alune pentru prietena sa, Amalia.

Barem:

- Se acordă 1 punct din oficiu;
- Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;
- Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

- Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;
- Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin;

Evaluarea inițială
Limba română
Deficiență mintală medie/ușoară

Nume elev:.....

Data:.....

1. Transcrie propozițiile:

a) Sonia are o rochie nouă și o pereche de cercei.

.....

b) Alex exersează la xilofon.

.....

c) În weekend mergem în vizită la Katinka.

.....

2. Scrie trei cuvinte care încep cu litera „b”

.....

3. Desparte cuvintele prin linii verticale și notează numărul de cuvinte.

Mariaestelașcoală.

Barem:

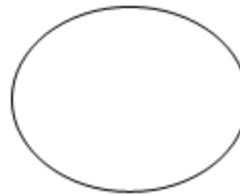
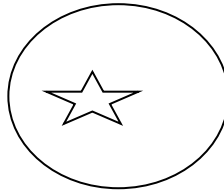
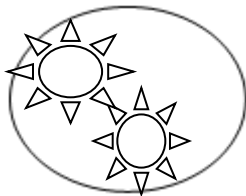
- Se acordă 1 punct din oficiu;
- Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;
- Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;
- Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;
- Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin;

Evaluare inițială
Matematică
Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1. Completează cu cifre sau desene după caz.

4

2. Scriere numerele cuprinse:

a) între 2 și 6: .....

b) între 8 și 11: .....

c) între 15 și 20:.....

3. Scrie:

a) Vecinii numerelor: 8; 23; 15;

b) Calculează: $4+4=$; $8+2=$; $12+2=$;

c) Ordonează crescător numerele: 7, 12, 3, 0, 10, 4, 5;

Barem:

- Se acordă 1 punct din oficiu;
- Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;
- Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;
- Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;
- Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de adunare se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

Evaluare inițială
Matematică
Deficiență mintală mediu-ușor

Nume elev:.....

Data:.....

1. Compară numerele:

a) $5 \square 8$

b) $10 \square 6$

c) $17 \square 17$

2. Scrie numerele cuprinse:

a) între 13 și 16: .....

b) între 22 și 33: .....

c) între 40 și 52: .....

3. Scrie:

a) Vecinii numerelor: $_{18}$; $_{20}$; $_{5}$;

b) Calculează: $40+4=$; $8+20=$; $12+24=$;

c) Ordonează crescător numerele: 7, 12, 3, 0, 10, 4, 5;

Barem:

- Se acordă 1 punct din oficiu;
- Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;
- Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;
- Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;
- Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de adunare se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

Model de fișă de evaluare continuă

Limba română

Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1.Desenează sub fiecare imagine atâtea linii câte silabe are cuvântul.

2. Încercuiește litera cu care începe cuvântul reprezentat în imagine.

A, S, C	P, M, I	O, L, B

3.Încearcă să descifrezi cuvintele scurte, apoi transcrie pe spațiu punctat.

LUP .....

OM .....

NOR .....

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Model de fișă de evaluare continuă
Limba și literatura română
Deficiență mintală mediu-ușor

Nume elev:.....

Data:.....

1. Unește imaginea cu cuvântul corespunzător:

URS

FLUTUTE

FLORI

2. Scrie în dreptul fiecărui cuvânt numărul de silabe:

PEȘTE .....   **COPII**.....   **PĂDURE**.....

3. Formează propoziții cu următoarele cuvinte:

ȘCOALĂ .....

POVESTE .....

CADOU .....

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Model de fișă de evaluare continuă

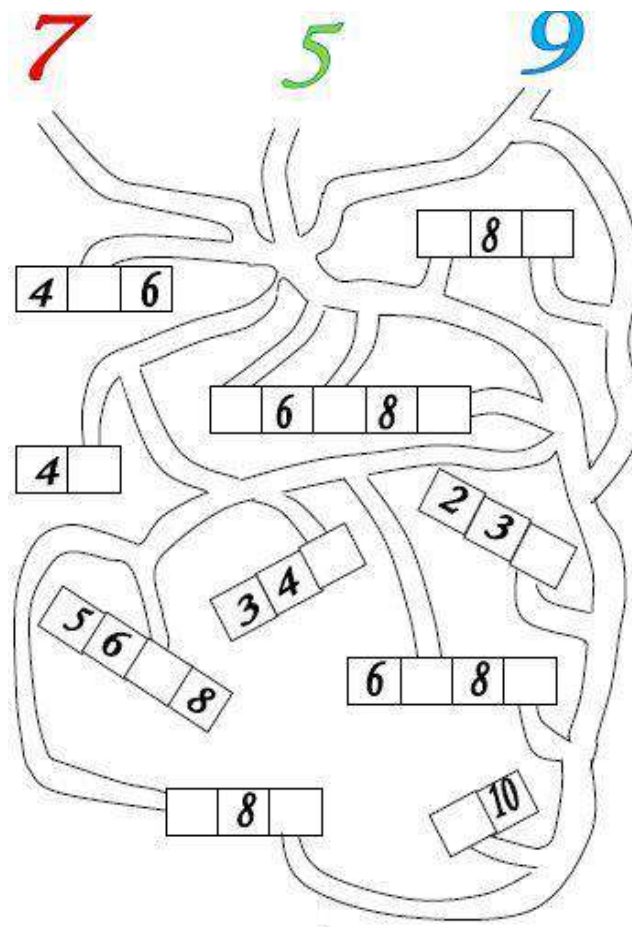
Matematică

Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1. Cifrele s-au amestecat! Împreună cu un coleg așează-le la locul potrivit!

2. Încercuiește numerele care au 1 zece!

34; 12; 45; 10; 19

3. Calculează:

$$8-3=$$

$$7-4=$$

$$12-2=$$

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de scădere se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

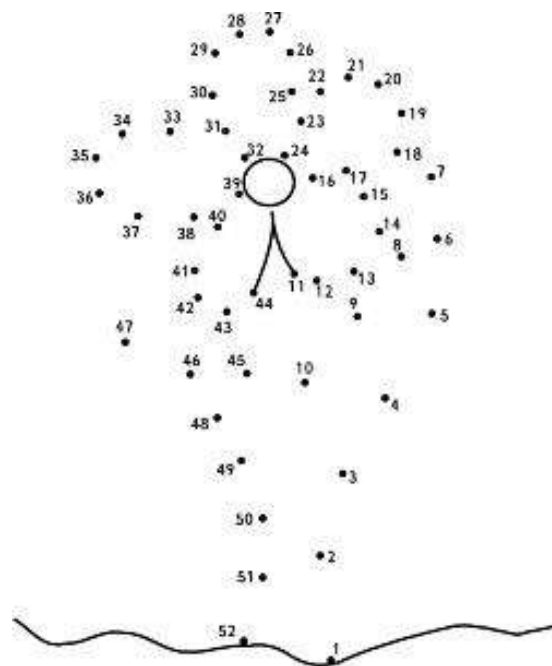
Model de fișă de evaluare continuă
Matematică
Deficiență mintală mediu-ușor

Nume elev:.....

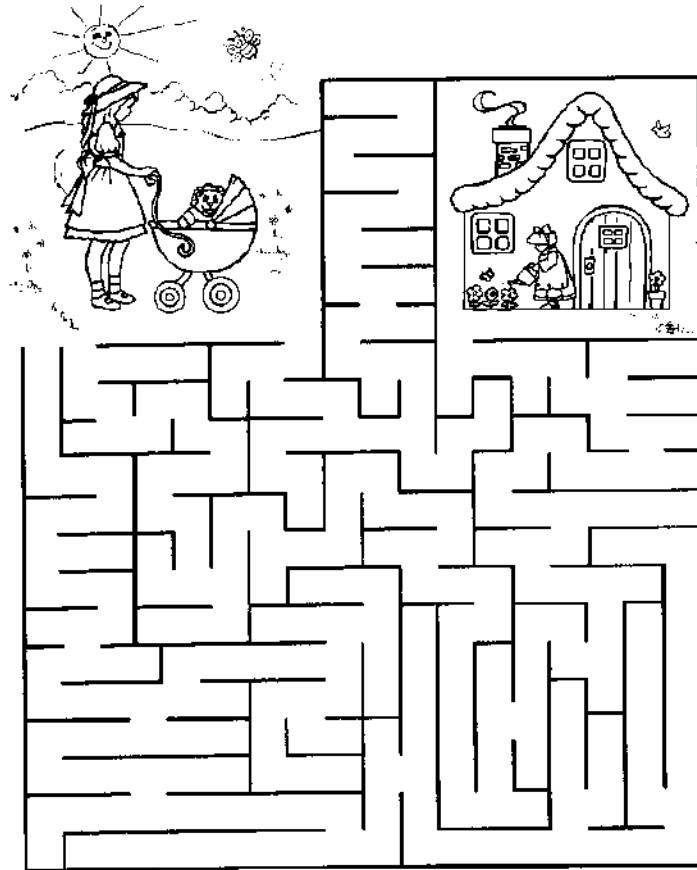
Data:.....

1. Împreună cu un coleg trebuie să:

a) Unești numerele în ordine crescătoare și să descoperi o imagine! Imaginea obținută trebuie colorată!

b) Ajută fata să găsească drumul spre casă!

2. Descompune neumerele în zeci și unități!

3. Calculează:

$$13-2=$$

$$25-11=$$

$$34-4=$$

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de scădere se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

Evaluarea finală
Limba română
Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1.Încercuiește cuvintele care încep cu litera T:

TOC, LEU, MARE, TIC, TARE, RAC

2. Scrie după dictare: mic, dar, nor

3. Descifrează cuvintele, apoi desenează în dreptul lor ce reprezintă.

POM	
MĂR	
CASĂ	

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Evaluarea finală
Limba română
Deficiență mintală medie/ușoară

Nume elev:.....

Data:.....

1.Încercuiește grupul de litere "ce" și "ci" din următorul text:

Cecilia e cu Lucian. Cecilia are cercei roșii ca niște cireșe. Lucian are cinci narcise. Ei merg la bunica să servească cina și să bea un ceai împreună.

2. Scrie după dictare: *(Mircea și Ciprian citesc o poveste. La ora cinci trebuie să participe la un concurs.)*

.....
.....
.....

3. Găsește opusul pentru următoarele cuvinte:

gol≠.....

frumos≠.....

sănătos≠.....

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Evaluarea finală

Matematică

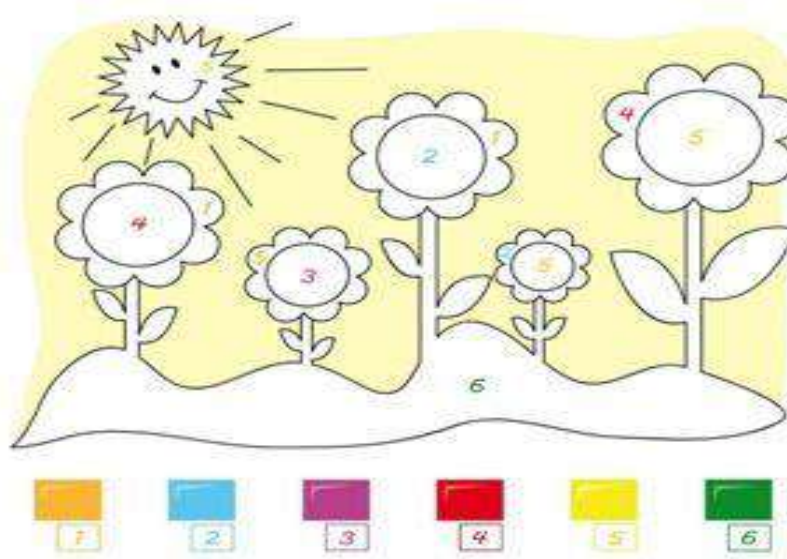
Deficiență mintală sever/profundă

Nume elev:.....

Data:.....

1. Colorează imaginea respectând codul cifrelor.

Aranjează cifrele în ordine descrescătoare!

2. Calculează!

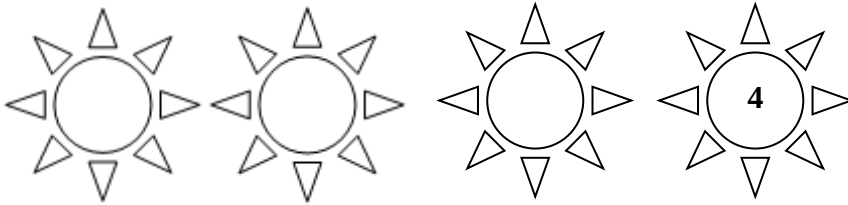
$$3+2=$$

$$7-6=$$

$$5+3=$$

3. Completează desenele cu numerele care lipsesc!

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de adunare și scădere se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

Evaluarea finală

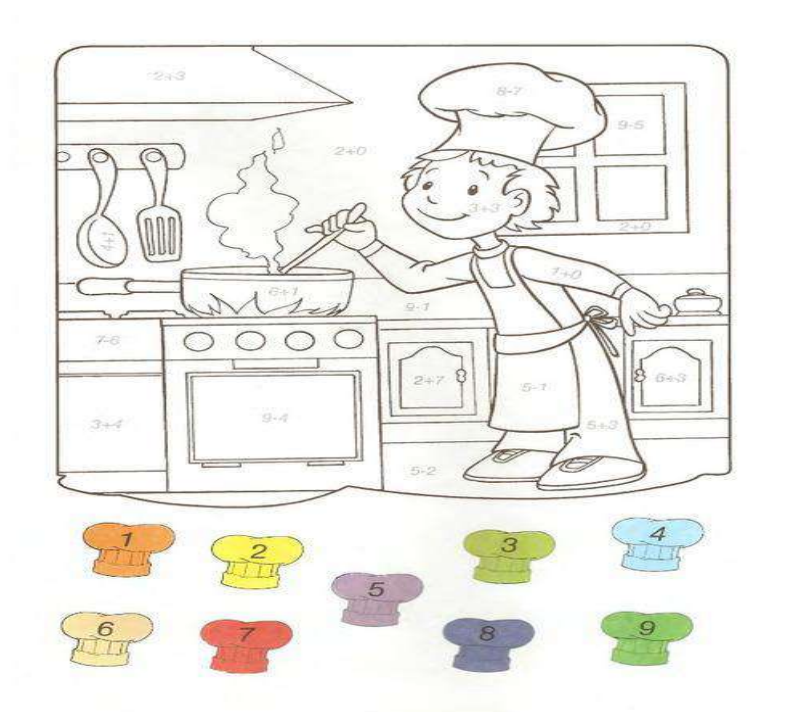
Matematică

Deficiență mintală medie/ușoară

Nume elev:.....

Data:.....

1. Calculează și colorează imaginea respectând codul cifrelor.

2. Calculează!

$18-14=$

$23+13=$

$$20+9=$$

3. Continuă șirul de numere:

0, 2, 4, 6, ..., ...;

Barem:

Se acordă 1 punct din oficiu;

Pentru fiecare subiect se acordă câte 3 puncte;

Pentru nota 10 trebuie rezolvate toate cele 3 subiecte;

Pentru nota 7 se rezolvă corect două subiecte;

Pentru nota 5 se rezolvă corect un subiect fără a fi necesar acordarea de sprijin din partea profesorului;

Se specifică: pentru efectuarea operațiilor de adunare și scădere se poate utiliza material de sprijin (bețișoare, numărătoare, etc).

METODE DIDACTICE ACTIVE UTILIZATE PENTRU INTEGRAREA ELEVILOR CU CES

Profesor. Vasiu Liliana
Liceul Teoretic "Ion Constantin Brătianu"
Hațeg – Hunedoara

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii și a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev.

Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament.

Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiilor motivația pentru învățare.

Ghidul metodologic este un instrument de lucru pentru acest profesor, care detaliază conținutul programei școlare, pe care o adaptează conform nevoilor. Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare.

Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniiilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite:

- jocul didactic,
- metoda mozaic,
- Știu/Vreau să știu/ Am învățat : se vorbește despre ceea ce elevii știu deja despre o temă anume și după aceea se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la finalul ei se verifică ce au aflat elevii după parcurgerea conținuturilor.
- instruirea programată,
- metoda Starbursting
- Brainstormingul: elevii prezintă sau scriu tot ce știu despre un anumit subiect.
- Turul Galeriei : în grupuri de trei sau patru elevi se lucrează la o sarcină ce are ca rezultat un produs, care poate fi expus în clasă. Fiecare grup va examina atent lucrările celorlalte grupe, rotindu-se de la un produs la altul și se poate discuta pe margine acestora. Astfel, prin

feedbackul oferit de colegi se consolidează anumite cunoștințe și se valorizează produsul obținut în grup.

- Activitatea dirijată de citire – gândire : presupune fragmentarea unui text astfel încât elevii pot face predicții despre ce se va întâmpla în fragmentul următor.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Metoda KWL – Know, Want to Know, Learn/ Știu – Vreau să știu – Am învățat – este metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea. Etapele metodei:

1. Anunțarea temei de către profesor.
2. Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „Știu” a tabelului;
3. Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
4. Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „Am învățat”.

După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Procedura este simplă. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative constituie nu numai la educația elevului ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive. Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă poate fi ușurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

Bibliografie

Ungureanu Dorel, *Educația integrată și Școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000
Verza Emil, *Psihopedagogia integrării și normalizării*, Revista de educație specială, nr. 1 /1992
<https://iteach.ro/>
<https://edict.ro/>

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă

**Profesor învățământ preșcolar Voinic Florica
Grădita cu Program Prelungit Nr.3 Tulcea**

Multe persoane se întreabă ce înseamnă CES – cerințele educaționale speciale. Cerințele educaționale speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural (MECTS – Ordinul 5574/ 2011).

Astfel, putem considera că se încadrează în categoria CES: copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea (abandon familial, abuzuri, tulburări psiho-emoționale care dizabiliatează formarea normală a personalității copilului).

Conform Ordinului MECTS 5574/ 2011, articolul 6, „Pentru integrarea eficientă a persoanelor cu CES este necesară crearea unor servicii de sprijin specializate în asistența psihopedagogică de care să beneficieze copiii/elevii/tinerii integrați, precum și a unor servicii de consultanță pentru cadrele didactice din școala incluzivă, ceilalți elevi, familie și comunitate.”

Școala incluzivă trebuie să răspundă nevoilor comunității și să asigure o participare egală a tuturor elevilor. Incluziunea presupune că fiecare individ contează și cu toții avem nevoie de mai multă răbdare și toleranță față de cei care sunt diferiți. Într-o astfel de unitate de învățământ, se asigură o educație pentru toți copiii și se caută mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale conform principiului „resursa urmează copilul”.

Integrarea școlară este proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar, de desfășurare cu succes a activităților școlare.

Conceptul de CES presupune o abordare care consideră că fiecare copil este unic, poate învăța dacă este identificat tipul de învățare specific particularităților individuale ale sale. Curriculum-ul școlar trebuie considerat un instrument necesar care trebuie să fie flexibil, adaptabil la cerințele elevilor.

Copilul cu CES are nevoie de condiții de învățare care să stimuleze și să sprijine dezvoltarea sa, un curriculum adaptat și individualizat. Adaptarea curriculumului la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor cantitativ și calitativ, la potențialul de învățare al elevului;
- adaptarea proceselor didactice (metode utilizate, material didactic, timp de lucru alocat) nivelul de sprijin acordat elevului;
- adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare (diverse proiecte și produse scrise, orale, vizuale ale muncii elevilor).

Deseori, este nevoie de programe individualizate de intervenție pentru integrarea școlară și socială a copiilor cu CES. Se poate vorbi de:

- integrare totală – atunci când elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită, (programelor terapeutice se desfășoară în spații speciale, destinate acestui scop);
- integrare parțială – atunci când elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișnuită;
- integrare ocazională – participare ocazională, în comun, la diferite activități (excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole, etc).

Toate cadrele didactice care au în colectivitatea elevilor copii cu CES, vor avea în vedere acțiuni ce presupun colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea directă în lucrul

efectiv cu copiii. Părinții și copii vor fi consiliați să fie realiști în așteptări, vor fi ghidați să evite izolarea și să comunice cu alți părinți și copii aflați în situații similare. Se va promova o abordare pozitivă a educării și disciplinării copiilor; copiii vor fi implicați, atât cât se poate, în luarea deciziilor, în alegerea activităților la care vor participa. Este de dorit ca părinții, cadrele didactice și școala să facă un front comun pentru a ajuta la integrarea copiilor cu CES.

O astfel de abordare poate genera egalitatea de șanse, participarea și integrarea școlară și socială.

Bibliografie

Gherguț, Alois, 2006, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași.
Verza, E., & Paun, E. (1998). Educația integrată a copiilor cu handicap. Unicef.
Popescu, G., & Pleșa, O. (coord). (1998). Handicap, readaptare, integrare. București: Pro Humanitate.

Vrăjmaș, T. (2001). Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale. București: Aramis.

PROIECT DIDACTIC

Profesor educator Vrânceanu Lenuța
Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr.1 Bacău

Data

Clasa III B

Unitatea de învățământ: C.S.E.I. Nr.1, Bacău

Cadru didactic: Vrânceanu Lenuța

Arria curriculara: Terapie educațională complexă și integrată

Disciplina: STIMULARE COGNITIVĂ

Tipul lecției: formare de priceperi și deprinderi

Tema activității: „Forme geometrice”

OBBIECTIVE CADRU: Formarea și exersarea abilităților psihomotrice generale, prin intermediul acțiunilor de explorare senzorială a mediului înconjurător.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ: Formarea și dezvoltarea deprinderilor de explorare senzorială

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

1. COGNITIVE: OC1- Să recunoască formele geometrice

OC2- Să identifice culorile formelor geometrice

OC3- Să realizeze noi imagini cu ajutorul formelor geometrice

OC4- Să coloreze fișa de lucru

AFFECTIVE: OA1-Să participe cu interes și plăcere la desfășurarea activității.

OA2- Să coopereze cu profesorul la realizarea sarcinilor activității

PSIHO MOTORII: OP1: să mențină poziția corporală corespunzătoare activității

OP2: să lipească formele geometrice conform modelului

STRATEGII DIDACTICE:

a) Bibliografice:

*** Programa școlară pentru clasele I –X (elevi cu deficiente severe);

Barff, Ursula, Inge Burkhardt, *Carte de construit pentru copii*, vol. 2, Ed. VOX, București, 1997;

Terapie educațională integrată-Editura „PRO-HUMANITAS”1999-Coordonatori Ionel Musu, Aurel Taflan:

Dumitrescu, Florica, Stănculescu, Carmen, *Natura pe înțelesul copiilor* (clasele I-II), Ed. Carminis, Pitești, 1998.

2. Metodologice:

a. Forme de organizare: frontal, individual.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

b. Metode și procedee: observația, conversația, explicația, exercițiul ;

c. Mijloace didactice: forme geometrice din hârtie, fișe de lucru, culori, jetoane și imagini, creioane colorate, planșă cu figuri geometrice

3. Umane: 6 elevi cu DMS

4. Temporale: 45 min.

5. Spatiale: sala de clasa

Desfasurarea activitatii

Nr. crt.	ETAPELE/ SECVENTE LE DE ACTIVITAT E/ TIMP	Ob ref.	CONȚINUTUL LECȚIEI		STRATEGII DIDACTICE			EVALUAR E
			Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	METODE ȘI PROCEDE E	MIJLO ACE DE ÎNV.	FORM E DE ORG.	
1.	MOMENT ORGANIZATORIC	OA1	Asigurarea condițiilor optime desfășurării lecției. Pregătirea materialelor didactice	Pregătirea celor necesare pentru desfășurarea lecției.	conversația		frontală	
2.	CAPTAREA ATENȚIEI	OC1 OC2	Le prezint elevilor imagini colorate si atractive cu forme geometrice. Îi întreb ce reprezintă fiecare imagine și ce culori au formele geometrice.	Elevii urmăresc cu atenție imaginile profesorului. Ei răspund pe rând descoperind imaginile vii	Conversația Povestirea	Imagini colorate	Frontală Individu ală	Evaluare bazată pe întrebări

				colorate.				
3.	ANUNȚARE A TEMEI ȘI A OBIECTIVE LOR	OA2 OP1	Anunț tema lecției și spun elevilor că astăzi ne vom juca cu figurile geometrice și vom face tot felul de imagini cu ajutorul lor.	Elevii ascultă tema propusă de profesor.	Conversația	Imagini cu forme geometri ce	Frontală individu ală	Observa-rea comporta- mentului copiilor
4.	DIRIJAREA ÎNVĂȚĂRII	OC1 OA2 OP1 OC3 OP2	Prezint elevilor o planșă cu o casă formată din figuri geometrice și îi întreb pe rând despre imaginea prezentată. : Din ce figură geometrică este format acoperișul? Din ce figure geometrice sunt formate geamurile? Din ce figură geometrică este formată ușa? Propun elevilor să realizăm o casă cu aceste forme geometrice din hârtie. Lipim formele geometrice pe o foaie A4 pentru a realiza casa .	Elevii privesc planșa prezentată de profesor apoi răspund la întrebări când sunt solicitați. Acoperișul este format dintr-un triunghi. Geamurile sunt formate din cercuri. Ușa este formată dintr-un dreptunghi. Elevii numesc formele geometrice . Elevii realizează casa după indicațiile profesorului.	Conversația Explicația Demonstrați a	Planșă cu o casă din forme geometrice. Forme geometrice din hartie Lipici Foaie A4	Frontală	Evaluare pe baza de întrebări.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

		OA1						
5.	OBTINERE A PERFORMANȚELOR	OC1 OC4	Le prezint elevilor o fișă de lucru în care ei trebuie să găsească și să coloreze câteva forme geometrice după un model dat.	Elevii sunt atenți la cerințele profesorului și lucrează fișa.	Conversația	Fișă de lucru Creioane colorate	Frontală	Evaluare individuală
6.	EVALUARE	OA1	Se fac aprecieri asupra modului în care s-a desfășurat activitatea.	Ascultă cele remarcate de către profesor.	Conversația.		Frontală	Aprecieri verbale.

RELAȚIA DINTRE PĂRINȚI, CADRE DIDACTICE ȘI COPII CU CES

Profesor Zehan-Platon Ana
Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Blaj-Tiur, Județul Alba

Conform prevederilor Legii Învățământului, integrarea școlară a copiilor cu nevoi educaționale speciale este asigurată prin următoarele forme:

- în unități de învățământ dedicate integral educației și formării profesionale a copiilor cu nevoi educaționale speciale (învățământ special separat);
- în grupe sau clase pentru copii cu nevoi educaționale speciale organizate în unități ale învățământului de masă (învățământ special parțial integrat);
- în grupe și clase organizate în unitățile învățământului de masă (învățământ special total integrat).

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare și un potențial intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu dizabilități, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premize: sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite; aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate; realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale; diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate.

Diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară;
- adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic), materialul didactic(intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);

- adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice).

Tratarea diferențiată exprimă necesitatea ca organizarea, desfășurarea și evaluarea activităților instructiv-educative să stimuleze dezvoltarea copilului. Sarcinile care se dau copilului să fie în concordanță cu însușirile de personalitate, care se află în permanent devenire și transformare, astfel asigurându-se o amplificare a efortului psihic și fizic al copilului.

Diferențierea se poate face atât prin curriculum, prin extinderea și profunzimea cunoștințelor propuse spre învățare, cât și prin formele de organizare a activității și a metodelor didactice utilizate. Copiii aflați în diferite faze ale insuccesului școlar pot fi cuprinși în activități frontale, dar trebuie tratați și individual, cu sarcini de lucru care să țină seama de dificultățile lor.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale..

Integrarea copiilor cu CES se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extracurriculare.

În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea, sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, încrederea în forțele proprii, îi mobilizează la cooperare.

Condițiile de care are nevoie copilul cu CES

- condiții de stimulare și sprijin al dezvoltării din cele mai timpurii perioade;
- flexibilitate didactică;
- adaptarea curriculum-ului la posibilitățile individuale;
- individualizarea educației;
- protecție socială;
- programe individualizate de intervenție;
- integrare școlară și socială.

Forme de integrare a copiilor cu CES:

a.integrare totală - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită, cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;

b.integrare parțială - elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișnuită, sau la anumite discipline școlare unde pot face față;

c.integrare ocazională – participare ocazională în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.

Fiecare cadru didactic pus în ipostaza de a avea în colectivitatea sa un copil cu CES, va iniția acțiuni care presupun: colaborarea cu părinții și consilierea acestora; implicarea directă (participant activ) în lucrul efectiv cu copiii, și nu în calitate de observator.

Relația dintre părinți, cadre didactice și copiii cu CES trebuie privită pozitiv, iar pentru acest lucru este nevoie de respectarea următoarelor reguli:

Părinții și copiii să fie realiști în așteptări; copilul trebuie implicat în luarea deciziilor și trebuie alese situațiile la care poate să participe; trebuie oferite copilului o alegere de două opțiuni, pe care cei mai mari le acceptă; problemele trebuie discutate până când se ajunge la o concluzie acceptabilă, chiar dacă nu se ia o decizie; să existe un parteneriat cât mai strâns între părinții copiilor cu CES și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu modul în care pot interveni pentru consilierea acestora; trebuie redusă izolarea părinților, punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații similare, promovând o abordare pozitivă a creșterii și disciplinării copiilor; trebuie susținut faptul că nu există un model unic de părinte, și numai prin unirea forțelor părinților, a cadrelor didactice și a școlii se poate ajunge la o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Educația integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți.

Referințe bibliografice:

Verza, E., & Păun, E. (1998). *Educația integrată a copiilor cu handicap*. Unicef;

Popescu, G., & Pleșa, O. (coord). (1998). *Handicap, readaptare, integrare*. București: Pro Humanitate;

Vrăjmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*. București: Aramis.

Bibliografie:

Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, Iași;

Popovici, D. (1998) – *Învățământul integrat sau incluziv*, Editura Corint, București

SECȚIUNEA III: Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES - *exemple de bune practici, prezentare de proiecte și programe educative, parteneriate, studii, referate, etc.*

Impactul activităților extracurriculare asupra evoluției psihocomportamentale a copilor cu cerințe educaționale speciale

Profesor învățământ preșcolar Aliman Adelina
Educatoare Suliman Iulia, G.P.P." Steluțele Mării", Constanța

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la copii priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că , desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Orice copil are o serie de particularități, caracteristici care se referă la modul, stilul, ritmul și specificul învățării sale. În același timp o serie de copii au particularități ce îndreptățesc un sprijin suplimentar, activități specifice pentru realizarea sarcinilor de învățare; este vorba de cerințe speciale , diferite de ale majorității copiilor și care determină măsuri specifice. Cerințe speciale poate avea orice om/copil în anumite perioade, pentru că cerințele speciale acoperă o realitate extrem de variată, complexă și dinamică - de la probleme simple, determinate de dezvoltarea tipică a individualității și persoanei, până la problemele unice, care nu se pot rezolva decât cu o intervenție specială și specifică.

Se încadrează în categoria CES copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea cum ar fi cazul tulburărilor emoționale. Interesant este că fac parte din aceeași categorie și copiii supradotați, care au nevoie tot timpul de provocări pentru a-și menține interesul față de societate.

Totodată, copiii cu cerințe educaționale speciale se confruntă cu mari probleme de integrare în școală, au un nivel scăzut de educație, nu au posibilitatea participării la programe de educație adaptate nevoilor pe care le au și întâmpina dificultăți în procesul de integrare socială.

Jocul reprezintă pentru copii mijlocul prin care aceștia își pot exprima sentimente, explora relații, descrie experiențe sau mărturisi dorințe; astfel copiii se cunosc și se acceptă pe sine, dar și pe cei din jur. Terapia prin joc se folosește de o serie de tehnici și unelte, precum:

terapia prin mișcare și dans, jocuri de societate, jocuri strategice, povești terapeutice, jocul cu păpuși, desenatul, pictura și modelajul, jocul cu nisip, vizualizarea creativă, jocurile de rol, etc.

În cadrul acestor activități, sunt folosite improvizația, jocul de rol, lucrul cu metafora și distanțarea, pentru:

- stimularea și dezvoltarea creativității,
- dezvoltarea capacității de exprimare și gestionare a emoțiilor,
- dezvoltarea capacității de abordare și rezolvare creativă a diferitelor situații,
- îmbunătățirea capacității de relaționare interpersonal și social,
- dezvoltarea imaginii de sine și a stimei de sine,
- autocunoaștere și autocontrol,
- o comunicare mai eficientă.

Experiența dascălilor depozitează o serie de cerințe existențiale personale și colective, însumând adevăruri utile evoluției noastre. De aceea spiritul uman trebuie cultivat, nu numai pentru faptul că de-a lungul procesului învățării și-a adus contribuția la marile schimbări petrecute în lume, ci și pentru că lectura se impune ca necesitate intelectuală.

Pe cât de importantă este lectura în modelarea personalității copilului, pe atât de multe alte tentații îi stau în cale în timpul liber: filmul, jocurile electronice, internetul etc. Fiind conștienți de binefacerile deprinderii de a citi, elevii trebuie puternic motivați să aleagă lectura ca o activitate relaxantă și plăcută, fapt deloc ușor în secolul nostru. În acest context profesorul trebuie să rămână un etern creator și să inventeze mereu metode prin care să convingă elevii de utilitatea lecturii. Astfel ei vor putea observa cu timpul că cititul poate deveni o plăcere, că se exprimă mai ușor și că devin mai siguri de sine, participând activ la propria formare în cadrul lecțiilor.

În condițiile în care astăzi „revoluția informatică” tinde să reconfigureze domeniul vast al educației, determinând schimbarea paradigmei de generare și transmitere a cunoașterii, școala trebuie să asimileze flexibil noile tehnologii de informare și de comunicare, repere în funcție de care vor fi stabilite prioritățile și resursele în acest domeniu.

În plus, participarea la activități extracurriculare are un impact pozitiv asupra adolescenților care provin din medii familiale precare. Este dovedit faptul că, implicarea în activități extracurriculare a mediat relația dintre problemele care țin de interacțiunea defectuoasă între părinți și adolescenți și stările de depresie. Dintre adolescenții care aveau relații defectuoase cu părinții, cei care au participat în activități extracurriculare au înregistrat stări depresive în mai mică măsură decât cei care nu au participat, și aceasta s-a întâmplat cu preponderență în cazul celor care au perceput un nivel mai ridicat de susținere din partea liderului activității.

Participarea la activități extracurriculare poate fi asociată cu scăderea delincvenței în rândul adolescenților. Una din explicațiile privind motivele corelației negative dintre delincvență și participarea la activități extracurriculare este că acestea din urmă au un caracter puternic prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive. Modelul psihosocial raportează handicapul de societate plasând problema handicapului la interacțiunea dintre persoane și diferitele segmente ale sistemului social, astfel că societatea este cea care trebuie să se adapteze la persoanele care o compun, nu numai persoana să se adapteze societății. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de

învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru.

Bibliografie:

- * Carasel, A; Lazăr, V- „*Psihopedagogia activităților extracurriculare*”- Editura Arves, Craiova, 2008;
- * Popovici, D. " *Învățământul integrat sau incluziv* " – Editura Corint, București, 1998;
- * Popescu, G; Pleșă O., „*Handicap, readaptare, integrare*” Pro Humanite, București, 1998

PROIECT DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT VIOLENȚA FIZICĂ ÎN CLASĂ –FACTOR DE INADAPTARE SOCIALĂ

**Profesor învățământ preșcolar Andronic Casandruța
Grădinița cu Program Prelungit ” Gulliver”- Suceava**

- **Definirea problemei:** dificultăți de comportament și adaptare școlară
- **Descrierea problemei:**

Școlarul T.E, este elev în clasa a III, a școlii gimaziale din localitatea Solonețu- Nou, locuită în procent de 100% de localnici de naționalitate polonă.

Este un copil dezvoltat fizic armonios, cât și din punct de vedere cognitiv, înregistrând cunoștințe în concordanță cu nivelul lui de dezvoltare psihică. Din punct de vedere comportamental însă, școlarul se remarcă printr-un comportament agresiv, violent, fiind cunoscut în mica comunitate ca ”bătăușul clasei” . Această atitudine agresivă, este cauzată de lipsa prezenței părinților în viața lui, ambii fiind plecați la muncă în străinătate. Este lăsat în grija mătușii (sora mamei) și a fratelui mai mare. Mătușa susține că, înainte copilul se purta normal, dar de când părinții lui au plecat, el și-a schimbat complet atitudinea față de școală și față de familie, și este convinsă că el se comporta așa, din cauză că nu îi are pe părinții lui aproape.

Vine la școală cu mulți bani în fiecare zi, fapt care atrage atenția atât a învățătoarei, cât și a copiilor mai mari. Discutând aspectul acesta cu mătușa, ea susține că îi dă nepotului în fiecare zi câte 5 lei pentru mâncare, bani trimiși de părinții băiatului, și că restul de bani îi are de la fratele mai mare sau îi sustrage el din casă.

Nu îi place compania colegilor săi, de aceeași vârstă cu el, în pauze, dar și acasă stă în compania elevilor mai mari din clasele gimnaziale.

Modul de manifestare a subiectului în activitatea cotidiană:

- atitudine negativă față de disciplină și ordine: nu se supunea regulilor stabilite în clasă, de multe ori întârzia la ore
  - vorbea în timpul orei în limba polonă, stârnind amuzamentul colegilor care înțelegeau ceea ce spunea el
  - comportament agresiv fizic și verbal: lovește colegii săi din clasă, chiar și atunci când aceștia nu îl provocau. Îl deranja până și simpla lor intervenție, sau joacă în timpul pauzelor, de multe ori trecea pe lângă ei și îi împingea sau le adresa cuvinte urâte , neținând cont dacă erau fete sau băieți.
  - izolare de către colegi : În urma comportamentului pe care el îl arăta față de colegii săi, aceștia se izolau de el și nu îl coptau în jocurile sau proiectele lor .
  - interes pentru activitățile matematice: în ciuda comportamentului său agresiv demonstrat, avea o atracție pentru activitățile matematice, reușind să obțină calificative remarcabile la teste .
- **Identificarea factorilor de formare și dezvoltare a problemei**
  - Lipsa afectivității materne și paterne
  - Lipsa unui program zilnic și a unor reguli stricte.
  - Formarea unei păreri bune despre sine ; toți copiii din școală îl știau și vorbeau despre el

- ***Identificarea factorilor de menținere și activare a problemei.***

- Nesupraveghere strictă în timpul liber
- Lipsa unui program zilnic și a unor îndatoriri pe care el le-ar putea face
- Lipsa unui sprijin în realizarea temelor
- Lipsa unui sprijin emoțional și afectiv

- ***Planul de intervenție.***

Obiectiv de lungă durată: dezvoltarea abilităților de relaționare și diminuarea frecvenței comportamentului agresiv ;creșterea respectului față de sine și față de cei din jur.

Obiective specifice	Conținuturi	Metode de intervenție	Criterii de evaluare a progresului	Metode și mijloace de evaluare
1. Stimularea relațiilor de prietenie și cooperare cu membrii colectivului de elevi;	a) munca în echipă	1. cooperare	Elevul cooperează și vine în sprijinul colegilor săi.	În evaluarea progreselor pe care școlarul le face se va urmări următoarele: - Respectarea regulilor grupei; - Dezvoltarea unor abilități sociale;
		2. acceptare	Elevul acceptă să lucreze în echipă cu colegii săi.	
	b) realizarea unor sarcini școlare împreună cu colegii săi	3. relaționare	Relațiile dintre elevi, (înainte de respingere și neacceptare reciprocă) , se modifică	
		4. participare	Implicarea activă și fizică în cadrul grupului de elevi ai clasei	
2. Diminuarea comportamentului agresiv al școlarului	a) colaborarea cu mătușa copilului	1. implicare	Mătușa se angajează să îl supravegheze mai mult pe băiat și să îl ajute la teme	Implicarea și colaborarea membrii familiei și a comunității se va realiza prin: - Sedințe cu părinții - completarea de chestionare - stabilirea unui program de asistență cu participarea tuturor părinților - stabilirea de comun acord a unor reguli
		2. colaborare	Mătușa va colabora cu școala și va participa la toate ședințele cu părinții, inclusiv se va prezenta la școală în ziua în care este programată pentru asistență.	
	b) colaborarea cu colectivul de părinți ai clasei.	3. înțelegere	Colectivul de părinți va arăta înțelegere în ceea ce privește problema de comportament	
		4. sprijin	Vor răspunde afirmativ cerinței învățătoarei de a o sprijini în încercarea sa de a diminua comportamentul agresiv al copilului, și , timp de 1 lună de zile vor participa fizic la ore , asistând și observând comportamentul școlarului T.E.	
3. Implicarea părinților în viața școlarului	a) implicarea direcțiunii	1. sprijin	Conducerea unității școlare va veni în sprijinul învățătoarei și a părinților	În evaluarea ședințelor de consiliere cu părinții elevului și cu elevul se

		2. implicare	Se va implica în programele și activitățile stabilite de comun acord	au în vedere: -O reducere a frecvenței comportamentelor agresive; -conștientizarea de către copil a propriului comportament și a modului în care acesta îi influențează viața social și relațiile cu cei din jur
	b) consilierea copilului	3. colaborare	Școlarul va colabora cu consilierul școlii și va participa la orele de consiliere	
		4. încercare	Școlarul va conștientiza cu ajutorul consilierului nevoia de schimbare de comportament și nevoie de relaționare cu cei din jur.	
	c) consilierea părinților.	5. acceptare	Părinții vor reveni în țară și vor accepta să participe la ședințele de consiliere . Acceptarea este un prin pas în rezolvarea problemei copilului lor	- discuții cu părinții prin care se încearcă o înțelegerea a comportamentului copilului său
		6.recunoaștere	Părinții își vor recunoaște o parte din vină și se vor implica mai mult, acordând o mai mare atenție nevoilor copilului lor.	

- **Evaluarea intervenției**

Programul de intervenție presupune colaborarea în echipă, formată din toți cei implicați în activitățile desfășurate de T.E : învățătoare, membrii familiei, părinți, consilier, direcțiune, membrii comunității. . Aceasta pentru a forma un cerc de susținere, echilibrare și integrare a lui T. E. în societate.

Elevul T.E. a făcut progrese importante și vizibile în ceea ce privește viața școlară. Relațiile lui cu ceilalți colegi au evoluat foarte mult după parcurgerea programului de intervenție, acum se joacă cu ei, se integrează cu mai multă ușurință în viața de grup școlar.

Un progres și un real succes l-am înregistrat în relațiile cu părinții elevului. Aceștia au reușit să-și facă timp pentru câteva vizite la școală, și chiar sunt foarte mulțumiți pentru progresele și reușitele copilului lor. Au stabilit în cadrul familiei, ca doar un părinte să fie plecat dacă va mai fi nevoie, mama rămânând acasă, să-și sprijine cei doi copii.

În urma intervențiilor educative am reușit să realizăm un progres favorabil, prin ameliorarea tulburărilor de comportament. Astfel școlarul a reușit să fie integrat în grupul de copii participând într-o oarecare măsură la activitățile desfășurate precum și să răspundă pozitiv în limita capacităților la cerințele celor din jur.

Bibliografie

- ❑ Schipor Maria Doina, ” Psihopedagogiacopilului cu dificultăți de învățare” – suport de curs, Suceava, 2013
- ❑ Wilmshurst Linda, ”Psihopatologiacopilului”- fundamente, Ed. Polirom, București, 2007

PERSPECTIVA PSIHOPEdagogică A COPIILOR CU SINDROM DE HIPERACTIVITATE ȘI DEFICIT DE ATENȚIE

Prof. itinerant/de sprijin Apostu Mihaela
Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani

Cuvinte cheie:

- ☐ hiperactivitate
- ☐ impulsivitate
- ☐ deficit de atenție
- ☐ ameliorare
- ☐ adaptare

Tulburarea de comportament

Manifestările comportamentale adecvate unor norme sociale și în concordanță cu așteptările grupului de apartenență sunt considerate *comportamente dezirabile*. La polul opus, nonconformitatea conduce la *devianță comportamentală*, definită drept "lipsă de adeziune la modelul normativ și axiologic al grupului, manifestată printr-un comportament atipic, care încalcă prescripțiile normative și violează cerințele instituționale" (Rădulescu, Piticariu, 1989, p.9).

Există o varietate de comportamente deviante, "de la *comportamentul excentric*, caracterizat prin gesturi insolite, vestimentație aparte și dezordine comportamentală, până la *comportamentele disfuncționale* sau aberante, înscrise în aria delincvenței, a tulburărilor psihice, a subculturilor și contraculturilor deviante sau marginale" (Rădulescu, Piticariu, 1989, pp. 9-10). *Comportamentul deviant* reprezintă o expresie a "incapacității funcționale a individului din cauza unor deviații fiziologice sau anormalități psihice, fie ca rezultat al unui comportament perfect normal, dar incompatibil cu standardele de normalitate ale grupului" (Rădulescu, Piticariu, 1989, pp.9-10).

Cauzele tulburărilor de comportament sunt greu de precizat. Se înregistrează *factori genetici* (anomalii, deficiențe anatomo-fiziologice), *factori psiho-patologici* și *sociali*. Principala cauză a acestor probleme rezidă în tulburările funcțiilor cerebrale (factori ereditari), dar și în condițiile de trai ale copiilor: în familie, grădiniță/școală.

Această etiologie diversă se manifestă sub forma incapacității individului de **a se adapta** unor solicitări. Apare des un cerc vicios datorită limitelor impuse de părinți, pe care copilul nu le ia în considerare, fiind necesară o permanentă atenționare a copilului.

Manifestările de hiperactivitate debutează odată cu vârsta preșcolară (cel târziu la 5-6 ani), iar spre adolescență neliniștea corporală se reduce, menținându-se totuși anumite dificultăți atenționale și orientarea spre acțiuni impulsive.

Hiperactivitatea cu deficit de atenție

Copiii cu tulburare comportamentală se diferențiază față de copiii cu o dezvoltare normală prin *frecvența* și *intensitatea* cu care apar problemele (se concentrează mai greu, sunt ușor de distras, agitație, etc.).

Hiperactivitatea cu deficit de atenție presupune cel puțin trei elemente: *hiperactivitatea*, *impulsivitatea* și *deficitul de atenție*.

a) *Hiperactivitatea* caracterizează persoanele dinamice, neliniștite și agitate.

Copiii hiperactivi:

- dau din mâini și/sau picioare când sunt așezați pe scaun;
- se deplasează liber prin clasă;
- preferă jocurile de mișcare;
- se lovesc frecvent de obiecte;
- nu acordă atenție detaliilor;
- se apucă de mai multe lucruri deodată;
- pierd/își uită obiectele personale.

b) *Impulsivitatea* e o manifestare comportamentală caracteristică persoanelor care:

- fac comentarii inadecvate situațional;
- își stăpânesc cu dificultate impulsurile;
- îi lovesc pe ceilalți;
- iau din lucrurile personale ale altora;
- au un autocontrol scăzut.

c) *Deficitul de atenție* este întâlnit la copiii care:

- au dificultăți de concentrare;
- se plictisesc repede;
- își întrerup activitatea la scurt timp după începerea ei;
- finalizează cu greu o sarcină.

Sindromul ADHD e o tulburare specifică de comportament, cu o incidență medie de 3-5% la copii, mai crescută în rândul băieților decât la fete. În 50% din cazuri, tulburarea debutează înainte de 4 ani, dar e diagnosticată ca atare odată cu începerea școlii.

Modalități de intervenție ameliorativă

Intervenția în cazul copiilor cu ADHD îmbracă mai multe forme:

- a) *Intervenția medicală* presupune prescrierea unor medicamente ce reduc hiperkinetismul și starea de neliniște. Efectul lor e temporar, pe termen scurt. Totodată, utilizarea lor duce la simptome secundare, precum: scăderea în greutate, diminuarea apetitului, încetinirea temporară a creșterii, insomnii, etc.
- b) *Intervenția psihologică* constă în strategii de autocontrol comportamental. Se aplică terapiile de factură cognitiv-comportamentală și existențială.
- c) *Intervenția pedagogică* presupune acordarea unui sprijin educațional corespunzător dezvoltării cognitive și emoționale a copilului cu ADHD. **Adaptarea la cerințele școlare** și sociale are loc treptat, în pași mici, prin strategii didactice construite eficient: adaptare curriculară, solicitarea îndeplinirii unor sarcini scurte, clar definite, implicarea copilului în munca de echipă.

Exercițiile indicate spre a fi aplicate în lucrul cu copiii cu ADHD sunt variate, însă au la bază activități practice și atractive:

- "E timpul jocului! Nu deranjați!"
- "Calitățile copilului meu"
- "Regulile familiei mele"
- "Planul de recompensare cu puncte"

- ”Concursul pentru fețe zâmbitoare”
- ”Consecințele faptelor mele”

Cazurile copiilor cu hiperactivitate și deficit de atenție sunt des întâlnite în activitatea didactică, ceea ce solicită inteligența și abilitățile manageriale ale profesorului. Acesta trebuie să fie ”cel care inițiază și realizează acțiuni specifice prin care controlează și gestionează manifestările comportamentale ale elevilor, canalizându-le în direcția respectării unor norme și reguli menite să asigure buna desfășurare a activității didactice”(Dumitru, 2008, pp.276-277).

Bibliografie:

1. Dophner, M., Schurmann, S., Lehmkuhl, G., 2006, ”*Copilul hiperactiv și încăpățânat. Ghid de intervenție pentru copiii cu tulburări hiperchinetice și opoziționale*”, Ediția a doua revizuită, Editura RTS, Cluj Napoca;
2. Dumitru, I., 2008, ”*Consiliere psihopedagogică*”, Editura Polirom, Iași;
3. Neculau, A., 2004, ”*Manual de psihologie socială*”, Ediția a doua revizuită, Editura Polirom, Iași;
4. Rădulescu, S., Piticariu, M., 1989, ”*Devianță comportamentală și boală psihică. Sociologie și psihiatrie*”, Editura Academiei Române, București.

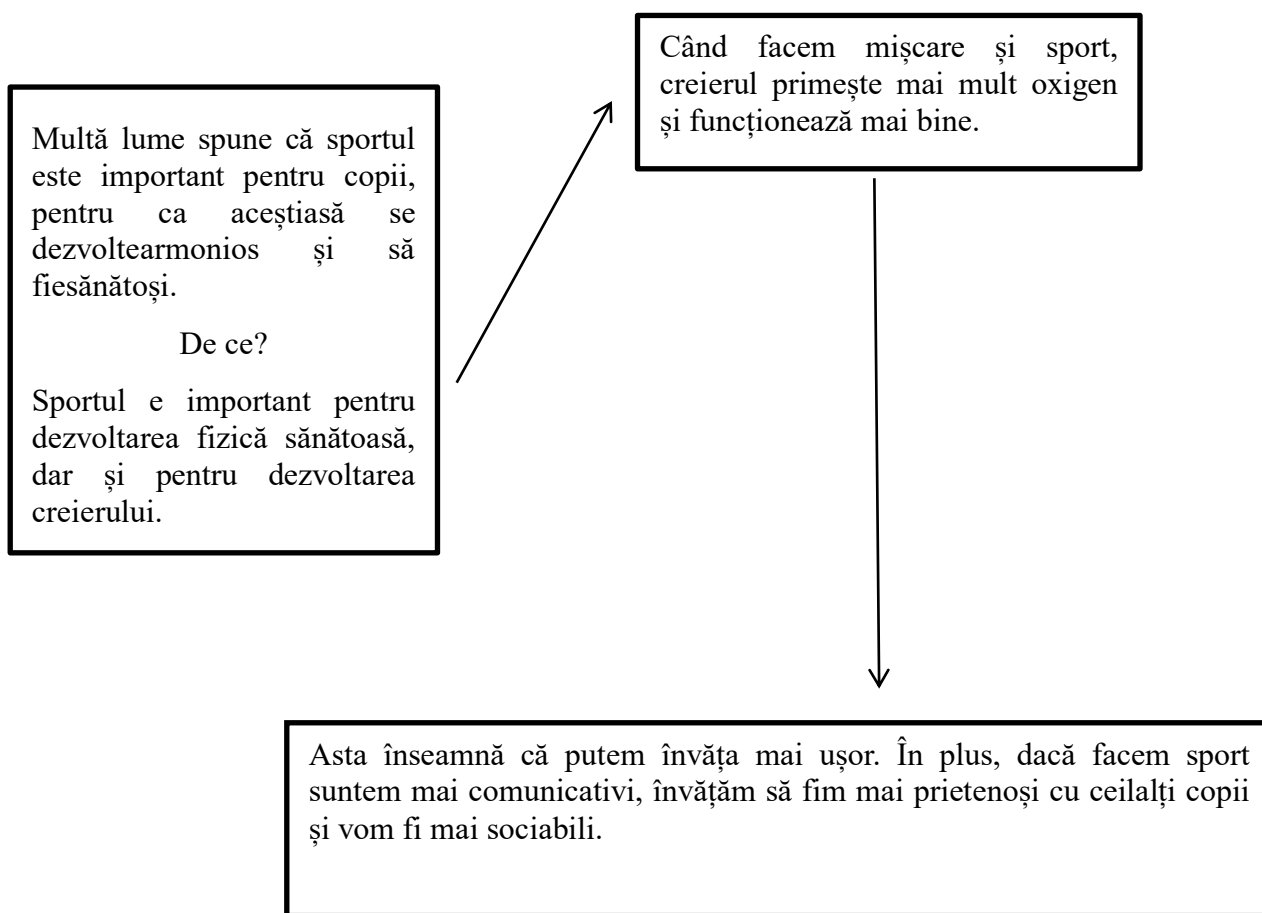
ACTIVITĂȚI SPORTIVE PENTRU ELEVII CU CES

Profesorcoordonator: Bican Valentin Teodor
Profesor: Preda Nicolae Adrian
ȘcoalaGimnazială “Sfântul Vasile” Ploiești

CUPRINS

- Ce înseamnă o activitate sportivă?
- Ce înseamnă dizabilitate?
- Ce sunt cerințeleeducaționale speciale (CES)?
- Ce este sindromul Down?
- Activități sportive ale elevilor cu sindromul Down
- Galerie foto
- Concluzii
- Bibliografie
- Rezumat

Ce înseamnă o activitate sportivă?

Ce înseamnă dizabilitate?

O dizabilitate ar putea fi definită ca o consecință a unei condiții care limitează o persoană de a utiliza una sau mai multe dintre abilitățile ei/lui, cum ar fi mersul pe jos, vorbirea, văzul, auzul, raționamentul sau abilitățile de învățare.

Din punct de vedere istoric, cuvântul "dizabilitate" a fost folosit ca un sinonim pentru "incapacitate".

Nu se consideră o dizabilitate:

- ✓ Dacă ești timid în comunicare sau nu prea știi cum să porți o comunicare deschisă cu alte persoane;
- ✓ Când ai o condiție care te face să te simți inconfortabil;
- ✓ Lipsa de cunoștințe (de exemplu, unii oameni simt că au un handicap în cazul în care nu cunosc limba vorbită a țării/comunității pe care o vizitează);
- ✓ Oboseală sau rezistența redusă la efort (datorită unor condiții variate, temporare sau permanente).

Ce sunt cerințele educaționale speciale (CES)?

Cele mai multe definiții includ un spectru larg de condiții legate de deficiențe fizice, mentale, cognitive și educaționale.

“Cerințele educaționale speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural” (MECTS – Ordinul 5574/ 2011).

Rețeaua de experți în științe sociale ale educației și formării (NESSE) face o distincție între dificultățile normative și non-normative:

- ☐ dificultățile fizice și senzoriale sunt considerate că se încadrează în categoria normativă, unde un acord larg privind ceea ce constituie funcționarea normală;
- ☐ dificultățile care nu sunt normative sunt acele tipuri de dificultăți în legătura cu care nu există un acord cu privire la funcționarea normală și în privința cărora punctele de vedere profesionale joacă un rol relevant în identificare, cum ar fi tulburările specifice de învățare

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, Down).

Ce este sindromul Down?

Sindromul Down este o boală genetică cromozomială ce afectează aproximativ unul din o mie de copii. Cel care a descris sindromul pentru prima oară, în anul 1866, a fost medicul britanic John Langdon Down. În 1959, pediatriul și geneticianul francez Jérôme Lejeune a descoperit că sindromul Down era

cauzat de prezența unui cromozom 21 suplimentar, rezultând astfel un număr de 47 de cromozomi, față de 46, cât are un om în mod normal.

Persoanele cu sindrom Down au trăsături fizice și caracteristici distincte și, deși sindromul Down este permanent, majoritatea celor afectați, beneficiind de o îngrijire adecvată, pot duce o viață normală și activă.

Activități sportive ale elevilor cu sindromul Down

Sportivii Special Olympics de la fiecare disciplină sportivă sunt grupați pe grupe de vârstă, gen și abilitate – oferind, astfel, tuturor șansa de a câștiga.

Ideea grupelor valorice bazate pe nivelul de abilitate este fundamentul competițiilor Special Olympics și este întâlnită la toate evenimentele, fie că vorbim de înot, atletism, tenis de masă, fotbal, schi, gimnastică, patinaj, bocce, badminton. Toți sportivii au aceeași șansă de a participa, a concura și a fi apreciați de coechipieri, familie, prieteni și suporter, pentru că dau tot ce au mai bun.

Special Olympics România organizează competiții sportive la 12 discipline olimpice, în diferite formate, la nivel național. De asemenea, sportivii români participă de fiecare dată la competiții sportive internaționale, la nivel european și mondial.

COMPETIȚII LOCALE/MUNICIPALE – echipa Special Olympics organizează competiții în diverse orașe din România, la care sunt invitați sportivii din localitatea respectivă.

COMPETIȚII REGIONALE – la aceste competiții participă sportivi din mai multe județe adiacente localității unde se desfășoară o anumită competiție

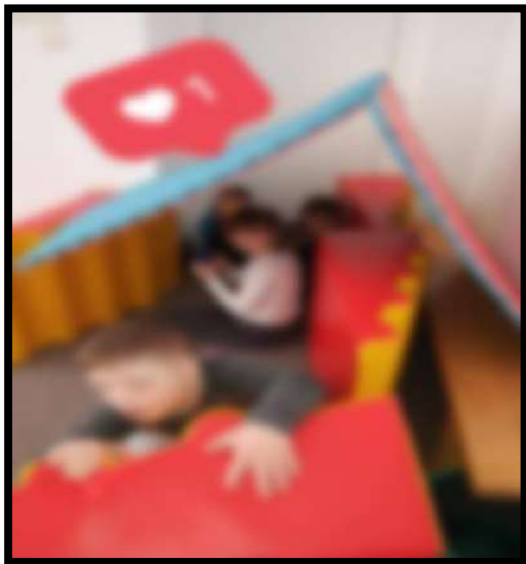
JOCURILE NAȚIONALE SPECIAL OLYMPICS ROMÂNIA – cea mai mare competiție sportivă din România pentru persoanele cu dizabilități intelectuale. Pe parcursul a patru zile, au loc concursuri și verificări ale stării de sănătate a sportivilor, care vin din întreaga țară (aproximativ 350), alături de numeroși voluntari, cadre medicale și membri ai familiei.

JOCURILE EUROPENE SPECIAL OLYMPICS – cea mai mare competiție internațională Special Olympics din Europa. Acest eveniment are loc la fiecare patru ani, ultima ediție fiind în anul 2014.

JOCURILE MONDIALE DE VARĂ/IARNĂ SPECIAL OLYMPICS – pe modelul Jocurilor Olimpice clasice, și mișcarea Special Olympics are jocurile sale de clasă mondială, atât de vară, cât și de iarnă.

Galerie foto

Concluzii

- În urma realizării acestui referat am ajuns la următoarele concluzii:
- ✓ Sportul unește!
  - ✓ Fiecare elev este egal.
  - ✓ Putem schimba lumea dacă ne dorim cu adevărat.
  - ✓ Prin încrederea în propriile puteri putem atinge cerul

Bibliografie

1. https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-1055/GUIDANCE%20Handbook%20RO.pdf
2. <https://online.magicsens.eu/ro/ce-inseamna-ces/>
3. <https://alexandra-ababi.blogspot.com/2011/10/nevoile-copilului-cu-cerinte-educative.html>
4. <https://asociatiadown.ro/sindromul-down/>
5. https://ro.wikipedia.org/wiki/Sindromul_Down
6. <https://specialolympics.ro/despre-noi/>

Aspecte pozitive ale activităților extrașcolare pentru copiii cu CES

Profesor Maria Budulan
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Târgu Jiu

În general, în sistemul românesc de învățământ, sintagmele „activitate extrașcolară” și „activitate extracurriculară” sunt utilizate interschimbabil. Cel mai adesea, diferite documente școlare sau studii în domeniul educației consideră cei doi termeni ca având aceeași semnificație și îi utilizează fără nicio diferențiere, dar alteori sunt considerați termeni complementari și sunt utilizați împreună. Alte documente și regulamente în domeniul educației utilizează sintagma de „activități educative școlare și extrașcolare”. În plan teoretic, se poate face o anumită diferențiere între cei doi termeni. Activitățile extracurriculare sunt cele care nu intră în domeniul curriculumului oficial, dar au finalități menite să susțină în mod direct dezvoltarea competențelor promovate prin programele școlare. Activitățile extracurriculare au caracter complementar activităților de învățare realizate la clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației și cultivă interesul pentru diferite domenii de cunoaștere. Astfel de activități funcționează, în general, cu rol de „curriculum suplimentar”.

Activitățile extrașcolare sunt activitățile care intră în sfera educației non-formale, la care pot participa elevii în afara programului școlii. Acestea au scopuri variate: interacțiune socială, leadership, recreere și educație pentru sănătate, autodisciplină și creștere a încrederii în sine. Implicarea elevilor în activități extrașcolare are o vechime mare în sistemele formale de educație. Inițial, ideea activităților extrașcolare era menită să ofere copilului alternative la educația școlară, care necesită un efort intelectual predominant. Astfel, activitățile extrașcolare aveau scopul de a oferi copilului posibilitatea să se miște, să se exprime liber, să facă lucruri care îi plac. Treptat, sfera activităților extrașcolare s-a diversificat, iar problematica valorificării educației non-formale în spațiul școlii a căpătat din ce în ce mai multă importanță.

În cele ce urmează, vom considera cei doi termeni complementari și îi vom utiliza împreună.

Activități extracurriculare

Reprezintă activități academice, sportive și artistice care se organizează la nivelul unității de învățământ, de regulă pe nivel de clase, suplimentar față de disciplinele din planurile-cadru de învățământ și din curriculumul la decizia școlii. Activitățile extracurriculare se organizează în spațiile școlare din unitatea de învățământ, de regulă în afara orarului principal.

Activitățile extracurriculare se propun de către Comisia pentru Curriculum din Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg-Jiu, se avizează de Consiliul Profesoral și se aprobă de Consiliul de Administrație.

După aprobarea activităților extracurriculare, în baza opțiunii elevilor și având în vedere resursele existente, aceste activități devin obligatorii pentru elevi și profesori în anul școlar respectiv. Prezența la ore și rezultatele evaluărilor la activitățile extracurriculare se consemnează în documentele cadrului didactic care susține activitatea respectivă și nu se trec în catalog.

Situația prezenței la activitățile extracurriculare a elevului care a optat în scris pentru aceste activități este luată în considerare la stabilirea notei la purtare, în același regim cu prezența la celelalte ore. Rezultatele obținute în urma participării la activitățile extracurriculare se menționează și se recompensează la nivelul clasei și, în funcție de calitatea rezultatelor, la nivelul unității de învățământ.

Activități extrașcolare

Reprezintă activitățile educative, de orientare școlară și profesională, culturale, artistice, sportive, recreative etc. organizate pentru elevii Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg-Jiu, de regulă în afara unității de învățământ și în afara orarului. Activitățile extrașcolare se stabilesc și se organizează de diriginți și de echipe/comisii cu responsabilități specifice, cu aprobarea direcțiunii.

Participarea elevilor la activitățile extrașcolare este benevolă și, în funcție de specificul activității, poate fi rezultatul unui proces de selecție aplicat de organizatori. Elevii trebuie să respecte și pe parcursul activităților extrașcolare regulile unui comportament civilizat și decent.

Pentru anumite activități extrașcolare se pot stabili reguli specifice, iar elevii sunt obligați să respecte întocmai aceste reguli - pentru siguranța lor și a colegilor lor și pentru a asigura succesul

activității. Prezența și rezultatele elevilor la activitățile extrașcolare se consemnează de organizatori și nu se trec în catalog.

Rezultatele obținute în urma participării la activitățile extrașcolare se menționează și se recompensează la nivelul clasei și, în funcție de calitatea rezultatelor, la nivelul unității de învățământ.

Importanța activităților extracurriculare

Activitățile extracurriculare reprezintă forme de organizare a activității elevilor în afara orelor cuprinse în orarul școlar, respectiv modalități de petrecere a timpului liber de către elevi prin parcurgerea unor conținuturi instructiv-educative care completează curriculumul național. Activitățile extracurriculare fac parte din educația non-formală care are următoarele caracteristici:

- Este centrată pe cel care învață, pe procesul de învățare, nu pe cel de predare.
- Optimizează funcția de predare și răspunde adecvat necesităților concrete de acțiune.
- Le propune participanților activități diverse și atractive, în funcție de interesele, aptitudinile speciale și aspirațiile lor.
- Contribuie la lărgirea și îmbogățirea culturii generale și de specialitate.
- Creează ocazii de petrecere organizată a timpului liber.
- Valorifică oportunitățile din diferite domenii.
- Este nestresantă, oferind activități plăcute și scutite de evaluări riguroase, în favoarea strategiilor de apreciere formativă, stimulativă, continuă.
- Răspunde cerințelor și necesităților educației permanente.

Activitățile extracurriculare îndeplinesc următoarele funcții: formativă, educativă, recreativă și de integrare socială. Aceste activități urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ și au o mare valoare educativă deoarece realizarea lor se face și din punct de vedere interdisciplinar.

Obiectivele activităților extracurriculare:

- Recunoașterea activității educative școlare și extrașcolare ca dimensiune fundamentală a procesului instructiv-educativ.
- Permanentă actualizare a conținutului învățării și accentuarea dimensiunii sale educative.
- Întărirea statutului activității educative școlare și extrașcolare ca spațiu de dezvoltare personală.
- Recunoașterea educației non-formale ca spațiu aplicativ pentru educația formală.
- Profesionalizarea activității educative școlare și extrașcolare prin dezvoltarea acestora pe tipuri de educație complementară.
- Creșterea calității actului educațional și a rezultatelor învățării.
- Stimularea interesului elevilor și cadrelor didactice de a se implica în proiecte și programe educative curriculare, extrașcolare și extracurriculare, la nivelul fiecărei unități de învățământ.
- Reducerea procentului fenomenelor antisociale, a abandonului și absenteismul școlar.
- Creșterea ratei promovabilității școlare.
- Asigurarea șanselor egale de dezvoltare personală.
- Dezvoltarea dimensiunii europene a activității educative școlare, extrașcolare și extracurriculare, prin multiplicarea programelor și proiectelor educative de cooperare internațională.
- Creșterea vizibilității eficienței activității educative școlare și extrașcolare, prin prevenirea și reducerea fenomenelor antisociale, de abandon școlar, absenteism și analfabetism.
- Formarea resursei umane în domeniu activității educative școlare și extrașcolare.
- Asigurarea eficienței activității educative școlare și extrașcolare monitorizând și evaluând impactul său asupra comunității.
- Consolidarea parteneriatului educațional pentru responsabilizarea tuturor factorilor sociali implicați în susținerea procesului instructiv-educativ.

Exemple practice: organizarea excursiilor, organizarea activităților extrașcolare, tabere pentru elevi, activități de timp liber

„Orice tabără, excursie, expediție și alte activități de timp liber cu elevii și preșcolarii organizate cu aprobarea conducerii unității de învățământ se vor realiza în afara orarului școlar numai în condiții de

legalitate și siguranță, directorii unităților de învățământ și conducătorul delegat al activității purtând întreaga răspundere.

În perioada anului școlar, în timpul orelor de curs se pot organiza excursii tematice, de o zi, doar una pe semestru pentru elevii din învățământul primar și preșcolar. Se solicită aprobarea ISJ, a taberelor școlare, excursiilor, expedițiilor și a altor activități de timp liber care se desfășoară în afara orașului”, prevede procedura ISJ privind organizarea și desfășurarea taberelor, excursiilor, expedițiilor.

Excursiile, vizitele la muzee, vizionările de spectacole și alte activități de timp liber care se desfășoară pe teritoriul orașului vor avea aprobarea directorului unității de învățământ.

Excursiile vor fi asigurate cu personal didactic astfel: la 10 elevi câte un învățător/profesor sau animator, la 5-7 elevi câte un învățător/profesor pentru excursiile în străinătate. Elevii din Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Tg-Jiu, sunt însoțiți, de cele mai multe ori, în excursii de către un părinte.

„Este nevoie de acordul părintelui, declarația elevului, avizul medical pentru elevii participanți, avizul epidemiologic, declarația pe proprie răspundere a conducătorului delegat și a cadrelor didactice însoțitoare privind asigurarea securității elevilor pe toată perioada deplasării.”

Descriere procedură privind avizarea unei excursii școlare

Orice tabără, excursie, expediție, drumeție cu elevii și preșcolarii se organizează cu aprobarea conducerii unității de învățământ se va realiza în afara orarului școlar, sau doar excursii tematice, de o zi, în timpul orelor de curs.

- Referat din partea inițiatorului activității prin care se solicită aprobarea, cu specificarea scopului, obiectivelor, intervalului de desfășurare, traseul.
- Tabel nominal semnat de conducerea școlii și conducătorul de grup, cu elevii și cadrele didactice cu care s-a realizat instruirea, în cazul preșcolarilor vor semna părinții.
- Proces verbal de instruire a elevilor referitor la respectarea normelor de educație și circulație rutieră, protecția muncii, PSI, situații de urgență, comportament civilizat.
- Declarație pe propria răspundere a conducătorului delegat și a cadrelor didactice însoțitoare, privind asigurarea securității elevilor pe toată perioada deplasării.
- Aviz medical semnat și parafat de medic pe tabelul cu elevii și părinții.
- Aviz epidemiologic.
- Copie după licența de transport a transportatorului.

REFERAT

Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției comportamentale a elevilor cu CES

Educatoare Simona Buhai
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Bacău

Activitățile extrașcolare sunt foarte importante pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Studiile de specialitate susțin că acesta ajută elevii la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, aceștia au performanțe școlare mai ridicate, li se formează abilități practice diversificate, dar și strategii adecvate de rezolvare de probleme. Pe lângă toate acestea, activitățile extrașcolare acționează și asupra stimei de sine, iar sentimentul de împlinire este mult mai ridicat. Activitățile extrașcolare vizează, de regulă, acele activități cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare. Aria de desfășurare a acestora e greu de delimitat. Pot fi excursii, drumeții, vizite la muzee, la diverse instituții publice, la alte unități de învățământ, vizionarea de spectacole de teatru, operă, muzică clasică, activități artistice, cluburi tematice, activități sportive, legate de protecția mediului etc. Iată câteva caracteristici de bază ale activităților extrașcolare:

- înglobează activitățile organizate de școală în afara mediului școlar sau/și de către alte instituții extrașcolare specializate (cluburi sportive, cluburi și palate ale copiilor, școli de artă/ muzică pentru copii, etc.);
- au rol complementar celui al școlii;
- dezvoltarea copiilor depinde de un întreg sistem de fenomene și relații, iar activitățile extrașcolare reprezintă un element fundamental în rețeaua școală-familie-comunitate;
- oferă posibilitatea de exprimare și explorare a identității, dezvoltă capitalul social al copiilor.
- O altă particularitate a activităților extrașcolare, de o reală importanță, o constituie legătura acestora cu partea practică. Aplicarea cunoștințelor în cadrul activităților extrașcolare are valoarea unui exercițiu de dezvoltare a aptitudinilor elevilor. Important în derularea acestor activități este faptul că elevii pot fi antrenați atât în inițiere și organizare, cât și în modul de desfășurare a acestora.

„Oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare, i se poate transmite cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă.”- afirma J. Bruner.

Condiția primordială pentru receptarea corectă și coerentă a mesajului o reprezintă demersul adoptat de cadrul didactic, metodele, procedeele, modul și modalitățile utilizate, precum și cadrul în care se desfășoară

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi vremea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea. Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic. Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii. Terapia prin teatru datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, asigură socializarea. Jocurile sociale adaptate sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident

Bibliografie:

Țiru C. Maria, „Pedagogia activităților extracurriculare” – Suport de curs, Cluj-Napoca 2007
Ionescu M.; Chiș V. – Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
Lazăr V., Cărășel A., Psihopedagogia activităților extracurriculare, Ed. Arves, Craiova

Rolul activităților extracurriculare în educația copiilor cu CES

**Profesor, Buliga Cîrstean Elena,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf. Andrei”, Gura Humorului
Profesor, Flutur Elena
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sf. Andrei”, Gura Humorului**

“Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori – ”Descoperirea copilului”)

Modelarea, formarea și educația fiecărei persoane cere timp și dăruire. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială.

Scopul activităților extracurriculare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio - culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extracurriculare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Caracteristicile de bază ale activităților extracurriculare:

- cuprind activitățile care sunt organizate de școli și se derulează în incinta acestora sau în afară;
- au rol complementar activităților formale ale școlii și se centrează pe activități ce vizează dezvoltarea în ansamblu a personalității elevilor;
- țin de ansamblul școală – comunitate – familie atât din perspectiva actorilor implicați, cât și a tipurilor de acțiuni derulate;
- oferă elevilor posibilități de exprimare a identității personale și de dezvoltare plenară a activității acestora.

Efectele și implicațiile participării la activitățile extracurriculare asupra elevilor:

- participarea la activități extracurriculare se asociază cu o rată mai mare de frecvență a cursurilor și cu o scădere a ratei abandonului școlar, prin faptul că motivează elevii să vină la școală și să nu abandoneze cursurile;
- activitățile extracurriculare au un impact pozitiv asupra dezvoltării psihologice a elevilor implicați în acestea, pentru că promovează activități care valorizează toate aspectele personalității copiilor, susține dezvoltarea stimei de sine și a autovalorizării, promovează dezvoltarea aptitudinilor și intereselor de cunoaștere a elevilor;
- participarea la activități extracurriculare se asociază cu scăderea manifestărilor de violență în spațiul școlii, prin faptul că au un puternic caracter prosocial;
- participarea la activități extracurriculare se asociază cu o implicare mai amplă a părinților în viața școlii.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Activitățile extracurriculare organizate împreună cu elevii noștri de la CSEI „Sf. Andrei”, Gura Humorului au conținut cultural, artistic, spiritual, științific, tehnico-aplicativ, sportiv sau simple activități de joc sau de participare la viața și activitatea comunității locale.

A. Activități în cadrul proiectului Eco Școala:
„Eco clasa”

„Cel mai ingenios brad Eco”

„Activități de ecologizare”

Activitățile extracurriculare de tipul ecologizării permit informarea problemelor de mediu și prevenirea distrugerii acestuia. Aceste activități au rolul de a spori interesul de cunoaștere și întreținere a frumuseților naturale, de a stabili interacțiunea între elevi, sentimente de valorizare cât și de a forma și dezvolta sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

B. Ateliere - confecționare obiecte decorative.

Un rol deosebit îl au activitățile extracurriculare din cadrul abilitării manuale - ateliere, unde elevii au posibilitatea de a-și antrena gândirea, priceperea, memoria, colaborarea și creativitatea influențând într-un mod pozitiv și plăcut activitatea lor intelectuală. Pornind de la considerentul că astfel de activități pot face trecerea de la joc la muncă, este indispensabilă dezvoltarea abilităților și deprinderilor, cât și cooperarea cu ceilalți în confecționarea lucrărilor.

C. Activități științifice - activități desfășurate în cadrul Campaniei Naționale 19 zile de prevenire a abuzurilor și tinerilor: „Prevenirea traficului de persoane”.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Activități în cadrul Campaniei RESPECT: „Respectă și vei fi respectat!”

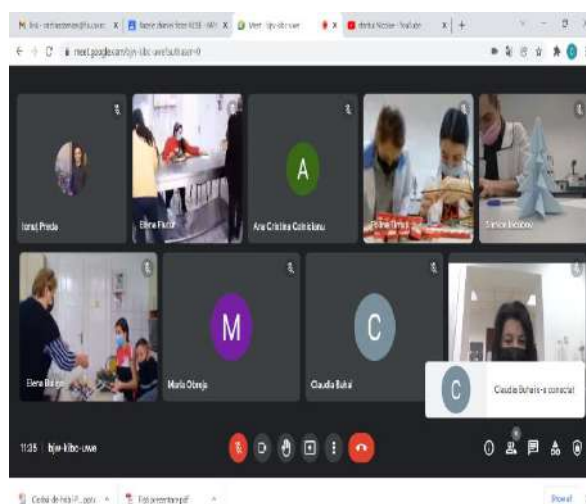
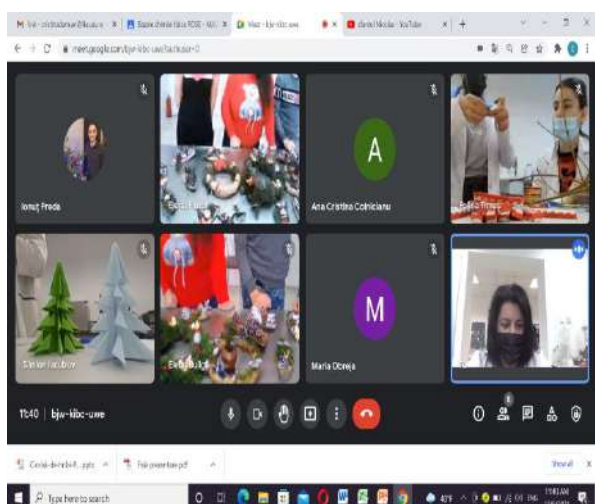
Activități în cadrul proiectului „Învață să trăiești sănătos – Învăță să mănânci sănătos!”

D. Activități cultural - artistice

Participarea copiilor cu [CES](#) la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume.

„În așteptarea sărbătorilor de iarnă!”

„Tradiții și obiceiuri de Paști”

Cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare. Totodată, de mare importanță sunt și activitățile ce îi pregătesc pentru viața de adult, pentru situațiile de risc cu care se vor putea confrunta. O mai mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extracurriculare care implică în mod direct copilul prin personalitatea sa și nu prin produsul realizat de acesta; necesitatea fiind de a modifica destul de mult modul de gândire, să se evite critica în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feed-back pozitiv.

Prin urmare, formarea personalității elevilor se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite. Indiferent de tipul de educație: specială, integrată / incluzivă sau de conceptele utilizate, problema personalității elevului trebuie să ocupe locul principal. Acțiunea educativă cea mai bună este aceea „care modelează eul”, permițând elevilor învătarea realității sociale, pentru că ei se vor integra în realitatea socială normală.

Bibliografie

1. Cernea, Maria, „Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în *Învățământul primar nr. 1 / 2000*”, Ed. Discipol, București;
2. Crăciunescu, Nedelea, „Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în *Învățământul primar nr. 2, 3 / 2000*”, Ed. Discipol, București;
3. D. Ionescu, R. Popescu, „Activități extrașcolare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri”, Editura Universitară, București 2012;
4. Ionescu, M., Chiș, V., „Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;

5. Maria Montessori, „*Descoperirea copilului*”, Editura Didactică și pedagogică, București,
6. <https://concursurilecomper.ro>
7. <http://csei1bistrita.com>
8. <https://www.dascalidedicati.ro>
9. <https://www.scribd.com>

„Copilul hiperactiv– o continuă provocare ”

Prof. Diana-Alina Petrean – Liceul Teoretic,, William Shakespeare,, Timișoara
Prof. logoped – Liana Câmpean C.J.R.A.E., Timiș

În ultimul deceniu **hiperactivitatea** a devenit un termen tot mai cunoscut și un fenomen studiat de un număr important de specialiști din diferite domenii. Astfel, în mod firesc, cunoașterea hiperactivității și-a lărgit sfera, iar o parte din premisele inițiale au devenit demodate. Cu toate că multe aspecte ale hiperactivității au progresat, altele nu s-au schimbat deloc. Pe lângă cadrele didactice, mulți părinți interesați, consultă un specialist în privința dificultăților pe care le întâmpină în viața alături de copiii lor sau a elevilor lor hiperactivi. Aceștia din urmă, în afara stării inițiale de agitație, pot avea temperamente, personalități diferite, grad de dezvoltare al inteligenței diferit și pot avea sau nu înabilități specifice de învățătură.

Când apare hiperactivitatea? Multe mame semnalează faptul ca încă din frageda copilărie copiii lor au fost mult mai activi decât ceilalți frați sau surori. Unii se întorceau pe burtă când erau lăsați singuri doar pentru câteva secunde în care mama se ducea până în celalalt capăt al camerei după un scutec curat. Adeseori dădeau din picioare mai mult decât ceilalți frați, dormeau mai puțin și neregulat, aveau colici câteva luni după naștere și erau în general foarte excitabili. Când se ridicau în picioare stricau salteaua din pătuț sărind în el neobosiți. Un alt grup de cazuri se face cunoscut la începutul mersului. Acești copii arata o îndemânare puțin comună în golirea sertarelor gasite la îndemână, în cățărutul pe mobile, ieșirea din paturi sau țarcuri și face, în general, imposibilă pastrarea aspectului civilizat al casei, iar supravegherea lor trebuie să fie constantă pentru a evita accidentele. Un al treilea grup de copii – care au prezentat simptomele de mai sus în mai puțină măsură sau au avut părinți mai îngăduitori – este recunoscut la intrarea în grădiniță sau în școala primară. Comparați cu cei de vârsta lor, ei sunt mai greu de manevrat din cauza agitației, neatenției și lipsei de maturitate. Este o relație neindoielnică cu faptul că în școală, mai mult decât acasă, copiii sunt obligați să se conformeze unor reguli. Ei trebuie să stea liniștiți mai mult timp, să se concentreze mai mult și să li se acorde mai puțină atenție individual. Aceasta înseamnă că un număr de copii hiperactivi (65-75%) sunt duși spre consultare la un medic înainte de vârsta școlară. Mai mult, copiii hiperactivi sunt capabili adeseori să se concentreze într-o situație inedită, pentru un oarecare timp (de exemplu în timpul vizitei la medic), capacitate care poate să-l facă pe medic să nu sesizeze seriozitatea problemei, sugerând că este vorba despre o idee fixă, sau poate chiar o stare de spirit provocată de părinți.

Când hiperactivii cresc, în jurul vârstei de 12-14 ani, își pot pierde în mod obișnuit o parte însemnată din hiperactivitatea motrică și pot să stea liniștiți tot timpul orei de clasă, fără să se scoale și să se plimbe din când în când, pot să mănânce liniștiți la masă, sau să găsească distracții într-un joc. Ramâne frecventă problema atenției ce poate fi destul de serioasă și care afectează circa 70-80% din copii. Acestora le este foarte greu să se concentreze asupra oricărei teme de școală suficient pentru a o lucra bine. Ei își lasă temele pentru ultimul moment și în general realizează în școală mai puțin decât ar fi normal la gradul lor de inteligență. Acestor copii li se pare totdeauna normal să facă treaba prost sau să întâmpine orice solicitare cu formula “nu ma pisa cu fleacuri” sau “nu pot să fac asta”. Ei mai pot aborda sarcina dată cu o grabă și o lipsa de gândire care în final îi duc la un nou eșec. Mai mult, o parte dintre copii devin atât de sensibili la orice critică, încât li se pare că au mereu dreptate și se vor încăpățâna să-și argumenteze poziția în orice problemă oricât de minoră. Ei par să fie supărați pe lume în general, ceea ce îi face și pe ei și pe ceilalți nefericiți. Pare un rezultat al faptului ca mulți dintre acești copii au puțini prieteni și sunt fundamental singuri și nefericiți într-o mare parte a copilăriei. Copiii hiperactivi manifestă o cantitate excesivă de energie mobilă și insuficient direcționată, sunt agitați din punct de vedere fizic și au probleme serioase de concentrare. Își controlează insuficient impulsurile, sunt prea puțin maturi în concordanță cu vârsta și multe activități le sunt marcate de eșecuri mărunte. Dispoziția lor se schimbă rapid din supărare în bucurie și invers. Aceste probleme îi fac deseori pe copii să se simtă vinovați și să se întrebe dacă merită atenția și dragostea celor din jur, în ciuda obiceiurilor rele. Atunci, el, ori va începe pe toate căile să se facă agreabil, făcând totul mult prea repede (și cu un rezultat cu atât mai dezastruos) ori va pretinde ca îi este indiferent și va refuza să întreprindă orice (fiindcă atunci când nu-ți pasă nu te poți simți vinovat de un lucru care nu a reușit). Din caracteristicile generale de comportare expuse mai sus, ci și din faptul ca o parte din copii au dificultăți specifice la învățătură, pot fi

slabi la sport sau la activități în care se utilizează mușchii mici, de exemplu la scriere. Pot fi slabi la memorizarea lucrurilor pe care le observă sau să silabisească prost. Pot să aibă dificultăți de auz și să pronunțe incorect sau să citească cu greutate. Unii realizează greu suita cuvintelor într-o propoziție sau au dificultăți în diferențierea unor concepte de bază cum ar fi « dreapta » sau « stânga », tind să inverseze literele în cuvinte, încep să scrie din partea dreaptă a paginii etc. Pentru fiecare copil hiperactiv obișnuit trebuie găsită modalitatea de a-i asigura progresul necesar la învățatură. Acest stil de învățatură prezintă mai multe caracteristici :

Copiii hiperactivi au nevoie de o încurajare constantă. Aceasta înseamnă că trebuie să oferim copilului o recompensă (care poate fi un cuvânt de laudă, o bomboană, sau pur și simplu aprecierea « bine » sau « corect ») după fiecare sarcină îndeplinită, fie și foarte mică. Dacă nu li se oferă prompt o formă de oarecare recompensă, copiii își vor pierde rapid interesul pentru muncă și vor trage concluzia că nu au lucrat bine, comportare în contrast cu cea a copiilor obișnuiți, care în mod normal continuă să lucreze chiar dacă nu sunt laudați. O astfel de laudă sau recompensă trebuie să urmeze cât mai repede posibil după ce copilul a făcut bine un lucru, pentru ca acesta să facă legătura logică dintre cele două elemente și să știe că-l recompensăm pentru rezultatul bun și nu pentru tipătul victorios pe care l-a scos la un minut după rezolvare. Tot așa copilul trebuie să afle și când nu a făcut bine ceva, nu prin ceartă sau reproș, ci pur și simplu informându-l.

Copiii hiperactivi au nevoie de mai multe explicații la fiecare element nou până ce îl asimilează. Aceasta explică felul exasperant de lent în care acești copii înțeleg elementele simple din viața curentă. Până la urmă copilul va înțelege, dacă eforturile noastre persistă suficient de mult timp. Avem în același timp avantajul că el uită și ne iartă repede dacă din când în când ne pierdem răbdarea.

Copiii hiperactivi au un mod de a lucra impulsiv. Atunci când se confruntă cu o problemă ei nu se gândesc întâi cum trebuie rezolvată, ci o abordează în mod impulsiv. Această lipsă de premeditare și o proastă planificare dau rezultate slabe mai ales atunci când sarcina este complexă. De exemplu, ei nu iau instrucțiunile înainte de a construi o machetă.

Cereți copilului hiperactiv lucruri realiste. Nu este drept să ceri unui copil hiperactiv să stea liniștit atâta vreme cât el nu poate face aceasta și se va agita mai curând sau mai tirziu. Această nerespectare a regulii impuse, chiar dacă nu este pedepsită, îl va face să se simtă rău și îi va diminua respectul față de sine, prin greșeala pe care a comis-o față de cei pe care îi iubește și îi respectă. Solicitățile realiste sânt uneori greu de determinat, dar pot fi discutate chiar cu copilul.

Evitați pe cât posibil certurile cu un copil hiperactiv. Certurile răscolesc sentimentele și se termină prea des fără o rezolvare. Este inutil să încerci să convingi un copil să fie mulțumit că i se dă voie să se culce mai târziu, pentru că nimeni nu-i poate impune un astfel de sentiment. Părinții trebuie să aplice numai regulile pe care le pot impune. E mai bine să nu dăm importanță unor lucruri care nu au importanță pentru nimeni altcineva decât pentru el (dacă s-a spălat pe dinți, dacă și-a făcut ordine în cameră etc). Copiii hiperactivi provoacă în mod deliberat și întrețin mult timp certurile. Cel mai bun lucru este ca părinții să nu se lase antrenati în ele. Dacă copilul nostru ne enervează, de cele mai multe ori va regreta acest lucru, chiar dacă în mod obișnuit n-o arată. Deși sânt necesare concesii față de comportarea dezorganizată a unui copil hiperactiv, odată ce am stabilit în mod ferm că un lucru trebuie făcut sau nu, vom insista în menținerea unei comportări constante.

Stimulați orice aptitudine sau talent posibil al copilului hiperactiv, pentru a-i înlesni cât mai multe succese. Un copil care se bucură de succes în orice altă activitate extrașcolară poate suporta deseori șocuri și greutăți apărute în alte domenii cu mai puțină împotrivire sau frustrare. Deseori este considerat cineva și i se trec cu vederea o parte din comportările problematice, ceea ce se concretizează în mai puține certuri și mai multă autoapreciere.

Același principiu se aplică și la extrema cealaltă. Copilul hiperactiv dorește să realizeze lucruri care îi depășesc posibilitățile, ca să se afirme în fața lumii. Trebuie să avem grijă de asemenea experiențe, ajutându-l să obțină rezultate la nivelul capacităților lui.

Încercați să evitați pedepsele, ca atare, învățându-l pe copil cauzele și efectele unei acțiuni. Părinții trebuie să adopte o poziție rigidă numai atunci când sânt siguri de rezultat. Odată ce părinții au stabilit o sarcină, au stabilit sancțiuni, au formulat un ultimatum și s-au angajat într-o pedepsire (și e important ca aceasta din urmă să nu apară decât în cazuri legate de sănătatea și siguranța existenței copilului, și nu în cazuri minore), trebuie să-și mențină consecvent poziția..

Lăudați-l pe copil pentru fiecare realizare, într-un mod consecvent. Copiii hiperactivi au nevoie de recompense repetate care să-i mențină la un nivel atins, altfel tind să-și reia trasaturile de comportare inițiale.

Încercați să-l ajutați să facă față modului său dezorganizat în gândire. Copiii hiperactivi tind să abordeze mai multe activități fără un plan prealabil, ceea ce duce deseori la reușite slabe și la indisponerea prietenilor și a familiei. O astfel de caracteristică poate fi greu de schimbat, dar există totuși modalități prin care părinții pot să ajute.

* Stabiliți obiceiuri de rutină, încurajând copilul să le accepte și să le repete în minte. Astfel, un copil hiperactiv înainte de apleca la școală trebuie învățat să se oprească la ușă și să enumere cu voce tare materiile pe care le are în ziua respectivă, verificând în acest timp dacă și-a luat cărțile și caietele necesare.

NU RENUNȚAȚI NICIODATĂ! Acest lucru ar putea să pară o platitudine, dar este una dintre cele mai frecvente probleme pentru aproape toți părinții, într-un moment sau altul. Deseori părinții sau profesorii, după ce au lucrat ani de zile cu copiii aceștia nu întrezăresc nici un rezultat. Ei au atunci sentimentul ca au procedat greșit, fiindcă pur și simplu copilul nu se poate conforma la legile de bază ale conviețuirii în societate. Totuși, când li se cere să compare situații din prezent cu cele de acum câțiva ani, părinții recunosc adesea că în acest interval copiii au deprins niște reguli de conviețuire, chiar dacă aceasta a necesitat să li se repete același lucru de nenumarate ori. Cei din jurul nostru reușesc uneori să-i facă pe părinți (mai ales pe mame) să se simtă depășiți de situație și vinovași atunci când copiii lor nu se comportă conform așteptărilor.

Mersul la școală este o perioadă grea pentru mulți copii hiperactivi. Părinții trebuie să încerce să întocmească un program pentru copil, când și pentru cât timp vrea să lucreze, și în ce manieră să mențină rutina acceptată. În general este eficient să lăsăm copilul să lucreze timp de 15 minute, apoi să facă o pauză de cel puțin 15 minute și continuăm în acest fel cu un timp total de 90 de minute. Acestea, adăugate la orele de școală, reprezintă o zi de muncă față de care nu putem cere mai mult nici de la un adult normal.

Mulți copii agitați detestă lecțiile acasă și încearcă să nu le facă, să le evite. Alți copii ar dori să stea împreună cu un adult în timp ce fac temele, unii preferă să vină mereu și să întrebe o mulțime de lucruri. Copiii pot fi convinși să lucreze învățându-i pe părinți lecțiile lor. Aceasta le permite simultan să se simtă luați în seamă și să învețe. În plus, aceasta înlesnește copiilor și o relație plăcută cu un adult.

Oricare din aceste activități pot scoate la iveală tot ceea ce este de temut la un copil hiperactiv : gâlceava, gelozia nejustificată față de alții, zbierete, scâncete, văicarel, dificultăți manifestate la pierderea unui joc etc. Intervenția adulților trebuie să fie în aceste cazuri selectivă. Copilul hiperactiv nu trebuie să simtă că asupra lui se exercită o supraveghere constantă, ca și cum el n-ar putea să se controleze singur. Nevoia de a se purta într-un anumit fel cu prietenii, lipsa de maturitate și ambiția de a nu fi învins la joacă, îl vor costa pe copilul hiperactiv pierderea multor tovarași de joacă la școală. Acest aspect îl privează de relațiile esențiale cu copiii.

De o importanță majoră este și atitudinea dascălului în relația sa cu elevii. O poziție exclusiv autoritară crează blocaje afective, copiii neîndrăznind să pună întrebări de teama eșecului sau a unor ironizări. Astfel e nevoie de un climat educațional democratic, destins, deoarece autoritatea unui învățător nu se bazează pe constrângere, ci pe competența sa profesională și ținuta sa morală. El trebuie să fie apropiat de elevi, astfel încât aceștia să-și poată manifesta liber curiozitatea. Munca învățătorului este în acest fel, mult mai grea și mai plină de răspundere. El trebuie să înțeleagă că o idee gândită de el poate să capete modalități noi de formulare în mintea elevilor săi, trebuie să le aprobe pe cele care exprimă adevărul, să le încurajeze pe cele care se apropie de adevăr și să-i stimuleze pe timizi.

Se recomandă a se atrage atenția asupra superficialității în rezolvarea sarcinilor de lucru, îndemnând la mai mult efort, iar pe de altă parte trebuie încurajată spontaneitatea elevilor. Importanța modelului este un fapt cunoscut. Un model, indiferent de nivelul său de claritate, permite depășirea obstacolelor și interdicțiilor ce se ivesc pe parcurs. Perseverența în urmărirea unei idei-țel din copilarie implică autocunoaștere, înțelegere, dezvoltare și exploatare a propriilor calități, abilitatea de a ocoli jocurile impuse, libertatea în alegerea jocurilor.

Bibliografie:

- Popescu G., Plesa O. - „Handicap,readaptare,integrare”-Buc.Pro Humanitare 1998
- Verza E. ,Paun E.- „Educatia integrata a copiilor cu handicap” -Unicef 1998
- Weis T J -„Copilul cu nevoi speciale” ed.Triade Cluj Napoca 1998
- D.S.M - IV -; TR” (Manual de diagnostica si statistica a tulburarilormentale), Ed. Asociatiei Psihiatrilor Liberi din Romania, 2000;
- S.L. Smalley -; „Attention deficit-hyperctivity disorder”, Elsonline, 2000

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL- "Ziua Internațională a Toleranței"

**Profesor Ileana- Mihaela Cîrstea
Palatul Copiilor Pitești, Argeș**

Ca profesor, de-a lungul anilor, am parcurs mai multe etape în ceea ce privește activitatea pe care o desfășor cu elevii mei. Ei își doresc profesori cu care să poată comunica, care să le fie prieteni pentru a își putea manifesta adevăratele stări emoționale. De fiecare dată, ca profesor în mediul extrașcolar, vreau să îmi fac datoria de a transmite informațiile cursului pe care îl predau în mod plăcut și util, în așa fel încât ei să poată achiziționa informațiile utile în clasă, activ.

Profesorii de limba română, dar și învățătorii, au diverse posibilități de a realiza analize fine ale trăirilor emoționale ale personajelor literare. Astfel că, fiecare educator îi poate învăța pe copii să perceapă trăiri afective fundamentale, le poate cere să denumească emoțiile și sentimentele de care sunt conștienți și să le exprime cu ajutorul limbajului non-verbal, chiar și copiilor speciali, cu CES.

În cadrul unui parteneriat la nivel internațional „*Ziua Internațională a Toleranței*” împreună cu colegi din țară, dar și din străinătate, am realizat pe parcursul unei săptămâni (15-19 noiembrie 2021) diferite activități dedicate acestei zilei. Din aproape toate colectivele participante au făcut parte și elevi speciali, copii cu probleme CES care au fost adaptați și integrați.

Scopul lora fost de a promova, în primul rând, în mediul școlar și extrașcolar necesitatea adoptării unei atitudini potrivite, pozitive față de semenii noștri. Prin aceasta se dorește descoperirea de către elevi a unui limbaj adecvat față de cei din jur, a unei atitudini de omenie, un alt mod de a descoperi frumusețile înconjurătoare și lumea în general, dar mai ales a emoțiilor celui cu care interacționează în diferite momente ale vieții. Apoi, informarea permanentă a tinerilor despre activități și valori naționale și internaționale; formarea și dezvoltarea unui comportament social corect, plăcut și responsabil mai ales față de copiii cu probleme; cultivarea aptitudinilor artistice, experimentarea concretă a fenomenului artistic, posibilitatea exprimării individuale; educarea în scopul dezvoltării abilităților emoționale și a încrederii în propriile posibilități de exprimare în public, cu scopul de a transmite gânduri, emoții; promovarea creativității în învățământul preuniversitar românesc în conformitate cu standardele educaționale europene și, nu în ultimul rând, dezvoltarea colaborării cu instituțiile de învățământ din țară, dar și cu cele internaționale în care se lucrează cu elevi români.

Prin joc și activități nonformale am reușit să-i facem pe elevi, chiar dacă unii dintre ei erau cu deficiențe de auz, cu forme de autism sau cu probleme locomotorii, să se integreze ușor, să cunoască și să iubească adevăratele valori ale poporului român, fiind un moment special în care am avut posibilitatea să ne reamintim că suntem OAMENI, indiferent de vârstă, sex, naționalitate, religie sau pregătire profesională. Fiind inimoși și îndemânatici au realizat, chiar și în limbaj mimico-gestual, dezbateri pe tema propusă, fiind create prezentări PPT, colaje, poezii, caligrame, materiale diverse de artă plastică, fotografii de la activități în photogrid sau filmulețe.

Consider ca inițiator și coordonator că, activitatea a avut impactul scontat, elevii au fost foarte încântați de informațiile pe care le-au aflat, bucurându-se și de produsele pe care le-au realizat mânuțele lor iscusite și mințile luminate. A fost o zi deosebită în care am putut învăța că "suntem frați" indiferent de felul în care arătăm sau ne manifestăm, chiar dacă unii dintre noi suntem „speciali” având diverse probleme de sănătate. Și la nivelul comunităților din care provin, reacțiile au fost numeroase, pozitive, mai ales că părinții elevilor au fost cei care au susținut și laudat activitățile, bucurându-se de inițiativă, propunând desfășurarea multor altora care să ajute la integrarea copiilor speciali, cu CES, și la dezvoltarea echilibrului emoțional, a unei comunicări eficiente, benefice și constructive.

Au fost implicate 38 de cadre didactice din județele Argeș, Vâlcea, București, Suceava, Constanța, dar și din afara țării: Republica Moldova, Spania, Italia, Belgia, acestea din urmă

lucrând cu elevi români stabiliți împreună cu părinții în diaspora, iar numărul elevilor a fost de aproximativ 1000.

În loc de încheiere pot adăuga: “Toleranța este respectul, acceptarea și aprecierea bogăției și diversității culturilor lumii noastre, felurilor noastre de expresie și manierelor de exprimare a calității noastre de ființe umane. Ea este încurajată prin cunoașterea, deschiderea spiritului, comunicarea și libertatea gândirii, conștiinței și credinței. Toleranța este armonia în diferențe. Ea nu e doar o obligație de ordin etic; ea e, de asemenea, și o necesitate politică și juridică. Toleranța e o virtute care face capacea să fie posibilă și care contribuie la înlocuirea culturii războiului cu o cultură a păcii.” (Declarația UNESCO - 1995)

BIBLIOGRAFIE:

1. Badea, Elena. (2001). ”Psihologia educației școlare”, București, Orion
2. Campbell, R. (2001). Educatia prin iubire. București, Editura Curtea Veche
3. Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț- Dobridor, I., Pânișoară, I.O.(2001). Prelegeri pedagogice, Iași, Polirom
4. Cugler, N. (2003). Participarea copiilor. Raport de cercetare. București, Editura Speed Promotion
5. Cury, A. (2005). Părinți străluciți, profesori fascinanți. București, Editura For You
6. Cury, A.(2011). Copii străluciți, elevi fascinanți. București, Editura For You
7. Goleman, Daniel. (2004). ”Inteligența emoțională”, București, Curtea Veche

REFERAT IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ASUPRA EVOLUȚIEI PSIHOCOMPORTAMENTALE A ELEVILOR CU CES

PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CÎTU RODICA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ ION C. CONSTANTINESCU ROEȘTI, VÂLCEA

Activitățile extrașcolare își au începuturile încă din timpul fondării educației și conțin majoritatea influențelor educative care au loc în afara clasei. Acțiunile educative plasate în cadrul acestui tip de educație, sunt flexibile și vin în întâmpinarea diferitelor interese, în mod particular pentru fiecare persoană. Timpul extrașcolar este într-un fel denumit și libertate sub control educațional. Timpul liber se caracterizează prin alegerea liberă și eliberarea de sub obligațiile instituționale, caracterul dezinteresat al activităților; caracterul personal, întrucât încurajează virtuțile dezinteresate.

Activitățile extrașcolare sunt activități complementare activităților de învățare realizate în clasă și urmăresc lărgirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite domenii, atrag individul la folosirea timpului liber într-un mod plăcut și eficient, contribuind la formarea personalității acestuia. În acest sens, școala trebuie să fie deschisă spre acest tip de activitate care îmbracă cele mai variate forme. În cadrul acestor activități, elevii deprind folosirea diverselor surse informaționale, se autodisciplinează, învață să învețe, iar cadrul didactic poate să le influențeze dezvoltarea și să-i pregătească pentru startul în viață.

În ultimul timp, a devenit tot mai pregnant faptul că educația extracurriculară, are un rol deosebit și bine stabilit în formarea personalității școlarilor. Educația eficientă, depinde în mare măsură de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine. Un alt factor care influențează dezvoltarea copilului este și măsura în care cadrul didactic reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, activitatea organizată și dirijată de profesor are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect fizic și socio-afectiv, pentru o integrare socială cât mai ușoară.

Pentru o mai mare reușită este necesară îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare, iar în acest caz, parteneriatul educațional devine o necesitate. Din punctul meu de vedere, activitățile extracurriculare sunt deosebit de importante deoarece, contribuie la dezvoltarea gândirii și completarea procesului de învățare.

De asemenea, prin intermediul acestora, se pot descoperi și dezvolta anumite înclinații și aptitudini ale copiilor. Fiind foarte atractive, copiii participă cu mare plăcere, într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire la astfel de activități, îmbinându-se utilul cu plăcutul. Activitățile extrașcolare pot îmbracă diverse forme, ceea ce devin extrem de atractive pentru școlari. Acestea antrenează copiii în activități cât mai variate și bogate, care sunt diferite de clasică activitate didactică la clasă.

O activitate desfășurată într-un mediu extrașcolar permite de asemenea și dezvoltarea unor aptitudini speciale și facilitarea integrării în mediul școlar. Trebuie să ținem cont că, indiferent ce metodă se adoptă în educația tradițională, indiferent dacă are o finalitate pozitivă și un obiectiv primar atins, ea nu va epuiza influențele educaționale exercitate asupra copilului.

Din seria activităților extrașcolare pot fi amintite următoarele: vizionarea de spectacole, tabere, excursii, piesele de teatru, atelierele creative, șezătorile, spectacolele în aer liber, vizitele la muzee, parteneriate interșcolare sau cu diverse instituții, competiții școlare etc.

Copiii trebuie să fie îndrumați să dobândească în primul rând o gândire independentă, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și nu în ultimul rând posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă foarte important că însuși cadrul didactic să fie creativ, pentru că numai așa poate să aducă în atenția copiilor săi diverse tipuri de activități extrașcolare care să le provoace interesul, curiozitatea, imaginația și dorința de a participa necondiționat la desfășurarea acestora.

Întotdeauna obiectivele instructiv – educative trebuie să primeze, dar în același timp este necesar să prezentăm în mod echilibrat și momentele recreative și de relaxare.

În România, educația nonformală cuprinde diferite activități desfășurate fie în cadrul școlii, cum ar fi: sesiuni de comunicări științifice, cercuri la diferite discipline, proiecte educative, olimpiade, competiții sportive; fie în afara școlii, cum ar fi vizite, drumeții, excursii, tabere, activitatea pe cercuri din cadrul

palatelor și cluburilor de copii. Aceste activități, la fel că și în cazul educației formale, sunt coordonate de profesori de specialitate, dar, care în aceste situații, au un rol secundar, de moderatori sau coordonatori.

Educația nonformală este diferită față de educația formală, prin aspectul conținutului și formele de realizare, fiind caracterizată prin: caracterul facultativ; elevii sunt implicați în proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților; nu se face o evaluare prin note; oferă răspunsuri concrete la cerințele fixate; permite momente de abstractizare, prin utilizarea cunoștințelor din viața practică; pune în valoare aptitudinile și interesele copiilor și ale tinerilor; facilitează promovarea muncii în echipă și a unui demers pluri și inter-disciplinar; scoate din educație funcția de predare, lăsând loc funcției de învățare.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a intui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Pentru adolescenți, natura activităților în care se pot implica este mai degrabă orientată spre dezvoltarea lor interioară, spre introspecție, spre exprimarea nevoilor și conflictelor, spre valorificarea creativității și originalității. Pe de altă parte, aceste activități pot contribui la creșterea încrederii în sine, la creșterea spontaneității și creativității, la dezvoltarea unor opinii și a unor inițiative. Copilul are capacitatea de a ne transmite în ce se poate implica, ce poate păstra, ce îi este de folos sau ce este atractiv pentru el.

Cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților extracurriculare, implicând elevii și realizând un feed-back pozitiv.

Iată câteva tipuri de activități extracurriculare care se pot realiza cu succes în școală:

- vizite la diverse instituții sociale și culturale (vizite la muzeele de artă, de istorie, la penitenciarele de minori, la anumite întreprinderi, unități militare), activități tip „turul orașului”, plimbări prin parcuri;
- activități cu caracter ecologic de tipul „Curățenie în parcul nostru” sau „Să plantăm un copac de fiecare!”);
- activități de tip voluntariat de tipul „Să aducem un zâmbet copiilor de la orfelinat” când se pot oferi daruri sau organiza jocuri în aer liber;
- excursii tematice, cu ocazia cărora copii pot aplica cunoștințele de geografie, ecologie etc. însușite la școală, pot deveni ghizi turistici pentru o zi;
- activități tip „Zilele porților deschise” sau „Student pentru o zi” când elevii pot realiza jocuri, concursuri, dansuri, scenete în incinta școlii având vizitatori din afară sau pot vizita chiar ei diverse facultăți, experimentând pentru o zi viața de student.

La toate aceste activități elevii pot participa, în funcție de vârstă, interese etc. și singuri, dar și sub supravegherea unor cadre didactice competente, care-i pot proteja și-i pot îndruma să se manifeste adecvat și să înțeleagă mai bine ceea ce experimentează.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Terapia prin teatru

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor dansatori, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Deci, formarea personalității deficientului mintal se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Experiența dascălilor depozitează o serie de cerințe existențiale personale și colective, însumând adevăruri utile evoluției noastre. De aceea spiritul uman trebuie cultivat, nu numai pentru faptul că de-a lungul procesului învățării și-a adus contribuția la marile schimbări petrecute în lume, ci și pentru că lectura se impune ca necesitate intelectuală.

Pe cât de importantă este lectura în modelarea personalității copilului, pe atât de multe alte tentații îi stau în cale în timpul liberi: filmul, jocurile electronice, internetul etc. Fiind conștienți de binefacerile deprinderii de a citi, elevii trebuie puternic motivați să aleagă lectura ca o activitate relaxantă și plăcută, fapt deloc ușor în secolul nostru. În acest context profesorul trebuie să rămână un etern creator și să inventeze mereu metode prin care să convingă elevii de utilitatea lecturii. Astfel ei vor putea observa cu timpul că cititul poate deveni o plăcere, că se exprimă mai ușor și că devin mai siguri de sine, participând activ la propria formare în cadrul lecțiilor.

În condițiile în care astăzi totul este online tinda este să se reconfigureze domeniul vast al educației, determinând schimbarea paradigmei de generare și transmitere a cunoașterii, școala trebuie să asimileze flexibil noile tehnologii de informare și de comunicare, repere în funcție de care vor fi stabilite prioritățile și resursele în acest domeniu.

În plus, participarea la activități extracurriculare are un impact pozitiv asupra adolescenților care provin din medii familiale precare. Mahoney et al. (2000) a descoperit că implicarea în activități extracurriculare a mediat relația dintre problemele care țin de interacțiunea defectuoasă între părinți și adolescenți și stările de depresie. Dintre adolescenți care aveau relații defectuoase cu părinți, cei care au participat în activități extracurriculare au înregistrat stări depresive în mai mică măsură decât cei care nu au participat, și aceasta s-a întâmplat cu preponderență în cazul celor care au perceput un nivel mai ridicat de susținere din partea liderului activității.

Participarea la activități extracurriculare poate fi asociată cu scăderea delincvenței în rândul adolescenților. Una din explicațiile privind motivele corelației negative dintre delincvență și participarea la activități extracurriculare este că acestea din urmă au un caracter puternic prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive. Modelul psiho-social- raportează handicapul de societate plasând problema handicapului la interacțiunea dintre persoane și diferitele segmente ale sistemului social, astfel că societatea este cea care trebuie să se adapteze la persoanele care o compun, nu numai persoana să se adapteze societății. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Jocul

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea.

Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei

motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru că un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru.

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

Integrarea școlară a unui copil cu ADHD presupune efortul conjugat al tuturor factorilor educaționali, prin munca în echipă. Diminuarea conflictelor nu se putea face decât pe fondul utilizării unor principii de acțiune specifice activității cu acei copii care sunt astfel diagnosticați.

Valorizarea capacităților de care dispune T.A în fața colegilor săi a condus la apariția respectului față de colegul lor și, prin urmare, a interesului pentru a face parte din aceeași echipă. Astfel, au devenit mai toleranți. Aceștia s-au obișnuit cu manifestările comportamentale ale lui și nu mai sunt distrași de la lecții.

Elevul va urma programul de consiliere în continuare, iar părinții îl vor sprijini prin aplicarea medicației corespunzătoare.

În concluzie, putem spune că activitatea extracurriculară este o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dulamă, Maria Eliza - Metodologie didactică, Ed. Clusium, Cluj Napoca, 2006
2. Dulamă, Maria Eliza - Practică pedagogică, teorie și metodologie, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2005
3. Dicționarul limbii române pentru elevi, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
4. Filimon, Letiția; Marcu, Vasile - Psihopedagogie pentru formarea profesorilor, Oradea, Ed. Universității din Oradea, 2003
5. Marcu, Vasile; Orțan, Florica; Deac, Adina Emilia - Managementul activităților extracurriculare, Ed. Universității Oradea, Oradea, 2003
6. Orțan, Florica - Management educațional, Ed. Universității Oradea, Oradea, 2004
7. Ionescu, M.; Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
8. Oprea, C. L. - Strategii didactice interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.
9. <http://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/1186-rolul-activitatilor-extrascolare-in-dezvoltarea-personalitatii-elevilor-2>
10. <https://www.dascalidedicati.ro/impactul-activitatilor-extrascolare-la-copiii-cu-cerinte-speciale/>

MOTTO: „Copiii sunt ca cimentul proaspăt. Orice cade pe ei îi marchează.”

Dr. Hiam Ginnot

PROIECT EDUCAȚIONAL PENTRU INTEGRAREA ELEVILOR CU CES

„ELEV CA TINE SUNT ȘI EU”

Coordonatori proiect: Prof. Ciubotariu Ancuța-Simona

Prof. Ciobaniuc Maria- Magdalena

Colegiul Tehnic ”Latcu Voda” Siret Suceava

- INFORMAȚII DESPRE PROIECT

B.1. Titlul proiectului: „ELEV CA TINE SUNT ȘI EU”

B.2. Categoria în care se încadrează proiectul: cultural – artistic

- REZUMATUL PROIECTULUI

Proiectul a fost conceput în vederea integrării elevilor cu CES și încurajarea dezvoltării potențialului artistic și creator al acestora prin lectură și activități artistice.

- PREZENTAREA PROIECTULUI

ARGUMENTARE

Societatea modernă, caracterizată printr-un progres semnificativ în toate domeniile și printr-o schimbare a mentalităților are ca scop integrarea în structurile sale a tuturor categoriilor de persoane valorificând principiul nondiscriminării și promovând drepturile egale pentru toți. Un rol important în promovarea acestor principii îl are școala deoarece aici elevul își petrece cea mai mare parte a timpului, iar integrarea este indispensabilă, iar acesta trebuie să se alinieze tendințelor și cerințelor internaționale care promovează integrarea și incluziunea școlară.

Fără să minimalizăm importanța altor surse de informare, dorim, ca prin proiectul nostru, să reușim să valorificăm și elevii cu CES deoarece este o provocare să lucrezi cu ei având în vedere caracteristicile și manifestările atipice cu care se confruntă, dar mai ales pentru că și acești elevi au potențial pentru dezvoltare personală și profesională.

Dorim, de asemenea, prin schimbul real de experiență dintre participanți, să-i convingem pe copii că indiferent de aspectul fizic sau mental toți se pot evidenția în anumite domenii, de aceea este necesar ca noi, cadrele didactice, să facilităm interacțiunea elevilor cu CES cu cei obișnuiți, această interacțiune aducând beneficii ambelor categorii de elevi.

Elevii trebuie convinși de valoarea culturală și spirituală a școlii, să-i determinăm să descopere și să înțeleagă că ea este rodul marilor spirite ale omenirii, că, la urma urmei, pot deveni cei mai fideli prieteni și mentori și că **problemele de sănătate nu trebuie să-și pună amprenta asupra lor.**

Nu contează cum ești, ci cum devii!!

D.2. Obiectivul general /scopul

Integrarea elevilor cu CES prin cultivarea interesului pentru artă, lectură și a plăcerii de a citi, elemente care facilitează formarea unor tineri cu o cultură comunicatională și culturală de bază, capabili să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii prin dezvoltarea

autonomiei personale, ritm propriu de învățare, cooperare, acceptare reciprocă și înțelegerea realității.

D.3. Obiectivele specifice ale proiectului

- promovarea egalității de șanse a tuturor elevilor prin valorificarea principiului nondiscriminării;
- dezvoltarea spiritului civic;
- popularizarea și valorificarea unor strategii novatoare pentru îndrumarea și optimizarea învățării în rândul elevilor cu CES;
- valorificarea potențialului creator al elevilor în procesul instructiv-educativ și extracurricular;
- promovarea și stimularea elevilor cu CES;
- realizarea unei colaborări eficiente între elevi, din cadrul unor școli diferite, și biblioteca școlară.

DESFĂȘURAREA PROIECTULUI

Ideea inițierii acestui proiect derivă din necesitatea de a integra elevii cu CES prin apelul la activități inovatoare care să dezvolte și valorifice potențialul creator al elevilor prin adaptarea activităților la ritmul individual de lucru al fiecărui elev.

Arta, lectura detronează preconcepțiile, iar elevii pasionați de activități cultural-artistice, elevii care citesc sunt deschiși la nou, de aceea e necesar ca orice copil să aibă posibilitatea de a citi sau să i se citească acolo unde starea mentală a acestuia nu-i permite.

Desfășurarea proiectului presupune interacționarea elevilor cu CES cu cei din învățământul de masă, iar acest lucru dezvoltă o multitudine de beneficii contribuind în mod special la dezvoltarea spiritului civic și a promovării nondiscriminării.

Activitățile se vor desfășura într-un mediu relaxant pentru elevi, dându-li-se posibilitatea să fie ei înșiși creatori.

D.4. Grupul țintă căruia i se adresează proiectul

Elevii claselor V- XII : elevi cu CES, elevi din învățământul de masă

D.5. Durata proiectului : aprilie -iunie 2022

D.6. Descrierea activităților

a. ȘEZĂTOARE ARTISTICĂ

- Data: perioada de desfășurare: aprilie 2022
- Locul de desfășurare : Sala de clasă/ Bibliotecă
- Participanți: elevii claselor V-XII

• DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

- a. Activitatea va fi organizată sub forma **unei șezători** într-un cadru adecvat (ceai, cafea, fursecuri, cărți, muzică, șevalete, materiale de croitorie, etc) în cadrul căreia se vor prezenta diferite cărți, sugestii de lectură, recenzii, filme, se vor recita poezii atât în limba română, cât și în limba engleză.
  - Se vor viziona secvențe din diferite ecranizări care surprind copii/personae cu dizabilități și felul în care acestea au evoluat, dar și materiale audio-video cu mesaje motivaționale transmise de persoane cu CES

- Se vor citi pasaje din diferite opere, vor exista ateliere de creație literară și plastică, ateliere de dezbateri, etc.
- Elevii cu CEs vor fi sprijiniți de cei din învățământul de masă să realizeze diferite materiale: felicitări, scrisori, bilețele, cărți poștale, etc
- Acțiunea se finalizează prin realizarea unui portofoliu al elevilor care să cuprindă poezii, felicitări, etc.

b. Transpunerea unor opere literare în desene:

- a. *Minunea* de R. J. Palacio
- b. *Floss, cățelușul pierdut* de Arabella Brown

- Responsabil: coordonatori proiect
- Beneficiari: elevi și cadre didactice,
- Modalități de evaluare: finalizarea portofoliului, acordarea de diplome

a. **„ÎN LUMEA TEATRULUI”**

- Data/perioada de desfășurare : 20 mai- 3 iunie 2022
- Locul de desfășurare: Sala de festivități/Cabinetul de informatică
- Participanți: elevii claselor V-XII

• **DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:**

-vizionarea filmelor motivaționale:- **Forrest Gump** (filmul prezintă povestea unui om cu handicap mental care luptă să-și depășească defectele și reușește să facă o serie de lucruri mărețe;

- **My Left Foot** (filmul prezintă povestea unui tânăr născut paralizat care reușește prin muncă să realizeze lucruri deosebite în comunitatea sa);

- dezbateri pe tema mesajului transmis de film;

- confecționarea/alegerea costumelor pentru jocul de rol;

- dramatizarea unor texte literare: **Minunea** de R. J. Palacio

- colaje;

Responsabili: coordonatori proiect

Beneficiari: elevi și cadre didactice

Modalități de evaluare:

- realizarea unei expoziții cu lucrările elevilor;
- acordarea de diplome;
- portofolii

Proiect Educațional Județean - „Let me introduce myself”

Învățător itinerant/de sprijin CIUTACU SIMONA MARIA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila

Titlul proiectului : „**LET ME INTRODUCE MYSELF! expoziție-concurs**

- Domeniul interdisciplinar

REZUMATUL PROIECTULUI

- Număr de elevi și număr de cadre didactice implicate: 30 elevi cu cerințe speciale și 30 cadre didactice
- Beneficiarii direcți și indirecți: elevi cu cerințe speciale din școlile de masă, cadre didactice itinerante, învățătoare și profesori din școlile de masă, părinți, alte persoane.
- Activități propuse, în ordinea în care se vor desfășura:
  1. Popularizarea concursului: site-ul școlii, site-uri de specialitate, grup whatsapp
  2. Înscrierea participanților
  3. Desfășurarea **concursului, expoziției „Let Me Introduce Myself!”** cu **PORTRETE** și **DESCRIEREA LOR** - realizate de elevii cu C.E.S. din școli integratoare îndrumați de cadrele didactice de sprijin din școli și/sau profesori de limba engleză.
  4. Diseminarea concursului: site-ul școlii, site-uri de specialitate, grup whatsapp
- Descrierea activității principale:

Concursul se adresează elevilor cu C.E.S din școlile de masă. Fiecare cadru didactic poate participa cu maxim 2 elevi dintr-o școală. Concursul se desfășoară prin **participare indirectă**. Fiecare cadru didactic se va înscrie direct la organizatorii concursului sau pe e-mail prin trimiterea fișei de înscriere (anexa 2), a acordului de parteneriat (anexa 1) și a lucrărilor toate scanate, cu titlul mesajului “expoziție portet și prezentare”. Acordul de parteneriat, fișa de înscriere și lucrările se pot trimite și prin poșta.

Impactul educativ estimat asupra grupului țintă:

- c. Dezvoltare personală, cunoașterea de sine;
- d. Stimularea creativității prin activitățile artistico-plastice și practice a copiilor cu C.E.S;
- e. Stimularea interesului pentru limba engleză;
- f. Sprijinirea copilului cu nevoi speciale în scopul învățării limbii engleze

PREZENTAREA PROIECTULUI

Terapia ocupațională îmbinată cu limba engleză contribuie la crearea mediului social în care educația să ofere o deschidere către normalitate astfel încât persoanele cu cerințe educative speciale să găsească modele de viață viabile. Pentru a accesibiliza participarea la viața socială, copiii lucrează cu obiecte și cu materiale obișnuite pentru activitatea școlară și în același timp își găsesc cuvinte sau propoziții prin care se pot prezenta în limba engleză în funcție de vârstă și cunoștințele acumulate.

Prin aceasta, copiii cu dizabilități își redobândesc autonomia și demnitatea îndrumați de profesori de specialitate. Ele se recapătă, într-o manieră simbolică, prin intermediul produselor.

Acest concurs oferă posibilitate de afirmare tuturor copiilor care doresc să se înscrie în această competiție. Terapia ocupațională îmbinată cu limba engleză își vor găsi aplicație practică și vor aduce bucurie, speranță și dorință de promovare a capacităților creative ale copiilor cu dizabilități, cunoașterea de sine. Prin aceasta vom promova bunele practici în urma cărora se vor găsi alternative de grăbire a procesului de vindecare psihică și de resocializare a celor care au nevoie de aceasta.

Cadrele didactice de sprijin împreună cu profesorii de limba engleză își oferă măiestria lor elevului cu cerințe speciale pentru a depăși barierele societății și stigmatizării, pentru a oferi egalitate de șanse și o educație pentru toți.

Scopul proiectului:

1. dezvoltarea personală;
2. cunoașterea de sine și dezvoltarea potențialului de care dispune elevul în mod optim;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

3. *prezentarea unor produse speciale realizate și create de elevii cu C.E.S. sub îndrumarea cadrelor didactice de sprijin sau a altor cadre didactice.*
4. *aprofundarea unor cunoștințe minime de limba engleză, de prezentare.*

Importanța activităților educaționale nonformale în integrarea copiilor cu CES

**profesor învățământ primar Desculțu Adriana
Școala Gimnazială „Zaharia Stancu”
Roșiorii de Vede, jud. Teleorman**

În ultimul deceniu au devenit vizibile eforturile de angajare a învățământului într-un proces de restructurări profunde, menit a schimba grila de valori a educației în acord cu democratizarea întregii societăți, unde asigurarea respectării dreptului la educație pentru toți copiii (art. 28 din Convenția Drepturilor Copilului) și egalizarea șanselor de succes ale acestora au reprezentat și continuă să reprezinte obiectivele esențiale.

Una dintre aceste provocări este și necesitatea schimbării viziunii asupra copiilor cu C.E.S. și încercarea de a le oferi o viață normală prin transformarea reprezentărilor sociale și renunțarea la etichetări și stigmatizări. Unul dintre drepturile fundamentale ale copilului este acela de a fi susținut în valorificarea maximală a propriilor capacități, ceea ce reprezintă criteriul șanselor egale în educație ce nu poate fi realizat decât în condițiile unei abordări diferențiate, nu izolate sau segregate.

Fiecare copil are capacități diferite, posibilități diferite de dezvoltare. Recunoașterea particularităților fiecăruia, respectându-le unicitatea, ne obligă să oferim oportunități egale tuturor copiilor. Pentru copilul cu dizabilități aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață. Atitudinea pozitivă zilnică a adultului și a celorlalți copii față de copilul cu dizabilități îl poate ajuta efectiv în dezvoltarea capacităților de comunicare. Copilul va comunica mai ușor dacă dorește să o facă, dacă dorește să exprime lucrurile pe care le trăiește. Folosind eficient capacitățile noastre de comunicare, vom putea stimula modul de comunicare al copilului.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde .

Activitățile extrașcolare și extracurriculare ocupă un loc aparte în viața școlară a elevilor cu CES. Ele vizează implicarea unui număr cât mai mare de elevi în diverse activități organizate atât în școală cât și în afara ei. Prin natura lor, activitățile extracurriculare vin să completeze foarte bine latura educativă a elevilor. De aceea, școala noastră încurajează astfel de activități.

Proiectele educative derulate în cadrul parteneriatelor cu diverse instituții au ca scop implicarea, comunicarea, sprijinul reciproc, prietenia, încrederea, dăruirea. Aceste parteneriate sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Relația de prietenie nu este numai o posibilitate, ci și o necesitate. Prin intermediul acestor proiecte, copiii au posibilitatea de a-și lărgi cercul de cunoștințe prin cunoașterea altui mod de viață, a altor persoane, atât normale cât și cu dizabilități, a altor spații geografice. Aceste oportunități ajută la integrarea lor socială, dezvoltarea personalității, formarea capacității de a comunica și cu alte categorii de tineri.

Școala trebuie să îi pregătească să trăiască în lumea auzitorilor, să le formeze acele capacități și competențe care să le permită un răspuns eficient și rapid la provocările lumii reale, o lume plină de contradicții și dezechilibre, compusă în proporție de 98 % din auzitori. Dar și această lume, societatea postmodernă, trebuie să se deschidă, să îi accepte, să îi includă în rândurile ei pe cei care, din cauze independente de voința lor sunt diferiți, dar egali în drepturi, cu toți ceilalți.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă , cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase. Scopul activităților extrașcolare este

dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru nonformal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. Au menirea de a valorifica timpul liber al elevilor într-un mod plăcut și util și de a-l transforma într-o sursă educațională.

Activitățile extrașcolare au un rol important în cultivarea gustului pentru lectură, pentru carte. Elevii pot fi stimulați să citească prin vizionarea de piese de teatru, filme istorice, comedii, participând la lansări de cărți, prin dramatizarea unor opere literare cu diferite ocazii, prin implicarea în desfășurarea sezărilor literare, a cercurilor de lectură și a atelierelor de scriere creativă. Dacă avem grijă ca obiectivele instructiv – educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite.

Pentru dezvoltarea creativității copiilor consider că, gândirea creativă și învățarea din proprie inițiativă trebuie încurajate prin laudă. Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca profesorul însuși să fie creativ, pentru că numai așa poate să aducă în atenția elevilor săi tipuri de activități extrașcolare care să le stârnească interesul, curiozitatea, imaginația și dorința de a participa necondițional la desfășurarea acestora.

Educația interculturală propune o abordare pedagogică a diferențelor culturale, strategie prin care se iau în considerație specificitățile spirituale (diferențe culturale) sau de alt gen (diferența de sex, diferența socială sau economică etc.), evitându-se, pe cât posibil, riscurile ce decurg din schimburile inegale dintre culturi sau, și mai grav, tendințele de atomizare a culturilor. Educația interculturală se referă la teme ca „acceptare și participare”, „învățarea conviețuirii – a învăța să trăiești împreună”, evitarea „stereotipurilor și a prejudecăților” și propune soluții pentru promovarea valorilor democrației și interculturalității /multiculturalității.

Dezvoltarea abilităților de comunicare interculturală presupune învățarea acestora atât în cadrul organizat (educația formală), cât și în și prin activități de educație non formală și informală etc). Formarea noastră pentru interculturalitate ne va ajuta: să răspundem nevoilor fiecărui copil, să le recunoaștem aptitudinile, să le asigurăm medierea de care aceștia au nevoie și să veghem ca fiecare să fie recunoscut în cadrul grupului; să descoperim, să apreciem și să ajutăm la valorificarea aptitudinilor copiilor născuți în medii defavorizate.

Prin intermediul activităților nonformale, copiii cu CES din clasa mea și-au învins teama, au devenit mai siguri pe ei, citesc și memorează, au devenit mai încrezători în forțele proprii, au fost integrați în grupul clasei, și-au descoperit abilități și aptitudini și și-au format deprinderi necesare adaptării la mediul înconjurător.

BIBLIOGRAFIE:

1. Abrudan C., *Psihopedagogie specială*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003;
  2. Cucoș C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000;
  3. Cucoș C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
  4. Dasen P., Perregaux C., Rey M., *Educația interculturală*, Editura Polirom, Iași, 1999
- <https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/integrarea-copiilor-cu-ces-prin-activita-i-educative-nonformale-interculturale>
- <https://revistaeducatie.ro/wp-content/uploads/simple-file-list/LUCR%C4%82RILE-CONFERIN%C8%9AEI-INTERNA%C8%9AIONALEO-SANSA-PENTRU-COPIII-CU-CES.pdf>

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE LA COPIII CU CERINȚE SPECIALE

Profesor învățământ primar: DIA ȘTEFANIA ROXANA
Școala Gimnazială Nr 1 Slatina, jud Olt

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect... ” Comenius

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială. Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic. Participarea copiilor cu [CES](#) la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Experiența dascălilor depozitează o serie de cerințe existențiale personale și colective, însumând adevăruri utile evoluției noastre. De aceea spiritul uman trebuie cultivat, nu numai pentru faptul că de-a lungul procesului învățării și-adus contribuția la marile schimbări petrecute în lume, ci și pentru că lectura se impune ca necesitate intelectuală.

Pe cât de importantă este lectura în modelarea personalității copilului, pe atât de multe alte tentații îi stau în cale în timpul liberi: filmul, jocurile electronice, internetul etc. Fiind conștienți de binefacerile deprinderii de a citi, elevii trebuie puternic motivați să aleagă lectura ca o activitate relaxantă și plăcută, fapt deloc ușor în secolul nostru. În acest context profesorul trebuie să rămână un etern creator și să inventeze mereu metode prin care să convingă elevii de utilitatea lecturii. Astfel ei vor putea observa cu timpul că cititul poate deveni o plăcere, că se exprimă mai ușor și că devin mai siguri de sine, participând activ la propria formare în cadrul lecțiilor.

Participarea la activități extracurriculare poate fi asociată cu scăderea delincvenței în rândul adolescenților. Una din explicațiile privind motivele corelației negative dintre delincvență și participarea la activități extracurriculare este că acestea din urmă au un caracter puternic prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive. Modelul psiho-social- raportează handicapul de societate plasând problema handicapului la interacțiunea dintre persoane și diferitele segmente ale sistemului social, astfel că societatea este cea care trebuie să se adapteze la persoanele care o compun, nu numai persoana să se adapteze societății. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între

solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri sub culturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstare copilului. Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească înactivitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru.

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

BIBLIOGRAFIE:

1. <https://www.dascalidedicati.ro/impactul-activitatilor-extrascolare-la-copiii-cu-cerinte-speciale/>
2. <https://isjgiurgiu.ro/jcms/attachments/article/1437/20170515%20-%20CJRAE%20-%20revista%20tendinte%20-%207,%202017.pdf>
3. Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în „Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
4. Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, pg.162;
5. www.didactic.ro

„PRIETENII SE BUCURĂ ÎMPREUNĂ”

Profesor Dima Valentina, Școala Profesională Specială “Ion Teodorescu” Slobozia
Maistru instructor Dima Adina, Școala Profesională Specială “Ion Teodorescu” Slobozia

Societatea de astăzi nu mai cere individului doar cunoștințe teoretice și profesionale, ea cere și abilitatea de a trai împreună cu ceilalți într-o comunitate unită și solidară.

Una din direcțiile de acțiune ale educației se referă la copiii cu deficiență mintală, care sunt și trebuie să rămână membrii ai comunității. De aceea, cunoașterea copilului cu deficiență mintală și a problemelor legate de acesta sunt resimțite azi, mai mult ca oricând, în condițiile în care politica școlară își concentrează eforturile pentru integrarea lor școlară și socială.

Integrarea persoanelor cu dizabilități se realizează oferind acestora modele și condiții de viață cotidiană cât mai aproape de condițiile și modurile de viață obișnuite. De aceea, normalizarea trebuie concepută ca un proces reciproc de acceptare a persoanei cu dizabilități de către comunitate dar și de participare a acesteia la viața comunității. În acest context, școala, prin activitățile educaționale desfășurate, oricât de bine ar fi organizate, nu poate asigura toate nevoile de formare ale copilului cu deficiență mintală. Nu putem vorbi despre o recuperare - compensare bună decât urmărind și obiectivele de dincolo procesului de învățare.

Relația dintre educația formală (realizată în școală) și cea nonformală (realizată prin activitățile extracurriculare și extrașcolare) este de complementaritate sub raportul conținutului, al formelor de organizare și realizare. Ținând cont de aceste aspecte, dar și de faptul că integrarea copilului cu deficiență mintală înseamnă familiarizare cu mediul, înseamnă acomodare cu cerințele, înseamnă adaptare, înseamnă crearea unor concordanțe între ceea ce a văzut, dobândit, admis și ce anume se cere individului, am dat o importanță deosebită activităților extracurriculare.

Pe această direcție s-a înscris și proiectul nostru ce a avut o strategie bazată pe voluntariat, implicare, angajament, responsabilitate, scopul fiind acela de schimbare a mentalității membrilor comunității față de persoanele cu dizabilități.

Proiectul "Prietenii se bucură împreună" s-a desfășurat în cadrul parteneriatului educațional încheiat între Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" din Slobozia și Liceul de Arte "Ionel Perlea", din aceeași localitate. Ca obiectiv general ne-am propus stimularea colaborării între toți factorii din comunitate care să ducă la integrarea socială a persoanelor cu dizabilități.

Acțiunile desfășurate în cadrul proiectului au vizat ariile de dezvoltare ce sunt considerate coordonate majore ale lucrului cu persoanele cu nevoi speciale. Am pornit de la faptul că beneficiarii, copii cu deficiență mintală, sunt dezavantajați în dezvoltarea propriei personalități, demonstrând nivel scăzut de adaptare socială, comportamente neadecvate în diferite situații, limbaj nesatisfăcător, instabilitate emoțională și lipsa deprinderilor de viață

Activitățile desfășurate cu voluntarii au constituit un prilej de a crea situații specifice care au condus la dezvoltarea empatiei a capacității de a oferi suport social, a disponibilității de a înțelege și a puterii de a depăși obstacole. Metodele folosite au fost jocuri de rol, activități practice, convorbiri, lucrul în echipă. S-au desfășurat activități diversificate de socializare, comunicare, de formare a autonomiei personale, de formare a abilităților manuale, activități culturale artistice. Prima activitate din cadrul proiectului a avut tema "Toamna cea bogată".

Pe parcursul activității beneficiarii au aflat de la voluntari lucruri noi, și-au dezvoltat deprinderile de muncă independentă dar și de grup, au văzut că pot realiza lucruri deosebite împreună, că se pot juca împreună, că pot învăța unii de la alții ca într-o mare familie.

După ce au aflat tot ce era necesar despre legumele toamnei și s-au jucat "de-a bucătarii", în activitatea următoare din cadrul proiectului, au avut de pregătit mâncăruri tradiționale românești.

În cadrul acestei activități copiii au respectat regulile de igienă specifice în prepararea și servirea mesei, și-au dezvoltat deprinderile de autonomie personală și socială. Voluntarii și-au dezvoltat empatia, și-au exersat capacitățile afective care să le permită exprimarea propriilor emoții și sentimente, și-au manifestat grija față de

cei din jur.

Pentru activitățile următoare ce erau unele în care jocul de rol a fost modalitatea principală de desfășurare, a fost nevoie de un spațiu amenajat corespunzător. De aici și titlul activității: "Amenajarea spațiului de ludoterapie".

Astfel, un grup format din voluntari și elevi de la Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" au fost în vizită la "Muzeul Țăranului Român", vizită ce a avut drept scop documentarea în vederea amenajării unui spațiu care să reprezinte interiorul unei locuințe țărănești.

După vizită s-a trecut la lucru. Pereții centrului de ludoterapie s-au transformat într-o căsuță din povești iar spațiul din fata acesteia a fost dotat cu un cuptor cu plită și alte obiecte necesare pentru a crea un cadru cât mai apropiat de cel din poveștile ce urmau a fi puse în scenă.

Pentru a realiza toate acestea a fost nevoie de muncă intensă timp de mai multe zile, prilej pentru cei implicați de a comunica, de a se ajuta unii pe alții și de a lega prietenii.

Cu ocazia desfășurării următoarei activități din proiect toți participanții s-au aflat în "Lumea poveștilor", în fata unei asistențe numeroase formată din reprezentanți ai autorităților locale și județene, ai instituțiilor implicate în proiect, ai mass-media, dar și a unui juriu exigent alcătuit din voluntari, elevi și membri ai comunității, echipe compuse din copii și voluntari au evoluat pe scenă fiind personaje din povești precum: "Alba ca Zăpada", "Punguța cu doi bani", "Scufița Roșie", "Fata moșului și fata babei", "Cenușăreasa", "Pinocchio", "Iarna pe uliță", "Ursul păcălit de vulpe".

Costumați foarte frumos și interpretând roluri atent alese după posibilitățile fiecăruia, cu toții s-au simțit importanți și au căpătat încredere în forțele proprii, primind sprijin atunci când a fost nevoie. Ținându-se de mână și simțindu-se ca făcând parte din echipă, așteptau emoționați decizia juriului.

Prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului, atât voluntarii cât și elevii de la Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" au învățat să respecte regulile, să-și asume responsabilități de adult și să se comporte adecvat în situațiile date. Toate aceste lucruri au contribuit la formarea și dezvoltarea unor deprinderi de viață independentă.

Pentru că urma activitatea de evaluare a proiectului iar activitățile se doreau a fi cât mai spectaculoase din toate punctele de vedere, activitatea de pregătirea a costumelor și a decorurilor pentru evenimentul final s-a desfășurat în mai multe etape și în locații diferite.

Voluntarii de la Liceul de Arte, împreună cu coordonatorii de la Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" care cunoșteau specificul și posibilitățile fiecărui copil implicat în proiect, au format echipa care a ales modalitatea de desfășurare a evenimentului, au stabilit rolurile, au ales costumele și materialele de decor.

O echipă formată din elevii clasei a VIII-a de la Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" și 4 asistente maternale au pregătit costumele pentru evenimentul final.

Activitatea de evaluare a proiectului "Prietenii se bucură împreună" a avut loc în data de 3 decembrie, care este și „Ziua Internațională de Solidaritate cu Persoana cu Handicap".

Evenimentul s-a bucurat de o asistență numeroasă, pe lângă beneficiarii obișnuiți ai proiectului fiind prezenți și numeroși invitați de la diferite instituții din județ printre care: Consiliul Județean Ialomița, D.G.A.S.P.C. Ialomița, Inspectoratul Școlar, Direcția Muncii, directori ai școlilor implicate în proiect, asistenți maternali.

Cu această ocazie a fost prezentat spectacolul „Capra cu 7 iezi" în care personajele au fost interpretate de elevi ai Școlii Profesionale Speciale "Ion Teodorescu" și voluntari de la Liceul de Arte.

În încheierea evenimentului a evoluat în fața invitaților echipa de dans modern formată din voluntari și elevi. Ei au arătat că și prin dans te poți exprima și poți atrage aprecierile celor din jur.

Pe lângă prilej de bucurie, aceste activități le-au mărit gradul de independență în mediul înconjurător dându-le echilibru, stabilitate și rezistență la greutăți, dobândind astfel o mai mare capacitate de adaptare la mediul extrascolar.

Participarea efectivă a angajat copii timizi, nesiguri, stimulându-le interesul și ajutându-i să depășească anumite bariere emoționale existente între ei și restul grupului, i-a temperat pe cei impulsivi, a stimulat curentul de influențe reciproce, a dezvoltat spiritul de cooperare prin munca în echipă și a antrenat toți copiii, contribuind la formarea colectivului.

De aceea, am considerat că activitățile extrașcolare desfășurate în timpul liber, în afara clasei sunt un bun prilej de a lărgi sfera de cunoaștere și încorporare a informațiilor în structura cognitivă a copilului, dar și extrapolarea lor în contexte variate, pentru adaptarea la viața socială în funcție de nevoile speciale ale fiecărui subiect și de restantul rămas bun al acestuia.

ROLUL TERAPEUTIC AL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE LA COPILUL CU CES

Profesor.înv.preșcolar Dobre Nicoleta
Grădinița „Panseluța”,București,Sector 4

Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilități senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială și pedagogică.

În cazul copiilor cu nevoi speciale,beneficiile vizibile sunt atât la nivel academic și cuantificabil cât și la nivel social,ușor observabile.Dezvoltarea lor cognitivă,de limbaj și socială este consolidată prin interacțiuni semnificative cu copiii de aceeași vârstă.Au devenit mai inteligenți emoțional și reacționează pozitiv la schimbări,în cele mai multe situații.Învăță pe parcurs să își accepte propriile forțe și nevoi și ,chiar dacă nu fiecare zi „este perfectă”,încep să-și construiască interdependența și să persevereze în pofida obstacolelor.Mai mult decât atât,ei simt că aparțin unui grup.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la copii priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.Copiii, majoritatea timpului lor liber si nu numai, si-l petrec jucandu-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități.

Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii si cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu si timp.În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, intrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.).

Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Prin joc, copiii cu CES pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de a acționa creativ , pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea,răbdarea,îndrăzneala.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. În perioada de preșcolaritate se desfasoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficiențe trebuie să fie înscriși la grădiniță, alături de copiii sănătoși. Copiii sunt curioși, dar practici, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență fizică, care se deplasează în scaun cu roțile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli si deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preșcolaritate este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficiențe. La această vârstă, socializarea se realizează ușor prin intermediul jucăriilor și al echipamentelor de joc. Totusi, trebuie sa fim atenți la unele probleme deosebite.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Participarea copiilor cu [CES](#) la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la copiii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Desfășurarea de competiții între copiii cu CES și ceilalți copii facilitează depășirea sentimentului de marginalizare și permite valorizarea potențialului aptitudinal al copiilor cu deficit de intelect.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea, vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei. Din experiența personală pot afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective;

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra copiilor cu CES. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exercita în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Prin intermediul activităților nonformale, copiii și-au învins teama, au devenit mai siguri pe ei, memorează, devin mai încrezători în forțele proprii, au fost integrați în grupul clasei, și-au descoperit abilități și aptitudini și și-au format deprinderi necesare adaptării la mediul înconjurător.

Bibliografie:

3. Carasel, A; Lazăr, V(2008) - „Psihopedagogia activităților extracurriculare”- Editura Arves
4. Popovici, D. (1998) - Învățământul integrat sau incluziv- Editura Corint, București
5. Popescu, G; Pleșă O.(1998) - „Handicap, readaptare, integrare” Pro Humanite, București

Importanța activităților extrașcolare pentru copilul cu CES

**Profesor învățământ preșcolar ENE CARMEN-MONICA
GRĂDINIȚA NR.35, BUCUREȘTI**

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor copiilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin acest tip de activitate se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu cerințe educative speciale. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă priceperi, deprinderi și abilități cognitive sau comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale, dar și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporește astfel interesul de cunoaștere a frumuseților naturale, de patrimoniu; se formează și dezvoltă unele sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic. Participarea copiilor cu cerințe educative speciale la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, spre descoperirea propriei identități. De aceea realizarea unor serbări cum ar fi cele de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, vor conduce către socializare și chiar valorizarea acestor copii.

Un rol important îl are educația nonformală, care e, poate, cea mai eficientă metodă de comunicare a copiilor cu cerințe educative speciale, ea fiind o „cale de ajutor pentru cei care au resurse mai mici de a accede la o școlarizare normală: săraci, izolați, tineri în derivă, persoane cu nevoi speciale”.

Educația nonformală are avantaje pedagogice, solicitând în mod diferențiat participanții. Curriculum-ul e flexibil, variat și e ales în funcție de interesul participanților la această formă de comunicare, el realizându-se prin activități diverse atractive, în funcție și de aptitudinile speciale și de aspirațiile celor implicați. Această metodă ajută la planificarea timpului liber într-un mod plăcut, crearea acestei ocazii fiind benefică întru destinderea și refacerea echilibrului psiho-fizic.

Evaluările nu sunt riguroase, folosindu-se strategii de apreciere formativă, stimulativă, participanții deprinzând competențe și atitudini precum: capacitatea de lucru în echipă, încrederea în sine, disciplina, responsabilitatea, coordonarea și organizarea, capacitatea de a rezolva probleme practice. Evident, este vorba despre terapia prin teatru. Prin aceasta e posibil să descoperim că în viitor, acel copil cu cerințe educative speciale ar putea să participe activ în societate, fiindcă accentul educației nonformale este pus pe învățarea prin acțiune, prin activitate voluntară. În ultimii ani, aplicarea metodelor și tehnicilor de comunicare eficientă a avut în vedere caracterul complex și integrativ al acestora, organizarea lor în perspectiva școlii incluzive, oferite copiilor cu cerințe speciale de către școală, familie și mediul social. Acest demers oferă o largă deschidere spre normalitate, ceea ce înseamnă a oferi persoanelor cu cerințe educative speciale modele și condiții de viață cotidiană cât mai apropiate de condițiile de viață obișnuite. Normalizarea trebuie percepută ca pe un proces reciproc de acceptare a persoanei cu dizabilități de către comunitate și de participare a acesteia la viața comunității.

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Experiențele practice demonstrează faptul că art terapia creează la copiii cu dizabilități, emoții și sentimente puternice, dezvoltă autonomia personală și favorizează socializarea. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în rolul unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale. Astfel, formarea personalității deficientului mintal se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Participarea la activități extracurriculare poate pune în valoare un copil cu o anumită deficiență, copil care în mediul școlar s-ar simți marginalizat, frustrat că nu poate face față cerințelor grupului din care face parte. Astfel că societatea este cea care trebuie să se adapteze la persoanele care o compun, nu numai persoana să se adapteze societății.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu cerințe educative speciale, spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Desfășurarea de competiții între copii cu cerințe educative speciale și cei din școlile de masă facilitează depășirea sentimentului de marginalizare și permite valorizarea potențialului aptitudinal al copiilor cu deficiențe. Copiii cu cerințe educaționale speciale pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Bibliografie:

- Carasel, A; Lazăr, V, „*Psihopedagogia activităților extracurriculare*”, Editura Arves (2008)
Popovici, D., „*Învățământul integrat sau incluziv*”, Editura Corint, București (1998)
Popescu, G; Pleșă O., „*Handicap, readaptare, integrare*”, Pro Humanite, București (1998)

Formarea și dezvoltarea personalității copiilor cu CES prin activități extracurriculare

Prof. Filigeanu Aurora
Prof. Ciuciuc Carmen
Liceul Teoretic Bechet

Educația cerințelor speciale (CES) denumită în prezent educație incluzivă – componentă a paradigmei *educație pentru toți* – proiectează un nou tip de școală: comprehensivă (cuprinzătoare, care nu selectează și nu exclude), care realizează co-educația, este deschisă, tolerantă, prietenoasă și democratică, naturală prin eterogenitatea ei care îi valorizează și integrează pe toți copiii, adaptându-se la diversitatea de cerințe educaționale, la particularitățile de învățare și dezvoltare ale fiecărui copil. Este acceptată în prezent noțiunea de „CES” care desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației speciale, necesitățile care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și / sau caracteristice unei deficiențe precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare.

Indiferent de tipul de educație: specială, integrată / incluzivă sau de conceptele utilizate, problema personalității elevului trebuie să ocupe locul principal. Acțiunea educativă cea mai bună este aceea „care modelează eul”, permițând deficienților mintali învățarea realității sociale, pentru că ei se vor integra în realitatea socială normală. Ca urmare, profesorul trebuie să sensibilizeze în elevi propriul „eu”, conștiința posibilităților, capacitatea de a lua decizii, de a fi stăpâni pe ei. Acest lucru se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extracurriculare. Este necesară o riguroasă planificare, organizare și desfășurare a acestor tipuri de activități în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor și pentru a veni în întâmpinarea cerințelor pe care elevii respectivi le resimt în raport cu actul educațional.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat. Exemplific câteva activități desfășurate cu elevii clasei a IX-a A pe care o conduc, clasă în care sunt integrați și elevi cu deficiență mintală medie: „În vizită la Grădina Zoologică din localitate”, „Plimbare în Grădina Mare”, „Specificul stațiunii Lacul Sărat”, „Toamnă în parcul Kisseleff”, „Să redescoperim frumusețea falezii Dunării”, „O zi la Sinaia”, „Obiective turistice din județul Tulcea”etc.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Desfășurarea de competiții între elevii cu CES și cei din școlile de masă facilitează depășirea sentimentului de marginalizare și permite valorizarea potențialului aptitudinal al copiilor cu deficit de intelect. Dintre concursurile organizate cu elevii clasei unde sunt profesor diriginte, menționez: „Sărbătoarea primăverii” „Suntem copiii Europei Unite”, „Ce ne-aduce iepurașul ?”, „Cel mai bun pieton”,etc

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Experiență practică a școlii noastre privind parteneriatul cu Teatrul Maria Filloti, în cadrul programului „Teatrul... și școala” precum și participarea formației de teatru a unității la „Festivalul concurs de teatru școlar I.L.Caragiale” a demonstrat că arterapia creează la elevii cu dizabilități, puternice emoții și sentimente, dezvoltă autonomia personală și favorizează socializarea. Pus

În situația de fapt, o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efektiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Deci, formarea personalității deficientului mintal se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Bibliografie:

- * Carasel, A; Lazăr, V (2008) - „Psihopedagogia activităților extracurriculare” - Editura Arves
- * Popovici, D. (1998) – Învățământul integrat sau incluziv – Editura Corint, București
- * Popescu, G; Pleșă O. (1998) - „Handicap, readaptare, integrare” Pro Humanitate, București

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE LA COPIII CU CERINȚE SPECIALE

Prof. FUȘTEI DIANA
Școala Profesională Mogoșești, Iași

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Proiectele educative derulate în cadrul parteneriatelor cu diverse instituții au ca scop implicarea, comunicarea, sprijinul reciproc, prietenia, încrederea, dăruirea. Aceste parteneriate sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Relația de prietenie nu este numai o posibilitate, ci și o necesitate.

Prin intermediul acestor proiecte, copiii au posibilitatea de a-și lărgi cercul de cunoștințe prin cunoașterea altui mod de viață, a altor persoane, atât normale cât și cu dizabilități, a altor spații geografice. Aceste oportunități ajută la integrarea lor socială, dezvoltarea personalității, formarea capacității de a comunica și cu alte categorii de tineri.

Școala trebuie să îi pregătească să trăiască în lumea auzitorilor, să le formeze acele capacități și competențe care să le permită un răspuns eficient și rapid la provocările lumii reale, o lume plină de contradicții și dezechilibre, compusă în proporție de 98 % din auzitori. Dar și această lume, societatea postmodernă, trebuie să se deschidă, să îi accepte, să îi includă în rândurile ei pe cei care, din cauze independente de voința lor sunt diferiți, dar egali în drepturi, cu toți ceilalți. Educația nonformală reprezintă ansamblul influențelor educative structurate și organizate într-un cadru instituționalizat dar desfășurate în afara sistemului de învățământ. Notele caracteristice ale acestei forme de educație sunt legate de caracterul opțional al activităților organizate, participarea elevilor la stabilirea a ceea ce se va învăța și se va întreprinde, rolul discret al dascălului și renunțarea la evaluari.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase. Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru nonformal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual. Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară.

Au menirea de a valorifica timpul liber al elevilor într-un mod plăcut și util și de a-l transforma într-o sursă educațională. Activitățile extrașcolare au un rol important în cultivarea gustului pentru lectură, pentru carte. Elevii pot fi stimulați să citească prin vizionarea de piese de teatru, filme istorice, comedii, participând la lansări de cărți, prin dramatizarea unor opere literare cu diferite ocazii, prin

implicarea în desfășurarea săzătorilor literare, a cercurilor de lectură și a atelierelor de scriere creativă.

Dacă avem grijă ca obiectivele instructiv – educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite.

În legătură cu dezvoltarea creativității copiilor, pot fi date dascălilor următoarele îndrumări: gândirea creativă și învățarea din proprie inițiativă trebuie încurajate prin laudă. Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca profesorul însăși să fie creativ, pentru că numai așa poate să aducă în atenția elevilor săi tipuri de activități extrașcolare care să le stârnească interesul, curiozitatea, imaginația și dorința de a participa necondițional la desfășurarea acestora.

Jocul

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie facute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă,

astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru.

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

BIBLIOGRAFIE:

Abrudan C., *Psihopedagogie specială*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003;
Cucos C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000;
Cucos C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996;
Dasen P., Perregaux C., Rey M., *Educația interculturală*, Editura Polirom, Iași, 1999

IMPACTUL DIAGNOSTICĂRII COPILULUI CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST ASUPRA FAMILIEI STUDIU DE CAZ

PROF. ÎNV. PRIMAR: GHENEA ALINA-GEORGIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GHEORGHE BIBESCU”, CRAIOVA, DOLJ

În realizarea studiului de caz au fost utilizate informațiile colectate în cadrul interviurilor cu părinții unui copil diagnosticat cu tulburări din spectrul autist. Copilul este de vârstă școlară și urmează programe terapeutice atât în cadrul unui Centru TSA al DGASPC, cât și în cabinete individuale de psihologie.

Pentru subiecții studiului de caz, viața înainte de aflarea diagnosticului copilului avea un caracter tipic, problemele cotidiene cu care se confruntau nepunându-le dificultăți deosebite. Viața de familie era considerată ca fiind armonioasă, apariția copiilor fiind un fapt dorit și pregătit de familia subiectului.

Diagnosticul copilului a determinat modificarea stilului de viață al întregii familii, consecința cea mai importantă fiind cea legată de reducerea timpului alocat activităților cu caracter de relaxare. Se pare că în multe cazuri, familiile copiilor cu TSA renunță la activitățile de timp liber pe care le făceau înainte de diagnosticarea copilului. Treptat are loc un fenomen de retragere socială, ieșirile cu prietenii se reduc în frecvență: *„În momentul aflării diagnosticului, renunți la multe. (oftat) Renunți la viața ta socială adică îți dedici mai mult timp copilului”,* deplasările în scop de relaxare sunt tot mai puține, oportunitățile de petrecere a timpului liber în apropierea domiciliului sunt epuizate și capătă un caracter de rutină. Iată ce afirmă în acest sens domnul E. (studiul de caz): *“Să fie timp liber mai mult, să scoți copilul din rutină, să-l duci, să mai vadă și el locuri noi. Așa, numai cu chestiile astea, tot timpul fac același lucru, același lucru. Și dusul la mare mai stimulează mintea, să-l mai duci să mai vadă și alte locuri, să-l plimbi... nu-l ții numai în casă, plimbările prin parc, te saturea la un moment dat de plimbatul prin parc vara... 3 luni de zile faci același lucru. Acum e iarnă, îl ții mai mult în casă”.*

Începerea demersurilor investigative a avut ca punct de plecare sesizarea unor discrepanțe, întâzieri în dezvoltarea propriului copil comparativ cu situația altor copii (cu vârste apropiate) ai persoanelor din cercul de rude, cunoștințe sau prieteni. Unul dintre părinți afirma: *“eu am crescut o nepoată, fata fratelui meu, iar la 2 ani spunea Tatăl nostru, o grămadă de poezii și le învăța și singură de pe la televizor și, făcând o comparație, zic: nu vorbește cum ar trebui să vorbească un copil de 2 ani”.* În cazul celui de-al doilea copil, mama *„făcea comparație, ce face copilul nostru, ce fac alți copii specific la vârsta lor și vedeam că erau niște chestii care nu mergeau”.*

Aflarea diagnosticului este un moment extrem de dificil pentru părinți, iar gama de reacții emoționale ce acompaniază aceste vești este una cu o încărcătură afectivă profund neplăcută. Paleta reacțiilor emoționale cunoaște o gamă mult mai largă în perioada ce urmează aflării diagnosticului, când efectul de anestezie dispare. Astfel, putem identifica și în cazul persoanelor (părinți) afectați de TSA reacții ce se încadrează în tipologia propusă de E. Kubler-Ross:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

NEGAREA/REFUZUL - reprezintă o reacție de apărare normală după șocul inițial al auzirii unei vești proaste. Psihicul nostru are nevoie de timp ca să raționalizeze și să normalizeze noua situație, negarea intră în categoria celor mai simple mecanisme de a face față situației. Persoana refuză validarea diagnosticului: „Nu! Nu mie!“, „Nu este adevărat!“, „Este o greșeală“, „copilul meu o să se vindece”

FURIA/SUPĂRAREA – reprezintă un pas important spre acceptarea noii situații, adesea persoana afectată oscilând între cei doi poli. Părintele consideră că nu merită să i se întâmple acest lucru. Această perioadă contribuie la alinarea chinului, a suferinței și poate să fie acompaniată de anxietate. În această etapă este posibil și să se caute un vinovat, este mecanism de apărare mai elaborat, dând dovada unui început de integrare, de înțelegere a situației.

NEGOCIEREA/TOCMEALA

Este o încercare de a amâna evidența situației reale, fiind generatoare de speranță, de reinvestire și reinventare a diverselor proiecte de viitor. Deja apare acceptarea ideii diagnosticului și negocierea pentru a fi cât mai blând posibil sau ca procesul terapeutic să fie unul încununat cu succes.

DEPRESIA/DUREREA – în această etapă persoana consideră că nu mai poate face față situației în care se află, că este lipsită de resurse energetice sau că totul este fără rost. Persoanele afectate pot deveni retrase, izolate, cuprinse de sentimente de deznădejde, se simt inutile, fără viitor, fără dorințe de a face ceva pentru ele sau pentru copil.

ACCEPTAREA – este o realitate rațională și mai apoi emoțională. Este etapa în care persoana acceptă situația și dorește să valorifice fiecare clipă în speranța depășirii momentelor dificile.

Pentru părinții care au fost subiecți ai studiilor noastre de caz, informațiile despre autism și despre terapiile specifice pentru TSA, înainte de diagnosticarea copiilor lor, erau nesemnificative atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Sursele de informare erau reprezentate de colegi, cunoscuți sau aveau un caracter ficțional ușor idealizat, fiind provenite din filme. După momentul aflării diagnosticului, consilierea inițială oferită de specialiști a fost completată cu informații colectate de pe internet, de la alți părinți ai copiilor cu TSA sau de la colegi și alte cunoștințe.

a.   Prezentare - Studiul de caz

Domnul E. este un bărbat de 34 ani, locuiește în mediul urban, studii superioare în domeniul economic, în prezent lucrează în sfera serviciilor comerciale fără a se considera satisfăcut de domeniul profesional. S-a căsătorit în urmă cu 8 ani și este tatăl unui copil în vârstă de 7 ani diagnosticat cu TSA. Soția sa lucrează în același domeniu, adesea în “ture inverse”, întâlnindu-se acasă abia seara târziu. Familia locuiește împreună cu bunica maternă a copilului, aceasta fiind un sprijin constant al familiei.

Viața familiei înainte de a afla diagnosticul copilului

Modul în care decurgea viața de familie este considerat ca fiind unul tipic, cu un caracter rutinier, totul mergea pe: *„un făgaș normal, nu suntem, ce să zic, ca mulți români, avem rate, avem grija zilei de mâine, ce pun pe masă, aștept ziua de salariu (...) Chiar și după ce a apărut copilul, o dată pe săptămână ieșeam, îl lăsam cu soacra mea și ieșeam și noi un pic, câteva ore.”*

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Atitudinea față de persoanele cu TSA, premergător aflării diagnosticului copilului

Sensibilizat la problematica specifică persoanelor cu TSA din perspectiva unor viziuni cinematografice, E. manifestă mai curând o atitudine de respingere și distanțare față de persoanele cu această tulburare, combinată cu sentimente de compasiune: „*nu erau normali*”, „*nu vreau să fiu așa*”, „*bieții oameni*”.

Primele suspiciuni/semne ale TSA

Semnalele legate de o posibilă problemă a copilului au apărut în sfera comportamentului motor, primii pași i-a făcut ceva mai târziu decât covârșniciei, iar alte activități specifice vârstei cronologice întârziiau să fie desfășurate de către copil. Părinții au conștientizat aceste întârzieri în dezvoltare prin comparație cu achizițiile copiilor colegilor de serviciu, copii care aveau vârsta apropiată de cea a fiului lui E. După o serie de progrese în planul motric, părinții au conștientizat existența unei alte probleme, de data aceasta în sfera comunicării. fiind afectat atât în sfera limbajului receptiv, cât și la nivelul limbajului expresiv: „*nu vorbește ... vedeam că nu avansează deloc, nu spune decât chestii din astea monosilabice, nu arăta, nu cerea, (...) erau niște chestii pe care nu le făcea, specific vârstei, mai ales că la 2 ani și ceva nu spunea nimic clar (...) n-avea decât 2-3 cuvinte*”. Treptat, părinții au conștientizat că există o serie de afectări inclusiv la nivelul domeniului social: „*El era așa pierdut, aerian, nu-l interesa absolut nicio jucărie, la vârsta de 2 ani nici măcar nu se juca cu jucării.*”

Raportarea la achizițiile celorlalți copii aflați în cercul de cunoscuți ai familiei a fost factorul decisiv în pornirea demersului investigativ - „*vedeam ce fac alți copii specific la vârsta lor și vedeam că erau niște chestii care nu mergeau și am zis: „Hai să mergem acum!”*”

Momentul diagnosticării

Primele demersuri investigative au pornit la „*doi ani și câteva luni*” și au avut ca punct de plecare consultarea unui medic neurolog pediatru, apoi a unui psihiatru pediatru și a serviciilor oferite de CSM (Centrul de Sănătate Mintală) pentru copiii din orașul de reședință al familiei. Suspiciunile neurologului pediatru au fost confirmate de psihiatrul pediatru - „*ne-a confirmat temerile d-nei dr. D, că într-adevăr sunt elemente de autism*”. Tatăl consideră că diagnosticul trebuie să fie comunicat direct și să „*ți se spună verde în față*”, pentru a putea decide dacă este sau nu cazul altor investigații suplimentare sau pentru a solicita o altă opiniemedicală.

Reacția părinților după momentul în care s-a comunicat diagnosticul de autism Chiar dacă domnul E. afirmă că reacționează „*mediu la orice, nici să nu mă supăr prea tare, nici să nu mă bucur prea tare*”, momentul comunicării diagnosticului copilului a generat o reacție „*de descumpănire, așa, mi-a turnat așa plumb în tot, în picioare, în spinare*”. Apoi a urmat o stare de revoltă: „*De ce? Cum de s-a întâmplat asta?*”. Pentru familie, diagnosticul a însemnat schimbarea planurilor de viitor, planuri ce includeau și conceperea unui nou copil. Reacțiile emoționale au fost de frică, pesimism, dezamăgire, abandon, auto-devalorizare și chiar disperare - „*ai momente când vrei să te descotorosești de toate, s-o iei pe câmpii, că nu mai reușești să faci față problemelor*”. În acest amalgam emoțional familia

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

conștientizează că este momentul potrivit pentru a acționa, pentru a planifica ce vor face mai departe pentru copil: „*ne-am dat seama că avem de luptat cu el și să-l facem să fie bine*”. Treptat familia a început să devină ceva mai optimistă, sperând într-o ameliorare a condiției copilului.

Traseul post-diagnostic. Primele informații despre posibilitatea de a face terapie La recomandarea pedoneurologului și a pedopsihiatrului, este realizată o evaluare psihologică pentru a stabili nivelul de dezvoltare al copilului, apoi de includere a copilului într-un program terapeutic. Familia a solicitat terapie pentru copil în cadrul unui cabinet de psihologie, frecvența ședințelor fiind între 1-3 ședințe pe săptămână, iar după deschiderea în oraș a Centrului TSA din cadrul DGASPC mai face o oră de terapie/săptămână și în cadrul acestui centru.

Comunicarea despre diagnostic familiei/prietenilor

Comunicarea diagnosticului copilului către bunici s-a realizat foarte repede, cu atât mai mult cu cât bunica maternă s-a implicat în procesul de investigare a situației copilului. Apoi au aflat despre diagnosticul copilului persoanele apropiate familiei și colegii. Familia a avut o atitudine suportivă, în special bunica, ea fiind cea care s-a implicat post-diagnostic în îngrijirea copilului, în însoțirea copilului la terapie. Familia s-a simțit susținută, încurajată de cei dinjur.

Nevoia de informații și servicii post diagnostic

Pentru familia domnului E. este important să existe posibilitatea includerii copilului într-un grup terapeutic, să existe programe terapeutice care să nu se axeze doar pe componenta cognitivă și pe cea de recuperare a limbajului. O altă nevoie este cea de a avea posibilitatea implicării părinților în aceste activități terapeutice - „*să vină și părinții, și copiii și să se facă de toate, începând de la terapia ABA, până la scăldatul în apă și joacă*”. Aspectele ce țin de timpul liber și posibilitatea de a varia activitățile de timp liber petrecut cu copilul sunt importante - „*Hai să urcăm muntele ăsta, hai să ne dăm cu bicicleta*”.

Nevoia de suport, sprijin și încurajare, nevoia de „*consiliere pentru noi, pentru părinți*” este resimțită destul de puternic de domnul E. - el face adesea referire la necesitatea „din când în când” a unor „ore de psihologie” pentru părinții copiilor cu TSA.

Pentru părinți, posibilitatea organizării unor tabere în care să fie implicați alături de copii în activități cât mai variate reprezintă o necesitate, alături de posibilitatea de a lăsa copilul pentru mai mult de 3-4 ore într-un centru în care să știe că siguranța copilului este asigurată.

Bibliografie:

- Cojocaru, D., Cojocaru Ș., (2011), Educația parentală în România, Alpha MDN, Buzău.
- Gherguț, A. (2013), Sinteze de psihopedagogie specială, Polirom, Iași.
- Peeters, T., (2009), Autismul. Teorie și intervenție educațională, Polirom, Iași.

ALTERNATIVE EDUCATIONALE VIABILE ÎN RECUPERAREA COPIILOR CU C.E.S.

Prof. Grigoraș Florentina Manuela

Grădinița cu P.P.nr. 6 Dorohoi

Terapiile alternative sunt instrumente de lucru pentru dezvoltarea copiilor cu nevoi speciale. De-a lungul timpului s-au dezvoltat mai multe tipuri de terapii care vin în sprijinul pacienților, terapii menite să contribuie la o dezvoltare armonioasă a acestor persoane. Iată o trecere în revista a terapiilor alternative pentru dezvoltarea copiilor cu nevoi speciale.

Dezvoltarea copiilor cu nevoi speciale este o adevărată provocare atât pentru părinți, cât și pentru specialiștii care studiază cauzele care determină aceste - nevoi speciale. De-a lungul timpului s-au dezvoltat mai multe tipuri de terapii care vin în sprijinul pacienților, terapii menite să contribuie la o dezvoltare armonioasă a acestor persoane.

Terapia prin arta este, în primul rând, o metoda eficientă de reconciliere a conflictelor emotionale, de a crește conștiința de sine, ajutându-i pe copii să se exprime fără să fie nevoie să folosească limbajul verbal și să depășească barierele impuse de problemele lor psihice și mentale. Terapia prin artă poate fi, de asemenea, utilizată pentru evaluarea persoanelor individuale, a cuplurilor, a familiilor sau a grupurilor. Terapia este însă cu adevărat eficientă mai ales în cazul copiilor care au dificultăți de vorbire sau dificultăți emoționale care îi împiedică să vorbească despre spaimile lor interioare.

Terapia prin muzică se definește ca folosirea muzicii în tratamentul diverselor afecțiuni psihologice, accentul fiind pus pe dobândirea de competențe non-muzicale și comportamente determinate de către un terapeut, prin evaluare sistematică și printr-un plan de tratament prestabilit. Primul program oficial de terapie prin muzică datează din 1944 și a fost implementat la Universitatea din Michigan, SUA.

Persoanele cu întârzieri de dezvoltare psihică sau cu dizabilități de învățare (cum sunt cele care suferă de sindromul Down, spre exemplu) răspund foarte bine la o astfel de terapie. Răspunsurile pot varia de la o simplă clipire, la un zambet sau la vocalizare, la cântat sau dans. Terapia prin muzică le oferă acestor pacienți oportunitatea de a se exprima. În plus, se pare că terapia prin muzică este una dintre cele mai bine primite de către pacienți.

Terapia prin muzică ajută și la dezvoltarea interacțiunii sociale, în cazul terapiei de grup. Spre exemplu, pacienții pot fi încurajați să cânte numele celorlalți, odata cu terapeutul, să ofere instrumente muzicale celor din jur și să cânte împreună la ele. Indiferent de cât de grave sunt afecțiunile psihice ale pacienților, terapia prin muzică stimulează capacitatea creativă și expresivă a ființei, aducând uneori rezultate miraculoase.

Terapia prin dans

Dansul este una dintre cele mai expresive arte. De aceea este, probabil, și una dintre cele mai puternice terapii pentru bolnavii cu diverse afecțiuni psihice. Bazată pe ideea că mintea și corpul sunt legate între ele, terapia prin dans este definită drept - utilizarea psihoterapeutică a mișcării ca proces ce influențează integrarea emoțională, cognitivă și fizică a individului. Terapia prin dans / mișcare se bazează pe modelarea sentimentelor, a capacității cognitive, a funcțiilor fizice ale organismului, precum și a elementelor comportamentale.

Terapia de fermă sau terapia prin horticultură include o serie de activități, de la cultivarea plantelor la detectarea pământului bun pentru anumite culturi. Eficiența acestei terapii a fost dovedită de studii care au arătat faptul că diversele activități agricole ajută persoanele cu deficiențe psihice să se dezvolte și să se descurce mai bine. Grădinăritul pare să fie una dintre cele mai eficiente activități în acest sens. Studiile făcute pe marginea acestei activități au scos în evidență avantajele acestui tip de terapie.

Terapia asistată cu animale

Se știe că prietenia dintre animale și copii este un lucru natural. Animalele sunt tovarăși de joacă extraordinari și reusesc uneori să îi învețe pe copii lucruri pe care adulții nu reusesc. Pentru copiii cu dizabilități, compania unui animal poate avea efecte extrem de benefice, cu atât mai mult cu cât acestor copii le este mai greu să își facă prieteni și să comunice cu cei din jur. Pe lângă dezvoltarea laturii emoționale, terapia asistată cu animale poate contribui și la dezvoltarea capacităților motorii ale copilului.

Spre exemplu, călăritul terapeutic sau înotul alături de delfini dau uneori rezultate mai bune decât alte terapii de mișcare.

Hidroterapia (terapia acvatică)

Un copil care s-a născut prematur, care a trecut printr-o terapie intensivă sau care este încadrat în categoria copiilor cu riscuri prin hidroterapie ar putea constitui o soluție eficientă pentru diminuarea grijilor pe care vi le faceți în legătură cu progresul copilului, cu dezvoltarea lui armonioasă. Terapia cu apă sau hidroterapia este cunoscută din cele mai vechi timpuri. Apa neutralizează efectele gravitației, ajutând copilul să se miște cu mai puțin efort.

BIBLIOGRAFIE

- M, Radulescu, Revista de pedagogie, Pedagogii alternative, nr . 1-12/2006, Alternativele educationale, UTC București, Modernitatea și actualitatea pedagogiei Freinet,
C, Cazan , C, Petrescu, Alternative educationale, Editura: Editura Pro Universitaria, 2017
1.V, Agheana, Pedagogiile alternative, un alt mod de a face educatie, Revista Cultura nr. 7/2019(603)
C, Cazan , C, Petrescu, Alternative educationale, Editura: Editura Pro Universitaria, 2017

Experiențe și bune practici în cadrul proiectelor extrașcolare în care au fost implicați și elevi cu CES

Prof. Hrițcu Gabriela Loredana
Liceul Regina Maria Dorohoi

1. Titlu proiect: „Lucrez și mă joc împreună cu prietenii mei”.

Scopul proiectului: implicarea elevilor în activități sociale cu caracter creativ, ludic, educativ, care oferă șanse egale, posibilități de dezvoltare a spiritului de cooperare și stimuli de integrare socială și societală.

Descrierea activității:

La realizarea acestei activități au participat elevi ai clasei a IX a F și un elev cu CES. Activitățile au presupus realizarea de desene, picturi și machete pe teme ecologice. S-au realizat; elevi motivați, competiție și comunicare eficientă.

2. Titlu proiect: „Cu primăvara la braț...”.

Obiectivele urmărite: elevii să realizeze cât mai frumos felicitări și măștișore pentru 1 și 8 Martie, să decupeze corect, conform liniilor trasate; să colaboreze cu colegii, să-și dezvolte abilități de comunicare și relaționare emoțională pozitivă; să participe cu lucrări la expoziția cu vânzare.

Descrierea activității:

La realizarea acestei activități au participat elevi ai clasei a IX a F și un elev cu CES. Copii au fost mobilizați în realizarea de felicitări și măștișore, au relaționat pozitiv și au participat cu lucrările realizate la o expoziție cu vânzare cu scop caritabil.

3. Tema: „Copacul problemelor”

Scop: Integrarea copiilor cu nevoi speciale în colectiv

Descrierea activității:

La realizarea acestei F și un elev cu CES din echipe de câte 4 elevi .

Li s-a prezentat să lipească 7 post-its, 3 pentru pentru cauza identificată de ei. urmând ca apoi să prezinte potrivite. La finalul activității au făcut „turul galeriei”, câte un reprezentant din fiecare grupă prezentând posterul realizat.

activități au participat elevi ai clasei a IX a această clasă, care au fost grupați aleatoriu în

materialul conținând copacul unde ei urmau cauzele problemei, 3 pentru soluții și unul Fiecare grupă a identificat o problemă cauzele și soluțiile pe care ei le consideră

4. Tema: „Dar de Moș Nicolae”

Scop: Integrarea copiilor cu nevoi speciale în colectiv

Descrierea activității:

La această activitate au participat elevii clasei a X a F, care au dorit să facă o bucurie unei colege de-a lor școlarizată la domiciliu, cu ocazia sărbătorii Sfântului Nicolae.

Inițiatorul acestei activități a fost domnul diriginte, care este și profesor de sprijin pentru această elevă.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Câțiva elevi au realizat la școală o felicitare și au pregătit colinde de Crăciun pe care să le cânte alături de colega lor. La domiciliul elevei, colegii i-au înmănat felicitarea și dulciuri, urându-i sănătate și bucurii alături de familie și de cei dragi. Apoi au purtat un dialog colegial, legat de școală și interesele lor.

Bibliografie:

- Musu, Ionel. (2000). Ghid de predare învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale. București: Editura Marlink.
- Vărășmaș, Ecaterina. (2004). Introducere în educația cerințelor speciale. București: Editura Credis

MODALITĂȚI ȘI SOLUȚII DE INTEGRARE ȘCOLARĂ A DIFERITELOR CATEGORII DE COPII CU C.E.S.

Prof. IACOB IONELA GINA
Liceul Teoretic „Ioniță Asan” CARACAL OLT

Educația specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe și care se desprinde tot mai mult de conținutul învățământului special.

Principiile care stau la baza educației speciale:

- 1) Toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care le întâmpină aceștia sau diferențele dintre ele;
- 2) Societatea și școala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-și realiza educația în școala publică;
- 3) Formarea și dezvoltarea școlilor incluzive atât în mediul urban cât și în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât și a celor materiale;
- 4) Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală.

Activitatea de incluziune și de integrare a copiilor cu deficiențe în școala publică trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiștii care acționează la diferite nivele structurale.

Activitatea de integrare, activitatea de desfășurată de profesorul itinerant se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

Integrarea școlară a copiilor cu handicap mintal

Se poate realiza, prin integrare individuală în clasele obișnuite, integrarea unui grup de 2-3 copii cu deficiențe în clase obișnuite.

Practica psihopedagogică a relevat principilul conform căruia este mai bine să greșești prin supraaprecierea copilului orientat inițial spre învățătorul obișnuit, decât să subapreciezi calitățile reale, orientându-l cu ușurință spre învățământul special. Pentru a favoriza integrarea copiilor cu deficiență mintală în structurile învățământului de masă și ulterior în comunitățile din care fac parte, are nevoie de aplicarea unor măsuri cu caracter profilactic, ameliorativ sau de sprijinire.

O problema cu totul specială apare în cazul integrării copiilor cu deficiențe mintala în clasele mai mari sau în finalul procesului de școlarizare, atunci când solicitările depășesc cu mult capacitatea lor de utilizare a gândirii formale, iar dezideratul unei calificări și al integrării sociale, prin participare la activitățile productive, depășește limitele ergoterapiei, prioritară în etapele anterioare. Actuala formă de pregătire profesională pentru această categorie de deficiențe este total inferioară. O posibilă soluție ar fi integrarea acestor copii în școlile obișnuite de ucenici, unde pot învăța o meserie cu cerere pe piața muncii, urmată de angajarea și integrarea în unități productive. În aceste situații, absolvenții respectivi, fără experiență și fără abilitate în planul relațiilor sociale, pot beneficia de supraveghere și îndrumare din partea părinților, tutorilor sau altor persoane calificate.

Integrarea copiilor cu deficiențe de vedere

Un elev cu deficiențe de vedere trebuie privit la fel ca oricare dintre elevii clasei, fără a exagera cu gesturi de atenție și fără a fi favoritizat mai mult decât ar cere gradul și specificul deficienței sale. Elevii cu handicap de vedere trebuie încurajați să se deplaseze prin clasa, școala, pentru a învăța să evite obstacolele și să identifice cu mai multa ușurință locurile unde trebuie să acorde o atenție deosebită, să fie apreciați mai ales cu ajutorul expresiilor verbale sau cu atingeri tactile, să realizeze în principiu aceleași sarcini ca și colegii lor de casă, iar acolo unde este posibil, să se adapteze mijloacele de învățământ și conținutul sarcinilor de lucru la posibilitățile reale ale acestor elevi.

În cadrul activităților de predare-învățare la clasele unde sunt integrați elevii cu vedere slabă trebuie să se acorde o atenție deosebită unor elemente care să asigure egalizarea șanselor în educația școlară.

În cazul elevilor nevăzători, intervin o serie de particularități care afectează procesul didactic, deoarece aceștia folosesc citirea și scrierea în alfabetul Braille, au nevoie de un suport intuitiv mai bogat și mai nuanțat pentru înțelegerea celor predate, au nevoie de metode și adaptări speciale pentru

prezentarea și asimilarea conținuturilor învățării, este necesară intervenția unui interpret și alocarea unui timp suplimentar de lucru.

Integrarea copiilor cu deficiențe de auz

Reprezintă o problemă controversată în mai multe țări din lume, deoarece pierderea auzului la vârste mici determina imposibilitatea dezvoltării normale a limbajului și, implicit a gândirii copilului, cu consecințe serioase în planul dezvoltării sale psihice. Din acest motiv, diagnosticul precoce al pierderii de auz, urmat de protejarea auditivă timpurie, este cea mai eficientă cale de compensare a auzului și garanția reușitei integrării școlare a copilului cu tulburări de auz. Odată cu integrarea școlară a copilului deficient de auz se impun anumite cerințe privind modul de organizare clasei, metodele de prezentare a conținuturilor, strategiile de comunicare în clasă.

Integrarea copiilor cu handicap fizic

Manifestările din sfera motricității trebuie privite în relație strânsă cu dezvoltarea intelectuală, expresia verbală și grafică, maturizarea afectiv-motivațională și calitatea relațiilor interindividuale ca expresie a interindividuale ca expresie a maturizării sociale.

Bibliografie:

Casantra Abrudan, Psihopedagogie specială, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003

APROAPE DE PRIETENI

Prof. Iancu Claudia
Colegiul Național Al. I. Cuza , Galați

Societatea de azi nu mai cere individului doar cunoștințe teoretice și profesionale , ea cere și abilitatea de a trăi împreună cu ceilalți într-o comunitate unită și solidară.

Una dintre direcțiile de acțiune ale educației se referă la copiii cu deficiență mintală, care sunt și trebuie să rămână membrii ai comunității. De aceea , cunoașterea copilului cu deficiență mintală și a problemelor legate de acesta sunt resimțite azi , mai mult ca oricând , în condițiile în care politica școlară își concentrează eforturile pentru integrarea lor școlară și socială.

Integrarea persoanelor cu dizabilități se realizează oferind acestora modele și condiții de viață cotidiană cât mai aproape de condițiile și modurile de viață obișnuite. De aceea , normalizarea trebuie concepută ca un proces reciproc de acceptare a persoanei cu dizabilități de către comunitate dar și de participare a acesteia la viața comunității.

În acest context , școala, prin activitățile educaționale desfășurate , oricât de bine ar fi organizate , nu poate asigura toate nevoile de formare ale copilului cu deficiență mintală. Nu putem vorbi despre o recuperare – compensare bună, decat urmărind și obiectivele de dincolo procesului de învățare.

Relația dintre educația formală (realizată în școală) și cea nonformală (realizată prin activitățile extracurriculare și extrașcolare) este de complementaritate sub aspectul conținutului, al formelor de organizare și realizare.

Ținând cont de aceste aspecte, dar și de faptul că integrarea copilului cu deficiență mintală înseamnă familiarizare cu mediul , înseamnă adaptare, înseamnă crearea unor concordanțe între ceea ce a văzut , dobândit, admis și ceea ce cere individului , am dat o importanță deosebită activităților extracurriculare.

Pe această direcție s-a înscris și proiectul nostru ce a avut o strategie bazată pe voluntariat , implicare , angajament , responsabilitate , scopul fiind acela de schimbare a mentalității membrilor comunității față de persoanele cu dizabilități.

Proiectul “ Aproape de prieteni “ s-a desfășurat în cadrul proiectului educațional organizat în Colegiul Național “ Al. I. Cuza ”, Galați . Ca obiectiv general ne-am propus stimularea colaborării între toți factorii din comunitate care să ducă la integrarea socială a persoanelor cu dizabilități.

Acțiunile desfășurate în cadrul proiectului au vizat ariile de dezvoltare ce sunt considerate coordonate majore ale lucrului cu persoanele cu nevoi speciale. Am pornit de la faptul că beneficiarii, copiii cu deficiență mintală , sunt dezavantajați în dezvoltarea propriei personalități , demonstrând nivel scăzut de adaptare socială, comportamente neadecvate în diferite situații , limbaj nesatisfăcător , instabilitate emoțională și lipsa deprinderilor de viață .

Activitățile desfășurate cu au constituit un prilej de a crea situații specifice care au condus la dezvoltarea empatiei, a capacității de a oferi suport social , a disponibilității de a înțelege și a puterii de a depăși obstacole. Metodele folosite au fost jocuri de rol , de comunicare , de socializare , activități practice, conversații, lucrul în echipă. S-au desfășurat activități diversificate de socializare , comunicare, de formare a autonomiei personale, de formare a abilităților manual, activități cultural artistice . Prima activitate a fost “ Toamna cea bogată” .

Pe parcursul activității elevii cu CES au aflat lucruri noi , și-au dezvoltat deprinderile de muncă individuală dar și de grup , au văzut că pot realiza lucruri deosebite împreună cu ceilalți , că se pot juca împreună, că pot învăța unii de la alții ca într-o mare familie.

După ce au aflat tot ce era necesar despre legumele toamnei și s-au jucat “ de-a bucătarii”, în activitatea următoare din cadrul proiectului , au avut de pregătit mâncăruri tradiționale românești. În cadrul acestei activități copiii au respectat regulile de igienă specifice în prepararea și servirea mesei , și-au dezvoltat deprinderile de autonomie personală și socială . Copiii și-au dezvoltat empatia , și-au exersat capacitățile afective care să le permit exprimarea emoțiilor și a sentimentelor , și-au manifestat grija față de cei din jur.

Pentru activitatea următoare ,în care era nevoie de joc de rol, era nevoie de un spațiu amenajat corespunzător. De aici provine și numele activității “ Amenajarea atelierului de lucru”. Astfel un grup

format din elevi cu și fără CES au fost în vizită la “Muzeul Țăranului Român”, vizită ce a avut drept scop documentarea în vederea amenajării unui spațiu care să reprezinte interiorul unei locuințe țărănești . După vizită s-a trecut la realizarea activității. Pereții centrului de ludoterapie s-au transformat într-o casuță de povești iar spațiul din fața acesteia a fost dotat cu un cuptor cu plită și alte obiecte necesare pentru a crea un cadru cât mai apropiat de cel din operele ce urmau să fie puse în scenă . Pentru a realiza toate acestea a fost nevoie de muncă intensă timp de mai multe zile , prilej pentru cei implicați de a comunica , de a se ajuta unii pe alții și de a lega prietenii.

Cu ocazia desfășurării următoarei activități din proiect, toți participanții s-au aflat în “ Lumea literară ”, în fața unei asistențe numeroase formată din reprezentanți ai autorităților locale și județene , ai instituțiilor implicate în proiect, ai mass-media , dar și ai unui juriu exigent alcătuit din elevi și membrii ai comunității , Echipe compuse din copiii cu CES și fără , au evoluat pe scenă fiind personaje din opera precum “ Amintiri din copilărie ”, “ Povestea lui Harap Alb ”, “ Vizită ”, “ Domnul Goe ” . Costumați potrivit personajului ales cu grijă conform posibilităților fiecăruia ,cu toții s-au simțit importanți și au căpătat încredere în forțele proprii, primind sprijin atunci când a fost nevoie .

Prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului , atât voluntarii cât și beneficiarii au învățat să respecte regulile , să-și assume responsabilități de adult și să se comporte adecvat în situațiile date . Toate aceste lucruri au contribuit la formarea și dezvoltarea unor deprinderi de viață independentă.

Pentru că urma activitatea de evaluare a proiectului iar activitățile se doreau a fi cât mai spectaculoase din toate punctele de vedere , activitatea de pregătire a costumelor și a decorurilor pentru evenimentul final s-a desfășurat în mai multe etape și în locații diferite. Activitatea a avut loc în data de 3 decembrie care este Ziua Internațională de Solidaritate cu Persoanele cu Handicap .

Evenimentul s-a bucurat de o asistență numeroasă , pe lângă beneficiarii obișnuiți ai proiectului fiind prezenți și directorii instituțiilor implicate precum și reprezentatul CJRAE.

A fost prezentat spectacolul “ Amintiri din copilărie ” , în care personajele au fost interpretate de voluntari și de beneficiari. În încheierea evenimentului a evoluat în fața invitaților echipa de dans modern formată din voluntari și beneficiari, dansul prezentat fiind inclus în competiția de dans sportiv organizată la nivel național. Ei au arătat că și prin dans te poți exprima și poți atrage aprecierea celor din jur.

Pe lângă prilej de bucurie , aceste activități le-au mărit gradul de independență în mediul înconjurător dându-le echilibru , stabilitate și rezistență la greutăți , dobândind astfel o mai mare capacitate de adaptare la mediul extrașcolar. Participarea efectivă a angajat atât copiii timizi , nesiguri, stimulându-le interesul și ajutându-i să depășească anumite bariere emoționale existente între ei și restul grupului , i-a temperat pe cei impulsivi, a stimulat curentul de influențe reciproce , a dezvoltat spiritul de cooperare prin munca în echipe și a antrenat toți copiii , contribuind la formarea colectivului.

De aceea am considerat că activitățile desfășurate în timpul liber , în afara clasei sunt un bun prilej de a lărgi sfera de cunoaștere și încorporare a informațiilor în structura cognitivă a copilului , dar și extrapolarea lor în context variate , pentru adaptarea la viața socială în funcție de nevoile speciale ale fiecărui subiect și de restantul rămas bun al acestuia.

În urma aplicării acestui proiect putem spune că activitățile extracurriculare în care alături de școală am implicat și comunitatea, au avut ca impact următoarele :

1. Voluntarii (copiii fără CES) și-au îmbogățit cunoștințele și abilitățile în aspectele importante ale vieții și educației într-un mod plăcut și provocator, au doborât barierele ignoranței și sperăm ca de acum vor avea o atitudine corectă față de persoanele cu nevoi speciale ;
2. Beneficiarii proiectului (copiii cu CES) au simțit că fac parte din comunitate , au câștigat noi prieteni , au învățat să se cunoască mai bine pe ei înșiși și sî aibă încredere în forțele proprii ;
3. Membrii echipei de implementare au avut bucuria creării unor ambiente în care s-au manifestat cele mai frumoase sentimente și momente din viața unor copii mari și mici, care desi proveniți din medii diferite , sunt acum legați de niște elemente comune : comunicare, încredere, prietenie.

Bibliografie :

- Ionel Mușu – coordonator, Constantin Păunescu , Doru Vlad Popovici “ Terapie educațională integrată”, editura PRO HUMANITATE , București, 1997
- Constantin Cucoș –“ Pedagogie” – Ed. Polirom , Iași, 1996

Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES

**Profesor învățământ preșcolar, Iancu Teodora – Alina
Grădinița „Panseluța”, București**

Cerințele educaționale speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural (MECTS – Ordinul 5574/ 2011). Aceste cerințe plasează elevul într-o stare de dificultate în raport cu cei din jur, stare ce nu-i permite o existență sau o valorificare în condiții normale a potențialului intelectual și aptitudinal de care dispune și induce un sentiment de inferioritate ce accentuează condiția de personae cu cerințe educaționale speciale.

Astfel, putem considera că se încadrează în categoria CES: copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea (abandon familial, abuzuri, tulburări psiho-emoționale care dizabilitează formarea normală a personalității copilului).

Activitățile educative școlare sau extrașcolare propun noi modalități de proiectare și desfășurare a acestora în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor, astfel încât să poată veni în întâmpinarea cerințelor pe care acești copii le resimt, în raport cu actul educational.

Conform Ordinului MECTS 5574/ 2011, articolul 6, „Pentru integrarea eficientă a persoanelor cu CES este necesară crearea unor servicii de sprijin specializate în asistența psihopedagogică de care să beneficieze copiii/elevii/tinerii integrați, precum și a unor servicii de consultanță pentru cadrele didactice din școala incluzivă, ceilalți elevi, familie și comunitate.”

Copilul cu CES are nevoie de condiții de învățare care să stimuleze și să sprijine dezvoltarea sa, un curriculum adaptat și individualizat. Adaptarea curriculumului la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin adaptarea conținuturilor cantitativ și calitativ, la potențialul de învățare al elevului, adaptarea proceselor didactice (metode utilizate, material didactic, timp de lucru alocat) nivelul de sprijin acordat elevului, adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social dar și adaptarea procesului de evaluare (diverse proiecte și produse scrise, orale, vizuale ale muncii elevilor).

Adaptarea strategiilor de predare - învățare – evaluare presupun diversificarea/ ajustarea strategiilor didactice, a sarcinilor. Selectarea și combinarea armonioasă a strategiilor didactice de predare – învățare – evaluare pentru elevul cu CES se face în baza principiilor curriculare și a finalităților stabilite și asigură participarea elevului, implicându-l în propria învățare.

În realizarea adaptărilor curriculare se va ține cont de stilul de învățare al elevului, de tipul de inteligență, de ritmul propriu de creștere și dezvoltare, fiind foarte importantă cunoașterea profilului elevului, cum gândește, cum acționează, cum se orientează, punctele slabe, punctele forte, dar și stăpânirea și aplicarea de către cadrul didactic a unui ansamblu de măsuri care vine să răspundă necesităților elevului, ținând cont de tipul și gradul dificultăților cu care se confruntă copilul.

Un rol important, chiar terapeutic, îl au activitățile extrașcolare asupra copiilor cu cerințe educaționale speciale și nu numai. Se pot organiza diverse proiecte educaționale și extracurriculare împreună cu profesorul itinerant. Aceste activități, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, permit contactul direct cu realitatea socială și dezvoltă la copii priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide.

Prin intermediul acestor activități, copiii își înving teama, devin mai siguri pe ei, citesc și memorează, devin mai încrezători în forțele proprii, sunt integrați în grupul clasei, își descoperă abilități și aptitudini și își formează deprinderi necesare adaptării la mediul înconjurător.

Vizitele la muzeu, excursiile și drumețiile, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea, sporesc interesul de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formează și dezvoltă sentimente de prețuire a mediului înconjurător, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Jocul este foarte important în adaptarea copiilor cu cerințe educaționale speciale datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup asigurând astfel socializarea acestor copii. Prin joc pot căpăta informații despre lumea în care trăiesc, își pot exprima propriile capacități, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp

De asemenea, terapia prin teatru, Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii. Schimbând mediul, efectul deficienței este mai puțin evident, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale, dezvoltând astfel autonomia personală și favorizând socializarea.

Odată cu implementarea educației incluzive, se acordă o deosebită atenție studierii procesului educațional din perspectiva individualizării, ceea ce vizează valorificarea tuturor diferențelor și dezvoltarea maximală a potențialului fiecărui copil.

Bibliografie:

- Maria, Condor, Nicolina, Găman, Monica, Chira, *Fundamentele psihopedagogiei speciale, Integrare și incluziune în sistemul de învățământ*, Editura Pro Universitaria, București, 2019
- Gherguț, Alois, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, București, 2016
- <https://edict.ro/integrarea-copiilor-cu-cerinte-educationale-speciale-ces-in-scolile-de-masa>
- <https://www.dascalidedicati.ro/impactul-activitatilor-extrascolare-la-copiii-cu-cerinte-speciale>

Și ei sunt ca noi

**Profesor doctorand al Școlii doctorale de Litere a Universității din București
Cristina Ioana Ionescu (Oprișan)
Liceul Tehnologic "Lazăr Edeleanu" Ploiești**

Societatea incluzivă⁴ este o societate care respectă și prețuiește diferența unora față de alții, opunând activ rezistență discriminării și prejudecăților. Stabilirea relațiilor interpersonale între profesori și elevi oferă șansa copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) de a se simți egali cu cei care nu au nevoie de o atenție mai mare din partea cadrelor didactice.

Termenul CES⁵ vizează necesitatea individualizării demersului didactic și a evaluării din perspectiva educațională și nu medicală. Această categorie include elevi cu dizabilități, elevi cu tulburări de învățare specifice și / sau tulburări de dezvoltare, elevi cu dezavantaje sociale și culturale, elevi dezavantajați de lipsa de cunoaștere a limbii române, motiv pentru care conceptul de cerințe educative (educaționale) speciale este completat de conceptul de nevoi educative speciale și din acest punct de vedere orice copil, la un moment dat, se poate afla într-o situație specială. De aceea, un alt termen utilizat este acela de copil aflat în dificultate⁶. În acest sens, atât copilul cu handicap, cât și cel fără handicap se poate afla în dificultate. Din categoria copiilor cu CES fac parte atât copiii cu deficiențe propriu-zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. În categoria copiilor cu manifestări repetate și stabilizate de inadaptare se înscriu: copiii care cresc în medii defavorizate, copiii ce aparțin minorităților etnice, copii ai străzii, copii bolnavi de SIDA.

Un exemplu de tulburare care poate fi inclusă în categoria CES este DSI (tulburare de învățare specifică). În categoria DSI sunt incluse: dislexia⁷ (tulburarea specifică a cititului), disgrafia (tulburare de scriere specifică în aspectele practice), disortografia (tulburarea specifică a scrisului înțeleasă în componentele sale meta fonologice, fonologice și ortografice), discalculia (tulburare specifică a abilităților de calcul).

Dislexo-disgrafia reprezintă tulburarea de citire-scriere (scriere/citire lentă, cu greșeli, dificultăți în înțelegerea textului citit/scriș, învățare foarte dificilă a scris-cititului). Se poate întâlni dislexie, disgrafie sau, cel mai frecvent, dislexo-disgrafie. În aceeași categorie intră și discalculia, o tulburare care vizează calculul și raționamentul logico-matematic. Copiii cu discalculie nu sunt în măsură să utilizeze sau să recunoască cifre, să efectueze calcule simple, de bază, fără a avea însă un deficit intelectual. Aceste afecțiuni, chiar la nivel minim, ale activității nervoase superioare pot provoca tulburări la nivelul limbajului, motricității, echilibrului, schemei corporale, orientării în spațiu și timp, atenției, percepției vizuale, auditive și tactile, memoriei precum și în prelucrarea secvențială a informației. Afectarea uneia sau mai multor dintre aceste capacități perturbă procesul de însușire a abilităților de citire (ca și pe cele legate de scris sau calcul matematic). Intervențiile recuperatorii/ameliorative în cazul dislexo-disgrafiei se referă la demersuri logopedice specializate, focalizate nu doar asupra limbajului scris-citit, ci și asupra motricității generale și fine și raționamentului perceptiv-spațial. În cazul discalculiei, nu există terapii specifice, ci strategii de învățare organizată, în pași mici, respectând principiul exersării, trecerii de la ușor la greu și de la simplu la complex, dar cel mai important este suportul motivațional și emoțional acordat copiilor, deci atitudinea cadrului didactic de la clasă, nu numai a părinților.

Aproximativ 15% din populația lumii suferă de dislexie. Numărul persoanelor publice identificate cu dislexie este impresionant; ele nu numai că duc o viață perfect normală, dar unele dintre ele au excelat

⁴ Integrarea presupune ajutarea elevului să se adapteze la mediul și procesele școlare. Incluziunea presupune adaptarea contextului școlar astfel încât să devină mai potrivit pentru o gamă din ce în ce mai largă de elevi.

⁵ Conceptul de CES a fost încorporat în terminologia UNESCO în anii '90 ca un corolar al orientării accentuate a educației speciale spre copil și comunitate. De asemenea, el a fost preluat de Legea învățământului din România și de Regulamentul învățământului special. Expresia CES desemnează acele cerințe ori nevoi specifice față de educație - derivate sau nu dintr-o deficiență - care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil.

⁶ O definiție a copilului aflat în dificultate este dată de Ordonanța de urgență nr.26 din 22.08.1997 - art.1: "Copilul se află în dificultate dacă dezvoltarea sau integritatea sa fizică sau morală este periclitată".

⁷ Termenul a fost introdus de medicul german Rudolf Berlin la sfârșitul secolului al XIX-lea.

chiar în domenii în care dislexia părea a fi o problemă de netrecut. Multe celebrități hollywoodiene au suferit de astfel de tulburări, care nu i-au împiedicat să aibă o carieră de succes într-un domeniu în care abilitatea de lectură și de memorare sunt esențiale. De exemplu, bine-cunoscutul regizor, scenarist și producător american **Steven Spielberg (producătorul, printre altele, al seriei "Transformers" și triplu laureat al premiului Oscar)** a declarat în repetate rânduri că a fost victima bullyingului colegilor săi de școală din pricina **dislexiei**. Actorul Orlando Bloom, faimos pentru filmele "Pirații din Caraibe" și "Stăpânul inelelor", a vorbit despre faptul că suferea de dislexie încurajând copiii să persevereze în recuperarea decalajului pe care acest tip de tulburare de învățare îl poate crea. Un alt actor celebru, Sir Anthony Hopkins a fost uneori nevoit să repete replicile din filme de sute de ori, potrivit propriilor afirmații, pentru a putea trece peste afecțiunea de care suferă. Rolul fascinant din "Tăcerea mieilor" i-a adus Oscarul. Lista personalităților hollywoodiene cu **dislexie îi include și pe** Alfred Hitchcock, Keanu Reeves, Vince Vaughn, Keira Knightley, Salma Hayek, Jay Leno.

Din categoria deficiențelor propriu-zise face parte tulburarea hiperactivă cu deficit de atenție, cunoscută sub denumirea de ADHD.⁸ O persoană cu ADHD sau doar cu deficit de atenție (ADD) are dificultăți în filtrarea informațiilor care-i „invadează” creierul, așa că își pierde ușor concentrarea, tinde să dea răspunsuri înainte să gândească până la capăt și nu știe/nu poate să se oprească din manifestări. Unui copil cu ADHD/ADD îi ia mai mult să seconcentreze în comparație cu un copil care nu are acest deficit; poate avea dificultăți la urmărirea instrucțiunilor; are deseori un nivel de inteligență mai ridicat decât media, dar studiul li se pare o activitate dificilă; are de multe ori probleme de socializare. Această deficiență are o componentă genetică și nu apare din cauza lipsei de îngrijire parentală, dar mediul în care crește copilul și sprijinul de care are parte influențează gravitatea simptomelor, precum și abilitatea personală (învățată în timp) de a gestiona aceste simptome. Elevii cu ADHD / ADD au nevoie de clase luminoase, spațioase, interesante, dar cu o coloristică și cu materiale didactice expuse în mod limitativ. Dispunerea corectă a băncilor este esențială: se va alege o bancă situată pe o laterală, care să ofere atât punct de contact cu restul clasei, cât și spațiu personal și senzația că își va găsi o poziție stabilă și confortabilă, ceea ce îi va permite să se concentreze mai bine asupra procesului de învățare.

Copiii cu ADHD tind să fie mai des certați decât ceilalți, datorită așa – zisei neatenții pe care o manifestă, dar înțelegerea deficienței de care suferă îi poate feri de scăderea încrederii în sine și de eșecul școlar, mai ales dacă sunt corect motivați. Uneori dotați cu o inteligență situată peste medie, ei pot înțelege că au șansa de a excela în orice domeniu, cu condiția unui control atent și corect al propriei deficiențe. Nu puține sunt cazurile de oameni celebri cu ADHD, lumea Hollywoodului oferind din nou multe exemple. Justin Timberlake este un cunoscut cântăreț și actor, dar suferă de ADD, ceea ce însă nu l-a împiedicat să își construiască o carieră încă din adolescență, să lanseze hit după hit, să primească roluri importante în filme de succes, să câștige premii Grammy și să își întemeieze o familie cu una dintre cele mai frumoase actrițe de la Hollywood, Jessica Biel. Jim Carrey, amuzantul și totodată enigmaticul actor, protagonist în filme ca: "Ace Ventura" sau "Mincinosul mincinosilor", a fost diagnosticat încă din copilărie cu ADHD. În general, rolurile sale reflectă o personalitate efervescentă, caracteristică de altfel acestei deficiențe.

Indiferent de accepțiunile sau categoriile în care sunt incluși, copiii cu deficiențe/ handicap/inadaptări au aceleași trebuințe de bază în creștere și dezvoltare ca orice copil: de afecțiune și securitate; de apreciere și întărire pozitivă; de încredere în sine; de responsabilitate și independență.

Din perspectiva copiilor cu dizabilități și/sau CES integrați în școlile de masă, adaptarea curriculară rămâne o situație problematică. Interviuurile cu profesorii și observarea activităților la clasă evidențiază practici școlare variate. Se observă astfel că noile metode de predare sunt cu atât mai benefice cu cât ajută, în cadrul programului școlar normal, și pe elevii cu dificultăți. De exemplu interdisciplinaritatea ajută elevul să se adapteze mai repede și mai ușor la materiile predate în complementaritate; jocul de rol (constă în simularea comportamentelor și atitudinilor adoptate în general în viața reală și are ca obiectiv dobândirea capacității de a juca un rol și de a înțelege în profunzime care este rolul necesar) contribuie la înțelegerea locului în colectivitate, metoda labirintului îi ajută pe elevi să se oprească după fiecare etapă și să analizeze punctul la care au ajuns și pașii pe care îi vor face în continuare (navigarea pe internet poate fi considerată o astfel de metodă); metoda studiului de caz (înțeles ca o descriere detaliată a

⁸ attention deficit hyperactivity disorder

unei situații reale și prin care se urmărește dezvoltarea competențelor analitice necesare pentru a trata în mod sistematic o situație complexă) îi învață pe elevi să se ocupe de situații și probleme, să le identifice și să le plaseze. Incidentuleste o altă metodă modernă, care poate fi considerată o variantă a studiului de caz. Situația prezentată este însă o situație de criză, de exemplu o urgență; elevii trebuie să demonstreze abilități analitice și să identifice strategii de abordare, dezvoltând astfel abilități de luare a deciziilor pentru a depăși în mod favorabil situația de urgență. Una dintre cele mai eficiente metodologii în educația socio-afectivă este considerată metoda denumită "cercul timpului": participanții sunt aranjați într-un cerc cu un dirijor care are rolul de a solicita și coordona dezbateră într-o perioadă de timp prestabilită. Succesiunea intervențiilor în ordinea cercului trebuie respectată cu strictețe; metoda facilitează și dezvoltă comunicarea circulară, promovează autocunoașterea, exprimarea liberă și activă a ideilor, opiniilor, sentimentelor și experiențelor personale și, în final, creează un climat de seninătate și împărtășire.

Cel mai puternic instrument internațional în domeniul dizabilității îl reprezintă Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în anul 2006. Convenția ONU oferă un cadru de elaborare a politicilor publice și de modernizare a practicilor, instrumentelor și modalităților de sprijin în comunitate, care să conducă la o participare fără bariere a persoanelor cu dizabilități în societate. În vederea asigurării implementării Convenției, Comisia Europeană a adoptat la 15 noiembrie 2010, Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu dizabilități: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere, care are ca scop oferirea pentru persoanele cu dizabilități a drepturilor depline de participare la viața socială și economică europeană, prin eliminarea barierelor în opt domenii de acțiune principale: accesibilitate, participare, egalitate, ocuparea forței de muncă, educație și formare, protecție socială, sănătate, acțiune externă. România a semnat Convenția în data de 26 septembrie 2007 și a ratificat-o prin Legea nr. 221/2010.

BIBLIOGRAFIE

- 1) Cerghit I. - *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- 2) Cucoș, Constantin - *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2001.
- 3) Neacșu I. - *Instruire și învățare*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999.
- 4) Preda, M. (coord.), - *Riscuri și inechități sociale în România*, Iași, Editura Polirom, 2009.
- 5) Vrăsmaș, T. (coord.), - *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități*, București, Editura Vanemonde, 2010.

Norme și reglementări

- 1) HG nr.1251/2005 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție specială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 977 din 2005.

- 2) Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial, nr. 18 din 2011.

Surse online

- Tate Gunnerson, "A Brief History of ADHD": [What's the History of ADHD? \(webmd.com\)](http://webmd.com);
- [Rudolf Berlin Center | Center for Learning Disabilities | Amsterdam \(rudolfberlin-eng.org\)](http://rudolfberlin-center.org);
- <https://www.imdb.com/name/nm0000229/>;

Impactul activităților extracurriculare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES - exemple de bune practici -

Prof. înv. primar, Ioniță Titiana - Carmen
Școala Gimnazială "Sf. Trei Ierarhi", Hanu Conachi, Galați

*„Podoaba cea mai aleasă și mai mândră-ntre podoabele țării
este poporul românesc. În sufletu-i larg, nespus de duios, trecut prin
focul atâtor suferințe, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui
cântece și tot înțelesul istoric al trăiniciei noastre pe acest pământ.”*

Alexandru Vlahuță

„Poporul român (...) are o inteligență caldă, deschisă adevărului (...), mlădioasă” – spunea M. Eminescu într-un articol– e un popor „tânăr, cu instincte generoase.” Acești oameni, inteligenți, onești, generoși, erau mai ales oameni neștiutori de carte, însă formați într-o „lume” în care tradiția era supremă, iar învățăturile se transmiteau pe cale orală din generație în generație. Folclorul era singura „disciplină” ce se studia în acea „școală” a vieții și se pare că era suficient pentru formarea unor oameni în adevăratul sens al cuvântului.

Cum în zilele noastre, bătrânii „purători de tradiție” și de reguli morale străvechi sunt greu de găsit, iar cei puțini care mai sunt, nu reușesc să mai atragă atenția copiilor noștri, atrași de mirajul internet-ului și al televiziunii, școala rămâne principala sursă de propagare a culturii în rândul noilor generații, atât a culturii universale, cât mai ales a culturii naționale, inclusiv a celei populare. Instituțiile de învățământ, prin destinația și rolul lor, asigură cadrul adecvat în care se desfășoară un complex de formare a elevilor, atât din punct de vedere instructiv, cât și educativ, având un rol important în dezvoltarea personalității umane. Dar, oricât de bine ar fi organizate, bogate și dense conținuturile disciplinelor de învățământ, de cele mai multe ori nu se poate acoperi nevoia de cunoaștere, cercetare, investigare și creativitate a copiilor. Toți elevii, inclusiv cei cu CES doresc să se implice în activități, în care să se simtă importanți, să se manifeste liber, să-și arate talentele, să-și satisfacă dorințele și curiozitățile.

Tradițiile populare au însoțit evoluția poporului român, participând la formarea și evoluția limbii române. Textele literare, cântecele, conțin dovezi de înțelepciune populară, de bogată trăire spirituală a poporului român, transmițându-se astfel noii generații ca un bun național, noi, cadrele didactice având responsabilitatea de a le pune la dispoziție aceste valori și de a-i ajuta pe copii să le înțeleagă și să le păstreze.

Prin fructificarea tradiției folclorice în cadrul diverselor activități din școală, dar în special în cadrul activităților extracurriculare, am realizat un important act cultural și educativ, elevii mei putând să cunoască, să perceapă și să pună în valoare mai mult trecutul glorios al poporului nostru, ocupația, obiceiurile, tradițiile, idealurile generațiilor de ieri și de azi.

O modalitate des întâlnită atât în ciclul preprimar, cât și la ciclul primar prin care dezvoltăm dragostea pentru portul popular și tradițiile populare, îndeletnicirile femeilor din lumea satului, o constituie șezătorile, la care participanții lucrează și petrec totodată, spunând povești, glume, ghicitori, povestesc, cântă și dansează, sarcini adaptate conform particularităților psihocomportamentale. Astfel, elevii înțeleg, că prin cântec, doină, oamenii și-au exprimat durerea, bucuria, prin colinde, plugușor, sorcovă, transmit urări de bine, dar și aspecte privind unele îndeletniciri ce i-au caracterizat încă din cele mai vechi timpuri: aratul, semănatul, păstoritul. Învățăceii se lasă îndrumați și imodelează în așa fel încât pe fondul lor afectiv se așază elementele cunoașterii artistice ce vor da gândirii lor anumite nuanțe și-i vor îmbogăți.

Cași cadre didactice, e bine să facem cunoscută creația noastră populară, precum o carte de vizită cu care să deschidem ușa necunoscutei cu care să fim primiți și apreciați peste tot în lume. Înciudă vicisitudinilor istoriei poporului nostru, obiceiurile și tradițiile strămoșești au rămas neclintite păstrând valorile autentice ale culturii populare tradiționale.

Pe lângă activitățile extracurriculare cu scopul studierii și al menținerii datinilor și credințelor strămoșești, importante sunt și activitățile comune în cadrul parteneriatului școală-biserică, cum ar fi: serbările de Crăciun, de Paști, Ziua Eroilor, hramul bisericii, sărbătoarea satului. Îndrumând elevii, mai

ales pe cei cu CES să valorifice fondul străbun de valori artistice și documentare cu scopul de a-l aprofunda, a-l iubi și a-l răspândi, atingem un obiectiv important al activităților extrașcolare, și anume, trezirea interesului copilului față de cunoașterea tradițiilor și credințelor la români ca parte integrantă a culturii spirituale universale.

Cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor populare locale are o importanță deosebită. În localitatea noastră se mai păstrează și astăzi unele tradiții și obiceiuri ce au strâns legătură și cu sărbătorile religioase. În seara Ajunului Nașterii Domnului, tinerii, fete și băieți, merg cu colindul. Dintre colindele vechi ce se mai cântă și astăzi întâlnim: colindul de fată, colindul de bătrân, colindul de tânăr. Colindul de fată, în trecut, era interpretat de flăcăi. Astăzi, pentru a nu se pierde tradiția, am preluat și prelucrat aceste colinde în cadrul serbărilor școlare.

Tot pentru formarea sentimentelor de prețuire a obiceiurilor populare legate de sărbătorile de iarnă există tradiția ca în fiecare an să organizăm serbarea de Crăciun, unde avem posibilitatea de a prezenta datini și obiceiuri creștine sau laice din zona Câmpiei Siretului: „Nețâlașul”, colinde „Capra”, „Plugușorul”, precum și o scenetă tematică.

Folosirea zicătorilor și proverbelor adaptate cerințelor educative speciale, și nu numai, în cadrul șezătorilor, serbărilor școlare, concursurilor creează o atmosferă recreativă și antrenantă. Acestea reprezintă o dovadă a înțelepciunii poporului având o latură morală, satirizând lenea, lăcomia, urâtenia și laudând frumusețea, hărnicia și bunătatea omului. Proverbele și zicătorile scot în evidență frumusețea și armonia limbii române (frumoasă, armonioasă, dulce ca mierea).

Venirea primăverii reprezintă un alt moment ”plin” de tradiții și obiceiuri populare. Dorind să le păstrăm ”vii”, împreună cu elevii clasei a III-a B, am confecționat măștișoare și felicitări, folosind diverse tehnici și materiale: hârtie de orice fel, fire de ață, lână, sârmă, mărgel, paste făinoase, flori și frunze uscate, ambalaj de la flori, resturi de materiale textile, etamină, pânză de sac, flori de nuntă, fulgi, pene, scoici, pănuși, oă, flori artificiale, nasturi, rosătură de creioane, boabe de bostan, boabe de fasole, dischete demachiate, zahăr, ambalaj de la bomboane, boabe de piper, boabe de muștar, pet-uri, aracet, lipici, foarfece cu model, perforatoare cu model, ștampile (din comerț), ață de măștișor (confecționată și din comerț), ambalaj (folie, cutii) din comerț.

În final, am realizat și o șezătoare denumită ”Frumusețile primăverii”. Programul a vizat activități pe sectoare, cum ar fi: activități casnice (cusături pe etamină, împletit, curățat porumb, gogoși, colăcei, mucenici, au făcut gheme), activități practice (colaje: copac cu floricele de porumb, cuibul rândunelelor, poiana cu narcise, coșul cu ghiocei, vaza cu ghiocei, ghirlande de primăvară, buburuze din coji de nucă, pictură în puncte cu bețișoare cosmetice, pictură cu acuarelă pe coli sau CD-uri) și activități recreative (scenete Pupăza din tei, glume, poezii, proverbe, zicători cântece). Elevii au fost răsplătiți cu produse specifice zonei: floricele de porumb, gogoși, mere și nuci. Obiceiul șezătorii se mai păstrează și astăzi la sate datorită unor persoane speciale care se dedică păstrării tradiției și nu vor uita niciodată datinile și obiceiurile, transmise din generație în generație.

În preajma sărbătorilor pascale am organizat un cerc de pictură, elevii noștri fiind inițiați în tainele picturii icoanelor pe diverse suporturi (hârtie, sticlă, lemn sau piatră), dar și în cele a încondeierii ouălor (folosind creioanele cerate, hârtie creponată), activitatea finalizându-se cu o expoziție.

Copiii se pot familiariza de mici, chiar din familie, cu tradițiile și obiceiurile populare, iar prin activitățile extracurriculare din mediul școlar îi ajutăm să înțeleagă mai bine, să le practice și să le îndrăgească. Astfel aceștia cunosc de mici funcția sincretică a folclorului românesc: textul (strigătura), costumația (portul popular).

Printr-o atentă alegere a tradițiilor și obiceiurilor populare locale, vom reuși să-i determinăm pe elevii noștri cu sau fără CES să le îndrăgească și să le prețuiască și totodată să nu uite ce spunea odată poetul Vasile Alecsandri: ”Poți să cutreieri lumea toată și să te minunezi de rezultatele civilizației, dar nimic nu-i mai fermecător decât colțul de pământ pe care te-ai născut”.

Bibliografie:

- ❖ Eminescu, Mihai – ”Materialuri etnologice”, în ”Scrieri politice și literare”, <http://www.revista-iosif-vulcan.com/eseuri>;
- ❖ Pop, Mihai - ”Obiceiuri tradiționale românești”, Editura Univers, București, 1999;
- ❖ Revista ”Învățământul primar” nr 3-4, 1999, Ed. Discipol.

- ❖ Revista „*Pe urmele lui Stroe S. Belloescu*”, din cadrul Simpozionului National „*Pe urmele lui Stroe S. Belloescu - Rolul scolii in păstrarea și cultivarea tradițiilor străbune*”, ediția a IV-a, ISSN 2393-4751, ISSN-L 2393-4751, pagina 115, 30 martie 2018, Bârlad (CAEN-2018, poziția 666).

PROIECT EDUCATIV INOVATOR ȘI INTERDISCIPLINAR

22 MARTIE- ZIUA MONDIALĂ A APEI

Prof. Isabella-Maria Istrate

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Sf. Andrei

Gura Humorului, jud. Suceava

ARGUMENT

Natura în care trăim ne oferă totul. De noi depinde ca generațiile viitoare să se bucure de aceleași frumuseți și bogății naturale ca și noi.

Elevii, viitorii cetățeni ai planetei albastre trebuie să conștientizeze importanța apei pentru viața Terrei.

SCOPUL

- conștientizarea elevilor cu privire la importanța apei în existența noastră zilnică;
- sensibilizarea elevilor în păstrarea și protejarea calității apei;

OBIECTIVE

- Să urmărească cu atenție prezentarea ppt și să formuleze enunțuri corecte în legătură cu cele văzute;
- Să enumere activitățile în care omul are nevoie de apă;
- Să observe circuitul apei în natură;
- Să realizeze un afiș cu mesaje de protejare a apei.
- Să realizeze un desene, colaje cu tema APA.

DURATA PROIECTULUI: 22 martie 2022

LOCUL DESFĂȘURĂRII: cabinet metodic

GRUP ȚINTĂ: elevii claselor V- VIII

ECHIPA DE PROIECT:

- prof. Sabin Rybanna Elena
- prof. Istrate Isabella Maria

Grup țintă: Elevii claselor:

- * a V-a D dirigit de prof. Sabin Rybanna,
- * a X-a AS dirigit de prof. Istrate Isabella,

Discipline implicate în proiect: chimie, fizică, biologie, geografie.

ACTIVITĂȚI PROGRAMATE

1. Apa sursa vieții – discuții, prezentare ppt

2. Audierea unor cântece

Picurii de ploaie <http://youtu.be/UocY5tT9wo>

Vine ploaia <http://youtu.be/HXlr-J-8bv0>

Ploaia <http://youtu.be/YS78IPPRH4E>

3. Mesaje pentru protejarea apei

PRODUSE FINITE: afiș cu mesaje pentru protejarea apei.

MEDIATIZARE Activitatea va fi mediatizată pe pagina de facebook a școlii

și pe situl CENTRULUI CARPATO-DANUBIAN DE GEOLOGIE - PROGRAMUL MONDIAL ECO-

ȘCOALA: <http://www.ccdg.ro/programe/eco-scoala>

MODALITĂȚI DE MONITORIZARE ȘI DE EVALUARE ALE PROIECTULUI:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- elaborarea unui Fișe de activitate
- numărul de participanți la activitățile proiectului.

MODALITĂȚI DE ASIGURARE A CONTINUITĂȚII/ SUSTENABILITĂȚII PROIECTULUI:

- posibilitatea continuării proiectului și în anul școlar 2022-2023
- experiențele dobândite vor fi valorificate în contextul altor proiecte inițiate.

IMAGINI DE LA ACTIVITATE

Anexa 1

Mondială a Apei - 22 martie

Decizia instituirii acestei sărbători a fost luată în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare de la Rio de Janeiro, la 22 decembrie 1992. În România, această zi se sărbătorește din 1993.

Sărbătorirea Zilei Mondiale a Apei are ca scop aducere în atenția opiniei publice a problemelor legate de necesitatea protejării cantitative și calitative a apelor și de a pune în adevărata lumină rolul, îndatoririle și responsabilitățile celor cu atribuții în întreținerea, valorificarea și protejarea surselor de apă.

În fiecare an, sărbătorirea se face sub un slogan.

Anexa 2

Importanța apei pentru un mediu sănătos

Apa are o importanță deosebită pentru viața omului, a plantelor și a animalelor.

Fără apă, plantele se ofilesc și mor; animalele erbivore, fără hrană mor și ele, iar animalele carnivore fără hrană și fără adăpost vor avea aceeași soartă. Omul nu poate trăi fără apa pe care o ia din natură.

Apa din natură trebuie să fie curată, adică să nu conțină substanțe toxice, dăunătoare vieții. Apa pe care omul o folosește pentru băut trebuie să fie o apă potabilă. Apa din jurul fabricilor, fermelor de animale, orașelor mari este poluată. Ca apa să devină potabilă, omul o tratează, folosind filtre speciale.

În râurile poluate, plantele sunt primele care dispar, apoi încep să moară și animalele cu cea mai mică rezistență, cum ar fi peștii. Uneori, în urma unor greșeli, se evacuează în ape reziduuri otrăvitoare în cantități foarte mari, ceea ce provoacă adevărate masacre.

Nevoile zilnice măresc continuu consumul de apă în gospodăriile oamenilor.

Respectarea legilor țării în domeniul ocrotirii factorilor mediului înconjurător este o îndatorire a fiecărui om.

COLABORAREA DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE FACTOR ESENȚIAL ÎN INTEGRAREA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

**Profesor Istrate Marius, Școala Profesională Specială ‘Ion Teodorescu’, Slobozia
Profesor Negoita Gabriela, Școala Profesională Specială ‘Ion Teodorescu’, Slobozia**

În această lume în permanentă schimbare, aflată sub presiunea competițiilor de orice fel, părinții, cadrele didactice, comunitatea locală se străduiesc împreună să încurajeze sistemele de îmbunătățire a educației, pentru a-i ajuta pe copii să se dezvolte.

Colaborarea dintre familie și școală este un factor esențial în procesul de integrare a elevilor cerințe educative speciale. Numai împreună putem reuși să dăm societății un tânăr capabil să relaționeze, să se integreze în colectivitate, să facă față cerințelor acesteia

Implicarea familiei este o parte importantă pentru calitatea educației, pentru un mediu sigur de învățare și de achiziții ale elevilor. Un parteneriat între cadre didactice și familie este posibil numai dacă fiecare dintre cei implicați înțelege rolul pe care îl joacă în viața copilului. Părinții copiilor cu CES își stabilesc, cel mai adesea anterior venirii la școală (grădiniță) relații cu specialiști și servicii ale comunității, sunt ei înșiși surse de informații, deci pe ansamblu resurse importante pentru școală, pentru alți părinți. Informațiile oferite de părinți pot fi incluse în modalități diverse de luare a deciziilor privitoare la copiii cu CES.

Familia îl pregătește pe copil pentru școală, orientându-l spre lumea cunoașterii, a activităților curente, inițiindu-l în deprinderi fundamentale. Fără o susținere afectivă și un ansamblu de activități, de achiziții și experiențe, întâlnirea copilului cu școala poate fi mai violentă, iar procesul de instruire și educație ar deveni inoperant.

Familiile în societatea modernă se confruntă cu solicitări ridicate și, uneori, din dorința de a le oferi siguranța economică, petrec mai puțin timp cu cei mici. Dacă mai există și lipsă de comunicare între școală și familie, situația devine mai complicată. Ca și în cazul copiilor, familiile sunt foarte diferite; necesitățile lor de a fi sprijinite sau posibilitățile de a oferi sprijin sunt extrem de diverse. Fiecare familie are potențialul și nevoile sale unice, care trebuie valorizate corespunzător de către școală. De aceea, școala încearcă să vină în întâmpinarea părinților prin organizarea unor activități comune, un rol important avându-l lectoratele deoarece prin intermediul acestora cadrele didactice îi pot îndruma pe părinți, îi pot face să înțeleagă rolul pe care îl are parteneriatul școală-familie în procesul de instruire a copiilor.

Parteneriatele eficiente sunt planificate și implementate cu grijă, personalul școlii trebuie să se instruiască pentru a pune în practică cooptarea părinților. Un prim pas este evaluarea, la începutul anului școlar, a nevoilor, perspectivelor și modelelor părinților, în ceea ce privește implicarea școlară. Această evaluare îl ajută pe cadrul didactic în planificare și în transmiterea mesajului către părinți. Părinții au dreptul să-și exprime propria viziune asupra modului de funcționare a școlii și să participe concret la influențarea actului managerial din școală. Familiile copiilor cu CES au obligația să se implice în activitățile extrașcolare ale copiilor și să dea dovadă de răbdare și înțelegere față de schimbările mai lente sau mai rapide din viața copiilor lor.

Părinții au o contribuție esențială în procesul de integrare școlară a copiilor, oferind anumite informații și experiențe la care cadrele didactice nu pot avea altfel acces, informații despre comportamentul elevului în afara școlii, identificând puncte forte și dificultăți care nu sunt evidente la școală, descriu dezvoltarea anterioară a elevului, se implică în educația și sprijinul copilului, ofera cadrelor didactice și specialiștilor un feed-back privind eficiența muncii lor cu copilul.

Indiferent de mediul economic sau cultural al familiei, când părinții sunt parteneri în educația copiilor lor, rezultatele determină performanța elevilor, o mai bună frecvență a școlii, scăderea fenomenului delincvenței. Majoritatea părinților vor să se implice mai mult în educația copiilor lor, dar mulți nu știu cum să procedeze.

Școala trebuie să-i încurajeze pe părinți să le devină parteneri și să poată lua împreună decizii cu

privire la educația copiilor lor.

Părinții se pot implica în calitate de parteneri în educarea elevilor, alături de școală, în următoarele situații :

LUAREA DECIZIILOR

Implicarea părinților ca factori de decizie este esențială. Dacă până în prezent acest parteneriat școală-familie a fost dezvoltat unilateral, fiind de multe ori considerat „responsabilitatea școlii”, acest lucru trebuie să se schimbe pe viitor. Analizând documentele recente emise în cadrul Consiliului Europei se remarcă o nouă abordare privind dezvoltarea acestui parteneriat.

Luarea deciziilor îi încurajează pe părinți să stabilească țelurile de atins pentru copiii lor și pe cadrele didactice să stabilească obiectivele de realizat. Obiectivele sunt precizate la începutul anului școlar și pot fi scrise într-un contract între părinți și cadrele didactice, scopul contractului fiind acela de identificare a resurselor din cadrul programului educațional și recuperator-terapeutic al elevilor cu cerințe speciale.

ACORDAREA SPRIJINULUI

Părinții își sprijină copiii în multe feluri: le oferă acoperiș, hrană, îmbrăcăminte, protecție, dragoste, dar ei trebuie să –i ajute și cu activitatea la clasă. A le arăta copiilor că școala este importantă se poate face în mai multe moduri , dar colaborarea cu școala este cea care duce la obținerea unor rezultate bune în procesul de învățământ. Putem aminti aici lectoratele cu părinții, cu activități practice, pe ateliere de lucru și cu informații cât mai complete după o consultare în prealabil a părinților cu privire la temele de abordat, care i-ar interesa pentru a-și putea ajuta copiii și pentru a fi pe aceeași lungime de undă cu școala. Ideal ar fi să existe la biblioteca școlii materiale pe care părinții le pot consulta, venind astfel în întâmpinarea acestora pentru rezolvarea problemelor ce apar pe parcurs.

PREDAREA

Părinții își pot asuma și rolul de profesori în anumite situații. Părinții se pot oferi voluntari la activități la care au experiență, pe care le-o pot împărtăși elevilor, pot fi solicitați să participe la aplicarea programului educațional și terapeutic propus. Aceștia au dreptul de a alege dacă, în ce măsură, cum și când pot participa la cât mai multe activități terapeutice , pentru continuarea lor acasă și trebuie incluși, în mod obișnuit și consecvent, în schimbul de informații despre copil. Copiii își văd părinții în acțiune și simt că au și ei o contribuție importantă în comunitatea școlară.

Invitarea părinților în activități la clasă poate înlesni o experiență pozitivă prin:

- selectarea unei activități care poate fi demonstrată ușor;
- angajarea părinților să lucreze doar cu grupuri mici de copii;
- încurajarea bunei dispoziții, a unei atmosfere relaxante;
- evitarea declarării de învingători;
- consilierea în îndrumarea comportamentului copiilor.

Utile sunt consultațiile cu părinții, situații în care cadrele didactice explică noutățile din curriculum, ce obiective se urmăresc, ce modalități de predare se folosesc, ce se așteaptă de la copii. Participarea părinților la astfel de activități îi ajută pe aceștia să fie alături de copii, să-i îndrume pentru a se obține rezultatele așteptate.

COMUNICAREA

Comunicarea constantă , continuă cu părinții , pe parcursul anului școlar, pe teme ca regulile clasei, așteptările, scopurile îi implică pe aceștia în procesul educațional.

Conform unui studiu pe tema comunicării dintre familie și școală, s-a constatat că este bine ca părinții să fie înștiințați și când copilul are o performanță notabilă. Astfel , familia are oportunitatea de a privi mai încrezătoare informațiile și , în urma unei astfel de abordări, este mai receptivă la sugestiile cadrelor didactice.

De aceea, prin activitățile noastre comune cu părinții, încercăm să colaborăm cu familia pentru a observa și la elevii noștri schimbări în bine, știut fiind faptul că, în cazul copiilor cu cerințe educative speciale, gradul de colaborare al părinților cu școala este cel mai adesea direct proporțional cu rezultatele școlare obținute de copii.

Implicarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în proiectele Erasmus+ de mobilitate pentru formare profesională (VET)

Profesor Izabela Edith Kiss, Liceul Tehnologic „Elisa Zamfirescu”, Satu Mare

În anul școlar 2019-2020, Liceul Tehnologic „Elisa Zamfirescu” din Satu Mare a avut șansa întrunirii punctajului pentru participare la un proiect Erasmus+, un proiect de tipul acțiunii cheie 1 – și anume KA102, cu titlul „Vreau să devin Tex-Stilist european!” (“I want to become an European Tex-Stylist!”) proiect de formare profesională (VET) a elevilor, prin stagii de pregătire practică comasată, în Lisabona - Portugalia, grantul proiectului fiind de 102.694,00 euro. Scopul proiectului a fost de a organiza stagii de instruire practică pentru cursanții VET de la Liceul Tehnologic „Elisa Zamfirescu” în companii/instituții din UE, într-un cadru adecvat, specific calificării profesionale **obiectivele proiectului fiind următoarele:**

- Dobândirea competențelor profesionale specifice calificărilor “Confectioner produse textile” și „Coafor stilist” la nivelul standardelor profesionale și cerințelor actuale ale pieței muncii pentru 30 cursanți VET de la școala noastră în anul 2020-2021, care să le asigure oportunități de angajare;
- Îmbunătățirea competențelor lingvistice, sociale și interculturale a 30 cursanți VET de la școala noastră, prin contactul direct cu medii culturale europene;
- Dezvoltarea de parteneriate cu companii/instituții VET la nivel internațional care să promoveze învățarea la locul muncii și a valorilor europene la nivelul școlii, prin mobilități internaționale.

Partenerii proiectului au fost următorii:

Casa da Educacao – Lisabona, Portugalia

HAIRLABLX – Lisabona, Portugalia

Maria Lourenço – Lisabona, Portugalia

MODATEX - Centro de Formação Profissional da Indústria Têxtil, Vestuário, Confeção e Lanifícios – Lisabona, Portugalia;

Grupul țintă al proiectului: 16 cursanți VET clasa a XI-a, învățământ profesional zi, nivel 3, calificarea “Confectioner produse textile” și 14 cursanți VET clasa a X-a, învățământ liceal zi, nivel 4, calificarea „Coafor stilist”.

Datorită condițiilor de pandemie COVID 19, mobilitățile au fost amânate pentru anul următor: iunie 2021 pentru fluxul de la domeniul Industrie textilă și pielărie și aprilie 2022 pentru fluxul de la domeniul Estetica și igiena corpului omenesc.

În cadrul activităților proiectului pentru primul flux, din iunie-iulie 2021, au fost vizate următoarele:

- Activități de pregătire înainte de mobilitate: pedagogică, culturală, lingvistică și profesională;
- Activități de învățare bazate pe activități practice în companiile MODATEX pentru 16 cursanți VET clasa a XI-a, învățământ profesional zi, nivel 3, calificarea Confectioner produse textile; 14 cursanți de la învățământul profesional și 2 cursanți de la învățământul profesional special.
- Activități culturale (excursii, vizite, plimbări, etc. în Portugalia)

Perioada de derulare a fluxului 1 a fost din 14 iunie 2021-3 iulie 2021.

Rezultate așteptate pentru primul flux: dezvoltarea competențelor generale și specializate a 16 participanți VET; 16 documente de mobilitate Europass; 16 pașapoarte lingvistice Europass; 16 suplimente europass la certificatele de calificare profesională.

După cum am amintit, la acest prim flux au participat și 2 eleve de la învățământ profesional special de 4 ani - din clasa a XI-a, calificarea profesională “Confectioner produse textile”. Pentru grupul de elevi participanți la aceasta mobilitate au fost arondați câte un profesor însoțitor la 7 elevi iar cele două

elevi cu cerințe educaționale speciale au avut fiecare separat câte un profesor însoțitor pe perioada celor 3 săptămâni de activități din Lisabona, Portugalia.

În vederea participării la acest proiect, elevii de la învățământ profesional au trecut prin mai multe etape de selecție: depunerea documentelor pentru înscriere, proba practică de competențe profesionale, proba de competențe lingvistice (limba engleză), proba de interviu. Pentru cele două locuri alocate elevilor cu cerințe educaționale speciale au participat 5 elevi, probele de selecție fiind adaptate pentru acest tip de elevi.

Activitățile de instruire practică s-au desfășurat la MODATEX, Centro de Formação Profissional da Indústria Têxtil, Vestuário, Confeção e Lanifícios – Lisabona, Portugalia. Cele două eleve, supravegheate îndeaproape de doamnele maistre instructoare – care erau însoțitoarele lor, au parcurs toate activitățile planificate: preluarea dimensiunilor corpului, realizarea șabloanelor detaliilor componente ale produselor de confecționat (pentru mărimea lor), șablonarea

materialelor necesare confecționării produselor, prelucrarea detaliilor, asamblarea detaliilor și finisarea produselor realizate în cele 3 săptămâni de practica comasată.

Fiecare elevă cu cerințe educaționale speciale, îndrumate de tutorele de practică portughez și supravegheate de profesoarele însoțitoare, au confecționat produsele următoare: săculeț pentru trusa de croitorie, pantaloni scurți, bluză de vară, cordon, accesorii de prins părul. Totodată, elevele au participat la activitățile culturale propuse de Casa da Educação – Lisabona: excursii la Cascais, Fatima, Nazare, etc, vizite ale unor clădiri de interes istoric și turistic din Portugalia. Acest stagiu de 3

săptămâni a fost benefic pentru cele două eleve cu CES nu doar în vederea atingerii competențelor profesionale în domeniul textil, cât și pentru a învăța să devină independente în viața reală, să se descurce și fără ajutorul părinților sau a rudelor apropiate.

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE LA COPIII CU CERINȚE SPECIALE

**Profesor Învățămint Preșcolar, Luca Elena
Școala Gimnazială „Ioan Luca”- Farcașa, Neamț**

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Jocul

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea.

Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile în crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru.

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

Fiecare acțiune pe care o întreprinde duce la dobândirea unor cunoștințe, iar acest fapt face din vârsta copilăriei o perioadă definitorie în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Rolul nostru, al dascălilor este de a transmite latura distractivă, interactivă și provocatoare a explorării mediului din jur.

Este important să-i antrenăm pe copii în activități precum desenul, modelajul, jocul, povestirea, dar mai ales este important să le oferim feedback-ul, de fiecare dată când aceștia se implică într-o activitate. Feedback-ul trebuie să conțină aprecieri despre modul în care copiii au participat la activitate, despre multitudinea de informații pe care au reușit să le acumuleze sau despre caracterul distractiv pe care poate să-l aibă învățarea.

Copiii cu diferite tipuri de nevoi și probleme pot beneficia de eficacitatea artterapiei. Adesea întâlnim copii cu C.E.S. care prezintă dificultăți în a-și descrie verbal propriile emoții și gânduri. Acest lucru constituie chiar o caracteristică specifică vârstelor mici, când vocabularul este sărac în concepte care definesc stări emoționale. Luând în calcul această particularitate a vârstelor mici, și anume incapacitatea copiilor de a-și comunica verbal stările afective, artterapia vine în sprijinul lor, oferindu-le mijloace de exprimare non-verbală a propriilor emoții, gânduri, nevoi și dorințe.

Terapia prin artă îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare, să exerseze și să optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Jocurile, poveștile, desenele, modelajele sunt unele dintre activitățile preferate de copii la vârsta școlară mică. La această vârstă, copiii acumulează numeroase informații, iar modul în care se realizează acest lucru este foarte important pentru formarea personalității copilului.

**PROIECT EDUCAȚIONAL
DE INCLUZIUNE SOCIALĂ
”OGLINDA SUFLETULUI MEU”**

Școala Gimnazială nr. 2 Caracal
nr...../.....

Director,
Răzvan

Piroșca Rădița

D.G.A.S.P.C. OLT
nr...../.....

Director General, prof. Bățăgui Costel

Consilier Educativ,
Farcaș Nelia Adriana

Coordonatori proiect,
prof. Lungu Gabriela
prof. Epure Maria Diana

ANUL ȘCOLAR 2019-2020

- COORDONATORI/INIȚIATORI

- Prof. Lungu Gabriela
- Prof. Epure Maria Diana
-

- PARTENERI / EVALUATORI

- Inspectoratul Școlar Județean Olt, reprezentat prin:
- Inspector școlar de specialitate: Prof. Manea Leontina
- Inspector educativ: Floricel Luminița
- Director Școala Gimnazială Nr. 2 Caracal: Prof. Bățăgui Costel Răzvan
- Director general Piroșca Rădița : D.G.A.S.P.C. Olt
- Director general adjunct Lungu Cristian Nicolae: D.G.A.S.P.C. Olt
- Șef centru Dovan Aurica : Casele de tip familial "Sf. Mihail" Caracal

- ORGANIZATORI / REALIZATORI

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Prof. – Lungu Gabriela- Structura G.P.P. Nr. 4 Caracal
- Prof. Epure Maria Diana – Structura G.P.P. Nr. 4 Caracal

- ARGUMENT

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în mod special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Comportamentul unui elev devine cartea lui de vizită în societate, de aceea considerăm rolul dascălului și al familiei extrem de important în formarea personalității unui copil. Nu putem, oricât am dori și ne-am strădui, să îi ferim de pericole sau de conflicte, de aceea trebuie să îi învățăm să își gestioneze emoțiile și să își controleze acțiunile. Cele mai multe conflicte se nasc din orgolii, căci elevii, indiferent de vârstă își au locul lor bine determinat în colectivul clasei, iar abaterile de la rolul pe care îl au în cadrul grupului sunt aspru sancționate, căci copiii sunt cei mai aspri judecători, și cu adulții, dar și între ei înșiși.

Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale nu poate fi un proces impus de anumite interese personale, de sentimente sau atitudini umanitare sau de politici educaționale și sociale. Ea trebuie simțită ca un act responsabil - asumat de comunitate, de familie, de personalul școlii – ca un proces de normalizare a vieții de zi cu zi a persoanelor aflate în dificultate.

- ANALIZA S.W.O.T.

1. Puncte tari

- Preșcolarii sunt dornici de a cunoaște relaționașii cu copiii cu cerințe speciale ;

2. Puncte slabe

- Preocupare scăzută a părinților pentru ajutarea integrării copiilor cu dificultăți în colectivitate

3. Oportunități

- Posibilitatea cunoașterii preșcolarilor și a altor copii diferiți de ei;
- Creșterea prestigiului unității.

4. Temeri

- Neatingerea obiectivelor propuse;
- Lipsa motivației copiilor sau a familiilor implicate.

- SCOPUL PROIECTULUI

- Formarea și dezvoltarea unor deprinderi și comportamente morale (empatia, altruismul, responsabilitatea) ale copiilor

- OBIECTIVE SPECIFICE

5. Integrarea tuturor copiilor de vârstă preșcolară și formarea unei atitudini favorabile față de gradinita;
6. Optimizarea procesului de educație prin antrenarea capacităților și deprinderilor bine dezvoltate ;
7. Formarea și educarea spiritului de ajutor reciproc la vârste foarte mici;
8. Educarea dragostei și admirației față de copiii cu cerințe speciale, a simțului civic, moral;
9. Crearea unor momente de bucurie în viața celor care primesc, dar și a celor care dăruiesc;
10. Stimularea comportamentului participativ al preșcolarilor la diferite acțiuni.

- **GRUP ȚINTĂ:** preșcolarii din grupa mare, copiii de la căsuțele de tip familial "Sf. Mihail" Caracal

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- **RESURSE:**

- **umane** : prescolari, cadre didactice, părinți , psihologi
- **materiale** : broșuri , pliante, chestionare, programe de intervenție personalizate
- **temporale** : anual
- **procedurale** : investigația, chestionarul, observarea, explicația, demonstrația, exercițiul practic, lucrul în echipă etc.

- **DURATA PROIECTULUI**

E. Octombrie 2018 - Iunie 2019

- **TIPUL DE PROIECT**

F. Local

- **DOMENIUL ȘI TIPUL DE EDUCAȚIE**

G. Învățământ preprimar – Educație pentru societate

- **MODALITĂȚI DE REALIZARE**

- Vizite;
- activități practice.

- **BENEFICIARI**

- Preșcolarii
- Copiii din casele de tip familial

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR PROIECTULUI
„OGLINDA SUFLETULUI MEU”

NR. CRT	TEMA ACTIVITĂȚII	CONȚINUTURI	DATA DESFĂȘURĂRII	LOCUL DESFĂȘURĂRII
	”OGLINDA SUFLETULUI MEU”	Promovarea proiectului- masă rotundă	Noiembrie 2018	G.P.P. NR. 4 Caracal
	”GHETUȚA LUI MOȘ NICOLAE”	Activitate practică	Decembrie 2018	Casa de tip familial ”Sf. Mihail”
3	”OUĂ ÎNCONDEIATE”	Activitate gospodărească”	Aprilie 2019	Casa de tip familial ”Sf. Mihail”
4	”SĂ FIM PRIETENI”	Excursie la grădina zoologică	Iunie 2018	Craiova

- INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

- Dezvoltarea însușirilor pozitive ale personalității copiilor cu dizabilități;
- Formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur;
- Formarea capacității copiilor de a coopera în cadrul unei activități, de a oferi și de a primi sprijin;

- DISEMINARE

Rezultatele proiectului și experiența pozitivă vor fi popularizate în cadrul comisiilor metodice și cercurilor pedagogice, precum și în rândul părinților, prin discuții, portofolii ale activităților, fotografii, etc.

- CONCLUZII

Prin derularea acest proiect inițiat la nivelul unității noastre vom dezvolta și vom crește sentimente de toleranță și apropiere față de unele persoane cu probleme de sănătate

Fiecare din puținul nostru putem dăruia necondiționat...Atât copiii cât și părinții învață să fie mai buni, încercând să creștem momente de bucurie pentru persoanele cu cerințe speciale.

Bibliografie

1. Drugaș, Ioana, 101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor, Editura Primus, Oradea, 2010.
2. Îmi place să pictez, 33 de tehnici plastice, Editura LiteraVenturi, Lionello, Cum să înțelegem pictura, Editura Meridiane, București, 1978.

" Școli surori, copii ca frații "
PROIECT EDUCAȚIONAL
EDIȚIA I
2019-2020

Profesor pentru învățământul primar: Marinescu Gabriela Mariana
Școala Gimnazială Sânpetru, județul Brașov

MOTTO

"Prietenia este un tezaur " - Victor Hugo

Distanța nu este o piedică în calea prieteniei!

inițiatori și coordonatori proiect:

prof. inv. primar: MARINESCU GABRIELA-MARIANA

Director,

prof. PETRULE DANIEL

Ministerul Educației Naționale

FORMULAR DE APLICAȚIE

pentru proiectele ce vor fi cuprinse în Calendarul Activităților Educative 2019

I.S.J./I.S.M.B Brașov

• **INFORMAȚII DESPRE APLICANT**

Numele instituției/unității de învățământ aplicante:	Școala Gimnazială Sânpetru
Adresa completă	Str.Căprioarei,nr.2-3,com.Sânpetru, jud. Brașov
Nr. de telefon/fax	0268-360133
Site și adresă poștă electronică	scoalasanpetru@yahoo.com
Coordonator	- Marinescu Gabriela-Mariana profesor inv. primar e-mail:gabimara2005@yahoo.com
Numărul cadrelor didactice participante la proiect/nr. total de cadre didactice din unitate	3 cadre didactice participante/ 32 cadre didactice in unitate
Numărul elevilor din unitate participanți la proiect	47 elevi
Alte programe/proiecte organizate	-----

• **INFORMAȚII DESPRE PROIECT**

B.1. Titlul proiectului : " Școli surori, copii ca frații "

B.2. Precizați tipul activității principale din cadrul proiectului

-proiect social; expoziție;

B.3.Domeniul în care se încadrează proiectul:

- Domeniul educație civică, voluntariat, proiecte caritabile

B4: Ediția nr...I..

B5: Număr participanți la proiect: 211 elevi si 14 cadre didactice

B6: Bugetul proiectului: Autofinanțare

• **REZUMATUL PROIECTULUI**

Prezentați minim următoarele elemente ale proiectului dumneavoastră:

1. Număr de elevi și număr de cadre didactice implicate:

Școala Gimnazială Sânpetru - clasa a IV-a - 21 elevi;

- clasa pregatitoare- 28 elevi

- clasa a III-a

- clasa I

- 4 cadre didactice

Centrul Școlar de Educatie Incluziva Brașov -clasa a IV-a - 5 elevi

- 1 cadru didactic

Liceul de Muzica "Tudor Ciortea" Brasov- clasa a II-a- 25 elevi

- clasa a III-a- 28 elevi

- 2 cadre didactice

Școala Gimnazială Nr. 19 - clasa a III-a A -30 elevi
- clasa a IV-a B -28 elevi
- clasa a IV-a C- 34 elevi
- 3 cadre didactice

Liceul " Andrei Mureșanu" - clasa pregătitoare
- clasa a IV-a -27 elevi
- 2 cadre didactice

Liceul Teoretic „George Moroianu” Săcele
-clasa a IV-a - 26 elevi
- 1 cadru didactic

2. Beneficiarii direcți și indirecti;

- Direcți: elevii, cadrele didactice, directorii de la unitățile școlare partenere
- Indirecti : părinții elevilor, comunitatea din municipiul Brașov, orașul Săcele, comunitatea din Sânpetru, părinții elevilor cu dizabilități

3. Activități propuse, în ordinea în care se vor desfășura;

1. Inițierea proiectului educațional "Prietenia- un tărâm fără hotare!"- -stabilirea activităților proiectului
2. "Vrem să avem noi prieteni?" Prezentarea activităților propuse grupului țintă
3. " La handbal" turneul de handbal al junioarelor III(anul II) - urmărirea primului meci de handbal din viața elevilor de la Școala Gimnazială Sânpetru și a unora din celelalte școli partenere
4. "Brăduț, brăduț draguț.." -confeccionarea de podoabe pentru sărbătorile de iarnă
5. "Atelierul prieteniei"--confeccionarea unor obiecte decorative specifice anotimpului iarna
6. "Prietenii lecturii"-lectura- activitate pe grupe
7. „Să ne cunoaștem!”-întâlnirea și cunoașterea directă a elevilor din școlile partenere
8. "Ziua Europei"- confeccionare steaguri U.E., Oda bucuriei” , de L. W.Beethoven –audiție, învățarea Imnului
9. „Bucurosi de oaspeti ?”-vizitacelor laltielevi la Școala Gimnazială Sânpetru
10. " Satisfactia muncii bine realizate"-diseminarea rezultatelor proiectului în unitățile școlare partenere și în comunitate

4. Descrierea activității principale;

Prin activitatea pe care o vom desfășura așteptăm un răspuns evident din partea elevilor, în special concretizat prin plăcerea de a participa la activități comune și prin dezvoltarea unor atitudini de altruism și cooperare. Astfel, prin activități care vizează comportamente morale, fizice, psihice, de stimulare a voinței și ambitei, dar cu aplicații care plac, atrag și încântă copiii, ne așteptăm să formăm o dimensiune clară și accesibilă a sentimentului de prietenie, prelungit înspre solidaritate și, încercăm, chiar înspre umanism.

e. Impactul educativ estimat asupra grupului țintă.

Impactul educativ estimat sideviza proiectului este „să acceptăm să învățăm unii de la alții”, să observăm ce înseamnă o echipă și să acceptăm să lucrăm într-o echipă.

• PREZENTAREA PROIECTULUI

D.1. Argument justificare, context (analiză de nevoi)

Derularea proiectului „ Prietenia- un tărâm fără hotare" are drept motivație entuziasmul și deschiderea cu care reacționează copiii, la aceasta vârstă, la stabilirea de relații noi de prietenie, dar și efectul benefic pentru conturarea dimensiunii acestui sentiment nobil, care nu trebuie să aibă bariere discriminatorii și nici măcar eliminatorii.

Știm că școala trebuie să răspundă permanent nevoilor societății pe care o deservește, să prevadă și să prevină efectele negative asupra personalității viitorului cetățean, pregătindu-l încă de la o vârstă fragedă să se integreze ritmului de viață tot mai alert, pe de o parte, și să știe cum să relaționeze în cadrul societății, pe de alta parte. Aceste două aspecte sunt o prioritate la fel de importantă ca și pregătirea școlară, pentru că reușita fiecăruia nu se poate situa în afara contextului societății, dar nici în absența relațiilor interumane cu ceilalți indivizi din universul imediat apropiat .

Parteneriatele sunt o forma de învățare activă și atrăgătoare pentru copii, mai ales prin elementul de noutate pe care îl aduc în orice tip de activitate de acest fel, însă cel mai puternic impact îl au asupra formării capacității de relaționare între elevii implicați, care dobândesc astfel o bogată experiență de colaborare, de fair-play și comunicare interumană.

PUNCTE TARI -se bazează pe generarea de idei noi; - formarea și dezvoltarea capacităților sociale; - dezvoltarea capacității de autoevaluare;- - asigurarea interrelatiei pozitive prin comunicare, negociere; -dezvoltarea capacităților cognitive-imaginația, creativitatea;	PUNCTE SLABE -crearea unor momente de rumoare in clasa; - diferenta de varsta de la elevii clasei pregatitoare la cei de clasa a IV-a sa fie vizibila in lucrarile copiilor;
OPORTUNITĂȚI- promovarea competențelor reale; - toți participanții pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemelor de comunicare; - grupul da posibilitatea testării ideilor; -posibilitatea creșterii randamentului școlar prin implicarea tuturor factorilor educaționali în procesul instructiv –educativ; -consilierea părinților de către dascăli, pentru cunoașterea copiilor și înțelegerea problemelor dintre părinți și copii; -dezvoltarea personalității complexe a copiilor prin implicarea acestora în proiecte educaționale diferite; -realizarea de parteneriate eficiente între instituțiile educaționale și familie.	AMENINȚĂRI -dependență excesivă de ceilalți; -evitarea propriilor responsabilități; -impunerea unor idei soluții; - unii muncesc pentru alții; -creșterea instabilității emoționale și lipsa de comunicare a elevilor și preșcolarilor cu părinții,educatorii și colegii; -marginalizarea copiilor cu probleme de comportament de către colegii de grup.

D.2. Scopul proiectului;

Desfășurarea unor activități comune între elevii claselor partenere, stimularea interesului și a curiozității de a cunoaște noi cercuri de prieteni, dezvoltarea spiritului de colaborare între copii, în vederea realizării sarcinilor date.

OBIECTIVE: Dezvoltarea și antrenarea personalității copiilor

Educarea atitudinii de atenție și respect față de alți copii

D.3. Obiectivele specifice ale proiectului;

1. Stimularea și motivarea socio-afectivă a părților implicate.
2. Stabilirea de raporturi de prietenie cu copii din alte localități, școli cu nevoi speciale, precum si școli vocaționale
3. Consolidarea elementelor ce definesc adevărata prietenie, rolul prieteniei și avantajele pe care le au cei care au prieteni.
4. Dezvoltarea unui comportament de deschidere nediscriminatorie față de ceilalți copii, indiferent de mediu, stare materială,vârstă sau etnie.
5. Dezvoltarea capacității de cooperare în desfășurarea unor activități comune, cu diferite teme, prin împărtășirea experienței personale, susținerea reciprocă a ideilor, completarea și argumentarea lor.
6. Formarea unei conduite civilizate, atât în cadrul grupului, cât și în orice relație cu persoanele cu care intră în contact, bazată pe respect reciproc, înțelegere și corectitudine.

D.4. Descrierea grupului țintă căruia i se adresează proiectul;

Pentru realizarea obiectivelor cuprinse în proiectul educationalactivitățile se vor desfășura între eleviide la clasele Pregatitoare si clasa a IV-a de la Școala Gimnazială Sânpetru, clasele a II-a A, a III-a B, a IV-a C de la Școala Gimnazială Nr. 19, clasele pregatitoare, a IX-a N si a III-a de la

Liceul" Andrei Muresanu", clasa a IV-a de la Liceul Teoretic „George Moroianu” Săcele, clasa a IV-a de la Școala Specială Brașov si clasele a II-a si a III-a de la Liceul de Muzica “Tudor Ciortea”.

D.5. Beneficiarii direcți și indirecti;

- Direcți: elevii,cadrele didactice ,directorii de la unitățile școlare partenere
- Indirecti : părinții elevilor, comunitatea din municipiul Brașov, orașul Săcele, comuna Sânpetru, elevii Liceului de Muzica (altii decat cei din grupurile tinta),1 bibliotecar de la Biblioteca Comunei Sanpetru , medicul de familie, asistenta medicala de la Cabinet De Medicina De Familie” JOJA DANIELA, conducerea, angajatii si turistii Hotelului Biemann din com. Sanpetru

D.6. Durata proiectului: 8 luni - 03.11.2019 - 20.06.2020

Nr. crt.	Titlul activității	Locul desfășurării	Participanți (elevi, cadre didactice, parinti, reprezentanți ai comunității etc.	Data/ perioada de desfășurare	Descrierea pe scurt a activității.
1. Ob.1	Inițierea proiectului educațional " Școli surori, copii ca frații "	Școlile implicate în parteneriat	Coordonatorii de proiect	03-05.11.2019	-stabilirea activităților proiectului
2. Ob.1	"Ce inseamna să ai noi prieteni?" Prezentarea activităților propuse grupului țintă	Sălile de clasă	Coordonatorii de proiect, partenerii	25.11.2019	-prezentarea activităților elevilor si părinților
3. Ob.2	“ Muzica si traditia din nou impreuna”	Școala Gimnazială Sânpetru Sala de sport	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere (Liceului de Muzica)	09.12.2019	- e -performarea la instrumente de catre elevii Liceului de Muzica a unor colinde/cantece de iarna - realizarea unor dansuri traditionale de catre elevii scolii gazda (Scoala Gimnaziala Sanpetru) -Interpretarea vocala unor colinde (elevii din ambele scoli);
4. Ob. 2	“Ghetuta lui Mos Nicolae”	C.S.E.I	Elevii cu dizabilitati, cadrele didactice si elevii Scolii Gimnaziale Sanpetru	04.12.2019	- - confectionarea ghetutei lui Mos Nicolae -activitate pe echipe; - jocul „Daruieste mai departe!”
5. Ob.4	"Uite vine Mos Craciun!"	Liceul de Muzica “Tudor Ciortea”,	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere, părinți voluntari	Decembrie 2019	- concert instrumental si muzica specifica anotimpului sustinut de elevii liceului:

		Brasov			-confeccionarea de podoabe pentru sărbătorile de iarnă - activitate pe grupe - atelier de lucru. Album foto Expozitie cu lucrarile elevilor Oferirea decoratiunilor cadrelor medicale partenere si conducerii si angajatilor de la hotelul Biemann
6. Ob.5	"Sezatoare literara-Mihai Eminescu-poetul nepereche"	Biblioteca Comunei Sanpetru	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere (Scoala Gimnaziala Sanpetru si Scoala Gimnaziala nr.19), părinți voluntari	15.01. 2020	-prezentare PPT –Viata si opera lui Mihai Eminescu pe intelesul copiilor -confeccionarea unor postere cu reprezentative poeziei eminesciene activitate pe echipe - atelier de lucru. Album foto Expozitie cu lucrarile elevilor -auditie muzicala-cantece despre Eminescu si pe versurile sale;
7. Ob.3	"Reuniunea noilor prieteni"	Sala de sport-Scoala Gimnaziala Sanpetru	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere (Scoala Gimnaziala Sanpetru si Liceul de Muzica), părinți voluntari	19.02. 2020	-jocuri muzicale - jocuri de motricitate si aptitudini; - dansuri; - jocuri-concurs; Album foto
8. Ob 3	"Mama, cea mai draga fiinta"	Liceul Teoretic „George Moroianu” Săcele	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere (Scoala Gimnaziala Sanpetru si Liceul Teoretic „George Moroianu”)	08.03. 2020	- confectionarea unui cosulet cu flori pentru mama; - chipul mamei-postere; Inregistri audio-video: „Eu o iubesc pe mami pentru ca....”

9. Ob.5	Traditii si obiceiuri de Paste	- Scoala Gimnaziala Sanpetru - biblioteca scolii - curtea școlii	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere (Scoala Gimnaziala Sanpetru si Liceul "Andrei Muresanu"), părinți voluntari, preotul ortodox si parintele evanghelic	2020	- activitate pe echipe in vederea confectionarii unor decoratiuni pentru Paste are urmeaza a fi oferite; - prezentarea datinilor specifice sarbatorii Pastelui, in cadrul celor doua confesiuni religioase: ortodoxe si evanghelice -atelier de lucru. - oferirea decoratiunilor cadrelor medicale partenere si conducerii si angajatilor de la hotelul Biemann Album foto
10. Ob.6	"ZiuaEuropei" - confectionare steaguri U.E. -,, Oda bucuriei", de L. W. Beethoven –audiție, învățarea Imnului -,, Statele UE" - <u>Deviza UE</u> ,, Unitate în divesitate"		Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere, părinți voluntari	9 mai 2020	-activități artistice interactive pe grupe –prezentarea unor informații despre statele membre
11. Ob.4	„Bucurosi de oaspeti ?" -vizitacelorlaltielevila Școala Gimnazială Sanpetru	Școala Gimnazială Sânpetru -sala de clasa -biblioteca - curteașcoli i - drumetiep eDealulLe mpeșdin com. Sânpetru	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere, părinți voluntari	1 Iunie 2020	-înmânarea surprizelor -activități artistice interactive pe grupe -vizitarea școlii si a bibliotecii școlare -realizarea unei fotogrpii de grup - evaluarea proiectului
12. Ob.1	" Satisfactia muncii bine realizate"	Primaria com. Sânpetru	Elevii si cadrele didactice de la școlile partenere, părinți voluntari	Iunie 2020	Diseminarea rezultatelor proiectului în unitățile școlare partenere

D.7. Descrierea activităților

D.8. Diagrama Gantt

D.9. – Rezultate calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului:

Prin fiecare activitate pe care o vom desfășura așteptăm un răspuns evident din partea elevilor, concretizat prin plăcerea de a participa la activități comune și prin dezvoltarea unor

atitudini de altruism și cooperare. Astfel, prin activități care vizează în special comportamente morale, dar cu aplicații care plac, atrag și încântă copiii, ne așteptăm să formăm o dimensiune clară și accesibilă a sentimentului de prietenie, prelungit înspre solidaritate și, încercăm, chiar înspre umanism.

Sperăm astfel că, după derularea acestui proiect, elevii noștri vor rămâne cu imaginea clară a dimensiunii frumuseții relațiilor de prietenie, eliminând prejudecățile și convingerile discriminatorii tot mai prezente în conștiința publică și preluate, din nefericire, și de către copii.

D.10. Modalități de monitorizare și de evaluare ale proiectului

- Realizarea de portofolii cu lucrările efectuate de elevi;
- Întocmirea de albume cu fotografii însoțite de impresii ale copiilor și ale cadrelor didactice;
- Crearea unor CD-uri cu aspecte din activitățile desfășurate;
- Analiza fiecărei activități și a rezultatelor obținute.

D.11. Modalități de asigurare a continuității /sustenabilității proiectului

Ca urmare a derulării proiectului se promovează dialogul, comunicarea, cooperarea între elevi și între cadre didactice din unități diferite, stabilirea unor relații interumane bazate pe prietenie, empatie, stimularea interesului pentru educație, cultură, artă. Copiii reprezentând subiectul pe toate planurile, așa că sunt toate șansele de continuare a proiectului.

Astfel, învățarea capătă dimensiunile implicării afective, deoarece în derularea activităților comune, fiecare copil se simte valorizat, dorește să-și ajute colegii, se simte demn de încredere și capabil de succes.

D.12. Activități de promovare/mediatizare și de diseminare pe care intenționați să le realizați în timpul implementării proiectului

Popularizarea proiectului prin partenerii implicați; în cadrul ședințelor cu părinții și implicarea acestora; prezentarea rezultatelor proiectului în cadrul comisiilor metodice; realizarea de fotografii, conceperea unor afișe, album foto expus în Primaria Comunei Sanpetru

D.13. Parteneri implicați în proiect, descrierea parteneriatului:

- Școala Gimnazială Sânpetru -participa cu cadre didactice, locație, materiale

Prof. MARINESCU GABRIELA

Prof: MUNTEAN VIORICA

Prof. RUS IOANA VIOLETA

Prof. MOLDOVEANU RENATTE

Prof. MOROGAN MIHAELA

- Școala Gimnazială Nr. 19 - participa cu 3 cadre didactice, locație, materiale

Prof. SAVU CLAUDIA

Prof. NICU NICOLETA

Prof. CĂTOIU GABRIELA

Liceul de Muzică "Tudor Ciortea"- participa 2 cadre didactice

Prof. ROSU ANDREEA

Prof. SAHA DORINA

- Liceul " Andrei Mureșanu"- participa cu 1 cadru didactic, locație, materiale

Prof. BELDIMAN CRISTINA

Prof. MITROFAN MARIA ANA

Prof. IONEI CARMEN

Prof. CIAUS LILIANA

- Liceul Teoretic „George Moroianu” Săcele- participa cu 1 cadru didactic, locație, materiale

Prof. BUTA IULIANA

- Școala Specială Brașov - participa cu 2 cadre didactice, locație, materiale

Prof. VOINEAG MARIANA

- Biblioteca Comunei Sanpetru -participa cu 1 bibliotecar, locație, materiale

bibliotecar- MUNTEANU MARIA

- Cabinet de Medicină de Familie” JOJA DANIELA”-participa dr. Joja Daniela, asistentă Musina Mirabela, locație, materiale

dr. JOJA DANIELA

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

asistenta medicala MUSINA MIRABELA

- Hotel Bielmann(S.C.PSR S.R.L.)- participa cu locatie, materiale si personalul din conducere, angajatii si turistii prezenti in momentul activitatilor

- **DEVIZ ESTIMATIV- AUTOFINANȚARE**

- Bugetul ultimelor 2 ediții: -----

- În cazul în care nu va exista posibilitatea de finanțare MEN, doresc ca proiectul să fie inclus în CAEJ 2019:

- DA

Coordonator si inițiator proiect: prof. inv. primar: MARINESCU GABRIELA MARIANA

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN DEZVOLTAREA COPILULUI CU CES

Mîndrilă Elena Gabriela
CSEI” SF ANDREI Gura Humorului

Activitățile extracurriculare pot fi centrate pe acțiuni și manifestări concrete ce valorizează unele dintre noile educații: educația pentru pace și cooperare, educația pentru nutriție, educația pentru protecția mediului, educația pentru comunicare și mass media, educația interculturală, educația pentru timpul liber etc. Noile educații impun participarea maselor de elevi, aflate pe diferite trepte de educație și dezvoltare socială, operând cu anumite simboluri și semnificații culturale, specifice societății în care aceștia se manifestă. Activitățile extracurriculare, propuse în acest sens, vizează racordarea acțiunilor întreprinse la nevoile și schimbările ce se petrec în societatea actuală și, în mod obligatoriu, la nevoile educabililor vizați. Acest demers determină o updatare a scopurilor, dimensiunilor, chiar și a modalităților de realizare a activităților extracurriculare de acest gen, asigurând astfel atât dinamica funcțională a acestora, dar și implicarea activă a elevilor.

Educația este un lucru admirabil, dar este bine să ne amintim din când în când că lucrurile care merită cu adevărat să fie cunoscute nu pot fi învățate ci trăite
(Oscar Wilde)

Trăim într-o lume informațională aflată în permanentă schimbare, în care tehnologia își pune din ce în ce mai mult „amprenta” în toate domeniile. Nici învățământul nu a fost ocolit: avem calculatoare în clase, unii videoproiectoare, ecrane, table de scris cu marker și nu cu cretă, copiii vor să vină la școală cu telefoanele, mai nou a apărut și școala online care la drept vorbind nici nu poate exista fără tablete, calculatoare sau telefoane inteligente...

Cu toată tehnologia, elevii de ciclul primar sunt „tot copii” cărora le place să se joace, să râdă, să spună adevărul, să ierte prietenul de joacă, chiar dacă înainte s-au certat, să se bucure când înfloresc florile, când văd o pisicuță, să cânte în această lume „magică pe care o simt ei”. Ce ar trebui să facem noi, învățătorii? – ne punem adeseori întrebarea. Poate să desfășurăm mai multe activități extrașcolare care să-i pregătească pentru viață, activități în care să folosim și noua tehnologie.

Activitățile extrașcolare ne ajută foarte mult în dezvoltarea personalității elevilor, având multiple valențe formativ-educative:

- asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, exersarea priceperilor și capacităților în variate contexte și situații;
- prin caracterul lor interdisciplinar realizează legături între latura cognitivă și cea comportamentală;
- contribuie la dezvoltarea capacității de exprimare liberă, de susținere a ideilor sau opiniilor despre un anumit subiect, la dezvoltarea creativității și expresivității;
- asigură un demers atractiv, îndrăgit de elevi, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru elevi, valorificând și stimulând potențialul creativ și originalitatea acestora;
- ajută la diminuarea diferențelor ce apar între copii din cauza diferitelor deficiențe cu care sunt diagnosticați;
- facilitează socializarea și intercomunicarea cu alți copii prin intermediul jocurilor sau prin strategii de cooperare;
- ajută la dezvoltarea încrederii în sine, a capacității de control a emoțiilor în situații mai deosebite, la cunoașterea dintre elevi, înțelegerea și acceptarea reciprocă;
- descurajează practicile de speculare sau de învățare doar pentru calificativ/notă
- ajută la reprezentarea realității cu mai multă creativitate și cu mai multe detalii atunci când desenează, modelează sau au de alcătuit propoziții.

Fiind o societate de tranziție între cea „industrială a celui de-al Doilea Val și cea tehnologică a celui de-al Treilea Val” (Alvin Toffler, V. Lazăr, A. Cărășel, Psihopedagogia activităților extracurriculare), lumea în care trăim se bazează pe relațiile sociale care constituie fundamentul

cele de mâine. Astfel, pentru a crea un climat psihologic sănătos este imperios necesar să ținem cont de trei elemente care își pun amprenta asupra fiecărui individ: nevoia de comunitate, de structură și de sens. Studiile de psihologie socială au atras atenția asupra faptului că societatea trebuie să genereze individului în mod constant un sentiment al apartenenței la comunitate pentru a putea rezista provocărilor. Izolarea socială este o „racire”, care nu ține cont de vârstă, poziție socială, nivelul de inteligență sau cetățenie, și se manifestă încă din copilărie.

Cu atât mai mult, în contextual pandemiei actuale, școala online a adus distanțare socială și multe goluri în cunoștințele elevilor, mai ales în rândul celor care nu au acces sau au acces limitat la tehnologie. Izolarea de grupul clasei, de grupul de prieteni de joacă au adus un stres în plus atât copiilor cât și adulților -fie ei părinți sau cadre didactice.

Singurătatea socială reprezintă o formă acută de maladie comunitară, cu efecte diferite la nivel macrosocial. Unii oameni încearcă să depășească problema prin achiziționarea unor animale de casă, prin dependența de imagine (TV, Internet) sau de droguri (tutun, alcool, droguri medicale și nonmedicale). Datorită variatelor moduri de răspândire din societatea contemporană, singurătatea socială tinde să devină experiență colectivă. Ea a condus la destabilizarea sistemului școlar românesc din cauza ridicării zidului de necomunicare dintre părinți și copii, dintre profesori și elevi, dintre elevi, a lipsei de coerență în ceea ce privește viitorul, a accentuării deosebirilor dintre oameni (nu au aceleași interese, valori, gusturi, apare competiția, dispar compasiunea și înțelegerea).

Fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor. Prin educația extracurriculară noi încercăm să direcționăm orice energie negativă spre contemplarea și îngrijirea naturii, spre sport, spre muzică și poezie, spre desen și pictură, spre frumusețea obiceiurilor și tradițiilor românești. Este foarte important să-ți depășești problemele căutând în orice lucru partea sa bună și gândind pozitiv. Pe perioada școlii online am încercat în toate modurile posibile să fim alături de elevii noștri și alături de părinții acestora ținând mereu legătura cu fiecare în parte și încurajându-i să le ocupe timpul copiilor cu cât mai multe activități frumoase și constructive.

Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare. Diversitatea activităților extrașcolare oferite crește interesul copiilor pentru școală și pentru oferta educațională.

Modelarea, formarea și educația omului cere timp și dăruire. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor.

1. În timpul unor ieșiri în aer liber elevii noștri au fost antrenați în activități de ecologizare în cadrul Programului internațional „Ecoșcoala”, învățând astfel să și protejeze natura și mediul înconjurător - nu doar să le iubească. Educația pentru mediu este o modalitate foarte eficientă prin care orice țară se pregătește pentru a face față provocărilor viitorului. Tot pe această temă am organizat și alte activități precum Marea voluntariată, Ziua apei, Ziua pământului, Ziua pădurii.

Astfel elevii conștientizează că aerul, apa, solul sunt elemente vitale dar nu inepuizabile. Legile conviețuirii într-un mediu sănătos ne atrage atenția asupra faptului că degradarea mediului înconjurător are consecințe grave asupra sănătății omului. Prin aceste activități elevii își formează o atitudine și un comportament protector față de mediu.

2. Activitățile extracurriculare oferă oportunități pentru dezvoltarea unor competențe, în raport cu anumite obiective ce inspiră și provoacă educabilul, atât pentru succesul lui educațional, cât și pentru cel din viața de zi cu zi. Acestea au o valoare importantă atât pentru dezvoltarea socială a educabilului, cât și pentru cea personală, prin demersuri specifice și particulare. Deși activitățile specifice educației formale urmăresc anumite finalități menționate anterior, totuși ele nu uzitează la maxim de valorizarea unor competențe precum: dezvoltarea unor abilități interpersonale, muncă în echipă, inițierea și implementarea unor proiecte personale sau în echipă, deprinderi de învățare a modului cum să înveți, respectarea unor reguli, etc. Din aceste considerente, rolul școlii și al cadrului didactic (în colaborare cu alți factori educaționali, precum familia, anumite grupuri la care

aderă elevii) este acela de a furniza cele mai valoroase activități extracurriculare pentru dezvoltarea elevului și a-l îndruma spre acestea. În această categorie de activități putem aminti activitățile în parteneriat cu Pompierii din Gura Humorului și activitățile de Educație rutieră.

3 Carnavalul toamnei și Clasa mea în haine de toamnă sunt alte activități prin care elevii noștri învață să se bucure de natură și de bogățiile pe care ni le oferă.

4 În cadrul campaniei antiviolență am desfășurat foarte multe activități prin care am încercat să prevenim violența prin îndreptarea comportamentului elevilor spre toleranță, iertare și iubire. Le-am transmis elevilor idea că lumea aceasta nu ne aparține personal și fiecare om are dreptul să se bucure de ea iar iertarea, ca orice schimbare în mai bine, începe cu propria ta persoană.

5 În activitățile UNICEF elevii au înțeles că orice copil are drepturi dar are și îndatoriri.

6 Cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor populare are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente a faptelor care oglindesc trecutul bogat și plin de speranțe a poporului nostru. De aceea, încă de la cea mai fragedă vârstă, copiilor trebuie să li se vorbească despre frumusețea folclorului românesc, să li se cultive interesul pentru cântecul și dansul popular, pentru obiceiurile și tradițiile acestui popor, pentru că ele contribuie, în mare măsură la dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă. În cadrul acestor activități elevii reușesc să-și îmbogățească vocabularul, să interacționeze bine cu persoanele din jur, să-și exprime gândurile, stările, sentimentele, opiniile, să-și cultive răbdarea, stăpânirea de sine, perseverența, încrederea, spiritul de echipă.

Am încercat, în cadrul activităților școlare și extrașcolare, să valorificăm folclorul ținând seama de tipurile de învățare. Pentru că în clasă am avut copii cu învățare predominant auditivă, le-am dat posibilitatea să cânte cântece populare. Celor cu o învățare predominant corporal/kinestezică le-am dat posibilitatea de a-și etala talentul punându-i să joace în horă sau să joace Capra. Cei cu învățare predominant lingvistică care au avut capacitatea de a putea citi, au fost stimulați să citească literatură populară (poezii, balade, strigături, proverbe, zicători, proză populară), iar la serbările prezentate au recitat, au fost „actorii rolurilor principale”, cei cu înclinații spre desen și picture au realizat diferite material pentru expoziții. În cadrul serbărilor școlare desfășurate în pragul sărbătorilor de iarnă am valorificat, pe lângă transmiterea obiceiurilor de sărbători, capacitățile de comunicare și înclinațiile artistice ale elevilor, atenția, memoria, gustul pentru frumos, am găsit mijloace și posibilități de înlăturare a timidității, elevii fiind aplaudați și încurajați în acțiunea lor. Am organizat expoziții și serbări cu tema: 1 Decembrie-mereu uniți , Datini și Obiceiuri de iarnă , Proiect Educativ „Vis de iarnă”-expoziția Magia iernii.

7. La fel de îndrăgite sunt și activitățile Ziua porților deschise, Ecomărtișoare sau serbările pentru ziua mamei. Mereu păstrez în amintirea mea emoția cu care ,fiecare, după puterea sa ,transmite câteva cuvinte sau câteva versuri mamei sale.

8 Educația, ca acțiune socială, trebuie să răspundă prin tot ceea ce întreprinde unor exigențe ale evoluției realității naționale și internaționale, exigențe ce transpar în ceea ce numim abordarea problematicei lumii contemporane. Nevoia de abordare sistematică și holistă a problemelor specifice societății actuale impune așadar o nouă viziune asupra educației promovând curentul noilor educații, ca și continuator al curentului „educația nouă” (o viziune asupra educației, centrată pe reconsiderarea relației profesor-elev). Educația prospectivă este cea care impune direcția de acțiune în acest sens. Vorbim de un viitor al școlii care este deja în construcție.

Așa au apărut proiectele Copii și Îngeri și Sport, joc, voie bună, în cadrul cărora elevii cu autism alături de echipa care lucrează cu ei au susținut diverse activități.

9. Sărbătorile Paștelui au fost așteptate în fiecare an cu nenumărate desene, colaje și tot felul de lucrări grupate în expoziții.

10 Întrucât rolul familiei în educarea propriilor odrasle a scăzut vertiginos, aceasta trebuie stimulată să o facă, chiar să se implice mai mult în activitățile școlare. Unității de învățământ îi revine rolul de a crea acel sentiment al apartenenței la grup prin crearea unor activități specifice, care să evidențieze atât rolul elevului, cât și pe cel al clasei dar și rolul părintelui în educația copilului. De la această idee a pornit organizarea activității Atelierele părinților.

11 Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiilor li se

dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal - pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestor obiective depinde în primul rând de educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

Activitățile extracurriculare pot fi astfel centrate pe acțiuni și manifestări concrete ce valorizează unele dintre noile educații: educația pentru pace și cooperare, educația pentru nutriție, educația pentru protecția mediului, educația pentru comunicare și mass media, educația interculturală, educația pentru timpul liber etc. Noile educații impun participarea maselor de elevi, aflate pe diferite trepte de educație și dezvoltare socială, operând cu anumite simboluri și semnificații culturale, specifice societății în care aceștia se manifestă. Activitățile extracurriculare, propuse în acest sens, vizează racordarea acțiunilor întreprinse la nevoile și schimbările ce se petrec în societatea actuală și, în mod obligatoriu, la nevoile educabililor vizați. Acest demers determină o actualizare a scopurilor, dimensiunilor, chiar și a modalităților de realizare a activităților extracurriculare de acest gen, asigurând astfel atât dinamica funcțională a acestora, dar și implicarea activă a elevilor.

Educația pentru nutritive se regăsește în activități precum Mănâncă responsabil, Sănătate din fructe și legume, Piramida alimentelor, Salata de fructe.

12 Ziua de 1 Iunie a fost mereu la loc de cinste pe lista activităților noastre deoarece copiii trebuie să-și sărbătorească această zi și să se bucure de ea cu toată inocența lor.

13 Parteneriatele sunt mijloace prioritare care ne ajută să cooperăm cu elevi din alte școli, să stabilim relații de colaborare cu oameni din diferite domenii, cu atât mai mult cu cât materializarea lor dovedește că oferă avantaje tuturor părților implicate în procesul educațional. Ele sunt mai eficiente cu cât leagă mai multe domenii și instituții, sporind astfel gradul de transfer al informației, având un fundament comun de acțiune. În cadrul parteneriatului "Copil ca tine sunt și eu" am urmărit stabilirea unor relații de colaborare, sprijin și respect reciproc pentru elevii din învățământul de masă și cel special, formarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți, în concordanță cu propriile nevoi de dezvoltare și afirmare a personalității, dezvoltarea armonioasă a elevilor pentru a deveni oameni care au multe calități. Parteneri i-am avut pe elevii de la Școala Gimnazială Petru Comarnescu Gura Humorului. Am desfășurat împreună multe activități (Cizma lui Moș Nicolae, La colindat, Ne jucăm împreună, expoziții cu lucrări...). Dacă la început elevii din școala de masă erau reținuți și se uitau suspicioși la elevii din învățământul special, după câteva activități s-au împrietenit, s-au jucat împreună, au înțeles nevoia lor de a fi la fel.

Lumea copilăriei este un concurs județean realizat în parteneriat cu ale școli din oraș.

14 Elevii participă activ, cu interes la aceste activități și cred că cel mai mult îndrăgesc drumețiile și serbările. Drumeția ne ajută să unim toate laturile educației, iar interdisciplinaritatea pe care o favorizează este mult mai eficientă și mai permisivă decât cea pe care o realizăm în orele de curs. Intrând în contact direct cu natura, observându-i frumusețile, copiii îi devin prieteni, iar mai târziu, când vor fi adulți, vor fi protectorii ei. Organizând drumeții sau excursii cu elevii avem posibilitatea de a contribui la dezvoltarea personalității lor prin valorificarea intereselor și a aptitudinilor acestora. Ei învață să prețuiască valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru și își însușesc mai multe cunoștințe despre viața plantelor și animalelor, despre frumusețile naturii și a zonei în care trăiesc. Pe lângă fortificarea biologică a organismului, drumeția/excursia contribuie la fortificarea morală a elevilor, cultivând înalte trăsături de caracter.

Cu ajutorul acestor activități extrașcolare reușim să contribuim la dezvoltarea personalității elevilor, să-i ajutăm să se descurce în situații inedite, să-i pregătim pentru viață, fără să-i aglomerăm sau să perturbăm procesul de învățământ care se desfășoară la clasă. Cu cât este mai mult interes pentru școală din partea elevilor, a cadrelor didactice, a părinților, a societății, viitorul va fi mai bun.

Deoarece oamenii primesc influențe educative din multiple direcții, activitățile formale (instituționalizate) trebuie conjugate cu cele nonformale (extrașcolare) și cu cele informale (difuze) pentru a-și dovedi eficiența. Deși educația formală se situează pe primul loc, cea nonformală are o acțiune mai evidentă în momentul în care educabilii ajung la autoeducație.

Participarea cadrelor didactice, a educabililor, a părinților și a altor membri ai comunității la activitățile extracurriculare a crescut numeric și procentual. Furnizorul de educație evidențiază contribuția directă și efectivă a fiecărei activități extracurriculare la realizarea scopurilor și obiectivelor stabilite prin politicile educaționale și documentele programatice de la nivel național, județean sau local.

Vreau să cred că din ce în ce mai multe cadre didactice vor înțelege că „Analfabeții viitorului nu vor mai fi cei care nu știu să citească, ci cei care nu știu să învețe, să se dezvețe și să reînvețe”, - Alvin Toffler

BIBLIOGRAFIE

- Gherguț, Alois(2007), *Managementul general și strategic în educație*, Editura Polirom
- Cebanu, Lilia (2015), *Managementul activităților extrașcolare*, Editura Institutul de Științe ale Educației
- Alvin Toffler, V. Lazăr, A. Cărășel, Psihopedagogia activităților extracurriculare
- Tatiana Vîntur, 2021, Barometrul reușitei școlare, Violenta psihologică-bullyngul

Prof.înv.primar Mîndrilă Gabriela

INCLUZIUNEA SOCIALĂ A ELEVILOR CU CES DIN CICLUL PRIMAR PRIN ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

Profesor itinerant/de sprijin Mihaela MOȘOI
Școala Gimnazială Specială "Constantin Păunescu" Iași
Profesor logoped Alina MENDELOVICI
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași
Centrul Logopedic Interșcolar Iași

Prin incluziunea școlară și socială a elevilor cu CES se pune accentul pe înțelegerea diversității umane, pe individualitatea ființei umane. Incluziunea este procesul prin care școala își adaptează procesul educațional în funcție de specificul și cerințele educaționale ale copilului, creând oportunități pentru ca fiecare elev să-și atingă potențialul maxim posibil. Incluziunea este o invitație la schimbarea atitudinii și mentalității, o invitație la comunicare asertivă și transformare. Având în vedere cazuistica variată și numărul mare de elevi integrați în Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași, școală în care lucrez de 20 ani în calitate de profesor de sprijin, am decis implementarea în acest an școlar a unui proiect de dezvoltare a relațiilor interpersonale la elevii din ciclul primar, în colaborare cu profesorul logoped.

Vom prezenta, în continuare, proiectul și obiectivele acestuia, precum și activitățile derulate în perioada decembrie 2021 – martie 2022.

Titlul proiectului: *Suntem colegi, dar și prieteni*

Scopul proiectului: Facilitarea procesului de incluziune socială a elevilor cu CES prin dezvoltarea capacității de relaționare și comunicare în cadrul grupului de prieteni.

Obiectivele proiectului:

- Dezvoltarea unui climat social favorabil interacțiunilor și cooperării între elevi
- Dezvoltarea unei atitudini de toleranță și înțelegere față de copiii cu CES și nevoile acestora
- Prevenirea situațiilor de criză educațională declanșate de integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale
- Relaționarea armonioasă cu ceilalți în contexte școlare și extrașcolare
- Manifestarea empatiei în raport cu diferențele individuale și de grup
- Formarea, utilizarea și consolidarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și ustensile (desen, pictură, abilități practice specifice nivelului de dezvoltare al copiilor cu CES)
- Stimularea spiritului de comunicare și cooperare în munca individuală și în echipă
- Promovarea semnificației fiecărui eveniment pentru perioada în care se desfășoară proiectul
- Optimizarea relațiilor interpersonale dintre copii

Parteneri:

Școala Gimnazială Specială "Constantin Păunescu" Iași
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași

Grup țintă / beneficiari:

Beneficiari direcți:

- copiii cu cerințe educaționale speciale integrați în Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași;
- cadrele didactice care lucrează cu copiii cu cerințe educaționale speciale integrați în Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași.

Beneficiari indirecți:

- elevii claselor în care sunt elevi integrați;
- părinții elevilor din clasele implicate în proiect.

Resurse:

Umane:

- cadrele didactice implicate în proiect: profesor de sprijin, profesor logoped, profesori învățământ primar;
- grupul țintă: copiii cu cerințe educaționale speciale integrați în Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași;

- cadrele didactice care lucrează cu copiii cu cerințe educaționale speciale integrați în Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași.

De timp: 7 luni (decembrie 2021 – iunie 2022)

De spațiu: săli de clasă, sală de activități educative

Materiale: resurse audio-video, consumabile.

Descrierea activităților proiectului

Proiectul se desfășoară pe perioada a șapte luni (decembrie 2021 – iunie 2022), activitățile având loc sub formă de ateliere de lucru cu elevii din 6 (șase) clase de învățământ primar din Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași: două clase pregătitoare, o clasă I C, o clasă a II-a și două clase a III-a. În cadrul acestor ateliere profesorul de sprijin, profesorul logoped și profesorii de învățământ primar desfășoară, în parteneriat, activități de dezvoltare personală prin intermediul cărora facilitează realizarea unui climat social favorabil interacțiunilor pozitive dintre copii. Activitățile propuse în cadrul acestui proiect sunt următoarele: decembrie 2021 – "Suntem ajutoarele lui Moș Crăciun"; ianuarie 2022 – "Călătorie în lumea poveștilor"; februarie 2022 – "Toți suntem speciali"; martie 2022 – "Vrei să fii prietenul meu?"; aprilie 2022 – "Suntem persoane deosebite"; mai 2022 – "Pentru tine, dar de la cine"; iunie 2022 – "Ne bucurăm împreună de copilărie".

Prezentarea activităților desfășurate în perioada decembrie 2021 – aprilie 2022:

Decembrie 2021

Titlul activității: "Suntem ajutoarele lui Moș Crăciun"

Tipul activității: ateliere de dezvoltare personală – dezvoltarea abilităților de viață.

Scopul activității: Amenajarea clasei în spiritul sărbătorii Crăciunului cu decorațiuni confecționate de elevi.

Obiective:

- O1: să precizeze caracteristicile anotimpului de iarnă și ale sărbătorii Crăciunului;
- O2: să dea exemple de activități specifice anotimpului de iarnă și sărbătorii Crăciunului;
- O3: să prezinte decorațiunile pentru împodobirea bradului și amenajarea clasei;
- O4: să realizeze decorațiuni pentru clasă și brad (ghirlande, globuri, stelute, fulgi etc.) prin colorare, decupare și lipire;
- O5: să aprecieze intuitiv calitatea unor materiale folosite sau a unui produs finit;
- O6: să îmbine în mod adecvat tehnicile de realizare a unor produse;
- O7: să descopere posibilități de utilizare a diverselor materiale;
- O8: să coopereze cu colegii dintr-o echipă la realizarea produselor;
- O9: să prezinte momente artistice specifice sărbătorii Crăciunului.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, lucrul în echipă.

Resurse materiale: coli hârtie colorată, hârtie creponată, creioane colorate, foarfece, lipici, elemente pentru ornat.

Descrierea pe scurt a activității:

- Pregătirea materialelor necesare.
- Anunțarea temei și a obiectivelor și distribuirea resurselor.
- Cadrele didactice implicate în activitate prezintă elevilor semnificația sărbătorii Crăciunului și discută cu aceștia despre activitățile pe care le pot face împreună la clasă. Li se propune elevilor să amenajeze clasa și să împodobească bradul doar cu decorațiuni realizate de ei. Cadrele didactice prezintă elevilor tipurile de decorațiuni necesare pentru amenajare: ghirlande, globuri, stelute, fulgi de zăpadă, îngerași.
- Elevii sunt împărțiți în echipe de câte 5 (cinci) și au ca sarcină confecționarea decorațiunilor prin decupare, lipire, colorare.
- După ce termină de realizat produsele elevii amenajează clasa și împodobesc bradul.

- La finalul activității elevii prezintă momente artistice specifice sărbătorii Crăciunului.

Rezultate cantitative așteptate:

1. Participarea a 80 de elevi din școala integratoare și a celor 6 (șase) cadre didactice la atelierul de dezvoltare personală.
2. Parcurgerea integrală a activității pentru exersarea de deprinderi și abilități de relaționare prosocială de către elevi și profesori.

Rezultate calitative așteptate:

3. Parcurgerea corectă a etapelor de lucru
4. Aspectul lucrărilor să fie îngrijit și frumos
5. Amenajarea clasei să fie în spiritul sărbătorii Crăciunului
6. Conștientizarea de către elevi a faptului că munca în echipă contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie
7. Creșterea capacității de a oferi sprijin și înțelegere persoanelor care nu reușesc să realizeze singure anumite lucruri

Modalități de evaluare/diseminare:

Activitatea a fost diseminată la nivelul Școlii Gimnaziale "Vasile Conta" Iași, Școlii Gimnaziale Speciale "Constantin Păunescu" Iași și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași prin realizarea unui colaj de fotografii din timpul activităților copiilor intitulat "Magia Crăciunului". Colajul realizat a fost expus în cele trei instituții partenere.

Ianuarie 2022

Titlul activității: "Călătorie în lumea poveștilor"

Tipul activității: atelier de dezvoltare personală – dezvoltarea abilităților de viață.

Scopul activității: Dezvoltarea unui climat social favorabil interacțiunilor și cooperării între elevi prin stimularea spiritului de comunicare în activități de grup.

Obiective:

- O1: să identifice titlul unei povești după o imagine relevantă din povestea respectivă;
- O2: să identifice în imagini (planșe, cărți de povești, siluete) personaje din poveștile cunoscute;
- O3: să plaseze în același grup personajele aparținând aceleiași povești;
- O4: să diferențieze între personajele pozitive și cele negative din poveștile cunoscute;
- O5: să reproducă gesturi, acțiuni, expresii emoționale, replici ale unor personaje din poveștile cunoscute;
- O6: să recunoască povestea din care face parte fragmentul jucat;
- O7: să citească un scurt fragment din povestea preferată;
- O8: să coloreze imagini ale unor personaje sau scene din poveștile cunoscute;
- O9: să decupeze măști din hârtie reprezentând diferite personaje din poveștile cunoscute;
- O10: să coopereze cu colegii din echipă la realizarea unor produse.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, lucrul în echipă, jocul de rol.

Resurse materiale: planșe cu imagini din povești, cărți de povești, siluete ale unor personaje din povești, măști din hârtie reprezentând personaje din povești, puzzle din lemn cu imagini din povești, creioane colorate, carioci, lipici.

Descrierea pe scurt a activității:

Această activitate are drept obiectiv central dezvoltarea abilităților de comunicare și socializare ale elevilor implicați, prin recapitularea, sistematizarea și valorificarea într-o manieră ludică a cunoștințelor achiziționate pe parcursul studierii unor povești cunoscute precum: "Scufița Roșie", "Ursul păcălit de vulpe", "Capra cu trei iezi", "Cei trei purceluși", "Ridichea uriașă", "Pungața cu doi bani". Exercițiile realizate pe parcursul activității se vor desfășura sub formă de joc:

- a) *Ne căutăm povestea*

Fiecare elev poartă un desen pe piept sau pe față, o mască reprezentând un personaj dintr-o poveste. Fiecare personaj se grupează cu altele care fac parte din aceeași poveste. Este un exercițiu potrivit pentru spargerea gheții, elevii putând astfel să interacționeze și să se cunoască mai ușor.

b) *O vizită la librărie*

Se expun cărțile de povești. Elevii trec prin fața standurilor cu cărți. Pentru a-și putea cumpăra o carte ei trebuie să recunoască titlul poveștii/cărții și personajele de pe copertă.

c) *Personajele s-au rătăcit*

Pe tablă sunt expuse siluete ale personajelor din poveștile studiate. Li se spune elevilor că personajele s-au rătăcit și că vor să se întoarcă acasă, în cartea de povești căreia îi aparțin. Elevii trebuie să ia fiecare siluetă și s-o plaseze lângă cartea cu povestea căreia îi aparține.

d) *Cine este bun, cine este rău?*

Pe tablă sunt lipite o față zâmbitoare și una tristă. Se cere elevilor să plaseze siluetele personajelor pozitive sub fața zâmbitoare și pe cele negative sub cea tristă.

e) *Hai la teatru!*

Elevii sunt împărțiți în două echipe. Fiecare echipă dramatizează o secvență dintr-o poveste. Cealaltă echipă trebuie să recunoască din ce poveste este fragmentul dramatizat.

f) *Povești la gura sobei*

Un elev citește/povestește un fragment dintr-o poveste, iar ceilalți trebuie să recunoască din ce poveste face parte fragmentul povestit.

g) *Personaje...de poveste!*

Elevii sunt grupați câte doi-trei și trebuie să-și aleagă fie silueta unui personaj preferat pe care o colorează/pictează, fie o mască a unui personaj preferat pe care o decupează și colorează. Echipa care realizează cel mai frumos produs este premiată.

Rezultate cantitative așteptate:

8. Parcurgerea integrală a activității pentru exersarea de deprinderi și abilități de relaționare prosocială de către elevi și profesori.

Rezultate calitative așteptate:

9. Parcurgerea corectă a etapelor de lucru
10. Aspectul lucrărilor realizate să fie îngrijit și frumos
11. Conștientizarea de către elevi a faptului că munca în echipă contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie
12. Creșterea capacității de a oferi sprijin și înțelegere persoanelor care nu reușesc să realizeze singure anumite lucruri

Modalități de evaluare/diseminare:

Activitatea a fost diseminată la nivelul Școlii Gimnaziale "Vasile Conta" Iași, Școlii Gimnaziale Speciale "Constantin Păunescu" Iași și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași prin realizarea unui colaj de fotografii din timpul activității copiilor.

Februarie 2022

Titlul activității: "Toți suntem speciali"

Tipul activității: atelierde dezvoltare personală – dezvoltarea abilităților de viață.

Scopul activității: Dezvoltarea unui climat social favorabil interacțiunilor și cooperării între elevi prin stimularea spiritului de comunicare în activități de grup.

Obiective:

- O1: să conștientizeze valorile de respect și încredere în sine și în ceilalți;
- O2: să experimenteze crearea unui mediu de interacțiune pozitivă în clasă;
- O3: să participe la jocurile de grup;
- O4: să formuleze răspunsuri la întrebări pe baza poveștii vizionate;
- O5: să asocieze experiențele personajului principal din poveste cu experiențe din viața reală;
- O6: să identifice calitățile coplegilor.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, lucrul în echipă, jocul de rol.

Resurse materiale: post-it-uri, pixuri, laptop, videoproiector, video *Povestea lui Pancinello*.

Descrierea pe scurt a activității:

Activitatea începe cu jocul "Ești special!". Fiecare elev își descrie colegul de bancă completând fraza: "*Colegul meu e special pentru că ...*" (10 minute). Urmează debriefing-ul: "Cum m-am simțit în timpul jocului?"

Elevii sunt invitați să vizioneze video-ul "Ești prețios!" de Max Lucado. Profesorul propune vizionarea unui filmuleț cu Pancinello. (20 minute).

După vizionarea filmului elevii sunt invitați să răspundă la următoarele întrebări:

- Cine sunt personajele din povestea vizionată?
- Ce aveau în comun acești omuleți?
- Ce se întâmpla în orașel? Cu ce se ocupau omuleții?
- Cine era Pancinello? Cum era el văzut de ceilalți din orașel?
- Cu cine se întâlnește Pancinello?
- Ce află Pancinello de la tâmplar?
- În ce constă schimbarea lui Pancinello? Ce a înțeles el în final?
- Există asemănări cu viața reală? Dacă da, care?
- Ți s-au lipit și ție etichete vreodată? Ai fost martor la o astfel de situație?
- Cum ne putem feri de astfel de comportamente?

În ultima parte a activității elevii sunt invitați să participe la jocul "Lanțul complimentelor" (10 minute). Elevii sunt împărțiți în echipe de câte 4-5, își scriu numele pe un post-it și apoi colegii completează cu calitățile acestuia. Fiecare elev citește în fața clasei lista cu complimentele primite și este aplaudat.

La finalul activității au loc discuții: (10 minute)

- Cum v-ați simțit în cadrul activității?
- Ce ați aflat nou?
- Ce știați deja și v-ați reamintit?

Rezultate cantitative așteptate:

13. Parcurgerea integrală a activității pentru exersarea de deprinderi și abilități de relaționare prosocială de către elevi și profesori.

Rezultate calitative așteptate:

14. Participarea la jocurile de grup
15. Participarea elevilor la discuții
16. Conștientizarea de către elevi a faptului că fiecare este special în felul său și pot dezvolta relații de prietenie
17. Creșterea capacității de a oferi sprijin și înțelegere persoanelor care nu reușesc să realizeze singure anumite lucruri

Modalități de evaluare/diseminare:

Activitatea a fost diseminată la nivelul Școlii Gimnaziale "Vasile Conta" Iași, Școlii Gimnaziale Speciale "Constantin Păunescu" Iași și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași prin realizarea unui colaj de fotografii din timpul activității copiilor.

Martie 2022

Titlul activității: "Vrei să fii prietenul meu?"

Tipul activității: atelierde dezvoltare personală – dezvoltarea abilităților de viață.

Scopul activității: Dezvoltarea unui climat social favorabil interacțiunilor și cooperării între elevi prin stimularea spiritului de comunicare în activități de grup.

Obiective:

- O1: să citească povestea vizionată pe roluri;
- O2: să formuleze răspunsuri la întrebări;
- O3: să identifice persoane cărora le pot cere ajutorul într-o situație dificilă;
- O4: să realizeze, în echipă, o hartă a ajutorului;
- O5: să identifice comportamente de căutare a ajutorului în situații problemă;

O6: să coopereze cu colegii din echipă la realizarea unor produse.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, lucrul în echipă, jocul de rol.

Resurse materiale: videoproiector, povestea terapeutică *Cine este prietenul nostru?*, laptop, flipchart, coli de hârtie și creioane/pixuri, personaje de pluș.

Descrierea pe scurt a activității:

Cine e prietenul meu?

Este proiectată pe ecran povestea terapeutică *Cine e prietenul nostru?* (Van Wyk, Mathieson&Groot) disponibilă la adresa <https://scolicusclipici.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2021/04/>.

Copiii citesc pe roluri povestea. Pentru a crește impactul exercițiului, se recomandă folosirea unor animale de pluș. Elevii vor discuta despre poveste pe baza următoarelor întrebări:

- Cine sunt personajele din poveste?
- Erau animalele asemănătoare?
- Ce înseamnă să fii prieten?
- Cine ne poate fi prieten?

Elevii primesc câte o coală de hârtie și li se cere să se deseneze pe sine (elevii mai mici) sau să-și scrie numele în mijloc. Vor fi încurajați să se gândească la toate persoanele, grupurile sau serviciile/organizațiile diferite la care s-ar duce/pe care le-ar contacta într-o situație dificilă. Drept rezultat, fiecare elev va fi creat o hartă a ajutorului care arată ca un păianjen.

Activitate în perechi: Harta comună de ajutor

Li se va cere elevilor să formeze perechi și să discute hărțile cu un coleg. La final, perechile vor fi rugate să-și prezinte hărțile, prezentând apoi pe o hârtie de flipchart o hartă comună a ajutorului pentru întreaga clasă, adăugând toate ideile noi și resursele utile.

La sfârșitul activității se va discuta cu elevii pe baza următoarelor întrebări:

- Ce credeți că se va întâmpla dacă vorbiți cu (alegeți din rețelele de pe hartă) despre situația dificilă/problema? Care ar putea fi reacția lor?
- Ce ați face dacă un alt elev v-ar cere ajutorul?
- Cum puteți contribui la rezolvarea problemei sale?

Rezultate cantitative așteptate:

18. Parcurgerea integrală a activității pentru exersarea de deprinderi și abilități de relaționare prosocială de către elevi și profesori.

Rezultate calitative așteptate:

19. Realizarea unei hărți a ajutorului
20. Conștientizarea de către elevi a faptului că munca în echipă contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie
21. Creșterea capacității de a oferi sprijin și înțelegere persoanelor care nu reușesc să realizeze singure anumite lucruri

Modalități de evaluare/diseminare:

Activitatea a fost diseminată la nivelul Școlii Gimnaziale "Vasile Conta" Iași, Școlii Gimnaziale Speciale "Constantin Păunescu" Iași și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași prin realizarea unui colaj de fotografii din timpul activității copiilor.

Aprilie 2022

Titlul activității: Suntem persoane deosebite

Tipul activității: atelier de dezvoltare personală – dezvoltarea abilităților de viață.

Scopul activității: Conștientizarea caracteristicilor fiecărei persoane din cadrul grupului și valorizarea acestora prin activități și jocuri de echipă.

Obiective:

- O1: să identifice calități la propria persoană;
- O2: să scrie trei enunțuri prin care să exprime ce anume îi face deosebiți;
- O3: să compare caracteristicile personale cu cele ale grupului;
- O4: să se prezinte în fața colegilor;

O5: să identifice calități la colegii de clasă;

O6: să-și dezvolte deprinderea de a-și argumenta și susține punctul de vedere.

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, lucrul în echipă, jocul de rol.

Resurse materiale: laptop, flipchart, coli de hârtie și creioane/pixuri, fișă de lucru.

Descrierea pe scurt a activității:

Se distribuie fișe de hârtie fiecărui participant. Timp de 5 minute ei vor scrie trei enunțuri de ce se consideră persoane deosebite („Sunt o persoană deosebită, deoarece ...”).

După ce fiecare membru al grupului a înregistrat calitățile specifice persoanei sale, fișele sunt adunate într-un coșuleț.

Grupul este împărțit în 3 sau 4 echipe și se repartizează în mod egal fiecărei echipe fișele completate.

Se explică echipelor că au rolul de a examina aceste calități. Participanții sunt rugați să vorbească despre utilizarea lor în viața socială, precum și în cea personală, folosindu-se următoarele întrebări:

- Unde puteți utiliza aceste comportamente, trăsături deosebite?
- Când puteți utiliza aceste comportamente, trăsături deosebite?
- Pentru ce puteți utiliza aceste comportamente, trăsături deosebite?

Pentru participanții de vârstă mai mică se limitează numărul de argumente. Aceștia pot desena sau modela comportamentele, trăsăturile prin care sunt persoane deosebite.

Această activitate contribuie la sporirea nivelului aprecierii personale a participanților.

Rezultate cantitative așteptate:

22. Parcurgerea integrală a activității pentru exersarea de deprinderi și abilități de relaționare prosocială de către elevi și profesori.

Rezultate calitative așteptate:

23. Conștientizarea de către elevi a faptului că trăsăturile deosebite ale fiecărui coleg contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie
24. Creșterea capacității de a oferi sprijin și înțelegere persoanelor care nu reușesc să realizeze singure anumite lucruri

Modalități de evaluare/diseminare:

Profesorii evaluează activitatea cu ajutorul următoarelor întrebări:

1. Cum v-ați simțit pe parcursul activității?
2. A fost dificil sau ușor să completați fișele?
3. Prin ce sunteți deosebiți voi față de ceilalți membri ai grupului?
4. Cum puteți deveni deosebiți?
5. Cum credeți, e necesar să fim deosebiți?

Activitatea va fi diseminată la nivelul Școlii Gimnaziale "Vasile Conta" Iași, Școlii Gimnaziale Speciale "Constantin Păunescu" Iași și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași prin realizarea unui colaj de fotografii din timpul activității copiilor.

Bibliografie:

Coman, S. (coord.), Parteneriat în educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale, Ed. Spiru Haret, Iași, 2001

Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Ed. Polirom, Iași, 2005

Vrăsmaș, E. (coord.), Toolkit Multimedia – Resursă pentru profesori, Asociația RENINCO România, București, 2016

Vrăsmaș, T., Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale, Ed. Aramis, București, 2001

Proiect educațional „ÎMI CUNOSC COMUNITATEA”

Profesor învățământ primar Muntean Viorica – Simona

Profesor Petrule Daniel

Școala Gimnazială Sânpetru, jud. Brașov

• INFORMAȚII DESPRE APLICANT

Numele instituției/unității de învățământ aplicante:	ȘCOALA GIMNAZIALĂ SÂNPETRU
Adresa completă	Str. CĂPRIOAREI Nr.2-3, Loc. SÂNPETRU, Jud. BRAȘOV, cod poștal 507190
Nr. de telefon/fax	0268 360133
Site și adresă poștă electronică	e-mail: scoalasanpetru@yahoo.com
Coordonator/i	Prof. PETRULE DANIEL, director, tel.0722345983 Prof. Muntean Viorica –Simona Tel. 0727 064611 e-mail: viomuntean37@yahoo.com
Numărul cadrelor didactice participante la proiect/ nr. total de cadre didactice din unitate	4 / 30
Numărul elevilor din unitate participanți la proiect	24 elevi
Alte programe/proiecte organizate	„Școala, un prieten pentru viață” 2015-2016 “Campania globală pentru educație” Edițiile 2012,2013,2014,2015, 2017

• INFORMAȚII DESPRE PROIECT

B.1. Titlul proiectului: „ÎMI CUNOSC COMUNITATEA”

B.2. Tipul activității principale: proiect social

B.3. Domeniul în care se încadrează proiectul:

- Domeniul cultural–artistic, culturi și civilizații

B4: Ediția nr. I

B5: Număr participanți la proiect: 160 elevi, 16 cadre didactice, părinți, parteneri.

B6: Bugetul proiectului: autofinanțare

Buget total	Contribuție proprie	Contribuție din alte surse
	Deplasarea cu microbuzul școlii Cheltuieli cu pliante, albume, consumabile papetărie Diplome de participare Panouri pentru realizarea expozițiilor tematice Intrare cetăți	Albume, pliante, ghiduri turistice (AMRB)

B7:Proiectul este cu participare: ☒ directă, ☐ indirectă, ☐ line.

REZUMATUL PROIECTULUI :

• Număr de elevi și număr de cadre didactice implicate:

Școala Gimnazială Sânpetru – clasa a IV-a – 24 elevi

15. 4 cadre didactice

Școala Gimnazială Crizbav – clasa a IV-a – 15 elevi

16. 2 cadre didactice

Școala Gimnazială Cristian – clasa a IV-a – 28 elevi

17. 2 cadre didactice

Școala Gimnazială Feldioara – clasa a IV-a - 30 elevi

18. Cadre didactice

Școala Gimnazială Hărman – clasa a IV-a – 17 elevi

19. 2 cadre didactice

Școala Gimnazială Hălchiu – clasa a IV-a – 17 elevi

20. 2 cadre didactice

Școala Gimnazială Prejmer – clasa a IV-a – 29 elevi

21. 2 cadre didactice

• **Beneficiarii direcți și indirecți:**

a. *Direcți:* elevii, cadrele didactice, directorii unităților școlare partenere, respectiv reprezentanții instituțiilor partenere

b. *Indirecți:* părinții elevilor, comunitatea locală

• **Activități propuse, în ordinea în care se vor desfășura:**

15 Prezentarea proiectului: scop și obiective, precizarea activităților specifice, parteneri;

16 Localitatea natală – repere istorico-geografice: cunoașterea comunei prin legende locale și prin drumeții prin comună;

17 Cetatea evanghelică din Sânpetru – vizită la cetate, descoperire tradiții locale;

18 Biserica ortodoxă- nucleu al comunității – vizitare biserică veche și biserică nouă, participare la hramul bisericii.

19 Sânpetru – parte integrantă a zonei metropolitane, zonă de interes turistic în Țara Bârsei întâlnire cu reprezentanți ai Agenției Metropolitane pentru Dezvoltare Durabilă Brașov ;

20 Tradiții locale în comunitate – colindatul, participare la activități de voluntariat la Casa Nikodemus, Biserica ortodoxă din localitate;

21 Vizită la Muzeul de Istorie din Brașov în scopul descoperirii centrelor de interes turistic ale municipiului Brașov (treasure-hunt);

22 Vizită la Muzeul Primei Școli Românești din Brașov , reper al culturalității brașovene

23 -14. Cetăți vecine – vizitarea cetăților din Hărman, Prejmer, Hălchiu, Cristian, Feldioara, Crizbav; întâlniri de intercunoaștere cu elevii din aceste localități.

• „Vă prezentăm comuna Sânpetru!” - activități în echipă de explorare a obiectivelor istorice, geografice, turistice din comună în colaborare cu elevii din localitățile vizitate anterior;

• „Am aflat, vă prezentăm!” – diseminarea rezultatelor activităților în școală, în unitățile partenere, în comunitate.

• **Descrierea activității principale:**

Prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului ne dorim să venim în sprijinul elevilor pentru a-i ajuta să cunoască și să înțeleagă comunitatea, trecutul istoric, tradițiile și obiceiurile locale la care să se raporteze și în care să se implice, fiind mândri de zestrea lor comunitară. Activitățile ce se vor derula, bazate pe explorarea realității, comunicare, cooperare și schimb de experiențe vizează formarea complexă a personalității elevilor,, vor genera comportamente civice, atitudini de cooperare și altruism, de adaptabilitate și integrare în societate, dar și capacitatea de a-și raporta propria identitate la comunitatea locală, înțelegându-și rolul activ în păstrarea și dezvoltarea comunității.

• **Impactul educativ estimat asupra beneficiarilor direcți, elevii,** este dezvoltarea personalității elevilor, integrarea lor socială, precum și participarea activă a acestora la viața comunității,dar și la păstrarea și dezvoltarea acesteia, sub deviza „ Suntem mândri de comuna noastră!”.

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C.1. Argument justificare, context

Avem prilejul de a locui într-un mediu bogat în istorie, care ne oferă o gamă largă de elemente geografice, etnice, care abia așteaptă să fie explorate și valorificate. Proiectul „Îmi cunosc comunitatea!” își dorește să valorifice potențialul geografic, istoric și turistic localității natale, (în special Rezervația Naturală „Dealul Lempeș”, monumentele istorice: Biserica Evanghelică, Biserica Ortodoxă, Aeroclubul „Iosif Șilimon”), stimulând curiozitatea elevilor spre descoperire, mod în care vor afla noi date despre comuna Sânpetru, vor stabili relații de colaborare cu instituțiile din localitate, deci vor crea o punte de legătură între trecutul istoric al comunei și prezentul în continuă dezvoltare.

Cunoașterea istoriei și geografiei locale este necesară pentru formarea personalității elevului și se impune să se facă din clasele mici. Dacă istoria și geografia locală ar fi neglijată în perioada de formare a personalității copilului, aceștia nu ar ști să iubească localitatea natală și să se raporteze la aceasta ca la un punct de plecare în traiectoria devenirii lor.

Elevul se simte atras de cooperarea cu alte grupuri în cadrul parteneriatelor încheiate prin posibilitatea de a-și satisface curiozitatea și de a relaționa cu „oameni noi”, de a se evidenția în contexte noi, dobândind aptitudini reale de colaborare, cooperare și interrelaționare pozitivă.

Deosebit de important este ca învățătorul să-i ofere elevului ocazia de a-și valoriza propria persoană, de a recunoaște valoarea celorlalți și de a primi el însuși recunoașterea celor din jur. În cadrul unei atmosfere deschise, copilul își exprimă, fără teamă sau inhibiții, propriile dorințe, opinii și interese, se simte ascultat, apreciat și încurajat, învață că el însuși este parte integrantă a comunității, dar poate fi și motor în păstrarea și dezvoltarea ei.

Analiza de nevoi:

PUNCTE TARI - disponibilitatea copiilor spre acțiune, spre lucruri practice, - posibilitatea desfășurării activităților în medii noi, neexplorate, - cadre didactice dispuse să se implice în acțiuni de voluntariat, - asigurarea interrelaționării pozitive cu grupuri noi de copii sau adulți, - exemplul, model de urmat pentru cei mici.	PUNCTE SLABE - posibile dificultăți de comunicare față de persoane mai puțin cunoscute, - neînțelegerea de către unele persoane a scopului intrinsec al acțiunilor propuse, - nivelul scăzut de cultură și instruire al unor părinți, - necunoașterea de către părinți a intereselor, preocupărilor, idealurilor propriilor copii,
OPORTUNITĂȚI - utilizarea competențelor reale în situații noi, - situații noi de comunicare, cooperare, muncă în echipă, - dezvoltarea personalității complexe a copiilor, - implicarea familiei și a comunității în activitățile școlii, spre o mai bună cunoaștere a acesteia, - posibilitatea creșterii randamentului școlar prin înțelegerea complexă realității înconjurătoare, - realizarea de parteneriate eficiente între instituții educaționale, între școală și familie.	AMENINȚĂRI - evitarea propriilor responsabilități, - izolarea copiilor cu probleme comportamentale de către colegii de grup, - apariția unor disfuncționalități emoționale în rândul copiilor.

C.2. Scopul proiectului:

Scopul acestui proiect este derularea unor activități educative în vederea modelării personalității elevului, prin explorarea obiectivă a realității înconjurătoare, precum și valorizarea oricăror aspecte din viață ca situații de învățare.

C.3. Obiectivele specifice ale proiectului:

O1. Să exploreze surse relevante din realitatea înconjurătoare pentru a înțelege fapte și evenimente importante din trecutul și prezentul localității;

O2. Să manifeste interes pentru cunoașterea trecutului comunității locale;

O3. Să manifeste responsabilitate și grijă față de mediul înconjurător (ființe, elemente naturale)

O4. Să dovedească că deține o conduită civilizată față de colegi, dar și față de cei cu care intră în contact;

O5. Să stabilească relații de comunicare, colaborare și respect reciproc față de persoanele cu care intră în contact

O6. Să se consolideze colaborarea între școală -familie-comunitate, în vederea recunoașterii rolului activ al fiecărui membru al comunității

C.4. Descrierea grupului țintă căruia i se adresează proiectul:

- elevii clasei a IV-a;

- parteneri/instituții;

- cadre didactice.

C.5. Beneficiarii direcți și indirecti:

- elevii (beneficiari direcți);

- instituții, părinți, comunitate (beneficiari indirecti).

C.6. Durata proiectului : 10 luni;

C.7. Descrierea activităților:

D. Prezentarea proiectului: scop și obiective, precizarea activităților specifice, parteneri. Activitatea se va desfășura în școala inițiatoare, în luna octombrie 2017, la care vor participa reprezentanți ai comunității locale, coordonatorii de proiect, părinții elevilor, alți colaboratori.

E. Localitatea natală – repere istorico-geografice: cunoașterea comunei prin legende locale, dar și prin drumeții prin comună. Activitatea se desfășoară în luna octombrie 2017, printr-o drumeție pe Dealul Lempeș, dar și prin comună, urmată de prezentare PPT și dezbateri în bibliotecă în scopul identificării punctelor de interes din comună.

F. Cetatea evanghelică din Sânpetru – vizită la cetate, descoperire tradiții locale. Vizitarea Cetății fortificate din Sânpetru se va face în luna noiembrie 2017, cu participarea elevilor, a unor părinți, dar și a reprezentanților bisericii evanghelice (ghidul).

G. Biserica ortodoxă- nucleu al comunității – vizitare biserică veche și biserică nouă, participare la hramul bisericii. Alături de elevi, la activitate participă cadre didactice, părinți, reprezentanți ai bisericii ortodoxe. Activitatea se desfășoară la Biserica Ortodoxă Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril (8 noiembrie 2017), dar și la Biserica Sfântul Nicolae din localitate (6 decembrie 2017).

H. Sânpetru – parte integrantă a zonei metropolitane, zonă de interes turistic în Țara Bârsei întâlnire cu reprezentanți ai AMRB . Activitatea se va desfășura în luna decembrie 2017, în școală, cu participarea elevilor, coordonatorilor de proiect, părinților, reprezentanților AMRB care vor conduce activitatea, reprezentanți ai Serviciului Urbanism din cadrul Primăriei Sânpetru. La final elevii vor reconstitui din puzzle zona metropolitană.

I. Tradiții locale în comunitate – colindatul, participare la activități de voluntariat la Casa Nikodemus, dar și la Biserica ortodoxă din localitate. Activitatea se desfășoară în luna decembrie 2017, cu participarea elevilor, părinților, cadrelor didactice coordonatori și colaboratori. Elevii vor confecționa alături de părinți felicitări și podoabe de Crăciun, apoi le vor oferi bătrânilor din Casa Nikodemus, dar și altor vârstnici din localitate.

J. Vizită la Muzeul de Istorie din Brașov în scopul descoperirii centrelor de interes turistic ale municipiului Brașov (treasure-hunt). Activitatea se va desfășura în luna ianuarie 2018, la Muzeul de Istorie din Brașov în colaborare cu Asociația „Cultour.

K. Vizită la Muzeul Primei Școli Românești din Brașov , activitate comună cu Asociația Cultour Brașov, în luna ianuarie 2018, în scopul aflării tradițiilor specific brașovene (Junii Brașovului)

L. – 14. Cetăți vecine – vizitarea cetăților din Hărman, Prejmer, Hălchiu, Cristian, Feldioara, Crizbav; întâlniri de intercunoaștere cu elevii din aceste localități. Se vor vizita cetățile alături de elevii din școlile partenere, aceștia vor prezenta alte obiective turistice din comună, aspecte relevante din viața comunității. Activitățile se vor desfășura în perioada februarie- aprilie 2018

- „Vă prezentăm comuna Sânpetru!” - activități în echipă de explorare a obiectivelor istorice, geografice, turistice din comună în colaborare cu elevii din localitățile vizitate anterior; se vor realiza jocuri concurs de reconstituire a cetăților vizitate. Se vor acorda diplome de participare. Se va desfășura în luna mai 2018.

- „Am aflat, vă prezentăm!” – diseminarea rezultatelor activităților în școală, în unitățile partenere, în comunitate, cu prilejul încheierii anului școlar, iunie 2018..

C.8. Diagrama Gantt a activităților: Anexa 1

C.9. Rezultate calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului:

Prin derularea activităților în cadrul proiectului „Îmi cunosc comunitatea” așteptăm schimbări pozitive în atitudinea elevilor față de comunitate, față de provocări, întărirea comportamentelor pozitive și manifestarea unui interes susținut față de activitatea de învățare, în general. De asemenea, este important ca elevii să conștientizeze rolul lor în societate și să se implice în problemele celor din jur, dând dovadă de spirit civic și solidaritate față de aproapele lor, participând activ la viața comunității.

Proiectul propus se dorește a fi un mijloc mai plăcut, mai atractiv și mai interesant de a modela personalitatea în formare a copilului, astfel încât acesta să înțeleagă necesitatea cunoașterii aprofundate a trecutului istoric în definirea propriei identități.

C.10. Modalități de monitorizare și de evaluare ale proiectului:

Echipa de coordonare va urmări modul de derulare a activităților proiectate; se vor selecta cele mai eficiente strategii de realizare și evaluare a activităților; se vor întocmi documentele necesare, precizându-se stadiul de implementare și de derulare a acțiunilor.

Evaluarea se va face prin analiza produselor activității, realizarea de expoziții cu lucrările elevilor, se vor întocmi prezentări PPT., albume foto, se vor colecta impresii ale participanților la proiect, se va întocmi portofoliul proiectului.

C.11. Modalități de asigurare a continuității /sustenabilității proiectului

Proiectul poate fi continuat și în anii viitori prin atragerea mai multor elevi, a mai multor unități școlare din județ și încheierea de parteneriate cu acestea, prin concursuri derulate atât la nivel local cât și județean/național. De asemenea, prin intermediul mijloacelor de promovare și diseminare a acestui proiect se va urmări creșterea prestigiului școlii în comunitate, precum și conștientizarea rolului decisiv al școlii în și pentru comunitate, dar și stimularea interesului elevilor pentru propria formare în școală și înafara ei.

C.12. Activități de promovare/mediatizare și de diseminare pe care intenționați să le realizați în timpul implementării proiectului:

Promovarea, mediatizarea și diseminarea se va face prin prezentarea proiectului în cadrul cercurilor pedagogice, prin intermediul site-ului didactic.ro, prin partenerii implicați, prin prezentarea proiectului în activitățile comune cu părinții și prin implicarea acestora în proiect. Se va realiza centralizarea activităților din proiect pe suport DVD, expoziții, proces verbal la fiecare activitate , prezența.

C.13. Parteneri implicați în proiect, descrierea parteneriatului

Școala Gimnazială Sânpetru – participă cu 4 cadre didactice, locație, materiale consumabile

22. Director, prof. Petrule Daniel

23. Prof. înv. Primar Muntean Viorica-Simona

24. Prof. istorie/geografie Lică Emanuel

25. Bibliotecar școlar Lăzăroiu Mariana

Centru Școlar pentru Educație Incluzivă - participă cu un cadru didactic la activitățile propuse

26. Prof. Voineag Mariana

Adresa: loc. Brașov, str.13 Decembrie, nr.125, tel/fax: 0368401801 / 0268348137, mail: scoalaspeciala@rdsbv.ro, director prof. Gabor Orban, persoana de contact prof. Voineag Mariana, tel. 0746 009992.

Școala Gimnazială Cristian – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

27. Prof. Grapă Bogdana

Adresa: loc.Cristian, Str.Libertății. Nr. 23 ,Jud. Brașov , director, prof. Enache Camelia, persoană de contact: prof.Grapă Bogdana, tel. 0723174499, mail: bogdanagrapa@gmail.com

Școala Gimnazială Crizbav – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

28. Prof. Mușariu Paula- Mihaela

Adresa: loc. Crizbav, Str. Principală Nr.387 Jud. Brașov, director, prof. Simona Mesaroșiu, persoană de contact: Mușariu Paula-Mihaela, tel.0724314127, mail: paulamihela84@yahoo.com

Școala Gimnazială Feldioara – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

29. Prof. Salade Alina

Adresa: loc.Feldioara Str.Octavian Goda Nr.57, mail: petruraresfeldioara@yahoo.com , Jud. Brașov, tel. , director, prof.Suciu Gabriela, persoană de contact: prof. Salade Alina, tel. 0746818732

Școala Gimnazială Hărman – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

30. Prof. Mork Carmina

Adresa: loc. Hărman, Str. Dorobanți, Nr.86 Jud. Brașov, director, prof. David Alin, persoană de contact prof. Mork Carmina, tel. 0723732026, mail: morkcarmina@gmail.com

Școala Gimnazială Hălchiu – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

31. Prof. Neculai Gabriela

Adresa: loc. Hălchiu, Str. Feldioarei. Nr. 471 Jud. Brașov, tel. , director, prof. Călin Daniel, persoană de contact

Prof. Neculai Gabriela, tel.0726256778

Școala Gimnazială Prejmer – participă cu 1 cadru didactic, locație, materiale de prezentare a comunei, flyere, consumabile

32. Prof. Mirică Cristina

Adresa: loc. Prejmer, Str. Nr. Jud. Brașov, tel. , director, prof. Sorin Mircea, persoană de contact prof. Mirică Cristina, tel: 0740859723

Primăria comunei Sânpetru – participă prin reprezentanți la unele activități, asigură mediatizarea proiectului

Adresa: Loc. Sânpetru, jud. Brașov, str. Republicii, nr.655 , tel. 0268 360028 , mail: psanpetru@yahoo.com ; www.sanpetru.ro, primar. Rusu Ion, tel.0723327066.

Parohia Ortodoxă SânpetruI– asigură locație, mediatizarea proiectului și informațiile necesare pentru fiecare activitate propusă împreună;

Adresa – str. Zaharia Bârsan nr., com Sânpetru, Brașov.tel.0268/360225; preot Borșan Lică, persoană contact prof. religie Toadere Daniel- Mihail.

Parohia Ortodoxă SânpetruII– asigură locație, mediatizarea proiectului și informațiile necesare pentru fiecare activitate propusă împreună; Adresa - str.Bisericii Române nr., com Sânpetru/Brașov; preot Gârleanu Iustin,tel.0742150832, mail: iustin_garleanu@yahoo.com.

Muzeul de Istorie din Brașov – asigură locație și informațiile necesare bunei desfășurări a activităților

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Adresa: Brașov, str. Piața Sfatului. Nr. 30, tel.0268 472350, director, Nicolae Pepene, persoană de contact VoicaIstrate, tel.0723875412

Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Brașov – asigură materiale informative, albume de legende, ghiduri turistice, prezintă informații despre comuna noastră și zona metropolitană

Adresa: Brașov, Bd. Eroilor, nr. 8, tel.0268547616, mail: office@metropolabrasov.ro ; [www .tara-barsei.eu](http://www.tara-barsei.eu). ; persoana de contact: Gabriela Brașoveanu, mail: gabriela.brasoveanu@metropolabrasov.ro

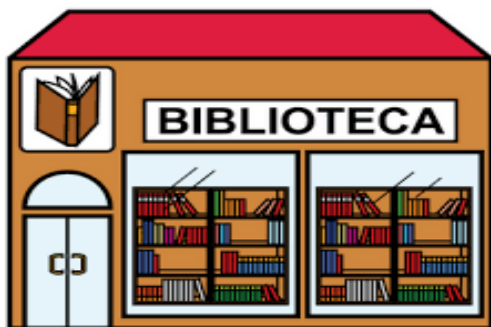
Asociația Cultour Brașov – facilitează accesul la informații prin prezentarea unor personaje istorice, organizează desfășurarea unor activități (treasure hunt); Adresa:București, str.Aurului nr. 7, persoană de contact Ciuraru Simona, tel. 0728556163, mail info@asociatia-cultour.ro

➤ **DEVIZ ESTIMATIV – autofinanțare**

Coordonatori:prof. MUNTEAN VIORICA-SIMONA, prof. PETRULE DANIEL

**PROIECT EDUCAȚIONAL:
“DRAGĂ CĂRTICICĂ...”
(BUCURIA LECTURII)**

**PROFESOR DOCUMENTARIST
NAPĂU ANDREEA OANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 2 HUNEDOARA**

**Motto: “O BIBLIOTECĂ ESTE UN PARADIS CU LUMEA PUSĂ PE RAFT.”
(N. DABIJA)**

Titlul proiectului: “DRAGĂ CĂRTICICĂ...” (Bucuria lecturii)

Coordonatori: prof. înv. primar..., prof. limba română, prof. psiholog itinerant, diriginți, prof. documentarist Napău Oana

Argument: Manevrarea cărților, folosirea corectă a acestora, îngrijirea lor, este semnificativă în procesul învățării. De aici pornește de fapt contactul cu cartea, cu lectura în general. Cu cât cartea este mai bine păstrată, cu atât interesul copiilor pentru ea, crește!

Contactul cu biblioteca, încă din clasele mici, este esențială.. Copiii iau contact cu cărțile care li se adresează în mod direct, învață să se comporte într-un spațiu destinat culturii, învață să împrumute o carte și nu în ultimul rând învață să fie responsabil pentru lucrurile împrumutate.

Cultivarea limbii reprezintă obiectivul esențial în formarea copiilor cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc și să o transforme, să se cunoască pe sine, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele într-un limbaj, bogat, nuanțat și corect din punct de vedere gramatical.

Lectura face parte integrantă din copilăria celor mai mulți copii. Ea are funcție ludică și formativă, personajele constituind fie modele de urmat în viață, fie modele de evitat pentru copii. De asemenea sunt necesare cărți pentru dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului copiilor și nu în ultimul rând pentru ocuparea timpului liber al copiilor.

Scop:

Cunoașterea bibliotecii, a regulamentului intern al bibliotecii și a importanței acesteia în procesul educațional.

Stimularea interesului pentru lectură, în vederea atenuării unora din cauzele care pot genera eșecul școlar.

Cultivarea gustului pentru lectură, pentru frumos, exersarea limbajului și a posibilităților de comunicare, prin activități în parteneriat cu școala.

Stimularea responsabilității pentru carte.\

Obiective specifice:

1. cunoașterea de către elevi a rolului bibliotecii școlare, a regulamentului intern al bibliotecii

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

2. stimularea gustului pentru lectură
3. stimularea comunicării orale
4. stimularea creativității
5. stimularea cooperării, a colaborării
6. formarea unei atitudini de grijă, responsabilitate și respect față de carte

Obiective operaționale:

- să cunoască regulile de comportare într-o bibliotecă, regulamentul intern al bibliotecii școlare
- să-și însușească textul unor povestiri
- să cunoască modul de folosire a cărților
- să cunoască importanța cărților în viața noastră
- să cunoască modul în care trebuie împrumutată o carte de la bibliotecă

Descrierea proiectului: Proiectul educațional pe care-l propunem, reprezintă o încercare de a evidenția importanța „cărții ” și a „bibliotecii școlare”, de a le aduce în atenția copiilor și a părinților, de a contribui la descoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal! Proiectul promovează conduita pozitivă a copilului spre literatură

Modalități de realizare a obiectivelor:

- organizarea de întâlniri între cadrele didactice și elevii implicați în derularea proiectului
- stabilirea unui calendar de activități la nivelul unității școlare implicate, în vederea realizării obiectivelor propuse

Grupul țintă căruia i se adresează proiectul: elevi cu cerințe educaționale speciale cls. II-V

Perioada : MAI-IUNIE 2022

Locația : sala de clasă, bibliotecașcolară

Resurse : umane :elevi, cadre didactice, părinți, comunitatea locală

materiale : retroproiector, laptop, volume de carte, de povești, portofoliu, bloc de desen, acuarele, creioanecolorate, carioci, coli carton

Evaluare : Evaluarea internă și externă se face prin observarea de către cadrele didactice a lucrărilor realizate de către elevi și care vor fi expuse la sfârșitul activităților.

Rezultateșteptate :

- implicare din partea elevilor și responsabilitate pentru fiecare temă stabilită;
- comportament corespunzător situației în care ne aflăm;
- abordarea, de către elevi, cu o oarecare maturitate a temelor în discuție
- îmbogățirea cunoștințelor în ce privește cultura generală;

Metode/tehnici/principii de lucru: întâlniri de lucru, vizite, dialog, dezbateri, expuneri, expoziție de carte, vizionare de film, albume, oră de lectură.

ACTIVITĂȚILE DESFĂȘURATE:

1. „**La bibliotecă!** “- vizită la biblioteca școlară, prezentarea bibliotecii, a colecțiilor bibliotecii, cunoașterea **Regulamentului Intern** al bibliotecii

2. **Fișa cărții**- înscrierea elevilor la biblioteca școlară

3. **Expoziție de carte** cu creații literare despre primăvară și vară

4. Prezentare Power Point: „**Cartea și Biblioteca**”, „**Drumul Cărții**”

5. **Concurs:** „Recunoaște personajul”, „Cel mai bun cititor”, „Recunoaște povestea”

6. „**Cărticica mea**” - desen, picturi, colaje – cu propuneri de coperti de cărți imaginate de

copii

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

7. „**Basmele-o lume fantastică**”- vizionare, dramatizare basme

8. „**Bucuria lecturii**” – **evaluare și concluzii**- prezentarea unui album cu aspecte din derularea proiectului

Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES

**Profesor învățământul Preșcolar Neda CorinaMarcela,
Grădinița "Panseluța", București**

Copiii cu CES fac parte din societatea noastră, aceștia mai mult decât ceilalți copii au nevoie de o permanentă socializare și colaborare cu alți copii pentru asigurarea integrării sociale a lor. Prin contactul direct cu elevii din alte instituții școlare și prin participarea alături de ei la diverse activități se realizează diminuarea izolării și înlăturarea, în mare măsură, a tendințelor de agresivitate, contribuind la îmbunătățirea modului lor de viață. Tendința de a crea și sprijini cadrul necesar integrării sociale și societale a copiilor cu dizabilități este cu cât mai activă, cu atât mai eficientă, argumentul suprem constituindu-l beneficiile psihosociale ale incluziunii, aceasta facilitând asumarea de roluri sociale proprii în comunitate și stabilirea de relații sociale. Crearea unor parteneriate între școală, familie și comunitate dar și între diverse instituții școlare, presupune succesul elevilor la școală și mai târziu în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze.

Integrarea copiilor cu CES se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extrașcolare. Rolul terapeutic al activităților extrașcolare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială. Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiilor li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal – pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestui obiectiv depinde în primul rând de educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

Din experiența personală pot afirma că pentru evoluția psihocomportamentală a copiilor cu CES, profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective; Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare; Sprijinirea elevului să devină membru. Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

Un impact nemaipomenit îl constituie terapia prin teatru. Aceasta am observant că nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Experiențele copiilor cu care am lucrat adesea cu ajutorul acestui mijloc, au demonstrat că arteterapia creează la copiii cu dizabilități, puternice emoții și sentimente, dezvoltă autonomia

personală și favorizează socializarea. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor dansatori, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exercita în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale. Deci, formarea personalității deficientului mintal se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului. Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

În cazul adolescenților cu CES, aceștia trebuie puternic motivați să aleagă lectura ca o activitate relaxantă și plăcută, fapt deloc ușor în secolul nostru. În acest context profesorul trebuie să rămână un etern creator și să inventeze mereu metode prin care să convingă elevii de utilitatea lecturii. Astfel, ei vor putea observa cu timpul că cititul poate deveni o plăcere, că se exprimă mai ușor și ca devin mai siguri de sine, participând activ la propria formare în cadrul lecțiilor. Experiența profesorilor depozitează o serie de cerințe existențiale personale și colective, însumând adevăruri utile evoluției noastre. De aceea spiritul uman trebuie cultivat, nu numai pentru faptul că de-a lungul procesului învățării și-a adus contribuția la marile schimbări petrecute în lume, ci și pentru că lectura se impune ca necesitate intelectuală. În condițiile în care astăzi „revoluția informatică” tinde să reconfigureze domeniul vast al educației, determinând schimbarea paradigmei de generare și transmitere a cunoașterii, școala trebuie să asimileze flexibil noile tehnologii de informare și de comunicare, repere în funcție de care vor fi stabilite prioritățile și resursele în acest domeniu. În plus, participarea la activități extracurriculare are un impact pozitiv asupra adolescenților care provin din medii familiale precare. Împlicarea în activități extracurriculare a mediat relația dintre problemele care țin de interacțiunea defectuoasă între părinți și adolescenți și stările de depresie.

Dintre adolescenții care au relații defectuoase cu părinții, cei care participă în activități extrașcolare înregistrează stări depresive în mai mică măsură decât cei care nu participă.

Participarea la activități extrașcolare poate fi asociată cu scăderea delincvenței în rândul adolescenților. Acestea au un caracter puternic prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive. Modelul psiho-social- raportează handicapul de societate plasând problema handicapului la interacțiunea dintre persoane și diferitele segmente ale sistemului social, astfel că societatea este cea care trebuie să se adapteze la persoanele care o compun, nu numai persoana să se adapteze societății. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Copiii care prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Fiecare copil în funcție de particularitățile sale și de nevoile sale prezintă pentru educatoare anumite cerințe educative. Acest lucru este valabil pentru toți copiii, fie că sunt considerați obișnuiți, fie de excepție, aflați la extremele superiorului și ale problemelor serioase ale dezvoltării (deficiență, incapacitate, tulburări). Fiecare copil este unic, este valoros și se dezvoltă în funcție de lumea care îl înconjoară. La naștere există posibilități de dezvoltare pentru orice copil, indiferent de particularitățile fizice. Diferențele dintre copii sunt de cele mai multe ori prilej de învățare și dezvoltare. Fiecare copil are dreptul de a i se acorda șansa unei vieți cât mai aproape de normalitate și integrare socială. Copiii care sunt diferiți și au CES cer atenție specială și necesită sprijin pe tot parcursul dezvoltării lor. Întreaga problematică a copiilor cu CES este privită ca o înțelegere a diferențelor extrem de variate între nivelurile, ritmurile, stilurile și particularitățile lor de creștere, învățare și dezvoltare. Grădinița trebuie să fie o școală pentru toți care potențiază diferențele și le folosește ca prilej de învățare și experimentare diferită, dimensiunile problematicei copiilor cu CES devine prilej de perfecționare a strategiilor formative.

Răspunsul la cerințele educative ale copiilor constituie condiția unei dezvoltări armonioase. Este foarte important ca adulții să sprijine la toți copiii construirea unei imagini de sine pozitive, pentru că fiecare copil se poate dezvolta și poate învăța. O imagine de sine slabă este o problemă pentru orice copil. Pentru un copil cu dizabilități, faptul că se vede diferit de ceilalți copii este primul pas să își construiască o imagine de sine diferită. De aceea este determinant rolul pe care poate să-l joace o strategie didactică adecvată în rezolvarea multor probleme de dezvoltare. Câteva sfaturi în acest sens:

1. Să tratăm copilul mereu ca un individ și să ne asigurăm că în primul rând este pentru noi un copil și abia apoi o persoană cu dizabilitate;
2. Să ne asigurăm că este împreună cu ceilalți copii și nu stă izolat;
3. Să ne asigurăm că ceilalți copii nu sunt ironici și tratează pe colegul lor cu respect;
4. Să prețuim, să încurajăm și să valorizăm mereu copilul chiar dacă rezultatele sunt foarte mici;
5. Să implicăm copilul în toate activitățile care au loc și să-l încurajăm să exploreze împrejurimile;
6. Să dăm ocazia ca fiecare copil, inclusiv cei cu dizabilități, să poată decide și să încurajăm luarea deciziilor și alegerea soluțiilor.

Bibliografie:

1. „Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități”, Asociația RENINCO România, Unicef, București, 2003;
2. ”Ghid de predare-
învățare pentru copii cu cerințe educative special”, UNICEF & RENINCO, 2000;
3. ”Manifestări tipice ale devierilor de comportament la elevii preadolescenți. Prevenire și terapie, Editura Aramis, Colecția „Educația XXI”, Albu, Emilia (2002);

INFLUENȚA ACTIVITĂȚILOR FIZICE ADAPTATE ASUPRA COPILULUI CU SINDROM DOWN

**Profesor Kinetoterapeut NICULESCU ANDREIA ROXANA, Centrul Scolar de Educatie
Incluziva ,Orasul Valenii de Munte,judetul Prahova**

Sindromul Down este cel mai frecvent sindrom malformativ determinat de o anomalie cromozomială, care iese în evidență de timpuriu, printr-o dismorfie extrem de caracteristică; **întârziere în creștere și întârziere mintală.** Sindromul Down apare în toată lumea indiferent de ; *rasă, cultură, religie, nivel social sau economic.* Ca urmare a numeroaselor goluri din practica clinică și cercetarea științifică asupra acestei maladii multă vreme ideea stimulării și educării persoanelor cu sindrom Down a fost ignorată. În ultimele decenii studiile efectuate în mai multe țări au dezvăluit posibilitatea atingerii unui nivel de dezvoltare ridicat la copiii care au participat la un program sistematic de stimulare timpurie.

Obiectivul central al intervenției ameliorative constă în educarea copiilor cu sindrom Down în așa fel încât spre vârsta adultă să dobândească treptat o autonomie personală cât mai evidentă. Scopul intervenției este acela ca, asigurându-i condiții normale de viață și educație în comunitatea în care face parte, cei din jur să cunoască temeinic particularitățile persoanei cu sindrom Down, să o înțeleagă și să o ajute la o situație de acceptare reciproc, la o conviețuire fără discriminare. Esențială în intervenția timpurie a copilului cu sindrom Down este implicarea directă a familiei. Părinții sunt cei care își cunosc cel mai bine copilul ,pot contribui la evaluarea programelor de recuperare și prin aceasta ,la ameliorarea programelor respective ,în funcție de particularitățile reale și necesitățile copilului lor. Un program complex de intervenție ameliorativă, în cazul copilului cu sindromul Down, trebuie să vizeze modelarea întregii personalități.

PARTICULARITĂȚIL PSIHOMOTRICE ALE COPIILOR CU SINDROMUL DOWN

- dificultăți în efectuarea mișcărilor fundamentale (coordonarea mișcărilor oculo-motorii, auditiv-verbal);
- nivel scăzut de dezvoltare a calităților motrice;
- dificultatea sau imposibilitatea de a comunica sentimente, atitudini sau emoții prin gesturi adecvate;
- creșterea excesivă în greutate cu repercursiuni asupra biomecanicii mișcărilor și echilibrului;
- dificultăți în efectuarea mișcărilor datorită alterării tonusului muscular (hiperkinezie);
- dificultăți de orientare și organizare temporală (incapacitatea de a percepe intervale de timp)
- probleme respiratorii (dificultăți de ritm și control al respirației);
- tulburări la nivelul schemei corporale pe plan perceptiv, motric ,relational;
- capacitatea redusă de concentrare și instabilitatea atenției;
- tonus muscular scăzut, acești copii au mai puțină forță musculară decât alți copii de aceeași vârstă;
- tonus scăzut al musculaturii abdominale determină protruzia stomacului. În selectarea activităților fizice profesorul va trebui să țină seama de vârstă, severitatea deficienței, opțiuni ale părinților și dotarea materială.

Participarea copiilor cu sindrom Down la activitățile de educație -fizică oferă acestora ocazia experimentării unor situații de viață inedite, obținerea unui grad sporit de autonomie ,accesul la noi activități culturale, ce favorizează integrarea socială.

Efectele practicării exercițiilor fizice de către copiii cu sindrom Down pot fi grupate pe trei niveluri;

- pe planul imaginii de sine; prin creșterea încrederii proprii
- pe planul condiției fizice; prin ameliorarea factorilor biologici
- pe planul interacțiunii sociale; prin beneficiile aduse de interacțiunea cu semenii

Influența pe care o are sportul și exercițiile fizice asupra persoanelor cu sindrom Down sunt multiple:

-îmbunătățește și menține starea de sănătate,se dezvoltă echilibrul și orientarea spațio-temporală,coordonarea diferitelor părți ale corpului și a corpului în întregime

- constituie prin mijloacele sale , elemente de recuperare cimediate și de durată favorizează educația sub multiple aspecte și dezvoltă personalitatea individului
- constituie mijlocul cel mai facil de integrare în societate
- oferă posibilitatea stabilirii și menținerii de contacte inter-umane
- conduce la formarea unei opinii corecte ,reale despre persoane cu dizabilități necesare membrilor comunității pentru a-i înțelege și a-i accepta
- egalizează șansele la viață
- educă spiritul de fair-play,respectul și înțelegere pentru semenii
- prin mijloacele sale oferă posibilități de dezvoltare a unor abilități necesare traiului de zi cu zi
- constituie un mijloc eficace al terapiei ocupaționale
- contribuie la cunoașterea și dezvoltarea unor relații de prietenie cu alte persoane

Din punct de vedere al conceperii de programe de activități fizice adaptate pentru copiii cu sindrom Down(care vor avea avizul medical) accentul va fi pus pe reeducarea deficiențelor posturale ,cum ar fi lordoză, cifoza,instabilitatea atlanto-axială,picior plat și în pronație .Toate exercițiile vor viza creșterea tonusului muscular și reeducarea hipermobilității articulare. În sprijinul promovării sportului și ca mijloc de integrare socială pentru persoanele cu sindrom Down atât pe plan național cât și internațional se desfășoară numeroase competiții destinate persoanelor cu dizabilități . În 1968 Eunice Kennedy Shiver sora președintelui american J.F.Kennedy pune bazele organizației SPECIAL OLYMPICS cu convingerea fermă că persoanele cu dizabilități intelectuale au capacitatea de a participa în cadrul jocurilor sportive ,aceste activități aducându-le beneficii notabile fie ei tineri sau bătrâni.Astăzi Special Olympics reprezintă cel mai important program de antrenamente și competiții sportive destinat copiilor cu sindrom Down și nu numai ,o provocare în înfruntarea limitelor pentru mai mult de 3 milioane de atleți din 180 de țări de pe toată suprafața globului. Prin Special Olympics întreaga lume a conștientizat ce înseamnă redarea curajului ,demnității, forței și valorii acestor copii despre care cândva se spunea că nu pot contribui cu nimic în societate.

Fundația Special Olympics din România a fost înființată în noiembrie 2004 ca parte integrantă a mișcării sportive special olympics ,un rol important în această organizație îl are Nadia Comăneci vicepreședinte al comitetului director al organizației Special Olympics Internațional. Unul dintre evenimentele cele mai importante a avut loc în București în data de 21 martie 2009 cu ocazia Zilei internaționale a Sindromului Down care a marcat aniversarea a 50 de ani de când profesorul Jerome Lejeune a descoperit că extracromozomul 21 cauzează sindromul Down denumit și Trisomia 21.Alături de alți 130 de sportivi și elevii Școlii Gimnaziale Speciale ,orașul Vălenii de Munte au participat la probele de atletism desfășurate în Parcul Tineretului . Colaborarea Centrului de Educație Incluzivă ,Orașul Vălenii de Munte cu Fundația Special Olympics România a început în anul 2004. De-a lungul anilor mulți elevii din școala noastră au avut șansa să participe la concursuri naționale și internaționale să câștige încredere în forțele proprii ,să cunoască locuri și oameni noi să lege prietenii.Pentru copiii cu sindrom Down putem vorbi despre activități sportive precum gimnastica artistică,baschet,atletism,fotbal unificat,înot, tenis,bocce,schi ,badminton. Pas cu pas elevii s-au evidențiat în competiții locale, județene ,regionale ,naționale și apoi să ajungă la cele internaționale.Sportivii școlii noastre au participat în 2005 „Jocurile Prieteniei Special Olympics” Constanța, 2006 „Campionatul Internațional de Gimnastică ”organizat în Italia unde au concurat la probe pe aparate ;barnă ,sol,sărituri, 2014 „Jocurile Naționale Special Olympics ”Cluj. Cel mai important eveniment sportiv al anului 2013 a fost „Jocurile Mondiale de Iarnă Special Olympics” organizat în Pyeong Chang Coreea de Sud unde România a participat cu 10 sportivi la probele mers pe zăpadă și coborâre alpină .Elevul școlii noastre V.F a participat la probele de snowshoing 25m și 50m cu rachetele de zăpadă,unde a câștigat două medalii de aur . Colaborarea cu Fundația Special Olympics România constituie o experiență care însuflă energie ,sănătate ,încredere în sine ,bucurii împărtășite ale tuturor celor care se află alături de ei

,profesori,antrenori,voluntari ,familia trăind împreună cu acești sportivi șansa unor victorii împotriva imposibilului.

BIBLIOGRAFIE:

- * BAKKEN G, „*Dureri și speranțe* ”Ed.Impress S.R.L. Târgu Mureș, (1993);
- * CHIRIAC I ,CHIȚU A. „Primul pas ,primul cuvânt”Ed.Medicală București.(1977)
- *DAN M. ,, Activități fizice și sportive pentru persoane cu handicap” Oradea (2007)
- * TEODORESCU S.,,BOTA A.,,STĂNESCU M. ,, Activități fizice adaptate pentru persoane cu deficiențe senzoriale ,mintale defavorizate social”București.,(2007)
- * ȘERBAN L. „S-a născut un copil cu sindrom Down.....” Fundația Maria ,Casa de editură Mureș.(2002),
- *WWW.DOWN SIDERUP .ORG.

COPIII CU DEFICIENȚE DE ÎNVĂȚARE

Profesor Nistor Ileana
Școala Gimnazială Nr. 2 Caracal, Olt

„Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...” – Declarația de la Salamanca, 1994

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte: copii cu deficiențe senzoriale și fizice; copii cu deficiențe mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoționale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăți de cunoaștere și învățare; copii cu deficiențe de comunicare și interacțiune. Indiferent de vârsta pe care o au, copiii au sentimentul demnității personale; copiii cu CES sunt interiorizați, refuzând comunicarea cu oricine; uneori reacționând violent la frustrare. În timp, personalitatea copilului se dezorganizează și apar stări psihice negative: nesiguranța, ezitarea, pierderea respectului și încrederii.

În primul rând, învățătorul trebuie să posede cunoștințe care îl fac capabil să recunoască tulburarea de învățare a copilului. Care sunt acele simptome, modele de comportament, care sugerează prezența tulburării de învățare?

În fazele ameliorate și acute ale tulburărilor de învățare apare o divergență între performanțele școlare și nivelul intelectual al copilului.

Performanță scăzută, care apare în clasele primare, iar în cazul afecțiunilor mai puțin grave apare mai târziu. Astfel de disfuncții sunt: dislexia, disgrafia, discalculia.

Un model comportamental tipic îl reprezintă tulburări ale atenției, hiperactivitate și neurotizare secundară. În contextul colectivului, copilul nu acordă atenție nici profesorului, nici colegilor, dispune de o necesitate motrică crescută, nu poate sta locului, eșecul sistematic datorat deficienței intelectuale, respectiv faptului că elevul nu este capabil de performanțele colectivului, implică dezvoltarea unor simptome comportamentale neurotice secundare: ticuri, comportament inhibat, sau chiar opusul acestuia, comportament extravagant menit să compenseze deficiențele intelectuale.

Sindromul cognitiv specific, care poate afecta una sau mai multe aptitudini. Studiind cu atenție semnele prezentate ale tulburărilor de învățare, învățătorul va fi treptat în stare să recunoască aceste deficiențe, conform criteriilor enumerate. Prin recunoașterea tulburării de învățare la elevi, învățătorul a făcut primul pas în remedierea elevului. Din moment ce învățătorul devine competent în stabilirea cauzelor dificultăților de învățare, el va fi capabil să abordeze în mod diferențiat învățarea/ educarea acestui elev. Aceasta necesită eforturi și energii suplimentare din partea învățătorului, deoarece elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de activități recuperatoare și de o atitudine specifică, conform nevoilor individuale. Abordarea diferențiată necesită o colaborare strânsă între pedagog și psihologul școlar. Pe de o parte, învățătorului îi revin responsabilitățile abordării diferențiate, pe de altă parte colaborarea lui cu psihologul școlar mărește eficacitatea intervenției educaționale.

Activitatea psihopedagogică cu copiii cu dificultăți de învățare trebuie să prezinte un efect dublu: având un caracter corectiv-formativ, ea are ca scop central reducerea și corecția deficiențelor intervenite în dezvoltare; prin întreținerea și stimularea factorilor non-cognitivi ai personalității cum ar fi: motivația de învățare, interes, senzația competenței, aptitudini de comunicare verbală, etc.

Strategii pedagogice privind recuperarea, corecția și dezvoltarea funcțiilor cognitive și ale aptitudinilor parțiale deficitare. Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente: psiholog, psihopedagog, profesor

consilier. Ceea ce revine învățătorului va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activități suplimentare (aditive la programa școlară) în sălile de clasă.

Consideram că nu există „rețete” pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Integrarea copiilor cu CES conferă instituției școlare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluției din societatea contemporană și să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/ valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Pornind de la principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, metodele activ-participative permit elevului satisfacerea interesului pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, sporind gradul de socializare a elevilor, stimulează și dezvoltă învățarea prin cooperare. Metodele care favorizează înțelegerea conceptelor și ideilor, valorifică experiența proprie a elevilor sunt: discuția, dezbateră, jocul de rol. Metodele care stimulează gândirea și creativitatea îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să compare și să analizeze situații date sunt: studiul de caz, rezolvarea de probleme, exercițiul. Metodele prin care elevii sunt învățați să lucreze productiv unii cu alții și să-și dezvolte abilități de colaborare sunt: mozaicul, proiectul în grupuri mici.

În condițiile unei educații incluzive, metodele active de învățare prin cooperare au o mare eficiență și de aceea sugerăm recurgerea la câteva posibile strategii de învățare care pot fi aplicate cu succes.

Predicțiile în perechi. Elevii vor fi grupați în perechi, având fiecare o foaie de hârtie și un creion. Profesorul le oferă o listă cu câteva cuvinte dintr-o povestire. În urma discuțiilor elevii vor trebui să alcătuiască o compunere sau un scenariu pe baza unor predicții în jurul unei liste oferite. Știu/ vreau să știu/ am învățat. Elevii scriu pe o coloană ceea ce știu despre o temă, pe altă coloană ceea ce vor să știe și pe alta ce au învățat. La sfârșitul lecției se verifică ce cunoștințe noi au dobândit elevii. Brainstormingul. Individual sau în perechi, elevii prezintă sau scriu pe hârtie toate lucrurile pe care le știu despre un anumit subiect. Interviu în etape. Profesorul adresează o întrebare elevilor grupați câte trei-patru. Fiecare elev găsește o soluție și o formulează în scris. Apoi elevii se confruntă reciproc în legătură cu răspunsul, după care perechile se alătură altor perechi formând grupuri în care fiecare elev prezintă soluția partenerului. Turul galeriei. Grupuri de 3-4 elevi lucrează la o problema care are drept rezultat un produs (schema, desen, compunere). După expunerea produselor, fiecare grup examinează produsele celorlalte grupe, discută, apoi fac recomandări.

Învățarea prin cooperare, ascultarea și acceptarea opiniilor, luarea împreună a deciziilor constituie momente active ale predării și învățării. Dacă strategiile tradiționale își propun cultivarea relațiilor de prietenie și înțelegere între copii, strategiile incluzive au un impact mai profund. Ele îi învață pe copii să se accepte așa cum sunt, indiferent de etichetele pe care societatea le pune și să colaboreze în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Bibliografie

6. Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), *Tratat de psihopedagogie specială*, Editura Universității din București, 2011.
7. Vrasmaș Ecaterina Adina, *Introducere în Educația cerințelor speciale*, Universitatea din București, Editura Credis, București, 2004;

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ASUPRA EVOLUȚIEI PSIHOCOMPORTAMENTALE A ELEVILOR CU CES

**Autori: profesor pentru învățământul preșcolar Nistor Iuliana, Grădinița M.Ap.N. Nr.2,
București
profesor pentru învățământul preșcolar Aldea Marusia, Grădinița M.Ap.N. Nr.2,
București**

DASCĂLUL:

„Într-o zi, când eram și eu copil, mă oprește un vrăjitor cu barbă albă și îmi spune:

– Măi băiete, eu te știu și mi s-a făcut milă de tine. Tu nu poți mesteca mâncarea tuturor. Iată, eu vin să te învăț o limbă pe care n-o cunoaște nimeni. Minte mea a născocit-o pentru vrăji.

– Și te-a învățat?

– M-a învățat.

– Și mă înveți și pe mine?

– Te învăț, dacă te juri să nu mă spui la nimeni.

Și dascălul l-a învățat grecește. Copilul a ajuns să se îndrăgostească de școală, să concluzioneze că învățătura nu este o agresiune. Și astfel copilul-problemă a devenit un elev pentru că a fost ridicat la rang de om prin participarea la un secret. “(5, Apud, I. Teodoreanu).

Am citit acest text și am rămas profund impresionată, astfel am ales să îl așez la începutul acestui referat. Mesajul rezonază foarte bine cu tema aleasă și descrie, cu ajutorul acestei mici povestioare, esența: nu toți suntem la fel, dar dacă întâlnim oamenii potriviți care să ne ajute să ne deschidem, vom avea multe de oferit.

Până nu de mult, copiii care nu se ridicau la standardele prestabilite și aveau dificultăți de învățare, de limbaj, locomotorii, frecventau școli și instituții speciale. Dar astăzi, se simte nevoia ca școlile obișnuite să se implice în lărgirea obiectivelor lor, astfel încât să poată cuprinde o mare diversitate de copii și să permită înglobarea, în sistemul general, a cât mai multor copii cu CES.

Să se acorde șanse egale tuturor copiilor, de aceea școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale lingvistice sau de altă natură.

Copilul cu CES, este în centrul atenției procesului instructiv-educativ ce se desfășoară în fiecare unitate. Activitatea didactică este susținută și întărită de programe educative și recuperatorii cu accent pe socializarea și integrarea copiilor, iar aplicarea programelor de servicii personalizate asigură performanța și calitatea demersului. Adaptarea curriculară este o prioritate determinată de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, iar curriculum la decizia școlii prin oferta de opționale vine să susțină și să dezvolte aptitudinile și abilitățile copiilor.

Educația incluzivă înseamnă reducerea oricărui tip de barieră în calea învățării și participării: curriculum conceput necorespunzător (neatractiv), cadre didactice necalificate, predare demotivantă, limba de predare neadecvată, clădiri inaccesibile, rasism instituțional. Astfel se poate ajunge la dezvoltarea unor școli obișnuite care să fie capabile să răspundă nevoilor tuturor elevilor, fără discriminări. Se urmărește dezvoltarea unui sistem educațional care să încurajeze toți elevii să învețe și să participe.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea

profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simple.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie facute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere.

Educația extrașcolară are rolul de a stabili formarea personalității copiilor. Educația, prin activitățile extracurriculare are drept scopuri stabilirea și cultivarea talentelor, dezvoltarea priceperilor, deprinderilor, abilităților cognitive și comportamentale, mult mai încheiate, pentru că se desfășoară în afara cadrului traditional, al sălii de grupă și permit contactul direct cu realitatea socială iar ceea ce este foarte important constă în faptul că se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES.

Activitățile extrașcolare sunt îndrăgite de copii deoarece:

- Le oferă libertate copiilor, pentru a-și manifesta creativitatea ;
- Au caracter relaxant;
- Valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- Contribuie la optimizarea procesului de învățământ.

Activitățile extrașcolare de tipul excursiilor , drumețiilor, vizitelor ajută la dezvoltarea relațiilor interpersonale , la o mai bună socializare și adaptare a copiilor.

Câteva exemple de activități extracurriculare:

Povestirile sunt extrem de importante și îndrăgite de copii, stimulează imaginația copiilor, satisfac nevoia de cunoaștere și de afectivitate, le creează cadrul propice pentru comunicare. Pentru astfel de activități se pot organiza *vizite la biblioteci* unde se pot desfășura diverse activități: prezentare de carte, lecturi etc.

Pe cât de importante sunt povestirile/lecturile pe atât de multe tentații sunt în zilele noastre, deoarece copiii sunt foarte atrași de ecrane, acțiunea se petrece mult mai repede imaginile se derulează la fel de repede, sunt colorate, de aceea trebuie să fim conștienți și să nu le utilizăm la vârste fragede.

Povestirile și lecturile aduc beneficii copiilor pe termen lung, și anume: îmbogățesc vocabularul, dobândesc noi cunoștințe, învață cuvinte noi, dezvoltă imaginația, stimulează memoria, îmbunătățesc comunicarea.

Serbările tematice, serbările de Crăciun, de 8 martie, de sfârșit de promoție: „, Adio grădiniță,, ajută la socializarea și valorizarea acestor copii, deoarece interpretează diverse roluri, se transpun în „, pielea,, personajului , dezvoltă emoții și sentimente puternice, autonomia personală și favorizează socializarea.

Alături de serbări sunt și poveștile transpuse în piese de *teatru*: teatru de masă, teatru de umbre, unde copiii mănuiesc marionete, siluete, ale personajelor, le dau viață prin interpretare și jocul scenic. Este un mod de exprimare, i se oferă prilejul de a acționa pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Organizarea de *atelier de creație*, pictură, desen, modelaj (lut, plastilină), cusături simple, ateliere senzoriale etc. ajută la dezvoltarea imaginației, creativității, comunicării.

Vizită la ferma de animale.

Se știe că animalele sunt prietenii copiilor, rar se întâmplă ca unui copil să nu îi placă animalele. Animalele sunt prietenii de joacă extraordinare, reușesc uneori să îi învețe pe copii ceea ce adulții nu reușesc. Pentru copiii cu CES, compania unui animal poate aduce beneficii însemnate în dezvoltarea acestuia, îl ajută să socializeze, să comunice cu cei din jur poate contribui chiar la dezvoltarea capacităților motorii ale copilului.

Călăritul terapeutic este de mare ajutor ajută la creșterea stimei de sine, concentrare, coordonare iar interacțiunea cu calul îi poate dezvolta abilitățile de comunicare, fiind în același timp și o activitate amuzantă și captivantă.

Aceste activități întregesc activitatea educativă a școlii, aducând un surplus informațional elevilor și completând condițiile concrete ale educației acestora. Astfel experiența de învățare non-formală și informală întregeste, completează și lărgeste experiența de învățare formală a tuturor copiilor care desfășoară astfel de activități.

În dezvoltarea personalității copiilor cu CES le au activitățile extracurriculare, care implică în mod direct copiii prin personalitatea lor și nu prin produsul realizat de aceștia, necesitatea fiind de a modifica destul de mult modul de gândire; să se evite critica în astfel de activități; să încurajeze copiii și să realizeze un feed-back pozitiv.

Bibliografie:

<https://www.dascalidedicati.ro/impactul-activitatilor-extrascolare-la-copiii-cu-cerinte-speciale/>

http://www.edu.gov.md/sites/default/files/educatia_moral-spirituala_clasele_i-iv_ghidul_invatatorului.pdf

http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3786/1/Cotos_Impactul_ed_inluz.pdf

<https://cjraetl.ro/educatia-incluziva-si-copiii-cu-ces-proiect-105934/>

<https://www.desprecopii.com/info-id-7690-nm-Terapia-asistata-cu-animale-si-cum-ii-ajuta-aceasta-pe-copii.htm>

<https://www.desprecopii.com/info-id-7690-nm-Terapia-asistata-cu-animale-si-cum-ii-ajuta-aceasta-pe-copii.htm>

**PROIECT EDUCAȚIONAL
„LÂNGA TINE, PRIETEN DRAG”**

Prof. Niță Onuța

ARGUMENTUL

Suntem de cele mai multe ori ghidați în modul nostru de a reacționa de stereotipii și prejudecăți preconcepute. Din teama de a nu fi ridicoli sau percepuți greșit, reacționăm conform unor tipare sau șabloane fără a analiza situația reală aflată dincolo de barierele pe care noi înșine le trasăm. Luați de valul cotidian uităm cât de norocoși suntem. Uităm că putem vedea minunățiile naturii, că putem merge și explora lumea, că putem asculta sunetele naturii și a muzicii preferate. Însă, din păcate avem timp să-i ignorăm, să-i condamnăm și să-i etichetăm pe cei care nu știu și nu pot să facă ceea ce pentru noi este firesc. Catalogarea persoanelor cu CES se face rapid iar ei din semeni, sau pur și simplu oameni devin doar o etichetă: ”handicapați”. Stigmatizarea persoanelor cu CES izvorăște din lipsa de educație, de informație, din necunoaștere deplină a ceea ce sunt aceste persoane, a ceea ce simt, a ceea ce gândesc și pot face aceștia. Verdictul dat fără milă și modul în care sunt privite persoanele cu CES de societatea noastră, de care ei aparțin la fel ca și noi, nu face altceva decât să-i dezumanizeze și să-i facă se simtă inutili sau inadaptați.

Proiectul își propune atât informatizarea, sensibilizarea, cunoașterea specificului persoanelor cu autism cât și înlăturarea stigmatizării și a etichetării acestor persoane.

SCOPUL

Conștientizarea elevilor din învățământul de masă că în ciuda diferențelor dintre ei și cei stigmatizați sau etichetați a fi ”diferiți”, ”inadaptați” sau ”handicapați”, adică copiii cu Cerințe Educative Speciale, aceștia din urmă pot dovedi că sunt capabili de fapte și gânduri frumoase, că ȘTIU, că POT, că simt și că de asemenea, merită cunoscuți, merită apreciați, merită tratați cu înțelegere și respect, acordându-li-se astfel drepturi și șanse egale tuturor în procesul de integrare socială și educațională.

OBIECTIVE

- *Dezvoltarea capacității de empatie față de nevoile și caracteristicilor copiilor cu CES;
- *Implementarea de noi posibilități de abordare și relaționare cu aceștia;
- *Înlăturarea unor prejudecăți că persoanele cu CES sunt inferioare lor
- *Conștientizarea preșcolarilor și elevilor din învățământul de masă de faptul că acești copii merită să fie cunoscuți, înțeleși, ascultați și respectați ca orice altă ființă umană.
- *Dezvoltarea gustului estetic și a sensibilității pentru valorile artistice;
- *Dezvoltarea motivației, voinței, imaginației și a creativității;
- *Dezvoltarea stimei de sine, a încrederii în forțele proprii și totodată a personalității lor;
- *Dezvoltarea capacității de relaționare și afirmare socială precum și a spiritului de echipă;
- *Dezvoltarea relației elev-elev/ profesor-elev;
- *Crearea unor noi șanse de integrare emoțională, socială și educațională;
- *Implicarea cadrelor în activități care au ca scop promovarea și reabilitarea socială a copiilor cu CES

BENEFICIARI

-cadrele didactice și copiii din învățământul special precum cele și din învățământul de masă integrat

RESURSE

Materiale- coli albe, coli desen, hartie colorată, creioane, acuarele, carioci, foarfeca, lipici, costume, laptop, videoproiector

Umane- cadre didactice, eleci, parinti, agenti economici pentru sponsorizare

Timp : februarie-martie

ACTIVITATILE PROIECTULUI

- **POVESTILE BUNICILOR**

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Activitate de teren: Deoarece locuim într-o zonă plină de tradiții și obiceiuri strămoșești ,care se mai pastrează și astăzi, încercăm să readucem în prezent frumusețea vremurilor demult trecute. Astfel, vom realiza vizite la batranii satului , multi dintre ei fiind chiar bunicii copiilor, pentru a afla tradițiile si obiceiurile ,legendele locale despre martisor si primavara. Elevii cu CES vor merge impreuna cu ceilalti copii in vizita, bunicii ne vor prezenta casele lor traditionale,oferind informatii despre costumul popular, legende despre primavara, martisor,tradițiile si obiceiurile de primavara din zona noastra.

Dupa vizitele efectuate, copiii vor avea de realizat desene (elevii cu CES) sau compuneri despre informatiile care i-au impresionat .

Prezentare materialelor adunate in ziua precedenta(legende, traditii si obiceiuri, simboluri) , precum si lucrarile realizate de elevi vor fi analizate, apreciate si se va realiza un portofoliu si o expozitie in sala de clasa sau pe holul scolii. Elevii vor primi diplome , mici simboluri traditionale.

- **MARTISORUL VINTILEAN**

Elevii vor fi familiarizați cu materialele folosite pentru confecționarea măștișoarelor traditionale ,pe care mamele, bunicile lor le confectionau.(fire de melena, macramé, bumbac). Elevii cu CES vor fi familiarizati cu diferite texturi de materiale si instrumente de lucru.Elevii, unii dintre ei împreună cu mamele sau surorile mai mari ,vor confecționa măștișoare tradiționale din zona Vintileasca.Toti elevii, in deosebi cei cu CES ,vor fi indrumati si ajutati pe tot parcursul desfasurarii activitatii ,fie de cadrele didactice, mame sau formand echipe cu elevii ceilalti.

Vor realiza martisoare si felicitari, pentru care vor invata sa scrie textul. Acestea vor fi daruite mamelor, surorilor, bunicilor colegelor cu ocazia zilelor de 1 si 8 martie. Se va realiza expozitie cu lucrarile elevilor ,precum si cu fotografiile din timpul desfasurarii activitatii.

- **HORA PRIETENIEI**

Elevii vor prezenta un mic program artistic , interpretand poezii, cantece, scenete, dans ,toate avand ca tema centrala: primavara.

Elevii cu CES vor fi incurajati sa isi invinga teama de a se prezenta unui public, format din colegi, prieteni, parinti. Scenetele si dansul ii vor include pe toti copii,realizand astfel un grup omogen,unit de aceleasi interese, fiind un bun exemplu atat pentru copii, cat si pentru adulti.

La finalul activitatii elevii vor primi diplome, dulciuri si vor forma o “Hora a prieteniei”, la care vor participa toti cei prezenti la activitate.

REZULTATE PRECONIZATE

Prezentul proiect are ca principal scop eliminarea stigmatului și a etichetelor aduse persoanelor cu CES. Persoanele cu Cerințe Educative Speciale (CES) sunt înainte de orice oameni, simt ca oricare ființă durere, bucurie, tristețe, veselie și de asemenea, ei știu și pot să facă lucruri minunate (juca, dansa, desena, cânta, picta, etc.) chiar dacă sunt privați de buna funcționare a organismului. Ne dorim ca prin acest proiect să promovăm copiii cu CES și mai ales faptul că acești copii NU merită să fie priviți altfel decât ceilalți copii, că merită să li se acorde înțelegere, șanse egale pentru viitor, importanță și mai mult decât orice respect.

Metode active utilizate în predarea-învățarea și evaluarea copiilor cu CES

Profesor învățământ preșcolar Opariuc Diana Valentina
Grădinița cu Program Prelungit Prichindel, Suceava

Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament. Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși.

Profesorii care predau la clasă alcătuiesc program de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizând modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propunând modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, cautând să dezvolte copiilor motivația pentru învățare.

Ghidul metodologic este un instrument de lucru pentru acest profesor, care detaliază conținutul programei școlare, pe care o adaptează conform nevoilor. Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate.

Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare. Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice cât și al dezvoltării psihice.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală, formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic,

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate metoda KWL „Știu- Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Metoda KWL – Know, Want to Know, Learn - Știu – Vreau să știu – Am învățat – este o metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor.

Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea.

Etapele metodei:

- Anunțarea temei de către profesor.
- Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „ Știu” a tabelului;
- Ei vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
- Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou asimilate le notează în rubrica „ Am învățat”.
- După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

Utilizarea tehnologiei informației cu ajutorul instrumentelor de tipul: computer, laptop, tablă interactivă sau videoproiector, pentru vizionarea de filme, documentare sau imagini facilitează procesul de predare-învățare și sprijină copiii cu deficiență de auz în înțelegerea desfășurării anumitor evenimente, în explicarea unor fenomene și în organizarea logică și spațio-temporală a întâmplărilor și acțiunilor.

Tehnologia informației folosită în acest scop sprijină trecerea de la prezentarea teoretică a noțiunilor și conceptelor la aplicabilitatea practică a lor. Prin urmare ea are un rol important în comunicarea totală utilizată la copiii cu deficiență de auz. Această variantă tehnică de prezentare a conținutului didactic reprezintă o achiziție extrem de benefică deoarece permite copilului cu deficiență de auz accesul la înțelegerea semnificației fenomenelor.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări.

Modul de procedare este simplu. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative au fost promovate într-o mare măsură în ultimele decenii datorită faptului că permit elevului satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau prin colaborare cu alți colegi. Bineînțeles că acest lucru se aplică și elevilor cu deficiență de auz, însă atunci când vine vorba de colaborare există un mic impas: modul în care copilul este nevoit sau învățat să comunice cu profesorul poate să nu fie același cu modul în care el comunică cu ceilalți colegi. Pentru aceasta, cel mai simplu pentru ambele părți implicate este abordarea comunicării totale, datorită faptului că aceasta integrează toate tipurile de comunicare, mulțumind astfel atât profesorii cât și elevii.

Specific metodelor activ-participative este faptul că se stimulează interesul pentru cunoaștere, se facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, ele fiind subordonate dezvoltării mintale și a nivelului de socializare al elevilor.

În contextul educației pentru copiii cu deficiență de auz, aceste metode constituie o resursă importantă în proiectarea activităților de la clasă deoarece stimulează și dezvoltă foarte mult

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate învățarea prin cooperare, facilitând astfel comunicarea (de orice tip, prin orice simboluri este ea tradusă), socializarea, relaționarea, colaborarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea unor probleme sau pentru investigarea unor teme noi. Astfel, se favorizează cunoașterea reciprocă între elevi, înțelegerea și acceptarea.

Bibliografie

1. Ungureanu, Dorel, Educația integrată și Școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
2. Verza, Emil, Psihopedagogia integrării și normalizării, în Revista de educație specială, nr. 1 /1992.
3. Anucuța, Partenie, Pedagogie pentru studenți și cadre didactice, Editura Eurostampa, Timișoara, 1999.

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

**Școala Gimnazială „Alexandru Depărățeanu,,
Roșiorii de Vede-Teleorman
Prof.înv.primar, Pavel Georgeta**

Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate.

De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază,. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

O caracteristică specială a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor inefficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic.

Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Bibliografie:

1. Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, București, 2002.

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR DE LUCRU ÎN ECHIPĂ LA ELEVII CU C.E.S ÎN CADRUL PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

Prof. Păduraru Georgeta
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Bacău

Toți copiii incluși în învățământul special sau special integrat au nevoie de sprijin, ajutor și îndrumare pe parcursul procesului de creștere și dezvoltare a personalității. Pentru buna evoluție pe toate ariile de dezvoltare copiilor diagnosticați cu C.E.S, comunicarea și implicarea în activități extracurriculare reprezintă aspectele fundamentale ale adaptării. La nivelul C.S.E.I.Nr.1 Bacău, se desfășoară proiectul „**Lumea minunată a copilăriei,**” în care participanții sunt învățați să cunoască semnificația unor sărbători religioase, precum și să respecte unele datini și obiceiuri românești.

A. INFORMAȚII DESPRE PROIECT

A1.Titlul proiectului: „Lumea minunată a copilăriei,” este un proiect de implicare a elevilor cu C.E.S în activități cultural-artistice și de cunoaștere a semnificației sărbătorilor religioase și respectare a datinilor și obiceiurilor românești. Acest proiect educațional reunește elevii claselor primare din C.S.E.I. Nr.1 Bacău și preșcolarii de la grupa mare din cadrul Școlii Gimnaziale „Mihail Sadoveanu,, Bacău.

A2.Domeniul în care se încadrează proiectul: activități cultural-artistice

A3.Număr de participanți: în cadrul proiectului vor participa 37 elevi din clasele 0-IV de la C.S.E.I.Nr.1 Bacău și 27 preșcolari din grupa mare de la Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu,, Bacău.

B. REZUMATUL PROIECTULUI

B1.Număr de elevi și număr de cadre didactice implicate în proiect:

- 37 elevi clasele 0-IV din C.S.E.I. Nr.1 Bacău
- 27 preșcolari grupa mare din Școala Gimnazială „M.Sadoveanu,, Bacău.
- 24 cadre didactice din școlile participante

B2.Activități propuse, în ordinea în care se vor desfășura:

1. Documentarea
  2. Întocmirea propunerii de proiect educativ
  3. Promovarea proiectului
  4. Desfășurarea proiectului:
    - decembrie-„**Crăciunul-datini și obiceiuri strămoșești,**” activitate desfășurată cu ocazia sărbătoririi Crăciunului;
    - aprilie-„**Paștele la români,**” activitate desfășurată cu ocazia sărbătoririi Sf. Paști;
- Evaluarea și diseminarea rezultatelor proiectului.

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C1. Argument: proiectul „Lumea minunată a copilăriei,, se înscrie în cadrul proiectelor din domeniul activităților cultural-artistice. Proiectul se derulează pe perioada anului școlar 2021-2022, pe parcursul căruia se vor realiza activități cultural-artistice prin care se dorește implicarea elevilor cu C.E.S în activități cultural-artistice și de cunoaștere a semnificației sărbătorilor religioase și respectare a datinilor și obiceiurilor românești.

C2. Scopul proiectului este ofertarea de activități extracurriculare care să contribuie la dezvoltarea pe toate planurile a copiilor participanți și integrarea socială a copiilor cu cerințe educative speciale.

C3. Obiectivele proiectului

a.privind copiii implicați în proiect

-Organizarea de activități culturale și artistice prin implicarea elevilor cu C.E.S în activități cultural-artistice și de cunoașterea semnificației sărbătorilor religioase și respectare a datinilor și obiceiurilor românești.

-Dezvoltarea capacităților de comunicare și interrelaționare între preșcolarii și elevii din instituțiile partenere;

-Crearea unui context educativ extrașcolar care să permită realizarea unor activități interdisciplinare.

C.4. Grupul țintă căruia i se adresează proiectul. Beneficiari.

Proiectul „*Lumea minunată a copilăriei*„ se adresează:

*Beneficiari direcți:

- 37 elevi clasele 0-IV din C.S.E.I. Nr.1 Bacău

- 27 preșcolari grupa mare din Școala Gimnazială „M.Sadoveanu„ Bacău.

- 23 cadre didactice din școlile participante

*Beneficiari indirecți:

-părinții elevilor implicați în proiect

-comunitatea locală

C.5. Durata proiectului

An școlar 2021-2022

Activitatea finală :

*Evaluarea și diseminarea rezultatelor proiectului

C.6. Descrierea activităților

Activitatea nr.1

a)Tipul activității: -„Crăciunul-datini și obiceiuri strămoșești„, „- activitate desfășurată cu ocazia sărbătoririi Crăciunului.

b)Data/perioada de desfășurare: 16 decembrie 2021

c)Locul desfășurării: C.S.E.I.Nr.1 Bacău

d)Participanți: 37 elevi clasele 0-IV din C.S.E.I. Nr.1 Bacău, 27 preșcolari grupa mare din Școala Gimnazială „M.Sadoveanu„ Bacău, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai comunității.

e)Descrierea activității:

În ziua de 16 decembrie 2021, cadrele didactice implicate în proiect vor prezenta elevilor participanți, informații referitoare la sărbătorirea Crăciunului. Sunt prezentate datini românești specifice sărbătorii de Crăciun: „Steaua„, / „Capra„, / „Ursul„, etc.

Activitatea continuă cu atelierul de lucru cu tema „Datini strămoșești de Crăciun„, în care elevii vor desena pe tema dată. Expoziție cu tema „Tradiții de Crăciun„, cuprinde lucrări realizate de către elevi în cadrul atelierului de lucru.Coordonatorii proiectului vor premia cele mai reușite lucrări și distribui diplome pentru elevii participanți la proiect.

f)Responsabili: coordonatorii proiectului

g)Beneficiari: preșcolari, elevi, cadre didactice, familia, comunitatea

h)Modalitati de monitorizare și evaluare:

-numărul de lucrari realizate în cadrul atelierului de lucru;

-eficiența echipei de lucru implicate în realizarea activității;

-numărul de participanți prezenți la activitate;

-impactul activității în mass-media.

i)Metode /mijloace de realizare:

-premierea participantilor la activitate

-vernisaajul expoziției cu lucrările realizate.

Activitatea nr.2

a)Tipul activității: „Paștele la români„, activitate desfășurată cu ocazia sărbătoririi Sf. Paști

b)Data/perioada de desfășurare: 11 aprilie 2022

c)Locul desfășurării: C.S.E.I. Nr.1 Bacău

d) Participanți: 37 elevi clasele 0-IV din C.S.E.I. Nr.1 Bacău, 27 preșcolari grupa mare din Școala Gimnazială „M.Sadoveanu”, Bacău, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai comunității.

e) Descrierea activității:

În ziua de 11 aprilie 2022, cadrele didactice implicate în proiect vor prezenta elevilor participanți, informații referitoare la sărbătoarea Paștelui. Sunt prezentate datini românești specifice sărbătorii de Paști: încondeiatul ouălelor, realizarea unor produse alimentare (pasca), etc. Activitatea continuă cu atelierul de lucru cu tema „Coșul cu ouă încondeiate”, în care preșcolarii/elevii vor desena pe tema dată. Expoziție cu tema „Paștele la români”, cuprinde lucrări realizate de către preșcolari/elevi în cadrul atelierului de lucru. Coordonatorii proiectului vor premia cele mai reușite lucrări și distribui diplome pentru elevii participanți la proiect.

f) Responsabili: coordonatorii proiectului

g) Beneficiari: preșcolari, elevi, cadre didactice, familia, comunitatea

h) Modalități de monitorizare și evaluare:

- numărul de lucrări realizate în cadrul atelierului de desen;
- eficiența echipei de lucru implicate în realizarea activității;
- numărul de participanți prezenți la activitate ;
- impactul activității în mass-media.

i) Metode /mijloace de realizare :

- premiera lucrărilor câștigătoare
- vernisajul expoziției cu lucrările realizate.

Activitatea nr.3

a) Tipul activității: **Evaluarea și diseminarea rezultatelor proiectului**

b) Data/perioada de desfășurare: 10 iunie 2022

c) Locul desfășurării: în instituțiile partenere

d) Participanți: 37 elevi clasele 0-IV din C.S.E.I. Nr.1 Bacău, 27 preșcolari grupa mare din Școala Gimnazială „M.Sadoveanu”, Bacău, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai comunității

e) Descrierea activității:

-Evaluarea impactului proiectului

Se va organiza un focus-grup în cadrul căruia se va analiza impactul proiectului asupra instituțiilor partenere și a comunității locale. Se vor formula concluziile referitoare la impactul proiectului asupra grupului țintă și asupra comunității.

-Diseminarea informațiilor privind importanța proiectului

Pe parcursul derulării proiectului vor fi prezentate exemple de bune practici și rezultatele obținute în urma derulării activităților.

f) Responsabili: coordonatorii proiectului

g) Beneficiari: preșcolari, elevi, cadre didactice, familia, comunitatea

h) Modalități de monitorizare și evaluare:

- numărul de exemple de bune practici;
- impactul activității în mass-media.

i) Metode /mijloace de realizare :

-realizarea unui focus-grup pentru a analiza impactul proiectului asupra grupului-țintă.

D. Modalități de monitorizare și de evaluare ale proiectului

Activitățile de monitorizare a proiectului se vor realiza prin:

- analize SWOT ale instituțiilor beneficiare ale proiectului;
- raportul final de evaluare a proiectului;
- albume foto;
- PPT pentru activitățile desfășurate;
- articole în presă.

E. Continuitatea / sustenabilitatea proiectului

În urma implementării prezentului proiect continuitatea/sustenabilitatea acestuia va fi asigurată, prin:

- extinderea grupului țintă prin includerea altor instituții ca parteneri în proiect;
- obținerea unor sponsorizări pentru continuarea proiectului;
- derularea altor acțiuni de caritabile și de socializare de către grupul de inițiativă constituit în cadrul proiectului;
- menținerea /dezvoltarea parteneriatelor încheiate în cadrul proiectului;
- includerea bunelor practici identificate în proiect în strategiile instituțiilor partenere.

F. Promovarea și mediatizarea proiectului

Acest proiect va fi promovat/mediatizat prin:

- convorbiri directe cu preșcolarii/elevii și cadrele didactice;
- difuzarea afișului, a pliantului proiectului în alte instituții și on-line pe site-uri educaționale;
- invitarea reprezentanților din mass-media și ai unor instituții reprezentative pentru a participa la manifestările din proiect.

**IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN
DEZVOLTAREA COPILULUI CU CES
REFERAT**

**Profesor pentru învățământul preșcolar Petrică Liliana, Grădinița Nr. 35,
București, sector 5**

„Dacă nu învăț cum predai tu, învață-mă cum pot eu”, din punctul meu de vedere este deviza de la care ar trebui să pornească fiecare cadru didactic care are în componența grupei copii cu cerințe educaționale speciale.

Din ce în ce mai des întâlnim copii cu CES, fiecare având nevoie de o abordare diferită, având necesități particulare, specifice și individualizate.

Integrarea școlară este un proces de includere în învățământul de masă, clase obișnuite, școli de masă, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educaționale speciale. În procesul de integrare școlară, un rol important îl joacă și activitățile extracurriculare.

Având și un rol terapeutic, activitățile extrașcolare ajută la dezvoltarea sociabilității copiilor și adaptarea lor la acestora la mediul înconjurător, prin explorare și experimentare, fiecare păstrând propriul său ritm de asimilare a cunoștințelor.

Activitățile extrașcolare de tipul vizitelor, excursiilor, drumețiilor etc, pe lângă faptul că îi conectează cu mediul înconjurător, le dezvoltă relațiile interpersonale, le sporesc interesul pentru cunoaștere, sporesc interesul de cunoaștere a mediului natural.

Cunoaștem foarte bine faptul că animalele sunt foarte bune prietene ale copiilor cu CES. Există și terapia asistată de animale (TAA), care se face complementar unei terapii clasice. Vizitele la adăposturi de animale, la ferme de animale sau chiar la grădina zoologică, creează legături puternice între copii și animale. Călăritul poneilor sau al cailor, ajută la conectarea copilului cu animalul, ajutându-l să-și focalizeze atenția asupra activității, dovedind o bună putere de concentrare și de mai lungă durată.

Terapia prin teatru, aduc la fel ca și cele mai sus menționate numeroase avantaje în procesul de dezvoltare a copilului cu CES. Teatrul poate fi considerat ca un agent terapeutic, al schimbării, transformării și poate duce la schimbări majore în viață, îmbogățind experiențele. Prin utilizarea artei dramatice în psihoterapie, în dezvoltarea personală și educație, ajută la explorarea poveștilor personale, la autocunoaștere și la stabilirea unei relații sănătoase cu sine și ceilalți.

La vârsta preșcolară, principala formă de învățare este jocul, care dezvoltă foarte mult imaginația, răbdarea, creativitatea, sociabilitatea copiilor etc. Activitățile extracurriculare sunt percepute ca activități recreative, pline de joacă și jocuri, dar care transmit în mod direct copiilor o mulțime de cunoștințe.

FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPIILOR CU CES PRIN ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Profesor învățământ primar Popa Georgiana
Profesor învățământ primar Lăcătuș Cristina
Școala Gimnazială "Ionel Teodoreanu", București

Educația cerințelor speciale (CES) denumită în prezent educație incluzivă – componentă a paradigmei *educație pentru toți* – proiectează un nou tip de școală: comprehensivă (cuprinzătoare, care nu selectează și nu exclude), care realizează co-educația, este deschisă, tolerantă, prietenoasă și democratică, naturală prin eterogenitatea ei care îi valorizează și integrează pe toți copiii, adaptându-se la diversitatea de cerințe educaționale, la particularitățile de învățare și dezvoltare ale fiecărui copil. Este acceptată în prezent noțiunea de „CES” care desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației speciale, necesitățile care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare.

Indiferent de tipul de educație: specială, integrată / incluzivă sau de conceptele utilizate, problema personalității elevului trebuie să ocupe locul principal. Acțiunea educativă cea mai bună este aceea „care modelează eul”, permițând deficienților mintali învățarea realității sociale, pentru că ei se vor integra în realitatea socială normală. Ca urmare, profesorul trebuie să sensibilizeze în elevi propriul „eu”, conștiința posibilităților, capacitatea de a lua decizii, de a fi stăpâni pe ei. Acest lucru se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extracurriculare. Este necesară o riguroasă planificare, organizare și desfășurare a acestor tipuri de activități în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor și pentru a veni în întâmpinarea cerințelor pe care elevii respectivi le resimt în raport cu actul educațional.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat. Exemplificăm câteva activități desfășurate cu elevii clasei a IV-a, din care fac parte și câțiva elevi cu deficiență mintală medie: „În vizită la Grădina Zoologică din localitate”, „Plimbare în Parcul Carol”, „Toamnă în parcul Kisseleff”, „Să redescoperim frumusețea Dâmboviței”, „O zi prin București”, „Obiective turistice din București” etc.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Desfășurarea de competiții între elevii cu CES și cei din școlile de masă facilitează depășirea sentimentului de marginalizare și permite valorizarea potențialului aptitudinal al copiilor cu deficit de intelect. Dintre concursurile organizate cu elevii, menționăm: „Sărbătoarea primăverii”, „Suntem copiii Europei Unite”, „Ce ne-aduce iepurașul?”, „Cel mai bun pieton”, etc.

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Experiența practică a școlii noastre privind parteneriatul cu Teatrul Excelsior, în cadrul programului „Teatrul... și școala” precum și participarea formației de teatru a unității la „Festivalul concurs de teatru școlar I.L. Caragiale” a demonstrat că arteterapia creează la elevii cu dizabilități, puternice emoții și sentimente, dezvoltă autonomia personală și favorizează socializarea. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Deci, formarea personalității deficientului mintal se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Bibliografie:

- Carasel, A; Lazăr, V - „*Psihopedagogia activităților extracurriculare*”, Editura Arves, 2008
- Popovici, D. – *Învățământul integrat sau incluziv*, Editura Corint, București, 1998
- Popescu, G; Pleșă O. -, „*Handicap, readaptare, integrare*”, Pro Humanite, București, 1998

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN INTEGRAREA ȘI VALORIZAREA COPIILOR CU CES

**Profesor Răducioiu Emilia, CNI Matei Basarab,
Rm. Vâlcea**

Educația cerințelor speciale (CES) denumită în prezent educație incluzivă – componentă a paradigmei *educație pentru toți* – proiectează un nou tip de școală: comprehensivă (cuprinzătoare, care nu selectează și nu exclude), care realizează co-educatia, este deschisă, toleranță, prietenoasă și democratică, naturală prin eterogenitatea ei care îi valorizează și integrează pe toți copiii, adaptându-se la diversitatea de cerințe educaționale, la particularitățile de învățare și dezvoltare ale fiecărui copil. Este acceptată în prezent noțiunea de „CES” care desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației speciale, necesitățile care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare.

Exigențele educației incluzive nu pot fi tratate izolat. Ele trebuie să facă parte dintr-o strategie educativă globală. În ultimul deceniu au devenit vizibile eforturile de angajare a învățământului într-un proces de restructurări profunde, menit a schimba grila de valori a educației în acord cu democratizarea întregii societăți, unde asigurarea respectării dreptului la educație pentru toți copiii (art. 28 din Convenția Drepturilor Copilului) și egalizarea șanselor de succes ale acestora au reprezentat și continuă să reprezinte obiectivele esențiale. Una dintre aceste provocări este și necesitatea schimbării viziunii asupra copiilor cu C.E.S. și încercarea de a le oferi o viață normală prin transformarea reprezentărilor sociale și renunțarea la etichetări și stigmatizări.

Exigențele educației incluzive nu pot fi tratate izolat. Ele trebuie să facă parte dintr-o strategie educativă globală. În ultimul deceniu au devenit vizibile eforturile de angajare a învățământului într-un proces de restructurări profunde, menit a schimba grila de valori a educației în acord cu democratizarea întregii societăți, unde asigurarea respectării dreptului la educație pentru toți copiii (art. 28 din Convenția Drepturilor Copilului) și egalizarea șanselor de succes ale acestora au reprezentat și continuă să reprezinte obiectivele esențiale. Una dintre aceste provocări este și necesitatea schimbării viziunii asupra copiilor cu C.E.S. și încercarea de a le oferi o viață normală prin transformarea reprezentărilor sociale și renunțarea la etichetări și stigmatizări.

Acțiunea educativă cea mai bună este aceea „care modelează eul”, permițând copiilor cu CES învățarea realității sociale, pentru că ei se vor integra în realitatea socială normală. Ca urmare, profesorul trebuie să sensibilizeze în elevi propriul „eu”, conștiința posibilităților, capacitatea de a lua decizii, de a fi stăpâni pe ei. Acest lucru se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extracurriculare.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială. Proiectele educative derulate în cadrul parteneriatelor cu diverse instituții au ca scop implicarea, comunicarea, sprijinul reciproc, prietenia, încrederea, dăruirea. Aceste parteneriate sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Relația de prietenie nu este numai o posibilitate, ci și o necesitate.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase.

Prin intermediul acestor proiecte, copiii au posibilitatea de a-și lărgi cercul de cunoștințe prin cunoașterea altui mod de viață, a altor persoane, atât normale cât și cu dizabilități, a altor spații geografice. Aceste oportunități ajută la integrarea lor socială, dezvoltarea personalității

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat. Exemplific câteva activități desfășurate. cu elevii clasei a IV A, pe care am condus-o, unde doi elevi erau cu CES: „LA ZOO”, „Micii pictori – Activitate la Muzeul de Artă”, „Cu biciclete pe Capela”„„Să redescoperim frumusețea Zăvoiuului”, „Drumul pâinii-activitate practică la Boromir”, etc.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu CES spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Dintre concursurile organizate cu elevii clasei respective menționez: ”Sărbătoarea primăverii”, „Suntem copiii Europei Unite”, „Luna pădurii”, ”Cel mai bun pieton”, etc.

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Terapia prin teatru și muzică (vizionarea de spectacole la Teatrul *Anton Pann*, la Filarmonica *Ion Dumitrescu*), nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident. Experiență practică a școlii noastre privind Parteneriatele cu

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

teatrul și filarmonica respective, în cadrul programului *Prietenii teatrului și ai muzicii*, a demonstrat că artterapia creează la elevii cu dizabilități puternice emoții și sentimente, dezvoltă autonomia personală și favorizează socializarea. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Deci, formarea personalității copiilor cu CES se face în cadrul obiectivelor educative generale, comune tuturor elevilor, numai că mijloacele de realizare sunt diferite.

Bibliografie:

- Carasel, A; Lazăr,V(2008) - *Psihopedagogia activităților extracurriculare*- Editura Arves, București;
- Popovici, D. (1998) – *Învățământul integrat sau incluziv* – Editura Corint, București;
- Popescu, G; Pleșă O.(1998) -*Handicap, readaptare, integrare*, Pro Humanite, București;

**Proiect educațional social
„Bucuria de a dăruir”**

**Profesor psihopedagogie specială, Adina Elena Relea
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Bacău**

ARGUMENT

„Cei care educă copiii sunt demni de mai multă onoare decât cei care le-au dat viață, de aceea pe lângă viață, dăruieți copiilor și arta de a trai bine, educându-i”

(Aristotel)

Calitatea educației este un aspect vital al vieții individului cât și al vieții în ansamblu. Sub acest aspect, grădinița și școala îi dezvoltă copilului competențe în sensul manifestării ineresului și curiozității pentru lucruri noi, a înțelegerii informațiilor primite, a muncii independente și al exprimării libere de opinii și stării sufletești.

Proiectul vine în sprijinul copiilor pentru integrarea lor în sistemul de învățământ, pentru a învăța într-un mediu propice, încurajându-le creativitatea, lucrul în echipă și îndemnarea.

Proiectul „Bucuria de a dăruir” are în vedere pregătirea copiilor ca buni cetățeni într-o lume mai bună, îmbunătățirea relațiilor dintre copii, copii și cadre didactice, grădiniță și familie, grădiniță și școală. Acest proiect educațional este adresat atât copiilor cât și cadrelor didactice, cât și părinților și comunității locale, se dorește a fi un portal spre sufletul fiecăruia, o șansă de a ne arăta frumusețea interioară, de a ne exprima pe noi înșine prin intermediul cunoașterii, bunătații, fanteziei și talentului copiilor și cadrelor didactice care îi coordonează.

SCOPUL

Colectarea de donații financiare și materiale pentru elevii și preșcolarii aflați în dificultate, precum și a familiilor acestora. Educarea sentimentelor de prietenie și formarea deprinderilor de colaborare între copii în vederea cultivării normelor de conviețuire socială, a necesității adaptării comportamentului propriu la cerințele grupului cu care vin în contact.

Necesitatea continuării procesului de schimbare a atitudinilor individuale și sociale ale profesorilor, copiilor și părinților, actorilor locali și factorilor decidenți cu privire la educația incluzivă prin continuarea acțiunilor care să ducă schimbarea de mentalitate și acceptarea diversității copiilor, adică acceptarea incluziunii celor vulnerabili în grădiniță, școală, etc

OBIECTIVE

- Dezvoltarea liberă și armonioasă a personalității copilului în funcție de ritmul propriu și trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă acestuia.
- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulți și cu mediul natural și social pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi. Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentelor, ca experiențe autonome de învățare.
- Descoperirea de către fiecare copil a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.
- Sprijinirea copilului în achizițioarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.
- Dezvoltarea capacității de comunicare și interrelaționare.
- Însușirea unor norme de comportament moral-civic și religios.
- Cultivarea spiritului de acceptare, cooperare, toleranță.

- Stimularea imaginației și a creativității.
- Sensibilizarea preșcolarilor și a școlarilor cu privire la problemele sociale (copii defavorizați).
- Încurajarea exprimării sentimentelor prin intermediul artei, desen, pictură, muzică, sport și mișcare.

GRUPURI ȚINTĂ

- Copiii preșcolari
- Elevii (nivel primar)

- Familile copiilor

- Comunitatea

Echipa de proiect

Coordonatorii proiectului:

- Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Bacău
- Școlile partenere

DURATA PROIECTULUI- pe tot parcursul anului școlar

RESURSE UMANE - Cadre didactice

- Copii preșcolari și școlari
- Părinții copiilor
- Parteneri

RESURSE MATERIALE- aparat foto, diplome, materiale didactice, rechizite, școlare, îmbrăcăminte de copii, articole sportive, etc.

RESURSE FINANCIARE- Extrabugetare- donații părinți și cadre didactice.

MODALITĂȚI DE REALIZARE- observări, povestiri, acțiuni umanitare, activități artistico-plastice, educative, cultural- sportive, confecționare de măștișoare, expoziții.

REZULTATE AȘTEPATE ÎN URAMA ÎMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

- atitudini pozitive ale copiilor și părinților incluși în proiect;
- să înțeleagă mesajele cuprinse în activitățile proiectului;
- valorificarea cunoștințelor, consolidarea comportamentelor și interiorizarea conduitei umane, creștine;
- materiale realizate cu copiii în proiect ce pot constitui organizarea de expoziții sau pot fi dăruite cu diferite ocazii;
- realizarea de activități comune cu elevii din școlile partenere (Platforma GoogleMeet)
- realizarea unei stărnsse legături între familie, grădiniță și școală;
- descoperirea de noi talente în domeniul desenului, muzicii, dansului, etc.

GRAFIC DE ACTIVITĂȚI

Nr. crt	DENUMIREA ȘI CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	PERIOADA	LOCUL DE DESFAȘURARE
1	Elaborare, pregătire, inițiere, înscriere. <i>Lansarea proiectului</i>	OCTOMBRIE	Școlile partenere
2	„Să ne cunoaștem pentru a deveni prieteni!” Video- conferință cu unitățile partenere	NOIEMBRIE	
3	„De Crăciun să fii mai bun” Serbare și colinde pentru mulțumirea de donații	DECEMBRIE	
4	„Măștișoare de la noi din inimioare” Confecționare de măștișoare din diverse materiale pentru mulțumirea de donații	MARTIE	
5	„Vine, vine iepurașul” Felicitări de mulțumire	APRILE	
6	„Festivalul Primăverii” Festival de muzică, dans, costume tematice	MAI	
7	„Copilărie fericită” Finalizarea proiectului	IUNIE	

Bibliografie

1. Oprea, C. L. Pedagogie – *Alternative metodologice interactive*. București: Editura Universității: <http://www.unibuc.ro/eBooks/StiinteEDU/CrenguțaOprea/cuprins.htm>.(2003).

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

2. Ștefan, M. – *Educația extracurriculară*. București: Editura ProHumanitate (2000)
3. Văideanu G. – *Educația la frontieră dintre milenii*. București: Editura Politică (1988)

PROIECT DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ

Prof. RYBANNA ELENA SABIN
CSEI Sf. Andrei Gura Humorului

ARGUMENT

Tinerii pot deveni adulți responsabili cu ajutorul programelor de educație financiară. Cu cât elevii afla mai devreme despre implicațiile și responsabilitatea pe care mediul economic le presupune, cu atât aceștia vor putea contribui pozitiv la construcția unei societăți sănatoase și educate.

Proiectul reprezintă:

- un mijloc de a promova educația financiară în școli;
- o inițiativă care dorește să sprijine sistemul educațional în crearea bazelor unei culturi financiare în rândul elevilor – de la vârsta când copilul începe școala și continuând cu trecerea la etapa când acesta ajunge să lucreze;
- un context generos pentru ca elevii să ia parte la activități educative financiare cu caracter practic, interactive și provocatoare, care îi vor ajuta să înțeleagă și să învețe despre gestionarea eficientă a finanțelor personale;

SCOP: Proiectul are drept scop informarea elevilor despre noțiuni financiare și economice de bază: funcțiile banilor, bugetul de venituri și cheltuieli, respectiv cererea și oferta.

LOC DE DESFĂȘURARE: CSEI Sf. Andrei - sala de clasă

PERIOADA DESFĂȘURĂRII: 11-14 aprilie 2022

OBIECTIVE :

- Identificarea modalităților prin care se economisesc banii;
- Definirea anumitor noțiuni ca: bancă, bugetul de venituri și cheltuieli, respectiv cererea și oferta, bancomat, cont, valută, sold, profit;
- Dezvoltarea capacității de a transpune tranzacții financiare simple în practică;

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Implicare în deciziile grupului;

GRUP ȚINTĂ:

– 12 elevi clasa a V- a D și 5 elevi clasa a X-a As

BENEFICIARI

- Direcți:

* elevii claselor a V-a D deficiență mintală moderată

* părinții elevilor

- Indirecți

* cadre didactice,

* comunitatea

FORME DE ORGANIZARE:

- ateliere de lucru;

- concursuri, realizare de proiecte.

ACTIVITĂȚI

- Vizionare material video Educație financiară cu ANA și Radu
- Să învățăm despre de buget, venituri, cheltuieli și economii.
- Jocul de-a cheltuiala ”
- Planificarea bugetului

RESURSE

- umane: elevi, cadre didactice, părinți, comunitatea

- materiale: articole art-craft, aracet, computer, vidoproiector, flipchart, consumabile (hârtie, xerox, marchere, tuș, lipici, foarfeci, hârtie colorată, hârtie creponată, scoch).

FORME DE EVALUARE:

- Evaluarea se va realiza atât pe parcursul derulării proiectului, prin chestionare orale, desene, formulare de impresii, dar și prin metode specifice de evaluare: portofoliul ;

- Se vor acorda diplome de participare tuturor elevilor participanți.

DISEMINAREA REZULTATELOR:

□ Pagina de facebook a școlii;

P R O I E C T DE PARTENERIAT EDUCAȚIONAL:

„ Pământul - casa noastră”

**Prof. Sârbu Viorica Alina,
C.Ș.E.I. „Aurora”, Reșița
Caraș – Severin**

ARGUMENT:

Natura, prin caracterul său viu și dinamic, trezește interesul copiilor, iar sub îndrumarea dascălului, activitățile desfășurate îi înarmează pe copii cu informații diverse, lărgindu-le capacitatea de a cerceta și de a descoperi relațiile dintre fenomene, le răspunde dorinței acestora de investigare, curiozității lor și specifice vârstei.

Mediul înconjurător ne asigură condițiile necesare vieții, însă depinde de noi dacă dorim să folosim aceste elemente esențiale cât mai util sau dacă vrem să ocolim acest aspect al vieții noastre. Poluarea planetei se agravează pe zi ce trece și se pare că populația nu acordă interes suficient acestui proces nociv. Convingerea că această problemă este doar a specialiștilor și a forurilor internaționale, este tot atât de eronată, pe cât este și de gravă. Ocrotirea planetei este o problemă mondială, și, tocmai de aceea, fiecare persoană trebuie să-și asume această responsabilitate.

Viitorul omenirii pare să fie pus sub semnul întrebării, dacă nu se iau măsuri energice de protecție a planetei. Omul a înțeles că face și el parte din natură, că Terra și resursele ei sunt limitate, că această planetă funcționează ca un sistem și că dereglările produse într-un loc pot avea repercursiuni pentru un întreg circuit, inclusiv pentru om. Acest parteneriat sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Considerăm că relația de prietenie nu e numai o posibilitate, ci și o necesitate. La această vârstă, copiii au nevoie să învețe și să ia în considerare punctul de vedere al altor copii, să facă schimb de idei și să înțeleagă mai bine experiențele prietenilor lor.

TEMA PROIECTULUI:

„ Pământul - casa noastră”

SCOPUL:

1. Trezirea curiozității și interesului pentru natură și înțelegerea necesității de a adopta un comportament responsabil față de mediul înconjurător;
2. Formarea și exersarea unor deprinderi de muncă și joc în vederea dezvoltării unor comportamente relaționale pozitive;
3. Educarea capacității de a proteja și respecta natura;
4. Posibilitatea de a-și cultiva imaginația, creativitatea și fantezia prin desene, postere, colaje, inspirate din frumusețile naturii.

OBIECTIVE:

- Efectuarea unor excursii sau drumeții în scopul observării efectelor unor activități ale omului asupra vieții plantelor și animalelor;
- Recunoașterea unor măsuri de protejare a plantelor și animalelor;
- Însușirea unor norme de comportament eco-civic;
- Realizarea de lucrări plastice care să ilustreze frumusețile naturii;
- Utilizarea materialelor din natură ca materie primă în orele de abilități practice;
- Dezvoltarea capacității de cooperare în scopul realizării unor produse comune;
- Realizarea intercunoașterii elevilor prin întâlniri și activități comune.

GRUP ȚINTĂ :

Elevii din

- clasa a III-a de la C.Ș.E.I. „Aurora”, Reșița; și
- clasa 0, Școala Gimnazială Nr.7, Reșița;

MODALITATI DE REALIZARE:

Prin activități care vizează în special munca pe grupe, cu aplicații care plac, atrag și încântă copiii, dorim să formăm o dimensiune clară și accesibilă sentimentului de prietenie, solidaritate și dragoste pentru frumusețea naturii.

Prin fiecare activitate desfășurată așteptăm un răspuns din partea elevilor concretizat prin plăcerea de a participa la activități comune și prin dezvoltarea unor atitudini de altruism și cooperare.

Ca imperativ major al proiectului, spontaneitatea actului liber, originalitatea și creativitatea elevilor vor avea un rol esențial, dascălul fiind cel care crează cadrul optim de desfășurare și de îndrumare a fiecărei activități.

După derularea acestui proiect elevii noștri vor rămâne cu imaginea clară a frumuseții muncii în grup și a relațiilor de prietenie, înțelegând, în același timp, că interesele oamenilor trebuie corelate cu legile naturii pentru ca **Pământul** să rămână o **planetă vie**.

RESURSE : 1. UMANE: elevi; cadre didactice; părinți; presa.

2. FINANCIARE: -surse proprii de finanțare;

3. MATERIALE:-informaționale: reviste, atlase geografice și zoologice, internet.

-auxiliare: fișe de lucru, carton, forfecuțe, lipici, acuarele, carioci, hârtie creponată.

PROMOVAREA PARTENERIATULUI:

- Prezentarea proiectului în cadrul Comisiei metodice;
- Sesiuni de referate și comunicări științifice.
- Prin invitații adresate părinților și colegilor la activitățile desfășurate;
- Prin descrierea activităților în revistele celor două școli.

OBLIGATII PARTENERIALE

Ambele instituții se obligă:

- să prezinte spre aprobare acordul de parteneriat;
- să trimită școlii partener proiectul vizat de către director;
- să întreprindă acțiunile propuse în calendarul parteneriatului;
- să realizeze promovarea parteneriatului
- să realizeze un portofoliu ce va cuprinde materialele reprezentative pentru fiecare etapă desfășurată;

EVALUARE:

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- realizarea de portofolii cu lucrările efectuate de elevi și cu observațiile acestora în urma ieșirilor în natură;
- albume cu fotografii cu aspecte din activitățile desfășurate;
- postere, diplome, pliante.

CALENDARUL ACTIVITATILOR

NR. CRT.	ACTIVITĂȚI	TERMEN	LOCUL DE DESFĂȘURARE	OBIECTIVE
1	„Roadele pământului”	Octombrie	Piața agroalimentară	- să conștientizeze faptul că mediul înconjurător ne asigură condițiile necesare vieții; - să recunoască, să denumească și să descrie fructele și legumele observate în Piața agroalimentară;
2	„Minunile Naturii”	Decembrie	Curtea C.Ș.E.I. ”Aurora”	- să recunoască unele fenomene ale naturii prin observarea lor în momentul producerii sau prin imagini, planșe, mijloace audio-vizuale (ploaia, ninsoarea, vântul etc.); - să se recreeze, jucându-se în zăpadă cu noii prieteni;
3	„Din respect pentru Natură”	Februarie	Școala Gimnazială Nr. 7	- să găsească poezii și texte literare dedicate Naturii; - să elaboreze eseuri, versuri, postere prin care să atragă atenția asupra necesității protejării mediului înconjurător;
4	„Strada nu este coș de gunoi!”	Iunie	Parcul copiilor	- să colecteze deșeurile în spațiile special amenajate; - să confecționeze din deșeuri diverse obiecte; - să găsească soluții pt a opri poluarea mediului.

Coordonator:
Prof. Sârbu Viorica Alina

BIBLIOGRAFIE:

1. Reeves, Hubert – Pământul e bolnav, Editura Humanitas, București, 2005;
2. Vaideanu, D., Vaideanu, E. – Educație ecologică, Editura Mirton, Timișoara, 2003;
3. SOCF- Mediul curat pentru lumea întreagă, Craiova, Editura Arves, 1999;
4. Cuciinic, C. – Natura-prietenă mea, Editura Aramis, București, 2005;
5. Diminescu, Nicolae – Descoperă natura, Editura Mirton, Timișoara, 2003;

„Integrarea socio-emoțională a copiilor cu nevoi speciale”

Profesor Savu Mariana
Profesor Fulop Carmen
G.P.N. „Stejarelul” Cajvana

În spatele unor performanțe școlare scăzute se ascunde uneori o problemă de învățare ce trebuie tratată. În această categorie sunt tulburările de citire, de scriere ori de calcul. Află cum poți ajuta copilul să se dezvolte normal!

În mod greșit, de foarte multe ori, copiii cu performanțe scăzute la școală sunt etichetați de părinți și de educatori ca fiind leneși, răsfățați, neastâmpărați sau, pur și simplu, mai puțin isteți. Un procent foarte mare din aceștia sunt însă inteligenți și își dau toată silința să învețe mai bine, dar nu reușesc pentru că suferă de tulburări de citire (dislexie), de scriere (disgrafie), de calcul (discalculie) sau de tulburarea hiperkinetică cu deficit de atenție (ADHD). Creierul, sursa problemelor.

Specialiștii europeni estimează că între 7% și 10% din copii întâmpină probleme în a învăța să citească, să scrie și să calculeze. Aceste tulburări apar ca urmare a afectării sistemului nervos al copilului, fie din cauze ereditare, fie în viața intrauterină, la naștere sau în primii ani de viață. În funcție de aria cerebrală afectată, copilul poate avea o capacitate redusă de a distinge literele, probleme de memorie sau de orientare în spațiu. Afectarea poate fi mai mult sau mai puțin importantă, iar de aici rezultă tulburări de diferite grade. În cazul lor, problemele devin vizibile chiar din primele săptămâni din clasa I și se agravează pe măsură ce materiile devin mai grele. ADHD-ul se manifestă și acasă. Dacă segmentului de copii cu tulburări de tipul dislexiei îl adăugăm și pe cel al copiilor cu ADHD, estimat la 3-7% din totalul copiilor, putem trage concluzia că problemele de învățare sunt date în puține cazuri de obrăznicie sau de gradul redus de inteligență al copiilor. Tulburarea hiperkinetică este și ea de natură organică, și nu comportamentală.

Cauzele sale sunt genetice, dar studiile mai noi au arătat că istoricul familial de alcoolism și de tulburări afective se asociază unui risc mai mare de a dezvolta ADHD. Agitația, impulsivitatea și neatenția, simptomele caracteristice tulburării, sunt vizibile atât la școală, cât și acasă. Când copilul își face temele liniștit acasă înseamnă că problemele sale sunt legate de școală: nu-i place să fie separat de părinți sau de bunici ori este în conflict cu învățătoarea. Ce specialiști îi pot ajuta. Cea mai mare problemă pe care o întâmpină copiii cu probleme de învățare din România este aceea că trebuie să se integreze în clasele cu copii normali, unde nu beneficiază de metode diferite de educație, așa cum ar trebui.

În condițiile în care copiii cu tulburări de învățare trebuie să țină pasul cu ceilalți la școală, ajutorul unui specialist este foarte important. În caz de dislexie, disgrafie și de discalculie, specialiștii în logopedie sunt cei la care părinții pot apela, iar în caz de ADHD - specialiștii în psihiatria copilului. Dacă tulburarea de învățare nu este severă, câteva sfaturi din partea acestora pot fi suficiente pentru a ajuta copilul să țină pasul cu restul clasei. În cadrul ședințelor de logopedie, copilul este ajutat să-și dezvolte capacitățile deficitare prin jocuri și prin exerciții. Planul de terapie este personalizat.

De ce este necesară terapia? Copiii cu tulburări de învățare sunt priviți diferit de colegi și chiar de învățători sau de profesori. De foarte multe ori, ei primesc etichete, sunt ignorați și neglijăți. De suferit va avea, pe de o parte, dezvoltarea lor intelectuală, pentru că acești copii nu-și vor atinge potențialul fără a fi înțeleși și sprijiniți, iar pe de alta, dezvoltarea lor emoțională. Acești copii vor avea o încredere scăzută în forțele proprii, vor dezvolta complexe de inferioritate, vor avea probleme de socializare și pot deveni adulți anxioși, depresivi și neîmpliniți.

Specialistul nostru asist. univ. dr. Florina Rad medic specialist în psihiatria copilului și adolescentului Spitalul Clinic de Psihiatrie „Prof. dr. Al. Obregia”, București Într-o primă etapă de la stabilirea diagnosticului de ADHD, încercăm să le explicăm părinților că simptomele copilului lor sunt consecința unei tulburări neurobiologice cu componentă genetică și că nu sunt voite. Înțelegând mecanismul de apariție, părinții, pe de o parte, îl culpabilizează mai puțin pe copil și pe ei înșiși, iar pe de altă parte, devin mai deschiși intervenției. Tratamentul este decis împreună cu părinții, în funcție de severitatea simptomelor

. Cea mai eficientă modalitate de intervenție în ADHD este abordarea multidisciplinară: medicală, psihologică și educațională. Dacă simptomatologia nu este severă, poate fi suficientă învățarea câtorva tehnici educaționale de către părinți, în cadrul unor ședințe de terapie. Așa îl susții să-și facă temele acasă! Primul și poate cel mai important lucru pe care părinții trebuie să-l facă dacă au un copil cu tulburări de învățare este acela de a conștientiza nevoile speciale pe care le are. Iar aceste nevoi speciale nu trebuie să se rezume la ședințele de logopedie sau la cele de consiliere psihiatrică. După ce acestea se încheie, copilul revine acasă, la ritmul de viață obișnuit, care include teme și joacă. Dacă la cel de-al doilea capitol se poate descurca singur, pentru primul are nevoie de sprijin.

Lecțiile durează mult mai mult după 8-10 ore de muncă, multor părinți le este greu să facă teme cu copilul, iar dacă acesta are și o tulburare de învățare, lucrurile se complică. Timpul de învățare al unui copil dislexic sau cu ADHD este de trei-patru ori mai mare decât al celorlalți copii și, în foarte multe cazuri, lecțiile se prelungesc până la ore târzii. De foarte multe ori, ei pot fi nevoiți să repete de zece ori aceeași informație pentru ca el să o poată reține. Chiar și depunând eforturi peste puteri, există riscul ca performanțele copilului să nu fie prea bune. Prin urmare, părinții trebuie să se înarmeze cu răbdare. Pe lângă toate aceasta, părinții trebuie să fie pregătiți să-și ajute copilul să nu-și piardă motivația, o problemă frecvent întâmpinată în timpul temelor nesfârșite. Cum îl încurajăm când se satură de lecții? De regulă, cea mai mare răsplată pentru copil este promisiunea timpului petrecut împreună cu părinții.

Recompensele materiale pot să nu funcționeze mai mult de două-trei zile. Are nevoie de pauze dese Intervalul de timp alocat lecțiilor trebuie stabilit de comun acord cu copilul. Pentru că au dificultăți în a se concentra o perioadă îndelungată, atât copiii dislexici, cât și cei cu ADHD au nevoie de pauze la fiecare 20-30 de minute de lecții. Nu este recomandat ca aceste pauze să fie lungi, ci de aproximativ 10-15 minute, timp în care ar trebui să aibă activități relaxante. Din cauza acelorasi probleme de concentrare, nu este deloc recomandat ca televizorul, computerul, telefonul sau radioul să fie pornite în timpul lecțiilor. Acestea îi vor distra atenția. Este bine să se înceapă cu materiile considerate mai grele, pentru că există riscul ca, după un timp, copilul să nu mai poată finaliza temele. De asemenea, copilul cu tulburări de învățare nu trebuie „bombardat” cu multe informații noi într-un timp scurt. Încurajările îi cresc încrederea în sine.

Copilul cu tulburări de învățare este conștient de faptul că nu poate face față cerințelor, în ciuda faptului că-și dă toată silința, și că este diferit de ceilalți copii. El realizează că rezultatele sale școlare nu îndeplinesc așteptările părinților și poate căpăta convingerea că nu poate face nimic bine, că este inferior celorlalți, că este incapabil și inutil. Părinții și educatorii joacă un rol crucial în modul în care copilul își construiește încrederea în capacitățile proprii. Pentru aceasta, el trebuie să simtă că ideile îi sunt apreciate și să fie recompensat prin laude ori de câte ori duce la îndeplinire o sarcină. În timpul temelor, o atitudine încurajatoare din partea părinților va ajuta copilul să continue rezolvarea temelor rămase. Atunci când ia o notă proastă, el nu trebuie certat sau pedepsit, ci trebuie să i se spună că efortul pe care l-a depus este de apreciat. Trebuie evitate replicile de tipul „Nu te-ai străduit suficient” sau „Nu ești în stare”. Nu-l supraveghea permanent!

Copilul cu tulburări de învățare, ca de altfel orice copil, nu trebuie urmărit în permanență de părinți în timpul temelor. În intervalul de 20-30 de minute de lecții, el trebuie lăsat cel puțin zece minute singur, pentru că în acest mod este ajutat să-și dezvolte independența. Pe măsură ce copilul crește, părinții trebuie să-l supravegheze tot mai puțin, iar în timpul petrecut lângă el, sub nicio formă nu trebuie să-l cicălească. Identifică-i punctele forte! Dacă în cazul ADHD-ului, simptomele se atenuează pe măsură ce copilul crește, iar cu terapie specializată va fi cu atât mai puțin o problemă, tulburările de tip dislexie sau disgrafie persistă de regulă la vârste adulte.

Din acest motiv, este foarte important ca părinții să descopere și să pună în valoare abilitățile mai bine dezvoltate ale copilului. Pentru aceasta, trebuie să fie atenți la preocupările sale și să-l încurajeze să aibă activități extrașcolare. Sportul, muzica și artele pot fi activități la care copilul excelează. Odată ce-și va descoperi potențialul, el va putea să-și construiască încrederea în sine și să-și aleagă profesia. Comunică periodic cu educatorii. Copilul cu tulburări de învățare trebuie să primească sprijin nu doar din partea părinților, ci și de la învățător și profesori. Ei trebuie informați de părinți și trebuie să comunice cu aceștia despre evoluția școlară a copilului. În timpul orelor, învățătorii ar trebui să simplifice enunțurile problemelor date unui astfel de elev, oferindu-i astfel șansa de a-și pune în valoare aptitudinile și cunoștințele dobândite, pentru a deveni mai sigur pe sine. De asemenea, ar trebui să-i ofere copilului cu tulburări de învățare mai mult timp pentru a rezolva problemele.

Atenție! Copiii cu tulburări de învățare se sustrage deseori de la îndeplinirea sarcinilor școlare prin minciună. El spune că nu are teme pentru acasă și nici de învățat. Nu este un lucru ușor să accepți că ai un copil diferit. Unor părinți le ia mai mult timp să se obișnuiască cu ideea, iar cei care nu reușesc acest lucru nu-și vor putea ajuta copilul. Ei trebuie să înțeleagă că intelectul copiilor cu dislexie, disgrafie sau cu discalculie este normal, iar unii dintre acești copii au un nivel de inteligență peste medie. Ei pot deveni adulți echilibrați dacă sunt ajutați să-și dezvolte personalitatea și să facă față provocărilor. Tulburările de învățare nu ar trebui să fie un impediment pentru copii atâta vreme cât părinții înțeleg că au niște nevoi speciale și se implică în educarea lor.

Terapia prin artă la copiii cu cerințe educative speciale

Profesor Maria Stampar
C. Ș. E. I. „C. Pufan” Timișoara
D.

Activitățile extracurriculare sunt benefice în evoluția psihocomportamentală a copiilor cu CES deoarece se poate realiza mai ușor și sunt preferate de copii. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, se desfășoară în afara cadrului tradițional al sălilor de clasă.

Terapia prin artă folosește arta pe post de instrument de comunicare nonverbală prin care se încearcă aducerea la suprafață a unor probleme emoționale cu care se confruntă adesea copiii. Gândurile, emoțiile și trăirile sunt mult mai ușor exprimate și comunicate prin artă decât prin cuvinte la vârsta copilăriei. Prin desene, muzica, dans ei transmit emoții și trăiri care folosesc specialiștilor pentru a diagnostica și trata diverse tulburări emoționale.

Pe cât de importantă este învățarea în modelarea personalității copilului, pe atât de multe alte tentații îi stau în cale: filmul, jocurile electronice, internetul etc. Elevii cu CES trebuie puternic motivați să aleagă terapia prin artă ca o activitate relaxantă și plăcută, fapt deloc ușor în secolul nostru. În acest context profesorul trebuie să rămână atent și să găsească metode prin care să convingă elevii să aleagă art-terapia. Astfel ei vor putea observa cu timpul ca art-terapia poate deveni o plăcere, că se exprimă mai ușor și că devin mai siguri de sine, participând activ la propria formare în cadrul activităților.

Terapia prin artă este, în primul rând, o metodă eficientă de reconciliere a conflictelor emoționale, de a crește conștiința de sine, ajutându-i pe copiii să se exprime fără să fie nevoie să folosească limbajul verbal și să depășească barierele impuse de problemele lor emoționale. Terapia prin artă este o activitate care utilizează metode neverbale, bazate pe creația plastică. Prin tehnicile specifice art-terapiei, copiii își activează potențialul creativ pentru o mai bună autoexplorare și înțelegere a propriilor emoții și sentimente.

În cadrul atelierului de art-terapie din centrul nostru nu există modalitate corectă sau greșită în exprimarea emoțiilor prin art-terapie. Nu trebuie să excelezi în pictură sau sculptură. Trebuie doar să se simtă liberi și să se exprime liber. Atelierul îi învață pe copii să devină încrezători în forțele proprii, să comunice și să relaționeze cu cei din jur, să se exprime spontan și autentic, ceea ce duce în timp la împlinirea personală și echilibrul emoțional. Dezvoltarea conștiinței și a educației copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală.

Unele experiențe prin care trec copiii pot fi atât de traumatizante și dureroase încât copiii le pot refuza. Cu ajutorul terapiei prin artă gândurile și emoțiile "îngropate" adânc în inconștientul copiilor sunt aduse la suprafață și lucrate împreună cu un specialist în vederea soluționării unor probleme emoționale.

Artele utilizate în scop terapeutic nu se limitează la pictură și desen. Și alte tipuri de arte pot fi îmbrățișate cu succes în acest scop: poezie, muzică, dans, teatru, chiar și fotografie. Aproape toți copiii pot găsi o formă de artă în care să se regăsească sau pe care să o folosească pentru a "comunica" trăiri și sentimente. Nu trebuie ca ei să aibă un talent într-un anumit tip de artă. Nu este necesar să "știe" să deseneze sau să o facă frumos. Fiecare desen, măzgălitură, poate transmite o mulțime de lucruri. În cadrul terapiei prin arte nu se pune accentul pe latura estetică, ci pe mesajul subliminal pe care copilul îl transmite prin ea.

Folosirea artelor se realizează nu numai în scop terapeutic, ci are beneficii și în dezvoltarea emoțională, îl ajută să își cultive o conștiință de sine, să găsească resurse pentru a rezolva anumite probleme și conflicte.

Din punct de vedere psiho-afectiv, întâlnim uneori la copiii cu deficiențe, stări de anxietate, insecuritate, sentimente de izolare, complexe pentru neîndemânarea lor manuală și fizică, suferințe pentru faptul că au preocupări diferite, probleme de adaptare școlară și socială.

Copiii cu probleme emoționale se întâlnesc și în cadrul învățământului special, având diverse dificultăți în exprimarea emoțională, din cauza unor dizabilități, cum ar fi: hipoacuzia, surditatea, sindromul Down sau autismul. În cadrul centrului pot spune că am obținut rezultate deosebite în dezvoltarea și recuperarea copiilor cu ajutorul terapiei prin artă în cadrul Proiectului de parteneriat educațional „Artterapia” realizat în colaborare Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Constantin Pufan” și „VivArt – Centrul de Artterapie și Psihologie” Timișoara.

Proiectul își propune să ofere copiilor cu diverse probleme sau dizabilități, activități de recuperare și dezvoltare a comunicării, exprimării emoționale sau a diverselor abilități. Pe parcursul proiectului primesc servicii de terapie prin artă 25 de copii cu dizabilități. Copiii beneficiază de servicii de artterapie prin arte vizuale, modelaj cu lut, muzicoterapie și psihomotricitate, conform contractului încheiat între „VivArt – Centrul de Artterapie și Psihologie” Timișoara și C.Ș.E.I. „Constantin Pufan” Timișoara.

Atelierul îi învață pe copii să devină încrezători în forțele proprii, să comunice și să relaționeze cu cei din jur, să se exprime spontan și autentic, ceea ce duce în timp la împlinirea personală și echilibru emoțional.

Echipa proiectului este formată din terapeuți prin artă combinată, un psiholog, și cadre didactice din C.Ș.E.I. C-tin Pufan Timișoara, activitățile cu o frecvență săptămânală, se desfășură în spațiul Centrului VivArt Timișoara, Coordonator : prof. Stampar Maria

Bibliografie:

Blândul V., Introducere în problematica psihopedagogiei speciale, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
Gheruț A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Ed.Polirom. Iași, 2001;
Popescu Gabriela, Psihologia Creativității, Ed. Fundația României de mâine, București, 2007
Rubin Judith Aron, Art-terapia. Teorie și tehnică, (volum coordonat)
Ștefan Odobleja, „Psihologia Consonantistă”, editura Maloine, Paris
Vrășmaș E. -, „Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2004.
Expoziți cu lucrările copiilor

Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES

**Stoian Alina Loredana, profesor învățământ preșcolar, Gradinita cu Program Normal nr.7,
structura a Scolii Gimnaziale „SPIRU HARET”, Medgidia**

În anii '70-'80, notiunea de integrare a câștigat teren printre cei implicați în conceperea politicilor, adoptându-se politici de integrare în multe țări. Termenii de integrare și incluziune sunt adesea confundați. De aceea, se impune o diferențiere a acestora. Integrarea este procesul de asimilare a elevului în cadrul învățământului normal, proces prin care elevul se adaptează școlii în timp ce aceasta rămâne în cea mai mare parte neschimbată. Dimpotrivă, termenul de incluziune accentuează ideea că școlile și sistemul educațional în general trebuie să se schimbe și să se adapteze nevoilor elevului (Ainscow, 1998, Kisanji, 1999). Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Școala este de asemenea un mediu important de socializare. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Jocurile trebuie însă să fie adaptate. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consiliere. Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea

independenței, creșterea autonomiei personale; încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil; centrarea învățării pe activitatea practică; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; Folosirea învățării afective. Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă au un impact benefic asupra elevilor cu CES.

Bibliografie:

1. A. Ghergut, Sinteze de psihopedagogie speciala, Editura Polirom, 2005;
2. Informații culese de pe internet.

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN EDUCAȚIA COPIILOR CU CERINȚE SPECIALE

Prof.înv. preșc. Tabără Iustina
Școala Gimnazială Dimitrie A. Sturdza- GPP Nr.2 Iași

Conceptul de incluziune școlară se poate defini prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor indiferent de sex, apartenență etnică și socială, religie, rasă, integritate fizică, capacități intelectuale, zestre genetică, situație socioeconomică, etc.

Educația specială – forma de educație adoptată și destinată tuturor copiilor cu CES care nu reușesc singuri sau este puțin probabil că vor reuși să atingă în cadrul învățământului obișnuit un nivel de educație corespunzător vârstei și cerințelor societății pentru un om activ, autonom și independent.

Principiile care stau la baza educației speciale sunt:

1. Garantarea dreptului la educația oricărui copil, indiferent de dificultăți și diferențe, școala și comunitatea având obligația de a asigura șanse egale de acces la educație;
2. Asigurarea de servicii specializate centrate pe nevoile copiilor cu CES, corelând tipurile de educație și formele de școlarizare în funcție de scopul, obiectivele generale și finalitățile educației, precum și asigurarea conexiunii educaționale cu activități complexe;

Promovarea incluziunii și predarea din perspectivă incluzivă necesită o viziune largă și competențe specifice pe care trebuie să le posede toate cadrele didactice dar și școala în general. Educația incluzivă și sistemele de învățământ au evoluat până în punctul în care toate cadrele didactice trebuie să știe că diversitatea este prezentă în grupurile de copii la toate nivelurile de educație și că abordarea diferitelor cerințe ale copiilor este ceea ce definește noile tendințe în educație. Cadrele didactice trebuie să fie pregătite pentru inovarea continuă în domeniul tehnologiilor educaționale, astfel încât să răspundă necesităților diferite și în continuă schimbare ale celor care învață.

Școala incluzivă reprezintă un pas în procesul de eliminare a barierelor educaționale între copiii obișnuiți și cei cu diverse dizabilități. Cadrele didactice utilizează numeroase tehnici și metode pentru a ajuta la construirea și consolidarea unității clasei jocuri și sarcini de natură să construiască un grup, cântece, metode activ-participative care permit elevilor satisfacerea cerințelor educaționale prin efort propriu și în colaborare cu ceilalți colegi. Toate aceste metode și activități stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează contactul cu lumea înconjurătoare, sporind gradul de socializare al elevilor. Sunt favorizate astfel, cunoașterea reciprocă dintre elevi, înțelegerea și acceptarea, precum și integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în colectivul școlii.

Școlile incluzive nu oferă numai o educație formală și educație specializată ci și o educație nonformală. Pentru ca acest lucru să fie posibil, profesorii, școlile și sistemul educațional trebuie să se schimbe pentru a răspunde la diversitatea de nevoi a copiilor. De asemenea trebuie identificate barierele care pot împiedica procesul de învățare, dar și care sunt punctele tari în desfășurarea celor mai optime activități extrașcolare care să creeze un climat de prietenie, un mediu optim de învățare în care copiii să învețe să trăiască împreună, să colaboreze între ei și să participe la activitățile școlare zilnice. Educatorii și părinții deopotrivă trebuie să stimuleze toleranța față de unele categorii de copii "diferiți", iar practica a demonstrat că în grădiniță contactele interpersonale reduc prejudecata față de astfel de grupuri, prin diminuarea concentrării asupra diferențelor intergrupale și creșterea atenției asupra relevării individualităților. Dezvoltarea emoțională a copiilor influențează semnificativ succesul lor în viață și la școală. Fiecare persoană trece prin anumite stadii de dezvoltare atât fizică și cognitivă, cât și emoțională și socială. Participarea la activități

extracurriculare poate fi asociată cu scăderea delincvenței în rândul adolescenților. Una din explicațiile privind motivele corelației negative dintre delincvență și participarea la activități extracurriculare este că acestea din urmă au un caracter puternic prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive.

Activitățile extracurriculare constituie un factor important în socializarea copiilor cu CES. Aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, datorită faptului că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială. **Vizitele, excursiile și drumețiile** permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea. Stârnesc interesul de cunoaștere a frumuseților naturii, formează și dezvoltă sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic.

Serbările constituie puncte de referință, în educația copiilor cu CES, deoarece aceștia își descoperă treptat propria sa identitate, rostul lor în lume și permit socializarea și valorizarea acestor copii. Învățarea unei strofe dintr-un cântec, însoțită de mișcări ritmice și accentuarea unor sunete trezesc un interes crescut copiilor cu CES. Meloterapia ca formă particulară se integrează în terapia de expresie. Atunci când se folosesc și instrumente muzicale, această activitate îmbunătățește performanțele în domeniul motricității. În vorbirea spontană se înregistrează o vorbire fluentă ritmică, se crează o stare de spirit mai bună și se obține o stare de confort și relaxare psihonervoasă.

Participarea la **spectacolele de teatru** reprezintă modalitatea cea mai potrivită pentru dezvoltarea creativității și a imaginației. Educația prin teatru conferă procesului de învățământ stabilitate, precum și o ocazie privilegiată de manifestare a libertății în gândire. Elementele specifice teatrului de păpuși vor contribui la întreaga dezvoltare a copilului, atunci când sunt incluse activitățile de învățare zilnice (dramatizări, joc de rol) datorită faptului că răspunde nevoii de joc. Teatrul de păpuși capătă un rol important și în ceea ce privește influențarea sentimentelor, mai ales dacă vorbim despre empatie și toleranță. Participarea în cadrul pieselor de teatru îi ajută pe copiii cu CES să-și învingă timiditatea, să facă diferența dintre bine și rău, frumos și urât, deoarece sunt puși în situația de a interpreta anumite roluri, de a formula replici adecvate în diferite situații și de a-și exprima gândurile și ideile prin intermediul unor păpuși.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor și a relațiilor constituie o formă primară a acțiunii umane, o cale de organizare a cunoașterii. Într-o anumită perioadă de viață, majoritatea relațiilor obiectuale se stabilesc în cadrul jocului. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Activitățile ludice sunt la fel de importante ca munca pentru adulți, după cum susține J. Chateau. Prin joacă se dezvoltă interesul și obișnuința pentru marile provocări ale vieții.

Bibliografie:

1. Fluieraș, Vasile, *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
2. Vărășmaș, Traian, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004
3. Stănculescu, Elena, *Stereotipurile și vârsta în psihologia socială*, Editura Credis, București, 2003.

Rolul activităților extracurriculare în dezvoltarea multilaterală a copiilor cu CES

profesor Elena Ungureanu, G.P.N."Piticot", Suceava

Integrarea unui elev cu cerințe educaționale speciale într-o clasă obișnuită reprezintă o provocare majoră pentru un dascăl. Dacă vrem să includem într-un colectiv un copil cu autism, [ADHD](#) sau cu **tulburări de comportament** putem vorbi despre jocuri perfect adaptate dezvoltării elevului cu CES pe cele patru mari arii: socializare, autonomie personală, dezvoltare cognitivă și adaptare senzorială. Jocul de-a normalitatea este „[jocul](#)” pe care un cadru didactic trebuie să-l practice zi de zi, „doamna” fiind pentru copii modelul de conduită pe care îl urmează în primii ani de școală, ea este cheia pentru incluziune.

Prin intermediul activităților extracurriculare se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic. Participarea copiilor cu [CES](#) la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii.

Activitățile extracurriculare au un puternic caracter prosocial, ceea ce încurajează adoptarea de norme comportamentale constructive. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Grădinița și școala sunt de asemenea niște medii importante de socializare.

Copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele și valorile comunității sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului.

Orele de educație muzicală, plastică și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES.

Activitățile extracurriculare întregesc activitatea educativă a grădiniței, aducând un surplus informațional copiilor și completând condițiile concrete ale educației acestora. Astfel experiența de învățare non-formală și informală întregeste, completează și lărgeste experiența de învățare formală a tuturor copiilor care desfășoară astfel de activități

Iată câteva exemple de activități extracurriculare potrivite pentru copiii cu CES:

1. Activitatea extracurriculară „Pe cărările toamnei”

Scopul activității: Aprofundarea cunoștințelor copiilor cu CES pentru tot ce e frumos.

Forma de organizare: excursie imaginară

2. Activitatea extracurriculară „Primul ghiocel”

Scopul activității: Determinarea priceperii de a pătrunde, a înțelege conținutul poeziilor; determinarea aptitudinilor creatoare în domeniul artei și anume a picturii și literaturii.

Forma de organizare: șezătoare

3. Activitatea extracurriculară „Penelul fermecat”

Scopul activității: Dezvoltarea interesului față de pictură și a capacităților creatoare.

Forma de organizare: activitatea artistico-plastică

4. Activitatea extracurriculară „Povestea unui copăcel”

Scopul activității: Determinarea priceperii de a înțelege conținutul textului.

Forma de organizare: jocul creativ.

În cadrul acestei activități copiii vor pătrunde în conținutul textului citit; vor obține prin amestec culoarea verde.

5. Activitatea extracurriculară „Lectură după imagini”

Forma de organizare: concurs.

Copiii vor alcătui oral diverse texte. Pentru aceasta, li se vor da următoarele sugestii:

- Priviți atent fiecare dintre ilustrație de mai jos.
- Luați seama la anotimpul reliefat și descrieți-l în expresii frumoase.
- Gândiți-vă la ordinea acțiunilor sugerate de ilustrație, la relația dintre faptele prezentate.
- Acordați un titlu adecvat textului vostru

Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea, ei trebuie să beneficieze de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

Organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități de echipă are un impact benefic asupra elevilor cu CES.

Activitățile extracurriculare au un rol deosebit în dezvoltarea personalității copiilor cu CES. Acestea implică în mod direct copiii prin personalitatea lor și nu prin produsul realizat de ei.

Bibliografie:

1. SOLOVEI, Rodica. Educație incluzivă. Ghid metodologic pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, Chisinau, 2013
2. VRÂNCEANU, Maria, PELIVAN, Viorica. Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii, Ministerul Educației al Republicii Moldova.

Impactul activităților extrașcolare asupra evoluției psihocomportamentale a elevilor cu CES

**Prof ec. Vintilă Gina,
Liceul Tehnologic de Electrotehnică și Telecomunicații Constanța**

După părerea mea, incluziunea copiilor cu nevoi speciale este o problemă morală, socială și economică. Există o nevoie imediată de planificare și bugetare de către guvern pentru acești copii.

Subiectul ce ține de educația incluzivă trebuie să includă accesibilitate, sprijin în implementarea de politici și planuri naționale - specifice incluziunii copiilor cu dizabilități indiferent de vârstă sau sex.

SECȚIUNEA IV: Intervenții terapeutice și activități de consiliere educațională și psihopedagogică pentru elevii cu CES - *modele de planuri de consiliere, teste și chestionare, programe terapeutice (agresivitate, stima de sine, anxietate, ed. emoțională, etc), activități de orientare școlară și profesională, studii de caz, fișe de observare, programe de consiliere și dezvoltare personală, proiecte didactice cu metode inovative, etc.*

Modalități de gestionare a furiei la copiii cu CES

Profesor psihopedagog Abrudan Simona Rodica
Școala Gimnazială Specială Huedin, județul Cluj

1. Conceptualizarea violenței școlare

Violența este una dintre marile probleme ale lumii contemporane. Presa, scrisă sau audiovizuală, informează în permanență cu privire la manifestări diverse ale acestui fenomen, de la formele cele mai agresive – precum războaie ori crime terifiante, bătăi, violuri, furturi, distrugerii de bunuri – până la cele mai puțin șocante (dar nu mai puțin vinovate), cum ar fi violențele verbale. Problema violenței în școală poate și trebuie să devină o temă de reflecție pentru toți cei implicați în actul educațional. Cu atât mai mult cu cât școala dispune, credem, de importante resurse pentru a concepe programe de prevenire a violenței și pentru a rupe cercul vicios al violenței în mediul școlar.

Definirea violenței s-a dovedit a fi o încercare extrem de dificilă. Acest fapt se explică prin complexitatea fenomenului, dar și prin marea diversitate a formelor sale de manifestare. Termenul de "agresivitate" vine din latinescul *adgradior*, care înseamnă „a merge către...”, și a evoluat apoi în *agredire*, ce semnifică „a merge către... cu un spirit belicos, cu tendința de a ataca”. În sens etimologic, noțiunea de agresivitate trimite la o potențialitate individuală, la capacitatea de a înfrunta un obstacol, de a se confrunta cu altul și a nu da înapoi în caz de dificultate.

Ca multe alte comportamente sociale complexe, agresivitatea este dobândită prin învățarea socială. Procesul de socializare înseamnă și achiziția de răspunsuri agresive, fie prin învățare directă – acordarea de recompense sau pedepse unor comportamente, fie prin observarea conduitelor și a consecințelor lor la alții. Experimentele psihologului american Albert Bandura și ale colaboratorilor săi (1963) au demonstrat rolul adultului ca model în însușirea comportamentului agresiv la copii. După ce au văzut cum un adult agresează o păpușă sau se joacă liniștit cu ea, copiii au fost puși în situația de a avea ei înșiși de-a face cu o serie de jucării, printre care și păpușa respectivă. Cei ce au asistat la un comportament agresiv din partea adultului s-au comportat și ei agresiv. Mai mult, s-a observat că agresivitatea a crescut atunci când:

- modelul a fost recompensat;
- modelul a fost de același sex cu respectivul copil;
- modelul a avut înainte legături intense cu copilul (prieten de familie, învățător etc.).

Dintr-o altă perspectivă, partizanii caracterului dobândit al agresivității susțin că aceasta survine în funcție de context și este un răspuns al individului la condițiile de mediu. În acest sens, cea mai cunoscută teorie este cea formulată de cercetătorul american de la universitatea Yale, John Dollard, și de colaboratorii săi, care explică natura comportamentelor agresive prin ipoteza frustrare-agresiune. Pentru ei, agresivitatea este întotdeauna o consecință a frustrării și orice frustrare antrenează o formă de agresivitate. Intensitatea răspunsului agresiv este proporțională cu cea a frustrării. Chiar dacă teoria lui Dollard a fost supusă unor critici serioase, insistându-se pe faptul că exagerează legătura frustrare-agresivitate, frustrarea rămâne una dintre cele mai importante surse ale agresivității.

Mediul familial reprezintă cea mai importantă sursă a agresivității elevilor. Mulți dintre copiii care prezintă un profil agresiv provin din familii dezorganizate, au experiența divorțului părinților, trăiesc în familii monoparentale, confruntate cu numeroase dificultăți materiale, dar și psihologice. Pe acest fundal, apar probleme familiale foarte grave care-i afectează profund pe copiii-violența intrafamilială, consumul de alcool, abuzarea copilului, neglijența, la care se adaugă și importante carențe educaționale – lipsa de dialog, de afecțiune, inconstanță în cerințele formulate față de copil (tregeri de la o extremă la alta, de la o permisivitate exagerată la restricții foarte dure), utilizarea mijloacelor violente de sancționare a copilului pe motiv că „bătaia-i ruptă din rai”. Sunt și părinți care privilegiază în mod exagerat relația afectivă în detrimentul rolului educativ pe care ar trebui să-l aibă în raporturile cu copiii lor: nu le impun niciun fel de interdicții, de reguli, emit puține exigențe și caută să evite conflictele. Această absență cvasitotală a constrângerilor în afara școlii îl va determina pe elev să adopte în școală comportamente de refuz față de exigențele profesorilor.

Școala însăși poate reprezenta o sursă a unor forme de violență școlară, printr-un management defectuos al clasei școlare, o lipsă de adaptare a practicilor educaționale la populația școlară și la potențialitățile elevilor. Din dorința sa de a-și exercita puterea, profesorul poate influența negativ relația cu elevul, deoarece va căuta să-l mențină într-o situație de dependență, de subordonare necondiționată. Pentru aceasta, profesorul poate recurge la diferite modalități de coerciție, descurajând astfel formarea unor personalități autonome, independente, ca urmare, în grupurile conduse autoritar, se acumulează tensiuni, frustrări ce determină comportamente agresive, ostilități între membrii grupului, în timp ce față de lider se manifestă o atitudine de supunere.

Relația de autoritate influențează și tipul de comunicare- profesorul e cel care emite și monopolizează comunicarea, iar elevul rămâne doar un receptor pasiv. Comunicarea între elevi în cadrul unor grupuri de lucru este destul de restrânsă, iar opiniile elevilor cu privire la viața clasei sunt prea puțin luate în considerare. Nevoia de expresie și de comunicare e o nevoie fundamentală a oricărui individ, iar grupul școlar este un loc privilegiat de satisfacere a acestor nevoi. Nesatisfacerea lor antrenează inevitabil o frustrare ce se va traduce prin comportamente agresive.

2. Cauze posibile ale comportamentelor agresive în contextul școlar

Manifestările agresive sunt o consecință a abilităților de relaționare interpersonală și reglare emoțională insuficient dezvoltate. La vârsta școlară mică, copiii pot avea dificultăți în exprimarea emoțiilor, în gestionarea situațiilor de furie intensă, ceea ce conduce la frustrare și comportamente agresive. De aceea, agresivitatea poate fi o consecință a faptului că acel copil NU știe cum să se comporte adecvat în anumite situații. În alte cazuri, agresivitatea tinde să devină un stil de interacțiune încurajat prin asocierea acestui comportament cu câteva tipuri de beneficii:

1. obținerea atenției adulților;
2. răzbunarea pe un alt copil care are abilități sau talente mai bine dezvoltate;
3. controlul asupra jocului sau impunerea ca lider de grup.

Comportamentele agresive ale copiilor pot fi influențate inclusiv de o serie de atitudini eronate ale adulților:

- inconsecvența – variații în atitudinile vizavi de comportamentele agresive care pot varia de la ignorarea acestora, până la aplicarea ocazională a sancțiunilor. Aceste atitudini nu transmit copilului un mesaj ferm privind dezaprobarea acestor comportamente;
- criticile și/sau pedepsele corporale- agresivitatea verbală și/ sau cea fizică manifestate de către adulți reprezintă comportamente negative, care devin modele pentru copii.

Comportamentele agresive pot apărea:

- ca manifestări ale unor deprinderi formate în alte structuri
- în condițiile în care sarcinile școlare sunt: prea ușoare, producând plictiseală sau prea grele, generând elevilor un sentiment de copleșire și de lipsă a eficacității personale (sentimentul că nu pot face față, nu sunt în stare)
- când profesorul se concentrează predominant pe observarea comportamentelor nepotrivite/agresive, fără a întări prin recompensă comportamentele potrivite/ asertive.

3. Consecințe ale manifestării comportamentelor agresive în contextul școlar

Cercetătorii au acordat o mare importanță consecințelor agresivității ca urmare a stabilității și menținerii numeroaselor efecte negative pe care le implică (Farrington, 1991):

- performanțe școlare scăzute, eșec școlar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a școlii,
- asumarea violenței ca formă acceptabilă de rezolvare a problemelor/conflictelor
- efort suplimentar din partea profesorilor pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă și agresive din pauză necesită atenție și supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienței predării și limitarea oportunităților de învățare pentru ceilalți elevi,
- imagine negativă din partea colegilor și a profesorilor,
- marginalizarea elevului,
- sentimente de izolare și singurătate,
- consum de alcool, droguri, țigări,
- acte de delincvență în adolescență,
- criminalitate și psihopatologie la vârsta adultă.

4. Educația emoțională și învățarea abilităților sociale la copiii cu CES

Cei mai mulți copii devin agresivi deoarece au un deficit de abilități sociale adecvate. De exemplu, un elev care folosește agresivitatea pentru a lua un obiect din mâna altui copil (smulge obiectul), are nevoie să învețe să ceară politicos și să aștepte până ce îl va primi. Certurile, neînțelegerile sau orice formă de dispută reprezintă reacții firești ale copiilor, care se confruntă cu diferite situații conflictuale la fel ca și adulții. Prin experimentarea neînțelegerilor, copiii au de fapt oportunitatea să învețe să-și apere punctul de vedere, să-și manifeste emoțiile și să-și rezolve adecvat problemele. Din acest motiv, adulții trebuie să le ofere copiilor oportunitatea de a învăța să comunice și să rezolve conflictele în mod constructiv. Intervenția adultului devine necesară atunci când conflictul escaladează. În această categorie sunt incluse orice forme de agresivitate: fizică (împing, lovesc, mușcă), verbală (dau porecle, țipă, amenință) sau relațională (exclud anumiți copii din joc).

De exemplu, elevii pot fi învățați să ignore situațiile, să-și ia distanță de aceste situații, să reacționeze cu fermitate și să solicite asistență de la profesori atunci când este nevoie. Elevii care acționează agresiv pentru a obține atenția colegilor și prestigiul în fața lor, pot fi învățați să folosească alte metode mult mai eficiente care să le permită să obțină acest lucru, fără să se pună în situația de a fi respinși sau marginalizați de ceilalți.

Dezvoltarea abilităților emoționale ale copiilor este importantă, deoarece ajută la formarea și menținerea relațiilor cu ceilalți. Elevii care înțeleg emoțiile și modul în care acestea sunt exprimate vor fi capabili să empatizeze cu ceilalți colegi și să-i sprijine, sunt capabili să răspundă adecvat emoțiilor colegilor și să se adapteze mai ușor la mediul școlar. Previne apariția problemelor emoționale și de comportament. Problemele în dezvoltarea emoțională a copiilor pot conduce către dificultăți de comportament, în copilăria timpurie și cea mijlocie (probleme de agresivitate, delincvență juvenilă, abandon școlar, etc.).

Furia este o emoție pe care o trăiesc toți oamenii, inclusiv copiii. Este firesc să ne simțim într-un fel sau altul în diferite situații – veseli sau triști, furioși sau speriați; emoțiile nu sunt niciodată bune sau rele – nici măcar furia. Ceea ce trebuie să avem în vedere însă este ca sub influența lor ne comportăm uneori adecvat, alteori inadecvat. De pildă, este firesc să fim furioși într-o situație în care am fost nedreptățiți, dar nu este firesc să folosim furia ca o scuză pentru că am lovit pe cineva, am recurs la jigniri, umilințe.

Furia este un răspuns instinctiv la sentimentul de amenințare. În momentul în care suntem furioși, corpurile noastre se transformă în așa fel încât să răspundă amenințării: mușchii se încordează, inima pompează mai mult sânge, etc. Cuvintele folosite care descriu furia atunci când vorbim despre ea sunt: turbare, supărare, tensiune excesivă. Furia este deseori un semn care spune că ceva nu este în regulă; că nevoile persoanei nu sunt îndeplinite. Te poți simți furios dacă ceva nu funcționează. Furia este o emoție, poate să aibă un aspect pozitiv sau negativ, dar cel mai mult

contează felul în care te descurci cu ea. Furia are aspectele sale nedorite. Ea poate să cauzeze dificultăți într-o relație, probleme de sănătate, performanțe slabe la școală, agresivitate și violență.

5. Activități pentru dezvoltarea competențelor socio - emoționale

În cadrul orelor de consiliere sau de socializare, am insistat pe desfășurarea unor activități care urmăresc dezvoltarea competențelor emoționale și exersarea unor comportamente adecvate situațiilor sociale. Pentru a-i ajuta pe copii să își controleze emoțiile, este important ca acesta să știe care sunt lucrurile care declanșează aceste emoții, pentru a fi pregătiți să le facă față. Simpla enumerare a lucrurilor ne poate ajuta să ne calmăm și să le privim cu detașare. Pentru acest lucru, am realizat activitatea **"Albina mă ajută"**. Le spun copiilor că această albină știe care sunt lucrurile care îi enervează, îi deranjează sau îi întristează. Copiii sunt întrebați care sunt lucrurile care îi înfurie sau îi deranjează și le scriem pe o hârtie. Din această listă, îi cerem copilului să aleagă lucrul care îl înfurie cel mai rău și îl scriem în cercul alb. Îi explicăm că, atunci când știm ce anume ne supără, putem anticipa situațiile în care riscăm să fim copleșiți de emoții și ne putem pregăti dinainte pentru a le face față mai bine.

Această activitate îi ajută pe copii să se cunoască mai bine, să înțeleagă mecanismul prin care apar emoțiile și să privească mai detașat situațiile conflictuale. După ce au identificat lucrurile care îi înfurie, pot găsi soluții sau acțiuni pentru ca furia să nu îi copleșească în situațiile respective. Astfel, elevii învață că fiecare dintre noi are "puncte sensibile", care, dacă sunt activate, vor declanșa anumite emoții intense. Este important atât pentru adulți, cât și pentru copii să știe care sunt acele lucruri care le trezesc furia în mod frecvent, caz în care să le abordeze cu un plus de calm și înțelegere.

"Termometrul furiei"- O problemă frecventă cu care se confruntă copiii cu probleme de comportament este reprezentată de escaladarea reacțiilor emoționale de furie. Copiii pot fi învățați să-și monitorizeze intensitatea acestor reacții emoționale, prin identificarea unor situații care generează furie și diferențierea între intensitatea reacțiilor de furie resimțite în diferite situații. Fiecare copil este solicitat să descrie o situație în care s-a simțit furios.

Le prezentăm desenul cu termometrul din Fișa Termometrul furiei. Termometrul este gradat de al 1 la 5. Cifra 1 corespunde situației în care copilul este calm, cifra 2 stării de supărare, cifra 3 enervării, cifra 4 furiei și cifra 5 lipsei de control. Le explicăm faptul că termometrul se înroșește cu cât reacția de furie este mai intensă.

- Se discută o situație conflictuală recentă și analizăm situația împreună. Solicităm elevii să indice cu ajutorul termometrului cât de intensă ar fi fost reacția lor de furie. Situația descrisă de elevi a fost cea în care C. a lovit-o cu palma pe D. Eleva L. arată că ar fi fost calmă, în timp ce C. manifestă furie, iar D. este supărată pe colegul ei. Discutăm despre consecințele pe care reacțiile de furie le au asupra comportamentului lor, insistând pe agresivitatea fizică și verbală.

Activitatea, **"Vulcanul"** este particulară exprimării mâniei/furiei și prezintă simbolic, sub forma grafică a unui vulcan diferitele moduri în care se poate face față furiei (*"stau pe supărarea mea"*, *"las supărarea să iasă încet din mine"*, *"explodez"*). În utilizarea acestei fișe fiecare punct al vulcanului este discutat. Odată ce elevul a descoperit care sunt lucrurile, situațiile sau evenimentele care îl fac mânios, printr-un demers imaginativ acesta este încurajat să exploreze fiecare dintre reacțiile posibile și să le descrie.

Fișa **"Miță, Ghiță și cu mine"** pentru rezolvarea conflictelor explorează alternativele de răspuns în cadrul unui conflict. După ce punctele au fost conectate, Miță poate fi văzut ca o broască țestoasă ale cărei răspunsuri pot fi timide, pline de frică și nonasertive, aceasta reprezentând poziția victimei neajutorate. Ghiță este în schimb uriașul care poate fi agresiv, poate brusca persoanele, este amenințător și deține controlul asupra situațiilor. Copilul este încurajat să exploreze modalitățile asertive de a face față conflictelor atunci când explorează secțiunea *"ce aş face eu"* a fișei. Trebuie validate emoțiile copilului indiferent dacă sunt de frică sau de mânie din cadrul conflictelor, dar în același timp fișa este punct de start pentru explorarea modalităților asertive de a face față conflictelor – controlul emoției negative și negocierea. Elevii cred despre broșcuța țestoasă că este un animal mic, liniștit, care nu le poate face nimic, nu ne ia la bătaie *"nu are cum să ne ia la bătaie,*

este prea mică”. Uriașul este însă văzut ca un bătaș, cu care fiecare dintre ei s-ar bate și nu s-ar lăsa *”și eu mă bat, să mă las la el?”*.

Jocul **”Pătratul emoțiilor”** pornește de la ideea că emoțiile dau culoare vieții și fac parte din experiențele pe care le trăim. Însă atunci când le lăsăm să ne controleze comportamentul, în loc de culoare aduc haos și consecințe neplăcute. Capacitatea de control a emoțiilor și a comportamentului se formează în timp. Prin jocuri și activități creative, copiii pot învăța care sunt lucrurile care îi pot ajuta să facă acest lucru. Realizăm împreună cu copiii un pătrat din hârtie, apoi îl împărțim în 4 părți egale. Trasăm diagonalele în cadrul fiecărui pătrat din cele 4, astfel încât să formăm un alt pătrat încadrat în pătratul inițial. Se colorează fiecare triunghi de pe margine cu una din culorile: galben, roșu, albastru și verde. Fiecărei culori îi corespunde o stare emoțională. Pentru galben- frică, stresul și îngrijorarea, pentru roșu- furia și revolta, pentru albastru- tristețea și lipsa energiei, iar pentru verde- veselie, calmul și energia pozitivă.

Sarcina este de a găsi denumiri înrudite pentru stările emoționale pe care le poate trăi un copil atunci când este trist, furios, stresat sau calm și de a le nota în triunghiul corespunzător. Se poartă discuții despre acțiunile pe care le pot face în fiecare situație:

Cum se pot calma atunci când sunt furioși?

Cum pot să își scadă anxietatea atunci când sunt îngrijorați?

Cum pot depăși starea de tristețe?

Cum se pot bucura de calm?

Îi oferim exemple, mai ales pentru emoțiile negative, pentru a-i arăta copilului că fiecare dintre noi avem emoții. Exemplele prezentate de copii arată astfel:

FRICOS, ÎNGRIJORAT	FURIOS, NERVOS	TRIST, SUPĂRAT	VESEL, BUCUROS
Ce fac:	Ce fac:	Ce fac:	Ce fac:
Nu mă duc la școală Ascult muzică	Mă joc Mă culc	Plâng Pot să număr, să mănânc, mă întâlnesc cu prietenii, dansez	Cuminte Mă joc Fac mișcare, mă duc în parc
Mă ascund Mă duc în casă Beau apă Mă culc	Stau liniștită Pot să ies afară, să mă joc cu mingea, să ascult muzică	Obosită Mă uit la TV Pot să povestesc, să mă plimb în oraș	Mă joc în parc Mă dau cu bicicleta Iau masa cu familia
Mi-e frică de tata Mă ascund Stau în casă, mă uit la desene Mă culc	Dau cu pumii Pot să mă joc pe telefon Mă culc	Mă joc singur la nisip, cu trotineta Unchiul meu îmi cumpără ceva	Mă joc Mă dau cu bicicleta Îl ajut pe tata
Mă ascund în casă Respir	Dau cu pumul Pot să mă joc	Beau apă Mă joc	Mă joc Stau

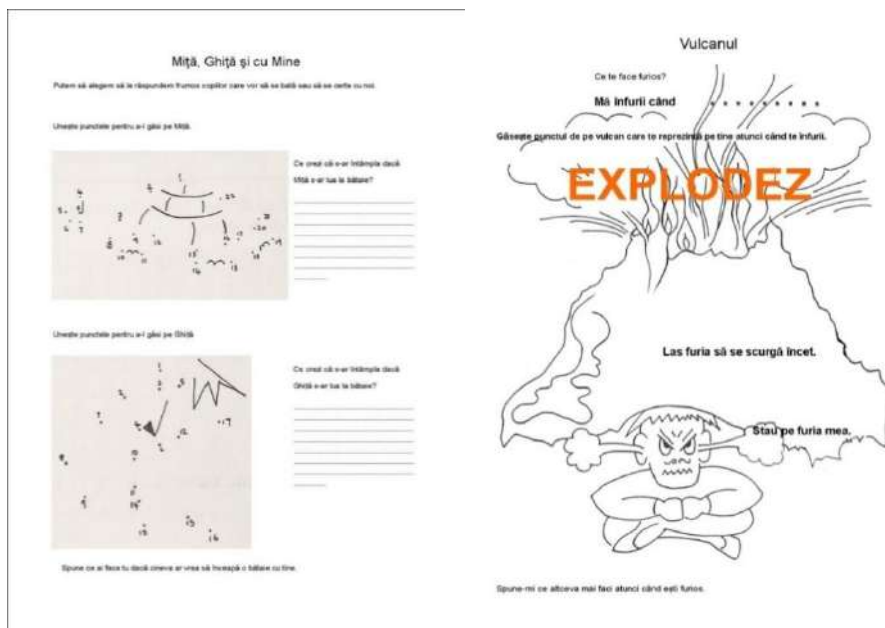
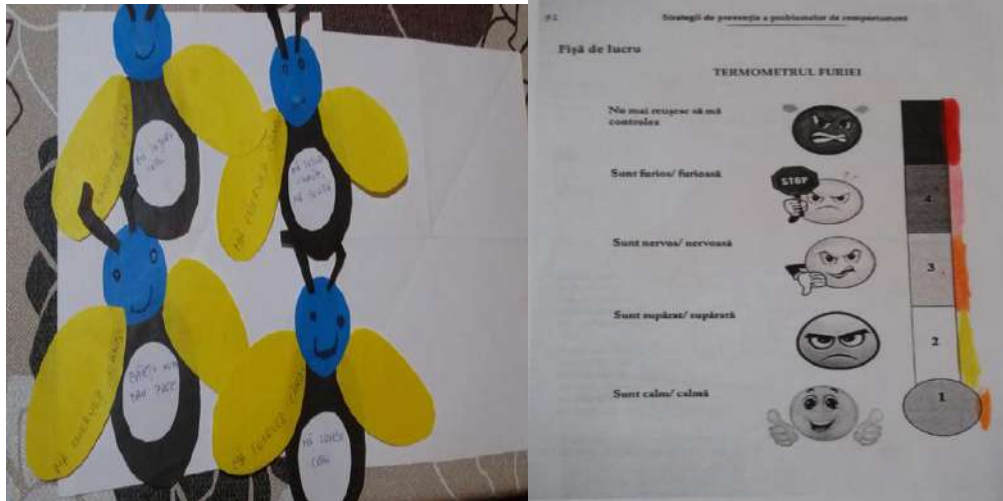
Tabelul 1. Centralizarea exemplelor prezentate de copii

Activitățile desfășurate urmăresc dezvoltarea competențelor emoționale și sociale, exersarea abilităților de relaționare cu ceilalți, de cerere și oferire a ajutorului, de stabilire și menținere a relațiilor de prietenie, de identificare a contextelor în care se manifestă anumite emoții și posibilele cauze ale acestora, de dezvoltare a abilității de acceptare și înțelegere a perspectivei altora, de conștientizare a consecințelor comportamentului agresiv în rezolvarea de probleme.

„Copilul are o psihologie specială. Exact la fel cum, în timpul perioadei embrionare, corpul lui este parte a trupului mamei, tot astfel, mintea sa este pentru mulți ani parte a atmosferei mentale parentale.” (C.G.Jung). Iată de ce este atât de important modul în care adultul se raportează la nemulțumirea copilului. Acesta va căuta în părinte sau în educator un sprijin pentru a putea face față situației stresante; prin intermediul lui, va încerca să înțeleagă de ce lucrurile nu decurg întotdeauna așa cum își imaginează el.

BIBLIOGRAFIE:

- Benga, O, Băban, A., Opre, A. *Strategii de prevenție a problemelor de comportament*. Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2015;
- Botiș, A. & Tărău A. *Disciplinarea pozitivă*. Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2004;
- Constandache P.S., Alexandrescu E., Petrovai, D. *Strategii de prevenție a violenței în școală*. Program pentru reducerea comportamentelor agresive în mediul școlar, POSDRU 2007-2013;
- Dopfner, M.; Schurmann, S.; Lehmkuhl, G. *Copilul hiperactiv și încăpățânat*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2004;
- Ștefan, A.C., Kallay, E. *Dezvoltarea comportamentelor emoționale și sociale la preșcolari*. Ghid practic pentru educatori. Editura A.S.C.R., Cluj-Napoca, 2007.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în școlile de masă

Profesor Axentioi Anca- Cecilia
Colegiul "Alexandru cel Bun", Gura Humorului, Suceava

„Copiii sunt ca fluturii care zboară în văzduh. Unii se înalță mai sus ca alții, însă fiecare zboară cât de bine poate. De ce să-i compari între ei? Fiecare este diferit. Fiecare este special. Fiecare este frumos. Când un copil îți dă un cadou, chiar dacă e o piatră, apreciază. Poate fi singurul lucru pe care acel copil îl are și a ales să ți-l dea ție,,

Copiii cu cerințe educaționale speciale poate fi definit ca fiind „copilul ale cărui capacități sunt dezvoltate sub media vârstei. În această categorie se încadrează: copii cu dificultăți motorii, sindrom DOWN, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec pur și simplu, printr-o perioadă mai grea (abandon familial, abuzuri, tulburări psiho-emoționale, care dizabiliatează formarea normală a personalității copilului).

Elevii cu dificultăți de învățare se disting prin caracterul unic pe care îl prezintă dificultatea fiecăruia.

Ce vor învăța elevii cu CES?

Strategii:

- predarea repetată dacă este necesar;
- rescrierea materialelor într-o formă simplificată;
- furnizarea rezumatelor;
- reducerea temelor;
- folosirea ilustrațiilor/ pozelor;
- ilustrarea informațiilor cheie în formă de desene;

Profesorul trebuie să gândească practic învățarea elevilor săi, atunci când apar „*diferențele dintre elevi*“.

Stilul de învățare are punctele lui forte, care trebuie puse în valoare de către profesor; de exemplu unii elevi cu CES au memorie vizuală foarte bună, alții au memorie de scurtă durată foarte bună.

Astfel elevii pot avea:

- un stil haotic: învață prin mișcare, atingere și acțiune;
- stilul auditiv: prin semne și muzică;
- stilul vizual: prin imagine;

Instituția de învățământ: Colegiul „Alexandru cel Bun”,
Nr. înreg. /din

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Profesor: .Axentioi Anca- Cecilia

Numele și prenumele elevului: M.A.I

Data și locul nașterii: 9.07.2003

Domiciliul: Gura Humorului

Școala: Colegiul „Alexandru cel Bun,,

Clasa: a X-a PROFESIONALĂ

Diagnostic: întârziere ușoară în dezvoltarea intelectuală; manifestări discomportamentale;

Deficiențe asociate: hiperactivitate, instabilitate accentuată a atenției;

Rezumat al evaluării inițiale:

- dezvoltare motorie generală și coordonare oculo-manuală corespunzătoare; se orientează în schema corporală; lateralitate stângă; structuri perceptiv-motrice consolidate;
- nu prezintă disfuncționalități ale aparatului fono-articulator; fără tulburări de pronunție;
- citește cu dificultate cuvinte trisilabice/polisilabice de specialitate; scriere greșită după dictare a cuvintelor cu dificultăți specifice limbii române (cuvinte care conțin diftongi, triftongi, litere duble);
- nu realizează corespondența între frazele citite la materiile de specialitate și imaginile date;
- recunoaște unele semne de punctuație (punct, semnul întrebării, semnul exclamării), dar nu respectă intonația adecvată în citire și nu le utilizează în scriere;
- nu ordonează logic cuvinte pentru a obține o propoziție de specialitate;
- scrie după model, cuvinte și fraze la discipline de specialitate, indescifrabil;
- întâmpină dificultăți în scrierea după dictare a cuvintelor și a frazelor;
- nu scrie fraze proprii;
- nu se poate concentra pe parcursul unei ore;
- refuz sistematic al sarcinilor școlare, furie excesivă atunci când i se cere respectarea programului școlar;
- neîncredere în sine, anxietate manifestată în situații cărora crede că nu le poate face față;

Aria de intervenție: Limbaj și comunicare

Obiective pe termen lung (pe parcursul anului școlar):		Consolidarea abilităților în plan lexico-grafic
Obiective pe termen scurt:	Perioada de realizare	Reevaluare obiective pe termen scurt – observații
O1: Consolidarea scrierii și citirii cuvintelor de specialitate, a frazelor lungi	semestrul I S5-S13 semestrul al II-lea S16-S20	1. progres înregistrat în citirea corectă, în ritm propriu, a cuvintelor de specialitate; este necesară continuarea exersării scrierii corecte, după dictare, a cuvintelor din modulele de specialitate (în special a celor cu dificultăți specifice limbii române); aceste conținuturi se vor relua în primele săptămâni ale semestrului al II-lea;
O2: Consolidarea scrierii și citirii frazelor cu dificultăți progresive	semestrul al II-lea S21-S32	2 progres înregistrat în analiza structurii frazei, în citirea frazelor și alcătuirea acestora după imagini sau plecând de la cuvinte date; progres în copierea, transcrierea și scrierea după dictare a frazelor de specialitate; se mențin dificultățile de marcare corespunzătoare a punctuației în citirea propozițiilor și de respectare a ortografiei; se propune reluarea acestor conținuturi și în

		intervențiile individualizate din anul școlar următor;

Aria de intervenție: Dezvoltare socio-emotională

Obiective pe termen lung (pe parcursul anului școlar):		Formarea unor comportamente adecvate diferitelor contexte socio-educative
Obiective pe termen scurt:	Perioada de realizare	Reevaluare obiective pe termen scurt - observații
O1: Exersarea comportamentelor adecvate social	semestrul I S5-S13	1. elevul și-a însușit tehnici de relaxare aplicabile în momente tensionante; 2. a manifestat interes față de strategiile de evitare a comportamentelor agresive; 3. jocurile în care a fost implicat i-au permis trăirea succesului și consolidarea unor comportamente dezirabile;
O2: Participarea la situații de comunicare și relaționare socială	semestrul al II-lea S16-S27	1. s-a constatat o ameliorare a relațiilor pe care elevul le stabilește cu colegii în timpul activităților; 2. s-a observat îmbunătățirea colaborării și acceptarea ajutorului oferit de cadrele didactice; 3. a fost benefică recurgerea în mod repetat la jocuri de relaxare, ca pauze în timpul activităților, din cauza rezistenței scăzute la solicitări și a capacității reduse de concentrare a atenției; se recomandă continuarea în intervențiile individualizate din anul școlar următor a exercițiilor privind înțelegerea consecințelor propriilor acțiuni;

Bibliografie

Gherguț Alois, 2016, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educaționale speciale*, Editura Polirom, Iași

Vrăjmaș. T. 2018 *Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe educaționale speciale*. București, Aramis

www.profesorpsiopedagog.com

Medierea conflictelor- repere teoretice și soluții practice

Prof. Banea Laureta – Speranța

Liceul Teoretic „G. M. Murgoci”, Gradinița cu Program Prelungit nr. 4 - Măcin, Tulcea

Grădinița, mediu incluziv

Începerea grădiniței este o mare tranziție pentru cei mai mulți copii, deoarece este startul pentru noi experiențe într-un mediu nou. Este posibil, ca unii copii să devină anxioși pentru că se activează teama de necunoscut. Aici întâlnesc copii diferiți față de ei: înălțime, greutate, păr, piele, limbă, etnie, situație materială, familie, istorie personală, dizabilități. Aceste aspecte pot avea un dublu impact: fie surse de dezvoltare, fie surse de stres – dacă nu sunt bine gestionate.

De aceea, este de dorit ca grădinița să fie sau să devină un mediu incluziv de învățare. În primul rând prin „împuternicirea,, resurselor umane (educatoarea, personalul de îngrijire, specialiștii, familia, comunitatea) implicate în educație cu instrumentele și atitudinile necesare, astfel încât să creeze oportunități de dezvoltare pentru toți copiii. Un mediu incluziv va răspunde nevoilor individuale, va crește șansele pentru succes ale tuturor copiilor, va dezvolta respectul și imaginea de sine, va valoriza în mod benefic diferențele dintre persoane, va încuraja comunicarea deschisă despre orice, va reduce sau ameliora în același timp comportamentele discriminative.

În mediu incluziv, copiii obțin rezultate mai bune, au o stimă de sine crescută, rezolvă mai ușor conflicte, reacționează pozitiv la schimbări, sunt mai inteligenți emoțional, dezvoltă abilități personale și sociale, au o atitudine pozitivă despre viață.

Abilitățile emoționale susțin atât dezvoltarea socială, cât și pe cea cognitivă a copilului. Concret, ele ajută în primul rând copilul să stabilească și să mențină relații cu ceilalți. El poate avea relații pozitive cu cei din jur atunci când este capabil să înțeleagă ce se întâmplă și să reacționeze adecvat la o situație. Aceasta presupune ca un copil să înțeleagă emoțiile și modul în care acestea sunt exprimate, să empatizeze cu ceilalți copii și să îi sprijine. Astfel, colegii săi îl percep ca fiind un partener de joacă mai bun și mai distractiv, tocmai datorită faptului că este capabil să utilizeze expresivitatea sa pentru a atinge scopuri sociale, răspunzând adecvat emoțiilor colegilor în timpul jocului.

Principalele competențe emoționale, descrise în literatura de specialitate sunt următoarele:

- Recunoașterea și exprimarea emoțiilor
- Înțelegerea emoțiilor
- Reglarea emoțională

Competența de reglare emoțională (asupra căreia insist) se exprimă prin capacitatea de a folosi strategii de monitorizare a reacțiilor emoționale, de evaluare și modificare a lor cu scopul de a le adapta la situațiile cotidiene. O reglare adecvată a comportamentului declanșat de o emoție presupune dobândirea de către copil a unor abilități de genul: să tolereze frustrarea, să facă față fricii, să negocieze prietenia, să tolereze să stea singur. În ultimă instanță, toate aceste abilități țin de capacitatea sa de reglare emoțională, adică de capacitatea de a iniția, menține și modula apariția, intensitatea trăirilor subiective și a proceselor fiziologice ce însoțesc emoția. În măsura în care această competență nu este suficient dezvoltată, apar frecvente probleme de externalizare (de exemplu, tulburare de opoziționism), dar și de internalizare (depresie, anxietate).

Per ansamblu, o reglare emoțională inadecvată influențează negativ interacțiunile dintre copii, dar și capacitatea lor de concentrare, implicit modul de angajare în sarcini.

Metode de prevenire și rezolvare a stărilor tensionale (ce pot fi discutate și cu părinții, la consiliera săptămânală)

a. **Să evităm criticarea.** Un copil des criticat devine mai tensionat și furios. Copiii au nevoie de ajutor pentru a căpăta încredere și respect de sine în relațiile cu ceilalți. Preșcolarul începe să se perceapă pe sine, dar și să înțeleagă cum este perceput de ceilalți.

b. **Copilul să nu fie protejat de anumite situații stresante** pentru că va fi privat de oportunitatea de a învăța să se descurce singur și nu va scăpa de teamă. Încrederea în sine o poate căpăta tomai dacă se confruntă cu problemele.

- c. Atât la grădiniță, cât și acasă să existe **un climat psihoafectiv benefic, pozitiv**.
  - d. Copiii care sunt **tratați cu afecțiune și înțelegere sunt la rândul lor afectuoși** și au mai puține trăiri negative.
  - e. **Să se încurajeze manifestările pozitive** și să se corecteze cele neadecvate.
  - f. Una dintre căile prin care putem evita sau înlătura accesele de mânie ce pot genera conflicte, este propriul comportament, **exemplul personal**.
  - g. **Propria stăpânire de sine** reprezintă cea mai bună garanție pentru formarea autocontrolului copilului.
  - h. Multe **ieșiri în aer liber** pot preveni stările conflictuale.
- A. Stăpânirea de sine este o trăsătură pozitivă a personalității, care trebuie formată și dezvoltată de la cea mai fragedă vârstă.

Pentru realizarea acestui obiectiv la copiii preșcolari se poate desfășura **jocul „Motănelul”- are o regulă ce trebuie îndeplinită: râsul este interzis**

Înainte de desfășurarea jocului se desemnează copilul care va interpreta rolul motanului. Acesta se duce pe la fiecare copil (se înclină mieunând), apoi face o strâmbătură. Copilul în fața căruia se află îl mângâie și spune de trei ori, cu seriozitate (fără să râdă):

– „Bietul meu motan!”

Dacă motanul reușește să-l facă pe copil să râdă, acesta va interpreta rolul său.

Câștigător este copilul care nu râde. Interesant este că „motănelul” să găsească grimasa care îl va face pe copil să râdă. În loc de gest, grimasă, „motănelul” poate folosi și o expresie hazlie, ca să râdă. În loc de gest, grimasă, „motănelul” poate folosi și o expresie hazlie, ca să râdă sau interpretează rolul de „pisicuță” și poartă un dialog cu „motănelul”. Discuția trebuie să-i determine pe copii să râdă. Jocul se reia cu altă pereche copil-motan.

B. Câte trei! – Copiii colaborează și se pot ajuta reciproc

Regulile jocului

Se formează echipe cu câte trei copii. Primul are sarcina să recunoască, după miros și gust, produsul, al doilea trebuie să găsească imaginea corespunzătoare și să identifice categoria din care face parte produsul, al treilea copil formulează cel puțin o propoziție cu denumirea obiectului.

Cei trei copii pot mânca fructul sau leguma descoperită dacă rezolvă sarcinile.

Elemente de joc

1. Ghicire, mânuirea materialului, mișcare.

Desfășurarea jocului

În fața grupei se așază un panou ce conține jetoane reprezentând legume și fructe cunoscute de copii. Grupa se împarte în grupe de câte trei, după criteriul stabilit de educatoare sau la alegerea copiilor. Fiecare echipă trebuie să realizeze aceleași probe:

2. un copil legat la ochi va mirosi și va gusta o bucată de fruct sau legumă pe care o alege educatoarea împreună cu celelalte echipe. Acesta trebuie să denumească leguma sau fructul.
3. al doilea copil va căuta pe panou imaginea fructului sau a legumei și va preciza categoria din care face parte
4. al treilea copil din echipă va formula propoziții cu denumirea respectivă.

Variantă

Echipa care a rezolvat corect sarcinile didactice va alege plastilina potrivită pentru a modela fructul sau leguma descoperită. Copiii pot așeza legumele și fructele modelate în coșulețe care vor fi folosite la jocuri de creație: „De-a piața”, „La cumpărături”.

C. „Veverițele Mașa, Dașa și Sașa” – povestire

Copiii vor lua la cunoștință faptul că vor avea ca personaje prezente la activitate trei veverițe care se află într-o mare dilemă, iar noi trebuie să le ajutăm să rezolve conflictul iscat între ele. Lecția este valoroasă și plină de învățăminte. Conținutul povestirii este foarte aproape de experiența de viață a copiilor și îi învață să gândească în mod critic în situații date.

Obiective operaționale

1. Să recepteze corect mesajul;
2. Să aleagă soluții de rezolvare a conflictelor;

3. Să identifice cauzele și efectele problemei;

4. Să învețe să medieze conflictele.

„Veverițele Mașa, Dașa și Sașa”

Veverițele Mașa, Dașa și Sașa trăiau odinioară în Marile Păduri, împărțind o locuință într-un copac bătrân și trainic. În fiecare toamnă, cozile lor deveneau tot mai stufoase și blănițele lor tot mai dese: atunci știau că a sosit momentul să pornească țopăind prin Marile Păduri, în căutare de alune pe care să le mănânce în timpul iernii celei grele. Cum nu era destul loc în căsuța lor ca să încapă toate proviziile pe care le adunau, ascundeau mare parte din alune într-o scorbură de copac de pe partea cealaltă a pajiștii. Scorbura părea pustie și nelocuită, așa că era un depozit excelent pentru proviziile adunate.

Într-o zi friguroasă de iarnă, Mașa, Dașa și Sașa se treziră flămânde, cu lumina soarelui palidă ca o lămâie, pătrunzând în cămăruța lor. Se dezmeticiră bine, căscară și se strecurară din căminul lor cald în frigul necruțător al dimineții.

- Mi-e atât de foame, încât cred că aș fi în stare să mănânc un copac întreg plin de alune- spuse Mașa, plescăind demonstrativ.
- Mi-e atât de foame, încât aș mânca un cal- spuse și Dașa țopăind de ici-colo.
- Nu vorbi prostii: veverițele nu ar mânca niciodată un cal, doar suntem vegetariene – spuse imediat Sașa. Și mai ales, nu vom mânca nimic dacă tot stăm aici gândindu-ne la ce am putea mânca – continuă ea. Hai să ne mișcăm!

Acestea fiind spuse, Mașa, Dașa și Sașa porniră de-a lungul pajiștii înspre copacul or cu hrană. Ajungând ele cam la jumătatea drumului, se opriră îngrozite de o priveliște teribilă: niciodată nu le mai fusese dat să vadă așa ceva – atât de uriaș, de groaznic, de amenințător...Își dădură seama că drumul le era blocat de cel mai mare perete de zăpadă pe care l-au văzut vreodată: părea că ajunge până-n cer, fără început și cu siguranță fără capăt. Problema cea mai mare era, firește, că partea cealaltă a zidului le părea de neatins.

Și ce credeți că au făcut ele atunci? Ce vă trece prin minte că ar fi putut face ele? O să vă dau un indiciu: au avut fiecare o **reacție** diferită și, prin urmare, **fiecare a făcut altceva**.

Mașa era deja furioasă. Se gândea: „Nu suport să văd zidul ăsta de zăpadă în fața ochilor! Nu ar trebui să fie aici, nici n-a fost aici înainte. Nu suport să nu obțin ceea ce doresc. TREBUIE să ajung la alunele acelea! Le merit și ar trebui să le am. Oricine a pus zidul ăsta aici în calea mea ar trebui să fie distrus. La ce se va mai ajunge aici pe pajiștea noastră dacă fiecare face după cum îl taie capul? Nu e dreptca zidul ăsta să fi apărut aici!” În timp ce Mașa gândea astfel, se tot învârtea în cerc până ameți, apoi începu să lovească peretele cu lăbuțele și cu capul, provocându-și dureri de cap.

Dașa se descurajă, gândind: „Este groaznic și oribil că peretele ăsta a apărut aici. Este cea mai groaznică treabă care mi s-ar fi putut întâmpla! N-o să mai ajung niciodată la alunele acelea. Adică...ce spun eu, probabil că nu voi mai ajunge vreodată să mănânc. Peretele va rămâne aici pentru totdeauna, eu voi muri de foame și totul e din vina mea. Ce prostie din partea mea să ascund alunele de partea cealaltă a pajiștii! Ar fi trebuit să-mi dau seama că așa ceva urma să se întâmple!” Dașa era așa de supărată pe ea însăși, încât se așeză în zăpadă în fața peretelui, plângând și smiorcăindu-se: „Nu-s bună de nimic! Chiar nu-s bună de nimic!”

Sașa începu să-și spună: „Hmmm, un perete, cât de ciudat! Mi-ar plăcea să nu fie aici, pentru că mi-e foame și aș vrea să mănânc niște alune, dar la urma- urmei e déjà aici și nu văd de ce nu ar trebui să fie aici doar pentru că mie nu-mi place. E un ghinion și nu-mi convine să am peretele ăsta între mine și alune, dar bosumflându-mă din cauza asta nu îl voi face să dispară și cred că treburile ar putea sta și mai prost, de fapt.”

Astfel, Sașa decise să accepte că există peretele, mai degrabă, decât să se încapățâneze în dorința ei ca acesta să dispară, așa cum făcuse Mașa, sau să facă din prezența lui o catastrofă, după cum reacționase Dașa. Ca urmare, ea nici nu s-a ales cu o durere de cap ca Mașa, de la lovitura dată în zid, nici cu degerături ca Dașa, din cauza șezutului în zăpadă. Ea era singura în stare să se gândească la ceea ce ar fi de făcut în situația dată. Câte soluții ai putea să găsești pentru această problemă?

1. Să aștepti până ce soarele va topi zăpada.

2. Să sapi o groapă pe sub perete.
3. Să sapi o gaură prin perete.
4. Să te cațeri de cealaltă parte a peretelui.
5. Să încerci să ocolești peretele.
6. Să cauți alune altundeva.
7. Să te întorci acasă să verifici dacă nu au mai rămas ceva resturi de mâncare pe acolo.
8. Să te muți în alte regiuni mai însorite, fără zăpadă.
9. Să faci un foc pentru a topi peretele de zăpadă.
10. Să începi să mănânci zăpadă.
11. Să adormi la loc, ca să vezi dacă nu cumva totul e doar un vis.
12. Să chemi alte veverițe ca să te ajute să sapi o gaură în perete.

Atunci, Sașa le vorbi Mașei și Dașei: „Continuând în felul ăsta, nu faceți decât să înrăutățiți situația! Nu vedeți că furia sau supărarea vă împiedică să găsiți o soluție la problemă!? Terminați și ajutați-mă la săpat!”

Așadar, Mașa nu a mai lovit peretele și Dașa s-a oprit din plâns și toate au început să sape în zidul de zăpadă. În timp ce săpau, chițăciau un cântec de lucru de-al veverițelor și aproape că începea să le facă plăcere munca aceasta. Mașa uită de furia ei, Dașa uită de supărare și Sașa rămase cu mintea trează și gata de a găsi soluția cea mai potrivită. Nu după mult timp, erau deja de partea cealaltă a peretelui, îmbulzindu-se spre copacul unde ascunseseră alunele.

„Poate că totuși nu vom muri de foame astăzi!”, spuse Dașa.

„Da, dar sper să învățați o lecție din întâmplarea asta!”, zise la rândul ei Sașa.

„Pentru veverițe furioase sau care se supără, nici alunele nu se scutură! Așa că dacă vreți mâncare, stați calme și fiți RAȚIONALE!”

D. „Regretetârzii” de Bianca Timșa – Stoicescu (povestire)

Obiective operaționale

1. Să recepteze corect mesajul;
2. Să identifice cauza și efectul comportamentului personajului principal;
3. Să-și activeze gândirea critică.

De mic, Ștefan a văzut-o pe mama îngrijind plantele de apartament cu multă dragoste și i s-a părut un lucru minunat. Mama avea o bucurie imensă când vedea rodul unei flori și se întrista teribil când, în ciuda îngrijirii ei atente, se ofilea câte o frunză sau se stingea vreo petală. Ștefan era dornic să simtă și el ce înseamnă să ocrotești o plantă și a rugat-o pe mama să-i dea și lui o floare, una care să fie doar a lui, pe care s-o crească doar el. Mama a cumpărat o azalee superbă, cu flori albe minunate, dar l-a rugat să se ocupe de floare în timpul în care și ea se ocupa de restul plantelor. De ce? Simplu. Pentru a nu scăpa din vedere ceva sau să trateze floarea greșit.

Ștefan a ascultat-o două săptămâni, dar pe el îl deranja faptul că nu putea să facă ce vrea, când vrea, la floarea lui. Așa că, într-o dimineață, când mama a plecat la piață, el a luat obiectul care-l amuza cel mai mult, cel cu care mama pufăia apă pe flori și a început ofensiva: fiecare centimetru de plantă – un puf sau chiar două. Când a obosit degetul lui de atât apăsător pe clapa dispozitivului, s-a oprit și l-a pus la loc, iar el și-a reluat jocul de construcții. Spre seară, frumoasa lui floare era ofilită, iar mama o privea uimită.

1. Ce s-o fi întâmplat cu ea?

Ștefan a ridicat din umeri și a fugit în camera lui. Poate că din cauza prea multei ape pe care i-a administrat-o el s-a îmbolnăvit floarea, dar el nu avea curajul să recunoască lucrul acesta în fața mamei. A doua zi, superbele flori zăceau uscate.

2. Ștefan, tu știi ceva mai mult decât știu eu în legătură cu această floare?
3. Nu!
4. Dacă te prind că minți, și tu știi că minciuna are picioare scurte, te pedepsesc.
5. ....
6. Bun, sunt gata să te ascult, l-a invitat mama să vorbească, pentru că se vedea pe chipul lui că adevărul e altul decât cel pe care-l susținea sus și tare.
7. Ieri, cât ai fost tu plecată...am dat cu puf pe fiecare floare a azaleei.

8. „Puf”? Ce „puf”? exclamă mama. Tu nu ajungi la el. Eu, după ce ud florile, îlașez încămară, pe ultimul raft.
9. A, nu, eu l-am folosit pe cel din baie; l-am luat din masca chiuvetei, explică plin de importanță copilul.
Mama a încremenit:
10. Vrei să spui c-ai intoxicat floarea cu soluție de geamuri?
Când mama a deschis ușa dulăpiorului și a privit înăuntru, mai mult de jumătate din recipient era gol.
11. Ștefan, sticlele sunt la fel, dar soluția din ele este diferită- i-a explicat mama, clătinând din cap întristată. Aceea era soluția de geamuri și conține substanțe chimice, toxice pentru plante – tu ai „pufăit” peste azalea otravă.
Ștefan a început să plângă și a fugit în camera lui. Peste zece minute, crezând că e singur și nu-l vede nimeni, băiatul a ajuns lângă floarea lui, i-a sărutat fiecare floare moartă și a rostit cu regret:
12. Te rog să mă ierți că am dat cu toxic.
Mama a urmărit nevăzută scena și i-a explicat copilului a doua zi că există momente când părerile de rău nu pot ajuta la nimic. De aceea, este mai bine să nu faci acte necugetate, decât să ai impresia că le poți îndrepta.

BIBLIOGRAFIE

- Bianca Timșa – Stoicescu - „*Caracatița printre noi...*”, Casa de Editură „Viață și sănătate”, București, 2009
- Ștefan A. Catrinel & Kallay Eva - „*Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari*” , Editura ASCR, Cluj Napoca, 2007
- Silvia Dima - „*Antologie de jocuri*” editată de Revista Învățământul Preșcolar, 1993
- Hajnalka Pongracz, Tunde Alezar - „*Program de prevenție a agresivității la vârsta preșcolară*” – Revista Învățământului Primar și Preșcolar nr.1-2/ 2010, Editura Arlequin

Proiect didactic

Profesor: Barbu Anca
Liceul Tehnologic Tiu Dumitrescu

CLASA: a V-a

DISCIPLINA: LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: COMUNICAREA DESPRE FAPTE

CONȚINUTURI: TEXTUL NARATIV- CARACTERIZAREA PERSONAJELOR

TEXT-SUPORT: *ȚARA POVEȘTILOR* de FĂNUȘ NEAGU

TIPUL LECTIEI: –predare- învățare

MOTIVAȚIA:

De ce este valoroasă această lecție pentru elevi?

Prin parcurgerea acestui text, elevii își vor consolida deprinderile de citire cursivă, conștientă și expresivă, își vor aminti de lumea minunată a copilăriei care se împletește cu cea a basmului. Textul prezentat pune în lumină un episod din viața unui copil care trăiește în preajma bunicii și este atât de captivat de basme și povești, încât, pentru acesta, lumea reală se transformă într-o lume de basm.

Realizând caracterizarea celor două personaje principale, elevii își vor putea exprima propria opinie cu privire la faptele acestora, vor descoperi faptul că apa poate deveni un dușman atunci când nu suntem atenți, dar vor aprecia curajul fetei care devine o adevărată eroină.

Vor fi stimulate creativitatea copiilor și dezvoltarea deprinderilor de exprimare orală și scrisă.

Condiții prealabile:

Elevii trebuie să aibă formate:

- deprinderi de citire corectă, conștientă, fluentă;
- deprinderi de a lucra individual, în perechi, în grupe, frontal;
- deprinderi de a lucra pe fișe cu metode activ-participative;
- deprinderi de a lucra cu mijloacele moderne de informare și documentare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

A.COGNITIVE:

Pe parcursul și la sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili:

OC1-să citească corect, fluent și expresiv textul;

OC2-să recepteze mesajul textului literar citit;

OC3-să descopere trăsăturile morale ale personajelor;

OC4- să-și exprime propria opinie cu privire la faptele personajelor;

pentru elevii cu C.E.S.

pentru A.I.

OC1-să citească corect textul scris cu litere mai mari;

pentru D.M.

OC2- să urmărească firul acțiunii;

OC3- să descopere personajele principale;

OC4- să recepteze faptul că Bănică a greșit plecând de lângă bunica fără să spună;

B.MOTRICE:

OM1- să-și coordoneze activitatea pentru utilizarea corectă a manualului și orientarea eficientă pe materialele prezentate de profesor;

C.AFECTIVE:

OA1-vor aprecia frumusețea limbajului folosit de scriitor;

OA2-vor aproba/dezaproba conduita și faptele eroului din text;

pentru T.B.

OA1- să manifeste disponibilitate pentru a fi susținut de ceilalți colegi;

RESURSELE ȘI MANAGEMENTUL TIMPULUI:

A.BIBLIOGRAFICE:

- a) științifice: D.E.X.-ul
- b) oficiale: Curriculum Național. Programe școlare pentru învățământul gimnazial;
- c) pedagogice: Didactica-Cerghit
- d) metodico-didactice:- Metodica predării limbii române;
  - Să dezlegăm tainele textelor literare;
  - Școala incluzivă- școala europeană (concepte, metode, practici)

B.METODOLOGICE:

- 1. strategia didactică: mixtă;
- 2. metode și procedee: -de transmitere orală și scrisă (explicația, conversația, problematizarea), munca independentă;
  - de acțiune reală: lectura explicativă, povestirea, lectura predictivă;
  - de explorare directă: observația;
- 3. metode activ-participative: explozia stelară, ciorchinele, cvintetul,
- 4. mijloace didactice: volumul, planșe, ilustrații, flip-chart, marker, coli de hârtie, videoproiector, laptop;
- 5. forme de organizare: frontală, individuală, în perechi, pe grupe;

C.TEMPORALE: 45-50 min.

D.UMANE: 20 de elevi, dintre care 2 elevi cu C.E.S.

NEVOI ȘI PLANURI INDIVIDUALE:

-A.I. are o dezvoltare psihică relativ normală și se poate afirma în diferite domenii de activitate. Prezintă handicap vizual minor.

(Textul și fișele tipărite cu fonturi mari, timp suplimentar pentru exercițiile obișnuite, așezarea elevului în prima bancă, proiectarea informațiilor scrise cu un font mai mare)

-D.M. are dificultăți medii de învățare, prezintă o întârziere ușoară în gândire, în concentrare, are alte preocupări în timpul orelor, uneori o stare de nervozitate.

(atență supraveghere, încurajare și oportunități de lucru în colaborare, sarcini realizabile pe etape mai mici). Prezintă tulburări de spectru autist, motiv pentru care proiectarea imaginilor și a informațiilor constituie o modalitate de a-i capta atenția, de a-i stârni interesul și de a-l implica în activitate, elevul dovedind abilități în ceea ce privește lucrul cu calculatorul/laptopul.

EVALUAREA:

-observarea sistematică a elevilor, analiza produselor activității: ciorchinele, fișe de lucru, reflecții ale elevilor;

Scenariul didactic

Etapele lecției	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Activitatea elevilor cu C.E.S.
I. Evocarea 5min.	☐Voi prezenta imagini cu fetițe și băieți jucând diferite jocuri ce amintesc tuturor de magia copilăriei (șotron, zmeul, mingea) ☐Voi recita versuri din poezia <i>Copilăria</i> de Lidia Batali:	☐Privesc imaginile pe care profesorul le oferă ca suport pentru înțelegerea temei propuse; ☐Ascultă cu atenție versurile.	☐Ascultă versurile recitate de profesor și privesc planșele îndreptate special spre ei;

	<i>Aș vrea să fiu mereu copil, Să mă-nvârtesc fără sfială, Să simt bujorii din april Trezindu-se din amor- teală. S-alerg desculță pe afară Prin iarba umedă, covor Să văd bondarul gras cum zboară Legat de coada unui nor.</i> ..... □ Voi solicita elevilor să răspundă la câteva întrebări legate de mesajul poeziei: -Care este dorința arzătoare a fetei? -De ce își dorește fetița să rămână mereu copil? -De ce copilăria este etapa cea mai frumoasă din viață? □ Voi solicita elevilor să-și amintească autori și lecții în care este tratată tema copilăriei.	□ Răspund la întrebări; □ Vor enumera lecții și autori : Creangă, Sadoveanu etc.	□ Răspund la întrebări privind la imaginile afișate, fiind ajutați de profesor. Ei vor descoperi faptul că este frumoasă copilăria pentru că este plină de jocuri.
II. Realizarea sensului 33min.	□ <u>Lecturarea textului 15min.</u> □ Voi citi textul literar <i>Țara poveștilor</i> de Fănuș Neagu; □ Voi cere elevilor să citească textul în șta-fetă și atenționez că e bine să fie nominalizați toți elevii și să nu se țină cont de preferințe. □ <u>Discuții asupra autorului-2min.</u> □ Voi solicita elevii să-și amintească ce text scris de Fănuș Neagu am studiat semestrul I și ce alte lucrări scrise de acesta mai cunosc. □ <u>Întrebări și răspunsuri pe baza textului citit: Metoda „Explozia</u>	□ Ascultă cu atenție și urmăresc pe carte lecția. □ Citește fiecare câte o propoziție sau două, în funcție de dimensiune. □ Își amintesc de textul literar <i>Vis de iarnă</i>, studiat anterior	□ A.I. citește având în față textul scris cu caractere mari pre-gătit de învățător. D.M. citește ajutat de colegul de bancă. □ Elevul D.M. va fi rugat să afișeze pe ecranul de proiecție portretul autorului, precum și datele biografice despre acesta, pregătite în prealabil de către profesor.

III REFLECȚIA 7min.	<u>stelară”-10min.</u> Voi împărți elevii în 4 grupe și fiecare grupă va primi un număr. Vor formula întrebări în funcție de numărul pe care îl au: 1-„cine? 2-„când? 3-„unde? 4-„ce? Întrebările formulate vor fi logice și strict legate de textul studiat. În timp ce elevii de la o grupă vor pune întrebările, ceilalți vor da răspunsuri potrivite. ☐<u>Caracterizarea personajelor</u>:-6min. Bănică și fata de la crescătorie folosind <u>metoda ciorchinelui</u>, având și o imagine-suport proiectată cu ajutorul videoproiectorului ☐Suplimentar, pentru elevii care termină mai repede sarcina de lucru, se oferă un <u>cvintet</u> legat de unul din cele două personaje: -personajul -2 substantive -3 verbe -o propoziție formată din 4 cuvinte -un cuvânt cheie ☐<u>Asemănări și deosebiri cu alte personaje</u> ☐Solicit completarea diagramei Venn cu asemănări și deosebiri între Bănică și Lizuca (<i>Dumbrava minunată</i>) ☐Morală textului	și faptul că Fănuș Neagu este autorul volumelor „Cantonul pă-răsit”, „Caii albi ai orașului București”; ☐Vor nota pe o fișă de lucru întrebările formulate, iar după expirarea timpului vor citi întrebările și vor formula răspunsuri corespunzătoare; ☐Vor completa fișa cu ciorchinele gata realizat; ☐Cei care au terminat vor realiza un cvintet, ca de exemplu: -Bănică -copil,nepot -pleacă,urcă, întâlnește -Bănică vede locuri minunate -visător ☐Vor completa diagrama Venn cu asemănări și de-	☐Vor participa și ei alături de ceilalți colegi, fiecare la câte o grupă; ☐A.I. va primi o fișă cu un ciorchine realizat în dimensiuni mai mari pentru a reuși să-și încadreze scrisul său mare. ☐D.M. va privi o imagine în care Bănică plutește în albie și este dus de apă, imagine prezentată cu ajutorul laptopului prin care aceasta se proiectează pe ecran. El discută încet cu profesorul, descoperind împreună câteva trăsături ale personajelor. ☐A.I. va completa diagrama măcar cu o asemănare și o deosebire. ☐D.M. va primi sarcina să realizeze un desen pe care îl va prezenta colegilor săi și le va explica faptul că apa poate fi periculoasă și este bine să fim atenți vara când mergem la scăldat sau cu bunica și ma-ma la spălat rufe.

	□Tema pentru acasă	osebiri între cele două personaje.	

REFLECȚIILE PROPUNĂTORULUI ASUPRA ACTIVITĂȚII:

PUNCTE TARI:

- A. s-au utilizat metode active care le-au oferit elevilor autonomie, inițiativă, creativitate;
- B. s-a ținut cont de ritmurile de învățare ale elevilor;
- C. comunicarea profesor-elev a fost eficientă (verbală și nonverbală);
- D. au fost antrenați toți elevii în activitate;
- E. au colaborat unii cu alții și s-au ajutat acolo unde a fost cazul;
- F. activitatea a fost dinamică, stimulând elevii la descoperirea de noi informații;

PUNCTE SLABE:

- a. condiții inadecvate activităților pe grupe;

ÎNTREBĂRI PENTRU REFLECȚIILE ELEVILOR:

- Ce ai făcut tu la această activitate?

.....

- Cum ți s-a părut activitatea de astăzi?

.....

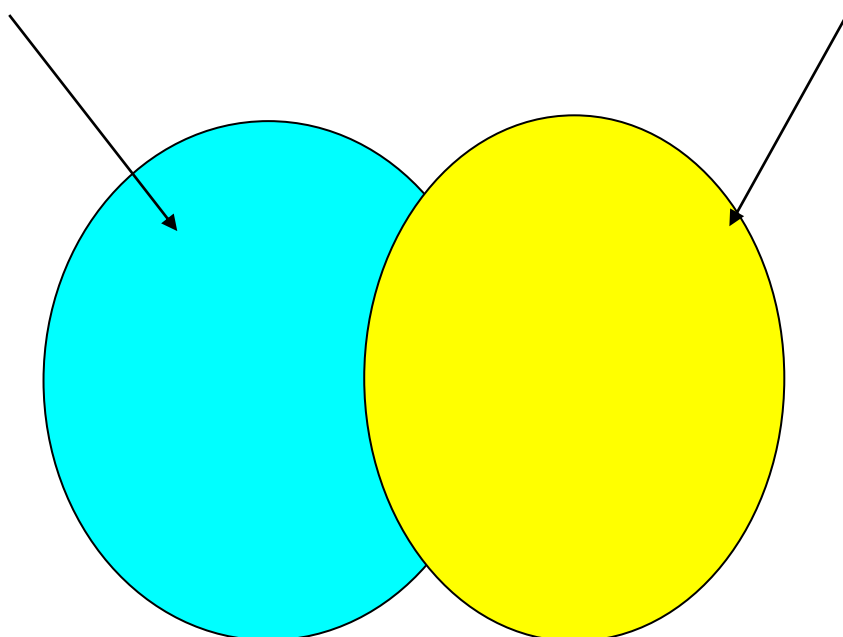
- Ce ai învățat în această oră?

DIAGRAMA VENN

BĂNICĂ

-

LIZUCA

Studiu de caz - tulburări de comportament

Prof. Bițan Angela,
Școala Gimnazială „Oprea Iorgulescu”, Câmpulung, Argeș

1. Problema cercetării:

Problema care face obiectul acestei cercetări este atitudinea refractară, tulburări de comportament ale unui elev în timpul programului școlar, la începutul clasei a VII - a, an școlar 2019-2020

2. Definirea obiectului cercetării:

2.1.Domeniul cercetării este reprezentat de stările de refuz, refractare, de violență fizică și verbală ale unui copil de 14 ani în timpul unor activități desfășurate în cadru organizat, în compania altor copii de aceeași vârstă.

4.2 Obiectul cercetării îl reprezintă depistarea factorilor generatori ai comportamentului mai sus amintit.

4.3 Scopul cercetării:

Scopul cercetării este ameliorarea comportamentului elevului, conștientizarea de către acesta a faptului că un comportament calm, civilizat, binevoitor este calea cea mai eficientă de a rezolva problemele ivite și de a câștiga respectul celor din jur.

4.4 Obiectivele cercetării:

Cercetarea abordează un demers inductiv, de la fapte la generalizări și își propune următoarele **obiective**:

- atragerea familiei în demersul pedagogic ;
- depistarea factorilor declanșatori ai comportamentelor neadecvate, refractare și violente;
- observarea evoluției interacțiunii, comunicării cu colegii, integrării în colectivul clasei;
- formarea deprinderilor de muncă independentă și dezvoltarea gândirii, memoriei, atenției, limbajului, imaginației prin varietatea situațiilor cărora trebuie să le facă față;
- optimizarea randamentului școlar.

4.5 Ipotezele cercetării:

G. dacă se va dobândi colaborarea familiei privind abordarea unor comportamente calme, calde, de încurajare a activităților pozitive ale copilului, atunci acțiunile întreprinse la școală vor avea continuitate și acasă;

H. dacă se va obține colaborarea tuturor elevilor din clasă, precum și a familiilor acestora, atunci ameliorarea comportamentelor violente va fi mai rapidă ;

I. dacă se va urmări și analiza fiecare comportament neadecvat, atunci se va depista factorul declanșator după modelul "cauza-efect" ;

J. dacă se va lucra diferențiat, atunci se vor înregistra progrese în randamentul școlar.

4.6 Designul cercetării:

Proiectul de cercetare este structurat în două etape, fiecare dintre acestea conținând anumite operațiuni, în conformitate cu obiectivele urmărite.

Etapa I

Operațiuni	Obiective
Diagnoza	Stabilirea coordonatelor de analiză și identificarea stării de fapt în ceea ce privește comportamentul elevului.
Proгноza	Evidențierea și conturarea cauzelor declanșatoare a comportamentelor elevului;

Etapa a II-a

Operațiuni	Obiective
Intervenția	Atragerea familiei în demersul pedagogic. Declanșarea intenționată și controlată a unor acțiuni ce urmăresc creșterea respectului de sine și încrederea în forțele proprii; Atragerea familiilor tuturor elevilor din clasa în demersul propus, prin intermediul Parteneriatului școală-familie.
Evaluarea	Evaluarea rezultatelor experimentului și formularea de concluzii și propuneri teoretice și practice.
Diseminarea rezultatelor	Diseminarea rezultatelor cercetării prin prezentarea publică a acestora.

2.7 Metodele de cercetare utilizate

Pe parcursul cercetării am utilizat următoarele metode:

- conversația didactică;
- observația sistematică;
- studiul documentelor;
- ancheta
- analiza și sinteza.

3.DESFĂȘURAREA CERCETĂRII

NUME : E. Florin

DATA NASTERII: 03.10.2004

LOCUL NAȘTERII : Câmpulung

DOMICILIU: LOCALITATEA Câmpulung

CLASA a VII-a

ȘCOALA Gimnazială Oprea Iorgulescu, Câmpulung

3.1 Familia . Atmosfera familială

Copilul locuiește împreună cu părinții, dar și bunicii materni. Situația materială a familiei este bună. Mamă este într-o luptă permanentă cu viața. Ea dorește să-i asigure fiului său condiții materiale bune, iar el să învețe.

Tatăl este mai sever. Copilul este pedepsit de tatăl său, uneori, chiar cu bătaie.

Bunicul lui E.F. este o persoană foarte violentă (atât verbal, cât și fizic). Deși manifestările bunicului nu-l vizează direct pe copil, faptul că în permanență înjură și amenință este un factor de destabilizare a climatului afectiv-familial.

Starea de sănătate: elevul nu este înregistrat în evidențele medicului de familie cu vreo boală cronică .

3.2 Parcursul educațional

Elevul a frecventat cursurile școlii șase ani, timp în care s-a adaptat cu greu la program și la cerințele educaționale. Socializa cu mare greutate cu colegii, deseori având reacții violente, fiind mutat la mai multe școli.

În urma evaluării inițiale, în clasa a V-a, s-au constatat următoarele:

I. Procese cognitive superioare

Exprimare defectuoasă, vocabular limitat, dar dornic să i se explice atunci când nu înțelege , lipsa de inițiativă în comunicare.

Gândirea –bazată pe concret, pe real, lipsesc operațiile de analiză și sinteză, abstractizare.

Memoria-mecanică, de scurtă durată, reproductivă, numără mecanic, fără a înțelege conceptul de număr natural.

Imaginația –reproductivă.

II. Activități și procese reglatorii

Motivația-externă, reprezentată prin mici recompense.

Afectivitatea – scăzută, greu abordabil, socializează cu greu.

Voința – fără manifestări evidente, mai degrabă negativă și refractară.

Atenția-instabilă, se concentrează cu greu, de scurtă durată.

III. Personalitatea

Fire introvertită.

Temperament melancolic.

Creativitatea scăzută, are nevoie permanent de indicații, sprijin, model concret.

IV. Activități și conduită în colectiv

În familie :

1. față de mamă: afecțiune, colaborare;
2. față de tată: frică, minte pentru a nu fi bătut.

În grup- refractar la activitățile de grup, greutate în a comunica, se sustrage de la sarcini, lipsă de inițiativă, deseori vorbește urât, își lovește colegii, distruge lucrurile pe care aceștia nu i le împrumută. Ca urmare este evitat de aceștia în jocurile lor.

3.3 Analiza și interpretarea datelor

Florin are un comportament refractar la tot ce înseamnă activitate didactică și o mare neîncredere în forțele proprii .

Primul demers a fost acela de a mă apropia de băiat, de a-i câștiga încrederea.

Totul a fost bazat pe o intervenție directă de tip joc .

intervenție de tip joc	obiectiv urmărit
-alegerea prietenului preferat -cererea iertării atunci când a lovit pe cineva din greșeală sau intenționat -impacarea cu un coleg cu care s-a certat	socializarea cu colegii
-desenarea la tablă în timpul pauzelor	familiarizarea cu scrierea la tablă
-realizarea de desene(teste)	Interpretarea testelor
citirea de povești, discuții despre diferite comportamente întâlnite în povești	îndreptarea comportamentelor violente
sarcinile și regulile clasei	responsabilizarea , crearea unui cadru optim pentru dobândirea încrederii în sine, a respectului de sine

Pasul următor a fost reprezentat de discuțiile purtate cu mama, pentru a afla dacă elevului îi place la școală, dacă vine cu plăcere sau obligat la școală, dacă vorbește acasă despre ceea ce se petrece în clasă.

Mama a cooperat întotdeauna, sprijinindu-l pe băiat, ajutându-l la teme, impulsionându-l să participe alături de colegi la activități școlare și extrașcolare, acordându-i din ce în ce mai multă atenție acasă.

Fiecare comportament violent a fost urmat de o discuție profesor –elev –mamă.

3.4 Plan de intervenție personalizat

I. INFORMAȚII DE BAZĂ:

Numele și prenumele elevului : E. Florin

DATA NAȘTERII: 03.10.2004

LOCUL NAȘTERII : Câmpulung

DOMICILIU: LOCALITATEA Câmpulung

CLASA a VII-a

SCOALA Gimnazială Oprea Iorgulescu, Câmpulung

Echipa de intervenție: dirigintele de la clasă și un profesor psiholog.

Alte persoane implicate în program: familia, colegii de clasă și părinții lor;

II. STAREA ACTUALĂ A ELEVULUI

Autonomie personală și socială:

- aria de autoservire: elevul are formate deprinderile de igienă personală, cunoaște mediul ambiant și acțiunile din regimul zilnic (mesele principale, activitatea școlară, de joc, de odihnă). Prezintă carențe în comportamentele motrice și în gesturile social-utile de autogospodărire ;

- aria de socializare: elevul are o atitudine refractară, uneori violenta, nu s-a acomodat unor reguli școlare de grup, nedevelopând relații interpersonale, decât în mică măsură. În privința achizițiilor cognitive, progresele au fost minime. Se deplasează singur de acasă la școală și invers. Comunică cu colegii și cu prietenii atât cât să realizeze un climat de desfășurare a activităților comune, dar deseori devine violent, fără un motiv evident Psihomotricitate: elevul prezintă o coordonare și o stabilitate a gesturilor și mișcărilor sale corespunzătoare unei activități de învățare eficientă, dar întâmpină dificultăți în organizarea conduitelor și structurilor percep-tiv-motrice de spațiu, lucru ce duce la slaba însușire a citit-scrisului.

Comportament cognitiv:

- limbaj și comunicare: vocabular sărac, posibilități de exprimare reduse, vorbire greoaie, ezitantă, încetinită; nu recunoaște literele; în scris apar omisiuni și înlocuiri de grafisme, nu face analiza și sinteza fonematică; face confuzii vizuale ale literelor simetrice „b-d”, inversiuni de litere, confuzii între consoanele surde și sonore „p-b”.

III. EVALUARE ÎNȚIALĂ

Instrumente folosite în evaluare : fișa psihopedagogică, observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, ancheta etc.

Diagnostic:

- medical: clinic sănătos;

- psihologic: deficit de atenție, percepție slabă, labilitate emoțională;

- psihopedagogic: dificultăți de orientare, organizare și structurare spațială;

- pedagogic: nu face față cerințelor educaționale; adaptare inferioară la cerințele programei școlare pentru clasa a VII-a și a curriculumului.

Capacități-competențe- abilități- lacune- nevoi:

- capacități relativ bune de învățare comportamentală prin imitație;

- posibilități reduse de comunicare orală, gestuală, expresivă;

- nevoia de afecțiune, de integrare, de modele socio-umane și de sprijin gradat;

- toleranță scăzută la frustrări, sociabilitate relativ scăzută;

- feed- back pozitiv în situațiile de individualizare a sarcinilor de învățare;

Intervenții anterioare: elevul nu a mai beneficiat de un program de intervenție personalizat anterior, în nici un domeniu al dezvoltării sale.

IV . DERULAREA PLANULUI DE INTERVENȚIE

Domeniul de intervenție socio-afectiv: integrarea în colectivul de elevi al clasei, socializarea normală cu aceștia

Motiv de referință: eliminarea comportamentelor refractare sau violente ale elevului

Scopul programului de intervenție: la sfârșitul programului de intervenție, elevul va fi capabil să socializeze cu toți colegii din clasă, având un comportament pozitiv, prietenos.

Obiective pe termen scurt:

- ameliorarea relațiilor de comunicare cu colegii din clasă;
- eliminarea violentelor de limbaj – porecle, injurii
- eliminarea violențelor fizice – lovituri, bătăi etc.;
- dezvoltarea relațiilor de prietenie și întraajutorare cu toți colegii din clasă.

Criterii de evaluare:

-recunoașterea comportamentelor pozitive sau negative ale unor personaje din diferite texte audiate ori citite;

1. colaborarea activă în cadrul unui grup pentru rezolvarea unei sarcini comune;
2. recunoașterea propriilor greșeli de comportament și formarea deprinderii de a cere scuze pentru acestea ;

Modalități și instrumente de realizare a programului:

- Parteneriatul școală -familie:
- consilierea membrilor familiei lui Florin;
- sprijinul tuturor părinților elevilor din clasă;
- sprijinul tuturor colegilor din clasă.

Instrumente de evaluare :

3. Fișe de observare;
4. produsele activităților de grup;
5. scurte caracterizări orale realizate de colegii și de părinții din clasă.

Evaluarea demersului pedagogic

Obiective îndeplinite de Florin în semestrul I al clasei a VII-a:

3. îndeplinește sarcini de lucru în grup;
4. participă la activități-joc;
5. solicită să iasă la tablă, să răspundă la lecție;
6. ajută colegii ;
7. nu mai este violent.

Concluzii

Orice demers educațional trebuie clădit pe premisa egalității șanselor. Orice copil are dreptul de a i se acorda șanse egale în educație.

O abordare superficială, din punct de vedere pedagogic, a "unui copil cu probleme ", poate duce la insuccese școlare, la instaurarea nesiguranței în forțele proprii, la declinul respectului de sine, la dezvoltarea unor comportamente antisociale.

Atenția și afecțiunea acordată de cei care l-au înconjurat pe Florin au determinat schimbări importante în comportamentul lui, crescând încrederea în forțele proprii, a respectului față de sine și față de cei din jur.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois (2016) *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Iași: Editura Polirom.
2. Turza, Mădălina (coord.), Duminică, Gelu (coord.) (2015) *Izolați printre noi : dimensiuni ale participării copiilor cu cerințe educaționale speciale în sistemul de educație românesc*, București: Rentrop &Straton.
3. Unicef România, Asociația Reninco România (1999) *Cartea albă Reninco Integrarea/Includerea copiilor cu dizabilități*, București: Editura Pro Humanitate.

Studiu de caz

Profesor Itinerant Bratu Simona Daniela, CSEI Brăila
Profesor învățământ primar Șerban Gabriela, Școala Gimnazială Romanu, Brăila

Prezentarea cazului și a problemei sale

Elevul C.A.V în vârstă de 10 ani este din comuna Romanu, județul Brăila. Copilul provine dintr-o familie biparentală: tatăl, C.C. în vârstă de 38 ani, mama, C.V. în vârstă de 37 ani. C.A.V mai are 2 frați, unul mai mare în vârstă de 11 ani, Andrei și unul mai mic de 5 ani, Emanoil.

Condițiile socio-economice și culturale în familie sunt precare. Părinții nu au studii, doar tatăl lucrând în prezent. Tatăl a lucrat pe șantier, iar în ultimul an a fost plecat la muncă în Germania. Mama, casnică are grijă de cei trei copii. Locuiesc într-o casă sărăcăcioasă, alcătuită din două camere și o bucătărie în satul Oancea, comuna Romanu. Părinții se străduiesc să le asigure strictul necesar, în limita posibilităților.

Relația dintre copil și părinți este una bună. Nu au existat conflicte care să influențeze starea psihică sau de sănătate a copilului. Are o relație bună și armonioasă cu ceilalți frați, în special cu frățiorul mai mic. Părinții nu se implică activ în demersul educativ al copilului, C.A.V., neavând susținerea familiei în demersul educativ.

Din spusele mamei, sarcina s-a desfășurat normal fără evenimente deosebite la naștere. Nașterea la termen a decurs normal. Copilul a avut la naștere o greutate de 2700 grame și 49 cm. Tot din discuția cu mama, am aflat că primele cuvinte au apărut în jurul vârstei de 1 an. A început să meargă la vârsta de 1 an și 2 luni. S-a dezvoltat normal până la vârsta de 2 ani. După această vârstă familia a observat o stagnare de lungă durată.

Istoria problemei

La vârsta de patru ani, C.A.V. a început să frecventeze cursurile unei grădinițe de stat cu program scurt la grupa mică, în satul Oancea, comuna Romanu, județul Brăila. La sfârșitul clasei I, învățătoarea a sesizat o întârziere în dezvoltare a copilului și le-a recomandat părinților să meargă la o evaluare psihologică cu acesta. În urma evaluării amănunțite, comisia a constatat că elevul C.A.V. are dificultăți de învățare și a fost orientat spre învățământul de masă cu servicii de sprijin (curriculum adaptat și profesor de sprijin). În prezent este clasa a III-a, la Școala Gimnazială Romanu, județul Brăila și beneficiază de curriculum adaptat și servicii de sprijin .

Din punct de vedere psihologic, copilul prezintă o debilitate mintală ușoară conform evaluării psihologice.

Nivelul de dezvoltare

- a) Dezvoltarea somatică – sub media nivelului vârstei cronologice;
- b) Motricitatea – bine dezvoltată;
- c) Comunicarea – vocabular sărac, tulburări de vorbire;
- d) Percepția – diferențiază formele, mărimile, culorile;
- e) Atenția – capacitate slabă de concentrare;
- f) Memoria – de scurtădurată, involuntară;
- g) Gândirea – concret – intuitivă, lacunară;
- h) Capacitatea de învățare – relativ redusă;
- i) Afectivitate – manifestă stabilitate afectivă;
- j) Scris-citit – nu cunoaște toate literele, dar le scrie pe cele care le cunoaște;
- k) Noțiuni matematice – cunoaște cifrele, numără corect în ordine crescătoare până la 10, face corespondența număr – cantitate, recunoaște formele geometrice ;
- l) Socializare – este timid, retras.

Definirea problemei centrale și a liniilor generale de lucru

Copilul are nevoie de atenție specială din partea cadrelor didactice și de preocuparea familiei de a-i asigura necesități materiale dar și de a-l sprijini în educație și în activitatea sa școlară.

La clasă se impune implicarea activă a copilului în activități curriculare și extracurriculare. În acest sens trebuie susținut emoțional pentru realizarea sarcinilor școlare cu responsabilitate

maximă. Sarcinile vor fi concepute gradual din punct de vedere al dificultăților pentru a-i oferi posibilitatea copilului să-și demonstreze capacitatea de progres cu fiecare pas rezolvat, cu scopul de a-l motiva în vederea rezolvării pașilor următori și de a câștiga mai multă încredere în sine. Cunoașterea obiectivelor activităților la care participă și necesitatea îndeplinirii acestora va duce la trezirea interesului, a curiozității și la mobilizarea voinței sale. Repartizarea sarcinilor se va face în mod atractiv, cât mai posibil captivant, dar și în concordanță cu interesele și aspirațiile sale.

Prezentarea obiectivelor, a planului de intervenție și a procesului de rezolvare a problemei.

Pentru soluționarea acestei probleme vom urmări implementarea unui program de lucru al elevului precum și o bună colaborare a școlii cu familia acestuia. În acest sens formarea și dezvoltarea motivației pentru învățatură se va baza pe următoarele strategii:

- Atribuirea unor sarcini personalizate, ce corespund capacității sale.
- Sprijinirea elevului în înțelegerea erorilor.
- Gestionarea unor situații de învățare motivante cu scop de a ridica nivelul general de activizare și al stării de vigilență.
- Alternarea adecvată a activităților intelectuale cu cele fizice, a celor de învățare cu cele de exprimare a propriilor opinii.
- Asigurarea unui climat de securitate afectivă pentru a-l motiva în obținerea de rezultate bune.
- Încurajarea permanentă a elevului că este capabil de succes.
- Valorizarea elevului.

PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

➤ **INFORMAȚII GENERALE:**

Numele: C.A.V.

Școala: Școala Gimnazială Romanu, Brăila

Clasa: a III-a

Tipul de deficiență/handicap – gradul/nivelul de deficiență: deficiență mintală ușoară

Domeniul de intervenție / Disciplina: Cognitiv/ Comunicare în limba română și Matematică

Echipa de lucru: profesor itinerant și de sprijin, profesor învățământ primar.

Propunători: Prof. Itinerant și de sprijin B.S.D/ Prof. inv. Primar Ș.G.

Durata de desfășurare a programului: semestrul I , an școlar 2021 -2022

Domeniul de intervenție: Limba și literatura română și Matematică

➤ **EVALUARE ÎNȚĂLĂ**

Instrumente folosite în evaluare: fișa psihopedagogică, observația spontană și dirijată, convorbirea individuală și de grup, teste de evaluare inițială.

Diagnostic:

- *medical:* clinic sănătos;
- *psihologic:* deficiență mintală ușoară, tulburări de limbaj, percepție slabă;
- *psihopedagogic:* dificultăți de învățare - dislexo-disgrafie;
- *pedagogic:* nu face față cerințelor educaționale; adaptare inferioară la cerințele programei școlare și a curriculumului de citire–scriere-calcul.

➤ **OBIECTIVELE PROGRAMULUI:**

Pe termen lung:

1. Descoperirea și folosirea potențialului psihic de învățare al subiectului, a ritmului propriu de achiziție, prin observarea zilnică și prin concentrarea tuturor informațiilor din cadrul familiei;
2. Dezvoltarea exprimării orale, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor gramaticale;
3. Dezvoltarea expresivității și creativității;

4. Dezvoltarea motricității mâinilor, dar și a altor părți ale corpului;

5. Dezvoltarea capacităților de calcul matematic;

Pe termen scurt:

- Formarea abilităților de comunicare;
- Formarea abilităților de participare la lecții;
- Dezvoltarea capacităților de scriere;
- Participarea la activități de grup;
- Participarea la activități specifice matematicii;
- Dezvoltarea capacităților de numărare și efectuare a calculului matematic, oral și în scris;

➤ **SCOPURILE PROGRAMULUI:**

- Reducerea și eliminarea lacunelor din cunoștințele elevului;
- Educarea exprimării verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic;
- Formarea capacităților de cunoaștere a literelor și citire a cuvintelor și propozițiilor;
- Formarea deprinderilor de scriere corectă a elementelor grafice și a literelor, precum și scrierea lizibilă a cuvintelor;
- Formarea capacităților de cunoaștere și utilizarea conceptelor specifice matematicii;
- Formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic;

➤ **DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE**

SEMESTRUL I / AN ȘCOLAR 2021- 2022

Metode și procedee didactice: convorbirea, povestirea după imagini, exercițiul, demonstrația, explicația, jocul didactic, problematizare.

Materiale și mijloace: rechizite, manuale școlare, obiecte uzuale, planșe, jetoane, jocuri de construcții, plastelină, sârmă modelatoare, cifre, litere, cărți, puzzle, cartonașe.

Domeniul de intervenție: cognitiv

Elevul nu pronunță corect cuvintele și are un vocabular foarte sărac. Nu reușește să povestească texte auzite în clasă ori întâmplări din viața personală, pierde firul logic al acestora. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris, pierde rândul, mâzgălește foaia.

La matematică, elevul formează mulțimi, recunoaște culorile, numără crescător până la 10, recunoaște formele geometrice plane. Capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu comanda verbală. Scrie semne grafice cu trăsături tremurate, fără a respecta spațiul de scris.

Obiective pe termen scurt:

- Să recunoască literele învățate;
- Să scrie corect după dictare ;
- Să citească corect silabele și cuvinte monosilabice;
- Să recunoască numerele în centrul 0 -10;
- Să numere în ordine crescătoare și descrescătoare fără suport concret;
- Să realizeze corespondența cantitate – număr;
- Să efectueze adunări în centrul 0 -10 cu suport concret.

Activități de învățare:

- Exerciții și jocuri de dezvoltare a auzului fonematic;
- Exerciții de colorare în contur dat;
- Exerciții de identificare a unor imagini pe fișe de lucru;
- Exerciții de identificare a literelor în silabe, cuvinte monosilabice, bisilabice în mod oral;
- Exerciții de distingere a sunetului inițial, final sau din interiorul unei silabe sau al unui cuvânt;
- Exerciții de alcătuire de silabe și cuvinte cu o literă dată;
- Jocuri de identificare a poziției silabelor în cuvânt;
- Exerciții de realizare a corespondenței între litera dată și imagine;
- Exerciții de scriere a unor elemente grafice pregătitoare, care să faciliteze scrierea literelor;

- Exerciții de scriere a literelor și a cuvintelor, respectând forma, mărimea lor;
- Exerciții de ordonare a unor imagini;
- Povestirea după imagini;
- Exerciții cu numerele în centrul 0-10;
- Exerciții de numărare în ordine crescătoare și descrescătoare;
- Exerciții de numărare cu pas dat „înainte” și „înapoi” cu și fără sprijin de obiecte sau desene;
- Exerciții de realizare a corespondenței între număr și cantitate;
- Jocuri pentru completarea șirului de numere;
- Exerciții de scriere a vecinilor numerelor;
- Fișe de lucru pentru realizarea mulțimilor.
- Exerciții cu adunări în centrul 0-10 cu suport concret.
- Rezolvarea de probleme cu obiecte sau cu desene simple: puncte, cercuri, linii etc.

În urma aplicării evaluării sumative, la sfârșitul perioadei de aplicare a planului de intervenție personalizat am constatat următoarele:

- înțelege semnificația globală a unui mesaj transmis oral;
- recunoaște literele învățate anterior;
- scrie corect după dictare litere, silabe;
- distinge sunete, silabe, cuvinte din 2-3 silabe;
- citește silabe și cuvinte monosilabice;
- copiază/ transcrie/ scrie după dictare, cu unele omisiuni, inversiuni de litere, uneori cu abateri de la normele de așezare în pagină;
- recunoaște numerele în centrul 0-10;
- ordonează crescător și descrescător cu ajutor numerelor;
- realizează corespondența cantitate – număr;
- efectuează adunări în centrul 0-10 cu suport concret,
- rezolvă probleme cu obiecte sau cu desene simple: puncte, cercuri, linii etc.

În domeniul cognitiv am constatat un mic progres în activitățile lexico-grafice și o îmbunătățire în procesul de analiză și sinteză fonematică (silabă, cuvânt, propoziție), iar la matematică am constatat achiziția numerației și a calculului matematic minimal, rezolvarea de probleme simple. Prin urmare sunt atinse obiectivele propuse în programul de intervenție personalizat.

În concluzie, elevul C.A.V. a realizat progrese în ceea ce privește însușirea literelor și a numerației, la evaluarea finală am constatat un rezultat îmbunătățit față de rezultatul de la evaluarea inițială.

Soluționarea unei situații conflictuale

Exemplu de bună practică

Profesor învățământ primar Brezeanu Gabriela
Școala Gimnazială „Matei Basarab” Târgoviște

➤ **Contextul problemei:**

Elevul C.R. face parte dintr-o clasă cu copii foarte silitori și cu rezultate bune. Problema majoră a acestuia este legată de accesul de violență verbală față de colegii de clasă și, uneori, față de profesori. Încă de la începutul clasei pregătitoare s-a dovedit a fi foarte activ în crearea de situații conflictuale, perturbând activitățile didactice și activitățile din recreație, prin comportament ostil și sfidător față de colegi. În permanență atrage atenția prin gesturi și limbaj neadecvat, dorind să fie remarcat și să braveze prin conduita sa. Sarcinile școlare le consideră ca pe o pedeapsă, profesorul fiind pentru el un adversar. În ceea ce privește situația la învățătură, trebuie să amintesc faptul că este unul dintre cei mai inteligenți elevi din clasă, dar nu este constant în pregătire.

➤ **Situația conflictuală:** Elevul C.R. din clasa I agresează zilnic, verbal și fizic, în timpul pauzelor, copiii din clasă. Elevul întrerupe frecvent ora, nu respectă regulile clasei și vorbește urât cu cei din jur. Explicația rezidă în lipsa de timp și afecțiune a părinților.

➤ **Persoane implicate:** elevii, părinții elevilor, învățătorul, profesorii care predau la clasă, responsabilul Comisiei privind Prevenirea și Combaterea Violentei în Mediul Școlar, profesorul consilier.

➤ **Tipul de conflict:** interpersonal, disfuncțional, acut, între elevi. Manifestă un comportament teribilist, ostil față de colegii săi, iar aceștia la rândul lor sunt frustrați și furioși.

➤ **Forma de manifestare a conflictului:** agresiuni active fizice directe (lovirea colegilor), agresiuni active verbale directe (înjură, amenință).

➤ **Cauzele conflictului:** elevul C.R. își manifestă frustrările acumulate din cauza situației familiale (a lipsei de implicare), într-un mod agresiv, asupra colegilor din clasă.

➤ **Informațiile suport:**

-Părinții sunt despărțiți. Recent, mama s-a recăsătorit, copilul locuiește și cu tatăl vitreg, de care nu este atașat afectiv, iar acesta se simte neglijat. Tatăl vitreg încearcă să se apropie de copil, oferindu-i sume importante de bani și cadouri, dar fără un rezultat pozitiv.

-Profesorii de la clasă întâmpină dificultăți în asigurarea educării copiilor în condiții optime (uneori, elevul continuă agresiunile verbale și în timpul orelor, mai ales când elevii lucrează în grup, în perechi).

-Elevul, deseori, nu dorește rezolvarea conflictului, găsește explicații pentru toate acuzațiile în favoarea lui, continuă comportamentul neadecvat.

-Mama elevului nu se implică, nu răspunde întotdeauna la telefon, consideră că pedepsirea copilului pentru o scurtă perioadă, va rezolva problema.

-Părinții copiilor agresați sunt revoltați, se tem pentru siguranța copiilor, au încercat discuții cu părinții elevului, dar s-a ajuns la conflicte între părinți și la jigniri.

➤ **Bariere în comunicare:**

1. caracterul agresiv al implicării personale în cadrul comunicării a unor părți implicate în conflict (părinții);

2. credibilitatea acordată de fiecare dintre participanți interlocutorului său (fiecare părinte îi ia apărarea copilului său);

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

3. selectivitatea percepțiilor, caracterul fals al presupunerilor, prejudecăți, judecăți de valoare diferite;
4. diferențe semnificative între experiențele anterior acumulate de participanți (părinți, elevi).

➤ **Strategia / tactica de rezolvare a conflictului: *Medierea conflictului de către un membru al Comisiei privind Prevenirea și Combaterea Violenței în Mediul Școlar, implicarea profesorului consilier și a învățătorului clasei.***

➤ **Soluții de rezolvare a conflictului:**

5. Informarea și implicarea părinților în rezolvarea conflictului;
6. Dezbaterea cazului la anumite ore- Dezvoltare personală;
7. Desfășurarea unor activități extrașcolare pe teme legate de violență (invitați: polițistul de proximitate, consilierul școlar);
8. Implicarea elevului C.R. în activități extrașcolare și responsabilizarea lui;
9. Discuții individuale și în grup cu cei implicați în conflict;
10. Monitorizarea comportamentului elevului C.R.;
11. Crearea unei comunități educaționale în care elevii se sprijină unii pe alții.
12. Stabilirea clară a regulilor și aplicarea lor;
13. Motivația pozitivă (formulări de tipul: „dacă vei realiza ... vei obține ...”);
14. Recompensarea celui mai mic progres în evoluția pozitivă a comportamentului;
15. Antrenarea părților în conflict în proiecte comune;
16. Discuții pentru aflarea surselor de manifestare agresivă cu elevul, separat de clasă, cu profesorii de la clasă și cu învățătoarea;
17. Sesizarea familiei și stabilirea unor ședințe de consiliere pentru îmbunătățirea stimei de sine;
18. Obținerea susținerii din partea mamei.

➤ **Soluția optimă:** medierea

➤ **Transpunerea în practică a soluției aleasă:**

- a. Includerea elevului și a familiei într-un program de consiliere școlară pentru îmbunătățirea stimei de sine a elevului și a abilităților de comunicare în cadrul unui grup;
- b. Activități prin care elevii vor învăța să diferențieze comportamentele pasive și agresive, să conștientizeze dezavantajele asociate acestor comportamente.

Elementele esențiale pentru controlul conflictului sunt: comunicarea eficientă și analiza conflictului însoțite de o apreciere a dinamicii sociale mai largi.

Grupurile sunt o sursă potențială de motivație și de satisfacție. Este important ca profesorii să încurajeze și să participe la crearea comunităților educaționale și să supravegheze modul în care interacționează elevii.

Plan de acțiune

Indiferent de cauze, alunecarea către comiterea delictelor morale poate fi împiedicată prin aplicarea consecventă a următorilor *pași strategici*:

1. Inițiativa imediată a învățătorului de a contacta consilierul școlar, părinții (tutorele sau cele mai apropiate rude ale copilului) și pe ceilalți profesori ai clasei; rapiditatea intervenției este salutară în aceste cazuri pentru prevenirea delictului.
2. Consilierul școlar aflat în fața unui subiect-problemă va stabili cu acesta o relație de comunicare deschisă, sinceră, de respect și înțelegere față de problemele cu care se confruntă minorul.
3. După stabilirea acestei relații, consilierul va aplica metode și tehnici psihometrice necesare conturării profilului psihologic și evaluării tabloului comportamental al cazului:
  - observația, în special cea direcționată;
  - chestionarele de colectare a informațiilor referitoare la problemele subiectului;
  - interviul structurat pe explorarea anumitor aspecte comportamentale;

- testele: inventarele multifazice de personalitate și temperament, chestionarele de interese și de opinie, bateriile generale de aptitudini, exercițiile de clarificare a valorilor;
- probele de stabilire a coeficientului de stres și a gradului de socializare;
- tehnicile proiective (acolo unde este cazul, pentru eventuala intervenție medico-psihiatrică).

4. Familia va fi informată de către consilier, învățător, pentru a identifica și explora problemele subiectului minor prin colaborare permanentă. O bună parte din cauzele devianței copilului sunt provocate de situația lui familială, consilierul și profesorii clasei vor avea responsabilitatea de a adapta strategiile didactice în favoarea copilului: de multe ori, climatul familial este deteriorat, ajungând – în *extremis* – la a fi impropriu dezvoltării și educării normale a minorului.

5. Profesorii și părinții vor supraveghea anturajul minorului, respectiv relația cu prietenii, locurile pe care le frecventează, modul de folosire a timpului liber.

6. Prin convorbiri cu copilul, consilierul școlar are dificila misiune de a-l determina să își mărturisească faptele, să își învingă complexele și teama, să înțeleagă că va fi ajutat, iertat, sprijinit.

Metode specifice de consiliere a copiilor cu un comportament deviant

Problema centrală a copiilor cu un comportament deviant rămâne dificultatea de adaptare și integrare școlară/socială. De aceea, în vederea reintegrării, demersurile consilierului se vor orienta către metode menite să echilibreze și să optimizeze personalitatea copilului.

Stingerea comportamentelor nedorite - Dorind să iasă în evidență în grupul de copii, copilul adoptă adesea comportamente șocante. Consilierul, profesorii și părinții, prin acord comun, vor aproba și încuraja numai acele conduite dezirabile, evitând să dea atenție celor ostentative sau agresive. Observând că acestea din urmă nu mai produc efectul scontat, copilul va renunța la ele. Stingerea parcurge trei etape: inițial comportamentele indezirabile se intensifică, pentru ca apoi să slăbească treptat din cauza lipsei de întărire, iar în final comportamentul este uitat și înlocuit.

Modelarea se bazează pe puterea exemplului. În anturajul copilului se află persoane care, prin forța lor charismatică, îl determină să le imite comportamentul (adesea, copilul imită comportamentul părinților, îi consideră modele). Esența metodei constă în dislocarea unor conduite negative dobândite prin imitație și plasarea copilului sub influența unor modele demne de urmat (consilier, părinți, profesori, colegi).

Antrenamentul asertiv vizează învingerea dificultăților de interrelaționare a elevului. Consilierul va recurge la diferite procedee, astfel încât elevul să dobândească deprinderi de relaționare și comunicare, mai întâi în familie, apoi în clasă și ulterior în societate.

Tehnica aversivă presupune utilizarea sancțiunilor pentru a amenda comportamentele nedorite. Pentru a reuși, este nevoie de asentimentul copilului și de motivația lui intrinsecă de a se debarasa de aspectele neplăcute ale personalității, păstrând, prin întărire, numai pe cele socialmente aprobate.

Metoda contractuală este din ce în ce mai des utilizată în consiliere. Copilul renunță prin contract la conduitele sale reprobabile, primind o recompensă ori de câte ori și-a putut controla comportamentul în sens pozitiv, realizând astfel, scopul planificat în înțelegere cu consilierul.

Alte metode care s-au aplicat:

-metoda modificărilor de comportament – întărirea, prin confirmare, a unui comportament pozitiv duce la repetare, iar lipsa de întărire a celor negative va determina suprimarea lor, ambele situații determinând modificări comportamentale;

-metoda time-out (tehnica izolării) – când elevul răspundea neîntrebat, îl ignoram și repetam întrebarea. În cazul în care răspundea când era întrebat, întăream acest comportament;

-metoda Canter – profesorul se manifestă pozitiv în toate situațiile, ajută elevii să conștientizeze scopurile și cerințele de rezolvare și, mai ales, normele disciplinare, de participare, utilizând stimulările.

Rezultate obținute

- se reduce frecvența apariției comportamentului neadecvat;
- se conformează regulilor de grup;
- respectă persoanele din grup și la școală și acasă;
- recompensele duc la creșterea stimei de sine;
- conștientizează că întrebarea nu este numai pentru el.

Evaluarea planului de intervenție

Elevul și părinții au ajuns la concluzia că dialogul sincer și deschis este cea mai bună cale de rezolvare a problemelor. Părinții au început să acorde mai mult interes educației copilului. Relațiile s-au consolidat în cadrul colectivului, datorită activităților desfășurate la clasă, iar elevul care a participat la orele de consiliere și-a schimbat comportamentul, comunică mai bine, este mai tolerant.

Bibliografie

1. Balica, M., Horga I., Fartușnic, C., Elevi în situații speciale: devianți și supradotați, 2012;
2. Neamțu, C., Psihopedagogia comportamentului deviant, Ed. Aramis, București, 2002;
3. Ulrich, Cătălin, Managementul clasei de elevi-învățarea prin cooperare, Ed. Corint, București, 2000

Studiu de caz- Meloterapia în cazul elevilor cu CES

Profesor educație specială Bucur Maria Ioana
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Rudolf Steiner Hunedoara

Muzica este “unealta” terapeutică care ajută în menținerea, îmbunătățirea stării psihice și a echilibrului emoțional. Altfel spus, este arta de a exprima sentimente și idei cu ajutorul sunetelor combinate într-o manieră specifică, bazându-se pe câteva elemente esențiale: ritm, armonie, melodie. Chiar dacă instrumental a fost ales corect, de multe ori, unii elevi intră în perioade de criză, care se manifestă prin aceea că, plăcerea interpretării la instrument scade și o dată cu aceasta exersatul.

În primii doi până la trei ani de școală copilul trăiește preponderant în curentul muzicii, care pornind de la simțire, este purtat în sus pe „ aripile respirației” pentru a forma melodia. Din al patrulea an până în al șaselea an de școală, copilul trăiește preponderent în domeniul median, în domeniul simțămintelor, unde fac cunoștință cu relațiile armonice. În clasele a șaptea și a opta, tânărul este cuprins mai mult de curentul care coboară în membre care îl face să trăiască mai puternic latura ritmică. Dacă în clasa a șasea trăirea muzicală se conturează asupra zonei centrale a omului, acolo unde melodia și ritmul sunt mai legate de trăirea armonică și unele în inspirație și expirație, în pătrunderea elementelor majore și minore, ia naștere un bogat „tărâm al sentimentelor”, în clasa a VII-a apare o schimbare. Această schimbare este în strânsă legătură cu faptul că acum sistemul muscular se adaptează mai puternic la dinamica scheletului, apare o mărire a interesului față de secția metru-ritmică, dar și o admirație de elementul artistic.

Prin terapia prin muzică copilul începe să exploreze instrumentele să comunice prin sunete, prezentând interes și față de ceea ce se întâmplă în jurul lui. Copilul capătă curaj, începe să aibă inițiativă în abordarea celorlalți, răspunde stimulilor externi. Aceasta reprezintă un progres în dezvoltarea socială și a comunicării, progres care continuă și sub influența mediului în care trăiește copilul. Pentru a putea observa subiectul în mediul natural (în clasă), precum și modul de manifestare atât individual cât și în colectivitate. M-am folosit de fișele psihopedagogice întocmind un caiet de protocol. Astfel:

- am stat de vorbă cu educatorii de la clase, încercând să obțin mai multe date;
- am urmărit subiectul atât la ore cât și în pauze, observându-i comportamentul și modul de relaționare cu ceilalți;
- am văzut caietele de lucru, desenele și lucrările;
- am încercat să interacționez cu subiectul folosindu-mă de un limbaj adecvat nivelului de înțelegere.

Date personale:

Nume: M.B.A

Locul și data nașterii: Hunedoara, 14.03.2008

Domiciliu: Hunedoara

Date medicale:

Diagnostic neuropsihiatric:

- ✓ Retard neuropsihic mediu

Diagnostic psihologic:

- Întârziere mintală medie
- Sindrom hiperkinetic cu deficit de atenție

Diagnostic logopedic:

- ✓ Dislalie polimorfă

Structura și componența familiei:

Mama: A.M.

Tata: C.M.

Bunica: R.A.

Atitudinea părinților față de copil:

În momentul de față, eleva locuiește cu bunica, mama fiind absentă – plecată în străinătate. Părinții sunt divorțați, tatăl părăsind familia la doar 2 luni de la nașterea fetei. Deși bunica se interesează de situația școlară a elevei, este depășită de situație datorită vârstei înaintate dar și nivelului socio-cultural. Eleva are toate condițiile de mediu necesare unei bune dezvoltări: are propria cameră, dispune de tehnologie modernă etc. De asemenea, este răsfățată de bunică. Singura intervenție în educația fetei din partea mamei este de natură strict materială.

Aspecte sociale ale situației actuale:

Eleva este integrată în colectivul clasei și al școlii și este adaptată la programa școlară în alternativa educațională de pedagogie curativă. La nivelul clasei manifestă atitudine de lider, se implică în activități de îngrijire a spațiului clasei. Are interiorizate norme de conduită școlară dar nu le respectă, în general. Manifestă atitudini de ajutorare față de colegi. Relația cu profesorii este relativ bună dar prezintă dificultăți în ce privește respectarea autorității. Cunoaște momentele unei zile de școală, cu acțiunile specifice.

Autonomie personală:

Este formată și execută acțiuni precum spălatul hainelor, realizează preparate culinare simple etc. Schema corporală este formată. Se orientează spațio/temporal. Cunoaște datele de identificare personale, ale bunicii, ale mamei, precum și adresa unde locuiește.

Limbajul:

Limbajul verbal este prezent dar manifestă tulburări de pronunție: dislalie polimorfă. Auzul fonematic de afectat. Vocabularul activ este la un nivel necorespunzător vârstei cronologice. Înțelege mesaje verbale și comenzi cu grad ridicat de dificultate. Abilitățile de scris/citit sunt formate dar prezintă omisiuni și inversiuni în scriere. Inițiază comunicare în sensuri sociale și poate susține un dialog pe diverse teme. Își exprimă propriile opinii, uneori în mod brutal. Are interiorizate norme de politețe dar le încalcă în mod conștient. Poate utiliza un limbaj verbal adecvat diferitelor contexte situaționale.

Motricitatea globală și fină:

Motricitatea generală și cea fină sunt relativ dezvoltate. Coordonarea oculo-motorie bună.

Probleme de comportament:

Manifestă comportamente diferite în mediul școlar și în cel familial. Dacă la școală își inhibă anumite comportamente negative, acestea sunt refulate acasă, față de bunică și vecini. Manifestă violență fizică și verbală față de bunică. Perturbă liniștea vecinilor chiar și noaptea. Are atitudini și comportamente sexuale frivole exagerate, nespecifice vârstei sale. Reacționează impulsiv și agresiv la interdicții. Manifestă comportament manipulativ. Schimbări bruște de stare; râs isteric, plâns exagerat.

Dezvoltarea cognitivă:

Dificultăți în susținerea atenției pe o perioadă mai lungă de timp. Dă dovadă de efort voluntar susținut dar necesită apreciere permanentă. Are scheme mnemonice formate. Motivația este predominant extrinsecă. Capacitatea imaginativ-creatoare se evidențiază mai mult nivel verbal decât grafic. Gândirea se află în stadiul concret, deși este capabilă de unele raționamente abstracte. Operațiile de gândire sunt insuficient exersate.

LISTA DE CONTROL PENTRU DEPISTAREA TULBURĂRILOR DE COMPORTAMENT – WERRY, QUAY(adaptare)

Numele elevului: M.B.A.

Data evaluării: septembrie - aprilie 2022

Examinator: profesor Bucur Maria Ioana

Nr. crt.	COPILUL	niciodată	uneori	frecvent	foarte des
1	se comportă straniu sau inadecvat		x		
2	Se agită, nu poate sta liniștit		x		
3	Solicită atenție, vrea să fie remarcat		x		
4	Nu știe să se distreze, se comportă ca un adult		x		

5	Este timid	x			
6	Are privirea fixă, fără expresie, fără reacții emotive	x			
7	Deranjează pe ceilalți				X
8	Fură		x		
9	Este turburent		x		
10	Plânge ușor		x		
11	Este preocupat de propria viață interioară			x	
12	Este retras, preferă să se joace singur	x			
13	Este gelos pe ceilalți copii		x		
14	Este neatent, nu se poate concentra		x		
15	Nu are încredere în sine, îi e frică să încerce activități noi		x		
16	Nu este atent când i se vorbește		x		
17	Se tulbură ușor		x		
18	Folosește un limbaj incoerent, dificil de înțeles;debit verbal rapid	x			
19	Se bate cu colegii			x	
20	Are accese colerice, explodează fără motiv		x		
21	Este ascuns, are secrete, nu-și arată sentimentele		x		
22	Este hipersensibil, ușor de rănit		x		
23	Este leneș la școală și în orice activitate		x		
24	Îi e frică de orice		x		
25	Este cu capul în nori		x		
26	Este încordat, incapabil să se destindă		x		
27	Este impulsiv		x		
28	Este neascultător, dificil de stăpânit			x	
29	Este deprimat, mereu trist	x			
30	Refuză să colaboreze, să împartă, lucrează greu în echipă	x			
31	Este inhibat	x			
32	Este distant, evită prezența celorlalți	x			
33	Este pasiv, ușor de influențat, imită pe alții			x	
34	Este stângaci, își coordonează greu mișcările	x			
35	Se agită continuu, nu stă într-un loc		x		
36	Este distrat				X
37	Distruge bunurile sale sau ale altora, sparge obiecte		x		
38	Este negativist, face pe dos ceea ce i se spune	x			
39	Este impertinent, nepoliticos			x	
40	Nu termină ce a început		x		
41	E lipsit de energie	x			
42	Nu ține seama de instrucțiuni		x		
43	Este nervos		x		

44	Este grosolan			x	
45	Este irascibil		x		
46	Are raporturi dificile cu colegii, este izolat de ei	x			
47	Se plânge adesea de dureri de cap, de stomac etc.		x		
48	Își schimbă des activitatea		x		
49	Face pe el ziua sau noaptea	x			
50	E somnolent, lent în mișcări	x			
		( )	( )	( )	( )
		x 0	x 1	x 2	x 3

TOTAL PARȚIAL   14   28   6   2
TOTAL   0   28   12   6

În urma participării la programul de meloterapie și a evaluării rezultatelor activității comportamentul elevei M.B.A. a fost modificat pozitiv fapt evidențiat prin scăderea frecvenței apariției manifestărilor la următorii itemi: 1, 2, 3, 8, 9, 10, 17, 20, 26, 28, 33, 37, 47. În total 13 itemi modificați. S-a observat diminuarea frecvenței apariției unor comportamente ce țin de agresivitate (1, 9, 20, 28, 37) și de sfera inteligenței emoționale (2, 3, 8, 10, 17, 26, 33, 47). M.B.A. și-a îmbunătățit capacitatea de autocontrol a unor porniri interioare datorită conștientizării cauzelor care le provoacă. Și-a dat seama că aceste comportamente manipulative nu au efectul dorit și nu îi sunt benefice. Prin meloterapie s-au obținut rezultate pozitive atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. Comportamentele agresive sunt mai scăzute ca intensitate și reușește uneori să și le redirecționeze în mod constructiv prin dans și exerciții fizice. Aproximativ un sfert din comportamentele cuprinse în lista de control mai sus menționată au fost îmbunătățite.

BIBLIOGRAFIE:

- Ciurumelescu, A; Florea, A; Ilieș, V.- "Educație muzicală" - Editura Niculescu, București, 2006
- Steiner Rudolf - Cursul de pedagogie curativă, editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Steiner Rudolf - Educație pentru libertate, editura Triade, Cluj-Napoca, 1994
- UNICEF & RENINCO - "Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale", 2002
- Wunsch, W.- "Educație prin muzică - Predarea muzicii în școlile Waldorf", Editura Triade, Cluj-Napoca, 1999

Principii de terapie cognitiv comportamentală(TCC)

**Budihală Ramona, Profesor Psihopedagogie Specială
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Sf. Vasile", Craiova**

Terapia cognitiv comportamentală are scopul de a modifica gândurile iraționale, emoțiile distructive și comportamentele nepotrivite. S-a dovedit a fi eficientă în tratatrea tulburărilor anxioase la copii. Modelul cognitiv comportamental a fost dezvoltat de Aaron Beck și Albert Ellis.

TCC este în prezent o fuziune a unor terapii care se focalizează pe cogniții ca mediator al tulburărilor și disfuncțiilor psihologice.

Triada cognitivă este o strategie utilizată uneori în TCC. Triada este reprezentată de credințele persoanei tratate. Credințele sunt apoi analizate utilizate ținând cont de faptul că acestea relevă percepția de sine a clientului, expectațiile sale și modul în care privește lumea.

Terapia cognitivă se bazează pe ideea că cele mai multe tulburări apar datorită modului defectuos în care percepem informațiile exterioare, iar scopurile terapiei sunt de a corecta, de a restructura cognițiile false, convingerile disfuncționale, înlocuindu-le cu unele realiste, pozitive.

Psihoterapia cognitiv comportamentală pune accent pe rolul ideilor asupra comportamentului dar și pe optimizarea comportamentului uman.

Modelul ABC este o strategie folosită în TCC pentru a-l învăța pe client care este relația între gânduri, emoții și comportament.

- ✓ Evenimentul activator al unei emoții sau al unui comportament
- ✓ Gândurile persoanei referitoare la evenimentul activator
- ✓ Consecința, răspunsul la evenimentul activator; răspuns influențat de modul în care persoana gândește despre A

Persoana trebuie să fie capabilă să-și identifice gândurile, credințele, expectațiile, percepția de sine, atenția, memoria selectivă, atribuțiile, evaluările, modul în care exteriorizează aceste lucruri.

Strategiile TCC prin care se identifică cele enumerate mai sus include înregistrarea zilnică a gândurilor disfuncționale. Scopul principal este ca persoana să-și dezvolte abilitățile necesare pentru a putea contraargumenta și a putea înlocui distorsiunile cognitive cu unele realiste sau pozitive, care în consecință vor duce la schimbarea comportamentală în sensul adaptării optime la mediu.

TCC postulează faptul că stările afective negative (anxietatea, depresia, mânia) sunt generate de modul distorsionat de gândire al oamenilor, indiferent de IQ.

Terapeutul îl ajută să recunoască acest mod de gândire și să-l modifice, dezvoltându-i un stil de gândire, nu pozitiv, ci realist, sesizând distorsiunile cognitive care apar în gândirea sa.

Bibliografie:

Neagu Anca, *Terapia cognitiv comportamentală*, suport de curs, București, 2009

Activități pentru stima de sine

Profesor Bulzan Violeta
Școala Primară Nr 3 Beznea

Majoritatea părinților își doresc ca stima de sine a copiilor lor să se dezvolte într-un sens pozitiv. Scop care a început să se regăsească și în domeniul educației, devreme ce în școli se desfășoară programe de consiliere pentru elevi. Chiar dacă stima de sine este studiată de o perioadă îndelungată de timp, continuă să aibă loc dezbateri privind natura precisă a acesteia și dezvoltarea ei. Trebuie subliniat faptul că, în urma acestor cercetări, există un acord privind rolul deosebit al părinților și al celorlalte persoane semnificative din viața copiilor în formarea unei stime de sine pozitive. Așadar, stima de sine este un factor important în procesul de dezvoltare a copilului, afirmându-se chiar că ea este esența dezvoltării personale (Roberta Duncan).

Ce este, însă, stima de sine? Stima de sine se referă la modul în care ne evaluăm pe noi înșine, cât de “buni” suntem comparativ cu propriile expectanțe sau cu alții. S-a afirmat de către unii psihologi că adevărata stimă de sine este o emoție. Aceștia susțin că o stimă de sine profundă se manifestă printr-o dragoste adevărată față de propria persoană bazată pe acceptarea necondiționată a sinelui, indiferent de caracteristicile personale sau de erorile comportamentale.

În spatele acțiunilor umane este postulată o piramidă a trebuințelor umane, schițată de A. Maslow încă din anii '50. Toate trebuințele oamenilor pot fi structurate în cinci etape. Fiecare etapă desemnează o categorie de cerințe a căror nerealizare creează un deficit. Pe cel de-al patrulea nivel se află trebuințele relative la eu: nevoia de apreciere, de stimă și aprobare socială, a căror satisfacere contribuie la consolidarea acestuia. Maslow a identificat intensități diferite pe care le poate avea stima de sine. Stima de sine de intensitate redusă înglobează nevoia de a-i respecta pe ceilalți, nevoia de statut social, de recunoaștere, apreciere și chiar de dominare. Stima de sine profundă implică nevoia de auto-respect, incluzând sentimente de încredere, de competență, independență și libertate. Este o formă profundă, întrucât atunci când ajungi la auto-respect, spre deosebire de respectul față de alții, e mai greu să îl pierzi.

Revenind la una din ideile formulate la început, adultul îndeplinește un rol esențial în formarea stimei de sine a copilului. Un copil vrea să fie pe plac. El are nevoie de certitudine, de protecție, apartenență și recunoaștere; el se orientează după reacțiile celor din jur și se adaptează; el vrea să fie “bun” și să fie recunoscut ca atare. Sentimentul stimei de sine depinde, așadar, de reacțiile celor din jur. Atunci când adultul îl ascultă pe copil, îl încurajează, îl apreciază, îi vorbește cu respect, îi acordă atenție și îl îmbrățișează, atunci când copilul are prieteni de încredere și performanțe bune în activitățile școlare sau extrașcolare, toate se constituie în experiențe care dezvoltă o imagine de sine echilibrată. Din păcate, numeroși copii sunt supuși unor experiențe care formează o imagine de sine scăzută: sunt des criticați, ignorați sau ridiculizați, li se vorbește pe un ton ridicat, sunt comparați frecvent cu frații, se așteaptă să fie întotdeauna “perfecti”, li se fixează standarde exagerate privind performanțele școlare.

Dezvoltarea și îmbunătățirea stimei de sine la elevi trebuie începută devreme, în mod sistematic și adecvat pentru a preveni declinul, aproape cert, al stimei de sine în adolescență atât pentru băieți cât și pentru fete (Harper & Purkey, 1993; Orenstein, 1994; Greenberg & Lake, 1991, apud Borba, 2001). Îmbunătățirea stimei de sine va reduce frecvența comportamentelor agresive înregistrate la adolescenți (Garabino, 1999; Pollack, 1999; Yoshikawa, 1994, apud Borba, 2001).

Iată un joc în acest sens:

broșură despre mine

- **Vârsta: 8 - 18 ani**
- **Durata: 60 de minute**
- **Participanți: 4 minim, 20 maxim**
- **Echipament:**

-creioane colorate, o foaie de hârtie și o agrafă de birou pentru fiecare persoană.

- **Obiective:**

- creșterea stimei de sine a participanților,
- să faciliteze participanților împărtășirea feedback-ului pozitiv cu colegii.

- **Desfășurare:**

- foaia de hârtie va fi colorată și împăturată în trei
- participanții decorează prima pagină cu numele lor scris în maniera în care doresc ei.
- sunt listate categorii care vor fi abordate în interiorul broșurii (aproximativ 10). De exemplu, calitatea mea principală, cel mai semnificativ moment, activitatea mea preferată, ceva la ce sunt bun, etc.
- după listarea categoriilor participanții vor furniza un răspuns pentru fiecare. Ei sunt asigurați că nimeni nu va citi ceea ce au scris, deci se pot simți liberi să scrie orice, indiferent cât este de pozitiv.
- participanții împătură broșura și o închid cu agrafa de birou.
- fiecare pasează broșura persoanei din dreapta.
- când o persoană primește o broșură de la un vecin o întoarce (nu o deschide) și scrie un comentariu despre aceasta pe spate.
- însemnările pot fi lucruri simple (pentru persoanele mai puțin cunoscute), ca "Îmi place freza ta" sau pot fi foarte personale pentru persoanele mai bine cunoscute. Pot fi anonime sau pot fi semnate.
- broșurile vor fi date în cerc de la unul la altul până când fiecare persoană va semna pentru fiecare, și fiecare își va primi broșura din nou.
- persoanele petrec 5 minute în liniște și citesc ceea ce ceilalți au spus despre ei.

- **Discuții:**

- dacă a fost plăcut să citească lucrurile scrise de alții despre ei,
- dacă cineva a fost surprins de ceea ce a fost scris,
  - dacă cineva vrea să-și clarifice ceva ce nu a reușit să citească sau nu a înțeles,
- dacă a fost greu sau ușor să complimenteze pe alții sau să primească complimente.
- sunt încurajați să păstreze broșura și să o recitească atunci când nu se simt bine cu ei înșiși.

Bibliografie:

Hartwell, Elizabeth A. *Body image*.<http://blueprint.bluecrossm.com>: Blue Cross and Blue Shield of Minnesota, Inc 2001.

Hopkins G. *Fourteen MORE Activities for the First Days of School!*www.education-world.com 1998.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (studiu de caz - elaborare plan de intervenție personalizat)

**Prof. învă. preșc. Burulean Luminița,
Grădinița nr 35, București, Sector 5**

Nume: D. A.

Vârsta: 12 ani

Diagnostic: hipoacuzie neurosenzorială, profundă, bilaterală protezată

Elevul a fost integrat în școală, în învățământul de masă.

La începerea școlii (clasa pregătitoare) elevul prezenta întârziere de limbaj și dislalie, cunoștea majoritatea literelor și poseda multe cunoștințe de ordin matematic. Cea mai dificilă parte a adaptării, alături de dificultățile de limbaj a fost comunicarea cu cei din jur și adaptarea socială.

Intervenția profesorului de sprijin și a logopedului a completat munca de la clasă depusă de doamna învățătoare urmărindu-se îmbogățirea vocabularului, însușirea sintaxei, a conjugărilor, a acordurilor și declinărilor, a ortografiei și înțelegerea problemelor de ordin matematic. Limbajul a fost astfel optimizat.

Din punct de vedere social, în clasa a V-a, elevul are în continuare mari dificultăți în a stabili și menține relațiile cu colegii.

Elevul se prezintă la cabinetul de consiliere la solicitarea mamei care consideră că fiul are nevoie de sprijin deoarece:

- ☐ nu comunică cu colegii;
- ☐ stă foarte retras, liniștit, în pauze alege să stea în bancă;
- ☐ răspunde solicitărilor profesorilor, dar nu are inițiativă;
- ☐ plânge ușor atunci când colegii devin ironici la adresa lui.

Elevul provine dintr-o familie organizată. Este singur la părinți. Mama nu are un loc de muncă, a ales să stea acasă tocmai pentru a-i oferi sprijin fiului. Tatăl este cel responsabil cu resursele financiare, are un loc de muncă stabil, iar în timpul liber preferă să se odihnească. Din spusele mamei, ambii părinți au o atitudine protectoare față de elev, mai ales după achiziția protezelor care au necesitat sacrificii.

ELABORARE PIP - PROGRAM DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

NUMELE SI PRENUMELE: D. A. / CLASA: a V-a

DIAGNOSTICUL: hipoacuzie neurosenzorială, profundă, bilaterală protezată

ECHIPA DE INTERVENȚIE: diriginte, consilierul școlar

SEDINȚA 1

• După prima întâlnire cu consilierul școlar elevul a reușit să comunice, să se implice în discuția inițiată de mama, să-și spună frământările și temerile.

La finalul primei întâlniri s-au stabilit obiectivele programului de consiliere individuală pe care elevul îl va urma:

1. Autocunoaștere și dezvoltarea încrederii față de sine și față de ceilalți;
2. Dezvoltarea capacității de comunicare și exprimare emoțională;
3. Identificarea surselor anxietății.

SEDINȚA 2

• La această ședință participă doar părinții elevului în vederea identificării surselor comportamentului lui dezadaptativ.

Discuțiile purtate cu aceștia evidențiază următoarele aspecte:

- elevul nu este pe deplin acceptat de către mamă în ceea ce privește comportamentul lui retras, firea lui introvertă, exprimând așteptări înalte față de acesta;
- tatăl, din cauza programului supraîncărcat de la locul de muncă nu reușește să se implice foarte mult în creșterea și educarea fiului, lăsând foarte multe responsabilități pe seama mamei care se simte copleșită;

- ambii părinți își exprimă dorința de a petrece mai mult timp împreună.

RECOMANDĂRI:

- încurajarea elevului să devină autonom, independent, responsabilizarea acestuia cu diverse activități prin casă, recompensarea comportamentelor adecvate;
- să evite să îl eticheteze, să îl numească “mut”, “timid”
- să petreacă zilnic aproximativ 15 minute împreună: să se joace, să discute despre cum și-au petrecut ziua, să vizioneze un videoclip, să asculte muzică etc.

DURATA PROGRAMULUI: 2 luni

DOMENIUL / DOMENII DE INTERVENȚIE: Educarea atenției și voinței

DATA ELABORĂRII PIP : octombrie

DATA REVIZUIRII PIP : decembrie

SEDINȚELE 3,4,5 – sedințe individuale

Pe parcursul acestor sedințe se urmăresc obiectivele stabilite prin utilizarea unor metode precum:

- ☐ exerciții de relaxare,
- ☐ fișe de lucru de autocunoaștere: Cine sunt eu?, Calități/Defecte, Dacă aș fi..., Prietenii mei sunt..., Cum comunic cu ceilalți,
- ☐ desene libere și realizarea unor povesti pornind de la acestea,
- ☐ jocuri de exprimare și autoreglare emoțională,
- ☐ povești terapeutice etc.

Dacă la începutul ședințelor elevul era retras, timid, cu greu răspundea solicitărilor, exercițiile propuse au reușit, treptat, să-l determine să se deschidă, să se implice activ, să aștepte cu răbdare următoarea întâlnire. Și în sala de clasă, profesorii au observat modificări în comportamentul elevului: ridică mâna, zâmbește, uneori caută compania colegilor de clasă.

SEDINȚELE 6,7 – sedințe împreună cu o altă elevă cu dificultăți de comunicare

La început ambii elevi au manifestat teamă, disconfort, reticență, dar au răspuns solicitărilor și au acceptat să se joace ce li s-a propus. Astfel, la finalul întâlnirii ambii elevi și-au exprimat dorința de a se reîntâlni. Temele principale abordate pe parcursul celor două ședințe au vizat: teama de necunoscut, încrederea în sine, cum fac față unei situații dificile.

CONCLUZII:

- ☐ în urma recomandărilor făcute de consilier pe parcursul întâlnirilor cu elevul, părinții au reușit să identifice și să corecteze acele convingeri care blocau relația părinte-copil; de asemenea, au reușit să echilibreze rolurile pe care le au în familie;
- ☐ participarea elevului cu consecvență la activitățile de consiliere individuală a determinat creșterea încrederii în sine, dezvoltarea unor abilități de comunicare eficientă, o mai bună cunoaștere a propriilor capacități;
- ☐ lucrul în echipă, alături de eleva de aceeași vârstă a favorizat apariția unor atitudini de deschidere, entuziasm, optimism;
- ☐ un rol important l-a avut și profesorul diriginte care a reușit pe parcursul orelor de dirigiență să abordeze teme care necesită lucru în echipă și cooperare.

Studiu de caz

**Prof. psihopedagogie specială: Cazan Elena-Leliana,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu, Gorj**

Studiul de caz poate fi definit drept o metodă de evaluare calitativă/cercetare, cu caracter clinic și este centrat pe investigarea detaliată a unui individ(sau grup sau a unui fenomen clinic), într-un context de viață real, utilizând multiple surse de informare (interviuri, mărturii, dovezi,etc.).

Prezint în continuare, un studiu de caz al unui copil diagnosticat cu autism infantil.

Date personale

Numele și prenumele: N.R.

Data nașterii: 7.12.2005 Tg-Jiu, Gorj.

Diagnostic : autistism infantil, dislalie polimorfă.

Date despre familie

N.R. provine dintr-o familie organizată, între membrii familiei existând relații de bună înțelegere și suport. Tata este strungar, mama asistent personal. N.R. este atașat de familie, în special de mama cu care petrece cea mai mare parte a timpului. Are o relație bună și cu sora sa deși aceasta este elevă la liceu.

Copilul locuiește împreună cu familia la bloc, proprietate personală. Locuința este alcătuită din trei camere, o bucătărie și o baie unde locuiesc cei patru membrii ai familiei.

Familia are condiții materiale și economice bune.

Antecedente personale

Analizând istoricul medical și de dezvoltare al lui N.R. reiese că sarcina a fost una complicată; nașterea a fost la termen însă cu un trevaliu destul de lung. În jurul vârstei de 2 ani a fost diagnosticat cu retard grav de limbaj.Mama își amintește că prezenta hiperkinetism, deficit de atenție, nu vorbea cu cei din jur și prefera să se izoleze. N.R. a trecut prin aproape toate fazele de boli ale copilăriei dar și cu numeroase crize epileptice motiv pentru care a primit tratament de specialitate, tratament pe care îl primește și în prezent. Starea de sănătate a lui P.G. este relativ bună.

Traseul educațional

P.G. a frecventat Grădinița Mihai Eminescu din Tg-Jiu, unde a obținut rezultate slabe. În urma examenului neuropsihologic N.R. a fost orientat spre învățământul special respectiv Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu, unitate pe care o frecventează din clasa I.

Evaluare psihopedagogică

a) Dezvoltare psihomotorie se orientează destul de bine în spații largi, întâmpină dificultăți în a se orienta în pagina caietului sau a foi de desen;

Schema corporală: recunoaște organizarea corporală pe propriul corp dar și al celorlalte persoane, recunoaște cu ajutor segmentele dreapta/stânga ale propriului corp, recunoaște detalii ale schemei corporale.

Orientarea spațială: operează cu noțiunile sus/jos, închis/deschis, mic/mare.

Orientare temporală: enumeră zilele săptămânii, enumeră anotimpurile, enumeră cu ajutor lunile anului dar și momentele zilei.

Lateralitate: dreapta.

Coordonarea motorie: coordonare bimanuală și oculo-manuală bună, coordonarea instructaj verbal-motorie bună.

Gesturile/mișcările: merge, aleargă, sare, țopăie, prinde mingea cu ambele mâini, coboară/urcă scările, rezistență bună la efort conform vârstei.

b) Procese intelectuale

Gândirea: înțelege, definește și operează cu noțiuni simple; procesul de generalizare este prezent în activitatea de gândire, dar se realizează la un nivel scăzut; gândirea nu este creativă ci reproductivă.

Memoria: are nevoie de un număr mare de repetiții pentru a reține un material verbal; reactualizarea cunoștințelor se face cu dificultate.

Limba și comunicare: vocabularul este sărac, prezintă tulburări atât la nivelul limbajului oral-sunt afectate sunetele v,c r,b, p,d,s dar și la nivelul limbajului scris- citit omisiuni, înlocuiri, deformări de grafeme. Scrisul este relativ lizibil. Nu se încadrează corect în pagină. Citește greu și numai cuvinte monosilabice, înțelege cu ajutorul textului citit, în redarea literelor de tipar unele litere sunt scrise „în oglindă”, manifestă nesiguranță în recunoașterea literelor, face confuzii între acestea. Prezintă dislexo-disgrafie.

Din punct de vedere al comunicării verbale și nonverbale se exprimă în propoziții simple incorecte din punct de vedere gramatical; desparte cuvinte în silabe, povestire sărăcăcioasă după imagini, nu alcătuiește propoziții simple și dezvoltate.

Atenția : este stabilă, capacitate redusă de concentrare pe durata unei ore de curs .

Motivația de învățare : prezintă predominant motivație exteră, reacționând atât la recompense materiale cât și laudative.

Privind percepția și reprezentările:deosebește toate culorile, recunoaște și denumește figurile geometrice(pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc). Se orientează cu dificultate în spații largi. Desprinde cu dificultate detaliile unor obiecte sau imagini.

b) Relații sociale: este o persoană sociabilă, prietenoasă, ascultă sarcinile date de adult, se joacă cu colegii. Stabilește cu ușurință relații cu colegii și adulții, colaborează în joc, respectă regulile jocului și regulile simple de conviețuire socială.

c) Date pedagogice:

- discipline școlare preferate: Abilitare manuală;
- participă cu interes și plăcere la activitățile extrașcolare.

d) Activități de terapie specifică în care este/are nevoie să fie inclus copilul: este cuprins în activități de terapie logopedică dar și de kinetoterapie.

TERAPIA

Terapia constă în următoarele activități recuperatorii :

- dezvoltarea în continuare a abilităților pentru comunicare;
- mobilizarea atenției și a voinței pentru a termina activitatea începută;
- antrenarea în orice tip de activitate ;
- conștientizarea de către părinți a responsabilităților care le revin;
- dezvoltarea încrederii în forțele proprii;
- realizarea unui program adecvat posibilităților, fără solicitări sau eforturi în salt, cu sarcini precise și bine definite;
- orientarea către ședințe de psihoterapie și logopedie;
- acordarea de roluri în activitățile din clasă prin care să capete încredere în forțele proprii, precum și încrederea colegilor.

CONCLUZII

S-au făcut salturi semnificative și pe linia socializării. Evoluția a fost de la ignorarea inițială a celor din jur până la dorința de a coopera și de a fi remarcat. În prezent se simte bine în grup, comunică, cooperează .

BIBLIOGRAFIE:

- Gherguț, A., *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Editura Polirom, Iași, 2013.

Planificarea unei activități de educație inclusivă în parteneriat cu consilierul școlar

Prof. învățământ preșcolar -Chesa Roxana,
Grădinițacu P.P. Nr 20 Dr. Tr .Severin

Argument

Educația inclusivă, se orientează spre transformarea mediului larg educațional, pe calitatea și eficiența întregului sistem educativ, formal și nonformal, având în atenție toți copiii și pornind de la premiza că fiecare copil este special și poate avea nevoi diferite de ale celorlalți, la un moment dat al dezvoltării sale.

Scopul activității

Optimizarea procesului de incluziune școlară a preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale (CES), utilizând o abordare interdisciplinară, multinivelară și implicând toți actorii antrenați în procesul instructiv-educativ: copii, educatoare, părinți.

Obiectivele educaționale ale activității

Activitatea vizează trei mari grupuri țintă:

- ☐ Preșcolari cu CES și non-CES
- ☐ Profesori din grădinițe incluzive
- ☐ Părinții

Obiective generale centrate pe preșcolari:

a. Copii cu cerințe educaționale și emoționale speciale:

6. Facilitarea unui proces de incluziune autentic, valid, bazat pe eforturi reale mutuale
7. Prevenirea tulburărilor fobice, de anxietate, reacție la stres și tulburări de adaptare, în cazul copiilor cu cerințe educaționale și emoționale speciale

8. Utilizarea artei ca mijloc de facilitare a incluziunii școlare, prin demersuri de învățare a modurilor de exprimare a emoțiilor utilizând tehnici creative

9. Asimilarea unor strategii eficiente de comunicare și relaționare în context școlar, social și familial

10. Cultivarea creativității și utilizarea acesteia în forme explicative

și de normalizare a trăirilor negative

11. Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie între copiii cu CES și cei non-CES

12. Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale colegilor

b. Pentru elevii fără CES:

- combaterea discriminării copiilor (colegilor) cu CES
- facilitarea, asumarea, integrarea unor mijloace de comunicare autentică și deschisă față de elevii cu CES
- cultivarea empatiei
- asumarea unui rol activ în procesul de incluziune a copiilor cu CES

Obiective generale centrate pe educatoare:

☐ Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie față de copiii cu CES

☐ Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite de copiii cu CES ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale colegilor

☐ Prevenția comportamentelor discriminatorii față de copiii cu cerințe educaționale și emoționale speciale

☐ Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor situații școlare generate de anumite situații ce implică copii cu CES sau părinții acestora

- ☐ Informarea privind CES: definiții, factori implicați, aspecte legislative, actori implicați etc.
- ☐ Cunoașterea unor forme de cultivare și utilizare a creativității în normalizarea trăirilor negative
- ☐ Fundamentarea unor practici inovative de gestionare a situațiilor ce implică copii cu CES sau părinții acestora

Obiective centrate pe părinți:

- ☐ Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor situații stresante generate de CES
- ☐ Cunoașterea unor forme de cultivare și utilizare a creativității în normalizarea trăirilor negative și utilizarea acestora pentru o mai bună relație părinte-copil
- ☐ Identificarea și aplicarea unor strategii de comunicare inovative față de profesorii implicați în actul instructiv-educativ
- ☐ Gestionarea/normalizarea stărilor negative resimțite ca urmare a potențialelor comportamente de tip discriminatoriu ale altor părinți (non-CES)
- ☐ Cultivarea unor relații bazate pe respect, egalitate și prietenie față de profesorii și elevii implicați în actul instructiv-educativ
- ☐ Asimilarea unor strategii eficiente de comunicare și relaționare în context școlar, social și familial
- ☐ Prevenirea tulburărilor fobice, de anxietate, reacție la stres și tulburări de adaptare, generate de situațiile sociale dificile ce, uneori, apar în cazul CES
- ☐ Identificarea și aplicarea unor strategii de comunicare inovative față de copiii cu CES

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII DE EDUCAȚIE INCLUSIVĂ ÎN PARTENERIAT CU CONSILIERUL ȘCOLAR

Nr. crt.	DENUMIREA ACTIVITĂȚII	LOCUL DE DESFĂȘURARE	PERIOADA	PARTICIPANȚI
1.	"Să ne cunoaștem!"	Sala de grupă a grădiniței	OCT 2017	educatoare, consilier școlar preșcolari
2.	"Vreau să știu...despre copilul meu" -chestionare.	Cabinet consiliere	NOV 2017	educatoare, părinți consilier școlar
3.	"Obiceiurile copilului meu..." -sugestii și recomandări	Sala de grupă a grădiniței	DEC 2017	educatoare, părinți consilier școlar
4.	"Cu bucurii de Paste și Florii" 4. încondeierea ouălor cu ocazia sărbătorilor pascale 5. Participarea prescolarilor și a părinților la activitate	Sala de grupă a grădiniței	APR 2018	educatoare, părinți consilier școlar
5.	"Un program sănătos înseamnă un copil sănătos " -dezbateri liberă	Cabinet consiliere	MAI 2018	educatoare, părinți consilier școlar
6.	"Vă arătăm ce știm și noi" -activitate demonstrativă	Sala de grupă a grădiniței	IUNIE 2018	educatoare, părinți consilier școlar preșcolari

Proces verbal

Încheiatazi 28 .03.2018 în cadrul activității de educație inclusivă planificate ”Cu bucurii de Paște și florii”.

Activitatea se desfășoară în sala de grupă a Grădiniței P.P. nr 20 în prezența consilierului școlar, a preșcolarilor cu și non CES din grupa mare, părinți și directorul unității.

Copiii încondeiază ouă cu ocazia sărbătorilor pascale, fac felicitări și diverse cadouri pentru cei dragi.

Activitatea se desfășoară într-un ambient plăcut în care copiii își schimbă idei, se ajută și comunică între ei pentru a duce lucrările la bun sfârșit.

Copiii cu CES sunt ajutați și antrenați de ceilalți și chiar dacă nu-și termină lucrarea sunt apreciați și răsplătiți.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.

Prof Chesa Roxana

Părinți (C.V, C. T., M. A., V. N)

Intervenții terapeutice și activități de consiliere educațională și psihopedagogică pentru elevii cu CES

**Profesor învățământ preșcolar Constantin Andreea-Cristina, Grădinița
Nr.35,București,Sector 5**

Studiu de caz

I.Date de identificare

Numele, prenumele:C.A

Data nașterii:09.09.2017

Domiciliul:București,str.Vasile Pricopan nr.5

Date privind familia: mama: C.R

tata : C.M

Date relevante privind familia:

Provine dintr-o familie cu 2 copii ,C.A . fiind fratele cel mai mare.

Părinții sunt muncitori, cu o situație economică modestă, au un echilibru nervos precar, l-au izolat în momentul apariției celui de-al doilea copil, datorită faptului că îl agresa.

Tatăl nu se implică prea mult sau deloc în educarea copilului, dar este convins că de vină este mama și că educația copiilor este doar obligația ei, nu și a lui.

Mama se plânge de faptul că tatăl intervine când este pedepsit, iertându-l și răsfățându-l, ea nemaiaivând nici o autoritate în fața copilului. Izolându-l, părinții au început să nu-i mai acorde atenție, l-au lasat doar în fața televizorului la tot felul de desene animate violente.

Date privind evoluția :

Informații despre naștere și dezvoltare

Informații medicale

i.tulburări de conduită,hiperactivitate cu deficit de atenție (A.D.H.D) ;comportament de opoziție și rezistență,întarziere în dezvoltarea limbajului,slalie polimorfă gravă.

Situația școlară

II. Descrierea problemei

Probleme identificate

- prezintă mai multe comportamente negative:perturbarea activităților;încălcarea frecventă a regulilor;

Descrierea problemei

Părinții sunt muncitori, cu o situație economică modestă, au un echilibru nervos precar, l-au izolat în momentul apariției gemenilor datorită faptului că îi agresa.

Tatăl nu se implică prea mult sau deloc în educarea copilului, dar este convins că de vină este mama și că educația copiilor este doar obligația ei, nu și a lui.

Mama se plânge de faptul că tatăl intervine când este pedepsit, iertându-l și răsfățându-l, ea nemaiaivând nici o autoritate în fața copilului. Izolându-l, părinții au început să nu-i mai acorde atenție, l-au lasat doar în fața televizorului la tot felul de desene animate violente.

Descrierea situației

Ce s-a întâmplat, Ce se întâmplă

- prezintă mai multe comportamente negative:perturbarea activităților;încălcarea frecventă a regulilor; agresivitate fizică față de colegi;distrugerea jucăriilor ;dificultăți în menținerea și stabilirea relațiilor interpersonale;opoziție/refuz în respectarea cerințelor, este mereu agitat, neliniștit, nu-și găsește niciodată poziția potrivită pe scaun;
- își mișcă mâinile, picioarele, pleacă de la masa, își găsește alte ocupații în timpul activităților obligatorii;
- are dificultăți de concentrare a atenției;
- deranjează colegii;
- nu poate lucra în echipă;

- nu respectă regulile;
- nu e acceptat de grup.
- este într-o permanentă stare de încordare , de nervozitate;
- nu recunoaște autoritatea adulților și de multe ori devine leader negativ;
- poate fi agresiv: lovește, amenință colegii, refuză realizarea unor sarcini;

III. Intervenție

Ce s-a făcut pentru soluționarea problemei

- Într-o primă etapă am obținut cooperarea mamei și disponibilitatea acesteia de a ține legătura cu consilierul psihologic și a participa la orele de consiliere psihologică desfășurate la grădiniță;
- Am mai obținut promisiunea mamei că nu îl va mai ține pe C.A. izolat în familie ci îl va înconjură cu mai multă atenție și înțelegere dar și să-i stabilească un set de reguli ce trebuiesc respectate cu strictețe în familie;
- Este monitorizat zilnic atât în ce privește comportamentul cât și implicarea în activități, acordându-i sprijinul necesar ori de câte ori este nevoie.
- Are zile în care considerăm că a făcut unele progrese dar are și zile când nu ne putem înțelege deloc cu el.
- Având în vedere că are doar 5-6 luni de când frecventează grădinița, considerăm că prin aplicarea unui plan de intervenție personalizat sunt posibile unele rezultate care să-i permită o bună integrare la mediul școlar.

Măsuri concrete de acțiune

Ajutor/intervenții ale unor persoane specializate

- examinarea copilului de către specialiști (logoped, consilier psihopedagogic);
- diagnostic al rezultatelor;
- colaborare în rezolvarea problemelor;
- crearea unui mediu adaptativ și suportiv în clasă;
- exersarea capacității de memorare;
- exersarea capacității de comparare și clasificare.

Tulburările de comportament și de adaptare Studiu de caz

**Prof. înv. preșc. Cranta Ionela
Școala Gimnazială Nr. 2 Caracal**

Date de identitate

Numele și prenumele: M. S.

Vârsta: 5 ani

Sex: feminin

Clasa/ Grupa: mare

Date despre familie:

Copilul analizat aparține unei familii - cu 2 copii de vârste mici (5-7 ani) - în cadrul căreia predomină un climat ostil, o stare permanentă de dezordine și nesiguranță, iar relațiile comunicative sunt minime.

Definirea problemei

Copilul M.S.. provine dintr-o familie modestă din punct de vedere material, fiind al doilea copil și având doar un frate cu 2 ani mai mare. Este bine dezvoltat din punct de vedere fizic, energic și rezistent la îmbolnăviri, neavând probleme în privința bolilor contagioase care se contactează cu ușurință și creează probleme altor copii.

Din analiza comportamentului am constatat că are unele ieșiri în colectivitate greu de explicat, pentru început: aruncă jucăriile, are momente în care lovește pe alții, se bate cu ceilalți și apoi plânge din senin, acuzând că alții sunt vinovați de aceste lucruri.

Nu stabilește relații durabile cu alți copii din grupă, oscilând între o prietenie sau alta, în funcție de interesul pentru o jucărie sau pentru dulciuri. Totodată, caută motive să atragă atenția prin agresiune, plâns nemotivat, pâră. Se observă din activitățile desfășurate, că are un nivel scăzut al cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și abilităților socio-emoționale și intelectuale.

Dacă e solicitat se ascunde, evită sarcinile de lucru care îl vizează, lăsând pe alții să le rezolve. Are un ritm lent de lucru, și rezolvă sarcinile superficial, fără să se implice cu responsabilitate în activitatea desfășurată cu grupă. De la părinți am aflat că și acasă are uneori momente de izbucniri violente sau plâns fără motiv.

O altă observație ar fi faptul că nu-și poate concentra atenția pe timp îndelungat în cadrul activităților, este neliniștit nu poate sta prea mult timp într-un loc, își schimbă des activitatea fără un motiv anume.

Explicațiile mamei au fost că ea personal nu are timp să se ocupe de cei doi copii fiind tot timpul ocupată cu alte treburi. În același timp, ea consideră că are activități suficiente la grădiniță și este suficient ca educatoarea să-i acorde atenție.

În urma celor constatate, am încercat să identific cauzele care au generat acest comportament și să stabilesc un plan de intervenție pentru corectarea acestuia.

Plan de intervenție

Ipoteze:

- lipsa afecțiunii din partea părinților poate determina modificări ale comportamentului, ale evoluției intelectuale și a personalității copilului;
- comunicarea scăzută în cadrul familiei determină copilul să se considere neglijat, fapt care a condus la devieri de comportament.

Obiective pe termen scurt:

- descoperirea cauzelor ce au condus la comportamente nedorite;
- analiza situațiilor care au influențat comportamentul copilului;
- analiza relațiilor copilului cu persoanele adulte din familie;
- observarea copilului în scopul identificării punctelor slabe și a celor forte a personalității sale;
- discutarea cu părinții despre acordarea sprijinului necesar;

Obiective pe termen lung:

- descoperirea intereselor și aptitudinilor copilului în scopul atragerii acestuia în activități menite să sprijine formarea unei personalități armonioase;
- convingerea copilului că aceste comportamente sunt nedorite și că trebuie înlăturate;
- sprijinirea copilului în sensul autocontrolului, a stăpânirii de sine și a renunțării la anumite manifestări nepotrivite;
- încurajarea copilului pentru a se comporta corect în cadrul grupului și pentru formarea unei imagini de sine corecte;

Strategii de intervenție:

- să i se acorde mai mult timp din partea părinților;
- să se comunice cu el cât mai mult posibil;
- să i se explice că este important tot ce face și să fie apreciat pozitiv de câte ori realizează o lucrare
- .
- să se explice clar cerințele pe care le impun activitățile în cadrul grupului, regulile care trebuie respectate;
- să fie sprijinit copilul în corectarea comportamentelor nedorite.

Concluzii:

În cadrul activităților didactice, vom acorda mai multă atenție acestui copil, deoarece doream să-l ajut să-și corecteze comportamentul greșit și să îl sprijinim în formarea unei imagini de sine corecte. Copiii au fost sfătuiți să-l încurajeze chiar dacă nu reușește să realizeze totdeauna lucrări foarte bune, să-l sprijine în eforturile lui, să-i acorde atenție și afecțiune. În legătură cu deficitul de atenție, am apelat la un psihologul școlii care este în măsură să-l ajute, să-i prescrie un program de terapie în acest sens.

Metode și tehnici de cunoaștere a persoanelor cu CES-metoda observației

Profesor psihopedagogie specială: Despa Elena Anca
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă “Rudolf Steiner” Hunedoara

“Metoda observației este una dintre cele mai vechi metode utilizate în cunoașterea psihologică, și constă în urmărirea atentă și sistematică a comportamentului unei persoane cu scopul de a sesiza aspectele sale caracteristice”(Cosmovici, A., Iacob, L. 2008, p.92) .

Spre deosebire de experiment care se supune intervenției din partea cercetătorului, observația constă în înregistrarea datelor și constatărilor așa cum se prezintă, cercetătorul așteptând că ele să se producă pentru a le putea surprinde. Se folosește în toate etapele cercetării și însoțește de obicei toate celelalte metode, oferind date suplimentare în legătură cu diverse aspecte ale fenomenelor investigate. (Nicola, Ioan. 1980,p.58).

De asemenea, Septimiu Chelcea definește, în general, observația drept „cercetare concretă, de teren, empirică”, iar , în sens restrâns, că „metodă științifică de colectare a datelor cu ajutorul simțurilor (...) în vederea inferențelor sociologice și psihologice, pentru a verifica ipotezele sau pentru a descrie sistematic și obiectiv mediul înconjurător, oamenii și relațiile interpersonale, comportamentele individuale și colective, acțiunile și activitățile comportamentul verbal, obiectele fizice, produsele activităților creative ale persoanelor și grupurilor umane” (Septimiu Chelcea, 2001, p. 359).

Observarea este cea mai directă formă de achiziționare a informației printr-o experiență directă, imediată, obținută de la o sursă primară. Filozofic, observația (sau observarea) este activitatea unei ființe inteligente, care percepe, simte și asimilează cunoștințe despre un anumit fenomen, obiect, ființă sau interacțiune în propria sa structură de cunoștințe și idei anterioare. Observația este partea externă a procesului de cunoaștere și este necesară în cunoașterea părții perceptibile a lucrului de cunoscut. Specificul observației este raționalitatea și raționalizarea percepției. Altfel spus, observația este percepția externă și internă structurată de intelect.

Observația este metoda cel mai des utilizată în cunoașterea manifestărilor comportamentale ale preșcolarilor, elevilor, furnizând informații bogate și variate.

Principalele probleme pe care le ridică observația pentru subiectul cunoscător, profesorul, se referă la câteva aspecte importante:

1. ce observăm: care este conținutul observației;
2. care sunt formele observației;
3. de ce anume depinde calitatea observației;
4. care sunt condițiile unei bune observații;
5. cum pot fi combătute unele obstacole ce apar în calea observației;
6. care sunt limitele și avantajele observației .

Aplicarea riguroasă și eficientă a observației presupune parcurgerea următoarelor etape:

- pregătirea cercetătorului în vederea realizării observației; (documentarea, selectarea instrumentelor, tehnicilor etc.);
- observarea propriu-zisă;
- analiza, prelucrarea și interpretarea datelor obținute.

Din punct de vedere psihopedagogic ne rețin atenția câteva probleme privind conținutul observației, formele și condițiile acesteia. Trebuie subliniat și faptul că în activitatea curentă la clasă, profesorul este interesat în primul rând de realizarea obiectivelor pedagogice; paralel, în procesul de predare – învățare el realizează observarea spontană a conduitelor de comunicare, de învățare ale elevilor. Strânse de-a lungul unor intervale mai mari de timp și prelucrate corect aceste observații devin ipoteze ce sunt urmărite apoi prin observații sistematice.

Studiind astfel de elemente de conduită vom reuși să desprindem unele semnificații cu privire la structurile de personalitate ale copilului: aptitudini, temperament, caracter.

Calitatea observației depinde de o serie de factori, dintre care enumerăm:

- particularitățile psihoindividuale ale observatorului (concentrarea atenției, sesizarea esențialului etc.);
- ecuația personală a observatorului: tip descriptiv, tip evaluativ, tip erudit, tip imaginativ și poetic;
- caracteristici ale percepției: selectivitatea ei, factorii sociali ce o pot modela și deforma (Zlate, 1994).

Unii observatori sesizează raporturile, relațiile dintre faptele observate, alții consideră faptele ca fiind independente. Pentru a limita sau elimina efectele deformatoare ale acestor factori și pentru a spori calitatea observației se recomandă respectarea unor condiții dintre care reținem:

- stabilirea clară, precisă a scopului, a obiectivului urmărit;
- selectarea formelor observației ce vor fi folosite, a condițiilor și mijloacelor necesare;
- caracterul selectiv al observației;
- elaborarea unui plan în funcție de care se va desfășura observația;
- consemnarea imediată a datelor observației, în sinteză, urmând ca apoi acestea să fie detaliate;
- desfășurarea observației în condiții cât mai variate;
- efectuarea unui număr optim de observații;
- observația să fie maximal discretă, persoana în cauză să nu-și dea seama de această situație;
- datele obținute să fie confruntate cu cele obținute prin alte metode.

Deoarece manifestările atitudinale, comportamentale, relațiile sociale din cadrul demersului didactic sunt complexe și necesită observații variate și evaluări simultane, după documentarea prealabilă asupra subiectului cercetat, activitatea de observare trebuie să se desfășoare pe baza „unei grile” sau „categorii de indicatorii”, „protocoale de observare” a evenimentelor pedagogice.

Protocoalele de observație cuprind:

- dimensionarea domeniului supus observării;
- planul de desfășurare a observării;
- evenimentele pedagogice considerate;
- categoriile de încadrare a comportamentelor manifestate de cei observați;
- modul de notare a datelor (Vlăsceanu, 1983).

Avantajele observației

Este vorba în primul rând de ușurința aplicării, economicitatea mijloacelor materiale necesare efectuării cercetării, naturalitatea și autenticitatea fenomenelor relevante. Observația permite surprinderea manifestărilor comportamentale firești ale individului în condiții obișnuite de viață. Oferă date de ordin calitativ.

Dezavantajele observației

Observatorul trebuie să aștepte uneori mult timp până se produce fenomenul vizat, fără a putea interveni în nici un fel. La aceasta se adaugă imposibilitatea de a izola și controla variabilele. Mai mult decât atât, prezența observatorului poate determina intrarea în funcțiune a mecanismelor de apărare ale subiecților care modifică situația globală a câmpului social sau a comportamentelor celor observați, chiar fenomenul studiat pe ansamblu (Ilie, 2004).

Observația – Aplicare practică

NUMELE PREȘCOLARULUI: B. A.-M

Data nașterii: 19.01.2013

Diagnostic: Deficiență mintală medie, Sindrom Down, Retard pe linia limbajului expresiv, Parapareză flască member inferioare, hipotrofie stature-ponderală, Ao. Ortoforie

RECOMANDAREA COMISIEI PENTRU PROTECȚIA COPILULUI: învățământ special

ȘCOALA: C.S.E.I. ... Hunedoara

DOMENIUL OBSERVAȚIEI: Comportamentul

SCOPUL OBSERVAȚIEI: Îmbunătățirea comportamentului

Informații generale

Preșcolarul face parte dintr-o familie cu ambii părinți, cu mai mulți frați și surori. Locuiește într-un apartament bine întreținut cu familia care este interesată să asigure toate condițiile pentru o bună creștere și educație a copilului.

În urma evaluării preșcolarului s-a observat că socializează rareori, preferând, în afara activităților să rămână retras.

Informații educaționale

a). Comportament cognitiv:

În cadrul activităților a învățat despre reguli prin cunoașterea și folosirea materialelor, ordinea și așteptarea rândului. Deși comunicarea verbală îi este afectată, reușește uneori să se facă înțeles prin mimică și gesturi. Copiii și adulții din jur recunosc momentele când dorește să ne transmită dorințe intenții și emoții.

-prezintă dificultăți de concentrare a atenției

b). Relații sociale:

A. manifestă agitație și reacții agresive în cadrul activităților față de copiii aflați lângă el. Prin implicarea în diverse activități specifice grădiniței, stările conflictuale se diminuează, fiind evidentă o colaborare mai bună cu ceilalți.

-comunicare deficitară cu cei din jur și mari dificultăți de manifestare a emoțiilor

Comportament psihomotric și autonomie personală:

- deprinderile de igienă personală sunt în curs de dezvoltare;

Observarea preșcolarului s-a făcut pe parcursul următoarelor tipuri de activități timp de un semestru:

Perioada propusă	Tipuri de activități	Obiective operaționale	Modalități de realizare	Metode mijloace
An școlar 2020-2021 Semestrul I	Jocul liber Cunoașterea mediului Activități matematice Basme Expresie muzicală Desen, Pictură Abilitare manuală	- să dezvolte inițiativă în activități și relații - să imite mișcări ale jocului în grup - să-și dezvolte abilități de comunicare - să imite mișcări și ritmuri în funcție de cântecele prezentate - să exprime activitățile artistice trăiri sentimente și impresii - se utilizeze tehnici de lucru în vederea realizării unor lucrări din materiale - să dezvolte deprinderi de a lucra atent și îngrijit - să-și exerseze atenția și să exprime bucuria lucrărilor confecționate - să dezvolte capacitatea de cooperare în activități - să participe în cadrul grupei la activități specifice	- jocuri de dezvoltare a comunicării - jocuri de rol - jocuri distractive cu material și partener - jocuri reproductive cu subiect din viața cotidiană - jocuri imitative - audiții muzicale - jocuri de ritm dans și mișcare - jocuri cu prezentare de modele comportamentale ale personajelor din basme jocuri concurs - jocuri cu respectarea rândului - jocuri de construcție - activități de expresie grafică și plastică - activități manuale - jocuri în aer liber	Explicația, Conversația, Povestirea, Demonstrația, Exercițiul, Audiția muzicală, Obiecte diferite, materiale din natură, ceracolor, culori de apă, fetru, ceară, lână, instrumente musicale.

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

La începutul și finalul semestrului I am folosit următoarele grile de observare axându-mă pe comportamente sociale și emoționale.

La începutul semestrului:

Comportamente sociale	În foarte mica măsură	În mica măsură	Uneori	În mare măsură	În foarte mare măsură
Itemi					
Stabilește relații de comunicare		X			
Reacționează la apariția unei persoane familiare			X		
Ascultă și așteaptă să îi vină rândul fără a perturba activitatea	X				
Produce gesturi și mișcări cu valoare de comunicare		X			
Reacționează când își aude numele		X			
Inițiază comunicare în sensuri sociale		X			
Comunică prin limbaj verbal oral	X				
Exprima dorințe preferințe și tendința spre acțiune		X			

Comportamente sociale	În foarte mica măsură	În mica măsură	Uneori	În mare măsură	În foarte mare măsură
Itemi					
Conștientizează propriile emoții		X			
Transmite mesaje cu încărcătură emoțională	X				
Manifestă empatie	X				
Identifică emoțiile pe baza indicațiilor nonverbale	X				
Denumeste emoțiile	X				
Înțelege cauzele și consecințele emoțiilor	X				
Utilizează strategii de reglare emoțională specific vârstei	X				

În cazul preșcolarului B.A.-M. se poate observa că prezintă dificultăți în capacitatea de concentrare a atenției, comunicare deficitară cu cei din jur și mari dificultăți de manifestare a emoțiilor la începutul semestrului I

Comportamente sociale	În foarte mica măsură	În mica măsură	Uneori	În mare măsură	În foarte mare măsură
Itemi					
Stabilește relații de comunicare			X		
Reacționează la apariția unei persoane familiare				X	
Ascultă și așteaptă să îi vină rândul		X			

fără a perturba activitatea					
Produce gesturi și mișcări cu valoare de comunicare			X		
Reacționează când își aude numele			X		
Inițiază comunicare în sensuri sociale			X		
Comunică prin limbaj verbal oral		X			
Exprima dorințe preferințe și tendința spre acțiune			X		

Comportamente sociale	În foarte mica măsură	În mica măsură	Uneori	În mare măsură	În foarte mare măsură
Itemi					
Conștientizează propriile emoții			X		
Transmite mesaje cu încărcătură emoțională		X			
Manifestă empatie		X			
Identifică emoțiile pe baza indicațiilor nonverbale		X			
Denumeste emoțiile		X			
Înțelege cauzele și consecințele emoțiilor		X			
Utilizează strategii de reglare emoțională specific vârstei		X			

La finalul semestrului I se poate observa o ameliorare în relația de comunicare cu cei din jur, o îmbunătățire a capacității de concentrare a atenției și a modului de manifestare a emoțiilor ca urmare a metodelor folosite în pedagogia curativă.

În urma observațiilor în cazul preșcolarului se dovedește că deși nu reușește să comunice verbal, prin gesturi și mimică reușește să atragă atenția tuturor. Este mult mai atașat de persoanele adulte din jurul lui, manifestând un interes deosebit față de acestea. Reacționează mult mai bine când își aude numele și manifestă mai multă atenție la apariția unei persoane cunoscute. Privește cu interes acțiunile copiilor și se implică uneori în jocurile lor. Manifestă mai mult dorința de a participa la activitățile comune și acceptă să primească ajutor în desfășurarea activităților. În mică măsură a reușit să înțeleagă și să aștepte rândul într-o activitate. Conștientizează uneori propriile emoții și le exprima prin mimică și gesturi. Reacționează în mică măsură față de stările emoționale ale copiilor.

Are nevoie de atenția, afecțiunea și încurajările permanente ale persoanelor adulte din jurul lui.

Nu există metode de cunoaștere a elevilor bune sau rele; există doar profesori mai mult sau mai puțin preocupați de cunoașterea elevilor, de crearea unui climat educațional adaptat modernității, facilitator al comunicării și performanțelor școlare.

BIBLIOGRAFIE

- E. Chelcea Setimiu, Metodologia cercetării sociologice: metode cantitative și calitative. Editura Economică, București ,2001.
- F. Cosmovici, A., E., Iacob, L., *Psihologie școlară*, Polirom, Iași, 2008.
- G. Ioan Nicola, Pedagogia școlară, Editura Didactică și Pedagogică București, 1980.
- H. Ilie, S. *Strategii și metode de cercetare psihologică*. www.actrus.ro/reviste/2_2004/r7.pdf 2004.
- I. Vlăsceanu, L., *Metodologia cercetării sociale*, Editura Științifică și Enciclopedică București, 1986.
- J. Zlate, M., *Introducere în psihologie*, Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL. București, 1994

Studiu asupra acțiunilor de integrare a elevilor cu CES în cadrul orelor de engleză

**Prof. Diaconu Adela,
Școala Gimnazială Anton Pann, Craiova, Dolj**

Sintagma “cerințe educative speciale” (CES) a fost lansată pentru prima oară în Marea Britanie în 1978, odată cu raportul Warnock, document reprezentativ pentru reforma educației speciale din această țară, iar în anii '90 a fost introdusă și în terminologia UNESCO. În țara noastră, CES a devenit un concept uzual concomitent cu dezvoltarea învățământului integrat, care promovează educația centrată pe elev. Acest curent educațional are la bază filozofia normalizării, care consideră că diferențele dintre oameni sunt firești, țin de natura umană. În consecință, învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe și la cerințele de educație care derivă din ele. Expresia cerințe educaționale speciale se referă la acele cerințe specifice față de educație (derivate sau nu dintr-o deficiență), care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru un copil (Gherghiu, 2005).

În opinia lui Vrășmaș (1996, p. 27) cerințele educative speciale (C.E.S.), desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/ sau caracteristice unei deficiențe (ori tulburări de învățare), precum și o intervenție, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare”. Conform principiilor promovate în materie de educație de către organismele Internaționale, se menționează că elevii cu diferite tipuri de deficiențe au aceleași drepturi fundamentale ca și ceilalți cetățeni de aceeași vârstă, fără discriminare pe motive de sex, limbă vorbită, religie, stare financiară sau orice altă caracteristică a persoanei în cauză sau a familiei sale.

Așadar, școala trebuie să includă toți copiii, și pe cei “provenind din cadrul minorităților lingvistice, etnice sau culturale, copii din grupuri îndepărtate sau nomade, copii ai străzii, copii cu deficiențe sau talentați”. (Forumul Mondial pentru Educație, Dakar, 2000). Este foarte important ca un cadru didactic să cunoască problemele fiecărui copil cu care lucrează, unde întâmpină greutăți, dar și în ce direcții are aptitudini, care îi sunt problemele, ce îl bucură, ce îl sperie, etc.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru. Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și implică participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Prin urmare, propun o serie de acțiuni ce își propun integrarea elevilor cu CES.

Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități

Grup țintă	Ideii de activități	Strategii de realizare	Resurse	Evaluare
Elevi clasele V-VIII	-Ateliere de lucru pentru integrarea copiilor cu CES , - vizionarea unor filmulete; <i>Copilul vostru-</i>	-Workshop-uri pentru realizarea unor obiecte din materiale reciclabile -jocul de	Materiale: materiale reciclabile(pet-uri hârtie, carton, etc) acuarele, culori, lipici, coli colorate etc -mijloace IT(calculator, videoproiector)	-fișe de observare a comportamentului elevilor, fișe de progres -portofolii cu

	<i>elevul nostru!</i> – atelier de lucru, activități comune părinți-profesori-elevi -Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor	rol, diferite jocuri didactice pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare, exprimarea prin artă (pictură, muzică) - workshop-uri - dezbateri	-fise cu scheme de fixare - carti/ reviste cu imagini tematice - ppt-uri tematice - pliante/reviste/afișe informative Procedurale:conversatia euristica, explicatia, problematizarea. Temporale:160min(4ore a cate 40'/ora)	activitățile elevilor -expoziții -observarea sistemică a elevilor -teste diferențiate - chestionare
Părinți	- <i>Împreună vom reuși!</i> -activități comune cu invitați de specialitate - psihologi, profesori de sprijin, consilieri școlari	-întâlniri periodice cu părinții; -dezbateri coordonate de consilierul școlar sau de profesorul întinerant	Materiale:pliante/reviste informative,materiale didactice adecvate Temporale:50 min Procedurale:conversatia, explicatia, dezbaterrea.	-chestionare pentru părinți - observarea sistematică -aprecierea reușitelor
Cadre didactice	- Activități practice cu elevii în colaborare cu psihopedagogi școlari (Plan de remediere,dupa caz) -cursuri de formare -participarea la conferințe	-strategii de învățare pentru copii cu CES -lucrul in echipa -activități de consiliere -dezbateri tematice	Materiale:suport de curs-materiale informative despre metode interactive de învățare pentru copiii cu CES -ppt-uri tematice -videoproiector Temporale: 50 min Procedurale:conversatia,explicatia, dezbaterrea	-portofolii -chestionare

Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are. Prin integrare se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări afectiv-emoționale corespunzătoare, în care confortul psihic este menținut de satisfacțiile în raport cu activitățile desfășurate. Acești elevi au nevoie de activități diferențiate și adaptare curriculară pentru formarea și dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral și scris, precum și a celei de exprimare orală și scrisă.

Bibliografie:

Albu, A., Albu, C., 2000, „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Iași, Polirom;
Ionescu, S., 1975, „Adaptarea socioprofesională a deficienților mintal”, București, Editura Academiei Române;
Popescu, G., Pleșa, O. (coord.), 1998, „Handicap, readaptare, integrare”, București, Pro Humanitate

PROIECT DIDACTIC

Profesor psihopedagog Dioșteanu Mariana
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1 Bacău

Clasa: a III-a B

Aria curriculară: Terapii specifice și de compensare

Disciplina: Terapia tulburărilor de limbaj

Unitatea de învățare: Etapa învățării silabelor și cuvintelor bisilabice și polisilabice

Tema: "Ne jucăm cu silabe și cuvinte pe muzică și mișcare"

Conținuturi: Silabe formate din consoane cu locuri de articulare diferite

Tipul lecției/activității terapeutice: mixtă

Competențe generale: Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral

Competențe specifice:

CS 1 – Însușirea scrierii și citirii silabelor și cuvintelor bisilabice

CS 2 – Compunerea și descompunerea cuvintelor polisilabice

Scopul activității terapeutice: exersarea abilității de utilizare, în vorbire, a cuvintelor și silabelor

Obiective operaționale:

A. Cognitive

Pe parcursul și la sfârșitul activității terapeutice, elevii vor fi capabili:

OC1 – să realizeze exerciții de respirație pe un anumit ritm;

OC2 – să denumească imaginile specifice prezentate;

OC3 – să despartă, în silabe, cuvinte, cu ajutorul ritmului;

OC4 – să rostească silabele cu intensitate diferită, folosind exerciții de mișcare.

B. Psihomotorii

La sfârșitul activității, elevii vor deveni capabili:

OP1 – să-și coordoneze mișcările corpului în funcție de ritmul impus și tipurile de exerciții;

OP2 – să utilizeze adecvat materialele de lucru și instrumentele muzicale;

OP3 – să se deplaseze în spațiul clasei în funcție de sarcinile propuse.

C. Afective

Elevii:

OA1 – să manifeste curiozitate și interes pentru activitate;

OA2 – să se mobilizeze pentru rezolvarea sarcinilor propuse de către profesor;

OA3 – să stabilească relații cu cei din jur prin antrenarea în activități comune.

Resurse:

1. Metodologice:

- Strategii didactice:** interactive, algoritmice, dirijate;
- Metode și procedee:** conversația, explicația, observația, exercițiul, demonstrația;
- Forme de organizare:** frontală, în grup;
- Mijloace didactice:** coșulet cu cartonașe ilustrate (soare, albină, floare, fluture, copac), material lycra, elastic circular, diverse instrumente muzicale (tobițe, clopoței, bare de xilofon, tuburi muzicale, tamburine, xilofoane etc.);
- Forme de evaluare:** observarea sistematică, evaluare curentă/orală;

2. Spațiale: sala de clasă

3. Temporale: 45 de minute

4. Umane: 4 elevi

SCENARIU DIDACTIC

Evenimentele lecției	Ob. Op.	Timp	Conținutul învățării		Strategia didactică
			Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Mijloace didactice
1.Captarea atenției	OP1 OA1	3 min.	Profesorul propune elevilor cântecelul “Salut, salut și ce mai faci, și ce mai faci tu azi?” în care este introdus, pe rând, numele fiecărui copil. (Anexa 1) Se salută fiecare elev în parte cu o strângere de mână.	Elevii ascultă cu atenție cântecelul profesorului și cântă împreună. Se salută și copiii între ei.	
2.Enunțarea obiectivelor	OA1	1 min.	Profesorul prezintă tema și obiectivele activității: “Ne jucăm cu silabe și cuvinte pe muzică și mișcare” prin realizarea exercițiilor de respirație; denumirea imaginilor specifice; despărțirea cuvintelor în silabe, pe muzică și mișcare.	Elevii își orientează atenția spre prezentarea profesorului.	
3.Actualizare a cunoștințelor	OA1 OA2	2 min.	Se amintesc elevilor activitățile desfășurate anterior în care au mai folosit materiale de mișcare și instrumente muzicale asemănătoare.	Elevii sunt atenți la explicațiile profesorului.	
4.Prezentarea conținutului noii învățări	OA1	2 min	Pentru însușirea conținuturilor propuse se prezintă activitățile care se vor desfășura în cadrul lecției, utilizând diverse materiale de mișcare și instrumente muzicale.	Elevii sunt atenți la explicațiile profesorului.	Cartonașe ilustrate Material lycra Elastic circular Diverse instrumente
5.Dirijarea învățării	OC1 OP1 OP2 OP3 OA1 OA2	4 min.	1. Profesorul, împreună cu elevii, realizează exersarea respirației, cu ajutorul unui exercițiu de mișcare, desfășurat în cerc. Se introduce apoi, un material lycra și se încurajează ca elevii să se deplaseze în diferite direcții, menținând	Elevii sunt atenți la explicațiile profesorului și execută exercițiul de mișcare conform indicațiilor.	Material lycra

6. Obținerea performanței	OC2 OP1 OP2 OA2 OA3	5 min.	materialul întins în permanență. Se fac aprecieri verbale. 2. Se propune jocul de numire a imaginilor, “Ineluș învârtecuș, unde s-a oprit coșulețul?” Fiecare elev alege o imagine din coșuleț, o numește și o așează în fața lui, pe podea. (Anexa 2) Profesorul sprijină și corectează permanent pronunția corectă a sunetelor din cuvânt, respectând ritmul respirației.	Elevii aleg o imagine din coșuleț, o numesc și o așează în fața lor, pe podea.	Coșuleț cu cartonașe ilustrate (soare, albină, floare, fluture, copac)
	OC3 OP2 OA1 OA2	7 min.	3. Profesorul solicită, pe rând, ca fiecare elev să despartă în silabe cuvântul care denumește obiectul din imaginea pe care a așezat-o anterior, pe podea. Exercițiile de despărțire în silabe se realizează și cu ajutorul instrumentelor muzicale, la alegerea elevilor. Se acordă sprijin și se fac aprecieri verbale.	Elevii despart cuvintele în silabe, utilizând instrumentele muzicale preferate.	Cartonașe cu imagini Xilofon
	OC4 OP2 OP3 OA1 OA2 OA3	5 min.	4. Se solicită tuturor elevilor, despărțirea în silabe a cuvintelor prezentate anterior, având în vedere pronunția corectă și intensitatea vorbirii – mai tare, mai încet, în șoaptă, folosind tuburi muzicale. Se urmărește modul de realizare a activității și se sprijină elevii, pentru realizarea sarcinii propuse.	Elevii despart în silabe cuvintele prezentate anterior, folosind tuburile muzicale, în grup.	Tuburi muzicale Cartonașe cu imagini
	OC4 OP1 OP2 OA1 OA2 OA3	5 min.	Se realizează cu ajutorul cântecului “Câte unul pe cărare”. (Anexa 3) Profesorul are în vedere exersarea vorbirii cu acompaniament muzical	Elevii cântă împreună cu profesorul și realizează exercițiul de mișcare însoțit de cântecul.	Elastic circular Cântecul “Câte

7.Feedback-ul	OC3 OP2 OA1 OA2 OA3	4 min.	vocal, într-un mod sacadat, pe un ritm mai lent, pentru a diferenția fonematic sunetele, ce va conduce la o pronunție corectă. În timpul jocului se va folosi un elastic circular. Cântecul va fi însoțit de mișcările sugerate de text. Se sprijină elevii în desfășurarea activității și se fac aprecieri verbale. Profesorul propune elevilor să compună un ritm muzical, folosind clopoței muzicali în care să integreze toate cuvintele pe care le-au despărțit în silabe, la începutul lecției. Activitatea muzicală se desfășoară individual, fiecare elev improvizând o melodie folosindu-se de cuvintele de pe cartonașe. Profesorul arată cartonașele și oferă sprijin, pentru realizarea cu succes a sarcinii.	Elevii primesc clopoței muzicali și compun un ritm muzical, individual.	unul pe cărare”
8.Evaluarea cunoștințelor	OC3 OP2 OA1 OA2 OA3	4 min.	Se realizează, individual, cu ajutorul cântecelului “Cine cântă primăvara?” folosind bare de xilofon pe care sunt lipite imaginile primite, de elevi, la începutul activității. (Anexa 4)	Elevii compun, pe rând, câte o poveste muzicală folosind barele de xilofon.	Cartonașe cu imagini Clopoței muzicali
9.Retenția	OC3 OA1 OA2	2 min.	Profesorul urmărește ca elevii să fie atenți, să respecte pe timpul melodiei respirația, pronunția cuvintelor și ritmul. Se fac aprecieri verbale.	Elevii răspund la propunerea profesorului.	Bare de xilofon cu imagini (soare, albină, floare, fluture, copac)
10.Transferul	OA1	1 min.	Profesorul propune elevilor să repete cuvintele folosite în cadrul activității, însoțindu-le de bătaie din palme, în funcție de numărul de silabe. Se fac aprecieri verbale. Se propune elevilor să	Elevii ascultă instrucțiunile profesorului.	

			decupeze două imagini diferite care să ilustreze obiecte formate din trei silabe, pentru ora viitoare.		

Anexa 1

Cântec de salut

Salut, Nicușor! Si ce mai faci, și ce mai faci tu azi?

Anexa 2

FLOARE

FLUTURE

COPAC

SOARE

Anexa 3

Câte unul pe cărare

Câte unul pe cărare
Mergem în pădurea mare
În pădure păsărele
Cântă sus pe rămurele.

Refren:

Uite sus și uite jos
Totu-i vesel și frumos
Fiecare-n fel și chip
Cip cirip și cip cip cip.

Umblă urșii prin pădure
După fragi și după mure
Ascultați și glasul lor
Mor, mor, mor și mor, mor, mor

Refren:
Într-o zi se întâlniră
Ei pe loc se sfătuiră
Ca să cânte toți în cor
Cip, cirip și mor mor mor

Anexa 4

Cine cântă primăvara

Primăvara soarele încălzește,
Primăvara copacul cântă,
Primăvara floarea cântă,
Primăvara fluturele cântă,
Primăvara copacul cântă.
Toți se-nveselesc.

Bibliografie:

1. *Programa școlară, Clasele I - a X-a; Curriculum deficiențe mintale severe, profunde și/sau asociate*, Aprobata prin ordin al ministrului nr. 5235/01.09.2008, București, 2008;
2. Emil Verza, *Tratat de logopedie*, Editura Pro Humanitas, București, 2003;
3. Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Rusu, Mihaela Fulga, *Metode interactive de grup*, Editura Arives, București, 2002.

Integrarea unui copil cu CES în grupa mijlocie

Profesor învățământ preșcolar Doncu Elena Cristina
Grădinița Nr. 35 București

Educația cerințelor speciale se referă la adaptarea, completarea și flexibilizarea educației pentru anumiți copii, în vederea egalizării șanselor de participare și integrare. Aceste cerințe speciale pot fi satisfăcute în medii de învățare obișnuite, incluzive, nu numai în anumite școli speciale. Orice susținător al ideii de integrării copiilor cu CES în învățământul de masă atrage atenția asupra nevoii dezvoltării unei culturi incluzive la nivelul școlii sau al grupeii.

Astfel numai o parte din școli sunt în prezent deschise în a școlariza copii cu CES, principalele motive invocate fiind lipsa personalului calificat în comparație cu unitățile școlare speciale, lipsa de sprijin din partea părinților etc.

În practica școlară am regăsit destul de rar o componentă esențială a personalizării învățării ce presupune utilizarea unor strategii variate de predare-învățare, care să valorizeze la maxim potențialul fiecărui copil. Orice cadru didactic trebuie să adapteze situațiile de învățare în raport cu copilul ce prezintă anumite nevoi speciale.

În calitate de cadru didactic, mă confrunt cu o mare diversitate care constă în faptul că sunt pusă în situația de a căuta mereu soluții la problemele ridicate de copiii care trec pragul grupeii din instituția de învățământ.

Declanșarea emoțiilor în rândul copiilor este cheia succesului pentru părintele sau educatorul implicat în procesul educației lor. Un mediu stresant sau amenințator reduce semnificativ capacitatea de concentrare a atenției din cauza reacțiilor fiziologice și emoționale declanșate de teamă. De aici, necesitatea stabilirii unui climat propice, plăcut și motivant pentru învățare, astfel încât copilul să aibă satisfacția că învață pentru propriul său interes.

Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta.

Este foarte importantă sensibilizarea și pregătirea copiilor pentru a primi în rândurilor lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit cunoașterea unor eficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce-i determină pe copii să înțeleagă mai bine situația celor cu dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții sau vizitarea unei persoane cu deficiențe. Atitudinea față de acea persoană trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuie să fie tratat la fel ca și ceilalți copii, să i se acorde aceeași valoare ca și celorlalți.

Pentru a obține rezultate mult mai eficiente, ca și cadru didactic, am încercat o implicare activă a familiei. Astfel, părinții au participat alături de copii la orele de curs sau alte activități organizate. Prin aceste acțiuni am reușit să asigur o colaborare mai eficientă între grădiniță și familie, întrucât, în educația acestor copii sunt necesare comunicarea și continuitatea. Pe lângă educația formală desfășurată în grupă, am desfășurat în acest an școlar diverse activități plăcute și motivante prin care copiii și-au însușit cunoștințe, ce le vor fi utile în viața zilnică.

STUDIU DE CAZ

A. Date de identificare:

1. Nume și prenume: V.E.

2. Vârsta: 4 ani

Sex: bărbăresc

Integrat la: Grădinița de copii xxxx

B. Date familiale :

1. Numele și prenumele părinților :

tata XXX

mama: XXX

2.Ocupația părinților:

tata: tâmplar, S.C.XXX

mama:infirmieră, Spitalul XXX

Vârsta părinților :

Bugetul familiei: mediu

Condiții de locuit: apartament cu două camere

Componența familiei: un frate de 2 ani.

Relații familiale: normale, bazate pe afectivitate, responsabilitate, înțelegere între copii și părinți.

Atitudinea familiei față de copil : de înțelegere, acceptare, iubire, ocrotire.

Starea de sănătate a familiei și a copilului : părinții declară că nu figurează în evidențele medicale cu boli cronice.

C.Date despre starea de sănătate :

După 1 septembrie, mama se prezintă la grădiniță pentru a înscrie un copil de 4 ani și face mențiune că acesta are unele probleme de sănătate. Nu precizează care sunt acestea. Pe 11 septembrie, mama vine cu copilul la grădiniță și atunci am constatat că problemele copilului sunt mai grave decât ne informase mama.

Copilul se deplasa foarte greu, nu vorbea și își folosea foarte greu mâinile.Am rugat mama să mai rămână pentru a discuta cu ea . În urma discuțiilor purtate am aflat că diagnosticul copilului era următorul : „Parapareză spastică formă medie/ ușoară ”.Am discutat despre antecedentele bolii copilului și am aflat următoarele : boala a fost provocată la naștere. Copilul s-a născut la 9 luni, cu o greutate de 2200 grame, cu APGAR 1, asfixie severă, cu o adapate neonatală foarte dificilă, se ține sub observație, la incubator, 14 zile. S-a externat la cererea mamei.La externare copilul avea greutatea de 2500 grame . La o lună a fost diagnosticat cu „parapareză spastică”.

Pentru a cunoaște mai multe despre evoluția bolii copilului până la sosirea la grădiniță, am solicitat mamei amănunte, precum și acte medicale care să confirme aceste informații. Am aflat următoarele : diagnosticul se confirmă prin examinarea copilului la Spiralul clinic „xxxx” București . În foaia de observație sunt consemnate următoarele aspecte : copilul ține capul la 8 luni ; merge singur la 2 ani ; vorbește primele cuvinte la 11 luni, apoi fără vibrații ; face un examen cerebral la 13 luni și acum i se pune diagnosticul final de „Parapareză spastică”(infirmitate motorie cerebrală, retard motor, H.S. P., hipermetropie, strabism).

D.Descrierea cazului :

Aceste date medicale spuneau multe despre acest copil. Sosirea lui în grupă a fost o surpriză pentru copii, care nu știau nimic despre el și despre suferința lui. Citeam în ochii lor mirarea, curiozitatea. S-a impus ca mai întâi să-l prezint pe V.E.colegilor din grupă. Copiii au putut vedea că acest copil este foarte sensibil, emotiv plângea foarte repede și nu se putea despărți de mama lui.

Copiii au fost ajutați să-l accepte, să îi ofere prietenia lor, să îl cooperteze în unele jocurile lor, care nu necesitau un efort mare din partea lui, dat fiind faptul că se mișca foarte greu, cădea foarte ușor, nu își putea folosi mâinile. În perioada de acomodare, am încercat să fac o evaluare inițială a copilului, în colaborare cu un psiholog. Am putut constata următoarele:

În dezvoltarea senzorial- perceptivă a copilului: întârziere mentală ușoară;anomalii în dezvoltarea limbajului expresiv; psihomotricitate deficitară, motricitate fină deficitară; gândirea se afla la stadiul gândirii simbolice, cu lentoare ideatică ; memoria prezenta usoare tulburări de fixare ; atenția prezenta tulburări de concentrare pe termen lung.

În ceea ce privește nivelul de cunoaștere : o imaginație săracă ; limbaj verbal slab dezvoltat, cu anomalii în dezvoltare, înțelegerea bună amesajului ; afectivitatea se caracteriza prin dispoziție ostentativ-depresivă, cu crize de afectivitate ; eforturile de voință satisfăcătoare ; configurație motivațională logică ; comportament cooperant,orientat în situații simple ; aptitudinile practice au un fond redus de complexitate.

Copilul folosește mai mult mâna stângă, prinde cu dificultate obiectele cu mâna dreaptă, merge cu teamă și preferă să fie sprijinit, manifestă tendința de a merge pe vârfuri, cade foarte ușor.

E.Plan de intervenții personalizat :

Datorită complexității cazului, activitatea de recuperare s-a impus a fi proiectată pe mai multe direcții : psihică, intelectuală, fizică și emoțională.

Pentru început, am încercat să mă apropii de copil, să mi-l fac prieten, să-l determin să nu mai plângă atunci când mama vrea să plece acasă. Mama mi-a spus că teama lui este să nu fie culcat la grădiniță. Atunci am înțeles de ce el ducea o mână spre cap, imitând gestul de a fi culcat și însoțindu-l cu un plâns agitat.

Pentru a-i învinge teama aceasta, l-am luat de mână și împreună cu mama l-am plimbat prin toate sălile de clasă existente în grădiniță pentru a vedea că nu există paturi pentru copii.

Simțind nevoia de a fi protejat, copilul stătea mai tot timpul lângă scunul meu, refuzând invitațiile copiilor de a se juca împreună. Pentru a depăși acest prag psihologic al acomodării cu copiii, îl luam de mână și intram împreună în jocurile copiilor. Însă joaca lui era mai mult statică deoarece el mergea foarte greu, se temea să nu cadă, să nu fie împins de copii. I-am învățat pe copii să-l ia încet, să nu-l împingă, să-l coopteze în activitățile lor.

Permanent am urmărit recuperarea lui fizică, practicând exerciții fizice pentru membrele inferioare (mersul pe loc, ridicare pe vârfuri pentru atingerea unor obiecte), plimbări scurte, exerciții ale brațelor (imitarea spălatului pe mâini, a aplaudatului), gimnastica degetelor.

De asemenea, am desfășurat cu copilul o terapie logopedică, în cadrul căreia am făcut gimnastica aparatului fono-articulator, urmărind dezvoltarea și educarea mișcărilor necesare articulării corecte a sunetelor și pronunției cuvintelor. Am realizat exerciții de gimnastică pentru buze, limbă, pentru educarea respirației. Am urmărit corectarea pronunției, pornind de la articularea corectă a sunetelor, utilizând imagini vizuale și motorii, administrate sub formă de joc. De câte ori se impune, acord minute bune pronunției izolate a sunetelor. Treptat am introdus diferite combinații consonantice, mărimd gradul de dificultate. Pe parcursul acestor activități, copilul este permanent încurajat, stimulat, recompensat. Copilul se află în faza corectării active a vorbirii, exercițiile pentru educarea auzului fonematic ocupând un loc aparte în terapia de recuperare. El este stimulat să-și folosească mâinile în activități de desen, modelaj, abilități practice, în activități de autoservire.

Educarea comportamentului emoțional se face mai greu, copilul fiind practic dependent de adult. De apreciat este atitudinea părinților copiilor din grupă și nu numai, care îl ajută, îl ocrotesc, îl sprijină.

În paralel cu activitatea de recuperare pe care o desfășor eu cu copilul, am apelat și la ajutorul unui logoped care vine o dată pe săptămână la grădiniță și se ocupă de acest copil iar mama merge cu el la logoped în fiecare zi de joi, între orele 11-13.

Ținând cont de recomandările specialiștilor de la Clinica „xxxxx” din București, familia continuă programul de recuperare psiho-motorie prin kinetoterapie și recuperarea logopedică prin tratament recuperator intensiv. Toate aceste activități se desfășoară și în prezent.

F.Rezultate:

În plan cognitiv :

- copilul a reușit acumularea unui volum de cunoștințe ;
- și-a exersat memoria, gândirea,
- reține cu ușurință, dar mai întâmpina mari dificultăți în ceea ce privește comunicarea ;

Pe plan afectiv:

- copilul s-a integrat bine în regimul grădiniței, s-a acomodat cu copiii, nu se mai simte demotivat. Mama mi-a comunicat că se trezește dimineața din proprie inițiativă și dorește să vină mai repede la grădiniță.
- a rămas totuși un sensibil, cu o accentuată inteligență emoțională (are momente când vine lângă mine, se uită atent și dorește un gest de tandrețe, o mângâiere, chiar de numai o secundă).
- dă dovadă de multă voință, dorind să facă ce fac și ceilalți copii dar factorii de sănătate dau lentoare acțiunilor lui.

Studiu de caz TSA

Profesor Dosoftei Raluca Gabriela,
Școala Gimnazială Nr.3, Piatra- Neamț, Neamț

1.Date de identitate

Numele și prenumele:D.O.P.

Vârsta: 5ani

Sex: masculin

2.Definirea problemei

Parintii au sesizat la varsta de 1,5 ani că acesta evita privirea celorlalți și nu mai răspundea atunci când era strigat ,drept care au consultat specialiști care l-au diagnosticat cu Tulburare din Spectrul Autist. Copilul a început terapia de tip Mifne de la 1,6 ani. Frecventează cursurile gradinitei particulare Elisei, de la varsta de 3 ani, acum fiind în grupa mijlocie.

Gradul de manifestare al subiectului în activitatea cotidiană:

D.O.P. este suficient de atent în timpul activităților de rutina, la grădiniță și în timpul terapiei, dar are și momente de agitație la anumite jocuri/activități, atunci când activitatea nu e pe placul lui,dar nu e foarte reticent la schimbare.

3.Date familiale:

Numele și prenumele părinților

tata-C.D

mama-R.G

Ocupația părinților

tata-TMA

mama-cadru didactic

Anmneza familială:

Este al doilea din cei doi copii, primul copil N.Ș, 10 ani, a avut o dezvoltare tipică.

La naștere mama avea 36 ani și tatăl 37.

Regimul de viață este ordonat,echilibrat,părinții sunt devotați copiilor și interesați de reușita lor.

În relația cu ceilalți membri evoluția este bună, de la slabă cooperare inițială și izolare într-o lume a lui (1,5 ani), la relații foarte bune cu sora lui și dispus să coopereze cu toată lumea.

Bugetul familiei: mediu

Structura familiei : o familie care se ocupă de copii/familie organizată

Componența familiei: tata, mama, fata N.Ș și băiatul D.O.P.

Relații familiale: foarte bune

4.Date despre starea sănătății

Naștere : cezariană la care nu a prins anastezia

Sarcina : fără probleme deosebite

Dezvoltare fizică : bună

5.Date privind dezvoltarea personalității

Percepție : lacunară

Atenție : ușoare dificultăți privind atenția concentrată

Memorie: predominant mecanică și de lungă durată ; capacitate medie, viteza de memorare variată, în funcție de tipul textului învățat (memorează ușor versurile, dar nu le poate reda ușor din cauza limbajului);

Gândirea : stadiu preoperational, intuitivă, face abstractizări.

Limbaj și comunicare :

-Volum vocabular: sărac, concret- situativ.

-Tip de comunicare: scurtă, înțelege informația verbală în ritm lent după multe repetări

Imaginație: medie

Afectivitate: ușoară instabilitate și imaturitate emoțională, atașament sigur cu membrii familiei dependentă de adult cu ocazională anxietate de separare, reacții emotive cu caracter exploziv foarte rare.

Psihomotricitate: coordonare motorie generală - bună. Rezistență la efort: nu obosește dar se plictisește repede dacă nu este domeniul lui de interes.

Trăsături de caracter în devenire: stimă de sine și încredere în sine scăzute, timiditate,

Aptitudini: aptitudini pentru activitățile practice, matematice, citit.

Integrarea socială: merge în colectivitate, fără însoțitor, îi place compania copiilor dar nu interacționează cu ei, nivelul maturizării psihosociale este moderat.

6.Stil de învățare: Rapid, mai ales pe domeniile lui de interes.. Preferă activitățile practice și matematice.

7.Stil de muncă : sub supravegherea terapeutilor, părinților sau a cadrului didactic..

8. Plan de intervenție

Programul educațional terapeutic a fost alcătuit , în vederea acționării pe diferite laturi :limbaj, memorie , atenție, gândire , afectivitate. Am urmărit inițial trezirea interesului și crearea unui tonus pozitiv

Obiective generale:

- îmbunătățirea abilității de a relaționa și comunica: de a observa comportamentul uman și a privi oamenii în timpul comunicării precum și a abilității de a aprecia și a înțelege punctele de vedere ale celorlalți, emoțiile și sentimentele altora, încurajarea limbajului spontan cu și fără suport vizual;
- încurajarea reciprocității în activități individuale dar și de grup, precum și a reciprocității emoționale(cu semenii), îmbunătățirea abilității de a reacționa adecvat la sentimentele și gândurile altora;
- reducerea progresivă a comportamentelor atipice;
- încurajarea flexibilității și adaptabilității comportamentale.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea limbajului conform vârstei
- Dezvoltarea abilității de a conversa corespunzător cu alți copii;
- Îmbunătățirea abilității de susținere a atenției către activități plăcute;
- Îmbunătățirea abilității de a avea o conversație adecvată cu adulți și copii;
- Dezvoltarea abilității de a menține o conversație;
- Reducerea comportamentelor autostimulante;
- Îmbunătățirea aptitudinii de a finaliza sarcinile;
- Îmbunătățirea abilității de a schimba subiecte fără a dezvolta o obsesie asupra unuia;
- Creșterea utilizării adecvate a pronumelui;
- Îmbunătățirea relațiilor sociale.

Domenii / arii de intervenție:

- Comunicare: limbajul receptiv, limbajul expresiv, răspunsul la comunicare, capacitatea de a urma instrucțiuni;
- Cognitiv: achiziționarea de informații și menținerea acestora;
- Socializare: jocul, interacțiunea;

PLAN DE INTERVENȚIE

Obiective terapeutice/ conținuturi	Metode și mijloace de realizare	Criterii minime de apreciere progresului	Metode și instrumente de evaluare
Să imite și să se joace	Terapia prin joc,	Își așteaptă rândul;	Interacțiunea directă

adecvat; Să comunice verbal și /sau nonverbal ; Să achiziționeze abilități sociale adecvate ; Să răspundă corect la întrebări, în funcție de situație Să urmeze instrucțiunile primite și să finalizeze sarcina în ritm propriu ; Să îmbunătățească nivelul conversației	obținerea cooperării prin schimb (a da și a primi) rândul tău- rândul meu; stimulare senzorială (cu diversi stimuli senzoriali din mediul inconjurator – sunete, texturi, mirosuri, mișcare); dezvoltarea abilităților de joc structurat (obținerea atenției, atenția împărtășită si împărțirea spațiului de joacă); încurajarea alegerilor și dezvoltarea flexibilității; dezvoltarea creativității prin elemente de art-terapie; crearea secvențelor imaginative (povești scurte și joc de rol); introducerea cărților și descrierea imaginilor; crearea oportunităților de joc atractiv. formularea instrucțiunilor simple, clare și concise; modelarea comportamentului problematic	Face schimb de obiecte cu interlocutorul; Comunică spontan(participând la cântece, poezii, povești); Înțelege și respectă cerințele unui adult într-un mediu mai complex, cu mai mulți distractori; Imită acțiunile interlocutorului/interlocutorilor/altor copii/adulți în cadrul jocurilor cu mișcare; Participă la joc și permite prezența altor copii; Interacționează adecvat sau minimal cu copii de aceeași vârstă; Aplică noțiunile învățate în cadrul programelor individuale; Acceptă o atenție distribuită a adultului(atunci când adultul oferă instrucțiuni tuturor copiilor din colectivul de elevi); Finalizează sarcina primită sau execută parțial sarcina de lucru;	Observația ; Chestionarea directă, întrebări simple și la obiect; Grile de evaluare/observare a comportamentului; Produsele activității; Fișe de evaluare; Fișe de lucru;

Concluzii

Metode utilizate pentru studiu: munca de teren, observația, chestionarul. Munca de teren prezintă avantajul că oferă mi-a oferit flexibilitatea de a modifica strategii și de a urma noi indicii. Observația presupune perceperea sistematică a atitudinilor, comportamentelor și interacțiunilor actorilor sociali, în momentul manifestării lor, conform unui plan dinainte elaborat și cu aportul unor tehnici specifice. Chestionarul-reprezintă un set de întrebări, prezentate, în scris, subiecților, care se referă la opiniile, părerile, sentimentele, preferințele și comportamentele lor în circumstanțe precise.

Munca în echipă și terapiile care i-au fost recomandate copilului au făcut ca acesta să înregistreze progrese benefice în dezvoltarea autonomiei personale și sociale și a comunicării nonverbale. Acestea au o foarte mare importanță din punct de vedere calitativ. Legătura grădiniță-familie a devenit una puternică și bazată pe colaborare și continuitate a unor activități menite să ajute copilul pentru atingerea unei autonomii sociale si personale cât mai bune.Tot o dată familia copilului a învățat cum să abordeze copilul și cum să continue terapiile și acasă.În aceeași măsură atât copilul cât și familia au beneficiat de consiliere psihologică pentru a depăși barierele autismului.

Înțelegerea afecțiunii și cunoașterea ei, este o parte importantă în ajutarea copilului să devină independent. Învățând despre autism, părinții pot fi, de asemenea, pregătiți pentru momentul în care copilul lor ajunge la maturitate. Comunicarea strânsă cu alte persoane implicate în educarea și în îngrijirea copilului este de un mare ajutor pentru membrii familiei. Modalitatea în care părinții fac față acestor probleme îi influențează pe ceilalți membri din familie. Este bine ca părinții să aibă un hobby, să viziteze alți prieteni și să învețe modalități de relaxare. Să caute și să accepte suport din partea altora. Pe lângă acestea, grupurile de terapie de suport pentru părinți și pentru alte rude apropiate sunt adesea foarte utile; persoanele care participă la aceste grupuri pot beneficia adeseori de experiența pe care alții o împărtășesc. Consider, însă, că este foarte greu și, de asemenea, este un proces îndelungat, să poți să te detașezi de aceste griji permanente și să te poți relaxa, dar este foarte util, atât pentru familia în care trăiește un copil autist sau cu o altă boală, cât și pentru copilul în cauză.

Încărcătura emoțională este una considerabilă, cel puțin în ceea ce mă privește, însă este minunat cum un grup de oameni muncesc, ajungând la un plan de intervenție specializat și individualizat copilului în cauză. Este tragic că asta se întâmplă într-o lume în care am putea, cu toții, să ne bucurăm de razele de soare, de lumina stelelor, de jocul copiilor și de zâmbetele lor care ne fac fericiți, dar nu înseamnă că nu o putem face deloc...

Forma, element de limbaj plastic-un demers integrator în sprijinul elevilor cu CES

Prof. inv.primar, Gheldi Filis
Scoala Gimnaziala Nr 12 „B.P. Hasdeu” Constanta

În activitatea de inițiere plastică nu există rețete; există însă o permanentă descoperire a sufletului copilului. Legat de aceasta, să nu uităm că datorăm naturii respect și admirație, să avem în vedere că „natura detestă vidul”. Acest demers urmărește legătura dintre sufletul copilului și impulsul creator dat de natură și importanța sa în educația plastică.

Dezvoltarea psihică se realizează în stadii , fiecare caracterizându-se printr-o configurație proprie de procese și însușiri psihice .

Profilul psihologic este o expresie cantitativ-calitativă a totalității componentelor , proceselor și însușirilor psihice , precum și a relațiilor interfuncționale dintre acestea . El reflectă caracteristicile unei anumite etape din dezvoltarea ontogenetică a copiilor și diferențele de la un individ la altul.

Limbajele, ca formă de manifestare individuală și colectivă, sunt sisteme de comunicare funcționale constituite într-un lung și complex proces psiho-social, pentru a servi fixării, exprimării și transferului de informație prin semne, în funcție de natura mijloacelor de vehiculare a datelor privind lumea obiectivă și subiectivă, precum și a sistemului de codificare, limbajele pot fi împărțite ab initio în sonore și vizuale. Din prima categorie face parte comunicarea prin vorbire, iar din a doua, comunicarea prin pictură, grafică, și sculptură (culoarea și forma fiind mijloacele de exprimare specifice) și, în sfârșit, prin expresii mimico-gestuale, toate având la bază funcții simbolice corespunzătoare.

Culoarea și forma reprezintă materia primă, principalele mijloace de expresie și comunicare a uneia din modalitățile specifice de vehiculare a informației semantice, estetice și afective. Prin intervenția conștientă a omului, a creativității sale, se operează cu cele mai adecvate procedee artistice plastice, reflectate în lucrări de pictură, grafică, sculptură etc.

Atât gestul cât și desenul fac parte din aceeași familie de limbaje. Amândouă conturează cu linii și forme vizibile sau invizibile, expresii plastice din care, cu ajutorul culorii, se va naște limbajul pictural.

Imaginația creatoare se manifestă în produsele activității creatoare ale copiilor cu CES, în fabulație și, într-o oarecare măsură, în joc. Incep să se organizeze mijloacele tehnice de realizare a actului creator, apare și se dezvoltă „clișeul”, prezent, îndeosebi, în creația plastică.

Activitatea școlară crează multiple și complicate situații în care micul școlar cu cerințe speciale trebuie facă diferențieri analitice fine, să observe cu atenție și precizie, să asculte cu multă concentrare. Dezvoltarea celui de al doilea sistem de semnalizare fixează și mărește posibilitățile de diferențiere, precizie și analiză senzorială și, în același timp, dă senzațiilor caracter conștient.

Integrarea elevilor cu cerințe educative speciale presupune o călătorie ce nu ar trebui întreruptă niciodată, deoarece ocupa un loc esențial în devenirea umană, unește toate compartimentele educației, are un rol important în munca educativă și o puternică influență asupra personalității aflate în formare. Asigurarea succesului în viața depinde în mare măsură de achizițiile fundamentale dobândite în timpul anilor de studiu, deschizând elevilor o nouă cale către cunoaștere.

Bibliografie:

1. Dragu Anca, „Structura personalității profesorului”, Ed. Didactică și pedagogică, R.A., București 1996, pag 115
2. Ioan Țușală, Ovidiu Bărbulescu-*Dicționar de artă*, Ed. Sigma, București, 1993, pag. 280

Program de intervenție pentru medierea conflictelor elevilor cu CES din mediul școlar

Prof. învă. preșcolar: Hoancia Liliana
Școala Gimnazială Sfânta Maria, Botoșani

Putem vorbi de „*incluziune școlară*” atunci când instituția de învățământ va accepta toți copiii chiar dacă au apartenențe etnice, sociale, naționale sau religii diferite. Condiția conviețuirii umane este acceptarea diversității. La fel ca toți ceilalți copii și cei diferiți au drepturi egale iar educația separată duce la marginalizarea și discriminarea acestora.

Se consideră că acele diferențe individuale a unor copii sunt de fapt oportunități de învățare și sunt o problemă doar când cadrele didactice nu găsesc calea necesară spre aceste oportunități. Calitatea educației reprezintă acea capacitate a școlii de a crea condiții de învățare oricărui copil. Educația incluzivă se axează mai ales pe eliminarea acelor obstacole care nu permit participarea tuturor elevilor la învățare. Oricum ar fi un individ el aparține grupului social iar educația incluzivă va trebui să acorde o atenție mai sporită ***grupurilor cu risc de excludere și marginalizare***.

Pentru ca procesul didactic în cadrul grupurilor incluzive să funcționeze pozitiv, se vor fixa anumite strategii ce vor conduce la coeziunea grupului. Dacă membrii grupului vor acționa împreună pentru un obiectiv comun, putem spune că în acel grup există coeziune. Deși elevii sunt diferiți, învățătorul este cel care găsește soluții ce vor ajuta elevii să interacționeze pentru a obține rezultate și învățarea lor să fie eficientă.

O atenție deosebită se va acorda mediului de desfășurare al activității. Un mediu plăcut va modifica felul de angajare a elevilor în activitățile de învățare. Ei vor relaționa, vor face schimb de idei, vor coopera și se vor respecta. Clasa se amenajează conform grupului de elevi existenți. Învățătorul trebuie să cunoască bine personalitățile și caracteristicile elevilor săi. Aranjarea mediului educațional va trebui să sprijine cooperarea elevilor, să nu ducă la izolare. Mobilierul trebuie adaptat dorințelor și nevoilor elevilor.

O metodă care aduce rezultate bune în educația incluzivă, în mediul unde elevii diferiți își desfășoară activitatea, este faptul de a oferi elevului posibilitatea de a se așeza acolo unde lui îi place cel mai mult, unde se simte bine și poate învăța cel mai bine. Elevul va fi fericit și relaxat. Când elevii se simt confortabil, învățătorul îi va putea implica în activitățile de creștere a eficienței grupului.

Deoarece gradul de incluziune este proporțional cu coeziunea grupului, se recomandă realizarea de activități ce vor duce la creșterea coeziunii grupului și adoptarea strategiilor care duc la creșterea gradului incluziunii școlare.

Activitățile inițiate au urmăriți:

- formarea abilităților de comunicare eficientă la elevi;
- Identificarea unor alternative a problemelor conflictuale;
- Promovarea cooperării și acceptarea celorlalți;

Motivația: Conflictul ce apar în cadrul grupurilor de elevi vor găsi rezolvare doar prin colaborare sau intervenția unei persoane mediatore. Școala este cea care oferă control asupra situațiilor conflictuale și stimulează elevii spre cooperare și acceptare.

Scopul: Identificare și formarea deprinderilor elevilor în vederea evitării, gestionării și rezolvării situațiilor conflictuale apărute în cadrul grupurilor școlare.

Obiective urmărite:

- Depistarea acelor tipuri de conflict ce apar în cadrul grupurilor de elevi;
- Înțelegerea comportamentului adoptat de elevi, raportat la conduitele violente sau agresive;
- Analiza deciziilor luate de elevi în vederea soluționării unui conflict.

„Te cunosc.....Știi cum te simți”

Obiective urmărite:

- formarea abilităților de comunicare eficientă;

Valorizarea relațiilor interpersonale

Elevii se împart în patru grupe, fiecare după anotimpul când s-au născut și fiecare membru al grupului se prezintă spunând despre el: un defect, o calitate, un interes și numele celui mai bun prieten din clasă.

În partea a doua câte un reprezentant al grupului va prezenta un membru din echipa sa iar colegii vor încerca să ghicească despre cine este vorba.

Partea a treia a activității va consta în gruparea elevilor în perechi unde unul va fi vorbitorul iar celălalt ascultătorul. Vorbitorul va trebui să povestească ascultătorului cum se simte și de ce se simte așa...

„Așa trebuie sau vreau eu?”

Obiective urmărite:

- Înțelegerea noțiunii de a trebui și a vrea.

Elevii vor trebui să se gândească la o situație în care s-au simțit oarecum forțați să acționeze într-un anumit fel, apoi să o prezinte colegilor de clasă. Mai întâi elevii au folosit verbul „a trebui” ca mai apoi să îl înlocuiască cu verbul „a vrea”. După ce toți elevii au prezentat experiențele lor au trebuit să precizeze ce au simțit atunci când au folosit verbul a vrea în locul verbului a trebui. Ei au precizat că uneori s-au simțit constrânși de anumite situații și parcă ar fi obligați să facă un lucru. Dar motivația ce le-o dă executarea unei situații îi fac să ia verbul a trebui ca un lucru propriu.

„Stai în pantofii lor”

Obiective urmărite:

- Schimbarea comportamentului agresiv, văzând lucrurile din alte perspective

Materiale: o pereche de pantofi, creioane, carioci, coală albă

Învățătorul le citește copiilor o poveste în care un băiețel vrea să se răzbune pe toți cei din jurul lui fiindcă mama sa are un comportament urât din cauza soțului care bea.

Apoi au loc discuții despre gândurile și emoțiile acestui copil asociate cu evenimentul neplăcut. Se identifică persoanele care nu au răspuns agresiv și nu și-au exteriorizat emoțiile. Se pun apoi pantofii pe coala de hârtie și îi încalță un elev care afirmă că a fost calm și nici nu și-a exteriorizat emoțiile. El va trebui să-și imagineze la ce s-a gândit persoana care a stat calmă. Se trasează conturul pantofului și în interior va scrie gânduri calme, liniștitoare (pe care și le imaginează).

Învățătorul îi sugerează să apeleze la aceste gânduri atunci când se află într-o situație conflictuală, scăpată de sub control.

„Caută un prieten”

Obiective urmărite:

- Acceptarea celorlalți; cooperare, învățarea deprinderii de „a oferi” și „a primi”.
- Identificarea comportamentelor corecte în relațiile de prietenie.
- Voi cere elevilor să se gândească la un bun prieten și la un lucru făcut de el ce poate fi luat ca exemplu.
- Va primi apoi etichete cu sarcini scrise cum ar fi: Vrei să ne jucăm fotbal?, Îmi place tricoul tău!, Mă simt bine în prezența ta!, Vrei să vii la mine să mâncăm o prăjitură?, Vrei să mergem împreună la film?, Maria e singură, vrei să o luăm să stea cu noi?, Nu cred că voi veni la tine!, Care este cartea ta preferată?, Mama face gogoși, vrei și tu?, etc. Elevul trebuie să aleagă trei afirmații pe care ar vrea să le audă de la un prieten și două care nu prezintă importanță.
- Elevul va primi etichetele cu afirmațiile dorite de el și va trebui să motiveze răspunsurile.

„Asta am decis eu ...”

Obiective urmărite:

- Aplicarea metodelor eficiente de luare a unor decizii și analiza acestora;
- 1. Voi prezenta elevilor o situație unde în urma căreia vor trebui să ia o decizie;
- 2. După prezentarea situației, voi da elevilor o fișă în care vor trebui să sfătuiască personajul implicat prin răspunsul ce-l vor da la întrebări;
  - De ce trebuie să țină cont .... în legătură cu propria persoană.?

- De ce trebuie să țină cont ..... în legătură cu ceilalți din grup?
- Ce decizii poate să ia ....? Are și alternative?
- Care sunt consecințele pozitive?
- Dar consecințele negative?
- Cum ai ajuns să iei această decizie?
- Ar mai fi și altă cale?

„Chipul meu / Chipul tău”

Obiective urmărite:

- Exprimarea creativă a stării grupului
- Exprimarea sentimentelor și emoțiilor grupului;

Se creează mai întâi un mediu liniștit și atrăgător printr-un fond muzical care știu că e îndrăgit de elevi. Apoi voi da la fiecare câte o bucată de plastilină pentru a crea o imagine simbolică ce pornește de la un indiciu dat în legătură cu starea lor din acea zi. Termenul de lucru este de 15 minute.

Divid apoi grupul în alte grupuri mici de 3 - 4 persoane care discută între ei ceea ce au dorit să reprezinte iar apoi vor încheia prin crearea unei afirmații, cântec, poezii, etc. despre creația lor. Fiecare grup își va prezenta creațiile.

„Cartea sentimentelor mele”

Obiective urmărite:

- Exprimarea de sentimente;
- Eliberarea tensiunilor din grup;

Jocul se desfășoară pe podea unde eu voi plasa o mulțime de vederi de diverse tipuri și cât mai diferite apoi voi invita pe fiecare elev să-și aleagă una care corespunde stării lui de spirit din acel moment. Pot alege aceeași imagine mai mulți elevi.

După alegere ne vom așeza în cerc pe pernuțe și elevii vor argumenta de ce au ales acea vedere. În loc de vederi se pot folosi jucării sau alt fel de obiecte care stârnesc eliberarea tensiunilor acumulate la elevi.

„Povestea hăinuței mele”

Obiective urmărite:

- Inter-cunoașterea membrilor grupului;
  - Eliberarea tensiunilor;
1. Clasa o voi împărți în 4 – 5 grupuri iar fiecare elev din grup va spune povestea „hăinuței” lui preferate cu care este îmbrăcat. De exemplu se vor pune întrebări de genul: „De unde ai bluza?”, „Cine ți-a cumpărat-o?”, „Ai oferi-o cuiva care și-o dorește foarte mult?”, etc.
  2. Apoi fiecare elev își va schimba grupul și va trebui să precizeze ce face el la acea oră în week-end;
  3. Membrii din fiecare grup vor trebui să spună 3 scurte povești despre ei din care două să fie adevărate iar una inventată de ei. Ceilalți membri ai grupului vor trebui să ghicească care sunt adevărate și care este falsă.
  4. Rolul meu ca învățător este acela de a urmări când este cazul să dau elevilor sarcini noi de rezolvat. Voi continua inter-cunoașterea membrilor din clasa de elvi și cu alte exerciții.

Bibliografie:

- 1.Niculescu, Rodica, (1994), „*Să fii un bun manager*”, Tulcea, Editura Port;
- 2.Popeangă, Vasile, (1994), „*Clasa de elevi – subiect și obiect al actului educativ*”, Timișoara, Editura Facla
- 3.Raicu, G., J.B., Raicu, „*Managementul școlar și provocările descentralizării*”, pag. 5.

Proiectarea didactică online, prin intermediul aplicației LIVRESQ

Prof. Hoffmann-Bronț Viorica-Cornelia
Liceul Tehnologic Special nr.1 Oradea

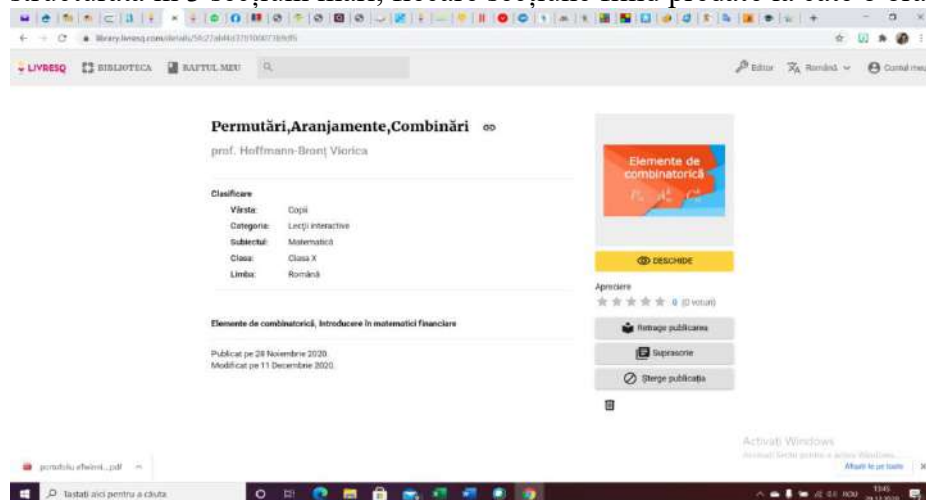
LIVRESQ este o aplicație Web-Based, prin intermediul căreia pot crea lecții interactive utile și necesare predării online. LIVRESQ este prima soluție românească de eLearning conectată la ClasaViitorului.ro, platformă recomandată de Ministerul Educației și Cercetării. **Criza cu care ne confruntăm a arătat o slăbiciune veche a sistemului educațional – adaptarea incompletă a procesului de predare la utilizarea instrumentelor digitale. Ministerului Educației și Cercetării recomandă, ca soluție pentru continuarea predării în online, înregistrarea gratuită a școlilor pe platforma ClasaViitorului.ro, dezvoltată de Edu Apps, soluție pusă la dispoziția oricărei instituții educaționale de către Edu Apps de ani de zile. Aceasta facilitează accesul la licențele oferite gratuit pentru educație de către giganții tehnologici Google și Microsoft.**

Ascendia este de astăzi alături de aceste nume prin **LIVRESQ**, soluție pe care o pune la dispoziție în mod gratuit profesorilor din România. **LIVRESQ** (www.livresq.com) este un editor de resurse educaționale în format digital. Acesta facilitează **crearea de lecții interactive**, ce conțin texte, galerii de poze, animații, audio, video, quiz-uri și alte elemente, fără a fi necesare cunoștințe de programare.

Lecțiile rezultate din LIVRESQ pot fi descărcate pentru a fi folosite offline sau **pot fi partajate pe internet foarte ușor prin Biblioteca LIVRESQ**, copiii putând avea acces la ele de pe orice tip de dispozitiv smart (telefon, tabletă, PC). De asemenea, pachetele de lecții sunt compatibile cu soluțiile de tip Learning Management System, respectând SCORM, standardul consacrat în eLearning la nivel internațional. Ca urmare a feedback-ului foarte bun primit de la comunitatea profesorală, LIVRESQ este recomandat de Ministerul Educației și Cercetării să facă parte din soluțiile de eLearning pentru care se fac oficial instruirii online pentru cadrele didactice din România.

Toți profesorii care au conturi de email înregistrate prin intermediul ClasaViitorului.ro pot crea un cont în LIVRESQ (www.livresq.com) și beneficiază de o licență de folosire gratuită de 1 an, cu posibilitate de prelungire în fiecare an. Cadrele didactice ce nu sunt încă în sistemul precizat pot aplica pentru licență gratuită LIVRESQ folosind formularul disponibil la secțiunea “Academic” a portalului sau pot cere reprezentanților școlii înscrierea în ClasaViitorului.ro. Lucrând în învățământul profesional special, m-am confruntat cu lipsa materialelor, lecțiilor interactive, de la începutul acestei pandemii. Până în momentul prezent am reușit să creez 3 lecții interactive, necesare predării matematicii la elevii cu cerințe educaționale speciale.

Prima lecție astfel creată este destinată elevilor de clasa a XII-a, învățământ profesional special, mai exact capitolul Matematici Financiare, lecțiile Permutări, Aranjamente, Combinări. Lecția este structurată în 3 secțiuni mari, fiecare secțiune fiind predată la câte o oră de matematică.

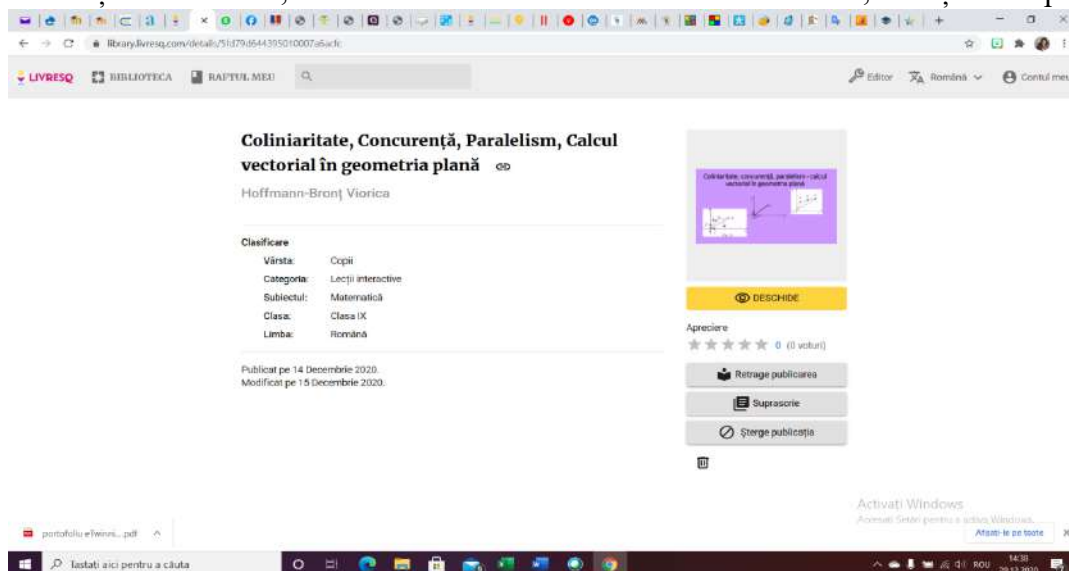

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

În fiecare secțiune a lecției am inserat definiția noțiunii predate, precum și proprietățile acesteia. Am introdus filmulețe de pe You Tube, ce prezintă exemple rezolvate și exerciții rezolvate. La finele secțiunilor am aplicat teste de evaluare, subliniind obiectivele testului precum și matricea rezolvării.

Pentru a face lecția mai atractivă, mai interactivă, am introdus exerciții pe tema permutărilor, aranjamentelor și combinațiilor, realizate cu ajutorul aplicațiilor: <https://quizizz.com/admin>, <https://learningapps.org/>, <https://wordwall.net/ro>.

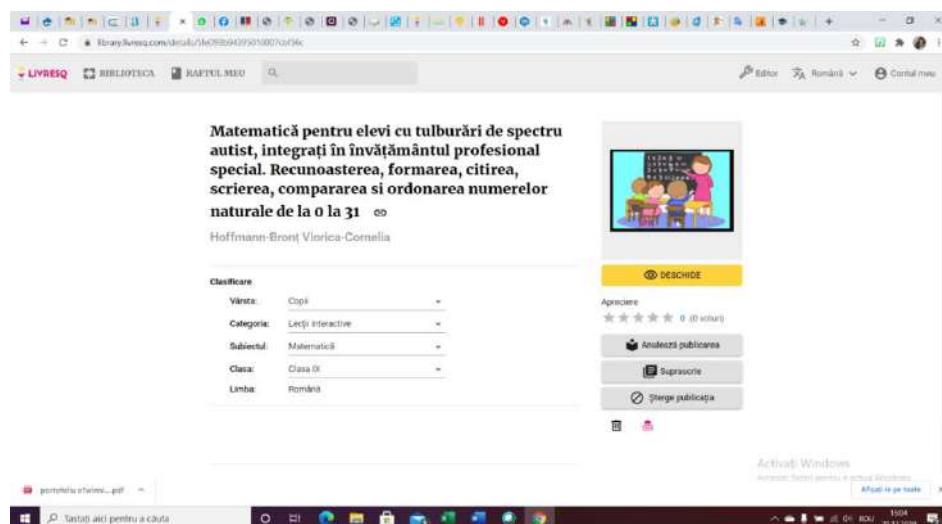
A doua lecție interactivă, este destinată elevilor din clasele a XI-a, învățământ profesional special.

Lecția este realizată pentru studiul vectorial al geometriei plane, mai exact Coliniaritatea punctelor, Concurența dreptelor, paralelismul dreptelor în plan. Am realizat o introducere folosind setul de filmulețe MATE PE SCURT, iar în continuare am prezentat prin intermediul unor imagini înserate, exemple de coliniaritate, concurență și paralelism din mediul nostru înconjurător, din viața noastră cotidiană. Tot în partea introductivă am recapitulat noțiunile de coliniaritate, concurență și paralelism predate în clasa a VI-a și a VII-a. Am propus spre rezolvare un rebus matematic realizat cu aplicația

<https://learningapps.org/>. și : <https://quizizz.com/admin>

A treia lecție realizată, este dedicată elevilor cu tulburări de spectru autist. Este vorba despre o lecție de fixare, recapitulare, consolidare a cunoștințelor aritmetice. Trebuie știut că această categorie de elevi, este integrat în învățământul profesional special, și faptul că datorită dizabilităților, acestor copii avem curriculum adaptat, și lucrăm diferențiat, în funcție de gradul de deficiență a fiecăruia.

Pentru elevii cu autism, matematica este una dintre cele mai dificile discipline din programa școlară. Acești elevi au mari probleme în a înțelege și utiliza conceptele matematice întâlnite, în a rememora cunoștințele dobândite anterior sau în a realiza un raționament matematic corect și coerent. Astfel, luând în considerare impactul produs de tehnologiile actuale, este important ca acești elevi să aibă acces la o educație matematică eficientă pentru a putea progresa și chiar pentru a-și recâștiga încrederea în sine. Având în vedere că elevii autiști învață vizual, am folosit în cadrul lecției mele interactive, jocuri, desene animate, cântece, fișe de lucru interactive prin care am încercat să reactualizez, să fixez vizual, recunoașterea, formarea, citirea, scrierea, compararea, ordonarea numerelor naturale de la 0 la 31. M-am bazat pe cunoștințele mele, pe experiențele mele acumulate în ultimii 4 ani, de când lucrez și cu elevi autiști.

BIBLIOGRAFIE

<https://library.livresq.com/details/5fe093b94395010007cbf56c>
<https://library.livresq.com/details/5fd79d644395010007a6acfc>
<https://library.livresq.com/details/5fc27abf4d378100073b9df6>

Diminuarea anxietății la preadolescenți prin exerciții de conștientizare corporală

*Profesor învățământ primar Hojda Ioana Mihaela
Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava*

Articolul descrie o problemă actuală pentru societatea noastră – anxietatea. Din toate vârstele pentru care anxietatea este specifică una din vârste la care anxietatea este intens trăită și resimțită este preadolescența. Este foarte important ca anxietatea să fie diminuată la această în vârstă în vederea prevenirii instaurării anxietății ca trăsătură stabilă de personalitate. Exercițiile de conștientizare corporală asigură controlul și diminuarea anxietății. Cele mai utilizate și eficiente tehnici de relaxare utilizate sunt: trainingul sau antrenamentul autogen și relaxarea progresivă Jacobson.

Cuvinte cheie: anxietate, vârsta preadolescentină, exerciții de conștientizare corporală.

O problemă actuală a psihologiei contemporane este diminuarea comportamentului anxios la preadolescenți în scopul asigurării procesului de dezvoltare armonioasă a acestuia.

Anxietatea este o problemă acută a timpului în care trăim și reprezintă o entitate psihologică, ce poate fi descrisă ca o trăire afectivă vagă, difuză, de neliniște, de apăsare, de tensiune, de îngrijorare, de teamă nemotivată, neavând un obiect precis sau factori obiectivi care să o determine, care provoacă disconfort psihic, dar care, la nivel scăzut, este necesară pentru că acționează ca motivator pentru acțiuni. Dincolo de acest nivel, când anxietatea atinge un grad de intensitate și durată, aceasta poate marca o persoană afectând viața de zi cu zi, fie prin faptul că impune anumite restricții, fiecă o umbrește cu totul. Anxietatea în preadolescență are o frecvență foarte ridicată și duce la un comportament dezadaptativ, fiind periclitată funcționarea normală a preadolescentului în plan școlar, familial și social.

Anxietatea la preadolescenți poate fi diminuată și controlată prin exerciții de conștientizare corporală care asigură: conștientizarea tensiunii musculare și a relaxării psihomusculare, conștientizarea ritmului respirator și a modificării lui în concordanță cu emoțiile trăite sau cu anumite situații re trăite ori cu imaginarea altora; conștientizarea senzațiilor care comunică stări de anxietate, neliniște și disconfort; conștientizarea poziției corpului, mimicii și a gesturilor în corelație cu stările emoționale sau cu gândurile preadolescentului.

Cele mai eficiente exerciții de conștientizare corporală sunt tehnicile de relaxare: trainingul sau antrenamentul autogen și relaxarea progresivă Jacobson.

Trainingul sau antrenamentul autogen este o tehnica utilizată în scopul creșterii capacității vitale, al maximizării disponibilității psihofizice și în scopul reducerii dificultăților psihologice. Mecanismul antrenamentului autogen: poziția aleasă, închiderea ochilor, condițiile de mediu induc, în mod natural, prin mecanisme fiziologice specifice, o stare de relaxare. De exemplu, lipsa stimulării proprioreceptive intense (prin poziția aleasă) și a stimulărilor din mediu (prin închiderea ochilor și organizarea mediului) reduce activitatea formațiunii reticulare și gradul de stimulare pe care aceasta îl exercită asupra scoarței cerebrale. În consecință tonusul muscular se reduce și mușchii se relaxează. Pe acest fond se rostesc sintagme specifice.

Antrenamentul autogen „Energia înaltă”.

Scopul: acumularea energiei și folosirea ei maximală. Participanții se așează în cerc. Psihologul le spune copiilor cu o voce plăcută: „Imaginați-vă cum arată cerul noaptea, alegeți cea mai strălucitoare stea și acum „înghițiți-o”. Ea explodează în voi, umplându-vă cu energie. Aceasta pătrunde în toate celulele organismului, iar voi doriți să faceți ceva”.

Tehnica de relaxare: „Valul”.

Scopul: relaxarea; obținerea echilibrului psihic. Cu gamba ușor îndoite, cu spatele întins, copiii mimează, cu ajutorul brațelor, „du-te-vinoul” mării pe plajă. Fluxul este reprezentat de ridicarea brațelor la înălțimea umerilor; refluxul, prin coborârea lentă a brațelor, cu palmele îndreptate spre sol, „mângâind” nisipul plajei. Mișcarea poate fi însoțită de un ritm respirator (inspirație, odată cu ridicarea brațelor, expirație, prin coborârea lor).

Tehnica „Aerul pur”.

Scopul: însușirea deprinderilor de relaxare și autoreglare a stării psihice. Copiii se relaxează și își cunosc respirația, își imaginează că inspiră aerul și îl expiră. Participanții observă că inspiră un aer pur și transparent, dar expiră un aer cafeniu și netransparent. Aceasta se întâmplă din motivul că ceea ce a avut loc pe parcursul zilei (toate neplăcerile, conflictele, emoțiile negative) sunt eliminate din organism odată cu expirarea aerului. Treptat, aerul expirat devine mai pur și mai transparent. Copiii semnalează acest proces. În final, se relatează despre experiența personală.

Activitatea „Cascada”.

Scopul: relaxarea. Toți preadolescenții primesc următoarea instrucțiune: „Așezați-vă comod și închideți ochii. Inspirați și expirați adânc de 2 – 3 ori. Imaginați-vă că stați lângă o cascadă, care este una neobișnuită. În loc de apă, cade o lumină albă moale. Acum imaginați-vă că vă aflați sub cascadă și simțiți cum această minunată lumină albă se prelinge pe capul vostru. Simțiți cum vi se relaxează fruntea, apoi gura, pe urmă mușchii gâtului. Din ceafă, lumina albă „curge” pe umerii voștri și face ca aceștia să devină fragezi și destinși. Imediat lumina trece pe spate și observați cum dispare din spate încordarea, el devenind moale și relaxat. Imediat lumina „pică” pe pieptul vostru spre abdomen. Simțiți cum el se relaxează și vedeți că fără nici un efort suplimentar, puteți inspira și expira mai ușor. Aceasta vă permite să aveți plăcere, să fiți relaxați. Lăsați lumina „să curgă” prin mâinile, palmele și prin degetele voastre. Observați cum mâinile și palmele devin mai moi și se relaxează. Lumina se prelinge și prin picioare, coborându-se spre tălpi. Simțiți că și acestea se relaxează și devin moi. Această minunată cascadă din lumină albă învâluie tot corpul. Sunteți foarte liniștiți și calmi. Cu fiecare inspirație și expirație, deveniți din ce în ce mai relaxat, vă umpleți de forțe noi (30 de secunde). Acum, mulțumiți acestei cascade a luminii pentru faptul că va relaxat atât de bine. Înviorați-vă puțin, reveniți la poziția inițială și deschideți ochii”.

Tehnica „Lăsați fantezia să rătăcească”.

Scopul: relaxarea. Psihologul citește instrucțiunea: „Așezați-vă comod, închideți ochii și respirați adânc de câteva ori. Gândiți-vă la un loc frumos, pe care l-ați mai văzut, sau vi-l imaginați acum pentru prima dată. O poiană verde, presărată cu flori, un lan de grâu, legănându-se în bătaia vântului, dealuri cu contururi blânde, un lac de munte cu apă limpede, întinderi acoperite de zăpadă. Încercați să vă imaginați cum vă înviorază aerul curat. Străduiți-vă să auziți glasul pasarelelor, murmurul unui pârau. Lăsați gândurile să treacă pe lângă voi aidoma norilor pe bolta cerească. Uitați de toate grijile ce trebuie puse cap la cap. Lăsați fantezia să hoinărească”.

Tehnica de relaxare „Eliberarea de neliniște”.

Scopul: înlăturarea neliniștii, pregătirea pentru o situație stresantă imprevizibilă. „Relaxați-vă, imaginați-vă că afară e o zi însorită, pe cer a apărut curcubeul, iar o părticică din cer vă aparține, ea fiind cea mai luminoasă. Raza curcubeului se apropie de voi și vă pătrunde în interiorul vostru, vă tratează corpul, astfel, dispar neliniștea, frica, și frustrațiile. Nu mai există frământări. Corpul se prefăce în fum negru. Vântul le împrășteie. Ați scăpat de neliniște. Vă este bine”. Relaxarea progresivă Jacobson este o metodă psihoterapeutică de relaxare ca o serie de exerciții de gimnastică, cu efect tonifiant, ce constă în alternarea relaxării și tensionării principalelor grupe de mușchi până la eliminarea contracțiilor musculare și atingerea relaxării. Mecanismul relaxării progresive este similar celui folosit în antrenamentul autogen descris anterior. Prin tehnica relaxării progresive, preadolescentul învață să operaționalizeze conceptele de relaxare și tensiune. Ulterior, ca urmare a exercițiilor repetate, se întărește conexiunea între forma verbală (lingvistică) de relaxare și starea afectivă pe care aceasta o definește. Subiectul reușește astfel să-și controleze verbal și voluntar relaxarea musculară.

Tehnica de relaxare „Muntele de pe umăr”.

Scopul: evitarea încordării psihomusculare. Se face în poziție așezat sau în poziție verticală. Ridicați-vă brusc. Cât se poate de mult întindeți umerii în spate și lăsați-i în jos, coloana vertebrală trebuie să fie mereu așa.

Exercițiul „Transformarea în piatră”.

Scopul: dezvoltarea deprinderilor de autoreglare. Copiii aleargă, sar și dansează însă, imediat la semnalul psihologului, ei trebuie să se oprească devenind o „piatră nemișcată”.

Tehnica de relaxare „Pompa și minge”.

Scopul: evitarea încordării. Copiii sunt împărțiți în perechi, unul este „pompa”, celălalt – „mingea”. Când „mingea” este dezumflată, copilul se relaxează totalmente, își apleacă capul, picioarele sunt semiîndoite. Odată cu procesul de umflare a „mingii” cu ajutorul „pompei”, însoțit de sunetul „sss”, „mingea” se îndreaptă (copilul își îndreaptă capul, își dezdoie picioarele), apoi se dezumflă cu sunetul „sss” (copilul revine la poziția inițială). Ulterior, participanții își schimbă rolurile.

Tehnica de relaxare „Planta”.

Scopul: învățarea voluntară de alternare a încordării musculare și a relaxării. Treptat copiii „cresc” din semințe, în „plante”, pe urmă se „rup”.

Tehnica „Ascultatul”.

Scopul: dezvoltarea capacității de autoreglare psihică; de relaxare. Psihologul cu o voce calmă, citește următoarele indicații: „Eu încerc acum să mă așez confortabil, dar nu în mod neglijent. Picioarele mele sunt ațipite. Tălpile picioarelor „stau” pe dușumea de parcă ar fi prins rădăcini acolo. Brațele mele se află în voie în poală și se recrează. Măinile sunt ca niște găoace, care-s gata să primească tot ce mă așteaptă. Eu închid ochii și încerc să fiu foarte calm. Simt cum încordarea mea cedează, respirația este tot mai echilibrată, picioarele mele devin tot mai grele. Eu sesizez cât de bine mă simt liniștit, cum mă învăluie tihna, cum sunt liber, ceea ce mă face să înțeleg ce este în mine. Treptat, eu mă întorc. Ies din propriul abis. Iau cu mine și liniștea. Pe parcursul timpului, ea mă însoțește, îmi dăruiește calm și gânduri bune”.

Exercițiul „Plastilina”.

Scopul: evitarea încordării psihomusculare; restabilirea puterilor. Un copil ridică brațul altuia, devenit „plastilină”. Cel din urmă trebuie să se lase modelat. Într-o primă fază, „sculptorul” ridică brațul apoi îl lasă să cadă astfel, încât să-i creeze colegului senzația de contracție și de decontractare. După aceea, în cea de-a doua fază sculptorul își așează partenerul în orice altă poziție.

Anxietatea poate fi diminuată și ameliorată prin însușirea abilităților de autoreglare emoțională și personală, prin eliminarea inhibițiilor ce influențează pozitiv dezvoltarea, optimizarea și susținerea afectivității preadolescentului.

Bibliografie:

- Birch A. Psihologia dezvoltării. tr. de L. Băiceanu. București: Tehnica, 2000. 311 p.
- Papalia D., Wendkos Olds S., Duskin Fieldman R. Dezvoltarea umană. București: TREI. 2010. 644 p.
- Racu Iu. Anxietatea la preadolescenți: abordări teoretice, diagnostic, modalități de diminuare. Chișinău: TOTEX-LUX SRL. 2013. 154 p.
- Verza E., Verza F. Psihologia copilului. București: TREI. 2017. 556 p.

Studiu de caz – elev M.G.

Profesor Mihail Vasilica-Lenuța
Școala Gimnazială Hamcearca, jud. Tulcea

DESCRIEREA CAZULUI

Caracterizarea generală a subiectului:

M.G. este născut la 16 mai 2008

- Copil inadaptat, introvertit în relație cu colegii, incapabil de a finaliza o acțiune intelectuală, refuzul de acceptare a sarcinilor strict școlare.

Din cauza condițiilor precare de mediu precum și a lipsei de atenție și comunicare, a faptului că nu a frecventat cursurile învățământului preșcolar, iar cel primar cu multe absențe, subiectul prezintă o întârziere față de normalitate, necesitând un program educativ special, intens pentru a recupera (pe cât este posibil) cunoștințele, priceperile și deprinderile pierdute și a se putea integra în programul și cerințele școlii.

La nivelul organelor de simț nu sunt probleme.

Motricitatea fină, este slab dezvoltată, orientarea spațială se realizează cu dificultate. Are un intelect limitat.

Limbajul este slab dezvoltat, având un vocabular sărac, prezintă defecte de vorbire (omisiuni, înlocuiri de sunete, repetări).

Reprezentările sunt sărace. În gândire prezintă dificultăți de analiză și sinteză.

Memoria – memorează cu mare greutate doar poezii scurte .

Atenția era instabilă.

Are formate deprinderile elementare de muncă și autoservire, dar nu prezintă dexteritate manuală în realizarea unor lucrări la abilități practice

OBIECTIVE

3.determinarea cauzelor acestei situații

4.eliminarea acestor cauze

5.elaborarea unui proiect educațional de intervenție care să remedieze prin acțiuni de consolidare situația, să ridice gradul de pregătire a copilului și să se prevină abandonul școlar, să-i redea încrederea în sine, să-l conducă spre o atitudine pozitivă.

STRATEGII DE INTERVENȚIE A CADRULUI DIDACTIC

IDENTIFICAREA SUBIECTULUI ȘI A SITUAȚIEI:

- Am observat reținere și tendința spre introvertire a subiectului față de colegi ;
- Nerezolvarea sarcinilor școlare;
- Incapacitate de a finaliza acțiunile intelectuale;
- Rămânere în urmă la învățătură;

DIAGNOZĂ ȘI PROGNOZĂ

COLECTAREA INFORMAȚIILOR s-a realizat prin:

- ședințe individuale la care au participat părinții copilului;
- vizite la domiciliul copilului și întrevederi cu membrii familiei;
- discuții cu alte rude ale copilului;
- discuții cu educatoarea;
- analiza produselor activității : caiete, desene, fișe de evaluare, lucrări practice;
- observarea comportamentului școlar.

CUNOAȘTEREA VARIABILELOR SOCIO-FAMILIALE:

Stare civilă-părinți: -trăiesc în concubinaj

Relații: - Relații uneori violente, tatăl consumator de alcool, mama neglijentă cu copiii; Indiferența părinților față de școală;

Istoria cuplului parental: - Mamă indiferentă;

- Tatăl nu se implică, ziua este mai mult plecat după un loc de muncă;

Situația familiei: -Condiții de trai minime;

Tatăl- 47 ani (fără serviciu), mama –38 ani (casnică). Subiectul e cel mai mare copil al familiei. Mai are un frate cu doi ani mai mic.Cu toții locuiesc într-o casă cu două camere (un dormitor și o bucatărie).Primesc ajutor social. Nu au alte venituri.

Atmosfera familială: - Tensionată , cauzată de consumul de alcool și a gradului de incultură a membrilor familiei.

Relația părinți-copil: - Amenințări verbale frecvente, injurii, pedepse.

FIȘĂ INDIVIDUALĂ DE EXAMINARE PSIHO-PEDAGOGICĂ

Antecedente fiziologice:

Am luat legătura cu familia și cu medicul pediatru pentru a afla istoricul dezvoltării fizice și starea de sănătate a copilului. Am aflat că nu a suferit de nicio boală gravă, doar simple răceli.

Achiziții școlare: - minime

-Nu a frecventat grădinița;

-memorie foarte slabă;

-limbaj inadecvat;

-imposibilitatea concentrării atenției;

-motivație slabă;

-voință slabă;

-dexteritate manuală redusă;

Petrecerea timpului liber:

-Participă la activitățile fizice ale familiei;

-Se joacă cu cei apropiați.

OBSERVAREA COMPORTAMENTULUI ȘCOLAR

Conduită:

-Comportament inadecvat în cadrul colectivului. Refuzul de a se juca cu colegii.

Motivare comportamentală:

-Lipsă de interes față de discipline tocmai pentru că nu le înțelege, e „depășit” de situație.

-Manifestă reticență față de propunerile colegilor tocmai pentru că a făcut prea puțin parte dintr-un colectiv, periodic chiar, nu cunoaște normele/regulile relațiilor de grup, nu a fost pus în situația de a respecta reguli de bună purtare până să devină elev.

Nonrăspuns la cerințele programei școlare

-Refuză să îndeplinească cerințele școlare în afara prezenței învățătoarei, incapacitatea de a finaliza o activitate intelectuală singur.

-Lipsește frecvent sau întârzie dimineața.

-Nu vine îmbrăcat adecvat și nu respectă normele de igienă.

Reacții verbale inadecvate:

- Injurii și alte expresii de acest gen-dar nu în fața profesorilor.

PROGRAMUL DE INTERVENȚIE AL CADRULUI DIDACTIC :

Parametrii după care este analizată situația:

1. Elemente ale unui comportament delinvent (atitudine opozantă față de colegi, expresii verbale neadecvate , înșelătorie).

2. Inadaptarea la norme școlare, refuz de integrare în grup, randament școlar minim, absentism.

Am intervenit prin:

3. Dezvoltarea relațiilor de colegialitate -colegii încep să-l încurajeze și să-l ajute la efectuarea unor sarcini;

4. Sprijin susținut din partea profesorilor, acordarea unei atenții deosebite: îi evidențiez în public doar calitățile, îl laud în zilele când s-a comportat frumos și a fost mai activ;

5. Antrenarea în activități gospodărești în clasă, primește cu plăcere sarcinile, a devenit dornic să mă ajute, săritor, a devenit membru activ al grupului.

6. În jocurile didactice desfășurate în clasă i se dau rolurile care-i plac.

7. Este încurajat chiar și pentru performanțe minime.

Intervenții realizate

Analizând produsele activității subiectului am obținut informații despre capacitățile psihice, despre coerența proceselor mintale, calitatea cunoștințelor, despre nivelul dotării psihice. La început subiectul nu știa să țină bine creionul în mână, iar desenele erau confuze. Mușchii mici ai mâinii nu erau suficient dezvoltati pentru că nu au fost solicitați îndeajuns. L-am implicat în realizarea unor lucrări practice, contribuind la dezvoltarea imaginației creatoare. Am făcut exerciții specifice pentru corectarea defectelor de vorbire, participând și la activități specifice de logopedie, atunci când profesorul logoped vine în școală. Am folosit exerciții de orientare spatio – temporală, pentru însușirea culorilor, pentru percepția vizuală a formei și redarea grafică.

Am constatat că subiectul are nevoie de afectivitate și de atenție pentru câștigarea încrederii în sine și în forțele proprii, are nevoie să fie „văzută și auzită”- acesta fiind primul pas care a făcut să-și schimbe rapid și radical comportamentul în clasă.

Implementarea strategiilor

- În activitatea școlară zilnică
- În activitățile extrașcolare

CONCLUZIILE INTERVENȚIEI

Părinții nu au fost prea interesați și nu s-au lăsat implicați în remedierea deficiențelor subiectului. Cu toate acestea, au fost înregistrate progrese în activitatea didactică. Încurajator este că și-a schimbat comportamentul și față de colegi și față de cadrele didactice. Am reușit să-i câștig încrederea și să-l fac să colaboreze cu mine pentru ca să poată recupera întârzierile.

În felul acesta am ajutat copilul să vină la școală cu optimism, chiar dacă nu are rezultate foarte bune, faptul că s-a adaptat la programul școlar (nu mai lipsește, nu mai întârzie –vine printre primii, nu mai deranjează ora – chiar dacă a terminat sarcina primită). Pe viitor sper să-l pot ajuta să se adapteze din ce în ce mai bine la activitatea școlară și să înțeleagă importanța frecventării școlii cu regularitate.

BIBLIOGRAFIE

Ionel Mușu, Aurel Taflan, Constantin Păunescu, *Terapie educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București, 1997;
Consyantin Păunescu., Ionel Mușu, *Psihoterapie specială integrată*, Editura Pro Humanitate, București, 1997;
Florin Emil Verza, *Introducere în psihopedagogia specială și în asistență socială*, Editura Fundației Humanitas, București, 2002.

Clasa mea, o clasă fără bullying!

**Profesor psihopedagog Milea Rodica Melania,
Școala Profesională Specială Codlea**

Bullying-ul este un fenomen real, foarte răspândit, care afectează în mod negativ atât victima, cât și agresorul. Tocmai de aceea, acesta nu trebuie tolerat sub nicio formă. Principalele nevoi emoționale ale copilului care nu pot fi satisfăcute într-un mediu social afectat de bullying sunt: nevoia de apartenență la grup și nevoia de a fi acceptat. Aceste două nevoi umane fundamentale au un impact major asupra dezvoltării psihice armonioase. Din nefericire, fenomenul social de bullying are ca principale particularități excluderea victimei din grupul de egali și intoleranța față de anumite aspecte ce definesc copilul ca fiind o persoană umană unică (aspect fizic, apartenența la un grup etnic etc.) Experții au atras atenția asupra faptului că bullying-ul afectează negativ, din punct de vedere psihologic, întreaga grupă/clasă de copii, nu doar victimele și agresorii. Principala problemă de sănătate mintală, consecință a bullying-ului, este considerată a fi depresia, victimele prezentând un risc mare pentru ideea suicidară. În general, copiii victime prezintă o stimă de sine scăzută și un concept de sine negativ (nu se consideră suficient de buni). Relațiile lor de prietenie sunt adesea afectate din cauza unei frici sporite de a avea încredere în semenii lor. Copiii care acționează ca agresori sunt expuși la riscuri mai mari de comportament antisocial și delinvent, ca adolescenți și tineri, și la implicarea în comiterea de infracțiuni penale, ca adulți.

Tema/denumirea activității	CLASA MEA, O CLASĂ FĂRĂ BULLYNG!
Tipul de activitate	Consiliere și dezvoltare personală
Grup țintă	Elevi ai claselor V-VIII
Profesor	MILEA RODICA MELANIA
Scop	Prevenirea și reducerea bullying-ului la nivelul clasei de elevi
Obiective	➤ să identifice elevii vulnerabili, potențiale victime ale bullying-ului; ➤ să contribuie la crearea unui climat educațional optim, securizant; ➤ să contribuie la creșterea coeziunii grupului-clasă;
Resurse procedurale	Metode și procedee: Conversația, exercițiul, reflecția, demonstrație, jocul, Forme de organizare: frontal, individual Resurse materiale: fișe de lucru - Copacul lui Blob, coală flipchart, decupaje în formă de peștișori, carioci, coli de hârtie goale, o cutie cu 2 mere.
Resurse de timp	50 minute

Momente de energizare/captare a atenției – 7 minute

„Hârtia mototolită”-Profesorul dă fiecărui elev câte o hârtie albă și le cere să o mototolească, să o strângă în mână, să o facă praf, dar să aibă grijă să nu o rupă. Apoi le cere elevilor să o desfacă, să o întindă și să se uite la cât de *speriată* și de murdară este. Cere elevilor să-și ceară scuze hârtiei. Cu toate că și-au cerut scuze și au încercat să repare hârtia, profesorul le arată toate *cicatricile* pe care le-au lăsat, acestea *nevindecându-se* niciodată, oricât de tare ar încerca ei să le repare. Exact la fel este și situația în care un elev este agresat de un altul. Își pot cere scuze, însă cicatricile vor rămâne pentru totdeauna!

”Cutia misterioasă”-Profesorul propune elevilor un exercițiu experiențial de descoperire cu rolul de trezire a curiozității lor cu privire la tema activității. Este prezentată o cutie. Elevii trebuie să pună întrebări pentru a ghici ce se află în cutie iar profesorul poate răspunde cu DA sau NU.

Dacă elevii nu ghicesc ce se află în cutie, acesta le arată cele 2 mere din cutie și întreabă care este diferența dintre ele. Apoi taie cele două mere și arată interiorul acestora, explicând că unul a fost ”supus unui tratament brutal, suferind mai multe etape de agresiune” și chiar dacă la exterior nu s-a

observat nimic, interiorul e distrus. Acest exemplu este metafora perfectă pentru un fenomen răspândit printre elevi, ce poartă numele de bullying. Așadar, asemeni merelor sunt și oamenii.

Desfășurarea activității:

1.Activitatea începe cu o discuție despre faptul că suntem diferiți dar și asemănători. Pentru a exemplifica acest lucru, profesorul le cere elevilor să ridice mâna dacă afirmația li se potrivește:

- *Îmi place limba engleză;*
- *Mănânc cu plăcere broccoli;*
- *Am un frate/ soră;*
- *Îmi fac patul în fiecare dimineață;*
- *Joc jocuri pe calculator*

Timp: 3 minute.

2.Copacul Blob -prevenirea și reducerea bullying-ului la nivelul clasei de elevi. Acest test psiho-emoțional simplu inspirat de metoda lui Pip Willson îți poate dezvălui aspecte interesante despre tine. Pip Willson este un psiholog și un trainer cunoscut în toata lumea pentru metoda foarte simplă prin care reușește să îi ajute pe oameni să își gasească potențialul maxim și echilibrul în viață. Exercițiul are ca obiectiv autocunoașterea dar și înțelegerea faptului că suntem diferiți, avem nevoi și așteptări diferite dar, cu toate astea cu toții ne completăm.

După identificarea și prezentarea caracteristicilor, se discută despre acest copac:

- ✓ Credeți că unul dintre acești omuleți nu ar trebui să fie în copac?
- ✓ De ce?
- ✓ Credeți că sunt prea mulți omuleți în copac?
- ✓ Ar mai avea loc și alții?
- ✓ Cum ar fi dacă toți omuleții ar fi în același loc, pe aceeași creangă?

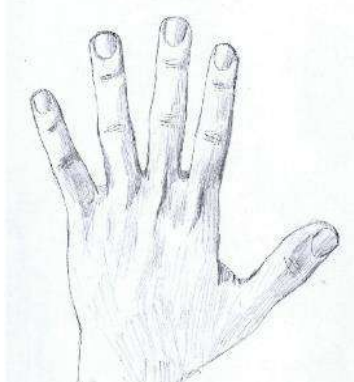
Concluzionăm că fiecare este important și special; faptul că suntem diferiți asigură un anumit echilibru în cadrul grupului; fiecare are propria contribuție la viața grupului și de aceea este bine să cooperăm și să ne înțelegem.

Timp: 25 minute

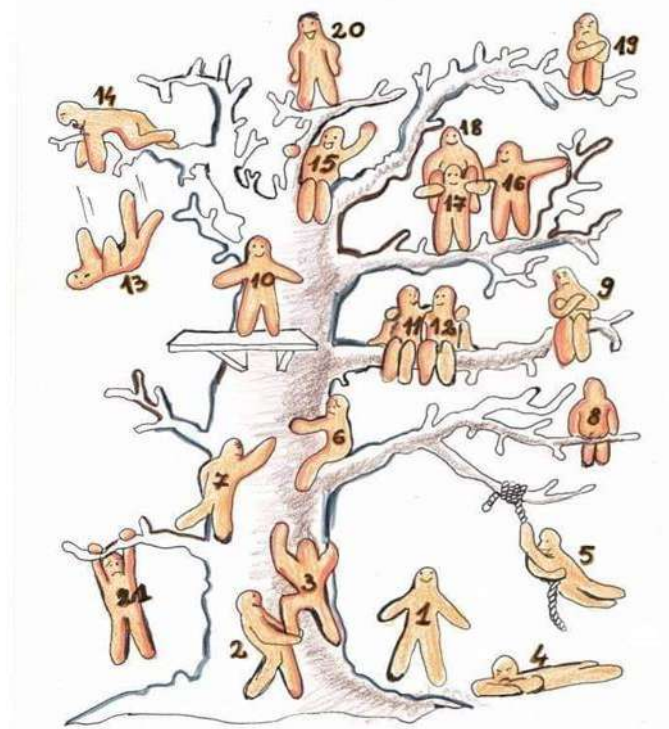
3.Acvariul: o coală de flipchart pe care profesorul a desenat un acvariu este lipită în fața clasei. Elevii primesc câte un peștișor (decupat în prealabil de către profesor). Fiecare își trece numele pe peștișorul primit și, pe rând, îl lipesc în interiorul acvariului. Planșa poate rămâne în clasă pentru următoarele activități. **Concluzia: Toți ne potrivim aici.**

Timp: 10 minute

4.Evaluarea activității— Acestemâni nu lovesc, acestemâni... - 5 minute. Elevii își desenează conturul mâinii și scriu un mesaj antibullying care începe cu „Acestemâni nu lovesc, acestemâni...” (sprijină, ajută, mângâie etc.).

ANEXA

Copacul Blob

Care dintre cei 21 de omuleți din copac crezi că ești tu?

Dacă ai ales omulețul 2 sau 3, atunci ești o persoană ambițioasă și încrezătoare. Tu știi că vei reuși tot timpul și că se vor ivi mereu situații convenabile care să te ajute în evoluția ta.

Omulețul numărul 1 este o persoană sigură de sine, mulțumită cu viața sa și optimistă. Este o persoană inteligentă, capabilă să vadă în perspectivă.

Omulețul numărul 21 este o persoană care încearcă, dar care nu știe să găsească cele mai bune soluții pentru viața sa. Este un omuleț care trebuie să învețe să ceară ajutorul celor din jur și să renunțe la natura lui suspicioasă.

În cazul în care ai ales omulețul 9, 19 sau 4, aceasta te definește ca o persoană nesociabilă, suspicioasă și neîncrezătoare.

Omulețul cu numărul 19 poate să aibă înclinații narcisiste și este invidios pe succesul altora. Omulețul cu numărul 4 renunță prea repede, nu are încredere în potențialul lui extraordinar. Iar omulețul cu numărul 9 ar face orice să demonstreze că și el este minunat, însă este mai ușor să își păstreze latura singuratică, fiindcă în felul acesta își justifică neîncrederea în ceilalți.

Omuleții 7, 11, 12 caracterizează persoane comunicative care știu să ofere un sprijin prietenilor lor. Aceste persoane sunt caracterizate de o inteligență emoțională ridicată, care le ajută să facă față cu succes situațiilor de viață. Au spirit de echipă, văd partea plină a paharului și găsesc tot timpul soluții.

Omulețul cu numărul 5 este creativ, iubește viața, se bucură de fiecare clipă, de iubire și știe să fie recunoscător tuturor lucrurilor bune din jurul său. Acest lucru îl ajută să își mențină o perspectivă pozitivă și astfel el are mereu ușile deschise către tot ceea ce e mai bun!

Omulețul cu numărul 6 are nevoie să se simtă iubit, protejat și în siguranță. Este genul de persoană care se îndrăgostește mereu de cine nu trebuie, din cauza nevoii sale nesecate de afecțiune și dragoste. Acest omuleț trebuie să învețe să caute mai cu atenție acei oameni care îl pot ajuta în evoluția sa, iar nu pe aceia care nu îi înțeleg vulnerabilitatea.

Omulețul cu numărul 13 este cuprins de deznădejde și pierderea speranței. Trebuie să facă tot posibilul să se recalibreze la copacul vieții și cel mai ușor poate să-și recapete din nou încrederea în el însuși, căutând suportul celor dragi!

Omuleții 16, 17 și 18 sunt optimiști, plini de viață, cu spirit de echipă, performează în orice domeniu și privesc provocările cu detașare. Omulețului cu numărul 18 îi place să se simtă

iubit și apreciat, iar când simte acest lucru, îți devine cel mai bun prieten!

Omulețul cu numărul 14 este un sufletist, un filantrop, ar face orice să ajute pe ceilalți. Este caracterizat de multă empatie și un "suflet mare". Acest omuleț ar trebui însă să învețe să aibă mai multă grijă și de el însuși, nu doar de ceilalți!

Omuleții 10, 15 și 20 sunt învingători. Iubesc gustul succesului, chiar dacă fiecare are metode diferite de a-l atinge.

Omulețul cu numărul 20 este ambițios, încrezător și plin de viață, este un inovator și nu îi e teamă să își asume riscuri. Detașarea și pasiunea lui îi aduc multe reușite și satisfacții. Omulețul cu numărul 10 este ambițios, dar și foarte precaut. Este muncitor și determinat, de aceea reușește cam orice și-ar propune. Ideile lui ies mereu în evidență și este apreciat în orice mediu.

Iar omulețul cu numărul 15, este motivat mai degrabă de frumusețea drumului spre succes decât de succesul în sine. El este curios să afle lucruri noi, să aibă experiențe noi, să cunoască oameni și să învețe câte ceva de la fiecare în parte.

Omulețul cu numărul 8 este visător și romantic. Îi place să aibă unele momente doar pentru el însuși. În felul acesta își recapătă energia și chef de viață și socializare. Este bine ca cei dragi să îi înțeleagă nevoia de izolare și să nu o interpreteze greșit, să îl înțeleagă și să îi lase spațiul de care are nevoie.

Bibliografie: <https://andreeaorheanu.ro/2020/11/19/test-psihologic-copacul-blob/>

Model de interpretare a Testului familiei în cazul unui elev cu CES

**profesor Moroșan Elena Mihaela
CSEI "Sf Andrei" Gura Humorului**

Testul desenării familiei implică interpretări ale tuturor figurilor desenate, dar și a amplasamentului acestora, a relației dintre erou, părinți și frați.

Testul desenului familiei a fost publicat de Louis Corman, sub denumirea „Testul desenului familiei în practica medico-pedagogică”, cu 103 figuri în 1967. Testul exprimă activitatea imaginativă a copilului în registrul conștient, dar și în cel al fantazării pasive. Autorul insistă în acest sens asupra faptului că psihologia relațiilor interpersonale nu poate fi înțeleasă fără permanente referințe la cadrul conceptual psihanalitic. În planul dezvoltării psihice, testul poate studia maturizarea psihomotorie și intelectuală, precum și caracteristicile diferențiale dintre cele două sexe.

Monica, 15 ani, clasa a VII-a, școala specială (cu retard mintal mediu IQ=49).

INTERPRETARE

Observarea subiectului în timpul administrării testului

- a) Aparența: dezvoltare fizică normală, este îmbrăcată adecvat și simplu, îmbrăcăminte este curată, pare receptivă pentru colaborare, menține contactul vizual și pare nerăbdătoare să începem.
- b) Limbajul: prezintă tulburări de limbaj, pronunția cuvintelor este deficitară, oferă răspunsuri foarte scurte, vocabularul este sărăcăcios.
- c) Atitudinea subiectului, spontaneitate și inițiativă: prezintă interes și entuziasm față de sarcină; pe parcursul sarcinii nu adresează întrebări suplimentare, ritmul de lucru este lent, revine pentru a adăuga elemente noi personajelor anterior desenate. Timpul de execuție al desenului a fost de 10 minute.
- d) Maniera de relaționare: manifestă bucurie datorită relaționării cu adultul, și entuziasm, nerăbdare pentru a începe cât mai repede desenul, își alege cu grijă creionul cu care urmează să deseneze, se străduiește să deseneze cât mai bine personajele, să facă pe plac adultului, manifestând dorința de aprobare și încurajare.
- e) Adaptarea la situația de testare, gradul de cooperare: ascultă cu atenție consemnul fără să comenteze, afirmă că sarcina i se pare ușoară, pare să îi placă să deseneze. Trece direct la execuție, fără însă a se grăbi.
- f) Gradul de atenție: se concentrează pe realizarea sarcinii.
- g) Nivelul de anxietate, reacție în fața dificultăților: nu se remarcă anxietate în atitudinea copilului, acceptă cu bucurie activitatea propusă. Nici pe parcursul sarcinii nu a părut să întâmpine dificultăți în execuție.

h) Alte emoții observate: a părut entuziastă când a vorbit despre fratele ei, și cum se joacă împreună acasă, însă în ceea ce privește părinții nu a manifestat același interes în a povesti despre aceștia.

i) Derularea testării (secvența verbală și non-verbală):

- Desenează mai întâi capul personajelor, conturează detaliile feței (ochi, nas, gură, urechi, păr), apoi trunchiul, picioarele și mâinile, continuă cu celelalte trei persoane păstrând aceeași ordine, păstrând aceeași distanță între personaje; în timp ce desenează nu vorbește, pare să acorde maximă atenție activității.

- Când a fost întrebată cine este primul, al doilea, al treilea și al patrulea desen, a spus că este mama, fratele ei (Daniel), ea și tatăl ei.

- Când a fost întrebată la cine ține cel mai mult a spus fără ezitare că la Daniel, fratele ei, iar pe locul doi, în egală măsură, a afirmat că ține și la tată și la mamă.

- Când a fost întrebată ce ar fi după ea fiecare dacă nu ar fi oameni, foarte greu reușește să dea un răspuns, și asta doar în cazul ei și al fratelui ei, iar în justificarea răspunsului nu se referă la anumite calități/ caracteristici ale respectivului animal, așa cum i s-a solicitat, ci la faptul că fiecare are în responsabilitate un anumit animal.

Compoziția familiei desenate

Monica a desenat familia în următoare ordine: mama, fratele, ea și tatăl.

Aspectul global

1. Amplasarea

- Sensul foii: cel sugerat de examinator.
- Calitatea: distribuție regulată (echilibru, răspunzând unei anumite organizări).
- Situarea desenului în cadrul foii: desenul cuprinde partea de jos, ușor spre dreapta. Fapte ieșite în evidență și comentarii clinice. Locul familiei indică o investire a instinctelor de bază, a materialității, a căutării siguranței și stabilității, precum și a expansiunii, a deschiderii către mediu.

2. Înălțimea - Dimensiuni (în centimetri)

	mama	tata	Fratele	Monica
Înălțime	9,2	10,5	9,4	10,1
Cap	2,5	2,4	2,5	2,4
Trunchi	5,2	6,3	5,2	6,4
Brațe	2 / 2,5	1,5 / 1,7	2,4/2,3	2,6/2,3
gambe	1,4	1,2	1,2	1,4

Proporții trunchi și cap, brațe și gambe

	mama	tata	fratele	Ramona
Trunchi/cap	2	2,6+	2	2,6+
Braț/trunchi	0,3 -	0,4 -	0,3 -	0,2 -
Gambe/trunchi	0,2 -	0,1 -	0,2-	0,2 -

$$1,5 \leq \text{trunchi/ cap} \leq 2,4 \text{ cm}$$

$$1,25 \leq \text{braț/ trunchi} \leq 2,0 \text{ cm}$$

$$0,75 \leq \text{gambe/ trunchi} \leq 1,25 \text{ cm}$$

Fapte ieșite în evidență și comentarii clinice. Proporțiile sunt infantile, necorespunzătoare vârstei cronologice (brațele sunt mult mai mici decât trunchiul, la fel și gambele).

Dimensiunile reduse ale personajelor indică nesiguranță, dificultăți de adaptare, un efort de cenzurare.

3. *Trasaj continuu, lejer, reluat, linii curbe.* Preferința pentru liniile curbe indică o personalitate nesigură, pasivă, inconsistentă. Liniile curbe pun în evidență feminitatea. Aspectul final al desenului este mediu: nu este nici rafinat, nici mâzgăleală. Lipsa elementelor de îmbrăcăminte pentru cele patru personaje indică o preocupare pentru ansamblul desenului și mai puțin pentru detalii.

4. *Disponerea* Alinierea este dreaptă, ceea ce indică o funcționare normală. Neregularitatea distanțelor, puțin mai mare între mamă și frate, și poziționarea Elenei între frate și tată (lângă tată), pot reflecta o tendință de a pune o oarecare distanță între mamă și copii. Plasarea copiilor în centru, între părinți, indică existența unor relații armonioase, protective din partea părinților, iar amplasarea Elenei lângă fratele ei, indică o proximitate afectivă.

5. *Perseverarea* (stereotipia elementelor)- majoră (nediferențiere între personaje), reproducerea ritmică și sistematică a mai multor linii și forme, personajele fiind desenate aproape identic. La această vârstă, perseverarea în reproducerea personajelor care au în mare aceeași formă, poate fi un indice al imaturității.

6. Factori regresivi

a) Regresie- simplificare (desene simplificate). Simplificarea (brațe, gambe, în forme aproape tubulare), aspectul mâinilor și al piciorului, este cotate ca majoră, ținând cont de vârsta subiectului.

b) Fragmentarea, prezența elementelor disociative- nu apar în desen.

c) Scotomizare (elemente lipsă în ciuda spațiului disponibil)- nu apar în desen. Fapte ieșite în evidență și comentarii clinice. Simplificarea reflectă imaturitatea specifică deficienței mintale.

7. *Disponerea fiecărui personaj* Personajele sunt prezentate drept (≤ 15), fiind reprezentate din față, gambele și brațele sunt desenate în V. Personajele sunt surprinse în poziție statică, însă poziția gambelor și brațelor în V, lasă să se presupună o ușoară mișcare.

8. *Expresia personajelor.* Atitudinea afectivă care este pusă în evidență este un surâs, dar acesta nu este la fel de vizibil pentru fiecare personaj. Surâsul este cel mai vizibil în cazul tatălui, ceea ce indică faptul că Elena este foarte apropiată de acesta, este sigură de ceea ce simte pentru el și viceversa, de ce simte acesta pentru ea.

Aspect detaliat

1) Tip de detalii: esențiale, necesare pentru recunoașterea formei, fără detalii vestimentare.

2) Detalii corporale.

Nivel de ansamblu - asemănătoare pentru fiecare personaj (forma corpului este asemănătoare la fiecare personaj, lipsa vestimentației).

Nivel specific: Se notează pentru fiecare personaj al familiei tipul de detalii după următoarea scală:

0- Omiterea unui element

1- Niciun detaliu subliniat în vreun fel

2- Elemente lucrate cu minuțiozitate

3- Detaliu accentuat în mod special (prin linie, formă, culoare etc.)

4- Detaliu foarte bizar

	Mama	frate	Monica	Tata
Cap	1	1	1	1
Păr	1	1	1	1
Expresia feței	1	1	1	1
Sprâncene	1	1	1	1
Ochi	1	1	1	1
Direcția privirii	1	1	1	1
Nas	1	1	1	1
Pomeți	0	0	0	0
Gură	3	3	3	3
Urechi	1	1	1	1
Barbă, musteață	0	0	0	0
Bărbie	0	0	0	0
Gât	1	1	1	1
Trunchi	0	0	0	0
Talie, bazin, fese	0	0	0	0
Organe interne	0	0	0	0
Organe sexuale	0	0	0	0
Braț	1	1	1	1
Mâini	0	0	0	0
Degete	1	1	1	1
Gambe	0	0	0	0
Coapse	0	0	0	0
Picioare	1	1	1	1
Altele (se vor preciza)				

Fapte ieșite în evidență și comentarii clinice. Puține detalii ale personajului sunt subliniate în mod deosebit. Singurele omisiuni care trebuie luate în considerare la această vârstă sunt cele ale umerilor, mâinilor, care indică o deficiență mintală moderată.

3) Sexualizare

	mama	fratele	monica	tata
Niciuna				
Păr	x	x	x	x
Musteață/barbă				
Accesorii				
Imbrăcăminte				
Altele (desenul buzelor)	x	x	x	x

Fapte ieșite în evidență și comentarii clinice. Personajele sunt slab diferențiate din punct de vedere sexual. Personajul feminin este diferențiat prin păr, atribut sexual secundar, și prin desenul buzelor.

4) *Adăugiri*- fără alte elemente legate de tema desenului. Inexistența altor detalii suplimentare în desen indică un univers sărac și o posibilă insecuritate a trăirilor emoționale.

Aspect clinic

1. Valorizare sau devalorizare

Observații	Ipoteze interpretative
Personajele sunt oarecum bine reprezentate, dar slab diferențiate, tatăl iese în evidență prine xpresia feței care este una pozitivă, veselă	Tatăl este personajul cel mai valorizat și față de care copilul resimte siguranță, atașament, afecțiune. Acesta pare să indice și o nevoie de protecție prezentă la copil.

2. Identificări

Observații	Ipoteze interpretative
Prima persoană pe care o desenează este mama, aceasta apare în partea stângă a foii, având ca particularitate întâlnită și la personajul Elenei, existența buzelor.	Se identifică cu părintele de același sex

3. Organizarea personalității

Observații	Ipoteze interpretative
Trasajul este fără prea multe detalii, liniile nesigure, maniera imprecisă. Personajele sunt mici, mai puțin bine desenate, fiind situate pe același aliniament. Desenează fără să vorbească, însă de câteva ori se oprește și se uită spre adultul care i-a solicitat să realizeze acest desen	Trasajul indică o tendință de feminitate, sensibilitate, o personalitate nesigură, pasivă, având o ușoară imaturitate. Între membrii familiei există relații armonioase, de afecțiune. Această denotă o dorință puternică de a furniza un rezultat adultului și de a primi aprecierea acestuia, și poate nevoia unei structuri protectoare, pentru buna funcționare a Eului

4. Analiza relațiilor dintre personaje

Observații	Ipoteze interpretative
Copiii sunt desenați în centrul desenului, mama este plasată lângă frate. Fratele este desenat chiar lângă Monica. El este văzut ca cel care se joacă cu ea; persoana cu care se distrează	Există la Monica o bună integrare a diferențelor între generații. Își acceptă bine poziția de copil. Plasează mama alături de fratele mai mic. Relația cu fratele este în mod cert afectuoasă

Studiu de caz

**Profesor Neagu Gina Monica, Profesor Mihai Delia,
Școala Profesională Specială „Ion Teodorescu” Slobozia**

1. DATE DE IDENTIFICARE: Ș.A- gen masculin, Școala Profesională Specială „Ion Teodorescu” Slobozia, clasa a VIII-a

2. PROFILUL:

- Este dezvoltat normal din punct de vedere fizic, înălțime 1,70 m
- Comunicare slabă cu prietenii, cu adulții, în special cu cadrele didactice, evită contactul vizual mai ales în situații problematice.
- Este mai mereu agitat, își menține destul de greu concentrarea atenției pe o sarcină școlară
- Are o labilitate emoțională, slab control al impulsurilor (autocontrol scăzut), lipsă de empatie, intoleranță la frustrare, hipersensibilitate, excitabilitate și chiar indiferență afectiv;
- Folosește un limbaj inadecvat, îndeosebi la adresa colegilor, fiind incapabil de autocontrol și de reglare a comportamentului, chiar și în cazul intervenției adultului
- Ritmul vorbirii este normal, uneori însoțit de inflexiuni ale vocii, corelat cu expresii jignitoare repetitive
- Este auto agresiv și heteroagresiv, manifestă în principal agresivitate verbală, dar în afara mediului școlar a prezentat episoade de violență fizică (loviri, îmbrânciri etc)

3. FUNCȚIONAREA –DEZVOLTAREA COGNITIVĂ

- Controlul furiei destul de scăzut, slabă rezistență la frustrare, interpretează într-un mod eronat, favorabil lui mesaje, dialoguri și stimuli sociali
- Memoria este mediu dezvoltată, dar marcată de fluctuațiile de atenție, de slabă capacitate empatică și de lipsa voinței de a adopta comportamente pozitive din punct de vedere social

4. STAREA EMOTIONALĂ

- Slaba implicare în activitatea școlară, din cauza comportamentului opoziționist și a nevoii constante de a-i agasa, a-i deranja, a-i șicana pe ceilalți .
- Nu este sensibil la succesul sau insuccesul școlar, nu prezintă motivație intrinsecă, dar răspunde pozitiv uneori la recompense (de tip alimentar) și se implică pentru o perioadă scurtă de timp în activitățile desfășurate la clasă
- Ca urmare a programului de îmbunătățire a stării comportamentale a fost îndrumat de către diriginte spre activități în care își poate descărca furia (Aikido, consiliere, activități artistico-plastice, activități sportive), dar a refuzat implicarea în astfel de activități
- Incapacitatea de a face față amânării sau neacordarea recompenselor imediate îi generează stări emoționale de furie. Acest fapt se observă în schimbarea bruscă a mimicii faciale și agitație psiho-motorie.
- De asemenea ca o particularitate , se observă că îi face plăcere șicanele și testarea

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

limitelor celor din jur

5. ABILITĂȚI SOCIALE

- Se abate frecvent de la sarcinile date, preferând să fie în centrul atenției într-un mod negativ, prin întreruperea activității, prin opoziționism și prin solicitarea permanentă a cadrului didactic
- Nu știe când trebuie să termine o conversație și de aceea continuă să vorbească chiar dacă acea conversație și-a atins scopul sau duce conversația în direcția dorită de el
- Are capacitatea de a sesiza atunci când greșește, dar nu își asumă greșeala și nu dorește să își schimbe comportamentul
- Capacitatea scăzută de a interpreta și prelucra comportamentele altora din cauza lipsei de empatie determină biasuri în comunicare.
- Încearcă să atragă atenția asupra sa prin comportamente inadecvate social.(vociferează, refuză sarcini și indicații, comentarii la adresa profesorilor, limbaj agresiv).
- Puncte tari-ascultă sfaturile dirigintelui și ale profesorului educator pe care îi acceptă, dar de cele mai multe ori încalcă regulile școlare.

6. PREDISPOZIȚIA LA FACTORI DE RISC ANTECEDENTE FAMILIALE

- Elevul face parte dintr-o familie dezorganizată, a fost abandonat încă de la naștere ,fiind instituționalizat într-un centru de plasament. Nu ține legătura cu familia, mama nu s-a interesat niciodată de el.
- Din cauza traumei abandonului și climatului insecurizant, a ajuns să-și manifeste, din ce în ce mai des, comportamentul opoziționist și agresiv
- Elevul s-a confruntat cu mai multe episoade de auto și autoagresivitate
- Astfel, a participat în mod deliberat la diverse încălțări cu alți colegi din centrul de plasament, în multe devenind din agresor ,victimă.

7.ÎNREGISTRAREA DATELOR REFERITOARE LA COMPORTAMENT

- Elevul are un comportament agresiv, își intimidează colegii de clasă, dar este uneori intimidat, la rândul lui, de colegii din centrul de plasament
- A amenințat de mai multe ori cu fuga de la centrul de plasament, găsind asta ca o evadare din situațiile conflictuale unde se simțea dominat
- Nu participă uneori la activitățile care susține că nu-l atrag. Se ceartă deseori cu adulții și convârșnicii cu care intră în contact, atunci când aceștia încearcă să-i impună un anumit tip de comportament. Folosește deseori un limbaj indecent, jignitor și inadecvat
- Sfidează în mod deliberat conformarea de la regulile impuse de adulți și are o atitudine lipsită de respect față de colegi

8. FACTORII DECLANȘATORI-ANTECEDENTELE

- Abordează acest tip de comportament agresiv, din dorința de a fi în centrul atenției sau de a-și atinge scopul. Nu-i pasă de prejudiciile pe care le aduce celor din jur.
- Din cauza instabilității socio-afective a dobândit aceste comportamente, pe care le utilizează deseori în diverse situații

9. FACTORII DE MENȚINERE

Autorii își asumă responsabilitatea pentru originalitatea și conținutul materialelor publicate

- Schimbările de mediu instituțional (a fost mutat de la asistent maternal la centre de plasament diferite), de mediu școlar (învățământ de masă, învățământ special)
- Atitudinea negativă folosită de colegii de la centrul de plasament pentru intimidare
- Instabilitatea psihică pe care o manifestă sub formă de fluctuații comportamentale

10. FORMULAREA IPOTEZEI CAZULUI

- Din cauza paternului deficitar de relaționare pe care și l-a însușit de-a lungul timpului, a adoptării unei atitudini de frondă la sarcinile școlare, dezvoltă comportamente dezaptative- refuzul de a se implica ,slabă motivație școlară, perturbarea orelor de curs.
- Aceste comportamente sunt întreținute de schemele deficitare dobândite pe parcursul interacțiunilor în mediul instituțional, a dezvoltării cognițiilor iraționale, susținând că de cele mai multe ori el nu este vinovat.

Se recomandă întocmirea unui program de intervenție care să urmărească următoarele obiective:

Obiective pe termen lung:

- Conștientizarea de către elev a factorilor care determină aceste comportamente dezaptative și înlăturarea lor;
- Includerea elevului în programe comportamentale bazate pe relaționare pozitivă cu ceilalți elevi și cu adulții;
- Întărirea comportamentelor pozitive și înlăturarea progresivă a celor negative;
- Creșterea capacității de control al furiei, de autocontrol;
- Schimbarea percepției despre diverse tipuri de relaționare pe care el le consideră dificile;
- Dezvoltarea capacității de empatie și de relaționare adecvată cu ceilalți.

Obiective pe termen scurt:

- Recompensarea comportamentelor pozitive dobândite;
- Implicarea în activități extra curriculare și de consiliere;
- Clarificarea indicațiilor cu privire la reglarea comportamentului și recompensarea imediată a atitudinilor pozitive

Metode și strategii

- Jocul de rol
- Activități ludice de relaxare
- Vizionare și comentare de filme/povești terapeutice
- Discuții pe baza unor texte și imagini
- Conversația
- Explicația
- Realizarea de postere/colaje
- Analizarea unor situații problematice

Concluzii:

Prin programul de consiliere se urmărește diminuarea agresivității, înlăturarea comportamentelor problematice și îmbunătățirea modului de relaționare și comunicare cu ceilalți.

Echipa de intervenție formată din profesorul diriginte, profesorul educador și consilierul școlar vor aplica tehnici experimentale pentru a ameliora starea de labilitate afectivă și slab control al impulsurilor prin includerea elevului în programe specifice de psihoterapie și consiliere ce urmăresc îmbunătățirea abilităților de comunicare verbală, asigurarea controlului impulsurilor și dezvoltarea abilităților de evitare a conflictelor și de rezolvare într-o manieră adecvată a situațiilor conflictuale.

ART-TERAPIA –în perioada pandemiei

**Profesor Oprea Elena, Profesor Curculescu Marioara ,
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu”-Mihăilești**

Profesia didactică este una dintre cele mai complexe profesii, se apropie de cea a unui medic. Începând cu sec. XIX medicii utilizau elemente de creație plastică pentru lecuirea diferitor tulburări la copii, precum și pentru optimizarea procesului de autocunoaștere. Este foarte important ca dascălii să cunoască cât mai multe tehnici de lucru, să se dezvolte, să caute ceva nou pentru ei, ca ulterior să poată oferi beneficiarilor servicii în corespundere cu necesitățile, abilitățile și competențele acestora. Pedagogia îți permite să combini pasiunea față de frumos, știința, psihologia și dragostea față de oameni. Terapia prin artă este o activitate bazată pe cercetări științifice și experiențe aplicate. Este **metoda perfectă pentru a elibera în exterior abilitățile ascunse ale personalității** și pentru a ne învăța să gândim altfel. Art-terapia îți permite să-ți eliberezi gândurile, emoțiile, starea interioară negativă sau pozitivă, pentru care uneori nu ajung cuvinte ca să le descrii. Iar formele și culorile îți permit să le transpui pe coala de hârtie, să le privești din altă perspectivă și să le accepți, înțelegi. E o metodă universală, care ajută maturii și mai ales copiii cu CES. Culorile au efect pozitiv asupra subconștientului nostru, mișcările cu pensula pe coala de hârtie calmează sistemul nervos central. Dezvoltă un limbaj vizual și în unele cazuri, redescoperirea creativității.

Arta spală din suflet praful vieții de zi cu zi , mărturisea Pablo Picasso, de aceea vă recomand cu căldură câteva activități de arteterapie pe care le puteți încerca cu elevii dumneavoastră la clasă:

1. Mesaje motivaționale pline de culoare - Ai o frază sau o vorbă care te face să te simți ridicat? Tăiați cuvintele din reviste și aranjați un afișaj încurajator. Nu aveți o expresie? Găsiți cuvinte generice, cum ar fi fericit, bucurie, inspirați și începeți cu o afișare generală a cuvintelor. Deschideți jurnalele vechi pentru inspirație sau începeți un nou jurnal de artă pentru noile creații.

2. Mută cuvintele magnetice!!!- Există și artă în manipularea cuvântului scris. Atingeți-vă poetul interior și oferiți-vă ceva frumos de citit de fiecare dată când deschideți ușa frigiderului, cu arta frigiderului. O cutie de cuvinte poate fi rearanjată într-un număr aparent infinit de combinații. Pentru doar câțiva lei, ridicați cutii cu verbă tematică sau cutii care includ imagini grafice. Te inspiră? Postează o poezie sau o poveste care rezonă cu tine...ești poet pentru o clipă!!!

3. Creta vindecătoare –Fii pentru o clipă, Albert Camus! Scrie pe tablă! Scrie pe asfalt! Scrie pe caiet! Scrie pe un zid! apoi șterge, spală-l... Deși un scop al terapiei prin artă este de a curăța mintea și inima de emoții negative, trecute sau nedorite, nu are mult sens să creezi un monument permanent pentru astfel de emoții. Rezolvați această dilemă turnându-vă gândurile în cretă. Când ați terminat, orice nu mai doriți să purtați poate fi literalmente spălat.

4. Adunați-vă cu prietenii și creați în public-Nu ezitați să vă scufundați în lumea artei? Adunați un grup de prieteni și explorați împreună. Grupurile de artă, precum cluburile de carte, se întâlnesc în mod regulat pentru a explora diferite medii și forme de exprimare la fiecare adunare. Sună ca un angajament prea mare? În întreaga țară apar studiouri care permit grupurilor să creeze sub îndrumarea unui profesor cu experiență, în timp ce se bucură atât de ceai, cât și de mâncare în același timp.

Bibliografie:

1. Albu A., Albu C. *“Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”*, Iasi, Poliron, 2000
3. Verza E, Paun E *“Educația integrată a copiilor cu handicap”*, Unicef, 1998
4. Weihs T J *“Copilul cu nevoi speciale”*, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998

Terapia prin tehnici creative la copiii cu Adhd

Program de consiliere de grup

Profesor consilier școlar, Pocea Aureliana
Profesor consilier școlar, Pârâială Carmen
CJRAE- Constanța

Sindromul deficitului atențional, cunoscut sub denumirea de ADHD, a stârnit interesul cercătorilor prin specificul său. Oricare dintre noi, ocazional, poate avea dificultăți în concentrarea și menținerea atenției. Pentru unele persoane problema este așa de persistentă și de serioasă încât interferează zilnic cu munca, relațiile sociale, viața de familie, fiind astfel privită ca o tulburare psihiatrică. Cunoscut sub numele de hiperkinezie, hiperactivitate, sau deteriorare minimală a creierului, ADHD-ul a primit acest nume și a fost descris corespunzător abia în anii "70.

Potrivit lui Cucu- Ciuhan (2001), copiii cu ADHD intră rapid în conflict cu colegii care îi dezaprobă, fiind respinși de aceștia și excluși din grup. Aceasta respingere este semnificativă pentru clinică și prognostic, putând prezice abandonul școlar, delincvența și problemele mentale din perioada de adult. Copilul hiperactiv, care face gafe, greșeli, este obtuz din punct de vedere emoțional, poate să scadă mult în proprii săi ochi, din cauza modului în care simptomatologia lui, îi afectează pe prieteni sau profesori. Astfel, au o imagine de sine scăzută. Ei tind să minimalizeze problemele de comportament și conduită, exagerând capacitățile lor școlare.

ADHD (Attention Deficit/Hyperactivity Disorder), în românește tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție, este o afecțiune comportamentală, manifestată prin deficit de atenție și impulsivitate sau/și hiperactivitate. Barkley(1991) consideră că aceste manifestări sunt nepotrivite capacității intelectuale sau stadiului de dezvoltare ale copilului și adolescentului. Problema nu este strict legată de deficitul atențional cât, de o pierdere a consistenței controlului și direcției.

Există trei subtipuri de ADHD:

- ☐ . Tipul predominant neatent: cu probleme de atenție, distractibilitate, afectarea memoriei pe termen scurt și a procesului de învățare
- ☐ . Tipul predominant hiperactiv: comportament impulsiv, autocontrol slab
- ☐ . Tipul combinat: majoritatea copiilor cu ADHD intră în această categorie.

Copilul cu ADHD este perceput ca diferit față de ceilalți copii, se va izola de grup, își va pierde prietenii, fiind respins de către colegi. Cu timpul nu va mai avea încredere în el însuși, iar rezultatele școlare se vor înrăutăți.

Problemele unei persoane cu ADHD pot începe de la vârsta preșcolară și adesea continuă la adolescență, având serioase consecințe precum: educația deficitară, incapacitatea de a termina liceul, dificultăți în găsirea și păstrarea unui loc de muncă, puțini prieteni apropiați, risc mai mare pentru un comportament sexual inadecvat și de a deveni părinți la vârstă mică.

Oaklander (2007) consideră că fiecare copil este unic, iar un terapeut eficient trebuie în primul rând să înțeleagă care sunt valorile culturale ale mediului în care trăiește copilul, care sunt evenimentele cele mai importante din viața lui, care sunt persoanele semnificative din existența sa, ce teorii psihologice descriu cel mai bine dezvoltarea personalității și a intelectului.

„Desenul, pictura, modelajul, colajul, teatrul, basmele și povestirile terapeutice, jocul, marionetele, dansul și mișcarea creativă, muzica sunt câteva din metodele care dezvoltă creativitatea și implicit personalitatea copilului. (Mastan, B. Gheorghe, D. M. , 2005, p.11) ”.

Tehnicile creative utilizate în terapie oferă o libertate mai mare în interacțiunea dintre terapeut și beneficiar, decât tehnicile clasice. Aceasta nu presupune deprecierea metodelor clasice, ele stau la baza acestora, împreună cu arta. Tehnicile creative sunt utile atât pentru copiii mai mici cât și pentru cei mari, inclusiv adolescenți. Ele constituie un teren privilegiat al cunoașterii umane. Formele de terapie creative constituie una din căile principale de interacțiune cu copilul.

Psihologia artei este un domeniu al psihologiei ce are în vedere problemele psihologiei implicate în perceperea și creația din toate domeniile celor șapte arte. Artă e un mijloc de construire a personalității, permite o conectare cu sine însuși, dezvoltă capacitatea de expresie și comunicare în relațiile interumane. Tehnicile de terapie creative, de terapie prin artă, îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile acumulate, de tensiuni și să dezvolte abilități de comunicare și inserție socială, facilitând elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

„Diferența între artă și terapie creativă, prin artă, constă în faptul că în artă beneficiarul este opera de artă, iar în terapia creativă beneficiarul este copilul, arta fiind un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția acestuia. (Mastan, B. Gheorghe, D. M., 2005, p.5)”

A fi creativ înseamnă uneori, a coborî în propriile profunzimi, pentru a reveni apoi cu toată cunoașterea despre cum putem așeza în forme concrete imaginile întregului nostru suflet, a viselor noastre, a imaginației. Stimularea imaginației întărește personalitatea copilului, el putând astfel să înfrunte mai ușor tot ceea ce îl rănește și îi face rău. Creația oferă posibilitatea achiziționării unei conștiințe de sine crescută și aduce cu aceasta putere și bucurie.

Scopul tehnicilor creative în terapie este de a aduce o schimbare, alături de creația unui lucru/obiect concret (obiect, idee, vis, poveste etc.).

Experiența pe care am avut-o în ultimii ani în practica directă cu copiii, m-a condus spre realizarea unui program de consiliere de grup în care am utilizat tehnicile creative. Ședințele de terapie prin tehnici creative s-au desfășurat în grupuri mici de câte 5-7 elevi.

Obiectivele pe care mi le-am propus, în cadrul ședințelor de terapie creativă, au fost: dezvoltarea atenției și a capacității de concentrare, reducerea comportamentului agresiv, dezvoltarea competențelor sociale, creșterea încrederii în sine și îmbunătățirea performanțelor școlare.

Program de consiliere de grup

Scopul intervenției: Creșterea toleranței copiilor în situații frustrante și implicit creșterea autocontrolului.

Obiective specifice:

- O1. să coopereze cu alți copii în cadrul unor activități organizate
- O2. să-și construiască o imagine de sine pozitivă prin apreciere produselor activității
- O3. să-și aștepte rândul la activitățile de grup

Valori și atitudini:

- respect și încredere în sine și în ceilalți
- aprecierea unicității fiecăruia ca persoană unică și valoroasă

Activitatea 1- „Desenul grupului”- Constă în realizarea unui desen al grupului. Astfel comunicarea, negocierea și împărtășirea reprezentând elemente care dinamizează interacțiunile la nivelul grupului. Copiii primesc o coală de hârtie și culori, după care sunt invitați să realizeze un desen comun, folosindu-se de aceeași coală de hârtie. Fiecare poate desena ce dorește, singura regulă este să deseneze pe rând. Se trage la sorți ordinea în care aceștia vor desena, apoi li se explică, faptul, că în timp ce un coleg desenează, ceilalți trebuie să stea în jurul foii și să privească, încercând să ghicească ce desenează colegul. După ce fiecare copil și-a terminat desenul este bine să povestească, pe rând ce a desenat. Ceilalți îl vor asculta și îl vor ajuta dacă va fi nevoie. În final, toți copiii, în grup, vor da un nume acestui desen. Își pot denumi separat propriul desen, scriindu-și numele în dreptul lui, iar în final vor ajunge la un acord privind denumirea întregului desen.

Activitatea 2- „Rotația desenelor”- Așezați în cerc și având la dispoziție o foaie de hârtie și creioane colorate, fiecare copil începe un desen pe care, după cinci minute la sugestia consilierului îl dă spre completare colegului din stânga. Desenele se rotesc la același interval, până revin la inițiator. Ulterior, fiecare copil va descrie grupului desenul său și apoi vor realiza cu toții o poveste a grupului, care să cuprindă toate desenele descrise.

Activitatea 3- „Cine sunt eu?”- În cadrul acestei activități se va utiliza metafora „Tufa de trandafiri”. Acest exercițiu se va realiza într-o cameră spațioasă, bine aerisită și pe un fundal cu muzică de relaxare. Apoi, copiii sunt rugați să închidă ochii și să se proiecteze în propriul spațiu /univers și să-și imagineze că sunt tufe de trandafiri. Pe fondul unei muzici de relaxare, le oferim

copiilor mai multe situații, ei alegând ceea ce li se potrivește mai bine. De exemplu: „Ce fel de tufă de trandafiri ești tu? Ești una foarte mică? Ești una mare? Ești înflorită? Sau poate doar îmbobocită? Ai frunze? Ce fel de frunze? Cum arată rădăcinile tale? Sau poate nu ai rădăcini? Dacă ai rădăcini, acestea sunt lungi, drepte? Sunt foarte adânc înfipite? Ai spini? Unde te afli? Într-o curte? Într-un parc? Într-un oraș? În mijlocul oceanului? Ești într-un ghiveci sau crești în pământ? Ce este în jurul tău? Mai sunt alte flori sau ești singur? Cum este să fii o tufă de trandafiri? Cum supraviețuiești? Are grijă cineva de tine? Copiii nu vor verbaliza răspunsul la aceste întrebări. Apoi, le cerem copiilor să deschidă ochii când sunt gata. Le oferim câte o foaie de hârtie și creioane colorate și îi rugăm să-și deseneze tufa de trandafiri. După terminarea desenelor, copiii sunt rugați să-și prezinte tufa de trandafiri și să povestească despre ea. Se pot utiliza din nou întrebările de mai sus pentru a ajuta copilul în expunerea sa.

Activitatea 4- „Universul meu”- Se pun la dispoziție copiilor o coală de hârtie, reviste, lipici, creioane colorate. Copiii sunt rugați să decupeze din revistele puse la dispoziție, tot ce ceea le place și să lipească apoi pe coala de hârtie în câteva rubrici. Pot lipi ceea ce au decupat pe diferite categorii de preferințe. De exemplu: mâncarea, hainele, mobilierul, actorii preferați, vedetele preferate, cărți, scriitori, personaje preferate. Fiecare își va scrie numele pe carton și își va denumi propriul „Univers”

Activitatea 5- „Cufărul comorilor”- Sarcina exercițiului este de a construi împreună cu conducătorul grupului o cutie a comorilor cu sertare pentru fiecare dintre ei. Își vor pune anumite lucruri prețioase și bilețele pe care vor scrie ceea ce-și doresc, ce le place, ce nu le place etc.

Cutia va fi realizată din carton, iar fiecare latură a sa va fi desenată sau pictată. Nu se impune o anumită temă a desenului. În final se prezintă impresiile referitoare la modul în care au lucrat în cadrul acestui exercițiu și ce vor ascunde în ea. Această cutie va reprezenta întreg grupul și pe fiecare copil în parte.

Activitatea 6- „Călătoria printre planete”- Se citește povestea „Micul Prinț” de Saint-Exupery. Un copil este rugat să-și deseneze o planetă ca o floare. Ceilalți copii vor desena la alegere: o vulpe, Regele-Timp, un șarpe, un deșert, un avion. La apariția fiecărui nou personaj în poveste, după citirea pasajului care relatează întâlnirea prințului cu acesta se alege copilul care va desena personajul respectiv. După terminarea citirii poveștii, se începe desenarea personajelor din poveste, se poate discuta despre toate personajele și se pot juca scenele întâlnirilor din povestea inițială.

Concluzii:

Intervențiile în mediul școlar au ca scop creșterea complianței la regulile clasei, dezvoltarea interacțiunilor normale între colegii de clasă, reducerea comportamentelor disruptive și respectarea cerințelor sau instrucțiunilor cadrelor didactice. Dacă toate acestea sunt atinse, atunci se asigură premisele și pentru îmbunătățirea performanțelor școlare.

În urma desfășurării acestui program am constatat că pe lângă creativitate și comunicare, aproape toți beneficiarii noștri au avut salturi considerabile și în plan cognitiv și afectiv-emoțional.

Bibliografie:

- Barkley, Russel A., Ph.D. (1991), *Attention Deficit Hyperactivity Disorder: A Clinical Workbook*, The Guilford Press, New York, U.S.A.
- Cucu-Ciuhan, G. (2001), *Psihoterapia copilului hiperactiv: o abordare experiențială*, Editura SYLVI, București
- Mastan, B. Gheorghe, D. M. , (2005) *Ghid de bune practici, Tehnici creative*, Editura Vanemonde
- Oaklander, Violet, (2007), *Ferestre către copiii noștri*, Editura, Herald, București

Activitate de consiliere psihopedagogică pentru cunoașterea și gestionarea emoțiilor

**prof. psihopedagog Poclitaru Narcisa Cătălina, prof. Mihăilă Daniela
C.S.E.I. Sf. Andrei Gura Humorului**

Data:

Profesor psihopedagog :

Clasa: IX

Aria curriculară - Terapii specifice și activități de recuperare și compensare

Unitatea de învățare: Formarea și educarea capacității de alegere, decizie, orientare în viață prin consiliere, orientare școlară și intervenție educațională

Tema : Gând- Emoție- Comportament

Scopul: Dezvoltarea conștiinței emoționale, înțelegerea emoțiilor de bază, a consecințelor și contextelor, exprimarea și trăirea emoțiilor în context adecvat.

Tipul lecției: consiliere psihopedagogică

Timp acordat - 2 ore/ședințe

Obiectiv general: Exprimarea și trăirea emoțiilor în context adecvat.

Obiective specifice

- Să cunoască și să înțeleagă emoțiile de bază
- Să-și dezvolte un vocabular adecvat pentru exprimarea emoțională;
- Să învețe că emoțiile își au rădăcinile în gânduri și idei;
- Să învețe să facă diferența între emoție și comportament;

Resurse:

- materiale:** fișe de lucru, foaie de flipchart, flipchart, marker, texte literare, tabla interactivă, elemente de relaxare în camera senzorială, instrumente de scris;
- metodologice:** anamneza, explicația, conversația, chestionarea, exercițiul, observația dirijată, descrierea/inventarierea comportamentului
- bibliografice:** programa terapiei specifice și activități de recuperare și compensare

Strategii de învățare: învățarea experimentală, tehnica asociațiilor libere, brainstorming, tehnici de înregistrare a gândurilor și al emoțiilor, clarificarea, reformularea, reflectarea, ascultarea activă, parafrizarea, sumarizarea

Forma de organizare : consiliere de grup

Desfășurarea/ etapele activității

Activitatea nr. 1.

Exerciții de spargerea gheții:

Cubul emoțiilor – elevii aruncă de la unul la celălalt un cub pe care sunt desenate emoticoane cu emoții. Elevii sunt rugați să numească emoția.

Calendarul emoțiilor – rog elevii să aleagă un emoticon cu emoția care îl reprezintă în acel moment și să îl poziționeze pe calendarul creat

Activitatea nr. 2

Ce este emoția? Prezentare PPT - se prezintă elevilor noțiuni de bază despre emoții, definiții, clasificări, discuții libere.

Este o reacție? Este un răspuns? Este o stare? O modificare?

Specialistul în psihosomatică Mihail Fileaev a explicat că emoția este un răspuns extern al reacției fizice sau o demonstrare exterioară a ceea ce se petrece în interiorul omului.

Acest răspuns este o strategie de apărare sau de reacționare pe care o alege corpul uman și care se petrece pe câteva nivele.

Emoțiile sunt reacțiile care generează modificări în activitățile organismului față de realitate. Reprezintă sisteme de apărare care afectează comportamentul general și, implicit, capacitatea și viteza de reacție a individului.

Există opt emoții primare: bucurie, încredere, tandrețe, pasiune, tristețe, dezgustul, frica și furie. Toate celelalte emoții sunt alcătuite prin combinarea acestor opt emoții de bază, care sunt definite ca emoții secundare, o reacție emoțională în urma altei emoții.

De cele mai multe ori acestea sunt învățate și preluate de la familiile noastre, de la cultura noastră și altele.

Emoțiile sunt niște presupuneri. Sunt presupuneri pe care creierul le construiește pe loc, atunci când miliarde de neuroni lucrează împreună; aveți mai mult control asupra acestor presupuneri decât vă imaginați.

Ideea e că emoțiile nu sunt construite în creierul vostru de la naștere.

Ce se întâmplă în corpul nostru?

Ați auzit deseori expresiile: ”Am piele de găină!” sau ”Mi s-a făcut părul măciucă!” sau ” Mi –a stat inima de frică!” .....

Emoțiile sunt reacții ale corpului cu manifestări externe vizibile: creșterea sau diminuarea bățăilor inimii, schimbarea culorii pielii, chiar zburlirea părului sau decolorarea bruscă a părului în cazul unei frici foarte mari.

Declanșarea unei emoții este o reacție normală a corpului

Cum funcționează emoția?

„De exemplu omul își pierde jobul. Fiecare e individual și va percepe diferit această situație:

Cuiva îi va fi frică de faptul că nu va avea ce mânca, astfel organismul lui va reacționa cu mecanismul de apărare contra foametei și, momentan, sistemul digestiv va fi introdus în procesul de adaptare. Alt om va percepe experiența ca fiind una umilitoare, se va simți înjosit, neapreciat și supărat, el va avea un conflict de subapreciere. Corpul lui va trebui să-și păstreze forțele, dar cum ar putea să o facă? O să intre în depresie, se va simți obosit sau pierdut, aceasta este o altă reacție a organismului. Al treilea om va spune că e enervat și că o să se răzbune, o să le facă și lor dureros. În așa caz începe un proces de mobilizare a organismului. Mușchiul inimii se contractă mai des, pentru ca omul să devină oarecum mai puternic”

„Acele strategii de înțelegere a lumii, de reacționare la factorii externi, determină reacția biologică a corpului care va fi accesată”. „Fiecare om e individual și, în funcție de experiența de viață, de educația pe care a primit-o, se accesează anume acele funcții care sunt amprentate în funcția biologică

Activitatea nr 3. Tehnici /activități de recunoaștere/exersare a emoțiilor

3.1. Spune/arată ce emoții trăiesc personajele!

Se citesc fragmente din texte literare și după conținutul și intonația lecturii, elevii vor deduce emoțiile diferite ale personajelor și le vor numi:

a) “ – Ia fata asta și du-o în adâncul pădurii, că nu rabd s-o mai văd în fața ochilor! Omoar-o!” (**furie**);

b) “ Biata copilă rămăsese singură-singurică în pădurea cea nesfârșită și era atât de înfricoșată, că privea la mulțimea frunzelor de pe copaci, ca și când de acolo ar fi putut să se ivească vreo primejdie și nu știa în ce chip și-ar putea găsi scăparea.” (**frică**)

c) “ Piticii îndreptară spre Albă ca Zăpada lumina celor șapte lumânările și rămaseră s-o privească.– Doamne, Dumnezeule, apucară ei să strige, tare frumoasă mai e copila asta. Și atât de bucuroși erau, că nu se îndurară s-o trezească.” (**încântarea**)

d)“ Domnița deschise ochii și era din nou vie.– Vai, Doamne, unde mă aflu? strigă ea nedumerită.Cu ochii râzând de bucurie, feciorul de împărat se apropie de dânsa și îi spuse:– Cu mine ești! Cu mine...!” (**mirare, bucurie**)

3.2.Arată/spune ce s-ar fi întâmplat dacă...

Fiecare copil, pe rând, primește sarcina de a reda prin **pantomimă** o anumită expresie emoțională. Pornind de la situații trăite sau de la texte cunoscute, se creează o situație problemă, modificând evoluția cunoscută de copii.

De exemplu:

– Ce ai fi simțit dacă nu ai fi primit un cadou de Crăciun? Mimează emoția.

– Ce ar fi simțit piticii dacă prințul nu ar fi salvat-o pe Albă ca Zăpada? Mimează emoția acestora.

– Ce s-ar fi întâmplat dacă ursul ar fi prins pește? Mimează emoția lui în această situație.

3.3.Arată/spune ce s-ar fi întâmplat dacă...

...Fiecare elev, pe rând, primește sarcina de a reda prin pantomimă o anumită expresie emoțională. Pornind de la situații trăite sau de la texte cunoscute, se creează o situație problemă, modificând evoluția cunoscută de elevi.

De exemplu:

- Ce ai fi simțit dacă nu ai fi primit un cadou de Crăciun? *Mimează emoția.*
- Ce ar fi simțit piticii dacă prințul nu ar fi salvat-o pe Albă ca Zăpada? *Mimează emoția acestora.*
- Ce s-ar fi întâmplat dacă ursul ar fi prins pește? *Mimează emoția lui în această situație.*

3.4 La Polul Nord, la Polul Sud

Se trasează o linie la mijlocul sălii de clasă reprezentând Ecuatorul, de o parte și de cealaltă a liniei fiind Polul Nord și Polul Sud.

Elevii stau pe linie și se vor deplasa spre Polul Nord sau Polul Sud în funcție de enunțurile rostite de conducătorul de joc. Dacă enunțul este apreciat ca fiind pozitiv se vor deplasa spre Polul Nord sau spre Polul Sud, dacă îl percep ca fiind negativ

Exemple:

Voi participa la un curs de dans

M-am mutat la altă școală

Am fost la dentist.

Am plecat în excursie

Am luat nota 4

Am văzut un câine lovit de o mașină

Merg la o petrecere cu prietenii

Sunt într-un loc necunoscut

Am coborât din tren cu o stație mai încolo

Am primit un premiu

Am pierdut actul de identitate

Văd în vitrina unui magazin un obiect de îmbracaminte care îmi place foarte mult. Conducătorul de joc poate solicita argumentarea fiecărei alegeri

3.5 Micii actori

Activitatea constă în recitarea unei poezii cunoscute sau a unei strofe în diferite ipostaze: vesel, speriat, uimit, trist, furios, curaj, speranță, mândrie, satisfacție, încredere, zâmbitor, iubitor...

Cățeluș cu părul creț

Cățeluș cu părul creț,

Fură rața din coteț.

El se jură că nu fură

Și l-am prins cu rața-n gură

Și cu ou-n buzunar,

Hai la Sfatul Popular.

Nu mă duc c-am fost o dată

Și am căzut cu nasu'-n baltă.

Activitatea nr.2

2.1 Exprimarea și trăirea emoțiilor contextul adecvat

Profesorul aduce în discuție obiectivele propuse, realizează un exercițiu de spargere a gheții, se pun întrebări referitoare la activitatea anterioară, se argumentează, sumarizarea, reflectarea.

Care este rolul emoțiilor în viața noastră?

Emoțiile sunt limbajul inconștientului, și ele vor să ne transmită informații importante despre situațiile pe care le întâlnim pas cu pas în viața noastră.

Ele ne ajută să fim atenți, să ne concentrăm atenția și să ne motivăm la acțiune.

EMOȚIILE PRIMARE Bucurie, Încredere, Tandrețe, Pasiune, Tristețe, Dezgust, Frică, Furie

2.2 Încrederea

Mesajul transmis: „Ești sigur și eficient în ceea ce faci.”

La ce ne ajută încrederea?

Transformă ”puterea,, (talentele, calitățile) în plăcere (satisfacția pe care o obținem după ce reușim);
Îmbunătățește relațiile umane;
Ne dă senzația de siguranță, diminuând frica, eliminând pericolele, și ne face să ne concentrăm pe reușită;
Ne ajută să ne dăm seama de talentele și valoarea personală pe care o avem;
Ne face să repetăm ceea ce a produs rezultatele așteptate.

Metode eficiente ca să treci cu succes prin trei etape importante

1. Să știi să elimini stările de îndoială atunci când apar. Este o abilitate importantă să îți poți „opri” mintea care pare să te ia pe sus cu tot felul de idei și temeri.
2. Să știi să îți crezi o stare de încredere în sine atunci când ai nevoie de ea.
3. Să construiești starea de încredere pe termen lung, până când ea devine o stare firească, un nou fel de a fi pentru tine

2.3 Tandrețea

Mesajul transmis: ” Și ceilalți contează pentru noi”

Tandrețea ne ajută în primul rând să fim mai buni cu cei pe care îi iubim

Tipul de acțiune la care ne îndemnăm este cel de atașare

La ce ne ajută tandrețea?

Ne face să ne apropiem de oamenii importanți din viața noastră, rezultând relații de lungă durată;
Ne ajută să ne punem atenția pe aceste persoane (activează empatia) și astfel le înțelegem nevoile și emoțiile;
Ne face să ne dăruim și să fim devotați ca să menținem relația și să reducem conflictele;
Ne face să cooperăm cu cei din jur punând la comun resurse interioare și exterioare;
Ne face să îi respectăm pe ceilalți și drepturile acestora;
Șterge granițele dintre EU și TU, aparând astfel- NOI.

2.4 Pasiunea

Mesaj: „Ești nelimitat / Ai abundență în orice.”

Pasiunea ne dă acces la persistență și capacitate de efort.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de concentrare.

La ce ne ajută pasiunea?

Pasiunea este semnalul armoniei, alinierii dintre gânduri, emoții și fiziologie corporală. Aceasta armonie fiind pusă în slujba misiunii noastre;
Pasiunea este cel mai bun indicator că acea activitate reprezintă ”chemarea,, și îndeplinirea scopului pentru care ne-am născut.
Pasiunea este combinația dintre tandrețe și furie;
Pasiunea ne menține motivați mult timp;
Pasiunea ne asigură o satisfacție constantă și repetabilă;
Pasiunea ne asigură simultan deschiderea simțurilor și flexibilitatea comportamentală necesară îndeplinirii misiunii;
Pasiunea este calea cea mai simplă și cea mai directă spre fericire;

2.5 Tristețea

Mesaj: „E timpul să înveți.”

Tristețea ne dă acces la discernământ și înțelepciune.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de detașare.

A ne reaminti care sunt punctele noastre forte, la ce suntem cu adevărat buni, atunci când avem tendința de a crede opusul, a ne relaxa puțin (când nu avem răgaz), a râde, a nu ne lua prea în serios pe noi înșine sunt câteva soluții pe termen scurt pentru a înșela momentele grele.

La ce ne ajută tristețea?

Renunțăm la tot ceea ce nu mai putem realiza datorită schimbărilor mediului în care acționăm sau datorită schimbării de priorități;
Ne concentrează atenția pe ce trebuie să învățăm în prezent și pe ce trebuie să învățăm să evităm pe viitor, ca să nu mai facem alegeri ineficiente;
Ne conectează la înțelepciune ca să putem înțelege și să acceptăm un curs al evenimentelor diferit de așteptările noastre.

2.6 Dezgustul

Mesaj: „E timpul să faci o alegere.”

Dezgustul ne dă acces la voință și decizie.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de respingere

La ce ne ajută dezgustul?

Respingem ceea ce considerăm neimportant, inutil sau rau pentru a evita risipa de energie (resurse);

Ne concentrează atenția pe ce am ales să menținem, ceea ce înseamnă că este util, important și bine;

Ne conectează la voință ca să putem avea energia și resursele necesare pentru menținerea alegerii făcute;

Ne ajută să analizăm rapid opțiunile pentru a face o alegere;

2.7 Frica

Mesaj: „În jurul tău sunt pericole.” Frica ne dă acces la intuiție și imaginație.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de evitare.

Ne îndepărtăm de ceea ce considerăm periculos, prea puternic sau prea riscant de obținut;

Ne rafinează simțurile pentru a mări cantitatea de informații primite din mediul înconjurător;

Ne conectează la intuiție pentru a avea acces la informații care nu sunt percepute de simțuri;

Ne activează imaginația pentru a afla riscurile și consecințele acțiunilor noastre viitoare.

2.8 Furia

Mesaj: „Apără-ți drepturile și obține ceea ce este important pentru tine .” Furia ne conectează la nevoi și la drepturi.

Ne dă acces la putere (fizică) și creativitate pentru a ne putea proteja.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de apropiere față de obiectiv.

Fă sport în mod regulat și păstrează-te în formă, dormi. planifică discuțiile dificile, soluțiile sunt mai importante decât problemele, exprimă-te, nu ține pică, încearcă să fii amuzant....

La ce ne ajută furia?

Ne apropiem de ceea ce considerăm important (obiectiv), pentru a-l obține;

Ne ajută să protejăm ceea ce considerăm că este al MEU;

Ne ajută să ne concentrăm asupra unui singur obiectiv important pentru noi;

Ne dă acces la puterea fizică (energie) pentru a face activitatea fizică sau intelectuală stabilă;

Trasează o graniță între ceea ce este al meu și ceea ce este al tău.

2.9 Bucuria

Mesaj: „E timpul să te oprești și să sărbătorești.”

Bucuria ne dă acces la satisfacție și stimă de sine.

Tipul de acțiune la care ne îndeamnă este de relaxare.

Succesul acțiunilor este marcat de bucurie, iar după aceasta urmează relaxarea.

La ce ne ajută bucuria?

Bucuria ne ajută să ne relaxăm și să oprim activitățile care au condus la atingerea obiectivului;

Ne concentrează atenția pe ceea ce avem de învățat pentru a putea repeta acțiunile care ne-au dus la succes pe viitor;

Relaxarea și învățarea au ca scop pe lângă repetarea succesului și optimizarea consumului de energie (resurse) din prezent și din viitor.

Odată cu roata emoțiilor, viața și alegerile noastre pot deveni mai ușor de gestionat. Imaginați-vă o lume în care toți ar înțelege rolul fiecărei emoții și ar ști cum să le gestioneze astfel încât să aducă bine în viața lor și a celorlalți. Comunicarea ar funcționa eficient în absolut toate domeniile.

Notă: Activitatea de consiliere poate continua cu activități și tehnici de reglare emoțională și controlul mediului, comunicare și emoții, etc.

Proiect didactic "Focul și vântul"

Învățătoare Popa Dana Alina
Școala Profesională Răscruți

Grupa: mică

Tema anuală de studiu: "Când, cum și de ce se întâmplă?"

Tema săptămânii: "Toamna a sosit"

Tema activității: "Focul și vântul"

Forma de realizare: joc didactic

Tipul de activitate: consolidare de cunoștințe și deprinderi

Scopul activității: formarea deprinderii de a pronunța corect diferite sunete ale limbii materne și în mod deosebit a consoanelor labio-dentale: f, v, ș, j; dezvoltarea atenției și a promptitudinii în acțiune.

A.2.3. Își coordonează mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii.

B.1.2. Demonstrează abilități de solicitare și de primire a ajutorului în situații problematice specifice

C.1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi

D.2.2. Respectă regulile de exprimare corectă, în diferite contexte de comunicare

E.1.1. Identifică elementele caracteristice ale unor fenomene/relații din mediul apropiat

Comportamente vizate	Obiective operaționale
E.1.1. Identifică elementele caracteristice ale unor fenomene/relații din mediul apropiat	-să denumească fenomenele ilustrate în imagini
C.1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi D. 2.2. Respectă regulile de exprimare corectă, în diferite contexte de comunicare	- să imite sunetele corespunzătoare fiecărui fenomen; - să reproducă sunetul corespunzător fenomenului enunțat în contextul poveștii.
A.2.3. Își coordonează mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii	-să se deplaseze unul după altul în cerc; -să execute în timpul deplasării în cerc, mișcările și sunetul corespunzător fenomenului;
C. 1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi B. 1.2. Demonstrează abilități de solicitare și de primire a ajutorului în situații problematice specifice	-să formuleze propoziții în legătură cu acțiunea percepută.

Sarcina didactică: redarea corectă a unor sunete izolate și a sunetelor din componența unor cuvinte;

Regulile jocului: copiii reproduc prin mișcări și onomatopee fenomenele despre care se relatează în povestirea educatoarei, respectând sensul acesteia;

Elemente de joc: surpriza, mișcările, aplauze.

Strategii didactice:

Metode și procedee didactice: explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, jocul.

Mijloace didactice: planșe (focul, vântul, nori cu fulger, nori cu picături de ploaie), medalioane, păpușă.

Forme de organizare: frontal, individual

Durata: 15 minute

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGII DIDACTICE	EVALUARE
• Moment organizatoric	Se asigură condițiile necesare unei bune desfășurări a activității:	-conversația	-observarea comportamentului

	aerisirea sălii, aranjarea mobilierului în formă de semicerc.		non-verbal
• Captarea atenției	Apariția păpușii Flavia.	-conversația - păpușă	Observarea comportamentului copiilor
• Anunțarea temei	Păpușa Flavia vrea să se joace cu preșcolarii jocul: "De-a focul și vântul"	-conversația	-observarea comportamentului non-verbal
• Desfășurarea activității	Introducerea în joc: - reactualizarea reprezentărilor despre vânt, foc, ploaie, tunet , prin recunoașterea acestora din ilustrațiile prezentate (Păpușa Flavia arată ilustrațiile). Copiii vor imita sunetele specifice fiecăruia: foc-fâșșș, vânt-vâjjj, ploaie-picc, picc, tunet-bumm, bumm. Se vor introduce apoi exercițiile de pronunțare în contextul unei povești simple, redată de păpușă, regula fiind ca la întreruperea poveștii copiii să reproducă sunetul corespunzător fenomenului enunțat în contextul poveștii. Ex. Afară plouă...(pic,pic) și e frig. Mama a făcut în casă focul. Focul făcea.. (fâșș, fâșș) ...etc. Varianta I Copiii merg în cerc unul după altul. La semnalul educatoarei „ Bate vântul”, copiii ridică brațele, le mișcă și reproduc zgomotul acestuia. La anunțurile: "Focul arde"- copiii se opresc suflă în dreptul palmelor, imitând zgomotul focului; "afară plouă" copiii ridică brațele sus și le coboară mișcând degetele și imitând sunetul ploii; afară tună"-copiii se opresc, bat din plame spunând "bum, bum!". Varianta a II-a Educatoarea imită sunetul scos de unul dintre fenomenele menționate, iar copiii formulează propoziții în legătură cu acțiunea percepută, apoi toți împreună reproduc sunetul produs de fenomenul respectiv.	-explicația -demonstrația -planșe -păpușă -exercițiul -povestirea -exercițiul -exercițiul -conversația -exercițiul	-aprecieri verbale -aplauze Aprecieri verbale Observarea comportamentului copiilor -aprecieri verbale
• Încheierea activității	Aprecieri verbale oferite de păpușa Flavia -oferirea de recompense	-recompense	-aprecieri verbale recompense

Bibliografie: Berescu , Antonia; Nistor, Valeria; Petre, Maria; Taiban, Maria; Jocuri didactice pentru grădinița de copii, Editura Didactică și Pedagogică București, 1976

Consilierea psihopedagogică a elevului cu CES integrat în învățământul de masă

**Profesor psihopedagogie specială, Prună Nicoleta Daniela,
profesor psihopedagogie specială, Panait Carmen
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Ploiești**

STUDIU DE CAZ

1. Date generale:

Nume, prenume: G.F.C

Vârsta: 16 ani

Gen: Masculin

Studii: clasa a VIII -a

Mediu: rural

Date anamnestice:

Situația familială: familia este compusă din părinți și trei copii (trei fete și un băiat)

Climatul familial: atmosfera familială se caracterizează prin conflicte mici, trecătoare (conflictele sunt datorate, în mare parte, situației școlare a băiatului)

Situația școlară: elevul este înscris în clasa a VIII-a și este integrat în învățământul de masă cu programă adaptată și profesor de sprijin.

- Beneficiază de document specific (CEOS nr. XXX)

Istoricul medical: clinic sănătos pe aparate și sisteme

2. Obiectivul psiho-diagnosticului și al evaluării Evaluarea s-a realizat la solicitarea cadrelor didactice/diriginte de comun acord cu părinții în scopul identificării nivelului de dezvoltare psihoindividuală pe următoarele paliere: emoțional, cognitiv, comportamental etc.

Obiectivul major a fost conturarea profilului psihologic

Evaluarea s-a realizat în cadrul CȘEI Nr.1, Municipiul Ploiești la CIEC.

3. Descrierea componentelor psihologice

Ce s-a evaluat?	Cu ce s-a evaluat?
Nivelul emoțional	Ghidul de interviu, Observația
Nivelul cognitiv	Matricele progresive standard Raven (A,B,C,D,E) Scala W.I.S.C pentru școlari Proba de atenție și memorie vizuală
Nivelul comportamental	Inventarul de comportament Trebach
Nivelul psiho-fiziologic	nu se aplică
Nivelul personalitate și mecanisme defensive	Testul casă-copac-persoană Testul familiei, Fabulele Duss
Nivelul relaționare interpersonală	SCALA DE MATURIZARE SOCIALĂ GUNZBURG Fișa de caracterizare psiho-pedagogică

Probe utilizate în evaluare sunt în dotarea cabinetului de psihodiagnoză al CȘEI Nr.1, Ploiești".

4. Concluzii

În urma examenului psihologic pot fi formulate următoarele concluzii în raport cu obiectivele evaluării astfel:

Nivelul emoțional	Labilitate emoțională
Nivelul cognitiv	Tulburare mixtă a abilităților școlare
Nivelul comportamental	Comportament deviant
Nivelul psiho - fiziologic	nu se aplică
Nivelul personalitate și mecanisme defensive	Întârziere psihică ușoară
Nivelul relaționare interpersonală	Ușoară imaturitate socială

Concluzia finală :

Elevul prezintă o dezvoltare staturo - ponderala bună, capacitate de înțelegere relativ bună în acord cu vocabularul activ, are însușite noțiunile elementare temporale, imaginație săracă, neproductivă, memorie de scurtă durată - prezintă dificultăți de memorare, capacitatea de concentrare a atenției scăzută (20-25 min), instabilitate afectivă, capacitate de învățare redusă, imaturitate socială, comportament deviant.

Capacitatea de înțelegere a mesajelor recepționate: este slabă.

Vocabular: este bun, exprimare ușoară, expresivă și eligibilă (vorbește în timpul orelor fără să fie întrebat, atrage atenția colegilor cu diverse activități/comportamente deviante, nu se poate concentra în timpul activităților didactice).

Citire :- nivel mediu (atunci când este solicitat să citească fragmente de text sau cerințele unor exerciții, în cadrul orelor de limba și literatura română, acceptă să citească, în unele cazuri se oferă el însuși să citească. (Nu manifestă dificultăți în citirea textelor ci în receptarea textului citit, iar în scurt timp după citirea unui enunț - maximum două, își pierde puterea de concentrare și refuză să mai citească.)

Scriere: nivel mediu(omisiuni de litere, disortografi)

Calcul: nivel minim(adunări și scăderi fără trecere peste ordin)

- refuzul de a participa la ore(participare facultativă 1-2 ore)
- carențe emoțional - afective (opoziționism, mutism selectiv)
- refuzul de a repeta informații și de a răspunde la solicitări;
- dificultăți de integrare și comunicare în colectiv (manifestări de violență față de colegi, dărsifață de alte persoane din comunitate)

- **Recomandări**

În urma psihodiagnozei, pot fi formulate următoarele recomandări în acord cu obiectivele și concluzia:

- participare la activitățile de stimulare cognitivă cuprinse în PEI
- desfășurarea unor activități sportive care sunt pe placul elevului
- participarea, alături de membrii familiei, la activitățile gospodărești

INTERVENȚIA

STRATEGII DE INTERVENȚIE :

Consilierea și informarea părinților

- să cunoască și să înțeleagă nevoile copilului, fiind consecvenți în ceea ce privește modul de abordare;
- să știe ca pot influența, controla comportamentul copilului, însușindu-și abilitățile de bază în acest sens;
- să se implice ajutându-l să-și îmbunătățească achizițiile, încurajându-l oferindu-i spațiu și timp pentru lucru individual, întărindu-i comportamentele pozitive, monitorizând realizările sarcinilor propuse, ajutându-l să realizeze sarcini din plăcere.

Consilierea și informarea cadrelor didactice

- abilitățile cognitive ale copilului să fie stimulate având grijă ca sarcinile solicitate să fie în concordanță cu capacitățile sale;
- comunicarea să se facă cu răbdare, înțelegere, încurajare cu recompensarea efortului depus, cu trezirea dorinței de a participa la realizarea sarcinilor. Încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale, a încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, atitudini pozitive;
- centrarea învățării pe activități practice;
- sarcini împărțite în etape mici, realizabile;
- adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare.

Stabilirea modalităților de intervenție în vederea socializării, încurajării încrederii în sine, inițierii de activități, stimulării/ îmbunătățirii limbajului, îmbunătățirii nivelului de dezvoltare cognitivă, intervenția s-a făcut în funcție de particularitățile copilului, pentru a crea un mediu care să favorizeze și să sprijine învățarea și integrarea socială.

Pentru reușita programului de intervenție se impune o permanentă colaborare între cadrele didactice de la clasa, medici, profesor itinerant/sprijin, profesorul diriginte.

PLANUL DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Având în vedere diagnosticul mai sus menționat în urma evaluării inițiale complexe, acest program are un caracter psihoterapeutic educațional și are în vedere trei direcții importante: ameliorarea, corectarea și recuperarea pe cât posibil a dificultăților întâmpinate de elevul G.F. C. Unul dintre principiile de bază ale educației elevului cu întârziere psihică ușoară și tulburare mixtă a abilităților școlare este de a descoperi și de a stimula ceea ce face el, nu ceea ce nu poate face. Un mijloc de realizare a cerințelor acestui principiu este terapia prin activități atractive, jocuri și exerciții, deoarece acestea oferă copilului totdeauna posibilitatea succesului de moment, asigură încrederea în propriile forțe, crește stima de sine și duce la valorizarea pozitivă în fața colegilor și a familiei.

SCOPUL

- Formarea unor deprinderi de tip cognitiv și comportamental pentru integrarea în cadrul grupului de elevi și activităților de tip școlar.

Specialiștii care intervin în aplicarea programului sunt: cadrele didactice de la clasa, profesorul itinerant, profesorul diriginte.

OBIECTIVE PE TERMEN LUNG:

- îmbunătățirea nivelului de dezvoltare motrică/ perceptiv-senzorială (dezvoltarea noțiunilor spațio - temporale)
- dezvoltarea exprimării orale prin înțelegerea și utilizarea semnificațiilor structurilor verbale;
- formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;
- implicarea în activități de socializare prin integrarea în grupul de copii.

OBIECTIVE PE TERMEN SCURT:

- să se familiarizeze cu diferite materiale începând cu analiza lor
- să selecteze materialul necesar temei propuse;
- să folosească tehnici simple de lucru;
- să îndeplinească acțiuni simple;
- să verbalizeze acțiunile întreprinse.
- să identifice trăirile/ sentimentele / emoțiile unor personaje din materialele vizionate

Pe tot parcursul derulării programului de intervenție am ținut cont de respectarea unor etape:

- I. Discuții pregătitoare și de fixarea unor reguli în cadrul activităților bazate pe joc.
- II. Prezentarea materialului, explicarea, demonstrarea exercițiilor unde a fost necesar:
- III. Executarea activităților de către subiect și aprecieri, încurajări asupra modului în care le- a realizat.

CONCLUZII:

Programul are la bază o colaborare a tuturor celor implicați în activitățile desfășurate de elev pe parcursul unei zile, pentru a forma un cerc de susținere, echilibrare și integrare.

Elevul a înregistrat progrese în ceea ce privește nivelul achizițiilor de tip școlar, cooperarea în grupul de lucru, integrarea în școală și societate.

În urma activităților desfășurate, am constatat că la acești copii cu diagnostic de întârziere psihică și tulburare mixtă a abilităților școlare asociate cu tulburări comportamentale, comportamentul cognitiv se caracterizează printr-un fenomen general de perturbare a organizării cunoașterii, (disfuncții la nivelul proceselor cognitive, lipsa de motivație pentru cunoaștere, imaturitate cognitivă).

Familia s-a implicat direct în activitățile de învățare, ținând cont de părerea specialiștilor, încurajându-l și motivându-l, acest lucru având efecte pozitive pe mai multe planuri: stima de sine, comportamentul în sala de clasă și în afara ei, dorința de a lucra însoțite de elemente surpriză și recompense verbale și material.

Proiect de educație emoțională

Tema: stima de sine

Profesor Tironeac Cătălina Giannina, profesor Flutur Florica
Liceul Tehnologic Nr. 1/ GPP „Căsuța Piticilor” Câmpulung Moldovenesc- unitate structură

ARGUMENT

Stima de sine reprezintă componenta evaluativă a sinelui și se referă la trăirea afectivă, emoțiile pe care le încearcă persoana atunci când se referă la propria persoană (Constantin, 2004), fiind de fapt o evaluare pe care ne-o facem noi înșine, măsurând în ce măsură suntem mulțumiți de noi înșine.

Stima de sine fundamentează dezvoltarea emoțională, ea putându-se schimba de la o zi la alta sau de la an la an, dar privită în ansamblul ei, stima de sine se dezvoltă din copilărie și evoluează până la maturitate.

Copiii cu CES, chiar dacă au încredere în forțele proprii, de obicei rămân izolați în activitățile de grup, deoarece de cele mai multe ori se simt inferiori și nu îndrăznesc să inițieze conversații și contacte sociale. Tocmai de aceea orele de consiliere au ca obiective creșterea capacității de autocunoaștere, dezvoltarea încrederii în capacitățile proprii, învățarea modului de formare și îmbunătățire a stimei de sine, precum și crearea, la nivelul grupului de copii, a unor relații de apreciere reciprocă și respect, deoarece copiii cu o stimă de sine pozitivă au o încredere mai mare în forțele proprii, reușind să treacă mai ușor peste un eventual eșec sau o situație neplăcută.

Durata: 6 săptămâni (5 ședințe de consiliere, o ședință de evaluare finală)

Scopul programului : Dezvoltarea stimei de sine

Grupul țintă: elevi din clasa pregătitoare;

Compoziția grupului: Copii cu CES, omogeni ca vârstă;

Mărimea grupului: 5- 6 copii;

Durată: 40 minute / ședință;

Premise: se asigură participarea voluntară a copiilor;

Se prezintă programul și avantajele participării la program;

Se asigură participarea voluntară ;

Se informează părinții și se obține de la aceștia acordul pentru fiecare participant la program;

Se prezintă condițiile necesare a fi respectate și locul în care se vor desfășura activitățile.

Finalități generale	Obiective	Resurse		Teme și activități	Evaluare
		Materiale	Timp		
Dezvoltarea sentimentului de autoeficacitate.	*Identificarea punctelor tari și a punctelor slabe. *Conștientizarea calităților personale. *Prezentarea propriilor calități în fața grupului.	Oglindă, foi albe, creioane colorate	50 min	Jocul „Oglinda magică”- autocaracterizare „Eticheta personală”- desenează simboluri cu culori care se potrivesc cu personalitatea fiecăruia.	Momentul preferat al activității Concluzie personală
Dezvoltarea abilităților de comunicare, ascultare și	*Valorizarea copiilor subliniind în special aspectele pozitive.	Ghem de sfoară, fișe, bilete colorate cu	50 min	Joc: „Recunoaște descrierea mea”	Concluzie personală

observare.	*Exersarea abilităților de ascultare activă și observare. *Comunicarea asertivă.	mesaje, ustensile pentru activități artistico-plastice, instrumente muzicale;		Schimb de roluri	Discuții în grup Concluzii personale
Sistemul propriu de valori.	*Consolidarea demnității prin aprecierea valorilor personale. *Dezvoltarea capacității de a urma un plan.	Jetoane cu animale/păsări, Postit-uri, culori, labirint	40min	Călătorie imaginară- cum trec de bariere?	Concluzie personală Concluzii de grup.
Dezvoltarea gândirii pozitive	*Dezvoltarea capacității de a reevalua o situație negativă. *Dezvoltarea capacității de a găsi mai multe soluții într-o situație dată.	Cutia cu bilete negre și colorate, bilete cu descrierea unor situații neașteptate.	40 min	Joc- „Cum ar fi dacă...?” „Imaginează-ți că ți se poate întâmpla”. Cutia cu situații neașteptate.	Exprimarea propriilor emoții.
Consolidarea stimei de sine pozitive.	*Dezvoltarea capacității de a accepta părerile celorlalți. *Dezvoltarea capacității de a descrie o altă persoană. *Stimularea copiilor pentru a oferi aprecieri celorlalți.	Coală pentru colaj Culori Cub Fotografii	50 min	„Admir trăsăturile pozitive ale colegului meu ” „Cum aș vrea să fie oamenii din jurul meu?”	Exprimarea propriilor emoții. Concluzii de grup.

Ședința 1- „Oglinda magică”

Scop: Dezvoltarea sentimentului de autoeficacitate

Obiective:

- Identificarea punctelor tari și a punctelor slabe;
- Conștientizarea calităților personale;
- Prezentarea propriilor calități în fața grupului;

Grupul a stabilit împreună regulile: „Să respectăm unicitatea fiecăruia! Să ne acceptăm! Să colaborăm și să fim sinceri!

Resurse: oglindă, foi albe, creioane colorate;

Introducere	Exercițiu de spargere a gheții: „Eu sunt...”- fiecare copil se prezintă și se descrie prin două, trei trăsături pozitive;	Consilierul se asigură că fiecărui participant i se respect dreptul la confidențialitate.	

Munca în grup			
Experiența	Reflecția	Conceptualizare	Acțiunea
Se desfășoară jocul „Oglinda magică”. Li se prezintă copiilor puterea oglinzii care îi ajută pe copii să înțeleagă cât sunt de importanți și valoroși. Copiii vor primi foi albe și creioane colorate, având ca sarcină să deseneze simboluri folosind culori care se potrivesc cu ei, cu personalitatea lor. La finalul exercițiului, fiecare copil își analizează fișa, explicând alegerea simbolului și a culorilor folosite. Tehnica- „Eticheta personală” Încheiere	Discută și identifică puncte comune. Elevii discută în grup. Fiecare elev va formula o concluzie personală în urma participării la activitate.	Discuții asupra similarității și diferențelor. Ce ai înțeles despre tine? Fiecare identifică elemente comune	Joc-exercițiu: Fiecare copil descrie trăsătura cea mai importantă pe care consideră că o are. Ceilați copii completează cu propriile păreri. Joc- exercițiu: Copiii desenează simboluri care se potrivesc cu personalitatea lor, apoi analizează fișa personală și pe cele ale altora.
		Răspunsurile pot fi înregistrate în scris sau în formă orală.	

Ședința 2 – „Cercul prieteniei”

Scop: Dezvoltarea abilităților de comunicare, ascultare și observare.

Obiective:

- Valorizarea copiilor subliniind în special aspectele pozitive;
- Exersarea abilităților de ascultare activă și observare;
- Comunicarea asertivă;

Resurse: ghem de ață, fișe de lucru, instrumente muzicale, ustensile pentru activități artistico-plastice, jetoane.

Introducere	Se folosește jocul „Ghemul prieteniei”. Fiecare copil oferă ghemul de lână unui alt copil, ținând de fir, și spune ce îi place la acesta. În final , toți copiii se vor ține de fir, formând un lanț al prieteniei.		
Munca în grup			
Experiența	Reflecția	Conceptualizare	Acțiunea
Se propune jocul „Recunoaște colegul” Copiii sunt puși să se grupeze alegând să	Elevii trebuie să fie atenți pentru a reuși să recunoască descrierile făcute de fiecare dintre ei.	Fiecare membru își va alege un anumit comportament din fișa prezentată și-l va susține prin argumente și exemple.	Joc- exercițiu: „Recunoaște colegul” Copiii extrag un bilet cu numele unui coleg si vor completa pe fișă propozițiile scrise, cu trăsături pozitive, fără să spună numele colegului. Prezintă apoi fișa în fața tuturor.

facă o activitate preferată: pictură, dans, matematică, muzică. Ei își aleg un reprezentant, care va avea rolul de a schimba activitatea preferată cu una mai puțin plăcută.	Participanții sunt împărțiți în două echipe. Cei care au acceptat schimbarea fără să își spună punctul de vedere și cei care nu au acceptat schimbarea. Au loc discuții pe parcursul cărora fiecare își susține punctul de vedere.	Fiecare copil vorbește despre modul în care a reacționat. Cum te-ai simțit? Crezi că puteai reacționa și altfel? Ai dreptul să spui „NU”? Cum poți comunica atunci când nu ești de acord cu o decizie?	Joc exercițiu: „Fă ce spun eu!” Reprezentantul grupei îi va informa pe copii ce trebuie să facă. Copiii sunt informați că pot accepta acest lucru sau nu. Dar trebuie să comunice reprezentantului decizia și să o justifice. Apoi vor nota pe o foaie care a fost modul în care au reacționat când au fost informați că nu vor desfășura activitatea lor preferată.
Încheiere	Fiecare copil va fi rugat să completeze propoziția : Astăzi am învățat să.....		

Ședința 3 – „ Eu sunt unic!”

Scop: Întărirea sistemul propriu de valori.

Obiective:

- Consolidarea demnității prin aprecierea valorilor personale;
- Dezvoltarea capacității de a urma un plan;
- Asumarea responsabilității pentru experiențele trăite.

Resurse:

Introducere	Fiecare copil este rugat să asocieze propria persoană cu imaginea unui animal/ pasăre și să justifice alegerea făcută.	Consilierul va expune jetoanele alese de copii.	
Munca în grup			
Experiența	Reflecția	Conceptualizare	Acțiunea
Consilierul îi roagă pe copii să își imagineze o călătorie cu multe bariere. Ori de câte ori vor ajunge la o barieră, pentru a trece mai ușor vor fi nevoiți să renunțe la o valoare pe care o au.	Se discută în grup despre valorile păstrate. Copiii sunt rugați să reflecteze asupra ideii: „Puteam să ajung la sfârșitul călătoriei și fără să renunț la valorile mele” Se prezintă frontal toate ideile.	Consilierul îi roagă pe copii să noteze cum s-au simțit când au fost nevoiți să renunțe la valorilelor. De ce ați păstrat acea valoare?	Valori personale- copiii vor nota pe postit-uri cinci valori personale. În călătoria imaginară vor fi rugați să renunțe, imaginar la câte o valoare. Postit-urile vor fi mototolite rând pe rând. Vor păstra intactă doar o valoare, considerată cea mai importantă.
Încheiere	Copiii vor primi câte un soare de carton pe care își vor scrie valorile. Acest soare îi va ajuta să înflorească.		

Ședința 4 – „ Puterea de a schimba stă în noi”

Scop: Dezvoltarea gândirii pozitive

Obiective:

- Dezvoltarea capacității de a reevalua o situație negativă.
- Dezvoltarea capacității de a găsi mai multe soluții într-o situație dată.

Resurse: plicuri negre, plicuri colorate, cd

Introducere	Joc distractiv: „Fă-mă să râd”- copiii vor încerca să stea serioși, în timp ce un copil ales va încerca să îi facă să râdă.		
Munca în grup			
Experiența - „Cum ar fi dacă...?” Se prezintă următoarea situație: în timpul lecției la istorie, unii colegi nu au păstrat liniștea iar profesorul a decis să vă dea test. Nu sunteți pregătiți pentru acest lucru. Rezultatele testului vor fi mici. Acest joc presupune identificarea unor situații, emoții și evaluarea acestei situații. Copiii primesc o cutie cu bilete pe care sunt scrise diferite situații neașteptate: „ Ai invitat un coleg la petrecerea de ziua ta. Acesta te refuză. Ce faci ?”	Reflecția Elevii sunt rugați să lucreze și în echipe de câte patru și să prezinte apoi soluțiile în plen. Copiii discută și caută mai multe soluții, pentru fiecare situație.	Conceptualizarea Fiecare copil prezintă ceea ce a scris în plicul negru și în plicul colorat! Se subliniază faptul că fiecare avem resurse pentru a trece peste orice situație. Fiecare copil este rugat să reevalueze situația într-un mod pozitiv.	Acțiunea Fiecare copil primește un plic negru și un plic colorat. În plicul negru va nota ceea ce crede acum, în acest moment că se va întâmpla în urma testului: „ Totul e sumbru... Nu voi putea să fac nimic bun...etc În plicul colorat va nota o reevaluare a situației: „ Nu e atât de tragic. Voi putea să repar.... Poate chiar mă voi descurca cu ceea ce știu deja...” Copilul va extrage din cutie un bilet.
Încheierea	Fiecare elev se va gândi și va nota pe o foaie o situație în care a fost nevoit să ia decizii pe loc.		

Ședința 5 - „ Știu să spun vorbe frumoase, despre mine și despre tine!”

Scop: Consolidarea stimei de sine pozitive.

Obiective:

- Dezvoltarea capacității de a accepta părerile celorlalți;
- Dezvoltarea capacității de a descrie o altă persoană;
- Stimularea copiilor pentru a oferi aprecieri celorlalți.

Introducere	Exercițiu de spargere a gheții: Copiii se așează în cerc și se privesc timp de 1-2 minute, fără să vorbească, apoi fiecare descrie în unul- două cuvinte, grupul. Ex: „copii frumoși”, „copii atenți”, „veselie”, etc.		
Munca în grup			
Experiența	Reflecția	Conceptualizare	Acțiunea
Copiii vor primi o fotografie a unui coleg și sarcina de a descoperi trăsăturile pozitive ale acestuia -„Cum aș vrea să	Copiii au fost împărțiți în grupe de câte doi. Copiii discută împreună lucrarea finală.	Fiecare copil prezintă ceea ce a scris și justifică alegerile sale.	Fiecare copil va fi legat la ochi și va alege fotografia unui coleg. Va scrie pe spatele fotografiei câte 3 calități ale colegului. Copiii desenează imagini vesele, simboluri ale propriilor valori.

fie oamenii din jurul meu?”- lucrare colectivă Membrii grupului desenează împreună pe o singură planșă, conform cerinței. Se utilizează apoi tehnica cu suport metaforic „autodefinirea printr-o metaforă”. Copiilor li se va cere să găsească o expresie metaforică prin care să definească propria persoană și apoi să explice.	Elevii sunt rugați să identifice acea trăsătură a colegului, pe baza căruia să facă un compliment.	Fiecare copil justifică alegerea complimentului	Joc- exercițiu: copiii se așează față în față, în perechi , se privesc și își fac reciproc un compliment.
Încheiere	Copiii sunt rugați să se autodefinească printr-o metaforă.		

Ședința 6

Tema: Evaluarea proiectului.

Copiii primesc câte un cub. Pe fiecare parte a cubului este scrisă o întrebare. Copiii sunt rugați să răspundă sincer la fiecare dintre ele.

Întrebări :

Ce ai învățat în urma participării la program?

Ce ai aflat nou despre tine?

Ce ai aflat nou despre unul din colegi?

Care crezi că ai câștigat în urma participării la acest program?

Îți dorești să participi la un nou program?

Evaluează printr-un singur cuvânt participarea la acest program de consiliere.

BIBLIOGRAFIE :

1. Băban, A., *Consiliere educațională* . Cluj- Napoca, Editura Psinet (2001)
2. Colomeischi, A., *Curs „Consiliere psihopedagogică”*,USV, (2017).
3. Ștefan, C., Kállay, E., *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari*. Cluj-Napoca, Editura ASCR, (2010).

Plan de intervenție personalizat

Profesor învățământ preșcolar Trandafir Casandra
Grădinița cu Program Prelungit Prichindel Suceava

1. Definirea problemei A.C.. este preșcolar în grupa mare, ce prezintă un comportament cu dificultate de relaționare și socializare. Este un copil timid, introvertit, întâmpină dificultăți în a-și exprima părerea, emoțiile și a-și explora potențialul în momentul confruntării cu ceilalți colegi, fie în timpul jocului sau în timpul activităților de învățare.				
2.Descrierea problemei Copilul nu reușește să își exprime emoțiile, nu reușește să comunice cu educatoarea și cu colegi, preferă să se joace singur. De multe ori dacă este întrebat ceva, își lasă privirea în pământ și răspunde mai mult în șoaptă. Dacă nu este atent și greșește la o activitate și îi este atrasă discret atenția, se supără și plânge o perioadă lungă de timp. Băiatul provine dintr-o familie de medici, fiind primul copil al familiei. Spre deosebire de el, frații lui sunt extrem de comunicativi și sociabili. Este crescut într-un mediu sigur și destul de protejat iar părinții consideră că această stare a copilului tine de nivelul de dezvoltare și că în timp se va rezolva.				
3. Factori de formare și dezvoltare a problemei Copilul a fost integrat în colectivitate la vârsta de 1 an și 8 luni. Părinții fiind mereu ocupați, copilul a fost ușor neglijat, lăsat în grija bonei, lipsindu-i afectivitatea părinților. Apoi integrarea bruscă în colectivitate la o vârstă fragedă a semnat pentru cel mic, o formă de abandon, de respingere din partea lor.				
4. Factori de menținere și de activare a problemei Factorii care mențin tulburările de comportament sunt: schimbarea mediului, schimbarea rutinei zilnice, lipsa înțelegerii nevoilor sau dorințelor de către părinți, obținerea atenției și dragostei. Tatăl copilului considera că acesta trebuie să se acomodeze în orice situație, de aceea nu acorda importanță plânsului și suferinței copilului. Pleca pur și simplu lăsându-l plângând, ceea ce îl făcea pe copil să se retragă într-un colț al grupei, să refuze să discute, să se joace. Iar dacă îl întrebam de ce e trist, de cele mai multe ori invoca motivul că își dorește părinții.				
5. Planul de intervenție				
Obiectiv de lungă durată -Dezvoltarea competențelor emoționale prin formarea unor abilități de gestionare a emoțiilor. - Dezvoltarea competențelor de socializare prin formarea abilităților de relaționare cu ceilalți colegi, colaborând și comunicând cu ușurință atât în cadrul activităților de învățare cât și în timpul jocului liber.				
Obiective specifice	Conținuturi	Metode de intervenție	Criterii de evaluare a progresului	Metode și mijloace de evaluare
1. Identificare a cauzelor care favorizează area de timiditate și de reticiență;	Jocul 1. „ Săculețul cu emoții” Pentru a desfășura acest joc cu ajutorul avem nevoie de jetoane care ilustrează diferite emoții: supărare, furie, fericire, veselie, îngrijorare, prin intermediul cărui se va urmări dezvoltarea conștiinței de sine. Copiii vor extrage din	1.Demonstrați a 2.Observația 3.Jocul	Identifică emoția de pe jeton; Reușește să povestească situația în care a simțit acel sentiment și cum a reacționat.	Pentru fiecare participare activă a copilului, acesta va fi recompensat cu o bulină veselă, o îmbrățișare, aprecierea verbală. Comunicarea copilului a

săculețul cu emoții, un jeton și va povesti o situație în care el a simțit acel sentiment. Jocul se va desfășura cu întreaga grupă pentru a-l stimula să participe.			propriilor emoții și conștientizarea lor.
Jocul 2.„Să creăm cartonașe cu emoții” Pentru a crea aceste cartonașe aveți nevoie de: • coli de carton sau hârtie mai groasă • reviste • lipici • foarfecă • lista de emoții (teamă, bucurie, iubire, supărare, dezgust, furie, rușine, mirare; se mai pot adăuga: nerăbdător, crud, curios, obosit,precum și orice altă emoție sau sentiment care vă vine în minte)și multă voie bună. Începem prin a căuta cu copilul imagini cu persoane care exprimă diferite emoții. La fiecare emoție îl rugăm să ne explice acea emoție, să o descrie sau să dea un exemplu când s-a simțit el în acest fel. Tăiați aceste imagini și lipiți-le pe carton sau pe colile de hârtie. O altă metodă de a crea aceste cartonașe este prin realizarea de poze, cu copilul singur sau împreună cu voi, părinții, părintele, exprimând diferite emoții. După imprimarea acestor fotografii se lipesc pe carton, se pot țipla și folosi mult timp. Aceste cartonașe se pot folosi la diferite jocuri individuale, de societate, de grup. Acest joc încurajează	1.Lucrul individual 2.Explicația 3.Discuții libere	Preșcolarul era încurajat să realizeze cartonașele prin intermediul unei surprize, ex: vizita fratelui mai mic la activități, primirea unui carnețel și a unui creion cu o figurină dragă.	Lăudarea comportamentului și aprecierea verbală.

	<i>copilul să recunoască diferitele emoții, să le descrie și să le imite.</i>			
	Jocul 3: „Cutia cu îngrijorări!” Copilul este rugat să spună care sunt îngrijorările lui, iar educatoarea le va nota pe bucăți de hârtie colorată. Băiatul este rugat să aleagă una câte una din bucățelele de hârtie și se va discuta despre ceea ce îl frământă pentru a determina dimensiunea lor și unde trebuie intervenit.	1.Conversația 2.Explicația 3.Povestirea	Recunoaște și specifică care sunt îngrijorările lui. Participă cu interes la discuție	Observarea comportamentului Aprecierea verbală, încurajări. Capacitatea de a identifica temerile/îngrijorările sale.
2. Crearea unui climat afectiv pozitiv care să-i confere sentimentul de confort, de siguranță;	Jocul 4,, Sunt cineva care...”, Pentru a stabili o relație de confort voi desfășura un joc în care Copilul va completa o serie de propoziții neterminate care îl vor provoca: 1. Ceea ce mă îngrijorează este.... 2. Ceea ce nu am făcut, dar mi-ar plăcea să fac este.... 3.Un lucru la care sunt bun este... 4. O greșeală pe care am făcut-o este.... 5. Culoarea mea preferată este.... 6.Îmi place să fiu băiat pentru că... 7. Iubesc cel mai mult pe.... 8. Mă joc mai mult cu.... 9. Mă supăra atunci când....etc	1.Conversația	Reușește să completeze fiecare întrebare în parte;	Observarea modului în care formulează răspunsurile Aprecierea verbală
	Jocul:5 „Cum m-am simțit astăzi?” Alegeti un carton din cele 4 cartonase pătrate fără chip. Adresați copilului întrebări de tipul: 1. Cum te-ai simțit	1.Conversația euristică 2.Explicația	Reușește să identifice cu ușurință emoțiile pe care le-a simțit	Observarea comportamentului Aprecierea verbală Încurajarea

	cand te-ai trezit? 2. Dar când ai avutaceadisputa cu fratele tău? 3. Când ai vazutpaianjenul sub covorce ai simțit? Rugati copilul să asocieze pe rând câte o expresie emoțională (cartonasele rotunde) în funcție de emoția care l-a caracterizat in momentele respective.		asociindu-le cu cartonașele potrivite.	
		1. Jocul 2..Explicarea regulilor jocului 3.Discuții libere după încheierea jocului.		
3. Dezvolta reea deprinderil or sociale și de comunicare .	Jocul 6 „Stiu să povestesc!” Ofer libertate copilului pentru a-și alege 3 cartonase cu comportamente pozitive, alte 3 cu comportamente negative și câte 3 expresii emoționale corespunzătoare cartonașelor alese. Rugați-l să povestească o întâmplare reală sau imaginară, folosindu-se de fiecare cartonaș în parte. Nu există răspunsuri greșite. Exemplu: ”Azi dimineața mi-am pus hainele murdare în coșul cu rufe. Am făcut asta cu bucurie pentru că am reușit să o ajut pe mama mea la curățenie.	1.Eplicația 2. Conversația 3.Povestirea liberă de către copii	Preșcolarul identifică și comunică situații în care s-a regăsit conform cartonașelor alese.	Aprecierea verbală. Observarea comportamentului preșcolarului. Oferirea de recompense
	Jocul 7 „Ce faci, ce simți?” Se va confecționa dintr-un carton un cerc ce va fi împărțit în 3părți. Pe o parte va fi desenată o casă, pe alta grădinița și pe a treia parte prietenii.	1.Explicația 2.Demonstrați a 3Jocul de probă 4.Jocul propriu-zis.	Reușește să cunice și să împărtășească emoțiile si sentimentele pe care le-a simțit în oricare din	Comunicarea copilului a propriilor emoții și conștientizarea lor. Observarea comportamentului

	<i>Va fi nevoie și de un pion. Copilul va așeza pionul pe orice parte dorește mai întâi și va împărtăși informații despre un comportament pe care îl are în situația aleasă. Jocul se va desfășura până când Alexandru va împărtăși informații pentru fiecare situație în parte. Jocul are ca rol diminuarea timidității și încurajarea în a-și exprima sentimentele și de a le împărtăși cu ceilalți. Jocul se va desfășura cu întreaga grupă.</i>		<i>situațiile prezentate.</i>	<i>ui</i>

1. Evaluarea intervenției

Jocurile le desfășuram la activitățile de dezvoltare personală, la activitățile liber alese și la cererea copiilor. Se repetau săptămânal, dar aveam alte denumiri, alte sarcini dar aceleași obiective. De multe ori, cu ajutorul softurilor educaționale povesteam copiilor scurte povești axându-mă pe latura educativă și pe recunoașterea și conștientizarea emoțiilor. Poveștile transmiteau anumite emoții și comportamente bune sau rele. Dintre materialele pe care le-am folosit sunt:

- <https://www.youtube.com/watch?v=dYtgY4hwuE>
- <https://www.youtube.com/watch?v=tVc12TvPBwE&t=51s>
- https://www.youtube.com/watch?v=unRnP_ay4BI
- <https://www.youtube.com/watch?v=1938lKi2RM5> (Povestea Creionului Alb)

Studiu de caz la grădiniță

**Profesor Udrea Ana-Maria,
G.P.P.Peciu Nou , Peciu Nou, Timiș**

În țara noastră, elevii cu cerințe educative speciale au învățat în școli speciale, cu cadre didactice pregătite pentru a lucra cu astfel de copii, dar în ultimii ani, s-a ajuns la concluzia că procedându-se astfel, acești elevi sunt oarecum excluși din viața socială și s-a decis integrarea lor în învățământul de masă.

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare și un potențial intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învățare. În calitate de profesor, am fost pusă în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Am ținut cont de faptul că elevii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de clasă. Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie "uitați" în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar.

Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament, utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate. Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Studiu de caz

Ioana este născută în Peciu Nou, în luna mai, 2016. Ea are patru frați. Ea trăiește într-o familie cu probleme materiale mari, tatăl a părăsind familia. Ioana este acum în grupa mare la grădinița din Peciu Nou. Ioana a venit la această grădiniță de la vârsta de trei ani. Grupa ei este formată din 16 de copii, dintre care majoritatea vor merge la școală în luna septembrie. Am încercat să lucrez cât mai mult posibil diferențiat cu Ioana pentru a se adapta curriculumului adaptat. De multe ori mă confrunt cu refuzul copilului de a realiza o anumită sarcină care depășește nivelul intelectual și apoi sunt obligată să găsesc o altă activitate în care să o implic. Ea manifestă o capacitate de adaptare medie la mediul de grădiniță. În general, comportamentul ei este decent. În sfera afectiv-motivațională, comportamentul Ioanei este predominant vesel, fiind motivat prin mijloace externe, în special prin recompense. Din punctul de vedere al nivelului de gândire, Ioana este la nivelul gândirii preconceptuale, intuitive, egocentrice. Ea definește cu dificultate un concept, întâmpină dificultăți în determinarea asemănărilor și deosebirilor dintre concepte, face clasificarea obiectelor după criterii simple (formă, dimensiune sau culoare). Are o capacitate de abstractizare scăzută și o capacitate redusă de memorare. Predomină memoria mecanică. Are dificultăți în menținerea atenției voluntare pe o perioadă mai lungă de timp și, de asemenea, se remarcă lipsa de stabilitate a acesteia.

B. Program de intervenție personalizat (P.I.P.)

Numele și prenumele: Ioana Cristea

Domeniul de intervenție: educațional

Specialiștii care intervin în elaborarea și aplicarea P.I.P.: coordonator: M. D. ; educatoare: C. A.; psiholog școlar: M. F.; alți membrii: copilul, părinții.

Data realizării P.I.P.: martie 2022;

Data revizuirii P.I.P.: august 2022;

Concluziile evaluării complexe:

Din punct de vedere psihopedagogic: retard mintal

Din punct de vedere al competențelor educaționale:

Domenii experiențiale și dificultățile de învățare specifice:

Limbă și comunicare:

- nu urmărește întotdeauna linia unei povești, concomitent cu imaginile din carte, ori ascultând povestea spusă de profesor;
- nu răspunde întotdeauna la întrebări privind conținutul unui text, a unei povestiri scurte;
- nu reține expresii ritmate și rimate;
- nu recită poezii cu respectarea intonației, ritmului, pauzei, în concordanță cu mesajul transmis;
- nu utilizează calitățile expresive ale limbajului oral și ale celui corporal în transmiterea unor idei și sentimente;
- nu povestește pe baza imaginilor.

Științe:

- nu clasifică obiecte/ființe după diverse criterii (culoare, formă, mărime) sau prin numirea unei proprietăți comune;
- nu selectează/grupează obiectele de aceeași formă/ mărime/ culoare (la început ținând seama de un singur criteriu, apoi de mai multe simultan);
- nu recunoaște asemănările și deosebirile dintre grupuri;
- nu motivează apartenența unui obiect la o grupă dată;
- nu compară grupele formate, apreciind global unde sunt mai multe/ mai puține;
- nu identifică toate caracteristicile fructelor/legumelor;
- nu recunoaște florile și nici părțile lor componente;
- nu cunoaște semnificația religioasă a sărbătorilor.

Om și societate:

- înțelege normele de comportament în societate, dar dă exemple care nu sunt întotdeauna legate de tema discuției
- în cadrul activităților practice nu decupează după contur

Estetic și creativ:

- nu respectă tema dată, dorește mereu să facă altceva;
- nu este atentă la tehnica de lucru, la explicațiile care se dau.

Psihomotric:

- nu cunoaște semnificația termenilor, a comenzilor date, dar execută mișcarea imitându-i pe ceilalți copii;
- nu păstrează distanța corespunzătoare față de colegul din față în timpul execuției variantelor de mers sau alergare

Intervențiile și activitățile de învățare propuse: Limbă și comunicare:

Scopul: receptarea și transmiterea unor mesaje simple în limba maternă

Obiectivele: să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor; să înțeleagă și să transmită mesaje simple; să reacționeze la acestea; să audieze cu atenție un text, să rețină ideile acestuia și să demonstreze că l-a înțeles; să recepteze un text care i se citește ori i se povestește, înțelegând în mod intuitiv caracteristicile expresive și estetice ale acestuia; să găsească ideea unui text, urmărind indiciile oferite de imagini.

Conținuturi și activități de învățare:

- numele și prenumele;
- membrii familiei;
- comunitate (prieteni, vecini, colegi de grădiniță, personalul grădiniței);
- casa familiei, camera personală, grădinița, sală de clasă, alte spații familiare;
- responsabilități proprii în familie/la grădiniță.

Științe:

Scopul: dezvoltarea capacității de explorare a spațiului înconjurător

Obiectivele:

- să-și îmbogățească experiența senzorială, ca bază a cunoștințelor matematice referitoare la recunoașterea, denumirea obiectelor, cantitatea lor, clasificarea, constituirea de grupuri/ mulțimi, pe

baza unor însușiri comune (formă, mărime, culoare) luate în considerare separat sau mai multe simultan;

- să înțeleagă și să numească relațiile spațiale relative, să plaseze obiecte într-un spațiu dat ori să se plaseze corect el însuși în raport cu un reper dat;
- să aplice norme de comportare specifice asigurării sănătății și protecției omului și naturii.

Conținuturi și activități de învățare:

- diferențieri ale obiectelor după formă, mărime (mare, mic, mijlociu), culoare (2-3 culori), lungime (lung, scurt);
- apreciere globală a cantității și apreciere prin punere în perechi în limitele 1-5 (multe, puține, mai mult decât..., mai puțin decât..., tot atâtea);
- forme geometrice (cerc, pătrat, triunghi);
- poziții spațiale: sus, jos, deasupra etc.;
- numărat în intervalul 1-5.

Om și societate:

Scopul: dezvoltarea capacității de adaptare a comportamentului propriu la cerințele grupului în care trăiește

Obiectivele:

- să prezintă membrii familiei, colegii, prietenii, vecinii;
- să se prezintă pe sine, să descrie;
- să interacționeze în mod egal cu toți copiii din comunitate, indiferent de gen, limba vorbită, etnie sau performanțe (copii cu CES);
- să răspundă și să formuleze întrebări referitoare la identitatea personală (familie, etnie, limba vorbită, cultura, caracteristicile fizice ale celorlalți).

Conținuturi și activități de învățare:

- norme de conviețuire socială (norme de conduită, norme de circulație, norme igienice etc.);
- diferențe individuale / diferențe determinate de etnie, mediu, religie etc. - drepturile copilului; - valori individuale;
- valori naționale;
- valori internaționale;
- responsabilități proprii în familie/la grădiniță.

Estetic și creativ:

Scopul: dezvoltarea capacității de a asculta și recunoaște fragmente din creații muzicale

Obiectivele:

- să asculte cu plăcere fragmente din creații muzicale naționale și universale, corespunzătoare vârstei și preocupărilor sale - să se exprime prin mișcare liberă sau impusă de caracterul unor cântece pentru copii, a unor piese populare din zonă și a unor fragmente din muzica cultă, sugestive pentru specificul de vârstă al copiilor, starea.
- Conținuturi și activități de învățare: - fragmente din creații muzicale naționale și universale, corespunzătoare vârstei și preocupărilor sale.

Scopul: dezvoltarea capacității de a aplica regulile de igienă referitoare la igiena echipamentului

Obiectivele:

- să folosească echipamentul specific la activitățile de educație fizică;
- să respecte regulile de igienă individuală și colectivă; - să cunoască schema corporală;
- să răspundă motric la o comandă dată;
- să execute corect mișcările diferitelor segmente ale corpului.

Conținuturi și activități de învățare:

- denumirea unor părți ale corpului implicate în mișcare (brațe, picioare, spate, cap, gât, genunchi, palme, coate etc.);
- deprinderi motrice de bază: mers, alergare, săritura
- deprinderi utilitar - aplicative: târâre pe palme și genunchi, mers în echilibru între două linii trasate pe sol;

Perioada de intervenție: martie 2022; august 2022.

Evaluarea procesului de învățare și a intervențiilor:

Evaluarea continuă și finală prin intermediul instrumentelor de evaluare. C. Curriculum adaptat

Aria curriculară: Domeniul limbă și comunicare DLC

Nivelul/grupa: II grupa mare

Tema: „Trăistuța cu povești”

Activități desfășurate în sala de clasă		
	Curriculum general	Curriculum adaptat
Obiective de referință	- să participe la activitățile de grup, în calitate de vorbitor și în calitate de auditor; - să recepteze un text care i se povestește, înțelegând în mod intuitiv caracteristicile expresive și estetice ale acestuia; - să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței	- să alcătuiască enunțuri simple pe baza imaginilor din povești; - să aranjeze imaginile pentru a crea firul epic al poveștii; - să înțeleagă și să transmită mesaje simple; - să recunoască personajul din poveste după replicile date de educatoare; - să exerseze pronunțarea corectă a unor silabe, cuvinte
Resurse (umane, materiale, informative)	- imagini din povești, siluete ale personajelor din povești, păpuși marionete, cărțile cu povești, trăistuța fermecată, măști reprezentând personaje din poveste - grupul de copii	- imagini din povești, siluete ale personajelor din povești, păpuși marionete, cărțile cu povești, trăistuța fermecată, măști reprezentând personaje din poveste - grupul de copii
Conținuturi -	- lumea fermecată a poveștilor, propoziții dezvoltate, cuvinte noi, personaje pozitive-negative, morala poveștii	- propoziții simple, cuvinte noi, dialogul personajelor din poveste, personaje bune- rele, deprinderi de comportament
Metode și procedee didactice	- explicația, conversația euristică, exercițiul, demonstrația, problematizarea, povestirea, jocul	- jocul, exercițiul individual, în grup; problematizarea, conversația, explicația, povestirea
Mediul de învățare	- sala de grupă, miniteatru de păpuși	- sala de grupă, miniteatru de păpuși
Evaluare rezultate/ produs	- realizarea unui dialog care să exprime aprecieri referitoare la gradul de implicare în activitate; - observarea directă; rezolvarea sarcinilor conform cerințelor formulate.	- dezvoltarea capacității de a povesti în succesiune logică ceea ce a auzit și a văzut; folosirea corectă a cuvintelor în contexte simple și diferite; rezolvarea a 2 cerințe din 4 formulate pentru grupă

Planul de intervenție psihologică:

Urmărește să se fie crescută și educată într-un mediu familial securizant (în care să se asigure nevoile pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și psiho-socială precum și stabilirea unui atașament de tip sigur cu părinții, de asemenea să încerce să reia legătura cu tatăl.

Se recomandă sprijin pentru integrare școlară, pentru asigurarea stimulării intelectuale necesare dezvoltării personalității.

Consilierea individuală centrata pe: exprimarea emoțiilor și sentimentelor față de părinți, autocunoaștere și dezvoltarea încrederii în sine, formarea abilităților de luare a deciziilor dar și mediarea relațiilor dintre copil și familie.

De asemenea se recomandă și apreciere și întărire pozitivă, restabilirea încrederii în sine, dar mai ales conștientizarea emoțiilor și sentimentelor față de tatăl plecat.

Bibliografie:

Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, Iași

Popovici, D. (1998) – Învățământul integrat sau incluziv, Editura Corint, București

STUDIU DE CAZ
Compașiunea față de animale
Text suport : „Gândăcelul” de Elena Farago

Prof. Vieru Maria
Grădinița Voinicel, Chitila, jud. Ilfov

DOMENIUL EXPERIENȚIAL : „Om și societate”

Scopul : sensibilizarea copiilor cu privire la modul în care ne comportăm cu necuvântătoarele.

ETAPA I

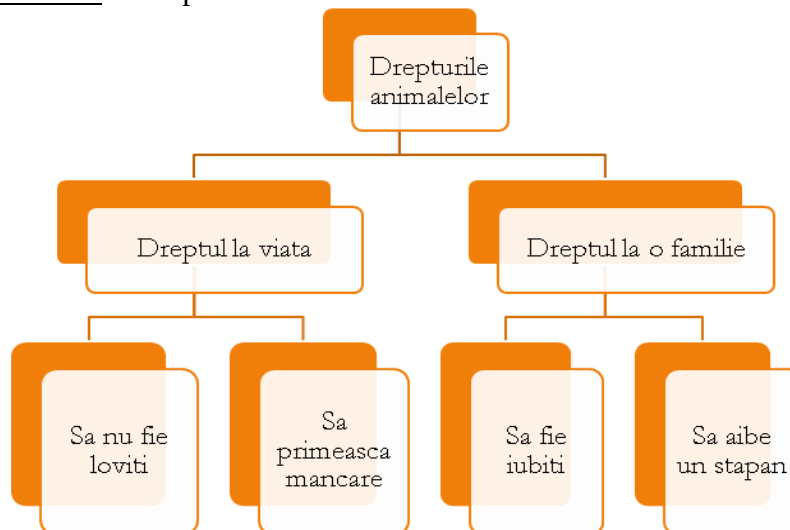
Prezentarea cazului supus dezbaterii

Cazul a fost prezentat copiilor pe baza contactului direct al acestora cu textul „Gândăcelul” de Elena Farago.

**ETAPA
a.II.a**

Declansarea și înregistrarea ideilor emise de preșcolari

Copiii trebuie ajutați să cunoască profund cazul și să ia în considerare toate datele problemei. Metoda „Ciorchinele” – Drepturile animalelor

Întrebare: „Ce personaj din lectură nu se bucura de toate drepturile enumerate de voi?”

Răspuns: Gândăcelul

Metoda pălăriilor gânditoare

Cei ce poartă pălăria albă trebuie să ofere informații și imagini atunci când acestea i se cer. Nu oferă interpretări și opinii. Un gândăcel a fost rănit de un copil care l-a stans în pumn , iar acum puiul de insectă nu poate să zboare , să se joace. Spune că acum copilul vrea să îl reînvie dar nu mai poate.	
Pălăria roșie → spune ce simte despre.. Purtând pălăria roșie, gânditorul poate spune așa: „Noi suntem indignați de comportamentul pe care l-a avut băiatul fata de gândăcel.. L-a omorât în pumnulsău.	

Pălăria galbenă - gândește pozitiv și constructiv Este simbolul gândirii pozitive și constructive, al optimismului. Se concentrează asupra aprecierilor pozitive Copilul și-a dat seama că a greșit și acum vrea să îl reînvie dar nu mai poate.	
Pălăria neagră → identifică greșelile Copilul a greșit ranand gândăcelul. Niciun animal sau insectă nu trebuie să fie lovit/ă.	
Pălăria verde → generează ideile noi – efortul Simbolizează gândirea creativă. Copilului ar trebui să i se explice faptul că și animalele au suflet, au părinți și frați care suferă dacă el (animalul) pățește ceva. Orice ființă are dreptul la viață.	
Pălăria albastră → clarifică „Întrebări : De ce trebuie să –i fie rușine copilului? Concluzia: Copilul este un copil needucat care nu știe că și animalele au drepturi și legi care îi apără.	

ANALIZA ȘI EVALUAREA IDEILOR EMISE

METODA CADRANELOR

DEZAPROBĂM- comportament greșit -Copilul a rănit insecta -	ARGUMENTĂM- - Copilul nu a primit înainte de incident o educație care să-l învețe să nu rănească animalele -Dacă vrea să îl reînvie înseamnă că regretă fapta
DACĂ GÂNDĂCELUL AR FI FOST FIINȚĂ UMANĂ -Ar fi primit îngrijiri medicale -Ar fi primit sprijinul familiei care să discute cu copilul care l-a lovit	AM ÎNVĂȚAT -Să nu rănim animalele/insectele -Orice ființă are dreptul la viață -Să fim buni

Extragerea unor concluzii cu valabilitate și în alte situații de viață - conceptualizarea

Discuțiile au fost orientate asupra:

1. Condițiilor și contextului în care s-au petrecut evenimentele
2. Altor cazuri similare în care au fost implicați copii/ animale, direct sau indirect
3. Necesității de a ne modifica fiecare atitudinea, optând pentru o atitudine constructivă, cu accent pe ceea ce simte fiecare persoană

Formularea concluziei

Familia, alături de școală trebuie să se implice continuu și eficient pentru educarea copiilor și pentru înțelegerea și acceptarea copiilor cu CES.